ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΑΝΤΙΣ/ΡΧΟΥ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ 1833 - 1964

ΤΟΜΟΣ Δ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΛΑΔΙΑΣ & ΣΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΠ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
1833 - 1964

«Τῶν μὲν γὰρ ἀναγκαίων ἀρχῶν χωρὶς ἀδύνατον εἶναι τὴν πόλιν, τῶν δὲ πρὸς εὐταξίαν καὶ κόσμον ἀδύνατον οἰκεῖσθαι καλῶς».

'Αριστοτ. Πολιτ. 1321 B 6-8 (βιβλ. Υ| κε 5

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΑΘΗΝΑΙ 1964

Α Φ Ι Ε Ρ Ο Υ Τ Α Ι

Εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς νεκροὺς καὶ ἀγωνιστὰς
τοῦ Βασιλικοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

Ε.Β.Χ.	= Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακὴ
Α.Β.Χ.	= Ἀρχηγεῖον Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς
Α.Δ.Χ.	= Ἀνωτέρα Δ)σις Χωροφυλακῆς
Δ.Χ.	= Διοίκησις Χωροφυλακῆς
Υ.Χ.	= Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς
Σ.Χ.	= Σταθμὸς Χωροφυλακῆς
Φ.Χ.	= Φυλάκιον Χωροφυλακῆς
Τ.Α.	= Τμῆμα Ἀσφαλείας
Α.Τ.	= Ἀστυνομικὸν Τμῆμα
Δ.Α.Θ.	= Δ)νσις Ἀσυνομίας Θεσσ)νίκης
Ο.Χ.	= Ὀργανισμὸς Χωροφυλακῆς
Κ.Χ.	= Κανονισμὸς Χωροφυλακῆς
Γ.Δ.Π.Α.Χ.	= Γενικὴ Δ)νσις Πολιτικῆς Ἀμύνης Χώρας
Γ.Δ.Ε.Α.	= Γενικὴ Δ)νσις Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας
Ε.Δ.	= Ἔλεγχος Διαβατηρίων
Τμ.Τρ.	= Τμῆμα Τροχαίας
Α.Σ.	= Ἀστυνομικὸς Σταθμὸς
Φρ.Φ.	= Φρουρὰ Φυλακῶν
Δ.Τρ.	= Δ)σις Τροχαίας
Φρ. Ἀν.	= Φρουρὰ Ἀνακτόρων
Δ.Ε.Υ.	= Δ)νσις Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν
Υ.Ε.Υ.Β.Ε.	= Ὑπ)νσις Ἐγκληματ. Ὑπηρεσ. Βορείου Ἑλλάδος
Φ.Α.	= Φυλάκια Ἀσφαλείας
Δ.Μ.	= Δ)σις Μεταγωγῶν
Δ.Μ.Χ.	= Δ)σις Μηχανοκινήτων Χωρ)κῆς
Α.Υ.	= Ἀστυνομικὴ Ὑποδιεύθυνσις
Δ.Α.Υ.Π.	= Δ)νσις Ἀσφαλείας Ὑψηλῶν προσώπων
Τ.Α.Α.Χ.	= Ταμεῖον Ἀρωγῆς Ἀξ)κῶν Χωρ)κῆς
Τ.Α.Ο.Χ.	= Ταμεῖον Ἀλληλοβοηθείας Ὁπλιτῶν Χωρ)κῆς
Γ.Ε.ΕΘ.Α.	= Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης
Γ.Ε.Σ.	= Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Στρατοῦ
Γ.Ε.Ν.	= Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Ναυτικῶν
Γ.Ε.Α.	= Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Ἀεροπορίας
Ε.Σ.Α.	= Ἑλληνικὴ Στρατιωτικὴ Ἀστυνομία

Ε.Ν.Α. = Ἑλληνικὴ Ναυτικὴ Ἀστυνομία
Ε.Α.Α. = Ἑλληνικὴ Ἀστυνομία Ἀεροπορίας
Σ.Ο.Χ. = Σχολὴ Ὁπλιτῶν Χωρ)κῆς
Σ.Α.Χ. = Σχολὴ Ἀξ)κῶν Χωρ)κῆς
Ε.Α.Μ. = Ἐθνικὸν Ἀπελευθερωτικὸν Μέτωπον
Κ.Κ.Ε. = Κομμουν. Κόμμα Ἑλλάδος
Ε.Ο.Ε.Α. = Ἐθνικαὶ Ὁμάδες Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν
Π.Α.Ο. = Πανελλήνιος Ἀπελευθερωτικὴ Ὀργάνωσις
Σ.Μ.Α. = Στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς
Κ.Ε.Ι. = Κέντρον Ἐκπαιδεύσεως Ἰσμαηλίας
Δ.Ε.Υ.Π. = Δ)νσις Εἰδικῶν Ὑπηρεσιῶν Πολέμου
Γ.Κ.Ε.Σ. = Γενικὸν Κέντρον Ἐκπαιδεύσεως Στρατοῦ (Μέση Ἀνατολή)
Α.Θ. = Ἄνευ Θητείας (Ὁπλῖται)
Μ.Χ. = Μόνιμοι Χωροφύλακες
Δ.Χ. = Δόκιμοι Χωροφύλακες
Δ.Υ. = Δόκιμοι Ὑπαξιωματικοὶ
Δ.Α. = Δόκιμοι Ἀξιωματικοὶ
Δ.Ε.Θ. = Διεθνὴς Ἔκθεσις Θεσσαλονίκης
Κ.Υ.Α. = Κέντρον Ὑπηρεσίας Ἀλλοδαπῶν
Γ.Α.Κ. = Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΤΜΗΜΑ Ε'

Ἀριθ, πρωτ. 11]17]59α

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαΐου 1964

Πρὸς

Τὸ Ἀρχηγεῖον Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς
Τμῆμα μελετῶν

Ἐνταῦθα

«Περὶ χορηγήσεως ἀδείας εἰς τὸν Ἀντ)ρχην Χωροφυλακῆς ΑΝΤΩΝΙΟΥ Κωνσταντῖνον πρὸς δημοσίευσιν συγγραφῆς «Ἱστορία Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς 1833 - 1964.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 177)2)49στ' ἀπὸ 18-5-1964 ἀναφορὰν τοῦ Ἀρχηγείου Βασ. Χωροφυλακῆς, τὸ διὰ ταύτης ὑποβληθὲν μοι πρακτικὸν τῆς δι' ὑπ' ἀριθ. 177)2)119α ἀπὸ 13-3-1964 Δ)γῆς Ἀρχηγείου Βασ. Χωρ)κῆς συγκροτηθείσης τριμελοῦς ἐκ Συντ)ρχῶν Ἐπιτροπῆς, τὴν ἀπὸ 4-3-1964 αἴτησιν τοῦ Ἀντ)ρχου Χωρ)κῆς Ἀντωνίου Κωνσταντίνου καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ ὑποβληθεῖσαν εἰς τριπλοῦν συγγραφὴν τούτου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ιστορία Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς 1833-1964», τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας διακρίνεται διὰ τὴν πληρότητα καὶ ἀκρίβειαν, ἰδόντες καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 129 τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 22-3-1958 (Φ.Ε.Κ.—Α60) Βασ. Δ]τος κυρωθέντος κανονισμοῦ Ὑπηρεσίας Χωρ]κῆς.

Χορηγοῦμεν

εἰς τὸν Ἀντ)ρχην Χωρ)κῆς Ἀντωνίου Κων)νον τοῦ Σπυρίδωνος τὴν ἄδειαν ὅπως προβῇ εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς παρ' αὐτοῦ συγγραφῆς ὑπό, τὸν τίτλον «Ἱστορία Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς 1833-1964».

Ὁ Ὑφυπουργὸς
Ν. ΕΞΑΡΧΟΣ

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν Ἀθῆναι αὐθημερὸν
Ἡ Δ)νσις Προσωπικοῦ
Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ
Ἀντ)ρχης Χωρ)κῆς

Ο ΕΛΛΗΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΞ (*)

Στῶμεν μετὰ προσοχῆς καὶ ἰδιαιτέρας ἐρευνητικότητος πρὸ τῆς προσωπικότητος καὶ ἀποστολῆς τοῦ Ἕλληνος Χωροφύλακος.

Εἶναι τὸ δημόσιον ὄργανον μὲ τὰς πλέον πολυσχιδεῖς ὑποχρεώσεις, τὰς ἀπιθάνους εὐθύνας καὶ τὰς ἐκτεταμένας ἀπροσδιορίστως ἐν τῇ πολυνομίᾳ ἁρμοδιότητας.

Δὲν ἔχει τὸν ὅμοιον του ἐν τῷ κόσμῳ Τύπον, εἰς ὃν νὰ συνυπάρχουσιν ἐν ἀπολύτῳ ἁρμονίᾳ καὶ τελειότητι ὁ στρατιώτης, ὁ κοινωνικὸς καὶ ἐκπολιτιστικὸς παράγων, καὶ ὁ ἐφαρμοστὴς τῶν νόμων.

Ὡς Θεματοφύλαξ τῶν γραπτῶν καὶ ἀγράφων ἀνθρωπίνων ἀξιῶν καὶ τῶν ἱερωτέρων δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, ὀφείλει νὰ τελεῖ ἐν ἀπολύτῳ ἑτοιμότητι καὶ ἀενάῳ δραστηριότητι καὶ νὰ εἶναι ἄριστος πολεμιστής, ἱκανώτατος ἀνιχνευτής, ἀντικειμενικὸς κριτής, ἀκριβὴς καὶ ταχὺς ἐκτελεστὴς ἀλλὰ καὶ ἄριστος καὶ πάντοτε ἐκσυγχρονισμένος κοινωνικὸς λειτουργός. — Καὶ :

Ὑποχρεοῦται: νὰ χαιρετᾷ, νὰ μειδιᾷ καὶ νὰ μεταδίδῃ τὴν πίστιν καὶ τὸ μειδίαμα, νὰ ὑπομένῃ ὡς ὁ ΙΩΒ καὶ νὰ ἐπιμένῃ ὡς ὁ ΘΗΣΕΥΣ, νὰ ἀγρυπνᾷ, νὰ κοπιᾷ ἀδιακόπως, νὰ ἀγαπᾷ τοὺς συνανθρώπους του, νὰ μὴ γνωρίζῃ ὥρας ἐργασίας καὶ νὰ εἶναι πάντοτε ἕτοιμος. Νὰ ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα κοσμιότητος, μετριοφροσύνης καὶ πραότητος. Νὰ κατασφαλίζῃ καὶ νὰ προστατεύῃ. Νὰ εἶναι μακρόθυμος, μεγαλόψυχος καὶ ξένος πρός πᾶσαν ὑλικὴν ἀποτίμησιν. Νὰ προηγῆται καὶ νὰ ὁδηγῇ, νὰ ἐμποδίζῃ καὶ νὰ καλύπτῃ, νὰ ἐνημερώνῃ, ὡς μεταφορεὺς ἀντιλήψεων, ἀπὸ τοῦ Πρωθυπουργικοῦ γραφείου μέχρι τῆς τελεταίας καλύβης τανάπαλιν Νά κοσμῆται δι' ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὰς ἀποστολάς του πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀρετῶν καὶ σωματικῶν ἱκανοτήτων. Νὰ ἐπανδρώνῃ — ἔργ,ῳ λόγῳ καὶ διανοίᾳ — τὰ κοινωνικὰ χαρακώματα εἰς πρῶτον βαθμὸν — ἐνίοτε καὶεἰς τελευταῖον, — ν' ἀποτελῇ διαρκὲς καὶ πλῆρες ἀπόθεμα πίστεως πρὸς ὅλα τὰ ἐθνικά, κοινωνικά, Θρησκευτικὰ καὶ ἀνθρώπινα ἰδεώδη καὶ νὰ εἶναι ἕτοιμος ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἄνευ μεταθανατίων ἀξιώσεων.

Ν' ἀποτελῇ τὸ νόημα καὶ τὸν δείκτην τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ τόπου καὶ τῆς ἐποχῆς του, ὢν νὰ γνωρίζῃ ἀπολύτως τὰς ἐπιταγὰς καὶ ἀνάγκας πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ὁποίων νὰ δρᾷ διηνεκῶς μετὰ δικαιοσύνης, καλωσύνης καὶ ἀντικειμενικότητος.

Πρέπει νὰ εἶνει πάντοτε ἑτοιμοπόλεμος καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰρηνοποιός, νὰ

(*) Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον νοεῖται πᾶς ἀνήκων εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ἀνεξαρτήτως βαθμοῦ.

ἔχῃ τὴν πανοπλίαν του ἐν ἀπολύτῳ ἑτοιμότητι καὶ φέρων πάντοτε τὰ λευκὰ χειρόκτια τοῦ πολιτισμοῦ νὰ εἶναι ἡ ζωντανὴ ἐκδήλωσις τούτου.

Νὰ εἶναι πάντοτε ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ, ψύχραιμος καὶ ἀτάραχος πρὸ τῶν θεομηνιῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν ἀναστατώσεων, νὰ παραμένῃ δὲ «σοφὸς» ὅταν οἱ σοφοὶ μεταβάλλωνται εἰς ὄχλον.

Πολιτεία, Δικαιοσύνη, Διοίκησις, Ἐκκλησία. πᾶσα ἔννοια ἐννόμου τάξεως καὶ κοινωνικῆς διαβιώσεως καὶ πᾶσα προσπάθεια προόδου, πολιτισμοῦ, ἐπιστημονικῆς ἀνελίξεως καὶ ἠθικῆς διαβιώσεως θ' ἀπετέλουν χιμαιρικὰς ἐννοίας—ἐὰν ἤθελον νοηθῇ—ὑφ' οἱονδήποτε πολίτευμα καὶ κοινωνικὸν καθεστὼς ἄνευ τοῦ «ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΟΣ»!!!

Ὁ στρατιώτης καλεῖται εἰς θυσίαν εἰς ἐξαιρετικῶς ἐκτάκτους καὶ μεγάλως ἀπεχούσας ἀλλήλων περιόδους ἐθνικῶν κινδύνων, ὁ χωροφύλαξ ὅμως ὀφείλει νὰ προκινδυνεύῃ ἐν παντὶ καὶ πάντοτε.

Ἰδοὺ μιὰ ποιοτικῶς καὶ ποσοτικῶς ὑψηλὴ ἔκτασις ὑποχρεώσεων, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ἁπλοῦ χαιρετισμοῦ καὶ ἐξικνουμένη μέχρι καὶ τοῦ θανάτου, τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος τῆς Ε.Β.Χ., περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ὁποίας θὰ διαλάβωμεν ἐν τῷ παρόντι.

Κατὰ καιρούς, περιόδους ἢ περιπτώσεις ἐμφανίζεται ἐκτροπὴ ἢ κάμψις ἀπὸ ἐνίων ἀρχῶν καὶ θέσεων, πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἦτο φυσικὸν καὶ ἄνευ ἰδιαιτέρας σημασίας ἐὰν τὰ ὄργανα ταῦτα δὲν διεχειρίζοντο τοσοῦτον λεπτῆς φύσεως καὶ ἀξίας ἀντικείμενα τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, δι' ὃ καὶ ἰσχυραὶ ἀκούονται αἱ διαμαρτυρίαι κατὰ ταῦτα.

Ὁ ἀναγνώστης, ἐκ τῆς ὅλης ἱστορίας καὶ ἐκ τῶν ἑκάστοτε συνθηκῶν, θὰ συναγάγῃ τὰ ἀληθῆ συμπεράσματα περὶ τῶν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ἀλλὰ καὶ καθόλου ὑπευθύνων τῶν τοιούτων ἐκτροπῶν καὶ κάμψεων καὶ διὰ ποίους λόγους ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ἔχει ἀποδώσει παγίως εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ε.Β.Χ. τὸν τίτλον τοῦ «ΗΡΩΪΚΟΥ», πρᾶγμα ὅπερ δὲν ἔχει πράξει δι' οὐδέναν ἄλλον ὀργανισμόν.

Διὰ τὴν διάγνωσιν ἀπαιτοῦνται ἀληθὴς γνῶσις καὶ μελέτη, ψυχραιμία καὶ ἀντικειμενικότης.

ΠΕΡΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Διαλεγόμενος ἔν ἔτει 1872, εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις αἴθουσαν «Παρνασσοῦ», ὁ κράτιστος τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἱστορικῶν Κων. Παπαρηγόπουλος ἔλεγεν: «Πρὸ δισχιλίων ἐτῶν πρεσβεύεται τὸ ἀξίωμα, ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι μάθημα χρησιμότατον πρὸς ἁπάσας τοῦ βίου τὰς περιστάσεις, δὲν ἕπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἱστορία καὶ χειραγωγεῖ ἡμᾶς ἀνεξαρτήτως καθ' ἑκάστην περιπέτειαν τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μελλοντος, οὐδὲ διδάσκει ἐπειδὴ τοιοῦτον τι ἅπαξ γενόμενον ἐπέτυχεν ἢ ἀπέτυχε, γινόμενον καὶ πάλιν ἀποτυγχάνει πάντοτε ἢ ἐπιτυγχάνει... χρησιμοτάτη λοιπὸν ἡ σπουδὴ τῆς ἱστορίας, διότι ἐξ αὐτῆς καὶ μόνον διδασκόμεθα τι τὸ μεταβλητὸν ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος, τί τὸ ἀμετάβλητον καὶ πῶς τὸ μεταβλητὸν δύναται ἀσφαλέστερον καὶ ἐπωφελέστερον νὰ τροποποιηθῇ».

Ὅσην ἐφημερότητα καὶ ἂν ἤθελε προσλάβει ὁ ἀνθρώπινος βίος οὐδέποτε θὰ ἐκλείψῃ ἡ ἐνδόμυχος καὶ διακαὴς ἐπιθυμία τῆς ὑστεροφημίας καὶ παρὰ τοῖς πλέον ταπεινοῖς τῶν ἀνθρώπων, ἀναλόγως τῷ ἑνὶ ἑκάστῳ κύκλῳ, διότι ἄλλως θὰ εὑρισκόμεθα πρὸ κοινωνίας κατωτέρων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὄντων. Ὅταν ἐκλείψωσι ἢ ἁπλῶς παραμερισθῶσι τὰ κίνητρα τῆς εὐγενοῦς φιλοδοξίας, τοῦ ἁγνοῦ ἐγωϊσμοῦ, τοῦ πρὸς ὑστεροφημίαν πόθου καὶ τῆς ἐκ τῆς εὐποιΐας ἀγαλλιάσεως θὰ ἐναπομείνωσι γνωρίσματα πρωτογόνου ἢ ζωώδους μορφῆς, καὶ τὸ ἐντεῦθεν κῦμα ἀδιαφορίας θ' ἀνέκοπτεν ὁλοσχερῶς τὴν ἀνθρωπίνην ἐξέλιξιν, θὰ κατέστρεφε τὸν πολιτισμόν.

Αἱ μεγάλαι τῆς ἀνθρωπότητος φυσιογνωμίαι ἀναζητῶσιν τὰ πρότυπά των εἰς τοὺς προγόνους καὶ ἀποτελοῦν τοὺς ὁδηγοὺς ἀστέρας διὰ τὸ μέλλον.

Ἀλλ' ὅταν διὰ τὰ ἄτομα τοσαύτην ἐνέχει σημασίαν ἡ προσδοκία τῆς ὑστεροφημίας καὶ ἡ ἐντεῦθεν δημιουργουμένη πηγὴ διαπαιδαγωγήσεως τῶν ἐπαϊόντων, καὶ ὅταν τὸ οἱοδήποτε ἁλιευτικὸν πλοιάριον κρατεῖ ἡμερολόγιον, ἀποβαίνει εὔληπτος ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη καὶ σημασία ὅπως, ὀργανισμοί, ἐπὶ μακρὸν ἀποτελέσαντες ἀντικείμενον καὶ μοχλὸν τοῦ δημοσίου βίου καὶ γέφυραν τῆς Κοινωνικῆς ζωῆς καὶ ἐξελίξεως, καὶ ἐπιβιώσαντες συγκλονιστικῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν - κοινωνικῶν, ἐθνικῶν καὶ πολιτειακῶν γεγονότων — κατὰ ταυτιζομένην μετὰ τοῦ ἐλευθέρου ἐθνικοῦ βίου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος χρονικὴν περίοδον, προβάλουν ἐνώπιον, τόσον ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, ὅσον καὶ πρὸ τῶν διαδεχομένων, τὰ πεπραγμένα των, δηλαδὴ τὴν ἱστορίαν των.

Κατ' ἐπανάληψιν ἐν τῷ κειμένῳ διατυποῦμεν ὡς παράπονον ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ἱστορικῶν συγγραφέων ἠθέλησε, μέχρι σήμερον, ν' ἀσχοληθῇ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει μὲ τὰ πεπραγμένα καὶ μὴ τοῦ Σώματος τῆς Ε.Β.Χ., παράπονον ὅπερ ἀφορᾷ κυρίως τοὺς εἰδικευμένους μύστας τῆς γραφῖδος. Ἡ ἀγνωμοσύνη καὶ ἡ λησμοσύνη εἶναι αἱ

βαρύτεραι τῶν κοινωνικῶν παραλείψεων ἡ δὲ ἀτολμία ἢ ἡ ἕνεκεν ὁποιωνδήποτε σκοπιμοτήτων καὶ λόγων σιωπὴ πρὸς πρωτοπορίαν, ἀναστέλλουν πᾶσαν πρόοδον.

Ἡ ἱστορία εἰδικοτήτων δὲν εἶναι εὔκολον νὰ γραφῇ καὶ νὰ γράφεται παρ' ἀνειδικεύτων, ἀφοῦ ἡ ἱστοριογραφία σὺν τοῖς ἄλλοις ἀπαιτεῖ ἐξαντλητικὴν κριτικὴν βάσανον τοῦ ὑπάρχοντος ἱστορικοῦ ὑλικοῦ καὶ τῶν διαφόρων μορφῶν δραστηριότητος καὶ ἐκδηλώσεως.

Διάφοροι ἡγετικαὶ τοῦ Σώματος προσωπικότητες ἀντελήφθησαν κατὰ καιροὺς τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην πρὸς συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ε.Β.Χ. καὶ ἐπὶ τούτοις ἄλλοι μὲν ἐφρόντισαν νὰ ἀφίσωσι κληρονομίαν, ὡς ἱστορικὸν ὑλικόν, τὰ ὅσα ἐγνώριζον λόγῳ τῆς ὑπευθύνου θέσεώς των, ἄλλοι δὲ κατέβαλον προσπαθείας περισυλλογῆς τοῦ ἀναγκαιοῦντος ἱστορικοῦ ὑλικοῦ.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐπανειλημμέναι ἀναφέρονται προσπάθειαι ἀξ)κῶν καὶ ἰδιωτῶν κατὰ τὸ παρελθόν, αἵτινες, συναντήσασαι ἐμπόδια, κυρίως οἰκονομικά, ἀλλὰ καὶ ἀδυναμίας ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας βιβλιογραφίας καὶ ἱστορικῶν ἀρχείων, διεκόπησαν.

Ὁ κατὰ τὴν περίοδον 1934—1941 διατελέσας Ἀρχηγὸς Χωρ)κῆς, Ἀνιστράτηγος Ε.Α. Δροσόπουλος Δρόσος, γράφει: «Δυστυχῶς ὅμως, καίτοι κατὰ καιρούς, ἐγένοντο πολλαὶ ἀπόπειραι διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας ταύτης, οὐδὲν ἐπετεύχθη, ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι δὲν ἀνεφάνη ἀκόμη ὁ ἀκάματος ἐκεῖνος ἐργάτης τοῦ πνεύματος, ὁ ὁποῖος θ' ἀνελάμβανε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ σημαντικὸν τοῦτο ἔργον καὶ φοβούμεθα ὅτι οὔτε εἰς τὸ μέλλον θ' ἀναφανῇ.

«Διότι πιστεύομεν, ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Κράτους αἱ πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητοι πηγαί, ἢ καὶ ἂν ὑπάρχωσιν ὀλίγαι, εἶναι τόσον διασκορπισμέναι καὶ δυσεύρετοι, ὥστε δὲν ἠξεύρω ποῖος θὰ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἱστοριοδίφης, ὁ ὁποῖος θ' ἀπεφάσιζε νὰ ἐκτεθῇ εἰς μακρὰς καὶ ἐπιπόνους ἐρεύνας, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐκ τῶν προτέρων πεποίθησιν διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἠθικῆς ἀμοιβῆς του». (1)

Ἐκ τῶν διατυπουμένων τούτων ἀπόψεων, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἔλλειψιν πηγῶν, εἶναι ἡ πλέον ἀναμφισβήτητος ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη τῆς ἀβεβαιότητος, ἡ πλέον ἀκατανίκητος, διότι ἐνῷ ἡ κατὰ καιροὺς ἡγεσία ἐνεφανίζετο ἐπιθυμοῦσα συγγραφὴν ἱστορίας, οὐδεμίαν σοβαρὰν προσπάθειαν ἐνεθάρρυνεν, ὥστε νὰ ἴδουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ὁλοκληρωμέναι τινὲς ἐργασίαι, ἔστω καὶ δι' ὡρισμένας περιόδους.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἐνεφανίσθησαν ἐκδηλώσεις τινὲς περὶ συγγραφῆς τῆς Ἱστορίας τοῦ Σώματος, ἅπασαι ὅμως περιωρίσθησαν εἰς ἀρχικὰς τινὰς ἐμφανίσεις, πρᾶγμα ὅπερ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπιπτώσεων ἐδημιούργησε καὶ πνεῦμα ἀμφιβολιῶν, εἰς σοβαρὸν βαθμόν, περὶ πάσης νέας προσπαθείας περὶ τὸ θέμα τοῦτο.

Ἰδιάζουσαν θέσιν ἀγωνιστοῦ ἐπὶ τῆς συλλογῆς διαφόρων στοιχείων περὶ τὴν δρᾶσιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος κατέχει ὁ δημοσιογράφος Ν. Κτενιάδης ὅστις ἀόκνους κατέβαλε πάντοτε προσπαθείας διὰ τὴν προβολὴν τῆς Ε.Β.Χ., τόσον ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ τύπου, ὅσον καὶ δι' ἐπὶ μέρος προσωπικῶν του ἐκδόσεων.

Ὅταν τὸ πολυβόλον τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ τοῦ ἐν συνεχείᾳ τούτου

---

(1) Δ. Δροσοπούλου «ἡ Ἑλλην. Βασιλικὴ Χωρ)κὴ» σελ. 8.

ἀντισυμμοριακοῦ ἀγῶνος ἐσίγησε καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὴν εἰρηνικὴν περίοδον, προέβαλεν ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς γενικῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν δυνάμεων διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς πηγὰς τῆς Ε.Β.Χ., πρὸς ἀνασύνταξιν, ἀναδημιουργίαν καὶ προώθησιν τῶν προβλημάτων τοῦ Σώματος, «....ἀναδειχθέντος ὄντως ἀξίου τῆς Πατρίδος καὶ ἐν Πολέμῳ καὶ ἐν Εἰρήνῃ....», ὡς διελάμβανε ἡ ὑπ' ἀριθμ. 34 ἀπὸ 8-6-1954 δ) γὴ Ὑφυπουργοῦ Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς προσωπικῆς ταύτης διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου, συνετάγη ἓν πρακτικὸν τῆς κατὰ τὴν 6-7-1954 συσκέψεως τῶν ἐν Ἀθήναις Στρατηγῶν καὶ Ταξιαρχῶν ἐπὶ τοῦ θέματος «Καταρτισμὸς ἱστορικοῦ ἀρχείου Χωρ)κῆς — Συγγραφὴ ἱστορίας τοῦ Σώματος», ἐνῶ ταυτοχρόνως οἱ Ἀνώτεροι Δ)ταὶ Χωρ)κῆς δι' εἰδικῶν ἀναφορῶν ἐπλειοδότησαν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης δημιουργίας κλίματος πρὸς συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τοῦ Σώματος.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην δὲν ἐπετεύχθη ἀνταπόκρισις εἰς τὸ καθολικὸν τῆς Χωρ)κῆς αἴτημα, ὅπερ εἶχε συλλάβει ἡ πολιτικὴ ἡγεσία, παρ' ὅλον ὅτι περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Σώματος εὑρίσκοντο ἀξιόλογοι προσωπικότητες.

Οὕτω ἡ δοθεῖσα ὤθησις ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν εὗρεν τὴν δέουσαν ἀπήχησιν.

Περὶ τοῦ ἱστορικοῦ ἀρχείου καὶ τῆς ἱστορικῆς φωτογραφικῆς ἐκθέσεως ἐν τῇ Χωρ)κῇ ἀσχολούμεθα εἰς τὸ περὶ πνευματικῆς κινήσεως ἐν τῷ Σώματι κεφάλαιον τοῦ παρόντος ἔργου, ἀπὸ τοῦδε ὅμως ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν τὴν συμβολὴν τοῦ τότε ὑπομ. Ἰωάν. Σκούφη.

Γενικῶς ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη περὶ ἐπιτροπῶν καὶ ἐλεγχομένης προσπαθείας, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγγραφὴ ἱστορίας ἐν Δημοκρατικῷ Πολιτεύματι ὑπὸ ἔλεγχον ὑπηρεσιακῶν ἐπιτροπῶν.

Μετὰ τὰς ἀκάρπους προσπαθείας 1954, τὸ θέμα ἐπανεφέρθη ἐπὶ τάπητος τὸ 1957, κατόπιν αἰτήσεως ἰδιώτου τινός.

Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωρ)κῆς, ἀφοῦ ἀπηύθυνε τὸ ὑπ' ἀριθμ. 98)22)11 ἀπὸ 30-7-57 ἔγγραφον πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν (2), ὑπέβαλε τὴν αἴτησιν ταύτην ἀποδεχόμενον τὰς προτάσεις τοῦ αἰτοῦντος, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11)17)1 κσ ἀπὸ 20-12-1957 ἐγκυκλίου Διαταγῆς του, μὴ μονογραφηθείσης ὅμως παρὰ τοῦ Δ)ντοῦ Χωρ)κῆς, συνέστησεν τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀφανὴς Ἥρως», δι' οὗ ὑπετίθετο ὅτι θὰ συνεγράφετο καὶ θὰ ἐξεδίδετο ἡ ἱστορία τοῦ Σώματος.

Προσφορὰ ἐργασίας ὑπὸ ἐν ἀποστρατείᾳ Συντ)ρχου Χωρ)κῆς ἀπερρίφθη, ἐλλείψει πιστώσεων, παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἀρχηγείου Χωρ)κῆς περὶ τῆς διὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὁδοῦ, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐξέδωκε τὴν ὑπ' ἀριθμ. 11)17)1ιγ ἀπὸ 12-11-1957 διαταγὴν (3).

Ἐπηκολούθησε κατόπιν τούτου νέον ἔγγραφον τοῦ Ἀρχηγείου Χωρ)κῆς εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθμ. 35889)9-12-1957 ἀπάντησις τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (4).

---

(2) Βλέπε ἐν παρ)τι Χ ὑπ' ἀριθ. 1

(3) Βλέπε ἐν παρ)τι Χ ὑπ' ἀριθμ. 2

(4) Βλέπε ἐν παρ)τι Χ ὑπ' ἀριθμ. 4 — Βλέπε καὶ σχετ. 3, 5 καὶ 6

Ἡ δι᾽ ἐγκυκλίου τοῦ Ἀρχηγείου Χωρ)κῆς ἀνακοίνωσις τοῦ διὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν προκηρυχθέντος διαγωνισμοῦ ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας τοῦ Σώματος ὅτι θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἓν ἔργον ἀντάξιον τοῦ τίτλου καὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου «ἱστορία», ἐλεύθερον πειθαρχικοῦ καταναγκασμοῦ καὶ σκοπιμοτήτων.

Τὴν διὰ τῆς Ἀκαδημίας ὁδὸν ἀπεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προέβημεν εἰς τὴν παροῦσαν συγγραφήν, ἣν ὑποβαλόντες τῇ Ἀκαδημίᾳ ἀπεσύραμεν πρὸ τῆς κρίσεως ἕνεκεν τῶν ἑξῆς λόγων:

α) Δυνάμει ἄρθρ. 12 νόμου 2387)1920 «περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας» τὰ δικαιώματα ἐκμεταλλεύσεως τῶν βραβευομένων ἔργων περιέρχονται εἰς τὸν ἀθλοθέτην, τουτ᾽ ἔστιν, ἐνῶ μόνον διὰ τὴν δακτυλογράφησιν τοῦ παρόντος ἔργου ἀπητήθησαν 20 χιλιάδες δραχμαί, βραβευόμενον τοῦτο θὰ ἐλάμβανεν 10—30 χιλ. δραχμὰς καὶ οὐδὲν ἕτερον.

Οὕτω ἐπέκειτο καταφανὴς θετικὴ ζημία, ἀνεξαρτήτως τῆς Ἀκαδημαϊκῆς κρίσεως.

β) Πέραν τῆς ὑλικῆς ταύτης ζημίας καὶ ἀπόψεως, τόσον κατὰ τὴν συγγραφὴν ὅσον καὶ μετέπειτα ἀνέκυψαν ζητήματα καὶ σκέψεις ὅσον ἀφορᾷ τὰς βάσεις, τὴν μορφὴν καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ παρόντος ἔργου, ἕνεκα τῶν ὁποίων διεπιστώσαμεν ἀσυμφωνίαν πρὸς τοὺς ὅρους διακηρύξεως καὶ πρὸς τοὺς ἐπιδιωκομένους ὑπὸ τῆς Ἱστορίας τῆς Χωρ)κῆς σκοπούς.

Τὸ Γ.Ε.Σ. διὰ τῆς παρ᾽ αὐτῷ Δ)νσεως Ἱστορίας Στρατοῦ ἔχει προβῆ καὶ προβαίνει εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐξαιρετικῶν τόμων, περιεχόντων ἅπαντα τὰ συστατικὰ τῶν διαφόρων πολέμων, ἐκστρατειῶν καὶ μαχῶν.

Κατὰ τὴν συγγραφὴν τῶν τόμων τούτων ἀκολουθεῖται μία ἰδιαιτέρα τακτική, καθ᾽ ἣν οἱ συγγραφεῖς ἀρκοῦνται εἰς τὴν παράθεσιν τοῦ ὑπάρχοντος περὶ τῶν πολέμων κ.λ.π. ὑλικοῦ, ἀποφεύγοντες τὰς κρίσεις καὶ τὰ συμπεράσματα. Οὕτω ἀφίεται ἐλεύθερος ὁ ἀναγνώστης νὰ συναγάγῃ τὰ κατὰ τὴν κρίσιν του συμπεράσματα καὶ νὰ σχηματίσῃ τὰς ὑποκειμενικὰς ἐξ ἀντικειμένου γνώμας, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὴν γενικὴν Ἱστορίαν.

Ἐν προκειμένῳ ὅμως πρόκειται περὶ ὑλικοῦ ἀφορόντος μόνον τοὺς πολέμους—ἐκστρατείας καὶ τελείως ἐντὸς τῶν στρατιωτικῶν πλαισίων λαμβανομένου, ἀφ᾽ οὗ κατὰ τοὺς πολέμους τὸ σύνολον τοῦ ἔθνους περὶ τὸν πόλεμον κινεῖται, δὲν ἑρμηνεύονται δὲ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ αἱ ἐπιπτώσεις.

Περὶ τῶν στρατιωτικῶν γεγονότων καὶ πολέμων ἠσχολήθησαν καὶ ἀσχολοῦνται ὑψηλότατα κείμενα πρόσωπα διεθνῶς, ἐκτὸς δὲ τῆς πλουσιωτάτης λοιπῆς στρατιωτικῆς βιβλιογραφίας ὑπάρχουσιν, ὡς εἰδικοὶ κλάδοι, πλήρη σχεδὸν στρατιωτικὰ ἀρχεῖα.

Τῶν τόσων ἀγαθῶν καὶ σοβαρῶν προϋποθέσεων στερεῖται παντελῶς σχεδὸν ἡ Χωρ)κή, ὁ δὲ ἱστορικός της, ὑποχρεωμένος ὢν νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐξέλιξίν της ἐν πλήρῃ συνεχείᾳ καὶ ἐν ἀπολύτῳ, πρὸς τὴν ὅλην κρατικὴν ὑπόστασιν ἁρμονίαν ἔχει νὰ παλαίσῃ μὲ ὅλας τὰς ἀντιξοότητας ἑνὸς παρθένου τομέως καὶ μιᾶς στερουμένης πηγῶν εὐρυτάτης, πολυσυνθέτου καὶ λογχμώδους περιοχῆς.

Τὰ μεγάλα κενὰ ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀρχείων, βιβλιογραφίας, ἐκθέσεων κ.λ.π. ἐπεδιώξαμεν νὰ τὰ συμπληρώσωμεν διὰ τῆς μελέτης τῆς γενικῆς ἱστορίας ὡς καὶ τῶν

ἐπὶ μέρος εἰδικῶν διατριβῶν, πρᾶγμα ὅπερ ἀσφαλῶς ἔχει τὰ τρωτά του, ἀλλὰ οὐκ ἦν ἄλλως δυνατὸν γενέσθαι. Ἡ παρακολούθησις τῆς ὀργανικῆς ἐξελίξεως διὰ τῆς νομοθεσίας φρονοῦμεν ὅτι συμπληροῖ πολλὰ κενά.

Προσεπαθήσαμεν νὰ παρακολουθήσωμεν τὸ Σῶμα τῆς Χωρ)κῆς εἰς ὅλας τὰς ἐθνικὰς ἐκδηλώσεις καὶ φρονοῦμεν ὅτι ἐπετύχομεν τὴν ἀποκάλυψιν σοβαρᾶς ποσότητος «χαμένων ἀδαμάντων» διὰ τὸ ἐθνικὸν διάδημα.

Ἐν τῇ ἀκολουθούσῃ εἰσαγωγῇ δίδομεν τὸν τόνον μὲ τὸν ὁποῖον δραματίσθημεν τὴν παροῦσαν ἐργασίαν καὶ τὸ ἀντικείμενόν της.

Ἐθεωρήσαμεν τὸ «Βασιλικὸν Σῶμα Χωρ)κῆς «ὡς Σῶμα Ἀστυνομεύσεως, ὑπὸ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ Πολιτειακοῦ συνταγολογίου, ἀνεξαρτήτως τῆς — κατὰ περιόδους — ἐκτάσεως ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ, ἁρμοδιότητι καὶ εὐθύνῃ καὶ ὑπὸ τοιαύτην ἀντίληψιν διεχειρίσθημεν τὸ ἐν ταῖς πηγαῖς ἀνευρεθὲν ὑλικόν.

Ἀπέστημεν τῆς στερεοτύπου στρατιωτικῆς μεθοδολογίας, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἀξιολόγησις τῶν κατὰ περιόδους ἐπιτευγμάτων καὶ ἐπιπτώσεων. Ἐν τῇ ἀκολουθούσῃ εἰσαγωγῇ διευκρινίζομεν τὴν ἡμετέραν τακτικήν.

Δὲν διεκδικοῦμεν τὰς δάφνας τοῦ τελείου, ἀλλὰ διαβεβαιοῦμεν ὅτι κατεβάλαμεν πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν τόσον ἐν τῇ ἐρεύνῃ ὅσον καὶ ἐν τῇ βασάνῳ. Μετὰ τοῦ προσήκοντος, ἐκ τῆς πίστεως πρὸς τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπόν, θάρρους καὶ πέραν τῶν ἐκ τοῦ ἐπαγγελματισμοῦ συμπλεγμάτων, ἐφιλοδοξήσαμεν νὰ σταθῶμεν ἀνεπηρέαστοι καὶ ἀντικειμενικοὶ ἄνευ ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῆς πληρότητος.

Τὰ ἐπιτεύγματα ἡμῶν ἀνήκουν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ε.Β.Χ., εἰς τὰς τάξεις τοῦ ὁποίου ἠναλώθημεν καὶ στελέχη τοῦ ὁποίου, εἴτε ἐν ἐνεργείᾳ εἴτε ἐν ἀποστρατείᾳ, παρέσχον ἡμῖν ἱκανὴν συνδρομὴν διὰ τῶν προσωπικῶν των ἀρχείων.

Ἡ παντελὴς ἔλλειψις πηγῶν, περὶ ἧς ὁμιλεῖ, — ὡς ἀνωτέρω — ὁ Ε.Α. Ἀντιστράτηγος Δρ. Δροσόπουλος καὶ τὸ παρθένον τοῦ θέματος ἀντεμετωπίσθη διὰ πολλαπλῶν ὑποχρεώσεων πρὸς τοὺς συναδέλφους καὶ ὀφείλομεν διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρας πρὸς αὐτοὺς χάριτας.

Ὀφείλομεν ν' ἀναφερθῶμεν μετ' ἰδιαιτέρου σεβασμοῦ εἰς τὴν γενικὴν προστασίαν τῆς παρούσης προσπαθείας ὑπὸ τοῦ συνόλου τῆς Ἡγεσίας τοῦ Σώματος.

Τέλος ὀφείλομεν ἰδιαιτέρας χάριτας εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ἐν Ἀθήναις βιβλιοθηκῶν: Ἐθνικῆς, Βουλῆς καὶ Μπενακείου καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς δ)ντὰς τούτων κ.κ. Εὐάγγελον Φωτιάδην καὶ Ἀλκ. Προβατᾶν καὶ εἰς τὸ ὑπὸ τὸν κ. Πρωτοψάλτην ἡρωϊκὸν προσωπικὸν τῶν Γενικῶν ἀρχείων τοῦ Κράτους διὰ τὴν εὐγένειαν, καλωσύνην καὶ γενικὴν συνδρομήν των.

Ὑμέτερος

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β'
'Ανώτατος ''Αρχων τοῦ Κράτους καὶ 'Αρχηγὸς
τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων καὶ τῆς 'Εκτελεστικῆς
'Εξουσίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ αἰωνία ἐπαγρύπνησις ἀποτελεῖ
τὸ τίμημα τοῦ πολιτισμοῦ

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ἡ ἀναγωγὴ εἰς τὴν μονάδα εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα μαθηματικὴ μέθοδος, καὶ ἡ μαθηματικὴ ὁδὸς ἀποτελεῖ τὴν πλέον ἀσφαλῆ καὶ ἀληθῆ λεωφόρον.

Ἡ ἱστορία, ἐρευνῶσα τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ἑκάστοτε ἀνθρωπίνων μεθόδων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος προβλημάτων, ἵνα καταλήξῃ εἰς ἕναν συγκεκριμένον τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας σταθμόν, ὑποχρεοῦται ἀφοῦ ἀνεύρῃ τὴν πρώτην συγκεκριμένην μονάδα νὰ προσθέσῃ εἰς ταύτην τὰς ἐν συνεχείᾳ διαπιστουμένας ὁμοειδεῖς πρὸς ταύτην μονάδας, ἀλλὰ καὶ ν' ἀφαιρέσῃ, πολλαπλασιάσῃ ἢ διαιρέσῃ ὅσα, ἀντίρροπα, ἢ μεταβολὰς ἐπενεγκόντα συμβάντα, ἀνέστειλαν ἢ ἠφάνισαν.

Ἡ ἐν τῇ παρούσῃ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Βασ. Χωρ)κῆς ἔρευνα ἀποτελεῖ ἓν τμῆμα, ἓν κλάσμα, τοῦ τομέως τῆς παρ' Ἕλλησι Ἀστυνομεύσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ δυσκολωτέρα πλευρά της εἶναι ἡ σύνδεσις μετὰ τοῦ ὅλου, ὡς καὶ ἡ δικαία, ἢ μαθηματικὴ κατὰ τὰ ἀνωτέρω, διαπίστωσις τοῦ ἀνήκοντος εἰς αὐτὴν μέρους.

Ἐπίσης σοβαρὰς δυσχερείας ταυτισμοῦ καὶ ἀφομοιώσεως τοῦ θέματος πρὸς τὸ σύνολον, δημιουργεῖ καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος ὅλως ἰδιαιτέρα, τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν Χωροφυλακῶν, ἐξέλιξις τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, ἤτοι ἡ πλήρης καὶ εἰς Ἀστυνομικὸν Σῶμα ἐξέλιξις ταύτης.

Αὕτη τεμαχίζει τὴν παραδεδεγμένην, περὶ συνδέσεως τοῦ παρόντος μὲ τὸ παρελθόν, προσπάθειαν τῆς Ἱστοριογραφίας καὶ ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέρας ἐσωτερικὰς γεφύρας συνδέσεως, διότι ὡς θὰ ἴδωμεν ἐννοοῦμεν πολὺ διαφορετικὰ πλαίσια ἐπιπέδου ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ τῆς πρὸ τοῦ 1906 Χωρ)κῆς, ἐκείνων τῆς σημερινῆς ὀργανώσεως καὶ ἀποστολῆς τοῦ Σώματος.

Ἐνταῦθα θὰ συνδέσωμεν τὴν περίοδον 1833 - 1906 ἀναζητῶντες τὰς πηγάς της εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Ἱστορίας, τὴν δὲ σύνδεσιν τῆς διανυομένης περιόδου μετὰ τῆς τοιαύτης 1833 - 1906 θὰ παρακολουθήσωμεν ἐκτενῶς ἐν τῷ κειμένῳ.

Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον ἡ Χωροφυλακή, ἀποτελοῦσα ἓν ὅπλον τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἐνήσκει τὴν «Ἀνωτέραν Γενικὴν Ἀστυνομίαν», κατὰ τὴν παροῦσαν,

ἀποκτήσασα βαθμιαίως αὐτοτέλειαν καὶ ἰδιομορφίαν, ἀσκεῖ καὶ τὴν «κατωτέραν» (τοπικὴν) 'Αστυνομίαν.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀνωτέρω διευκρινήσεως ἐπιλαμβανόμεθα τῆς ἐρεύνης.

Ἡ Ἑλληνικὴ Βασ. Χωρ)κή, ὡς ὅρος καὶ ὀργάνωσις εἶναι ἔργον τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τὸ ἀντικείμενον καὶ ἡ ἀποστολὴ ὅμως ταύτης προβάλλουν ἀμυδρῶς ἢ ζωηρῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἀπὸ τὴν ὑπὸ τῆς ἱστορίας συναντωμένην ἐν Ἑλλάδι πρώτην κοινωνίαν ἀνθρώπων (1), ἀπὸ τῆς νίκης τοῦ Διὸς διὰ τῆς συμμαχίας του μετὰ τῆς θέμιδος καὶ τῆς δημιουργίας τῆς κοινωνίας τῶν 'Ολυμπίων Θεῶν.

Διακεκριμένοι σύγχρονοι ἱστοριοδίφαι, θεωρήσαντες τοῦτο ὡς λαμπρὰν προβολήν, προσέδωκαν σχέσιν κληρονομίας μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν Ἑλλήνων 'Αρματωλῶν καὶ Χωρ)κῆς.

Καθ' ἡμᾶς ἡ συνδέουσα τὰς προσπαθείας τοῦ ἔθνους τοιαύτη ἄποψις δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος τῆς καταγωγῆς τοῦ Σώματος, πολὺ δὲ περισσότερον ἢ μᾶλλον οὐδόλως εἶναι ἱκανοποιητικὴ ἡ προγονικὴ ἀναγωγὴ εἰς τὴν Γαλλικὴν Χωροφυλακήν, βάσει τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ κανονισμοῦ τῆς ὁποίας συνεστήθη ἡ Ἑλληνικὴ Χωρ)κή, καίτοι ἀμφοτέρωθεν ἡ προσποριζομένη αἴγλη καὶ οἱ ὑπερμαχοῦντες λόγοι δὲν εἶναι ἥσσονος σπουδαιότητος.

'Εὰν ἀναγάγωμεν τὸ ἀνατεθὲν εἰς τὴν Χωρ)κὴν ἔργον εἰς τὴν ἀρχικὴν καὶ βασικὴν ὁμοειδῆ Γαλλικὴν μονάδαν, εἶναι ὡς νὰ ἐδεχώμεθα ὅτι πρῶτος ὁ Μοντεσκιὲ ἐδίδαξε τὴν διάκρισιν τῶν ἐξουσιῶν .

Ἡ ἀστυνόμευσις ὡς θεσμὸς πρὸς ἀντιμετώπισιν καὶ κάλυψιν τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν ἀπαντᾶται μὲν παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς ἀπὸ τῆς νηπιακῆς των ἀκόμη ἡλικίας, παρ' Ἕλλησι δὲ προσέλαβε θείαν καὶ ἡρωϊκὴν μορφὴν καὶ καταγωγήν.

«Χαλεπὸν γὰρ ἦν πορεύεσθαι τὴν εἰς 'Αθήνας ὁδόν, οὐδὲν μέρος καθαρὸν οὐδ' ἀκίνδυνον ὑπὸ ληστῶν καὶ κακούργων ἔχουσαν» (2).

'Ιδοὺ ἡ τραγικὴ περιγραφὴ τῆς καταστάσεως τῆς ὑπαίθρου χώρας ἀπὸ Ἄργους μέχρις 'Αθηνῶν ἀπὸ πλευρᾶς Δημοσίας 'Ασφαλείας.

Περὶ τῆς ἀξίας τῶν Ἑλληνικῶν μύθων ἔχει ἀποφανθῆ πλέον ἡ ἐπιστήμη, ὅτι δηλαδὴ ἔχουν τὰς ρίζας των εἰς τὸν Μυκηναϊκὸν πολιτισμὸν καὶ ὅτι ὁ πυρήν των ὑπῆρξαν ἱστορικὰ γεγονότα, μυθοποιηθέντα καὶ ἐξωραϊσθέντα ὑπὸ τῆς λαϊκῆς παραδόσεως καὶ τῶν ραψωδῶν(3).

Μακρὰν πάσης σκέψεως νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τοὺς λαβυρίνθους τῶν Μυθολόγων

---

(1) HATBCHEK - KURTZIK Κεφ. III παρ. 19 «Ἡ ἀστυνομία εἶναι μία κοινωνικὴ λειτουργία ὅπως τοιαύτη εἶναι ἡ γλῶσσα, τὸ ἔθιμον, τὸ δίκαιον καὶ ἡ θρησκεία. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἡ ἀστυνομία ἀναπτύσσεται ἐν πάσει ἀνθρωπίνῃ κοινότητι, πανταχοῦ ὅπου ὑφίστανται κοινωνικαὶ σχέσεις...», Ντουράντ. Τ. Α. Κεφ. 4 «...'Αφοῦ καμμιὰ κοινωνία δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἐὰν δὲν ἐπικρατῇ κάποια τάξις···»

(2) Πλουτάρχου Θησεὺς 6.

(3) Σ. Μαρινάτου. Πρόλογος εἰς τὴν 'Ελληνικὴν Μυθολογίαν Ι. Ρισπὲν - Ν. Ντεσάρμ. Εἰσαγωγὴ εἰς τὸ ἔργον του «Ἑλληνικὴ Μυθολογία».

«Οἱ ἥρωες τῶν διηγήσεων εἶναι πραγματικοί, ὅπως καὶ αἱ γεωγραφικαὶ σκηναὶ ὅπου οὗτοι ἐκινοῦντο» καὶ «θὰ λάβωμεν ὡς δεδομένον ὅτι οἱ κυριώτεροι θρύλοι εἶναι ἀληθινοὶ εἰς τὴν οὐσίαν καὶ φανταστικοὶ εἰς τὰς λεπτομερείας» Ν. Ντιουράντ Τ.Β., Κεφ. Γ. ΙΙ 'Υποσημ.

περὶ ἑρμηνείας τῶν μύθων, δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀντιπαρέλθωμεν ἐκεῖνα ἅτινα ἐκληροδότησαν ἡμῖν οἱ ἐγγύτεροι χρονικῶς πρόγονοι ἡμῶν, ἐνδιαμέσως τῶν γραμμῶν τῶν ὁποίων ἀβιάστως διακρίνεται ἡ φυσιολογικὴ τῶν πραγμάτων ἐξέλιξις καὶ ἐξήγησις, ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἐκ τῆς ἀναρχίας ἄγχος τῶν κοινωνιῶν. Ἐπίσης δὲν προτιθέμεθα νὰ καταχωρήσωμεν ἐνταῦθα τὰ ἀφορῶντα τὴν παρ' Ἕλλησιν Ἀστυνόμευσιν στοιχεῖα, ἀλλὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι διὰ συντομωτάτης ἀναδρομῆς ν' ἀνεύρωμεν τὰς ρίζας τῆς Ε.Β. Χωρ)κῆς.

Ἡ μόλις διὰ τῆς νίκης τοῦ Θεοῦ τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐνομίας (4) ἐπιτευχθεῖσα ἡσυχία παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τῆς οἱονεὶ ποθητῆς παγιώσεως δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως, διεσαλεύθη ἤδη σοβαρῶς διὰ τῆς συνεχιζομένης καθόδου καὶ μετακινήσεως νέων Ἑλληνικῶν φυλῶν. Ἐπεκράτησε ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου ἀποκληθεῖσα ἐποχὴ τοῦ σιδήρου, διεταράχθη ἡ πολιτικὴ τάξις ἐλλείψει ἀσφαλείας καὶ ὅλοι ἔφερον ὅπλα. Ὡς συνέπεια τῆς νέας ἀναταραχῆς ὑπῆρξεν ἡ ἀπώλεια παντὸς αἰσθήματος ἀσφαλείας, καθ' ὅσον λῃστεῖαι, βιασμοί, φόνοι καὶ παντὸς εἴδους κακουργήματα κατεδυνάστευον πόλεις, κώμας καὶ ἰδία τὴν ὕπαιθρον. Ἡ ζωὴ ἔγινε προβληματικὴ καὶ αἱ οἰκογένειαι περιεπλανῶντο ἀναζητοῦσαι ἀσφάλειαν καὶ εἰρήνην (5).

Λόγω τῆς στυγερότητος τῶν ἐγκληματιῶν καὶ τοῦ εἰδεχθοῦς τῶν ἐγκλημάτων των, οἱ εὐφάνταστοι πρόγονοι δὲν ἐδίστασαν νὰ παρομοιάσουν τὴν κατάστασιν ἐκ τῆς ἐγκληματικότητος πρὸς ὅ,τι θ' ἀπεκαλῆτο σήμερον Ζούγκλα γέμουσα σαρκοβόρων ὑπὸ μορφὴν τεράτων. Ὁ Πλούταρχος περιγράφει τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὸν τρόπον διαπράξεως ἐγκλημάτων ὡρισμένων ἐπιφανῶν λῃστάρχων (6).

Ἡ λῃστοκρατουμένη ὕπαιθρος εἶχεν ἀποβῆ ἀπρόσιτος. Οἱ Βασιλεῖς παρέμεινον ἀνίσχυροι νὰ ἐπιβληθῶσι ἀλλὰ καὶ περιδεεῖς πρὸ τῶν λῃστάρχων καὶ ἡ διὰ ξηρᾶς κυκλοφορία ἀπὸ τόπου εἰς τόπον εἶχεν ἐκλείψει.

Ὁ πόθος πρὸς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὸ ἐκ τῆς ἀνασφαλείας ἄγχος εἶχον προετοιμάσει τὸ ἔδαφος διὰ τὴν εἰς θεὸν ἀνακήρυξιν ἐκείνου, ὅστις θὰ ἠδύνατο ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν ἀσφάλειαν, ἀφοῦ διὰ τόσας ἄλλας ἐκδηλώσεις εἶχον κατασκευασθῆ θεοί.

Ἐπειδὴ ὅμως διὰ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν εἶχεν ἤδη συμπληρωθῆ τὸ πάνθεον, ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην τοῦ Διὸς βούλησιν καὶ διεύθυνσιν, ἀνεκηρύχθησαν εἰς ἥρωας καὶ ἡμιθέους οἱ συνάνθρωποι ἐκεῖνοι, οἵτινες προσήνεγκον τελεσφόρους ὑπηρεσίας διὰ τὴν παγίωσιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, πρᾶγμα ὅπερ καὶ σήμερον ἐπαναλαμβάνεται, ἀνακηρυσσομένων εἰς ἥρωας τῶν ἐν συμπλοκαῖς καὶ μάχαις διακρινομένων.

---

(4) Πινδάρου Ο.XIII 6 «Ἐν τῇ γὰρ εὐνομίᾳ ναίει, κασίγνηταί τε, βάθρον πολίων ἀσφαλές. Δίκα καὶ ὁμότροφος Εἰρήνα, ταμίας ἀνδράσι πλούτου, χρύσεαιπαῖδες εὐβούλου θέμιτος».

(5) Ὁ Θουκιδίδης (Α5) περιγράφει ἐντόνως τὴν ἐκ τῆς λῃστείας κατάστασιν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν παλαιοτέραν αὐτοῦ ἀρχαιότητα, ἥτις ἐξηκολούθει καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του νὰ λυμαίνεται ὡρισμένας περιοχάς. Βλέπε καὶ Ἀριστοτέλους οἰκονομικὰ Β,2 - Ντουράντ τόμος Β' σελ. 77.

(6) Αὐτόθι Θησέως παρ. 6.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας καὶ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, παρὰ μὲν τοῖς Δωριεῦσι προβάλλεται ὁ Ἡρακλῆς, παρὰ δὲ τοῖς αὐτοχθόνοις ὁ Θησεύς, ἕκαστος δὲ τούτων μετὰ τῶν ἀνηκόντων τῇ φυλῇ του προτερημάτων καὶ ἐλαττωμάτων. «Οἱ Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρχον διὰ νὰ ὑπηρετοῦν τὴν ὁλότητα καὶ τὸ κράτος», γράφει ὁ Κράπε (Παγκ. Μυθολ. σελ. 350).

Ὡς πρῶτον καὶ οὐσιωδῶς βασικὸν καθῆκον τοῦ Θησέως προβάλλεται ἡ παγίωσις τῆς ἐσωτερικῆς δημοσίας ἀσφαλείας, δι' ὃ καὶ ἐκκινήσας, κατὰ τὸν μῦθον, ἐκ Τροιζῆνος, ἀπεκάθαρε τῶν ληστῶν καὶ κακούργων τῆς μέχρις Ἀθηνῶν ὁδὸν (7) διενεργήσας μίαν μακρὰν ἐκκαθαριστικὴν περιοδείαν (περιπολίαν).

Κατὰ σειρὰν ἐξώντωσεν εἰς Ἐπίδαυρον τὸν Περιφήτην Κορυνήτην, εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου τὸν Σίνην τὸν Πιτυοκάμπτην, παρὰ τὴν Κρομμυῶνα τὴν ἀκόλαστον λήσταρχον Φαιάν, εἰς τὴν Κακὴν Σκάλαν τὸν Σκείρωνα, παρὰ τὴν Ἐλευσῖνα τὸν Κερκύονα καὶ εἰς τὸ Δαφνὶ (Ἕρμον) τὸν Δαμάστην τὸν Προκρούστην, τέλος δὲ ἔφθασεν εἰς τὰς ἀναρχουμένας Ἀθήνας.

Ὁ Θησεὺς προβάλλεται προικισμένος ὄχι μόνον διὰ σωματικῆς ῥώμης, μὴ ἐξικνουμένης ὅμως μέχρι παραλογισμῶν καὶ ἀλογίστων πράξεων, ὡς ὁ Ἡρακλῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ ψυχικοῦ σθένους καὶ σταθεροῦ φρονήματος συνοδευομένου ὑπὸ συνέσεως καὶ ἀντιλήψεως, ἤτοι διέθετε τ' ἀπαιτούμενα καὶ δι' ἕνα σύγχρονον ἀρχηγὸν δημοσίας δυνάμεως προσόντα.

Ὁ Ἀττικιστὴς ΡΟΤΓΙΕR (8) γράφει: «Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Θησέως ἡ νικηφόρος σωματικὴ ἰσχὺς συνδυάζεται μὲ νοημοσύνην ἀνωτέραν, τὴν ὁποίαν ὁ ἥρως θέτει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀρχῆς, ἐκείνης, ποὺ διὰ τοὺς Ἀθηναίους ἦτο ἡ ἀνωτέρα ὅλων, τῆς ἐλευθερίας».

Δὲν ἐξώντωσε μόνον ὅσους συνήντησεν, ἀλλ' ἀνεζήτησε καὶ ἐξηφάνισε καὶ τοὺς μὴ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ δρῶντας ληστάς (9) προκινδυνεύων οὕτω.

Ὁ Πλούταρχος, πάντοτε λεπτομερής, τέμνει καὶ ἓν ἄλλο σοβαρὸν ζήτημα. Προσδιορίζει ὅτι ὁ Θησεὺς ἐξώντωσε τοὺς ληστάρχους διὰ τῶν ἰδίων μεθόδων καὶ μέσων, δι' ὧν οὗτοι ἐκακούργουν ἐπὶ τῶν θυμάτων των, διδάσκει ἐν τινι μορφῇ τὴν νόμιμον ἄμυναν.

Ἡ κοινωνία δὲν θὰ ἐθεώρει σωτήριον μόνον τὴν ἐξόντωσιν τῶν συγκεκριμένως ἀναφερομένων ληστῶν ἀλλὰ ἤθελε τὴν γενικωτέραν παγίωσιν αἰσθήματος ἀσφαλείας, πρᾶγμα ὅπερ δὲν παραμελεῖ ὁ Πλούταρχος νὰ τονίσῃ γράφων «οὗτος δὲ τὴν κορύνην ἐπεδείκνυεν ἡττημένην μὲν ὑπ' αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ δι' ἀήττητον οὖσαν» (10).

Δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἐξοντωθῇ μιὰ ληστρικὴ συμμορία, ἀλλὰ πρέπει πρὸ τῆς κοινωνικῆς ἰσχύος ν' ἀπαγοητευθοῦν ἅπαξ διὰ παντὸς οἱοιδήποτε ἐπίδοξοι λησταί,

---

(7) Ἀπολλοδώρου Βιβλ. ΙΙΙ 216 - 218 «φρουρουμένην δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν κακούργων τὴν ὁδὸν ἡμέρωσε».

(8) Ι. Ρισπὲν Κεφ. 18.

(9) Πλουτάρχου Θησεὺς 9 «ταύτην ὁδοῦ πάρεργον, ὡς μὴ δοκοίη πάντα πρὸς ἀνάγκην ποιεῖν, ὑποστὰς ἀνεῖλε... τῶν δὲ θηρίων καὶ προεπιχειροῦντα τοῖς γενναίοις μάχεσθαι καὶ διακινδυνεύειν».

(10) Αὐτόθι 8.

καὶ τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μόνον διὰ τῆς ἠθικῆς, ὑγιοῦς καὶ σοβαρᾶς κοινωνικῆς ὀργανώσεως ἐν τῇ ὁποία ἀναπτύσσεται ἰσχυρὰ καὶ ἀποφασιστικὴ δύναμις Δημοσίας Ἀσφαλείας. Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἐνεῖχεν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Θησέως περὶ τοῦ ἀηττήτου εἰς τὰς χεῖρας του τῆς ἐκ τοῦ Περιφήτου ἀφαιρεθείσης σιδηρᾶς ράβδου καὶ τὰ ἐν συνεχεία ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου διαλαμβανόμενα.

Αἱ πράξεις αὗται τοῦ Θησέως ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν Προυχόντων, οἵτινες ἀπεφάνθησαν ὅτι ἐγένοντο διὰ τὸ καλὸν σύμπαντος τοῦ λαοῦ, τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν ὁ μύθος τὴν θέλει ὡς θρησκευτικὸν καθαρισμόν.

Ἐν Ἀθήναις τὸν ἀνέμενεν ὁ ἕτερος τομεύς, ὁ τῆς γενικωτέρας προλήψεως καὶ τῆς δημοσίας τάξεως. Ἐπιδοθεὶς μετὰ ζήλου καὶ βοηθηθεὶς ἀρχικῶς ὑπὸ τοῦ γένους τῶν Κηρύκων ἐπέβαλε τὴν τάξιν, ἰσχυροποιήσας τὴν δ)σιν, διὰ τῆς συντριβῆς τῶν ἐπαναστατησάντων Παλαντιδῶν ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν παρεμποδιζόντων τὴν χρηστὴν διοίκησιν αἰτίων.

Προικισμένος ὁ Θησεὺς διὰ πνευματικῶν προσόντων καὶ ὡς Προμηθεὺς ἐνεργῶν ἐπροχώρησεν εἶτα εἰς τὸ ἔργον τῆς γενικῆς προλήψεως ὑπὲρ τῆς Δημοσίας Τάξεως καὶ Ἀσφαλείας διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν συμπατριωτῶν του.

Διεῖδεν ὅτι ἂν παρέμεινε Βασιλεὺς μιᾶς μὴ ὁμονοούσης κοινωνίας αἱ ἀναταραχαὶ νὰ ἐπανελαμβάνοντο. Δι' ὃ περιφερόμενος ἀπὸ Δήμου εἰς Δῆμον ἔπεισε τούτους ν' ἀποτελέσωσι μίαν πόλιν, ἕνα Δῆμον, ἕνα Κράτος, ὑπὸ μίαν μορφὴν Δημοκρατικῆς διακυβερνήσεως (11).

Ἀντιπρόσωποι τῆς ἀνθρωπότητος ἀσπάζονται τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ Θησέως εἰς ἔνδειξιν πανανθρωπίνου εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν.

(11) Παυσανία Ἀτ)κὰ ΙΙΙ,2 «ἐπὶ δὲ τῷ τοίχῳ τῷ πέραν Θησεὺς ἔστι ὁ γεγραμμένος καὶ Δημοκρατία τε καὶ Δῆμος, δηλοῖ δὲ ἡ γραφὴ Θησέα εἶναι τὸν καταστήσαντα Ἀθηναίοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι».

Φονεὺς ὁ ἴδιος, τῶν κακοποιῶν καὶ ταραχοποιῶν ὅμως, δὲν ἠθέλησε ν' ἀφήσῃ ἀδέσμευτον τυχὸν κακὴν μίμησιν, δι' ὃ καὶ συνέστησε. δικαστήριον, τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ καλούμενον, εἰς ὃ θὰ ἐδικάζοντο οἱ λεγόμενοι δίκαιοι φόνοι.

Δὲν ἁπτόμεθα τῶν ἀφορώντων τὸ ἐξωτερικὸν ἐπιτευγμάτων τοῦ Θησέως, διότι ταῦτα ἀπαιτοῦν βαθεῖαν καὶ μακρὰν ἀνατομίαν.

Οὕτω λοιπὸν διαπαιδαγωγηθέντες οἱ Ἀθηναῖοι (12), πρῶτοι πάντων τῶν ἄλλων ἔπαυσαν νὰ ὁπλοφοροῦν καὶ ἀπέκτησαν εὐημερίαν (13).

Πιθανῶς νὰ κατηγορηθῶμεν ὅτι ὑποβιβάζομεν ἕνα ἐθνικὸν ἥρωα, ἕνα ἡμίθεον, ὅταν ἐπικαλούμενοι τ' ἀνωτέρω ἔργα τοῦ Θησέως, ἔργα καθαρῶς ἀστυνομεύσεως ὑπὸ εὐρυτέραν ἔννοιαν καὶ ἰδίως δημοσίας ἀσφαλείας, τοποθετοῦμεν τοῦτον ὡς διαγράψαντα καὶ ἐκτελέσαντα τὴν ἀποστολὴν ὡς ἡγέτης τῆς προγόνου Χωροφυλακῆς.

Μία τοιαύτη ὅμως ἄποψις θὰ παρέβλεπε τὸ γεγονὸς ὅτι ἄνευ ἑδραιώσεως ἀσφαλείας καὶ τάξεως εἶναι τελείως ἀνέφικτος οἱαδήποτε μορφὴ πολιτισμοῦ καὶ ὅτι πρῶτοι τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἡγέται ὑπῆρξαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Θεῶν, ἀγωνισθέντες πρὸς τοῦτο.

Ὁ Ἡρόδοτος ἀπεκλήθη πατὴρ τῆς Ἱστορίας, διότι προϋπῆρξεν αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς δυνάμεως ἥτις ἐπαγίωσε τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ ἐπετεύχθη οὕτω ὄχι μόνον ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν διαφόρων κοινωνιῶν καὶ ἡ διὰ ταύτης ἀλληλομετάδοσις τῶν κατὰ κοινότητα ἐπιτευγμάτων.

Ὡς κατωτέρω θ' ἀναπτυχθῇ λεπτομερέστερον, ἡ Βασιλικὴ Χωρ)κὴ ἀρχικῶς συνεστήθη ἵνα «στερεώσῃ καὶ διαφυλάττῃ τὴν κοινὴν Ἀσφάλειαν» (14), ἀπὸ τοῦ 1894 δὲ μερικῶς καὶ γενικῶς ἀπὸ τοῦ 1906 κατέστη ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἄσκησιν καὶ τῆς ἀστυνομίας ἐν τῷ κράτει. Ἠκολούθησε τουτ' ἔστιν καὶ ἐν τῇ ἐξελίξει της ἡ Χωρ)κὴ τὴν σειρὰν τῶν ἔργων τοῦ Θησέως, πρῶτον ἀποκατάστασις Δημοσίας ,Ασφαλείας καὶ εἶτα εὐταξίας, κοινῆς ἡσυχίας κλπ.

Ἐν τῇ ἱστορικῇ διαδρομῇ τοῦ δημοσίου βίου τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἱδρύσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναπτύξεως τῆς Χωρ)κῆς ἀπαντῶμεν μίαν ἅλυσσον κυμαινομένου πλάτους, ἀναλόγως τῆς ἐπικρατούσης ἑκάστοτε κοινωνικῆς καὶ πολιτειακῆς ὀργανώσεως, θεσμῶν καὶ ἀρχῶν ἐμπεπιστευμένων ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς τε Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ τῆς Ἀστυνομίας.

Τὴν ἅλυσσον ταύτην ἀφορῶσαν μίαν περίοδον τριῶν περίπου χιλιετηρίδων, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα, λίαν ἐνδεικτικῶς ὅμως θ' ἀναφέρωμεν ταυτοσήμους κατὰ τὸ ἀντικείμενον τῆς συστάσεως Ἑλληνικῆς Χωρ)κῆς θεσμούς.

Ἐν τῇ ἐξειλιγμένῃ πλέον Πολιτείᾳ τῶν Ἀθηναίων συναντῶμεν διὰ μὲν τὴν δημοσίαν Ἀσφάλειαν τοὺς Ἀγρονόμους ἢ Ὑλωροὺς καὶ τοὺς δοκίμους Ἀθηναίους

---

(12) Ντιουρὰντ Π.Β. σελ. 52.

(13) Θουκιδίδου Βιβλ. Α6, 2 «ἐν τοῖς πρώτοις δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ εἰς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν».

(14) Ἄρθρον 1 Β.Δ. 20-6-1833.

(15) Ὁρᾶτε Ν. Τρουπάκη Ἀστυνομία παρ' Ἕλλησι - Κ. Ἀντωνίου Γένεσις ἀνέλιξις καὶ σύγχρονος Μορφὴ Ἀστυνομεύσεως.

πολίτας (νέους) κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐκπαιδεύσεωώς των (16), διὰ δὲ τὴν λοιπὴν ἀστυνόμευσιν τοὺς 'Αστυνόμους, 'Αγορανόμους, 'Οδοποιούς, Μετρονόμους, Σιτοφύλακας, 'Επιμελητὰς 'Εμπορίου, Γυναικονόμους, Τειχοποιούς, 'Επιμελητὰς Κρηνῶν, Σιτώνας, Ζητητάς, Τοξότας, Φύλακας Λιμένων καὶ 'Αστυνομεύουσαν Φυλὴν ('Αριστοφ. 'Αθην. Πολιτ. 50, 51 καὶ 54 — Πολιτικὰ 1299, 1320, 1321Β 7 - 10 καὶ 1322 Β, Πλάτωνος Νόμοι στ' 7 - 10, Πολυδεύκους 'Ονομαστικόν, Λυσίας, Αἰσχύνης, Πλουτάρχου Σόλων καὶ Θεμιστοκλῆς Διογένους Λαέρτου, κλπ.), ἐν Σπάρτῃ ὁ ἐπὶ τῆς κρυπτείας τεταγμένος καὶ οἱ «Τριηκόσιοι Λογάδες ἱππεῖς» καὶ τέλος εἰς τὴν διαμορφώσασαν σύγχρονον μορφὴν κράτους Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ κατὰ περιόδους ἀλλὰ καὶ ταυτοχρόνως διαπιστοῦται ἡ ὕπαρξις ὑπὸ καὶ ὑπὲρ τοὺς Διοικητὰς τῶν 'Επαρχιῶν ἢ Θεμάτων μία ἅλυσσος ἐντεταλμένων διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν ἀνὰ τὴν αὐτοκρατορίαν ὀργανισμῶν καὶ τιτλούχων ὑπὸ τὴν ἐπιφανῆ διάκρισιν τῶν PRAEFECTUS URBIS, ΝΥΚΤΕΠΑΡΧΟΥ, ΚΟΙΑΙΣΙΤΟΡΟΣ κλπ.

'Ο L. BREHIER (18) γράφει: «Παραπλησίως τῶν 'Αστικῶν 'Αστυνομιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων, ὑπῆρχον καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἐπίσημοι 'Αστυνομικοὶ ὑπάλληλοι ἐπιφορτισμένοι νὰ ἐπιβλέπωσι τὴν κοινὴν γνώμην, νὰ ἀνακαλύπτουν τὰς συνωμοσίας, νὰ ἐπιβάλουν τὸν σεβασμὸν τῆς τάξεως ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, νὰ βεβαιώνωνται περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ὁδῶν, νὰ καταστέλουν τὴν ληστείαν καὶ νὰ συλλαμβάνουν τοὺς κατασκόπους. Δὲν ὑπῆρξεν ὅμως ποτὲ μεταξὺ τῶν Βυζαντινῶν καθιδρυμάτων εἷς αὐτόνομος ὀργανισμός, σχηματίζων μίαν μοναδικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἀποτελῶν ἓν Σῶμα τῆς 'Αστυνομίας τοῦ Κράτους».

Φρονοῦμεν ὅμως ὑπάρχει πλάνη ὅσον ἀφορᾶ τὴν τελευταίαν ἄποψιν, διότι ἡ δύναμις τῆς SCOLA ACENTIUM IN REBUS ὑπῆρξεν αὐτόνομος καὶ ἑνιαία στρατιωτικὴ ἀστυνομικὴ ὀργάνωσις, μὲ ἴδιον σύστημα στρατολογίας, μὲ κληρονομικότητα ἐν τοῖς βαθμούχοις καὶ μὲ ἐξέλιξιν καὶ τιμητικὴν διάκρισιν τῶν στελεχῶν, παραπλησία ἐκείνης τῆς πρώτης Γαλλικῆς Μαρεσσοσὲ (Χωρ)κῆς). Τὸ σῶμα τοῦτο ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πρωτεύοντος περιελάμβανε 48 διακοσιάρχους (δουκιναρίους), 200 ἑκατοντάρχους (κεντηναρίους), 250 βιάρχους, 300 ἄνδρας περιπόλων καὶ 450 ἱππεῖς (19).

'Αξιοσημείωτος διὰ τὸ παρὸν θέμα ὑπῆρξεν ἡ ἀποστολὴ ἐπίσης τῶν CURIOSI καὶ STATIONARI (στατίζοντες ταξεῶται) «οἱ τοῦ δρόμου φροντίζοντες καὶ οἱ κατὰ τόπον στατίζοντες ταξεῶται μηνυέτωσαν περὶ τῶν τὰ ἐγκλήματα ἁμαρτανόντων εἰδότες» (20).

Ἕτερον σύστημα ἐπιφορτισμένον διὰ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἀ-

---

(16) 'Αριστ. Πολιτ. 1321 Β.28-32 καὶ 1331 Β, 15 - 8 - Πλατ. Νόμοι Στ. Κεφ. 8 καὶ 9, 760 Α - 763Β - 'Αριστ. 'Αθ. Πολιτ. κλπ.

(17) Πλουτάρχου Λυκοῦργος.

(18) Βιβλ. Γ. Κεφ. Α. παράγραφ. 1.

19) Κ. Ν. 12, 20, 3 - 12, 12, 1 - 12, 21, 4 - 12, 21, 4 - 12, 21, 6 - 12 - 22, 1 - 12, 22, 3 - 12, 50, 3, 5, 6, 9 καὶ 11 —Βασιλικὰ 6, 29, 3 - 6, 29, 6 - 6, 29, 12, 6, 30, 1 καὶ 6, 30, — Κλητωρολόγιον Φιλοθέου καὶ Μ. Ψελλοῦ, ἐγκώμιον πρὸς μεταφραστὴν Συμεών.

(20) Βασιλ. 6,30,1.

ναφέρεται τὸ τῶν Εἰρηναρχῶν, ὅπερ μάλιστα μὴ ἀπαντώμενον παρὰ Ρωμαίοις δέον νὰ ὑποστηριχθῇ ὡς σύστημα καθαρῶς Ἑλληνικῆς προελεύσεως. Οἱ συναυτοκράτορες Ὀνώριος καὶ Θεοδόσιος ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὸν Ἔπαρχον τῶν Πραιτωρίων Ἀνθέμιον ἔγραφον: «Εἰρηνάρχαι, οἵτινες εἰς προστασίαν τῶν ἐπαρχιῶν δι' ἡσυχίας καὶ εἰρήνης ἀνὰ τὰς περιφερείας ἑκάστας τὴν ὁμόνοιαν προάγουσι, θὰ ὀνομάζωνται οἱ ἱκανοὶ ὑπὸ τῶν βουλευτῶν τῇ κρίσει τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν» (21).

Ἐκ τῶν Βασιλικῶν (22) πληροφορούμεθα τὴν κατὰ τῶν ληστῶν ἀποστολὴν τῶν Εἰρηναρχῶν. Ἐκ τῶν ἁγιογραφικῶν κειμένων προκύπτει ὅτι κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα ἔφιπποι ἄνδρες, ἑνὸς ἀγνώστου τίτλου Ἀστυνομικοῦ Σώματος, διέτρεχον τὴν χώραν καταδιώκοντες τοὺς κλέπτας καὶ συλλαμβάνοντες τοὺς δραπέτας δούλους καὶ ὑπόπτους κατασκοπείας. Τὸ σῶμα τοῦτο ὁ ἴδιος BREHIER παρομοιάζει πρὸς ἔφιππον Χωρ)κὴν καὶ ἀναφέρει περιπτώσεις συλλήψεων παρὰ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὡς δύο καλογήρων εἰς Βουθρωτὸν τῆς Ἠπείρου, τοῦ Φιλοσόφου Νικήτα παρὰ τὰ Βουλγαρικὰ σύνορα κλπ.

Ἡ ἱστορία παρέδωκεν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τῶν Γάλλων Βασιλέων ληφθέντα, ἀναλόγως τῶν αὐξομοιώσεων τῆς δυνάμεώς των, μέτρα ὀργανώσεως τῆς ἀστυνομίας καὶ διοικήσεως ὑπὸ τὸν Ἑλληνικῆς καταγωγῆς γενικὸν ὅρον POLICE.

Ἡ σύγκρισις τῶν μέτρων τούτων πρὸς ἐκεῖνα τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ θεσμοὶ μετεφυτεύθησαν ἐν Γαλλίᾳ, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐπιτυχοῦς ἢ μή, καὶ μετά τινος βραδύτητος διεμορφώθη καὶ ἐξελίχθη ὁ θεσμὸς τῆς Μερεσσοσέ, τουτ' ἔστιν τῆς συγχρόνου Χωρ)κῆς (GENDARMERIE). Εἰδικώτερον ἡ Μαρεσσοσὲ ἔν τε τῇ γεννέσει καὶ τῇ ἐξελίξει ἠκολούθησεν, ἐν στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ, τὰ βήματα τῶν συγχωνευθέντων ἔργων τῶν ἐν Βυζαντινῇ αὐτοκρατορίᾳ Σωμάτων τῆς SCHOLA AGENTIUM IN REBUS καὶ τῶν ΕΙΡΗΝΑΡΧΩΝ, ἐπελθόντος δὲ τοῦ ὑπληρώματος τοῦ χρόνου καὶ τῆς Ἱστορίας τὸ σύστημα τοῦτο ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μητέρα Ἑλληνίδα Γῆν. ὑπὸ τὸν τίτλον «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ».

Φρονοῦμεν τουτ' ἔστιν ὅτι, ἡ Ἑλληνικὴ Χωρ)κὴ στοιχειοθετηθεῖσα ὡς θεσμὸς καὶ ἔννοια, ὑπὸ τοῦ Θησέως καὶ παρακολουθήσασα τὸ ἔθνος εἰς ὅλας του τὰς διακυμάνσεις, ὑπὸ διαφόρους μὲν τίτλους ἐξ ἀντικειμένου ὅμως ταυτοσήμως, ἐπανεφέρθη μετὰ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὸν τόπον τῆς γεννέσεώς της, ὡς εἶχεν ἐξελιχθῇ ὀργανωτικῶς ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα εἶχε μεταφυτευθῆ, ὡς καὶ τόσοι ἄλλοι θεσμοί (23).

Βασικὴ ἀποστολὴ ὅλων τῶν Ἀστυνομικῶν ὀργανισμῶν καὶ προσπαθειῶν εἰ-

---

21) Κ. Ν. Ἰουστ. 10, 77 (75). Λεπτομερείας περὶ τῆς ὀργανώσεως καὶ ἀποστολῆς τοῦ Σώματος τούτου. Βλέπε ἄρθρον Καραγιαννοπούλου ἐν συμπληρώματι Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας σελ. 258.

(22) Αὐτόθι 60, 35, 6 ἔνθα βλ. καὶ Ἔδικτον ἄρχοντος τῆς Ἀσίας καὶ γνώμην Ἀδριανοῦ.

(23) Ντιουράντ Τομ. Β. Ἐπίλογος σελ. 678—679 «Ἀπὸ τῆς δευτέρας αὐτῆς γεννήσεως — διὰ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας — τῆς εὐρωπαϊκῆς σκέψεως τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος διεπότισε τόσον ὁλοσχερῶς τὸν σύγχρονον πολιτισμόν, «ὥστε» ὅλα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δρατηριότητα τοῦ πνεύματος, εἶναι ἀποικίαι τῆς Ἑλλάδος σήμερον» ἢ ἐν αὐτόθι ὑποσημ. βιβλιογραφίας «πλὴν τῶν τυφλῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, τίποτε δὲν κινεῖται εἰς τὸν κόσμον ποὺ δὲν εἶναι Ἑλληνικὸν τὴν καταγωγήν».

ναι ἡ προστασία ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ζωῆς, τιμῆς, περιουσίας (ἐμπραγμάτων δικαίων) καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν κοινωνικῶν μελῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς δημοσίας τάξεως, ἀλλ' ὕπαρξις καὶ συνεπῶς προστασία τοιούτων ἀγαθῶν, ὑπὸ τὸν βάρβαρον κατακτητήν, ὑπῆρξαν ἄγνωστα διὰ τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν.

Ὑπῆρξε τὸ διάλειμμα τοπικῶν τινῶν προνομίων, ἔλειπεν ὅμως κατὰ κανόνα ἐκ τούτων ἡ γενικωτέρα δημοσία ἀντίληψις, διότι ἀφεώρουν τὸν κύκλον τῆς Κοινότητος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ ὑπηκοότης τῶν μέτρων.

Οἱ παράγοντες τῆς κοινότητος (γέροντες, δημογέροντες, πρωτόγεροι, δωδεκάς, προεστοί, κοτζαμπάσηδες κλπ.), ἤσκουν μὲν ἐντὸς αὐτῆς μίαν ἀστυνόμευσιν μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν, ἑδραζομένην ἐπὶ θρησκευτικῶν κυρίως κριτηρίων, εἰς τινας μάλιστα περιοχὰς ἐλάμβανον τυπικῶς μέρος καὶ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Καπετάνου τῶν ἁρματωλῶν, ἦσαν ἀνίσχυροι ὅμως καὶ ἀναρμόδιοι ν' ἀντιμετωπίσωσι κατ' ἐλευθέραν κρίσιν καὶ βούλησιν προβλήματα καὶ θέματα Δημοσίας Ἀσφαλείας, ἅτινα ἀναγόμενα εἰς τὴν γενικωτέραν κρατικὴν μέριμναν ἀπησχόλουν τὰς Τουρκικὰς ἀρχάς, αἵτινες διὰ διαφόρων σωμάτων, ἀτάκτων ἢ τακτικῶν (24), τῶν γενιτσάρων, τῆς εἰδικῶς ὀργανωθείσης ὑπηρεσίας τῶν Ναζίρηδων καὶ Ἀγάδων Δερβενίων, τῶν Τζανταρμάδων καὶ μουσιάδων καὶ διὰ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ διετήρησαν τὴν σκιώδη καὶ προσδιάζουσαν αὐταῖς Δημοσίαν Ἀσφάλειαν. Ἐκτὸς ὅμως τούτου ὑπάρχουν καὶ σοβαραὶ κατηγορίαι κατὰ τῶν κοτζαμπάσηδων περὶ στενῆς συνεργασίας των μετὰ τῶν κατακτητῶν.

Ἐν τῇ προσπαθείᾳ των ταύτῃ οἱ Τοῦρκοι υἱοθέτησαν ἀπὸ τοῦ Σουλεϊμὰν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς (1520 - 1560) (24α) τὸν Ἐνετικὸν ἢ καὶ ἀκόμη ἀρχαιότερον Βυζαντινορωμαϊκὸν θεσμὸν τῶν Ἁρματωλῶν (ARMATORES). Οἱ ἁρματωλοὶ ἀπετέλεσαν μὲν τὴν ζύμην καὶ τοὺς προπαιδευτὰς διὰ τὴν ἐθνικὴν ἐξέγερσιν, δὲν εἶναι ὅμως δυνατὸν νὰ λογισθῶσι πρόγονοι τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἔργων τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωρ)κῆς (25).

Οἱ ἁρματωλοί, ἐφ' ὅσον ἦσαν ἁρματωλοί, διότι, ἐν περιπτώσει ρήξεώς των μετὰ τῶν κοτζαμπάσηδων ἢ τῶν Τούρκων προϊσταμένων των μετεπήδων εἰς τὴν τάξιν τῶν κλεφτῶν, ὑπῆρξαν μία λύσις ἀδυναμίας τῆς τουρκικῆς Διοικήσεως, κατ' ἀπομίμησιν τῶν Βυζαντινῶν καὶ Ἐνετῶν, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἑνὸς τομέως δημοσίας Ἀσφαλείας, κυρίως ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ ἐγγὺς τῶν πρὸς Ἀλβανίαν συνόρων ὑπαίθρῳ χώρᾳ, ἔνθα δὲν εἶχε τελεσφορήσει ἡ ἱκανότης καὶ δραστηριότης τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων ἢ εἶχε κριθῇ ἀσύμφορος ἡ διάθεσίς των (26).

---

(24) Γ. Φίνλεϋ «ὡς τὶς ἀρχὲς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἡ πόλη διατηροῦσε μιὰ χριστιανικὴ χωρ)κὴ στὰ ὀρεινὰ διαμερίσματα τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἠπείρου τῆς Ἑλλάδος...» καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω ὁ ἴδιος ἀναφέρει τὴν χρησιμοποίησιν τῶν Γενιτσάρων εἰς ἔργα Χωρ)κῆς μέχρι τοῦ τέλους των κατὰ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος.

(24α) Κ. Παπαρηγοπούλου Βιβλ. 14 Κεφ. ΣΤ'.

(25) Ὁ Ν. Κτενιάδης «Ἑλληνικὴ Χωρ)κή» ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ὄχι μόνον συνδέει τὴν καταγωγὴν τῆς Χωρ)κῆς μετὰ τῶν ἁρματωλῶν ἀλλὰ καὶ ἀποκαλεῖ ταύτην «Λαμπρὰν καταγωγήν».

(26) 1) Ὁ Δ. Αἰνιάν, (ἀπομνημονεύματα ἐπιμελείᾳ Πρωτοψάλτη) χαρακτηρίζει τὸν θεσμὸν τῶν ἁρματωλῶν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀνικανότητος τῶν τουρκικῶν δυνάμεων νὰ κατα-

Προσκυνημένοι, τρόπον τινά, κλέφτες οἱ ἁρματωλοὶ διετέλουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν πασάδων καὶ τῶν ἐπὶ τούτῳ ὀργάνων αὐτῶν Ναζήριδων καὶ Δερβεναγάδων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν Κοτζαμπάσηδων (27).

Οἱ ἁρματωλοὶ εἰσέπραττον παρὰ τῶν χριστιανῶν (Ἑλλήνων) κατοίκων τὸν «λουφέν», ἤτοι τὰ ἔξοδα συντηρήσεως καὶ ὁπλισμοῦ, ἦσαν μισθοφόροι τῆς Τουρκικῆς Διοικήσεως, δι' ὃ καὶ τὸ σύστημα ἀπεῖχεν ἐκείνου τοῦ τῶν Βυζαντινῶν Ἀκριτῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν Ἀπελατῶν καὶ ὡμοίαζε περισσότερον πρὸς τὸ τῶν Ἐνετῶν.

Διὰ τὸ ἔθνος τὰ ἁρματωλίκια ἀπετέλεσαν τὰς Ἀκαδημίας Πολέμου, διότι ἐξ αὐτῶν προῆλθον σπουδαῖοι ἡγέται τῆς ἐπαναστάσεως (Γ. Καραϊσκάκης, Ἀθ. Διάκος κλπ.), ἀπετέλεσαν τὰ «Ἑλληνικὰ ἔμπεδα ἐκπαιδεύσεως» ἐντὸς τῶν Τουρκικῶν Στρατοπέδων καὶ ἐκαλλιέργησαν τὴν πρὸς τὰ ὅπλα ἀγάπην ἐν γένει καὶ σπουδὴν τῶν γενεῶν τοῦ ὑποδούλου γένους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ὡς ἀναγκαίου διὰ τὴν κοινωνικὴν διαβίωσιν τῶν Ἑλλήνων θεσμοῦ, ἐστεροῦντο γνησιότητος προελεύσεως, ἀποστολῆς καὶ ἀφοσιώσεως.

Οἱ ἁρματωλοὶ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ συμβιβάζουσι τὴν ἀποστολήν των μεταξὺ κοτζαμπάσηδων καὶ Πασάδων (28).

«Γέροντες θέλουν χάϊδεμα κη ἀγάδες θέλουν ἄσπρα κη ὁ καπετάνιος δόκιμος γιὰ νὰ τοὺς κυβερνήσῃ».

Κατὰ ταῦτα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συσχετισθῶσιν οἱ ἡρωϊσμοί, ἡ ἀποστολή, τὰ ἔργα καὶ αἱ ἀντιλήψεις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωρ)κῆς πρὸς ἐκεῖνα τῶν Ἁρματωλῶν.

Μία μερικὴ μόνον συσχέτησις δύναται νὰ γίνῃ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν παρὰ τῶν ἁρματωλῶν παρεχομένην προστασίαν ἔναντι μόνον τῶν Ἀλβανῶν ληστῶν, διότι περὶ τὰ ἄλλα ἐπεκράτει ἐνίοτε σύγχυσις..

Ἡ Χωρ)κὴ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ἐξ ἀντικειμένου ἀνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς πέρας ἔργον, κατ' ἐπιταγὴν τῆς ἐλευθέρας κοινωνικῆς ἐθνότητος, Ἡράκλειον μὲν ἀλλὰ

στείλωσι τὴν ληστείαν καὶ τῆς παρὰ τῶν ὀρεινῶν Ἑλλήνων ἀναλήψεως τῆς αὐτῆς πρωτοβουλίας, προκειμένου ν' ἀποφύγωσι τὰς ἐκ τῶν βιαιοτήτων καὶ αὐθαιρεσιῶν τῶν κινουμένων Τουρκικῶν δυνάμεων δοκιμασίας. 2) **Ὁ Τοῦρκος Ἱστορικὸς Δζεδὲζ** (Ν. Μοσχοπούλου Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως 1960) γράφει «ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις εἶχε διατηρήσει τὸ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων ὑφιστάμενον Σῶμα τῶν ἁρματωλῶν, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν Κλεισουριῶν (Δερβενίων) καὶ καταπολέμησιν τῶν Κλεφτῶν. 3) «... ὡς ἁρματωλοὶ ἢ φύλακες τῆς ἐσωτερικῆς τῶν ἐπαρχιῶν εἰρήνης καὶ ἡσυχίας. Ὁσάκις δὲ πάλιν ὁ Τοῦρκος ἀθετοῦσε τοὺς λόγους του, ἐπαρουσιάζοντο καὶ αὐτοὶ ὡς κλέφται, λεηλατοῦντες καὶ κατερημώνοντες τὸ πᾶν», Γ. Λασσάνη ἐν Δ. Πετρακάκου Κοινοβουλευτικὴ ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος Τ.Α. 227, 4) Φ. Χρυσανθοπούλου ἢ Φωτάκου (ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως) σελ. 28—29 ἔνθα, «Πολλάκις δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ἐξουσία βιαζομένη διὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἡσυχίαν συνεννοεῖτο μὲ τὰ τῶν κλεφτῶν, καὶ παρεχώρει εἰς αὐτοὺς προνόμια γραπτά, διορίζουσα αὐτοὺς ἁρματωλοὺς εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ οὕτω ἐμοίραζε τὴν ἐξουσίαν μὲ αὐτοὺς καὶ τοῖς ἔδιδε μέρος ἀπὸ αὐτὴν πρὸς καταστολὴν τῆς ζωοκλοπῆς καὶ τῶν μικρῶν ἐγκλημάτων».

(27) Παγκόσμιος ἐγκυκλοπαίδεια Μορφωτικῆς Ἑταιρείας Σχετ. ἄρθρον Γ. Κορδάτου ἐν τῷ τόμῳ ἙΛΛΑΣ, σελ. 281.

(28) Κ. Παπαρηγοπούλου βιβλ. 14 Κεφ. ΙΣΤ Δ. Φωτιάδου — Καραϊσκάκης σελ. 25.

διὰ μεθόδων καὶ ἐνεργειῶν διεπομένων ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Θησέως καὶ τῶν θεσμῶν τοῦ Ἐλευθέρου Ἔθνους.

Ἀποτελεῖ τέκνον τοῦ αἰωνίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὅπερ περιπλανώμενον, λόγω τῆς καταδιώξεως ὑπὸ τοῦ ἀξέστου κατακτητοῦ, ἐκλήθη εἰς τὴν πατρώαν γῆν εὐθὺς ὡς ἀπεκτήθη εἰς μίαν γωνίαν της ἡ Ἐθνικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ Πολιτικὴ συγκρότησις.

Ἡ συγκρότησις τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωρ)κῆς ἐγένετο βάσει τῶν ἰσχυόντων ἐν Γαλλίᾳ, ὡς ἀμέσως κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, ἐν δὲ τῷ συστατικῷ Δ)τι ἀπεκλήθη «ἡμέτερον» τοῦ Βασιλέως Σῶμα.

Βραδύτερον διεκόσμησε τὴν στολήν της διὰ λευκῶν ἀμφιμασχαλίων καὶ συμβόλων τῆς Γαλλικῆς Κοννεταμπλὶ καὶ Μπερεσσοσέ, τῶν προγόνων τουτ' ἔστιν τῆς GENDARMERIE (29), περὶ τῆς ἐννοίας καὶ τῆς ἱστορίας τῶν ὁποίων θὰ ὡμιλήσωμεν κατωτέρω.

Οἱ Γάλλοι ὑπερηφανεύονται διὰ τὴν χωροφυλακήν των τόσον, ὥστε ὁ Ναπολέων ἔγραφεν δι' αὐτήν τὴν 16)5)1806 (30).

«Εἶναι μία ὀργάνωσις μὴ ὑπάρχουσα εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν τῆς Εὐρώπης. Εἶναι μία ἐπαγρύπνησις, κατὰ τὸ ἥμισυ πολιτικὴ καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ στρατιωτική, ἐξηπλωμένη ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς χώρας, δίδουσα τὰς πλέον ἀκριβεῖς ἀναφοράς». Ἡ ἐν συνεχείᾳ ἱστόρησις τοῦ βίου καὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωρ)κῆς θ' ἀποδείξῃ τὸ μέτρον τῆς κρίσεώς της. Ἐκεῖνο ὅπερ ἀπὸ τοῦδε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀπεριφράστως εἶναι ὅτι ἡ χωροφυλακὴ εἶναι εἷς... ἰδιόρρυθμος κρατικὸς ὀργανισμός, τόσον ἰδιόρρυθμος ὥστε δὲν ἔχει κοινὰ σημεῖα ὁμοιότητος μὲ οὐδένα ἄλλον δημοσιοϋπαλληλικὸν ὀργανισμόν. Ἡ ἔκτασις τῶν ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος εἶναι τεραστία, ἄρχεται ὑπὸ τοῦ ἁπλοῦ χαιρετισμοῦ καὶ τερματίζει εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας θάνατον.

Ὁ στρατὸς ἐμπλέκεται εἰς ἀγῶνα ζωῆς καὶ θανάτου ὅταν ὁλόκληρο τὸ ἔθνος εὑρίσκεται εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν, οἱ ἄνδρες τῆς Χωρ)κῆς καλοῦνται νὰ ἔχωσιν ἑτοίμην τὴν ζωήν των ὑπὲρ το ὑκοινωνικοῦ ἀλλὰ καὶ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰρήνης ἢ πολέμου, εὑρίσκονται τουτ' ἔστιν εἰς διαρκῆ πόλεμον!! Περὶ τῶν ἔργων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωρ)κῆς ἤδη ὡμιλήσαμεν ἀλλὰ καὶ πολλάκις θὰ ἐπανέλθωμεν.

Οἱ πάντες κρίνουσιν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, ἀλλ' οὐδέποτε διελογίσθησαν τὴν θέσιν τῶν κρινομένων καὶ οὐδέποτε ἐπεχείρησαν νὰ τὴν μελετήσωσιν ὡς κοινωνικὸν φαινόμενον.

Εὐκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι:

Ἐνῶ πᾶς ἐργαζόμενος κατὰ τὸς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς λαμβάνῃ 75 ο)ο ἐπὶ πλέον τοῦ ἡμερομισθίου του, ἐνῶ διὰ πᾶσαν μεταμεσονύκτιον ἐργασίαν γίνεται εἰδικὴ σύμβασις, ἐνῶ πάντες σχεδὸν οἱ ἐργαζόμενοι δὲν ὑπερβαίνουν τὸ 8ωρον κατὰ 24ωρον, ἄλλως ἀμείβονται ὑπερωριακῶς,

(29) A. ROCHE: ENCTCLOPEDIE NATIONALE DE LA POLICE Βιβλ. Δ. Κεφ. Α.
(30) A. ROCHE αὐτόθι βιβλίον Δ. Κεφ. Α.

Οἱ ἄνδρες τῆς Χωρ)κῆς (31)

1) ἐργάζονται ἄνευ οὐδεμιᾶς προσαυξήσεως ἢ εἰδικῆς ἀποζημιώσεως 52 Κυριακὰς καὶ 11 ἐξαιρεσίμους ἤτοι 63 ἡμέρας κατ' ἔτος.

2) ἐργάζονται κατὰ κανόνα 8 ὥρας εἰς δύο τετράωρα ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τῶν πλέον δυσμενῶν συνθηκῶν καὶ ἄλλας 4 ὥρας χρησιμοποιοῦνται διὰ βοηθητικὰς ὑπηρεσίας ὑπὸ τὸν τίτλον «πικέτο» ἢ «μερικὴ ἐπιφυλακή» καὶ οὕτω ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἐργάσιμοι δι' αὐτοὺς καὶ αἱ 365 ἡμέραι τοῦ ἔτους ὑπολογιζομένου καὶ τοῦ ὡραρίου αἱ 365 ἡμέραι γίνονται 547 ἐργάσιμοι κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ 35 ἐτῶν ὑπηρεσίας, πρὸς ἀπόληψιν πλήρους συντάξεως οἱ τῆς χωρ)κῆς ἔχουν ἐργασθῆ ἐν τῇ πραγματικότητι 52 ἔτη.

3) αἱ τῆς χωρ)κῆς ὑπηρεσίαι, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω προϋποθέσεων ὡραρίου ἀπαιτοῦν ἑτοιμότητα ἀλλὰ καὶ δραστηριότητα καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ 24ώρου ἄνευ ἰδιαιτέρας τινὸς ἀμοιβῆς.

4) Διὰ τοὺς ἀξ)κοὺς τοῦ στρατεύματος καθὼς καὶ διὰ τοὺς ἐργάτας ἔχει ληφθῆ πρόνοια διὰ στέγην, διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωρ)κῆς οὐδεμία τοιαύτη πρόνοια. κ.λ.π., καὶ εὐκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ διαβεβαιώσῃ ὅτι οὐδέποτε ἐγένετο σκέψις τις συνδυασμοῦ τῶν ὑλικῶν ἀπολαυῶν ἢ προσδοκιῶν μὲ τὴν ποιότητα ἢ ποσότητα τοῦ ἐπιτελουμένου ἔργου.

Διὰ τὴν ἱστόρησιν τῶν ἀφορώντων τὴν Ἑλληνικὴν Χωρ)κὴν ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος συστάσεώς της μέχρι σήμερον, πολλαπλαὶ ὑπάρχουσι δυσχέρειαι, τόσον διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀπομονωθῇ τὸ θέμα ἐκ τῆς καθολικῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Πολιτικῆς τοιαύτης, ὅσον καὶ διότι ἡ περὶ τοῦ θέματος βιβλιογραφία εἶναι ἐλαχίστη ἂν μὴ ἀνύπαρκτος. Ἐκτὸς τῶν βασικῶν τούτων δυσχερειῶν ἐξαιρετικὴν δυσχέρειαν ἐν τῇ διαγνώσει τῆς ἀληθείας καὶ ἀκριβείας περὶ τὰς πράξεις καὶ εὐθύνας δημιουργεῖ αὐτὴ αὕτη ἡ φύσις τῆς ἀποστολῆς τῆς χωρ)κῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἥτις ἄχαρις ἐν πολλοῖς καὶ ἐκ ξένης βουλήσεως ἐξαρτωμένη καὶ κατευθυνομένη, ἐπέσυρεν εἰς τὸ Σῶμα τὴν μῆνιν ἐξ οἱασδήποτε κακοδαιμονίας καὶ ἐκτροπῆς, ὡς συμβαίνει ἄλλωστε δι' ὅλους τοὺς ἀστυνομικοὺς ὀργανισμοὺς ἐπὶ παγκοσμίου κλίμακος. Ἕνεκεν τῆς τελευταίας ταύτης ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως καὶ ἕνεκεν τῆς ἐμφανιζομένης ἑκάστοτε ἐκ τῶν πραγμάτων εὐχερείας νὰ πλήττωνται οἱ ἀδύνατοι ὡς ἐξιλαστήρια θύματα τῶν ἰσχυρῶν, οἱ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς χρονογράφοι, εὐθυμογράφοι κλπ. ἀνεξετάστως, ἀνευθύνως καὶ ἀβασανίστως συχνῶς ἐπεδείξαντο πνεῦμα, πλήττοντες «τὸ σάγμα ἀντὶ τοῦ ὄνου», διακωμῳδοῦντες τοὺς ἀνευθύνους ἀντὶ τῶν ὑπευθύνων ἢ ἔστω τοὺς ἁπλοὺς συνεργοὺς ἀντὶ τῶν αὐτουργῶν.

Τὰς συμπλεγάδας ταύτας καὶ τὴν πορείαν τῶν πληρεξουσίων τοῦ Κοινωνικοῦ Συμβολαίου μετὰ τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ἐπιτευγμάτων καὶ ἐπιπτώσεων εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ διὰ τῆς ἐρεύνης καὶ κατανομῆς νὰ διαγράψωμεν τὴν ἱστορικὴν πορείαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἡ Χωροφυλακὴ ὡς ὑλικὴ δύναμις καὶ ὡς διαχειριστὴς τῆς ἐννόμου τάξεως ἔδρασεν καὶ δρᾷ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξουσιοδοτήσεων, κατευθύνσεων καὶ ἐντολῶν τῶν

---

(31) Βλέπε καὶ ἡμερ. ἐφημ. Ἀθηνῶν ΝΕΑ τῆς 16-11-1963.

ἑκάστοτε Κυβερνήσεων, αἱ δὲ μέθοδοι καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δραστηριότητός της ὑπῆρξεν ἑκάστοτε ἀνάλογον τῆς Κυβερνητικῆς μερίμνης καὶ προσοχῆς ἐπὶ τῶν ὀργανωτικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ καταστατικῶν αὐτῆς θεμάτων καὶ προβλημάτων (32).

Αἱ κυβερνήσεις, ὁ συνεκτικὸς αὐτὸς θεσμὸς τῶν πολιτικῶν κοινωνιῶν, γιγνώσκουσαι, κατὰ τεκμήριον, τὰς ἀδυναμίας τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν των ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσι τὰ ἀνήκοντα διὰ τὸ «εὖ ζῆν» μέτρα εἴτε διὰ τοῦ ἐθισμοῦ εἴτε διὰ τοῦ καταναγκασμοῦ. Ὁ Βαθμός, αἱ μέθοδοι καὶ τὰ πρὸς τοῦτο μέτρα τῶν Κυβερνήσεων ἀποτελοῦν τοὺς τίτλους των, ἡ ἀξιολόγησις δὲ τῶν πρὸς τοῦτο χρησιμοποιουμένων ὀργανισμῶν βοηθῶν καὶ ἐκτελεστῶν ἀναζητεῖται ἐν τῷ ἐνστερνισμῷ τῶν κυβερνητικῶν κατευθύνσεων καὶ ἐντολῶν βάσει τῶν παρεχομένων αὐτοῖς μέσων καὶ κυρίως βάσει τοῦ βαθμοῦ τῆς κυβερνητικῆς μελέτης, ὀργανώσεως καὶ προσοχῆς.

Κατὰ συνέπειαν ἄνευ πλαισιώσεως τῆς ἑκάστοτε ὑποστάσεως καὶ δραστηριότητος τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τῶν γενικωτέρων κρατικῶν καὶ κυβερνητικῶν τάσεων καὶ ἀντιλήψεων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ ἀντικειμενικὴ τοῦ θέματος εἰκών. Παραστατικώτερον καὶ συνοπτικῶς ὁ Μ. Χατζόπουλος πρὸ 70 ἐτῶν ἔγραφεν ὅτι ἡ Ἱστορία τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἀποτελεῖ αὐτὴν ταύτην τὴν ἱστορίαν τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ δὲ σύγχρονος Ἀκαδημαϊκὸς καὶ ἱστορικὸς Δ. Κόκκινος ταυτίζει τὴν ἱστορίαν τῆς Χωροφυλακῆς μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χώρας.

Πᾶσα εἰλικρινὴς προσπάθεια ἐν τῇ ἱστορήσει δὲν δύναται ν' ἀποστῇ τῶν ἑκάστοτε κρατουσῶν πνευματικῶν ροπῶν καὶ ἠθικῶν ρευμάτων, ὡς δὲν δύναται ν' ἀποστῇ καὶ τῶν ἐξάρσεων, μεταβολῶν καὶ μεταπτώσεων ὧν φέρουσι τὴν σφραγῖδα αἱ συνέπειαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἴτε ὡς ἀφετηριῶν εἴτε ὡς σταθμῶν, τόσον ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ἐπιδιώξεων πρὸς κάλυψιν τῶν ἑκάστοτε ἀντικειμενικῶν σκοπῶν.

Οἱ ἀντικειμενικοὶ οὗτοι σκοποί, ἀποκλειομένης τῆς ἀναρχίας, ἀποτελοῦντες τὸ δεῖγμα καὶ τὸν ἀστέρα συγκεκριμένου πολιτισμοῦ τότε μόνον ἐπιτυγχάνονται ὅταν εἶναι ἐξησφαλισμένος ὁ τομεὺς τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς τάξεως, ὅταν ἀπουσιάσουν ὁ προκαλῶν τὴν ἀβεβαιότητα φόβος καὶ ἡ ἐκ τῆς ρευστότητος ἀμφιβολία καὶ δυσπιστία καὶ ὅταν προστατεύωνται ὀφθαλμοφανῶς καὶ οὐσιαστικῶς αἱ δημιουργικαὶ καὶ παραγωγικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ δυνάμεις. Ἐὰν παρημποδίζετο ὁ Γαλάτης καὶ ἐπέζει ὁ Ἀρχιμήδης τίς οἶδεν εἰς ποῖα ἐπιτεύγματα θὰ κατέληγον οἱ διαταραχθέντες καὶ διακοπέντες «κύκλοι».

Ἀπόλυτος ὅθεν συνάφεια καὶ ἀλληλεξάρτησις μεταξὺ τῶν κυβερνητικῶν προγραμμάτων καὶ κοινωνικῶν προσπαθειῶν μετὰ τοῦ βαθμοῦ ἀστυνομεύσεως ἢ πρὸς κέντρα θὰ ἐλάκτιζεν ἡ πολιτικὴ ἐκείνη κοινωνία προβάλλουσα οἱαδήποτε προγράμματα ἐὰν προηγουμένως διὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς μεταδιδομένης πίστεως δὲν ἐπαγίωνεν καὶ δὲν ἐξησφάλιζε τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν. Εἰς τὸν ἀπαράβατον τοῦτον νόμον ὑπείκοντες ἐν τῇ ἱστορήσει τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν πεπραγμένων της θὰ ἔχωμεν πάντοτε ὡς ὁδηγὸν τὸν ὁρισμὸν τοῦ Λουκιανοῦ περὶ

---

(32) Ἀριστοτ. Πολιτικὰ 1294Α5 «Διὸ μίαν μὲν εὐνομίαν ὑποληπτέον εἶναι τὸ πείθεσθαι τοῖς κειμένης νόμοις, ἑτέραν δὲ τὸ καλῶς κεῖσθαι τοὺς νόμους οἷς ἐμμένουσιν».

τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἱστορικοῦ, ὁπότε φρονοῦμεν ὅτι ἱκανοποιοῦνται ἀμφότεροι οἱ σκοποί, τοῦ πρὸς τὴν ἀρετὴν παρωτρύνοντος καὶ τοῦ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὠθοῦντος (32).

Τὸ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Χωροφυλακῆς μεσολαβοῦν χρονικὸν διάστημα τῶν 130 περίπου ἐτῶν διὰ λόγους πλάτους, ὑπηρεσιακῆς δραστηριότητος, ἐθνικοκοινωνικῶν μεταβολῶν καὶ σταθμῶν καὶ σοβαρῶν γεγονότων, σχόντων ἀποφασιστικὰς ἐπιδράσεις, θὰ διακρίνωμεν εἰς ἓξ περιόδους, ἤτοι:

α) Περίοδον 1833—1893, καθ' ἣν τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εἶχεν ὡς ἀποστολὴν τὴν Δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἀνωτέραν γενικὴν ἀστυνόμευσιν.

β) Περίοδον 1894—1906, καθ' ἣν συμμετέσχεν εἰς τὸ ἀποκληθὲν «Στρατιωτικὴ 'Αστυνομία» ἀστυνομικὸν καθεστώς.

γ) Περίοδον 1906—1922 ὅτε ἡ χωροφυλακὴ διεχειρίσθη σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ τὴν δημοσίαν 'Ασφάλειαν καὶ τάξιν μετὰ τῆς 'Αστυνομίας ἐν τῇ Χώρᾳ.

δ) Περίοδον 1923—1941, ἤτοι ἀφ' ἧς ἱδρυθὲν ἀνέλαβεν βαθμιαίως τὴν ἀστυνόμευσιν εἰς τινὰς περιοχὰς τὸ Σῶμα τῆς 'Αστυνομίας Πόλεων.

ε) Περίοδον 1941—1945, ἀφορῶσαν τὴν διάρκειαν τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς τῆς 'Ελλάδος καὶ 'Εαμοκρατίαν καὶ

στ) Περίοδον 1945—1964, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας καὶ τῆς ἐξ ὁλοκλήρου ὑπαγωγῆς τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν καὶ μέριμναν τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν μέχρι σήμερον.

Πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν πρώτην περίοδοδν ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητον νὰ διαλάβωμεν δι' ὀλίγων περὶ τῆς πρὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ε.Β.Χ.Πολιτικῆς καὶ κρατικῆς καταστάσεως ἐν τῷ νεοσυσταθέντι μετὰ μακραίωνα δουλείαν Κράτει καὶ τῶν περὶ ἀστυνομεύσεως ληφθέντων μέτρων ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου. Εἰς τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ ἐν Παραρτήμασι παρατίθενται πίνακες, εὑρετήρια καὶ σημαντικὰ ἔγγραφα, περὶ ὧν σχετικαὶ ὑποσημειώσεις τοῦ κειμένου ποιοῦνται μνείαν.

Τέλος ἐν σχέσει μὲ τὸ κείμενον καὶ ἐκτὸς τούτου θὰ παρατεθῶσιν φωτογραφίαι τινές, ἃς περιωρίσαμεν εἰς τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον ποσοστὸν ἵνα ἀποφύγωμεν τὴν μορφὴν λευκώματος.

---

(32) Ρόμπερτ GRAVES «Κλαύδιος καὶ Μεσσαλίνα».

ΜΕΡΟΣ Ι

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1828 - 1893

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Η ΠΡΟ ΤΗΣ ΑΦΙΞΕΩΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Δυνάμει τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Τροιζῆνι ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τῇ συγκαταθέσει τῶν Προστάτιδων δυνάμεων τὴν 6) 18 Ἰανουαρίου 1828 ἔφθασεν εἰς τὸ Ναύπλιον ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ι. Καποδίστριας.

Πανταχόθεν ὑψοῦντο μελανὰ σύννεφα διὰ τὸ μέλλον. Ἡ Ἀγγλικὴ πολιτικὴ δὲν ἐπεθύμει τὸν Καποδίστριαν, τὸ θέμα τῆς ἀνεξαρτησίας συνεζητεῖτο εἰσέτι εἰς τὰ ἀνακτοβούλια καὶ μόλις μετὰ διετίαν ἐγένετο δεκτὴ ἡ πολιτικὴ ἀνεξαρτησία μιᾶς Ἑλλάδος οἰκτρῶς κολοβωμένης. Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μεσολογγίου δὲν εἶχεν ἀπομείνει ἐλευθέρα γῆ ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Πελοποννήσῳ ἐσυνεχίζετο ἡ καταστροφικὴ μανία τοῦ Ἰμβραήμ. Ἑλληνικὸς στρατὸς δὲν ὑφίστατο, εἰ μὴ «πλανώμενα στίφη ἄνευ ἀρχηγῶν καὶ ἀρχηγοὶ ἄνευ στιφῶν» (1), τῶν ὁπλαρχηγῶν ἀλληλομισουμένων ἐκ πολιτικολογίας, ὁ λαὸς δὲ ἀποκαμωμένος καὶ ἀπελπισμένος ἀνέμενεν τὴν τελείαν καταστροφὴν ἢ τὸν Μεσίαν, ὥστε «ὄχι μόνον δὲν εἶχε ἀκόμη συγκροτηθῆ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἀλλὰ καὶ ὁ κίνδυνος μιᾶς πλήρους καὶ τελικῆς καταστροφῆς δὲν ἀπεκλείετο ὅλως διόλου» (2). Τὰ δημόσια Ταμεῖα ἦσαν κενὰ καὶ ἡ ἐπιβίωσις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς φιλανθρωπίας τῶν Φιλελλήνων, καὶ ὡς νὰ μὴ ἤρκουν ταῦτα ἡ μάστιξ τῆς ληστείας, τῆς πειρατείας καὶ πάσης ἀδικοπραγίας εἶχε καταστῆ βίωμα τῶν λειψάνων αὐτῶν.

Ὁ τότε Ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας Α. Λόντος ἔγραφε ἐν σχετικῇ ἐκθέσει του: «Εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει ἐμπόριον, οὔτε Βιομηχανία, οὔτε γεωργία.... Οἱ χωρικοὶ δὲν σπείρουσι, διότι δὲν ἔχουσι πεποίθησιν ὅτι θέλουσι θερίσει καὶ ἂν θερίσωσι, δὲν ἐλπίζουσι νὰ φυλάξωσι τοὺς καρπούς των ἀπὸ τὸ στρατιωτικόν. Ὁ ἔμπορος δὲν εἶναι ἀσφαλὴς εἰς τὰς πόλεις, τρέμει δὲ καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῶν πειρατῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν ἀνοικτὰ τὰ ὄμματα περιμένοντες τὰ πλοῖα εἰς τὴν διάβασίν των

---

(1) Γ. Ἀσπρέας σελ. 66

(2) Κ. Παπαρρηγοπούλου Ἐπιτ. Ἱστ. Τ. Β. σελ. 809 καὶ 830—831 — Ν. Δραγούμη Ἱστ. ἀναμνήσεις σελ. 220 «ἀντὶ λαοῦ ὑπῆρχεν ἄμορφος ἀνθρώπων σωρός». — Γ. Ἀσπρέα σελ. 71.

νὰ τὰ προσβάλωσι. Ἡ δολοφονία καλύπτει τὴν κλοπὴν μὲ τὴν μυστικότητα. Ὁ τεχνίτης δὲν εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ πληρωθῇ διὰ τὴν ἐργασίαν του. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου εἶναι τὸ μόνον ὅπου ὑπάρχει πραγματικῶς, κοινωνικοὶ δεσμοὶ παρελύθησαν, ὁ πολίτης δὲν ἀπολαμβάνει τοῦ νόμου τὴν ὑπεράσπισιν. Μόνη τοῦ λαοῦ ἡ ἀκένωτος μακροθυμία ἐμπόδισε τοῦ νὰ φθάσωσι τὰ πράγματα εἰς φρικωδεστέραν κατάστασιν». Παρομοίας θλιβερὰς ἐκθέσεις ὑπέβαλον πρὸς τὸν Καποδίστριαν καὶ οἱ λοιποὶ Ὑπουργοί (3).

Παρὰ ταῦτα ἡ ἐν Τροιζῆνι ἐθνοσυνέλευσις ἐπιδεικνύουσα αἰσιοδοξίαν, καταληπτὴν μόνον παρ᾿ Ἕλλησι, ὄχι μόνον εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Καποδίστρια προέβη ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σύνταξιν ἑνὸς καταστατικοῦ χάρτου περὶ τοῦ πολιτεύματος ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἐκινεῖτο ὁ μετακαλούμενος Κυβερνήτης.

Αὐτὴν τὴν χαώδη κατάστασιν ἐπρόκειτο νὰ διακυβερνήσῃ ὁ Καποδίστριας καὶ ἐπὶ τῇ ἀφίξει του ἔλαμψεν πρὸς στιγμὴν τῆς φυλῆς τὸ γνώρισμα.

Μία γενικὴ ἀνακωχὴ συνήφθη μεταξὺ τῶν ἀντιμαχομένων καὶ ἀλληλοεπιβουλευομένων κομματαρχῶν, στρατηγῶν καὶ φατριῶν, παρεμερίσθησαν αἱ προσωπικαὶ ἐπιδιώξεις καὶ οἱ πάντες τὴν πᾶσαν ἐλπίδαν εἰς τὸν Καποδίστριαν ἀνέθεντο. Προσδοκίαι, ὡς ἀπὸ θεοῦ, ἐδημιουργήθησαν διὰ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ δικαίωσιν τῶν ἐθνικῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ προσωπικῶν ἐπιδιώξεων καὶ τὴν ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ χάους, τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας καὶ τῶν καθ᾿ ἑκάστην συμφορῶν διέξοδον.

Εἰς τὸν ἀφιχθέντα Μεσίαν κατέθεσαν οἱ στρατιωτικοὶ τὴν σπάθην οἱ πολιτικοὶ τὰς μηχανορραφίας ἀλλὰ καὶ οἱ ληστοκράται τὰ φλάμπουρά των. Οἱ πάντες ἐπειθάρχησαν καὶ διεδήλωσαν τὴν ὑποταγήν των διὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ κυοφορουμένου Ἑλληνικοῦ Κράτους.

«Ὅταν ὁ Καποδίστριας ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ χώρα ἐμαστίζετο ἀπὸ τὴν δυστυχίαν, ποὺ ἔφερεν ὁ πόλεμος, καὶ τὴν ἀναρχίαν. Ὅλοι οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοί, οἱ προύχοντες καὶ προεστοί, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ναῦται οἱ λόγιοι, οἱ ἔμποροι καὶ χωρικοί, ὅλος ἀνεξαιρέτως ὁ λαός, τὸν ἐπερίμενον ὡς τὸν μόνον ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα των. Ὅ λ ο ι ἐ φ ά ν η σ α ν πρόθυμοι νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὰς θελήσεις του καὶ νὰ ὑπακούσουν εἰς τὰς διαταγάς του. Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἑνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν ἐποθοῦσε παρὰ ἡσυχίαν καὶ τάξιν, ἐξηγεῖ τὴν ἐκπληκτικὴν μεταβολήν, ἡ ὁποία συνετελέσθη εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν μόλις ἐνεφανίσθη ὁ Κυβερνήτης, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἔπαυσε παντοῦ...

«Μὲ μίαν ἁπλῆν προκήρυξίν του εἰς ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας κατέθεσαν τὰ ὅπλα καὶ ὅπου δὲν ὑπῆρχαν Τοῦρκοι, ἦτο δυνατὸν νὰ ὁδοιπορῇ κανεὶς μὲ ἀπόλυτον ἀσφάλειαν, ὅπως εἰς χρόνια βαθείας εἰρήνης. Ἡ πειρατεία... ἐξηφανίσθη καὶ λησταὶ τῆς ξηρᾶς ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῶν πειρατῶν. Α ἱ ἀ ρ χ α ὶ τ ὰ ς ὁ π ο ί α ς ἐγκαθιστοῦσεν ὁ Κυβερνήτης ἀ ν ε γ ν ω ρ ί σ θ η σ α ν καὶ παντοῦ ἔτυχαν σεβασμοῦ...

«Ἡ Εὐρώπη ἔμεινεν ἔκθαμβος διὰ τὰ γεγονότα...» (4)

---

(3) Γ. Ταρσατοπούλου Ἀστ. Ἱστ. Νεωτ. Ἑλλάδος σελ. 24. — Γ. Ἀσπρέα Τομ. Α΄ σελ. 71—72 «Αἱ δυνάμεις αἵτινες ἐκυβέρνων τὴν Ἑλλάδα ἦσαν ἡ βία καὶ ἡ αὐθαιρεσία» Πόσον ὁμοιάζει ἡ ἔκθεσις τοῦ Λόντου μὲ ἐκείνην τοῦ Πλουτάρχου!

(4) Κ. Παπαρρηγοπούλου Ἐπίτομος Ἱστ. σελ. 829 ἔνθα ἀπόσπασμα περιγραφῆς Φυ. Θείρσιου — Σ. Τρικούπη. Τ. Λ. 183—184 — Κ. Παππαρηγοπούλου — Καρολίδη Βιβλ. 16 σελ. 204—205

ΟΘΩΝ
Ὁ πρῶτος Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος

Ἐρρίφθη μετὰ φανατισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἔργου ὁ Καποδίστριας καὶ ἀφοῦ ἐτακτοποίησε τὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τοὺς τομεῖς ἐμπεδώσεως τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας, τῆς διοικήσεως καὶ οἰκονομικῆς τινὸς περισυλλογῆς.

Ἐπὶ τοῦ τομέως τῆς Διοικήσεως καὶ ἀστυνομεύσεως ἠκολούθησεν τὸ ὑπὸ τῶν ἐθνοσυνελεύσεων καθιερωθὲν σύστημα, διαιρέσας τὴν «νομιζομένην» ἐλευθέραν Ἑλλάδα εἰς 13 Θέματα, ἐφ' ὧν ἔταξεν, ὡς ἀντιπροσώπους του, τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους, ὧν κυριώτατον ἔργον ἔταξεν: «τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀσφαλείας, τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ καὶ τὴν εἰς τὰς ἀρχαίας ἑστίας ἀνάκλησιν τῶν διασκορπισμένων» (5) (Διάταγμα 13-4-1828).

Τὴν 16-4-1828 ἐξέδωκε τὸν ὀργανισμὸν περὶ δημογεροντίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, πόλεσι, κώμαις καὶ χωρίοις, ὅστις δὲν διέφερε τοῦ προϋπάρχοντος καθεστῶτος. (6).

Ἡ ἐπαρχιακὴ δημογεροντία συμμορφουμένη πρὸς τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τοῦ Ἐπιτρόπου, προΐστατο καὶ κατηύθυνε τὰς δημογεροντίας πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων.

Εἰς τοὺς δημογέροντας, οὓς ὁ Καποδίστριας ἐχαρακτήρισεν «ὄργανα τῆς ἐνεργείας τῆς Διοικήσεως», ἀνετέθησαν καὶ καθήκοντα ὑγειονομίας, ἀγρονομίας, ἐπιτηρήσεως ναῶν, σχολείων, μονῶν, νοσοκομείων, καὶ ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, τῆς ἐπὶ τούτοις δραστηριότητός των ὑποκειμένης εἰς τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τῶν ἐπιτρόπων (7).

Τὸ προϋπάρχον Ὑπουργεῖον Ἀστυνομίας κατηργήθη καὶ ἡ ἀστυνόμευσις ὑπήχθη εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Δικαιοσύνης, εἰς ἣν ὑπήγοντο οἱ ἐπίτροποι διὰ τὸ θέμα τοῦτο.

Τὸ σύστημα τῆς Διοικήσεως μετεβλήθη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1830, διὰ τῆς μετονομασίας τῶν ἐκτάκτων ἐπιτρόπων εἰς Πολιτικοὺς Διοικητὰς καὶ διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐπαρχιακῆς δημογεροντίας διὰ 12μελοῦς ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου.

Δι' ἑκάστην ἐπαρχίαν διωρίζετο, εἰσηγήσει τοῦ ἐπιτρόπου, ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου εἷς Ἀστυνόμος, ὡς βοηθὸς τοῦ ἐπιτρόπου διὰ τὴν ἀστυνομίαν, τόσον ἐν τῇ γενικῇ ταύτης μορφῇ ὅσον καὶ ἐν τῷ χαρακτῆρι τῆς τοπικῆς ἀστυνομίας. Οἱ ἀστυνόμοι εἶχον ὑπὸ τὰς διαταγάς των ἕναν Γραμματέα, ἕναν ὑπογραμματέα καὶ ἀριθμὸν τινα ἀστυνομικῶν κλητήρων ἢ Πολιτοφυλάκων ἢ καὶ τοὺς ἐκ περιτροπῆς ὁριζομένους πολίτας διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως.

Ὅτε κατ' Ἀπρίλιον 1828 ἐνεφανίσθησαν κρούσματα πανώλους εἰς Ὕδραν καὶ Σπέτσας, ὁ Καποδίστριας διὰ πυκνώσεως τῶν ἀστυνομικῶν μέτρων ἀντιμετώπισε σχεδὸν τελεσφόρως τὴν νόσον ταύτην.

Οὕτω, διωρίσας ὡς ἐφόρους ἐν μὲν τῇ Ὕδρᾳ τὸν Κωλέττην, ἐν δὲ ταῖς Σπέτσαις τὸν Α. Λόντον, ἔθεσεν ὑπὸ τὰς διαταγάς των ὑγειονόμους, ἐπιστάτας ὑγείας, ἀγορανόμους καὶ ὑγειαστνόμους, δι' ὧν καὶ βάσει τῶν λεπτομερῶν ὁδηγιῶν καὶ δια-

---

(5) Ν. Δραγούμη σελ. 105 — Σ. Τρικούπη Κεφ. ΟΒ'

(6) Ν. Δραγούμη σελ. 106 — 107

(7) Ν. Δραγούμη σελ. 105—106, Ν. Τρουπάκη 298—299 — ὁδηγίαι Καποδίστρια 19-4-1828.

τάξεων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν διεξαγωγὴν τῆς λιμενικῆς ὑπηρεσίας παρὰ τῶν ὑγειαστυνόμων, κατεπολεμήθη ἀποτελεσματικώτατα τὸ δεινὸν (8).

Ἀρχικῶς καὶ μέχρι τοῦ ΙΔ ψηφίσματος τῆς 29-12-1829 ἡ ἀστυνόμευσις ἐνησκεῖτο βάσει τῶν διαταγῶν καὶ ὁδηγιῶν τοῦ Κυβερνήτου, τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματέως καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων. Συνέπεια τούτων ὑπῆρξαν διάφορα ἔκτροπα, ὧν αἱ ἐπιπτώσεις ἐβάρυνον αὐτὸν τοῦτον τὸν Κυβερνήτην, καίτοι οὗτος εἶχε πολὺ προοδευτικὰς ἀρχὰς καὶ ἀντιλήψεις.

«Θέλεις ἀναλάβει τὴν Διεύθυνσιν Ἀστυνομίας», ἔγραφε τὴν 8-2-1828 πρὸς τὸν διορισθέντα ἐπίτροπον Ναυπλίας Ι. Θεοτόκην καὶ «Δὲν ἐννοῶ τὸ νὰ πλάσῃς σύστημα κατασκοπείας καὶ συκοφαντίας. Μακρὰν τούτου. Ἐννοῶ τὸ νὰ λαμβάνῃς τὰ μέσα τοῦ νὰ πληροφορῆσαι μὲ θρησκευτικὴν ἀκρίβειαν, τὰ διατρέχοντα εἰς τὸν τόπον,.. Ἡ Δ)νσις τῆς ἀστυνομίας ἥτις μέχρι τοῦδε ὑπήγετο εἰς τοὺς ἀστυνόμους, ἐξαρτᾶται ἐπίσης ἀπὸ σέ...» (9)

Διὰ τοῦ ΙΔ ψηφίσματος καθώρισε τὰ καθήκοντα τῆς ἀστυνομίας ὡς ἀκολούθως, «ἀποδεχθεὶς ὡς βάσιν τρεῖς σχέσεις αὐτῆς, ἤτοι τὴν τῆς γενικῆς εὐταξίας, τὴν τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τὴν τῆς δικαστικῆς» (10)

α) Ἔλεγχος κινήσεως ξένων καὶ κατοίκων ἐξ ἄλλων ἐπαρχιῶν.

β) Ἔλεγχος τῶν σωματείων καὶ συλλόγων καὶ ἀπαγόρευσις τῶν παρανόμων καὶ μυστικῶν τοιούτων.

γ) Ἔλεγχος κανονισμοῦ ὁπλοχρησίας.

δ) Ἀπαγόρευσις τῆς ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῶν ναῶν, ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ πλατειῶν καὶ εἰς χώρους περιπάτου ἐν γένει ἐπαιτείας.

ε) Ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῶν καφενείων, λεσχῶν, καπηλείων καὶ ξενοδοχείων πρὸς πρόληψιν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ παντὸς εἴδους καταχρήσεων.

στ) Λῆψις μέτρων ἀσφαλείας ἐκ τῆς κυκλοφορίας ζώων.

ζ) Λῆψις προληπτικῶν κατὰ τῶν πυρκαϊῶν μέτρων καὶ μέτρα κατασβέσεως.

η) Ἡ ἀστυνομία ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν.

θ) Εὐπρέπεια ὁδῶν, ροῦς ποταμῶν, κατασκευὴ καὶ συντήρησις ὑδραγωγείων, ὑπονόμων καὶ ὀχετῶν, καθαριότης τῶν πόλεων.

ι) Ἄμεσος ἀναφορὰ εἰς τὸ ἐπανορθωτικὸν δικαστήριον περὶ παντὸς διαπραχθέντος ἐγκλήματος, σύλληψις καὶ ἀποστολὴ ἐντὸς 24 ὡρῶν τῶν δραστῶν μετὰ διενεργουμένης προανακρίσεως καὶ

ια) Ἐκτέλεσις διαταγῶν, ἐνταλμάτων κ.λ.π. τῶν δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν.

Εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν ὑποτυπώδη ἀστυνομικὴν δύναμιν ἀνετέθησαν καθήκοντα μᾶλλον ἐξυπηρετικὰ τῆς διοικήσεως ἐντὸς κατῳκημένων τόπων καὶ ὀλιγώτε-

---

(8) Ν. Δραγούμη σελ. 111 — Ὁ Π. Καρολίδης δὶς ἀναμιμνήσκεται τὰ σωτήρια ἀποτελέσματα τῶν αὐστηρῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων τοῦ Καποδίστρια ἰδίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1865 (σελ. 318) — Σ. Τρικούπη Κεφ. ΟΔ. σελ. 212 καὶ ΟΕ ἔνθα κατακρίνει τὸ αὐστηρὸν καὶ ἄλλους σκοποὺς ἐπιδιῶκον σύστημα (λογοκρισία κ.λ.π.)

(9) Γενικὰ ἀρχεῖα Κράτους (ἀρχεῖον ἀγῶνος).

(10) Ν. Τρουπάκης σελ. 300.

ρον ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, τουτ' ἔστιν μικρὸς γίνεται ἐν τῷ ψηφίσματι λόγος περὶ προστασίας τῆς ζωῆς, τιμῆς περιουσίας καὶ ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν, ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων εἰς ἔργα δικαστικῆς ἀστυνομίας.

Ὑπῆρξε μιὰ ἀστυνομικὴ ὀργάνωσις διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς διοικητικῆς ἐπιβολῆς μετά τινων, ἕνεκεν ταύτης, ἐκδηλώσεων ὑπὲρ εὐταξίας τινός.

Διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἧς τόσην ἀνάγκην εἶχεν ἡ ποικιλοτρόπως πάσχουσα ὕπαιθρος οὐδεὶς λόγος γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐγένετο θὰ ἦτο ἀφ' ἑαυτοῦ ἀνεδαφικός, διότι ἡ ταχθεῖσα δύναμις ἦτο μᾶλλον διακοσμητική, πρόξενος δὲ μεγαλυτέρων ἀνωμαλιῶν θ' ἀπέβαινεν, ὡς ἐκ τῆς καταφανοῦς γενικῶς ἀνεπαρκείας της.

Σφραγὶς τῆς 'Αστυνομίας Αἰτωλίας κατὰ τὸ 1828.

Τὴν Δημοσίαν 'Ασφάλειαν ἐναπέθηκε, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ εἴς τινας προσωρινοὺς σχηματισμοὺς ἀτάκτων, αἱ δὲ ἐκ τούτου ἐπιπτώσεις ὑπῆρξαν βαρύταται.

Ὁ Καποδίστριας συγκεντρώσας τοὺς ἀτάκτους τοῦ ἀγῶνος πολεμιστὰς καὶ ἐκ λόγων προνοίας ἀλλὰ καὶ δημοσίας ἀσφαλείας, τοὺς συνεκρότησεν εἰς ὀκτὼ χιλιαρχίας διὰ τοῦ ψηφίσματος τῆς 7.2-1828. Τὴν διοίκησιν τῶν τμημάτων τούτων ἀνέθηκεν εἰς τὸν Δημ. Ὑψηλάντην, κατέβαλε δὲ καὶ συντόνους προσπαθείας διὰ τὴν δημιουργίαν τακτικοῦ στρατοῦ, ὃν σὺν τοῖς ἄλλοις θὰ ἐπεφόρτιζεν καὶ διὰ καθηκόντων δημοσίας ἀσφαλείας.

Χαρακτηριστικὸν τῆς νοτροπίας καὶ τῶν τάσεων τῶν ἀτάκτων καὶ τῆς ἐπικρατούσης γενικῶς καταστάσεως ὑπῆρξεν ἡ ἀνάγκη ὅπως εἰς τὰ συστατικὰ τοῦ ὅρκου των νὰ συμπεριληφθῇ καὶ ὁ ὅρος «Ὁρκίζομαι νὰ μὴ φονεύσω, νὰ μὴ κλέψω, νὰ μὴ ἁρπάξω καὶ νὰ δείρω».

Ἐκεῖνο ὅπερ ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρει τὸ θέμα ἡμῶν ὑπῆρξεν ἡ μέριμνα τοῦ Κυβερνήτου διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Μετὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἀτάκτων καὶ τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως ἐπεδόθη εἰς τὴν συγκρότησιν δημοσίας δυνάμεως διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ 'Ασφαλείας καὶ ἐδημιούργησε πρὸς τοῦτο, ἐκ τῶν ἀτάκτων, ἓν Σῶμα ἀποκληθὲν «Ἐκτελεστικὴ δύναμις» ,ὡς δὲ ἦτο ἑπόμενον ἐν πρώτοις ἐμερίμνησε διὰ τὴν

οργάνωσιν τῆς «Πολιταρχίας» τῆς πρωτευούσης ἀναθέσας ταύτην τὸν Φεβρουάριον 1828 εἰς τὸν Φιλέλληνα Ἰταλὸν συν)ρχην Βικέντιον Πίζα.

Διὰ τὴν ὑπόλοιπον Πελοπόννησον ἐδημιούργησε σῶμα ἐκ 350 ἀνδρῶν, ἤτοι 50 κατὰ «θέμα» (Νομὸν), ,καὶ ἔθεσε τοῦτο ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Ι. Μακρυγιάννη, ὅστις γράφει:

«Τότε ἔκαμε καὶ τὸ κράτος εἰς τμήματα. Ὀργάνωσε κι' ἐμένα μὲ τοὺς Ἀθηναίους καὶ Μισολογγίτες. Μὲ διόρισε Γενικὸν Ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δύναμης τῆς Πελοπόννησος καὶ Σπάρτης...» (10α)

Κατωτέρω ἀφηγεῖται ὁ Μακρυγιάννης τὰς ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ταύτην περιοδείας ἀνὰ τὴν Πελ)νησον καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν διακηρύσσει μὲ ὑπερηφάνειαν ὅτι ἐφ' ὅσον ἦτο αὐτὸς ἀρχηγὸς τῆς δημοσίας ταύτης δυνάμεως ἐπεκράτει τάξις καὶ ἀσφάλεια καὶ οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀπολύτως εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀνδρῶν του, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξαπολύει μύδρους κατὰ τοῦ Κυβερνήτου ἐπὶ δημιουργία ληστοσυμμοριῶν καὶ τονίζει ὅτι μετὰ τὴν ἀντικατάστασίν του ἐπηκολούθησεν ἀναρχία. Δὲν θεωροῦμεν ἀντικείμενον τοῦ παρόντος τὸν ἔλεγχον τῆς δευτέρας ταύτης θέσεως τοῦ Μακρυγιάννη, πάντως δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν τὰ περὶ ληστρικῶν συμμοριῶν τοῦ Καποδιστρίου ἢ τὰ περὶ ἐπιδεινώσεως τῆς καταστάσεως τῆς ἀσφαλείας ἅμα τῇ ἰδικῇ του ἀντικαταστάσει διὰ τοῦ Νικήτα Σταματελοπούλου ἢ «Νικηταρᾶ». Ἰδοὺ τί γράφει περὶ αὐτῶν: «Εἴκοσι ἕξι μῆνες ἔκαμα σ' αὐτήνη τὴν 'πηρεσίαν. Ἂν δῆτε κατάχρησιν παραμνκρὴ ἢ ληστεία ἢ ἀδικίαν εἰς τοὺς πολῖτες, τότε ἐσεῖς οἱ ἀναγνῶστες νὰ μὲ λέτε ἄτιμον ἄνθρωπον. Κι' ἀπ' ὅταν πάψαμεν ὕστερα, τηρᾶτε τί ληστεῖες ἔγιναν καὶ τί ἁρπαγὲς καὶ τί σκοτωμοί...» Ἡ κατάστασις οὕτω ἤρχισεν, ἐξελίχθη καὶ ἐτελείωσεν, ὡς ἐν ἀρχῇ δι' ὀλίγων ἐθίξαμεν, ἀλλὰ ἐξ ἄλλων λόγων, αἰτίων καὶ προσδοκιῶν καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν ἢ παραλείψεων τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως, ἥτις μάλιστα ὑπὸ τὸν Σταματελόπουλον καὶ ηὐξήθη κατὰ 100 ἄνδρας καὶ μᾶλλον τελεσφόρως ἀντιμετώπισεν τὰς δύο ἐκδηλωθείσας ἐπαναστάσεις Μάνης καὶ Ὕδρας. Τὴν κατὰ ταῦτα ἐκτελεστικὴν δύναμιν τῆς Πελοποννήσου δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν πρόδρομον τῆς μετέπειτα συσταθείσης Χωροφυλακῆς.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 73 ἔτους 1830 φύλλον τῆς Γενικῆς Ἐφημερ. τῆς Ἑλλάδος ἐδημοσιεύθη τὸ περὶ τακτικῶν δικαστηρίων ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου, εἰς ὃ διελήφθησαν καὶ διατάξεις τινὲς περὶ δικαστικῆς Ἀστυνομίας.

Κατὰ τὸ 1830 ἡ ληστεία εἶχεν ἀναβιώσει καὶ δὲν ἠπείλει μόνον τὸν ἰδιώτην καὶ τὴν περιουσίαν του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἀνάπηρον καὶ νεογνὸν Ἑλληνικὸν κράτος. Ἕνεκα τούτου πρὶν ἢ παρέλθει μὴν ἀπὸ τοῦ περὶ τακτικῶν δικαστηρίων ψηφίσματος ἐδημοσιεύθη τὸ ψήφισμα 168 τῆς 8-9-1830 περὶ συστάσεως «εἰδικοῦ δικαστηρίου τῆς κατὰ τὰς δημοσίας ὁδοὺς ληστείας» (11).

Μετὰ τὸ περὶ τακτικῶν δικαστηρίων ψήφισμα ἐπηκολούθησεν ἡ δημοσίευσις

(10α) Ι. Μακρυγιάννη Ἀπομνημονεύματα. Βιβλίον ΙΙ Κεφ. Α' καὶ Β'
(11) Γενικ. ἐφ., τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ φύλλον 76 τῆς 20-9-1830.

τῆς ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (ποινικῆς Δικονομίας) εἰς τὸ παράρτημα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 76 φύλλου τῆς Γεν. Ἐφημ. τῆς Ἑλλάδος (12).

Ἡ κατὰ ταῦτα ἐγκληματικὴ διαδικασία ἀπετελεῖτο ἐξ 28 κεφαλαίων ἢ 370 παραγράφων (ἄρθρων), ἐξ ὧν τὰ κεφάλαια Β, Γ καὶ Δ (ἄρθρα 15—101) ἀνεφέροντο εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ἀποκλειστικῶς, καίτοι καὶ ἐν τῷ ὑπολοίπῳ κειμένῳ διελαμβάνοντο ὑποχρεώσεις, καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῆς Ἀστυνομίας, ὡς καὶ περὶ τῆς συνεργασίας ἐξεταστῶν (ἀνακριτῶν κ.λ.π.) μετὰ τῶν Ἀστυνόμων.

Αἱ περὶ ἀστυνομίας διατάξεις αὗται, ἀναλύουσαι τὴν ἔκτασιν καὶ ἁρμοδιότητα τῆς ἐν τῷ ψηφίσματι ΙΔ' ἀναφερομένης δικαστικῆς ἀστυνομίας, ὑπῆρξαν λίαν ἀξιόλογοι διὰ τὴν περίοδον ἐκείνην, πλὴν ἀνεδαφικαὶ διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ὀργανωτικὴν στάθμην τοῦ ἀνήκοντος Ἕλληνος.

Ἐν Κεφαλ. Β' διελαμβάνετο «Ἄλλο εἶναι ἡ ἐξεταστικὴ Ἀστυνομία, καὶ ἄλλο ἡ ποινικὴ ἢ ἐπανορθωτική. Ἡ ἐγκληματικὴ ἔχει ἀντικείμενον τὴν ἔρευναν τῶν ἐγκλημάτων, συνάγει τὰς ἀποδείξεις καὶ παραδίδει τοὺς αὐτουργοὺς καὶ συναιτίους εἰς τ' ἀνήκοντα δικαστήρια». Ἐν συνεχείᾳ καὶ ἐν Κεφ. Γ' (ἄρθρ. 16—79) περιεγράφοντο αἱ πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν ὑποχρεώσεις, μέθοδοι καὶ ἐνέργειαι, αἵτινες ὅσον καὶ ἂν ὦσιν μεμακρυσμέναι τῆς ἐποχῆς ἡμῶν εἰσὶν ἀξιοπρόσεκται. Ὑπῆρξαν λεπτομερέσταται δι' ὅλα τὰ ζητήματα τῆς προανακρίσεως — Ἀνακρίσεως ὁδηγίαι.

Τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπανορθωτικῆς Ἀστυνομίας, δὲν ἔθετο ὁρισμόν, διέλαβεν ὅμως τὰ καθήκοντα ἐν κεφαλαίῳ Δ' (ἄρθ. 80—101).

Ὁ Καποδίστριας ἐπεδείξατο ἰδιαιτέραν προτίμησιν καὶ προσοχὴν πρὸς μίαν ὀργάνωσιν σοβαρᾶς καὶ ἀξιολόγου πολιτειακῶς ἀστυνομικῆς ὀργανώσεως, διότι ἐπίστευεν ἀσφαλῶς, ὅτι διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ χάους ἡ χώρα μόνον οὕτω θὰ ἠδύνατο.

Ἐν ἄρθρῳ 80 διελάμβανε «πᾶσα ἐπανορθωτικὴ κατηγορία, ἐπειδὴ πρέπει πρῶτον νὰ παρουσιάζεται εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, ὁ ἐγκαλῶν χρεωστεῖ δι' ἀναφορᾶς τῆς ἐξουσίας ταύτης ἐκδιδομένης ἐντὸς 24 ὡρῶν, νὰ ἐβγάλῃ κλῆσιν παρὰ τοῦ ἐπανορθωτικοῦ δικαστοῦ...», ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 110 (κεφ. στ' περὶ τῶν ἔργων τοῦ ἐξεταστοῦ), ἐτόνιζεν «Ὁ ἐγκληματικὸς ἐξεταστὴς (σ.σ. ὁ ἀνακριτὴς) παραλαμβάνει ἀπὸ τὸ δικαστήριον τὰ ἔγγραφα ἀπέρχεται εἰς τὴν διαμονὴν τοῦ ἀστυνόμου, ὅπου ἤρχισεν ἡ πρᾶξις, αἰτεῖ καὶ λαμβάνει ἀπὸ τὸν Ἀστυνόμον πᾶσαν πληροφορίαν» καὶ ἐν συνεχείᾳ προεβλέποντο τὰ αὐτὰ μὲ τά, διὰ τὸν ἀστυνόμον διαλαμβανόμενα καθήκοντα.

Ἀστυνομία ὅμως δὲν γίνεται μόνον διὰ τῶν γραπτῶν κειμένων ἀπαιτεῖται καὶ ἔμψυχον ὑλικὸν καὶ μάλιστα κατάλληλον, ὅπερ δὲν ὑπῆρχεν.

Οἱ περιφερειακοὶ Διοικηταὶ ἐζήτουν συνεχῶς δυνάμεις πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας, «ἡ πεῖρα ἐδίδαξεν ὅτι ὅταν ὁ ἀμαθὴς λαὸς δὲν ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ὅπλον τῆς Διοικήσεως, νομίζει ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἄναρχα καὶ πράττει ὡς εἰς ἀναρχίαν», ἔγραφεν ὁ διοικητὴς Ἀνδρούσης καὶ Μικρομάνης, ἀλλὰ τὸ κέντρον δὲν ἔτεινεν εὐήκοον οὖς, ἀσφαλῶς διότι δὲν τῷ ἐπέτρεπεν ἡ κενότης τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

---

(12) Ἡ Γενικὴ ἐφημερὶς τῆς Ἑλλάδος (σημερινὴ ἐφημερὶς Κυβερνήσεως) ἐξεδίδετο ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἐκτὸς τῶν κυβερνητικῶν ψηφισμάτων ἐδημοσίευε καὶ ἄλλας γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ἰδιωτικὰς εἰδήσεις.

Οὕτω ἀποθρασυνθεῖσα ἡ ἐνυπάρχουσα ὡς ὀργανικὴ πάθησις ἀναρχία, ἠνδρώθη καὶ ἡ αὐλαία τοῦ Καποδιστριακοῦ δράματος ἔπιπτεν τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς 27-9-1931, τῇ συνδρομῇ καὶ αὐτῶν τῶν ὀργάνων τοῦ ἀστυνομικοῦ καθεστῶτος τῆς Πολιταρχίας.

«Ἡ πτῶσις μου δὲν μὲ φοβίζει, μὲ πτοεῖ μόνον ὁ φόβος ὅτι τὴν πτῶσιν μου θέλει διαδεχθῆ εἰδεχθὴς ἀναρχία», ἔγραφεν ὁ Καποδίστριας (13) καὶ οὐδόλως διεψεύσθη εἰς τὰς προβλέψεις του ὁ Κυβερνήτης.

«Εἰδεχθὴς ἀναρχία καὶ ἀδελφοκτονία ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς δυστυχοῦς χώρας, ἔπασχεν ὁ λαός, πλειότερον δὲ ὅλων οἱ τῆς ὑπαίθρου, οἵτινες ἔβλεπον νὰ διαρπάζωνται τὰ κτήνη καὶ τὰ γενήματά των καὶ νὰ πυρπολοῦνται τὰ πτωχικά των οἰκήματα... ἐπεκράτησε τὸ μῖσος, ἡ αὐθάδεια καὶ ἡ ἀλαζονεία, διὰ τῶν ὁποίων καταστρέφονται τὰ ἔθνη, ὄχι μόνον τὰ σχηματιζόμενα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὑπάρχοντα» (14)

Ὡς συμβαίνει εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις οὕτω καὶ ἐν προκειμένῳ, δὲν ἦτο ὁ λαὸς ἐκεῖνος ὅστις παρέδωσε τὴν χώραν εἰς τὴν ἀναρχίαν ἀλλ' ἡ κομματικὴ φαυλότης καὶ ἀλαζονεία, κομμάτων φρονούντων καὶ ἐπιδιωκόντων ἰδιοτελεῖς ἀλλὰ καὶ ὑποβολιμιαίους ὑπὸ τῶν ξένων σκοπούς.

Ρωσσικόν, Γαλλικὸν καὶ Ἀγγλικὸν ἐλέγοντο τὰ Κόμματα πέραν τοῦ τίτλου τοῦ Ἀρχηγοῦ των.

Ὁ ἄκρατος ἀρριβισμός, τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, ἔρριψεν τὸν λαὸν εἰς ἐμφύλιον ἀλληλοσπαραγμὸν καὶ ἔφερεν τὴν χώραν εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἐθνικῆς καταστροφῆς κατὰ τὸ 1832, «τὸ ἔτος δὲ τοῦτο (1832) ὑπῆρξε τὸ χείριστον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκρότησε τὸ πρῶτον ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας Ἑλληνικὸν ὅπλον».

Εἶναι ἡ περίοδος κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ μὴ πληρωνόμενα ἄτακτα στρατεύματα (9—10 χιλιάδες), ἅτινα εἶχον χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, μετεβλήθησαν εἰς μάστιγα τῆς ὑπαίθρου, χρησιμοποιοῦντα ὡς ἐπιμελητεῖαν ὅ,τι εὕρισκον εἰς χεῖρας τῆς χήρας καὶ τῆς ὀρφανῆς καὶ ὅλων τῶν ἀγροτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀστῶν, ὄχι μόνον ἀτιμωρητεὶ ἀλλὰ κατὰ σύμφωνον σκέψιν αὐτοῦ τούτου τοῦ Κωλέτη, συντηρουμένου εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ τῶν Γαλλικῶν λογχῶν.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ δημοσίας ἀσφαλείας καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς ἐπιπτώσεις θὰ βαρύνωσι ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας τὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν καὶ συγκρότησιν τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνισμοῦ, διότι κατ' αὐτὴν ἐγένετο ὁ ἐθισμὸς τῆς διαρπαγῆς, τοῦ φόνου καὶ τῆς ληστείας παρὰ τοῖς ἀτάκτοις, οἵτινες βραδύτερον θὰ σχηματίζωσι κατὰ τὸ δοκοῦν μεγάλας συμμορίας, σχεδὸν ὁμοίας τῶν μεγάλων Κομπανιῶν (Ληστοσυμμοριῶν) ἐν Γαλλίᾳ τοῦ ΙΔ.' αἰῶνος.

Ἡ ἀγγελία ὅτι ἐπὶ τέλους ὁ Ὄθων ἀπεδέχθη τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα ἐπέφερε ποιάν τινα χαλάρωσιν τῶν ὀξυτάτων ἐρίδων καὶ ἐνεφανίσθησαν ἴχνη τάσεων ὁμονοίας καὶ γαλήνης, πλὴν οἱ καπνοὶ ἐκ τῶν ἐρειπίων ἠμαύρωνον τὸν ἐκ θεοῦ ὡραῖον Ἑλληνικὸν οὐρανὸν καὶ ἡ ἀβεβαιότης εἶχε καταστῆ βίωμα τοῦ πεινῶντος καὶ γυμνητεύοντος λαοῦ.

Ὑπὸ τοιαύτας περίπου προϋποθέσεις καὶ συνθήκας τὴν 26 Ἰανουαρίου) 6 Φεβρουαρίου 1833 ἀπεβιβάζετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ πρῶτος Βασιλεύς της.

---

(13) Γ. Ἀσπρέα σελ. 83.

(14) Γ. Ἀσπρέα σελ. 106 - 107. — Παρομοίας εἰκόνας δίδωσι καὶ οἱ Κ. Παπαρρηγόπουλος ἐν Βιβλίῳ 16ῳ, Ν. Δραγούμης Τ. Α' σελ. 191, 230 κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Σκοπὸς τῷ Βασιλεῖ τῶν τε ὄντων δυνάμεων δι' ἀγαθότητος ἡ φυλακὴ καὶ ἀσφάλεια, καὶ τῶν ἀπολωλότων δι' ἀγρύπνου ἐπιμελείας ἡ ἀνάληψις, καὶ τῶν ἀπόντων διὰ σοφίας καὶ δικαίων τρόπων καὶ ἐπιτηδευμάτων ἡ ἀνάκτησις».

'Επαναγωγή τιτλ· Α', 2

ΕΛΕΥΣΙΣ ΟΘΩΝΟΣ — ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΗ ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡ)ΚΗΣ

Ὁ Βασιλεὺς Ὄθων κατήρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵνα βασιλεύσῃ καὶ κυβερνήσῃ ὑπὸ καθεστὼς ἀπολύτου μοναρχίας, ὡς διεκήρυξεν ἡ Ρωσσικὴ Αὐλὴ καὶ ἀπεδέχθησαν σιωπηρῶς καὶ αἱ λοιπαὶ προστάτιδες δυνάμεις, λόγῳ δὲ τῆς μὴ ἐνηλικιώσεως του εἰσέτι, συνωδεύθη καὶ ὑπὸ τριῶν ἀνδρῶν διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἀντιβασιλείας (Ἄρμανσμπεργκ, Μάουρερ καὶ Εὔδεκ). Τόσον ἡ Αὐλὴ τῆς Βαυαρίας ὅσον καὶ αἱ λοιπαὶ Εὐρωπαϊκαὶ Αὐλαὶ ἐγνώριζον τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν, δι' ὃ καὶ συγκατετέθησαν νὰ μεταφερθῇ ἐκ Βαυαρίας δύναμις 5.000 περίπου ἀνδρῶν Βαυαρικοῦ στρατοῦ, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς πυρὴν τοῦ δημιουργηθησομένου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκτελεστικὴ δύναμις ἐπιβολῆς καὶ διατηρήσεως τῆς τάξεως. Ἡ δύναμις αὕτη ἀντικατέστησε τὰς ὑπαρχούσας ἤδη Γαλλικὰς δυνάμεις τοῦ Μαιζῶνος.

Ἐκτὸς τῆς ὑλικῆς ταύτης δυνάμεως οἱ ἀποτελέσαντες τὰ μέλη τῆς ἀντιβασιλείας μετέφερον καὶ τὰ καλύτερα συστήματα διοικήσεως καὶ ὀργανώσεως μετὰ τῶν κωδίκων των.

Τὸ ἐκδοθὲν ἅμα τῇ ἀφίξει διάγγελμα τῆς ἀντιβασιλείας καὶ ἰδιαιτέρως ὡρισμέναι περικοπαὶ αὐτοῦ ἐγέμισαν χαρᾶς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων καὶ ἤνοιξαν ἓν βιβλίον μεγάλων ἐλπίδων. «Τὸν τόπον τοῦ δεσποτισμοῦ κατέλαβεν ἡ ἀναρχία, ἥτις πλήττει τὰ νῶτα σας ἀπανθρώπως μὲ τὴν αἱμοσταγῆ μάστιγά της καὶ ὅ,τι καλὸν ὁ ἔρως τῆς πατρίδος ἀπέκτησε διὰ σᾶς, τὸ ἀφανίζει ἡ ἐσωτερικὴ διχόνοια διὰ τοῦ πλέον βδελυροῦ ἐγωϊσμοῦ», ἔλεγεν μεταξὺ τῶν ἄλλων τὸ Διάγγελμα. Ἀλήθεια τί μεγάλη καὶ σκληρὰ διαπίστωσις ἐπὶ τῆς πλέον φρικώδους ἀσθενείας τῆς φυλῆς μας, τῆς διχονοίας.

Ἡ ἀσθένεια αὕτη παρ' ὀλίγον νὰ ἀποβῇ ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς πλειστάκις, καὶ πρέπει μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας ἀλλὰ καὶ μετ' ἀποφασιστικότητος νὰ ἐπιτηρῆται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Ἡ ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως ἡ ἀντιβασιλεία καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ μετὰ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη ἐνηλικιωθεὶς Βασιλεὺς ἀπετέλουν τὴν μοναδικὴν πηγὴν δικαίου, ἐπὶ πλέον δὲ τὰ μέλη τῆς ἀντιβασιλείας, ἀποτελοῦντα ἓν εἶδος Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἤσκουν καὶ διηύθυνον καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Ἡ ἀντιβασιλεία ἐρρίφθη μετὰ φανατισμοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς κρατικῆς ὀργανώσεως.

Ἕκαστον τῶν μελῶν τῆς ἀντιβασιλείας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἄρμανσμπεργκ, ἀνέλαβε καὶ ἕναν τομέα Κυβερνητικῆς δραστηριότητος. Ὁ Μάουυερ ἀνέλαβε τοὺς τομεῖς Δικαιοσύνης, Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐκκλησίας. ὁ Εὔδεκ τὴν ἐποπτείαν καὶ ὀργάνωσιν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων. Ὡς βοηθοὶ τούτων εἶχον ἀκολουθήσει ὁ Γκραῖνερ διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν ὀργάνωσιν συναφῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὁ Ἄβελ διὰ τὸν τομέα τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως.

Διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐδημιουργήθη ὁ θεσμὸς τῶν «Γραμματέων Ἐπικρατείας», προσδιορίζων ἓν εἶδος Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου παρὰ Μοναρχικῷ Πολιτεύματι, ἀλλὰ μὲ ἐνδιάμεσον νῦν μὲν τὴν Ἀντιβασιλείαν, βραδύτερον δὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ συμβουλίου τούτου, προερχόμενον ἐκ τῆς καταργηθείσης Ἀντιβασιλείας (1).

Διὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν Νόμων ἐδημιουργήθη τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας, οὗτινος ἡ γνώμη ἦτο ἁπλῶς συμβουλευτική.

Ἡ Ἐπικράτεια διηρέθη εἰς δέκα νομούς, ὑποδιαιρεθέντας εἰς 42 ἐπαρχίας καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μὲν νομῶν ἐτάχθησαν οἱ Διονκηταί, οἱ ἐν συνεχείᾳ Νομάρχαι μετωνομασθέντες, ἐπὶ δὲ τῶν Ἐπαρχιῶν οἱ Ὑποδιοικηταί, οἱ κατόπιν Ἔπαρχοι, παρ' ἑκάστῳ δὲ τούτων συνεστήθη Νομαρχιακὸν ἢ Ἐπαρχιακὸν συμβούλιον.

Τὸ καθεστὼς τῶν δημογερόντων διετηρηθὲν ἐπ' ὀλίγον ἀντεκατεστάθη διὰ τῶν κατὰ Δήμους Δημάρχων.

Νομάρχαι, Ἔπαρχοι καὶ Δήμαρχοι διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως (ἀντιβασιλείας ἀρχικῶς), τὰ δὲ μέλη τῶν Νομαρχιακῶν καὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν κατοίκων.

Ὠργανώθησαν αἱ συγκοινωνίαι, τὰ ταχυδρομεῖα, τὰ τελωνεῖα καὶ ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς ποινικῆς, Ἀστικῆς καὶ Στρατιωτικῆς δικαιοσύνης, δημοσιευθέντων καὶ τῶν σχετικῶν κωδίκων, κατ' ἀντιγραφὴν τῶν ἐν ἀλλοδαπῇ ἰσχυόντων (2).

Τὴν 8 Μαρτίου 1833 ἐδημοσιεύθη τὸ περὶ διαλύσεως τοῦ ἀτάκτου στρατοῦ Διά-

---

(1) Περὶ τῆς θέσεως καὶ δικαιοδοσίας τῶν Γραμματέων τούτων ὁ Δραγούμης ἐκφράζεται λίαν χαρακτηριστικῶς ἐν σελίδι 16 τόμ. Β'.

(2) Διὰ τοῦ Δ)τος 16.10.1834 ἱδρύθησαν τὰ πρῶτα Δικαστήρια, τὴν 3 Ἰανουαρίου 1834 ἐδημοσιεύθη ὁ Ποινικὸς Νόμος, βάσει τοῦ ἐν Βαυαρίᾳ ἰσχύοντος, ἀναδημοσιευθεὶς δὲ μετὰ τῶν διορθώσεων τὴν 3.11.1836 ἴσχυσε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1950. Ἀπὸ τῆς 25.1.1838 ἐτέθη ἐν ἰσχύει ἡ Ποινικὴ Δικονομία βάσει τῶν ἐν Γαλλίᾳ κρατουσῶν ἀντιλήψεων, ἰσχύσασα καὶ αὕτη μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1951. Διετηρήθη ἐν ἰσχύει μέχρι τοῦ 1860 τὸ ΙΗ' ψήφισμα τοῦ Καποδιστρίου ὅσον ἀφορᾷ τὴν στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν δικαιοσύνην, τὴν 3.4.1833 ἐδημοσιεύθησαν ὁ ὀργανισμὸς τῶν Ὑπουργείων (Γραμματειῶν) καὶ τὸ Δ)γμα περὶ τῆς λειτουργίας τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ περὶ τῶν ὑποχρεώσεων καὶ δικαιοδοσιῶν μιᾶς ἑκάστης Γραμματείας. Ἔργον τῆς Ἀντιβασιλείας εἶναι ἡ ἔκδοσις πολλῶν βασικῶν ἀγορανομικῶν διατάξεων, τῶν Δημοτικῶν Νόμων, τοῦ Διοικητικοῦ Ὀργανισμοῦ, τῶν Νόμων περὶ ἐλέγχου ἐλεγκτικοῦ συνεδρ. καὶ πλείστων ἄλλων διοικ. καὶ οἰκον. Νόμων.

ταγμα καὶ ἐτέθησαν αἱ βάσεις διοργανώσεως τακτικοῦ στρατοῦ. Αἱ βάσεις αὗται τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος ἀπετέλεσαν τὴν ἀρχὴν καὶ οὐσίαν πολλῶν ἐν συνεχείᾳ ὠδίνων.

Ὁ Καποδίστριας μὲ βάσιν τοὺς Γαλλικοὺς Κανονισμοὺς εἶχεν ἀρχίσει τὴν δημιουργίαν τακτικοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπορρόφησιν τῶν ἀνέργων πλέον ἀγωνιστῶν συνεκρότησεν, ὡς εἴδομεν, 10 τάγματα «ἐλαφροῦ στρατοῦ», τῶν ὁποίων ἡ διάλυσις ἔδει νὰ προχωρήσῃ σταδιακῶς καὶ ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις νέων καταπραϋντικῶν διὰ τοὺς ἀγωνιστὰς λύσεων. Ἡ ἀπότομος διάλυσις αὐτῶν τῶν ἐξ ἀτάκτων Ταγμάτων, ἔρριψεν εἰς τὴν περιφρόνησιν καὶ ἀπόγνωσιν 10 χιλιάδας ἀγωνιστῶν, οἵτινες ἀγόμενοι ἐκ τῆς παραφορᾶς ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πείνης ἀπέβησαν θανάσιμοι ἐχθροὶ τῆς τάξεως ἀλλὰ καὶ τοῦ νεαροῦ καθεστῶτος, ἐνῶ ἄλλως ἐνεργούσης τῆς ἀντιβασιλείας πολλὰ θὰ ἀπεφεύγοντο, ἐξ ὅσων ἐπηκολούθησαν καὶ κυρίως «οὔτε θὰ ἐγενῶντο ἡ ληστεία καὶ ἡ τοῦ 1836 ἀνταρσία, εἰς ἃς ἀπώθησεν ἡ ἀσύνετος ἅμα δὲ καὶ ἀγνώμων πρᾶξις τοὺς λιμώττοντας στρατιώτας» (3).

Αἱ ἐκ τῆς διαχειρίσεως τοῦ στρ ατιωτικοῦ θέματος γεννηθεῖσαι ἀντιδράσεις καὶ ἡ ἐξέλιξις αὐτῶν ἐνδιαφέρει σοβαρῶς τὸ θέμα ἡμῶν, διότι ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐχαράχθησαν τὰ πρῶτα βήματα τῶν προσπαθειῶν πρὸς ἵδρυσιν Κράτους καὶ ὑπὸ τοιοῦτον καθεστὼς συνεστήθη ἡ Χωρ)κή, ἥτις ἀπ᾽ ἀρχῆς τοῦ βίου της ὑπῆρξεν ὁ δέκτης ὅλων τῶν ἐκεῖθεν ἐπιπτώσεων.

Χαρακτηριστικὴ τῶν ὀλεθρίων ἀντιδράσεων ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τοῦ Δραγούμη δημοσιευομένη ἐπιστολὴ ἀγωνιστῶν πρὸς τὸν ἐν Δομοκῷ Τοῦρκον Δ) τὴν Ταφὴλ Μπούζην τὴν 26 — Μαρτίου 1833:

«Ταύτην τὴν στιγμὴν ὅπου σὲ γράφομεν ἤλθομεν εἰς Ἅγιον Μαρῖνον καὶ εἰς τὴν τρίτην πρέπει νὰ τοποθετοῦμεν ὅπως μᾶς συμφέρει καὶ ἀπὸ ἐκεῖ σὲ γράφομεν, μάλιστα εἰς τέσσαρες ἡμέρες διάστημα ἐλπίζομεν νὰ ἀνταμωθοῦμεν καὶ τότε ὁμιλοῦμεν στοματικῶς. Ἡμεῖς εἴμεθα ὅλοι ἀδελφοί σου καὶ χρείας τυχούσης θέλομεν συντρέξει ἀναμφιβόλως. Μόνον ἡ ἀφεντιά σου ὅτι σκοπὸν ἔχεις τώρα διπλασίασέ τον καὶ νὰ γράψῃς εἰς τὸν Ἐμὶν Βεζὺρ καὶ Μουσταφᾶ Πασᾶ ἂν θέλουν νὰ κατατρέξωμεν τὸν Βαβαρέζον νὰ μᾶς δώσουν ὅλα τὰ ψωμιὰ καὶ τέσσαρες χιλιάδες χαράζια καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πολεμοφόδια καθὼς εἴχαμεν ὁμιλήσει διότι ἦλθον τὰ Βαβαρέζικα στρατεύματα εἰς τὴν Λειβαδίαν ὅπου εἶναι διὰ νὰ παραλάβουν τὸ Ζητούνι καὶ τοὺς βαροῦμεν εἰς τὴν Φοντάνα. Ὅτι τὸ ἔμαθες δι᾽ ὅλους τοὺς καπεταναίους μὲ τὶ τρόπον τοὺς μεταχειρίσθηκε ὁ Βαβαρέζος καὶ τώρα εἶναι καιρὸς ἀδελφέ μας διὰ νὰ οἰκονομήσωμεν τὸ συμφέρον μας».

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ χείριστος τῶν ἐχθρῶν πάσης ἀνθρωπίνης ἐκδηλώσεως, ἡ πεῖνα, καὶ ἡ ἐκ τῆς περιφρονήσεως τῆς Ἑλληνικῆς ὑπερηφανείας καὶ φιλοτιμίας ἀντίδρασις, δι᾽ ὧν ὠθοῦνται ἤδη οἱ Ἕλληνες εἰς πράξεις χαρακτηριζομένας θεωρητικῶς ὡς τοιαῦται ἐσχάτης προδοσίας.

Ἡ μήτηρ πάσης προόδου, ἡ τάξις, ἐδολοφονεῖτο τὴν 8 Μαρτίου 1833 διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Διατάγματος περὶ διαλύσεως τῶν ἀτάκτων καὶ περὶ συγκροτήσεως ἑνὸς τακτικοῦ στρατοῦ συνολικῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως μόλις δύο χιλιάδων ἀνδρῶν, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ἔδει νὰ ἀναζητήσουν τύχην ἐν τῇ ἀναρχίᾳ.

Πρὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως τῆς ἀντιβασιλείας οἱ Ἕλληνες Γραμματεῖς τῆς Ἐπι-

---

(3) Ν. Δραγούμη Τ.Β. σελ. 17
(4) Αὐτόθι Τ.Β. σελ. 17

κρατείας (Ὑπουργοί) προέτεινον, ἐκλιπαροῦντες ἐπὶ ματαίῳ, λύσιν ἐπὶ πέντε κατ' ἐλάχιστον ὑποχωρήσεων, ἤτοι α) «Νὰ μὴ διαλυθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ὁ στρατός, ἀλλὰ νὰ διατηρηθῶσιν ἐξ αὐτοῦ τετρακισχίλιοι, β) Νὰ συνταχθῶσι τέσσαρα τάγματα ἐκ διακοσίων ἀνδρῶν ἕκαστον, γ) Νὰ γίνῃ δεκτὸν ὁμοιόμορφον μὲν ἀλλ' ἐθνικὸν ἔνδυμα, δ) Νὰ συγκροτηθῇ ἐξ αὐτῶν ἡ Χωρ)κὴ καὶ ε) νὰ ἀνατεθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ φυλακὴ τῶν ὁρίων». (5).

Ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καταχωρεῖ συζήτησίν του μὲ τὸν Εὔδεκ, ἐν ᾗ θέτει εἰς τὸ στόμα του «Δυστυχία μας τῶν καϋμένων»! Οὕτω ἐδημιουργήθη μέγας ἀναβρασμὸς καὶ θανάσιμον κατὰ τῶν Βαυαρῶν μῖσος. Ὁ συντηρητικώτερος ὅλων καὶ ἐν παραβολαῖς ὁμιλῶν Κολοκοτρώνης εἰρωνευόμενος τὰ ἀνεδαφικὰ ταῦτα μέτρα ἔλεγεν «τὰ παπούτσια τοῦ Χατζηπέτρου (γιγαντοσώμου) θέλουν νὰ βάλουν εἰς τὰ πόδια τοῦ Λόντου (μικροσώμου)» (6), οἱ δὲ πεινῶντες πολεμισταὶ ἐφώναζον «πέρνουν τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα μας καὶ τὸ δίνουν στοὺς ξένους».

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ προσδιορισθέντες πρὸς κατάταξιν εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν δὲν ἠδύναντο ν' ἀνεχθῶσιν τοὺς ἐπαχθεῖς δι' ἀετοὺς Βουνῶν ὅρους τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς καὶ πειθαρχικῆς, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Βαυαρῶν, ζωῆς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐπιβληθεῖσαν στολὴν μακρὰν τῶν ἐθνικῶν ἐθίμων καὶ ἀντιλήψεων. Ὡς ὕβριν καὶ ἀτίμωσιν ἐθεώρησαν οἱ ἀγωνισταὶ νὰ περιβληθῶσιν Εὐρωπαϊστὶ (7).

Ἐκτὸς τῶν ἀτάκτων διελύθη καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου δημιουργηθεὶς τακτικὸς στρατὸς καὶ δὲν ἀνεγνωρίσθησαν οἱ ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου ἀπονεμηθέντες βαθμοὶ εἰς τοὺς ἀξ)κούς, οἵτινες ἐτέθησαν εἰς διαθεσιμότητα μὲ ἀποδοχὰς περιορισθείσας εἰς τὸ 1)4 τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας. Τὸ θέμα τοῦτο ἐρρυθμίσθη διὰ τοῦ ἀπὸ 20-5-1834 Διατάγματος «περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν παλαιῶν στρατιωτικῶν».

Οἱ καταταγέντες εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν ἤρξαντο λιποτακτοῦντες εἰς σοβαρὰν ἔκτασιν, ὥστε ν' ἀναγκασθῇ ἡ πολιτεία νὰ θεσπίσῃ 10δραχμον ἀμοιβὴν δι' ἑκάστην σύλληψιν λιποτάκτου. Ἡ ἀμοιβὴ αὐτὴ καὶ τὸ δικαίωμα συλλήψεως ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ ἐδημιούργησε νέαν κατάστασιν ἀνωμαλίας, τῆς προσχεδιασμένης ἀθρόας λιποταξίας μετὰ τῆς ἐκ τῶν προτέρων καθοριζομένης συλλήψεεως καὶ διανομῆς τῶν συλήπτρων.

Κατόπιν τούτου ἐμειώθη εἰς 5 δραχμὰς ἡ ἀμοιβὴ καὶ ἡ σύλληψις τῶν λιποτακτῶν ἐπετράπη μόνον εἰς τὴν Χωρ)κήν.

Οὕτω λοιπὸν ὑπὸ λίαν δυσμενεῖς οἰωνοὺς καὶ ἐν μέσῳ κοχλαζούσης κοινωνικῆς ἀναταραχῆς διὰ τοῦ δημοσιευθέντος τὴν 3 Ἰουνίου 1833 Διατάγματος τῆς 1ης Ἰουνίου (20 Μαΐου) 1833 συνεστήθη ἡ Βασιλικὴ Χωρ)κή, ὡς πορθμεῖον ἐκ τῆς ἀταξίας πρὸς τὴν τάξιν.

Ὁ Μάουρερ παρέχει τὴν πληροφορίαν ὅτι διὰ τοῦ σημαντικοῦ τούτου μέτρου περὶ ἱδρύσεως Χωρ)κῆς ἑωρτάσθη ἡ κατὰ τὴν 1-6-1833 ἐπέτειος τῶν γενεθλίων τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος. (7α)

---

(5) Ν. Δραγούμη Τ.Β. σελ. 17

(6) Ν. Δραγούμη Τ.Β. σελ. 18

(7) Γ. Ἀσπρέα σελ. 131

(7α') Γ. Μάουρερ «Ὁ Ἑλλην. Λαὸς» παραγρ. 341, ἡ ἡμερομηνία τίθεται κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον.

Λόγῳ τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω μορφῆς τοῦ πολιτεύματος τὰ Βασιλικὰ Διατάγματα τῆς Ὀθωνείου περιόδου ἐπεῖχον θέσιν Νόμου.

Τὸ περὶ συστάσεως τοῦ Σώματος Ε.Β.Χ. ἐν μὲν τῇ ἔκτοτε ἐξελίξει τῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας ἀποκαλεῖται Α΄ μέρος τοῦ Κανονισμοῦ Χωρ)κῆς, παρ' ἡμῶν δὲ θὰ ἀποκαλεῖται Ὀργανισμός, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δημοσιευθὲν βραδύτερον Β΄ μέρος, ὅπερ ἀπετέλεσε τὸν Κανονισμὸν τοῦ Σώματος.

Ἡ δημοσίευσις τοῦ διατάγματος ἐγένετο, κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας ἀρχήν, τόσον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν Γερμανικήν.

Κατωτέρω παραθέτομεν τὸ κείμενον τοῦ διατάγματος εἰλημένον ἐκ τῆς ἐκδόσεως Βυζαντίου — Κροκιδᾶ (1900) καὶ οὕτω ἀπηλλαγμένον πολλῶν σφαλμάτων δι' ὧν ἐβαρύνετο ἡ ἀρχικὴ μετάφρασις

ΔΙΑΤΑΓΜΑ (76)

ΔΙΑ

Τὴν Βασιλικὴν Χωροφυλακὴν

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκδώσωμεν ρητοὺς κανονισμοὺς διὰ τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἡ μ ε τ έ ρ ο υ σώματος τῆς Χωρ)κῆς, καὶ ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διατάττομεν τὰ ἑξῆς:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Σχηματισμὸς τοῦ Βασιλικοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 1ον.— Συσταίνεται Χωροφυλακὴ GENDARMERIE, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ στερεώσῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, ἐπιτηροῦσα μὲ ἄγρυπνον ὄμμα εἰς τὸ νὰ προλαμβάνηται πᾶσα διατάραξις τῆς κοινῆς ἡσυχίας, καὶ νὰ ἐμποδίζηται πᾶσα ἐγκληματικὴ ἐπιχείρησις, καὶ παρεμβαίνουσα μὲ δραστηριότητα καὶ ταχύτητα πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν κακούργων, ὁσάκις ἤθελεν πραχθῇ ἐγκλήματι· χρέος τῆς ἰδίας εἶναι καὶ νὰ διατηρῇ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Κράτους, κατὰ τὰ στρατόπεδα καὶ εἰς τὸν στρατόν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 2ον.— Τὸ Σῶμα τῆς Χωρ)κῆς εἶναι συμπληρωματικὸν μέρος τοῦ στρατοῦ, ἑπομένως ὑπόκειται εἰς τοὺς γενικοὺς κανονισμοὺς τῶν στρατιωτικῶν νόμων, ἐκτὸς τῶν ἐξαιρέσεων καὶ τροπολογιῶν, ὅσοι ρητῶς ἤθελον διορισθῇ διὰ τὸ ἰδυοφυὲς τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

(7β) Φ.Ε.Κ. 21 τῆς 3ης Ἰουνίου 1833

Ἄ ρ θ ρ ο ν 3ον.— Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς σύγκειται ἀπὸ

1 Ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος, 10 Μοιράρχους, 24 Ὑπομοιράρχους, 1 Καταλυματίαν, 103 Ἐνωμοτάρχας, 120 Χωροφύλακας ἐφίππους καὶ 800 Χωρ)κας πεζούς.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 4ον. Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἑκάστου Νομοῦ τοῦ Βασιλείου θέλει τοποθετηθῇ εἰς αὐτὸν μία μοίρα συγκειμένη ἀπὸ ἐφίππους καὶ πεζοὺς Χωροφύλακας ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἑνὸς Μοιράρχου.

Ἡ Δύναμις ἑκάστης μοίρας καὶ ἡ ἀναλογία τῶν εἰς αὐτὴν ἐφίππων πρὸς τοὺς πεζοὺς θέλουν προσδιορισθῇ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 5ον.— Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Σώματος ἔχει πλησίον του, ἕναν Ὑπομοίραρχον ὡς ὑπασπιστήν, ἕνα καταλυματίαν, ἕναν Ἐνωμοτάρχην. Πᾶς δὲ Μοίραρχος ἕναν Ἐνωμοτάρχην.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 6ον.— Πᾶσα μοίρα σύγκειται ἀπὸ ἐνωμοτίας ἐκ 10 ἀνδρῶν καὶ ἑνὸς Ἐνωμοτάρχου. Εἰς κάθε τρεῖς ἕως πέντε ἐνωμοτίας διορίζεται ἀρχηγὸς εἰς Ὑπομοίραρχος.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 7ον.— Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς διαμένει εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Βασιλείου, πᾶς δὲ Μοίραρχος, εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Νομοῦ.

Ἡ μετατόπισις τῶν ἐνωμοτιῶν κατὰ μέρος καὶ τῶν εἰς αὐτὰς ἀνηκόντων ἀξ)κῶν θέλει κανονισθῇ δι' ἰδιαιτέρων ὁρισμῶν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 8ον.— Ὡς Ὑπαξ)κοὶ καὶ ἁπλοῖ Χωρ)κες δὲν εἶναι δεκτοί, εἰ μὴ μόνον ὅσοι,

α) Δὲν εἶναι κατωτέρας τῶν 25 ἢ ἀνωτέρας τῶν 40 ἐτῶν ἡλικίας,

β) Ὑπηρετήσαντες τουλάχιστον 4 ἔτη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα, ἔλαβον ἔντιμον ἄφεσιν,

γ) Ἔχουν τὸ ἀνάστημα τὸ ὁποῖον τὸ 19 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου (9 Μαρτίου τ.ἔ. περὶ σχηματισμοῦ τοῦ στρατοῦ Δ)τος μᾶς προσδιορίζει διὰ τὸ πεζικὸν καὶ διὰ τὸ ἱππικόν) (8) καὶ τέλος

δ) Ἠξεύρουν νὰ ἀναγιγνώσκουν καὶ νὰ γράφουν ὀρθῶς.

Οἱ στρατιῶται καὶ ὑπαξ)κοὶ τῶν πρώην ἀτάκτων σωμάτων ὀφείλουν νὰ παρουσιάσουν περιπλέον ἀποδείξεις, ὅτι ὑπήκουσαν εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀπὸ 2)14 Μαρτίου τ.ἔ. περὶ διαλύσεως τῶν ἀτάκτων σωμάτων διατάγματός μας.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 9ον.— Διὰ νὰ εὐκολυνθῇ δὲ ἡ εἰς τὴν Χωρ)κὴν εἴσοδος εἰς τοὺς μέχρι τοῦδε πιστῶς καὶ τιμίως ὑπηρετήσαντας τὴν Πατρίδα καὶ συμμεθέξαντας τοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας ἀγῶνος, θέλουν γενῇ χάριν αὐτῶν αἱ ἐφεξῆς ἐξαιρέσεις ὡς πρὸς τοὺς διορισμοὺς τοῦ 8ου ἄρθρου.

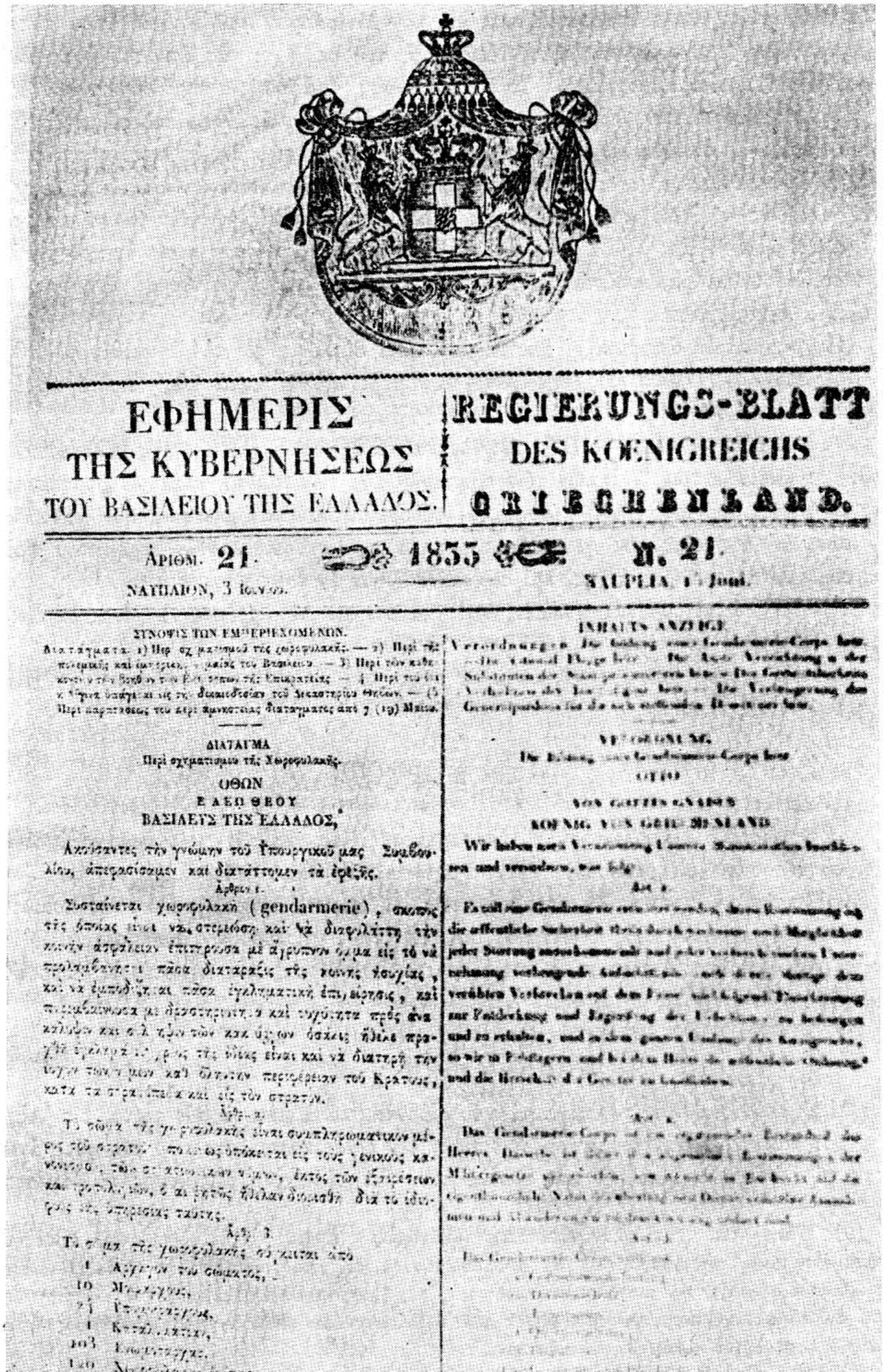
α) Οἱ τοιοῦτοι θέλουν εἶσθαι δεκτοὶ εἰς τὴν Χωρ)κήν, καὶ ἂν ἐπέρασαν ἤδη τὸ 40 ἔτος τῆς ἡλικίας των, ὄχι ὅμως καὶ τὸ 45.

β) Ἂν οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐμβοῦν εἰς τὸ σῶμα ὡς ἁπλοὶ Χωρ)κες δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰ ὅσα διαλαμβάνει ὁ ἀριθμ. δ' τοῦ ῥηθέντος ἄρθρου. Διὰ νὰ διορισθῇ δὲ τὶς τῶν τοιούτων ἐνωμοτάρχης, ἢ διὰ νὰ προβιβασθῇ εἰς αὐτὸν τὸν βαθμόν, δὲν θέλει ἀπαιτεῖσθαι ἀφεύκτως νὰ γνωρίζῃ τὴν ὀρθογραφίαν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 10ον.— Ὅστις θέλει νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν Χωρ)κὴν ὡς ἁ-

---

(8) 1,57 μ. διὰ τὸ πεζικὸν καὶ 1,62 μ. διὰ τὸ ἱππικόν.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

REGIERUNGS-BLATT
DES KOENIGREICHS
GRIECHENLAND.

Ἀριθμ. 21 — 1833 — N. 21

ΝΑΥΠΛΙΟΝ, 3 Ἰουνίου. — NAUPLIA, 15 Juni.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

INHALTS-ANZEIGE.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Περὶ σχηματισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργικοῦ μας Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρον 1.

Συσταίνεται χωροφυλακὴ (gendarmerie), σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ στερεώσῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ...

VERORDNUNG.

OTTO
VON GOTTES GNADEN
KOENIG VON GRIECHENLAND.

Wir haben nach Vernehmung Unseres Ministerrathes beschlossen und verordnen, was folgt:

Art. 1.

Φωτοτυπία τῆς πρώτης σελίδος τοῦ φύλλου τοῦ Φ.Ε.Κ. τῆς 3.6.1833 (ν.ἡ.) εἰς ὃ ἐδημοσιεύθη τὸ περὶ συστάσεως τῆς Χωροφυλακῆς Β. Δ)γμα.

πλοῦς Χωροφύλαξ θέλει παρουσιάζεται εἰς τὸν Μοίραρχον τοῦ Νομοῦ, ὅπου κατοικεῖ, παραδίδων εἰς αὐτὸν τὰς ἀποδείξεις περὶ τοῦ ὅτι ἔχει τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας. Ὅταν ὁ Μοίραρχος εὑρῇ αὐτὰς ἀποχρώσας, ἢ ἀφοῦ τὰς συμπληρώσῃ δι' ἰδίων αὐτοῦ παρατηρήσεων, θέλουν παραπέμπεσθαι πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σώματος (9)

Ὁ ἀρχηγὸς ὀφείλει νὰ καταστρώσῃ κατάλογον ἐκ τῶν διευθυνομένων πρὸς αὐτὸν καὶ ἐφωδιασμένων μὲ τὰ ἀπαιτούμενα ἀποδεικτικὰ ἀναφορῶν. Ὁσάκις δὲ χηρεύει θέσις ἁπλοῦ Χωρ)κος, ὁ ἀρχηγὸς θέλει προτείνει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματείαν τέσσαρα ὀνόματα ἐκ τοῦ ρηθέντος καταλόγου, τὰ ὁποῖα κατὰ τὰ παρουσιασθέντα ἔγγραφα φαίνονται νὰ ἔχουν τὰ πλειότερα δικαιώματα.

Ἡ γραμματεία ἀποφασίζει ἔπειτα καὶ δίδει δίπλωμα εἰς τὸν ἐγκριθέντα (10).

Ὁ πρῶτος σχηματισμὸς τῆς Χωρ)κῆς θέλει γενῇ κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας ἐπὶ τούτῳ δοθείσας ὁδηγίας.

Ἄρθρον 11ον.— Ὁ Ἀρχηγὸς καὶ οἱ ἀξ)κοὶ τῆς Χωρ)κῆς θέλουν ἐκλέγεσθαι ἐξ ἐκείνων τῶν Ἀξ)κῶν τῶν τακτικῶν καὶ τῶν πρώην ἀτάκτων στρατευμάτων, οἱ ὁποῖοι διέπρεψαν διὰ πιστῆς καὶ εὐσυνειδήτου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων των, δι' ἀνδρείας καὶ γενναιότητος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ δι' ἀμέμπτου πρὸς τοὺς συμπολίτας των διαγωγῆς, καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐν ταυτῷ τὰς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Χωρ)κῆς ἀπαιτουμένας γνώσεις καὶ ἱκανότητα. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι κατωτέρας τῶν 25, οὔτε ἀνωτέρας τῶν 50 ἐτῶν ἡλικίας.

Ἄρθρον 12ον.— Οἱ κατὰ τὸ σῶμα τῆς Χωρ)κῆς προβιβασμοὶ γίνονται κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον:

Α'.

Αἱ χηρεύουσαι Ἐνωμοταρχίαι ἀπονέμονται ἢ εἰς ἁπλοῦς χωροφύλακας, οἱ ὁποῖοι ἐδούλευσαν (ὑπηρέτησαν) (11) ἀμέμπτως ὡς τοιοῦτοι τουλάχιστον δύο ἔτη, εἰς ὑπαξ)κοὺς τῶν τακτικῶν στρατευμάτων, οἱ ὁποῖοι, ὑπηρετήσαντες ὡς τοιοῦτοι τρία ἔτη, εὐηρέστησαν τοὺς ἀνωτέρους των, ἐκ τριῶν χηρευουσῶν Ἐνωμοταρχιῶν δίδονται μόλον τοῦτο πάντοτε αἱ δύο εἰς τοὺς παλαιοτέρους καὶ ἀξιωτέρους Χωροφύλακας.

Β'.

Αἱ χηρεύουσαι θέσεις Ὑπομοιράρχου δίδονται κατὰ μὲν τὰ δύο τρίτα, εἰς Ἀξ)κοὺς τῶν τακτικῶν στρατευμάτων οἱ ὁποῖοι, δὲν εἶναι κατωτέρας τῶν 25, οὔτε ἀνωτέρας τῶν 40 ἐτῶν ἡλικίας, καὶ ἐδούλευσαν (ὑπηρέτησαν) ἀμέμπτως τουλάχιστον

---

(9) Ὑποβλητέα δικαιολογητικὰ α) ἰδιόχειρος αἴτησις ἐνδιαφερομένου προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ Μοιράρχου, β) ἀπολυτήριον ἐκ τοῦ στρατοῦ κλπ., γ) βεβαίωσιν περὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς, δ) πιστοποιητικὸν ὑγείας, ε) βαπτιστικὸν ἐπικεκυρωμένον καὶ στ) ἔκθεσις ἀνοστημομετρήσεως τοῦ Μοιράρχου καὶ βεβαίωσις ἐὰν εἶναι ἔγγαμος ἢ ἄγαμος ἢ ἐν χηρείᾳ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τέκνων.

(10) Τοιαῦτα διπλώματα οὐδέποτε ἐδόθησαν.

(11) Αἱ ἐντὸς παρενθέσεως λέξεις ἐτέθησαν ὑπὸ Κροκιδὰ διὰ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μεταφράσεως.

τρία ἔτη ὡς ἀξιωματικοί, κατὰ δὲ τὸ μένον τρίτον, εἰς Ἐνωμοτάρχας τῆς Χωρ)κῆς, οἱ ὁποῖοι ἐδούλευσαν (ὑπηρέτησαν) ὡς τοιοῦτοι τουλάχιστον τρία ἔτη καὶ διέπρεψαν διὰ τῆς ἱκανότητος, ζήλου καὶ καλῆς διαγωγῆς των.

Γ΄.

Εἰς τὰς χηρευούσας θέσεις Μοιράρχων θέλουν προβιβάζεσθαι κατὰ τάξιν μόνον Ὑπομοίραρχοι τῆς Χωρ)κῆς.

Χηρευουσῶν δὲ δύο θέσεων ἡ μὲν ἀπονέμεται εἰς τὸν διαπρέψαντα περισσότερον κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἀναδειχθέντα ἑπομένως μεγαλυτέρας ἀξιότητος, ἡ δέ, εἰς τὸν παλαιότερον κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν.

Δ΄.

Εἰς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σώματος δὲν προβιβάζονται εἰ μὴ Μοίραρχοι τῆς Χωρ)-κῆς ἢ ἀνώτεροι ἀξ)κοὶ τῶν τακτικῶν στρατευμάτων. Ὅτε δὲ οἱ ὑποψήφιοι ἔχουν τὴν αὐτὴν ἱκανότητα, ἀξίαν καὶ διαπρέπειαν, προτιμᾶται ὁ παλαιότερος κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 13ον.— Οἱ διορισμοὶ εἰς τὰς χηρευούσας ἐνωμοταρχίας γίνονται ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Σώματος διὰ τῆς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν γραμματίας. Ὅλοι δὲ οἱ Ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος τῆς Χωρ)κῆς διορίζονται παρὰ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 14ον.— Ἡ τάξις (ἀρχαιότης, rang) τῶν ὁμοιοβάθμων Ἀξ)κῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ἀλλήλους προσδιορίζεται κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ διορισμοῦ των, συμπιπτούσης δὲ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, προσδιορίζεται ἰδιαιτέρως παρὰ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 15ον.— Οἱ Ἐνωμοτάρχαι τάττονται πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν παλαιότητα (ἀρχαιότητα) τοῦ εἰς τὴν ἐνωμοταρχίαν διορισμοῦ των, συμπιπτούσης δὲ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας κατὰ τὴν παλαιότητα τῆς προλαβούσης ὑπηρεσίας των εἰς τὸν Στρατόν.

Οἱ αὐτοὶ ὁρισμοὶ ἰσχύουν καὶ μεταξὺ ἁπλῶν Χωρ)κων ὅταν τύχῃ λόγος περὶ πρωτείων (ἀρχαιότητος).

Ἄρθρον 16ον.— Οἱ Ἀξ)κοὶ τῆς Χωρ)κῆς ὡς πρὸς τοὺς τοῦ Στρατοῦ θεωροῦνται κατὰ τὴν τάξιν ὡς ἑνὸς βαθμοῦ ἀνώτεροι, τοιουτοτρόπως ὥστε οἱ δώδεκα νεώτεροι ὑπομοίραρχοι ἰσοτιμῶνται μὲ τοὺς ὑπολοχαγούς, οἱ δὲ δώδεκα παλαιότεροι μὲ τοὺς λοχαγούς, οἱ δὲ Μοίραρχοι μὲ τοὺς Ταγματάρχας.

Ἂν ὅμως Ἀξιωματικοὶ τῆς Χωρ)κῆς εὑρεθοῦν μὲ ἑνὸς βαθμοῦ ἀνωτέρους Ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ, οἱ τελευταῖοι ἀρχηγετεύουσιν.

Ἡ τάξις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Σώματος προσδιορίζεται κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Βασιλεὺς ἤθελε τῷ δώσει βαθμὸν τῆς ὑπηρεσίας, ἂν δὲ αὐτὸς εὑρεθῇ μὲ ὁμοιοβάθμους Ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ, τότε ἀποφασίζει ἡ ἀρχαιότης τοῦ διορισμοῦ περὶ τῶν πρωτείων καὶ τῆς ἀρχηγίας (12).

---

(12) Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ὡς καὶ τοῦ ἄρθρου 52 τοῦ κανονισμοῦ Χωρ)κῆς, καθ' ἃς προεβλέπετο ὅτι μεταξὺ ἰσοβάθμων Ἀξ)κῶν Στρατοῦ καὶ Χωρ)κῆς ὁ τῆς Χωρ)κῆς ἀνελάμβανε τὴν διοίκησιν, κατηργήθησαν διὰ τοῦ ἀπὸ 3 Ἰουλίου 1861 Β. Δ. καθορισθείσης ὡς μέτρου ὑπεροχῆς τῆς πραγματικῆς ἐν ἑκάστῳ βαθμῷ ἀρχαιότητος.

Ἡ διάταξις αὕτη καθ' ὃν χρόνον ἴσχυσε δὲν ἀφεώρα τὰς σχέσεις μετὰ Βαυαρικῶν τμημάτων, περὶ ὧν κατωτέρω.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 17ον.—Οἱ Ἀξ)κοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἁπλοῖ Στρατιῶται (χωροφύλακες) τῆς Χωρ)κῆς ἐμβαίνοντες εἰς τὸ Σῶμα δίδουν κατὰ τοὺς θεσμοὺς τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν πρεσβεύουν, τὸν ἐφ' ἑξῆς ὅρκον εἰς χεῖρας τοῦ προέδρου τοῦ κατὰ τὸν Νομὸν δικαστηρίου.

«Ὀρκίζομαι καὶ ὑπόσχομαι νὰ ὑπηρετήσω τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα μὲ πίστιν καὶ ζῆλον, νὰ φέρω τὸ ἀνῆκον σέβας πρὸς τοὺς ἀνωτέρους μου εἰς ὅσα ἀφορῶσιν τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ νὰ μὴ κάμω χρῆσιν τῆς δοθείσης μοι ἐξουσίας εἰμὴ μόνον πρὸς διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν Νόμων» (13).

Τὸ περὶ τῆς ὁρκοδοσίας πρωτόκολλον παραδίδεται παρὰ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου εἰς τὸν ἁρμόδιον Μοίραρχον, καὶ ἂν ὁ ὁρκισθεὶς ἦτο Μοίραρχος, εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος, παρ' αὐτῶν δὲ διευθύνεται ἔπειτα διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Γραμματείαν.

Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Σώματος δίδει τὸν ρηθέντα ὅρκον εἰς χείρας τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματέως.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 18ον.— Ὁ ἱματισμός, ἡ ἀποστολὴ καὶ ὁ ὁπλισμὸς τῶν ἐφίππων Ἐνωμοταρχῶν καὶ Χωρ)κων εἶναι ὡς ἐφεξῆς.

Ἱμάτιον ἀπὸ μελανόγλαυκον (bleu de roi) ροῦχον μὲ περιλαίμια καὶ ἐπιχειρίδια τοῦ αὐτοῦ ρούχου, μὲ κερμεζόχροα ἐπίρραφα καὶ λευκομετάλλινα κομβία, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἐκτυπωμένον Βασιλικὸν στέμμα. Τὸ κόψιμον εἶναι κατὰ τοὺς διὰ τὸ πεζικὸν τῆς γραμμῆς δοθέντας κανονισμούς.

Πανταλόνια ἀπὸ μελανόγλαυκον ροῦχον μὲ δύο ταινίας ἀπὸ κερμεζόχροον ἑνὸς δακτύλου πλάτος.

Μανδύας ἐξ σιδηροχρόου ρούχου. Ὑποδήματα καὶ πτερνιστήρια ὡς ἱππεῖς τῆς γραμμῆς.

Λευκομετάλλινοι ἐπὶ κερμεζοχρόου ρούχου ἐρραμέναι λεπιδωταὶ ἐπωμίδες μὲ λευκοὺς θυσάνους (franges).

Ἐλαφρὰ περικεφαλαία, φέρουσα ἐπὶ λευκοῦ μετάλλου τὰ Βασιλικὰ παράσημα, λευκομετάλλινα περιπωγόνια.

Σκιάδιον ἀπὸ μελανόγλαυκον ροῦχον μὲ κερμεζόχροα ἐπίρραφα, εἰς τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μέρος ἐπιρράπτεται Βασιλικὸν στέμμα κομμένον ἐκ κερμεζοχρόου ρούχου.

Μαύρη ὑαλιστὴ (στιλπνὴ) φυσεκοθήκη τοῦ ἱππικοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῆς Βασιλικὸν Στέμμα ἐκ λευκοῦ μετάλλου, μὲ λευκὰ λωρία.

Κυρτὴ σπάθη μὲ ἁπλῆν σιδηρᾶν λαβίδα ἐν σιδηρᾷ θήκῃ, λευκὸς ζωστήρ. Δύο πιστόλια.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 19ον.— Ὁ ἱματισμός, ἡ ἀποσκευὴ καὶ ὁ ἐφοπλισμὸς τῶν πεζῶν Ἐνωμοταρχῶν καὶ Χωρ)κων εἶναι ὡς ἐφεξῆς.

Ἱμάτιον, πανταλόνια καὶ μανδίας ὡς τῶν ἐφίππων Χωρ)κων, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι τὰ πανταλόνια ἔχουσιν ἀντὶ τῆς ταινίας κόκκινον ἐπίρραφον.

Περικνημίδες ἀπὸ μαῦρον ροῦχον, (καὶ ἐπωμίδες ἐκ λευκοῦ ρούχου) μὲ λευκοὺς θυσάνους.

---

(13) Ἡ ἐν Ἀθήναις Β' τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις ὥρισε τὸν καὶ σήμερον ἰσχύοντα ὅρκον ὅστις καθιερώθη δι' ὅλον τὸν Στρατὸν καὶ συνεπῶς καὶ διὰ τὴν Χωροφυλακήν.

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ Ε. Β. ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
ΑΠΟ 10 - 1 - 1964

Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1904 καὶ ἐξελθὼν τῆς Σ. Α. Χ. ὠνομάσθη Ἀνθυπομοίραρχος τὴν 19-7-1928. Εἶναι τραυματίας τοῦ Ἀντισυμμοριακοῦ ἀγῶνος.

Περικεφαλαία καὶ σκιάδιον ὡς οἱ ἔφιπποι Χωρ)κες, τσάντα λευκή, ὡς τὸ Πεζικὸν τῆς γραμμῆς, μὲ λευκὰ λωριά. (14).

Μαύρη ὑαλιστὴ (στιλπνὴ) φυσεκοθήκη μὲ λευκὰ λωριά, ὡς εἰς τοὺς Λόχους τοῦ κέντρου τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς, Καραβίνα ἑλικοειδῶς ἔσωθεν τετορνευμένη, Σπάθη μὲ λευκὸν ἀορτῆρα, (15), Πιστόλα εἰς λευκὸν λωρίον, ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὸν ἀριστερὸν (δεξιὸν) ὦμον (16).

Ἄρθρον 20ον.— Ὁ ἱματισμός, ἡ ἀποσκευή, καὶ ὁ ὁπλισμὸς τῶν ἀξ)κῶν δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς τοῦ τῶν ἐφίππων Χωρ)κων.

Τὰ περιουραῖα τῶν ἱματίων των εἶναι ὅμως μακρύτερα, ἐκτὸς τούτου φέρουν ἐπανωφόρεμα (μανδύαν) ἀπὸ σιδηρόχροον (μελανόγλαυκον) ροῦχον μὲ δύο σειρᾶς κομβίων. Ὅλα τὰ στολίσματα εἶναι ἀργυρά. Ὁ ζωστὴρ καὶ τὰ λωρία τῆς φυσεκοθήκης εἶναι σκεπασμένα κατὰ τὸ ἔξω μέρος μὲ σειρίτια ἀργυρᾶ διαγραφόμενα ἀπὸ δύο κυανάς γραμμάς.

Τὸ σκέπασμα τῆς φυσεκοθήκης εἶναι ἀργυροῦν καὶ στολισμένον μὲ τὰ μεγάλα βασιλικὰ παράσημα. Αἱ ἐπωμίδες εἶναι λεπιδωταὶ ἀργυραὶ μὲ ἀργυροὺς θυσάνους. Ὁ Σπαθιστὴρ (port epée) ἀργυροῦς διϋφασμένος μὲ κυανοῦν νῆμα. Οἱ βαθμοὶ τῶν ἀξ)κῶν διακρίνονται διὰ τῶν ἀργυρῶν σειριτίων εἰς τὰ περιλαίμια κατὰ τὸν διὰ τὸ στράτευμα τῆς γραμμῆς γενικῶς κανονισμένον τρόπον.

Ἄρθρον 21ον.— Ὁ Χωρ)λαξ ἔχει νὰ προμηθεύεται ἰδίαις δαπάναις τὸν ἐντελῆ ἱματισμόν του, ὅστις πρέπει νὰ εἶναι καλῆς καὶ πολυαρκοῦς ποιότητος, καὶ νὰ συμφωνῇ μὲ τὰ δοθησόμενα εἰς πᾶσαν μοῖραν δείγματα. Οἱ ἔφιπποι Χωρ)κες θέλουν προμηθευθῇ ἰδίαις δαπάναις καὶ τοὺς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν των ἀναγκαίους ἵππους καὶ ἱπποσκευάς, φυλάττοντες ἀκριβῶς ὅσα περὶ τούτου ἐκανονίσθησαν διὰ τὸ ἱππικὸν τῆς γραμμῆς. (17).

Ἄρθρον 22ον.— Ὁ ἐφοπλισμὸς δίδεται ἀπὸ τὸ δημόσιον ἀλλὰ τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ διατηρῶνται τὰ ὅπλα εὔχρηστα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, δαπανῶνται παρὰ τῶν Χωρ)κων.

Ἄρθρον 23ον.— Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σώματος λαμβάνει ὡς μισθὸν καὶ ἀποζημίωσιν διὰ τὰ ὁποῖα ἤθελε κάμει χάριν ἐπιθεωρήσεων ταξείδια, κατὰ μῆνα Δραχμὰς 450, διὰ τὴν διαφρόντισιν 4 ἵππων δραχμ. 60, δι' ἔξοδα γραφείου δραχμ. 12, συνάμα (σύνολον) Δραχμ. 522.

Ἄρθρον 24ον.— Ὁ Μοίραρχος λαμβάνει ὡς μισθὸν καὶ ἀποζημίωσιν, δι' ἔξοδά τοῦ δρόμου, κατὰ μῆνα δραχμ. 260

Διὰ τὴν διαφρόντισιν δύο ἵππων κατὰ μῆνα » 30

Δι' ἔξοδα Γραφείου κατὰ μῆνα » 12

Συνάμα » 302

---

(14) Οἱ παραχωρηθέντες σάκκοι ἦσαν μελανοὶ ὡς καὶ τὰ λωρία των.

(15) Ὁ χορηγηθεὶς ἀορτὴρ ἦτο μελανός.

(16) Ἡ πιστόλα ἀνηρτᾶτο ἐκ τοῦ λοφίου τῆς φυσεκοθήκης.

(17) Ὅρα καὶ ἄρθρα 203 καὶ 204 Κανονισμοῦ Ὑπηρεσίας Χωρ)κῆς.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 25ον. — Ὁ Καταλυματίας κατὰ μῆνα 140 δραχμ. διὰ μισθόν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 26ον.— Ὁ Ὑπομ)ρχος ὡς μισθὸν καὶ ἀποζημίωσιν δι' ἔξοδα τοῦ δρόμου, κατὰ μῆνα δραχμ. 135

Διὰ τνὴ διαφρόντισιν κατὰ μῆνα ἑνὸς ἵππου » 15

Συνάμα » 150

Ὁ Ὑπασπιστὴς τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ σώματος περὶ πλέον κατὰ μῆνα ἐπὶ μίσθιον δραχμ. 10

Καὶ διὰ δεύτερον ἵππον » 15

Συνάμα » 25

Ἄ ρ θ ρ ο ν 27ον. — Ὁ Μηνιαῖος μισθὸς τῶν Ἐνωμοταρχῶν καὶ ἁπλῶν στρατιωτῶν (Χωρ)κων) προσδιορίζεται ὡς ἑφεξῆς:

Ἐνωμοτάρχης ἔφιππος	δρχ.	75
Ἁπλοῦς χωρ)λαξ ἔφιππος	»	60
Ἐνωμοτάρχης πεζὸς	»	42
Ἁπλοῦς χωρ)λαξ πεζὸς	»	32

Ἄ ρ θ ρ ο ν 28ον.— Οἱ ἔφιπποι ἐνωμοτάρχαι καὶ ἁπλοὶ στρατιῶται (Χωρ) κες) θέλουν προμηθεύεσθαι ἐκ οὗ μισθοῦ των τοὺς ἵππους, τὴν ἱπποσκευὴν καὶ τὴν ἱπποφορβίαν (νομήν). Λαμβάνουν εἰς τὰς συνήθεις ἐπισταθμεύσεις (σταθμοὺς (STATIONS) οἴκημα δωρεάν, οἱ ἔφιπποι καὶ σταύλους διὰ τοὺς ἵππους των. Ὁσάκις δὲ ἀπερχόμενοι δι' ὑπηρεσίαν διανυκτερεύρουν μακρὰν τῶν σταθμῶν των, θέλουν λαμβάνει δωρεὰν παρὰ τῆς κοινότητος, ὅπου διαμένουν τὴν νύκτα, οἴκημα καὶ τὰ ἀναγκαῖα διὰ καύσιμον ξύλα. Ὀφείλουν ὅμως νὰ πληρώνουν εἰς μετρητὰ τὰ τῆς διασιτίσεώς των ἔξοδα ἐπὶ ποινῇ ἐξώσεως.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 29ον. — Ἂν ἔφιππος Χωρ)λαξ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν σταθμόν του δι' ὑπηρεσίαν, ἡ κοινότης παρὰ τῇ ὁποίᾳ βιασθῇ νὰ διαμείνῃ τὴν μεσημβρίαν ἢ νὰ διανυκτερεύσῃ, θέλει τῷ χορηγῇ τὴν ἀναγκαίαν ἱπποφορβίαν (νομὴν Fourage), κατὰ τὸ διὰ τὸν ἱππικὸν τῆς γραμμῆς κανονισμένον μέτρον, λαμβάνουσα δι, ὅλην τὴν μερίδα ἀποζημίωσιν λεπτὰ 48 (18).

Ἄ ρ θ ρ ο ν 30όν. — Δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸν ἔφιππον Χωρ)κα νὰ πωλήσῃ τὸν ἵππον του ἄνευ ἀδείας τοῦ Ἀξ)κοῦ ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὴν ἀρχηγίαν διατελεῖ (19).

Ἄ ρ θ ρ ο ν 31ον. — Ἂν Ἀξ)κὸς τῆς Χωρ)κῆς ἢ ἔφιππος Χωρ)λαξ (Ἐνωμοτάρχης ἢ ἁπλοῦς στρατιώτης), ἀπωλέσῃ τὸν ἵππον του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἀποδείξῃ ὅτι τοῦτο δὲν προῆλθεν ἀπὸ σφάλμα του, λαμβάνει ἀπὸ τὸ δημόσιον δραχμὰς 240 (20).

Ἄ ρ θ ρ ο ν 32ον. — Οἱ διαπρέποντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Ἀξ)κοί, Ἐνωμοτάρχαι καὶ ἁπλοὶ στρατιῶται τῆς Χωρ)κῆς ἔχου δικαίωμα νὰ λαμβάνουν ὅλας ἐκείνας τὰς ἀμοιβάς, αἱ ὁποῖαι ἀπονέμονται εἰς τοὺς τοῦ λοιποῦ στρατοῦ.

---

(18) Διάταγμα 14 (26) Μαρτίου 1833 ἄρθρ. 29 παράγρ. 4 (ἡ νομὴ συνέκειτο ἀπὸ τρεῖς ὀκάδας κριθὴν καὶ πέντε ὀκάδας ἄχυρον).

(19) Ὅρα ἄρθρα 207 - 212 Κανονισμοῦ Χωρ)κῆς.

(20) Βραδύτερον ἡ ἀποζημίωσις αὕτη διὰ διαταγῶν Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν (3425)4.6.59, 14468)12.9.1860 κλπ.) ἀνεβιβάσθη ἀναλόγως τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῶν ἵππων.

Περιπλέον θέλει χορηγεῖσθαι εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν γραμματείαν κατ' ἔτος προσδιωρισμένη τις ποσότης χρημάτων, τὰ ὁποῖα θέλει διανέμει εἰς τοὺς Ἐνωματάρχας καὶ στρατιώτας (Χωρ)κας), ὅσοι διέπρεψαν εἰς τὴν σύλληψιν ἐπικινδύνων κακούργων, ἐκθέσαντες ἑαυτούς, κατὰ τοιαύτας περιστάσεις, εἰς ἰδιαιτέρους κινδύνους (21).

Ἄ ρ θ ρ ο ν 33ον. — Πᾶς ἐνωμοτάρχης καὶ στρατιώτης τῆς Χωρ)κῆς, περάσας τὸ 60ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἢ ἀποκατασταθεὶς ἀνίκανος ἐκ τῆς εἰς τὴν Χωρ)κὴν ὑπηρεσίας του, δύναται νὰ ζητήση τὴν ἄφεσίν του, καὶ τὴν ἐπὶ σιτηρεσίῳ ἀνάπαυσιν (σύνταξιν, PENSION).

Τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως ταύτης θέλει προσδιορισθῆ δι' ἰδιαιτέρων κανονισμῶν (νόμων) (22).

Ἄ ρθ ρ ο ν 34ον. — Οἱ Ἀξ)κοὶ τῆς Χωρ)κῆς ἰσοτιμῶνται, ὡς πρὸς τὰς συντάξεις, μὲ τοὺς λοιποὺς Ἀξ)κοὺς τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας νὰ δημοσιεύση καὶ ἐκτελέση τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ναυπλίῳ, 20 Μαΐου (Ι) — 1 Ἰουνίου 1833
Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Ἀντιβασιλεία
Ὁ Κόμης Ἀρμανσμπὲργκ Πρόεδρος, Μάουερ, ΕΥΔΕΚ
Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας
Σ. Τρικούπης Πρόεδρος, Α. Μαυροκορδᾶτος,
Γ. Ψύλλας, Γ. Πραΐδης, Ι. Κωλέττης.

Τὴν 10 Νοεμβρίου ἰδίου ἔτους ἐξεδόθη, ὡς μέρος Δεύτερον, ὁ «Κανονισμὸς τῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Βασιλικοῦ Σώματος τῆς Χωρ)κῆς», συγκείμενος ἐκ 283 ἄρθρων (23). Τὰς γενικωτέρας παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν κειμένων τούτων θὰ παραθέσωμεν κατωτέρω, ὀφείλομεν ὅμως ἀπὸ τοῦδε νὰ τονίσωμεν ὅτι εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς του ὁ Κανονισμὸς ὑπῆρξε σοφὸν νομοθέτημα, ἔνιαι δὲ διατάξεις αὐτοῦ εἰσὶν καὶ σήμερον ἀπολύτως ἰσχυραί. Παρὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν διατάξεων τούτων δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ καταχώρησις ἐνταῦθα ὁλοκλήρου τοῦ Κανονισμοῦ, λόγω τοῦ ὄγκου του καὶ τῶν μετέπειτα πολλαπλῶν τροποποιήσεων.

Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωσθῶσιν αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ καὶ γραμμαὶ τοῦ νομοθετήματος τούτου, θὰ παραθέσωμεν τὴν συνοδεύσασαν τὴν δημοσίευσιν καὶ κοινοποίησιν «Εἰσαγωγὴν» (ἐγκύκλιον), ἥτις ἀποτελεῖ σύνοψιν τῶν διατάξεων μετ' ἐπεξηγηματικῶν παρατηρήσεων, ἐν συνεχείᾳ δὲ οὐσιώδη τινα διὰ τὴν ἀποστολὴν ἀποσπάσματα.

---

(21) Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Νόμου Τ.Ο.Δ. περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας διὰ ἑτέρων Νόμων προσδιωρίσθησαν διάφοροι χρηματικαὶ ἀμοιβαὶ διὰ τὴν ἐξόντωσιν ληστῶν Δ)γμα 23.1.1840, 8.2.1841 κλπ.).

(22) Πρῶτος τοιοῦτος Νόμος ἐξεδόθη τὴν 19.8.1852, δι' οὗ τὰ πρὸς σύνταξιν κριτήρια ἄλλως προσδιωρίσθησαν.

(23) Διὰ τοῦ Δ)τος τῆς 31ης Ἰανουαρίου (12 Φ)βρίου) 1834 προσετέθηκαν καὶ ἕτερα τρία ἄρθρα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Του Κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας

Διὰ τὴνΒασιλικὴν Ἑλληνικὴν Χωροφυλακὴν

Ἅμα δημοσιευθῆ ὁ ἀκόλουθος Κανονισμὸς τῆς Ὑπηρεσίας καὶ διανεμηθῆ εἰς τὰς διαφόρους ἐνωμοτίας τῆς Χωρ)κῆς καὶ εἰς τὰς ἁρμοδίους πολιτικὰς ἀρχάς, ἐμβαίνει ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν (24).

Σχηματισμός.

Ἡ προσδιορισθεῖσα δύναμις τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ σώματος τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τοῦ Β. Δ. 20 Μαΐου) 1 Ἰουνίου 1833 πρέπει πάντοτε νὰ μένῃ πλήρης, δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ ὑπερβῇ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἄνευ ἰδιαιτέρων ἐπὶ τούτῳ ἐκδεδομένων κανονισμῶν.

Ἡ καλὴ ἐκλογὴ τῶν προσώπων θέλει προπάντων καταστήσει τὸ Σῶμα τοῦτο ἄξιον, νὰ ἐκπληρώσῃ ὅσα ἡ φύσις τῆς ὑπηρεσίας του ἀπαιτεῖ. Ἑπομένως οἱ προσδιωρισμένοι ὁρισμοὶ διὰ τὴν κατάταξιν τῶν ὑπαξ)κῶν καὶ στρατιωτῶν πρέπει νὰ διατηρῶνται μὲ μεγάλην αὐστηρότητα, καὶ αἱ περὶ τούτων προτάσεις νὰ καθυποβάλωνται μόνον μετὰ λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν ἀπαιτουμένων ἰδιοτήτων καὶ τῶν προλαβουσῶν ἐκδουλεύσεων. Αἱ προτάσεις αὐται γίνονται κατὰ τὸν τύπον ἀριθ. 1 καὶ δὲν θέλει ἐγκρίνεσθαι ἡ κατάταξις οὐδενὸς ἀτόμου τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε ἔχει ἐντελῶς τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας.

ΠΡΟΒΙΒΑΣΜΟΙ

Αἱ αὐταὶ ὁδηγίαι θέλουν ἀκολουθεῖσθαι καὶ εἰς προτάσεις προβιβασμῶν εἰς χηρευούσας θέσεις τῶν ἐνωμοταρχῶν καὶ ὑπομοιράρχων, προτάσεις, αἱ ὁποῖαι συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 12 γίνονται διὰ τῶν Μοιράρχων καὶ διὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Σώματος διὰ τὰς θέσεις, αἱ ὁποῖαι θέλουν κατέχεσθαι ἀπὸ στρατιωτικοὺς τοῦ σώματος, διὰ νὰ λαμβάνουν τοὺς τοιούτους βαθμοὺς μόνον ἔμπειροι κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐντελῶς ἄξια πρόσωπα. Διὰ τῶν ὁρισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐτέθησαν ὡς βάσις εἰς τοὺς προβιβασμούς, κάθε ἀξ)κός, ὑπαξ)κὸς καὶ χωροφύλαξ θέλει παρακινεῖσθαι νὰ ἐκτελῇ τὴν ὑπηρεσίαν του εὐσυνειδήτως καὶ νὰ φροντίζῃ μὲ ζῆλον τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τελειοποίησίν του (25).

---

(24) Ἄρθρον 282 παράγραφ. 2 Κανονισμοῦ «ὅλαι αἱ γραμματεῖται τῆς ἐπικρατείας, καθόσον ἀφορᾷ ἑκάστην ἰδιαιτέρως, θέλουν ἐνεργήσει τὸ παρὸν διάταγμα». Ὁ ἐπιλεγόμενος Κανονισμὸς ἐπέχει θέσιν Νόμου καὶ οὐχὶ Κανονιστικοῦ Διατάγματος, ὡς εἶναι οἱ σημερινοὶ Κανονισμοί. Κατὰ συνέπειαν αἱ διατάξεις του ἦσαν ἰσχυραὶ ἔναντι τῶν ὑπολοίπων νόμων ὡς εἰδικαί.

(25) Οὕτω καθιεροῦται ἡ ἐκπαίδευσις ὡς προσωπικὸν δι' ἕνα ἕκαστον ἀντικείμενον.

ΤΑΞΙΣ

Ἐπειδὴ ἡ ἀπονεμηθεῖσα ἀνωτέρα τάξις εἰς τὴν Βασιλικὴν Χωροφυλακὴν (26) πρέπει νὰ θεωρῆται ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς τοῦ σώματος τούτου ὡς διάκρισις, ἡ ὁ ποία ἠμπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ μόνον εἰς τὴν ἀξιότητα, ἐντελῆ ἱκανότητα καὶ ἀποδεδειγμένην ἀξίαν δι' ἀμέμπτων ἠθῶν, πρέπει νὰ παρακινῇ τὸν καθένα διὰ νὰ πασχίσῃ νὰ ἀπολαύσῃ ἐντελῆ ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ὑψηλὴν εὐαρέστησιν.

ΟΡΚΟΣ

Ὁ ὅρκος ἀποτιθέμενος εἰς χεῖρας τῶν Προέδρων τῶν δικαστηρίων τῶν Νομῶν ἀπὸ τοὺς ἀξ)κούς, ὑπαξ)κοὺς καὶ στρατιώτας τῆς Χωροφυλακῆς, θέλει ἐνθυμίζει πάντοτε εἰς αὐτοὺς τὰ ὑψηλὰ χρέη τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπιφορτισμένοι. Ἀπαραμείωτος πίστις πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ ἀπαράβατος ὑπακοὴ εἰς τοὺς ἀνωτέρους, καθ' ὅλα ὅσα ἀποβλέπουν τὴν ὑπηρεσίαν, ἀποχὴ πάσης καταχρήσεως τῆς ἐμπιστευθείσης εἰς αὐτοὺς δυνάμεως, εἶναι αἱ θεμελιώδεις βάσεις, τὰς ὁποίας πρέπει πάντοτε νὰ ἔχουν ἀπαραλλάκτως πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζουν ὅλα τὰ λοιπὰ χρέη.

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ἡ ὑπηρεσία τῆς Χωρ)κῆς λαμβάνει μέρος εἰς ὅλους τοὺς διοικητικοὺς κλάδους, ἑπομένως πρέπει νὰ διευθύνωνται ἄνευ ἀργοπορίας ὅλαι αἱ εἰδοποιήσεις καὶ ἀναφοραὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς Γραμματείας, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουν κατὰ τὴν ἁρμοδιότητά των, ὡς τοῦτο διακρίνεται ἀκριβῶς εἰς τὸ Α' Κεφάλαιον τῶν κανονισμῶν τῆς ὑπηρεσίας (27). Ἴσον τῶν διευθυνομένων μηνιαίων καὶ ἐτησίων ἀναφορῶν εἰς τὰς διαφόρους Γραμματείας θέλει διευθύνεται καὶ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Γραμματείαν (28).

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΑΡΧΑΣ

Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης συγκρούσεως καὶ προσκόμματος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, προσδιωρίσθησαν ἀκριβῶς καὶ αἱ σχέσεις τῆς Χωροφυλακῆς μὲ τὰς διαφόρους ἀρχάς. Χρέος τῶν Ἀξ)κῶν τοῦ Σώματος τούτου εἶναι νὰ σαφηνίσουν καὶ νὰ κάμουν εἰς ἑαυτοὺς οἰκείαν ἐντελῶς τὴν συνάφειαν τῆς ὅλης ὑπηρεσίας των, μάλιστα δὲ νὰ γνωρίσουν ἀκριβῶς τὴν φύσιν καὶ τὰ ὅρια τῶν σχέσεών των μὲ τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς καθ' ὅλα ὅσα ἀποβλέπουν τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὸ προσωπικόν (29).

Ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ διευθύνωνται αἱ αἰτήσεις τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν πρὸς τὴν Χωρ)κήν, ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῆς ὑπηρεσίας της καὶ ὡς πρὸς τὴν

---

(26) Ἄρθρον 16 Β.Δ. περὶ συστάσεως.

(27) Ἄρθρα 1 - 6 τοῦ Κανονισμοῦ.

(28) Ἄρθρα 7 - 9 τοῦ Κανονισμοῦ.

(29) Κατωτέρω γίνεται λεπτομερεστέρα ἀνάλυσις τῶν μεταξὺ Χωρ)κῆς καὶ Στρατοῦ σχέσεων.

στρατιωτικήν της θέσιν εἰς τὸν στρατόν, προσδιορίζεται εἰς τὸν ἀκόλουθον κανονισμόν (30), ἑκάστη τῶν τοιούτων κανονικῶν αἰτήσεων πρέπει νὰ ἐνεργῆται μὲ ἀκρίβειαν καὶ ταχύτητα.

Διὰ τὴν δικαιότητα καὶ ὠφέλειαν «τὸ νόμιμον καὶ σκόπιμον» αὐτῶν εἶναι μόναι αἱ ἀρχαὶ αὗται ὑπόλογοι, διὰ τὴν ἀκριβῆ ὅμως ἐκπλήρωσιν καὶ ἐνέργειαν αὐτῶν, ἡ Χωρ)κὴ (31). Προσωπικαὶ ὑπηρεσίαι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀπαιτῶνται ἀπὸ τοὺς Χωρ)κας ἀπὸ καμμίαν ἀρχήν. Εἰς ἰδιαιτέρας ὅμως περιπτώσεις πρέπει νὰ δέχωνται καὶ νὰ ἀκολουθῶσι τὰς διδομένας συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας παρὰ τῆς ἀρχῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προσεκλήθησαν εἰς ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας.

ΑΠΟΝΟΜΑΙ ΤΙΜΩΝ

Ἐν γένει ἡ Χωρ)κή, ἐκτὸς τῶν προσδιοριζομένων περιπτώσεων εἰς τὸν παρόντα κανονισμόν, δὲν ἔχει νὰ χορηγῇ μήτε φυλακὰς τιμῆς, μήτε συνοδείας, εἰμὴ εἰς ἔλλειψιν στρατευμάτων τῆς γραμμῆς, καὶ τότε ὅμως πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας της τῆς κοινῆς ἀσφαλείας. Ἀνίσως ἐν τοσούτῳ διευθυνθοῦν παρά τινος ἀρχῆς αἰτήσεις διὰ τοιούτου εἴδους ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι φαίνονται ἀνάρμοσται εἰς τὸν Διοικητὴν τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ μένουν μάταιαι αἱ ἐκτεθεῖσαι κατὰ τὸν ἀνήκοντα τρόπον βάσιμοί του παρατηρήσεις, τότε πρὸς διατήρησιν τῆς ἀναγκαίας μεταξύ των σχέσεως ἐνεργοῦνται αἱ αἰτήσεις καὶ ἐν ταυτῷ διευθύνονται ἀνήκουσαι περὶ τούτου ἀναφοραὶ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Γραμματείαν διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ (32).

Εἰς δημοσίας ἑορτὰς καὶ τελετάς, εἰς τὰς ὁποίας λαμβάνειι μέρος ἡ Χωρ)κὴ οἱ Ἀξ)κοὶ τοοῦ Σώματος τούτου δὲν ἠμποροῦν νὰ τεθοῦν εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὑπαλλήλων, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι προσδιωρισμένη ἀτομικὴ τάξις, ἀλλὰ ἑνόνονται κατὰ τὸν βαθμόν των, μὲ τοὺς ἀνήκοντας ἀξ)κοὺς εἰς τοὺς ἐπιτελεῖς τοῦ στράτεύματος, καὶ λαμβάνουν τὰς ἀνηκούσας εἰς αὐτοὺς θέσεις, καὶ ἂν τὸ στράτευμα δὲν ἤθελεν ἔχει ἐπιτελεῖς (33).

---

(30) Ἄρθρ. 17 Κανονισμοῦ «Αἱ αἰτήσεις πρέπει νὰ γίνωνται ἐγγράφως, φέρουσαι τὴν ὑπογραφὴν καὶ ἡμερομηνίαν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον,

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Συμφώνως μὲ τὸν κανονισμὸν τῆς ὑπηρεσίας τῆς Χωρ)κῆς καὶ δυνάμει τοῦ (νόμου, ἀποφάσεως ἢ κανονισμοῦ) παρακαλοῦμεν τὸν (βαθμὸν καὶ διαμονὴν) νὰ διατάξῃ, νὰ ἐνεργήσῃ... νὰ μεταβῇ εἰς ... νὰ συλλάβῃ κλπ. καὶ νὰ μᾶς γνωστοποιήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αἰτήσεως, τὴν ὁποίαν κάμνομεν ἐν ὀνόματι τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐκδοθὲν τὴν... Κατ' ἄρθρ. 11 τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἀπαγορεύεται νὰ περιέχουν προστακτικὰς ἐκφράσεις.

(31) Τηρουμένων ὅμως τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 11 - 26 τοῦ Κανονισμοῦ.

(32) Ἄρθρα 57 - 65 τοῦ Κανονισμοῦ.

(33) Κατὰ ταῦτα (ἄρθρ. 62 - 63 Καν. Χωρ.) οἱ ἀξ)κοὶ τῆς Χωρ)κῆς ἐξισοῦνται καὶ νοοῦνται εἰς κλίμακα ἐπιτελῶν.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (34).

Αἱ ἐτήσιοι ἐπιθεωρήσεις τοῦ Σώματος δὲν ἔχουν σκοπὸν μόνον νὰ ἐξετάζουν, ἂν τὰ σκεύη ἱματισμοῦ, τῆς ἱπποσκευῆς, τοῦ στρατωνισμοῦ κ.λ.π. εὑρίσκωνται εἰς τὴν προσδιωρισμένην τάξιν, ἀλλὰ πρώτιστος προορισμὸς αὐτῶν εἶναι ἡ τήρησις τῆς πειθαρχίας, ἡ ἀκριβὴς τήρησις ὅλων τῶν κανονισμῶν, ἡ βελτίωσις καὶ τελειοποίησις ὅλων τῶν κλάδων τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν ἀτόμων ὡς πρὸς τὰς στρατιωτικὰς γνώσεις καὶ ἐκείνας τῆς ὑπηρεσίας των, καθὼς καὶ τῆς καταστάσεως τῆς φυσικῆς εὐπραγίας των. Ἑπομένως οἱ ἀξ)κοὶ θέλουν βεβαιόνεσθαι εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις των, ἂν ἐκτελῆται ἡ ὑπηρεσία εἰς τὰς ἐνωμοτίας καὶ ἀπὸ τοὺς Χωρ)κας ἀτομικῶς κατὰ τὴν κανονισμένην τάξιν, καὶ ἂν ἡ σύγκρισις τῶν ἡμερολογίων ἀποδεικνύῃ ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν διωρισμένων περιπολιῶν καὶ ὀρθὴν σημείωσιν τῶν συμβάντων, ἐξετάζουν ἂν ἀπὸ μέρους τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν ἔγιναν παράνομοι αἰτήσεις, ἂν ἐδόθησαν εἰς τοὺς Χωρ)κας ἀπὸ τὰς ἀστυνομικὰς καὶ τοπικὰς ἀρχὰς ἀκριβῶς ὅλαι αἱ ἀναγκαῖαι γνωστοποιήσεις καὶ κοινοποιήσεις πρὸς εὐκολίαν καὶ ἐντελῆ ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἂν ἐχορηγήθη προθύμως καὶ ἀνυπερθέτως παρὰ τῶν πολιτικῶν ἢ καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἡ ζητηθεῖσα ὑπεράσπισις ἀπὸ τοὺς Χωρ)κας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των, πρὸς συντήρησιν τῆς ἀξιοπρεπείας των καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προορισμοῦ των. Λαμβάνουν ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν (στρατιωτικῶν) σωμάτων ἀκριβεῖς πληροφορίας ἂν οἱ Χωροφύλακες ἐκτελοῦν πάντοτε τὴν ὑπηρεσίαν των μὲ στρατιωτικὸν ἦθος καὶ ἀξιοπρέπειαν, καὶ ἂν ἡ πειθαρχία ἐνεργεῖται μὲ αὐστηρότητα, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, ἂν οἱ Χωρ)κες δὲν ἔδωκαν αἰτίας παραπόνων ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν, πίστιν καὶ σύνεσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των καὶ εἰς τὰς πρὸς αὐτοὺς διευθυνθείσας αἰτήσεις, καὶ ἂν δὲν κατεχράσθησαν ποτὲ οἱ ἀξιωματικοὶ τὴν δύναμίν των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ ἀξ)κοὶ ὠφελοῦνται τῆς περιστάσεως τῶν ἐπιθεωρήσεών των διὰ νὰ συνάξουν περὶ ὅλων τῶν ἀντικειμένων τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις, καὶ νὰ λαμβάνουν ἀκριβῆ γνῶσιν περὶ ὅλων, διὰ νὰ βεβαιώνονται περὶ τῆς ἱκανότητος, τοῦ ζήλου καὶ τῆς πίστεως τῶν Χωροφυλάκων καὶ νὰ διορθώνουν, ἢ ἀμέσως τὰς τυχούσας ἐλλείψεις ἢ διὰ τῆς διευθυνομένης ἐπὶ τούτῳ ἀναφορᾶς των διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ νὰ προκαλοῦν τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν καὶ κατάπαυσιν αὐτῶν.

Αἱ αὐταὶ ἐξετάσεις καὶ τὰ αὐτὰ μέτρα ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν ἀνωτέρω βαθμῶν, ἡ παρουσία αὐτῶν εἰς τοὺς διαφόρους σταθμοὺς τῶν ἐνωμοτιῶν εἶναι ἐπωφελὴς προτροπὴ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας, αἱ συνεταὶ νουθεσίαι καὶ αἱ βάσιμοι διδασκαλίαι των ἀναψυχώνουν μεγάλως τὸν στρατόν, δίδουν ἀκρόασιν εἰς ὅλα τὰ παράπονα καὶ τὰς αἰτήσεις, ἐξετάζουν καὶ καταπαύουν ὅλας τὰς καταχρήσεις, ἐκτιμοῦν τὰς ἀποδεδειγμένας ἐκδουλεύσεις.

Ἡ ὀρθὴ καὶ ἀμερόληπτος κρίσις περὶ ἀξ)κῶν, ὑπαξ)κῶν καὶ Χωρ)κων, ὁ δίκαιος ἔπαινος διὰ τοὺς ἐπιμελεῖς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἡ ἀπαιτουμένη ἐπίπληξις τῶν ἀμελῶν καὶ ἀπαιδεύτων, θέλουν ἐμπέει ἔνθερμον ζῆλον, καὶ θέλουν χορηγεῖ τὰς νο-

---

(34) Ἄρθρα 70 - 86 καὶ 130 - 173. Τὰ τῶν ἐπιθεωρήσεων ἐρυθμίσθησαν λεπτεμερέστερον διὰ τοῦ ἀπὸ 11.11.1843 Β.Δ. δι' οὗ διωρίσθησαν καὶ δύο ὑπεπιθεωρηταὶ ταγματάρχαι παρὰ τῷ Ἀρχηγῷ τοῦ Σώματος.

μίμους ἀμοιβὰς εἰς τὰς ἐξαιρέτους ἐκδουλεύσεις, καὶ θέλουν κάμει τὰς ἀνηκούσας προτάσεις διὰ νὰ ληφθοῦν ἰδιαιτέρως ὑπ' ὄψιν.

Πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐξελέγξεως καὶ τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν πρέπει νὰ ἐπισυνάπτωνται εἰς τὰς ἀναφορὰς τῶν ἐπιθεωρήσεων ἀποτελέσματα τακτοποιημένα κατὰ τοὺς προκειμένους τύπους ἀριθ. 17 καὶ 18, οἱ ὁποῖοι διαλαμβάνουν τὰς ἀναγκαίας σημειώσεις καὶ παρατηρήσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ὑπαξ)κῶν καὶ Χωρ)κων, περὶ τῶν ἐκδουλεύσεών των, τῆς ἱκανότητος καὶ διαγωγῆς των, καθὼς καὶ ὅλας τὰς λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ τροπολογήσουν τὰς γινομένας προτάσεις παρὰ τοῦ ἐπιθεωροῦντος, ἐπίσης περιέχουν τὰς ἀναγκαίας καταστάσεις ὑλικοῦ, τοῦ ὁπλισμοῦ καὶ ἱματισμοῦ, τῶν ἵππων καὶ τῆς ἱπποσκευῆς, τοῦ στρατωνισμοῦ καὶ τῆς ὑποδοχῆς τῆς ἱππονομῆς ἑκάστης ἐνωμοτίας.

Ὡς ἔποψις τῆς τοπογραφικῆς θέσεως τῶν ἐνωμοτιῶν, τῆς περιφερείας τῆς καθημερινῆς των ὑπηρεσίας μὲ τὰς παρατηρήσεις καὶ τὴν γνωμοδότησιν τῶν ἀνωτέρων περὶ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκπληροῦνται τὰ γενικὰ χρέη, χρησιμεύει ὁ τύπος ἀριθ. 19.

Διὰ τῶν διευθυνομένων ἐκθέσεων καὶ καταστάσεων ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς τῶν μερικῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν ἀξ)κῶν, ἤτοι καταφαίνεται ἂν ἕκαστος ἐκπληροῖ τὰ χρέη του καὶ ἂν εἶναι ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης, ἥτις εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν θέσιν του. Αἱ προτάσεις διὰ προβιβασμοὺς Ἀξ)κῶν καὶ Χωρ)κων διὰ τὰς χηρευούσας θέσεις καθυποβάλλονται κατὰ τοὺς κανόνας κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας.

ΧΡΕΗ ΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΒΑΘΜΩΝ

Εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῶν παρόντων κανονισμῶν ἐκθέτονται αἱ πολυάριθμοι ἐργασίαι τῆς ὑπηρεσίας καὶ τὰ χρέη, διὰ τὰ ὁποῖα εἶναι προσδιωρισμένη ἡ Βασιλικὴ Χωρ)κή, συγχρόνως σημειώνονται καὶ τὰ χρέη ἑκάστου βαθμοῦ, καθὼς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκπληρώσεώς των.

Οἱ Ἀξ)κοὶ χρεωστοῦν νὰ λάβουν ἐντελῆ γνῶσιν τῶν ὁρισμῶν τούτων καὶ νὰ σπουδάσουν ἰδιαιτέρως τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ τὴν δικαστικὴν ἀστυνομίαν χρεῶν των, ἑπομένως εἶναι χρέος των νὰ κάμουν εἰς ἑαυτοὺς οἰκείας τὰς σημειουμένας ἐργασίας εἰς τὸν παρόντα κανονισμὸν περὶ νομίμων ὁρισμῶν, καὶ νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, διὰ νὰ ἀναλαμβάνουν μὲ ἀσφάλειαν ὅλας τῶν τὰς ἐπιχειρήσεις. Κατὰ τὸ ἄρθρον 88 τοῦ κανονισμοῦ δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς ἀξ)κοὺς τῆς Χωρ)κῆς νὰ κάμουν ἐξετάσεις καὶ καταδιώξεις ἐναντίον ἀστυνομικῶν παραβάσεων, πλὴν δὲν ἀπαγορεύει κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἐνεργῶσι τὰς τοιαύτας ἐξετάσεις ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὅταν τὰ πταίσματα ταῦτα φέρουσι τὸν τύπον προσβολῆς ἐναντίον τοῦ γενικοῦ καὶ μερικοῦ συμφέροντος, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐκτεθοῦν ἐντελῶς ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς Χωρ)κῆς. (35).

Ὡσαύτως εἰς τὸ ἄρθρον 92 εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς ἀξ)κοὺς τῆς Χωροφυλακῆς νὰ κάμουν ἢ νὰ ἐνεργήσουν προσθήκην τινὰ εἰς ἔκθεσιν καταμηνύσεως ἢ εἰς μαρτυρίαν διευθυνθεῖσαν ἐντελῶς συντεταγμένην, μ' ὅλα ταῦτα εἶναι ὑπόχρεοι νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κατήγορον νὰ ἐπισυνάψῃ εἰς τὴν κατηγορίαν του ὅλα τὰ συν-

(35) Ἄρθρον 117 Κανονισμοῦ.

τελοῦντα περιστατικὰ πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἐκθέσεως ἢ τῆς πράξεως, τῶν ὁποίων ἡ ἑκούσιος ἢ ἀκούσιος παραμέλησις ἤθελεν εἶσθαι προφανής (36).

Εἰς τὸ ἄρθρον 220 τοῦ Κανονισμοῦ κάθε ἀξ)κός, ὑπαξ)κὸς ἢ Χωρ)ξ, ὁ ὁποῖος ἐκτὸς τῶν προσδιορισμένων διὰ τῶν νόμων περιπτώσεων ἐγκλήματος φωραθέντος ἐπ᾿ αὐτοφώρῳ, ἢ χωρὶς νὰ εἶναι διωρισμένος εἰς τοῦτο διὰ διαταγῆς τῆς ἁρμοδίου ἀρχῆς, ἐνεργήσει ἢ συμπράξει εἰς σύλληψιν τινά, κατηγορεῖται ὡς ἔνοχος παρανόμου συλλήψεως καὶ ὡς τοιοῦτος τιμωρεῖται κατὰ τοὺς νόμους, ἐν τούτοις τοῦτο ἀνάγεται ἰδίως πρὸς παραβίασιν τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν, καὶ κάθε ἀντίστροφος ἑρμηνεία ἤθελεν εἶσθαι ἐναντία εἰς τὰ συμφέροντα τῆς εὐταξίας καὶ τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἤθελεν ἀντίκεισθαι εἰς τοὺς δοθέντας ὁρισμοὺς εἰς τὸ ἄρθρον 117, κατὰ συνέπειαν τῶν ὁποίων ἀγύρται, ταραχοποιοὶ κ.λ.π. συλλαμβάνονται καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχουν βαρέα ἐνοχοποιητικά. (37).

Οἱ Πρόεδροι τῶν Βασιλικῶν δικαστηρίων, οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐπικρατείας καὶ οἱ Νομάρχαι ἔχουν τὴν ἐξουσίαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 23 νὰ προσκαλοῦν τοὺς διοικητὰς τῆς Χωρ)κῆς εἰς προφορικὴν συνεννόησιν περὶ ἀντικειμένων τῆς ὑπηρεσίας, καθὼς καὶ οἱ ἔπαρχοι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τοὺς Ὑπομ)ρχους τῆς Χωρ)κῆς, οἱ ὁποῖοι διαμένουν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας. Τοῦτο ὅμως ἀναφέρεται μόνον εἰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις, καθ᾿ ἃς πρόκειται λόγος περὶ ὡρισμένου ἀντικειμένου ὑπηρεσίας, δὲν εἶναι ὅμως ὑποχρεωμένοι διὰ τοῦτο οἱ ἀξ)κοὶ οὗτοι κατ᾿ οὐδένα λόγον νὰ παρουσιάζωνται καθημερινῶς εἰς τὰς ἀρχὰς ταύτας, διὰ νὰ πληροφορῶνται τῆς ὑπηρεσίας των καὶ περὶ ἐνδεχομένων αἰτήσεων ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν. Ἀλλ᾿ εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις ἀπὸ ἰδιαίτερον ζῆλον ὑπηρεσίας θέλουν προλαμβάνει τὰς αἰτήσεις τῶν ἀρχῶν καὶ θέλουν ἐπισκέπτεσθαι αὐτάς, ὁσάκις ἤθελε τὸ καλέση ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας. Τὸ ἄρθρον 29 δὲν ἐπιτρέπει τοὺς ἀξ)κοὺς καὶ ὑπαξ)κοὺς Χωρ)κῆς νὰ ἐξετάζουν καὶ νὰ προσδιορίζουν τὰς περιπτώσεις, καθ᾿ ἃς ἀποδεικνύεται κατεπείγουσα καὶ ἀναπόφευκτος ἡ ἀνάγκη τῆς μετακομίσεως δικαστικῶν ἐγγράφων, ἂν νομίζουν μ᾿ ὅλον τοῦτο ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ἠμπορεῖ νὰ ἐκτελεσθῇ διὰ κλητήτρων, πρέπει νὰ ἐνεργήσουν τὴν μετακόμισίν των, διευθύνουν ὅμως δικαιολογημένην ἀναφορὰν περὶ τούτου διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματείαν.

Ὡσαύτως εἰς τὰς σημειωθείσας περιπτώσεις εἰς τὸ ἄρθρον 34, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ Νομάρχαι ἔχουν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐνεργήσουν τὴν συγκέντρωσιν πολλῶν ἐνωμοτιῶν Χωρ)κῆς, συνεννοούμενοι μὲ τὸν διοικοῦντα ἀξ)κὸν τὴν Χωρ)κὴν τοῦ νομοῦ, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἀξ)κὸν τοῦτον νὰ προσδιορίσῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ μέτρου τούτου περὶ τοῦ ὁποίου ἔχει μόνος ὁ Νομάρχης νὰ ἀποφασίσῃ.

Ὁ Ἀξ)κὸς τῆς Χωρ)κῆς προσδιορίζει μόνον τὰς θέσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠμποροῦν νὰ μείνουν κεναὶ ἀκινδύνως δίδει ὅλας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας περὶ τῆς δυνάμεως τῶν πρὸς τοῦτο χρησίμων ἐνωμοτιῶν, καθὼς καὶ περὶ τῆς μεταθέσεως

---

(36) Ἄρθρ. 90 - 99 Καν. Χωρ. καὶ ἄρθρ. 151 - 155 κ.ἑ. ἰσχυούσης τότε Ποιν. Δικονομίας.

(37) Ὅρα κατωτέρω περὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἰσχυόντων.

αὐτῶν, καὶ λαμβάνει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τὴν προσωρινὴν ἀπουσίαν των πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν . (38).

Συνήθης καὶ ἔκτακτος ὑπηρεσία τῶν Ἐνωμοτιῶν.

Ὁ Κανονισμὸς περὶ συνήθους καὶ ἐκτάκτου ὑπηρεσίας τῶν ἐνωμοτιῶν περιέχει ἐκτεταμένην ἔκθεσιν τῶν διαφόρων σχέσεων τῆς ὑπηρεσίας. Οἱ ὑπαξ)κοὶ καὶ χωρ)κες χρεωστοῦν νὰ λάβουν ἐντελῆ γνῶσιν ὅλων τῶν ἀτομικῶν των χρεῶν, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ θέλουν μεταχειρισθῆ ὅλα τὰ ἀνήκοντα μέσα, διὰ νὰ ἐξοικειώσουν τόσον τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των εὑρισκομένους μὲ τὰς ὁδηγίας ταύτας, ὥστε νὰ εὑρίσκωνται εἰς κατάστασιν νὰ ἐκπληροῦν τὰ χρέη των μὲ φρόνησιν, ἐπιμέλειαν καὶ ἐπιτυχίαν.

Ἐκ τῶν περιεχομένων ἐκθέσεων εἰς τὰ ἡμερολόγια καὶ τὰς μηνιαίας ἀναφορὰς τῶν ἐνωμοτιῶν ἀποδεικνύεται ἂν ἡ Χωρ)κὴ γνωρίζει βασίμως τὴν ὑπηρεσίαν της, ἂν εἶναι καθ' ὅλα καλῶς γυμνασμένη, καὶ ἂν ἐκπληρῆ ὅλα της τὰ χρέη μὲ αὐστηρὰν ἀκρίβειαν.

Ἀντικείμενον τῆς ἰδιαιτέρας φροντίδας τῶν ἐνωμοτιῶν πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐνέργεια τῶν διευθυνομένων πρὸς αὐτὴν αἰτήσεων ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν. Χρεωστῶν ν' ἀκολουθοῦν εὐσυνειδήτως τὰς περιεχομένας ὁδηγίας εἰς τὸν κανονισμὸν περὶ ἀναζητήσεως καὶ συλλήψεως σημειουμένων ἀτόμων καὶ νὰ πραγματοποιοῦν τὴν παράδοσίν των εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς.

Οἱ Ἀξ)κοὶ καὶ Χωρ)κες πρέπει νὰ εὑρίσκωνται μὲ τὴν στρατιωτικήν των στολὴν εἰς πᾶσαν ὑπηρεσίαν, καθ' ὅτι δυσαρέσκειαι ἢ καὶ ἀντιστάσεις, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουν εἰς τοιαύτην περίστασιν τῆς συλλήψεως, ἂν καὶ αὐταὶ ἐκτελῶνται κατὰ συνέπειαν νομίμων διαταγῶν, ἐντὸς τῶν κατοικιῶν τῶν κατηγορουμένων, καθὼς καὶ εἰς δημόσια μέρη, ἢ εἰς τὸ διάστημα τῶν περιοδειῶν των δὲν ἠμποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ὡς πράξεις ἐναντίον τῆς νομίμου ἐξουσίας.

Ἡ Χωρ)κή, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ προορισμοῦ της, εὑρίσκεται εἰς διηνεκῆ ὑπηρεσίαν, ἑπομένως ἀξιωματικοί, ὑπαξ)κοὶ καὶ χωροφύλακες, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὸ χρέος τοῦ νὰ παρουσιάζωνται μὲ στρατιωτικὴν στολὴν εἰς τὰς ἐπισήμους ἐμφανίσεις των, τὸ ὁποῖον δὲν συγχωρεῖ οὔτε τὸ ἄρθρον 114 τοῦ κανονισμοῦ κατ' οὐδένα λόγον. (39). Τὸ ἄρθρον τοῦτο παραγγέλλει ἰδιαιτέρως τὴν χρῆσιν τῆς στρατιωτικῆς στολῆς, ἀποσκευῆς καὶ τοῦ ὁπλισμοῦ εἰς ἐπιθεωρήσεις καὶ περιοδείας, ὁσάκις ἀνταμώνονται μὲ τὰς ἀρχὰς δι' ἀντικείμενα ὑπηρεσίας, χωρὶς ἐξαίρεσιν τῶν λοιπῶν περιπτώσεων, τοιαύτη ἐξαίρεσις γίνεται μόνον ὅταν εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις ὑπηρεσίας προσδιορισθῆ ἰδιαιτέρως, ἢ εἰς τοιαύτας περιπτώσενς καθ' ἃς ἡδημόσιος εὐταξία ἢ ἔθος ἤθελαν τὸ ἀπαιτήσει, αἱ δὲ περιπτώσεις αὗται προσδιορίζονται μερικώτερον εἰς γενικὸν κανονισμὸν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἢ δι' ἰδιαιτέρων διαταγῶν (40).

---

(38) Κανονισμὸς Χωρ)κῆς ἄρθρ. 34 καὶ 35.

(39) Βλέπε καὶ ἄρθρ. 117 ἐδαφ. 34 Κ.Χ. Περὶ τῆς ἀποδιδομένης σημασίας εἰς τὴν στολὴν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Χωρ)κῆς διαλαμβάνομεν κατωτέρω. Κατὰ παράγρ. 2 ἄρθρου 174 Κ.Χ. «κάθε ἄτομον τῆς Χωρ)κῆς, ὁποιου δήποτε βαθμοῦ, θεωρεῖται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ὅταν εὑρίσκεται μὲ στρατιωτικὴν στολήν».

(40) Τοῦτο ἀποτελεῖ ἐκτροπὴν τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἰσχυόντων τότε.

Οἱ ὑπαξ)κοὶ καὶ χωρ)κες πρέπει νὰ μεταχειρίζωνται μεγίστην ἀκρίβειαν καὶ εὐκρίνειαν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν πρωτοκόλλων καὶ ἐκθέσεών των. Εἰς περίπτωσιν δραπετεύσεως φυλακισμένων ἢ καταδίκων κατὰ τὴν μετακόμισίν των, πρέπει νὰ κάμουν ἀμέσως τὰς ἀνηκούσας εἰδοποιήσεις καὶ ἀναφορὰς ἐπὶ αὐστηρᾷ τιμωρίᾳ. Αἱ συνοδίαι τῶν ὑποδίκων ἀπαιτοῦν μεγίστην φροντίδα καὶ ὡς πρὸς τοῦτο πρέπει ν' ἀκολουθῶνται κατ' ἀκρίβειαν οἱ περιλαμβανόμενοι κανόνες εἰς τὸν κανονισμόν (41). Πρέπει νὰ μένουν πάντοτε ἀμετάβλητοι οἱ διωρισμένοι σταθμοὶ τῶν συνοδιῶν, καὶ δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ σταθμεύουν εἰς τὰ μεταξὺ τῶν διωρισμένων μερῶν. Εἰς συνοδίας προσόδων τῆς Ἐπικρατείας, πολεμοφοδίων κλπ. πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὅλα τὰ προβλεπτικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα εἶναι σημειωμένα ἐν μέρει εἰς τὸν κανονισμὸν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὅσα ἠμποροῦν νὰ προσδιορισθοῦν ἰδίως διὰ τοιαύτας περιπτώσεις ἀπὸ τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς (42).

Ὅταν ἡ Χωρ)κὴ ἐπωμισθῇ τὴν ἐπαγρύπνησιν εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν θέσεων καὶ τῶν περιεχόντων δημόσια χρήματα, οἱ ἀξιωματικοὶ συνεννοοῦνται μὲ τὰς ἀνηκούσας πολιτικὰς ἀρχάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας διηυθύνθησαν αἱ αἰτήσεις, διὰ νὰ διορίσουν περιπόλους ἡνωμένας μὲ ἐνέδρας, εἰς τὰς συνοδείας, ὅταν αὗται δὲν εἶναι ἀναπόφευκτως ἀναγκαῖαι, ἢ ἤθελαν ταράττει τὴν συνήθη ὑπηρεσίαν κατὰ τοὺς ἐνδεχομένους κινδύνους τῆς ὁδοῦ, ἡ ὁποία πρέπει νὰ παρατηρῆται καὶ νὰ π ρ ο φ υ λ ά τ τ ε τ α ι.

Ὑπηρεσία εἰς τοὺς Λιμένας

Ἡ ἐπισταθμευμένη Χωρ)κὴ εἰς λιμένας καὶ καταστήματα τοῦ ναυτικοῦ χρεωστεῖ νὰ αὐξάνῃ τὴν προσοχὴν καὶ ἐπαγρύπνησίν της, διὰ νὰ προφυλάττῃ τὴν Βασιλικὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ πάντα κίνδυνον, ὡς πρὸς τοῦτο θέλει συμμορφοῦται μὲ τὰς ἀμέσως ἐκδιδομένας διατάξεις τῆς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γραμματείας (43).

Ἀποζημιώσεις καὶ Ἀντιμισθίαι

Ὁ κανονισμὸς τῆς ὑπηρεσίαςπροεῖδε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ Χωρ)κες δι' ἰδιαιτέρων ἐκδουλεύσεων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των γίνονται ἄξιοι ἀντιμισθιῶν, ἢ ἠμποροῦν νὰ ἐξαιτήσουν ἀποζημιώσεις δι' ἐπισυμβάσας ζημίας κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των. Αὗται αἱ περιπτώσεις πρέπει νὰ θεωρῶνται καὶ νὰ ἐξετάζωνται ἀπὸ τοὺς Ἀξ)κοὺς τῆς Χωρ)κῆς καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος ὥστε νὰ μὴ διευθύνωνται προτάσεις δι' ἁπλῆν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν τῆς ὑπηρεσίας, τὸ ὁποῖον εἶναι χρέος ἑκάστου στρατιωτικοῦ, καθὼς οὔτε ἐξ αἰτίας τῶν πραμεληθεισῶν ἀναφορῶν τῶν γενομένων θυσιῶν καὶ ζημιῶν κατὰ τὴν εὐσυνείδητον ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των νὰ βλάπτεται ἡ κατάστασις τοῦ ἀτόμου.

Τὸ ἄρθρον 31 καὶ 32 τοῦ πρώτου μέρους, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ δευ-

---

(41) Ἄρθρ. 140 - 164 Κ.Χ. περιέχουν λεπτομερείας περὶ τοῦ θέματος τούτου.

(42) Κ.Χ. ἄρθρα 166, 266, 267 καὶ 278 - 282.

(43) Κ.Χ. ἄρθρ. 168 - 173

τέρου μέρους τοῦ ἑπομένου κανονισμοῦ περιέχουν τοὺς ἀναγκαίους περὶ τούτου ὁρισμούς (44).

Ἐκτὸς τῶν ἀντιμισθιῶν καὶ ἀποζημιώσεων τούτων ἀπολαμβάνει ἡ Χωρ)κὴ κατὰ τὰς νομίμους σημειουμένας περιπτώσεις δι' ἰδιαιτέρων διαταγμάτων τὰς προσδιωρισμένας δωρεάς, μερίδας τῶν χρηματικῶν ποσῶν καὶ ἄλλας ἀμοιβὰς διὰ τὴν ἀνακάλυψιν ἐγκλημάτων, πταισμάτων, παραβάσεων καὶ ἐνόχων (45). Ὅταν ὁ Χωροφύλαξ ἀποθάνῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, τότε ἀνήκει ἡ ἀνταμοιβὴ εἰς τὴν χήρα του, εἰς τὰ τέκνα του ἢ ἄλλους κληρονόμους. Χῆραι καὶ τέκνα ἀπολαμβάνουν ἐκτὸς τούτου εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἔκτακτον ἐξοικονόμησιν. κ

Ἀστυνομία καὶ Πειθαρχία

Αἱ διατάξεις περὶ ἀστυνομίας, πειθαρχίας καὶ ἐσωτερικῆς εὐταξίας τοῦ σώματος περιέχονται εἰς τὰ πρὸς τοῦτο προσδιωρισμένα ἄρθρα, καθὼς καὶ ἐκεῖνα περὶ ἱππωνείας καὶ μεταθέσεως τῶν Χωρ)κων (46). Δὲν συγχωροῦν τίποτε εἰς τὸ αὐθαίρετον, καὶ χορηγοῦν τὰ μέσα δικαίας αὐστηρότητος κατὰ τὴν ἀνάγκην καὶ τὰ συμφέροντα τῆς ὑπηρεσίας.

Διηνεκὴς προσοχὴ τῶν ἀνωτέρων εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπιτρέπουν καμμίαν παραμέλησιν τῆς ὑπηρεσίας, εἰς τὸ νὰ καταστέλλουν ἀμέσως διὰ τῶν νομίμων μέσων πᾶσαν ἐπιχείρησιν ἐναντίον τῶν ἀρχῶν τῆς εὐταξίας καὶ ὑποταγῆς, αὐξάνουν τὴν ἱκανότητα τῆς ὑπηρεσίας τῶν Χωρ)κων, καὶ ὑψώνουν τὸ σῶμα εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ὑπολήψεως καὶ ἀξίας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀναγκαῖος πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ συντείνει οὐσιωδῶς πρὸς εὐκολίαν ὅλων τῶν χρεῶν. Ἐπὶ τούτῳ πρέπει οἱ ἀξιωματικοὶ νὰ κρατοῦν τοὺς πίνακας τῆς διαγωγῆς μὲ ἀκρίβειαν καὶ ἀμεροληψίαν, καὶ νὰ καταχωροῦν εἰς αὐτοὺς τὰς κρίσεις τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, τὰς ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, τὰς παραμελήσεις καὶ παρεπομένας ἐπιπλήξεις καὶ ποινάς, καθὼς καὶ κάθε ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖται περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὑπηρεσίας τῶν χωρ)κων, καὶ πρὸς ἔποψιν καὶ διάκρισιν τῆς ἱκανότητος ἑκάστου ἀτόμου. Αἱ προσδιωρισμέναι ἐπιθεωρήσεις χορηγοῦν εἰς αὐτοὺς τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηροῦν ὅλα οἱ ἴδιοι καὶ νὰ βεβαιώνωνται περὶ τούτων διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν βιβλίων τῆς ὑπηρεσίας καὶ δι' ἐρωτήσεων. Ἀπόσπασμα τῶν πινάκων τῆς διαγωγῆς τοῦ στρατοῦ θέλει διευθύνεσθαι

---

(44) Ἄρθρ. 31 καὶ 32 Συστατικοῦ Διατάγματος, δι' ὧν προβλέπεται ἰδίως ἡ ἀποζημίωσις ἕνεκεν ἀπωλείας τοῦ ἵππου διὰ λόγους ὑπηρεσίας. Τὸ ποσὸν τῆς τοιαύτης ἀποζημιώσεως ἀρχικῶς ἐκ 240 δραχμ. διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3425 ἀπὸ 4.6.1859 Διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ὁρίσθη εἰς 500 δραχμ.

(45) Κ.Χ. ἄρθρ. 28 περὶ ἐκτελέσεως δικαστικῶν ἐνταλμάτων, 117 παραγρ. 10, 15 καὶ 27, ἤτοι δίωξις λαθρεμπορίας, δίωξις βλαπτ. δάση, δενδροφυτείας καὶ φυτείας ἐν γένει, δίωξις παρανόμου ὁπλοφορίας καὶ σύλληψις λιποτακτῶν καὶ ἄνευ διαβατηρίων κινουμένου καὶ ἄρθρ. 169 σύλληψις δραπετῶν ἐκ τῶν φυλακῶν. Τὰ τῆς ὁπλοφορίας εἶχον ρυθμισθῆ διὰ τοῦ Β.Δ. 18.2.1833 περὶ ὁπλοφορίας, Β.Δ. 20.5.1834, περὶ διανομῆς ἀριστείου, καὶ Β. Δ. 31.12.1836 περὶ ὁπλοφορίας ἀγροφυλακῆς κ.λ.π. τὸ δὲ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6839 ἀπὸ 16.4.1844 διαταγῆς του πρὸς τὰς μοιραρχίας ἀπεσαφήνισε τὸ θέμα τῆς ὁπλοφορίας καὶ διέταξε τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν κειμένων διατάξεων. Ἄλλας παρεμφερεῖς περιπτώσεις θέλομεν διαλάβει κατωτέρω.

(46) ἄρθρ. 174 - 212 Κ.Χ.

κατὰ μῆνα ἀπὸ κάθε Μοίραρχον πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος (ἄρθρον 189) καὶ ἀπὸ αὐτὸν γενικὴ ἔποψις κάθε τριμηνίαν πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματείαν (ἄρθρ. 185) διὰ τοῦ ὁποίου αὕτη τίθεται εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ὠφελείας τῆς συνενώσεως ὅλης τῆς μοιραρχίας, κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας καὶ νὰ βεβαιώνεται ἂν δὲν ὑπάρχουν ἀδυναμίαι καὶ ἀφροντισία, ἢ ἂν οἱ ἀξ)κοὶ δὲν μεταχειρίζονται παράκαιρον αὐστηρότητα τῆς ἐμπιστευθείσης εἰς αὐτοὺς δυνάμεως (47).

ΙΠΠΩΝΙΑ (48)

Οἱ ἔφιπποι χωρ)κες πρέπει νὰ προμηθεύουν τοὺς ἵππους τῆς ὑπηρεσίας ἐξ ἰδίων των καὶ θεωροῦνται ὡς ἰδιόκτητοί των. Ἐκ τούτου ὅμως δὲν ὑπόκεινται ὀλιγώτερον εἰς αὐστηρὰν ἐπαγρύπνησιν διὰ τὸ ἐπιμίσθιον, τὸ ὁποῖον λαμβάνουν δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν ἱππονομήν. Οἱ ἀγοραζόμενοι ἵπποι πρέπει νὰ ἔχουν τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας, καὶ νὰ διαηρῶνται μὲ φροντίδαν καὶ ἐπιμέλειαν, δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ τοὺς μεταχειρίζωνται εἰς ἀντικείμενα ξένα τῆς ὑπηρεσίας. Διὰ τοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν παθόντας ἵππους τῶν ἀξ)κῶν, ὑπαξ)κῶν καὶ χωρ)κων χορηγεῖται ἀποζημίωσις ἀπὸ τὸ ταμεῖον· ἐπομένως εἰς τὰς ἐπισκέψεις καὶ ἐπιθεωρήσεις πρέπει νὰ ἀπαιτῆται ἡ ἔφιππος Χωρ)κὴ νὰ ἔχῃ καλοὺς καὶ δυνατοὺς ἵππους, οἱ ὁποῖοι νὰ μὴ ἀποκάμουν εἰς τὴν πρώτην ἔκτακτον ἐπίπονον ὑπηρεσίαν. Οἱ ἀξ)κοὶ πρέπει νὰ ἐπαγρυπνοῦν, ὥστε, οἱ ἵπποι νὰ ἐξετάζωνται ἀκριβῶς πρὸ τῆς χρήσεως καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν, ἂν δὲν παραβιάζωνται ἀνωφελῶς, καὶ ἂν τὸ πετάλωμα εὑρίσκεται εἰς καλὴν κατάστασιν. Πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῆται νὰ μὴ γίνηται καμία κατάχρησις εἰς ἱππασίας ἀγγελιοφόρων ἢ εἰς ἀποστολὰς ἐγγράφων, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ γίνωνται δι' ἄλλης ὁδοῦ, ὁσάκις δὲν εἶναι κίνδυνος εἰς τὴν ἀναβολὴν ἐκτελέσεώς των, καὶ νὰ διατηρῶνται οἱ σταῦλοι εἰς καλὴν καὶ καθαρὰν κατάστασιν. Εἰς τοὺς παρατήσαντας τὸ σῶμα ἐφίππους ὑπαξ)κοὺς καὶ χωρ)κας μένουν οἱ ἵπποι ἐλεύθεροι ὑπὸ τὴν διάθεσίν των, ὅταν δὲν ἔχουν χρέη εἰς τὸ ταμεῖον, ὅταν ὅμως ὁ τοιοῦτος ὑπαξ)κὸς ἢ χωρ)λαξ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀφήσῃ τὸν ἵππον του εἰς τὸν ἄνιππον διάδοχόν του ἢ νὰ τὸν παραχωρήσῃ εἰς ὁποιονδήποτε ἄλλον ἄνιππον χωρ)κα, ἀφοῦ ἀποδειχθῇ ἡ χρησιμότης του, προσδιορίζεται ἡ τιμή του δι' εἰδήμονος ἐπιτροπῆς ἐκλεγομένης παρὰ τῶν δύο μερῶν. Τὸ αὐτὸ ἐκτελεῖται καὶ εἰς τοὺς ἀποθνήσκοντας κατὰ πρότασιν τῶν κληρονόμων.

Διὰ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ χορήγησις τῆς κεκανονισμένης ἱπποσκευῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ χωρ)κων, πρέπει νὰ δίδωνται εἰς αὐτοὺς τὰ ἀναγκαῖα σκεύη ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ἱππικοῦ καὶ νὰ γίνωνται μηνιαῖαι κρατήσεις κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τιμῆς.

ΑΔΕΙΑΙ (49)

Ἄδειαι δὲν πρέπει νὰ δίδωνται συχνάκις, ἀλλὰ μόνον διὰ βασίμους λόγους διὰ νὰ μὴ πάσχῃ ἡ ὑπηρεσία.

---

(47) Κ.Χ. Χρ. Βυζαντίου - Γ. Κροκιδᾶ σελ. 269 ἔνθα ἐν ὑποσημ. 1 παρατίθενται παρατηρήσεις τοῦ μεγάλου Γάλλου νομομαθοῦς Σαβινὺ ἐν σχέσει μὲ τὴν ὑποβολὴν παραπόνων.

(48) ὅρα ἀνωτέρω Δ)γμα συστάσεως ἄρθρα 18, 19, 21 καὶ 28-30 Κ.Χ. ἄρθρα 203-212.

(49) Κ.Χ. ἄρθρ. 215. Τὰ τῶν ἀδειῶν τῶν ἀξ)κῶν ἐρυθμίσθησαν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 20.10.1843 προβλεφθείσης 15νθημέρου κατ' ἔτος μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν. Τὸ ἄρθρ. 215 ἐ-

ΜΕΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ (50)

Μεταθέσεις καὶ ἄλλαι μεταβολαὶ τοποθετήσεων ἠμποροῦν νὰ ἐνεργῶνται μόνον διὰ ζητηθείσης ἐγκρίσεως τῆς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματείας διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ.

Αὗται εἶναι αἱ βάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐνεργεῖται ἡ σημαντικὴ ὑπηρεσία τῆς Χωρ)κῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων διωρίζεται ὁ ἀκόλουθος κανονισμὸς τῆς ὑπηρεσίας. Ἐπιφορτισμένη νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν ἡ Χωρ)κή, δὲν πρέπει νὰ ἀπαρνῆται βοήθειαν εἰς κανένα (51).

Οἱ αὐτοὶ νόμοι, οἱ ὁποῖοι διατηροῦν τὴν ἀξίαν τῆς Χωρ)κῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀπαγορεύουν αὐστηρῶς καὶ πᾶσαν κατάχρησιν τῆς ἐμπιστευμένης εἰς αὐτὴν δυνάμεως, ὡς καὶ τὰ φυλακισμένα ὑποκείμενα εὑρίσκονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Νόμων. (52).

Μόνον εἰς κατεπειγούσας περιπτώσεις ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ὅπλων, καὶ τότε μὲ μεγάλην προφύλαξιν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, ἀνίσως ἡ Χωρ)κὴ δὲν ἐνεργεῖ κατὰ γράμμα τὰς διευθυνομένας πρὸς αὐτὴν αἰτήσεις ἀπὸ τὰς νομίμους ἀρχάς, εἶναι ὑπόλογος διὰ τὰς συνεπείας. Ὅταν ἡ Χωρ)κὴ παρενοχλῆται δι' ἀντιστάσεως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας της ἕκαστος πολίτης εἶναι ὑποχρεωμένος εἰς γενομένην πρόσκλησιν ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ νὰ συνδράμῃ εἰς ταχεῖαν βοήθειαν εἰς μεγαλυτέρας ἐπιχειρήσεις ἠμπορεῖ νὰ συμπεριλαμβάνῃ καὶ τοὺς ἀγροφύλακας καὶ ἐπιστάτας τῶν δασῶν, καὶ θέλει ὑποστηρίζεσθαι παρὰ τῆς πολιτοφυλακῆς καὶ τῶν στρατευμάτων τῆς γραμμῆς (53). Πεπεισμένος περὶ τῆς σημαντικότητος καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν χρεῶν τούτων ἕκαστος Στρατιωτικὸς τῆς Χωρ)κῆς θέλει καταβάλει κάθε προθυμίαν καὶ ζῆλον διὰ νὰ ἐπαρκῇ ἐντελῶς εἰς τοὺς δρισμοὺς τούτους.

δημιούργησε ζητήματα ὅσον ἀφορᾶ τὴν χορήγησιν 8ημέρου ἐκτάκτου ἀνάγκης ἀδείας εἰς τοὺς Μοιράρχους, πρᾶγμα ὅπερ ἐλύθη ἐκ τῆς παραβολῆς καὶ λογικῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρ. 293 τοῦ Γαλλικοῦ Κανονισμοῦ.

(50) Κ.Χ. ἄρθρ. 216. Τὰ τῶν μεταθέσεων ἀξ)κῶν ἐρυθμίσθησαν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 18.6.1859, δι' οὗ καθωρίσθη ὅτι αὗται γίνονται διὰ Β.Δ., καθεστὼς ὅπερ ἴσχυσεν μέχρι τοῦ 1906. Ἐπίσης τὰ τῶν τοποθετήσεων καὶ μεταθέσεων τῶν ὁπλιτῶν ὑπήχθησαν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωρ)κῆς, ἐντὸς δὲ τῶν Μοιρῶν ὑπὸ τῶν Μοιράρχων.

Οὕτω ἠτόνησαν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 216.

(51) Κ.Χ. ἄρθρ. 217 «Ἐκ τῶν πρωτίστων χρεῶν τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς εἶναι νὰ ὑπερασπίζεται τὴν ἀτομικὴν ἀσφάλειαν, ἑπομένως χρεωστεῖ βοήθειαν εἰς καθένα, ὁ ὁποῖος ἤθελε τὴν καλέσῃ εἰς βοήθειαν ἐν καιρῷ κινδύνου. Εἰς ἕκαστον στρατιωτικὸν τοῦ Σώματος τῆς Χωρ)κῆς, ὁ ὁποῖος δὲν ἤθελε ἐκτελέσῃ τὸ τοιοῦτον χρέος, ὅπου εἶναι δυνατόν, θέλει προσαφθῆ ἀμέλεια τῶν χρεῶν του εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας του (ἄρθρ. 634 τοῦ Ποιν.

(52) Κ.Χ. ἄρθρ. 158 καὶ 219 - 223.

(53) Κ.Χ. ἄρθρ. 224 - 229 καὶ 232 - 235, ἐν ἄρθρῳ 227 διαγράφονται αἱ περιπτώσεις καθ' ἅς ἠδύνατο νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν ὅπλων. Τὸ δὲ ἄρθρον 228 διαλαμβάνει τὸ ἴδιον ἐν περιπτώσει στάσεως μετὰ τῆς ἀνηκούσης διαδικασίας — Σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου ἦσαν αἱ τῶν ἄρθρων 164, 166, 169 καὶ 172 - 180, τὰ ἄρθρα 22-24 τοῦ Νόμου περὶ ἐξυβρίσεως καὶ τοῦ ἄρθρου 214 τῆς Στρατ. Ποιν. Νομοθεσίας.

Ἀπὸ τὴν ἔνθερμον σύμπραξιν τῶν Ἀξ)κῶν εἶναι ἐλπιζόμενον ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς τιμῆς, ὑποταγῆς, εὐταξίας, ἐνθέρμου δραστηριότητος καὶ διηνεκοῦς ἐκπαιδεύσεως θέλουν εἰσαχθῇ καὶ διατηρηθῇ εἰς ἓν Σῶμα, ἐ π ὶ τ ο ῦ ὁ π ο ί ο υ θεμελιοῦται ἡ συντήρησις τῆς εὐταξίας, τῶν νόμων καὶ τῆς κοινῆς ἡσυχίας τῆς κοινωνίας, καὶ ἀτομικῶς ἑκάστου.

Τὸ ἄρθρον 9 τοῦ διατάγματος περὶ σχηματισμοῦ τῆς Χωρ)κῆς συγχωρεῖ πρὸς χάριν τῶν Στρατιωτικῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπηρέτησαν μέχρι τοῦδε τὴν Ἑλλάδα μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, καὶ εἶχαν λάβει μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα, τὴν ἐξαίρεσιν ἀπὸ τοὺς περιλαμβανομένους ὁρισμοὺς εἰς τὸ ἄρθρον 8 ἄρθρον 4 (ἐδ. δ), κατὰ τὸ ὁποῖον ἠμποροῦν νὰ καταταχθοῦν εἰς τὸ Σῶμα ὡς ὑπαξ)κοὶ καὶ χωρ)κες μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἠξεύρουν νὰ γράφουν καὶ νὰ ἀναγιγνώσκουν ὀρθῶς.

Αὕτη ὅμως ἡ χάρις συγχωρεῖται μόνον εἰς τοὺς διαλαμβανομένους εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 8 ὑπαξ)κοὺς καὶ στρατιώτας τῶν πρώην ἀτάκτων Στρατευμάτων, οἱ ὁποῖοι δύνανται πρὸς τούτοις νὰ δώσουν τὰς ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις, δὲν ἐφαρμόζεται ὅμως εἰς τοὺς ὑπαξ)κοὺς καὶ Στρατιώτας τῶν Στρατευμάτων γραμμῆς, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὸ τέλος τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας των λαμβάνουν τὴν ἄφεσίν των ἀπὸ αὐτά, διὰ νὰ καταταχθοῦν εἰς τὴν Χωρ)κήν, δι᾽ αὐτοὺς εἶναι ἀναπόφευκτον νὰ ἔχουν τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας.

Ἡ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τῆς ὑπηρεσίας τῆς Χωρ)κῆς, κατὰ τὸν ἑπόμενον κανονισμόν, ὑπόκειται εἴς τινας περιπτώσεις εἰς ἐπιβλαβῆ ἀναβολὴν ἢ δίδει αἰτίαν εἰς ἀθεμελιώτους δικαιολογίας, ὅταν αὐτὸ τὸ Σῶμα παραβαρυνθῇ μὲ πολλὰ ἄτομα μὴ ἠξεύροντα νὰ γράφουν καὶ νὰ ἀναγινώσκουν.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐλλείψεων τούτων, καὶ ἐπὶ ὑποθέσει τῶν προλαβόντων προνομίων, ἐμβαίνουν ἐν ἐνεργείᾳ οἱ ἀκόλουθοι προσωρινοὶ ὁρισμοί.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Ὡς γενικὸς κανὼν προσδιορίζεται εἰς τὸν τωρινὸν σχηματισμὸν καὶ εἰς τὴν ἑπομένην συμπλήρωσιν τῶν ἐνωμοτιῶν νὰ παρατηρεῖται ἡ κατὰ δύναμιν ἐξ ἴσου διανομὴ τῶν ὑποκειμένων, τὰ ὁποῖα ἠξεύρουν νὰ γράφουν καὶ νὰ ἀναγινώσκουν.

Β΄.

Οἱ Μοίραρχοι καὶ λοιποὶ Ἀξ)κοὶ χρεωστοῦν νὰ ἐπαγρυπνοῦν, ὥστε εἰς τὰς ἐνωμοτίας οἱ Χωρ)κες, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠξεύρουν νὰ γράφουν καὶ νὰ ἀναγινώσκουν ἀρκετὰ καλά, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶναι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ μάθουν, νὰ διδάσκωνται ἀναλόγως μὲ τὰς σχέσεις τῆς ὑπηρεσίας των, χωρὶς ὅμως νὰ διακόπτεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν χρεῶν των. Ἡ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματεία θέλει χορηγῇ ἐπὶ τούτῳ τ᾽ ἀπαιτούμενα μέσα καὶ θέλουν διευθύνεσθαι περὶ τῶν προόδων καὶ τῆς τελειοποιήσεως τῶν Χωρ)κων ὡς πρὸς τοῦτο μηνιαῖαι ἀναφοραὶ μὲ σημείωσιν τοῦ ἀποδειχθέντος ζήλου ἐν γένει, καὶ ὀνομαστὶ ἐκείνων, οἵτινες εἰς τὴν παράδοσιν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῶν μαθημάτων, ἐπεμελήθησαν ἰδίως μὲ ἐπιτυχίαν, ἀπὸ μέρους τῶν μοιράρχων, πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος, ὅστις θέλει τὰς καθυποβάλει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματείαν.

Γ'.

Εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας μακρυτέρας ἀπουσίας ἢ ἄλλου ἐμποδίου ὑπηρεσίας τῶν ἐνωμοταρχῶν, ὁ παλαιότερος ἐκ τῶν χωρ) κων, οἵτινες ἠξεύρουν νὰ γράφουν καὶ νὰ ἀναγινώσκουν, ἀναλαμβάνει προσωρινῶς τὴν θέσιν του, ὡσαύτως εἰς ἀπεσταλμένα ἀποσπάσματα ἠμπορεῖ μόνον χωρ) λαξ, γνωρίζων νὰ γράφῃ καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ νὰ γίνῃ διοικητὴς τοῦ σταθμοῦ, καὶ πρὸς ὁδηγίαν μεγαλυτέραν ἢ ἐκ πολλῶν ἀνθρώπων συνισταμένων περιπόλων ἢ ἀποσπασμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι προσδιωρισμένα διά τινα ἐπιχείρησιν ἠμπορεῖ μόνον ὁ γνωρίζων τουλάχιστον ὁποσοῦν τὸ γράψιμον χωρ)-λαξ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς διοικητὴς αὐτῶν.

Δ'

Ὁσάκις ὁ διοικητὴς τοῦ σαθμοῦ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν σταθμόν, πρέπει νὰ φροντίζῃ νὰ μένῃ ἐκεῖ πάντοτε εἷς ἐκ τῶν χωρ) κων, οἱ ὁποῖοι ἠξεύρουν νὰ γράφουν, διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ συντάττῃ πρωτόκολλα καὶ ἐκθέσεις εἰς τυχούσας ἐγγράφους κοινοποιήσεις.

Ε'.

Εἰς πᾶσαν ὑπηρεσίαν, καθ' ἣν προβλέπεται ἢ ἐνδέχεται ἡ ἀνάγκη ἐγγράφων ἐκθέσεων, καθὼς π.χ. εἰς συνεντεύξεις τῶν ἐνωμοτιῶν εἰς τὰς προσδιωρισμένας θέσεις πρὸς παραλαβὴν ὑποδίκων ἢ ἄλλων παραπομπῶν κλπ. πρέπει νὰ ἐκλέγωναι τοιοῦτοι χωρ) κες, οἱ ὁποῖοι νὰ ἠμποροῦν τοὐλάχιστον εἰς καιρὸν ἀνάγκης νὰ γράφουν καὶ νὰ ἀναγιγνώσκουν.

ΣΤ'.

Μ' ὅλον τοῦο ἠμπορεῖ χωρ) λαξ ἀνίδεος τοῦ γράφειν καὶ ἀναγιγνώσκειν νὰ τύχῃ εἰς περίστασιν ὅπου ἡ ταχεῖα σύνταξις πρωτοκόλλου, ἐκθέσεως πράξεων ἢ κοινοποιήσεως, εἶναι ἀναποφεύκτως ἀναγκαία, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ἄρθρον 117, ὅταν γνωστοποιηθοῦν εἰς αὐτὸν ἐνδείξεις, ἢ ἀποδείξεις περὶ πρωταιτίων ἢ συνενόχων ἐγκλημάτων ἢ πταισμάτων.

Εἰς πυρκαϊάς, διαρρήξεις, φόνους καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἐγκλήματα, τῶν ὁποίων ἀναφαίνονται τὰ ἴχνη.

Περὶ ὅλων τῶν εὑρεθέντων νεκρῶν εἰς δρόμους, ἀγροὺς ἢ εἰς ὕδατα.

Περὶ τῆς κατασχέσεως λαθρεμπορευμένων πραγματειῶν.

Περὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εὑρεθοῦν ὡς παραβάται τῆς ἀστυνομίας τῶνδασῶν, κυνηγετικῶν νόμων καὶ διαταγμάτων.

Περὶ ὅλων τῶν παραβάσεων καὶ διαταγμάτων περὶ ποταμῶν πλευστῶν διὰ πλοίων καὶ σχεδιῶν περὶ πλοΐμων γεφυρῶν, περὶ διωρύγων, φυτειῶν πλησίον ἐπιχωμάτων καὶ λιμένων.

Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας, καὶ ὅταν δὲν γίνωνται ἀμέσως συλλήψεις φωραθέντων ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ ἄμεσος περὶ τούτου κοινοποίησις

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΩΤ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Γενικὸς Δ)ντὴς Χωροφυλακῆς παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Ἐσωτερικῶν.
Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1908 καὶ ἐξελθὼν Σ. Α. Χ. ὠνομάσθη ἀνθ)ρχος τὴν 8 - 7 - 1939.

περὶ τούτου εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ σταθμοῦ, ἢ ὅταν δὲν παρευρίσκεται αὐτός, ὅταν ὁ Ἀξ)κὸς τῆς ἐπαρχίας, ἢ ἡ ἀνήκουσα πολιτικὴ ἀρχὴ δὲν ἠμποροῦν νὰ μεταβοῦν ἐπιτοπίως, ἢ ὅπου ἀλλοῦ εἶναι κίνδυνος τῆς ἀναβολῆς ὁ ἀγράμματος Χωρ)λαξ θέλει καταστρώνει τὰ πρωτόκολλα, τὰς ἐκθέσεις τῶν πράξεων ἢ τὰς κοινοποιήσεις διά τινος ὑπαλλήλου τῆς ἀστυνομίας, ἢ διὰ τῆς πλησιεστέρας τοπικῆς ἀρχῆς. Τὰ πρακτικὰ παραδίδονται εἰς αὐτὸν πρωτοτύπως διὰ νὰ τὰ διευθύνῃ περαιτέρω ἄνευ ἀναβολῆς. Ὅταν (ἄρθρ. 128) οἱ κάτοικοι τινὸς μέρους εἰς συμβᾶσαν πυρκαϊὰν, πλημμύραν κ.λ.π. ἀποποιηθοῦν νὰ ὑπακούσουν εἰς τὰς προσκλήσεις τῆς χωρ)κῆς, νὰ χορηγήσουν τὰ ἀναγκαῖα ἀντικείμενα πρὸς σωτηρίαν ἀτόμων ἢ ἰδιοκτησιῶν, ὅταν πρέπει νὰ συνταχθοῦν ἀναφοραὶ εἰς περιπτώσεις πυρκαϊῶν, ὅταν (ἄρθρ. 170) παρατηρηθοῦν ἀπὸ χωρ)κα εἰς ἐμπόρους ἢ ἰδιώτας σκεύη ἐσφραγισμένα μὲ τὸ σημεῖον τοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἔχῃ λόγον νὰ νομίζῃ ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸν ναυτικόν (ἄρθ. 171). Ὅταν ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαία ἡ σύνταξις πρωτοκόλλου ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς συμβάσεως πράξεως εἰς περίπτωσιν κλοπῶν διὰ ρήξεως, φυλακισμῶν καὶ ἄλλων συμβεβηκότων.

Ὅταν (ἄρθρ. 229) ἐπανάστασις λαμβάνει τοιοῦτον χαρακτῆρα καὶ τοιαύτην δύναμιν καὶ ἡ χωρ)κὴ εὑρίσκεται πολλὰ ἀσθενής, ὥστε νὰ ἠμπορέσῃ νὰ τὴν διαλύσῃ διὰ τῶν ὅπλων.

Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας ὅταν δὲν εὑρίσκεται ἐπιτοπίως χωρ)λαξ ἔχων γραφικὰς γνώσεις, ἠμπορεῖ νὰ συνταχθῇ τὸ πρωτόκολλον μὲ ὅλας τὰς τυχούσας παρατηρήσεις ἐκ μέρους τῆς ἀστυνομίας ἢ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς, ἢ ἀπὸ κάθε δημόσιον ὑπάλληλον ἠξεύροντα νὰ γράφῃ, πρὸς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ ζήτησις ἀπὸ μέρους τοῦ χωρ)κος.

Ὅταν (ἄρθρ. 138) ἐνεργηθῇ ἀπὸ μέρους ἀγραμμάτου χωρ)κος σύλληψις ἐγκληματιῶν, ἀγυρτῶν κ.λ.π. ὅπου τὸ πρωτόκολλον τῆς συλλήψεως πρέπει νὰ περιέχῃ ἀκριβῆ κατάλογον τῶν εὑρεθέντων ἐγγράφων καὶ σκευῶν πλησίον τοῦ ὑπόπτου.

Ὅταν (ἄρθρ. 139) φυλακισθῇ δι' ἐγγράφου τοῦ δημογέροντος ἢ τοῦ βοηθοῦ του στρατιωτικὸς δώσας αἰτίαν παραπόνων, τότε ὁ ἀγράμματος χωρ)λαξ πρέπει νὰ ὁδηγῇ τὸν συλληφθέντα ἕως εἰς τὴν πλησιεστέραν ἀστυνομικὴν ἢ τοπικὴν ἀρχήν, καὶ θέλει ἐνεργεῖ τὴν σύνταξιν τῶν πρωτοκόλλων, καταλόγων κ.λ.π. κατὰ τὸν προσδιωρισμένον τρόπον.

Εἰς περίπτωσιν δραπετεύσεως ὅλων τῶν ἀνηκόντων εἰς μίαν συνοδίαν τῶν ὑποδίκων (ἄρθρ. 159) ἡ συνοδία, ἀνίσως σύγκειται ἀπὸ πολλοὺς ἀγραμμάτους χωρ)κας, πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύνταξιν τοῦ πρωτοκόλλου εἰς τὴν πλησιεστέραν τοπικὴν ἀρχὴν ἢ εἰς τὸν πλησιέστερον σταθμὸν τῆς Χωρ)κῆς, ἢ διευθύνεται εἷς χωρ)λαξ ἐκ τῆς συνοδίας πρὸς τὴν ἀνήκουσαν ἀρχὴν διὰ νὰ κάμῃ τὴν προφορικὴν ἀναφοράν.

Ζ'.

Καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις, ὅπου ἀπαιτεῖται ἡ ὑπογραφὴ ἑνὸς ἀγραμμάτου Χωρ)κος, ἀρκεῖ ἓν ἐκλαμβανόμενον σημεῖον ὡς ἰδιόχειρον. Τοῦτο συμβαίνει ὀνομαστὶ (ἄρθρ. 127), ὅταν εἷς χωρ)λαξ ὅστις προσκληθῇ εἰς ἔνοπλον βοήθειαν ἑνὸς ὑπαλλήλου ἢ τοῦ τοποτηρητοῦ του, ὁ ὁποῖος συντάττει τὸ περὶ τούτου πρωτόκολλον.

("Αρθρ. 140). "Οταν πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ ἡ παραλαβὴ διαταγῶν καὶ ἐγγράφων συνοδιῶν ὑποδίκων.

("Αρθρ. 144). "Οταν πρέπει νὰ γίνῃ ἡ καταχώρησις τοῦ καταλόγου τῆς παραδόσεως συνοδιῶν ὑποδίκων, καὶ δὲν ἤθελε συμβῇ ἡ παράδοσις εἰς τὸν τόπον τοῦ σταθμοῦ, καθ' ἣν περίπτωσιν πρέπει νὰ ἐγχειρίζωνται πάντοτε οἱ ἀναγκαῖοι κατάλογοι εἰς τὴν παραπομπὴν ἀπὸ τὴν παραδίδουσαν ἀρχὴν ἢ ἀπὸ τὸν Διοικητὴν χωρ)κῆς, ὥστε μόνον ἡ ἐπικύρωσις τῆς παραλαβῆς νὰ εἶναι ἀναγκαία.

("Αρθρ. 146). "Οταν ἡ ἀπόδειξις τῆς παραλαβῆς συνοδίας γίνεται εἰς τὴν θέσιν τῆς συνεντεύξεως, ὅπου ὁ διοικητὴς τοῦ σταθμοῦ πρέπει νὰ φροντίζῃ ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ εὑρίσκεται ἐκεῖ χωρ)λαξ ἔχων γραφικὰς γνώσεις.

Η'.

Αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ παραγγέλλονται αὐστηρῶς νὰ βεβαιώνουν τὰ κρατούμενα ἡμερολόγια παρὰ τῶν χωρ)κων μὲ ἀκρίβειαν, διὰ νὰ ἠμπορῇ ἕκαστος πάντοτε νὰ ἀποδεικνύῃ ἀνηκόντως τὴν παρουσίαν του ἐπιτοπίως καὶ τὰς ἐνεργηθείσας παρ' αὐτοῦ ἀναζητήσεις, καθὼς τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὰς διὰ τοῦ ἄρθρου 231 προβλεφθείσας περιπτώσεις.

Θ'.

Εἰς ἀπεσπασμένην Χωρ)κὴν πλησίον σώματος στρατεύματος, εὑρισκομένου εἰς ἐκστρατείαν, χρεωστεῖ κάθε διοικητὴς σώματος, εἰς τυχούσας περιπτώσεις, νὰ χορηγῇ πᾶσαν ὑποστήριξιν εἰς ἀγράμματον χωρ)κα πρὸς σύνταξιν τῶν ἀναγκαίων ἐγγράφων ἐκθέσεων ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀναβολῆς.

Οἱ προηγούμενοι οὗτοι ὁρισμοὶ θέλουν ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις, διὰ νὰ διατηρήσουν εἰς ἐνέργειαν τὰς ἀρχὰς τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας καὶ μὲ τὸν παρόντα ἀριθμὸν τῶν ἀγραμμάτων χωρ)κων. Κατὰ τὰ ἄλλα ἀποδίδεται εἰς ἕκαστον χωρ)κα τοιοῦτος βαθμὸς φυσικοῦ πνεύματος καὶ ἀγχινοίας, ὥστε νὰ ἠξεύρῃ νὰ φέρεται ἐξ ἰδίας του κρίσεως κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς ἰδιαίτερα μὴ προβλεφθέντα συμβάντα, διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ ἐκτελῆται ἡ ὑπηρεσία κατ τὸν ἁρμόδιον τρόπον».

Ἡ ἀνωτέρω εἰσαγωγὴ ἀποτελεῖ μετάφρασιν τῶν ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1821 ὁδηγιῶν τοῦ Γαλλικοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπὸ 29-10-1820 Γαλλικοῦ Κανονισμοῦ Χωρ)κῆς, ἐξ οὗ κατηρτίσθη ὁ παρ' ἡμῖν εἰσαχθείς.

Ὁ Κανονισμὸς ὑπηρεσίας Χωρ)κῆς ἀπετελέσθη ἐκ τεσσάρων κεφαλαίων, ἐξ ὧν τὸ Δ', ἤτοι ἀπὸ τῶν ἄρθρων 244—283, διαλαμβᾶνον περὶ τῆς ἐν ἐκστρατείᾳ ὑπηρεσίας τῆς Χωροφυλακῆς πλησίον τῶν στρατευμάτων (στρατονομίας), ἐλήφθη διὰ μεταφράσεως ἐκ τοῦ ἀπὸ 3 Μαΐου 1832 Γαλλικοῦ Κανονισμοῦ (17ον Τμῆμα) τῆς ἐν ἐκστρατείᾳ ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ, ἡ δὲ μετάφρασις καὶ ἡ προσθήκη εἰς τὸν Κανονισμὸν ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος 1838 (54).

Τὰ κείμενα ταῦτα (Ὀργανισμὸς — εἰσαγωγὴ — Κανονισμὸς) ἐξεδόθησαν τὸ

(54) Προλεγόμενα Χρ. Βυζαντίου — Γ. Κροκίδα.

πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1834, Ἑλληνιστὶ καὶ Γερμανιστί, εἰς βιβλίον ὑπὸ τοῦ ἐν Ναυπλίῳ τυπογραφείου Κ. Α. Ράλλη. Ἡ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μετάφρασις ἐγένετο πρῶτον εἰς τὴν Γερμανικὴν καὶ εἶτα εἰς τὴν Ἑλληνικήν, λόγῳ δὲ τῆς μὴ δημοσιεύσεως εἰσέτι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τῶν περὶ Ποινικῆς Δικονομίας, Ποινικοῦ Νόμου κ.λ.π. νομοθετημάτων, τῆς διπλῆς μεταφράσεως, τῆς τότε πτωχείας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔναντι νομικῶν ὁρολογιῶν κ.λ.π., τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς ἐγένοντο αἱ μεταφράσεις αὗται καὶ τῆς προσπαθείας πρὸς προσαρμογὴν τῶν διατάξεων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πραγματικότητα «προέκυψαν οὐσιώδη λάθη κατά τε τὸ γράμμα καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ Κανονισμοῦ τούτου» (55).

ΤΙΤΛΟΣ — ΧΑΡΑΚΤΗΡ — ΘΕΣΙΣ καὶ ΑΠΟΣΤΟΛΗ Τοῦ ΣΩΜΑΤΟΣ

Ἡ λέξις «ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ», ὡς τίτλος τοῦ Σώματος, δὲν δικαιολογεῖται οὔτε ἐκ τῶν κειμένων οὔτε ἐκ τῆς πραγματικῆς μεταφράσεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τῆς Γαλλικῆς λέξεως GENDARMERIE, ἥτις κατὰ λέξιν σημαίνει σῶμα ἐνόπλων ἀνδρῶν. Ἔγκυρον ἑρμηνευτικὸν ἢ δικαιολογητικὸν σχόλιον διὰ τὴν χρησιμοποίησιν παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας τοῦ τίτλου Χωροφυλακὴ δὲν ἀνεύρομεν καὶ φρονοῦμεν ὅτι δέον ν' ἀναζητήσωμεν τὴν λύσιν εἰς τὰς προθέσεις τῆς Ἀντιβασιλείας νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ Σῶμα τοῦτο καὶ διὰ τὴν φρούρησιν τῶν συνόρων, ὡς πληροφορεῖ ἡμᾶς ὁ Μάουρερ, κατὰ τὸν ἰσχῦον τότε σύστημα ὁροφυλάκων ἐν Αὐστρίᾳ. (Βλέπε πλήρη ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου Μάουρερ κατωτέρω ἐν κεφαλ. Γ'.)

Ὄντως, ὅλως ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν τῇ Γαλλικῇ Χωρ)κῇ ἰσχύοντα (ἔνθεν ἐλήφθησαν ὀργανισμὸς καὶ κανονισμός), εἰς τοὺς ὀλιγαρίθμους ἄνδρας τῆς δημιουργουμένης Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ἀνετέθησαν ἀπ' ἀρχῆς καὶ καθήκοντα φυλάξεως τῶν πρὸς Τουρκίαν συνόρων, δι' ὃ καὶ παρακατιόντες θὰ ἴδωμεν ὅτι εἰς τὰς Μοιραρχίας Αἰτωλοαρκανανίας καὶ Φθιώτιδος διετέθη, κατὰ τὴν ἀρχικὴν κατανομήν, ἀνὰ εἷς ὑπομοίραρχος ἐπὶ πλέον, διὰ τὴν ἐποπτείαν τῶν μεθορίων σταθμῶν Χωροφυλακῆς. Παρεμφερῆ καθήκοντα ἀσκεῖ καὶ σήμερον ἡ Χωροφυλακὴ κατὰ μῆκος τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συνόρων, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσωμεν ἐν οἰκείᾳ θέσει.

Ταῦτα ἀσφαλῶς ἔχοντες ὑπ' ὄψιν των οἱ τῆς Ἀντιβασιλείας προέβησαν εἰς τὴν ἐλευθέραν μετάφρασιν τοῦ Γαλικοῦ τίτλου GENDARMERIE εἰς ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΝ, δηλοποιοῦντες οὕτω τὴν γενικὴν ἐπιθυμίαν των, ὅπως τὸ συσταινόμενον Σῶμα ἔχει τὴν εὐρυτάτην ἀποστολὴν τὴν προκύπτουσαν ἐκ τοῦ ὅρου «ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ».

Τὸ ὀλιγάριθμον τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος, ἡ κατανόησις ἐκ μέρους τῶν κυβερνώντων ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ θυσιάζωσιν τοὺς ἐπιλέκτους καταστάντας ἄνδρας τοῦ Σώματος εἰς στατικὰ καθήκοντα, ἡ ἐπιδείνωσις τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας λόγῳ τῶν ἐκδηλωθεισῶν κατὰ τὰ ἔτη 1835, 1836 κ.ἑ. στάσεων, ἐπαναστάσεων κ.λ.π. καὶ ἡ ἕνεκα τούτου ἀνάγκη νὰ διατεθῶσιν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰ κύριά των καθήκοντα, ὡδήγησαν συντόμως τὴν Πολιτείαν εἰς τὴν ἀπόφασιν ν' ἀπαλλάξῃ τὴν Χωρ)κὴν ἐκ τῆς φυλάξεως τῶν συνόρων. Οὕτω κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 16)28 Φεβρουαρίου 1836 συνεστήθησαν πέντε νέα Σώματα (ὑπὸ τοὺς Κ. Τζαβέλλαν, Θ. Γρίβαν, Β. Μαυροβουνιώτην, Ι. Μαμούρην καὶ Τσόγκαν), δυνάμεως 2.000 ἀνδρῶν ἐκ «τῶν κατὰ τὰ ἀρκτικὰ μεθόρια στρατοπε-

(55) Χρ. Βυζαντίου — Γ. Κροκίδα ἐγκριθέντα ὑπὸ Ὑπουργ. στρατιωτ. Προλεγόμενα.

μένων ἐθνοφυλάκων», βραδύτερον δὲ κατὰ τὸ 1838 συνεστήθη ἡ Ὀροφυλακὴ καὶ οὕτω ἀπηλλάγη παντελῶς τῆς φρουρήσεως τῶν συνόρων ἡ Χωροφυλακή. Φρονοῦμεν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς πλέον πιθανῆς αἰτίας τοῦ δοθέντος τίτλου, ἑνὸς τόσον ὑψηλοῦ περιεχομένου (Φρούρησις καὶ ἀσφάλεια τῆς Χώρας) τίτλου, μὴ συναντωμένου εἴς τινα τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Προχειρολόγοι τινὲς κατὰ καιρούς, ἀπὸ τάσιν εὐφυιολογίας διεπόμενοι, προέβησαν εἰς διάφορα σχόλια ἐπὶ τοῦ τίτλου καὶ ἔφθασαν μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὑποδείξουν τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ τίτλου «ὡς ἀναχρονιστικοῦ» ἢ ὡς προκαλοῦντος δυσμενεῖς ἀναμνήσεις.

Αἱ τοιαῦται γνῶμαι ἐθεωρήθησαν ἀείποτε ὡς συκοφαντικαί, ὑποβολιμαῖαι καὶ ἐξοργιστικῶς ἀσεβεῖς πρὸς τὴν ἱστορίαν προσπάθειαι καὶ προεκάλεσαν ἐντόνους ἀντιδράσεις. Ὁ Ε.Α. Ταγματάρχης καὶ παλαίμαχος τῶν ἰδεωδῶν τοῦ Σώματος Λάμπρος Ψαρρὸς ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ περιοδικὸν «ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ» (φῦλλον 400 Μαρτίου 1961), πύρινον ἄρθρον κατὰ μιᾶς τοιαύτης ἐμφανίσεως, εἰς ὃ μεταξὺ ἄλλων ἔγραφεν: «Ἀλλαγὴ τίτλου τοῦ Σώματος σημαίνει οὐσιαστικῶς ἀποκήρυξιν τοῦ παρελθόντος του· σημαίνει διακοπὴν παντὸς δεσμοῦ καὶ πάσης συνεχείας τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, σημαίνει σπόγγον διάβροχον εἰς τὴν μνήμην τοῦ Σώματος. Καὶ ἂν τὸ Σῶμα χάσῃ τὴν ἱστορικήν του μνήμην θὰ λάβῃ τὸν δρόμον τῆς ἠθικῆς ἐξουθενώσεως.... Ἂν τὸ Σῶμα τῆς Χωρ)κῆς δικαιοῦται νὰ ὑπερηφανεύεται διὰ κάτι αὐτὸ εἶναι τὸ παρελθόν του καὶ αἱ παραδόσεις του...».

Τῇ ἀληθείᾳ ἀσφαλέστερος καὶ τραγικώτερος τρόπος αὐτοκτονίας τοῦ Σώματος δὲν θὰ ὑπῆρχε ἀπὸ τοῦ νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν τίτλον του.

Ἐκ τῶν παρατεθέντων ἐν τοῖς πρόσθεν περὶ τῆς ἱστορικῆς προελεύσεως καὶ τῶν περὶ τῆς συστάσεως καὶ ἀποστολῆς τῆς Χωρ)κῆς νομοθετημάτων προκύπτει μὲν ὁ σαφὴς στρατιωτικὸς χαρακτὴρ τοῦ σώματος, περὶ οὗ ἐν τῇ ἑπομένῃ παραγράφῳ γεννήσεται εὐρύτερος λόγος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ ἀληθὴς θέσις ταύτης ἐν τῇ καθόλου πολιτειακῇ ὀργανώσει.

Σοβαρὰ ἀμφιταλάντευσις παρετηρήθη καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Χωρ)κῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποστολήν της, ἐὰν τουτ' ἔστιν ὑπῆρξεν ἀπ' ἀρχῆς ἀστυνομικὸν σῶμα ἢ οὔ, ἀμφιταλ άντευσις τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησε καὶ ἐκαλλιέργησεν αὐτὴ αὐτη ἡ Πολιτεία ἰδία ἀπὸ τοῦ 1863 καὶ μετέπειτα, διότι οἱ διάφοροι πολιτικοὶ ἤθελον τὴν τοπικὴν ἀστυνομίαν κομματικόν των ὄργανον. Ἐναντίον αὐτῆς τῆς φαυλότητος ἐπιθυμῶν ν' ἀντιταχθῇ ὁ Χαρ. Τρικούπης συνέστησεν, ὡς θὰ ἴδωμεν, τὴν στρατιωτικὴν Ἀστυνομίαν κατὰ τὸ 1893.

Οἱ νομοδιδάσκαλοι τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀγόμενοι ἐκ τινων ἐξωτερικῶν μᾶλλον τύπων, ἀπεκάλουν τὴν χωρ)κὴν βοηθητικὴν τῆς ἀστυνομίας ὀργάνωσιν, ἢ ἐπικουρικὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν (56), παρ' ἄλλων ἀπεκαλεῖτο ἁπλῶς στρατιωτικὸν σῶμα καὶ παρ' ἄλλων τῆς ἐδόθη ὁ ἀκαθορίστου πλάτους ἐν τῇ πολιτείᾳ τίτλος τοῦ Σώματος Δημοσίας Ἀσφαλείας.

Ὁ παρ' ἐνίων χρησιμοποιηθεὶς γενικὸς ὅρος «Δημοσία Δύναμις» ὑπῆρξεν ἐπι-

---

(56) Θ.Ν. Φλογαΐτης Λεξ. Νομικῆς (1898) — Γ. Γαρδίκα τομος Β' τευχ. Β' (1949) σελ. 15 κατὰ τὴν αὐτόθι ὑποτ. Ι. — Ν. Τρουπάκης Μ.Σ.Ν,Σ, «ἀποκαλεῖ τὴν χωρ)κὴν δημοσίαν δύναμιν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεμποδίστου ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων τῶν διαφόρων ἀρχῶν».

τυχέστερος τῶν ἀνωτέρω, διότι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τούτου δύναται νὰ περιλαμβάνηται πᾶσα ἀστυνομικὴ κρατικὴ δύναμις (57).

Καθ' ἡμᾶς, ἡ Χωρ)κὴ συνεστήθη διὰ τὴν διαχείρησιν καὶ ἄσκησιν τῆς γενικῆς ἀστυνομίας ἐν τῇ χώρᾳ ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως, ὁ δὲ στρατιωτικὸς χαρακτήρ, ἀποτελῶν θέμα ὀργανώσεώς της, ὄχι μόνον οὐδεμίαν ἐπίπτωσιν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς κατὰ ταῦτα ἀποστολῆς καὶ ἁρμοδιότητός της, ἀλλὰ τοὐναντίον ἀπετέλεσεν τὴν διασφαλιστικὴν δικλεῖδα ἐπιβιώσεώς της ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολιτικοκοινωνικῶν μεταβολῶν καὶ ἀνωμαλιῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος (58).

Ἡ ἄποψις ἡμῶν αὕτη ἐρείδεται ἐπὶ τῆς ἱστορίας τόσον τῶν περὶ χωρ)κῆς νομοθετημάτων ὅσον καὶ τῶν τοιούτων περὶ Δήμων καὶ Δημοτικῆς ἀστυνομίας τοῦ νεοπαγοῦς Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Τὸ ἄρθρον 1 τοῦ περὶ συστάσεως τῆς χωρ)κῆς Β. Δ. ἔταξεν ὡς σκοπὸν τοῦ Σώματος: α) Τὴν στερέωσιν καὶ διαφύλαξιν τῆς δημοσίας Ἀσφαλείας, β) τὴν ἄγρυπνον καὶ διαρκῆ ἐπιτήρησιν ὥστε νὰ προλαμβάνηται οἱαδήποτε διατάραξις τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ νὰ παρεμποδίζηται πᾶσα ἐγκληματικὴ ἐνέργεια, γ) τὴν ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν ἐγκληματούντων, δ) νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν τήρησιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ ε) ν' ἀσκῇ τὴν στρατονομίαν ἐν εἰρήνῃ καὶ πολέμῳ.

Τὰ καθήκοντα ταῦτα περιλαμβάνουσι ἀναμφισβητήτως ἁπάσας τὰς ἐννοίας τῆς κρατικῆς ἀποστολῆς ἑνὸς οἱουδήποτε Ἀστυνομικοῦ Σώματος, ἀφέθησαν δὲ ἔξω τῶν ὑποχρεώσεων καὶ ἁρμοδιοτήτων Χωρ)κῆς τὰ εἰς τὴν τοπικὴν ἀστυνόμευσιν ἀναφερόμενα καθήκοντα.

Ἡ διατύπωσις αὕτη ὑπῆρξεν τὸ ἀπαύγασμα τῶν ἐξελίξεων τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας μέχρι τοῦ 1820.

Ἐκτὸς τούτων ἡ Ἀστυνομικὴ ἰδιότης καὶ ἀποστολὴ τῆς Χωρ)κῆς προκύπτει καὶ ἐκ τῆς συνεξετάσεως τῆς ὑπολοίπου διοικητικῆς καὶ Ἀστυνομικῆς Νομοθεσίας.

Τὸ περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας Διάταγμα τῆς 31.12.1836 (59) ἐν προοιμίῳ διαλαμβάνει ὅτι ἐκδίδεται ἐν ὄψει τῶν διατάξεων τοῦ Δημοτικοῦ νόμου καὶ ἰδίως τῶν ἄρθρων 25, 91, 95 καὶ 96 αὐτοῦ.

Τὸ κεφάλαιον Α' τοῦ Μέρους Ζ' τοῦ ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου 1833 Β.Δ. περὶ Δήμων κ.λ.π., ὅπερ ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον Δημοτικὸν νόμον, ἐπιγράφεται «Περὶ Ἀστυνομικῆς Διοικήσεως» καὶ περιλαμβάνει τὰ ἄρθρα 91-96.

Ἐκ τούτων τὰ ἄρθρα 91 καὶ 95 διαλαμβάνουν: «Ἡ εἰς τοὺς Δήμους ἐναποτεθεῖσα (60) καὶ διὰ τοῦ Δημάρχου διευθυνομένη Ἀσυνομικὴ διοίκησις περιλαμβάνει ὅλους τοὺς κλάδους τῆς κατωτέρας τοπικῆς καὶ ἀγρονομικῆς Ἀστυνομίας. Τὰ περὶ τούτου προσδιορίζονται δι' ἰδιαιτέρων ὁδηγιῶν», ἄρθρ. 95 «Εἰς τοὺς μεγαλυτέρους Δήμους διορίζονται παρὰ τῷ Δημάρχῳ, χρείας τυχούσης, εἷς ἢ δύο ἀστυνόμοι διὰ τὴν διοίκησιν τῆς τοπικῆς Ἀστυνομίας, οἱ Ἀστυνόμοι οὗτοι διορί-

---

(57) ὅρα κατωτέρω παρατιθεμένην 341 παραγρ. Μάουρερ ἔνθα σαφῶς τοῦτο διευκρινίζεται.

(58) Η. Κυριακόπουλος Σ. Γ. παραγρ. 139 καὶ ἡ αὐτόθι βιβλιογραφία

(59) Δημοσιευθὲν τὴν 12.1.1837.

(60) ἄρθρα 15, 18, 19, 25, 34, 40 καὶ 42 τοῦ αὐτοῦ Β.Δ.

ζονται καθ' ὅν τρόπον διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 42 (61) τὰ περὶ τοπικῆς καὶ ἀγρονομικῆς (ἀγροφυλακῆς) ἀστυνομικῆς ἁρμοδιότητος τῶν Δήμων τονίζονται καὶ ἐν ἄρθροις 15,18 καὶ 40 τοῦ Β.Δ. τούτου, διὰ δὲ τῶν ἄρθρων 19 καὶ 25 καθορίζονται ὡς ἔσοδα τῶν Δήμων τὰ ἐκ τῶν παραβάσεων τῶν περὶ Δημοτικῆς ἀστυνομίας διατάξεων πρόστιμα».

Ἐν τῷ ἄρθρῳ 34 τοῦ «περὶ Δημοτικῶν ἐργασιῶν» Μέρους Δ΄ διαλαμβάνεται «........ ἔτι δὲ πρὸς διατήρησιν τῆς Δημοσίου ἀσφαλείας, καθ' ὅσον δὲν ἔγινεν ἄλλως πως φροντὶς περὶ τούτου».

Ἐκ τούτων συνάγεται ἀναμφισβητήτως ὅτι εἰς τὴν Δημοτικὴν ἀστυνομίαν, περὶ ἧς τὸ ἀπὸ 31.12.1836 Β.Δ., ἀνετέθη ἡ κατωτέρα τοπικὴ ἀστυνομία καὶ Ἀγρονομία, γνωστοῦ δὲ ὄντως ὅτι ἑτέρα ἀστυνομικὴ δύναμις δὲν συνεστήθη, γεννᾶται ἀμέσως τὸ ἐρώτημα: εἰς ποῖον ἀνετέθη ἡ ἀνωτέρα Γενικὴ ἀστυνομία καὶ διὰ ποίας δυνάμεως θὰ ἐνησκεῖτο;

Τὸ μέρος Γ΄ (ἄρθρα 31 - 83) διαλαμβάνει τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἁρμοδιότητας τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας, δρώσης ὡς διοικητικῆς Ἀστυνομίας, ἐξ ὧν προκύπτει ὅτι ἡ ἁρμοδιότης ταύτης συνίστατο εἰς ἀντικείμενα ἰδιαιτέρων τοπικῶν συμφερόντων, ὡς, θεμάτων καθαριότητος, προλήψεως δυστυχημάτων, δημοτικῆς ὑγείας, ἀστυνομίας οἰκοδομῶν, ἠθῶν, ἀστυνομίας ἐπαγγελμάτων, κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀναπαύσεως, ἀστυνομίας ὁδῶν καὶ παρεμφερῶν ἢ πρὸς τοῦτο τεινουσῶν ἐκδηλώσεων καὶ τάσεων.

Ἐν ἄρθρῳ 31 τοῦ περὶ Δημοτικῆς Ἀστυν. Β.Δ., προσδιορίζεται ἔτι σαφέστερον ἡ ἀποστολὴ τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας, ἔνθα πρωταρχικὴ αὐτῆς ἀποστολὴ τάσσεται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν περὶ πταισμάτων (ἀστυνομικῶν παραβάσεων) διατάξεων τοῦ Γ΄ μέρους τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Περὶ τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ τάξεως μόλις γίνεται λόγος ἐν τῷ Δ)τι, ἄνευ ἑτέρας ἀναλύσεως ἢ ἐπιμονῆς, ὡς παρατηρεῖται διὰ τὰ περὶ τοπικῆς Ἀστυνομίας θέματα.

Ἐν περιπτώσει στασιαστικῶν ἐκδηλώσεων μόνον καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν περιοριστικῶς (ἄρθρον 36) αἱ ἀρχαὶ τῆς Δημοτικῆς ἀστυνομίας προεβλέπετο νὰ προσκαλοῦν ἐγγράφως εἰς ἐνίσχυσίν των τὴν Χωρ)κὴν ἢ τὸν στρατόν, ὅτε οἱ Δημοτικοὶ ἀσυνόμοι μετὰ τῆς δυνάμεώς των ἐ τ ί θ ε ν τ ο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Χωρ)κῆς ἀξ)κοῦ (62). Πέραν ὅμως τῆς περιπτώσεως ταύτης οἱ ὑπάλληλοι τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας κατέστησαν προσωπικῶς ὑπεύθυνοι (ἄρθρ. 37) ὅπως εἰς πᾶσαν περίπτωσιν καταδιώξεως ἐγκληματιῶν «ὑποστηρίζωσι πάντοτε τὴν Χωρ) κὴν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ἐγκαίρως καὶ ἐντόνως», ἔτι δὲ καταρτίζοντες οὗτοι πίνακας ὑπόπτων ὤφειλον νὰ τοὺς παραδίδωσιν εἰς τοὺς ἀξ)κοὺς καὶ ὑπαξ) κοὺς τῆς Χωρ)κῆς ὅταν διήρχοντο ἐκ τῆς περιφερείας των κατὰ τὰς περιοδείας (62). Τὰ ἄρθρα 65 - 83 τοῦ αὐτοῦ Ἀστυνομικοῦ Νόμου διαγράφωσι τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἁρμοδιότητας τῶν Δήμων ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀγρονομικὴν ἀστυνομίαν (ἀγροφυλακήν), τὸ δὲ ἄρθρον 234 τοῦ Κ.Χ. ὑπεχρέου τοὺς ἀξ)κοὺς καὶ ὑπαξ)κοὺς τῆς Χωρ)κῆς ὅπως κατὰ τὰς περιοδείας των διακριβώνωσι πᾶν τὸ ἀφορὸν τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τῶν ἀγροφυλάκων, ἀναφέροντες σχετικῶς εἰς τοὺς ἐπάρχους.

---

(61) Προτάσει τοῦ Δημάρχου ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

(62) ἄρθρον 167 Κ.Χ. καὶ παραγρ. 7 ἄρθρ. 45.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας,χωρὶς νὰ ἔχωσιν διοικητικήν τινα ἐξάρτησιν, ὑπέκειντο κατὰ ἕναν λίαν λεπτὸν τρόπον εἰς τὴν Χωρ)κὴν καὶ ὅτι ἡ Χωρ)κὴ ἦτο ἐκείνη ἥτις εἶχεν ἐπιφορτισθῆ τὴν διαχείρισιν καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀνωτέρας Γενικῆς ἀστυνομίας.

Τὴν ἄποψιν ταύτην σαφῶς διετύπωσεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 15 Μαΐου 1911 ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ἐμ. Ρέπουλης εἰσηγούμενος τόν περὶ μετακλήσεως ξένης ὀργανωτικῆς ἀποστολῆς διὰ τὴν Χωρ)κήν, Νόμον. Περὶ τῆς ἀγορεύσεως ταύτης θ' ἀσχοληθῶμεν ἐν οἰκείᾳ θέσει διεξοδικῶς, ἐνταῦθα μεταφέρομεν τὴν ἐνδιαφέρουσαν περίοδον «Ὁ Νόμος ὁ ἀρχικὸς ὁ περὶ τῆς Ἀστυνομίας τοῦ 1833, ὁ ἀναθέσας τὰ τῆς Ἀστυνομίας εἰς τοὺς Δήμους, ὑπῆρξε πράγματι, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, κατὰ θεωρίαν ὀρθὸς, διότι διεχώρησε τὰ καθήκοντα τῆς τοπικῆς ἀστυνομίας ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῆς Γενικῆς Ἀστυνομίας καὶ ἀνέθηκε τὰ πρῶτα εἰς τοὺς Δήμους,ἵνα ἀναθέσῃ τὸ δεύτερον εἰς τὴν Χωρ)κήν» (63)·

Πέραν ὅλων τούτων σαφὴς ὑπῆρξεν καὶ ἡ κοινοποιήσασα τὸν Κανονισμὸν ἐγκύκλιος τονίζουσα (βλέπε ἀνωτέρω) «...καὶ διατηρηθῇ εἰς ἓν Σῶμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου θεμελιοῦται ἡ συντήρησις τῆς εὐταξίας, τῶν νόμων καὶ τῆς κοινῆς ἡσυχίας τῆς κοινωνίας, καὶ ἀτομικῶς ἑκάστου».

Φρονοῦμεν ὅθεν, ὅτι προκύπτει ἀρκούντως σαφῶς ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεως πολιτειακὴ θέσις καὶ ἀποστολὴ τοῦ συσταθέντος Σώματος Χωροφυλακῆς καὶ ὅτι οἱ διάφοροι κατὰ τοὺς μετέπειτα καιροὺς ἐπιχειρηθέντες ἀδόκιμοι ἢ ἀνεδαφικοὶ χαρακτηρισμοὶ δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς τοὐλάχιστον ἀτυχεῖς. Πρὸς τὴν ἔννοιαν ταύτην ὑπῆρξαν σύμφωνοι καὶ οἱ ἀπηλλαγμένοι «πολιτικῶν» ἐπιρροῶν νομικοὶ τῆς Χώρας (64). Ἐκεῖνοι οἵτινες διεφώνουν πρὸς τὴν ἔννοιαν ταύτην ἦσαν οἱ πολιτικοί, ὡς προανεφέραμεν, οἱ δὲ στρατιωτικοὶ δὲν κατενόουν τοιαύτην ἰδιότητα καὶ ἀποδοχὴν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἰδιόρρυθμον ὀργάνωσιν, παράστασιν καὶ μεταχείρισιν.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν τοιούτων ἢ τοιούτων θέσεων, ἐπιφυλάξεις ἠκούσθησαν καὶ ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ Σώματος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχῆθεν ταχθεῖσαν ἀστυνομικὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν μελλοντικὴν ἀνάλογον πρὸς τοῦτο ἐξέλιξιν καὶ ἀναμόρφωσιν (65).

Παρὰ ταῦτα εἶναι ἐνδεχόμεναι ἐπιφυλάξεις τινές, σαφῶς μάλιστα ἐκδηλωθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθόν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ταχθεῖσαν ἀστυνομικὴν ἀποστολὴν καὶ ἁρμοδιότητα τῆς Χωρ)κῆς (65).

Αἱ ἐπιφυλάξεις μάλιστα αὗται προσεπικουρούμεναι καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς μὲν τὴν Χωρ)κὴν δὲν παρεχωρήθη ἐξουσιοδότησις ἐκδόσεως ἀστυνομικῶν διατάξεων ἐνῶ εἰς τὴν Δημοτικὴν Ἀστυνομίαν παρεχωρήθη τοιαύτη, ὡς καὶ ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὰ περὶ χωρ)κῆς νομοθετήματα (ὀργανισμὸς - Κανονισμὸς) δὲν ὁμιλοῦν περὶ ἀρχῶν χωρ)κῆς, ἀλλ' ἀπευθύνοντο εἰς τοὺς διοικοῦντας βαθμοφόρους, δὲν ὁμιλοῦν τοτ'ἔστιν περὶ καθηκόντων καὶ ἁρμοδιοτήτων τῶν Μοιραρχιῶν καὶ Ὑπομοιραρ-

---

(63) ΕΘΝ. ΚΗΡΥΚΟΣ. Ἀγορεύσεις Ἑλλην. Κοινοβουλίου Τόμος Β. σελ. 69.

(64) Πέτρου Δουκάκου (ἀντεισ. Ἐφετῶν) σελ. 158—159.

(65) Ὁ ἀείμνηστος Ν. Τρουπάκης, εἰς ὃν τόσα ὀφείλει τὸ Σῶμα τῆς Χωρ)κῆς ἀλλὰ καὶ ἡ νεωτέρα ἀστυνομικὴ ἱστορία, εἰς ἄρθρα του ἐν στρατιωτικῇ ἐγκυκλοπαιδείᾳ ἀρνεῖται τὴν ἔννοιαν ἀστυνομικῆς ἀρχῆς καὶ εἰς τὴν Χωρ)κήν, ἣν ἀποδίδει εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας.

χιῶν (66), ἀλλὰ τῶν Μοιράρχων καὶ Ὑπομοιράρχων ἀπετέλεσαν τὸ ἔρεισμα διαφόρων συζητήσεων καὶ γνωμῶν, ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἑρμηνευθῶσιν διὰ τῶν λίαν ἐσπευσμένως, τυχαίως καὶ προχείρως μεταφυτευθεισῶν εἰς Ἑλλάδα ὡς ἀνωτέρω ξηρῶν διατάξεων, εἰ μὴ διὰ τῆς ἀναδρομῆς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν θεσμῶν τούτων ἐν Γαλλίᾳ.

Ἀπὸ τοῦδε δέον νὰ ἐκκαθαρισθῇ ἡ τυχὸν πλάνη ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ Κ.Χ., καθ' ἣν «ἐπειδὴ ἡ Βασ. Χωρ)κὴ διαμένει πλησίον τῶν διαφόρων ἀρχῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων....», διότι κατὰ τὸ παρελθὸν συγγραφεῖς τινὲς παρεσύρθησαν ἐκ ταύτης, διὰ τῆς διευκρινίσεως ὅτι ἡ διάταξις αὐτη ἀναφέρεται εἰς ἕνα τομέα τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ὀργανισμοῦ ταχθείσης γενικῆς ἀποστολῆς καὶ μάλιστα εἰς τὸν τομέα καθ' ὃν ἡ Χωρ)κὴ θὰ ἐνεργῇ κατόπιν τῶν ἐν ἄρθρῳ 16 τοῦ Κανονισμοῦ προβλεπομένων αἰτήσεων.

Ἡ διὰ τῆς ἀναδρομῆς εἰς τὸ Γαλλικὸν καθεστὼς μελέτη τοῦ εἰσαχθέντος εἰς Ἑλλάδαν δυαδικοῦ ἀστυνομικοῦ συστήματος εἶναι ἀπαραίτητος τόσον διὰ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ συστήματος τούτου ὅσον καὶ διὰ τὴν αἰτιολόγησιν τῆς ἐπικρατησάσης ἐπὶ μακρὸν ἀναρχίας ἐν Ἑλλάδι καὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἐξελίξεως τῆς ὀργανώσεως τῆς ἀστυνομεύσεως. Τέλος εἶναι ἀπαραίτητος καὶ διὰ τὴν σύνδεσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς χωροφυλακῆς μετὰ προγονικῶν συστημάτων.

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ (67).

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι οἱ θεσμοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, κατ' ἀρχὰς διὰ τῶν Ρωμαίων καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν, μετεδόθησαν καὶ μετεφυτεύθησαν εἰς τοὺς διαφόρους Εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς κατὰ τὴν καθ' οἱανδήποτε τρόπον ἐπικοινωνίαν των.

Οὕτω οἱ ἀπαντώμενοι ἐν τῇ Βυζαντινῇ αὐτοκρατορίᾳ Πρωτοστάται ἢ Προστάται τῶν πόλεων ἀπαντῶνται καὶ ἐν τῇ Γαλατίᾳ ὡς SERVATORES LOCCI καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς κόμητες.

Οἱ Φράγκοι Βασιλεῖς, κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Βυζαντίου, ἐχρησιμοποίουν τοὺς MISSI DOMINICI καὶ MISSI DISCOSSORES, ὡς περιοδεύοντας ἀντιπροσώπους, ἀνακριτὰς καὶ ἀστυνομικούς των ἐπαγρυπνητάς. Οἱ περιοδεύοντες οὗτοι ἀστυνομικοὶ ἐπαγρυπνηταί, ἀντίγραφον τῶν ἄλλοτε Ρωμαίων Φρουμενταρίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν τῆς SCHOLA AGENTIUM IN REBUS κ.λ.π., ἀναφέρονται τὸ πρῶτον εἰς ἕνα Δ)γμα τοῦ Βασιλέως Κλωτὲρ Β΄ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15.10.615. Βραδύτερον ὁ Καρλομάγνος δι' ἐγγράφου τοῦ ἔτους 801 περιέγραψεν λεπτομερῶς τὴν ἐρευνητικὴν - ἀστυνομικὴν ἀποστολὴν καὶ δικαιοδοσίαν τῶν περιοδευόντων τούτων ἀντιπροσώπων, συνισταμένην εἰς διακρίβωσιν τῶν κατὰ τῆς διοικήσεως παραπόνων τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν παρακολούθησιν τῶν ξένων καὶ εἰς τὴν σύλληψιν ἐνόχων ἀξιοποίνων πράξεων (68).

---

(66) Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν βασικῶν καὶ σπουδαίων ὑπηρεσιῶν τῆς Χωρ)κῆς, τῶν ἐνωμοτιῶν, δι' ἃς ἀπευθύνετο εἰς τοὺς ἐνωμοτάρχας ὁ νομοθέτης ἀλλὰ εἰς τὰς ἐνωμοτίας, ἄρθρ. 117 κ.σ. Κανονισμὸς Χωροφυλακῆς.

(67) Μπερθελεμύ — Στασινοπούλου Διοικητικὸν Δίκαιον — Λέοντος Ἀμελὲν «Ἡ Ἀστυνομία καὶ τ' ἀπόκρυφά της — Α΄. ROCHE — M. LE CLERE — L. LERICH.».

(68) Ντιουρὰντ Τ. Δ. Κεφ. 19,3,2.

Τὸ ἐν συνεχείᾳ ἐπικρατῆσαν σύστημα τοῦ ἀκράτου φεουδαλισμοῦ ἔθεσεν εἰς τὸ περιθώριον τὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους της.

Ἕκαστος Φεουδάρχης ἤσκει διὰ τοῦ στρατοῦ του τὴν ἐπὶ τῶν ὑπηκόων ἀστυνόμευσιν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, ὅπερ ἀπετέλει τὸ Φεουδαλικὸν δίκαιον, βοηθούμενος παρ' ἑνὸς SENECHAL (ἀρχηγοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου).

Αἱ σταυροφορίαι καὶ οἱ συνεχεῖς πόλεμοι ἐπέφερον τὴν ἐξασθένισιν καὶ τὸν οἰκονομικὸν ξεπεσμὸν τῶν χωροδεσποτῶν, ἐξ ὧν ἄλλοι μὲν ἐξελίχθησαν εἰς ἀρχηγοὺς ληστρικῶν συμμοριῶν, ἄλλοι δὲ κατέφυγον εἰς ἐπιχειρήσεις παροχῆς ὁδικῆς ἀσφαλείας εἰς ταξιδεύοντας κ.λ.π.

Τὸ ἐμπόριον εἶχε περιέλθει εἰς τραγικὸν ἀδιέξοδον, τόσον συνεπείᾳ τῶν κινδύνων ἐκ τῶν συνεχῶν ληστρικῶν ἐπιθέσεων ὅσον καὶ ἐκ τῶν ἀφορήτων καὶ ἄνευ ἀνταλλάγματος τινος ἀσφαλείας φόρων καὶ μεταχειρίσεων ἀπὸ Φεούδου εἰς Φέουδον (διαπύλια τέλη, διαφορὰ νόμων διαφορὰ ἀντιλήψεων δικαίου κλπ.), καὶ ὡς νὰ μὴ ἤρκουν ταῦτα προσετέθησαν καὶ τὰ ἐκ τῶν θρησκευτικῶν διωγμῶν δεινά (69).

Πρὸ αὐτῶν ἡ Βασιλικὴ ἐξουσία εἶχε καταστῆ μία ἀδύναμος καὶ σκιώδης θεωρία, διότι οὐδαμοῦ ἀνεγνωρίζετο εἰμὴ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς κτηματικῷ συγκροτήματι.

Ἡ ἀφόρητος αὕτη κατάστασις συνήνωσε τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν λαὸν εἰς μίαν μακροχρόνιον ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Φεουδαρχῶν ὑπὸ τὴν ἐνδόμυχον εὐλογίαν τοῦ Βασιλέως.

Διὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἐδημιουργήθησαν τὰ παρὰ τῶν συντεχνιῶν διοικούμενα ἀστικὰ κέντρα, ὥστε νὰ ὑποστηρίζηται ὅτι «τὸ ζήτημα τῆς προελεύσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ ζήτημα τῆς προελεύσεως τῶν συντεχνιῶν»

Ἡ ἐπανάστασις αὕτη ἔσχεν πολλὰς κατευθύνσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτίστη ὑπῆρξεν καὶ ἡ πολιτικὴ καὶ Διοικητικὴ ἀπελευθέρωσις, διὰ τῆς δημιουργίας αὐθυπάρκτων καὶ κυριάρχων Δήμων - Κοινοτήτων, πρᾶγμα ὅπερ ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἶναι γνωστὸν ὡς ἀπελευθέρωσις τῶν Δήμων τοῦ 12ου Αἰῶνος.

«Αἱ κοινότητες ἔκοπτον νόμισμα, διέτασσαν καὶ ἤλεγχαν τὰ δημόσια ἔργα, κατεσκεύαζαν δρόμους, γεφύρας, καὶ διώρυγας, ἐλιθόστρωναν τοὺς δρόμους τῆς πόλεως, ὠργάνωνον τὸν ἀνεφοδιασμόν, ἀπηγόρευαν τὴν προαγορὰν ἐμπορευμάτων μὲ σκοπὸν τὴν μεταπώλησιν εἰς ὑψηλοτέρας τιμάς, ἔφεραν τοὺς ἀγοραστὰς καὶ τοὺς πωλητὰς εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις καὶ τὰς ἀγοράς, ἐπέβλεπαν τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμά, ἤλεγχαν τὴν ποιότητα τῶν προϊόντων, τιμωροῦσαν τὰς ἀπάτας, ἀποκτοῦσαν τὸ μονοπώλιον τῶν ἐξαγωγῶν καὶ εἰσαγωγῶν, ἀποθήκευαν σῖτον διὰ τὰ ἔτη σιτοδείας, ἐπρομήθευαν σῖτον εἰς νόμιμον τιμὴν εἰς περιπτώσεις κρίσεων καὶ ἐρρύθμιζαν τὰς τιμὰς τῶν βασικῶν τροφίμων καὶ τῆς μπύρας» (70).

«Τὰ δημοτικὰ συμβούλια καὶ οἱ αἱρετοὶ ἄρχοντες διηύθυνον τὴν πολιτοφυλακήν, ἤσκουν τὴν ἀστυνομίαν, ἀπένειμον δικαιοσύνην» (71).

Ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Οὖγο Καπὲτ συνεστήθη ἐν ἔτει 1032 ὁ θεσμὸς τοῦ Πρεβώ-

(69) Ντιουράντ Τ. Δ. Κεφ. 28, 4.

(70) Ντιουράντ Τ.Δ. Κεφ. 24,6

(71) Μπερθελεμὺ Τ. Α' σελ. 258.

του τῶν Παρισίων, εἰς ὃν ἀνέθεσεν τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐν ὀνόματί του ἀστυνομεύσεως καὶ ἀπονομῆς δικαιοσύνης, θέσας ὡς βοηθούς του τοὺς MISSI DISCOSSORES καὶ τοὺς SERGENTS A LA DOUZAIN. Βραδύτερον διώρισαν καὶ αἱ συντεχνίαι τὸν ἐμπορικὸν Πρεβῶτον, ὑποδεέστερον ὅμως τοῦ Βασιλικοῦ.

Προϊούσης τῆς ἐξεγέρσεως ὁ Βασιλεὺς ἔσπευσε νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν δικαιοδοσίαν του καί, ἀνατρεπομένων τῶν Φεουδαρχῶν τῇ ἐνισχύσει τῆς ἀστικῆς τάξεως, ἐγκατέστησεν εἰς ἑκάστην περιοχὴν ἕναν ἀντιπρόσωπόν του καλούμενον Σενεσσάλ, ὅστις διώκει τὰ στρατεύματα, ἤσκει ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ ἐπαρχίᾳ τὴν ἀστυνομίαν καὶ ἀπένειμεν δικαιοσύνην, ἐνῶ ἐντὸς τῶν πόλεων τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια καὶ αἱ συντεχνίαι εἶχον ὀργανώσει τὴν ἀστικὴν - Δημοτικὴν ἀστυνομίαν, ἐφ᾽ ἧς ἤσκει ἐποπτείαν ὁ Σενεσσάλ.

Ὁ Φίλιππος Δ΄ ἐν ἔτει 1302 διήρησε τὴν περιοχὴν τῶν Παρισίων εἰς 12 τμήματα, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐτοποθέτησεν ἕναν ἀστυνόμον ὡς βοηθὸν τοῦ Πρεβώτου.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΑ΄ κατορθώσας νὰ ἐπιβληθῇ ὁλοκληρωτικῶς κατήργησε τὸ αἱρετὸν τῶν Δημοτικῶν Συμβουλίων, ἅτινα διωρίζοντο ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὁλόκληρον δὲ τὴν χώραν διέτρεχον μέλη τῆς Βασιλικῆς Ἀστυνομίας καλούμενοι Βασιλικοὶ ἐπιμεληταί, οἵτινες προέβαινον, ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως καὶ ἐντολῇ τοῦ συμβουλίου τοῦ στέμματος, εἰς μίαν σκληρὰν ἀστυνόμευσιν τόσον διὰ τὴν δίωξιν καὶ σύλληψιν τῶν καταδιωκομένων ὅσον καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν τῶν κατὰ τόπους ἀρχῶν καὶ ὑπαλλήλων (72).

Καταργηθείσης ἐκ νέου τῆς Δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς ἐλευθερίας, ὁ Βασιλεὺς ὡς μοναδικὴ πηγὴ δικαίου καθώριζεν καὶ διώριζεν, ὡς ἀρχιαστυνόμος, τοὺς βοηθούς του ἀστυνόμους ὑπαγομένους εἰς ἐνδιάμεσα τινὰ πρόσωπα, ὡς εἰς τὸν Πρεβῶτον κ.λ.π., παρὰ ταῦτα ὅμως ὡρισμένοι Δῆμοι διετήρησαν τὰ κοινοβούλια καὶ τινας πρωτοβουλίας, ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς τοπικῆς ἀστυνομίας.

Ὁ Ἐρρῖκος ΙΙΙ τῆς 20.5.1583 ἐξέδωκε νόμον περὶ ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀστυνομίας τῶν Παρισίων ἀλλ᾽ ἡ κατάστασις δὲν ἐβελτιώθη, καθ᾽ ὅσον οἱ Παρίσιοι εἶχον καταστῆ καταφύγιον τῶν διασημοτέρων κακοποιῶν τῆς Γαλλίας καὶ ἡ πόλις τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀνασφαλείας.

Εἰσηγήσει τοῦ Κολμπὲρτ ὁ Λουδοβῖκος ΙΔ΄ διὰ τοῦ νόμου τῆς 15.3.1667 ἐδημιούργησε τὸ σύστημα τῶν Δ)νσεων Ἀστυνομίας, ἐν τῇ εἰσηγήσει του δὲ οὗτος ἔγραφεν:

«Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας πρέπει νὰ φορῇ ἑρμίναν ὡς ἔμβλημα σοφίας, ἀλλὰ καὶ ὅταν οἱ πόδες του πατοῦν ἐπὶ τῆς γῆς πρέπει νὰ ἠχοῦν οἱ πτερνιστῆρες ὡς ἔμβλημα δυνάμεως, πρέπει ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας νὰ εἶναι ἀπαθὴς ὡς δικαστὴς καὶ στρατιώτης, νὰ εἶναι ἀτρόμητος, νὰ μὴ ὠχριᾶ πρὸ τῶν πλημμυρῶν τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆςπανώλους τῶν νοσοκομείων, νὰ μὴ δειλιᾶ πρὸ τῶν λόγων τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν ἀπειλῶν τῶν Αὐλικῶν».

Ἐκ τῆς εἰσηγήσεως ταύτης καταφαίνεται ἡ παρεχομένη ἁρμοδιότης καὶ δικαιοδοσία εἰς τὴν ἀστυνομίαν διὰ τὴν περιοχὴν τῶν Παρισίων, ἤτοι ἐπιβολὴ τῆς τάξεως, Δημοσία ὑγεία ἐφαρμογὴ νόμων καὶ συνδρομὴ κατὰ τὰς θεομηνίας.

---

(72) Κρουζέ — Μουνσιὲ Κεφ. Β΄., 1. «Ὁ Βασιλεὺς ἀσκῶν τὴν ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν μὲ τοὺς Βασιλικοὺς ἐπιμελητάς του, τοὺς κατασκόπους καὶ πράκτοράς του, ποὺ εἶναι ἐγκατεσπαρμένοι παντοῦ....».

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος ὁ θεσμὸς τῆς ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ κράτους Δημοτικῆς ἀστυνομίας εἶχεν ἐφαρμοσθῆ εἰς ὅλας τὰς Γαλλικὰς πόλεις, βοηθούσης τοὺς Βασιλικοὺς ἐπιμελητὰς - ἐπιτρόπους, ἀσκούντας ἀστυνομικὰ καθήκοντα ὑπὸ εὐρεῖαν ἔννοιαν καὶ φέροντας τὸν τίτλον «ἔφοροι τῆς δικαιοσύνης, τῆς Ἀστυνομίας καὶ τῶν Δημοσίων οἰκονομικῶν».

Ἔκτοτε ὁ ἀφορῶν τὰς πόλεις ἀστυνομικὸς οὗτος θεσμὸς ὑπέστη πλείστας ὅσας ἀλλαγὰς καὶ μεταμορφώσεις, τόσον ἀναλόγως τῆς προσωπικότητος τῶν Βασιλέων ὅσον καὶ ἀναλόγως τῶν ἐξεγέρσεων καὶ κοινωνικῶν ἐναλλαγῶν.

Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις ἐπανέφερε τὸν θεσμὸν τῶν Δημοτικῶν ἀστυνόμων καὶ τῶν ἀξ)κῶν εἰρήνης διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τάξεως, παραχωρήσασα διὰ τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου Ἀστυνομικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα εἰς τοὺς Δημάρχους ἐντὸς τῶν πόλεων ἐπὶ ἀντικειμένων, περὶ ὧν παρ᾽ ἡμῖν τὸ Δ)γμα τῆς 31.12.1836. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἑνὸς σκέλους.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον θεσμὸν τῶν Σενεσσὰλ εὑρίσκομεν ὅτι ὁ θεσμὸς οὗτος ἀποκτήσας ἰδιαιτέραν αἴγλην εἰς βάρος τῆς Βασιλικῆς ἐξουσίας παρηγκωνίσθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, καὶ τὸ ἔτος 1185 τὰ καθήκοντα τῆς δικαστικῆς καὶ ἀστυνομικῆς δικαιοδοσίας ἀνετέθησαν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως εἰς ἕτερον αὐλικὸν ἀξιωματοῦχον, εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Βασιλικῶν στρατευμάτων (CONNETABLE), πρὸς πρόληψιν δὲ νέας εἰς βάρος του κυριαρχικῆς ἐξογκώσεως καὶ τοῦ ἀξιωματούχου τούτου, ὥρισεν ὅπως ἡ ἀστυνόμευσις καὶ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης εἰς τὰ στρατόπεδα καὶ τὴν αὐλὴν ἐνασκεῖται ὑπὸ τοῦ MAREGHAL DE FRANCE (στρατάρχου τῆς Γαλλίας).

Ὅταν λέγομεν στρατόπεδα νοοῦμεν ἐκτὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ τοὺς εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοπέδου ἀπασχολουμένους ἢ ὁπωσδήποτε ἐργαζομένους καὶ κοινωνούντας ἰδιώτας, προκειμένου περὶ ἀνοικτοῦ χώρου, ἢ ὁλοκλήρου τὸν ὑπὸ τοῦ φρουρίου περικλειόμενον χῶρον.

Βαθμιαίως ὁ θεσμὸς τοῦ Μαρεσὰλ περιέλαβε πλείονας στρατάρχας, ὥστε κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μαζαρίνου νὰ ὑπάρχουν 16 τοιοῦτοι, εἷς ὅμως εἶχεν τίτλον «Στρατάρχης τῆς Γαλλίας».

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δυαρχία ἔλαβε τὸν τίτλον «LA CONNETABLIE ET MARECHAUSSE DE FRANCE» (**Ἡ Κονεταμπλὶ καὶ Μαρεσσοσὲ τῆς Γαλλίας**), εἰς ἔνδειξιν δὲ τῆς Βασιλικῆς εὐνοίας καὶ τοῦ Πορφυρογενήτου τοῦ θεσμοῦ ἐπετράπη εἰς τὰ μέλη τῆς ἐξουσίας ταύτης νὰ φέρωσι εἰς τὴν στολήν των τὰ Βασιλικὰ διακριτικά, ἤτοι λευκὰ ἀμφιμασχάλια (AIGULLETES BLANCHES) καὶ ὡς ἔμβλημα τόσον διὰ τὴν στολὴν ὅσον καὶ διὰ τὰ λάβαρά των (GUIDONS) γυμνὴν κατακόρυφον σπάθην ἐντὸς κύκλου, περιφερειακῶς ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνεγράφετο. «Τὸ ξίφος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς δικαιοσύνης» προστεθέντος μετὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν «καὶ τοῦ Νόμου «LE GRAIVE AU SERVICE DU JUSTICE - ET DE LA LOI). Εὑρισκόμεθα εἰσέτι εἰς τὴν χαραυγὴν τῆς περιόδου τοῦ ἡγεμονικοῦ δικαίου, ὅπερ ἀνεπήδησε ἐκ τῆς πάλης τοῦ Βασιλέως κατὰ τῶν Φεουδαρχῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν «Τῶν Δήμων», βαίνοντες πρὸς τὴν περίοδον τῆς ἀπολυταρχίας καὶ τῆς δημιουργίας ἀστυνομικοῦ κράτους διὰ τοῦ JUS POLITIAE, ὅτε ὁ ἡγεμὼν ἀστυνόμευε διὰ τῶν στρατευομένων καὶ τῶν περὶ αὐτόν.

Μετὰ τὴν τελικὴν νίκην τοῦ Βασιλέως, αἱ ἀνάγκαι ἐπληνθύνθησαν, τὸ δίκαιον κατέστη πολύπλοκον καὶ τὰ στρατόπεδα ἐπηυξήθησαν ἀναπτυχθέντα καθ' ὅλην τὴν χώραν, δι' ὃ τόσον ἡ ἀστυνόμευσις, ὅσον ἰδία ἡ ἀπονομὴ δικαιοσύνης, ἀπήτησαν εἰδίκευσιν, ἐπαγγελματικὴν καταρτισιν καὶ κυρίως νομομάθειάν τινα. Οὕτω ἀνεπήδησεν ὁ θεσμὸς τοῦ Πρεβώτου (PREVOT) ἐν τῇ Μαρεσσοσέ.

Παρ' ἑκάστῳ Μαρεσσάλ ἐτοποθετήθη εἰς Πρεβῶτος, ὅστις, αὐτοπροσώπως κατ' ἀρχήν, μεθ' ἑνὸς γραμματέως, ἐδίκαζε τὰ ἐν τῇ αὐλῇ καὶ ἐν τοῖς στρατοπέδοις ἀδικήματα κτὶ ἐπέβαλε διὰ τῆς ἀστυνομεύσεως τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν. Οὕτω ὁ Πρεβῶτος εἶναι ὁ πρῶτος ἀξ)κὸς τῆς Χωρ)κῆς ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ ἀστυνομικῶν δικαστηρίων, ἀντικατασταθεὶς βαθμολογικῶς ὑπὸ τοῦ Μοιράρχου καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἱστορικὴν πηγὴν τῶν Στρατονομικῶν δικαστηρίων.

Τὸ ἔτος 1373 τὸ δικαστήριον τοῦτο τῆς αὐλῆς ἐγκατεστάθη «εἰς τὴν μαρμαρίνην τράπεζαν τοῦ δικαστικοῦ μεγάρου», ἔνδειξις τῆς νίκης τοῦ βασιλικοῦ Πρεβώτου κατὰ τοῦ ἐμπορικοῦ Πρεβώτου, ὃν εἶχον δημιουργήσει τὰ ἐμποροεπαγγελματικὰ συνδικάτα, καὶ τῆς ἑνοποιήσεως τῆς Γενικῆς Ἀστυνομίας.

Οἱ ἐπανερχόμενοι σταυροφόροι εὑρίσκοντες τὰς ἑστίας των διαλελυμένας καὶ μὴ εἰθισμένοι πλέον εἰς τὴν ἐργασίαν ἐτρέποντο εἰς πάσης φύσεως βιοπραγίας διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν.

Ἐκτὸς ὅμως τούτων, ἐπηκολούθησεν ὁ ἑκατονταετὴς πόλεμος (1337—1453), ὅστις ἐπλημμύρισε τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς πλέον ἀγρίας ἐγκληματικότητος. «Ἀπὸ τοῦ XIV αἰῶνος οἱ μισθοφόροι στρατιῶται, οἵτινες εἶχον στρατολογηθῆ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ἑκατονταετοῦς πολέμου, κακῶς πληρωνόμενοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκκεχειρίας, δὲν ἐχρησιμοποίουν καθόλου αἰτήσεις ὅπως ἀποζῶσιν εἰς βάρος τῶν κατοίκων, συνησπίζοντο καθ' ὁμάδας καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ ὁδοιπόρου, τοῦ ἐκδορέως, τῶν τριάκοντα χιλιάδων διαβόλων, διέπραττον ληστείας εἰς τὴν ὕπαιθρον. Ἡ ἱστορία διετήρησεν τὴν ἀνάμνησιν τῶν συμμοριῶν αὐτῶν ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν Αἱ μεγάλαι κομπανίαι» (73).

Τὴν κατάστασιν ταύτην ἦσαν ὑποχρεωμένοι ν' ἀντιμετωπίσωσιν οἱ Πρεβῶτοι μετακινούμενοι ἐπικεφαλῆς ἐφίππου δυνάμεως ἀπὸ στρατοπέδου εἰς στρατόπεδον, ἀλλ' ἡ ἀνεπάρκειά των κατέστη εὔλογος. Πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἀναπλήρωσιν τῶν Πρεβώτων ἐδημιουργήθησαν, ὡς βοηθοὶ — ἀναπληρωταί, οἱ «Πρεβωτικοὶ Ὑπολοχαγοὶ» «lieutenant du prevot), τουτ' ἔστιν οἱ παρὰ τῇ Γαλλικῇ Χωρ)κῇ ὑπομοίραρχοι ἢ ἀντιμοίραρχοι.

Ἀλλ' ἡ ἀντιμετώπισις καὶ καταδίωξις τῶν συμμοριῶν ἀπήτει ἐξ εἰδικευμένων ἀνδρῶν ὑλικὴν δύναμιν, δι' ὃ καὶ τὸ ἔτος 1439 ἐδημιουργήθησαν οἱ πρῶτοι ἐπαγγελματίαι ἔφιπποι στρατιῶται καὶ τὸ ἔτος 1448 οἱ πεζοί, πρὸς δήλωσιν δὲ τοῦ ἐπαγγέλματός των ἀπεκλήθησαν οὗτοι γενικῶς ἄνθρωποι τῶν ὅπλων

Ἐπὶ κεφαλῆς δυνάμεως ἐκ τούτων οἱ Πρεβῶτοι ἢ οἱ βοηθοί των, περιεπόλουν τὰ στρατόπεδα ἀπονέμοντες τὴν δικαιοσύνην εἴς τε τοὺς στρατιωικοὺς καὶ εἰς τοὺς ἐν τοῖς στρατοπέδοις ὑπηρετοῦντας ἐν γένει ἰδιώτας καὶ ἤσκουν τὴν ἐπ' αὐτῶν Ἀστυνομίαν ἐν γένει καὶ κυρίως καταδιώκοντες τοὺς λιποτάκτας.

---

(73) Ἀμελὲν — Κανα — σελ. 38 — Ντιουρὰντ Τ. Στ'. Γεφ. 3,6.

Μέχρι τοῦ 1514 ἔτους, κατὰ ταῦτα, ἡ Κοννεταμπλὶ - Μαρεσσοσὲ ἤσκει ἐπηυξημένα στρατονομικὰ καθήκοντα τόσον ἐν πολέμῳ ὅσον καὶ ἐν εἰρήνῃ.

Διὰ τοῦ Δ) τος τῆς 25-1-1536 ἡ δικαιοδοσία αὕτη ἐπεξετάθη καὶ πέραν τῶν στρατοπέδων καὶ φρουρίων ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν στρατιωτικῶν, ἀνατεθέντος εἰς τὸ σῶμα τοῦτο καὶ τοῦ ἔργου τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἐπὶ τῶν μεγάλων ὁδῶν ὡς καὶ ἐκδικάσεως τῶν ἐπ' αὐτῶν λαμβανουσῶν χώραν ἐκνόμων πράξεων, ἀνεξαρτήτως τῆς ἰδιότητος τῶν δραστῶν.

Ὅπως βλέπομεν τὸ σῶμα τοῦτο εἶχεν μὲν ἡγεσίαν καὶ κατώτερα ὄργανα στρατιωτικῆς προελεύσεως, ἀλλὰ ὡς κυρίως βαθμοφόρους εἶχεν εἰδικευμένους εἰς τὰ τῆς ἀστυνομίας καὶ δικαιοσύνης.

Τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Σώματος τούτου ηὔρυνον αἱ ἐκ τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου (1618—1648) ἀνακύψασαι νέαι κοινωνικαὶ ἀναταραχαὶ καὶ ἀνάγκαι, ὅτε ἀκόμη δὲν εἶχεν ἐπεκταθῆ τὸ ἀστυνομικὸν σύστημα εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Γαλλίας, Οὕτω ἀνετέθησαν εἰς τὴν Μαρεσσσὲ ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως ἀστυνομικὰ καθήκοντα εἰς διαφόρους πόλεις, εἰς ὁλόκληρον τὴν ὕπαιθρον καὶ κυρίως ἐπὶ τοῦ ὁδικοῦ δικτύου καὶ τῶν κόμβων αὐτοῦ, καθήκοντα μὴ περιλαμβάνοντα τ' ἀντικείμενα τῆς κατωτέρας δημοτικῆς ἀστυνομεύσεως ἀλλὰ τῆς γενικῆς κρατικῆς τοιαύτης, εἴδομεν ὅμως ἀνωτέρω τὴν ὑποχρέωσιν τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας νὰ συντρέχῃ τοὺς φορεῖς τῆς κρατικῆς ἀστυνομεύσεως.

Ἐκτὸς τοῦ Πρεβώτου καὶ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ ὑπολοχαγοῦ ἑκάστη μονὰς τῆς Μαρεσοσσὲ ἀπετελεῖτο καὶ ἐξ ἑνὸς μαχίμου ἀξ) κοῦ, καλουμένου «ἀξ) κὸς τῆς σπάθης», ὅστις διώκει τοὺς μαχίμους ἄνδρας καὶ ἐνήργει κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Πρεβώτου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἡ διφυὴς προέλευσις τῆς Χωρ) κῆς, διὰ τῆς συνυπάρξεως καὶ συνεργασίας τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς μετὰ τῆς στρατιωτικῆς τοιαύτης ἐν τῇ αὐτῇ μονάδι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ. Τὸ ἔτος 1472 ἡ Μαρεσοσσὲ κατέστη γενικῶς ἁρμοδία διὰ τὴν ἄσκησιν στρατονομίας καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης.

Κατὰ τὸ 1530 εἰς ἑκάστην Πρεβωτικὴν ὁμάδα προσετέθη καὶ εἷς ἐγκληματολόγος ὑπολοχαγός, διὰ τὴν διαλεύκανσιν τῶν διαφόρων σκοτεινῶν ἐγκλημάτων ὡς καὶ εἷς ἀριθμὸς γραφέων καὶ τὸ 1536 ἡ ἁρμοδιότης τῶν ὁμάδων τούτων προσέλαβε ὁριστικὴν μορφὴν ἀστυνομίας καὶ στρατονομίας, ἐπὶ πλέον δὲ προσδιωρίσθη συγκεκριμένη περιοχὴ δικαιοδοσίας δι' ἑκάστην τοιαύτην μονάδαν.

Διὰ τοῦ Δ) τος ῆς 9-3-1720 τὸ σύνολον τῆς Μαρεσοσσὲ κατενεμήθη εἰς ἐνωμοτίας καὶ ἀντικατεστάθησαν οἱ Πρεβῶτοι καὶ βοηθοὶ αὐτῶν διὰ νέας ἱεραρχίας καὶ στελεχώσεως ὑπὸ τὸν Γενικὸν Βασιλικὸν Πρεβῶτον.

Κατὰ τὴν νέαν ταύτην διάρθρωσιν ἡ Μαρεσοσσὲ περιελάμβανε ὑπολοχαγοὺς τῆς Ἀ σ τ υ ν ο μ ί α ς, Παρέδρους, Εἰσαγγελεῖς, Γραφεῖς - Λογιστάς, Δ) τὰς ἐνωμοτιῶν βοηθοὺς αὐτῶν καὶ τοξότας μετὰ σαλπιγκτῶν.

Αἱ ἐνωμοτίαι ὑπὸ τὴν διοίκησιν εἰδικοῦ πολιτικοῦ βαθμούχου (EXEMPT) μὲ βοηθοὺς ἕναν ἐνωμοτάρχην καὶ ἕναν Ὑπεν) ρχην, κατενεμήθησαν εἰς περιοχὰς καὶ κατὰ μῆκος τῶν μεγάλων ὁδικῶν ἀρτηριῶν.

Τὸ διάταγμα 1768 κατήργησε τὴν μέχρι τότε κληρονομικότητα τῶν ἀξιωμάτων.

Ἡ Μαρεσοσσὲ ἀπετέλει ἐπίλεκτον σῶμα περὶ τὸν Βασιλέα καὶ διέθετεν ἰδιαίτερον κενοτάφιον εἰς τὰς Βερσαλλίας διὰ τοὺς ἐπιφανεῖς ἐξ αὐτῶν.

Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις κατήργησε μὲν τὴν Πρεβωτικὴν δικαιοσύνην, διετή-

ρησεν ὅμως τὸ Σῶμα τῆς Μαρεσοσσέ, μετωνομάσασα τοῦτο εἰς Ἐθνικὴν Χωρ)κήν, διὰ τοῦ νόμου τῆς 16-2-1791, τοῦ ὁποίου τὸ πρῶτον ἄρθρον ἔχει ὡς ἀκολούθως La marechaussee portera desormais le nom de gendarmeriè nationale (ἡ Μαρεσσοσὲ θὰ φέρει ἐφεξῆς τὸ ὄνομα Ἐθνικὴ Χωροφυλακή).

Διὰ τοῦ νόμου τῆς 17-4-1798 ἐξεδόθη ὁ νέας ὀργανισμὸς τῆς Ἐθνικῆς χωροφυλακῆς, προσδιορισθείσης τῆς μικτῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητός της ἐπὶ τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Ὁ Νόμος οὗτος ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῶν ἐκδοθέντων ἔκτοτε νέων ὀργανισμῶν, ἤτοι τοῦ Δ)τος τῆς 31-7-1801, δι' οὗ ἐπηυξήθη ἡ δύναμις εἰς 2.500 ἐνωμοτίας κατανεμηθείσας εἰς 27 λεγεώνας τῶν 4 λόχων ἑκάστη καὶ κατηρτίσθη τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ σώματος ἐξ ἑνὸς αὐτοκρατορικοῦ στρατάρχου, ἑνὸς γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, δύο Μεραρχιακῶν στρατηγῶν καὶ 4 στρατηγῶν ταξιαρχιῶν, τοῦ Δ)τος τῆς 24-9-1805, δι' οὗ ἕνεκεν οἰκονομιῶν καθιερώθη ὅπως ἡ στρατοπεδία τῆς χωρ)κῆς βαρύνῃ ἐξ ὁλοκλήρου τοὺς κατοίκους ἑκάστου νομοῦ, καθεστὼς ὅπερ ἴσχυσεν μέχρι 30-3-1931, βάσει τοῦ ὁποίου ἐθεσμοθετήθη παρ' ἡμῖν νὰ πληρώνωσι τὰ ἐνοίκια τῶν οἰκημάτων Χωρ)κῆς οἱ οἰκεῖοι Δῆμοι καὶ νὰ παρέχωνται καταλύματα μετά τινων χρειωδῶν, τοῦ Δ)τος τῆς 29-10-1820 δι' οὗ σχεδὸν ἐπανελήφθησαν αἱ διατάξεις τοῦ 1798 ἀποβληθεισῶν τῶν αὐτοκρατορικῶν Διατάξεων, τοῦ Δ)τος τῆς 1-3-1854 καὶ τοῦ μέχρι σήμερον σχεδὸν ἰσχύοντος τοιούτου τῆς 20-5-1903.

Τὰ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν χωρ)κὴν ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Δ)τος τῆς 29.10.1820, ὅπερ ὑπῆρξεν ἔργον τοῦ Στρατηγοῦ Ντὲ - λατοὺρ - Μομπούργκ, Ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν.

Τὸ Διάταγμα Ντὲ Λατοὺρ διακρίνεται διὰ τὸν ἐπηυξημένον ἐμφαντικὸν τονισμὸν τοῦ στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος τοῦ Σώματος, μέχρι σημείου, ὥστε νὰ καθιερώσῃ εἰδικὸν προοίμιον ἐν ταῖς συντασσομέναις ἐκθέσεσι ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν του (ἡμεῖς ὁ χωρ)λαξ...ἐνδεδυμένος **στὴν στολήν μου καὶ συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχηγῶν** μου.... συνέλαβον τὸν ...).Ὁ τοιοῦτος τονισμὸς ὀφείλεται εἰς ἀντίδρασιν ἔναντι τῆς κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Ναπολέοντος χρησιμοποιήσεως εἰς τὴν πολιτικὴν ἀστυνομίαν τῆς χωρ)κῆς, πρᾶγμα ὅπερ ἔφερον βαρέως οἱ ἡγέται τοῦ σώματος, διότι ἐγένετο ἀφορμὴ παρεκτροπῶν. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὁ συντάκτης ἐν τῇ προσπαθείᾳ του ν' ἀποφύγῃ τὴν πολιτικὴν διοίκησιν περιέπεσεν εἰς ὁλοκληρωτικὴν καὶ μονολιθικὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν.

Ἐκ τοῦ Νόμου 1898 καὶ τῆς βάσει τούτου νομολογίας ἡ Γαλλικὴ Χωρ)κὴ ἔχει γενικὴν ἐδαφικὴν ἁρμοδιότητα καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἔχουν ὑποχρέωσιν ἢ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνωσι ὑπὲρ τοῦ νόμου ἐν παντί, ἔστω καὶ παρόντων ὀργάνων τῆς κρατικῆς ἢ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας, κατὰ κανόνα ὅμως διετηρήθη ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ ἐπεμβάσεως ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς παρ' ἧς ὑπηρετοῦσι περιφερείας.

Ἕτερα ἐκ τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν εἰσὶν ἡ μικτὴ φύσις τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἡ τονιζομένη ἐλευθερία δράσεως μὲ μόνην τὴν ἐκ νόμου ἐξάρτησιν.

Ἰδοὺ ἡ ἱστορία τῶν ἀμφιμασχαλίων, τοῦ στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος, τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος κατὰ τοὺς παρωχημένους αἰῶνας. Κατὰ τὰς τελετὰς καὶ ἐξόδους τῶν Βασιλέων ἡ Μαρεσοσσὲ ἠκολούθει εὐθὺς ἀμέσως πλαισιώνουσα τούτους, τόσον διὰ τὴν ἀσφάλειαν ὅσον καὶ διὰ τὴν αἴγλην, καὶ οὕτω ἐκ τῶν αἰώνων τὸ προνόμιον τῆς εὐθύνης τῆς χωρ)κῆς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Βασιλέων καὶ τῶν με-

λῶν τῆς οἰκογενείας των, τῆς Αὐλῆς καὶ τῶν ἀνηκόντων Αὐτοῖς. Ἡ σήμερον κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετὰς συνοδεύουσα τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα Ἴλη ἐκ τοῦ στρατοῦ δὲν ἔχει ἱστορικὴν θέσιν, διότι αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν χωρ)κήν.

Οὕτω κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ Χωρ)κὴ ἀπέκτησε τὴν διπλήν της ἰδιότητα καὶ ἀποστολήν, ἤτοι τῆς ἀστυνομεύσεως ἐν τοῖς στρατεύμασι καὶ τῆς ἀστυνομεύσεως ὑπὲρ τοῦ νόμου ἐπὶ τῶν πολιτῶν, ἐπιτηροῦσα μάλιστα παλαιότερον καὶ τὰ ἔργα τῆς τοπικῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας.

Προείπομεν ὅτι ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις ὄχι μόνον διετήρησε τὴν χωρ)κὴν ἀλλὰ καὶ ἐκτιμῶσα ἰδιαιτέρως ταύτην, τῆς παρέσχε ἐπηυξημένην δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν συλλήψεων. Διεκηρύχθη ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῇ τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας, εἰμὴ εἰς τὰς ρητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου καθοριζομένας περιπτώσεις καὶ συνεπῶς ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ δὲν ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ προβῇ εἰς τὴν σύλληψιν τινὸς πρὸς διενέργειαν τῶν ἀναγκαίων ἐπαληθεύσεων. Διὰ τὴν Χωρ)κὴν ὅμως δὲν συνέβη τὸ ἴδιον, διότι δυνάμει τοῦ ἄρθρου 125 τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ ταύτης νόμου τῆς 17ης Ἀπριλίου 1798 ἡ ἔννοια τῶν συλλήψεων διεκρίθη (74) εἰς τὸ συλλαμβάνειν καὶ κρατεῖν, ἤτοι χαρακτῆρος καθαρῶς κατασταλτικοῦ καὶ εἰς τὸ συλλαμβάνει καὶ ὁδηγεῖν, μέτρον προληπτικῆς ἀστυνομεύσεως.

Παραθέτομεν ἐνδεικτικῶς περιπτώσεις τινὰς τοῦ δικαιώματος τούτου τῆς Γαλλικῆς Χωροφυλακῆς.

1.— Ἐπὶ τῶν ἐν μέθῃ καταλαμβανομένων ἀνὰ τὰς ὁδοὺς (ἄρθ. 15 Ν. 1.10.1917).

ΙΙ.— Ἐπὶ τυχηρῶν παιγνίων κατὰ τὰς ἐμποροπανηγύρεις οἱ ὕποπτως συμπεριφερόμενοι ὁδηγοῦνται ἐνώπιον τοῦ Δημάρχου ἢ τοῦ Εἰρηνοδίκου (ἄρθρ. 212 Δ)τος 20.5.1903).

ΙΙΙ.— Ἐπὶ κυνηγῶν ἀγνώστου ταυτότητος προσάγονται ὁμοίως (ἄρθρ. 125 Ν. 17.4.1798 καὶ ἄρθρ. 25 Ν. περὶ θήρας).

ΙΥ.— Ἄτομα στερούμενα ταυτότητος ὁδηγοῦνται εἰς τὴν Ἐνωμοτίαν (ἄρθρ. 165 Δ) τος 20.5.1903).

Υ.— Παρόντες καὶ ἀπόντες στρατιωτικοὶ ὁδηγοῦνται εἰς τὴν Ἐνωμοτίαν.

ΥΙ.— Παράφρονες δραπετεύσαντες συλλαμβάνονται καὶ παραδίδονται εἰς τὴν πολιτικὴν ἀρχήν.

ΥΙΙ.— Πᾶν ὕποπτον ἄτομον ἐπιτηρεῖται καὶ εἰδοποιεῖται ὁ Εἰσαγγελεὺς κλπ.

Ἡ τοιαύτη ἱστορία καὶ ἀποσολὴ τῆς Γαλλικῆς χωρ)κῆς ἤγαγε τὸν Ναπολέοντα νὰ ἐκφρασθῇ ὑπεροπτικῶς (75) καὶ ὅλους τοὺς Γάλους ν' ἀγαποῦν καὶ νὰ ἐκφράζονται ἐνθουσιωδῶς διὰ τὸ Σῶμα τοῦτο.

«Πόθεν ἔρχεται ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τὸν ὁποῖον διεκδικεῖ ἡ διδκαστικὴ ἐξουσία ἀπὸ τὸν στρατὸν καὶ ὁ στρατὸς ἀπὸ τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν;

---

(74) Ἡ Διάταξις αὕτη ἐπαναλαμβάνεται εἰς ὅλους τοὺς μετέπειτα ὀργανισμοὺς τῆς Γαλλικῆς Χωρ)κῆς. Σχετικαὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 117 τοῦ Κανονισμοῦ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Χωρ)κὴν αἵτινες ἐξεχώρησαν παρόμοιον δικαίωμα. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου βλ. ἀμέσως κατωτέρω.

(75) A. ROCHE «c' est une organisation a part n' existe dans aucun psys de l' Europe. G' est une surveilance moitie civille, moitie militaire Repandue Sur toute lasurface et qui donne les raportes les plus precis».

«Ἡ καθολικὴ αὕτη ἀφοσίωσις τῆς χωρ)κῆς, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος τὸ ὁποῖον ἦλθεν μέχρις ἡμῶν διὰ τῶν αἰώνων. Χάρις εἰς τὸ στρατιωτικὸν αὐτὸ πνεῦμα, ἐν μέσῳ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ μας, ὁ ἄνθρωπος, ὁ πλέον ἄξιος σεβασμοῦ εἶναι ὁ χωρ)λαξ, διότι εἶναι ὁ φρουρὸς τοῦ Νόμου... πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ νόμου ὅστις πλήττει ἀπὸ τὸν νόμον ὅστις προστατεύει», ἔγραφεν ἐν ἔτει 1852 ὁ στρατηγὸς Ἀμπὲρτ (76).

Αὐτῶν τῶν θεσμῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας καὶ χωρ)κῆς, ἀντίγραφα περίπου μετεφυτεύθησαν εἰς τὸ νεοπαγὲς Ἑλληνικὸν κράτος καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀποστολὴ τῆς συσταθείσης Ἑλληνικῆς Χωρ)κῆς περιελάμβανε ὅ,τι εἶχεν δεχθῆ ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις ἐκ τοῦ JUS POLITIAE, ὑπὸ μίαν ἀέναον «Πρεβωτικὴν» περιπολίαν καὶ δι᾽ ἕναν κύκλον καθηκόντων, ὧν ἀμέσως κατωτέρω γίνεται ἡ παράθεσις τῶν πλέον σημαινόντων καὶ ἅτινα ἀπετέλεσαν τὴν μέχρι τοῦ 1906 ἀποστολὴν καὶ ἁρμοδιότητα τῆς Ε.Β.Χ.

III ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΑΣ. ΧΩΡ)ΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΣΤΑΣΙΝ

Ὁ βασικὸς σκοπὸς τῆς συστάσεως τῆς Ἑλληικῆς Χωρ)κῆς περιελήφθη εἰς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ὀργανισμοῦ, ὁ ὁρισμὸς ὅμως οὗτος ἀνελύθη λεπτομερῶς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ οὗτινος περίληψιν παρεθέσαμεν ἤδη. Παρ᾽ ὅτι ἡ περίληψις αὕτη θίγει τὰ τὰ βασικώτερα σημεῖα, ἐν τούτοις δὲν ἀποτελεῖ ἐπαρκῆ καὶ πλήρη εἰκόνα τοῦ ἀνατεθέντος εἰς τὴν χωρ)κὴν πολυσχιδοῦς καὶ ἰδιομόρφου ἔργου. Τὴν εἰκόνα ταύτην δύναται νὰ λάβῃ τις ἐὰν μελετήσῃ προσεκτικῶς αὐτὸ τοῦτο τὸ κείμενον τοῦ Κανονισμοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ πλεῖσται ἐπὶ μέρος διατάξεις ἀποτελοῦν καὶ σήμερον ἀκόμη ἀντικείμενον θαυμασμοῦ, ἐκ τοῦ εἰς ταύτας συσσωρευμένου θησαυροῦ πείρας καὶ μελέτης.

Ἐξηγήσαμεν ἤδη ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ μεταφέρομεν ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὸ κεί μενον τοῦ Κανονισμοῦ, πλήν, παρ᾽ ὅλον ὅτι παρεθέσαμεν τὸ κείμενον τῆς εἰσαγωγῆς ἵνα ὁλοκληρώσωμεν τὴν ἐπισήμανσιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Σώματος καὶ ἵνα δοθῇ μία κατὰ τὸ δυνατὸν σαφὴς εἰκὼν τοῦ ἀρχῆθεν ἀνατεθέντος εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Χωρ)κῆς πολυσχιδοῦς ἔργου, μεταφέρομεν ἐνταῦθα αὐτουσίας τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 117 Κ. Χ., ὅπερ ἔχει τεθῇ ὑπὸ τὴν ἐπικεφαλίδα:

«ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΘΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΝΩΜΟΤΙΩΝ»

«Ἄρθρον 117. Αἱ διηνεκεῖς καὶ συνήθεις ἐργασίαι τῶν Ἐνωμοτιῶν τῆςΒασιλικῆς Χωρ)κῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1ον. Περιφέρονται καὶ ἐκτελοῦν περιπόλους εἰς τοὺς μεγάλους καὶ μικροὺς δρόμους καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς προσδιορισμένης δικαιοδοσίας των καὶ ἐπικυρώνουν τοῦτο καθ᾽ ἡμέραν εἰς τὸ βιβλίον τῆς ἑβδομαδιαίας ὑπηρεσίας παρὰ τοῦ Δημάρχου ἢ τοῦ Δημαρχικοῦ παρέδρου ἢ ἄλλων γνωστῶν ὑποκειμένων.

2ον. Συνάζουν καὶ ἐκθέτουν ὅλας τὰς δυνατὰς πληροφορίας περὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων κάθε εἴδους, καθὼς καὶ περὶ τῶν αὐτουργῶν καὶ συναιτίων αὐτῶν, καὶ γνωστοποιοῦν ταῦτα εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς.

3ον. Ἀναζητοῦν καὶ καταδιώκουν τοὺς κακούργους.

---

(76) A. ROGHE σελ. 501

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΝΙΚ. ΒΟΥΤΥΡΑΚΗΣ
Ὑποστράτηγος
Ὑπαρχηγὸς Χωροφυλακῆς

4ον. Συλλαμβάνουν τοὺς ἐγκληματοῦντας ἐπ' αὐτοφώρῳ καθὼς καὶ τοὺς χαρακτηριζομένους ὡς ἐγκληματίας ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην.

5ον. Συλλαμβάνουν ὅσους ἀπαντήσουν μὲ αἱματωμένα ὅπλα, μὲ κλεμμένα σκεύη ἢ μὲ ἄλλα ἀντικείμενα ἐνδεικνύοντα τὴν πρᾶξιν ἐγκλήματός τινος.

6ον. Συντάττουν πρωτόκολλα περὶ τῶν γενομένων ἐξομολογήσεων ἀπὸ τοὺς κατοίκους, γείτονας, συγγενεῖς, φίλους ἢ ἄλλα ὑποκείμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ χορηγήσουν μαρτυρίας, ἀποδείξεις περὶ τῶν αὐτουργῶν καὶ συναιτίων ἐγκληματικῶν πράξεων.

7ον. Συντάττουν ἐκθέσεις περὶ πυρκαϊῶν, διαρρήξεων, φόνων καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν ἐγκλημάτων τῶν ὁποίων φαίνονται ἴχνη.

8ον. Συντάττουν ἐκθέσεις ὡσαύτως περὶ ὅλων τῶν νεκρῶν, οἱ ὁποῖοι ἤθελον εὑρεθῇ εἰς δρόμους, ἀγροὺς ἢ εἰς νερά, καὶ εἰδοποιοῦν ἀμέσως περὶ τούτου τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς ἢ τὸν Ὑπομοίραρχον τῆς χωρ)κῆς τῆς ἐπαρχίας, ὁ ὁποῖος εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν, ἅμα λάβῃ εἴδησιν περὶ τούτου, εἶναι ὑπόχρεως νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως ἐπιτοπίως.

9ον. Πρὸς τούτοις ὁδηγοῦν εἰς τὴν πλησιεστέραν τοπικὴν ἀρχὴν ἀνθρώπους τραυματισμένους, ἀσθενεῖς, φρενοβλαβεῖς, ὑποχονδριακούς, ἢ ἄλλως παθόντας ἢ ἐκτεθειμένους εἰς προσεχῆ κίνδυνον, εὑρεθέντας εἰς ἀγρούς, ἐπὶ δημοσίων ὁδῶν κειμένους ἢ περιπλανωμένους εἰς κακὴν κατάστασιν, κ α θ ό σ ο ν τ ὸ σ υ γ χ ω ρ ε ῖ ἡ ὑ γ ε ί α τ ω ν, ἐκτὸς τούτων ὅμως κάμνουν ἀμέσως τὴν περὶ τούτου ἀναφοράν των καὶ λαμβάνουν φροντίδα καὶ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἀπαλλαγὴν μεγαλυτέρου κινδύνου.

10ον. Ἐμποδίζουν τὰ λαθρεμπόρια καὶ κατάσχουν τὰς λαθρεμπορευμένας πραγματείας, συντάττοντες ἔκθεσιν περὶ τῆς γενομένης κατασχέσεως, συλλαμβάνουν τοὺς λαθρεμπόρους καὶ λοιποὺς ἐγκληματίας τοιούτου εἴδους καὶ τοὺς διευθύνουν εἰς τὰς ἁρμοδίας ἀρχάς.

11ον. Διαλύουν πᾶσαν ἔνοπλον συνάθροισιν καὶ φυλακίζουν τοὺς πρωταιτίους τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος.

12ον. Διαλύουν πᾶσαν συνάθροισιν θεωρουμένην ἀπὸ τοὺς νόμους ὡς ἐπαναστατικὴν καὶ συλλαμβάνουν κάθε ὑποκείμενον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε μέρος εἰς αὐτήν.

13ον. Διαλύουν πᾶσαν ταραχώδη σύναξιν, ἂν εἶναι καὶ ἄοπλος, κατὰ πρῶτον μὲ λόγους, ἔπειτα μὲ προφορικὰς διαταγάς, καὶ τελευταῖον, ἂν καταντήσῃ ἀναγκαῖον, διὰ τῆς βαθμηδὸν χρήσεως τῆς ἐνόπλου βίας κατὰ τὰς περιστάσεις (77).

14ον. Συλλαμβάνουν κάθε ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἐπιχειρίζεται νὰ ταράξῃ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν διὰ παρενοχλήσεις τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας, καθὼς καὶ τοὺς μεταχειριζομένους δύναμιν ἢ βίαν ἐναντίον τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀτόμων καὶ τῆς ἰδιοκτησίας.

15ον. Συλλαμβάνουν τοὺς καταστροφεῖς τῶν δασῶν, δενδροφυτειῶν, καρπίμων δένδρων καὶ λοιπῶν γεωπονικῶν φυτειῶν, καθὼς καὶ τῶν γεννημάτων, καὶ τοὺς ἄνευ ἀδείας φέροντας πυροβόλα κυνηγούς, ἅμα συλληφθοῦν μὲ αὐτά.

16ον. Συντάττουν ἐκθέσεις περὶ τῶν ὑποκειμένων, τὰ ὁποῖα ἤθελον εὑρεθῇ

(77) Τὰς περιπτώσεις καὶ μεθόδους προσδιορίζουν τὰ ἄρθρα 227 — 229.

ὡς παραβάται τῶν διατάξεων τῆς ἀγρονομικῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν θηρευτικῶν νόμων (78).

17ον. Ἐκτελοῦν τὴν ἀστυνομίαν εἰς τοὺς μεγάλους δρόμους, διατηροῦν ἐλευθέραν τὴν κοινωνίαν καὶ τὰς διόδους, καὶ ἀναφέρουν ἐπὶ τούτῳ ὅλας τὰς παραβάσεις εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς (79).

18. Ἐπαγρυπνοῦν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων περὶ πλωτῶν μέσων, διὰ πλοίων ἢ σχεδίων, περὶ γεφυρῶν ἐπὶ πλοίων, περὶ διωρύγων, φυτειῶν πλησίον ἐπιχωμάτων καὶ λιμένων, καταστρώνουν ἐκθέσεις περὶ παραβάσεων τῶν διατάξεων τούτων καὶ γνωστοποιοῦν τοὺς αἰτίους εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς.

19ον. Συλλαμβάνουν ὅσουν τύχουν κόπτοντας ἢ βλάπτοντας καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὰ εὑρισκόμενα δένδρα πλησίον τῶν δρόμων, εἰς δημοσίους περιπάτους, ὀχυρώματα ἐσωτερικὰ ἢ ἐξωτερικὰ τῶν πόλεων ἢ ἄλλων μερῶν, προσέτι καὶ τοὺς καταστρέφοντας ἢ βλάπτοντας τὰς εὑρισκομένας εἰς τὰ διαληφθέντα μέρη ἀρχαιότητας, δημοσίους ὑδραγωγούς, βρύσεις καὶ λοιπὰ ἀντικείμενα τῶν δημοσίων κτημάτων, χρησιμεύοντα εἰς γενικὴν ὠφέλειαν.

20ον. Ὑποχρεώνουν τοὺς ὁδηγοὺς τῶν ἐξευγμένων ἁμαξῶν ἢ ἄλλων ζευγῶν, καθὼς καὶ τοὺς ὁδηγοὺς τῶν φορτηγῶν νὰ μένουν πλησίον αὐτῶν, ὅταν εὑρίσκωνται εἰς δημοσίας ὁδοὺς ἢ πλατείας, συλλαμβάνουν καὶ ὁδηγοῦν ἔμπροσθεν τοῦ Δημάρχου ἢ τοῦ Παρέδρου τοὺς παρεμποδίζοντας ὁποιανδήποτε δημοσίαν δίοδον.

21ον. Συλλαμβάνουν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀσυλλογίστως ἢ ἀπροσέκτως τρέχοντες ἔφιπποι ἢ μὲ ἁμάξας ἢ καθ' ὁποιονδήποτε ἄλλον τρόπον, πληγώσουν κανένα ἢ προξενήσουν ὁποιανδήποτε ζημίαν εἰς δημοσίους ὁδοὺς ἢ ἄλλα κοινὰ μέρη.

22ον. Ὑπερασπίζονται τὴν γεωπονίαν, καὶ συλλαμβάνουν κάθε ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἤθελε προξενήσῃ ζημίας εἰς ἀγρούς, δάση ἢ τοὺς τοίχους, φραγμούς, φράκτας καὶ τάφρους, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν ὡς περιοχαί, καὶ ὅταν αἱ πράξεις δὲν περιλαμβάνουν κλοπήν, ὡσαύτως συλλαμβάνουν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εὑρεθοῦν ὡς κλοπεῖς γεννημάτων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων καλλιεργημένου τόπου.

23ον. Λαμβάνουν ἀμέσως τὰ εὑρεθέντα ὕνία εἰς ὁδούς, δρόμους, πλατείας, δημόσια μέρη, ἢ εἰς ἀγροὺς ἀφεθείσας ἠλάγρας, σιδηρᾶς ράβδους, κλίμακας καὶ ἄλλα σκεύη ἢ ὅπλα, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ μεταχειρισθοῦν κλέπται, καὶ τὰ παραδίδουν εἰς τὰς τοπικὰς ἀρχάς, γνωστοποιοῦντες τοὺς ἰδιοκτήτας αὐτῶν.

24ον. Ἐπαγρυπνοῦν εἰς τὴν ἐλευθέραν δίοδον τῶν ζωοτροφιῶν, καὶ συλλαμβάνουν τοὺς παρενοχλοῦντας αὐτήν (80).

25ον. Ἐξασφαλίζουν τὴν ἐσωτερικὴν κοινωνίαν τοῦ Βασιλείου, ὥστε νὰ ἠμποροῦν ὅλοι οἱ ἔμποροι,τεχνῖται καὶ λοιποὶ ὁδοιπόροι νὰ διαβαίνουν ἀσφαλῶς(81).

---

(78) Δ)γμα 6.4.1835 περὶ ἀγορανομικῶν καὶ ἀστυνομικῶν διὰ τὰ τρόφιμα διατάξεων.

(79). Β.Δ.1. (14) Δεκεμβρίου 1836 περὶ ἀστυνομίας τῶν ὁδῶν, τοῦ ὁποίου αἱ διατάξεις εἶναι καὶ σήμερον ἐπίκαιροι ἐν τοῖς ἔργοις τῆς τεχνικῆς ἀστυνομίας τῶν ὁδῶν.

(80) Τὰ ἐδάφια 18—23 γίνονται ἔτι καταληπτὰ διὰ τῆς μελέτης των ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 10.5.1834 Β.Δ. περὶ ἀρχαιοτήτων καὶ τοῦ ἀπὸ 3.12.1836 Β,Δ, περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας

(81) Ὅ,τι ἀκριβῶς ἔπραξε καὶ ἠθέλησεν ὁ Θησεύς.

26ον. Παρευρίσκονται εἰς πολυαρίθμους συνάξεις τοῦ πλήθους, π.χ. πανηγύρεις, ἐτησίους ἀγοράς, ἑορτὰς καὶ δημοσίας τελετάς, καὶ ἐπαγρυπνοῦν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ ἡσυχίας, πρὸς τὸ ἑσπέρας κάμνουν περιπόλους εἰς τὰς ὁδηγούσας εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ὁδοὺς καὶ δρόμους, καὶ προφυλάττουν ἀπὸ προσβολὰς τοὺς ἐπιστρέφοντας εἰς τὰ ἴδια.

27ον. Συλλαμβάνουν τοὺς λιποτάκτας, καθὼς καὶ τοὺς μὴ φέροντας διαβατήρια, τακτικὰς ἀφέσεις ἢ φύλλα ὁδοιπορίας στρατιωτικούς (82).

28ον. Ἀποστέλλουν τοὺς ὑπαξ)κοὺς καὶ στρατιώτας, τῶν ὁποίων ἡ ἄδεια ἐτελείωσεν, εἰς τὰ σώματά των, καὶ ἀναγκάζουν τοὺς καθυστεροῦντας νὰ μισεύουν. ,Επὶ τούτῳ οἱ εὑρισκόμενοι εἰς ἄδειαν ὑπαξ)κοὶ καὶ στρατιῶται χρεωστοῦν νὰ παρουσιάζουν τὰς ἀδείας των εἰς τὸν διοικοῦντα τὴν ἐνωμοτίαν τῆς ἐπαρχίας, ὅπου μεταβαίνουν, αὐτὸς ὑπογράφει τὴν ἄδειαν καὶ λαμβάνει σημείωσιν περὶ τούτου.

29ον. Ἀκολουθοῦν τὰ ὁδοιποροῦντα στρατεύματα διὰ τὰς ἐπαρχίας των εἰς τὰ ὀπίσθια καὶ εἰς τὰ πλευρά, συλλαμβάνουν τοὺς καθυστεροῦντας καὶ τοὺς ἐγκαταλείποντας τὴν ὁδόν, καθὼς καὶ τοὺς κάμνοντας ἀταξίας κατὰ τὴν πορείαν ἢ εἰς τὸ κατάλυμα καὶ παραδίδουν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν στρατευμάτων (83).

30ον. Ἐπαγρυπνοῦν τοὺς ἐπαίτας, ἀγύρτας καὶ ἀέργους ἀνθρώπους, διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόχρεοι οἱ Δήμαρχοι νὰ δίδουν εἰς τὴν χωρ)κὴν καταλόγους τῶν τοιούτων ὑποκειμένων, πρέπει νὰ εὑρίσκωνται ὑπὸ ἰδιαιτέραν ἀστυνομικὴν ἐπαγρύπνησιν.

31ον. Συλλαμβάνουν τοὺς ἐπαίτας εἰς περιστατικὰ καὶ περιπτώσεις, τὰ ὁποῖα τοὺς καθιστοῦν ἀξιοτιμωρήτους καὶ τοὺς ὁδηγοῦν ἄνευ ἀναβολῆς ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου, διὰ νὰ ἐνεργηθοῦν τὰ δέοντα κατ' αὐτῶν κατὰ τάς. διατάξεις τῶν νόμων (84).

32ον. Συλλαμβάνουν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἰς δημοσίας πλατείας, εἰς πανηγύρεις καὶ ἐτησίους ἀγορὰς κ.λ.π. παίζουν κοινὰ παιγνίδια, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐμποδισμένα ἀπὸ τοὺς νόμους καὶ ἀπὸ τὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις (85).

33ον. Μεταφέρουν τοὺς ὑποδίκους ἢ καταδίκους, καὶ τότε ἡ δύναμις τῆς συνοδίας πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν συνοδευομένων καὶ μὲ τὰς δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ ἀπαντηθοῦν ἐν καιρῷ τῆς μετακομίσεως.

34ον. Συλλαμβάνουν κάθε ὁδοιπόρον ἢ ἄλλον εὑρεθέντα ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς του, ὅστις περιφέρεται ἐντὸς τοῦ βασιλείου χωρὶς διαβατήριον ἢ ἄλλην ἐπαρκοῦσαν ἀπόδειξιν κατὰ τὰς ἐνεστώσας διατάξεις, ἢ μὲ διαβατήριον ἐναντίον τῶν κανόνων, καὶ χρεωστοῦν νὰ τὸν ὁδηγήσουν ἀμέσως ἐνώπιον τοῦ δημάρχου ἢ τοῦ Παρέδρου τοῦ πλησιεστέρου Δήμου. Κατὰ συνέπειαν τούτου οἱ στρατιωτικοὶ τῆς χωρ)κῆς, ὁποιουδήποτε βαθμοῦ, θεωροῦν τὰ διαβατήρια τῶν ὁδοιπόρων, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τοῦτο, ὅταν ὁ ἀξ)κὸς ἢ ὑπαξ)κὸς

---

(82) Β.Δ. 3 (15) Σ)βρίου 1833 καὶ 19 Μαρτίου 1835 περὶ ἀμοιβῆς διὰ τὴνσύλληψιν λιποτακτῶν. Διὰ τοῦ δευτέρου καθωρίσθη ἀμοιβὴ δραχμ. 5 κατὰ λιποτάκτην καὶ ἡ δίωξις τούτων μόνονπαρὰ χωρ)κῆς.

(83) Ἀστυνόμευσις ἐπὶ στρατευμάτων ἐν καιρῷ εἰρήνης.

(84) Ἄρθρα 661 — 666 Ποινικοῦ Νόμου.

(85) Π.Ν. ἄρθρ. 683.

ἢ ἁπλοῦς χωρ)ξ εἶναι μὲ τὴν στρατιωτικήν του ἐνδυμασίαν καὶ ἐμφανίζεται ὡς τοιοῦτος (86).

35ον. Ἡ Χωρ)κὴ χρεωστεῖ νὰ φέρεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης καὶ πάσης ἄλλης ὑπηρεσίας, καθὼς ἐν γένει καὶ ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας, μὲ κοσμιότητα, χρεωστεῖ νὰ φέρεται πρὸς ἕκαστον, ἂν εἶναι καὶ τῆς κατωτάτης τάξεως μὲ τὴν ὑπόληψιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει δικαίωμα ὡς πολίτης τοῦ κράτους, καὶ δὲν πρέπει νὰ κάμῃ καμμίαν πρᾶξιν, ἡ ὁποία νὰ ἠμπορῇ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς βία, ὕβρις ἢ κατάχρησις τῆς ἐξουσίας».

Πιθανῶς τ' ἀνωτέρω νὰ ὑπῆρξαν ὀλίγον κουραστικὰ καὶ ν' ἀποτελοῦν ἐπιφανειακὴν μακρυγορίαν, ἀλλ' ἡ πραγματικὴ δροσερότης τῶν ὑδάτων εἰς τὰς πηγὰς ἀνευρίσκεται καὶ βαθμολογεῖται. (87).

Διὰ τῶν ἀνωτέρω φρονοῦμεν ὅτι κατεδείχθη πλήρως ἡ ἐπὶ ἀνωτέρου ἐπιπέδου ἀστυνομικὴ ἀποστολὴ τοῦ Σώματος καὶ ἡ ἱστορική του καταγωγὴ καὶ ἐξέλιξις, ἅτινα, περιέχουν βαρυτάτας ὑποθήκας ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς μορφῆς.

Ὅταν οἱ Βυζαντινοὶ STATIONARI ἔπαυσαν νὰ ἀποδίδουν, ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπεμονώθη, αὐτὴν τὴν σημασίαν καὶ κληρονομίαν ἐνέχουσι οἱ σημερινοὶ σταθμοὶ Χωρ)κῆς, αἱ πρό τινος Ἐνωμοτίαι.

Ἡ ὀργάνωσις καὶ ἀποστολὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς χωρ)κῆς διατηροῦσα, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὑψηλῆς κληρονομίας καὶ καταγωγῆς, τὸν προσιδιάζοντα καὶ ἐξιδανικεύοντα τὸν ἡρωϊκὸν πρόγονον στρατιωτικὸν χαρακτῆρα, διαπαιδαγωγουμένη δι' ὅσων ἀπήτει ἡ αὐλικὴ ἀνατροφή της, διατηροῦσα τὴν ἱπποτικὴν ἀρρενωπότητα καὶ καλλιεργοῦσα τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας καὶ τῆς εὐόρκου πλήρους ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων της ἔναντι τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ νόμου, ἀπέσπασε τὸν θαυμασμὸν μιᾶς σφοδρᾶς κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἑνὸς ἐκ τῶν μεγαλειτέρων δορυκτητόρων καὶ κατέστη ἕν ἰδιοφυὲς ἀστυνομικὸν σῶμα στρατιωτικῆς ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως.

Λόγῳ αὐτῆς τῆς ὀργανώσεως καὶ τοῦ ἐντόνου ἐκ τῆς κληρονομίας καὶ ἱστορίας ἀντιλάλου, εἰς τὴν ἀστυνομικήν της ἀποστολὴν περιέλαβε ὅ,τι ἀπήτει γενναιότητα, ἀρρενωπότητα, ὑψηλὴν ἀντίληψιν καὶ προστατευτικότητα ἀτόμων καὶ ὀργανισμῶν. Περιέλαβε, τουτ' ἔστιν, τοὺς τομεῖς τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, προληπτικῶς καὶ κατασταλτικῶς, τῆς ἐφαρμογῆς τῶν συντηρούντων τὰς ἐννοίας ταύτας νόμων, τὴν κατόπιν συγκεκριμένων αἰτήσεων παροχὴν συνδρομῆς καὶ ὑποστηρίξεως εἰς τὰς λοιπὰς κρατικὰς ἀρχὰς πρὸς συντήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος, τῆς γενικῆς ἐπαγρυπνήσεως καὶ τῆς ἀσκήσεως Πρεβωτικῆς ἀστυνομίας πλησίον τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατευμάτων (στρατονομίας).

Ὁ Στρατιωτικός της χαρακτὴρ δὲν ὑπῆρξεν μία ἱστορικὴ μόνον ἀπαίτησις ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικὴ ἀνάγκη, τόσον διὰ τὴν συντήρησιν τῆς συνοχῆς ἐν τῇ ἐπαγρυπνητικῇ διασπορᾷ της, ὅσον καὶ διὰ τὴν μετ' ἀκριβείας ταχύτητος καὶ ἀποτελεσματικότητος ἐπιτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς της. Ἡ Χωροφυλακή, ὡς Βασιλικὸν Σῶμα, δὲν

---

(86) Περίπτωσις τοῦ συλλαμβάνειν καὶ ὁδηγεῖν ἀλλὰ καὶ τῆς αὐστηρᾶς ἀξιώσεως ὅπως οἱ ἄνδρες τῆς Χωρ)κῆς ἐνεργοῦν ἐν παντὶ φέροντες τὴν στολήν των.

(87) Εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις εὕρηνται τὰ ἔργα τοῦ Θησέως, τῶν Ὑλωρῶν καὶ Ἀστυνόμων καὶ τῶν Εἰρηναρχῶν κ.λ.π. τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ περιεχόμενον τῆς γενικῆς Ἀστυνομίας.

ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ ἄλλον τοῦ Στρατιωτικοῦ χαρακτῆρα, ἀλλὰ καὶ διαχειριζομένη τὴν ἐντολὴν τοῦ Βασιλέως πρὸς τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας διὰ τῆς καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν διασπορᾶς καὶ κατὰ μικρὰ τμήματα κινήσεώς της εἶχεν περισσότερον παντὸς ἄλλου ὀργανισμοῦ καὶ καθιδρύματος ἀνάγκην τοῦ δικαιώματος τοῦ καταναγκασμοῦ κατὰ πάσης θρασείας θελήσεως, τεινούσης εἰς ἀπείθειαν, ἀντίστασιν, ἀδιαφορίαν, στάσιν κατὰ τῶν ἐπιταγῶν τοῦ νόμου ἢ τῆς διαπράξεως κολασίμων ἐν γένει πράξεων.

Καταναγκασμὸν ἀσκοῦν ἅπασαι αἱ τοῦ Κράτους λειτουργίαι καὶ ὑπηρεσίαι ὡς καὶ αὗται αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀστυνομίαν, ὑπεύθυνον διὰ τὴν ἀποτροπὴν κινδύνων καὶ τὴν παροχὴν προστασίας «τῶν μήπω προσβληθέντων», ἡ καταναγκαστικὴ ἐξουσία ἀπαιτεῖται καὶ εἶναι περισσότερον προσηυξημένη χάριν τῆς ὁμαλότητος.

Ὁ Στρατιωτικὸς χαρακτὴρ ἀφ' ἑαυτοῦ δημιουργεῖ ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ἰσχύν, ὥστε ἐκ προοιμίου προκαταλαμβάνων, καθιστᾶ μικροτέραν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνεργοῦ ἐκδηλώσεως τῆς καταναγκαστικῆς ταύτης ἐξουσίας, χρείας δὲ τυχούσης προσδίδει εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην διὰ τῶν προτερημάτων τῆς πειθαρχίας ἀποτελεσματικότητα καὶ ἀκρίβειαν ἐκτελέσεως.

Ὁ Γερμανικὸς Κανονισμὸς Χωρ)κῆς, παρετήρει «... ἡ ἰδιότης αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον χρησιμεύει ὅπως ἐνισχύῃ καὶ ἑδραιοῖ τὴν ἐξουσίαν, ἧς ἡ χωρ)κὴ ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην».

Ἡ στρατιωτικὴ ὀργάνωσις καὶ οἱ χαρακτῆρες αὐτῆς ἐξκασφαλίζουσι καθ' ὕψος καὶ πλᾶτος ταυτότητα διδαχῆς, ἀντιλήψεων, διοικήσεως, τῆς περὶ καθήκοντος ἑνιαίας συνειδήσεως, ὁμοιόμορφον καὶ ἐπιβλητικὴν ἐμφάνισιν καὶ παράστασιν καὶ καθιστῶσι τὸν ἔλεγχον εὐχερῆ ἐν παντί, ἔτι δὲ διὰ τῆς ὑποταγῆς παρέχουν εὐχέρειαν εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἐκτροπῶν καὶ παραβάσεων.

Ἡ σρτατιωτικὴ πειθαρχία συντηρεῖ, θερμαίνει καὶ ἐπαυξάνει τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰ ἰδανικὰ καὶ τὴν περὶ καθήκοντος συνείδησιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν περὶ τῆς ἀτομικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἀξιοπρεπείας, ἀκεραιότητος, εὐθικρισίας, εἰλικρινείας καὶ ἐντιμότητος μονίμως περιποιεῖται καὶ ἀνδρώνει.

Ἡ στρατιωτικὴ ὀργάνωσις προσδένει τὸ σύνολον καὶ τὰ μέλη τόσον στενῶς μετὰ τῶν ἐθνικῶν ἰδανικῶν, ὥστε καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατος ὁ διαχωρισμὸς ἀπαιτήσεων καὶ ὑποχρεώσεων καὶ ἀποκλείει ὑποχωρήσεις καὶ συμβιβασμούς.

Ἡ Χωρ)κὴ εἶχε καὶ ἔχει ἀποστολὴν ὅπως τῇ αἰτήσει τῶν διαφόρων ἀρχῶν παρέχει συνδρομήν, ἥτις συνήθως ἐκφράζεται δι' ἑνὸς ἢ τὸ πολὺ δύο ἀνδρῶν της, ἐὰν ἔλλειπε ὁ στρατιωτικὸς χαρακτὴρ δὲν θὰ εἶχε διαρκὴ εὐχέρειαν ἑτοιμότητος πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ διατιθέμενοι δὲν θὰ εἶχον τὸ ἀπαιτούμενον καὶ ἀναγκαιότατον γόητρον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπιρροὰς τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν θὰ ὑφίσταντο πολὺ ἐντονώτερον.

Τὸ στρατιωτικὸν γόητρον ἐνδυναμώνει τὴν εὐψυχίαν, ἥτις προκαλεῖ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμόν, ἐμπεριέχει ἠθικότητα καὶ ἀντικειμενικότητα, αἵτινες δημιουργοῦν τὴν ἐμπιστοσύνην, καὶ διὰ τῆς ἐνόπλου παραστάσεως, ὑπαγομένης ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπιταγὴν τοῦ νόμου, δημιουργεῖ πνεῦμα ἰσχύος καὶ ἀποφασιστικότητος καὶ συνεπῶς ἀποκλείει κατὰ κανόνα τὴν ὑποχωρητικότητα εἰς τὴν θρασύτητα καὶ τὴν ἀνταρσίαν.

Τούτων ἕνεκεν διεφυλάχθη, ὡς ἐν τῇ ἱστορήσει θὰ ἴδωμεν, κατὰ κανόνα ἀκεραία ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ Σώματος συνοχὴ καὶ ἡ πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσις, παρὰ τὰς δραματικὰς ἐνίοτε περιπλοκὰς καὶ ἀπελπιστικὰς διαμορφώσεις.

Ὅσον εὑρισκόμεθα μακρύτερον πρὸς τὸ παρελθὸν τόσον ἡ περὶ στρατιωτικῆς ἰδιότητος ἱπποτικὴ καὶ ἄκαμπτος ἰδέα βαίνει ἐπαυξανομένη, δι᾽ ὃ τόσον ἡ Γαλλικὴ Χωρ)κὴ ὅσον καὶ ἡ κατ᾽ ἀντιγραφὴν αὐτῆς συσταθεῖσα ἡμετέρα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐπιδέχοντο συμβιβασμοὺς καὶ ἠννόουν τὸν στρατιωτικόν των χαρακτῆρα τελείως ἄκαμπτον.

Ἀπετέλεσε καὶ τοῦτο μία τῶν αἰτιῶν ἕνεκα τῶν ὁποίων ἡ Χωρ)κὴ καίτοι σῶμα Ἀστυνομικόν, ἀφῆκεν ἐπὶ μακρὸν ἔξω τοῦ κύκλου τῆς ἀποστολῆς της τὴν τοπικὴν ἀστυνομίαν, ἥτις ἀπαιτεῖ εὐκαμψίαν ἀνάλογον πρὸς τὰς κατὰ τόπους συνθήκας καὶ ἀπαιτήσεις.

Δὲν ἦτο ἀκόμη καιρός, δὲν εἶχον εἰσέτι ἀμβλυνθῇ ἐπαρκῶς αἱ περὶ τῆς μονολιθικότητος τοῦ στρατιώτου ἀπόψεις, ὥστε νὰ χωρῇ μία τοπικὴ πρωτοβουλία, τὰ πάντα ἔδει νὰ διέπωνται ἐκ τῆς ἑνιαίας κεντρικῆς σκέψεως καὶ νοοτροπίας.

Ἐκτὸς τούτου, συνεπικουρουσῶν καὶ τῶν περὶ Βασιλέως ἀντιλήψεων, δὲν ἦτο δυνατὸν Σῶμα ἀνῆκον εἰς τὸν Βασιλέα καὶ ἀποκαλούμενον παρ᾽ Αὐτοῦ «Ἡμέτερον Σῶμα», «Βασιλικὸν Σῶμα» ἢ «Βασιλικὴ Χωρ)κὴ» νὰ ἔχῃ καθήκοντα καὶ ἀποστολὴν «ὑποδεεστέρας Ἀσυνομίας», ὡς ἐχαρακτηρίσθησαν τὰ τοιαῦτα τῆς τοπικῆς ἀστυνομίας. Τὴν ἀρχὴν αὐτήν, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, τὴν ἀνευρίσκομεν τόσον καθ᾽ ὅλην τὴν περίοδον τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀντιλήψεις τῶν Πραιτωριανῶν (88).

Οὕτως ἔμεινον ἐκτὸς τῆς ἀποστολῆς τοῦ Σώματος τὰ ἀντικείμενα τῆς τοπικῆς ἀστυνομίας, τουτ᾽ ἔστιν τὰ ἀντικείμενα τ᾽ ἀφορῶντα τοπικὰ συμφέροντα καθαριότητος, ἠθῶν, κατωτέρας ἀγορανομίας (89), τῶν διαπυλίων τελῶν, μέτρων καὶ σταθμῶν, καὶ γενικῶς αἱ περὶ πταισμάτων (ἀστυνομικῶν παραβάσεων) διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Δὲν ἦτο δυνατὸν τὸ Βασιλικὸν τοῦτο Σῶμα νὰ τεθῇ εἰς σχέσεις ὑποδεεστέρου μετὰ τῶν κατὰ τόπους δημοτικῶν ἀρχῶν αἵτινες ἐπεφορτίσθησαν τὴν διαχείρισιν τῶν θεμάτων τῆς ὑποδεεστέρας ἀστυνομίας, ἐνῶ ἡ χωρ)κὴ ἀνέλαβε τὴν ἀνωτέραν γενικὴν ἀστυνομίαν.

Τούτων ἕνεκεν 1) αἱ ἐπιταγαὶ τοῦ νόμου ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ἐπικεφαλῆς ἀξ)κούς, ἐνῷ διὰ τὰς ἐνωμοτίας καθορίζουν συνεχῶς ὑποχρεώσεις 2) δὲν παρεσχέθη ἐξουσιοδότησις διὰ τὴν ἔκδοσιν ἀστυνομικῶν διατάξεων, δι᾽ ὧν ρυθμίζονται ζητήματα τοπικῆς ἀστυνομίας καὶ 3) ἐχρησιμοποιήθη ἔμφανσις εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν περὶ συνδρομῶν τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας πρὸς τὴν Χωρ)κὴν ὑποχρεώσεων, καθ᾽ ἣν «ἄρθρ. 37 οἱ ὑπάλληλοι τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας χρεωστοῦν ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ νὰ συμπράττωσιν ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐνεργείας τῶν παρὰ τῆς χωρ)κῆς λαμβανομένων μέτρων πρὸς κατάσχεσιν τῶν στρατιωτικῶν λιποτακτῶν καὶ αἰχμαλώτων καὶ ἐν γένει ὅ λ ω ν τ ῶ ν ἐ γ κ λ η μ α τ ι ῶ ν,

---

(88) Σήμερον ἡ λέξις Πραιτωριανὸς χρησιμοποιεῖται οὐχὶ πρὸς ἔπαινον, ἀλλὰ διὰ τὴν Ρωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτο αὐτὴ ἡ Ρώμη οἱ Πραιτωριανοὶ ἀπετέλουν τὸ Σῶμα τῆς διατηρήσεως τῆς Δημοσίας Τάξεως ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος.

(89) Κατ᾽ ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς AEDILES CURULES.

κ α ὶ ν ὰ ὑ π ο σ τ η ρ ί ζ ω σ ι π ά ν τ ο τ ε τ ὴ ν Χ ω ρ) κ ὴ ν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ἐ γ κ α ί ρ ω ς καὶ ἐ ν τ ό ν ω ς».

Ἔχομεν δύο περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ χωροφυλακὴ ἐνήργει ἐπομένως τῆς Δημοτικῆς ἢ μᾶλλον τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας, ἤτοι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὤφειλε νὰ παρέχει τὴν ὑποστήριξίν της πρὸς τὴν Διοικητικὴν ἀστυνομίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐφαρμόζῃ τὰς παρὰ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας ἐκδιδομένας Ἀστυνομικὰς Εἰδικὰς Διατάξεις καὶ εἰς ἀντικείμενα ἔχοντα ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ἀναφερομένας, ὡς περὶ ὁπλοφορίας κ.λ.π.

Τέλος περὶ τοῦ ἀστυνομικοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς πρὸς τοῦτο ἀποστολῆς τῆς Χωρ) κῆς σαφῶς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Κανονισμοῦ, καθ' ὅ, ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν «δίδονται διαταγαὶ εἰς τὴν χωρ) κὴν ἀφορῶσαι τὴν ἀστυνομίαν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν, τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς εὐταξίας...».

Τὰ ἀνωτέρω ἀποδεικνύουν εἰσέτι καὶ διὰ ποῖον λόγον ἱδρύθη ἡ χωρ) κή. Ὑπάρχουσι τινὲς ὑποντηρίζοντες ὅτι ἡ Χωρ) κὴ συνεστήθη ὡς διέξοδος ἱκανοποιήσεως τῶν ἀγωνιστῶν 1821 καὶ διὰ τὴν δίωξιν τῆς ληστείας, ἀλλὰ μία τοιαύτη ἄποψις εἶναι τόσον ἀντικοινωνικὴ καὶ ἀντεπιστημονική, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῇ ὡς θέμα συζητήσεως. Ἀντιθέτως δύναται νὰ λεχθῇ, ὡς θὰ ἴδωμεν, ὅτι ἐχρησιμοποιήθη ἡ χωρ) κὴ διὰ τὴν ἱκανοποίησιν ἐνίων ἀγωνιστῶν. Ἡ ἀστυνόμευσις δὲν ἀποτελεῖ ἐφεύρεσιν οὐδὲ ἀποτέλεσμα διανοητικῆς ἐπεξεργασίας, ἀλλ' ὀργανικὴν ἀνάγκην παντὸς κοινωνικοῦ Σώματος, διὰ τὴν καλλιτέραν δὲ ὀργάνωσιν καὶ ἀνταπόκρισιν ταύτης καλεῖται νὰ ἐργασθῇ ἡ πνευματικὴ τῶν ἀνθρώπων ἱκανότης καὶ ἐφευρετικότης.

Ἡ σύστασις τῆς χωρ) κῆς διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἀνωτέρας γενικῆς ἀστυνομίας ὑπῆρξεν φυσικῶς ἐπιβεβλημένος θεσμὸς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀδυναμιῶν καὶ ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας τοῦ συσταθέντος Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ὡς θὰ συνέβαινε καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης κοινωνίας.

IV' ΣΧΕΣΕΙΣ ΧΩΡ) ΚΗΣ ΜΕΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΡΧΩΝ

Διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ (ἄρθρ. 1) ἀνετέθησαν εἰς τὴν χωρ) κὴν 1) ἡ εὐθύνη τῆς παγιώσεως καὶ διατηρήσεως τῆς Δημοσίας ἀσφαλείας, τόσον διὰ προληπτικῶν μέτρων (διοικητικὴ ἀστυνομία) ὅσον καὶ διὰ κατασταλτικῶν τοιούτων (δικαστικὴ ἀστυνομία), 2) ἡ εὐθύνη τηρήσεως τῆς Δημοσίας τάξεως (90) εἴτε διὰ τῆς οἴκοθεν ἐφαρμογῆς τῶν διεπόντων τὸ πολίτευμα νόμων εἴτε διὰ τῆς παροχῆς ὑλικῆς ἐνισχύσεως πρὸς τὰς ἐντεταλμένας κατ' ἀντικείμενον ἁρμοδίας ἀρχὰς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κατὰ νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν Δ) των καὶ ἀποφάσεων καὶ 3) ἡ κατοχύρωσις, ἔναντι τρίτων, τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐν τοῖς στρατοπέδοις καὶ ἐν τῷ στρατεύματι ἐν γένει καὶ ἡ παροχὴ συνδρομῶν πρὸς διατήρησιν στρατιωτικῆς τάξεως καὶ πειθαρχίας.

Τὰ καθήκοντα ταῦτα, ἱστορικὸν συμπέρασμα τῆς διὰ τῶν αἰώνων ἐξελίξεως,

---

(90) Περὶ τῆς ἐννοίας τῶν ὅρων Δημοσία Ἀσφάλεια καὶ Δημοσία Τάξις Κ. Γαρδίκα Τομ. 6'. τεῦχ. Β'. (1949) κεφ. ΙΔ'. παρ, 1, Γ, Θεοχάρη — Σ, Λαμπροπούλου σελ, 17 — 11 Ν. Τρουπάκη Μεγαλ. Ἑλλην. ἐγκυκλ. Η. Κυριακόπουλος τομ. Γ'. Κεφ. 30 παράγρ. 139 κ.ε. — Χάτσεκ — Κούρτζίκ παρ. 24 — Φλάινερ — Στυμφαλιάδου παραγρ. 1 — 1 κ.ε.

ἐπεξηγοῦνται λεπτομερῶς ἐν τῷ ἰσοτίμῳ νομικῶς Διατάγματι περὶ Κανονισμοῦ χωρ)κῆς, ἔνθα ὁρίζονται καὶ λεπτομέρειαι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν βασικῶν χρεῶν.

Εἰς ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν προστιθέμεθα συμπληρωματικῶς καὶ τ' ἀκόλουθα, ἅτινα συμπληροῦν ἢ ἐπεξηγοῦν τὰ τῆς ἀποστολῆς καὶ ἰδίως ὡρισμένους τομεῖς ταύτης σχετιζομένους ἰδίως μὲ τὴν ὑπόλοιπον κρατικὴν μηχανήν.

Ἡ χωρ)κὴ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἰδιομορφιῶν της ἔσχε καὶ τὴν τοιαύτην τῆς ἐκ πλειόνων Ὑπουργείων (Γραμματειῶν) ἐξαρτήσεως (91). Οὕτω ὑπήχθη α) εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα ὀργανισμοῦ (σύνθεσις σώματος καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ ἀποστολή), προσωπικοῦ, στρατολογίας, προαγωγῶν, καταστάσεως ἐν γένει, τοποθετήσεων - μεταθέσεων προσωπικοῦ καὶ ὑπηρεσιῶν), πειθαρχίας (ἐσωτερικὴ τάξις καὶ ὑπηρεσία, ἐξωτερικὴ παράστασις καὶ συμπεριφορά, ἱεραρχικὴ τάξις καὶ ὑπαγωγὴ καὶ πειθαρχικὴ - Ποινικὴ δικαιοδοσία) ὑλικοῦ (ἱματισμός, ὁπλισμός, ἀποσκευαί, στρατωνισμὸς κ.λ.π. ὑλικὰ μέσα ὑπηρεσίας), οἰκονομικοῦ (μισθοδοσία - τροφοδοσία, ἐπιδόματα κ.λ.π. λογαριασμοί), ἐπιτηρήσεως ἀπόντων στρατιωτικῶν καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν πλησίον τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατευμάτων (92) β) εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀστυνομίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν, τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς εὐταξίας καί, εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, τὴν συνάθροισιν ἐνωμοτιῶν καὶ τὴν ὁδικὴν ἀστυνομίαν (93), γ) εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ὅσον ἀφορᾷ τὰ καθήκοντα τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας (προανακρίσεις) (94), δ) εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν διὰ τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν ἐπὶ τῶν ναυτῶν, τὴν ὑπηρεσίαν εἰς λιμένας καὶ ναυπηγεῖα καὶ ε) εἰς τὰ λοιπὰ Ὑπουργεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὰ βάσει αἰτήσεων τούτων καθήκοντα τῆς χωρ)κῆς.

Ἕνεκεν τῆς πολλαπλῆς ταύτης ὑπαγωγῆς ἐν ἄρθρῳ 283 τοῦ Κ.Χ. διελαμβάνετο «ὅλαι αἱ Γραμματεῖαι τῆς ἐπικρατείας, καθόσον ἀφορᾷ ἑκάστην ἰδιαιτέρως, θέλουν ἐνεργήσει τὸ παρὸν Διάταγμα», ἐνῷ ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 34 τοῦ ὀργανισμοῦ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ διατάγματος ἀνετίθετο μόνον εἰς τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Ὑπουργόν.

Διὰ τὴν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ὑπαγωγήν, διὰ τὰς μετὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν σχέσεις καὶ διὰ τὰ προανακριτικὰ καθήκοντα διέλαβον τὰ ἄρθρα 27—30 καὶ 87—113 τοῦ Κανονισμοῦ Χωρ)κῆς, τῶν ὁποίων αἱ διατάξεις ἦσαν ἀπολύτως ἐνηρμονισμέναι μὲ ἐκείνας τῆς Ποινικῆς Δικονομίας καὶ αἵτινες ἀπετέλεσαν ἴδιον καθεστὼς ἀπὸ τῆς ἀποσπάσεως τοῦ Πρεβώτου, ἐκ τῆς Μαρεσοσσέ.

Ἐν τοῖς ἄρθροις 31—37 καθορίζονται αἱ μετὰ τῶν Διοικητικῶν ἀρχῶν σχέσεις, ἔνθα βλέπομεν ὅτι ἡ ἄλλοτε ἐξουσία καὶ ἁρμοδιότης τῶν Βασιλικῶν Ἐπιτρόπων - ἀπεσταλμένων μετεβιβάσθη εἰς τοὺς Νομάρχας μετὰ τῆς ἀμφιβόλου πλέον σκοπιμότητος δικαιοδοσίας ἐπὶ τῆς χωρ)κῆς, ἐξικνουμένης μέχρι τοῦ δικαιώματος νὰ διατάσ-

---

(91) Ἄρθρα 1 — 10 Κ. Χ.

(92) Ἄρθρα 243 — 282 Καν. Χωρ. ὡς καὶ διὰ τὰ καθήκοντα κατὰ τὴν στρατιωτικὴν ποινικὴν προανάκρισιν περὶ ἧς τὰ ἄρθρα 67, 68 καὶ 69 τῆς Σ.Π.Ν. Βλέπε καὶ Β. Δ., 3 (15) Ἀπριλίου 1833 περὶ ὀργανισμοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν.

(93) Ἄρθρον 4 Κ.Χ. ἄρθρ. 13 — 19, 156, 204, 206 Ποιν. Δικον. ἄρθρ. 97 ὀργαν. Δικαστηρίων.

(94) Κ.Χ. ἄρθρ. 87—113. — Ἀνάλογοι αἱ περὶ ἐκτελέσεως δικαστικῶν ἀποφάσεων κλπ. διατάξεις τῆς Ποιν. Δικονομίας.

σουν οὗτοι συγκέντρωσιν δυνάμεως πλειόνων ἐνωμοτιῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν θεμάτων δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ἐνῶ τοῦτο ἔδει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν Διοικητῶν Ἀξ)κῶν. (Βλέπε καὶ Β.Δ. 26 Ἀπριλίου (8 Μαΐου) 1833 περὶ Νομαρχῶν).

Οἱ Νομάρχαι, οἱ Πρόεδροι τῶν δικαστηρίων, καὶ οἱ Εἰσαγγελεῖς ἠδύναντο νὰ καλέσουν ἐνώπιόν των τὸν ἐν τῇ ἕδρᾳ διοικητὴν ἀξ)κὸν πρὸς συνεργασίαν.

Οἱ Διοικηταὶ Μοιραρχιῶν ὑπεχρεοῦντο ν' ἀναφέρωσιν ἐγγράφως καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς Νομάρχας περὶ ὅλων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ των συμβάντων ἅτινα ἀφεώρουν τὴν δημοσίαν τάξιν, ὡς καὶ περὶ τῶν ἐκ τῶν συνεντεύξεων ποριζομένων πληροφοριῶν.

Οἱ Δ)ταὶ ἀξ)κοὶ ἔδει νὰ γνωστοποιῶσιν ἀμέσως εἰς τοὺς ἁρμοδίους Εἰσαγγελεῖς περὶ παντὸς πραχθέντος ἀδικήματος.

Κατὰ τὰς ἀφίξεις τῶν νεοτοποθετουμένων Νομαρχῶν ἔδει οἱ Δ)ταὶ Μοιραρχιῶν νὰ ἐξέρχωνται εἰς ὑποδοχὴν τούτων.

Ἐκτὸς τοῦ Ἀρχηγοῦ, κατ' ἀρχὰς δύο μόνον βαθμοὶ ἀξ)κῶν προεβλέφθησαν οἱ Μοίραρχοι καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν Ὑπομοίραρχοι (κατὰ τὴν παλαιὰν Πρεβωτικὴν τάξιν). Οἱ ἀξ)κοὶ οὗτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἄνδρες ὑπέκειντο εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν στρατοῦ, τοὺς κατὰ περιφερείας σρατιωτικοὺς διοικητὰς καὶ τοὺς Φρουράρχους.

Τῇ ἀληθείᾳ παρατηρεῖ κανεὶς μίαν ἄνευ προηγουμένου πολυαρχίαν ἐπὶ τοῦ Σώματος τῆς χωρ)κῆς, ἀποκλειομένης ὅμως πάσης ἐσωτερικῆς ἀναμίξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἠδύνατό τις νὰ προβλέπῃ τόσον αἰσιοδόξως, (κατὰ τὴν λαϊκὴν παροιμίαν ὅτι τὸ καλὸ ἀρνὶ βυζαίνει ἀπὸ πολλὲς μανάδες), ὅσον καὶ ἀπαισοδόξως (οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη) διὰ τὴν μελλοντικὴν ἐξέλιξιν.

Ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν τὰ ἀγαθὰ τοῦ στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος τοῦ Σώματος, ἀλλ' ἡ ἰδιότης αὕτη δέον νὰ διαχωρισθῇ τῶν σχέσεων μεταξὺ στρατοῦ καὶ χωρ)κῆς, πέριξ τῶν ὁποίων ἱκανὴ ἔκτοτε μελάνη ἐχύθη καὶ πληθὺς ζητημάτων ἐδημιουργήθη, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὸ μὲν Σῶμα τῆς Χωρ)κῆς ἐπεδίωκε τὴν αὐτοτέλειαν καὶ ἀνεξαρτησίαν του λόγῳ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἀποστολῆς του, ὁ δὲ στρατὸς ἠξίου νὰ ἀσκῇ ἐπ' αὐτοῦ κυριαρχικὴν ἐξουσίαν καὶ κηδεμονίαν, ἂν μὴ νὰ θεωρῇ τοῦτο ὑποτελὲς αὐτῷ.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ Χωρ)κῆς (ἄρθ. 38—55) προκύπτει ὅτι ἡ ἔννοια τῶν σχέσεων στρατοῦ - χωρ)κῆς διεκρίνετο εἰς περιπτώσεις ἐντὸς Φρουρίων, ἐκτὸς Φρουρίων καὶ ἐπὶ ἀνοικτῶν (ἀνοχυρώτων) θέσεων.

Ἐντὸς φρουρίου (95) ἐπίσης διεκρίνοντο τρεῖς μορφαὶ α) ἐν καιρῷ εἰρήνης, ὅτε ἡ χωρ)κὴ ὑποχρεοῦτο νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὰς διαταγὰς τῶν στρατιωτικῶν μόνον δι' ὅτι ἀφεώρα τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἰδιαιτέραν τοῦ φρουρίου ὑπηρεσίαν, β) ἐν καιρῷ πολέμου ὅτε ἡ χωρ)κὴ ὑπέκειτο εἰς τὰς στρατιωτικὰς διατάξεις διὰ τὴν ἐν γένει διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας της καὶ γ) ἐν καιρῷ πολιορκίας τοῦ φρουρίου ὅτε

---

(95) Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ φρουρίου ἐξεδόθη βραδύτερον τὸ ἀπὸ 21 Ἰουνίου 1843 Βασιλικὸν Διάταγμα δι' οὗ ὡρίσθησαν καὶ συγκεκριμένως αἱ ἀποτελοῦσαι ὀχυρὰ φρούρια θέσεις - Φρούριον ἐθεωρεῖτο πᾶσα ὠχυρουμένη θέσις ἄνευ κατοίκων, καὶ ὀχυρὰ πόλις ἡ περιτειχισμένη καὶ ὠχυρωμένη πόλις.

πλέον ἡ ἐν τῷ φρουρίῳ χωρ)κὴ ἐθεωρεῖτο ὡς τμῆμα τῆς φρουρᾶς καὶ ὑπήγετο δι' ἁπάσας τὰς περιπτώσεις εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Φρουράρχου (96).

Ἐπειδή, ὡς προανεφέραμεν, τὸ θέμα τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ αἰτία πολλῶν καὶ διαφόρων διενέξεων καὶ προστριβῶν, τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἐξέδωκε τὴν ὑπ' ἀριθ. 12195 ἀπὸ 8.8.1860 διαταγήν, ἥν, λόγῳ τοῦ κεφαλαιώδους τούτου ζητήματος ἐν τῇ ἐξελίξει καὶ τοῦ ρόλου ὃν ἔπαιξε ἐν τῇ καθόλου πορείᾳ τῶν διαφόρων ἐκδηλώσεων καὶ τάσεων καὶ διότι διέλαβε λεπτομερῶς τὰς ἁρμοδιότητας, τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς χωρ)κῆς ἔναντι στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν ἢ μεμονωμένως, θεωροῦμεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν αὐτουσίαν, ἔχουσαν οὕτω:

«Θέλοντες νὰ ἐκλείψωσιν αἱ ἐνίοτε συμβαίνουσαι περὶ ἁρμοδιότητος διενέξεις μεταξὺ τῶν φρουραρχείων καὶ τῆς χωρ)κῆς, γνωστοποιοῦμεν τὰ ἑξῆς πρὸς διασάφισιν τῶν καθ' ὑπηρεσίαν σχέσεων ἀμφοτέρων ἐν καιρῷ εἰρήνης, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τῶν κανονισμῶν τῆς ὑπηρεσίας τῆς χωρ)κῆς καὶ τῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατευμάτων ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ ταῖς πόλεσιν.

«Ἡ χωρ)κὴ ὑπάγεται εἰς τὸ φρουραρχεῖον μόνον διὰ τὴν καθαρῶς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς, ἥτις περιλαμβάνει εἰς μὲν τὰς ἀφράκτους πόλεις τὴν τάξιν τῶν ἀποτελούντων τὴν φρουράν, ἢ δι' αὐτῆς διαβαινόντων στρατιωτικῶν, εἰς δὲ τὰ φρούρια προσέτι τὴν ἀσφάλειαν τοῦ φρουρίου, καὶ τῶν εἰς αὐτὸ ἀνηκόντων ὀχυρωμάτων καὶ καταστημάτων.

«Ἐπομένως ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία τῆς χωρ)κῆς εἶναι ἡ ἑξῆς:

1) Ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν στρατιωτικῶν πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τὰς ἀρχάς.

2) Ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῆς ἐκ μέρους τῶν φυλάκων καὶ τῶν σκοπῶν ἐκτελέσεως τῶν διατάξεων τοῦ Φρουραρχείου.

3) Σύλληψις τῶν ἐπινυκτερευόντων ἄνευ ἀδείας ἐκ τοῦ στρατῶνος ὑπαξ)κῶν καὶ στρατιωτῶν.

4) Σύλληψις τῶν στρατιωτικῶν τῶν παιζόντων τυχηρὰ παιγνίδια.

5) Σύλληψις τῶν κακοποιούντων τοὺς πολίτας, τὰς ἰδιοκτησίας αὐτῶν ἢ τῶν ἄλλως πως ἀτακτούντων στρατιωτικῶν.

6) Σύλληψις τῶν παραβλεπόντων τὰς ἀγορανομικὰς καὶ ἀστυνομικὰς διατάξεις στρατιωτικῶν.

7) Σύλληψις τῶν λιποτακτῶν καὶ τῶν καθυστερούντων ἀπὸ τῶν σωμάτων ὑπαξ)κῶν καὶ στρατιωτῶν, καὶ ἡ παραπομπὴ αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν στρατευσίμων, εἰς τὸ οἰκεῖον σῶμα.

8) Ἐπέμβασις κατὰ τῶν πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς ἢ τοὺς πολίτας παρανόμων καὶ παραλόγων ἀπαιτήσεων τῶν στρατιωτικῶν.

9) Ἐπιτήρησις νὰ μὴ γένωνται φθοραὶ εἰς τὸ φρούριον καὶ τὰ ὀχυρώματα καὶ σύλληψις τῶν αὐτουργῶν τῶν τοιούτων πράξεων.

10) Ἐπιτήρησις νὰ μὴν ἀνεγείρωνται κτίρια, νὰ μὴ χαράττωνται τάφροι, ὁδοί, καὶ τὰ παρόμοια πλησίον τῶν προχωμάτων τοῦ φρουρίου, ὅπου τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀπηγορευμένον.

---

(96) Χρ. Βυζαντίου — Γ. Κροκιδᾶ ὑποσ. ἄρθρ. 40 Κ.Χ.

11) Πᾶν ἄλλο ἀποβλέπον ἰδίως τὴν εὐταξίαν τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ φρουρίου.

Περὶ ἁπάντων τούτων, ἡ μὲν χωρ)κὴ ὀφείλει ν' ἀναφέρῃ εἰς τὸ Φρουραρχεῖον, τοῦτο δὲ δύναται νὰ διατάξῃ τὴν χωρ)κὴν νὰ ἐνεργήσῃ, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν λεπτομέρειαν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς.

Πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς χωρ)κῆς ἔχει τὸ φρουραρχεῖον μόνον διὰ τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ παραπτώματα τουτέστι:

1) Δι' ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς πάντα ἀνώτερον.

2) Δι' ἀκανόνιστον καὶ ἀπρεπῆ ἐνδυμασίαν.

3) Δι' ἀσχημοσύνας προσβαλούσας τὸν στρατιωτικὸν χαρακτῆρα, ὡς διὰ μέθην διαταράττουσαν τὴν κοινὴν ἡσυχίαν καὶ ἐξευτελίζουσαν τὴν θέσιν τοῦ χωρ)κος δι' ἀπρεπῶν ἐκφράσεων, φωνὰς καὶ τὰ παρόμοια.

4) Δι' ἀδικαιολόγητον παραμέλησιν τῆς ἐκτελέσεωςν τῶν περὶ τάξεως τῆς φρουρᾶς καὶ περὶ ἀσφαλείας τοῦ φρουρίου διατάξεων τοῦ Φρουραρχείου.

5) Δι' ἔλλειψιν ὑπακοῆς, καθ' ὅσον αὕτη δὲν πηγάζει ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τῆς χωρ)κῆς καὶ ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς καί,

Διὰ πᾶσαν καθαρῶς στρατιωτικὴν πρᾶξιν οὐδόλως σχετιζομένην μὲ τὴν ἰδιάζουσαν ὑπηρεσίαν τῆς χωρ)κῆς.

Διὰ τὰ παραπτώματα ταῦτα τὸ Φρουραρχεῖον ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς χωρ)κῆς τὰς ποινὰς τὰς προβλεπομένας ἀπὸ τὸν κανονισμὸν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Σώματος.

Τὸ ἄρθρον 528 τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατευμάτων ἐν τοῖς Φρουρίοις καὶ ταῖς πόλεσι δὲν εἶναι ἐφαρμοστέον, διότι τὰ περὶ ἀνακλητικοῦ καὶ περιπόλων τῆς χωρ)κῆς ὁρίζονται παρὰ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας.

Οἱ 'Αξ)κοί, οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 20 τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατευμάτων ἐν τοῖς Φρουρίοις καὶ ταῖς πόλεσι ἐκτελοῦντες καθήκοντα Φρουραρχικῶν ἐπιτελῶν εἰς πόλιν ἢ ἄλλο μέρος, εἰς ὅ δὲν ὑπάρχει καθιδρυμένον Φρουραρχεῖον, ἔχουσι τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν οἱ φρουραρχικοὶ ἐπιτελεῖς, οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς φρούριον ἢ πόλιν, εἰς ἣν ὑπάρχει καθιδρυμένον Φρουραρχεῖον.

'Αθῆναι τῇ 8 Αὐγούστου 1860
Ὁ Ὑπουργὸς Δ. Βότσαρης

Σχετικὰ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἦσαν καὶ τὰ ἄρθρα 9 καὶ 523—529 τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἐν τοῖς Φρουρίοις καὶ πόλεσιν ὑπηρεσίας, ἐξ ὧν τὸ ἄρθρον 9 διελάμβανε «Ὁ Φρούραρχος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς σχέσεις του μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς χωροφυλακῆς, θέλει ὁδηγεῖσθαι ἀπὸ τὸν κανονισμὸν αὐτῆς».

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω διαγραφομένη πειθαρχικὴ δικαιοδοσία τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς χωρ)κῆς εἶναι ξένη πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν καὶ ἀποτέλεσμα τῆς αὐξηθείσης στρατιωτικῆς ἰσχύος. Τὸ Σῶμα τῆς SCOLA AGENTIUM IN REBUS ὑπήγετο καὶ ἐλογοδότει ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν κυριώτερον συνεργάτην τοῦ αὐτοκράτορος Λογοθέτην, τὰ δὲ ὄργανά του ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας εἰς οὐδέναν ὑπέκειντο, τουναντίον μάλιστα τυχὸν ἐκδιδόμεναι καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τῶν Διοικητῶν 'Ε-

παρχιῶν ἢ θεμάτων εἰς βάρος τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος τούτου παρέμεινον ἀνεκτέλεσται ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις (97), ἐπίσης κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς Μαρεσοσσὲ δὲν ἀναφέρεται τοιαύτη ἐπ᾽ αὐτῆς στρατιωτικὴ δικαιοδοσία.

Ἡ δικαιοδοσία αὕτη ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῶν ἀσαφῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ὀργανισμοῦ χωρ)κῆς καὶ τῆς ἐντεῦθεν συλλήβδην ἐφαρμογῆς τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν. Ἀναμφιβόλως ἡ ἀνωτέρω ἐγκύκλιος ἔθετεν ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων τὰς σχέσεις χωρ)κῆς καὶ στρατοῦ ἐπὶ ὑγιεστέρων δὲ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Κανονισμοῦ, τῆς ἐν ταῖς πόλεσι καὶ φρουρίοις ὑπηρεσίας, ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ κυρίως ἐδημιούργει συνεχεῖς ἀνωμαλίας καὶ ἀνεπιτρέπτους προστριβὰς καὶ ἔριδας ὑπῆρξεν ἡ ἀναγνωρισθεῖσα εἰς τοὺς ἀξ)κοὺς τοῦ στρατεύματος πειθαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς.

Ὁ Κανονισμὸς χωρ)κῆς ἐν ἄρθροις 178 κ.ε. ἔνθα διέλαβεν τὰ περὶ ἐξελέγξεως τῶν παραπτωμάτων καὶ ποινῶν, οὐδένα λόγον ποιεῖ περὶ πειθαρχικῆς δικαιοδοσίας τῶν ἀξ)κῶν τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς χωρ)κῆς.

Ἡ στρατιωτικὴ ἰδιότης τοῦ σώματος δὲν ἔπρεπε νὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς χωρ)κῆς, διότι θὰ ἔλλειπον ἅπασαι αἱ ἔκτοτε προστριβαὶ καὶ κυρίως διότι μειουμένου τοῦ γοήτρου τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος διὰ τοῦ συμφυρμοῦ εἰς τὰ Φρουραρχεῖα καὶ τὰ πειθαρχεῖα αὐτῶν, πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχωσιν κατόπιν τὸ ἠθικὸν κῦρος διὰ τὰς ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ διαγραφομένας ἐπαγρυπνήσεις καὶ ὑπηρεσίας καὶ ὄχι μόνον ἠθικὸν κῦρος ἀλλὰ καὶ τὴν τόσον ἀπαραίτητον ψυχικὴν ἐπαφήν.

Οἱ Διοικηταὶ Μοιραρχιῶν ὤφειλον νὰ εἰδοποιῶσι τοὺς ἀνήκοντας στρατιωτικοὺς διοικητὰς περὶ ὅλων τῶν ἐκτάκτων συμβάντων, ὡς περὶ τῶν στάσεων, ἀντιστάσεων, ληστρικῶν ἐπιδρομῶν, συλλήψεων, ὑποκινητῶν λιποταξιῶν, κατασκόπων, ἀνακαλύψεων κεκρυμένου ὁπλισμοῦ, περὶ τῶν εἰς βάρος στρατιωτικῶν ἀποθηκῶν διαρπαγῶν ἢ τῶν ὑπὸ στρατιωτικῶν διαπραττομένων πλημ)των ἢ κακουργημάτων καὶ περὶ τῶν μεταξὺ στρατιωτιῶν ἢ μεταξὺ στρατιωτικῶν μετὰ ἰδιωτῶν ἐπεισοδίων, βιοπραγιῶν, καὶ ἐξυβρίσεων.

Εἰς περίπτωσιν ὑπηρεσιακῆς ἀνάγκης τὰ ὄργανα τῆς χωρ)κῆς ἐδικαιοῦντο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς στρατιωτικὰ φρούρια, ἀφ᾽ οὗ προηγουμένως ἐζήτουν τὴν πρὸς τοῦτο ἔγκρισιν τοῦ Φρουράρχου, ὅστις ὑποχρεοῦτο πρὸς τοῦτο.

Ὁ Κανονισμὸς ἐν ἄρθρῳ 42 περιέλαβε τὸν τύπον τῆς τοιαύτης αἰτήσεως ἔχοντα οὕτω «Ἐνωμοτία......

«Πρὸς ἐκτέλεσιν (διαταγῆς ἢ προσκλήσεως) τὴν ὁποίαν ἔλαβε παρὰ (σημειοῦται ἡ ἀρχὴ) ὁ ὑποφαινόμενος .... Διοικητὴς τῆς ..... Ἐνωμοτίας τῆς χωρ)κῆς παρακαλεῖ νὰ τῷ ἀνοιχθῇ ἡ πύλη..... κατὰ τὴν ..... ὥραν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν .... χωροφυλάκων τῆς ὑπὸ τῆς ὁδηγίαν του ἐνωμοτίας, καθὼς καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν.

Ἐγράφη ἐν....... τῇ.....
Ὑπογραφὴ

Ἐπίσης σχετικαὶ πρὸς τὸ θέμα τοῦτο ἦσαν καὶ αἱ ἀκόλουθοι διατάξεις τοῦ ἄρθρου 56 Κ.Χ. «Ἐπειδὴ ἡ Βασιλικὴ Χωρ)κὴ διαμένει πλησίον τῶν διαφόρων

ἀρχῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων, εἶναι θέλησις τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ὅλαι αἱ ἀρχαὶ αὗται εἰς τὰς ἐγγράφους καὶ προφορικὰς σχέσεις των μὲ τὴν χωρ)κὴν νὰ ἀπέχουν ἀπὸ ὅλους τοὺς τύπους καὶ τὰς ἐκφράσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς περιεχομένους κανόνας καὶ τὰς ἀρχὰς εἰς τὰ προλαβόντα ἄρθρα, καὶ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν συγχωρεῖται εἰς αὐτὰς ἀπόλυτος ἐξουσία ἐπὶ τῆς χωρ)κῆς, οὔτε παρέμβασις εἰς τὰς ἐσωτερικὰς λεπτομερείας τῆς ὑπηρεσίας της».

«Ἡ Αὐτοῦ Βασιλ. Μεγαλειότης θέλει ὡσαύτως οἱ στρατιωτικοὶ τῆς χωρ)κῆς παντὸς βαθμοῦ νὰ περιορίζωνται καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις εἰς τὴν σφαῖραν τῶν χρεῶν των ὡς πρὸς τὰς ἀρχὰς ταύτας καὶ εἰς τὰς μεταξύ των σχέσεις νὰ ἀπονέμουν πρὸς αὐτάς, τὸ προσῆκον σέβας καὶ ὑπόληψιν» (98), (τὸ πρῶτον κείμενον ἀνέγραφεν ὑπακοὴν συνεπείᾳ κακῆς μεταφράσεως).

Τὸ θέμα τῶν σχέσεων στρατοῦ καὶ ἀστυνομικῶν ἀρχῶν ὁ Γαλλικὸς κανονισμὸς εἶχε λύσει κατὰ πλέον σαφῆ, διακεκριμένον καὶ ἀξιοπρεπῆ δι' ἕκαστον μέρος τρόπον (99), ὁ δὲ ἐκδότης τοῦ στρατιωτικοῦ δικαίου καὶ τῆς Νομοθεσίας τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ Δουρὰ Λασσὰρ παρετήρει:

«Συμφώνως μὲ τὸν ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1791 νόμον, καὶ τὸ ψήφισμα τῆς 24ης Δεκεμβρίου 1811, ὡς καὶ καθ' ὅλας τὰς ἀρχὰς καὶ διαθέσεις τῶν γενικῶν ἐν ἰσχύει νόμων, αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης, εἰς τὰς ὀχυρὰς πόλεις, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἀφράκτους, εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ὀφείλουσι νὰ συνεννοοῦνται καὶ νὰ ἐνδίδουν εἰς τὰς ἀμοιβαίας των αἰτήσεις διὰ πᾶν ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν,, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν τάξιν τοῦ φρουρίου. Ἑκάστη δὲ τῶν ἀρχῶν τούτων παραπέμπει εἰς τὴν ἑτέραν ἐπὶ τῆς ἁρμοδιότητός της ὑποδίκους, καὶ ἐνισχύει τὴν ἐξουσίαν της».

Ἐν πάσει περιπτώσει δὲν θὰ ἦτο μειονέκτημα καὶ ἡ ἐκ τοῦ στρατοῦ ἐξάρτησις τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς χωρ)κῆς ἐὰν αὕτη περιωρίζετο εἰς ὅ,τι ἀφεώρα τὴν στρατιωτικὴν τάξιν καὶ παράστασιν καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς αὐτοκεφάλου βουλήσεως ἐπὶ τῶν διαπραττομένων παραπτωμάτων, μάλιστα δὲ θὰ προσεπορίζετο αἴγλην ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἐθνικὴν προβολὴν καὶ ἦτο ἀναγκαία διὰ τὴν μορφὴν τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων. Αἱ περὶ μεταχειρίσεως ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῆς χωρ)κῆς, εἴς τινας περιπτώσεις, οὐχὶ ὀρ-

---

(98) Βυζαντίου - Κροκιδᾶ «Κανονισμὸς Χωρ)κῆς» «Ἐκ τῆς ἀπὸ 10.4.1841 ἐγκυκλίου Γαλλικοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν «οἱ ἀξ)κοὶ ὀφείλουν νὰ σπουδάσωσι ἀκριβῶς τὸ σύνολον τῶν καθηκόντων τῆς χωρ)κῆς, νὰ προσπαθῶσι προπάντων νὰ γίνωσι κάτοχοι τῆς φύσεως τῶν ὁρίων τῶν μετὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν σχέσεών των, καθ' ὅσον ἀνάγεται εἰς τὴν προσωπικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ σώματος, καὶ νὰ γνωρίσωσιν ἀκριβῶς κατὰ πόσον αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἔχουσιν ἁρμοδιότητα ἐπὶ τῆς χωρ)κῆς διὰ τοῦ μέσου τῶν αἰτήσεων, τὸ ὁποῖον ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς αὐτάς. Ὁ Κανονισμὸς στηριζόμενος ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων νόμων δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὑποφέρωσιν οἱ ἀξ)κοί, ὑπ)ξκοὶ καὶ χωρ)κες ἕνεκα προσωπικῶν ἀπαιτήσεων καὶ ν' ἀναγκάζονται εἰς τὸ νὰ ἐνδίδωσιν εἰς ἀπαιτήσεις μὴ συμφώνους μὲ τὸν νόμον. Προσέτι ἀπαγορεύει εἰς τὰς ἀπευθυνομένας πρὸς τὴν χωρ)κὴν αἰτήσεις πάντα τύπον μὴ σύμφωνον μὲ τὴν στρατιωτικὴν θέσιν τοῦ σώματος καὶ δυνάμενον νὰ προσβάλῃ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν τάξιν ἣν κατέχει εἰς τὸν στρατόν».

(99) Βλέπε ἄρ. 7 - 10 τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου τῆς 10ης Ἰουλίου 1791 ἐν Βυζαντίῳ - Κροκιδᾶ.

θῶς αἰτιάσεις παρετηρήθησαν καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλ' ἐπελύθησαν ἐκεῖσε κατὰ τὰ ἱστορικὰ δεδομένα καὶ τὰ ὑπηρεσιακῶς προβλεπόμενα (100), πρᾶγμα ὅπερ ἐγένετο καὶ παρ' ἡμῖν, ἐν ἐπιτελικῷ ὅμως ἐπιπέδῳ.

Τέλος τὰ καθήκοντα τῆς χωρ)κῆς ἐν ἐκστρατείᾳ τόσον κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 243—282 τοῦ Κανονισμοῦ χωρ)κῆς, ὅσον καὶ κατὰ τὰς τοιαύτας τῆς Στρατιωτικῆς Ποινικῆς Νομοθεσίας καὶ τοῦ Κανονισμοῦ ἐκστρατείας συνίσταντο ὡς ἀκολούθως (101):

Ι) Ἡ ἀποσπωμένη δύναμις χωρ)κῆς, κατόπιν κοινῆς ἀποφάσεως Ὑπουργῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν ὁριζομένη, ἐτίθετο ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τῶν Δ)τῶν Σωμάτων καὶ Μεραρχιῶν «ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν τῆς ἀστυνομίας, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκτελουμένην ὑπηρεσίαν κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ».

ΙΙ) Τὰ κατὰ ταῦτα στρατονομικὰ ἀποσπάσματα ὤφειλον νὰ ἐπαγρυπνοῦν ἐπὶ τῶν ἐγκληματικῶν ἐν γένει πράξεων, νὰ βεβαιώνωσι δι' ἐκθέσεων τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις, νὰ καταδιώκουν καὶ συλλαμβάνουν τοὺς ἐνόχους τοιούτων πράξεων, ν' ἀσκοῦν ἀστυνομίαν καὶ διατηρῶσιν τὴν εὐταξίαν, εἰς κατεπειγούσης δὲ ἀνάγκης περιπτώσεις νὰ ἐκτελῶσιν τὰς συνοδείας καὶ καθήκοντα ἀγγελιοφόρων. Τὰ στρατιωτικὰ τμήματα καὶ οἱ μεμονωμένοι στρατιωτικοὶ ὤφειλον συνδρομὴν εἰς περίπτωσιν αἰτήσεως τῶν ὀργάνων τῆς χωρ)κῆς (102).

ΙΙΙ) Ἀνεζήτουν, συνέλεγον καὶ ἔθετον ὑπ' ὄψιν τοῦ στρατιωτικοῦ ἀρχηγοῦ πᾶσαν πληροφορίαν, τόσον περὶ τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως τοῦ στρατοῦ, ὅσον καὶ περὶ τυχὸν ἀδικοπραγιῶν εἰς βάρος τῶν πολιτῶν, πᾶς δὲ στρατιωτικὸς ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀνακοινοῖ ἀμέσως εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀξιωματικὸν χωρ)κῆς περὶ πάσης ἐγκληματικῆς πράξεως ἧς ἤθελεν λάβει ὁπωσδήποτε γνῶσιν (103).

ΙΥ) Κατὰ τὰς πορείας ἐλάμβανον μέτρα ἀσφαλείας, τάξεως καὶ ἀστυνομίας κατὰ τὰ πλάγια καὶ ὄπισθεν τῆς στρατιωτικῆς φάλαγγος, συνελάμβανον τοὺς λεηλατοῦντας, κατηνάγκαζον τοὺς καθυστεροῦντας, ἐπηγρύπνουν ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν (ὀχημάτων), συνελάμβανον τοὺς λιποτάκτας καὶ δραπετεύοντας σρατιωτικούς, ἠκροῶντο τῶν ἰδιωτικῶν παραπόνων καὶ ἐνήργουν ἀναλόγως, παρημπόδιζον τὰς παρανόμους ἐπιτάξεις ζώων ἢ πραγμάτων, ἐπροστάτευον τοὺς πολίτας ἐκ τυχὸν λαφυραγωγικῶν τάσεων ἢ ἄλλων ἐκνόμων ἐνεργειῶν τῶν στρατιωτικῶν, ἀπεμάκρυνον τὰς κοινὰς γυναίκας καὶ τοὺς μετερχομένους τυχηρὰ παίγνια, ἀπηγόρευον τὸ παρὰ τῶν στρατιωτικῶν κυνήγιον, ἀπηγόρευον τὴν ἀγοραπωλησίαν ἵππων καὶ λοιπῶν ζώων προερχομένων ἐκ λαφύρων, διεφύλαττον τὰ πρὸς φύλαξιν παραδιδόμενα αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ στρατοῦ εἴδη καὶ ἐν στρατοπεδίᾳ παρὰ τῷ στρατηγείῳ διεσκεύαζον κρατητήρια τόσον διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς ὅσον καὶ διὰ τοὺς συλλαμβανομένους ἢ

---

(100) Κατὰ Μάιον 1830 εἷς ἀξ)κὸς ἐκ τῶν ἐπιτελῶν διέταξε Γάλλον χωρ)κα νὰ συνοδεύσῃ ἐνώπιον τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος καταδικασθέντα στρατιώτην, ὁ χωρ)λαξ ἀπεποιήθη τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἀνεφέρθη ἀμέσως εἰς τὸν Φρούραρχον ὑποστράτηγον Κόμητα Βάλλ, ὁ δὲ Φρούραρχος ἀπεφάνθη ὅτι ὀρθῶς ἀπεποιήθη ὁ Χωρ)λαξ καὶ ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἀνῆκεν εἰς ἕνα δεκανέα τοῦ Συν)τος παρ' ᾧ ὑπηρέτει ὁ καταδικασθείς.

(101) Ταῦτα ἴσχυσαν μέχρι τοῦ ἔτους 1940.

(102) Ἄρθρα 244 - 247 Κ.Χ.

(103) Κ.Χ. ἄρθρα 249 - 252.

καταδικαζομένους ἐν γένει (104).

Υ) Ἤσκουν τὴν ἀστυνομίαν καὶ τὸν ἔλεγχον ἐν γένει ἐπὶ τῶν ἀκολουθούντων τὸ στράτευμα ἰδιωτῶν, ἐμπόρων, ὑπηρετῶν, καπήλων, οἰνοπωλῶν καὶ τῶν παρ' αὐτῶν χρησιμοποιουμένων ἀντικειμένων καὶ μεταφορικῶν μέσων. Οἱ στρατιωτικοὶ ἡγήτορες ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ παραδίδωσι εἰς τὸν ἐπικεφαλῆς ἀξ)κὸν Χωρ)κῆς ὀνομαστικὴν κατάστασιν μετὰ πλήρων στοιχείων ταυτότητος τῶν χρησιμοποιουμένων ἰδιωτῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν καὶ νὰ ἐφωδιάζωσι τούτους διὰ σχετικοῦ δελτίου ταυτότητος, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες τὸ στράτευμα ἢ ὁπωσδήποτε ἐρχόμενοι εἰς συναλλαγὰς ἰδιῶται ἔδει νὰ ἔχωσιν ἄδειαν τοῦ Δ) τοῦ ἀξ) κοῦ Χωροφυλακῆς (105).

ΥΙ) Οἱ ἀξ)κοὶ διοικηταὶ τῶν στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων, ἀποτελοῦντες κατ' ἄρθρον 39 Σ.Π.Κ. ἀστυνομικὸν δικαστήριον, ἐξεδίκαζον ἀνεκκλήτως τὰς ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν παραπεμπομένας ἢ τῇ ἐγκλήσει ἰδιωτῶν ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως βεβαιουμένας παραβάσεις ἰδιωτῶν, τιμωρουμένας κατ' ἀνώτατον ὅριον διὰ ποινῆς φυλακίσεως μέχρις ἓξ (6) μηνῶν καὶ χρηματικῆς ποινῆς μέχρι διακοσίων δραχμῶν ἢ καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν ποινῶν τούτων ὡς καὶ αἰτήσεις ἀποζημιώσεως μὴ ὑπερβαινούσας τὸ ποσὸν τῶν 150 δραμῶν (106). Ἵνα μὴ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ τομέως τῆς στρατονομικῆς ἀποστολῆς καὶ θέσεως, ὡς αὕτη ἴσχυεν μὲ ἐλαχίστας παραλλαγάς, μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου, παραθέτομεν τὰς διατάξεις τοῦ τμήματος ΙΓ (ἄρθρα 122—127) Κανονισμοῦ τῆς ἐν ἐκστρατείᾳ Ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ, ἔτους 1839, ἀντιστοίχου τοῦ ΙΔ τμήματος τοῦ τοιούτου ἔτους 1885, οἵτινες δὲν ἀπέχουσιν τῶν τοιούτων τοῦ Καν. Χωροφυλακῆς ἀλλὰ ἁπλῶς ἐκσυγχρονίζουσι καὶ ἐναρμονίζουσι ταύτας, τὴν ἀνάπτυξιν τούτων ἐποιησάμεθα ἤδη.

Ὑπηρεσία τῆς Χωρ)κῆς παρὰ ταῖς στραταῖς
Ἁρμοδότης ἐν γένει

21

Ἄρθρον 122

Ἡ παρὰ ταῖς στρατιαῖς χωρ)κὴ ἐπιφορτίζεται,

1) τὴν ἐξέτασιν καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν κακουργημάτων, πλημ)των καὶ παραβάσεων καὶ τὴν καταδίωξιν καὶ σύλληψιν τῶν ὑπαιτίων.

---

(104) Κ.Χ. ἄρθρα 264 - 272.

(105) Κ.Χ. ἄρθρα 253 - 260 - ἐν ἄρθροις 257 - 259 ἔχει παραλειφθῆ ἡ μνημόνευσις τῶν οἰνοπωλῶν, οἵτινες κατ' ἄρθρον 174 τοῦ Γαλλικοῦ Κανονισμοῦ ἐκστρατείας ὑπήγοντο εἰς τὴν αὐτὴν διαδικασίαν τῶν ἄρθρων τούτων. Αἱ διατάξεις ἦσαν ἐνηρμοσμέναι πρὸς τὸ ἄρθρον 59 τῆς Σ.Π.Ν.

(106) Σ.Π.Ν. ἄρθρ. 59. «Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων ὑπάγονται α) οἱ τροφοπῶλαι, οἱ παντοπῶλαι, οἱ κάπηλοι, οἱ ἔμποροι, αἱ πλύντραι, οἱ ὑπηρέται καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς ἁρμοδίας στρατ. ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατόν. β) οἱ ἐν ἄρθροις 661-666 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου διαλαμβάνόμενοι (ἐπαῖται, ἀλῆται, ἀγύρται, ἀπατεῶνες, φυγόποινοι καὶ γόητες) καὶ γ) οἱ μὴ ἀξ)κοὶ αἰχμάλωτοι πολέμου...» τὰ τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας καθωρίζοντο ὑπὸ ἄρθρου 165 Σ.Π.Ν. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν αὐτῶν δικαστηρίων ὑπήγοντο σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οἱ παραβάται τοῦ ἄρθρου 260 τοῦ Σ.Π.Ν. καὶ τῶν ἄρθρων 670 - 672 τοῦ Π.Ν. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἀκριβὴ κληρονομίαν τοῦ Πρεβώτου.

2) Τὴν στρατονομίαν καὶ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως ἐντὸς τῆς ὑπὸ τῶν στρατευμάτων κατεχομένης ζώνης.

3) Τὴν ἐπιτήρησιν τῶν μὴ στρατιωτικῶν, τῶν ἀκολουθούντων τὸν στρατόν.

4) Τὴν συγκέντρωσιν, τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν τάξιν τῶν μεταγωγικῶν σωμάτων.

Οἱ χωρ)κες ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἀμέσων αὐτῶν ἀρχηγῶν, τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἐπιτελαρχῶν, παρ' οἷς τυγχάνουσι τοποθετημένοι, ὑπὸ μόνων τούτων τιμωρούμενοι.

Ὀργάνωσις τῆς χωρ)κῆς παρὰ ταῖς στρατιαῖς. — Δημοσία Δύναμις. —

Ἐπόπται μεταγωγικῶν. —

Ἄρθρον 123.

Τὰ εἰς τὰς διαφόρους μονάδας προσκεκολλημένα ἀποσπάσματα τῆς χωρ)κῆς λαμβάνουσιν, ἀναλόγως, τ' ὄνομα στρατονομία ἢ δημοσία δύναμις.

Ὁ Διοικητὴς τῆς παρὰ τῇ στρατιᾷ χωρ)κῆς καλεῖται ἀνώτερος στρατονόμος. Ὁ Διοικητὴς τῆς χωρ)κῆς τοῦ στρατηγείου ὁμάδος στρατιωτῶν, ὁ τῆς μοίρας στρατοῦ, ἢ Δ)νσεως τινὸς Σταθμῶν καλεῖται στρατονόμος.

Οἱ Διοικηταὶ χωρ)κῆς τῶν ἀνωτέρω μονάδων, ἤτοι Μεραρχίας Πεζικοῦ Μεραρχίας ἱππικοῦ, ταξιαρχίας ἱππικοῦ, μοίρας στρατοῦ, ταξιαρχίας δρώσης μεμονομένως, διοικήσεως σταθμῶν, καλοῦνται διοικηταὶ τῆς Δημοσίας δυνάμεως τοῦ τίτλου τούτου παρακολουθουμένου ὑπὸ τῆς ἐνδείξεως τοῦ εἴδους τῆς μονάδος πρα' ἢ διατελοῦσι προσκεκολλημένοι.

Παρ' ἑκάστῳ στρατηγείῳ μοίρας στρατοῦ ἀξ)κὸς τῆς χωρ)κῆς καλούμενος ἐπόπτης τῶν μεταγωγικῶν ἐπιφορτίζεται τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν μεταγωγικῶν Σωμάτων, κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπιτελάρχου καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ἐν αὐταῖς τάξιν καὶ τὴν διεύθυνσίν των.

Παρὰ Μεραρχίᾳ, ὁ διοικητὴς τῆς δημοσίας δυνάμεως ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπόπτου τῶν μεταγωγικῶν.

Ὁ ἐπόπτης τῶν μεταγωγικῶν ἐν Μεραρχίᾳ ἰσόβαθμος ὢν πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἐφοδιασμῶν ἀξ)κοὺς τῶν σωμάτων ἔχει πάντοτε τὴν διοίκησιν αὐτῶν (107).

Ἄρθρον 124.

Φυλακαὶ πρὸς κάθειρξιν τῶν στρατιωτικῶν ἐν γένει, τῶν ἀλητῶν, τῶν ὑπόπτων κ.λ.π. προσδιορίζονται παρ' ἑκάστῳ στρατηγείῳ, φροντίδι τῶν στρατονόμων ἢ τῶν Δ)ντῶν τῆς Δημοσίας Δυνάμεως, διατελοῦσι ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἀξ)κῶν τούτων καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν Δ)τῶν τῶν Στρατηγείων.

ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΩΝ

Ἄρθρον 125.

Ἡ δικαιοδοσία τοῦ ἀνωτέρου στρατονόμου περιλαμβάνει πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς στρατιᾶς διαπραττόμενα κακουργήματα, πλημμελήματα

(107). Ἐνταῦθα ἀκολουθεῖ τὴν ἀρχικὴ διάταξιν τοῦ Κανονισμοῦ χωρ)κῆς περὶ τῆς ἐν ἰσοβαθμίᾳ ὑπεροχῆς τῶν ἀξ)κῶν χωρ)κῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΜΟΥΡΚΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Β' Ἐπιθεωρητὴς καὶ Ὑπαρχηγὸς Χωροφυλακῆς Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1909 καὶ ἐξελθὼν τῆς Σ. Α. Χ. ὠνομάσθη ἀνθ)ρχος τὴν 6 - 7 - 1938.

καὶ παραβάσεις, ἔχει δὲ οὗτος πρὸ πάντων τὸ καθῆκον νὰ προστατεύῃ τοὺς κατοίκους τῆς χώρας κατὰ πάσης διαρπαγῆς ἢ βίας.

Οἱ στρατονόμοι καὶ οἱ διοικηταὶ τῆς δημοσίας δυνάμεως ἔχουσι τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς μονάδος παρ' ᾗ τυγχάνουσι προσκεκολλημένοι.

Πᾶς στρατιωτικὸς ἢ ὑπάλληλος τοῦ στρατοῦ, λαβὼν γνῶσιν τῆς διαπράξεως κακουργήματος ἢ πλημμελήματος τινός, ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ ἀμέσως περὶ τούτου ἀξ)κὸν τῆς χωρ)κῆς ἢ πάντα ἄλλον στρατιωτικὸν τοῦ σώματος τούτου, ὑποχρεοῦται δὲ νὰ ἀπαντήσῃ κατηγορηματικῶς εἰς τὰς παρ' αὐτῶν ἀπευθυνομένας ἐρωτήσεις.

Γνῶσιν λαβόντες περὶ ἐγκλήματος ἢ πλημ)τος τινός, ὁ ἀνώτερος στρατονόμος ὁ στρατονόμος ἢ πᾶς στρατιωτικὸς τῆς χωρ)κῆς ἐκτελῶν χρέη ἀξ)κοῦ ἐπὶ τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἐπιλαμβάνεται τῶν ἀπαιτουμένων ἐξετάσεων συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Στρατιωτικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

Οἱ ἀξ)κοὶ τῆς χωρ)κῆς παραγγέλουσι τὴν ἀναζήτησιν καὶ τὴν σύλληψιν τῶν κατηγορουμένων καὶ διατάσσουσι τὴν προσαγωγὴν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ στρατηγοῦ διοικητοῦ τοῦ τμήματος τῆς στρατιᾶς εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἐκτὸς ἐὰν ἡ παράβασις ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν.

ΕΠΙΤΗΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

Ἄρθρον 126.

Γενικῶς, ἡ χωρ)κὴ εἶναι πεφορτισμένη τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν παντὸς μὴ στρατιωτικοῦ ἀτόμου, οἷον ἐμπόρων, καπήλων, ὑπηρετῶν κ.λ.π. ἀκολουθούντων τὸ στράτευμα.

Οἱ στρατονόμοι καὶ οἱ διοικηταὶ τῆς δημοσίας δυνάμεως εἰσὶ πεφορτισμένοι νὰ ἀποδέχωνται καὶ ἐξετάζωσι τὰς αἰτήσεις ἀτόμων ἐπιθυμούντων νὰ ἐξασκήσωσιν ἐπάγγελμά τι ἀκολουθοῦντα τὸν στρατόν. Χορηγοῦσιν ἐγγράφους ἀδείας πρὸς τὰ ομηχανίας ἢ τοῦ ἔργου τὸ ὁποῖον προτίθενται νὰ μετέλθωσι.

Ὁ ἀνώτερος στρατονόμος καὶ οἱ στρατονόμοι ἐκδίδουσιν ἀδείας διὰ μόνα τὰ στρατηγεῖα παρὰ τὰ ὁποῖα διατελοῦσι προσκεκολλημένοι. Αἱ ἄδειαι αὗται θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ ἐπιτελάρχου διατάσσοντος τὴν εἰδικῷ βιβλίῳ ἀναγραφήν των.

Οἱ διοικηταὶ τῆς δημοσίας δυνάμεως τῶν Μεραρχιῶν καὶ Ταξιαρχιῶν ἐκδίδουσιν τοιαύτας ἀδείας ἰσχυούσας παρὰ τῇ μονάδι μόνον εἰς ἣν διατελοῦσι προσκεκολλημένοι, ὑποβάλλουσι δὲ ταύτας πρὸς θεώρησιν τῷ ἐπιτελάρχῃ τῆς μονάδος, ἐν ἀνάγκῃ, καὶ τῷ στρατονόμῳ τῆς μοίρας στρατοῦ εἰς ἣν ὑπάγεται ἡ μονὰς αὕτη.

Πλὴν τῶν ἀδειῶν τούτων, οἱ ἔχοντες ἄδειαν ἐξασκήσεως ἔμποροι καὶ κάπηλοι λαμβάνουσι πλάκα φέρουσαν ἀναγεγραμμένην τὴν λέξιν «ἔμπορος» ἢ «κάπηλος» καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἀδείας.

Ὑποχρεοῦνται νὰ φέρωσι τὴν πλάκα ταύτην καταφανῶς καὶ νὰ ἐπικολλῶσιν ἑτέραν τοιαύτην ἐπὶ τῶν ἁμαξίων των, φέρουσαν τὸ ὄνομα, τὸν ἀριθμὸν τῆς ἀδεί-

ας των, καὶ τὴν ἔνδειξιν τοῦ τμήματος τοῦ στρατοῦ, ὅπερ ἐπετράπη εἰς αὐτοὺς ν' ἀκολουθῶσι.

Αἱ καπηλίδες τῶν Σωμάτων λαμβάνουσι τὰς ἀδείας των παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ Συμβούλου καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ θεωρῶσι ταύτας παρὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς δημοσίας δυνάμεως τῆς Μεραρχίας ἢ τοῦ ἀποσπάσματος.

Οἱ ὑπηρέται τῶν ἀξ)κῶν, τῶν στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων, τῶν ἐχόντων ἄδειαν ἐξασκήσεως ἐμπόρων καὶ καπήλων ὑποχρεοῦνται νὰ φέρωσι πιστοποιητικὸν τοῦ ἀτόμου εἰς οὗ τὴν ὑπηρεσίαν διατελοῦσι, βεβαιοῦν τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἰδιότητα. Τὸ πιστοποιητικὸν τοῦτο, ἐν μὲν τοῖς Σώμασι θεωρεῖται παρὰ τοῦ Συν)ρχου, παρὰ δὲ τοῖς ἐπιτελείοις καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις, ὑπὸ τῶν στρατονόμων.

Αἱ ὑπηρέται παρουσιάζουσι τὰ πιστοποιητικὰ των ταῦτα πρὸς τὴν χωρ)κήν, ὁσάκις κληθῶσιν.

Ὀφείλουσιν πρὸς τούτοις νὰ φέρωσιν ἐμφανῶς πλάκα, βραχιονιστῆρα ἢ σημεῖον ἐρραμένον ἐπὶ τῆς χειρίδος, ἐμφαῖνον τὸ ὄνομά των καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀτόμου παρ' ᾧ διατελοῦσι.

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡ)ΚΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

Οἱ τε ἀξ)κοὶ καὶ οἱ ὁπλῖται ὑποχρεοῦνται νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὰς προσκλήσεις τῆς χωρ)κῆς, ὁσάκις αὕτη κρίνει ἀναγκαίαν τὴν συνδρομήν.

Ὅταν στρατιωτικός τις ἐλιποτάκτησεν ἢ ἐδραπέτευσεν τῶν φυλακῶν, σημείωμα τῶν χαρακτηριστικῶν του ἀπευθύνεται ἐντὸς 24 ὡρῶν τὸ βραδύτερον πρὸς τὸν στρατονόμον ἢ τὸν διοικητὴν τῆς δημοσίας δυνάμεως, ὅστις φροντίζει περὶ τῆς συλλήψεώς του.

Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς χωρ)κας ἡ ἐν οἱανδήποτε ὥρα τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτὸς εἴσοδος ἐν ταῖς ἐπισταθμίαις. Πρὸς τοῦτο, ἐφοδιάζονται διὰ τοῦ συνθήματος.

Κατὰ τὰς πορείας, ἡ χωρ)κὴ ἀκολουθεῖ τὰς φάλαγγας, συλλαμβάνει τοὺς ἅρπαγας καὶ ἀναγκάζει τοὺς βραδυποροῦντας ἵνα καταφθάσωσι τὰ σώματά των.

Ἐν ἐκστρατείᾳ ἡ θήρα ἀπαγορεύεται εἰς ἅπαντας τοὺς στρατιωτικοὺς ἡ δὲ χωρ)κῆς περιεῖχον καὶ ἄλλας τοῦ κανονισμοῦ τούτου διατάξεις.

Τέλος ἁρμοδιότητας τῆς παρὰ τῷ ἐν ἐκστρατείᾳ στρατεύματι ὑπηρεσίας τῆς χωρ)κῆς περιεῖχον καὶ ἄλλαι τοῦ κανονισμοῦ τούτου διατάξεις.

Τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 87.

«Λόγῳ τῶν ἀνωτέρω ἀποστολῶν παρὰ τοῖς στρατεύμασι, διὰ τὴν ἐπιτυχῆ τούτων διεκπεραίωσιν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν ἀνδρῶν τῆς χωρ)κῆς πρέπει εἰς πᾶσαν περίπτωσιν νὰ θεωρῶνται ὑπὸ τῶν παντὸς βαθμοῦ στρατιωτικῶν ὡς ἔνοπλοι σκοποὶ καὶ νὰ εἶναι σεβαστοὶ ὡς τοιοῦτοι» (108).

Υ΄. ΛΟΙΠΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

Ἐκτὸς τῶν προεκτεθέντων καὶ τῶν ἐν τῷ παρατιθέντι ἄρθρ. 117 διαληφθέντων, ἡ Χωρ)κὴ εἶχεν ἀποστολὴν τὴν παροχὴν συνδρομῆς καὶ ἐνόπλου βοηθείας,

---

(108) Ν. Κλαδᾶς (Μ.ΕΕ) «Ἡ χωρ)κὴ ἐν ἐκστρατείᾳ».

κατόπιν αἰτήσεων, εἰς τὰς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας καὶ ὑπαλλήλους, κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων περιπτώσεις καὶ προϋποθέσεις, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων καὶ ἀποφάσεων (109), τὴν παροχὴν συνοδειῶν δημοσίων χρημάτων, ὑποδίκων, ταχυδρομείων, πειστηρίων, πολεμικοῦ ὑλικοῦ (πυρίτιδος), τῶν κληρουμένων διὰ τὸν στρατὸν καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀντικειμένων καὶ ἀποστολῶν (συνοδεῖαι ἀσφαλείας, τιμητικαὶ κ.λ.π.) ὡς καὶ τὴν παροχὴν συνδρομῆς ἐπὶ πάσης περιπτώσεως δημοσίου δυστυχήματος, ἢ θεομηνίας τόσον αὐτεπαγγέλτως ὅσον καὶ προσκαλουμένη, ἔχουσα καὶ αὕτη τὸ δικαίωμα τῆς προσκλήσεως (110).

Ἡ πολιτεία ἐθέσπισε τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 169, 172 καὶ ἑπομ. τοῦ Ποινικοῦ Νόμου πρὸς ἰδιαιτέραν προστασίαν τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς ἐννόμου τάξεως, ἀλλὰ διὰ τὴν τελικὴν τοῦ νόμου ἐπιβολήν, εἶχεν ἀνάγκην τοῦ καταναγκασμοῦ διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὁποίου ἐτοποθέτησε τὴν δημοσίαν δύναμιν τῆς ἀστυνομίας καὶ ἐν προκειμένῳ τῆς Χωρ)κῆς.

Ἡ δημοσία αὕτη δύναμις ἐπριμοδοτήθη νομικῶς καὶ ὑλικῶς ὥστε καὶ ἐπὶ μεμονωμένων περιπτώσεων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὁμαδικῶν κατὰ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐδηλώσεων νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως διὰ σειρᾶς ἐκδηλώσεων, τῶν ὁποίων ὁ ἐπίλογος ἦτο καὶ εἶναι ἡ προσφυγή, ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, εἰς τὰ ὅπλα (111).

Πρὸς τοῦτο ἐν προοιμίῳ καὶ ἀρκούντως ἐμφαντικῶς τὸ ἄρθρον 225 τοῦ Κ. Χ. διελάμβανεν. «Ἡ χωρ)κὴ ἐν γένει, καθὼς καὶ ἕκαστον ἄτομον τοῦ σώματος τούτου, ὅταν εὑρίσκεται εἰς ὑπηρεσίαν, ἢ ὅταν μὲ ἐντελῆ στολὴν καὶ ὁπλισμὸν ἐκτελῇ ἐργασίαν τινὰ τῆς ὑπηρεσίας, θεωρεῖται ὡς πρὸς τοῦτο καθὼς καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τὸ ἀπαραβίαστον καὶ τὴν τιμωρίαν τῆς γενομένης ἀντιστάσεως καὶ τῶν ὕβρεων, ὡς καὶ οἱ διωρισμένοι εἰς θέσεις στρατιωτικοὶ καὶ σκοποί, καὶ καθείς, διατηρῶν τὸ δικαίωμα νὰ παραπονεθῇ ἀκολούθως, εἶναι ὑπόχρεος νὰ ὑπακούῃ ἀπολύτως εἰς τὰς προσκλήσεις καὶ διατάξεις τῆς χωρ)κῆς» (112).

Εἰδικώτερον περὶ τῶν χρεῶν τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος κατὰ τὰς συλλήψεις φυλακίσεις, φρουρήσεις κρατουμένων, μεταγωγάς, συνοδείας, κλπ. διελάμβανον ἐν λεπτομερείαις τὰ ἄρθρα 130—173 τοῦ Κ.Χ., λαμβανόμενα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Ποιν. Δικον., τοῦ Ποιν. Νόμου τῆς Σ.Π.Ν. καὶ τῶν λοιπῶν εἰδικῶν νόμων καὶ Κανονισμῶν.

Διετάσσετο ἡ ἄσκησις τῆς προλήψεως διὰ τῶν περιπολιῶν καὶ ἐνεδρῶν κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνηται μία ὁλοκληρωτικὴ κατὰ μῆνα ἐπαγρύπνησις ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς περοχῆς μιᾶς ἐνωμοτίας καὶ κατ' ἐπέκτασιν τοῦ κράτους, (ὁδοί, στενωποί, δάση, ἀγροικίαι, διάσελα κ.λ.π.) καὶ αὕτη κατωχυρουμένη δι' ἀσφαλιστικοῦ, ἀλληλοελέγχου, συστήματος ἀνταποκρίσεων καὶ βάσει καταρτιζομένου κατὰ Μοιραρχίας προγράμματος. Ἡ ἐπὶ τῶν ἀγυρτῶν, ἀλητῶν καὶ ὑπόπτων προσώπων ἐπαγρύπνησις ἐφιστᾶται ἰδιαιτέρως. Ἡ ἐπίβλεψις τῆς ἐν γένει διαγωγῆς τῶν ἐπ' ἀδείᾳ στρατιωτικῶν ἢ σύλληψις τῶν ἐκ τούτων ἀτακτούντων καὶ μὴ ἀναχωρούντων ἅμα τῇ λήξει τῆς ἀδείας των, ἡ συλλογὴ πάσης πληροφορίας περὶ τῆς δημοσίας τά-

---

(109) Κ.Χ. ἄρθρ. 13 καὶ 126 παρ. 1

(110) Κ.Χ. ἄρθρ. 126 παρ. 2 καὶ 127 - 129 Π.Ν. ἄρθρ. 634.

(111) Κ.Χ. ἄρθρα 226 - 230 καὶ Π.Ν. ἄρθρ. 172 - 180.

(112) Σχετ. ἄρθρα 169 - 170 Π.Ν. καὶ 214 Σ.Π.Ν.

ξεως καὶ Ἀσφαλείας ὡς καὶ ἡ συλλογὴ πληροφοριῶν καὶ σύλληψις καταδιωκομένων προσώπων καὶ ἡ ἐξουδετέρωσις ἐκνόμων ἐνεργενῶν, εἶναι ἀντικείμενα ἅτινα τάσσονται ὡς διαρκὴς ἀπασχόλησις τῶν ἀνδρῶν τῆς χωρ) κῆς.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 118—152 καθοδηγητικαὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐν ἄρθροις 117 διαλαμβανομένων ἀποστολῶν, ἄρχονται δι' ἀξιολόγου διατάξεως, ἀποδεικνυούσης τὸ αὐτόβουλον καὶ ὑπεύθυνον τῆς ἀποστολῆς τοῦ Σώματος ἔναντι τοῦ νόμου «"Αρθρον 118. Αἱ διάφοροι αὗται συνεχεῖς ἐργασίαι ἐνεργοῦνται πάντοτε ἀπὸ τὰς ἐνωμοτίας τῆς χωρ) κῆς, χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη προσκλήσεως τινὸς ἀπὸ μέρος τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἢ ἄλλης ἰδιαιτέρας διαταγῆς. Περὶ ὅλων τῶν συνεχῶν τούτων ἐργασιῶν γίνεται σημείωσις εἰς τὰ ἡμερολόγια τῶν ἐνωμοτιῶν...»

Οὕτω λοιπὸν τὸ προβλεπόμενον, διὰ τοῦ συνόλου τοῦ Κανονισμοῦ, ἀεικίνητον τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος, ἓν ἀεικίνητον προγραμματιζόμενον, ὥστε οὐδὲν σημεῖον τῆς περιοχῆς ἑκάστης ἐνωμοτίας νὰ παραμένῃ ἀνεπίβλεπτο, ἀεικίννητον καθ' ὅλα τὰ γεωμετρικὰ σχήματα, παρὰ τὴν πολλαπλῆν ἐξάρτησιν, ἦτο ἀνεξάρτητον καὶ ἀντικείμενον μόνον τῶν ἀντιλήψεων, κρίσεων καὶ ἀποφάσεων τῶν διοικούντων ἀξ) κῶν, ἐχόντων ὡς ὁδηγὸν ἀστέρα τὸ κοινωνικοπολτικὸν συμφέρον καὶ ἐμπνεομένων ὑπὸ τῶν ἐπιταγῶν τῶν νόμων, τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Ἡ τοιαύτη μορφὴ τῆς ἐκτελέσεως ὑπηρεσίας εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ δὲν ἀνευρίσκει κανεὶς εἰς οὐδεμίαν ἄλλην κρατικὴν λειτουργίαν, δι' αὐτῆς τὰ κρατικὰ ὄργανα καὶ συνεπῶς αὐτὸ τοῦτο τὸ κράτος, ἐπισκέπτονται καὶ τὴν τελευταίαν καλύβην τοῦ πολίτου, ἐπὶ σκοπῷ διαδηλώσεως κυρίως τῆς προστατευτικῆς ἑτοιμότητος καὶ προσφορᾶς παρὰ διὰ τὰς περὶ ἐπιβολῆς θεωρίας, μεταφέρουν καὶ εἰς τὸν πλέον ἀπομεμονωμένον πολίτην τὰ νέα τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ τὰ νέα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.

Βάσει τοῦ συστήματος τούτου τὰ ὄργανα τῆς χωρ) κῆς ἐπικοινωνοῦν μεθ' ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ λαοῦ καὶ ἐν εἴδει κυκλώματος, φέρουν πάντας εἰς ἐπαφήν. Συζητοῦν, πληροφοροῦνται, ἀνακοινώνουν, διδάσκουν, συμβουλεύουν, παρακαλοῦν καὶ ἀξιοῦν καὶ γενικῶς κατὰ ἕναν τρόπον, διαρκῶς ἀνανεούμενον, ἀποτελοῦν τὸν ἀσφαλέστερον τρόπον ἐπικοινωνίας μεταξὺ πολίτου Κυβερνήσεως καὶ τανάπαλιν.

Ἡ πεῖρα καὶ ἡ σοφία τῶν συντακτῶν, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας, κατησφάλισε τὸ σύστημα τοῦτο διὰ τῶν «ἡμερολογίων». Ὁ Κανονισμὸς προέβλεψε βιβλία περιπόλων καὶ ἐνεδρῶν (113), ἀλλὰ τοιαῦτα βιβλία οὐδέποτε ἐχορηγήθησαν ἢ ἐχρησιμοποιήθησαν (114). Ἀντὶ τῶν βιβλίων ἐχρησιμοποιήθησαν (καὶ χρησιμοποιοῦνται) ἔντυπα φύλλα μηνιαίας ὑπηρεσίας δι' ἕκαστον ὁπλίτην, ἐφ' ὧν κατεχωρεῖτο καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῶν βαθμοφόρων ἡ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ὑπηρεσία. Ἐπὶ τῶν φύλλων τούτων καὶ εἰς οἰκείας στήλας ἀνεγράφετο ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τὸ ἀποτέλεσμα, πᾶσα ὑπηρεσία, πᾶν συμβὰν κατ' αὐτήν, πᾶσα συλλεγεῖσα πληροφορία καὶ πᾶν διαπιστωθὲν γεγονός.

---

(113) Ὁ δοκιμώτερος τίτλος εἶναι περιοδειῶν καὶ ἐνεδρῶν, ὡς τὸν καθώρισεν ὁ Κανονισμὸς 1918.

(114) Βυζαντίου — Κροκιδᾶ ὑποσημ. 1 ἄρθρ. 118.

Ἐπὶ τῶν φύλλων τούτων ἔδει νὰ βεβαιώνηται ἡ ἀφιξαναχώρησις τῶν περιπόλων εἰς διαφόρους τόπους ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἀστυνομικῶν, Δημοτικοκοινοτικῶν ἀρχῶν κ.λ.π., οὐδέποτε ὅμως ὑπὸ ὑπηρετῶν ἢ κλητήρων τῶν ἀρχῶν τούτων.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἐνωματίαν ὁ Ἐνωμοτάρχης κατεχώρει εἰς τὸ ἡμερολόγιον τῆς ἐνωμοτίας τὴν διαταχθεῖσαν καὶ ἐκτελεσθεῖσαν κατὰ 24ωρον ὑπηρεσίαν παρ' ἑνὸς ἑκάστου χωρ)κος, εἰς τὸ τέλος δὲ ἑκάστου μηνὸς ὑπεβάλετο ἀντίγραφον τοῦ ἡμερολογίου εἰς τὴν Μοιραρχίαν.

Κατὰ τὰς συνεντεύξεις τῶν περιπολιῶν μετὰ τοιούτων γειτονικῶν ἐνωμοτιῶν τὰ φύλλα ὑπηρεσίας ἀλληλοϋπεγράφοντο ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων.

Εἰς τὰςἀναχωρούσας περιπόλους ἐχρεώνοντο πρὸς ἐκτέλεσιν τὰ πάσης φύσεως καταδιωκτικά, αἱ διάφοροι ἀναζητήσεις ὡς καὶ αἱ αἰτήσεις τῶν ἀρχῶν καὶ παρείχοντο αἱ ἐκ τῶν ἀρχείων πληροφορίαι περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν γενικῶς καταδιωκομένων καὶ κακοποιῶν ἐν γένει πρὸς ἀναζήτησίν των.

Αἱ περίπολοι αὗται, δὲν εἶχον ἓν δρομολόγιον περιωρισμένου ἢ σαφῶς καθορισμένου ὡραρίου, πλὴν τῆς περιπτώσεως τῶν συνεντεύξεων, ἀλλ' εἶχον καθωρισμένας θέσεις (κατωκημένας καὶ μὴ) δι' ὧν ἔδει νὰ διέλθωσιν ὑποχρεωτικῶς.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 120 οἱ ἄνδρες τῆς χωρ)κῆς διετάσσοντο, ἐνδεικτικῶς, ὅτι δέον νὰ ἐνεργῶσιν ἀναζητήσεις καταδιωκομένων καὶ ὑπόπτων εἰς ξενοδοχεῖα, καπηλεῖα καὶ λοιπὰ δημόσια κέντρα ἀλλὰ καὶ εἰς οἰκίας, ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις τῶν ἄρθρων 122 καὶ 123 τοῦ Κανονισμοῦ καὶ 139, 170, 171 καὶ 203—204 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου 121 ἐπετάσσοντο οἱ ξενοδόχοι καὶ κάπηλοι ὅπως ἐπιδεικνύουν τὰ βιβλία των καὶ παρέχουσι πᾶσαν πληροφορίαν εἰς τὰ ὄργανα τῆς χωροφυλακῆς (115).

Ἡ μεταγωγὴ συλλαμβανομένων καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν πειστηρίων διενεργεῖτο διὰ τοῦ συστήματος τῶν συνεντεύξεων μεταξὺ τῶν ἐνωμοτιῶν καὶ οὐχὶ ἀπ' εὐθείας (116).

Τὸ μηνιαῖον πρόγραμμα περιπολιῶν, περιοδειῶν, ἐνεδρῶν καὶ συνεντεύξεων κατ' ἐνωμοτίας δι' ὁλόκληρον τὴν Μοιραρχίαν καὶ ἐν συνεργασίᾳ πρὸς συσχέτισιν μετὰ τῶν ὁμόρων Μοιραρχιῶν συνετάσσετο ὑπὸ τῶν Μοιράρχων οἵτινες αὐτοπροσώπως καὶ διὰ τῶν ὑπομοιράρχων ἤλεγχον τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν (117).

Αἱ συνεντεύξεις ἀπετέλουν καὶ μέσον ταχυδρομικῆς ἀνταποκρίσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν.

Εἰς τὰ φύλλα τῆς ὑπηρεσίας κατεχωροῦντο τὰ πρὸς παράδοσιν ἔγγραφα καὶ πειστήρια, τὰ ὀνοματεπώνυμα κ.λ.π. τῶν μεταγομένων προσώπων μετὰ τῶν συνοδευτικῶν, ἡ κανονικὴ παραλαβὴ τῶν ὁποίων ἐβεβαιοῦτο διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐπικεφαλῆς τῆς ἀνταποκρινομένης περιπολίας.

Τὸ ἀνωτέρω σύστημα περιπολιῶν, ἐνεδρῶν, συνεντεύξεων κ. λ. π. ἴσχυεν καὶ ἐφηρμόζετο μέχρι τοῦ πολὺ προσφάτου παρελθόντος, τὰ μηχανοκίνητα ὅμως μέσα

---

(115) Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν ξενοδόχων κ.λ.π. προεβλέποντο ποινικαὶ κυρώσεις ὑπὸ τῶν ἄρθρων 554, 652 καὶ 635 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

(116) Κ.Χ. ἄρθρα 124, 125 καὶ 135. Περὶ τῆς μεταγωγῆς τῶν συλλαμβανομένων σχετικαὶ αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 140 καὶ 159 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

(117) Κ.Χ. ἄρθρα 133 - 135. Τὸ ἄρθρον 133 εἶναι λίαν λανθασμένον ὡς μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 194 τοῦ Γαλλικοῦ Κανονισμοῦ.

καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς χώρας, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ μέσα διαβιβάσεων κατέστησαν τὸ σύστημα ὀλιγώτερον εὔχρηστον. Ὁ νέος Κ. Χ. (Β.Δ. 22-3-1958) διέλαβεν περιληπτικώτερον περὶ τούτων ἐν ἄρθροις 338—344.

ΥΙ. ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἡ ὑπὸ τῶν νομοθετημάτων ὀργανισμοῦ καὶ Κανονισμοῦ προβλεφθεῖσα εἰς στελέχη ἱεράρχησις καὶ πλαισίωσις τοῦ σώματος ὑπῆρξεν ἀρκούντως πτωχή.

Εἷς ἀνώτερος ἀξ)κὸς ποικίλου προελεύσεως ὡς ἀρχηγός, οἱ Μοίραρχοι καὶ οἱ ὑπομοίραρχοι ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι βαθμοφόροι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τόσοι εἰς ἀριθμὸν ὅσαι αἱ προγραμματισθεῖσαι καὶ ἱδρυθεῖσαι Μοιραρχίαι καὶ Ὑπομοιραρχίαι, χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ οὔτε καὶ τὸ πλέον ἐλάχιστον περιθώριον διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν ἑνὸς ἐκ τούτων λόγῳ ἀσθενείας, ἀδείας κ.λ.π. καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως, δεδομένης τῆς ἀθλιότητος τόσον τοῦ δημοσίου ταμείου ὅσον καὶ τῆς ἐν γένει δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς οἰκονομίας τοῦ ὑπὸ δημιουργίαν Κράτους.

Ἐκ τῶν βαθμοφόρων τούτων παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς Χωρ)κῆς εἶχε καθήκοντα καὶ δικαιοδοσίαν μᾶλλον ἐπιθεωρητοῦ παρὰ Ἀρχηγοῦ - Διοικητοῦ.

Οὗτος ἐκτὸς μιᾶς συγκεκριμένης πειθαρχικῆς δικαιοδοσίας, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ του, διὰ τὰ ὑπόλοιπα θέματα (κατατάξεις, τοποθετήσεις — μεταθέσεις, προαγωγαί, ἵδρυσις ἢ μετάθεσις ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργάνωσις ἐν γένει, ἐκπαίδευσις κ.λ.π.) περιωρίσθη εἰς ὑποβολὴν προτάσεων μόνον, ἐφ᾽ ὧν κυριαρχικῶς καὶ ἀδεσμεύτως ἀπεφαίνετο ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Οὕτω ἀπὸ τῆς συστάσεως ἐνυπῆρξεν τὸ ἔρεισμα τῆς πολιτικῆς (κομματικῆς) ἐπιρροῆς, διεισδύσεως καὶ μεταχειρίσεως τοῦ Σώματος, ἐγεννήθη τουτ᾽ ἔστιν τὸ Σῶμα φέρον εἰς τὸν ὀργανισμόν του τὴν σοβαρωτέραν καὶ ἀνίατον δυστυχῶς πάθησιν τοῦ Νεοελληνισμοῦ.

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι οἱ Νομάρχαι ἠδύναντο νὰ συγκεντρώσωσι, διὰ λόγους ἀσφαλείας, τὴν δύναμιν τῶν ἐν τῷ νομῷ τῶν ἐνωμοτιῶν, εἰς τὸν Ἀρχηγὸν ὅμως δὲν ἐδόθη τοιαύτη εὐχέρεια καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐτησίαν ἐπιθεώρησιν, προκειμένου νὰ συγκεντρώσῃ τὴν δύναμιν ἑκάστης Μοιραρχίας, ὤφειλεν ν᾽ ἀναφέρῃ εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν καὶ νὰ ἐνημερώσῃ τὸν Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν στρατοῦ ὡς καὶ τὸν οἰκεῖον Νομάρχην. (118)

Ἡ δικαιοδοσία τοῦ ἀρχηγοῦ χωρ)κῆς ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων του ὑπῆρξεν ὑποδεεστέρα καὶ ἐκείνης τῶν στρατιωτικῶν διοικητῶν, Φρουράχων κ.λ.π. καὶ οὕτω οἱ ἄνδρες τῶν ἐνωμοτιῶν εὑρίσκοντο περισσότερον ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολλῶν ἄλλων παραγόντων παρὰ τοῦ φυσικοῦ των ἀρχηγοῦ. Ὁ Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς ὤφειλεν ν᾽ ἀναφέρῃ εἰς τὸν Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν στρατοῦ περὶ τῶν παρ᾽ αὐτοῦ λαμβανομένων πειθαρχικῶν μέτρων, λεπτομερῶς.

Ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ Ἀρχηγοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πρέπει νὰ νοοῦμεν ἕναν ἀνώτερον ἀξ)κὸν ἔχοντα ὡς μοναδικόν του ἐπιτελῆ ἕναν Ὑπομοίραρχον - Ὑπασπιστὴν καὶ ἐξομοιούμενον πρὸς ἕναν ἰδιόρυθμον Διοικητὴν ἑνὸς ἰδιρύθμου τάγματος.

---

(118) Κ. Χ. ἄρθρ. 69. Περὶ τῶν ἐπιθεωρήσεων ὑπηρεσιῶν χωρ)κῆς ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 9-11-1843 Β.Δ., δι᾽ οὗ διωρίσθησαν παρὰ τῷ Ἀρχηγῷ Χωρ)κῆς δύο ἐπιθεωρηταὶ Ταγματάρχαι. Τῷ Δ)τι τούτῳ προσηρτήθησαν λεπτομερεῖς ὁδηγίαι περὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐπιθεωρήσεων.

Τὸν Δεκέμβριον 1833 ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 23 Ν)βρίου (5 Δ)βρίου) Β.Δ. τοῦ ὁποίου τὸ Ε΄ Μέρος διελάμβανε περὶ οἰκονομίας καὶ Λογιστικότητος ἐν τῷ Σώματι τῆς χωρ)κῆς.

Κατὰ τὸ ἐν λόγῳ Β.Δ. (119) τὸ Σῶμα τῆς Χωρ)κῆς ἐν τῷ συνόλῳ του ἐξισοῦτο πρὸς ἓν Τάγμα καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ μὲν Ἀρχηγὸς πρὸς διοικητὴν τάγματος οἱ δὲ Μοίραρχοι πρὸς Δ)τὰς λόχων. **Γενικῶς, ἐβράδυνεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ χωρ)κή, ἀνεξαρτήτως δυνάμεως καὶ ὀργανώσεως, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ θεωρεῖται ὡς μία στρατιωτικὴ μονάς.**

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Δ)τος τούτου ὁ Ἀρχηγὸς ἦτο ἐπιφορτισμένος διὰ τῶν ἀκολούθων ἁρμοδιοτήτων καὶ ὑποχρεώσεων.

α) Νὰ διευθύνῃ τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν τοῦ Σώματος καὶ νὰ συντάσῃ τοὺς ἀπαιτουμένους «λογαριασμοὺς» μὲ γνώμονας τὰ παρὰ τοῦ Ὑπασπιστοῦ του τηρούμενα μητρῷα Προσωπικοῦ καὶ ἵππων ὡς καὶ τὸ βιβλίον μεταβολῶν.

β) Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐχόντων δικαίωμα τοποθετήσεως ἢ μεταθέσεως οὐδεμία μεταβολὴ ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὰς Μοιραρχίας ἄνευ διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς (120), καὶ τοῦτο ἵνα παρακολουθοῦνται αἱ μεταβολαὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς.

γ) Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς ἀνελάμβανε παρὰ τοῦ δημοσίου ταμείου τὸ ἀπαιτούμενον διὰ μισθοδοσίαν κ.λ.π. τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος ποσόν, ὅπερ κατένειμεν εἰς τὰς Μοίρας βάσει τῶν ὑποδειγματικῶς καθιερωθεισῶν καταστάσεων (121).

δ) Ἐμερίμνα διὰ τὸν ἔγκαιρον ἐφοδιασμὸν καὶ ἀνεφοδιασμὸν τῶν Μοιρῶν διὰ τῶν ἀναγκαιούντων αὐταῖς σκευῶν ἱματισμοῦ, ἐξαρτήσεως καὶ κλινοστρωμνῆς ὡς καὶ διὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων, τηρῶν τοὺς μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἱματισμοῦ καὶ τῆς Δ)νσεως ὁπλοστασίου λογαριασμοὺς (122).

ε) Ἐμερίμνα διὰ τὴν συμφερωτέραν ἐκποίησιν τῶν ἵππων τῶν ἀποπεμπομένων, ἀπολυομένων, φονευομένων ἢ θνησκόντων χωρ)κων καὶ

στ) **Ἐμερίμνα διὰ τὴν ἔγκρισιν καὶ χορήγησιν τῆς λόγῳ τοπικῶν συνθηκῶν ηὐ**ξημένης μερίδος νομῆς.

Πρόβλεψιν ὀργανώσεως Ἀρχηγείου κα δικαιοδοσίας ἀρχηγοῦ θὰ συναντήσωμεν μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1900 ὅτε ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 26-11-1900 Β.Δ. «περὶ ἁρμοδιότητος καὶ δικαιοδοσίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωρ)κῆς».

Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ δὲν ὁμιλῶσιν περὶ ὑπηρε-

---

(119) Ἀγαθ. Βουγιούκα «Θεσμολόγιον Στρατιωτικὸν» ἔκδοσις Α΄. (1867) τόμος Α΄. σελ. 336 - 354.

(120) Μεταβολαὶ ἀπὸ Μοίρας εἰς Μοῖραν δὲν ἐπετρέποντο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μηνὸς (παραγρ. 3 Β. Δ.)

(121) Ἐργασίαι παρόμοιαι τῶν σημερινῶν παρ' ἑκάστη Ἀνωτέρα Δ)σει κ.λ.π. διαχειρήσεων χρηματικοῦ.

(122) Περὶ τῆς ἐννοίας τῶν λογαριασμῶν τούτων θὰ διαλάβωμεν κατωτέρω ἐν κεφαλαίῳ Ε΄. Λόγῳ τῆς οἰκονομικῆς ταύτης ἀποστολῆς τοῦ Ἀρχηγείου Χωρ)κῆς ἐγένετο καὶ ἡ παρ' αὐτῷ τοποθέτησις ἑνὸς καταλυματίου (οἰκονομικοῦ ἀξ)κοῦ). — Τὸ οἰκονομικὸν προσωπικὸν ἐν τῇ Χωροφυλακῇ ἐρρυθμίσθη κάπως ἀνετώτερον βραδύτερον διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 16-11-1866 ὅτε ἐτοποθετήθησαν καὶ εἰς τὰς Μοίρας οἰκονομικοὶ ἀξ)κοί.

σιῶν χωρ)κῆς ἀλλὰ περὶ τῶν βαθμοφόρων αὐτῆς, οὕτω παντοῦ ἀπαντᾶται οἱ Μοίραρχοι... οἱ Ὑπομοίραρχοι... κ.λ.π. καὶ οὐχὶ αἱ Μοιραρχίαι κ.λ.π. Ἐκ τῶν βαθμοφόρων οἱ Μοίραρχοι ἀπετέλουν τὸν ἄξονα καὶ τὸν νοῦν τῶν ὑπηρεσιῶν χωρ)κῆς. «ἄρθ. 75. Οἱ Μοίραρχοι τῆς Βασιλικῆς Χωρ)κῆς εἶναι ἐπιφορτισμένοι ἰδίως καὶ προσωπικῶς τὴν διαχείρισιν τῶν λεπτομερειῶν τῆς ὑπηρεσίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐκτέλεσις ἐμπιστεύεται εἰς αὐτούς, καὶ ἐπὶ τούτῳ εὑρίσκονται πάντοτε εἰς ἄμεσον σχέσιν μὲ τὰς διαφόρους ἀρχάς».

Οἱ Μοίραρχοι ἀπετέλουν ὅ,τι αἱ σημεριναὶ Δ)σεις χωρ)κῆς καὶ κάτι πλέον τούτου. Πέραν αὐτῶν δὲν ὑπῆρχεν ἀνώτερον κλιμάκιον ἵνα ἐπικαλεσθῶσιν τὰς ὁδηγίας του εἰ μὴ οἱ ἀνίδεοι Νομάρχαι, οἱ διαφορετικῆς νοοτροπίας καὶ ἀντιλήψεως στρατιωτικοὶ διοικηταὶ καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς, εἰς Ἀθήνας δὲ εἷς Ἀρχηγὸς χωρ)κῆς σχεδὸν ἀνίσχυρος καὶ κατὰ κανόνα ξένος.

Ἀπητεῖτο τῷ ὄντι μία πολύπλευρος καὶ ποικίλη πληρότης γνώσεων ἐπὶ προσώπων, πραγμάτων καὶ νόμων διὰ τὸν Μοίραρχον, ἵνα εὐδοκίμως ἀνταπεξέρχεται ἑκάστοτε, ἔχων ὡς βοηθόν του ἕναν Ἐνωμοτάρχην Γραμματέα καὶ βραδύτερον ἕναν οἰκονομικὸν ἀξ)κόν.

Πέραν τούτου εἶχεν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἐπίβλεψιν, διοίκησιν, ὑπηρεσιακὴν κατάρτισιν καὶ ἀπόδοσιν, συμπεριφοράν, πειθαρχίαν καὶ διαβίωσιν κ.λ.π. τῶν ὑφισταμένων Ὑπομοιράρχων καὶ ὁπλιτῶν, ἐγκατεσπαρμένων εἰς ἐνωμοτίας, ἀποσπάσματα κ.λ.π.

Ἐνήργουν δὶς τοῦ ἔτους ἐπιθεωρήσεας τῶν ἐνωμοτιῶν καὶ ὑπομοιραρχιῶν, ἠρεύνων τὰ κατὰ ἀνδρῶν τοῦ Σώματος παράπονα καὶ κατήρτιζον, ὡς εἴδομεν, τὰ μηνιαῖα προγράμματα ὑπηρεσίας περιπολιῶν, περιοδειῶν, ἐνεδρῶν καὶ συνεντεύξεων.

Βοηθοὶ τνῶ Μοιράρχων, ἦσαν οἱ Ὑπομοίραρχοι διοικηταὶ ὑπομοιραρχιῶν, οἵτινες ἦσαν ἐπιφορτισμένοι νὰ ἐπαγρυπνοῦν ἐπὶ τῆς συνήθους ὑπηρεσίας.

Οὗτοι ἐν περιπτώσει ἐκτάκτου τινος συμβάντος μετέβαινον ἐπὶ τόπου ἐνημεροῦντες τὸν Μοίραρχον καὶ προκαλοῦντες τὰς περαιτέρω διαταγὰς τούτου. Ἐνήργουν ἓξ φορὰς κατ᾽ ἔτος ἐπιθεώρησιν τῶν ἐνωμοτιῶν, ἐνήργουν ἐποπτείαν ἐπὶ τῶν σημείων συνεντεύξεως καὶ ἐβεβαιοῦντο ἐὰν τὰ ὄργανα ἑκάστης ἐνωμοτίας ἐπισκέπτοντο δὶς τουλάχιστον κατὰ μῆνα ἅπαντα τὰ χωρία καὶ τοὺς συνοικισμοὺς τῆς περιφερείας της (123).

Τέλος οἱ ἐνωμοτάρχαι ἀπετέλουν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν πυρῆνα διεξαγωγῆς τῆς ὅλης ὑπηρεσίας τῆς χωρ)κῆς, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω ἐκ τοῦ κειμένου ἄρθρου 117.

Αἱ ἐνωμοτίαι ἀπετέλουν τὴν βασικὴν καὶ μόνην μάχιμον μονάδα τῆς χωρ)κῆς, δι᾽ ὃ ἡ ποιότης τῶν ἐνωμοταρχῶν ἔπαιξε σπουδαιότατον ρόλον ἐν τῇ καθόλου ἐξελίξει τοῦ Σώματος.

Περὶ τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς ἐπαρκείας τῶν βαθμοφόρων καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐν γένει τοῦ Σώματος θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς ἑπόμενον κεφάλαιον.

---

(123) Μοίραρχοι = Πρεβῶτοι, Ὑπομοίραρχοι = Ὑπολοχαγοὶ βοηθοὶ τοῦ Πρεβώτου (LIEUTENANT DU PREVOT).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Στρατηγοῦ Μακρυγιάννη προκύπτει ὅτι ἡ Ἀντιβασιλεία ἐνωρὶς καὶ ἐν ὄψει τῆς δημοσιεύσεως τοῦ περὶ συστάσεως Δ)τος ἀπησχολήθη περὶ τὴν ἐπιλογὴν τῶν στελεχῶν τοῦ κυοφορουμένου νέου τούτου Σώματος. Ἡ φροντὶς αὕτη τῆς Ἀντιβασιλείας δίδει τὸ μέτρον τῆς σοβαρότητος, ἣν ἀπέδιδον τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἀρτιωτέραν ἐπάνδρωσιν τῆς χωροφυλακῆς.

Ὁ Μακρυγιάννης ἀναφέρει (1) ὅτι λόγῳ μὴ ἀποδοχῆς τῶν ὅρων του δὲν τῷ ἀνετέθη ἡ κατ' ἀρχὴν προταθεῖσα αὐτῷ ἀρχηγία καὶ ὅτι δὲν ἀπεδέχθη αὐτὸς πρότασιν νὰ τεθῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Γκραγιάρ. Ἡ περὶ ἀρχηγίας πρότασις πρὸς τὸν Μακρυγιάννην δὲν φαίνεται τόσον εὐσταθοῦσα, διότι ἀφηγούμενος κατωτέρω ὁ ἴδιος ὀξείαν συζήτησίν του μετὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Ψύλλα, λαβοῦσαν χώραν βραδύτερον ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἀπὸ τῆς 4-5-1833 ἤτοι πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ τῆς Χωρ)κῆς εἶχεν ἐγκατασταθῇ ὁ Μακρυγιάννης, ἐμφανίζει τὸν Ψύλλαν νὰ τὸν αἰτιᾶται μόνον διότι δὲν ἐδέχθη νὰ τεθῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Γκραγιάρ, ἀπαντῶν δὲ αὐτὸς οὐδένα λόγον ποιεῖ περὶ ἀρχηγίας, ἀλλ' ἁπλῶς δι' ὑποδεεστέραν θέσιν ὑπὸ τὸν Γκραγιὰρ (2).

Ἐκτὸς τούτου ἡ καχυπόπτως συμπεριφερομένη πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀγωνιστὰς Ἀντιβασιλεία διαθέτουσα Φιλέλληνας ἀγωνισὰς τῆς ἀπελευθερώσεως, ἀξ)κοὺς κύρους, ἱκανῆς μορφώσεως ἀλλὰ καὶ γνώσεως, τουλάχιστον περὶ τὰ τῆς χωρ)κῆς καὶ ἀποδίδουσα τόσην σημασίαν διὰ τὴν ἐν γένει ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῆς χωρ)κῆς, εἶναι ἀρκούντως παρακεκινδυνευμένον νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἐσκέφθη μόνον πολεμιστὴν ὡς πρῶτον ἡγέτην τοῦ Σώματος καὶ μάλιστα τὸν οἱονεὶ διαμαρτυρόμενον, καυτηριάζοντα καὶ ἐρίζοντα Μακρυγιάννην.

Τέλος ὁ μὲν τοιοῦτος ἰσχυρισμὸς τοῦ Μακρυγιάννη οὐδαμόθεν ἄλλοθεν προκύπτει, ἡ δὲ ἐξέλιξις ἐν τῇ συγκροτήσει ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Ἀντιβασιλεία δὲν ἀνεμί-

---

(1) Βιβλίον τρίτον, Κεφ. Α'. (σελ. 352). (Θέλουν νὰ μὲ κάμουν ἀρχηγὸ τῆς Χωρ)κῆς. Τοὺς ἔδωσα γνώμην νὰ βάλουν ἀπ' ὅλους τοὺς σημαντικοὺς διὰ νὰ ἑνωθῇ τὸ Κράτος μὲ τὸν Βασιλέα του. Τοὺς κακοφάνη. Διορίζουν τὸν Γραλλιάρη τὸν Γάλλο καὶ μὲ διορίζουν κι' ἐμένα εἰς τὴν οδηγίαν του καὶ νὰ βάλω τὰ στενά, οὔτε εἰς τὴν οδηγίαν τοῦ Γραλλιάρη μπαίνω, τοὺς εἶπα, οὔτε τὰ φορέματά μου βγάζω».

(2) Αὐτόθι βιβλ. Γ. Κεφ. 7'. (σελ. 375 - 358) «Πῶς, μοῦ λέγει, δὲν ἔμπαινες εἰς τοῦ Γραλλιάρη τὴν οδηγίαν στὴν Χωρ)κή; — Πῶς δὲν ἔμπαινες ἐσὺ τοῦ λέγω, τελώνης, ὁποὺ εἶσαι Ὑπουργὸς τοῦ Ἐσωτερικοῦ;

χθη, σοβαρῶς τουλάχιστον, εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν στελεχῶν τοῦ Σώματος, ἐπιφορτίσασα πρὸς τοῦτο τὸν διορισθέντα ἀρχηγὸν (COMMANDEMENT), πρᾶγμα ὅπερ δὲν δικαιολογεῖ καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ Μακρυγιάννη προβαλλόμενον λόγον διαφωνίας ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Ὁ Μεραρχιακὸς Στρατηγὸς Πελλιὸν οὐδεμίαν τοιαύτην προσυνεννόησιν ἀναφέρει, ἀντιθέτως βεβαιώνει τὴν διαπίστευσιν τῆς ἀρχηγίας εἰς τὸν Γκραγιὰρ καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐπιλογὴν τῶν ἀξ)κῶν του (3).

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐκ τῶν ἐπισήμων κειμένων προκύπτει ὅτι ἡ Ἀντιβασιλεία εὐθὺς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Ὀργανισμοῦ, τὴν 5ην Ἰουνίου 1833, εἴτε λόγῳ συνεπείας πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς Χωρ)κῆς, εἴτε λόγῳ καταλληλότητος, ἐνεπιστεύθη τὴν ἡγεσίαν τοῦ πρὸς συγκρότησιν ἐπιλέκτου (D' ELITE) Σώματος εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, φιλέλληνα Συντ)ρχην Φραγκῖσκον Γκραγιάρ. Τί σύμπτωσις τῇ ἀλήθεια!!! Ὁ Πρῶτος ἱδρυτὴς κα ἀρχηγὸς τῆς πρὸ 700 περίπου ἐτῶν ἱδρυθείσης Γαλλικῆς Μαρεσσοσὲ (κατόπιν GENDARMERIE) ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Βασιλικοῦ οἴκου, ὁ SENECHAL, καὶ ἡ μοῖρα τοῦ «ἡμετέρου Σώματος» τοῦ Ἕλληνος Βασιλέως ἐνεφάνισεν τὴν αὐτὴν ἀπαρχήν, ὑπὸ τὸν αὐτὸν τιτλοῦχον τοῦ Βασιλικοῦ οἴκου καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν Βασιλικὴν εὔνοιαν νὰ προσφερθῇ ἡ σύστασις τῆς **χωρ)κῆς ὡς σημαντικὸν γεγονὸς καὶ διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ διὰ τὴν ἡμέραν τῶν Βασιλικῶν γενεθλίων.**

Ἐξ ἐγγράφων προκύπτει ὅτι ὁ Γκραγιὰρ εἶχεν Ἑλληνοποιήσει τὸ ἐπώνυμόν του, ὑπογράφων ὡς Γραλλιάρος.

Ὁ Γκραγιὰρ δὲν ἦτο εἷς Συντ)ρχης τοῦ Ἀγῶνος ἀλλ' ἦτο υἱὸς Συν)ρχου τοῦ Γαλλικοῦ Στρατοῦ και ἀπόφοιτος τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς Παρισίων, ἐξ ἧς ἐξῆλθεν Ἀνθ)γὸς τὸ 1812, ἤτοι εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν.

Ἔλαβεν μέρος τῶν ἐν συνεχείᾳ Ναπολεοντείων ἐκστρατειῶν, καθ' ἃς διακριθεὶς προήχθη εἰς Ὑπολοχαγόν. Κατὰ τὴν ἐξορίαν εἰς Ἔλβαν τοῦ Ναπολέοντος ὁ Γκραγιὰρ παρέμεινεν ὡς αἰχμάλωτος εἰς τὴν Ρωσσίαν, ἔνθεν ἐλευθερωθεὶς ἔσπευσε καὶ ἐτέθη εἰς τὴν ὑπηρεσιον τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τὸ διάστημα τῶν 100 ἡμερῶν.

Ἡ ἰδέα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν Νοέμβριον 1821 μετ' ἄλλων Φιλελλήνων.

Ὁ Μαυροκορδᾶτος, ἐπιλέγων πάντοτε τοὺς συνεργάτας του, τὸν προσέλαβεν ὡς Λοχαγὸν τῶν Γενικῶν Ἐπιτελῶν.

Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν γνώσεων διέθετεν καὶ εὐψυχίαν ἀλλὰ καὶ πίστιν, δι' ὃ διεκρίθη καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως, διαπρέψας κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Μετέσχε τῶν μαχῶν Ναυπλίου, Κορίνθου, Πέττα, τῆς πολιορκίας Μεσολογγίου, Θηβῶν, Πέτρας καὶ Μύλων εἰς ἣν καὶ ἐτραυματίσθη κατὰ τὴν 16-7-1825. Ὑπηρέτησεν ὡς ἀρχηγὸς τῶν Ἐπιτελῶν ὑπὸ τὸν Ἀρχιστράτηγον Ὑψηλάντην

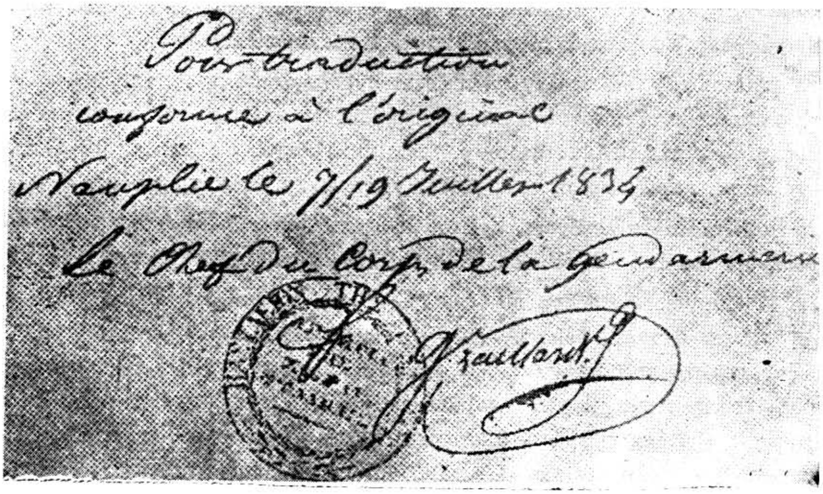
---

3) Pellion (General de division) «La Grece et les capodistrias» Paris 1855. «L' insucccs du projet d' organisation des tioupes irregulliers determina la regence a' pouvoir au maintien de la tranquillite publique par la formation d' un corps de gendarmerie a' pied et a' cheval pour la service des differentes provinces. Le commandement de ce corps d' elite fut confie au colonel Graillard, philellene francais, **Q** u i c h o i s i t l u i m e m e s e s o f f i c i e r s» Κεφ. 14 σελ. 385.-

καὶ μετέσχε τῆς ἀπελευθερωτικῆς ἐκστρατείας ἀνὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, καθ' ἣν ἐτραυματίσθη ἐκ νέου.

Προαχθεὶς εἰς Συν)ρχην διετέλεσε γενικὸς διοικητὴς τοῦ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου συγκροτηθέντος τακτικοῦ στρατοῦ, ὁ δὲ Βασιλεὺς Ὄθων τὸν Φεβρουάριον 1833 τὸν προσέλαβεν ὡς ἀρχηγὸν τοῦ στρατιωτικοῦ του οἴκου.

Λόγῳ τῆς ἐντόνου συμμετοχῆς του εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ λόγῳ τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν του προσόντων ἐτιμᾶτο ἰδιαιτέρως παρ' ὅλων τῶν ἀγωνιστῶν, δι' ὃ καὶ ὁ διορισμός του ὡς ἀρχηγοῦ χωρ)κῆς οὐδεμίαν ἐνεφάνισεν ἀντίδρασιν.

Pour traduction
conforme à l'original
Nauplie le 7/19 Juillet 1834
le Chef du Corps de la Gendarmerie

Αὐτόγραφον τοῦ πρώτου Ἀρχηγοῦ Χωρ)κῆς Γάλλου Συντ)ρχου Φραγκίσκου Γκραγιὰρ 1833 - 1835.

Ὁ Γκραγιὰρ καὶ λόγῳ τῆς καταγωγῆς του ἀλλὰ καὶ λόγῳ προϋπηρεσίας του ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ στρατῷ, εὐκολώτερον παντὸς ἄλλου ἀντελήφθη τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰς ἀπαιτουμένας προϋποθέσεις διὰ τὴν σταδιοδρομίαν τῆς χωρ)κῆς, καὶ προσεπάθησε ν' ἀντιδράσῃ κατὰ τῶν ἐκδηλωθεισῶν φθοροποιῶν τάσεων.

Εἰσηγήθη κατ' ἐπανάληψιν τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος, τὴν μὴ ἀνάμιξιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ στρατοῦ εἰς τὰ τῆς χωρ)κῆς, τὸν θεσπισμὸν εὐρείας, συγκεκριμένης καὶ αὐτοδυνάμου δικαιοδοσίας ἐπὶ τοῦ Σώματος μόνον τοῦ Ἀρχηγοῦ, ὅστις νὰ εἶναι ὑπεύθυνος ἔναντι τῆς Κυβερνήσεως, τὴν βελτίωσιν τῶν ὅρων στρατολογίας καὶ τὴν περὶ ἐκπαιδεύσεως μέριμναν. Αἱ εἰσηγήσεις του δὲν εἰσηκούσθησαν καὶ ὁ Γκραγιὰρ τὸν Δεκέμβριον 1834 ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του, προφασισθεὶς λόγους ὑγείας, ἥτις καὶ ἐγένετο δεκτὴ τὴν 12 Ἰανουαρίου 1835. **Οὕτω ὁ** πρῶτος ἀρχηγὸς τῆς χωρ)κῆς σὺν ταῖς ἄλλαις του ὑπηρεσίαις προσέφερεν διὰ τοῦ παραδείγματός του καὶ τὴν σπουδαιοτέραν τοιαύτην, **ὡς ὑποθήκην διὰ τοὺς ἐπαΐοντας,** καθ' ἣν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς χωρ)κῆς **εἰσηγεῖται ὡρισμένα μέτρα καὶ δὲν εἰσακούεται** παραιτεῖται, διότι ἡ περαιτέρω παραμονὴ ἐκτρέφει καὶ δημιουργεῖ τὴν ἀπαράδεκτον καὶ ἐπιβλαβῆ τόσον διὰ τὴν πολιτείαν ὅσον καὶ διὰ τὸ Σῶμα θεωρίαν τοῦ Π ι λ α τ ι σ μ ο ῦ. Ἡ ἀνοχὴ εἶναι ἐνοχή.

Μετὰ τὴν παραίτησίν του, ὁ Γκραγιὰρ διωρίσθη Φρούραρχος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ ἐν συνεχείᾳ Προσωπάρχης Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, Πρόεδρος ἐπιτροπῆς ἀναθεωρήσεως τῶν διεπόντων τὸν στρατὸν καὶ διοικητὴς ταξιαρχίας.

Τὴν 19 Φεβρουαρίου 1848 διωρίσθη ἐκ νέου ἀρχηγὸς χωρ)κῆς, ἀλλὰ καταργηθέντος διὰ τοῦ Δ)τος τῆς 24-6-1848 τοῦ Ἀρχηγείου ὁ Γκραγιὰρ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν στρατόν, ἔνθεν, προαχθεὶς εἰς Ὑποστράτηγον, ἀπτστρατεύθη, φέρων δὲ τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου ἀρχιστρατήγου ἐν ἀποστρατείᾳ καὶ τὸ ἀργυροῦν μετάλλιον τοῦ ἀγῶνος ἀπεβίωσεν ἐν Κηφισιᾷ τὴν 9 Μαΐου 1863 (4) καὶ ἐκηδεύθη διὰ μεγάλων τιμῶν.

Ἐπιληφθεὶς ἀμέσως τῆς συγκροτήσεως τοῦ Σώματος ὁ διορισθεὶς Ἀρχηγὸς ἐπέλεξε αὐτοπροσώπως μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν ἀγωνιστῶν τοὺς προβλεφθέντας ἀξ)κοὺς (10 Μοιράρχους, 24 Ὑπομοιράρχους καὶ 1 Καταλυματίαν).

Ἐν τῇ ἐπιλογῇ τῶν στελεχῶν ὑπῆρξεν σχεδὸν ἀδιάβλητος, ἐπιτυχὼν νὰ μὴ δημιουργήσῃ προσωπικὰ παράπονα καὶ ἀξιολόγους ἐπικρίσεις, (5) προσεπάθησε νὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλας τὰς ἐθνικὰς περιοχάς, τοὺς Φιλέλληνας ὡς καὶ τὰς μεγάλας οἰκογενείας, χωρὶς νὰ παραγνωρίσῃ τοὺς ἐνδεδειγμένους καὶ διακεκριμένους.

Οἱ κατὰ ταῦτα ἐπιλεγέντες, πρῶτοι ἀξιωματοῦχοι τοῦ Σώματος, διωρίσθησαν ὡς ἀκολούθως διὰ τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1833 Β.Δ. δημοσιευθέντος εἰς τὸ Φ.Ε.Κ. 29) 1833.

α) Μοίραρχοι Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης, Ν. Πετμεζᾶς, Ἠλίας Πανᾶς, πρώην ἀρχηγοὶ εἰς τὰ ἄτακτα σώματα, Κων. Βλαχόπουλος, Δημ. Δεληγεώργης, Ἰάννης Βελέντζας, πρώην ταγματάρχαι τῶν ἀτάκτων, Δημ. Κωνσταντινόπουλος, Γεώργ. Κλεώπας, πρώην Λοχαγοὶ τοῦ Πυρ)κοῦ, Μιχαὴλ Σισίνης, πρώην Λοχαγὸς ἱππικοῦ καὶ Γεώργιος Βοϊνέσκος πρώην ὑποταγματάρχης τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ.

β) Ὑπομοίραρχοι: Α΄. Τάξεως Μιχαὴλ Γρίβας, Δημ. Τζῖνος, Ἰωάν. Κοτζίστρας, πρώην ἀξιωματικοὶ τῶν ἀτάκτων, Ἰωάν. Γούστης, καὶ Γεώργιος Πετσάλης, πρώην Λοχαγοὶ τοῦ τακτικοῦ Στρατοῦ καὶ Ροβέρτος Βρονικόφσκη πρώην ἀξιωματικὸς τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ.

Β. Τάξεως: Ν. Περετιὲ καὶ Ν. Ροβέρτος, πρώην Λοχαγοὶ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, Νικ. Τσαλακώστας (Ζαλοκώστας), Ι. Σολωμονίδης, Κ. Δημακόπουλος, Ι. Γούσης, Ἐμμαν. Σινετάκης, Γ. Κροκίδας, Ι. Εὐσταθίου καὶ Φραγκ. Βαρζίλης, πρώην Ἀνθ)γοὶ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, Βασ. Δραγὼν τέως ἀνθ)γὸς Πυρ)κοῦ, Χρ. Φαταούλας, Ν. Φιλάρετος καὶ Ἰωάν. Μέξης, πρώην ἀξιωματικοὶ τῶν ἀτάκτων.

γ) Καταλυματίας Γ. Παπαδόπουλος.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Ὀργανισμοῦ, διὰ τῆς ἀπὸ 26 Ἰουν. 1833 Διαταγῆς ἐτοποθετήθησαν εἰς τοὺς κατὰ τὰ Β.Δ. τῆς 3 (15) Ἀπριλίου 1833 καθορισθέντας νομοὺς οἱ διορισθέντες ἀξ)κοὶ ὡς ἀκολούθως:

---

(4) Μεγάλη Στρατιωτικὴ καὶ Ναυτικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια.

(5) Οὔτε ὁ τόσον ἐπιθετικὸς ἐν παντὶ καὶ δυσηρεστημένος ἐν προκειμένῳ Μακρυγιάννης, οὔτε ἄλλος τι ἐμέμφθη τὴν ἐπιλογήν. — Ἀντιθέτως ἐγράφησαν ὕμνοι. Οὕτω ὁ L. ROSS εἰς ἔργον «Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα» (Βερολῖνον 1863) γράφει «οἱ τακτικώτεροι καὶ ἱκανότατοι ἄνθρωποι μεθ' ἑνὸς ἀριθμοῦ νεωτέρων ἀξιωματικῶν προσελήφθησαν εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

1) Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινίας (Ναύπλιον)	α) Μοιρ. Γ. Κλεώπας
	6) Ὑπομ. Α΄ Δημ. Τζῖνος
	γ) Ὑπομ. Β΄ Βασ. Δραγὼν
2) Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἠλείας (Πάτραι)	α) Μοιρ. Μιχ. Σισίνης
	6) Ὑπομ. Α΄ Ρ. Βρονικόφσκη
3) Νομὸς Μεσσηνίας (Καλάμαι)	γ) Ὑπομ. Β΄ Χρ. Φαταούλας
	α) Μοιρ. Ἀντ. Μαυρομιχάλης
	6) Ὑπομ. Α΄. Ν. Περετιὲ
	γ) Ὑπομ. Β΄ Κ. Δημακόπουλος
4) Νομὸς Ἀρκαδίας (Τρίπολις)	α) Μοιρ. Δ. Δεληγεώργης
	6) Ὑπομ. Α΄ Γ. Μανιάτης
5) Νομὸς Λακωνίας (Μυστρᾶς)	α) Μοιρ. Νικ. Πετμεζᾶς
	6) Ὑπομ. Α΄ Ἰωάν. Γούστης
	γ) Ὑπομ. Β΄ Γεωργ. Πετσάλης
6) Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας (Μεσολ.)	α) Μοιρ. Κ. Βλαχόπουλος
	6) Ὑπομ. Α΄ Γ. Παλάσκας
	γ) Ὑπομ. Β΄ Μ. Μόστρας
	δ) Ὑπομ. Β. Ν. Ζαλοκώστας
7) Νομὸς Φωκίδος καὶ Λοκρίδος (Σάλωνα)	α) Μοιρ. Ἠλίας Πανᾶς
	6) Ὑπομ. Α΄ Ι. Κοτζίστας
	γ) Ὑπομ. Β΄ Βασ. Ἀθανασίου
	δ) Ὑπομ. Β΄ Ι. Σολωμονίδης
8) Νομὸς Ἀττικῆς κα Βοιωτίας (Ἀθῆναι)	α) Μοιρ. Γ. Βοϊνέσκος
	6) Ὑπομ. Α΄ Μιχ. Γρίβας
	γ) Ὑπομ. Β΄ Ι. Εὐσταθίου
9) Εὐβοίας (Χαλκὶς)	α) Μοίρ. Γεώργ. Βελέτζας
	6) Ὑπομ. Β΄ Ν. Φιλάρετος
10) Κυκλάδων (Ἑρμούπολις)	α) Μοιρ. Δ. Κουτσογιαννόπουλος
	6) Ὑπομ. Β΄ Ἐμ. Σινετάκης
	γ) Ὑπομ. Β΄ Ι. Μέξης

Τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλείτερον ποσοστὸν τῶν καταταγέντων ὡς Ἐνωμοταρχῶν, ὑπῆρξαν πρόσωπα διακεκριμένων διὰ τὴν ἀγωνιστικότητα καὶ τὴν φιλοπατρίαν οἰκογενειῶν καὶ μὲ πλουσιωτάτην προσωπικὴν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν δρᾶσιν καὶ κατὰ συνέπεααν ἦσαν ἐξωπλισμένα διὰ τῶν σοβαρωτέρων ἐν προκειμένῳ προσόντων, ἠθικοῦ καὶ προσωπικοῦ κύρους.

Ἔνιοι ἐκ τούτων ἢ τὰ τέκνα των διεδραμάτισαν πρωτεύοντας καὶ σημαντικοὺς ρόθους ἐν τῇ καθόλου ἐθνικῇ ἐξελίξει.

Ἐνδεικτικῶς παραθέτομεν στοιχεῖα τινα περὶ τῶν πλέον σημαινόντων.

1) Νικόλαος Ζαλοκώστας ἐκ Συρράκου Ἠπείρου. Ἡ οἰκογένεια τῶν Ζαλοκω-

σταίων ἀπὸ τοῦ 18ου αἰῶνος εὑρέθη ἐπὶ ποδὸς πολέμου κατὰ τοῦ κατακτητοῦ καὶ λίαν ἐνωρὶς ἦλθεν ἀντιμέτωπος τοῦ Τυράννου, δι' ὃ καὶ μέλη ταύτης ἐγκατέλειψαν τὴν γενέτειραν ἀπὸ τῆς αὐγῆς τοῦ 19ου αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναπομείναντα πρὸς στιγμὴν ἠναγκάσθησαν νὰ πράξωσι τὸ ἴδιον πολὺ συντόμως, μετὰ τὴν ὑπὸ τοὺς Ι. Κωλέττην καὶ Κ. Τουρτούρην ἀποτυχοῦσαν ἐπανάστασιν.

2) Πρωτεξάδελφος τοῦ Νικολάου ὑπῆρξεν καὶ ὁ ἐπίσης ἐκ τῶν πρώτων ἀξ)κῶν τῆς χωρ)κῆς καὶ ἐθνικὸς ποιητὴς Γεώργιος Χριστοδούλου Ζαλοκώστας.

Ἡ ὀλιγόχρονος ἀλλὰ πολυπλεύρως πλουσία δραστηριότης του δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιληφθῇ εἰς ἓν μικρὸν βιογραφικὸν σημείωμα, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ παροῦσα ἐργασία. (6)

Ἐγεννήθη τὸ 1805 εἰς Συρράκον Ἠπείρου καὶ τὸ 1814 ἀκολουθῶν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου τὸν φεύγοντα τοὺς διωγμοὺς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ πατέρα του ἐγκατεστάθη εἰς Ἰταλίαν, ἔνθα ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου.

Ἐκκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως, μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἀδελφοῦ του ἐπεβιβάσθησαν τοῦ ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου μισθωθέντος πλοίου καὶ τὴν 21 Ἰουλίου 1821 ἔφθασαν εἰς Μεσολόγγιον, ἔνθα ἐπληροφορήθησαν ὅτι τὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς ἐν Συρράκῳ οἰκογενείας εἶχον διασκορπισθῇ, λόγω ἐπισυμβάντων νέων ἀγρίων διωγμῶν.

Κατόπιν ἐπιμόνων ἀναζητήσεων ἀνεῦρον τὴν Μητέραν του καὶ τὰς ἀδελφάς του εἰς Πύργον Ἠλείας.

Εἰς τὴν φλόγαν τῆς ἐλευθερίας προσετέθη καὶ τὸ μῖσος τῆς ἐκδικήσεως διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἰδιαιτέρας του Πατρίδος, δι' ὃ καὶ κατετάγη ἀμέσως ὑπὸ τὸν ὁπλαρχηγὸν Ἀναγνώστην Παπασταθόπουλον εἰς ἡλικίαν 16 ἐτῶν, ὑφ' ὃν ὑπηρέτησεν καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα, λαβὼν μέρος εἰς πλείστας μάχας, μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς ἐπαναστάσεως διορισθεὶς τὸ 1829 Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Στρατοῦ Δυτ. Ἑλλάδος ὁ Παπασταθόπουλος προσέλαβεν τὸν Ζαλοκώσταν «Γραμματέα τοῦ Ἐπιθεωρητηρίου».

Εἰς ἔγγραφον περὶ τῆς ἐν γένει διαγωγῆς καὶ δράσεως τοῦ Ζαλοκώστα ἔγραφεν ὁ Παπασταθόπουλος «ἔδειξε ζῆλον, προθυμίαν καὶ ἱκανότητα περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν αὐτοῦ, πίστιν πρὸς τὴν Πατρίδα του καὶ ὑποταγὴν εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀνωτέρων καὶ ἀρίστην καὶ ἄμεμπτον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦτε δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου διαγωγήν» (7).

Κατετάγη εἰς τὸν στρατὸν ὡς καταλυματίας (οἰκονομικὸς ἀξ)κός) καὶ ἔλαβεν μέρος εἰς ἀποκαλυφθεῖσαν κατὰ τὸ 1840 συνωμοσίαν διὰ τὴν χορήγησιν Συντάγματος.

Τὴν 11-10-1844 προήχθη εἰς ἐπικαταλυματίαν Α' Τάξεως καὶ τὸν Αὔγουστον 1852 μετετέθη εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωρ)κῆς, ὡς προϊστάμενος τῆς οἰκονομικῆς καὶ λογιστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Σώματος, ἔνθα ὑπηρέτησεν μέχρι τῆς 3-9-1858 ὅτε ἀπέθανεν ἐξ ὑδροπηκίας.

Καθ' ὅλην τὴν ζωήν του ἠσχολήθη μὲ τὴν ποίησιν, διὰ λόγους δὲ βιοποριστικοὺς καὶ μὲ τὴν δημοσιογραφίαν.

---

(6) Ὅρα Πρόλογον καὶ σημειώματα Κ. Καιροφύλα εἰς ἔκδοσιν «Γ. Ζαλοκώστα ΕΡΓΑ» καὶ βιογραφίαν Γ. Ζαλοκώστα ὑπὸ Σ. Λάμπρου.

(7) Σ. Λάμπρου σελ. 20.

Ὡς ποιητὴς ἐβραβεύθη δὶς καὶ ἐπῃνέθη δίς. Ἡ πρώτη του βράβευσις κατὰ τὸ ἔτος 1851 ὑπῆρξεν μοιραία διὰ τὴν σταδιοδρομίαν του, διότι ὁ Ὄθων, καίτοι, ὡς παριστάμενος, ἀπένειμεν ἰδιοχείρως τὴν δάφνην τοῦ βραβείου ἀνεμνήσθη τῆς συμμετοχῆς εἰς συνωμοσίαν τοῦ Ζαλοκώστα, τὸν ἐκάλεσε εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ τὸν ἐπετίμησε διότι ἀσχολούμενος μὲ τὴν ποίησιν παραμελεῖ τὴν ὑπηρεσίαν του (8).

Τὸ πεῖσμα τοῦ Ὄθωνος καὶ τῆς Ἀμαλίας τὸν ἐστέρησαν περαιτέρω ἱεραρχικῆς ἐξελίξεως. Ἀποθανὼν κατέλιπεν πτωχοτάτην καὶ βαρυπενθοῦσαν, ἐκ πολλαπλῶν πληγμάτων τοῦ θανάτου, σύζυγον καὶ δύο μόνον ἐπιζῶντα τέκνα ἐκ τῶν ἐννέα τοιούτων.

Ὁ υἱός του Εὐγένιος διέπρεψεν εἰς τὸ Διπλωματικὸν Σῶμα καὶ διετέλεσεν Ὑπουργὸς τῆς Κυβερνήσεως Λάμπρου (1916—1917).

3) Πετμεζᾶς Νικόλαος τοῦ Ἀθανασίου ἐγεννήθη τὸ 1790 καὶ ἀπεβίωσε τὸ ἔτος 1865, γόνος τῆς ἐκ Σουδενῶν Ἠπείρου οἰκογενείας Βλάση, ἥτις προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Πετμεζᾶ μετὰ τὸν παρ᾽ ἑνὸς τῶν Πετμεζαίων φόνον τοῦ Τούρκου ἥρωος Πετιμέζη.

Ἡ οἰκογένειά του λόγῳ τῆς πλουσίας προεπαναστατικῆς δράσεως, ἠναγκάσθη νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ μετὰ περιπλανήσεις ἀνὰ τὴν Μεσσηνίαν καὶ Μάνην ἐγκατεστάθη εἰς Σουδενὰ Καλαβρύτων.

Ὁ πατήρ του ἐφονεύθη μαχόμενος κατὰ τῶν Τούρκων ἐν ἔτει 1804.

Ὁ Νικόλαος κατετάγη ἀρχικῶς εἰς τὰ ἐν Ἑπτανήσῳ Ἀγγλικὰ Τάγματα ἔνθα εἶχε προαχθῆ εἰς Λοχαγόν, ἐγκατέλειψεν ὅμως τὴν ἐκεῖσε σταδιοδρομίαν καὶ ἔσπευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον κατὰ τὴν προεπαναστατικὴν περίοδον καὶ μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴ κήρυξιν τῆς ἐπαναστάσεως.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ἔλαβε μέρος εἰς τὰς μάχας Λεβιδίου, Ἄργους, Λεβαδείας, Κορίνθου, Ἀκράτας, εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν καὶ εἰς τὰς ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκην ἐπιχειρήσεις. Τὸ 1845 ἐξελέγη Βουλευτής.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Πετμεζαίων προήρχετο καὶ ὁ Θεόδωρος Πετμεζᾶς ὅστις ἀπεστρατεύθη τὸ 1882 ὡς ἀντισυγματάρχης - ἐπιθεωρητὴς χωροφυλακῆς.

4) Δεληγεώργης (Ντεληγεώργης) Δημήτριος (κ. Μῆτρος). Γεννηθεὶς εἰς Μεσολόγγιον τὸ 1785 ἀπεβίωσεν ἐν ἔτει 1860. Διετέλεσεν εἷς τῶν σωματαρχῶν τοῦ Μεσολογγίου, ἀρχηγὸς τῶν τοπικῶν «ἁρμάτων» καὶ μέλος τῆς ὑπὸ τὸν Μαυροκορδάτον Κυβερνήσεως Δυτικῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ 1825 τὸ ἐκτελεστικὸν Ναυπλίου τὸν ὠνόμασε στρατηγόν, διασωθεὶς δὲ κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου ἐπικεφαλῆς τῶν πυροβολητῶν του, διωρίσθη φρούραρχος Μπουρτζίου (Ναυπλίου) (9). Πλούσιος κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος εὑρέθη πτωχὸς κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Καποδίστρια, διαθέσας τὴν περιουσίαν του ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος.

Ἐπὶ Καποδίστρια διετέλεσε συναρχηγὸς τοῦ Μακρυγιάννη τῆς Πολιτοφυλακῆς Τριπολιτσᾶς, «Μὲ διόρισαν κι᾽ ἐμένα μὲ τὸν Ντεληγεώργην κι᾽ ἄλλους καὶ πήγαμεν εἰς Τριπολιτζά, μ᾽ ἔκαμαν ἀρχηγὸν τῆς θέσης» καὶ κατωτέρω «Ἐγὼ μὲ τὸν Ντεληγεώργη εἴχαμεν ἕνα σῶμα περίπου ἀπὸ πεντακόσιους ἀνθρώπους» (10).

---

(8) Σ. Λάμπρου σελ. 68.

(9) Μ.Ε.Ε. καὶ Μ. Στρατ. καὶ Ναυτ. ἐγκυκλοπαίδεια.

(10) Μακρυγιάννη Ἀπομνημονεύματα (εἰσαγωγὴ Ἀσδράχα) Βιβλ. Β. Κεφ. 9 ἔκδοσις 1957) σελ. 323 - 325 ἔνθα ἐν ὑποσημ. ἀναφέρονται καὶ περικοπαὶ κειμένων διοριστηρίων ἐγγράφων κ.λ.π.

Περὶ τῆς δράσεως τοῦ Δεληγεώργη κατὰ τὴν δίκην τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐξ ἧς καὶ ἀπεκλήθη Τερτσέτης τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, θὰ γίνη λόγος ἐν οἰκείᾳ θέσει.

Κατὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐν τῇ χωρ)κῇ σταδιοδρομίας του ὑπέστη ἓν στρατιωτικὸν ἀτύχημα. Ἅμα ὡς ἐγνώσθη ἡ ἐν Μεσσηνίᾳ ἐξέγερσις κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου 1834 ὡς Δ)ὴς Μοιραρχίας Ἀρκαδίας παραλαβὼν 20 πεζοὺς καὶ 24 ἐφίππους χωρ)κας καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ στρατιωτικῆς δυνάμεως 80 στρατιωτῶν ἐκινήθη εἰς βοήθειαν τῆς ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν πολιορκουμένης Ἀνδριτσαίνης. Καθ' ὁδὸν ἔπεσε εἰς στηθεῖσαν παραπλανητικὴν παγίδα ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν ἥτις τὸν ὡδήγησεν εἰς αἰχμαλωσίαν παρὰ τὴν προβληθεῖσαν ἡρωϊκὴν ἄμυναν. Ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἠλευθερώθη μετὰ 10ήμερον ὑπὸ τοῦ συναδέλφου του Κατσάκου. Ὡς νὰ μὴ τῷ ἤρκει ἡ τοιαύτη περιπέτεια παρεπέμφθη διὰ τὸ ἀτύχημα τοῦτο εἰς τὸ στρατοδικεῖον μετὰ τοῦ Ὑπολοχαγοῦ Παπαδάκη, παρ' οὗ τὴν 19 Ν)βρίου (1 Δ)βρίου) 1834 κατεδικάσθη εἰς φυλάκισιν ἑνὸς ἔτους διὰ παράβασιν ἄρθρου 8 τοῦ ἰσχύοντος Στρατιωτικοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Ἡ ποινὴ αὕτη ἤρθη διὰ Βασιλικῆς χάριτος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ (11).

Πλὴν τοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀτυχήματος ἡ ὑπόλοιπος ἐν τῇ χωρ)κῇ σταδιοδρομία καὶ δρᾶσις ὑπῆρξεν λαμπρά, ὡς κατ' ἐπανάληψιν κατωτέρω θὰ δοθῇ ἡμῖν εὐκαιρία νὰ διαπιστώσωμεν. Ἐξελίχθη εἰς τὸν ἀνώτερον τότε ἐν τῇ χωρ)κῇ βαθμὸν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου καὶ τὸ ἔτος 1844 τῷ ἀνετέθη ἡ Ἀρχηγία τοῦ Σώματος, ἣν διετήρησε μέχρι τοῦ 1848. Εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ μετέπειτα πολιτικοῦ καὶ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος Ἐπαμ. Δεληγεώργη.

5) Πανᾶς Ἠλίας τοῦ Πέτρου (Καπιτσῆς). Ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τὸ ἔτος 1798. Ἡγούμενος 290 Κεφαλληνίων καὶ Ζακυνθίων ἔσπευσεν εἰς Πελοπόννησον ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἀγῶνος. Ἔλαβεν μέρος εἰς τὰς μάχας Λάλα, Πέττα καὶ Κρεμυδίου εἰς ἣν καὶ ἐτραυματίσθη ὡς καὶ εἰς τὰς τοιαύτας Τριπόλεως, Πύλου, Ναυπλίου, Κορίνθου, Μεσολογγίου, Κομποτίου, Πλάκας, Ἀετοῦ, Λουτρακίου, Κεφαλοβρύσου, Παλαιῶν Πατρῶν, Κερηνοοτικῶν, Καλυβίων Λάσπης, Ἄμπλιανης, Νεοκάστρου, Σπετσῶν, Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν κ.λ.π.

Τὸ 1854 ἡγούμενος 700 Κεφαλληνίων καὶ Μακεδόνων εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἤπειρον διακριθεὶς εἰς τὴν μάχην τοῦ Πέτα. Ἐν ἔτει 1869 ἀπεβίωσεν ὡς ταγχατάρχης χωρ)κῆς ἐν ἀποστρατείᾳ.

6) Βελέντζας Ἰωάννης. Ὑπῆρξεν ἀνήσυχος φυσιογνωμία τῆς ἐκ Θεσσαλίας. (Ἁλμυροῦ — Βόλου) οἰκογενείας Βελεντζαίων.

Κατὰ τὸ 1823 ἦτο ὁπλαρχηγὸς «ἐκ τῶν σημαντικωτέρων» εἰς τὸ στρατόπεδον Τρίκερι, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀπὸ 20-7-1823 ἀναφορᾶς τοῦ στρατοπεδάρχου Καρατάσου πρὸς τὸ «Μινιστέριον τοῦ Πολέμου», ὁ δὲ Μαυροδοκρδᾶτος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 270 ἀπὸ 27-6ὺ1823 διαταγῆς ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς, πρὸς αὐτὸν τὸν ἔταξεν ὑπὸ τὸν Περραιβὸν (12).

Ὁ Περραιβὸς ἐγκωμιάζει τὴν ἀνδρείαν τοῦ Βελέντζα κατὰ τὴν μάχην τοῦ Προφήτου Ἠλίου — Ἀμφίσης τῆς 27-7-1825.

---

(11) Περιοδικὸν «Στρατιωτικὸς Ἔωφορος» 1835 σελ. 31.

(12) Χρ. Περραιβοῦ Τομ. Β΄. Κεφ. Α΄.

ΚΩΝ)ΤΙΝΟΣ ΕΥΑΓ. ΚΡΕΤΣΑΣ

Ὑποστράτηγος

Γ'. Ἐπιθεωρητὴς Χωρ)κῆς μὲ στολὴν συν)ρχου

Ἠνδραγάθησεν ἐξόχως κατὰ τὴν μάχην τῶν Θεσπιῶν, καίτοι ἠφνιδιάσθη, καθ' ἣν καὶ ἐτραυματίσθη.

Γενικῶς, ἄλλοτε ὑπὸ τὸν Περραιβὸν καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τὸν Γκούραν, ἔλαβε μέρος εἰς ὅλας τὰς μάχας καὶ τὰς φάσεις τῆς ἀνὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείας.

Διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 2)14 Μαρτίου 1833 διωρίσθη διοικητὴς ἑνὸς τῶν συσταθέντων ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας Ταγμάτων καὶ ἐν συνεχείᾳ διωρίσθη Μοίραρχος καὶ ἐτοποθετήθη εἰς τὴν Μοιραρχίαν Φθιωτιδοφωκίδος.

Ἡ δρᾶσις του ἐν τῇ Χωροφυλακῇ ὑπῆρξε ποικίλη καὶ λαμπρά. Ἐν μιᾷ καὶ μόνον συμπλοκῇ, κατ' Αὔγουστον 1835, παρὰ τὴν παραμεθόριον περιοχὴν Ρεντίνας δι' ἐπιδεξίων ἑλιγμῶν καὶ ὑπερόχου ἀνδρείας, ἡγούμενος ἀποσπασμάτων Χωροφυλακῆς καὶ Ἐθνοφυλακῆς, ἐπέτυχε τὸ συντριπτικώτερον κατὰ τῆς ληστείας κτύπημα καθ' ὅλην τὴν μέχρι τότε ἐποχήν. Τεσσαράκοντα λησταὶ νεκροὶ κατεμετρήθησαν καὶ ἕτεροι πεντήκοντα τραυματίαι.

Ἀμέσως σχεδὸν μετὰ τὴν πανηγυρικὴν ταύτην νίκην του ἐπροφυλακίσθη ἐπὶ 14 μῆνας, ὡς θῦμα μιᾶς ἀνιέρου καὶ ποταπῆς συκοφαντίας, περὶ ἧς θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον.

Ἀπαλλαγεὶς τῆς κατ' αὐτοῦ συκοφαντικῆς ἐκστρατείας, κατάκοπος, διάτρητος καὶ πικραμένος, τὸν Ἰανουάριον 1838, μετετάγη εἰς τὴν φάλαγγαν μὲ τὸν βαθμὸν ταγ)ρχου, πολιτευθεὶς δὲ εἰς τὴν περιοχὴν Λαμίας, ἔνθα ἐγκατεστάθη, ἐξελέγη κατ' ἐπανάληψιν βουλευτής.

Ἀπὸ τοῦ 1844 εὑρέθη εἰς τὸ προσκήνιον τῶν ἀγώνων τῆς Μεγάλης Ἰδέας, ἀλλὰ τὸ 1847 προσεχώρησεν εἰς τὸ κίνημα τοῦ Συν)ρχου Φαρμάκη καὶ μὴ ἀποδεχθεὶς τὴν μετὰ τὴν καταστολὴν τοῦ κινήματος ἀπονεμηθεῖσαν χάριν, κατέφυγεν εἰς Θεσσαλίαν (13).

Τὴν 11ην Ἀπριλίου 1848 ἡγούμενος 260 ἀνδρῶν εἰσέβαλεν ἐκ νέου ὡς ἐπαναστάτης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, ἀλλὰ καταδιωχθεὶς ὑπὸ Κυβερνητικῶν δυνάμεων ἐπανῆλθε καὶ πάλιν εἰς Θεσσαλίαν.

Ἐξῃρέθη τῆς ὑπὸ τοῦ Κουντουριώτου χορηγηθείσης ἀμνηστίας.

Ἔλαβε μέρος εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1854 Θεσσαλικὴν ἐξέγερσιν, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὑπῆρξεν ἀτυχής, λόγῳ τῆς διαγωγῆς του συναρχηγοῦ Παπακώστα (14).

Τὸ ἔτος 1858 ὁ θάνατος ἐτερμάτισε τὴν πολυτάραχον ζωήν του.

7) Μαυρομιχάλης Ἀντώνιος, ἀδελφὸς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μάνης Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Ἡγήθη τῆς ὑπὸ τοῦ Πετρόμπεη πεμφθείσης πρὸς τὸν Σουλτάνον κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἐνισχύσεως ἐκ 300 ἀνδρῶν δυνάμεως. Διέπρεψεν εἰς τὰς κατὰ Δράμαλη ἐν Μεσσηνίᾳ μάχας. Βραδύτερον διετέλεσεν ὑπασπιστὴς τοῦ Ὄθωνος, κατὰ τὴν ἐκκραγεῖσαν δὲ ἐπανάστασιν «Ναυπάκτου» τὸ ἔτος 1847 τῷ ἀνετέθη ἡ γενικὴ ἐποπτεία ἐπὶ Μεσσηνίας (15). Τόσον οὗτος ὅσον καὶ ὁ Βελέντζας ὑπῆρξαν μέλη τῆς Α' Ἐθνοσυνελεύσεως.

---

(13) Μακρυγιάννη ἀπομνημονεύματα βιβλ. Δ' Κεφ. Ε'. (σελ. 406) «Γενναῖον Παληκάρι ὁ Βελέντζας, τὸν κατάτρεξαν τόσες...» καὶ σελ. 423. Ὁσυνταγματάρχης Φαρμάκης ἐφονεύθη τὸ ἔτος 1855 ἐν συμπλοκῇ μετὰ ληστῶν.

(14) Γεωργ. Κρέμου Νεωτάτη Γεν. Ἱστορία (1890) Τομ. Δ'. Παράγρ. 1757 - 1759.

(15) Γ. Κρέμου, Κεφ. Σ Ν Δ. παρ. 1757 σελ. 1107.

8) Μιχαὴλ Γρίβας, καταγόμενος ἐκ Θεσσαλίας ἐμπορεύετο ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἅμα ὡς ἐξερράγη ἡ ἐπανάστασις ἔσπευσεν εἰς τὰς τάξεις της. Ὑπηρέτησε κατὰ σειρὰν ὑπὸ τοὺς Μᾶρκον Μπότσαρην, Χατζηχρῆστον καὶ Βάσον Μαυροβουνιώτην. Μετέσχεν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Κερατσινίῳ στρατοπέδου, τῆς Γ' ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος τῆς ἐν Ἄργει Δ' ἐθνοσυνελεύσεως.

Ὅταν ὁ Μαμούρης ἐπανεστάτησε κατὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως ὁ Γρίβας ἐπέτυχε τὴν σύλληψιν τούτου, κατόπιν θανασίμου καταδιώξεως καὶ πάλης (16). Ἀπεβίωσε τὴν 22.7.1840, κατέχων τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου τῆς 3ης τετραρχίας τῆς φάλαγγος καὶ τετιμημένος διὰ τοῦ χαλκοῦ ἀριστείου ἀνδρείας. (17).

9) Γεώργιος Κλεώπας. Γεννηθεὶς εἰς Αἶνον Θράκης τὸ ἔτος 1796 ἔσπευσεν εἰς τὰς τάξεις τῆς ἐπαναστάσεως. Ἔλαβε μέρος εἰς τὰς μάχας Κομποτίου, Πέττα, Πεπραχώρας (κατὰ τοῦ Δράμαλη), Τρίκερι κατὰ Κιουταχῆ, Ὕδρας (κατὰ Ἰμπραήμ), Μύλων, Ναυπλίου, Χαϊδαρίου ἔνθα ἐτραυματίσθη, Δραγουμίστης κλπ.

Τόσον περὶ τῶν ἀνωτέρω ὅσον καὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων ἐκ τῶν στελεχῶν τοῦ Σώματος, κατὰ τὰς πρώτας δεκαετηρίδας, θὰ λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ ἀσχοληθῶμεν συχνάκις κατωτέρω. Ἀναφερόμενοι εἰς ἕναν τῶν Μοιράρχων τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Ὄθωνος, ὅσον ἀφορᾶ τὸ κῦρος, τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν σημαίνουσαν ἀποστολήν, ἐννοοῦμεν κἄτι περισσότερον ἑνὸς συγχρόνου ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς κλασικοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, οἱ σύγχρονοι παρα-.ηρεῖται ν' ἀντιπαρέρχωνται σχεδὸν κατὰ σύστημα τὸν ἐπακριβῆ προσδιορισμὸν τοῦ ρόλου ὃν διεδραμάτισαν εἰς τὴν ἐθνικοκοινωνικὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, οἱ πάντοτε σεμνοί, ἀθόρυβοι καὶ ταλαιπωρημένοι μάρτυρες τῆς τάξεως, τῆς θείας καὶ θεμελιώδους ταύτης ἐπιδιώξεως καὶ εὐχῆς. Ἐν Παραρτήματι θὰ παραθέσωμεν μερικὰς χιλιάδας ὀνοματεπωνύμων ἐκείνων οἵτινες, ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Χωρ)κῆς μέχρι σήμερον, ὑπὸ τὸν τίτλον ἀξιωματικοὶ τῆς χωρ)κῆς, ἐμόχθησαν ὡς ἐργάται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυψέλην καὶ οὕτω θὰ παρέξωμεν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐρευνήσῃ ἐν τῷ συνόλῳ καὶ ἐν μέρει τὴν ζωὴν τούτων.

Οἱ κατὰ τ' ἀνωτέρω διορισθέντες ἀξιωματικοὶ τῆς χωρ)κῆς ἐπεδόθησαν εἰς τὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 2 - 11 τοῦ ὀργανισμοῦ στρατολογίαν τῶν ὁπλιτῶν.

Ἡ παρὰ τοῦ Κανονισμοῦ καὶ τῶν στελεχῶν ἐπιδιωχθεῖσα ἐπιλογή, ἡ πειθαρχία ἣν ἠξίουν οἱ Κανονισμοί, αἱ περὶ ἐνδυμασίας προλήψεις καὶ ὁ μεταξὺ τῶν ἀγωνιστῶν ἀναβρασμὸς λόγῳ τῆς διαλύσεως τῶν ἀτάκτων ἢ λόγῳ μὴ ἱκανοποιήσεως ἰδιοτελῶν ἢ φιλοδόξων βλέψεων ἐνίων ἐκ τῶν ποδηγετούντων τῆς μάζας, ἐδημιούργησαν πρόσκαιρον δισταγμὸν πρὸς κατάταξιν. Τὴν μὴ ἔγκαιρον κατάταξιν ὁ Μάουρερ (18) ἐπιρρίπτει σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἀγωνιστῶν (ὁπλαρχηγούς).

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους μέχρι τῆς 31.7.1834, ὅτε ἀνακληθεὶς ἀπεχώρησε

---

(16) Ἀπομνημονεύματα Χρ. Νέζερ.

(17) Παράρτημα τῆς ἀπὸ 22-9-(7 Ὀκτωβρίου) 1840 ἐγκυκ. μεταβολῶν τοῦ στρατοῦ, συλλογὴ Ν. καὶ Δ)των Α'. Πετσάλη σελ. 1021.

(18) Κατωτέρω παρατίθεται ὁλόκληρος ἡ σχετικὴ παράγραφος. Βλέπε ἐν Κεφ. Θ' 702) 34 ἐγκ. Δ)γὴν Κωλέττη.

τῆς Ἑλλάδος ὁ Μάουρερ, ὄχι μόνον δὲν εἶχε συμπληρωθῆ ἡ καθορισθεῖσα ὀργανικὴ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἀλλὰ καὶ ὑπελείπετο κατὰ 300 περίπου ἄνδρας (19).

Ἡ Ἀντιβασιλεία, ἵνα προσελκύσῃ περισσότερον τοὺς ἀγωνιστὰς εἰς τὴν Χωροφυλακὴν εἰς τὸ ἀπὸ 20 Μαΐου (1 Ἰουνίου) Β.Δ., περὶ γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως, συνταξιοδοτήσεως κλπ. τῶν ἀγωνιστῶν, ἔθεσε τὴν ἀκόλουθον παράγραφον 2 ἐν ἄρθρῳ 3:

«Οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται τοῦ στρατεύματος τῆς ξηρᾶς χρεωστοῦν, ἐκτὸς τούτου, ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι δὲν εἶναι εἰς στάσιν νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὴν χωροφυλακήν», προκειμένου νὰ τύχωσιν ἀποκαταστάσεως.

Οἱ αὐτοὶ ἐν μέρει ὡς ἀνωτέρω λόγοι, ἡ ἐκτραχυνθεῖσα ἐσωτερικὴ κατάστασις, αἱ σκληραὶ συνθῆκαι διαβιώσεως ἐν γένει καὶ ὑπηρεσίας τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, ὁ ἐκτραχηλισμὸς τοῦ πολιτικοῦ φατριασμοῦ, ἡ ἀρξαμένη κάπως οἰκονομικὴ τῶν κατοίκων ἀνακούφισις, ἡ διαρκὴς ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ ἀστάθεια τῆς χώρας καὶ τὸ γλίσχρον τῶν ἀποδοχῶν, πολὺ συντόμως ἠνάγκασαν τὴν πολιτείαν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 8 περὶ στρατολογίας καὶ προελεύσεως τῶν ὁπλιτῶν, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1859 καὶ 1864 καὶ ἐντεῦθεν, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ συμπληρώσῃ τὰ δημιουργούμενα κενὰ ἐν τῇ Χωροφυλακῇ. Ἡ ἐκτροπὴ αὕτη ἔσχεν, ὡς θὰ ἴδωμεν, λίαν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς καθόλου προσπαθείας. Ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ θὰ παρακολουθήσωμεν τὰς ἀτραποὺς τῆς στρατολογίας, αἵτινες ἠκολουθήθησαν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς δευτέρας δεκαετηρίδος τοῦ 20οῦ αἰῶνος καὶ αἵτινες, συνεπικορούσης καὶ τῆς ἐπὶ μακρὸν ἀδιαφορίας τῆς πολιτείας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, ὑπῆρξαν ἐκ τῶν βασικωτέρων καὶ σοβαρωτέρων αἰτίων τῆς κατὰ περιόδους κάμψεως τοῦ ἐπαγγελματικοῦ ἐπιπέδου τῆς Χωροφυλακῆς.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ ὀργανισμοῦ προέβλεψαν τὰ τῆς προελεύσεως τῶν βαθμοφόρων ἐν γένει τοῦ σώματος. Περὶ τῶν διατάξεων τούτων καὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ τροποποιήσεων θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ περὶ ἐκπαιδεύσεως κεφάλαιον.

Ἐκ τῆς ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1834 (12.1.1835) Διαταγῆς Στρατοῦ (ἐγκυκλίου μεταβολῶν κλπ.) (20) πληροφορούμεθα, ἐκτὸς τῆς παραιτήσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Γκραγιὰρ διὰ λόγους ὑγείας, ὡς ἀναφέρει, καὶ τῆς ἀναθέσεως τῆς ἀρχηγίας εἰς τὸν ταγματάρχην 7ου Πεζικοῦ Τάγματος τῆς γραμμῆς καὶ φρούραρχον Ναυπλίου Μαξιμιλιανὸν Ρόσνερ καί, ὅτι λόγῳ αὐξήσεως τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος κατὰ τριάκοντα ἐνωμοτίας (21), διωρίσθησαν καὶ οἱ ἀκόλουθοι νέοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος:

Δημήτριος Βιρπίλης, Γεώργιος Πτολεμαῖος, Κων)νος Γενοβέλης, Νικόλαος Πανταζόπουλος καὶ Κων)νος Παλάσκας, ὡς Ὑπομοίραρχοι Α' τάξεως, ὡς Ὑπομοίραρχοι Β' τάξεως δὲ οἱ Σταῦρος Λιάσκας, Δημήτριος Καρβούνης, Ἀντώνιος Κυ-

(19) Ὁ Μάουρερ ἀναφέρει ὅτι ἡ δύναμις εἶχεν ἀνέλθει εἰς 800 ἄνδρας ἐν συνόλῳ. Περὶ τῆς πρὸς κατάταξιν ἀπροθυμίας δηλωτικὴ εἶναι καὶ ἡ διάταξις τοῦ Β.Δ. τῆς 31 Ἰανουαρίου (12 Φ)βρίου) 1834 περὶ προσθήκης εἰς τὸν Κανονισμὸν ἄρθρων 284—286, ἔνθα ἐν ἄρθρῳ 285 διαλαμβάνεται «καὶ ἐκείνων ὅσοι θέλουν καταταχθῆ μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ σώματος».

(20) Λ. Πετσάλη, σελ. 272—276.

(21) Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ὑπερνικηθεισῶν πλέον τῶν ἀντιδράσεων κατέστη εὐχερὴς ἡ πρὸς κατάταξιν προσέλευσις.

ριακίδης, Ἀναστάσιος Πλέσσας, Τασούλας καὶ Παῦλος Στεφάνου. Ἅπαντες πρώην ἀξιωματικοὶ τῶν ἀτάκτων.

Ἐν τῇ αὐτῇ διαταγῇ περιλαμβάνονται: α) ὁ διορισμὸς ὡς Μοιράρχου τοῦ Ἠλία Κατσάκου (Μαυρομιχάλη) (22) ὁ προβιβασμὸς εἰς ὑπομ. Ι τάξεως τῶν ΙΙ τοιαύτης, Ἀντων. Περετιέ, Ἡρακλῆ Ρόβερτ, Νικολάου Ζαλοκώστα καὶ Βασιλείου Δραγὼν καὶ β) ὁ προβιβασμὸς εἰς ὑπομ. ΙΙ τάξεως τῶν ἐνωμοταρχῶν Ι τάξεως Σταύρου Ἐλευθερίου, Ἰωάννου Παπανδρέα, Παναγιώτου Δαλωνᾶ καὶ Ἰωάννου Μήτσου.

Αἱ κατ' ἀρχὰς σχηματισθεῖσαι 12 πρῶται ἐνωμοτίαι τὴν 4ην Αὐγούστου 1833 ἐτοποθετήθησαν εἰς τοὺς Νομοὺς Ὀκαρνανοαιτωλίας, Φθιωτιδοφωκίδος, Ἀττικοβοιωτίας καὶ Ἀργολιδοκορινθίας, δύναμις δὲ ἐπιλέκτων ἐφίππων ὁπλιτῶν ὑπὸ ἕνα τῶν Ὑπομοιράρχων ἀπετέλεσε τὴν τιμητικὴν φρουρὰν καὶ ἀσφάλειαν τῶν τε Ἀνακτόρων καὶ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Μετὰ τὴν μεταβολὴν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1843 προσδιωρίσθη ἀκριβῶς ἡ διὰ τὰ Ἀνάκτορα δύναμις περιορισθεῖσα μόνον εἰς ὁπλίτας, τόσον ἐκ πνεύματος οἰκονομιῶν καὶ ἀναγκῶν ὅσον καὶ ἵνα περιορισθῇ ἡ ἐπαφὴ τοῦ Ὄθωνος μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπ' εὐθείας. Πρὸς τοῦτο ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 4.3.1844 Β.Δ., ἔχον ὡς ἀκολούθως: (23).

ΟΘΩΝ κ. λ. π.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀποφασίσαμε καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς:

---

(22) Ὁ Ἠλίας Κατσάκος, υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη καὶ φιλικοῦ Ἰωάν. Μαυρομιχάλη τοῦ ἀποκληθέντος Κάτση, ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1803. Ἔλαβεν μέρος εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα καὶ διεκρίθη. Τὸ 1830 συλληφθεὶς καὶ φυλακισθεὶς ἐδραπέτευσε. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἡγεγιτκῶν στοιχείων τῆς κατὰ τῆς ἀντιβασιλείας ἐκκραγείσης ἐπαναστάσεως ἐν Μάνῃ. Μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς Μανιάτικης ἐξεγέρσεως διωρίσθη Μοίραρχος καὶ ἐτοποθετήθη εἰς Σπάρτην, ἔνθεν τὴν 7-8-1834 μετὰ τοῦ Σμάλτς ἐπικεφαλῆς στρατολογηθέντων 800 Σπαρτιατῶν καὶ δύο ἐνωμοτιῶν χωρ)κων ἐπετέθη κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν Μήτρον Πέτροβαν Μεσσηνίων ἐπαναστατῶν, οὓς διὰ σειρᾶς μαχῶν διέλυσε συμβαλὼν τὰ μέγιστα εἰς τὴν καταστολὴν τῆς ἐκκραγείσης κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου 1834 Μεσσηνιακῆς ἐπαναστάσεως. Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας ἠλευθέρωσε καὶ τὸν συλληφθέντα ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν Μοίραρχον Δημ. Δεληγιώργην.

Ὁ Ὄθων ἅμα τῇ ἐνηλικιώσει του (20-5-1935) μετέφερε τὸν Κατσάκον ἐκ τῆς χωρ)κῆς εἰς τὴν Φάλαγγα μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ Ταγ)ρχου καὶ τὸν προσέλαβε ὑπασπιστήν του, διότι εἰς τὴν φάλαγγα ἐτοποθετοῦντο διὰ Β.Δ. ἅπαντες οἱ ἀποτελοῦντες τὸν στρατιωτικὸν οἶκον ἀξιωματικοί. Οὕτω ὁ πρῶτος ἐκ τῆς χωρ)κῆς ὑπασπιστὴς τοῦ Βασιλέως ἠκολούθησε τὸν Ὄθωνα εἰς τὸ μοιραῖον διὰ τὴν Βαυαρίαν ταξείδιον τὸ ἔτος 1836. Κατὰ τὴν εἰς Μόναχον παραμονὴν προσεβλήθη ὑπὸ χολέρας, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἀπέθανεν τὴν 8-11-1836, ἤτοι δύο ἡμέρας πρὸ τῶν γάμων τοῦ Βασιλέως.

Εἰς τὸν ἐν Μονάχῳ τάφον του, ἐντολῇ τοῦ πατρὸς τοῦ Ὄθωνος Βασιλέως Λουδοβίκου, ἐχαράχθη Ἑλληνιστὶ τὸ ἀκόλουθον ἐπιτύμβιον:

«Ἐνθάδε κεῖται Ἠλίας Κατσάκος Μαυρομιχάλης, ἱππότης τῆς Βασιλικῆς τάξεως τοῦ Σωτῆρος, Ταγ)ρχης καὶ ὑπασπιστὴς τῆς Α.Μ. Ὄθωνος, Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, βιώσας ἔτη 33, τελευτήσας ὑπὸ χολέρας ἐν Μονάχῳ τῆς Βαυαρίας τῆς 8 Ν)βρίου ἔτει 1836. Τὸ μνῆμα ἀνέστησε Λουδοβῖκος, ὁ τῆς Βαυαρίας Βασιλεύς».

(23) Συλλογὴ στρατιωτικῶν Νόμων καὶ Δ)των Τ.Β. σελ. 45 (ἐκδ. Ὑπουργ. Στρατιωτικῶν 1860).

1) Ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἡμετέρων ἀνακτόρων ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς προσδιορίζεται εἰς ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ εἴκοσι χωροφύλακες.

2) Οἱ ἄνδρες οὗτοι θέλουν διατελεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐν ὑπηρεσίᾳ Ἡμετέρου Ὑπασπιστοῦ.

3) Πᾶσα μεταβολὴ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀποσπάσματος τούτου δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἄνευ Ἡμετέρας ἀποφάσεως.

Ὁ Ἡμέτερος Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν θέλει ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἀθῆναι τῇ 4ῃ Μαρτίου 1844.

Διὰ τὰ ἀφορῶντα τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ οἰκονομικὸν τοῦ Σώματος θέματα, συνεστήθη παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν εἰδικὸν «Γραφεῖον Χωροφυλακῆς» δυνάμεως ἐξ ἑνὸς Ὑπομοιράρχου, ἑνὸς ἐνωμοτάρχου καὶ δύο χωροφυλάκων (24). Πρῶτος προϊστάμενος τοῦ Γραφείου τούτου ἐχρημάτισεν ὁ Ὑπομοίραρχος Γ. Κροκιδᾶς.

Ὡς ἀνωτέρω ἐν τῇ τοποθετήσει τῶν πρώτων ἀξ)κῶν διελάβομεν καὶ ὡς ἀλλαχοῦ ἀνεφέραμεν, εἰς τὴν Χωροφυλακὴν κατ' ἀρχὴν ἀνετέθησαν καὶ τὰ καθήκοντα τῆς φρουρήσεως τῶν συνόρων, ὧν ἀπηλλάγη τὸ Σῶμα μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς ὀροφυλακῆς. Οἱ μεθόριοι Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον ἰδίας διοικήσεως, ἰδίας Ὑπομοιραρχίας ὡς θὰ ἐλέγαμεν κατ' οἰκονομίαν. Οὕτω εἰς ἑκάστην τῶν παραμεθορίων Μοιραρχιῶν ὑπῆρχεν εἰδικῶς διωρισμένος Ὑπομοίραρχος «Ἐπιθεωρητὴς τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν τοῦ Νομοῦ.....» ἢ ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον «ὁ κατὰ τὰ μεθόρια Ὑπομοίραρχος....».

Τὸ Ἀρχηγεῖον Β. Χωρ)κῆς ἐν ἔτει 1955 ὠργάνωσε μίαν ἔκθεσιν τῆς ἱστορίας τοῦ Σώματος ἐν Θεσσαλονίκῃ, μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων δι' ἑνὸς πίνακος παρεστάθη ἡ ἐξέλιξις τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Σώματος.

Εἰς τὸν πίνακα τοῦτον, ὅστις ἤδη εὑρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον ἐντὸς τῆς Σχολῆς Ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, παρεστάθη ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1833 ἱδρύθησαν αἱ ἀκόλουθοι ὑπηρεσίαι χωροφυλακῆς:

1 Ἀρχηγεῖον, 2 Ἐπιθεωρήσεις, 10 Μοιραρχίαι, 23 Ὑπομοιραρχίαι, 80 Ἐνωμοτίαι Πεζῶν, 12 Ἐνωμοτίαι Ἐφίππων, 1 Δ)νσις Χωρ)κῆς παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν, 1 Δ)νσις Χωρ)κῆς παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Ἐσωτερικῶν, 1 Δ)νσις Δικαστικοῦ, 1 Δ)νσις Ἐπιμελητείας, 1 Φρουρὰ Ἀνακτόρων, 1 Φρουρὰ Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ 1 Φρουραρχεῖον Βουλῆς.

Ἡ σύνταξις τοῦ πίνακος τούτου ὑπῆρξεν εἰς πολλὰ σημεῖα πλημμελής, διὰ τὸ ἔτος 1833 ὅμως ὑπῆρξε πλημμελεστάτη, διότι μεταξὺ ἄλλων ἔσχε καὶ τὴν ἀτυχίαν νὰ ἐμφανίσῃ καὶ Φρουρὰν Βουλῆς, ἀνυπάρκτου καὶ εἰς τὰς σκέψεις ἀκόμη κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο.

Ὡς διελήφθη ἀνωτέρω, διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωρ)κῆς εἰς τὰ κατ' ἄρθρον 68 τοῦ Κανονισμοῦ ἔργα ἐπιθεωρήσεως, διὰ τοῦ ἀπὸ 9.11.1843 Β.Δ. διωρίσθησαν ὡς ὑπεπιθεωρηταὶ οἱ χαρακτηρισμένοι Ταγματάρχαι χωροφυλακῆς Δη-

(24) Δ. Πετσάλη σελ. 39 ΙΓ' Αἱ χωρ)καὶ (GENDARMERIES), καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ οἰκονομικὸν αὐτῶν.

μήτριος Δεληγιώργης, Μιχαὴλ Σισσίνης καὶ Δημ. Κουτζογιαννόπουλος. Τὸ Διάταγμα τοῦτο συνώδευσαν καὶ λεπτομερεῖς ὁδηγίαι (11.11.1843) «διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις τῆς χωροφυλακῆς». Κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ Διάταγμα δὲν ἱδρύθησαν ἐπιθεωρήσεις οὐδὲ ὡρίσθησαν Ἐπιθεωρηταί, ἀλλ' «ὑπεπιθεωρηταί», «τοὺς ὁποίους ὁ ἀρχηγὸς θέλει μεταχειρισθῇ διὰ τὸν ἄνωθι σκοπόν, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, διατελοῦντος πάντοτε ἑνὸς ἐξ αὐτῶν παρὰ τῷ Ἀρχηγείῳ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς παρ' αὐτῷ ὑπηρεσίας» (25).

Ἐπιθεωρηταὶ συγκεκριμένης ἁρμοδιότητος ἐδημιουργήθησαν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 18-6-1859, αἱ ἐκδοθεῖσαι ὅμως ὁδηγίαι διὰ τοῦ Β.Δ. 9.11.1843 παρέμειναν ἐπὶ μακρὸν ἰσχυραί (25α).

Τὰ ἄρθρα 4 - 7 τοῦ Ο.Χ. προέβλεψαν τὴν κατανομὴν ἀνὰ τὴν ἐπικράτειαν τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 προβλεφθείσης δυνάμεως ἀξ)κῶν καὶ ὁπλιτῶν, ἡ διατύπωσις δὲ τῆς Β΄ παραγράφου τοῦ ἄρθρου 7, μὴ θεραπευθεῖσα ἔκτοτε, ἀπετέλεσεν ἄλλην μίαν εἴσοδον τῆς πολιτικῆς εἰς τὸ Σῶμα, καθ' ὅσον ἀφῆκε τὴν τοποθέτησιν καὶ μετατόπισιν τῶν ἀξ)κῶν καὶ ἐνωμοτιῶν εἰς χείρας τῶν Ὑπουργῶν ἄνευ ἐγγυήσεως τινός (26).

Διὰ τοὺς ἀξ)κοὺς ἡ αἰχμὴ αὕτη ἀντεμετωπίσθη βραδύτερον διὰ τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ ἀπὸ 18.7.1859 Β.Δ., ὑπαχθεισῶν τῶν τοποθετήσεων καὶ μεταθέσεων εἰς τὴν διαδικασίαν τῶν Βασιλικῶν Διαταγμάτων (27). Ἐκτὸς τούτου καὶ ἡ θέσις τῶν ὑπομοιραρχιῶν δὲν προσδιωρίσθη. Πάντως κατὰ κανόνα ἑκάστη ἐνωμοτία ἐτοποθετεῖτο εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Δήμου, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, αἱ δὲ ὑπομοιραρχίαι εἰς τὰς ἕδρας τῶν ἐπαρχιῶν, διοικοῦσαι οὕτω τὰς ἐν τοῖς Δήμοις τῆς ἐπαρχίας ἑδρευούσας ἢ δρώσας ἐνωμοτίας.

Αἱ ἐνωμοτίαι ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ Σώματος ἐστεγάζοντο εἰς οἰκήματα μισθούμενα εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου, μερίμνῃ τῶν κατὰ περιφερείας Διοικητικῶν ἀρχῶν. Κυρίως ὅμως τὸ βάρος τοῦτο εἶχε μετατεθῇ εἰς τοὺς ὤμους τῶν Δήμων κατὰ τὸ Γαλλικὸν πρότυπον.

Εἰς τὰ οἰκήματα ταῦτα ἐστεγάζοντο δωρεὰν οἵ τε ἄγαμοι καὶ ἔγγαμοι μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ὁπλῖται, δι' ὃ καὶ δὲν παρείχετο εἰς αὐτοὺς ἡ εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς παρεχομένη ἀποζημίωσις ἐνοικίου. Τὸ θέμα τῆς στεγάσεως Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν ἐν Ἑλλάδι, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἀντεμετωπίσθη τόσον προχείρως καὶ τόσον ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἐπιδιωκομένην κρατικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ παράστασιν, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ Κράτος διὰ τῆς παρεχομένης στεγάσεως ἐξεδικεῖτο τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τὸν λαὸν καὶ ὅτι τὸν ἴδιον εἶχε προσβληθῇ ὑπὸ φυματιώσεως, ἀσθένειαν τὴν ὁποίαν ἤθελε μετὰ πείσματος νὰ μεταδώσῃ... Ἀλλ' ἐὰν ταῦτα ἀπετέλεσαν τὴν γενικὴν εἰκόνα τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, διὰ τὴν παράστασιν ὅμως τῆς στεγάσεως τῶν ὑπηρεσιῶν χωροφυλακῆς ἀπαι-

---

(25) Παράγρ. 4 τοῦ μόνου ἄρθρου τοῦ Β.Δ.

(25α) Γ. Μοσκοβάκη τομ. Β. σελ. 202.

(26) Τοῦτο συνάγεται καὶ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὀργανισμοῦ τότε ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς φράσεως «θέλει κανονισθῇ δι' ἰδιαιτέρων ὁρισμῶν».

(27) Δεσμευτικὴ διάταξις ὅσον ἀφορᾷ τὰς μεταθέσεις προσωπικοῦ ὑπῆρξεν ἡ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 23 Ν)βρίου (5 Δ)βρίου) Β.Δ. «περὶ οἰκονομίας καὶ λογιστικότητος ἐν τῷ Σώματι τῆς Χωροφυλακῆς».

τεῖται λίαν ἀπαισιόδοξος χρωστὴρ ἵνα ἀποδώσῃ τὴν πραγματικότητα τῆς ἀθλιότητος καὶ ἐγκαταλείψεως. Ἀναλόγως τῶν ἱστορουμένων περιόδων θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ μεγίστου τούτου θέματος, διὰ τὴν περίοδον δὲ εἰς ἣν ἤδη εὑρισκόμεθα, καθ' ἣν ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς ἔκειτο εἰς ἐρείπια, ἡ στέγασις τῶν ἐνωμοτιῶν ὑπῆρξε πρωτόγονος. Ἀπὸ τοῦδε, τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν ὡς τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐξευτελιστικοῦ συστήματος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος διὰ τὴν στέγασιν τῶν ὑπηρεσιῶν χωροφυλακῆς. Τὰ ἐνοίκια καί τινα ἄλλα συμπαρομαρτοῦντα ὤφειλον νὰ καταβάλωσιν οἱ Δῆμοι, καὶ διὰ μὲν τοὺς Σταθμούς, Ἐνωμοτίας, τὸ θέμα ἦτο σχετικῶς ἁπλοῦν, διὰ τὰς Ὑπομοιραρχίας ὅμως ἔδει τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν νὰ συγκεντρώνηται διὰ καταβολῶν ἁπάντων τῶν Δήμων τῆς Ἐπαρχίας, πρᾶγμα ὅπερ σπανιώτατα ἐπετυγχάνετο καὶ οὕτω δὲν κατεβάλετο κανονικῶς τὸ ἐνοίκιον. Παρὰ τὸν ἐνυπάρχοντα παρ' Ἕλλησι βαθὺν σεβασμὸν πρὸς τὰς ἀρχάς των, τὸ θέμα προσελάμβανεν ὀξύτητα καὶ ἤγετο ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων δι' ἐξωστικῶν δικῶν. Ὀγκωδέστατοι φάκελλοι τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους εἶναι ἀφιερωμένοι εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Πολλάκις ὑπηρεσίαι εὑρέθησαν ἄνευ στέγης καὶ οἱ ἄνδρες των βάσει τῶν περὶ καταλυμμάτων διατάξεων κατενέμοντο διὰ διαμονὴν εἰς τὰς ἰδιωτικὰς οἰκίας. Οἱ Νομάρχαι, οἱ Ἔπαρχοι ἀλλὰ καὶ οἱ Ὑπουργοί, διὰ μακρῶν ἠγωνίζοντο νὰ πείθουν ἑκάστοτε τοὺς Δήμους διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ἐνοικίων, πρᾶγμα ὅπερ δὲν ἐπετύγχανον ὁσάκις οἱ Δήμαρχοι ἦσαν ἀντιπολιτευόμενοι. Ὅταν βραδύτερον ἡ Χωροφυλακὴ ἀνέλαβε τὸν κατὰ τῆς ὁπλοφορίας ἀγῶνα καὶ ἐστράφη κατὰ τῶν ὁπλοφορούντων ὀπαδῶν τῶν Δημάρχων, οἱ Δήμαρχοι ἐξεδικοῦντο τὴν Χωροφυλακὴν διὰ τῆς μὴ καταβολῆς τῶν ἐνοικίων!!

Διὰ τὰς ἐφίππους ἐνωμοτίας ἔδει νὰ παρέχηται καὶ διὰ τοὺς ἵππους στέγη (σταυλισμός).

Ἐν ἑκάστῳ οἰκήματι (στρατῶνι) ἐνωμοτίας ἔδει νὰ ὑπάρχῃ ἀπαραιτήτως κρατητήριον (ἐλέγετο φυλακή), διὰ τὴν ἀσφαλῆ κράτησιν τῶν συλλαμβανομένων προσώπων. Δυνάμει τῆς ἀπὸ 29 Νοεμβρίου 1837 ἐγκ. διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, εἰς τὰ κρατητήρια ταῦτα τῶν ἐνωμοτιῶν ἐξέτιον τὴν ποινὴν καὶ οἱ παρὰ τῶν πταισματοδικείων εἰς ποινὰς κάτω τῶν δύο μηνῶν, καταδικαζόμενοι, κανὼν ὅστις ἔκτοτε τηρεῖται ἀνελλιπῶς, ἀποτελέσας ἀντικείμενον νομικῆς διατάξεως. (Βλ. καὶ ἄρθρον 158 ἰσχύοντος Κανον. Χωρ.).

Ἐὰν ἡ στέγασις ὑπηρεσιῶν καὶ ἀνδρῶν ὑπῆρξεν ἀθλία καὶ ἡ πρὸς τοῦτο φροντὶς ἄστοργος ἢ τοὐλάχιστον ἀπρογραμμάτιστος, τὰ κρατητήρια τῶν ἀστυνομικῶν ὑπηρεσιῶν ἔφερον ἔντονον τὴν σφραγῖδα τῆς ἐκδικήσεως, τῆς περιφρονήσεως καὶ προσβολῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς ἀσυγχωρήτου ἀκηδίας ἐπὶ μακρὸν καὶ μέχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ὁ ἀναχρονιστικὸς Ἀμερικανὸς Σέριφ ἔχει τὴν εὐθύνην νὰ ἐξέλθουν οἱ κρατούμενοι ἐν ὑγείᾳ ἐκ τῶν κρατητηρίων του, ἐν Ἑλλάδι ἡ τοιαύτη διάθεσις ἦτο ἔμφυτος, ἀλλὰ τὴν ἠμπόδιζον αἱ ἀνυπέρβλητοι ἐλλείψεις, δι' ὃ καὶ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας παρετηρεῖτο ἡ εἰς τοὺς θαλάμους τῶν ἀνδρῶν ἐπισφαλὴς καὶ πλήρης εὐθυνῶν κράτησις τῶν κρατουμένων. Διὰ τὸ θέμα τοῦτο, δι' ὃ πολλάκις ἡ κοινὴ γνώμη ἀλλὰ καὶ διάφοροι συγγραφεῖς ἐξεφράσθησαν ἀπογοητευτικῶς, θὰ ἐπανέλθωμεν κατωτέρω εἰς Δ' Μέρος, ἔνθα θὰ ὁμιλήσωμεν καὶ διὰ τὰς ἐπὶ τοῦ τομέως τούτου θυσίας τῆς χωρ)κῆς.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 18 - 34 καθώρισαν τὰ τοῦ ἱματισμοῦ, τῆς ἀποσκευῆς

(28), τοῦ ὁπλισμοῦ καὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος. Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν διατάξεων τούτων, δέον αὗται νὰ μελετηθῶσιν ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ε΄ μέρους τοῦ ἀπὸ 23 Νοεμβρίου (5 Δεκεμβρίου) 1833 Β. Δ. ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἰκονομία καὶ Λογιστικότης ἐν τῷ Σώματι τῆς Χωρ)κῆς».

Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, ἐφοδιασμοῦ καὶ ἀνεφοδιασμοῦ, διὰ τοῦ Α΄ μέρους τοῦ ἀνωτέρω Β.Δ. καθωρίσθησαν ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς λειτουργίας τῆς καλουμένης Κεντρικῆς Ἀποθήκης, διευθυνομένης παρ᾽ ἐπιτροπῆς ἱματισμοῦ, διὰ δὲ τὸν ὁπλισμὸν καὶ τὰ εἴδη ἐξαρτήσεως (ἀποσκευῆς) εἶχε συσταθῆ ἡ καλουμένη Δ)νσις Ὁπλοστασίου. Ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τούτων ὤφειλεν ἡ χωροφυλακὴ νὰ ἐφοδιάζηται τὰ εἴδη ἱματισμοῦ, ἀποσκευῆς καὶ ὁπλισμοῦ διὰ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς.

Οἱ ἄνδρες τοῦ Σώματος ἐφωδιάζοντο δαπάναις τοῦ Δημοσίου τὰ εἴδη ἐξαρτήσεως ὁπλισμοῦ καὶ κλινοστρωμνῆς, ἐβαρύνοντο ὅμως οὗτοι διὰ τῶν ἐξόδων συντηρήσεως τῶν εἰδῶν τούτων, δαπάναις των δὲ τὰ εἴδη ἱματισμοῦ, τοὺς ἵππους καὶ τὰ εἴδη ἀποσκευῆς (παράγρ. 12 τοῦ Δ)τος).

Κατὰ τὴν ἀπόλυσίν των ὤφειλον νὰ ἐπιστρέψουν τὰ δαπάναις τοῦ δημοσίου χορηγούμενα εἴδη εἰς κατάστασιν χρησιμότητος, ἄλλως τοῖς κατελογίζοντο. Ἀναλυτικώτερον, εἰς ἕκαστον ὁπλίτην ἐχορηγοῦντο δωρεάν: α) μία περικεφαλαία καὶ εἷς σάκκος, (εἰς τοὺς ἱππεῖς ἀντὶ σάκκου ἐχορηγεῖτο εἷς μανδυοφόρος), β) ὁ ὁπλισμὸς (ὅπλον πλῆρες καὶ δύο πιστόλια), γ) τὰ ἀναγκαιοῦντα πολεμοφόδια (πυριτιδοβολαί), δ) στέγη καὶ ε) μία κλίνη, ἓν μάλλινον σκέπασμα, δύο συνδόναι, ἓν ἀχυρόστρωμα καὶ ἓν προσκεφάλαιον (παράγρ. 25), καὶ «ὅ,τι ἄλλο εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς τὸν ἵππον καθὼς καὶ ἡ συντήρησις τῶν παρὰ τοῦ δημοσίου χορηγουμένων σκευῶν θέλει εἶσθαι εἰς βάρος τοῦ μισθοῦ καὶ τῆς καταθέσεως» (παράγραφος 26).

Ἡ παράγρ. 27 κατωνόμαζεν τὰ ἰδίαις δαπάναις, πλὴν ὑποχρεωτικῶς, χορηγούμενα εἴδη ὡς ἀκολούθως:

«Εἰς λογαριασμὸν τῆς καταθέσεως θέλουν χορηγεῖσθαι τὰ ἑξῆς ἀντικείμενα εἰς τοὺς ἱππεῖς χωρ)κας, ἡ δι᾽ ἀγορὰν ἵππου ἀναγκαία ποσότης τῆς ὁποίας ὁ μέγιστος ὅρος προσδιορίζεται εἰς 240 δρχμ. (29), πρὸς τούτοις ἡ ἀποσκευὴ ἢ ἀντ᾽ αὐτῆς ἡ δι᾽ ἀγορὰν αὐτῆς ἀναγκαία χρηματικὴ ποσότης καὶ ὁ μανδύας, τὸ ἱμάτιον, τὸ τσόχινον βρακίον, ὁ πίλος, αἱ ἐπωμίδες καὶ βελωνίδες (30). Εἰς τοὺς πεζοὺς χωροφύλακας, μανδύας, ἱμάτιον, καὶ βρακίον τσόχινον».

---

(28) Ἡ ἐν προκειμένῳ ἔννοια τῆς λέξεως ἀποσκευὴ ἐξάγεται ἐκ τῆς μελέτης τῶν διατάξεων, ὅτι τοῦτ᾽ ἔστιν ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς δήλωσιν τῶν εἰδῶν ἐξαρτήσεως, ὡς λέγομεν σήμερον, ἤτοι πυριτιδοθήκη, ζωστήρ, ἀορτὴρ καὶ θήκη ξίφους (ξιφοφόρος καὶ λογχοθήκη) θήκη περιστρόφου (πιστολοφόρος) σάκκος, κράνος. Βλέπε ἄρθρον 28 παραρτήματος Β. Δ. 18-8-1852 συλλογὴ στρατιωτικῶν νόμων, μέρος Α΄ σελ. 359.

Βραδύτερον εἰς τὰ εἴδη ταῦτα προσετέθησαν καὶ τὰ ἀμφιμασχάλια, ὁ λόφος τοῦ πηλικίου, ἡ παλάσκα, τὰ χειρόκτια, τὰ σκύτινα εἴδη καὶ ἡ σιτιοδόχη (Β.Δ. 24 Μαΐου 1868).

(29) Τὸ ποσὸν τοῦτο βραδύτερον ἀνεβιβάσθη εἰς δραχμ. 300 καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς 500 δραχμ., λόγῳ ἀνόδου τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῶν ἵππων.

(30) Αἱ βελωνίδες εἶναι αἱ βραδύτερον ἐξελιχθεῖσαι ἐν τῇ μεγάλῃ στολῇ ὠμοβελονίδες ἢ ἀκρόηλοι, δηλαδὴ λευκὰ κορδόνια καταλήγοντα εἰς αἰχμηρὰ μεταλλικὰ ἄκρα. Περὶ τούτων κατωτέρω ἐκτενέστερον. Εἰς τὰ δαπάναις τῶν ἀνδρῶν ἀγοραζόμενα εἴδη προσετέθησαν βραδύτερον καὶ τὰ εἴδη κλινοστρωμνῆς (Γ. Μοσχοβάκη μέρος Β΄. σελ. 551).

Ἡ ἰδίᾳ δαπάνῃ προμήθεια ἐγένετο καὶ αὕτη διὰ τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη ἐκαλύπτετο δι' ἐνεργουμένης εἰδικῆς κρατήσεως ἐκ τῶν ἡμερησίων ἀποδοχῶν φερομένης εἰς πίστωσιν ἑκάστου ὑπὸ τὸν τίτλον κατάθεσις, ὡς ἀκολούθως.

Ἐνωμ)ρχαι ἱππεῖς ἡμερ. μισθὸς δρχ.	2,18	κράτ. διὰ κατάθεσιν δρχ.	0,25
Ἐνωμ)ρχαι πεζοὶ ἡμερ. μισθὸς δρχ.	1,29	κράτ. διὰ κατάθεσιν δρχ.	0,12
Χωρ)κες ἱππεῖς ἡμερ. μισθὸς δρχ.	1,68	κράτ. διὰ κατάθεσιν δρχ.	0,24
Χωρ)κες πεζοὶ ἡμερ. μισθὸς δρχ.	0,96	κράτ. διὰ κατάθεσιν δρχ.	0,12

Τῶν ἐφίππων αἱ κρατήσεις ἦσαν σχεδὸν διπλάσιαι τῶν πεζῶν, λόγῳ τῆς ἀξίας τῶν ἵππων καὶ τῆς ἱπποσκευῆς.

Οὕτω αἱ μηνιαῖαι διὰ τὴν κατάθεσιν κρατήσεις ἀνήρχοντο τῶν μὲν πεζῶν εἰς δρχμ. 4,20, τῶν δὲ ἐφίππων εἰς δρχμ. 7,50, λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ κατάταξις ἐγένετο ἐπὶ τετραετεῖ θητείᾳ, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔδει νὰ γίνῃ ἡ ἀποπληρωμὴ τῶν εἰδῶν, τὰ χορηγούμενα εἴδη καὶ αἱ πρὸς τοῦτο προκαταβολαὶ ἔδει νὰ καλύπτωνται διὰ τῶν συνολικῶν κατὰ τὴν τετραετίαν κρατήσεων τούτων, ἤτοι ἐντὸς τοῦ ποσοῦ τῶν δραχμῶν 201,60 διὰ τοὺς πεζοὺς καὶ δραχμ. 360 διὰ τοὺς ἐφίππους (31). Ἕκαστος τῶν ἀνδρῶν ἅμα τῇ κατατάξει ἐφωδιάζετο δι' ἀτομικοῦ βιβλιαρίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατεχωροῦντο αἱ δοσοληψίαι αὗται, κατὰ τὴν ἀπόλυσιν δὲ βάσει τούτου ἐγένετο λογαριασμὸς καὶ τὰ ὀφειλόμενα τῶν μὲν ἐφίππων εἰσεπράττοντο δι' ἐκποιήσεως τῶν ἵππων, τῶν δὲ πεζῶν πολλάκις κατελογίζοντο ὡς δημόσια ἔσοδα.

Ἐφ' ὅσον ὁμιλῶμεν περὶ τῶν ἀποδοχῶν θεωροῦμεν σκόπιμον ν' ἀναφέρωμεν ὅτι αὗται ἐκτὸς τῶν διὰ καταθέσεις κρατήσεων ὑπέκειντο καὶ εἰς κρατήσεις λόγῳ ὑποδικίας ἢ καταδίκης, λόγῳ ἀδείας πέραν τῶν 8 ἡμερῶν καὶ λόγῳ νοσηλείας εἰς νοσοκομεῖα ὡς ἀκολούθως:

Οἱ φυλακιζόμενοι ὡς ὑπόδικοι ἢ πρὸς ἔκτισιν ποινῆς ἐλάμβανον ἡμερησίως, οἱ μὲν ἐνωμοτάρχαι δρχμ. 0,60 οἱ δὲ χωροφύλακες 0,30 δρχμ.

Ἕκαστος ὁπλίτης ἐδικαιοῦτο, ἕνεκεν κατεπειγούσης ἀνάγκης, 8ημέρου κατ' ἔτος ἀδείας ἄνευ οὐδεμιᾶς μειώσεως τῶν ἀποδοχῶν, διὰ πᾶσαν ὅμως ἡμέραν ἀδείας πέραν τῶν 8 ἡμερῶν, ἐκρατοῦντο ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἐκ μὲν τῶν ἐνωμοταρχῶν 108 λεπτά, ἐκ δὲ τῶν χωροφυλάκων 0,76 λεπτά.

Δι' ἑκάστην ἡμέραν νοσηλείας εἰς νοσοκομεῖον, ἐκρατοῦντο ὑπὲρ τοῦ νοσοκομείου 0,48 λεπτὰ ἡμερησίως.

Τέλος οἱ στερούμενοι ἵππων ἔφιπποι ὁπλῖται ἐλάμβανον ἡμερησίας ἀποδοχὰς μειωμένας κατὰ 0,48 λεπτά, ἤτοι κατὰ τὸ ἡμερήσιον ἀντίτιμον τῆς νομῆς (32).

Ἐκτὸς τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω χορηγουμένων εἰδῶν ἕκαστος ὁπλίτης ὤφειλε νὰ εἶναι πάντοτε ἐφωδιασμένος καὶ διὰ τῶν ἑξῆς εἰδῶν ἀτομικῆς καθαριότητος (33).

1) Μιᾶς ψήκτρας ἐνδυμάτων, 2) δύο ψηκτρῶν ὑποδημάτων, 3) μιᾶς ψήκτρας

(31) Μετὰ τὸ διὰ τοῦ νόμου Φ. Ν. νέον μισθολόγιον καὶ τὸν καθιερωθέντα διὰ τοῦ Δ)τος τῆς 24 Μαΐου 1868 νέον κανονισμὸν στολῆς, τὸ κατὰ τετραετίαν σύνολον τῆς καταθέσεως διὰ μὲν τοὺς ἐφίππους ἀνήρχετο εἰς 720 δραχμ. διὰ δὲ τοὺς πεζοὺς εἰς 360 (βλέπε σχετ. ἀναλογικοὺς πίνακας κ.λ.π. Γ. Μοσχοβάκη μέρος Β. σελ. 554 - 563).

(32) Περὶ τούτων πάντων ἐν λεπτομερείᾳ ἀνωτέρω Β. Δ. 23 Ν)βρίου (5 Δ)βρίου 1833. Ἀγαθ. Βουγιούκα θεσμολόγιον σελ. 336 - 354.

(33) Γ. Μοσχοβάκη Μέρος Β'. σελ. 551.

κομβίων, 4) ἑνὸς κτενίου, 5) χρώματος ὑποδημάτων, 6) χρώματος μάλτας πρὸς κάθαρσιν τῶν μεταλλίνων μερῶν, 7) κιμωλίας (τεμπεσίρι) πρὸς κάθαρσιν τῶν κομβίων τοῦ χιτῶνος καὶ τῆς χλαίνης, 8) βελονοθήκης περιεχούσης 5 - 6 βελόνας, 9) ραμμάτων μελανῶν, λευκῶν καὶ βυσινοχρώμων (τὰ μαῦρα διὰ τὴν στολήν, τὰ λευκὰ διὰ τὴν λινοστολὴν καὶ τὰ βυσσινόχρωμα διὰ τὰ παραρράμματα καὶ ἐπιρράμματα), 10) κανόνος πρὸς κάθαρσιν τῶν κομβίων, 11) σαπωνίου, 12) ψαλίδος, 13) πανίου λαιμοδέτου (περιλαιμίου) καὶ 14) ψιμμυθίου (στυπέτσι) πρὸς λεύκανσιν τῶν λευκῶν λωρίων τῶν ἱππέων. Ἡ ὕπαρξις τῶν εἰδῶν τούτων ἠλέγχετο κατὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις καὶ ἔδει νὰ ὦσιν ταῦτα τοποθετημένα παρὰ μὲν τῶν ἐφίππων ἐντὸς τῆς ἱπποπήρας παρὰ δὲ τῶν πεζῶν ἐντὸς τῶν σάκκων ἢ βραδύτερον ἐντὸς τῶν γυλιῶν, ὁμοῦ μετὰ τῶν καθαρῶν εἰδῶν λινοστολῆς, καθ' ὡρισμένην τάξιν καὶ συσκευασίαν (34).

Ἡ Ἀντιβασιλεία προσέδωκεν ἰδιάζουσαν σημασίαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, δι' ὃ καὶ ἔθεσε τοὺς καλυτέρους δυνατοὺς ὅρους στρατολογίας (ἄρθρ. 2 - 11 ὀργανισμοῦ), ἐνομοθέτησεν ἀνωτέρας ἀποδοχὰς καὶ λαμπροτέραν στολὴν τοῦ λοιποῦ στρατεύματος καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ προβῇ εἰς εὐνοϊκὰς καὶ τιμητικὰς παραχωρήσεις, πρὸς τοὺς ἄνδρας τοῦ σώματος, ὡς ὑπεροχὴν τῶν βαθμοφόρων ἔναντι τῶν ὁμοιοβάθμων τοῦ στρατεύματος, παραχώρησιν ἐθνικῶν γαιῶν εἰς τοὺς ὁπλίτας κλπ., πρὸς δὲ συνεδύασε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συστατικοῦ Δ)τος καὶ τὴν περὶ συστάσεως ἀγγελίαν μὲ τὴν ἐπέτειον τῶν Βασιλικῶν γενεθλίων.

Περὶ τούτων μαρτυρεῖ ἡ σύγκρισις τῶν περὶ τοῦ σώματος νομοθετημάτων μετὰ τῶν σχετικῶν διὰ τὰ λοιπὰ ὅπλα καὶ σώματα διατάξεων, ἀλλὰ τὸ βεβαιοῖ καὶ ὁ εὐρυμαθέστερος ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας Γεώργιος Λουδοβίκου Φὸν Μάουρερ εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1835 ἐν Βαυαρίᾳ ἐκδοθὲν ἔργον του «Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ κλπ.» εἰς τὴν παράγραφον 341 τοῦ Β' τόμου.

Ἐπειδὴ ὁ Μάουρερ ἀποτελεῖ αὐθεντικὴν ἐν προκειμένῳ ἱστορικὴν πηγήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅλην πρόθεσιν τῆς Ἀντιβασιλείας περὶ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς ἀποστολῆς, τῆς συγκροτήσεως καὶ τῆς ἐν γένει πορείας κατὰ τὰ πρῶτα βήματα ἀπηχεῖ, δίδομεν τὸν λόγον εἰς τοῦτον, μεταφέροντες ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὴν περὶ τούτου παράγραφον (34α).

§ 341 «Σῶμα Χωροφυλακῆς»

«Ἄλλο μέτρον, ἐπίσης πολὺ σημαντικόν, μὲ τὸ ὁποῖον ἑωρτάσθη ἡ κατὰ τὴν 1ην Ἰουνίου 1833 ἡμέρα τῶν γεννεθλίων τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, εἶναι ἡ σύστασις Σώματος Χωροφυλακῆς.

Εἶχεν αὕτη τὸν προορισμὸν νὰ τηρῇ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐν μέρει μὲν δι' ἀγρύπνου, κατὰ τὸ δυνατόν, προλήψεως πάσης διαταράξεως καὶ διὰ προληπτικῆς παντὸς ἐγκλήματος ἐνεργείας, ἐν μέρει δὲ καὶ διὰ κατασταλτικῆς παντὸς ἀδικήματος ἐνεργείας, διὰ καταδιώξεως, ἀνακαλύψεως, συλλήψεως καὶ κρατήσεως τῶν κακοποιῶν. Ἡ χωρ)κὴ εἶχε ἐπὶ πλέον τὸν προορισμὸν νὰ τηρῇ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὸν πρὸς τοὺς

(34) Ὁρᾶτε λεπτομερείας Γ. Μοσχοβάκη σελ. 513 - 520 (μέρος Β'.).

(34α) Κατὰ μετάφρασιν Χρ. Πράτσικα.

νόμους σεβασμὸν ἐπὶ ὁλοκλήρου τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπικρατείας καθὼς καὶ εἰς τὰ στρατόπεδα καὶ τὸ στράτευμα.

«Τὸ Σῶμα τότε θὰ ἀπετελεῖτο κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ χωρ)κας πεζούς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χωροφύλακας ἐφίππους ἐν ὅλῳ 1200 περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν.

»Ὁ Διοικητὴς καὶ οἱ ἀξ)κοὶ θὰ ἐξελέγοντο μεταξὺ ἐκείνων τῶν ἀξιωματικῶν τῶν τακτικῶν καὶ ἄλλοτε ατάκτων στρατευμάτων, οἱ ὁποῖοι εἶχον διακριθῆ διὰ τῆς πιστῆς καὶ εὐσυνειδήτου ἐκπληρώσεως τῶν ὑπηρεσιακῶν καθηκόντων, διὰ τοῦ θάρρους καὶ τῆς τόλμης των ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ καὶ δι' ἀμέμπτου διαγωγῆς ἔναντι τῶν συμπολιτῶν, καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ εἶχαν συγχρόνως τὰς διὰ τὴν χωρ)κὴν ἀπαιτουμένας ἱκανότητας καὶ γνώσις.

«Ἡ χωροφυλακὴ ὡπλίσθη μὲ τουφέκια ἐντελῶς ἐλαφρά, τὰ ὁποῖα ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις, ἡ ὑποστηρίζουσα ἐν παντὶ τὰ Ἑλληνικὰ συμφέροντα, εἶχεν ἀφήσει εἰς τιμὰς ἐργοστασίου καὶ παρέδωσεν ἐλεύθερα ἐξόδων ἐν Ναυπλίῳ. Δοθέντος ὅτι οἱ Ἕλληνες θεωροῦν συνήθως τὴν ξιφολόγχην ὡς σημεῖον δουλείας, ἐδόθησαν εἰς τοὺς χωροφύλακας τὰ τουφέκια χωρὶς ξιφολόγχας. Ἐντὸς ὅμως τῶν τεσσάρων πρώτων ἑβδομάδων παρῃτήθησαν οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο καὶ ἐζήτησαν μόνοι των τὰς ξιφολόγχας.

«Διὰ νὰ ἐξυψώσωμεν τὴν τόσον σημαντικὴν ὑπηρεσίαν τῆς χωροφυλακῆς καὶ διὰ νὰ προσελκύσωμεν μόνον ἄτομα ἱκανά, οἱ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἁπλοὶ χωρ)κες ἐπληρώνοντο καλλίτερον καὶ εἶχαν στολὰς ὡραιοτέρας ἀπὸ τὸ λοιπὸν στράτευμα. Εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς ἀπενεμήθη θέσις ἀνωτέρα ἢ εἰς τοὺς λοιπούς, δηλαδὴ πάντοτε ἡ ἀμέσως ἀνωτέρα ἱεραρχικὴ βαθμίς.

«Περαιτέρω ἐξησφαλίσθη εἰς τοὺς χωροφύλακας σύνταξις ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 60 τῆς ἡλικίας των ἔτους, καθὼς καὶ ἐν περιπτώσει σωματικῆς ἀνικανότητος ἐπελθούσης συνεπείᾳ τῆς ἐν τῇ χωρ)κῇ ὑπηρεσίας των (ἄρθρ. 16, 18, 20, 23, 33). Ἐκτὸς τούτου θὰ ἐλάμβαναν οἱ χωρ)κες καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα, ἰδίᾳ ἐθνικὰς γαίας (Διατ. 1 Ἰουνίου (20 Μαΐου) 1834 ἄρθρον 14 ἐν ἐφ. Ἑλλην. Κυβερνήσεως φύλ. 22 σελ. 175).

«Ὡς Διοικητὴς τοῦ Σώματος τούτου ἐτοποθετήθη ὁ κ. GRAILLARD, εἷς ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων φιλελλήνων, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἤδει ὑπηρετήσει ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τὸν Φαβιέρον κατὰ τρόπον διακεκριμένον. Ὡς ἀξ)κοὶ ὅμως διωρίσθησαν μόνον μὲ ἐλαχίστας ἐξαιρέσεις πρώην ἀξ)κοὶ τῶν ατάκτων στρατευμάτων. Μεταξὺ ἄλλων δηλονότι καὶ ὁ Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης, ὁ Γιάννης Βελέντζας, ὁ Μιχ. Γρίβας, ὁ Κώστας Βλαχόπουλος, ὁ Δημήτριος Δεληγιώργης, ὁ Ἠλίας Πανᾶς, ὁ Νικόλαος Πετμεζᾶς, ὁ Μιχαὴλ Σισίνης, ὁ Γεώργιος Βοϊνέσκος, ὁ Δημήτριος Τζῆνος, ὁ Ἰωάννης Γούστης, ὁ Γεώργιος Πετσάλης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἥρωες τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. (ἐφημ, Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως 1833 φυλ. 29 σελ. 223 καὶ 224).

«Οἱ ἀξ)κοὶ οὗτοι κατενεμήθησαν εἰς τοὺς διαφόρους νομοὺς καὶ τὰς ἐπαρχίας, διὰ νὰ διευθύνουν ἐκεῖ τὴν στρατολογίαν τῶν χωροφυλάκων. Μόνον ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος γνωρίζει καλῶς καὶ ἀκριβῶς τοὺς Ἕλληνας καὶ τὰ κόμματά των, εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ δεόντως ὑπὸ ποίας ἀντιλήψεις ἤρχισεν ἡ

στρατολογία καὶ κατὰ ποίων δυσχερειῶν εἴχαμεν ν' ἀντιπαλέσωμεν κατ' αὐτήν. Διότι εἰς τὰς συνήθως ἐν Ἑλλάδι συναντωμένας κατὰ τὴν λῆψιν παντὸς μέτρου δυσχερείας, προσετίθεντο ἐν προκειμένῳ καὶ τὰ ἀντιτιθέμενα εἰς τοῦτο συμφέροντα τῶν ἄλλοτε ἀρχηγῶν τῶν παλληκαριῶν. Αὐτοὶ ἦσαν ἀνέκαθεν ἐνάντιοι πάσης τάξεως καὶ παντὸς κανόνος, συνεπῶς κατὰ τοσούτῳ μᾶλλον κατὰ πάσης ὀργανώσεως ἑνὸς σώματος, τοῦ ὁποίου ὁ κύριος προορισμὸς ἦτο ἡ τήρησις τῆς τάξεως. Ἔκαμαν λοιπὸν ὅ,τι τοὺς ἦτο δυνατὸν διὰ νὰ ματαιώσουν τὴν ἵδρυσιν τοῦ σώματος τούτου. Οἱ παλαιοὶ ἀρχηγοὶ ἔδιδαν ὑποσχέσεις εἰς τὰ παλληκάρια, διέσπειραν παντοειδεῖς ψευδεῖς πληροφορίας καὶ εἰδήσεις καὶ ἀπέδιδαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰς πλέον ἀθεμίτους προθέσεις. Ἐν τούτοις ἡ διαμόρφωσις τοῦ σώματος ἐπροχώρει κατ' ἀρχὰς βραδέως, ἀργότερον ὅμως ταχύτερον, οὕτως ὥστε κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας τὸ Σῶμα ἠρίθμει ἤδη 800 ἄνδρας καὶ ἀπετελεῖτο ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἀπὸ τὰ πρώην ἄτακτα στρατεύματα, τὰ παλληκάρια. Ἐφ' ὅσον ηὔξανεν ἡ χωρ)κὴ ἀπελύοντο βαθμηδὸν οἱ πρώην ἄτακτοι ὁπλῖται τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἐπετεύχθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συγχρόνως μία σημαντικὴ οἰκονομία.

«Διὰ νὰ ρυθμίσωμεν τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χωροφυλακῆς ἐξεδώκαμεν μακροσκελῆ κανονισμὸν αὐτῆς ἐκ 200 περίπου ἄρθρων (35) εἰς τὰ ὁποῖα ἀπηριθμίσθησαν καὶ ἐσημειώθησαν λεπτομερῶς τὰ ὑπηρεσιακὰ καθήκοντα. Ἐν τούτοις ὁ Κανονισμὸς οὗτος παρεδόθη πρὸς ἐκτύπωσιν μόνον μετὰ πολὺν καιρὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας, περὶ τὸ τέλος δηλαδὴ τοῦ ἔτους 1834.

«Περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ χωρ)κες οὗτοι ἐξετέλεσαν τὴν ὑπηρεσίαν των, ὑπάρχει πράγματι μία μόνον ὁμόφωνος γνώμη. Ἐξεπλήρωσαν μὲ τὴν μεγαλυτέραν ἀκρίβειαν καὶ ἀφοσίωσιν ὡσὰν παλαιοὶ χωροφύλακες ἐν Γερμανίᾳ ἢ Γαλλία, τὰ ἀνατεθέντα εἰς αὐτοὺς ἔργα τῆς ὑπηρεσίας των καὶ τὰς δοθείσας εἰς αὐτοὺς εἰδικὰς ἐντολάς. Πράγματι δὲ ἦτο ἐκπληκτικὸν νὰ βλέπῃ τις ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας ἐτάρασαν καὶ ἐδήωναν τὴν χώραν νὰ τηροῦν τώρα εἰς τὴν αὐτήν χώραν τὴν τάξιν μὲ ἀπαράμμιλον σταθερότητα. Καὶ τοῦτο μὲ ἀποφασιστικότητα καὶ διάρκειαν τὴν ὁποίαν σπανίως βλέπει τις καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πλέον ἀνεπτυγμένας καὶ ἄριστα ὠργανωμένας χώρας. Διὰ τοῦτο ἐνεπιστευόμεθα εἰς αὐτοὺς πάντοτε τὰς σημαντικὰς ἐντολάς (36).

«Οὕτω μεταξὺ ἄλλων τὴν σύλληψιν τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν τὸν Σ)βριον 1833, ἐπίσης εἰς τὴν Μάνην κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ταραχῶν τοῦ 1834. Ἐπίσης τὴν φρούρησιν τῶν συνόρων πρὸς τὴν Τουρκίαν.

---

(35) Ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρομεν ὁ Κανονισμὸς ἀπετελέσθη ἐκ 242 ἄρθρων διὰ τὰ κύρια καθήκοντα τῆς Χωρ)κῆς, εἰς ἃ προσετέθησαν καὶ ἕτερα 40 ἄρθρα ληφθέντα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κανονισμοῦ ἐκστρατείας καὶ οὕτω ἐν συνόλῳ ὁ Κανονισμὸς ἀπετελέσθη ἐκ 285 ἄρθρων.

(36) Παρὰ τὴν ὕπαρξιν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ Βαυαρικῶν στρατευμάτων. Βλέπε παρομοίους ὕμνους Κ.Μ. Βαρθολοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως σελ. 1497 καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος Μέρος Β΄. σελ. 637, Τρυφ. Εὐαγγελίδης «ἱστορία Ὄθωνος» σελ. 47, Α΄. Θωμαΐδη ἱστορία Ὄθωνος σελ. 19 - 20, Π. Δουκάκου σελ. 158 — 159 κ.λ.π. ἀποσπάσματα τῶν ὁποίων παρατίθενται ἀλλαχοῦ τοῦ παρόντος.

«Ἱδρύσαμεν δηλαδὴ εἰς τὰ σημαντικώτερα σημεῖα τῆς Ὀθωμανικῆς μεθορίου σταθμοὺς χωρ)κῆς μὲ ὁμάδας ὀχυρῶν κτιρίων. Ἐσκεπτόμεθα νὰ ἱδρύσωμεν βραδύτερον ἐκεῖ στρατιωτικοὺς ἐποικισμούς, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ περιφήμου συστήματος τῶν λεγομένων Αὐστριακῶν συνοροφυλάκων (ἀκριτῶν). Δὲν ἐφθάσαμεν ὅμως, ὡς πρὸς τοῦτο, καὶ εἰς τυπικὴν ἀπόφασιν.

«Λόγῳ τῶν σημαντικῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας συνείθιζε νὰ παρέχῃ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εἰς κάθε περίστασιν, ἡ Ἀντιβασιλεία εἶχεν ἀποφασίσει, μόλις θὰ συνεκροτεῖτο τὸ πρῶτον σῶμα, νὰ σχηματίσῃ καὶ δεύτερον μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν, καὶ δὴ πάλιν ἀπὸ τοὺς ἄλλοτε ἀξ)κοὺς καὶ στρατιώτας τῶν ἀτάκτων στρατευμάτων. Ἀλλ' ἡ ξαφνικὴ ἀναχώρησίς μας ἐματαίωσε καὶ τοῦ σχεδίου μας αὐτοῦ τὴν πραγματοποίησιν».

Μεταξὺ τῶν ἀναπτυσσομένων ἀνωτέρω ἀντιλήψεων τῆς Ἀντιβασιλείας διακρίνονται εὐκόλως καὶ αἱ ἐσφαλμέναι τοιαῦται, ὡς ἐκείνη περὶ ἱδρύσεως καὶ ἑτέρου Σώματος Χωροφυλακῆς. Δὲν πρόκειται δὲ περὶ πλάνης τοῦ Μάουρερ ἀλλὰ περὶ πραγματικῆς τοιαύτης σκέψεως ὡς τοῦτο τεκμαίρεται καὶ ἐκ τῆς παραγρ. ΙΙ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ἀπὸ 2)15 Ἀπριλίου 1833 Β.Δ. «Περὶ σχηματισμοῦ καὶ τῆς ἁρμοδιότητος τῆς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματείας», καθ' ἣν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματείας (Ὑπουργείου) ὑπάγονται «Αἱ Χωρ)καὶ GENDARMERIES) καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ οἰκονομικὸν αὐτῶν» (37).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πορείαν τῆς ἐπανδρώσεως καὶ συγκροτήσεως τοῦ Σώματος κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τοῦ βίου του μεταφέρομεν ἐνταῦθα καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 12 παράγραφον τῆς ἀπὸ 5.12.1836, ἐκθέσεως πρὸς τὸν Βασιλέα ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν δαπανῶν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν (38).

«12. Κατὰ τὸ ἀπὸ 20 Μαΐου (1 Ἰουνίου) 1833 διάταγμα 13 ἐφημ. 21 ἐσυστήθη τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη μέρος ἀπὸ στρατιώτας τῶν πρώην ἐλαφρῶν καὶ μέρος ἀπὸ τὸ πρώην τακτικόν.

«Ὁ ἱματισμός, ὁπλισμὸς καὶ ἡ ἐφίππευσις τοῦ σώματος τούτου σχηματισθέντα ἐκ τοῦ μηδενός, ἐχρεώστουν νὰ ἐπιφέρουν μεγάλα ἔξοδα, τὰ ὁποῖα, ἐπειδὴ ὁ διοργανισμὸς τοῦ Σώματος τούτου ἔμβαινε βαθμηδὸν εἰς ἐνέργειαν καὶ ἡ συμπλήρωσίς του ἐπραγματοποιεῖτο κατ' ὀλίγον, ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθοῦν εἰς τὰ τρία ἔτη. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1835 τὸ διαληφθὲν σῶμα ἐσύγκειτο πλέον ἐξ 1327 ἀνδρῶν καὶ 164 ἵππων (39) καὶ ἦτον ἐντελῶς ὡπλισμένον, ἐνδεδυμένον καὶ παρασκευασμένον.

«Τὸ ἀρτισύστατον σῶμα τῆς χωρ)κῆς δὲν ἦτον μόνη αἰτία τῶν μεγάλων ἐξόδων τοῦ σώματος τούτου κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔτη, αἱ ταραχαὶ τῆς Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας, αἱ καταδιώξεις τῶν ληστῶν, ἐπροξένησαν ἐπίσης μ ε γ ά λ α ς ζ η μ ί α ς καὶ δαπάνας εἰς τὸ εἰρημένον ὅπλον.

---

(37) Ἀγ. Βογιούκα (ἔκδ. Α'.) Τόμ. Α'. σελ. 10 - 11.

(38) Α. Πετσάλη σελ. 730 - 734.

(39) Εἰς τὴν ἀρχικῶς ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ προβλεφθεῖσαν δύναμιν προσετέθη καὶ ἡ δύναμις τῶν 30 ἐνωμοτιῶν δι' ἧς ἐνισχύθη τὸ 1834 τὸ σῶμα. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐκθέσει κατωτέρω ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως ἡ δύναμις τοῦ σώματος ἀνήρχετο εἰς 1.400 πλήρως ἐξωπλισμένους διὰ τῶν προβλεπομένων εἰδῶν ἐνδυμασίας, ὑποδήσεως, ὁπλισμοῦ καὶ ἵππων.

«13. Κατὰ τὰς ταραχὰς τῆς Λακωνίας εἰς πολλοὺς Λακεδαιμονίους, οἵτινες ἔδειξαν ζῆλον ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἐφάνησαν πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς Α. Μ. ἐχορηγήθη σταθερὸς μισθὸς καὶ μετὰ ταῦτα ὅταν ἀνεφύησαν νέαι ταραχαὶ εἰς Μεσσηνίαν καὶ Ἀρκαδίαν ἐσυστήθησαν πολλὰ σώματα ἐθνοφυλακῆς ὑπὸ διαφόρους ἀρχηγούς. Ἐκ τούτων προέκυψεν ἡ δαπάνη τῶν εἰς τὴν ἐπισυναπτομένην σύναψιν σημειωμένων 602,628 δραχμαὶ καὶ 89 λεπτά».

Περὶ τῶν θιγομένων ὑπὸ τοῦ Μάουρερ ὑπολοίπων τομέων καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν τῆς ὑπηρεσιακῆς ἀποδόσεως τῆς χωρ)κῆς θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐν τοῖς ἑπομένοις κεφαλαίοις, ἔνθα θὰ παρακολουθήσωμεν τὰ γεγονότα καὶ τὰς ἀντιδράσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ — ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου οὔτε τὰ Διατάγματα τοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ Κανονισμοῦ ὁμιλοῦσιν οὔτε ὁ Μάουρερ ὁμιλεῖ εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ προπαρασκευὴ τῶν μελλόντων νὰ ἐκτελέσωσι τὰ τόσον σοβαρὰ καθήκοντα ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς καθήκοντα δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ἀπαιτοῦντα ὑπεροχὴν εὐκινήτου, εὐσυνειδήτου, πεπαιδευμένης καὶ πεπειραμένης ὑλικῆς δυνάμεως καὶ καθήκοντα δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἀπαιτοῦντα σὺν τοῖς ἄλλοις πνευματικὴν καὶ μορφωτικὴν κατάρτισιν καὶ ὑπεροχήν. Ἐπικαλεῖται ὡς προσὸν καὶ ἐφόδιον τοῦ Σώματος ὁ Μάουρερ τὴν διὰ τοὺς ἀξ)κοὺς καθιερωθεῖσαν νοερὰν ὑπεροχὴν τῶν βαθμῶν τῶν ἀξ)κῶν χωροφυλακῆς ἔναντι τῶν συναδέλφων τοῦ λοιποῦ στρατεύματος καὶ ἐρωτᾶται οἱ τόσον εἰς ἄλλα νομοθετήματα βαθύνοες νομομαθεῖς τῆς Ἀντιβασιλείας δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀντιληφθῶσιν ὅτι ἡ τοιαύτη θέσις οὐδεμίαν θετικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ὠφέλειαν προσεπόριζεν εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ τουναντίον μάλιστα μοιραίως ἐπέφερεν ἀντιζηλίας καὶ προστριβάς; (1). Τὴν μεταξὺ ὁμοιοβάθμων ὑπεροχὴν δίδει τὸ ἐκ τῆς μορφώσεως κάλλος καὶ ἡ τῶν γνώσεων ἀνωτερότης, τουτέστιν ἡ ἐκπαίδευσις. Ἐκτὸς τῆς ἄνευ περαιτέρω ἰδιαιτέρας σημασίας ἀπόψεως ταύτης ἡ οὐσία τῆς ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀξίας ἔκειτο ἀλλαχοῦ, εἰς τὸ πεδίον τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ χειραφετήσεως τοῦ ἀμορφώτου καὶ πολιτικῶς ἀδιαπαιδαγωγήτου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ λαοῦ ὅστις προσέφερε τὸν ἑαυτόν του καὶ ἐζήτει τὰς ὁδηγίας καὶ νουθεσίας τῆς «ἐξουσίας». Τοιαῦται λέξεις δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν ἀλλ' οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς τὴν προσδιορίζουσαν τὴν ἀποστολὴν διάταξιν, ἀλλὰ ἂς μὴ παίζωμεν μὲ τὰς λέξεις καὶ τοὺς τύπους, διότι εἰς τὴν οὐσίαν τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα ὑπῆρξαν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι, φορεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, διὰ τοῦ παραδείγματος δέ, διὰ τῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας μεθόδων καὶ διὰ τῶν προβλεπομένων, εἰς τὸν μέγαν τῆς ἀστυνομεύσεως τομέα συστάσεων, τῶν προτροπῶν, ὑποδείξεων καὶ παραινέσεων, ἀποβαίνουν ὁδηγοὶ καὶ καθοδηγηταὶ τοῦ λαοῦ, καὶ ἂν τοῦτο ἀποτελεῖ σπουδαίαν συνδρομὴν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς σήμερον, ἂς ἀναλογισθῶμεν ποίαν ἀξίαν καὶ σημασίαν εἶχε διὰ τοὺς Ἕλληνας τῆς ἐποχῆς τοῦ 1833.

Δυστυχῶς οὐδὲν μέτρον ἐλήφθη καὶ οὐδεμία πρόβλεψις ἐγένετο διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀρειμανίων ἐκείνων παλληκαριῶν τῆς πρώτης χωροφυλακῆς.

Ἀλλ' ὅπως θὰ ἴδωμεν μόνον μετὰ παρέλευσιν ἑβδομήκοντα τεσσάρων ὁλοκλήρων ἐτῶν ἐτέθησαν τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς ἐν τῇ χωρ)κῇ ἐκπαιδεύσεως, καίτοι βεβαίως ἀπὸ τῆς ἑβδόμης δεκαετηρίδος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἤρξατο ἡ κατάταξις εἰς τὸ Σῶμα φοιτητῶν ἢ πτυχιούχων ἰδίᾳ τῆς Νομικῆς Σχολῆς.

---

(1) Τόσον εὔθραυστος καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου ὑπῆρξεν ἡ διάταξις αὕτη τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Ὀργανισμοῦ ὥστε κατηργήθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ Ὄθωνος διὰ τοῦ ἀπὸ 3 - 7 - 1861 Β.Δ.

Ἡ συνοδεύσασα τὴν δημοσίευσιν τοῦ Κανονισμοῦ ἑρμηνευτικὴ ἐγκύκλιος καθιέρωσεν ὡς τρόπον ἐκπαιδεύσεως τῶν χωροφυλάκων τὴν ἀντιγραφήν, εἰς τὰ καθιερωθέντα τετράδια γραφῆς, κεφαλαίων ἐκ τῶν διεπόντων τὸ Σῶμα Κανονισμῶν. Εἶχε καθιερωθῆ ὅπως οἱ τὸ πρῶτον κατατασσόμενοι ἐκπαιδεύωνται εἰς τὰ τοῦ πεζικοῦ εἰς τὰ ἔμπεδα, ἀλλὰ αἱ διαρκεῖς ἀνάγκαι τῆς δημοσίας ἀσφαλείας συνέτεμνον ἐπικινδύνως καὶ αὐτὴν τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ οὕτω ἐναπέμεινεν ἡ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ ἡ ἐπιφορτίζουσα τοὺς ἐνωμοτάρχας νὰ ἐπιμελῶνται τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐνωμοτιῶν εἰς τὰς περὶ τῶν καθηκόντων των γνώσεις, ἂν εἶναι δυνατὸν τοῦτον νὰ λεχθῇ ἐκπαίδευσις.

Ὡς νὰ μὴ ἤρκει ἡ σοβαρὰ αὕτη ἔλλειψις διὰ τῶν περὶ προαγωγῶν καὶ συμπληρώσεως τῶν εἰς βαθμοφόρων κενῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 11 - 14 τοῦ ὀργανισμοῦ, προεβλέφθη καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποφεύγωσιν πάντες οἱ ὀργανισμοί, ἡ ἀνομοιογένεια τῶν στελεχῶν.

Προεβλέφθη ὅπως τόσον αἱ θέσεις τῶν ὑπαξ)κῶν ὅσον καὶ τῶν ἀξιωματικῶν συμπληρῶνται, κατὰ σοβαρὸν ποσοστόν, διὰ μετατάξεως εἰς τὴν Χωρ)κὴν ὑπαξ)κῶν καὶ ἀξ)κῶν τοῦ στρατεύματος.

Ἀναμφιβόλως ἡ ἐν τῷ στρατεύματι καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς σχολείοις ἐκπαίδευσις καὶ κατάρτισις δὲν ἦτο ἡ ἀπαιτουμένη διὰ βαθμοφόρους σώματος ἔχοντος ὡς ἀποστολὴν τὴν ἀνωτέραν γενικὴν ἀστυνόμευσιν, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, τὴν δικαστικὴν ἀστυνομίαν καὶ τὴν διεξαγωγὴν ἑνὸς ἀνορθοδόξου κατὰ τῶν ληστῶν ἀγῶνος. Ἡ στρατιωτικὴ κατάρτισις δὲν ἦτο ἡ ἐνδεδειγμένη διὰ μίαν μεμονωμένην δραστηριότητα, ἀλλὰ διενεργεῖτο πάντοτε ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς τακτικῆς καὶ ὁμαδικῆς ἐνεργείας. Τὰ μειονεκτήματα ταῦτα καὶ ἡ ἄκαμπτος στρατιωτικὴ ἀντίληψις οὐδόλως ἐξυπηρέτουν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπιτυχῆ λειτουργίαν τοῦ Σώματος. Ἐὰν εἰς ταῦτα προστεθῇ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι μέρος τῶν βαθμοφόρων ἦτο τοιαύτης προελεύσεως, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ποσοστὸν προήρχετο ἐκ τελείως ἀπαιδεύτων καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Σῶμα κατατασσομένων καὶ ἐξελισσομένων ἐν συνεχείᾳ, ἡ προκύπτουσα κατάστασις ἀπέβαινεν ἥκιστα ἐνθαρρυντικὴ καὶ ἐποικοδομητική.

Οἱ ἐκ τοῦ στρατεύματος προερχόμενοι διέθετον τουλάχιστον τὴν στρατιωτικὴν κατάρτισιν καὶ μάλιστα οἱ ἐκ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων προερχόμενοι διέθετον καὶ γενικωτέραν μόρφωσιν καὶ κατὰ συνέπειαν, ναὶ μὲν δὲν ἦσαν οἱ ἐνδεδειγμένοι, ἦσαν ὅμως καλλιεργημένης συνειδήσεως καὶ ἀντιλήψεως ἄτομα, ἐν ᾧ οἱ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Χωροφυλακὴν κατατασσόμενοι καὶ μηδεμιᾶς ἐκπαιδεύσεως τυγχάνοντες ἀπετέλουν καὶ δι' ἑαυτοὺς πρόβλημα ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν μέγα ἐρώτημα ἀμφιβολιῶν.

Παρ' ὅλα ταῦτα, ὡς θὰ ἴδωμεν, ὑπῆρξαν ὑπερόχου ἀντιλήψεως τὰ στελέχη τοῦ Σώματος πρὶν ἢ καταπιεσθοῦν μέχρι ἀποπνιγμοῦ ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς.

Εἰς τὰ ὦτα τῶν Ἑλλήνων ἤχουν εἰσέτι αἱ λέξεις καὶ αἱ ἔννοιαι Ἱερεύς, Δεσπότης, Μουχτάρης, Κοτζάμπασης, Προεστὸς καὶ Καδῆς, ἐνῶ ἤδη ἐκλήθησαν νὰ λησμονήσωσιν ἐν μιᾷ σχεδὸν νυκτὶ τὸ καθεστὼς ἐκεῖνο καὶ κατόπιν θείας ἐπιφωτίσεως νὰ συμμορφωθῶσιν πρὸς τοὺς δαιδάλους τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, τοῦ Ποινικοῦ Νόμου καὶ ὅλων τῶν ἐκ τῆς ἑσπερίας μεταφυτευθέντων νόμων, τόσον ὡς ὑπήκοοι αὐτῶν, ὅσον καὶ ὡς ἐφαρμοσταί.

Ἐὰν εἰς τοῦτο προστεθῶσιν ἡ ἔλλειψις ἐφημερίδων, ἡ ἔλλειψις συγκοινωνια-

κῶν μέσων, ἡ πρωτόγονος κατάστασις τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιοτεχνίας καὶ τῶν τεχνῶν ἐν γένει, ἡ παντελὴς ἀγραμματωσύνη τοῦ λαοῦ, ἡ ἐκ τῆς δουλείας ἐπίκτητος καταστάσα διστακτικότης καὶ ἀμφιβολία, ὁ ποικιλοτρόπως ἐκμεταλλευόμενος τὴν πεῖναν καὶ δυστυχίαν τοῦ λαοῦ παραγοντισμὸς (κομματαρχισμὸς — ἄκρατοι φιλοδοξίαι κλπ.) καὶ ἡ δεινοτέρα ἐκμετάλλευσις παρὰ ταῖς λαϊκαῖς τάξεσι τῶν ἐκ τῆς Βαυαροκρατίας δεινῶν κλπ., παρέχουσι τὴν εἰκόνα τῶν ἐμποδίων καὶ παγίδων διὰ τὴν ἀστυνόμευσιν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτακτκὴν ἀνάγκην διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ὁμοιογενῆ σκέψιν καὶ δραστηριότητα ἑνὸς ἀστυνομικοῦ Σώματος, τῆς Χωροφυλακῆς ἐν προκειμένῳ.

Ἔναντι τῆς ἐπιτακτικῆς ταύτης ἀνάγκης, ἵστατο βεβαίως μία ἅλυσσος ἄλλων ἐξ ἴσου ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρξε καὶ ὁ ὁρμαθὸς τῶν προλήψεων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἡ οἰκονομικὴ κρατικὴ ἀδυναμία. Ἐπειδὴ ὅμως, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων κρίνοντες, δὲν εὑρίσκομεν τόσον εὐσταθούσας τὰς ἀνάγκας ταύτας διὰ μίαν τόσον σοβαρὰν ἐθνικὴν ἀνάγκην, ὡς ἦτο ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἀνδρῶν τῆς χωρ)κῆς καὶ τῆς ἀστυνομεύσεως, διὰ χονδρικῶς λαμβανομένων στοιχείων καταλήγομεν εἰς τὸν καταλογισμὸν τῆς ἀτελείας ταύτης εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν καὶ τοὺς τότε πολιτικοὺς ἡγέτας.

Κυβερνᾶν δὲν σημαίνει «δὸς ἡμῖν σήμερον» ἀλλὰ προνοεῖν καὶ προλαμβάνειν.

Ἡ ὑπερατομικὴ βούλησις τοῦ κοινωνικοῦ συμβολαίου δὲν δύναται νὰ σκέπτεται ἑαυτὴν ἀλλὰ τὴν τήρησιν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν ὅρων τοῦ συμβολαίου τῶν ὁποίων ὁ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην τελικὸς σκοπὸς εἶναι τὸ «εὖ ζῆν» ἁπάντων τῶν μελῶν.

Οἱ λαοὶ ἐκλέγουν τὸ πολίτευμα καὶ τὸ πολίτευμα διαπαιδαγωγεῖ τοὺς λαούς, γράφει ὁ Γ. Ἀσπρέας.

Ὁ Βασιλεὺς Ὄθων καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία συνωδεύθησαν καὶ ὑπὸ δυνάμεως Γερμανικοῦ Στρατοῦ (Βαυαρῶν κλπ.) ἵνα τοῖς χρησιμεύσῃ δι᾽ ἀσφάλειαν καὶ ὑπόδειγμα, δυνάμει προηγηθεισῶν τῆς ἀφίξεως συμφωνιῶν.

Διὰ τὴν συντήρησιν καὶ στρατολογίαν τοῦ Βαυαρικοῦ στρατοῦ διὰ τὴν τριετίαν 1833 - 1835 ἐδαπανήθησαν 8.828.676 δραχμαί, ἐνῶ διὰ τὴν Χωροφυλακὴν κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα 1.108.119, (2), ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κονδυλίου Χωρ)κῆς δέον νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ ἀξία τοῦ ὁπλισμοῦ κλπ., διότι τὰ εἴδη ταῦτα παρέμεινον ὡς Κεφάλαιον τοῦ Δημοσίου.

Ἀντιπαρερχόμενοι τοὺς πολὺ μικροὺς τούτους προϋπολογισμοὺς διὰ τὰ ἔτη ταῦτα τῆς χωρ)κῆς ἂς λάβωμεν ὑπ᾽ ὄψιν τῶν μετέπειτα ἐτῶν 1836 καὶ 1837, οἵτινες συνυπολογιζομένων καὶ τῶν διὰ τὰς ἀνταρσίας καὶ λῃστείαν δαπανῶν ἀνήρχοντο ἐτησίως εἰς 850.000 δραχμὰς περίπου, ἤτοι τὸ 1)10 τῶν διὰ τὰ Βαυαρικὰ στρατεύματα.

Κατόπιν αὐτῶν ἐρωτᾶται ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀντίκρυσμα τῶν προσφερθεισῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ πολυδαπάνου Βαυαρικοῦ στρατοῦ καὶ τί θὰ συνέβαινε ἐὰν ὁ στρατὸς οὗτος ἐμειοῦτο κατὰ ἕνα καὶ μόνον λόχον, αἱ δαπάναι τοῦ ὁποίου θὰ ἐκάλυπτον ἀναμφιβόλως τὰ ἔξοδα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς;

Περὶ τῶν ἀρνητικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Βαυαρικοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς ἐχθρότητος

---

(2) Πετσάλη σελ. 735 ἔνθα πίνακες Ὑπαυργ. Στρατιωτικῶν.

ἣν οὗτος ἐδημιούργησε παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ κατὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας ἔχουσι γραφῆ πολλά, ὥστε ἡμεῖς οὐδὲν δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν (3).

Ὁ φιλέλλην πατὴρ τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος συνίστα συνεχῶς ἁπλοποίησιν καὶ Ἑλληνοποίησιν τῆς Διοικήσεως, ἥτις ὅμως περιέργως δὲν ἐπραγματοποιεῖτο, πολὺ δὲ περισσότερον θὰ ἐδέχετο τὴν κατὰ μικρὸν μείωσιν τῶν Βαυαρικῶν Ταγμάτων ὑπὲρ ἑνὸς τοσοῦτον σπουδαίου ἀντικειμένου.

Ὁ Μάουρερ παραδέχεται ὅτι ἡ συσταθεῖσα Ἑλληνικὴ Χωρ)κή, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων, ἐπέδειξε χαρίσματα ἐφάμιλλα τῶν ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ Χωροφυλάκων καὶ ὅτι ὑπῆρξεν ἀπολύτως πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν καὶ τὸν Βασιλέα, πρὸς ποῖον λοιπὸν σκοπὸν ἡ ὕπαρξις τόσων Βαυαρικῶν «Φουσάτων»; Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας ἐπεδείξαντο ἀγχίνοιαν ἢ ἐσκεμμένην διστακτικότητα, ὥστε νὰ μὴ σκεφθοῦν τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἐπιβεβλημένην ἐκ τῶν πραγμάτων αὔξησιν τοῦ συσταθέντος Σώματος, ἀλλ' ὡμίλουν περὶ συστάσεως καὶ ἑτέρας Χωροφυλακῆς!!

Ἴσως αἱ διαθρυλούμεναι προθέσεις τοῦ Ἄρμανσμπεργκ νὰ εἶχον ἀνάγκην νὰ στηριχθῶσιν ἐπὶ συμπατριωτῶν του κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

Ἄλυσσος λοιπὸν ἀποριῶν ἐκράτησε μακρὰν τῆς ἐκπαιδεύσεως τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οὐχὶ ἄλλοι τινὲς λόγοι.

Ὁ Κάρολος Μενδ. Βαρθόλδυ (4) γράφει: «Ὅπως ἐπανορθώσῃ οὕτως εἰπεῖν μετὰ ταῦτα τὸ σφάλμα ὅπερ εἶχε διαπράξει ἡ Ἀντιβασιλεία, ἀποβάλλουσα ἀγροίκως τὰ παλληκάρια, ἐθέσπισε τὴν 1ην Ἰουνίου 1833 τὴν σύστασιν τοῦ σώματος χωρ)κῆς ἐκ 1.200 ἀνδρῶν, ὧν τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐξέλεξε κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν διακεκριμένων παλαιῶν ἀτάκτων.

»Τὸ συνδιαλλακτικὸν τοῦτο διάβημα ἔσχεν αἴσια καὶ εὐτυχῆ ἀποτελέσματα.

»Εἰς τοὺς χωρ)κας ἐδόθη μεγαλύτερος μισθὸς καὶ ὡραιοτέρα στολὴ παρὰ εἰς τὸν λοιπὸν στρατόν, αἱ ἐξαίρετοι δὲ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας παρέσχον οὗτοι ὑπὲρ τῆς τάξεως ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἀξίου φιλέλληνος Γκραγιάρ, κατέδειξε πόσον φρονίμως θὰ ἔπραττεν ἡ Ἀντιβασιλεία χρησιμοποιοῦσα τὴν ἀπαιδαγώγητον δύναμιν τῶν παλληκαριῶν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

«Ἐνώπιον τῶν χωρ)κων τούτων, οἵτινες καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν 10)22 Ὀκτωβρίου 1862 κατεδείχθησαν πιστοὶ εἰς τὸν Βασιλέα Ὄθωνα, τόσον ἐπεσκιάσθη ἡ ἐνέργεια τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ὥστε ἠδύνατο τις κάλλιστα νὰ ἐρωτήσῃ, τίς ἡ ἐν Ἑλλάδι χρεία τακτικοῦ στρατοῦ ἐκ δεκακισχιλίων στρατιωτῶν καὶ χιλίων ἀξ)κῶν καὶ στρατηγῶν, εἰς τι δὲ ἐχρησίμευε τὸ ἱππικὸν σύνταγμα, ὅπερ δὲν ἠδύνατο βέβαια ν' ἀναπτυχθῇ ἐπὶ ὀρεινῶν στενοπορειῶν;»

Ἡ γνώμη αὐτὴ υἱοθετηθεῖσα καὶ μεταφερθεῖσα αὐτουσίως, σχεδόν, καὶ ὑπὸ

---

(3) Εὐαγγελίδης σελ. 53 «Οἱ Βαυαροὶ στρατιῶται διημερεύοντες εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα συμπεριεφέροντο λίαν ἀναξιοπρεπῶς πρὸς τοὺς ἡμετέρους».

(4) Ἱστορία Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως Τομ. Β'. σελ. 1497 (μετάφρ. Ἠλ. Οἰκονομοπούλου, Ἀθῆναι 1894) καὶ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἰδίου Μέρος Β' σελ. 637 (μετάφρ. Ἀγγ. Βλάχου 1873).

τῶν ἡμετέρων Τρύφωνος Εὐαγγελίδη (5), Α. Θωμαΐδη (6) καὶ Γ. Κρέμου σελ. 1020 μετ' ἀναλόγων σχολίων, ὑπερθεματίζει εἰς τὰς ἀνωτέρω ἡμετέρας ἀπόψεις.

Οἱ χωρ)κες ἐκινοῦντο καὶ ἐνήργουν μεμονωμένοι, ὁ στρατὸς εἰς σχηματισμοὺς καὶ φάλαγγας, οἱ χωρ)κες ἐνήργουν κατὰ κανόνα ἄνευ συμπαραστάσεως βαθμοφόρων, ὁ στρατὸς πάντοτε δι' ἐπικεφαλῆς βαθμοφόρων, δι' ὃ καὶ ἔπρεπε νὰ ὦσιν ἐγκρατεῖς γνώσεων καὶ καθηκόντων. Τὸ ἄρθρον 218 τοῦ Κ.Χ., ἀλλὰ καὶ τὸ 134 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, προσέδωκαν μίαν ἰδιαιτέραν καθολικὴν ἀποστολὴν καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς χωρ)κας, τοὺς ὁποίους κατέστησαν ἁρμοδίους καὶ ὑπευθύνους νὰ συντάσσωσι διάφορα πρωτόκολλα, περὶ παντὸς γεγονότος ἀποτελοῦντος ἀξιόποινον πρᾶξιν, ἅτινα πρωτόκολλα ἀπετέλουν πλήρη ἀπόδειξιν, καίτοι οἱ χωρ)κες δὲν ἦσαν προανακριτικοὶ ὑπάλληλοι (7).

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Κανονισμὸς Χωρ)κῆς ἦτο λεπτομερὴς καὶ περιεκτικώτατος, ἀλλὰ συντόμως ἡ χωροφυλακὴ ἐπεφορτίσθη μὲ πλεῖστα ἄλλα καθήκοντα ἅτινα δὲν εἶχε προΐδει ὁ Κανονισμός.

Ὡρισμέναι διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, παρὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν πεῖραν τῶν Γάλλων συντακτῶν, δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσι «θρασεῖαι» διὰ τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω Ἑλληνικὴν πραγματικότητα, ὡς τὴν ἀντεμετώπισεν ἡ Ἀντιβασιλεία.

Ἐν ἄρθρῳ 70 παράγρ. 2 τοῦ Κανονισμοῦ ἐπιτάσσεται ὁ Ἀρχηγὸς Χωρ)κῆς νὰ ἐξετάζῃ ἐὰν ἕκαστος τῶν ἀνδρῶν «γνωρίζῃ τὰ χρέη τοῦ βαθμοῦ του καὶ ἐὰν ἔχουν τὴν ἀπαιτουμένην μάθησιν πρὸς ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν των!!!» καὶ κατωτέρω ἐν ἄρθρῳ 73 διαλαμβάνεται ὅτι, ἐὰν ὁ Ἀρχηγὸς διαπιστώσῃ ὅτι «οἱ ἄνδρες δὲν εἶναι καλῶς γυμνασμένοι, νὰ διατάσσῃ ὅπως ἐκπαιδεύωνται ἐπιμελῶς, ὁσάκις τὸ συγχωρεῖ ἡ ὑπηρεσία».

Ποῖαι αἱ πηγαὶ τῆς μαθήσεως καὶ τῆς συνειδητοποιήσεως τῶν καθηκόντων; Ἀφέθη ὡς τοιαύτη μόνη ἡ διακρίνουσα τὸν Ἕλληνα ὀξύτης τοῦ πνεύματος μετὰ τῆς ὑπερτροφικῆς φιλοπατρίας του.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος προσεπαθήσαμεν νὰ θέσωμεν ἐντὸς πλαισίου τὴν ποιοτικῶς καὶ ποσοτικῶς ὑψηλὴν ἔκτασιν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον ὁ ἀναγνώστης τῶν γραμμῶν ἐκείνων νὰ τὰς ἐξέλαβεν ὡς ἐπαγγελματικὴν φιλολογικὴν ἔξαρσιν, ἐνῷ ἡμεῖς θεωροῦμεν ὅτι ὑπήρξαμεν πτωχοὶ εἰς περιγραφικότητα.

Μία προσεκτικὴ μελέτη τῶν διατάξεων τοῦ πρώτου Κανονισμοῦ Ὑπηρεσίας Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν μετέπειτα μέχρι σήμερον τοιούτων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν γνῶσιν, τῶν ἀπαιτήσεων τῆς γενικῆς καὶ εἰδικῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας καὶ πρὸς τὰς εἰδικὰς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ ἀπόψεις περὶ στρατιώτου καὶ περὶ ὀργάνου τῆς διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς Ἀστυνομίας, θὰ ὁδηγήσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸ ἐρώτημα ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ἄνθρωπος δυνάμενος νὰ καταστῇ «Ἀληθὴς Χωροφύλαξ».

Ὁ ἀπτόητος πολεμιστὴς (8) καὶ αἱ μεγάλαι φυσιογνωμίαι γεννῶνται,

---

(5) Ἱστορία τοῦ Ὄθωνος (1893) σελ. 47.

(6) Ἱστορία Ὄθωνος μέρος Α' κεφ. Α' σελ. 19 - 20.

(7) Ὅρα καὶ Π. Λουκάκου σελ. 162 καὶ 171 «ὁσάκις ὁ χωροφύλαξ βεβαιοῖ τι ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του, ἡ περὶ τούτου ἔκθεσις ἔχει πλήρη πίστιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων».

ὁ κατάλληλος, ἱκανὸς καὶ καλὸς ὅμως χωροφύλαξ γίνεται διὰ συνεχοῦς καὶ βαθείας γνώσεως τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἀπιστεύτως ἐκτεταμένων καθηκόντων του, πρὸς τὴν Πολιτείαν, τὴν Κοινωνίαν, τὴν Πατρίδα, τὴν Θρησκείαν, τὴν οἰκογένειαν καὶ τὰ ἄτομα, τὴν Ἐπιστήμην, τὴν Τέχνην, τὴν Ἱστορίαν καὶ ἐν γένει πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀποτελεῖ προσωπικὸν ἢ ἐμπράγματον δικαίωμα τοῦ πολίτου καὶ πρὸς τοὺς πλέον ἀπιθάνους καὶ ἀπροσδιορίστους τομεῖς. Διὰ τὴν ἀνταπόκρισιν εἰς τὰ χρέη ταῦτα ἀπαιτοῦνται ποικίλα προσόντα καὶ ἐφόδια, μέγιστον μέρος τῶν ὁποίων ἀποκτῶνται διὰ τῆς ἐπιμόνου, συνεχοῦς καὶ συστηματικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀσκήσεως ὑπὸ διαρκῆ ἐπαγρύπνησιν.

Ἵνα οἱ χωρ)κες ἀνταπεξέλθωσιν εἰς τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς διὰ τῶν ἰδίων Διαταγμάτων καθηκόντων καὶ ἐκείνων, ἅτινα δι᾿ ἄλλων μεταγενεστέρων νόμων τοῖς ἀνετέθησαν, οὐδέποτε ἠδύναντο ἢ δύνανται καὶ σήμερον ἀκόμη νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι ὑπάρχει κενὸν ἐργασίας δι᾿ οἱονδήποτε 24ωρον τῆς ἐν τῇ χωρ)κῇ ζωῆς των, «οὐδέποτε ἔπραξαν τόσον, ὥστε νὰ μὴ ὑπολείπεται νὰ πράξωσιν ἔτι πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀτόμων καὶ τῆς περιουσίας των».

«Φαινόμενα» ἀνθρώπων τοὺς ἠθέλησε καὶ τοὺς θέλει ἡ πολιτεία, ἀλλὰ πάντοτε μὲ τὸ «ἀζημίωτον» δι᾿ ἑαυτήν.

Ὁ Γ. Μοσκοβάκης ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ λεξικοῦ του περιγράφει τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωρ)κῆς ἠθικὰς καὶ φυσικὰς ἰδιότητας (9), τὸν ἠθέλησεν, ὁ ἀείμνηστος ἐκεῖνος συνάδελφος, τὸν χωροφύλακα ἀκμαῖον, ρωμαλέον καὶ κάτοχον ὅλων τῶν φυσικῶν καὶ διανοητικῶν προτερημάτων, αὐστηρὸν ἀλλὰ φιλάνθρωπον, συνετὸν καὶ ψύχραιμον, πεφορτισμένον δι᾿ ἐνεργητικότητος καὶ θάρρους, ἀπαθῆ ἄνευ μαλθακότητος, διακριτικὸν ἄνευ προσποιήσεως, φρόνιμον ἄνευ ἀδυναμιῶν, σταθερὸν ἄνευ σκληρότητος, εὐπειθῆ ἄνευ ποταπότητος, γενναῖον ἄνευ αὐθαδείας

---

(8) Πρόλογος λεξικοῦ χωρ)κῆς (1869).

(9) Ὁ Κων. Γαρδίκας ἐν σελ. 15 τόμ. Β′ τεῦχος Β′ τῆς ἐγκληματολογίας, ἔνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία, γράφει: «πρὸς ἐκπλήρωσιν δὲ τόσον δυσχεροῦς καὶ πολυσχιδοῦς ἔργου, ἀπαιτοῦνται ἄνδρες πολλῶν προσόντων καὶ ἐπιμελοῦς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς, ἀπαιτεῖται δηλαδὴ ἀκμὴ σωματικῶν καὶ ψυχικῶν δυνάμεων, σωφροσύνη, ἐγκράτεια, νηφαλιότης, χαρακτὴρ ἀδωροδόκητος, εὐσυνειδησία, παρατηρητικότης, ἐρευνητικότης, μνήμη, εὐκρισία, δεξιότης, εὐστροφία πνεύματος, πρόνοια, δραστηριότης, ἀποφασιστικότης, ἐπιβλητικὴ ἐμφάνισις, γνῶσις καὶ πεῖρα τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ βίου αὐτῶν, γενικαὶ γνώσεις τῶν αἰτιῶν καὶ τῆς τελέσεως τῶν ἐγκλημάτων, ἰδίᾳ δὲ τῆς ληστείας, ψευδορκίας, ἐμπρησμοῦ, κιβδηλείας, κλοπῶν, διαρρήξεων κ.λ.π., γνώσεις περὶ τοῦ ψυχικοῦ βίου τῶν ἐγκληματιῶν, ἀστικοῦ καὶ ποινικοῦ δικαίου, ποινικῆς δικονομίας καὶ τῆς τέχνης τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἐγκλημάτων, διασφαλίσεως ἰχνῶν δακτυλοσκοπίας, παροχῆς πρώτων βοηθειῶν εἰς τραυματίας, πνιγομένους καὶ θύματα δυστυχημάτων. Τὰ ὄργανα τῆς χωρ)κῆς πρέπει νὰ γνωρίζωσι τοὺς κατοίκους καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ, ὑπηρετοῦσι, τὴν οἰκονομικὴν καὶ οἰκογενειακὴν κατάστασιν αὐτῶν, εἰδικώτερον δὲ τὰ τοῦ βίου τῶν ἐπικινδύνων ἐγκληματικῶν ἀτόμων τῆς περιφερείας αὐτῶν, τίνα τὰ εἰς τὸ ἔγκλημα ρέποντα καὶ τὰ βίαια ἄτομα, ἅτινα ἔχουσιν ὑποστῆ πρότερον καταδίκην, τὰς πολιτικὰς πεποιθήσεις τῶν κατοίκων ἰδίᾳ πρὸς ἐπιτήρησιν δημοσίων συναθροίσεων καὶ εὐστοχωτέραν ἐνέργειαν κατὰ τὰς μεγαλειτέρας ταραχάς. Ἀπαραίτητος εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ ἐδάφους τῆς περιφερείας καὶ τῶν πέριξ αὐτῆς τόπων, (καταφύγια, ὧν ἐντὸς δυνατὸν ν᾿ ἀποκρυβῶσι καταδιωκόμενα ἄτομα). Ἐν οἷς τόποις δὲν λειτουργεῖ πυροσβεστικὴ ὑπηρεσία τὰ ὄργανα τῆς χωρ)κῆς πρέπει νὰ μεριμνῶσιν πρὸς ἀποταμίευσιν ὕδατος ἐντὸς προχείρων δεξαμενῶν ἢ τάφρων πρὸς κατάσβεσιν πυρός.»!!

καὶ περιποιητικὸν ἀλλ' ὄχι κόλακα. Ψυχρὸν εἰς τὸν κίνδυνον, ψυχρὸν εἰς τὴν ἀποστολήν του, πάντοτε αὐτοκυριαρχούμενον καὶ ἐκπληροῦντα τὸ καθῆκον ἀκριβῶς, ἀξιοπρεπῶς, κοσμίως καὶ μετὰ σταθερότητος. Περιέργως, ἐνῶ γράφει ὅτι «ἀπαίδευτος χωρ)λαξ ἐκτίθεται εἰς μεγάλα σφάλματα μάλιστα μετὰ προσπαθειῶν λίαν ἐπαινετῶν», περιορίζει τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ τοῦ στρατιώτου καὶ εἰς τὴν δι' ἰδίων δυνάμεων μάθησιν.

Τῇ ἀληθείᾳ ἀναλογίζηταί τις τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην κοινωνίαν ἥτις θὰ εἶχεν ἐναποθέσει τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἀστυνομίαν της εἰς ὄργανα ὡς τὰ περιγράφει ὁ Καθηγητὴς Γαρδίκας ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνωτέρω ἐκτίθεται. Μία τοιαύτη προσδοκία ἐγγίζει τὰ ὕψη τῆς Πλατωνικῆς Πολιτείας, ἂς ἀναλογισθῶμεν ὅμως τὸ Σῶμα τῆς Ἑλληνικῆς Χωρ)κῆς, διὰ τὸ ὁποῖον μόλις τὸ 1906 ἐξεδηλώθη μέριμνα κάποιας ἐκπαιδεύσεως, καὶ τὸ κοινωνικὸν τότε περιβάλλον.

Ἐν τῷ Κανονισμῷ Χωρ)κῆς δὲν διελήφθη διάταξις ἀφορῶσα τὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐν τῇ κοινοποιησάσῃ τὸν Κανονισμὸν ἐγκυκλίῳ γίνεται λόγος περὶ χρέους τῶν ὁπλιτῶν νὰ ἐκπαιδεύωνται ἐν τῇ γραφῇ καὶ ἀναγνώσει. Ὁ Γ. Μοσκοβάκης ἐν τῷ Λεξικῷ (τόμ. Α΄ σελ. 335 καὶ τόμ. Β΄ σελ. 203), βάσει τῶν διατάξεων τοῦ ἀπὸ 9.11.1843 Β.Δ. περὶ Ἐπιθεωρητῶν Χωρ)κῆς καὶ τῶν εἰς ἐκτέλεσιν τούτου ἐκδοθεισῶν ὁδηγιῶν διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπεξηγεῖ τὰ τῆς τηρήσεως παρὰ τῶν χωροφυλάκων τετραδίων γραφῆς καὶ τονίζει ὅτι: «οἱ ὑπαξ)κοί, ὅσοι μετὰ μεγαλυτέρου ζήλου διευθύνουσι τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς ἐνωμοτίας αὐτῶν, καὶ οἱ χωροφύλακες, ὅσοι παρουσιάζουσι μεγαλυτέρας προόδους, ἐπαινοῦνται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐπιθεωρήσεων. Ὁ χάρτης τῶν τετραδίων ἐπιβαρύνει τοὺς χωροφύλακας, οἵτινες μεταχειρίζονται αὐτόν».

Ὁ Ν. Κτενιάδης (σελ. 92) ὁμιλεῖ περὶ ἱδρυθέντος τὴν 7ην Ἰουλίου 1842 καὶ λειτουργήσαντος τὸν Αὔγουστον τοῦ ἰδίου ἔτους ἐν Ἀθήναις «Σχολείου Ἐκπαιδεύσεως Ἐνωμοταρχῶν» διὰ τοὺς ὑποψηφίους διὰ τὸν βαθμὸν Ὑπομοιρ. Γ΄ τάξεως. Εἶναι γεγονὸς ὅτι εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (φάκ. V - 17) εὕρηται ἓν Β.Δ., μὴ δημοσιευθὲν εἰς τὴν ἐφημερίδαν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ γίνεται λόγος περὶ προπαρασκευαστικῶν ἐνεργειῶν διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Σχολείου τούτου, ἀλλ' οὐδαμόθεν προκύπτει ὅτι ἐλειτούργησε. Θεωροῦμεν ἄξιον λόγου ν' ἀναφέρωμεν ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ Διάταγμα τοῦτο, οἱ ἐκπαιδευόμενοι θὰ ἐδιδάσκοντο: Γυμνάσια Πεζικοῦ, ὁπλασκίαν κοντοτυφεκίου, μεταχείρισιν τῆς σπάθης Πυροβολικοῦ, ἀριθμητικὴν καὶ στοιχεῖα γεωμετρίας, ἀνακριτικὰ χρέη, οἰκονομικὸν Ἐσωτερικὸν Κανονισμόν, ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, ὀνοματολογίαν, λύσιν καὶ ἁρμολόγησιν τοῦ ὅπλου.

Ὁ Μοσκοβάκης οὐδένα λόγον ποιεῖ περὶ τῆς προσπαθείας ταύτης καὶ μετὰ τὴν ἀχρηστίαν καὶ τοῦ Β.Δ. τῆς 30-9-1861 «περὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ ὑποδεεστέρου Προσωπικοῦ τῆς Χωρ)κῆς» καὶ τὴν ἀποτυχίαν τῆς προσπαθείας περὶ λειτουργίας σχολείου Ριπῆς καὶ τοῦ Ἱπποδρομίου διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸν σχετικὸν τίτλον του κατέφυγεν εἰς ξένας πηγὰς καὶ ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν πλέον ἁρμοδίων καὶ ἀρχαιοτέρων ἀξ)κῶν τοῦ σώματος, γράφει:

«Τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲν νομίζω ἀλυσιτελὲς νὰ ὑποδείξω ὅσας δυνηθῶ λεπτομερείας ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ σώματος, ἀ ρ υ ό μ ε ν ο ς ταύτας ἐκ τῶν χρησιμευουσῶν πρὸς τοῦτο ὁδηγιῶν εἰς τὴν Γαλλικὴν Χωροφυλακὴν κλπ.», (τόμ. Β΄ σελ. 169).

Μόνον μετὰ παρέλευσιν 23 ἐτῶν, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Σώματος, ἐξεδηλώθησαν τὰ πρῶτα συγκεκριμένα μέτρα διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 31.10.1856 «Περὶ μορφώσεως τοῦ Προσωπικοῦ τοῦ Σώματος τῆς Χωρ)κῆς», ἔτι δὲ σοβαρωτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἐκδήλωσις διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ 1859 καὶ διὰ τοῦ εἰς ἐκτέλεσιν τούτου ἐκδοθέντος Β.Δ. 30.9.1861, πλὴν καὶ αὖθις ἡ ἐπακολουθήσασα μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος ἀνωμαλία ἐματαίωσε καὶ τὰς ὡραίας ἐκείνας ἐκδηλώσεις, περὶ ὧν γεννήσεται καὶ κατωτέρω εὐρύτερος λόγος.

Ἤδη ἂς ρίψωμεν ἓν βλέμμα καὶ εἰς τὰ περὶ ὑγειονομικῆς προνοίας ληφθέντα μέτρα.

Δι' ἕκαστον τῶν συγκροτηθέντων Ταγμάτων τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ προεβλέφθησαν καὶ ὑγειονομ.κοὶ ἀξ)κοί, διὰ τὴν Χωρ)κὴν ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ἀπουσίασε μία τοιαύτη πρόβλεψις καὶ μέριμνα, ἥτις ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐλλείπει καὶ σήμερον ἀκόμη. Οἱ καθ' ὅλην τὴν χώραν ἐγκατασπαρέντες ἄνδρες τοῦ σώματος καὶ αἱ οἰκογένειαί των προσέτρεχον εἰς τὰς ἕδρας τῶν ταγμάτων ἢ εἰς τοὺς μετερχομένους ἐμπειρικῶς τὴν Ἰατρικήν. Τὴν ἀτέλειαν ταύτην ἔσπευσε νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ Β.Δ. τῆς 25 Φ)ρίου (8 Μαρτίου) 1836, τὸ κείμενον τοῦ ὁποίου, λόγῳ τῆς σοβαρᾶς σημασίας, παραθέτομεν (10).

> «Ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 17 Ἰανουαρίου 1836 περὶ τῆς Ἰατρικῆς θεραπείας τῶν χωρ)κων, καὶ ὡς συνέπειαν τοῦ διατάγματος ἀπὸ 7 (19) Δ)βρίου 1834 (11) καὶ τῆς ἀποφάσεως ἀπὸ 25 Ν)βρίου (7 Δ)βρίου) 1835 ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς:
>
> 1) Ὅλοι ὅσοι ἐπαγγέλλονται ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος τὴν Ἰατρικήν, τὴν ὀδοντιατρικὴν καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν θεραπείαν, εἶναι ὑπόχρεοι νὰ θεραπεύωσι τοὺς χωρ)κας ἀπὸ τὸν ἐνωμ)ρχην καὶ κάτω χωρίς τινα πληρωμήν, ὅταν ἀσθενήσωσι εἰς μέρη ὅπου δὲν ὑπάρχουν μισθωτοὶ τῆς Κυβερνήσεως ἰατροὶ καὶ χειροῦργοι. Τὸ αὐτὸ χρέος ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τοὺς κτηνοϊάτρου διὰ τοὺς ἵππους αὐτῶν.
>
> 2) Τὸ παρὸν διάταγμα θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐκτέλεσις καὶ δημοσίευσις αὐτοῦ ἀνατίθεται εἰς τὸ Ἡμέτερον Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν (12).
>
> Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Φ)βρίου (8 Μαρτίου) 1836

Τὸ πνεῦμα τοῦ Δ)τος τούτου ἐπεκράτησεν εἰς ὅλους τοὺς μετέπειτα, περὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως τῶν ὁπλιτῶν, μέχρις τῶν τελευταίων ἐτῶν νόμους.

---

(10) Α' Πετσάλη σελ. 391.

(11) Περὶ ἀσκήσεως τοῦ Ἰατρικοῦ καὶ Φαρμακευτικοῦ ἐπαγγέλματος.

(12) Μὴ ὑπάρχοντος Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς τὸ Ἰατρικὸν ἐν γένει ἐπάγγελματο ὑπήγετο εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΑΝΤΙΞΟΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ἐν τοῖς πρόσθεν ἀνεφέρθησαν λίαν περιληπτικῶς μέτρα τινὰ τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐξ ἐκείνων ἅτινα κατὰ μέγα ποσοστὸν ὡδήγησαν εἰς τὴν ἔκρηξιν στάσεων, ἐπαναστάσεων καὶ ληστειῶν ἀπὸ τοῦ λυκαυγοῦς εἰσέτι τοῦ ἐλευθέρου ἐθνικοῦ βίου καὶ πρὸ τῶν ὁποίων εὑρέθη ἡ μόλις δημιουργουμένη χωρ)κή, διαδραματίσασα τὸν ἐν τοῖς ἑπομένοις κεφαλαίοις ρόλον.

Παρεστήσαμεν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἀστυνομικῶν πραγμάτων ἐν Γαλλίᾳ καὶ εἴδομεν ὅτι ἡ Χωρ)κὴ καὶ ἡ Ἀστυνομία συνεπορεύοντο ἐν τῇ ἐξελίξει παραλλήλως πρὸς τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὰ προβλήματα τῆς Γαλλικῆς κοινωνίας, ὁσάκις δὲ τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο τούτων σκελῶν ὑπελήφθη ἢ ἐξετράπη τὸ Γαλλικὸν κράτος καὶ ὁ Γαλλικὸς λαὸς ἐπλήρωσαν πολὺ ἀκριβὰ τοῦτο (1).

Εἴδομεν ὅτι εἰς τὴν χωρ)κὴν ἀπηγορεύθη ἡ ἀνάμιξις εἰς καθήκοντα τοπικῆς ἀστυνομίας καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ἄρθρον 88 τοῦ Κ.Χ. δὲν ἐπετράπη εἰς τοὺς ἀξ)κοὺς τῆς χωρ)κῆς νὰ δέχωνται «παράπονα καὶ ἀναφορὰς (ἐγκλήσεις καὶ καταμηνύσεις)» ἐπὶ πταισματικῶν παραβάσεων, διότι ἡ ἄσκησις τῆς «κατωτέρας» τοπικῆς ἀστυνομίας ἀνετέθη διὰ τοῦ «περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς διαιρέσεως τῶν Δήμων» Β.Δ. τῆς 27 Δεκ)βρίου 1833 (8 Ἰανουαρίου 1834) (2) ὡς καὶ τοῦ εἰς ἐκτέλεσιν τούτου ἐκδοθέντος Β.Δ. τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 (12 Ἰανουαρίου 1837) «περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας (3) εἰς τοὺς Δημάρχους». Ἤδη προσθέτομεν ὅτι ἀπὸ πλευρᾶς νόμων ἡ Δημοτικὴ Ἀστυνομία ἐξωπλίσθη διὰ τὸ ἀντικείμενόν της διὰ τῶν πλέον σαφῶν, λεπτομερῶν καὶ ἐξαιρετικῶν νομοθετημάτων. Τὸ περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας Διάταγμα ἀποτελεῖ καὶ σήμερον ἓν ἔργον ἐξαιρετικῆς περιεκτικότητος, σπουδαίας νομοθετικῆς μερίμνης καὶ πλουσίας ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Ἀστυνομικῆς ἀρχῆς πρὸς διακανονισμὸν καὶ ἀπαγορεύσεις δι' ἀστυνομικῶν Διατάξεων. Διέκρινε μετὰ περισσῆς λεπτότητος τὰ ἔργα τῆς ἀστυνομίας εἰς ἔργα προλη-

---

(1) Ὡς συνέβη διὰ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων πρὸ τῆς συστάσεως τῆς Δ)νσεως Ἀστυνομίας, δηλαδὴ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν δημοτικῶν καὶ Πρεβωτικῶν (τῶν ἐμπόρων) ἀστυνόμων.

(2) Α΄ Πετσάλη σελ. 133—144 ἄρθρα 18, 19, 25, 34, 40, 42 καὶ 91—96.

(3) Α΄ Πετσάλη σελ. 688—698.

Ἐν ᾧ ὅμως ἀπὸ πλευρᾶς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἡ χωρ)κὴ ἐχαρακτηρίσθη ἀναρμοδία ἐπὶ πταισματικῶν παραβάσεων (Κ.Χ. ἄρθρ. 88, 113 καὶ 117 απρ. 3), ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς αποστολῆς της ὡς δικαστικῆς ἀστυνομίας καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τὴν ἀπονεμηθεῖσαν εἰς τοὺς βαθμοφόρους της ἰδιότητα γενικοῦ προανακριτικοῦ ὑπαλλήλου (ἄρθρ. 17 Π.Δ.) ὑπῆρξεν θέμα τῆς δικαιοδοσίας της (εὐθύνης καὶ ἁρμοδιότητος) καὶ ἡ ἐπὶ πταισμάτων, τῶν ἐπισυρόντων ποινὴν κρατήσεως, καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ καταλαμβανομένων, ἐπέμβασις (ἄρθ. 140 Ποιν. Δικονομίας). Ἐκτὸς ὅμως τούτων βραδύτερον καὶ ἕτεροι εἰδικοὶ νόμοι ἀνέθεσαν εἰς τὴν χωρ)κὴν τῆς διαχείρισιν καὶ πταισματικῶν παραβάσεων (Β.Δ. περὶ ὑλοτομίας, περὶ προφυλάξεως δενδροφυτειῶν, περὶ ἀγροζημιῶν κ.λ.π.).

ψεως (Διοικητικῆς ἀστυνομίας) καὶ καταστολῆς (δικαστικῆς ἀστυνομίας). Ὑπῆρξεν ἓν ἔργον, ὅπερ εἰς χεῖρας μιᾶς ὠργανωμένης, εὐσυνειδήτου, ἀμερολήπτου καὶ δραστηρίας ἀστυνομικῆς ὀργανώσεως ἠδύνατο ν' ἀποτελέσῃ τὴν δικλεῖδα τῆς εἰσόδου εἰς τὸν χῶρον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐξελίξεως.

Τὸ θέμα ἡμῶν ἐδιέφερε κυρίως ὁ προληπτικὸς τομεὺς τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας, ἐνδιέφερε τόσον, ὥστε νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ ἡ ἐπιτυχία ἢ ἡ ἀποτυχία τῆς ἀποστολῆς τῆς χωρ)κῆς, δι' ὃ καὶ θὰ προβῶμεν εἰς ἀνάλυσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 20 τοῦ περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας Δ)τος ἀντικείμενον τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας εἰς τὸν τομέα τῆς προλήψεως ἦτο «νὰ προλαμβάνῃ τὰ πλημμελήματα, ἐγκλήματα καὶ τὰς παραβάσεις τῶν ποινικῶν ὁρισμῶν». Εἰς τὰς ἕνδεκα ταύτας λέξεις εὑρίσκεται τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἡ κυριωτέρα δικαιολογητικὴ βάσις τῆς ὑπάρξεώς της.

Οἱ ἡγέται τῶν πρωτογόνων κοινωνιῶν ἵνα ἐπιτύχωσιν εἰς τὴν πρόληψιν προέβαλον θεοὺς ἐκδικητὰς καὶ τιμωρούς, θεοὺς προστάτας καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ ἔζησαν μέχρις ὅτου ὁ κόσμος ἐγνώρισεν τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν τάξιν, ὅτε ἦλθεν ἡ θρησκεία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλπίδος (4).

Οἱ σοφώτεροι δογματισμοὶ περὶ τῆς ἀξίας τῆς προλήψεως δὲν θ' ἀπέδιδον τὴν τεραστίαν αὐτῆς σημασίαν, ὅσον ὁ ἀκόλουθος μῦθος τοῦ λαοῦ μας, ἀναφερόμενος εἰς τὴν περίοδον τῆς τουρκοκρατίας.

Κάποτε —λέγει ὁ μῦθος— ἕναν ληστὴ τὸν ὡδήγουν εἰς τὴν ἀγχόνην. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν, τῆς ἐκτελέσεως προηγεῖτο ἡ διαπόμπευσις διὰ μέσῳ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ὑπὸ αὐστηρὰν συνοδείαν καὶ μετὰ προαναγγελίαν τοῦ γεγονότος. Οὕτω λοιπὸν ὁ ληστὴς ὁδηγούμενος ἀντελήφθη, μεταξὺ τῶν παρακολουθούντων, τὴν μητέρα του καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν ἐπικεφαλῆς ὡς τελευταίαν χάριν ὅπως τῷ ἐπιτραπῇ νὰ ἀσπασθῇ ταύτην. Ἡ ἄδεια ἐδόθη, ὁ ληστὴς ἐνηγκαλίσθη τὴν μητέραν, ἀλλὰ πρὸς γενικὴν κατάπληξιν διεπιστώθη ὅτι διὰ τῶν ὀδόντων του ἀπέκοψε τὸ οὖς τῆς μητρός του. Γενικὴ ἀποδοκιμασία καὶ κατάρα ἠκούσθη, οἱ δὲ συνοδοὶ ἤρχισαν νὰ τὸν κακοποιοῦν, προεξάρχοντος τοῦ μαστιγίου τοῦ ἐπικεφαλῆς ἀξιωματικοῦ. Ὁ ληστὴς ἐζήτησε νὰ ἐξηγήσῃ τὸ γεγονὸς καὶ μετὰ τὴν πρώτην καταιγίδα εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

Αἰτία τῆς εἰς τὸν θάνατον ὁδηγήσεώς μου εἶναι ἡ μητέρα μου. Ὅταν ἤμουν μικρὸς καὶ μετέφερα εἰς τὸ σπίτι τὸ πρῶτο κλεμμένο αὐγὸ δὲν μὲ ἐπέπληξε, καὶ ἐγὼ νομίσας ὅτι ἔπραξα καλῶς ἄρχισα νὰ κλέπτω αὐγά, κόττες, κατσίκες καὶ ἀρνιὰ καὶ ποτὲ δὲν μὲ ἐμάλωσε. Οὕτω μεγαλώνοντας βρέθηκα ἕτοιμος κλέπτης, φυλακίστικα καὶ μετὰ τὴν ἀποφυλάκισιν πάλιν κλοπαὶ ἀλλὰ καὶ λῃστεῖαι. Ἐὰν ἡ μητέρα μὲ ἐτσάκιζε στὸ ξύλο ἀπὸ τὴν ἀρχὴν δὲ θὰ ἔφθανα ἐδῶ».

Αὐτὴν τὴν ὑψίστης σπουδαιότητος πρόληψιν ἀνέθεσαν, οἱ ἄμοιροι τῆς Ἑλληνικῆς πραγματικότητος Βαυαροὶ καὶ βοηθοὶ των Ἕλληνες καὶ διετήρησαν ἐν συνεχείᾳ αἱ Ἑλλην. Κυβερνήσεις τὸ τοιοῦτον καθεστώς, εἰς τὴν τουλάχιστον φαιδρὰν περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας ἀντίληψιν.

Κυρίως προληπτικὴ ἀποστολὴ ἀνετέθη καὶ εἰς τὴν χωρ)κήν, ἀλλ' ἐπὶ ἀνωτέρου ἐπιπέδου, ἐνῷ ἡ βάσις εἶχε παραμείνει ἐκτὸς τῆς ἁρμοδιότητός της, καὶ ὄχι μό-

(4) Ν. Ντιουράντ τομ. Α. Κεφ. ΙΙ, ΙΙΙ, 3.

νον τοῦτο ἡ ὑπηρεσία τῆς χωρ)κῆς δὲν προέβλεπε ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας ἀστυνομίας τάξεως - κανονισμοῦ. Ἡ ἐν λεπτομερείαις ἄσκησις τῆς ἀστυνομίας τάξεως, ἀγορανομίας, ὑγείας, κυκλοφορίας, ἐπιτηδευμάτων κ.λ.π. ἦτο ξένη πρὸς τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Χωρ)κῆς, ὅπως καὶ ἡ ἐν γένει ἐντὸς τῶν πόλεων ἀστυνόμευσις.

Τὰ ἄκρα ὅμως φωτίζονται ἐκ τοῦ κέντρου καὶ ἡ ὕπαιθρος διαπαιδαγωγεῖται ἐκ τῶν πόλεων, ἡ δὲ τῶν πόλεων ἀστυνόμευσις ἀνετέθη εἰς τὴν Δημοτικὴν Ἀστυνομίαν ἢ τὴν Διοικητικὴν μετέπειτα.

Ἡ μελέτη τῶν περὶ πταισμάτων διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, παλαιοῦ ἢ νέου, διαπιστώνει ὅτι αἱ διὰ τούτων ἀντιμετωπιζόμεναι πράξεις ἢ παραλείψεις εἶναι κυρίως προπαρασκευαστικαὶ τῶν δυνατοτέρων καὶ πλέον ἀντικοινωνικῶν ἐκδηλώσεων. Ἡ διὰ τῆς παρακολουθήσεως ἀποτροπὴ καὶ καταστολὴ τούτων ἀποδεικνύει τὴν ὕπαρξιν σοβαρᾶς κρατικῆς ὀργανώσεως καὶ θελήσεως καὶ ἀποθαρρύνει ἢ ἐπισημαίνει τοὺς ὀρεγομένους τοὺς καρποὺς τῆς ἀνομίας. Ἡ συνεχὴς ἄσκησις τοῦ «ἀστυνομικοῦ δικαιώματος» ἐν πνεύματι ἀποτροπῆς καὶ βελτιώσεως, δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀποτελεῖ ἓν «τῶν βασικῶν σχολείων κοινωνικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν λαῶν».

Ἐνῷ λοιπὸν ἡ Χωρ)κὴ ἐπεφορτίσθη διὰ τῶν μεγίστων, ἐκρατήθη μακρὰν τῶν «λεπτῶν» αὐτῶν καθηκόντων, ἅτινα ἀνετέθησαν εἰς τοὺς φαυλεπιφαύλους Δημάρχους, εἰς τὸν Βούρδουλα τῶν Ἀστυνόμων καὶ εἰς τὸ «ὀζῶδες» ρόπαλον τῶν εἰρηνοφυλάκων ἢ ἀστυνομικῶν κλητήρων, ἁπάντων εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἀδιστάκτου πολιτικῆς φαυλότητος.

Περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας ἐν Ἑλλάδι ἔχει ἀποφανθῆ ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως ἡ ἱστορία, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ πλέον ἀποτυχημένος καὶ ἐπικίνδυνος θεσμός. Τοῦ κανόνος τούτου ὑπῆρξαν ὡραῖαι ἐξαιρέσεις σπουδαίως δρασάντων καὶ θυσιασθέντων Δημάρχων, ἀλλ' ἀπετέλεσαν ἐξαιρέσεις.

Εἷς ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων Δημάρχων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, γράφων περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀστυνομικῶν πραγμάτων εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 5 τεῦχος τῆς 1) 3) 1908 «ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ», ὁ Ἀλέξανδρος Καμπᾶς, καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὴν περίοδον τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας ἐχαρακτήριζεν τὴν περίοδον ταύτην ὡς στερουμένην παντελῶς ἀστυνομίας.

Πρὸς πολιτικὴν ἀγωγὴν τῶν πόλεων ἐνεφανίζοντο αἱ ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς Ἀστυνομίας διαπραττόμεναι διαρρήξεις καὶ ἡ ἐξοντωτικὴ μεταχείρησις παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων τῆς ἑκάστοτε Κυβερνήσεως, μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς ὁποίας ἤλλαζον καὶ τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα διὰ ἀπολύσεως τῶν παλαιῶν καὶ διορισμοῦ νέων, «μπράβων» τοῦ κόμματος.

Ἡ τοιαύτη ἀστυνόμευσις ὄχι μόνον πρόληψιν δὲν ἤσκει ἀλλὰ τουναντίον συνεχῶς ἐξέθρεπτε καὶ ἐπότιζε τὸ δένδρον τῆς ἀναρχίας καὶ διὰ τῶν προκλητικῶν καὶ ἀπελπιστικῶς μεροληπτικῶν ἐνεργειῶν της προετοίμαζε τὴν πύκνωσιν τῶν τάξεων τῆς ἐγκληματικότητος, δεινὰ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὁποίων ἐκαλεῖτο ἡ Χωρ)κὴ καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ στρατὸς ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον τοῦ ἔθνους διὰ διαφόρων μορφῶν δράσεως καὶ προσφορᾶς.

Μία ὀργανωμένη, εὐσυνειδήτως, δραστηρίως καὶ ἀντικειμενικῶς δρῶσα Ἀστυνομικὴ ὀργάνωσις ἀπεκλήθη, οὐχὶ ἀδίκως, κατὰ τὸ παρελθὸν «Ἔρεισμα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας καὶ ἰατρικὴ τοῦ Κράτους», ὅταν ὅμως ἡ ἀστυνομικὴ ὀργάνωσις δὲν διακρίνεται διὰ τῶν ἀνωτέρω ἠθικῶν, σωματικῶν καὶ πνευματικῶν ἰδιοτήτων, τότε ὑπὸ

τὴν προσδοθεῖσαν σημαντικότητα καὶ θέσιν ἀναλογίζεταί τις τὴν τύχην τῆς πολιτικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κράτους. Καρδιοπαθής, καχεκτικὴ καὶ ἐν διαστάσει μὲ τὴν ἠθικὴν ὑπῆρξεν ἡ Δημοτικὴ ἀστυνομία, καὶ κατὰ συνέπειαν οἱ δοκοὶ τοῦ κρατικοῦ οἰκοδομήματος ἐπὶ ἐπικινδύνως ἑτοιμορρόπων ἐρεισμάτων εἶχον στηριχθῆ.

Μὲ τὸ ἓν σκέλος τῆς ἀστυνομεύσεως τόσον ἀνάπηρον καὶ μὲ τὸ ἕτερον χωλαῖνον δι' ὅσους προαναφέραμεν λόγους καὶ κυρίως ἐξ ἀνεπαρκείας δυνάμεως, ἀπουσίαζεν ἡ ἀπαιτουμένη τοῦ κράτους πολιτικὴ καὶ ἀποφασιστικὴ ἐμφάνισις καὶ δραστηριότης.

Ὅταν λέγομεν ἀνεπαρκῆ τὴν δύναμιν τῆς Χωρ)κῆς, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς δυνάμεως τῶν 1400 ἀνδρῶν τοῦ ἔτους 1835, ἐν συγκρίσει μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα δὲν ἐκφράζομεν ἔννοιαν καταληπτήν.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνήρχετο εἰς 750.000 κατοίκους ἐπὶ ἐκτάσεως 12.500 τετραγ. χιλ. περίπου, προκύπτει ὅτι εἰς ἕκαστον Χωρ)κα ἀνελόγει ἀριθμὸς 55 κατοίκων καὶ ἔκτασις 8 τετραγ. χιλιομέτρων ἔναντι ἀναλογίας 285 κατοίκων τῆς σήμερον καὶ 6 τετραγ. χιλιομ. περίπου κατ' ἄνδρα τῆς Χωρ)κῆς.

Ἡ διαφορὰ ὅμως μεγενθύνεται, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ διπλασιασμοῦ, ἐὰν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν α) ἡ πνευματικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀθλιότης β) ἡ ἐπὶ ἔτη μακρὰν πάσης ἐννοίας ἐννόμου τάξεως ἔνοπλος διαβίωσις τοῦ λαοῦ, γ) ἡ ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν ἀτάκτων δημιουργηθεῖσα ἔκκρυθμος κατάστασις, δ) ἡ διεθνὴς μηδαμινότης τῆς χώρας ὡς δυνάμεως, ε) ἡ ἐλαχίστη δύναμις τοῦ στρατοῦ, στ) ὁ ἐπιζημίως δρῶν θεσμὸς τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας, ζ) ἡ ἀνυπαρξία οἱασδήποτε μορφῆς ἑτέρου ἀστυνομικοῦ ὀργανισμοῦ, η) ἡ πληθὺς τῶν αἰτήσεων πρὸς παροχὴν συνδρομῆς ἐν τῇ προσπαθείᾳ δημιουργίας ἐννοίας περὶ κράτους, θ) ἡ ἀνεπάρκεια ἢ κομματικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς ἐπὶ μακρὸν ἰσχύσαντος συστήματος ἀγροφυλακῆς. Ἡ κατάστασις τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἀγροφυλακῆς ἀπετέλεσεν ἀείποτε καὶ ἀποτελεῖ μίαν τῶν σοβαρωτέρων προϋποθέσεων καὶ συνιστωσῶν τῆς γενικῆς κρατικῆς Ἀσφαλείας, ὑπὲρ ἧς ἐτάχθη καὶ ἀγωνίζεται ἡ Χωροφυλακή. Δυστυχῶς ἡ ἀγροφυλακὴ ἐπὶ ἕνα καὶ πλέον αἰῶνα ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον τῶν Δημάρχων ἢ Κοινοταρχῶν καὶ συνεπῶς καὶ ἡ ἀγροτικὴ σαφάλεια ὑπῆρξεν ἕρμαιον τῆς κομματικῆς φαυλότητος καὶ πολιτικῆς ρουσφετολογίας. Θὰ ἐπανέλθωμεν καὶ κατωτέρω περὶ τοῦ κεφαλαιώδους τούτου θέματος, ἀπὸ τοῦδε ὅμως θὰ θέσωμεν τὰς βάσεις τῆς συζητήσεως διὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς καταστάσεως κατὰ τὰς πρώτας δεκαετηρίδας. Περὶ ἀγροφυλακῆς καὶ ἀγροφυλάκων προέβλεψεν τὸ πρῶτον τὸ ἄρθρον 66 τοῦ περὶ συστάσεως τῶν Δήμων Νόμου, ἐν συνεχείᾳ ὅμως ἐξεδόθη τὸ Β.Δ. τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 «περὶ προφυλάξεως τῶν δενδροφυτειῶν κ.λ.π.», κατ' ἄρθρον 9 τοῦ ὁποίου «Οἱ ἀγροφύλακες ὀφείλουσι νὰ περιέρχωνται ἀκαταπαύστως εἰς ὥρας μάλιστα ἀπροσδιορίστους καὶ δὴ νυκτερινάς, προσέχοντες, ἵνα μὴ συμβῇ οἱαδήποτε ζημία εἰς τὰ σπαρτὰ καὶ τὰς φυτείας τῆς περιφερείας των». Οἱ ἀγροφύλακες δὲν ἔφερον εἰδικὴν στολήν, ἔφερον ὅμως ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος λευκὴν μεταλλικὴν ἀσπίδα μετὰ τῶν βασιλικῶν «παρασήμων» καὶ μὲ ἐπιγραφὴν «Ἀγροφύλαξ τοῦ Δήμου...» (ἄρθ. 6 τοῦ Δ)τος). Οἱ ἀγροφύλακες δὲν ἠδύναντο νὰ ὁπλοφορῶσιν ἄνευ εἰδικῆς ἀδείας. Ἡ σπουδαιότης τοῦ ρόλου τῆς ἀγροφυλακῆς εἰς τὸ ἔργον τῆς χωροφυλακῆς ἀπετέλεσεν καὶ ἀντικείμενον εἰδικῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ Χωρ)κῆς οὕτω:

I. Κατ' ἄρθρον 235 εἰς κατεπειγούσας περιστάσεις ἀξ)κοὶ καὶ ὑπαξ)κοὶ τῆς χω-

ροφυλακῆς ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιήσωσι τοὺς ἀγροφύλακας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπειγουσῶν Διαταγῶν ἢ διὰ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

II. Κατ' ἄρθρ. 236. Οἱ ἀξ)κοὶ καὶ ὑπαξ)κοὶ τῆς χωρ)κῆς διὰ τῶν Δημάρχων κ.λ.π. παρέδιδον στοιχεῖα περὶ τῶν καταδιωκομένων διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀγροφυλάκων ἀναζήτησιν.

III. Κατ' ἄρθρ. 237 οἱ ἀγροφύλακες ὑπεχρεοῦντο νὰ εἰδοποιῶσι διὰ τῶν Δημάρχων ἢ καὶ ἀπ' εὐθείας τοὺς ἀξ)κοὺς καὶ ὑπαξ)κοὺς τῆς χωροφυλακῆς περὶ παντὸς ὅ,τι ἤθελον ἀνακαλύψει κατὰ τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας. Καί

IV. Κατ' ἄρθρον 233 καὶ 234 ἡ χωροφυλακὴ ἔδει νὰ ἐπιτηρῇ τὴν ὑπὸ τῶν ἀγροφυλάκων ἐπιτέλεσιν τῶν χρεῶν των, καταγγέλλουσα πᾶσαν ἀδράνειαν ἢ ἀδιαφορίαν αὐτῶν.

i) Ἡ πληθὺς καὶ ἀκαταλληλότης τῶν ἐμφανισθέντων ὀργανισμῶν διὰ τὴν δημοσίαν Ἀσφάλειαν, ια) ὁ ἀτελεύτητος ὁρμαθὸς τῶν στάσεων καὶ ἐπαναστάσεων καὶ ιβ) ἡ ἀνάγκη ὅπως ἡ χωροφυλακή, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον τῆς δυνάμεώς της, συντρέχει διαρκῶς καὶ διὰ κανονικῆς ὑπηρεσίας τὴν Διοικητικὴν Ἀστυνομίαν Ἀθηνῶν εἰς τὸ ἔργον της, ἄνευ τῆς ὁποίας συνδρομῆς ἦτο ἀνέφικτος ἡ τήρησις τῆς τάξεως καὶ Ἀσφαλείας ἐν τῇ Πρωτευούσῃ.

Ὡς θὰ ἴδωμεν ἀμέσως ἐν συνεχείᾳ τὸ ὀλιγάριθμον σῶμα ἐκέρδισεν τὰς καρδίας ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων καὶ θ' ἀπετέλει τοῦτο τὴν πλέον ἀρίστην προϋπόθεσιν διὰ τὸ μέλλον ἐὰν δὲν ἐπηκολούθει ἡ ἄλυσσος τῶν ἐπαναστάσεων καὶ μεταβολῶν καὶ αἱ ἐκ τούτων σκληραὶ ἐπὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐν γένει κρατικῆς λειτουργίας ἐπιπτώσεις.

Ἐκτὸς τούτων πολλάκις ἐψύχρανε τὰς σχέσεις τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος μετὰ τῶν κατοίκων 1) ἡ ἀκολουθηθεῖσα ὑπὸ τῆς πολιτείας τακτικὴ «ἐπικηρύξεως» μεγάλου ἀριθμοῦ ὑπηρεσιακῶν ἀντικειμένων, τακτικὴ ἥτις καὶ ἀντιδράσεις προκαλεῖ ἀλλὰ καὶ τὴν ἐντιμότητα ὑπονομεύει ἢ τουλάχιστον τὴν θέτει ἐν ἀμφιβόλῳ, 2) ἡ ἐπίμονος ἐπιδίωξις τῆς πολιτικῆς φαυλότητος νὰ ἐξωθῇ ἐκβιαστικῶς ὑπὲρ ἑαυτῆς τοὺς πάντας μέχρι σημείου ὄχι μόνον νὰ θέτῃ ἐκ ποδῶν τοὺς μὴ προσχωροῦντας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σκοπῷ ἐξυπηρετήσεως κομματικῶν ἐπιδιώξεων νὰ προβαίνῃ εἰς συγκρότησιν προσωπικῶν ὀργανισμῶν ἐν ὀνόματι τῆς ἐκ προγραμματισμοῦ ἀνατινασσομένης δημοσίας ἀσφαλείας, 3) ὁ διὰ τῆς πολυαρχίας συνεχὴς καὶ ἐναλλασσόμενος πειραματισμὸς ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει τῶν προβλημάτων δημοσίας ἀσφαλείας (χωρ)κή, Βαυαροὶ στρατός, φάλαγξ, ὀροφυλακή, ὁδηγοί, ἐθνοφυλακή, εὔζωνικά, δημοτοφύλακες κ.λ.π.), 4) ἡ συγκρότησις, ὑπ' εὐθύνῃ καὶ ἐν ὀνόματι τῆς χωρ)κῆς, ἀποσπασμάτων ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω ποικιλιῶν ἐνόπλων, εἰς ἃ οἱ ἄνδρες τοῦ Σώματος ἀπετέλουν ἐλαχίστην μειοψηφίαν, 5) τὸ υἱοθετηθὲν ὑπὸ τῆς πολιτείας σύστημα καταλυμάτων διὰ τὰ περίφημα ταῦτα μεταβατικά, ὅπερ μετέβαλε τὴν ἐμφάνισίν των εἰς κατῳκημένους τόπους εἰς αἰτίαν ἀντικρατικῶν ὑποτονθορισμῶν καὶ ἀγανακτήσεων καὶ 6) τὸ ἀνατιθέμενον ἔργον δικαστικῆς ἀστυνομίας (προανακρίσεως κ.λ.π.) εἰς μικροὺς βαθμοφόρους τῆς χωρ)κῆς πλησίον τῶν ἐξ ἀνδρῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὴν χωρ)κὴν ἀποσπασμάτων.

Περὶ τῶν ἐκ τούτων ἀποτελεσμάτων συχνῶς θὰ ὁμιλήσωμεν ἐφεξῆς, ἀπὸ τοῦδε ὅμως θὰ πραγματευθῶμεν ἐνδεικτικῶς καὶ περιληπτικῶς δι' ἕνια ἐξ αὐτῶν, ὥστε νὰ ὁλοκληρώσωμεν τὴν εἰκόνα τοῦ περιβάλλοντος, τῶν τριβόλων καὶ παγίδων, ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ Σώματος τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Ι. ΑΜΟΙΒΑΙ: Ὅταν αἱ πολιτεῖαι δὲν δύνανται ἢ δὲν ἔχουν πίστωσιν χρόνου νὰ διαπαιδαγωγήσωσι τὰ ἄτομα τῶν κοινωνιῶν των πολιτικῶς καὶ νὰ λάβωσι ἐξ αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης διαπαιδαγωγήσεως εὐσυνειδήτους ὑπαλλήλους καὶ πολίτας καὶ ὅταν παραμερίζονται αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ συνεπείᾳ τῆς πανώλους τοῦ ἀπλήστου ὑλισμοῦ καὶ καταφεύγουν εἰς μεθόδους ὑπαγορευομένας ἐκ τοῦ ἀξιώματος «πάσσαλος πασσάλῳ ἐκρούεται» καὶ τάσσουν ὑλικὰς ἀμοιβὰς διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, ὑπὸ μορφὴν «ἐπικηρύξεων», δὲν δύνανται νὰ ὁμιλῶσι περὶ ὀρθῆς καὶ χρηστῆς διοικήσεως καὶ περὶ προσπαθείας πρὸς ἄνοδον τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἐπιπέδου. Τοιαῦτα φαινόμενα παρετηρήθησαν εἰς ὅλα τὰ κράτη, ἰδίᾳ κατὰ τὴν κατιοῦσαν των, ἐν Ἑλλάδι ὅμως ἐφηρμόσθησαν εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Ὀθωνείου περιόδου καὶ ἐξακολουθοῦσιν ἰσχύοντα διά τινα τῶν θεμάτων.

Οὕτω, διὰ τῶν Β.Δ. τῆς 3) 15 Σ) βρίου 1833 καὶ 19) 31 Μαρτίου 1835, ὡρίσθησαν ἀμοιβαὶ διὰ τὴν σύλληψιν τῶν λιποτακτῶν ἀλλὰ καὶ παντὸς στρατιώτου ἐξερχομένου τῶν ὁρίων τῆς μονάδος του ἢ παραβιάζοντος τὴν ἄδειάν του. Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν Δ) των τούτων ἐδημιούργησε διαφόρους συμπαιγνίας διὰ τὴν εἴσπραξιν τῆς 10δράχμου κατὰ λιποτάκτην ἀμοιβῆς, δι᾽ ὃ τὸ δεύτερον ἐμείωσε τὴν ἀμοιβὴν εἰς πέντε δραχμ. καὶ κατέστησεν μᾶλλον ἁρμοδίαν διὰ τὰς τοιαύτας συλλήψεις τὴν «Ἡμετέραν Χωροφυλακὴν» (5).

Κατ᾽ ἄρθρον 32 τοῦ Ο.Χ. οἱ ἐκθέτοντες ἀορίστως εἰς κίνδυνον ἑαυτοὺς ἐλάμβανον χρηματικὰς ἀμοιβὰς (6).

Τὰ ἄρθρα 53—57 τοῦ περὶ Ποινικῆς Διατιμήσεως Νόμου εἶχον καθιερώσει ἀμοιβὰς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων καταδικαστικῶν ἀποφάσεων, τὸ δὲ ἄρθρον 63 τοῦ ἰδίου Νόμου ἐδικαιολόγει εἰδικὴν ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἄσκησιν τῶν προανακριτικῶν καθηκόντων ἐν ἑκάστῃ περιπτώσει καὶ ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως.

Οἱ λησταί, διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 23-1-1840, ὡς τοῦτο συνεπληρώθη διὰ Β.Δ. 8-2-1841 καὶ 6-5-1843, διεβαθμίσθησαν εἰς τρεῖς κατηγορίας, δι᾽ ἕκαστον δὲ φονευόμενον ἐκ τούτων παρείχετο ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἀμοιβὴ (7). Αἱ διὰ τοὺς ληστὰς ἀμοιβαὶ ἀνήρχοντο εἰς σημαντικὰ ποσὰ καὶ πολλάκις ἡ κατανομὴ ὑπῆρξεν ἀφορμὴ βαρυτάτων πταισμάτων καὶ καταγγελιῶν.

Οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὄχι μόνον δὲν ἠγάπων τὰ δάση ἀλλ᾽ ἐκ προλήψεως, ἀγνώστου προελεύσεως, ἐθεώρουν ταῦτα ἀφορμὴν καὶ ἑστίαν ἀσθενειῶν. Τὰ τῆς ὑλοτομίας ἐν γένει καθωρίσθησαν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 4) 17 Δ) βρίου 1836, δυνάμει δὲ τῶν ἄρθρων 11, 12 καὶ 14 τοῦ Δ) τος τούτου τὰ παρὰ τὰς διατάξεις ὑλοτομούμενα κατέσχοντο καὶ ἐξεποιοῦντο διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ μηνυτοῦ. Λίαν ἐνωρὶς ἐτέθησαν φραγμοί τινες ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὁπλοφορίαν διὰ τοῦ Δ) τος τῆς 12 Φ) βρίου — 2 Μαρτίου 1833. Διὰ πάντα συλλαμβανόμενον ὁπλοφοροῦντα ἄνευ ἀδείας, ὁ συλαβὼν ἐλάμβανεν ἀμοιβὴν 20 δραχμ. (8). Διὰ πᾶσαν

(5) Ὅρα καὶ ἐγκ 13011 - 21 - 5 - 1855 Στρατ. Θεσμολόγγιον Ἀγ. Βουγιούκα τομ. Ε΄. σελ. 19 ἄρθρα 221, 224, καὶ 225 Σ.Π.Ν. καὶ ἐγκ. 121)1887 Θεσμολόγιον Βουγιούκα τομ. ΙΙ σελ. 316.

(6) Λύσις προτιμωτέρα τῶν ἐπ᾽ ἀνδραγαθία προαγωγῶν, τουλάχιστον διὰ τοὺς ὁπλίτας.

(7) Βλέπε καὶ Β.Δ. 7 - 12 - 1865 καὶ 19 - 8 - 1867.

(8) Ἄρθρ. 17 Β.Δ. 18 - 2 - 1833 καὶ 117 παραγρ. 15 Κ. Χ.

κατάσχεσιν ἢ καταμήνυσιν λαθρεμπορίου ἢ καὶ διὰ τυχὸν καταγγελίαν καταχρήσεως τελωνειακοῦ τινὸς ὑπαλλήλου, ἐχορηγεῖτο ἀμοιβὴ ἀνερχομένη εἰς τὸ ἓν τρίτον τῆς ἐπιβαλλομένης χρηματικῆς ποινῆς (9).

Ἡ Χωρ)κὴ κατέστη ἁρμοδία νὰ καταμηνύῃ τὰς ἀγροζημίας καὶ νὰ συλλαμβάνῃ τὰ προξενήσαντα τὴν ζημίαν ἀνεπιτήρητα ζῶα, δι' ἕκαστον δὲ συλλαμβανόμενον ζῶον ἐχορηγεῖτο ἀμοιβὴ εἰς βάρος τοῦ ἰδιοκτήτου (10).

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 91 τοῦ Β.Δ. 10)22 Μαΐου 1834 τὸ ἥμισυ τῶν ἐπιβαλλομένων προστίμων, διὰ παραβάσεις περὶ τὰς ἀρχαιότητας, ἀπεδίδετο εἰς τὸν μηνυτήν.

Ὁ ἀνακαλύπτων ζωοκλόπον ἢ ζωοκτόνον ἐδικαιοῦτο τοῦ ἡμίσεος τῆς ἐπιβαλλομένης χρηματικῆς ποινῆς. Διὰ τὴν εἴσπραξιν τῆς ἀμοιβῆς ταύτης παρείχετο εἰς τὸν δικαιοῦχον τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ κατάσχεσιν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων ἢ προσωπικὴν κράτησιν τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀπόφασις (11) κ.λ.π. Οὕτω ἡ πολιτεία εἶχεν ἀντικαταστήσει τὰς ἠθικὰς ἀμοιβὰς καὶ τὰς διοικητικὰς κατὰ τῶν ἀδρανούντων κυρώσεις δι' ὑλικῶν ἀντιπαροχῶν, εἶχε δηλαδὴ κατασκευάσει τὰς γεφύρας διὰ πᾶσαν διαφθορὰν καὶ ἐκτροπὴν καὶ ἀνωμολόγει τὴν τελείαν ἀδυναμίαν νὰ δημιουργήσῃ πλαίσια καὶ πρότυπα εὐγενοῦς ἁμίλλης καὶ πραγματικῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν.

ΙΙ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ: Περὶ τῶν καταλυμάτων, τῶν ἐκτὸς ἕδρας διανυκτερευόντων ὁπλιτῶν χωρ)κῆς, προέβλεψαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 28 καὶ 29 τοῦ Ὀργανισμοῦ χωρ)κῆς, οὐχ' ἧττον ὅμως παρόμοιαι διατάξεις ἐθεσπίσθησαν καὶ διὰ τοὺς ὑπολοίπους στρατιωτικοὺς καὶ τὰ μετακινούμενα στρατιωτικὰ τμήματα διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 15)27 Ἰουλίου 1834.

Εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ καταλύματος περιελαμβάνετο καὶ ἡ παροχὴ τῆς ἀναγκαιούσης ποσότητος καυσοξύλων διὰ θέρμανσιν καὶ ἐλαίου διὰ λυχνοκαΐαν, ἔν τινι δὲ περιπτώσει καὶ ἡ παροχὴ τῆς ἀναγκαιούσης ποσότητος ὕδατος.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς τοιαύτης ἐννοίας εἶχε καταστῆ ἔθιμον, γενόμενον ἀποδεκτὸν καὶ παρὰ τοῦ ἐπισήμου κράτους, ἡ παροχὴ δωρεὰν εἰς τοὺς ἄνδρας τῶν σταθμῶν καυσίμου ὕλης, ὕδατος καὶ ἐλαίου διὰ τὸν φωτισμὸν (12).

Βεβαίως ἡ διὰ τῶν καταλυμάτων ἀντιμετώπισις τῶν ἀναγκῶν ὑπῆρξεν ἀναπόδραστος ἀνάγκη, ἀλλὰ τὰ περίφημα μεταβατικὰ κατεχρῶντο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τῆς ὑποχρεώσεως τῶν κατοίκων, ὥστε κατεδίωκον τοὺς ληστὰς ἐκ τῶν καταλυμάτων, ἡ δὲ πολιτεία, ὀχλουμένη ἐκ τῶν παραπόνων τῶν κατοίκων, τῶν δημοσιογραφικῶν δημοσιευμάτων καὶ βραδύτερον τῶν βουλευτικῶν διαμαρτυριῶν, ἠρκεῖτο νὰ προβαίνει συνεχῶς εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐστηρῶν ἐγκυκλίων διαταγῶν.

---

(9) Ἄρθ.114 Ν. 19-3-1843 καὶ 117 παραγ. 10 Κ. Χ. Βραδύτερον προσετέθησαν καὶ αἱ εἰδικαὶ διατάξεις τοῦ Ν.Α.Χ.Κ.)1887 περὶ καπνοῦ, ὡς καὶ αἱ περὶ χαρτοσήμου, πυρείων καὶ σιγαροχάρτου παρεμφερεῖς διατάξεις.

(10) Ἄρθρ. 4 Β.Δ. 13)25 Μαΐου 1835 καὶ 10-11 καὶ 13 Ν. 15-9-1856.

(11) Ἄρθρα 8 καὶ 9 τοῦ Ν. τῆς 27-4-1867.

(12) Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν δι' ὑπ' ἀριθμ. 19177 ἀπὸ 12-3-1838 Διαταγῆς του πρὸς Ὑποδ)τὴν Ὕδρας παρήγγειλεν ὅπως ὁ Δῆμας Ὕδρας παρέχει δωρεὰν ὕδωρ εἰς τὴν ἐκεῖσε σταθμεύουσαν δύναμιν Χωρ)κῆς, ἐκ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9514 ἀπὸ 26-12-37 ἀναφορᾶς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείαν προκύπτει τὸ ἐπικρατῆσαν ἔθιμον τῶν δωρεὰν τούτων παροχῶν (Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους).

Βραδύτερον τὸ θέμα ἀπησχόλησεν σοβαρῶς, εἰς ἐπανειλημμένας κοινοβουλευτικὰς συζητήσεις, τὴν Βουλήν, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν οἰκείᾳ θέσει, ἀλλ' ἰδοὺ ἓν ἀπόσπασμα μιᾶς τῶν πρὸς τοῦτο διαταγῶν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἀπεικονῖζον ἔν τινι μέτρῳ τὴν κατάστασιν.

Ἀριθμ. Ἐγκυκλίου 13463 :

Πρὸς ἁπάσας τὰς Στρατιωτικὰς Ἀρχὰς (13).

Ἐπενθυμίζοντες ὑμῖν τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ὑπ' ἀριθμ. 1622 τῆς 11 Νοεμβρίου 1847 καὶ 3832 τῆς 21 Μαρτίου 1848 διαταγῶν τοῦ Ὑπουργείου τούτου, καὶ ἰδίως τῶν ὑπ' ἀριθμ. 17580 τῆς 30 Σ)βρίου 1848, δ' ἧς ἐκοινοποιήθη εἰς ὑμᾶς τὸ ἀπὸ 15 Ἰουλίου 1834 ὑψηλὸν Βασιλικὸν Διάταγμα περὶ τῆς καταλύσεως καὶ τῆς τροφῆς τῶν ἐντὸς τοῦ κράτους ὁδοιπορούντων στρατευμάτων, σᾶς προσκαλοῦμεν, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 11146 ἀπὸ 29 Μαΐου τρέχοντος ἔτους διαταγῆς μας (14) νὰ ἐκδώσητε αὐτηρὰς διαταγὰς εἰς τὰ ὁδοιποροῦντα ἐπισταθμεύοντα, ἢ περιπολοῦντα ἀποσπάσματα, διὰ νὰ ἀπέχουσι τοῦ νὰ ἐπιβαρύνουσι τοὺς κατοίκους καὶ παρέχωσιν αὐτοῖς ἀφορμὰς δικαίων παραπόνων, ἐπειδὴ καὶ αὖθις μὲ ἄκραν δυσαρέσκειαν ἡμῶν ἐπληροφορήθημεν ὅτι ἐκ μέρους στρατιωτικῶν, καὶ ἰδίως ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, (15) πράττονται ἀπάνθρωποι καταχρήσεις, δι' ὧν καταθλίβονται οἱ κάτοικοι παντίοις τρόποις ....
Καθιστῶμεν δὲ ὑπολόγους τοὺς κυρίους Διοικητὰς τῶν Σωμάτων ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἐπανειλημμένως διαταττομένων περὶ τοῦ προκειμένου, καὶ προσκαλοῦμεν αὐτοὺς νὰ μᾶς ἀναφέρωσι ἑκάστοτε τοὺς καταχρήσεις τυχὸν πράττοντας ἄνδρας ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν των διατελούντων, διὰ νὰ λαμβάνωμεν τ' ἀνήκοντα κατ' αὐτῶν μέτρα πρὸς περιστολὴν τοῦ ὑπερπλεονάσαντος κακοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ἰουνίου 1854

Ὁ Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν

Τὸ «ὑπερπλεονάσαν κακὸν» ἐκ περιέργου νοοτροπίας ἡ κοινὴ γνώμη κατελόγιζεν εἰς τὴν χωρ)κήν, ἥτις ἀντεπροσωπεύετο δι' ἑνὸς καὶ μόνου ὁπλίτου, εἰς τὰ περίφημα ἐκεῖνα «μεταβατικά», οἱ δὲ νεώτεροι εὐθυμογράφοι, Στὰμ - Στὰμ κ.λ.π. ἐνεφάνισαν ὅλους τοὺς περιφήμους ἀποσπασματάρχας τοῦ παρελθόντος ὡς ἐνωμ)ρχας κ.λ.π.!

Ἐπὶ τῶν δύο ὡς ἀνωτέρω καταστάσεων παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα:

Τὸ σύστημα τῆς πολιτείας νὰ παρακινῇ τὰ ὄργανα πρὸς ἐκτέλεσιν ὡρισμένων καθηκόντων δι' ἰδιαιτέρων χρηματικῶν παροχῶν, καίτοι ξένον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα καὶ ἀντίληψιν, καθ' ἣν μόνον ἐστεφανοῦντο οἱ διαπρέποντες, λόγῳ τοῦ εὔρους τῶν σημερινῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν περὶ οἰκονομίας ἀντιλήψεων ἔχει

(13) Β. Γιαννούλη τεῦχος 1854 σελ. 31.

(14) Β. Γιαννούλη τεῦχος 1854 σελ. 22.

(15) Ἔνθα κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 17591 κοινῆς ἀποφάσεως Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν τὰ ἀποσπάσματα ἀπετελοῦντο καθαρῶς ἐξ ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς.—

πολλὰς ἀπόψεις, μεταξὺ δὲ τῶν ἰδανικῶν ἀντιλήψεων, καθ' ἃς πᾶς ὑπάλληλος τῆς πολιτείας διοριζόμενος λαμβάνει ἕναν μισθὸν ἔναντι τοῦ ὁποίου δέον νὰ προσφέρη τὸ σύνολον τῶν ὑπηρεσιῶν ἐπὶ τοῦ ἐφικτῶς ἀνωτέρου ἐπιπέδου καὶ πᾶς στρατιωτικὸς δέον νὰ θεωρῇ ἰδιαιτέραν τιμὴν τὴν καὶ δι' αὐτοθυσίας ἐπιτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς του, ἥτις τιμὴ μειώνεται ὅταν πράττει τοῦτο προσδοκῶν ἰδιαιτέρας ὑλικὰς ἀμοιβάς, ὡς ἀνέπτυξεν βραδύτερον ὁ Κουμουνδοῦρος ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας νόμου, καὶ τῶν ἀντιλήψεων ἐκείνων καθ' ἃς πᾶσα ἀνάπτυξις πρωτοβουλίας καὶ ἐξωτερίκευσις δραστηριότητος δι' ἐπιμόνου, ἀκριβοῦς καὶ εὐσυνειδήτου ἐπιτελέσεως ὡρισμένων καθηκόντων, δέον ν' ἀμοίβεται ἰδιαιτέρως δι' ὑλικῶν ἀμοιβῶν, ὑπάρχει ἡ μέση καὶ μᾶλλον ἐνδεδειγμένη ὁδός.

Ἡ ἔκτακτος ἀμοιβή, κατὰ τὴν ἀπολύτως ἐλευθέραν βούλησιν καὶ κρίσιν τῶν ὀργάνων τῆς πολιτειακῆς ἱεραρχίας, —οὐδέποτε τῇ αἰτήσει τῶν ἰδίων—, ἐπὶ πράξεων ὅλως διακεκριμένων τοῦ καλῶς ἐννοουμένου καθήκοντος, ἀποτελεῖ καθῆκον εὐγνωμοσύνης καὶ διακρίσεως πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους ἐκείνους οἵτινες ἐπεδείξαντο ἀσυνήθη δραστηριότητα καὶ ὑπερτέραν περὶ τοῦ καθήκοντος ἀντίληψιν.

Ἡ ἀμοιβὴ αὕτη εἶναι μᾶλλον λογικὸν νὰ διακρίνεται εἰς ἠθικὴν διὰ τοὺς βαθμούχους καὶ εἰς ἠθικὴν μετὰ ὑλικῆς τοιαύτης εἰς τοὺς χωρ)κας, εἶναι τουτ' ἔστιν ἀνεκτὸν ὅμως ὁ ἐξ ἐλαίας κότινος συνοδεύεται καὶ διά τινος χρηματικῆς ἀμοιβῆς, διότι αἱ πρὸς τοὺς βαθμοφόρους ἠθικαὶ ἀμοιβαὶ θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ γενικωτέρᾳ τούτων ἱεραρχικῇ ἐξελίξει ἐνῶ διὰ τοὺς χωρ)κας θὰ καθίσταντο ἄνευ ἑτέρου τινὸς ἀποτελέσματος.

Ἡ παρεχομένη ἀμοιβὴ δέον νὰ παρέχηται ὑπὸ τῆς πολιτείας καὶ οὐχὶ εἰς βάρος τῶν πολιτῶν, ἔστω καὶ διὰ καταδίκης παρ' οἱασδήποτε μορφῆς δικαστηρίου, εἶναι ἀπαράδεκτον νομικῶς ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ πλευρᾶς ἐννόμου τάξεως καὶ ἠθικῆς σκοπιᾶς τὰ ὄργανα τῆς δημοσίας τάξεως νὰ ἐνάγουσι τοὺς ἰδιώτας χάριν ἰδιαιτέρας ἀμοιβῆς ἢ καὶ ἀκόμη νὰ γνωρίζουσιν οἱ ἰδιῶται ὅτι τὰ ἐνεργοῦντα ὄργανα προσδοκοῦν ἐκ τοῦ εἰς βάρος των ἀποτελέσματος ὑλικὴν ὠφέλειαν. Ὑλικὴ ἀμοιβὴ διὰ τοὺς βαθμοφόρους εἶναι ἀδιανόητος. Πᾶσα ἀντίθετος ἄποψις ἐγκυμονεῖ πάντοτε σοβαροὺς κινδύνους καὶ ἡ τόσον ἀπαραίτητος εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἔννομον τάξιν ἀμεροληψία καὶ ἀντικειμενικότης τῶν ὀργάνων εἶναι ἐκ τῶν προτέρων διαβεβλημέναι καὶ ἡ πρὸς τὰ ὄργανα ἐκτίμησις μονίμως μειωμένη.

Ἡ μείωσις τῆς ἐκτιμήσεως ἐξικνεῖται πολλάκις μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ ὑποστηρίζεται ὅτι αἱ συναφεῖς ἐνέργειαι γίνονται ἐπὶ μόνῳ σκοπῷ τῆς προσδοκωμένης ἰδίας ὠφελείας καὶ οὐχὶ ἐκ καθήκοντος.

Ἡ πρὸς παροχὴν καταλυμάτων ὑποχρέωσις ἐνέθευσε ἀλλὰ καὶ κατέστρεφε τὸ παρὰ τοῖς Ἕλλησι πρόσχαρον τῆς φιλοξενείας αἴσθημα, καὶ ἐδημιούργησε τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὸ ἀνεπιθύμητον πρὸς τὰ περιοδεύοντα ὄργανα, ἐν συνεχείᾳ δὲ κατέστησεν ἑτοιμορρόπους τὰς μεταξὺ λαοῦ καὶ δημοσίας δυνάμεως γεφύρας.

III. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΑΥΛΟΤΗΣ — ΑΝΑΤΑΡΑΧΑΙ: Ἡ πολιτικὴ ἀστάθεια κρημνίζει τὴν συνοχὴν καὶ συνεκτικότητα τῶν κοινωνικῶν μελῶν καὶ δολοφονεῖ τὴν ἐπιβεβλημένην ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὴν ἡγεσίαν τῆς χώρας, ὅταν δέ, ὅπως συνέβαινεν ἐν Ἑλλάδι, ἡ πολιτικὴ ἡγεσία ἄγεται καὶ φέρεται κατὰ τὸ δοκοῦν ξένων ἐπιρροῶν ἐν διαχύτῳ πρὸς τὰς μάζας ἐκτάσει, τότε αἱ ἀνδρούμεναι ἀντιδικίαι ἐξελίσσονται εἰς μίση καὶ ἀμοιβαίας καταφρονήσεις, μέχρι σημείου ἡ μία μερὶς νὰ

μὴ ἀναγνωρίζῃ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἄλλης καὶ νὰ φθάνῃ εἰς στάσεις, ἐπαναστάσεις κ.λ.π.

Ἡ παρὰ τῷ λαῷ τοιαύτη ἀντίληψις μοιραίως ἐπεκτεινομένη, διεισδύει καὶ μεταξὺ τῶν ὀργάνων τῆς πολιτείας, ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ ὄργανα ταῦτα ἐπιδιώκοντα τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ τῶν ἐπιταγῶν τῆς Κυβερνήσεως χαρακτηρίζονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἰδιαιτέρως μάλιστα ὅταν ἡ ἀμάθεια ἀποτελεῖ κύριον χαρακτηριστικόν, ὡς ὄργανα τῆς κρατούσης πολιτικῆς μερίδος δι' ὃ καὶ συναντοῦν παθητικὴν ἢ καὶ ἐνεργὸν ἀντίστασιν.

Ἡ ὀξύτης τῶν πολιτικῶν παθῶν, ὅταν συνοδεύεται καὶ ὑπὸ ἰδιοτελῶν βλέψεων ἢ καὶ ὡρισμένων ἄλλων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, καθίσταται ἀφόρητος καὶ μειώνει εἰς τὸ ἐλάχιστον τὴν περὶ ἐννόμου τάξεως ἀντίληψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν περὶ τῆς ἀξίας καὶ τῆς δυνάμεως τῶν νόμων ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς πλήττει.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας προβάλλονται οἱ δημηγέρται, καὶ ἡ θρασύτης ὑψοῦται ἐπικινδύνως ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς καθεστηκυΐας δημοσίας τάξεως, ἄρχονται αἱ σπασμωδικαὶ τῆς διοικήσεως ἐνέργειαι, παραπαίουν τὰ ἐκτελεστικὰ ὄργανα, ἅτινα, ἐνδίδοντα ἢ μὴ εἰς τὰ κατὰ τόπους ρεύματα, ἐκτρέπονται ἀποχαλινούμενα, καὶ γενικῶς ὑψοῦνται ἀπειλητικαὶ αἱ κεφαλαὶ τῆς ἀνάρχου λερναίας Ὕδρας, ἀδιαφοροῦσαι διὰ τὰς κατὰ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου κατευθυνομένας ἐχίδνας τῶν ξένων συμφερόντων.

Δὲν γράφομεν πολιτειολογίαν οὐδὲ κοινωνιολογίαν ἀλλ' ἁπλῶς σκιαγραφοῦμεν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐπ' ἀρκετὰς δεκαετηρίδας πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς καταστάσεως ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ τὰ ὁποῖα καὶ ἐν οἷς ἠνδρώθη, ἐβίωσε καὶ ἔδρασε τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, διότι ἄλλως οἱαδήποτε κρίσις θὰ εἶναι λελανθασμένη.

Κατ' ἀρχὰς μία πενταμελὴς ἀντιβασιλεία, τῆς ὁποίας τὰ μέλη ἀλληλοεμισοῦντο μέχρις ἐξοντώσεως, ὡς καὶ ἀλληλοεξοντώθησαν, ἠκολούθησεν ἓν ἀνακτοβούλιον ὅπερ ἐπέριπτε τὰ πάντα εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ τῇ διαρκῇ ὑποκινήσει τῶν ξένων οἱ συνεχεῖς περὶ τὸν Βασιλέα ἑλιγμοὶ τῶν ἀδιστάκτων εἰς ἰδιοτέλειαν καὶ προθυμίαν πρὸς τοὺς ξένους πολιτικολόγων, ἐδημιούργησαν τὴν 3ην Σ)βρίου 1843 ὡς πανάκειαν τῶν ἀδυναμιῶν, ἵνα αὐτὴ πλειοδοτήσῃ εἰς τὴν ἀπαγοήτευσιν τοῦ λαοῦ.

Οἱ Ἕλληνες κατηρῶντο τοὺς Βαυαροὺς καὶ ἡ ἐντιμωτέρα φυσιογνωμία τῆς τότε Ἑλλάδος, ὁ Α. Λόντος, ἔλεγεν: «οἱ Ἕλληνες θέλουσι νὰ μεταβάλωσι τὴν Ἑλλάδα εἰς κεφάλαιον σάκχαρος, ἀφ' οὗ κόπτοντες νὰ τρώγωσιν ἕως ὅτου τελειώσῃ καὶ τότε μόνον θὰ ἡσυχάσωσι» (16).

Τὰς συνεπείας τῶν ἀνωτέρω καὶ τὴν συμπεριφορὰν τῶν πολιτευομένων θὰ διαλάβωμεν ἐκτενέστερον ἐν τῷ περὶ ληστείας κεφαλαίῳ, ἤδη δὲ ἁπλῶς ὑπενθυμίζομεν τὴν κατάστασιν ταύτην ἵνα ἐκτιμηθῶσιν αἱ συνθῆκαι διεξαγωγῆς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Σώματος.

Ἐπὶ πλέον ἡ ἐκ τούτων προερχομένη ἀσυνέπεια καὶ ἡ ἀπρογραμμάτιστος καὶ

---

(16) Ν. Δραγούμη τομ. Β. σελ. 75 ἔνθα βλέπε καὶ ἀφήγησιν τοῦ ἰδίου περὶ ἀνηθίκων καὶ φαύλων προτάσεων καὶ ἐνεργειῶν πολιτικοῦ προσώπου καὶ ἐν σελ. 80 σφετερισμὸν σοβαροῦ χρηματικοῦ ποσοῦ τοῦ δημοσίου παρὰ στρατηγοῦ.

ἀσυστηματοποίητος (17) ἐνάσκησις τῆς διακυβερνήσεως, ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς πολυχρωμίας ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει τῶν διαφόρων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν γεγονότων καὶ καταστάσεων, τῆς ἀδυναμίας περὶ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ὀρθῶν λύσεων καὶ τῆς συχνῆς ἐναλλαγῆς ἀπόψεων ἔναντι τῆς ὀργανώσεως τοῦ Σώματος τῆς Βασιλ. Χωροφυλακῆς. Ἀπὸ τῆς συστάσεως μέχρι τοῦ 1906 ἐννέα φορὰς κατηργήθη καὶ ἰσαρίθμως ἐπανεσυστάθη τὸ Ἀρχηγεῖον Βασ. Χωροφυλακῆς, μετὰ δὲ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος τίποτε δὲν παρέμεινεν ἄθικτον ἐκ τῶν βασικῶν διατάξεων περὶ τοῦ Σώματος.

Εἰς τὸ μακρόβιον χάος ἐκ τῆς πενίας, τῆς δυσπιστίας, τῆς δυσφορίας, τῶν προλήψεων, τῶν ἐκ τῆς μακρᾶς δουλείας ἐπιπτώσεων, τῆς ἀρρενωπότητος καὶ φυγοπονίας ἃς ἐδημιούργησαν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐπὶ δεκαετίαν ἔνοπλος διαβίωσις, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἔλλειψις ἀσφαλείας, τῆς ἐκ τῶν ξένων ἐπιρροῶν παλλιμβουλίας, τῆς ἀγραμματωσύνης, τῶν δαιδάλων τῆς μεταφυτευθείσης νομοθεσίας, τοῦ ἀναβρασμοῦ κατὰ τῆς Βαυαροκρατίας, τῆς οἰκονομικῆς τοῦ δημοσίου καχεξίας καὶ ἐξαντλήσεως τῶν ἐκ δανείων κ.λ.π. ἐλαχίστων πόρων διὰ μίαν πολυτελῆ καὶ τελείως ἀκατάληπτον, ἀκατάλληλον καὶ προκλητικὴν Βαυαρικὴν διοίκησιν, τῶν σκοτεινῶν ἐπιδιώξεων μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, τῆς ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐμπνεομένης δραστηριότητος τῶν αὐτοσχεδίων πολιτικῶν ἀρχηγῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς φανερᾶς ἐν ὀνόματι τῆς προστασίας ἐπεμβάσεως τῶν ξένων καὶ τοῦ κανόνος τῆς συχνῶς παρεχομένης ἀμνηστείας, δύναται νὰ εἴπη τις ὅτι ἐκ πρώτης ὄψεως ἀπετέλουν οὐτοπίαν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ὀργανισμοῦ χωρ)κῆς περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Σώματος. Ἕνεκεν τούτων δὲ ἀκριβῶς ἡ ἐπιτυχία τοῦ Σώματος ὑπῆρξεν λαμπροτέρα.

Ὁ Μάουρερ ἕνεκα τούτου ἐκφράζει τὴν ἔκπληξίν του, καὶ δικαίως, γράφων:

> «Πράγματι δὲ ἦτο ἐκπληκτικὸν νὰ βλέπῃ τις ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας ἐτάρασσαν καὶ ἐδῄωναν τὴν χώραν, νὰ τηροῦν τώρα εἰς αὐτὴν τὴν χώραν τὴν τάξιν μὲ ἀπαράμιλλον σταθερότητα. Καὶ τοῦτο μὲ ἀποφασιστικότητα καὶ διάρκειαν τὴν ὁποίαν σπανίως βλέπει τις καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πλέον ἀνεπτυγμένας καὶ ἄριστα ὀργανωμένας χώρας» (18).

Παρ' ὅτι σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα ἀνατρέπει τὸν Μάουερ, ὁ Βαρθόλδυ εἰς τὸ θέμα τῆς χωρ)κῆς ὄχι μόνον συμφωνεῖ ἀλλὰ καὶ ὑπερακοντίζει τοῦτον εἰς ἐπαίνους καὶ γενικωτέρας εὐμενεῖς κρίσεις.

Ἅπαντες τονίζουν ὅτι εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς χωρ)κῆς ἐδόθησαν μεγαλείτεραι ἀποδοχαὶ καὶ ὡραιοτέρα στολὴ ἢ εἰς τὸν λοιπὸν στρατόν, χωρὶς ὅμως νὰ διαστέλλωσι τοῦ στρατοῦ τὸ ἐπικουρικὸν Βαυαρικὸν Σῶμα, ὅπερ ἀπετέλει τὰ 3)5 τοῦ στρατοῦ καὶ ὅπερ ἐλάμβανεν ἀποδοχὰς ἐμπολέμου περιόδου, δηλαδὴ λίαν ηὐξημένας, (19) ἐκτὸς ὅμως τούτου ἡ ὡραιοτέρα στολὴ ἐπεβάρυνε τὰς ἀποδοχὰς τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔσφαλλον εἰς τοὺς λογαριασμούς των

---

(17) Ὁ Γκιγγερμὲ γράφει, λίαν ὀρθῶς, ὅτι καὶ ἐν τῇ καταστροφῇ ἀπαιτεῖται σύστημα.

(18) Γ. Μάουρερ Τομ. Β. παράγρ. 341.

(19) Χρ. Νέζερ σελ. 6- Β.Δ. 9-12-1932 «Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος και Βαυαρίας συμβάσεως» Α. Πετσάλη σελ. 68-75.

τόσον ὁ Μάουρερ ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ ἱστορικοὶ (Βαρθόλδυ, Εὐαγγελίδης, καὶ Θωμαΐδης), διότι ἡ σύγκρισις δὲν ὑπῆρξεν ἐπί ἴσοις. Οἱ χωροφύλακες ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπισθοῦν ὡς ἐπαγγελματίαι ἐνῶ οἱ στρατιῶται ὡς ἐκπληροῦντες βραδύτερον κάπως μίαν θητείαν καὶ ταύτην διὰ κλήρου.

Ἐν πάσει περιπτώσει, ἐν μέσῳ τῶν ἀνωτέρω καὶ πλείστων ἄλλων ἀντιξοοτήτων, ἂς παρακολουθήσωμεν ἐν τοῖς πράγμασιν τὴν ἱστορίαν τῆς δραστηριότητος τοῦ Σώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΕΙΣ — ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

144

Διχόνοια πού βαστάει
ἕνα σκῆπτρο ἡ δολερὴ
καθενὸς χαμογελάει,
Πάρτο, λέγοντας. καὶ σύ,

147

Μὴν εἰποῦν στὸ στοχασμό τους
τὰ ξένα ἔθνη ἀληθινὰ
ἐὰν μισοῦνται ἀναμεσά τους
δὲν τοὺς πρέπει ἐλευθεριά.

Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου (Δ. Σολωμοῦ)

Τὴν 18ην Ἰανουαρίου 1833 ἔφθασεν εἰς Μποῦρτζι Ναυπλίου ἡ μεταφέρουσα τὸν 18ετῆ Βασιλέα Ὄθωνα μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας ἀρμάδα.

Προηγήθη ἡ κατὰ τὴν 22 Ἰανουαρίου ἀποβίβασις τῶν Βαυαρικῶν Στρατιωτικῶν Τμημάτων, δυνάμεως 3.500 ἀνδρῶν, καὶ τὴν 25 Ἰανουαρίου, χαρᾶς εὐαγγέλια διὰ τοὺς Ἕλληνας, ἀπεβιβάσθη ὁ Βασιλεὺς Ὄθων.

Φρενῖτις ζητωκραυγῶν, δάκρυα χαρᾶς, ἔξαλλοι ἐκδηλώσεις καὶ μεγάλαι ἐθνικαὶ προσδοκίαι, ἀπετέλεσαν τὸ βίωμα ἀρκετῶν ἡμερῶν τῶν ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος συγκεντρωθέντων εἰς Ναύπλιον Ἑλλήνων.

Αὐθημερὸν ἐδημοσιεύθη τὸ Βασιλικὸν Διάγγελμα, τὸ ὁποῖον ἀπεικόνιζεν τὴν κρατοῦσαν ἐσωτερικὴν χαώδη κατάστασιν, ὅπερ μεταξὺ ἄλλων διελάμβανεν:

> «Οἱ ἀγροί σας εἶναι ἐρημωμένοι, ἡ βιομηχανία σας ἀπονεκρωμένη, τὸ ἐμπόριόν σας, τὸ ἄλλοτε τόσον ἀκμάζον, εἰς πτῶσιν. Εἰς μάτην ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς εἰρήνης ἐπερίμεναν αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἤθελε ταῖς συγχωρηθῆ, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν πατρίδα των. Τὸν τόπον τοῦ δ ε σ π ο τ ι σ μ ο ῦ κατέλαβεν ἡ ἀναρχία, ἡ ὁποία πλήττει τὰ νῶτα σας ἀπανθρώπως μὲ τὴν αἱμοσταγῆ μάστιγά της.
>
> »Καὶ ὅ,τι καλὸν ὁ ἔρως τῆς Πατρίδος ἀπέκτησε διὰ σᾶς διὰ τοῦ πλέον εὐγενοῦς ἐνθουσιασμοῦ, τὸ ἀφανίζει ἡ ἐσωτερικὴ διχόνοια διὰ τοῦ πλέον βδελυροῦ ἐγωϊσμοῦ».

Τὸ διάγγελμα εἶχε συνταχθῆ εἰς Μόναχον ἢ ἐν πλῷ καὶ δὲν ὑπελόγισαν οἱ συντάκται του, ὅτι σύσσωμοι οἱ Ἕλληνες θὰ ὑπεδέχοντο τὸν ἄνακτα ὡς τὸν Μεσσίαν τῶν ἐθνικῶν καὶ ἀτομικῶν πόθων καὶ ἐπιδιώξεων ἀποθέτοντες, ἔστω καὶ δοκιμαστικῶς, εἰς τοὺς πόδας τοῦ Μονάρχου τὴν πᾶσαν ἐλπίδα των.

Οἱ αἰώνιοι ἀσπάλακες εἶχον φροντίσει νὰ κατασυκοφαντήσουν τὸν Κολοκοτρώνην ὡς ὄργανον τῶν Ρώσσων καὶ ὡς ἀντιπαθοῦντα τὸν Ὄθωνα, λόγῳ φιλοκαποδιστριακῶν αἰσθημάτων

Εἰς τὴν πραγματικότητα ἐπεδίωκον οἱ σκοτεινοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι διὰ τῆς συκοφαντίας καὶ τῶν μηχανορραφιῶν νὰ ἀχρηστεύσωσι τοὺς σπουδαιοτέρους καὶ τοὺς ἀσκοῦντας γοητείαν παρὰ τῷ λαῷ ἥρωας, ὥστε ἀνενόχλητοι νὰ ἐπιβληθῶσιν μόνον αὐτοὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν μικροεγωϊστικῶν ἢ ἰδιοτελῶν σκοπῶν των (1).

Ἔκπληκτος ὅθεν ὁ Βασιλεὺς ἀποβιβαζόμενος ἀντιμετώπισε καταθέτοντα εἰς τοὺς πόδας του τὰ ἅρματα καὶ προσκυνοῦντα τὸν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐπικεκηρυγμένον Γέρον τοῦ Μωρηᾶ, ἀσφαλῶς ὅμως ἀνησυχία κατέλαβεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν τοὺς παρακολουθοῦντας τὴν σκηνὴν δολιοφθορεῖς, δι' ὃ καὶ ὁ Ὄθων ὀλίσθησε πατῶν τοὺς πόδας του ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους!!!

Εἶναι ἴδιον τῶν ἀδυνάτων νὰ πολεμῶσι τὴν δύναμιν διὰ τῆς πονηρίας καὶ ἄλλων ἀνεντίμων μεθόδων, ἵνα ἐπιβληθῶσιν. Ὁ ἐξοβελισμὸς τῶν Κολοκοτρώνη, Μακρυγιάννη κ.λ.π. ἀπετέλει πρόγραμμά των. Εὐτυχῶς δι' αὐτοὺς δὲν ἔζη ὁ Καραϊσκάκης.

Ἄλλη ἐνδιαφέρουσα περικοπὴ τοῦ διαγγέλματος ἀναφερομένη εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν ἔγραφε «Ἡ πρώτη μου φροντὶς θέλει εἶναι ἡ ἀνόρθωσις καὶ σ τ ε ρ έ ω σ ι ς τ ῆ ς κ ο ι ν ῆ ς ἡ σ υ χ ί α ς καὶ Ε ὐ τ α ξ ί α ς, ὥστε νὰ ἀπολαμβάνῃ καθεὶς ἐξ ἴσου ἀνενοχλήτως καὶ ἀνεπηρεάστως νόμιμον ἀ σ φ ά λ ε ι α ν...»

Τὸ διάγγελμα ὑπεγράφετο ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἀντιβασιλείας, τὰ ὁποῖα ἐγνώριζον ποίαν ἀξίαν ἔχουν ἐν τῇ ὀργανωμένῃ κοινωνίᾳ αἱ ἔννοιαι Ἀσφάλεια καὶ τάξις, δὲν ἐγνώριζον ὅμως, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη, οὐδὲν ἐκ τῶν συντηρητικῶν τούτων μέσων καὶ δὲν ἐγνώριζον ἀκόμη ὅτι οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοιούτων ἐννοιῶν ἐπιτυγχάνονται τῇ συμπολιτεύσει τοῦ λαοῦ καὶ οὐδέποτε ἐναντιουμένου.

Τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας «διεμοιράσθησαν» τὰς ἐξουσίας καὶ ἐχρησιμοποίησαν τοὺς Ἕλληνας Ὑπουργοὺς δίκην Γραμματέων των.

Ἡ ἐσωτερικὴ ἀναταραχὴ ἤρξατο ἐκ τῶν ἐρίδων μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, ἕνεκα τῶν ὁποίων προεκαλεῖτο ἡ φανερὰ καὶ συχνὴ ἐπέμβασις τῶν ξένων.

Τὰ γραφεῖα τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ τὸ δημιουργηθὲν δημοσιοϋπαλληλικὸν δένδρον κατεκλύσθησαν ὑπὸ ξένων (Βαυαρῶν), ὑπὸ τὴν δικαιολογίαν ὅτι διὰ τὴν Κρατικὴν διοργάνωσιν ἀπῃτοῦντο προσόντα ἅτινα δὲν εἶχον οἱ Ἕλληνες (2). Ἀσφαλῶς δι' ἕναν ἀριθμὸν ἐπικαίρων διὰ τὴν ὀργάνωσιν θέσεων ὑπῆρχεν ἔρεισμα τῆς ἀπόψεως ταύτης, οὐχὶ ὅμως καὶ διὰ τὴν λαβοῦσαν χώραν ἔκτασιν, ὥστε νὰ χρησιμοποιηθῶσιν Βαυαροὶ καὶ διὰ τὰς κατωτάτας βαθμίδας τῆς ὑπαλληλίας. Ὁ Ν. Δραγούμης ἀποθανατίζων ἐν γελοῖον κείμενον ἀδείας ὑλοτομίας ἐκδοθείσης παρὰ Βαυαροῦ δασοφύλακος ἐπιλέγει «εἴχομεν χρείαν διδασκάλων οὐχὶ ὅμως μαθητῶν» (Τ.Β. σελ. 42).

Εἰς μάτην ὁ πατὴρ τοῦ Βασιλέως, Λουδοβῖκος, ἐπανελάμβανεν ὅτι «οἱ Ἕλληνες δὲν πρέπει νὰ ἐκβαυαρισθῶσιν, ἀλλὰ νὰ κυβερνῶνται ἐν ἐθνικῷ πνεύματι».

Μέχρι τοῦ τέλους 1834 τὰ ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύματα κατεχωροῦντο Γερμανιστὶ καὶ Ἑλληνιστί, πλεῖσται δὲ ὑπηρεσίαι ἐχρησιμοποίουν τὴν Γερμανικὴν ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἀλληλογραφίαν, τὸ Ἀρχηγεῖον Χωρ)κῆς μάλιστα συνέτασσε τὰς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἀναφορὰς του εἰς τὴν Γαλλικὴν μέχρι τοῦ 1841.

---

(1) Γ. Κρέμου σελ. 1044-1045 - Ἀπομνημονεύματα Κολοκοτρώνη.

(2) Ν. Δραγούμη τομ. Β. σελ. 16 Γ. Κρέμου σελ. 1018.

῾Ο ἐκ 10.000 ἀνδρῶν στρατὸς τῶν ἀγωγνιστῶν διελύθη καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια ἀπονεμηθέντες βαθμοὶ δὲν ἀνεγνωρίσθησαν (3), ἀντ' αὐτῶν δὲ κατεκλύσθη ἡ χώρα ὑπὸ Βαυαρικῶν στρατευμάτων, τοὺς ἄνδρας τῶν ὁποίων ὁ Νέζερ (4) ἀποκαλεῖ ἀχρείους καὶ ἄτομα κατωτάτης κοινωνικῆς ὑποστάθμης, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἐν περιπτώσει συμπράξεώς των μετὰ ῾Ελληνικῶν Τμημάτων οἱ Βαυαροὶ βαθμοφόροι ἀνελάμβανον τὴν διοίκησιν ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων, ἔστω καὶ ἂν ἦσαν κατώτεροι (5)

Οἱ ἄνεργοι, γυμνοὶ καὶ πενόμενοι ἀγωνισταὶ ἐκήρυξαν τὸν ἑαυτόν των ἐν διωγμῷ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐλάχιστοι καταταγέντες εἰς τὸν ἀναμιχθέντα μετὰ τῶν Βαυαρῶν στρατὸν ὑπεβάλοντο εἰς μειωτικὰς τῆς ὑπερηφανείας των ταπεινώσεις καὶ εἰς ἀπαραδέκτους δοκιμασίας (6).

Οὕτω τὰ σπέρματα τῆς ἐπακολουθησάσης ἐσωτερικῆς θυέλλης, ἔσπειρεν ἡ ἄφρων πολιτικὴ τῆς ᾿Αντιβασιλείας.

᾿Εκτὸς τοῦ ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἀτάκτων ἓν μόνον ἐπάγγελμα ἐγνώριζεν, τὸ τοῦ πολέμου, τὴν κατάστασιν ἐπέτεινε καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι εἷς σοβαρὸς ἀριθμὸς ἐξ αὐτῶν κατήγετο ἐκ περιφερειῶν ὑποδούλων τῇ Τουρκίᾳ, εἰς ἃς δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐπιστρέψωσι (Κρήτη, Θεσσαλία, ῎Ηπειρος, Μακεδονία κ.λ.π.) καὶ οὕτω καταντήσαντες ἀνθρώπινα ράκη ἐκ τῆς πενίας των, φερέοικοι καὶ ἀνέστιοι, ἐξ ἐνστίκτου ἐπιβιώσεώς των ἐτράπησαν εἰς ἀνεύρεσιν λύσεων. ῎Αλλοι ἐτράπησαν εἰς ληστρικὰς πράξεις, ἄλλοι, ἐπὶ σκοπῷ κυρίως νὰ πλήξωσι τοὺς ἀστόργους «Βαυαρέζους» ἤρχοντο εἰς ἐποικοινωνίαν συνεργασίας μετὰ τῶν Τούρκων, ἄλλοι κατέφευγον εἰς παντὸς εἴδους ραδιουργίας καὶ ἄλλοι εἰς μάτην ἀνέμεινον τὴν στοργὴν τῆς πολιτείας.

«᾿Απὸ τὴν ἡμέραν ποὺ παρεδόθησαν τὰ ὅπλα, ἐσχηματίσθησαν διάφοροι ληστοσυμμορίαι, τὰς ὁποίας μετεχειρίζετο ἡ ἀντιπολίτευσις ὡς ὅπλον ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ τὴν παρουσιάζει ὡς ἀνίκανον, τοιουτοτρόπως δὲ ἤρχισεν ἀδιάκοπος ἀλλαγὴ ῾Υπουργείων» γράφει ὁ Νέζερ (7), ἀλλὰ καὶ ἡ πλειὰς τῶν ἱστορικῶν (Κρέμος, Βάρθολδυ, Εὐαγγελίδης, Θωμαΐδης, Ν. Δραγούμης κ.λ.π.) ὡς ἐκ συμφώνου γράφουν «῾Η ἀντιβασιλεία λοιπὸν διὰ τῶν ἀστόχων αὐτῶν Διαταγμάτων της καὶ ἐχθροὺς πολυαρίθμους ἐσχημάτισε καὶ τὴν ληστείαν ἀνεζωπύρωσε καὶ τὴν πενίαν ἐπηύξησε...» καὶ οὕτω «σώματα ληστρικά, πειναλέων πολεμιστῶν, διέτρεχον τὴν χώραν πᾶσαν συμπληροῦντα τὴν καταστροφήν».

᾿Ιδοὺ λοιπὸν τὰ ἀποτελέσματα καὶ αἱ ἐπιπτώσεις τῆς ἀπειρίας καὶ ἀγνοίας τῶν διοικούντων, καὶ ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τὰ περὶ στρατιωτικῶν μέτρα.

Οἱ ῞Ελληνες οἵτινες, ἐν τῇ πνευματικῇ των ἀφελείᾳ, ἐπίστευον ὅτι ἡ ἄφιξις τοῦ Βασιλέως θὰ συνεπήγετο καὶ τὴν διὰ μαγείας θεραπείων ὅλων τῶν δεινῶν των καὶ ἰδίᾳ ὅτι θὰ ἤνοιγον χρυσοφόροι κρουνοί, εἶδον ὅτι τὸ συνωμολογηθὲν δάνειον 60.000.000 διεσπαθίζετο ὑπὲρ τῶν ξένων, εἰς μίαν παρ' αὐτῶν καὶ ἐξ αὐτῶν συσταθεῖσαν πολυτελῆ καὶ ἀπροσπέλαστον διοίκησιν.

Παρ' ἁπάντων ἀναγνωρίζεται, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι τὰ μέλη τῆς ᾿Αντιβασιλείας διακατεχόμενα, κατὰ τὸ πλεῖστον τουλάχιστον, ὑπὸ ἀληθοῦς πνεύματος ἐργατικότητος,

---

(3) Β.Δ. 2)14 Μαρτίου 1833 Α. Πετσάλη σελ. 8-10.

(4) Χρ. Νέζερ σελ. 20-21.

(5) Χρ. Νέζερ Κεφ. Α. καὶ ΚΖ - Γ. Κρέμου σελ. 1018.

(6) Γ. Κρέμου σελ. 1020 κ.ε.

(7) ᾿Απομνημονεύματα σελ. 23.

ἔδωσαν σειρὰν ἀξιολόγων νομοθετημάτων πρὸς ὅλους τοὺς τομεῖς, τινὰς τῶν ὁποίων διεμόρφωσαν ἐπὶ σπουδαίων βάσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι «μὴ ἔχοντες γνῶσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ ἐκείνου τοῦ ὁποίου κατὰ βάθος ὁ χαρακτὴρ... ἦτο εὐάγωγος καὶ ἀγαθὸς» (8) δὲν κατόρθωσαν «νὰ θέσουν τὰ θεμέλια τῆς πολιτικῆς συντάξεως τῆς χώρας ἐπὶ βάσεων οὔτε ὑγιῶν οὔτε ἀσφαλῶν».

Ὑπῆρξαν διστακτικοὶ καὶ προεφυλάσσοντο ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγῶν Φατριῶν καὶ Τοπαρχῶν, διότι ἦτο δεδομένον ὅτι οὗτοι ἀνήκοντες καὶ ὑπήκοντες εἰς ἐπιρροὰς τῶν ξένων δυνάμεων ἐνήργουν τῇ ὑποδείξει ἐκείνων, ἀσφαλῶς δὲ ἡ δυσπιστία αὕτη ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν χρησιμοποίησίν των ὡς ὑπαλλήλων μᾶλλον τῆς Ἀντιβασιλείας παρὰ διὰ οὐσιαστικὴν διοίκησιν τῆς χώρας, πρᾶγμα ὅπερ ἐξηρέθιζε τούτους καὶ τοὺς ἐκράτει μακρὰν τῆς ἀναγκαίας, εἰλικρινοῦς καὶ ἀντικειμενικῆς συνεργασίας. Ἀγγλόφιλοι, Γαλλόφιλοι, Ρωσσόφιλοι, αὐτόχθονες καὶ ἑτερόχθονες οὐδέποτε ἀπηλλάγησαν τῶν ἐντεῦθεν ἐπιρροῶν καὶ νὰ δράσωσι ἐπωφελῶς διὰ τὸν τόπον. Οἱ μὲν κατεφέροντο κατὰ τῶν δέ, δι' ὅλων τῶν μεθόδων καὶ μέσων, καὶ ἐντεῦθεν αἱ καταδιώξεις καὶ οἱ φανατισμοί. Τὸ προπατορικὸν τοῦτο ἁμάρτημα τῶν Ἑλλήνων ἀνεζωπύρωσε καὶ ὄξυνεν ἡ ἀπ' ἀρχῆς ἀναφανεῖσα μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας διχόνοια, ἧς τὰ πρῶτα σπέρματα ἐκαλλιεργήθησαν ὑπὸ τῶν γυναικῶν των. Οὕτω ἐδημιουργήθη εἷς φαῦλος κύκλος δολιοφθορᾶς τῆς χρηστῆς διοικήσεως διὰ τῶν ὀξυτάτων διαξιφισμῶν καὶ ἀλληλοϋπονομεύσεων, ἀποτελούμενος ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων, τῶν γραμματέων αὐτῶν, τῶν Πρέσβεων καὶ τῶν Γραμματέων αὐτῶν, τῶν Βαυαρῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων Φατριαρχῶν (9).

Ἡ ἐπακαλουθήσασα κατάργησις ἱκανοῦ ἀριθμοῦ μοναστηρίων καὶ ἡ ἐκποίησις τῶν περιουσιῶν των, ἄνευ ὀφθαλμοφανοῦς καὶ πιστευτῆς ἐθνικῆς ἢ κοινωνικῆς ἀνάγκης, προσέκρουσεν εἰς τὸ βαθὺ θρησκευτικὸν συναίσθημα καὶ τὰς προλήψεις τῶν Ἑλλήνων (10).

Οἱ Βαυαροὶ στρατιῶται, διημερεύοντες εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ συσταθέντα ζυθοπωλεῖα, συμπεριεφέροντο προκλητικῶς καὶ περιφρονητικῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας (11). Ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» εἰς τὸ φύλλον 366 2-9-1836 περιγράφει περίπτωσιν, παρ' ὅλον ὅτι πᾶσα κατὰ Βαυαροῦ στρατιώτου μομφὴ ἐθεωρεῖτο ὡς στρεφομένη κατὰ τοῦ Βασιλέως, ὡς γράφει ὁ Νέζερ, καθ' ἣν Βαυαροὶ στρατιῶται ἀρνηθέντες νὰ πληρώσωσι τὸ ἀντίτιμον τῶν παρ' αὐτῶν καταναλωθέντων φαγητῶν καὶ ποτῶν προεκάλεσαν ἐν συνεχείᾳ σοβαρώτατον ἐπεισόδιον εἰς βάρος τοῦ Ἕλληνος καταστηματάρχου, οὗτινος ἀπεσοβήθησαν περαιτέρω ἐξελίξεις τῇ ἐπεμβάσει χωροφυλάκων, οἵτινες καὶ ἐτραυματίσθησαν παρὰ τῶν Βαυαρῶν.

Ἐπεισόδια μεταξὺ Βαυαρῶν καὶ ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς ἐλάμβανον τακτικῶς χώραν, ἡ δὲ ἐπιδεικνυομένη κατ' αὐτὰ σθεναρότης τῶν ἀνδρῶν ἐξύψωσε τὴν περὶ τοῦ Σώματος ἀντίληψιν παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ... καὶ αἱ ἐφημερίδες ἐχρωμάτιζον ταῦτα.

Μεταξὺ τῶν τοιούτων ἐπεισοδίων ἀνεζητεῖτο καὶ ἡρμηνεύετο ἡ ἐθνικὴ κατὰ

---

(8) Χρ. Νέζερ σελ. 18-19 καὶ 22 - Ν. Δραγούμη τ. Β. σελ. 16-30 καὶ Γ. Ἀσπρέας Τ. Α. Περίοδος Δ. σελ. 127-141.-

(9) Ν. Δραγούμη Τ. Β. σελ. 20-21.

(10) Ἀγ Κλεομένους σελ. 11 Β.Δ. 15-3-1833, 25-2-1834, 26-4.1834 καὶ 4.12.1834.

(11) Τρυφ. Εὐαγγελίδης σελ. 53.

τῶν ξένων ἀντίστασις, πάντοτε δὲ αἱ ἐφημερίδες ὑπερημύνοντο τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος. Ἐκ τῆς τότε (1834) ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «ΦΗΜΗ» μεταφέρομεν καὶ τὸ ἀκόλουθον χαρακτηριστικὸν ἐπεισόδιον.

Μίαν ἑσπέραν εἷς χωρ)λαξ μεταβὰς εἴς τι καπηλεῖον ἵνα προμηθευθῇ καπνὸν δὲν ἀντελήφθη τὸν ἐντὸς αὐτοῦ καθήμενον Βαυαρὸν ἀνθ)γόν, ὥστε νὰ τὸν χαιρετίσῃ.

Ὁ Βαυαρὸς ἐγερθεὶς καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν χωρ)κα ἀπηύθυνε αὐτῷ δριμείας παρατηρήσεις διὰ τὴν μὴ ἀπονομὴν χαιρετισμοῦ, ἃς συνέχισε παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ χωροφύλακος ὅτι δὲν τὸν εἶχεν ἀντιληφθῇ.

Ὁ χωροφύλαξ ἀπωλέσας τὴν ὑπομονήν του, εἶπεν πρὸς τὸν Βαυαρόν: «Κανεὶς Κανονισμὸς δὲν μὲ ὑποχρεώνει νὰ εἰσέρχωμαι εἰς τὰ καπηλεῖα διὰ νὰ ἀνευρίσκω καὶ νὰ χαιρετῶ τοὺς εἰς αὐτὰ καθημένους ἀξιωματικούς».

Κατόπιν αὐτοῦ ὁ ἀνθ)γὸς διέταξε τὸν χωρ)κα νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς ἐνωμοτίας καὶ ὁ χωροφύλαξ συνεμορφώθη, καθ' ὁδὸν ὅμως ὁ ἀξιωματικὸς μετέβαλε σκέψιν καὶ ἠξίωσε μετάβασιν εἰς τὸν στρατῶνα τοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς, ὅτε ὁ χωροφύλαξ ἀπήντησε: «Σύμφωνα μὲ τοὺς κανονισμοὺς οἱ αρεκτρεπόμενοι ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς παραπέμπονται εἰς τὰς προϊσταμένας των ἀρχὰς καὶ ὄχι εἰς τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς. Μόνον εἰς τὸν ἀνώτερόν μου θὰ δεχθῶ νὰ μεταβῶ καὶ νὰ δώσω λόγον».

Ἐξωργισθεὶς ὁ Βαυαρὸς ἔσυρε τὸ ξῖφος του καὶ ἐπετέθη κατὰ τοῦ χωροφύλακος, προξενήσας διὰ τοῦ πρώτου ξιφισμοῦ βλάβην εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ Ἕλληνος.

Ἤστραψε ἡ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ χωροφύλακος καὶ ἐκορυφώθησαν ἡ ἀνδρική, καὶ στρατιωτικὴ τούτου ἀξιοπρέπεια, ἀνασύρας δὲ τὸ ξῖφος του κατέφερε ἀλλεπάλληλα κτυπήματα κατὰ τοῦ Βαυαροῦ εἰπὼν χαρακτηριστικῶς· «Τ ώ ρ α θ ὰ σ ο ῦ δ ε ί ξ ω ἐ γ ὼ π ῶ ς χ ρ η σ ι μ ο π ο ι ο ῦ ν τ ὸ σ π α θ ὶ σ τ ὴ ν Ἑ λ λ ά δ α ἀ φ ο ῦ τ ὸ θ έ λ ε ι ς». Τὸ Στρατοδικεῖον, εἰς ὃ παρεπέμφθη, ἐχαρακτήρισε τὴν πρᾶξιν του ἐντὸς τῶν πλαισίων νομίμου ἀμύνης καὶ τὸν ἠθώωσε.

Κατὰ μῆνα Μάϊον 1833, συνεκεντρώθησαν πρὸ τοῦ Ναυπλίου 300 λιμώττοντες ἀγωνισταί, οἵτινες δι' ὑπομνημάτων των διεξετραγώδουν τὴν ἐσχάτην ἔνδειάν των.

Ἡ Κυβέρνησις, διὰ τοῦ Φρουράρχου πολλὰ ὑποσχεθεῖσα, διέταξεν αὐτοὺς νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Ἄργος, ἔνθα μετά τινας ἡμέρας τοῖς ἀπέστειλεν «ὀλίγον ἄλευρον». Μετὰ δύο ἑβδομάδας συνεκεντρώθησαν πρὸ τοῦ Ναυπλίου ἕτεροι 300 ἀγωνισταὶ ὁπότε διετάχθη ἡ διάλυσίς των διὰ λόχων Βαυαρικοῦ στρατοῦ.

Ἡ συμπλήρωσις τῶν Γραμματειῶν (Ὑπουργείων) ἐγένετο διὰ προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὸ Ἀγγλικὸν καὶ Γαλλικόν, παρηγκωνισθέντος τοῦ Ρωσσικοῦ.

Ἡ ἀντίδρασις κατὰ τὴν Ἀντιβασιλείας καὶ τῶν μέτρων αὐτῆς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐμφανισθῇ ὑπὸ μορφὴν συνωμοσιῶν, στάσεων, ἐπαναστάσεων καὶ ληστειῶν, ἔναντι τῶν ὁποίων εὑρέθη ἡ ἐν τῇ γεννέσει χωρ)κή, ἤτοι «ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων».

Μία φήμη περὶ μυστικῆς τινὸς ὀργανώσεως ὑπὸ τὸν τίτλον «Φοῖνιξ» καὶ μία ἄλλη φήμη ὅτι οἱ Τήνιοι δὲν ἐπρόκειτο νὰ καταβάλουσι τοὺς φόρους κατὰ μῆνα Αὔγουστον, ὑπῆρξαν ἀρκετὰ ἵνα ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπωλέσῃ τὴν ψυχραιμίαν της ἡ ἀντιβασιλεία, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκδηλώσῃ τὴν κατὰ τῆς μερίδος τοῦ Κολοκοτρώνη ἐχθρότητά της. Εἰς ἐκβιαστὴς καὶ κλέπτης εἰσπράκτωρ εἰς Τῆνον ἤρκεσε νὰ κηρυχθῇ ὁ στρατιωτικὸς νόμος, ν' ἀποσταλῶσι Βαυαρικὰ στρατεύματα εἰς Τῆνον καὶ νὰ διαταχθῇ ἡ σύλληψις τῶν Κολοκοτρώνη, Πλαπούτα, Τζαβέλα, Καλλέργη, Γρίβα, Μαμούρη, Κριεζώ-

τη κ.ἄ. κατηγορουμένων ἐπὶ συνωμοσίᾳ κ.λ.π., διότι ἐθεωρήθησαν ὡς ὑποκινηταὶ καὶ ὀργανωταὶ τῆς κατὰ τῆς Ἀντιβασιλείας δυσφορίας.

Ὀλίγας ἡμέρας ἐνωρίτερον εἰς παρατήρησιν τοῦ Ἄρμανσμπεργκ πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην ὅτι ἔχει πολλοὺς ἐχθρούς, ὁ Κολοκοτρώνης ἀπήντησεν, ὅτι πράγματι ἔχει πολλούς, ἀλλ' οἱ κυριώτεροι ἦσαν τὸ ὄνομά του καὶ αἱ πρὸς τὴν πατρίδαν ὑπηρεσίαι του.

Τόσον κατὰ τὴν σύλληψιν ὅσον καὶ κατὰ τὴν δίκην τῶν ἀγωνιστῶν ἔλαβεν μέρος, ὡς ἦτο ἑπόμενον, καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ἐκτελοῦσα διαταγὰς ἢ καὶ ἐκ καθήκοντος.

Ἡ κατὰ τῶν ἐθνικῶν ἀγωνιστῶν καταδρομὴ τοῦ 1833 ἐνδιαφέρει καὶ τὸ θέμα ἡμῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν στάσιν καὶ δραστηριότητα τοῦ νεοσυστάτου Σώματος.

Εἴπομεν ὅτι τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν ἀπετέλουν τὰ Βαυαρικὰ τάγματα καὶ ἡ Χωροφυλακή, καθ' ὅσον Ἑλληνικὸς Στρατὸς δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπῆρχε.

Αἱ κατὰ τῶν ἀγωνιστῶν συλλήψεις εἶχον προετοιμασθῆ καὶ διετάχθησαν ὑπὸ τὴν κατηγορίαν ὅτι οὗτοι εἶχον ἔλθει εἰς ἐπαφὴν μὲ ξένας δυνάμεις διὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστῶτος, ἄρα θάνατος.

Τὴν ἐγκληματικὴν καὶ ἀνέντιμον ταύτην ἐνέργειαν τῆς Ἀντιβασιλείας ἱστορικοὶ καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς ποικιλλοτρόπως ἔχουν σχολιάσει καὶ ἐμφανίσει (12), μερικοὶ μάλιστα ἐν τῇ προσπαθείᾳ των νὰ ἀντλήσωσι περισσότερον ὑλικὸν ἐξέλαβον ὡς ἀληθῆ πάντα ὅσα ἀνεῦρον εἰς διαφόρους ἀφηγήσεις, ἔστω καὶ ἀνωνύμους. «Πρὶν ἀπὸ ἀρκετὲς μέρες ὁ στρατηγὸς Σμάλτς (Ὑπουργ. Στρατιωτικῶν) εἶχε δώσει μυστικὲς διαταγὲς στὸν ἀξιωματικὸ τῆς Χωροφυλακῆς Τζῖνο νὰ πιάση τοὺς πιὸ τρανοὺς καπεταναίους στὴν Ἀνατολ. Στερ. Ἑλλάδα, νὰ τοὺς μαζώξει — ἕναν - ἕναν καθὼς διαλέγουν τὰ καλὰ ἀρνιὰ εἰς τὴν μάνδραν», μεταφέρει εἰς τὴν σελίδα 22 τοῦ ἔργου του ὁ Φωτιάδης, ἔκ τινος ὑπομνήματος ἀνωνύμου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ δίκη τοῦ ἀοιδίμου Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Δ. Πλαπούτη κ.λ.π.», εἰς ὃ καὶ ἐν σελ. 116—117 ἀναφέρεται μετὰ χαρακτηριστικῆς ἐμπαθείας «ὁ Περίφημος κατὰ τὴν ἐπιστήμην τοῦ Χωροφύλακος Τζῖνος, ὅστις ἐπὶ Κυβερνήτου κατοικοῦσε τὰς ἐν Παλαμηδίῳ φυλακὰς δι' ἐγκλήματα». Ὁ «Ἀνώνυμος» μᾶλλον ψεύδεται ἐξ ἐμπαθείας, ἡ δὲ περὶ διαταγῶν Σμάλτς εἰδικῶς πρὸς Τζῖνον ἄποψις εἶναι μᾶλλον πεπλανημένη, διὰ πολλοὺς λόγους ἀλλὰ κυρίως διότι ὁ Τζῖνος ἀνῆκεν εἰς τὴν Μοιραρχίαν Ἀργολιδοκορινθίας ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μοιρ. Κλεώπα, οὐδεμίαν ἁρμοδιότητα ἢ σχέσιν ἔχων μὲ Ἀνατολικὴν Στερεάν, διότι, ὡς ἀμέσως κατωτέρω θὰ διαλάβωμεν, ὁ Νέζερ, ὅστις ἐπικεφαλῆς Βαυαρικοῦ λόχου ἔδρασεν εἰς Ἀνατ. Στερεὰν διὰ τὴν σύλληψιν τῶν ἐκεῖσε Ἀρχηγῶν, δὲν ἀναφέρει τί περὶ Τζίνου, ἀλλὰ περὶ τοῦ εἰς τὴν Μοιραρχίαν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἀνήκοντος Ὑπομοιρ. Γρίβα, ἀλλ' οὔτε, ὁ ἀσπόνδως τὸν Τζῖνον χλευάζων, Μακρυγιάννης λέγει τοιοῦτον τι.

Ὁ Χρ. Νέζερ διηγεῖται τὰ τῆς συλλήψεως τοῦ ὁπλαρχηγοῦ (Συντ)ρχου) Μαμούρη, ἣν ἀφοῦ δὲν ἐπέτυχε ὁλόκληρον Βαυαρικὸν Τάγμα ἐπέτυχεν ὁ Ὑπομοίραρχος Γρίβας ἐπὶ κεφαλῆς δύο Χωροφυλάκων. Διηγεῖται τὴν ἀπηνῆ καταδίωξιν καὶ τὴν μεταξὺ Γρίβα καὶ Μαμούρη σκληρὰν πάλην, πάλην καθ' ἣν ἐὰν εἶχε τὴν θέσιν τοῦ Γρίβα Βαυαρὸς ἀσφαλῶς θὰ ἐφόνευεν τὸν δαμασθέντα Μαμούρην (13).

(12) Τσερτσέτης «ἀπομνημονεύματα Κολοκοτρώνη, Σπ. Μελᾶ». «Ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ», Δ. Φωτιάδης «Κολοκοτρώνης - Ἡ δίκη του» κ.λ.π.

(13) Χρ. Νέζερ Ἀπομνημονεύματα σελ. 66-68. Τὸν Γρίβαν ὁ Νέζερ ἀποκαλεῖ ὑπολοχαγὸν Χωροφυλακῆς.

Ὁ Μάουρερ ἐγκωμιάζει τὸ σύνολον τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ἀκρίβειαν, ἣν ἐπεδείξαντο οἱ ἄνδρες ταύτης κατὰ τὰς διαταχθείσας ταύτας συλλήψεις.

Τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ὑπῆρξεν (καὶ δὲν εἶναι) μόνον λεπτόν, πολύπλοκον, ἰδιοφυές, ἐπίμοχθον καὶ ἐπικίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ἄχαρι καὶ δεινοπαθές, πολλάκις δὲ καὶ ἀπάνθρωπον. Δὲν ὑπάρχει χειροτέρα περίπτωσις, δι' ἕναν ἐλεύθερον ἄνθρωπον, ἀπὸ ἐκείνης καθ' ἣν λόγῳ ἐπαγγέλματος ὑποχρεώνεται νὰ πράττῃ καὶ νὰ ἐνεργῇ ἀντιθέτως πρὸς τὰς πεποιθήσεις καὶ δοξασίας του, ἀντιθέτως πρὸς τὸν πόνον ἢ τὸν πόθον του καὶ ἐναντίον τῆς ζωῆς του ἀκόμη. Ὑφ' ὅλας αὐτὰς τὰς δεινὰς συνθήκας εὑρίσκονται πολλάκις οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ στρατὸς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ βουλεύεται ἀλλὰ τὴν ὑποχρέωσιν πειθαρχῶν νὰ ἐκτελῇ μετ' ἀκριβείας, ταχύτητος καὶ ἀποφασιστικότητος (14).

Εὐτυχῶς ὅτι, τόσον διὰ τὴν πατρίδα ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἀγωνιστάς, διετάχθη καὶ ἐνήργησε κατὰ τὸ πλεῖστον τὰς συλλήψεις ἐκείνας ἡ Χωροφυλακή, διότι ἐὰν διενεργοῦντο ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν καὶ οἱ ὁπλαρχηγοὶ θὰ ἐδεινοπάθουν ἀλλὰ καὶ μεγίστη ὄξυνσις θὰ ἐπήρχετο.

«Ἐκεῖ ἦλθαν τὴ νύκτα, εἰς τὰς 7 Σεπτεμβρίου, καὶ μὲ πῆρε ὁ Κλεώπας, Μοίραρχος, μὲ σαράντα Χωροφύλακες καὶ μὲ ἐπῆγε εἰς τὸ Ἴτς Καλὲ καὶ μὲ παράδωσε εἰς τὸν Φρούραρχον καὶ μ' ἔβαλαν ἔξη μῆνες μυστικὴ φυλακή...», γράφει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Κολοκοτρώνη ὁ Τερτσέτης (15). Μεταξὺ Κολοκοτρώνη καὶ Κλεώπα ἀναφέρεται εἷς διάλογος. Εἰς τὸν διάλογον αὐτὸν καὶ εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ συμπεριφορὰν τοῦ Κλεώπα οἱ νεώτεροι σχολιασταὶ προσεπάθησαν νὰ προσδώσωσι τὸ προσφιλὲς καὶ εὔκολον χρῶμα τῆς βίας καὶ τῆς κακότητος ἀπὸ πλευρᾶς Χωροφυλακῆς. Πόσον εὐκόλως ἐκτρεπόμεθα εἰς λυρισμούς, φρονοῦντες ὅτι εὐχαριστοῦμεν τὸν ἀναγνώστην ἢ ἱκανοποιοῦμεν μίαν λαϊκὴν ἀντίληψιν, παραμορφοῦντες ἢ διογκοῦντες, ἔστω καὶ λογοτεχνικῇ ἀδείᾳ, τὰ κατὰ τῶν κρατικῶν ὀργάνων συσσωρευόμενα, παρ' ὅλον ὅτι ὁ σύγχρονος κινηματογράφος ἀκολουθεῖ ἀντίθετον ὁδόν.

Ὁ Κλεώπας δὲν ἦτο Φαναριώτης οὔτε ἀπὸ τὴν «Λόντρα», ἦτο λοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐγνώριζεν καλλίτερον παντὸς ἄλλου τί ἐστὶ Κολοκοτρώνης καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς ἐκεῖνον ἀσεβεῖς καὶ βιαίας φράσεις «Μπρός, πᾶμε» κ.λ.π. (15α). Οὐδαμοῦ ἀναφέρεται καὶ οὐδαμόθεν προκύπτει τοιοῦ-

---

(14) Ὁ Κλαούζιεβιτς γράφει. «Ἡ πολιτικὴ εἶναι, ἐκείνη ἥτις διευθύνει τὸν πόλεμον, ἐνῷ ἡ στρατηγική, δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἁπλοῦν ὄργανόν της». Εἰς πόσας περιπτώσεις οἱ ἄνδρες τῆς Χωρ)κῆς δὲν συνεκρούσθησαν μετὰ διαδηλωτῶν ἐπὶ ἐθνικῶν διεκδικήσεων ἢ πολλάκις δὲν ἐφρούρησαν ἀνθρώπους οἵτινες πρὸ ὀλίγου ἢ μετ' ὀλίγον ἐγένοντο φονεῖς ὀργάνων Χωροφυλακῆς.

(15) Ἅπαντα - Κολοκοτρώνη ἀπομνημον. σελ. 221 παραγρ. 391 διὰ τὸν ἀναφερόμενον ἀριθμὸν χωρ)κων ὑπάρχουν σοβαροὶ δισταγμοί, καθ' ὅσον διὰ τὸν Σεπτέμβριον 1833 τοιοῦτος ἀριθμὸς ἦτο λίαν ὑπερβολικός.

(15α) Δ. Φωτιάδη σελ. 17-18. Πόσον ὁμοιάζει ἡ περίπτωσις αὕτη τῆς συλλήψεως τοῦ Κολοκοτρώνη μὲ τὴν κατὰ τὸ 1941 περίπτωσιν συλλήψεως τοῦ στρατάρχου Παπάγου ἐκ μέρους ἀνδρῶν τῆς Χωρ)κῆς κατόπιν διαταγῆς τῶν Γερμανῶν κατακτητῶν!!!. Μία μόνον διαφορὰ ὅτι κατὰ τὸ 1941 ὑπῆρχον τηλέφωνα καὶ ὁ διατιχθεὶς ἀξ)κὸς ἐπεκοινώνησε πρὸ πάσης ἐνεργείας του μετὰ τοῦ μέλλοντος νὰ συλληφθῇ Ἀρχιστρατήγου ὡς καὶ ἡ διαφορὰ πεποιθήσεων, τὸ 1834 ἐπρόκειτο περὶ διαταγῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος, τὸ 1941 περὶ ὑποδούλου.

τος φανατισμὸς τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐναντίον τῶν ἀγωνιστῶν κατὰ τὴν προκειμένην περίοδον.

Τόσον κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν δίκην τῶν ἀγωνιστῶν, ὅσον καὶ ἐπὶ παρεμφεροῦς κατὰ Μακρυγιάννη περιπτώσεως, διαπιστοῦται ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἐπεδείξατο μὲν πειθαρχικότητα καὶ ἀποφασιστικότητα κατὰ τὰς συλλήψεις, ἐπεδείξατο ὅμως καὶ ἐξαιρετικὴν γενναιότητα ψυχῆς καὶ γνώμης διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ Ἀντιβασιλεία διὰ τοῦ Κωλέττη εἶχεν ἐξαποστείλη ἐγκυκλίους εἰς τοὺς Νομάρχας ἵνα συγκεντρώσωσι τὸ ἀποδεκτικὸν ὑλικὸν τῆς ἐνοχῆς τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν συγκατηγορουμένων του, ἰδίᾳ περὶ μιᾶς πρὸς Ρωσσίαν ἀναφορᾶς καὶ περὶ τῆς συνεργασίας μετὰ Ληστάρχου Κοντοβουνήσιου.

43 μάρτυρες κατηγορίας ἐστρατολογήθησαν ὑπὸ τοῦ γενικοῦ στρατολόγου ψευδομαρτύρων Νομάρχου Χριστίδη, ἔναντι ὅμως αὐτῶν 115 ἄτομα προσῆλθον ὡς μάρτυρες ὑπερασπίσεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Δ) τὴς τῆς Μοιραρχίας Τριπόλεως, Μοίραρχος Δεληγιώργης Δημήτριος, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἐφέρετο ἐξυφανθεῖσα καὶ ὠργανωθεῖσα ἡ κατηγορουμένη συνωμοσία.

Ὁ Δεληγιώργης δὲν ἀνῆκεν εἰς τὸ φιλικὸν περιβάλλον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία ἐστήριζεν ἐπ' αὐτοῦ ἐλπίδας διὰ τὸ ἐξολοθρευτικόν της σχέδιον.

Ὁ Δεληγιώργης, ἐναντίον τῶν ἀτομικῶν του συμφερόντων καὶ παρὰ τὰς ἀπειλὰς καὶ πιέσεις τῶν Βαυαρῶν, ἐνεφανίσθη ὡς ἀκατάβλητος γίγας συνειδήσεως καὶ δικαιοσύνης ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ Ἐπίτροπος (εἰσαγγελεὺς) ἢ μᾶλλον ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Βαυαροκρατίας, Μάσσων ἐξοργίζεται ἐκ τῆς στάσεως Δεληγιώργη καὶ ἀπευθύνει πρὸς αὐτὸν αὐστηρὰς παρατηρήσεις, σχεδὸν ἐπιπλήξεις, ἀλλ' ὁ ἥρως τοῦ Μεσολογγίου δὲν κάμπτεται καὶ βεβαιοῖ τὸ ἔθνος καὶ τὴν δικαιοσύνην καταθέτων μετ' ἐπιμονῆς, «Δὲν μπόρεσα νὰ βρῶ τίποτα πιότερο (ἀπὸ τὴ φήμη) γιὰ τὴν ἀναφορὰ ἀπὸ τὲς φῆμες ποὺ ἄκουσα».

Τὴν στάσιν τοῦ Δεληγιώργη ὕμνησαν πολλοί, ἔστω καὶ ἂν κατὰ τὰ ἄλλα, λογοτεχνικὴ ἄδεία ἴσως, ἠδίκησαν τὴν Χωροφυλακήν.

«Πρῶτος μάρτυρας ὑπερασπίσεως παρουσιάστηκε ὁ μοίραρχος τῆς Χωροφυλακῆς Μῆτρος Δεληγιώργης ἢ Δεληγιωργόπουλος. Τ ι μ ὴ σ τ ὸ ν ἀ δ ι ά φ θ ο ρ ο ἄ ν τ ρ α.... Ἡ παρουσία του λοιπὸν σὰ μάρτυρας τῆς ὑπεράσπισης ἔχει, ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὅσα εἶπε, μιὰ ἀνυπολόγιστη ἀξία ποὺ ξεπερνάει κείνη τὴν ἐποχή.

«Ὅπως οἱ δύο δικαστές, ὁ Πολυζωΐδης κι' ὁ Τερτσέτης εἶναι ἀπὸ τότες παράδειγμα καὶ καύχημα τῆς δικαιοσύνης, ὅμοια παράδειγμα καὶ καύχημα γιὰ τὴν ἔνοπλη ἐκτελεστικὴ ἐξουσία τοῦ τόπου μας πρέπει νὰ λογαριάζουμε τὸν μοίραρχο Μῆτρο Δεληγιώργη», ἀποφαίνεται ὁ Φωτιάδης (15β).

Ἡ ἀντιβασιλεία διὰ τὴν στάσιν ταύτην ὤμοσεν ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Μοιράρχου καὶ ἐπεδίωξεν ταύτην κατὰ τὸ ἀτύχημα τοῦ Δεληγιώργη, ἐκραγείσης τῆς Μεσσηνιακῆς ἐπαναστάσεως, εὐτυχῶς ὅμως προσέκοψεν εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Ὄθωνος.

Κατὰ τὸ τέλος τῆς δίκης ἐξεδηλώθη ἡ ἀποφασιστικότης τῶν δύο δικαστῶν καὶ ἡ κωμικοτραγικὴ ἐπέμβασις τοῦ περιφήμου Σχινᾶ «Γραμματέως ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης». Ὁ ὑποτακτικὸς οὗτος τῆς Ἀντιβασιλείας ἐβίασε τοὺς δικαστὰς διὰ τῶν Χωρο-

---

(15β) Δ. Φωτιάδη σελ. 243.

φυλάκων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων δὲν ὑπῆρχε βαθμοφόρος. Δὲν ἐβίασεν ὅμως μόνον τοὺς δικαστὰς ἀλλὰ καὶ τοὺς Χωροφύλακας, ἐκβιάσας τούτους εἰς ἔργα ἀλλότρια καὶ παράνομα. Οἱ σχολιασταὶ ἀναφέρουν ξηρῶς τὸ γεγονός, ἐκφράζονται ὑπὲρ τῶν δικαστῶν ἀλλὰ ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων Χωροφυλάκων δὲν διαθέτουν εἰμὴ λόγους περιφρονητικούς. Ἀποτελεῖ καὶ τοῦτο εὔκολον εὐχαρίστησιν τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ.

Ὁ Στρατηγὸς Μακρυγιάννης ἀφηγεῖται ταυτόχρονον σχεδὸν προσωπικὴν περίπτωσιν καταδιώξεως (15γ). Κατ' αὐτὴν ἡ ἀντιβασιλεία ἐπεχείρησε νὰ δημιουργήσῃ κατηγορίαν κατὰ Μακρυγιάννη διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν Ψύλλα. Ὁ Ὑπουργὸς οὗτος ἠξίωσε ἀπὸ τὸν Δ) τὴν Μοιραρχίας Ἀττικοβοιωτίας Μοίραρχον Βοϊνέσκον νὰ μεταγάγῃ τὸν Μακρυγιάννην εἰς Χαλκίδα.

Ὁ Βοϊνέσκος μὴ δυνάμενος νὰ πράξῃ ἄλλως ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Μακρυγιάννην ὅτι θ' ἀνεχώρει διὰ Χαλκίδα, τελικῶς ὅμως, στηριχθεὶς εἴς τινας διαμαρτυρίας προκρίτων, ὄχι μόνον τὴν Ὑπουργικὴν διαταγὴν δὲν ἐξετέλεσε ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Μακρυγιάννην μετὰ παρρησίας ἀπεκάλυψε τὴν ἀλήθεια. «Ὅτι ὁ Ψύλλας τὸν ἔβγιασε καὶ τὸν Ψύλλα οἱ κεχαγιάδες του Κωλέττης καὶ Μαυροκορδάτος...».

Τὴν ἐπομένην τῆς συλλήψεως τοῦ Κολοκοτρώνη ὁ Μοίρ. Κλεώπας ἀνεχώρησε διὰ Τῆνον μετὰ δυνάμεως ἑνὸς τάγματος πεζικοῦ καὶ μιᾶς ἐνωμοτίας χωροφυλάκων (16). Εἰς Τῆνον ὁ Κλεώπας εὑρέθη πρὸ ἐπαναστατησάντων χωρικῶν, ἀξιούντων τὴν κατάργησιν τῶν φόρων κ.λ.π., συμπεριφερθεὶς δὲ πρὸς αὐτοὺς μετὰ πραότητος καὶ πειστικότητος ἐπέτυχε τὴν ἀναίμακτον ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ τὴν παραπομπὴν τῶν πρωταιτίων ἐνώπιον τοῦ ἐκτάκτου Στρατοδικείου.

Τὸ «Πολιτικὸν σφάλμα» (17) τῆς ἀντιβασιλείας, τῶν βιαίων ἐνεργειῶν κατὰ τῶν ἀντιφρονούντων καὶ δὴ δοξασμένων καὶ γοητείαν ἀσκούντων στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν, καὶ τὰ μέλη αὐτῆς βαθύτατα διήρεσε, καὶ τὰς προλήψεις τοῦ λαοῦ ἐξῆψεν, ἀλλὰ καὶ τὴν διάστασιν καὶ τὸ πεῖσμα τῶν πολιτικοστρατιωτικῶν ἀρχηγῶν ἐπηύξησεν, ὡς ἐπηύξησεν καὶ τὴν ἐπὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν γοητείαν τῶν καταδιωχθέντων καὶ τὴν ἐναντίον τῆς ἀντιβασιλείας ὑποβόσκουσαν ἔντονον δυσαρέσκειαν.

Αἱ ἐκ τούτων συνέπειαι ὑπῆρξαν σχεδὸν ἄμεσοι. Συνεχιζομένης τῆς κατὰ τῶν Κολοκοτρώνη, Πλαπούτα κ.λ.π. δίκης, ἐξεδηλώθησαν τὰ στασιαστικὰ κινήματα Μάνης, καὶ εἶτα Μεσσηνίας καὶ Ἀρκαδίας «ὑποθαλπόμενα καὶ ἔξωθεν» (18). Ἡ ἐν ἑκάστη περιοχῇ δυσαρέσκεια διάφορα εἶχεν αἴτια, ἀλλ' οἱ ἀρχηγοί των ὡς ἀφορμὴν ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν κατὰ τῆς ἀντιβασιλείας δυσαρέσκειαν, δι' ὃ καὶ διὰ τῶν προκηρύξεών των ἐζήτουν ἐθνικὴν συνέλευσιν, κατάργησιν τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ἀνακήρυξιν ὡς ἐνηλίκου τοῦ Βασιλέως (19).

Ὁ Χρ. Νέζερ, ἐν κεφαλαίῳ ΚΕ' τῶν ἀπομνημονευμάτων του (20), ἀφηγούμενος τὰ αἴτια τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Μανιατῶν καὶ τὰς ἐνεργείας τῆς ἀντιβασιλείας

(15γ) Ἀπομνημονεύματα σελ. 358-359 ἐκδόσεως «Μελίσσης».

(16) Ἡ δύναμις τῶν Ταγμάτων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ὑπερέβαινε τοὺς διακοσίους (200) ἄνδρας.

(17) Γ. Ἀσπρέα Α΄ Τόμος 134-136 κ.ε.

(18) Ν. Δραγούμης τομ. Β. σελ. 22.

(19) Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἐπιδιώξεις τῆς Ρωσσικῆς πολιτικῆς, ἢ ἦσαν ἐνέργειαι τοῦ Κλέττη ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἄρμανσμπεργκ ὡς διατείνεται ὁ Δ. Βρατσᾶνος ἐν σελ. 621.

(20) σελ. 145-158.

καὶ τῶν Βαυαρικῶν στρατευμάτων ἀναφέρει καί τινας περιπτώσεις συμβολῆς τῆς χωροφυλακῆς, ἐξ ὧν διακρίνεται ἡ σύνεσις τῶν στελεχῶν τοῦ Σώματος καὶ ἡ ἀνδρεία τῶν ἀνδρῶν τούτου.

«Οἱ Μανιᾶται ἀπήτουν νὰ διατηρήσουν τὰ ἴδια δικαιώματα, ποὺ εἶχον καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὅταν ἐπλήρωναν μόνον φόρον καὶ ἦσαν μόνον κατ' ὄνομα ὑποτεταγμένοι» καὶ «οἱ Μανιᾶται ἔκαμνον συχνὰς λεηλασίας εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Καλαμῶν, διὰ νὰ πορίζωνται τροφάς, ἡ δὲ ἀντιβασιλεία δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπομείνῃ τὴν ὕπαρξιν κράτους ἐν κράτει» (21).

Πρὸς ὑποταγὴν τῶν Μανιατῶν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως ἐστάλη μία διλοχία Βαυαρικοῦ στρατοῦ, ἥτις ὄχι μόνον ἠτύχησεν ἀλλὰ καὶ ἀντικείμενον σαδιστικῶν ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους τῶν Μανιατῶν ἐγένετο.

Διὰ τὸν ἐξευτελισμὸν τοῦτον ἡ ἀντιβασιλεία διέταξε δυνάμεις Βαυαρικοῦ στρατοῦ ἀφικνουμένας ἐκ Τεργέστης (δυνάμεως 4 Ταγμάτων) ν' ἀποβιβασθῶσιν εἰς Γύθειον καὶ ἐκεῖθεν ἐπιτιθέμεναι νὰ ὑποτάξωσι τοὺς Μανιάτας. «Μόλις τὰ στρατεύματα ταῦτα ἔφθασαν εἰς Μαραθονῆσι (Γύθειον) καὶ ἀπεβιβάσθησαν (22), ὁ ἐκεῖ ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἀπέτρεψε τοὺς διοικητάς των νὰ προχωρήσουν καὶ τοὺς κατέδειξε ὅτι ἦσαν δύσβατα ὄρη, ὅπου οἱ στρατιῶται δὲν εὕρισκον κανένα πόρον συντηρήσεωνς... θὰ ἦτο δὲ ἀδύνατος ἡ προφύλαξις καθὼς καὶ ἡ ἐκτόπισις τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς (23) προσέθεσεν ὅτι δι' ὅλα αὐτὰ ἔπρεπε νὰ ἐρωτηθοῦν πρῶτον οἱ ἐν Ναυπλίῳ, διὰ νὰ μὴ κινδυνεύσουν οἱ νεοφθασμένοι, καὶ κυρίως, διότι, ὄντες ὅλοι νέοι καὶ ξένοι πρὸς τὸ κλῖμα τῆς χώρας, θὰ εἶχον ν' ἀντιμετωπίσουν διπλᾶς δυσκολίας διὰ τὴν σωτηρίαν των. Ἀλλὰ ὁ Βαυαρὸς Ἀρχηγὸς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφασίσῃ τίποτε, διότι πολὺ εὐκόλως θὰ ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἀνίκανος καὶ δειλός». (24)

Οἱ Βαυαροὶ ἐλησμόνησαν ἢ δὲν ἐγνώριζον ὅτι ὁ κλεφτοπόλεμος παρ' Ἕλλησιν εἶχε ἀναχθῆ εἰς ἐπιστήμην καὶ τὴν ἑπομένην τῆς διεισδύσεώς των εἰς τὴν Μάνην προσβληθέντες ὑπὸ τῶν Μανιατῶν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ὑποστάντες πανωλεθρίαν.

Παρὰ τὴν μὴ ἀποδοχὴν τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Πετμεζᾶ, ἡ χωροφυλακὴ ἐκινητοποιήθη καὶ ὅταν ἐκ τῶν παρακολουθήσεών της διεπίστωσε τὴν ἐπικειμένην πανωλεθρίαν, ὁ Ὑπομ. Γούσης δι' ἐκτάκτων ἀγγελιαφόρων ἐφίππων χωροφυλάκων εἰδοποίησεν τὸν Στρούτς καὶ τὸν Προϊστάμενόν του Μοίραρχον, λαβὼν δὲ ἐντολὴν ἔσπευσε διὰ τῶν ὅσων διέθετε μικρῶν δυνάμεων εἰς ἐνίσχυσιν τῶν Βαυαρῶν τοῦ Στρούτς τεθεὶς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τούτου τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ ὁ καταφθάσας Πετμεζᾶς.

Εἰς τὰ γενικὰ ἀρχεῖα Κράτους εὕρηται ἀναφορὰ τοῦ Γούση πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν γεγονότων καὶ τῆς παρὰ τῆς χωροφυλακῆς παρασχεθείσης πολεμικῆς συνδρομῆς, ἐν ᾗ ἐπιλέγων γράφει: «Οἱ χωροφύλακες ἐπέδειξαν εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν τὴν μεγαλειτέραν δυνατὴν ἀνδρείαν». Ἐτραυματίσθη ὁ χωροφύλαξ τῆς 40ῆς Ἐνωμοτίας Νικόλαος Πολίτης καὶ ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ τῆς 35ης ἐνωμοτίας Σάββας. Ἡ προσπάθεια καὶ συμβολὴ τῶν τριῶν ἐνωμοτιῶν

---

(21) Νέζερ Αὐτόθι — Ἱστορία Κ. Παππαρηγοπούλου — Καρολίδου βιβλίον 16 σελ. 228. Γ. Κρέμου σελ. 1050.

(22) 14-27 Μαΐου 1834.

(23) Μοιρ. Πετμεζᾶς Δ)τὴς Μοιραρχίας Λακωνίας.

(24) Νέζερ σελ. 150-151. Ἀρχηγὸς τῶν Βαυαρῶν ἦτο ὁ Συν)ρχης Στρούτς.

χωροφυλακῆς καὶ ἄλλων τινῶν στρατολογηθέντων ἐκτάκτως ἰδιωτῶν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεταβάλῃ τὴν κατάστασιν τῶν εἰς φυγὴν τραπέντων Βαυαρῶν.

Εἰς ἐνίσχυσιν τῶν Βαυαρῶν μετὰ τῆς χωροφυλακῆς ἔσπευσε καὶ ὁ λεβεντόκορμος Κατσᾶκος, ὅστις διὰ τὴν προσφοράν του διωρίσθη ὡς ὑπεράριθμος Μοίραρχος.

Ἀντιβασιλεία καὶ Κυβέρνησις ἐθορυβήθησαν σοβαρώτατα, δι' ὃ καὶ ὠργάνωσαν τρίτην πολυπληθῆ ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Μάνης ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σμάλτς.

Ὁ Σμάλτς ἐκινήθη ἀμέσως ἐπικεφαλῆς στρατιᾶς 6.000 ἀνδρῶν, Βαυαρικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ στρατολογηθέντων ἐκτάκτως ἀτάκτων ὑπὸ τοὺς παραχρῆμα ἀποφυλακισθέντας Χατζηχρῆστον καὶ Γρίβαν. Εἰς τὴν δύναμιν ταύτην προσετέθη καὶ δύναμις 500 Μανιατῶν συγκεντρωθεῖσα ὑπὸ Κατσάκου.

Ἐπίσης εἰς τὴν στρατιὰν συμμετεῖχεν καὶ μία ἴλη ἐφίππου χωροφυλακῆς (25), ἐπιτοπίως δὲ ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἡ διὰ 5 ἐνωμοτιῶν ἐνισχυθεῖσα δύναμις τῆς Μοιραρχίας Λακωνίας ὑπὸ τοὺς Μοιρ. Πετμεζᾶν καὶ Ὑπομοίρ. Γούσην.

Ἀποστολὴ τῆς στρατιᾶς ταύτης ἦτο ὁ δι' ἀποκλεισμοῦ πειθαναγκασμὸς εἰς ὑποταγὴν τῶν Μανιατῶν, πλὴν ἡ ἐπιθετικότης καὶ προκλητικότης τῶν Μανιατῶν ἐδημιούργησε σειρὰν ἐπιχειρήσεων.

Αἱ κατὰ ταῦτα ἐπιχειρήσεις καὶ ὁ ἀποκλεισμὸς δὲν ἔσχον τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα, δι' ὃ καὶ ἡ Κυβέρνησις κατέφυγεν εἰς τὴν πειθὼ καὶ ἡ στρατιὰ ἀποχωρήσασα παρέδωκε τὴν τήρησιν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως εἰς τὴν χωροφυλακήν. «Ἔτσι ἡ Κυβέρνησις διέταξε ν' ἀναχωρήσουν τὰ στρατεύματα. Ἔμεινε δὲ ἐπὶ τῶν συνόρων (26) ἀπόσπασμα ἐφίππου χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ἔμελλε διαρκῶς νὰ περιπολῇ» (27).

Ἡ πειθὼ ἀνετέθη εἰς τοὺς Βαυαρὸν Ταγματάρχην Φέδερ, Μοίραρχον Κατσᾶκον καὶ ἄλλους παράγοντας τῆς Μάνης, ἀλλ' οἱ Μανιᾶται ἔναντι τῶν προτάσεων τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἐπεδείξαντο ἑνιαίαν γραμμήν, ὡρισμένοι ὑπετάσσοντο, ἄλλοι ἐξεγείροντο καὶ ἄλλοι ἐπετίθεντο καὶ ἀπῃτήθη δίμηνον χρονικὸν διάστημα ἵνα ἀποκατασταθῇ ἡ τάξις. Ὁ Φέδερ κατέταξε τοὺς ὑποτασσομένους εἰς εἰδικὰ ὑπ' αὐτοῦ καταρτισθέντα σώματα καὶ ἡ Κυβέρνησις ηὔξησε τὴν δύναμιν τῆς χωροφυλακῆς κατὰ 30 ἐνωμοτίας (28), ἵνα διευκολύνῃ τὴν κατάταξιν εἰς αὐτὴν μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ Μανιατῶν, ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐδυσπίστουν ὡς πρὸς τὰς ἀποδοχάς, οἱ δὲ ἀρχηγοί των ἐπεζήτουν νὰ διορισθῶσιν Μοίραρχοι, ὡς ὁ Κατσᾶκος. Ἰδοὺ μία περικοπὴ ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντος ὑπασπιστοῦ του Μοιρ. Μοράντη (29).

> «Καθημερινῶς ἔρχονται ἀπὸ τὰ χωρία ἄνθρωποι διὰ νὰ καταταχθοῦν εἰς τὴν χωρ)κὴν καὶ μᾶς λέγουν ὅτι εἶναι ἀπεσταλμένοι νὰ ἴδουν ἐὰν πράγματι ἀληθεύουν ὅσα αἱ ἐκεῖ ἀρχαὶ τοὺς λέγουν καὶ νὰ μάθουν τί μισθὸν

---

(25) Νέζερ σελ. 151.

(26) Μεταξὺ Μάνης καὶ πεδιάδος Καλαμῶν.

(27) Χρ. Νέζερ σελ. 157.

(28) Ἐτησία ἐγκύκλιος (Διαταγὴ) Στρατοῦ 31 Δεκεμβρίου (12 Ἰανουαρίου 1835) 1834, Α. Πετσάλη σελ. 272.

(29) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

θὰ παίρνουν κατατασσόμενοι εἰς τὸ Σῶμα. Οἱ καπεταναῖοι ὅμως καὶ οἱ ἀφεντάδες ζητοῦν νὰ καταταχθοῦν μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ Μοιράρχου, ὅπως ἔγινε διὰ τὸν Κατσᾶκον, λέγουν δὲ ὅτι αὐτοὶ ἐπολέμησαν περισσότερον ἀπὸ αὐτὸν καὶ δικαιοῦνται πιὸ πολὺ τὸν βαθμὸν τοῦ Μοιράρχου».

Ὁ Μοίραρχος Λακωνίας, Πετμεζᾶς, ἐπικεφαλῆς πέντε ἐνωμοτιῶν ἐκινεῖτο ἀνὰ τὴν Μάνην ἐπαγρυπνῶν καὶ εὐτακτῶν ἀλλὰ καὶ ἀντιμετωπίζων συνεχῶς ἐπιθέσεις, κατὰ μίαν δὲ τοιαύτην ἐπίθεσιν συνήφθη κρατερὰ μάχη τὴν 3 Ἰουλίου 1834, ἥτις ὑπῆρξεν καταστρεπτικὴ διὰ τοὺς Μανιάτες. Ἄνω τῶν 20 ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν καὶ 40 συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι.

Μετὰ τὴν εἰρήνευσιν τῆς Μάνης, τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4273 διαταγῆς του ἐζήτησε νὰ τοῦ ὑποβληθῶσι προτάσεις πρὸς ἀπονομὴν ἠθικῶν ἀμοιβῶν εἰς τοὺς διακριθέντας ἄνδρας. Ὁ σεμνός, ἀντικειμενικὸς καὶ ρεαλιστὴς Πετμεζᾶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 469 ἀπὸ 5) 17 Σ) βρίου 1834 ἀναφορᾶς του, ἀνέφερεν, «ἑπόμενος εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 4273 διαταγὴν τοῦ Ἀρχηγείου σπεύδων ν' ἀναφέρω ὅτι οἱ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν μου ἀξιωματικοί, ἐνωμοτάρχαι καὶ χωροφύλακες ἐφέρθησαν μὲ ζῆλον, προθυμίαν καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς δεινὰς περιστάσεις τοῦ Νομοῦ μας...»

Ὁ Μάουερ εἰς τοὺς ἀπονεμομένους πρὸς τὴν χωροφυλακὴν τίτλους συμπεριλαμβάνει καὶ τοιούτους διὰ τὴν συμμετοχήν της εἰς τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Μάνης.

Δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποπερατωθῆ ἡ γαλήνευσις τῆς Μάνης καὶ νέα ἐξέγερσις, ἡ τῆς Μεσσηνίας, συνεκλόνισε τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν. Οἱ Γηραιοὶ Μεσσήνιοι ὁπλαρχηγοὶ καὶ πολεμάρχαι Μῆτρος Πέτροβας ἐκ Γαλάντζας (30), Ἀσημάκης Σεργόπουλος ἐκ Δημητσάνης, ὁ Ι. Γκρίτζαλης ἐκ Ψάρι, οἱ ἀδελφοὶ Μῆτρος καὶ Κόλιας Πλαπούτας καὶ ἄλλοι, οἵτινες συναχθέντες τὴν 27 Ἰουλίου 1834 εἰς Μπέλεσι ἐκήρυξαν ἐπανάστασιν ἐπὶ σκοπῷ ἐκδιώξεως Ἀντιβασιλείας καὶ Βαυαρῶν καὶ ἐκθρονίσεως τοῦ Ὄθωνος.

Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐπαναστάσεως κατένειμον ἑαυτοῖς τοὺς ἐδαφικοὺς τομεῖς δράσεως καὶ ἀμέσως ἤρξαντο αἱ ἐπιχειρήσεις κατὰ τῶν ἑστιῶν τῆς κρατικῆς δυνάμεως εἰς ὁλόκληρον τὸν Νομὸν Μεσσηνίας καὶ τὴν ἐπαρχίαν Γορτυνίας.

Εἰς Ἀσλάναγα συνάπτεται σκληρὰ σύγκρουσις μεταξὺ ἐπαναστατῶν καὶ μιᾶς ἐνωμοτίας χωροφυλακῆς. Ὀκτὼ χωροφύλακες ἐφονεύθησαν καὶ οἱ ἐπαναστάται προχωροῦν.

Τὴν 29 Ἰουλίου ὁ ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν Γκρίτζαλης προσποιούμενος τὸν μετανοήσαντα, συνέλαβεν ἐν Κυπαρισσίᾳ τὸν Διοικητὴν τῆς Μοιραρχίας Μεσσηνίας Μοίρ. Ἀντ. Μαυρομιχάλην καὶ ἐν συνεχείᾳ τοὺς ὀλίγους χωροφύλακας οὓς ἐφυλάκισεν εἰς Ψάρι, ἕδραν τῆς περιφερείας δράσεώς του (31).

Ἄλλοι ἐπαναστᾶται ἐπολιόρκησαν τὴν Ἀνδρίτσαιναν, διότι ὁ λαὸς παρέμεινεν πιστὸς εἰς τὸ κράτος. Ὁ Δ) τὴς Μοιραρχίας Ἀρκαδίας Δεληγεώργης πληροφορηθεὶς

(30) Ὅταν εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1950 ἐκδοθεῖσαν ἐργασίαν ἡμῶν «Ἡ Σλαβικὴ καὶ Κομμουνιστικὴ ἐπιβουλὴ καὶ ἡ Ἀντίστασις τῶν Μακεδόνων» ἐσκιαγραφοῦσαμεν τὸν ἀείμνηστον Σταῦρον Πέτροβαν, Δ)ντὴν Νομαρχίας καὶ Νομάρχην Καστορίας κατὰ τὴν Κατοχήν, ὡς Νέστορα (σελ. 109) δὲν εἴχομεν μελετήσει τὸν ἀποκαλοῦντα τὸν πρόγονον τούτου Μῆτρον Πετροβαν ὡς Νέστορα τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, ἱστορικόν.

(31) Δ. Βρατσάνου σελ. 63.

τὰ τῆς πολιορκίας τῆς Ἀνδριτσαίνης ἐκινήθη μεθ' ὅσης εἶχεν δυνάμεως κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ἀλλὰ ἠτύχησεν ὡς ἀνωτέρω ἐν Κεφ. Γ' διελάβομεν.

Ἡ Ἀντιβασιλεία διέταξεν γενικὴν κινητοποίησιν, ἐπισημοποιηθεῖσαν διὰ τοῦ ἀπὸ 9)21 Αὐγούστου 1834 Β.Δ. (32), δι' οὗ ἐκηρύχθη καὶ ὁ στρατιωτικὸς νόμος. Ἐπεστρατεύθησαν ἐχθροὶ καὶ φίλοι καὶ ἐκεῖνοι μάλιστα οἵτινες εἶχον κατηγορηθῆ ὡς συνωμόται τοῦ Κολοκοτρώνη.

Ὁ Μοίραρχος Κατσᾶκος ἐπικεφαλῆς δυνάμεως στρατολογηθέντων παρ' αὐτοῦ Μανιατῶν καὶ δύο ἐνωμοτιῶν χωροφυλάκων, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχιστρατήγου «Σμάλτς, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ Βαυαρικῶν δυνάμεων ἐπετέθη ἐκ τοῦ τομέως τῆς Λακωνίας καὶ εἰς συναφθείσας μάχας κατενίκησεν τοὺς ἐπαναστάτας, φθάσας δὲ εἰς Ψάρι ἠλευθέρωσεν τοὺς ἐκεῖ φυλακισμένους, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοὺς Μοιράρχους Δεληγεώργην καὶ Μαυρομιχάλην.

Ἕτερα κυβερνητικὰ στρατεύματα ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χατζηχρήστου, μαχόμενα, τὴν 9 Αὐγούστου ἀντεπαρετάχθησαν τῶν ἐπαναστατῶν παρὰ τὸ χωρίον Σοῦλον, ἔνθα ἐδόθη ἡ ἀποφασιστικὴ μάχη καὶ κατετροπώθησαν οἱ ἐπαναστᾶται. Τῶν Κυβερνητικῶν στρατευμάτων ἓν τμῆμα ὑπὸ τὸν Κανέλον Δεληγιάννην ἀπετελεῖτο ἐξ ἐθνοφυλάκων καὶ δύο ἐνωμοτιῶν χωροφυλάκων (33).

Ὁ Χατζηχρῆστος δὲν ἦτο μόνον ἥρως ἀλλὰ καὶ λίαν ἀντικειμενικὸς (34), ἀναλύων δὲ τὰ τῆς παρὰ τὸ Σοῦλον μάχης καὶ ἐξαίρων τὴν ἐπιδειχθεῖσαν γενναιότητα καὶ αὐτοθυσίαν τῶν Κυβερνητικῶν στρατευμάτων, διακρίνει τοῦ συνόλου τὸν ἡρωϊσμὸν καὶ τὴν ἀποφασιστικὴν συμβολὴν τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς ἐν γένει καὶ ἐπὶ μέρος. Οὕτω, ἀναφέρει ὅτι ἐνῶ ἐπλησίαζεν ἡ ἐπέλευσις τῆς νυκτὸς καὶ ὁ ἀγὼν δὲν εἶχεν εἰσέτι κριθῆ, ὁ ἐνωμοτάρχης Γεώργιος Βέλος μετὰ τῶν ἐφίππων χωροφυλάκων Παν. Κωνσταντίνου καὶ Δ. Σπάση ὥρμησαν ἀκάθεκτοι κατὰ τῶν ἐπαναστατικῶν γραμμῶν ὑπὸ τὴν βροχὴν τῶν ἀντιπάλων πυρῶν.

Ὁ ἵππος τοῦ χωροφύλακας Σπάση φονεύεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ Σπάσης τραυματίζεται, ἀλλ' οἱ ἥρωες, μηδ' αὐτοῦ τοῦ πεζοῦ καταστάντος καὶ τραυματίου Σπάση ἐξαιρουμένου, ἀκάθεκτοι καὶ περιφρονοῦντες τὸν θάνατον φθάνουν εἰς τὸν ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν κατεχόμενον περίβολον τῆς ἐκκλησίας, ἁρπάζουν ἐκ τῶν ἐπαναστατικῶν χειρῶν μίαν ἐπαναστατικὴν σημαίαν τοῦ «Φοίνικος» καὶ ἐπανέρχονται θριαμβευτικῶς πρὸ τῶν Κυβερνητικῶν στρατευμάτων.

Τὸ κατόρθωμα τῶν χωροφυλάκων φανατίζει τὰ κυβερνητικὰ στρατεύματα καὶ τὰ παρασύρει εἰς γενικὴν ἐπίθεσιν, ἧς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἄτακτος πλέον φυγὴ καὶ διάλυσις τῶν ἐπαναστατῶν (35).

Κατ' ἄρθρον 7 τοῦ περὶ κηρύξεως στρατιωτικοῦ Νόμου καὶ συστάσεως ἐκτάκτου στρατοδικείου διὰ τὴν παραπομπὴν τῶν στασιαστῶν Β.Δ. ἔδει: «Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ

---

(32) Α. Πετσάλη σελ. 239-241.

(33) Ἔκθεσις Χατζηχρήστου - Δ. Βρατσάνου σελ. 63.

(34) Βλέπε περιγραφὴν τούτου Χρ. Νέζερ Κεφ. ΚΣΤ σελ. 159, αὐτόθι καὶ ἐν σελ. 164-165 βλέπε μεθόδους ἐπιβολῆς κυρώσεων ἐπὶ προδιδόντων τὸν στρατόν του. Ὁ Χατζηχρήστος οὐχὶ πολὺ βραδύτερον κατὰ τὴν καταστολὴν τῆς Μεσ. ἐπαναστάσεως καὶ παρὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἐπιτίμησιν διὰ τὸν θάνατον τοῦ Καπετὰν Λάμπρου, ἐθανάτωσε τὸν φίλον τοῦ Κωλέττη Ἀρ. Κουβαράν.

(35) Ἐκθέσεις Χατζηχρήστου καὶ Νομοεπιθεωρητοῦ Δεληγιάννη.

τοῦ δικαστηρίου, τοῦ ἐξεταστικοῦ Δικαστοῦ, καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἐνόχων καὶ τὴν κράτησιν αὐτῶν, θέλει δοθῇ ἐκτὸς τῶν στρατευμάτων καὶ μία ἐνωμοτία χωροφυλακῆς».

Αἱ φυλακαὶ Τριπόλεως καὶ Κυπαρισίας κατεκλύσθησαν ὑπὸ τῶν συλληφθέντων ἐπαναστατῶν, ἔνιοι δὲ ἐκ τῶν πρωτεργατῶν μετήχθησαν καὶ εἰς Ναύπλιον (36). Ὅλην τὴν ἐργασίαν τῆς διακινήσεως τῶν κρατουμένων τούτων ἐξετέλεσεν μετ' ἀπολύτου ἀκριβείας ἀλλὰ καὶ κοσμιότητος ἡ χωροφυλακή.

Κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν ἐκινήθη καὶ ἡ δύναμις τῆς Μοιραρχίας Ἀχαϊοήλιδος, ἀπόσπασμα τῆς ὁποίας, ὑπὸ τὸν Ὑπομοίραρχον Βρονικόφσκυ, τὴν 9)22 Αὐγούστου ἐπετέθη κατὰ ὁμάδος ἐπαναστατῶν εἰς θέσιν «Περιβόλι τοῦ Μαύρου», πλησίον τοῦ Ἀλφειοῦ, ἣν διεσκόρπισε καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγήν.

Ὁ Νομάρχης Ἀχαϊοήλιδος Γ. Γλαράκης εἰς ἔκθεσίν του ἔγραφεν, «Ἀναφέρω τὸν γενναῖον Ὑπο)ρχον κύριον Βρονικόφσκυ, ὅστις ἔδειξε τὴν πλέον μεγαλειτέραν ἀνδρείαν καὶ ἀρίστην τόλμην καὶ φ ρ ό ν η σ ι ν κατὰ τῶν ἀνταρτῶν».

Ἐν τῇ αὐτῇ ἐκθέσει ἐξαίρεται ἡ γενναιότης τῶν ἐφίππων καὶ πεζῶν χωροφυλάκων, οἵτινες ὡς μοναδικὴν ἀνταμοιβὴν ἐζήτουν νὰ γνωσθῇ ἡ πιστὴ καὶ ἔνορκος ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντός των.

Ἡ Ἀντιβασιλεία, μετὰ τὴν καταστολὴν τῶν ἐπαναστάσεων καὶ ἰδίως τῶν δύο ἐκ τούτων Μεσσηνίας καὶ Μάνης καὶ μετὰ τινας καταδίκας ἀλλὰ καὶ ἐκτελέσεις διαφόρων ἐπαναστατῶν, προέβη εἰς τὴν ἄρσιν τῶν στρατιωτικῶν μέτρων διὰ τοῦ ἀπὸ 13 (25) Σ)βρίου 1834 Β.Δ. (37).

Παραλλήλως διὰ διαφόρων Β.Δ. ἀπενεμήθησαν διάφοροι ἠθικαὶ καὶ ὑλικαὶ ἀμοιβαὶ εἰς τοὺς σπουδαίως συμβαλόντας εἰς τὴν καταστολὴν τῶν στασιαστικῶν καὶ ἐπαναστατικῶν ἐκδηλώσεων.

Ἤδη εἶχε καθιερωθῇ ὅπως τὰ τοιαῦτα Δ)τα κοινοποιοῦνται, ὅσον ἀφορᾷ τὴν γενικὴν ἐνημέρωσιν, περιληπτικῶς διὰ γενικῶν διαταγῶν τοῦ Στρατοῦ, ἡ τοιαύτη δὲ τῆς 31 Δ)βρίου 1834 (12 Ἰανουαρίου 1835) (38) εἶναι ὁ καθρέπτης τῶν μεταβολῶν ἐν γένει, ἠθικῶν ἀμοιβῶν κ.λ.π. διὰ τὸ ἔτος 1834.

Ἀνωτέρω ὡμιλήσαμεν περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Ἠλ. Κατσάκου ὡς ὑπεραρίθμου Μοιράρχου διὰ τὰς ἐν τῇ Μάνῃ ὑπηρεσίας του.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Κατσᾶκος ἦτο ὑπεράριθμος ἐν τῷ Σώματι τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι Μανιᾶται ἀρχηγοὶ ἐζήτουν νὰ ὀνομασθῶσι Μοίραρχοι καὶ αὐτοὶ ὡς Κατσᾶκος, ὁ Βασιλεὺς ἅμα τῇ ἐνηλικιώσει του προήγαγε τὸν Κατσάκον εἰς Ταγματάρχην καὶ τὸν προσέλαβεν ὡς ὑπασπιστήν του, καθωρίσας δι' αὐτὸν ἰδιαιτέραν στολὴν καὶ ἰδιαιτέραν ἱπποσκευὴν διὰ τοῦ ἀπὸ 2-8-1835 Β.Δ. (39), ὡς καὶ ἀνωτέρω διελάβομεν.

Εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς Φρ. Γκραγιὰρ ἀπενεμήθη ὁ Σταυρὸς τῶν Ταξιαρχῶν, εἰς τοὺς Μοιρ. Πετμεζᾶν καὶ ὑπομ. Μανιάτην ὁ Ἀργυροῦς Σταυρὸς κλπ. Ἀμοιβαί, ἠθικαὶ καὶ ὑλικαί, ἀπενεμήθησαν καὶ εἰς τοὺς ὁπλίτας, μεταξὺ τῶν ὁποίων

---

(36) Δ. Βρατσάνου σελ. 63.

(37) Α. Πετσάλη σελ. 262.

(38) Αἱ ἐντὸς παρενθέσεως τιθέμεναι ἡμερομηνίαι ἀφοροῦν τὸ νέον ἡμερολόγιον ὅπερ ἠκολουθεῖτο ἐν Εὐρώπῃ.

(39) Α. Πετσάλη σελ. 337.

εἶναι καὶ ἡ ἀπονεμηθεῖσα 50δραχμος ὑλικὴ ἀμοιβὴ εἰς τὸν διακριθέντα κατὰ τὴν μάχην τοῦ Σούλου ἔφιππον χωροφύλακα Παναγιώτην Κωνσταντίνου. Ὁ ἀγέρωχος ὅμως καὶ ὑψηλόφρων ἐκεῖνος, Μωραΐτης, χωροφύλαξ ἠρνήθη νὰ «πληρωθῇ» διὰ χρημάτων διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, δώσας οὕτω ἓν ὡραιότατον μάθημα περὶ καθήκοντος καὶ ἀμοιβῶν.

Ὁ προϊστάμενός του Μοίραρχος εὑρέθη εἰς δύσκολον θέσιν ἀναγκασθεὶς ν' ἀναφέρῃ τὴν ἄρνησιν, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς παρατιθεμένης ὑπ' ἀριθ. 135 ἀπὸ 7)19 Φ)ρίου 1835 πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἀναφορᾶς του (40).

«Κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπ' ἀριθ. 6562 Δ)γῆς τοῦ Ἀρχηγείου ἀναφέρομεν εἰς τὸ ἴδιον ὅτι ὁ ἱππεὺς χωροφύλαξ Παν. Κωνσταντίνου δὲν ἐδέχθη τὴν πεντηκοντάδραχμον ἀμοιβήν.

Ἡ Μοιραρχία ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ νὰ τῆς ἀναφέρῃ τὸ αἴτιον, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐδέχθη τὴν εἰρημένην ἀμοιβήν, ἀλλ' ἕως σήμερον δὲν ἀνέφερεν, ἀλλὰ προφορικῶς μᾶς εἶπεν, ὅτι ἔκαμε τὸ χρέος του ὡς πιστὸς στρατιώτης τῆς Α. Μ. καὶ δὲν τὸ ἔκαμε διὰ χρήματα. Γνωστοποιοῦντες αὐτὸ εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον, ἂς διατάξῃ τὰ δέοντα.

Μ. ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗΣ — Μοίραρχος

Καίτοι εἶχον κατασταλῆ ἅπασαι αἱ κατὰ τὸ 1834 ἐξεγέρσεις τῶν κατοίκων, ἐν τούτοις εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἔφθανον διάφοροι εἰδήσεις περὶ προσπαθειῶν διὰ νέας ταραχάς, δι' ὃ ὁ τότε Γραμματεὺς (Ὑπουργὸς) ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Βαυαρὸς Γουλιέλμος Λεζουΐρος ἀπηύθυνε τὴν κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 3107)1-9-1834 διαταγὴν πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς (41).

«Εἶναι σχεδὸν ἀποδεδειγμένον ὅτι τὰ πνεύματα τῶν φατριῶν δὲν ἐξαλείφθησαν εἰσέτι, εἰς τὴν Μεσσηνίαν καὶ ὅτι προσπαθοῦν, ὡς ἐκ διαφόρων ἐγγράφων πληροφοροῦμαι, ν' ἀνανεώσουν τὰς ταραχάς.

«Χρέος τοῦ ἀξ)κοῦ τῆς χωροφυλακῆς εἶναι νὰ ἀπομακρύνεται εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀπὸ κάθε φατρίαν, νὰ προσέχῃ τὰ μέγιστα τὴν διαγωγήν του, διὰ νὰ φαίνεται πάντοτε ἀνεξάρτητος καὶ ἀμερόληπτος, ὄχι μόνον ἀπέναντι τῶν ἀνωτέρων του, ἀλλὰ καὶ τοῦ δημοσίου' ὥστε νὰ μὴν δίδει αἰτίαν ὑποψίας, ὡς πρὸς τὴν δημοσίαν του θέσιν (42).

«Θέλετε κάμει προσεκτικοὺς τοὺς ἀξ)κοὺς τῆς χωροφυλακῆς τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων περὶ τούτων, ἂν καὶ εἰς τὰ ὀρθὰ φρονήματα καὶ τὸ καλὸν πνεῦμα των δὲν ἔχω οὐδὲ τὴν π α ρ α μ ι κ ρ ὰ ν ἀ μ φ ι β ο λ ί α ν».

Τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἀκεραιότητα καὶ ἀνόρθωσιν τῆς Ἑλλάδος εἶχον ἐγγυηθῆ καὶ ἀναλάβει αἱ τρεῖς Μ. δυνάμεις, Ἀγγλία, Γαλλία καὶ Ρωσσία, εἰς ἃς διὰ τοῦ Ὄθωνος εἶχε προστεθῆ καὶ ἡ Βαυαρία.

Αἱ δυνάμεις ὅμως αὗται κατὰ κανόνα ἀλληλοϋπεβλέποντο πάντοτε, ἰδίως ὅμως μεταξὺ τῶν δύο πρώτων καὶ τῆς Ρωσσίας τὸ χάσμα καὶ αἱ διαφοραὶ ἦσαν τοιαῦται, ὥστε τόσον ἡ Ἀγγλία ὅσον καὶ ἡ Γαλλία νὰ κόπτονται πάντοτε καὶ νὰ ὑποστηρίζω-

---

(40) Γ. Α. Κράτους.

(41) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

(42) Ἐνταῦθα διατυποῦνται συστάσεις μὴ ἀπηλλαγμέναι ὑπαινιγμῶν ἀορίστων, ἀποτέλεσμα οἱονεὶ Βαυαρικῆς δυσπιστίας. Τοῦτο κατωτέρω τὸ ἐπανορθώνει.

σιν ἀμετακλήτως τὴν Τουρκικὴν ἀκεραιότητα, ἵνα χρησιμοποιῶσι τὴν Τουρκίαν πρὸς ματαίωσιν τῶν Ρωσσικῶν σχεδίων.

Ἡ τοιαύτη ὅμως πολιτικὴ ἀπετέλει ἐκ τῶν προτέρων καταδίκην πάσης Ἑλληνικῆς εἰς βάρος τῆς Τουρκίας προσπαθείας καὶ πρόκριμα αὐστηρῶν κυρώσεων κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἡγουμένων τῆς Μεγαλοϊδεατικῆς πολιτικῆς.

Ἀντίπαλος τῆς τοιαύτης, Ἀγγλικῆς κυρίως, πολιτικῆς ὑπῆρξεν ἡ φιλορωσσικὴ ἐν Ἑλλάδι μερίς, ἥτις περιελάμβανε τότε ἁγνοὺς ἰδεολόγους, μεγαλοϊδεάτας.

Εἰς ἐνεργείας τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς ἀποδίδεται καὶ ἡ σύλληψις καὶ καταδίκη τοῦ Κολ οκοτρώνη κ.λ.π. (43), ὅστις ἐθεωρεῖτο σοβαρὸς παράγων τῆς φιλορωσσικῆς μερίδος.

Τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας ἀκολουθοῦντα καὶ αὐτὰ τὸ ρεῦμα τῆς ἀνθρωπίνης ματαιδοξίας ἔσπευδον νὰ φανοῦν πλέον εὐάρεστα ὡς μονάδες, δι' ὃ καὶ ὁ καθεὶς ἐκ τούτων ἐκατηγόρει καὶ ἐραδιούργει κατὰ τῶν ἄλλων, πιστεύων ὅτι αὐτὸς θὰ ἀποβῇ ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Πάλμερστων. Ὁ Πάλμερστων ὅμως εἶχεν τὸν «ἄνθρωπόν του», τὸν Ἄρμανσμπεργκ, καὶ δὲν ἐδέχετο οὐδεμίαν κατ' αὐτοῦ αἰτίασιν (44).

Κατ' ἀξίωσιν τοῦ Πάλμερστων ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβῖκος ἀνεκάλεσε τοὺς ἀντιπολιτευομένους τὸν Ἄρμανσμπεργκ Μάουρερ καὶ Ἄβελ (45).

Ἀφηγούμενος ὁ Μάουρερ τὰ τῆς ἀνακλήσεως καὶ τῶν δυσμενῶν προθέσεων κατ' αὐτοῦ ὡρισμένων παραγόντων γράφει (46).

«Ὅταν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Κος LESUIRE ἔλαβε μέτρα διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐνδεχομένως βία κατ' ἐμοῦ καὶ τοῦ Ἄβελ, παρουσιάσθη εἷς Ἕλλην ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, ὅστις ἐξ ὀνόματος τοῦ Σώματός του ἐζήτησεν τὴν ἄδειαν νὰ συλλάβῃ αὐτὸν τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ἀφ' οὗ εἶχαν ὁρκισθῇ πίστιν εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν».

Τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἀξιομνημόνευτος ἡ τοιαύτης ἀφοσιώσεως εἰς τὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον ἐξεπροσώπουν τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας, ἔκτασις καὶ προκαλεῖ τὸ ἐνδιαφέρον ἡ ἄγνοια τῶν τεκταινομένων.

Μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῶν Μάουρερ καὶ Ἄβελ ὁ Ἄρμανσμπεργκ ἀπέβη πανίσχυρος μέχρι τῆς ἐκχυλίσεως τοῦ ποτηρίου τῆς ἀνεκτικότητος τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Ὄθωνος, ὅτε ἐπαύθη.

Ὁ Ἄρμανσμπεργκ τὴν 20 Μαΐου (1 Ἰουνίου) 1835 παρέδωκε τὴν ἐξουσίαν εἰς τόν, ἐνηλικιωθέντα Ὄθωνα, ἀλλὰ παρέδωκε μετ' αὐτῆς καὶ τὴν κληρονομίαν τῶν ἀνωτέρω ἐξεγέρσεων τῶν ἀλληλοϋποβλεπομένων πολιτικῶν καὶ ἀρχηγῶν καὶ τὴν ληστείαν.

---

(43) Γ. Ἀσπρέας Τομ. Α. σελ. 132-136 κ.ε. Α. Κλεομένους σελ. 25-39.

(44) Ὁρᾶτε σελ. 138-140 Α. Σκανδάμη ἔνθα ἡ χαρακτηριστικὴ φρᾶσις τοῦ Λαΐονς πρὸς τὸν Ὄθωνα.

(45) Κ.Μ. Μπαρτθόλδυ, Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος σελ. 484 ἔνθα ἀναφέρεται δικαιολογητικὴ τῆς ἀνακλήσεως φρᾶσις τοῦ Λουδοβίκου «πρέπει νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν εὔλογον εὐθιξίαν τῆς Μ. Βρετανίας». Βλέπε αὐτόθι σελ. 681-700 (μέρος Β.').

(46) Αὐτόθι παραγρ. 455 σελ. 485 τῆς μεταφρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑΞΙΣ — ΛΗΣΤΕΙΑ

«Ἡ παρανομία παραμονεύει ὡς λύκος, ἀναζητῶν ἀδύνατον σημεῖον διὰ νὰ εἰσβάλῃ»

Ντιουράντ Τ. Ε. σελ. 276

Ἡ ἀποτελέσασα τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον γωνία τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ἐπέπρωτο νὰ ὑποστῇ ἁπάσας τὰς δοκιμασίας ἑνὸς ἀπορφανισμένου γονέων καὶ συγγενῶν ἀνηλίκου παιδιοῦ, ἐγκαταλελειμένου εἰς τὸ σταυροδρόμιον τῶν ἐξ ὅλων τῶν διευθύνσεων συμπλεκομένων ἰσχυρῶν ἀνέμων.

Αὐτοδιωρίσθησαν δόλιοι προστᾶται καὶ ἀλλόφυλοι κηδεμόνες καὶ αἱ τεινόμεναι ἱκέτιδες γυμναὶ χεῖρες τοῦ νεογνοῦ κράτους ἐτραυματίζοντο ἀπὸ τὰς ἀθεάτους ἀκάνθας τῆς φραγκοσυκῆς, τῆς ὁποίας ἤθελεν ἀπείρως νὰ γευθῇ τὸν καρπὸν καὶ καθὼς ἐν τῇ ἀγνοίᾳ του ἔσπευδε νὰ τρίψῃ ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ του σώματος τὰς μυρμηκιαζούσας χεῖρας μετέδιδεν εἰς ὁλόκληρον τὸ σῶμα τὸν κνισμόν, διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ὁποίου ἀντὶ μαλλακτικοῦ ἐχρησιμοποίει ἐπαυξᾶνον τὸν ἐρεθισμὸν μέχρις νευρασθενείας φάρμακον.

Ἡ ἀρχικὴ ἀσθένεια οὐχὶ θανατηφόρος, παρενεργοῦσα ὅμως, καθ' ὃ μὴ θεραπευθεῖσα, προεκάλεσε νέας ἐπικινδύνους διὰ τὴν ζωὴν του ἀσθενείας, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ βασανιστικώτεραι καὶ πλέον ἐπικίνδυνοι ὑπῆρξαν αἱ ἀφορῶσαι τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι «ὁ πολιτισμὸς μπορεῖ νὰ γεννηθῇ μόνον, ὅταν τερματισθῇ ἡ κατάστασις τοῦ χάους καὶ τῆς ἀνασφαλείας διότι μόνον, ὅταν ἐκλείψει ὁ φόβος, εὑρίσκουν ἐλευθέραν διέξοδον ἡ περιέργεια καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς δημιουργίας...».

Ἀλλ' ἡ μικρὰ καὶ καχεκτικὴ Ἑλλὰς εἶχε προσβληθῇ ἐκ τοῦ ἄγχους τῆς ἀνασφαλείας ἐκ τῶν πρώτων ἡμερῶν καὶ βημάτων της.

«Ἀπὸ τὴν ἡμέραν πού παρεδόθησαν τὰ ὅπλα, ἐσχηματίσθησαν διάφοροι λῃστοσυμμορίαι, τὰς ὁποίας μετεχειρίζετο ἡ ἀντιπολίτευσις ὡς ὅπλον ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως......» γράφει ὁ Νέζερ (1), ὁ Τρύφων Εὐαγγελίδης διαπιστώνει. «Ἡ Ἀντιβασιλεία λοιπὸν διὰ τῶν ἀστόχων αὐτῆς διαταγμάτων καὶ ἐχθροὺς πολυαρίθμους ἐσχημάτισε καὶ τὴν λῃστείαν ἀνεζωπύρησε» (2) ὁ δὲ Ν. Δραγούμης ἐπιλέγει «ἐνῷ, τούτου γενομένου οὔτε θὰ διελύετο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ ἐλαφρὸς στρατός, οὔτε θὰ ἐγενῶντο ἡ λῃστεία καὶ ἡ τοῦ 1836 ἀνταρσία, εἰς ἃς ἀπώθησεν ἡ ἀσύνετος ἅμα δὲ καὶ ἀγνώμων πρᾶξις τοὺς λιμώττοντας στρατιώτας» (3).

---

(1) Αὐτόθι σελ. 25.

(2) Αὐτόθι σελ. 45—47— Α. Θωμαΐδου σελ. 19.

(3) Αὐτόθι τόμ. Β. σελ. 17.

Ὁ Γεώργ. Κρέμος γράφων ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου δίδει ἱστορικήν, τρόπον τινὰ συνέχειαν εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι ληστείαν. «Γηραιοὶ τινὲς καὶ πλήρεις πληγῶν πολεμισταὶ παρέδωκαν δακρύοντες καὶ διαβεβαιοῦντες τὴν ἀπεριόριστον αὐτῶν πρὸς τὸν Βασιλέα Ὄθωνα ἀφοσίωσιν τὰς σημαίας, ἃς εἶχον φέρει κατὰ τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα, καὶ ἔσπευσαν νὰ παρακολουθήσωσι τοὺς ἑταίρους αὐτῶν, οἵτινες διέβησαν πάντες τὰ τουρκικὰ σύνορα, ὅπως μακρὰν τῆς ἀποβαλούσης αὐτοὺς Ἑλληνικῆς πατρίδος πορίζονται ἔνοπλοι τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ ἀναλάβωσι πάλιν τὸ παλαιὸν ἄγριον καὶ φαιδρὸν κλέφτικον βίον. Τὰ συμβάντα ταῦτα πρέπει τὶς νὰ ἀναλογισθῇ, ὁσάκις γίνεται πολὺς θόρυβος περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι μάστιγος τῆς ληστείας. Οἱ λησταὶ ἔχουσι τὰς ρίζας τῆς ἀκαταβλήτου αὐτῶν δυνάμεως ἐν ταῖς ἀποτόμοις κρημνορείαις καὶ ταῖς ἀπροσίτοις χαράδραις τῶν ὀρέων. Ἡ ἀντιβασιλεία ἀπέτυχε διὰ τῆς ἀσυνέτου αὐτῆς διαγωγῆς πρὸς τοὺς παλαιοὺς μαχητὰς τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος ἵνα μεταβάλῃ πιστοὺς ὑπηρέτας εἰς κλέφτας, νὰ συγκροτήσῃ πυρῆνα ἀρχαιοπαραδότου κλεφτουριᾶς καὶ διώξῃ ἐκ τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος τοὺς προγόνους ἴσως τῶν φονέων τοῦ Ὠρωποῦ, τῶν τοῦ Ἀρβανιτάκη πιθανῶς, ὅπως ἐκθρέψῃ παρὰ ταῖς ψυχαῖς τῶν υἱῶν ἰδέας φόνου καὶ ἐκδικήσεως». (4)

Ἡ οὕτω ἀπὸ τοῦ λυκαυγοῦς τῆς ἐθνικῆς ζωῆς ἡμῶν μάστιξ τῆς ληστείας ἐβασάνισεν ἐπὶ αἰῶνα τὴν χώραν ἐσωτερικῶς καὶ διεθνῶς καὶ ἀπετέλεσε θέμα ἀτερμόνων γραφῶν καὶ συζητήσεων, ἀπετέλεσε ἓν κακόηθες καρκίνωμα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ μίαν χαίνουσαν πληγὴν διὰ πᾶσαν ἐγκληματικὴν καὶ μισσαλόδοξον, εἰς βάρος τοῦ λαοῦ, πολιτικήν, εἰς χεῖρας ἡμεδαπῶν καὶ ξένων. Ὑπῆρξε μία ἀληθὴς καὶ ἀνηλέητος μάστιξ.

Ἡ ληστεία δὲν εἶναι φαινόμενον νέον, ἀλλὰ τοιοῦτον ἀναγόμενον εἰς τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου παρὰ τοῖς πρωτογγόνοις, ἐνεφανίσθη δὲ ἔκτοτε εἰς τὰ διάφορα γεωγραφικὰ πλάτη καὶ μήκη τὴν ἐπαύριον κοινωνικῶν ἀναστατώσεων συνεπείᾳ πολέμων, ἐπαναστάσεων, οἰκονομικῶν ἀναστατώσεων καὶ βιαιοτήτων ἐν γένει, ἢ ὅταν ἡ ὀφειλομένη κρατικὴ προστασία ἦτο μηδενισμένη ἢ σοβαρῶς ἐξησθενημένη.

Ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἡ ληστεία ἀπησχόλησεν ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην καθ᾽ ὅλον τὸν 19ον αἰῶνα, τὴν δὲ ὑπερατλαντικὴν Δημοκρατίαν τῶν Η.Π.Α. μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Β.´ παγκοσμίου πολέμου, ἀλλὰ ὅσαι ἐπεσωρεύθησαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ὕβρεις καὶ δειναὶ ἐκβάσεις κατ᾽ οὐδενὸς ἄλλου ἀπευθύνθησαν.

Διασκελίζοντες ἓν χρονικὸν διάστημα τεσσάρων καὶ πλέον δεκαετηρίδων εὑρισκόμεθα πρὸ τῶν γραμμῶν τοῦ Καρόλου Τάκερμαν (5) ὅστις ὑπὸ τὸ κεφάλαιον «ληστεία» ἔχει συγκεντρώσει ἕναν ὁρμαθὸν ὕβρεων ἀπευθυνθεισῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὃν καὶ μεταφέρομεν ἐνταῦθα.

Γράφει λοιπὸν ὁ Τάκερμαν «Ἀνὴρ λίαν πεπαιδευμένος ἔγραφέ μοι ποτὲ ἐκ Λονδίνου»! «Ἡ Ἑλλὰς φαίνεταί μοι ὀλίγον τι διαφέρουσα χώρας ἐρειπίων, ἐπαιτῶν καὶ ληστῶν» καὶ κατωτέρω «Ἐν αὐταῖς ταῖς ἐφημερίδαις τοῦ Λονδίνου — ἀναγινώσκουσιν ἐν ἄλλοις καὶ ὅτι ἡ σύγχρονος Ἑλλὰς «διαπρέπει μόνον ἐπὶ χρεωκοπίαις, ἐπὶ

---

(4) Αὐτόθι Κεφ. ΝΓ´. σελ. 1018.

(5) Καρόλου Τάκερμαν «Οἱ Ἕλληνες τῆς σήμερον» (Μεταφ. Α. Ζυγομαλᾶ — Ἀθῆναι 1877). Ὁ Τάκερμαν ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Πρεσβευτὴς τῶν Η.Π. ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ ἔτη 1867—1874. Τὸ ἔργον του εἶναι λίαν φιλελληνικόν, ἐμπεριστατωμένον καὶ ἀντικειμενικόν.

ἐπαναστάσεσιν ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ συρραφαῖς ψευδολόγων τηλεγραφημάτων καὶ ἐπιστολῶν, ἐπὶ πειρατίαις καὶ ληστρικαῖς σφαγαῖς ἢ «ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐστι τὸ σπήλαιον τοῦ Ἀδουλὰμ καὶ τὸ ἄσυλον τῶν Φαυλοβίων» ἢ ὅτι «πᾶς δόλιος χαρτοπαίκτης μὴ ὢν Ἰουδαῖος εἶναι Ἕλλην καὶ ὅτι πᾶς «Ἕλλην προϋποτίθεται πάντοτε λαθρόχειρ καὶ ἀγύρτης» ἢ ὅτι «ἡ ληστεία ἀνῆλθεν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἰς τὴν περιοπὴν διαρκοῦς θεσμοῦ», ἢ ὅτι «ἡ κοινωνία ὑπάρχει ἐν παραλυσίᾳ καὶ οἱ ξένοι, δολοφονοῦνται ὡς ἐν Μουρζοὺκ καὶ Χίβα», ἢ ὅτι «ἐν τῇ ἀνατολικῇ ταύτῃ ἑστίᾳ τοῦ Χριστιανισμοῦ πάντες οἱ κάτοικοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εἰσὶ δολοφόνοι, τελειοποιοῦνται δὲ κατόπιν κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς τὰ ἐπιτηδεύματα τοῦ ληστοῦ, τοῦ λωποδύτου ἢ τοῦ ἁπλοῦ κλέπτου», ἢ ὅτι «ἡ Ἑλλὰς γεωγραφικῶς μὲν ἀποτελεῖ μέρος τῆς Τουρκίας, ἠθικῶς εἶναι συνέχεια τοῦ ἄδου, κοινωνικῶς δὲ εἶναι παραφυὰς τοῦ SOCHO SCUARE (6). Ἡ χώρα εἶναι εἰς τὰς χεῖρας τῶν ληστῶν, ὁ μόνος νόμος ὅστις τηρεῖται εἶναι ὁ τῆς λεηλασίας, ὁ μόνος ἀνεγνωρισμένος Βασιλεὺς εἶναι ὁ Βασιλεὺς θάνατος».—

Τ' ἀνωτέρω ἀπετέλεσαν ἓν μέρος τοῦ ἀπανθίσματος τῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ὑβρεολογιῶν τοῦ Λονδινείου τύπου μὲ τὴν ἄρνησιν τῆς Ἑλλάδος νὰ καταπατήσῃ τὸ Σύνταγμά της κατ' ἀρχὴν καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ πληρώσῃ συντάξεις καὶ ἀποζημιώσεις διὰ τὰ ἀτυχῆ θύματα τοῦ Δήλεσι.

Περὶ τῆς ἀπαισίας ἐκείνης πράξεως παρὰ τὸν Μαραθῶνα ὡς καὶ περὶ ἄλλων τινῶν στυγερῶν καὶ εἰδεχθῶν ληστρικῶν κακουργημάτων θὰ ἀσχοληθῶμεν ἀλλαχοῦ ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. ἐνταῦθα ἐπιθυμοῦμεν νὰ προσπαθήσωμεν ὅπως ἀνατάμωμεν τὰ αἴτια τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας, καὶ τὰς μορφὰς αὐτῆς.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τόσον ἡ βιβλιογραφία εἶναι πλουσιωτάτη, ὅσον καὶ ἡ συγκομιδὴ τῶν κατὰ καιροὺς ἐκθέσεων, παρ' ὅτι δὲ τὰ ἐκ τούτων στοιχεῖα ἀνήκουν εἰς σύγγχρονον τῶν ἀσχοληθέντων ἐποχὴν καὶ παρ' ὅτι οἱ ἀσχοληθέντες ὑπῆρξαν κατὰ ἓν σοβαρὸν ποσοστὸν πρόσωπα ἐξέχοντα, δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι εἶχεν «ἐγκλωβισθῆ» τὸ θέμα, συνεπῶς ἀφοῦ ἐχώλαινεν ἡ διάγνωσις κακὴ ὑπῆρξεν καὶ ἡ θεραπεία καὶ ἡ νόσος κατέστη ἐνδημοῦσα. Παρακατιόντες θὰ ἐξετάσωμεν ἐν γενικῇ εἰκόνι καὶ τὰ ληφθέντα μέτρα.

Ὁ Γ. Κρέμος, ὡς καὶ ἀνωτέρω διελάβομεν, τὴν ἀρχικὴν ἀναρχίαν, τὰς στάσεις καὶ τὴν ληστείαν ἀποδίδει εἰς τὴν ἀσύνετον καὶ βάρβαρον πολιτείαν τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ συνδέει τὴν μεταγενεστέραν ληστείαν μετὰ τῆς πρώτης ἐκείνης θεμελιωθείσης τακτικῆς (7). Ὁ αὐτὸς κατωτέρω ἀναφερόμενος εἰς τὴν περίοδον 1844 — 1848 γράφει ὅτι παραδειγματιζόμενος ἢ παρορμώμενος ὁ ἀμαθὴς λαὸς καὶ παρερμηνεύων ἢ πονηρῶς ἑρμηνεύων τὴν ἔννοιαν τοῦ Συντάγματος ἐξετράπη εἰς συσσωματωμένας ἁρπαγὰς καὶ κλοπάς, ὧν ἕνεκεν καταδιωκόμενοι μετεβάλλοντο εἰς ληστὰς οἱ δρᾶσται, ἐπιλέγων «Ἐντεῦθεν τῶν τοῦ Συντάγγματος ληστῶν ἐπληρώθη σύμπασα

(6) Οὕτω ἐκαλεῖτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Τμῆμα τῆς πόλεως τοῦ Λονδίνου ἔνθα ἐβασίλευεν ἡ ἀκαθαρσία, ἡ ἐλεεινότης καὶ τὸ ἔγκλημα ὑπὸ τὰς πλέον εἰδεχθεῖς μορφάς. Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἡ κυκλοφορία ἐκεῖσε παντὸς ξένου πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς συνοικίας ταύτης εἶχεν ὀδυνηρᾶ ἀποτελέσματα. Ἡ ἀστυνομία δὲν συνίστα τὴν μετάβασιν ἐκεῖ καὶ τὰ Ἀγγλικὰ δικαστήρια δὲν ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν τὰς μηνύσεις τῶν εἰσερχομένων ἐκεῖσε τὰς νυκτερινὰς ὥρας.

(7) Αὐτόθι σελ. 1016 — 1019.

ἡ Ἑλλάς» (8) καὶ ὁμιλῶν περὶ τῆς πολιτικῆς φαυλότητος τοῦ Κωλέττη ἀναφέρει ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς οὗτος εἰς παρατηρήσεις περὶ παρανομιῶν καὶ κλοπῶν ἀπήντα. «Αἵ μήπως τὰ κλέπτουν ξένοι; Οἱ Ἑλληνάδες μου !».—

Περὶ τῆς ληστείας, τῶν αἰτίων ταύτης καὶ τῶν πρὸς θεραπείαν μέσων ὑπάρχει σωρεία γνωμῶν καὶ ὑποδείξεων δι' ὅλας τὰς περιόδους μέχρι καὶ τοῦ 1928.

Ἐνταῦθα θὰ ἐξετάσωμεν κυρίως τὰ αἴτια τῆς κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ληστείας ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἐφικτὴν χρονολογικὴν σειρὰν ὡς καὶ τὰ μέτρα τῆς πολιτείας.

Κατ' ἀρχὴν θὰ παραθέσωμεν τί ἐφρόνουν οἱ σύγχρονοι τῶν περιόδων ἐκείνων καὶ ἐν συνεχείᾳ θὰ ἀναλύσωμεν τὰς πλέον ἐπικρατεῖς καὶ ἁρμοζούσας καθ' ἡμᾶς ἀπόψεις, ὅπως ἀπὸ τοῦδε μελετήσωμεν εἰς τὰς γενικάς του γραμμὰς τὸ μέγα τοῦτο θέμα, διότι καὶ τότε καὶ μεταγενεστέρως ἠκούσθησαν καὶ ὑπεστηρίχθησαν μομφαὶ κατὰ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐν αὐτῷ ἀκόμη τῷ Κοινοβουλίῳ, ἀδιαφόρως ἂν σχεδὸν ἀμέσως ἀνετράπησαν, καὶ κατελογίσθησαν εἰς βάρος τοῦ Σώματος πράξεις καὶ ἐκδηλώσεις οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην σχέσιν ἔχουσαι πρὸς αὐτό.

Ἐκτὸς τούτου θὰ δυνηθῶμεν οὕτω νὰ ἐκτιμήσωμεν πλέον ἀντικειμενικῶς τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἡ ληστεία προϋπάρχουσα ἐπανεμφανίσθη ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Ἀντιβασιλείας, ἤτοι πρὸ τῆς συστάσεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἡ πρώτη ἀντιμετώπισίς της ἐγένετο δι' ἐκστρατείας τοῦ Γόρδωνος. Οὕτω αἱ πρῶται ἐγκατασταθεῖσαι μικραὶ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἀντιμετώπισαν ὑπάρχουσαν τὴν ληστρικὴν δρᾶσιν, ἀλλὰ περὶ τῶν λεπτομερειῶν εἰς τὰ ἑπόμενα κεφάλαια θ' ἀσχοληθῶμεν.

Ἐν τῷ ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ Διαγγέλματι ὁ Βασιλεὺς διεκήρυξε. «Μὲ ἀκλόνητον σαθερότητα θέλω διατηρήση τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν δημοσίαν ἡσυχίαν ἐπειδὴ ἄνευ τούτων σωτηρία δὲν ὑπάρχει.... Ἕλληνες ὁμονοεῖτε διὰ παντός....» καὶ αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς εἰς ἀπάντησιν ἀνέγραφον «......Διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἀσφάλεια πρέπει ἡ Ἑλλὰς νὰ κυβερνηθῇ ἀπὸ Ἕλληνας».—

Μετὰ τὰ θλιβερὰ ἀνὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα γεγονότα τοῦ 1836 οἱ Διοικηταὶ τῶν Μοιραρχιῶν εἰσηγήθησαν πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς Μὰξ Ρόσνερ καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν Κυβέρνησιν τ' ἀκόλουθα πρὸς πάταξιν τῆς ληστείας μέτρα!

1) Ἀνάθεσις καταδιώξεως τῆς ληστείας ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν δύναμιν τῆς χωροφυλακῆς.

2) Ἀναλόγως σοβαρὰν αὔξησιν τῆς δυνάμεως.

3) Συγκρότησιν πλειόνων, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἀποσπασμάτων ὑπὸ διοίκησιν ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς.

4) Ὑπαγωγὴν τῶν ἀποσπασμάτων εἰς τὰς διαταγὰς τῶν κατὰ περιφερείας Μοιράρχων.

5) Λῆψιν αὐστηρῶν νομοθετικῶν μέτρων κατὰ τῶν ὑποθαλπτόντων τὴν ληστείαν.

6) Λῆψιν αὐστηρῶν μέτρων κατὰ τῶν Δημάρχων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀφειλομένην συνδρομὴν ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας, πολὺ δὲ περισσότερον ἐν περιπτώσει ὑποθάλψεως παρ' αὐτῶν τῆς ληστρικῆς δράσεως.

---

(8) Αὐτόθι σελ. 1095 — 1096 — Γ. Ἀσπρέα Α.Τ. σελ. 197 — Ν. Δραγούμη Τ.Β. σελ. 75.

7) Ἀνέγγερσιν οἰκημάτων διὰ τὴν στέγασιν φυλακείων καὶ σταθμῶν χωροφυλακῆς εἰς ἐπίκαιρα σημεῖα καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς παραμεθορίου περιοχῆς καὶ

8) Σύναψιν εἰδικῆς συμφωνίας διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς λῃστείας ἐν τῇ μεθορίῳ μετὰ τῆς Τουρκίας.

Εἰς τὰς γραμμὰς τῶν προτάσεων τούτων διαφαίνονται καὶ τὰ αἴτια, ὅπως δὲ θὰ ἴδωμεν αἱ προτάσεις αὗται ὄχι μόνον δὲν ἐγένοντο ἀποδεκταὶ τότε ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μακρὸν ἠκολουθήθη διάφορος καὶ ἀσύμορφος πολιτική.

Ὁ Νομάρχης Φθιωτιδοφωκίδος, ἐν τῇ ἀπὸ 6-22-1848 ἐκθέσει του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ὡς αἴτια τῆς συνεχιζομένης λῃστείας ἀνέφερεν· α) τὸ ἄτακτον καὶ ἀκανόνιστον τῆς καταδιώξεως, β) τὴν φοβίαν τῶν χωρικῶν νὰ ἀναφέρωσι τὰ τῆς κινήσεως τῶν λῃστῶν, γ) τὴν συνεπείᾳ τῆς φοβίας παρεχομένην συνδρομὴν εἰς τοὺς λῃστὰς καὶ δ) τὴν μεθοριακὴν θέσιν τοῦ Νομοῦ του καὶ τὴν εὐχερῆ τῶν συνόρων χρῆσιν παρὰ τῶν λῃστῶν (9).

Τὸ Δικαστικὸν Συμβούλιον Σπάρτης εἰς ἔκθεσίν του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ἐν ἔτει 1856 διελάμβανεν ὡς αἴτια τῆς λῃστείας α) τοὺς σκηνίτας βλαχοποιμένας, β) τὴν πλημμελῆ διάταξιν τῆς φρουρήσεως τῆς μεθορίου, γ) τὴν πλημμελῆ καὶ ἀσύνετον καταδίωξιν καὶ δ) τὴν καταθλιπτικὴν συμπεριφορὰν τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων.

Ὁλόκληρος ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν 27-10-1845 ἠναλώθη εἰς συζητήσεις καὶ ἀντεγκλήσεις περὶ τῆς λῃστείας.

Ὑπὸ τῶν ἀγορητῶν ὑπεστηρίχθησαν ὡς αἴτια τῆς μετὰ τὴν 3ην Σ)βρίου λῃστείας τὰ ἀκόλουθα:

α) Ἡ συνεχὴς ἀμνήστευσις τῶν λῃστῶν, «ποὺ δὲ ὤφθη τρυφερότητος τοιαύτη μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ λῃστοῦ....» καὶ «...ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὀφείλουσα νὰ ἐφορᾷ καὶ ἐπισπεύδῃ τὴν τιμωρίαν τῶν κακουργημάτων, δεικνύει ἀπεριόριστον ὑπὲρ τούτων εὔνοιαν»

β) Οἱ χρησιμοποιούμενοι διὰ τὴν καταδίωξιν ὁδηγοὶ κ.λ.π., οιτινες ἀντὶ νὰ καταδιώκουν ὑποθάλπτουσι τοὺς λῃστάς, ἂν δὲν συνεργάζονται μετ' αὐτῶν.

γ) Ἡ ἔλλειψις πνεύματος δικαιοσύνης ἐν τῇ διοικήσει.

δ) Ὁ ἐκ τῆς ἀτιμωρησίας ἐκτραχηλισμός.

ε) Ἡ ἕξις τῶν ὀρεισιβίων νὰ τρέπωνται εὐκόλως εἰς τὴν λῃστείαν λόγῳ τῶν θρυλικῶν παραδόσεων.

στ) Ἡ φυσικὴ τοῦ τόπου κατάστασις, ἤτοι τὸ ἀκατοίκητον, τὸ ὀρεινὸν καὶ λασπῶδες τοῦ τόπου καὶ αἱ ἀποστάσεις.

ζ) Ἡ συνεργασία τῶν ἀντιπολιτευομένων μετὰ τῶν λῃστῶν ἐπὶ σκοπῷ βλάβης τῆς Κυβερνήσεως, «...διὰ τοῦτο πράγματα λῃστευθέντα ἀπὸ λῃστρικὰς συμμορίας, εὑρέθησαν εἰς τὰς οἰκίας ἀνθρώπων διακεκριμένων μεταξὺ τῶν σήμερον δυσαρεστημένων, οἵτινες οὐδόλως ἔπαθον ἀπό τινα καὶ οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἶχον δυσαρεσκείας δικαιολογημένης...».

Τὴν αἰτίασιν περὶ συνεργασίας τῶν ἀντιπολιτευομένων μετὰ λῃστῶν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ι. Κωλέττης διέλαβε καὶ ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει του περὶ καταδιώξεως τῶν λῃ-

(9) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

στῶν Νόμου τῆς 16-5-1845 κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 18-5-1845 (10).

Ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» εἰς τὰ φύλλα τῆς 1 καὶ 3-10-1854 ἠσχολήθη διὰ τοῦ Δ)ντοῦ της διὰ μακρῶν περὶ τῆς ληστείας, ὡς αἴτια τῆς ὁποίας ἐξελάμβανε: α) τὸν πρὸς τοὺς ληστὰς θαυμασμὸν τοῦ λαοῦ ὡς ἡρώων καὶ παρὰ τῆς πολιτείας ἀδικουμένων, β) τὰς λειποταξίας, γ) τοὺς φυγοποίνους καὶ δ) τὴν παρὰ τῶν ληστῶν ἐπιδεικνυομένην σκληρότητα ἔναντι παντὸς μὴ βοηθοῦντος ἢ καταδίδοντος αὐτούς.

Μετὰ 13 ἔτη βραδύτερον ἡ ἐφημερὶς «Παλλιγγενησία» (11), σχολιάζουσα τὸν κατατεθέντα τότε εἰς τὴν Βουλὴν Νόμον περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας ἔγραφε: «ὅτι φυσικοὶ λησταὶ ἐν Ἑλλάδι οὔτε ὑπῆρξαν οὔτε ὑπάρχουσι, τοῦτο εἶναι ὁμολογούμενον», ὑπονοοῦσα ὅτι ἡ ληστεία ὑπῆρξεν ἀπότοκος ἄλλων γεγονότων καὶ ἐπιδιώξεων. Κατωτέρω διέκρινε τοὺς ληστάς· α) εἰς ληστὰς ἐκπεμπομένους «διὰ λόγους πολιτικούς τε καὶ μερικοὺς» καὶ β) εἰς ληστὰς ἀκολουθοῦντας τὴν ὁδὸν ταύτην εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν τῶν συνεπειῶν ἄλλων ἀξιοποίνων πράξεων, εἴτε λόγῳ τοῦ ἀφορήτου καταστάντος βίου των, ἐτόνιζε δὲ ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὑπεστηρίζοντο ὑπὸ τῶν Κομματαρχῶν, οἱ δὲ δεύτεροι, λόγῳ τῶν δημιουργουμένων σχέσεων, ὑπὸ τῶν χωρικῶν καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν βλαχοποιμένων.

Διέκρινε καὶ τρίτην κατηγορίαν, τὴν καὶ πλέον ἐπικίνδυνον, τῶν εἰσβαλόντων Τουρκαλβανῶν.

Τέλος ὑπεδείκνυε ὅτι ἀπητεῖτο 1) ἀμείλικτος δίωξις τῶν ὑπόπτως συμπεριφερομένων βλαχοποιμένων καὶ 2) ἀνακάλυψιν καὶ κολασμὸν τῶν προαγωγῶν καὶ συντηρητῶν τῶν ληστῶν, ἄλλως, ἔλεγεν, οἱ νόμοι δὲν ὠφελοῦσιν.

Εἰς ἐπερώτησιν Βουλευτοῦ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὁ τότε Πρωθυπουργὸς (1867) Ἀλέξ. Κουμουνδοῦρος ἔδωκε μίαν ἐθνικῶς σωβινιστικὴν ἀπάντησιν:

> «Ο λησταὶ προστατεύονται εἰς τὴν γείτονα ἐπικράτειαν καὶ ἐκεῖθεν ἐκπέμπονται καὶ λεηλατοῦσι τὰς ἰδικάς μας ἐπαρχίας.
>
> «Ἡ ληστεία λοιπὸν δὲν εἶναι ἐνδημική. Δὲν εἶναι ληστεία ἐμφωλεύουσα καὶ ἐνδιαιτωμένη ἐσωτερικῶς. Ἡ ληστεία ἐμφωλεύει ἐξωτερικῶς καὶ ἐκεῖθεν ἀποστέλλεται καθ' ἡμῶν. Ἡ Ἑλλὰς Κύριοι, τὸ λέγω ὅμως πρὸς τιμήν της, ἤδη ἐσωτερικῶς εἶναι ἀπηλλαγμένη, ὑποφέρει δὲ μόνον ἀπὸ τὰς συμμορίας τὰς ὁποίας στέλλουσιν ὑπάλληλοι Τοῦρκοι».

Κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν τοῦ περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας Νόμου Τ.Ο.Δ. κατὰ τὸ ἔτος 1869, ὁ Ἐπαμ. Δεληγιώργης ὅλον τὸ κακὸν τῆς ληστείας τὸ ἀπέδωσε εἰς τὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος προθέσεις τῆς Τουρκίας, ὁ δὲ Βουλευτὴς Κ. Χριστόπουλος ἀπέδωκε τὴν ἀναποτελεσματικὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας εἰς ἔλλειψιν συστήματος, εἰς ἔλλειψιν διοικητικῆς προνοίας καὶ ἀστυνομικῆς ἐργασίας καὶ εἰς κακὴν ἐν γένει τακτικὴν ἐν τῇ διώξει. Ὁ Κάρολος Τάκερμαν ἀφιέρωσε εἰδικὸν κεφάλαιον εἰς τὴν ληστείαν, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅτι ὅλον τὸ βιβλίον του εἶναι μία ἀπολογία τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας καὶ κακοδαιμονίας, εἰς τὸ ὁποῖον (12) ὡς αἴτια τῆς ληστείας διακρίνει α) τὴν ἐχθρικὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος πολιτείαν τῆς Τουρκίας, β) τὰς πολιτικὰς περιστάσεις, γ) τὰς μεμονωμένας ἐνεργείας Βουλευ-

---

(10) Περὶ τούτων βλέπε σελ. 188—191 καὶ 267—273 Τ.Α. Ἐθνικοῦ Κήρυκος.

(11) Φύλλον 1093 τῆς 26-1-1867.

(12) σελ. 191—210 — καὶ ἐν συνεχείᾳ περὶ τῆς ἐν Δήλεσι σφαγῆς 211—247.

τῶν, δ) τὰς ξένας ὑποκινήσεις, ε) τὴν συναλλαγὴν τῆς πολιτείας καὶ στ) τὴν ἀπαράδεκτον ἐπιείκειαν τῶν δικαστηρίων.

Τόσον ὁ Ν. Δραγούμης ὅσον καὶ ὁ Γ. Κρέμος (13) ὡς βασικωτέραν αἰτίαν τῆς ληστείας καταλογίζουσι τὴν πολιτικὴν φαυλότητα.

Τέλος, ἕτερος ἐπιφανὴς ξένος, ὁ Ἐρρῖκος Μπέλλ (14), διηγούμενος τὰς ἐξ Ἑλλάδος ἐντυπώσεις του, ἣν περιώδευσε καὶ ἔζησε τῇ συνοδείᾳ ἀνδρῶν χωροφυλακῆς, ἀφιερώνει ἱκανὰς καὶ γλαφυρὰς σελίδας εἰς τὰ τῆς ληστείας (15) καὶ διακρίνει ὡς αἴτια τῆς ληστείας α) τὴν ἔλλειψιν ὁδικοῦ δικτύου, β) τὰς μεγάλας ἀκατοικήτους καὶ ἀποκρήμνους ἐκτάσεις, γ) τὴν πραγματοποίησιν τῶν ληστρικῶν ἀπειλῶν καὶ δ) τὴν σκληρότητα τῶν ληστῶν κατὰ παντὸς ὅστις ἤθελεν ἀντιστῇ ἢ καταδώσει τούτους.

Διὰ τὴν περίοδον 1862—1871 ὑπάρχουσι πάρα πολλαὶ μελέται ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ληστείας, ἐνταῦθα, ἐν εἴδει διώρυγος, θὰ δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν Συνταγματάρχην Παν. Κορωναῖον, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους ἀλλαχοῦ.

Ὁ Κορωναῖος διατελέσας Ἀρχηγὸς «τοῦ κατὰ τὰ μεθόρια στρατοῦ καὶ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας», ὑπέβαλε ἁρμοδίως ἔκθεσιν «περὶ τῆς ἐμπεδώσεως τῆς τάξεως καὶ τῶν αἰτίων τῶν κωλυόντων αὐτήν».

Τὴν ἔκθεσίν του ταύτην, πιθανῶς συμπληρωθεῖσαν, ἐξέδωκε εἰς φυλλάδιον ἐν ἔτει 1869 (16). Ἡ μελέτη αὕτη καλύπτει μίαν συγκεκριμένην περίοδον καὶ καινοτομῇ κατὰ τὸ ὅτι πλέον θαρραλέως τοποθετεῖ ὡρισμένα ζητήματα. Κυρίως προβαίνει εἰς μίαν διαπίστωσιν ἥτις δέον ν' ἀποτελῇ, δι' ὅλους τοὺς ὁπωσδήποτε ἀναμιγνυομένους εἰς τὰ κοινὰ γνώρισμα καὶ διδαχήν.

> «Τὴν κατάστασιν τῶν κοινῶν, λέγει ὁ Κορωναῖος, ἐγίγνωσκον ὡς οἱ πάντες γιγνώσκουσιν αὐτήν (17). Ἀλλὰ μόνον ἀφ' ὅτου μοὶ ἀνετέθη ἡ ἐντολὴ νὰ ἐπαναφέρω τὴν τάξιν εἰς ἓν μέρος τοῦ Κράτους κατενόησα αὐτήν, μόνον τὰ νῦν, ὅτε ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ εἰσδύσουν οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὰ μυστήρια αὐτῆς, νὰ ψαύσω διὰ τῆς χειρὸς τὰς πληγὰς αὐτῆς, νὰ ἐμβατεύσω εἰς τὴν διάννοιαν τῶν προσώπων καὶ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων,, μόνον τὰ νῦν λέγω, εἶμαι κάτοχος τῆς καταστάσεως ἡμῶν...». (18)

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἴτια τῆς ληστείας, ὁ Κορωναῖος γράφει, ὅτι ταῦτα δὲν ἐνυπάρχουσιν οὔτε εἰς τὴν ἱστορίαν, οὔτε εἰς τὴν ἐξαχρείωσιν τῶν ἀνθρώπων, καίτοι ἀμφότερα ἀκολουθοῦσι. Ὡς κυρίως αἴτια διέκρινε:

---

(13) σελ. 1095 — 1096.

(14) «Τρία ἔτη εἰς τὴν Ἑλλάδα» Παρίσιοι 1881.

(15) σελ. 104 — 107 καὶ ἀλλαχοῦ.

(16) Τίτλος «Σκέψεις ἐπὶ τῆς ἐμπεδώσεως τῆς τάξεως καὶ τῶν αἰτίων τῶν κωλυόντων αὐτὴν» Ἀθῆναι 1869.

(17) Ὁμιλεῖ μετριοφρόνως διότι ὡς στρατιωτικὸς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ τὰς ἰδίας γνώσεις μετὰ τῶν ἄλλων τῆς γραφειοκρατίας.

(18) CARL VON CLAUSEWITZ βιβλ. II. Κεφ. Στ' «οὐδὲν ὑπάρχει γενικῶς εἰς τὴν ζωὴν τὸ σημαντικώτερον τῆς εὑρέσεως ἐκείνης ἀκριβῶς τῆς ἀπόψεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας πρέπει νὰ συλλαμβάνωνται καὶ νὰ κρίνωνται τὰ ἀντικείμενα καὶ τῆς ἐμμονῆς εἰς ταύτην, καθ' ὅσον μόνον ἐκ μιᾶς ἀπόψεως δυνάμεθα νὰ ἀντιλαμβανώμεθα τὸ πλῆθος τῶν φαινομένων μετὰ συνεπείας, μόνον δὲ τὸ ἑνιαῖον τῶν ἀπόψεων ἐξασφαλίζει ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀντιφάσεων».

α) Τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν, β) τὰ ἀλλεπάλληλα πολιτικὰ συμβεβηκότα, γ) τὴν μετὰ τῶν ληστῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς συνθηκολόγησιν τῆς ἐξουσίας, δ) τὴν σχετικῶς πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἀδυναμίαν τῆς ἐξουσίας καὶ ε) τὰ ἐσφαλμένα Κυβερνητικὰ μέτρα.

Ἡ ἀνωτέρω παράθεσις τῶν διαφόρων γνωμῶν δίδει μὲν τὴν εἰκόνα τῶν ἑκάστοτε, κατὰ χρόνον καὶ θέσιν, ἀντιλήψεων ἀλλὰ δὲν δίδει ἓν ἑνιαῖον καὶ πλῆρες σύνολον μιᾶς γενικῆς περὶ τῶν βασικῶν αἰτίων μελέτης.

Τὰ αἴτια τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας ὑπῆρξαν ἐνδογενῆ καὶ ἐξωγενῆ καὶ ἐκ τούτων ὡρισμένα ὑπῆρξαν μόνιμα, ἄλλα περιοδικὰ καὶ ἔνια συντρέχοντα.

Ἡ κατὰ περιόδους διάκρισις εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τέσσαρας τουλάχιστον τοιαύτας, ἤτοι τὴν περίοδον τῆς ἀπολύτου Μοναρχίας, τὴν τοιαύτην 1844—1862, τὴν περίοδον 1862—1912 καὶ τὴν περίοδον 1912—1928.

Οὕτω λοιπὸν δυνάμεθα ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν ἑξῆς διάταξιν καὶ κατάταξιν τῶν αἰτίων α) εἰς ἐνδογενῆ γενικὰ καὶ εἰς ἐνδογενῆ περιοδικά, β) εἰς ἐξωγενῆ γενικὰ καὶ τοιαῦτα κατὰ περιόδους καὶ γ) εἰς συντρέχοντα.

Ἡ κατάταξις αὕτη δὲν εἶναι ἐπιστημονικὴ ἀκραιφνῶς, διότι δὲν ὑπάρχουν ἐπακριβῆ στοιχεῖα καὶ ἰδίᾳ στατιστικαί, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον διαγνωστικὴ ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἐξελίξεως, ἐνδιαμέσως τῶν ὑπαρχόντων στοιχείων, καὶ τῆς γενικῆς μορφῆς.

Ἐπίσης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς λεπτομερείας, διότι τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ τὸ κύριον ἡμῶν θέμα, ἀλλὰ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ δώσωμεν κατὰ τὸ μᾶλλον μίαν γενικὴν εἰκόνα τῶν αἰτίων, τῆς ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν μάστιγος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Α΄ ΓΕΝΙΚΑ ΕΝΔΟΓΕΝΗ: α) Μορφολογία τοῦ ἐδάφους καὶ ἀραιοκατοίκητον, β) Προλήψεις καὶ ὑψηλὸν ἐπίπεδον ἀγραμματοσύνης, γ) Στάσεις — Ἐπαναστάσεις — Διαταραχαί, δ) Πενία, ε) Τὸ Πολιτικῶς ἀδιαπαιδαγώγητον, στ) Ἡ ἔλλειψις σοβαροῦ καὶ σταθεροῦ Ἀστυνομικοῦ συστήματος, ζ) Ἡ ἐμπαθὴς καὶ κίτρινος δημοσιογραφία, η) Τὸ βίαιον τῶν πολιτικῶν παθῶν, ἡ πολιτικὴ συναλλαγὴ καὶ ἡ κυβερνητικὴ ἀστάθεια θ) Ἡ Βουλευτοκρατία καὶ ὁ φαῦλος κομματαρχισμός, ι) τὸ σύστημα τῶν συνεχῶν ἀμνηστειῶν καὶ χαρίτων, ια) Αἱ πολιτικαὶ ἐπεμβάσεις ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, ἡ κωλυσιέργεια καὶ ἡ ἐπικίνδυνος ἐπιείκεια τῶν δικαστηρίων, ιβ) Αἱ παρακρατικαὶ ὀργανώσεις, ιγ) ἡ ἀνάμιξις τῶν ἐνόπλων δυνάμεων εἰς τὴν πολιτικήν, ιδ) ἡ ἔλλειψις πνεύματος ἰσονομίας, ιε) αἱ πλημμελεῖς συνθῆκαι φρουρήσεως φυλακισμένων, ιστ) Ἡ ἀκαταλληλότης καὶ τὸ συνονθύλευμα τῶν πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας δυνάμεων καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν ἐπικίνδυνος διείσδυσις τῆς πολιτικῆς ιζ) αἱ ἐκτροπαὶ τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων, ιη) οἱ φυγόδικοι, φυγόποινοι, φυγόστρατοι καὶ λιποτάκται καὶ ὁ τρόπος εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων, ιθ) Ἡ κατ' ἀρχὰς παντελὴς ἔλλειψις καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀραιοτάτη ὕπαρξις ὁδικοῦ δικτύου, κ) Ἡ ἔλλειψις ἢ ἀραιοτάτη ὕπαρξις κρατικῶν ἀρχῶν, κα) οἱ πόλεμοι, κβ) ἡ σκληρότης τοῦ ληστρικοῦ κώδικος κ.λ.π. Ὁλόκληρος τουτ' ἔστιν ὁ δημόσιος βίος τῆς χώρας.

Β. ΕΝΔΟΓΕΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ: α) Συνήθειαι ἐκ τῆς μακραίωνος Τουρκοκρατίας καὶ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, β) Ἡρωομανὴς ἀνατροφὴ — Παλληκαρισμός, γ) Διάλυσις ἀτάκτων, δ' ἔλλειψιν πόρων ζωῆς, καὶ ἐφέσεως πρὸς ἐργασίαν, ε) ὁ πρὸς τὰ ὅπλα ἐθισμός, στ) ἡ Βαυαροκρατία καὶ ἡ λίαν ἀσθενὴς ἀντίληψις περὶ

κράτους, ζ) ἡ ἔλλειψις μονιμότητος δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὁ ἄκρατος τούτων κομματισμός, η) ἔλλειψις καταλλήλου νομοθεσίας, θ) ἡ ἔλλειψις ἐπαρκῶν τακτικῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ἡ πολυαρχία ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας, ὕποπτος συμπεριφορὰ καταδιωκτικῶν ὀργάνων, γενικὴ κάμψις τῶν περὶ καθήκοντος ἀντιλήψεων, ἔλλειψις αἰσθήματος περὶ κυβερνητικῆς σταθερότητος καὶ ἀποφασιστικότητος, αἰσθητὴ ἀπουσία τῆς ἀπαιτουμένης ἐπαγρυπνήσεως καὶ ἡ συνεπείᾳ ταύτης ἀποθράσυνσις τῶν φύσει ἢ ἐκ περιστάσεως κακοποιῶν κλπ.

ΕΞΩΓΕΝΗ ΓΕΝΙΚΑ: α) Ἡ κατὰ τὰς ἐξεγέρσεις τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ σαφὴς καὶ διακεκριμένη ἐθνικὴ θέσις τῶν ληστῶν καὶ ἡ ἕνεκεν τούτου ὄχι μόνον συνθηκολόγησις μετ' αὐτῶν τοῦ ἐπισήμου κράτους ἀλλὰ καὶ ἡ σύμπραξις καὶ ἀντιθέτως ἡ ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων πρὸς ἀντιπερισπασμὸν ἐξαπόλυσις κατευνομένων ληστοσυμμοριῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ συνεχὴς ὑπόθαλψις διὰ τῶν μεθοριακῶν ἀρχῶν, β) Ἡ πολιτικὴ ξένων δυνάμεων καὶ ἰδίᾳ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ρωσσίας, Τουρκίας καὶ βραδύτερον Βουλγαρίας καὶ Ἀλβανίας, γ) Ὁ πολιτικὸς καὶ οἰκονομικὸς ἐκβιασμὸς ὑπὸ τῶν ξένων, δ) Αἱ ἀπροκάλυπτοι ἐπεμβάσεις τῶν ξένων καὶ ἡ διὰ τούτων ἐξουθένωσις τῆς κραιτκῆς αἴγλης καὶ ἰσχύος κ.λ.π.

Δ. ΕΞΩΓΕΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ: α) Ὁ ἐν Τουρκίᾳ θεσμὸς τῶν ἁρματωλῶν, β) Ἡ παρὰ τῶν ξένων ὑπόθαλψις καὶ προστασία τῶν ληστῶν, γ) Ἡ πλημμελεστάτη ἐν Τουρκίᾳ καταδίωξις τῶν ληστῶν καὶ δ) ἡ παρὰ τῶν μεθοριακῶν τουρκικῶν ἀρχῶν συνεργασία μετὰ τῶν ληστῶν καὶ κυρίως ἡ κατὰ περιόδους παρὰ τῆς Τουρκίας καὶ τῶν ἄλλων μεταγενεστέρως ὁμόρων κρατῶν χρησιμοποίησις τῶν ληστῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ε. ΣΥΝΤΡΕΧΟΝΤΑ: α) Ἡ πλημμελὴς φρούρησις τῶν συνόρων, β) Αὐτὸς οὗτος ὁ ληστρικὸς βίος, γ) ἰδιομορφία τῆς ζωῆς τῶν βλαχοποιμένων, δ) ὁ ἀντίκτυπος ἐκ τῶν διεθνῶν γεγονότων, ε) αἱ συνεπείᾳ τῆς ὅλης κακοδαιμονίας δωροδοκίαι καὶ δωροληψίαι ἢ καὶ ἐκβιασμοὶ πέριξ τῶν κρατικῶν λειτουργῶν καὶ ὀργάνων καὶ ἄλλα τινά.

Ἡ ἀνάλυσις ἁπάντων τῶν ἀνωτέρω εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ Ἱστορία τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, δι' ὃ καὶ ὁ Μιλτ. Χατζόπουλος ἔγραφεν «Ἡ ἱστορία τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι αὐτὴ ἡ ἱστορία τοῦ τόπου. Ἐν τῇ μακρᾷ δὲ μέχρι τοῦδε σταδιοδρομία της ἡ Χωροφυλακὴ συνδέεται στενῶς μὲ ὅλα τὰ κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ γεγονότα τῆς χώρας» (19). Παρὰ ταῦτα τοῦτο εἶναι ἀνέφικτον ἐν τῇ παρούσῃ ἐργασία, οὐχ' ἧττον ὅμως δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τὴν σύντομον ἀνάλυσιν ὡρισμένων ἐκ τῶν αἰτίων τούτων.

Α΄ ΓΕΩΦΥΣΙΚΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ — ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Ὑποστηρίζεται σοβαρῶς, ὅτι εἰς τὰς ὑπὲρ διατηρήσεως ἀνενοχλήτου τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀντιλήψεις τῆς Ἀγγλικῆς Διπλωματίας ὀφείλεται, ἀφ' ἑνὸς

(19) Β. Γαβριηλίδου «Ἡ Ἑλλὰς κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας 1896 σελ. 156.

μὲν τὸ ὅτι δὲν περιελήφθη εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν Ἑλλάδα καὶ ἡ Κρήτη, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ἡ διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου τῆς 25-4-1832, κολόβωσις τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ὁρίων ἐκ τῆς ἀρχικῶς συζητηθείσης γραμμῆς Παγασητικοῦ εἰς τὴν γραμμὴν Ὄθρυος. Περὶ τῆς καθόλου ἐπιδράσεως τῆς πολιτικῆς τῶν ξένων ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς χώρας ἡμῶν θὰ διαλάβωμεν ἐν τῇ κατωτέρῳ παραγράφῳ ΙΒ τοῦ παρόντος κεφαλαίου, ἤδη προέβημεν εἰς τὴν ἀνωτέρω μικρὰν εἰσαγωγὴν διότι ἴσως οὕτω ἑρμηνευθοῦν τὰ ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς καθορισθέντα ὅρια τῆς ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος.

Ἐνῶ ἡ νικήτρια τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου εἶχεν ἀξιώσει καὶ ἐπιτύχει τὴν ἀναγνώρισιν μιᾶς Ἑλλάδος συμπεριλαμβανούσης τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Ἤπειρον διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου τὰ ὅρια περιωρίσθησαν ἐπὶ τῆς ἀπὸ τοῦ διαύλου τῶν ὀρέων ἀρχομένης γραμμῆς, ἥτις διήκουσα διὰ τῶν ὀροσειρῶν Ὄθρυος, Τυμφρηστοῦ, νοτίων κλιτύων Ἀγράφων καὶ ὀρέων Βάλτου ἀπέληγεν εἰς τὸ Ἰόνιον, ὀλίγον ἐκεῖθεν τῆς Βονίτσης.

Ἐκ τῆς Ὄθρυος καὶ κυρίως ἐκ τοῦ Τυμφρηστοῦ μία ἅλυσσος ἀποκρήμνων καὶ ἀπροσίτων ὀρέων ὁδηγεῖ εἰς τὰ προάστεια τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰς ἀκτὰς τῶν Κορινθιακοῦ καὶ Πατραϊκοῦ κόλπων. Οὕτω οἱ ἐκ βορρᾶ διὰ τοῦ Τυμφρηστοῦ διεισδύοντες ἠδύναντο κινούμενοι διὰ τῶν ὀρέων νὰ φθάσωσιν εἰς οἱονδήποτε σημεῖον τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ γίνωσιν ἀντιληπτοί, ἀκολουθοῦντες τὰς σχεδὸν συνεχομένας ὀροσειρὰς Βαρδουσίων — Οἴτης, Γκιώνας Παρνασσοῦ — Καλλιδρομίου, Ἑλικῶνος, Κιθαιρῶνος νὰ φθάσωσιν εἰς Πάρνωνα ἢ Γεράνεια ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς κατευθύνσεως διὰ τῶν Βαρδουσίων μέχρι Πατραϊκοῦ Κόλπου, πρὸς ἣν κατεύθυνσιν, ὡς καὶ πρὸς τὴν Αἰτωλοακαρνανίαν, ἠδύναντο νὰ διοχετευθῶσι καὶ ἐξ Ἀγράφων διὰ τοῦ Παναιτωλικοῦ ὄρους.

Τοιαύτη ἦτο ἡ μορφολογία τῆς τότε παραμεθορίου περιοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, τὰ μέγιστα ἐξυπηρετοῦσα καὶ διευκολύνουσα τὴν ἀπόλυτον μετακίνησιν ληστρικῶν συμμοριῶν ἐκ Τουρκίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τἀνάπαλιν, ἀλλὰ καὶ τῆς Πελοποννήσου ἡ μορφολογία δὲν εἶναι δυσμενεστέρα διὰ τὴν ὀρεσίβιον παράνομον ζωήν.

Κάτωθι τῆς Ὄθρυος ἐστέναζεν ἡ περιοχὴ Λαμίας ἐγκλωβισμένη ὑπὸ τῶν ὀρέων Ὄθρυος — Τυμφρηστοῦ — Οἴτης καὶ Καλλιδρομίου, διὰ τοῦ Παναιτωλικοῦ ἐπλήσσετο ἡ Αἰτωλοακαρνανία καὶ διὰ τῶν Βαρδουσίων, τοῦ Παρνασσοῦ κλπ. αἱ ὑπόλοιποι περιοχαί.

Ἐὰν εἰς τὴν μορφολογίαν ταύτην προστεθῇ καὶ τὸ ἐξαιρετικῶς ἀραιὸν τῶν κατοίκων γίνεται ἀντιληπτὸν πόσον εὐκόλως ἠδύναντο νὰ κινοῦνται ἀθεάτως οἱ λησταί. Ἡ ἐλευθερωθεῖσα ἔκτασις ἀνήρχετο εἰς 45,516 τετρ. χιλιόμετρα τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι κατὰ τὸ 1838 ἀνήρχοντο εἰς 752,077 ἤτοι 15,83 κάτοικοι κατὰ τετρ. χιλιόμετρον ἔναντι 63 περίπου κατοίκων κατὰ τετραγ. χιλιόμ. σήμερον. Ἀκόμη καὶ ἡ σημερινὴ πυκνότης πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐκ τῶν χαμηλοτέρων τῆς Εὐρώπης (21).

Περὶ τῶν προλήψεων καὶ τῆς ἀγραμματοσύνης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Ὀθωνείου περιόδου δύναταί τις ἀδιστάκτως νὰ εἴπῃ ὅτι ἐξαιρουμένων τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτε-

---

(21) Νέα Παγκ. Ἐγκυκλοπαίδεια — τομ. ΕΛΛΑΣ Β'. σελ. 645—646.

ρικοῦ προερχομένων Ἑλλήνων τὸ σύνολον τῶν «αὐτοχθόνων» ἦτο τελείως ἀγράμματον, αὐτοὶ δὲ οἱ πολιτικοστρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ ἐχρησιμοποίουν γραμματεῖς Ἕλληνας ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Μεταξὺ τῶν ἀγραμμάτων ἡ πρόληψις ἀποτελεῖ θεότητα, διὰ τὴν ἐγκληματικότητα δὲ αἱ προλήψεις ἀποτελοῦν πάντοτε πηγὴν καὶ αἴτιον (22).

Εἶναι γνωστὸν ὅτι συνεπείᾳ παρατηρήσεων τινῶν ἐπὶ ὀστῶν ἢ ἐντοσθίων ζώων ἔχουσι διαπραχθῆ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως καὶ τὰ εἰδεχθέστερα ἀκόμη ἐγκλήματα, οἱ δὲ λησταὶ ἐρρύθμιζον τὴν ἐν γένει πολιτείαν των βάσει τοιούτων παρατηρήσεων. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὁπόσας παρορμήσεις καὶ ψυχοδιανοητικὰ παραληρήματα ἐδημιούργουν καὶ δημιουργοῦν ἀκόμη παρὰ ταῖς λαϊκαῖς μάζαις αἱ «φλυτζανοῦδες» καὶ αἱ «χαρτορίχτρες».

Β΄ ΣΤΑΣΕΙΣ — ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ — ΔΙΑΤΑΡΑΧΑΙ

Κατὰ πᾶσαν στασιαστικὴν ἢ ἐπαναστατικὴν ἐκδήλωσιν δημιουργεῖται μία ἰδιάζουσα ψυχολογία, ἡ τοιαύτη τοῦ ὄχλου, ὅστις ἄγεται καὶ φέρεται ὑπὸ τῶν δημεγερτῶν καὶ δημαγωγῶν ἀρχηγῶν. Διὰ τὸν στασιάζοντα ἢ ἐπαναστατοῦντα ὄχλον σπανίως ὑπάρχουν ἢ δύνανται νὰ τεθοῦν ὅρια δραστηριότητος, δι᾽ ὃ καὶ συμβαίνουσι τὰ πλέον ἄσχετα πρὸς τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν ἔκτροπα, ἅτινα δημιουργοῦν βαθύτερα κοινωνικοπολιτικὰ προβλήματα, οὐδὲ πόρρωθεν ὑπολογισθέντα ἢ προκαθορισθέντα.

Κατὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι τοιαύτας ἐξεγέρσεις πρῶτον στόχον ἀπετέλουν αἱ διάφοροι δημόσιαι ὑπηρεσίαι καὶ κυρίως αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαί, μετὰ τῶν ὁποίων τὴν ἑπομένην μοιραίως θὰ ἤρχοντο εἰς εἰρηνικὴν καὶ πολιτικὴν ἐπικοινωνίαν, δι᾽ ὃ καὶ ἐθραύετο ἡ συνεκτικότης λαοῦ καὶ ἀρχῶν. Ἐκτὸς ὅμως τούτου τὸ σπουδαιότερον, διὰ τὸ θέμα ἡμῶν, ἀποτέλεσμα, ἀπέβαινεν ἡ ἐν συνεχείᾳ φυγοδικία τῶν πρωτοστατούντων, ἐξ ἧς φυγοδικίας εὐκόλως μετεπήδουν ἰδία οἱ ἐκ τοῦ Ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν ληστείαν, πρὸς ἣν παρεσύροντο ἐκ διαφόρων πλέον λόγων. Οἱ ἐξεγειρόμενοι οὐχὶ σπανίως ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδηλώσει των ἔσπευδον καὶ κατέλυον τὰς φυλακάς, ἐξ ὧν, ἐξήρχοντο οἱ πάσης φύσεως ἐγκληματίαι καὶ ὑποδικοκατάδικοι, οἵτινες μετὰ τὴν καταστολὴν ἢ ἐπικράτησιν τῆς ἐξεγέρσεως ἐτρέποντο πρὸς τὰ ὄρη.

Οὐχὶ σπανίως προσεχώρουν εἰς τοὺς στασιαστὰς καὶ ἄνδρες τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, οἵτινες, μετὰ τὴν καταστολὴν περισσότερον παντὸς ἄλλου εὐθυνόμενοι καὶ ἀντιλαμβανόμενοι τοῦτο, ἐτρέποντο πρὸς τὰ ὄρη καὶ τὴν φυγοδικίαν.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελέσματα καὶ πλεῖσται ὅσαι ἄλλαι ἐπὶ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ Ἀσφαλείας ἐπιπτώσεις ἐκ τῶν ὑπὸ μορφὴν στάσεων ἢ ἐπαναστάσεων ἢ καὶ ἁπλῶν ἀντιστάσεων ὑπῆρξαν πλέον ἢ ἔντονα κατὰ τὴν Ὀθώνειον κυρίως περίοδον.

Ὁ Ὄθων ἐβασίλευσεν ἐπὶ 29 ἔτη καὶ 8 μῆνας, καθ᾽ ὃ διάστημα ἀντιμετώπισε τὰς ἀκολούθως 28 στάσεις — ἐπαναστάσεις καὶ διαταραχὰς χρονολογιγκῶς (23), παραλειπομένων δευτερευουσῶν τινῶν ἄλλων διαταραχῶν αἵτινες ἦσαν σχεδὸν συνεχεῖς.

1833: Στάσις ἐν Τήνῳ — Συλλήψεις ὁπλαρχηγῶν.

1834: Δύο στάσεις ἐν Μάνῃ — ἐπανάστασις Μεσσηνίας καὶ Μαντινείας.

---

(22) Κ. Γαρδίκα τομ. Α΄. (ἔκδ. Γ΄) σελ. 368—379 καὶ αὐτόθι βιβλιογραφία.

(23) Ἀγ. Κλεομένους σελ. 74—76 ΠΑΓΚ)ΕΓΚΥΚΛ) τομ. ΕΛΛΑΣ Ι.

1835 — 1836: στάσις ἐν Τήνῳ — Σύρῳ κ.λ.π. Ἀνταρσία ἐν Δυτικῇ Ἑλλάδι— Λησταναρσία ἐν Στερεᾷ.

1836: Λησταναρσία Χονδρογιανναίων ἐν Ἀχαϊοήλιδι.

1838: Στάσις ἐν Ὕδρᾳ.

1838 Ταραχαὶ ἐν Πυλίᾳ (24).

1839 Ταραχαὶ Πατρῶν — Στάσις Γυθείου — Ἀντιοθωνικὴ συνωμοσία.

1843 Στρατιωτικὴ ἐπανάστασις κατ' ἀπολύτου Μοναρχίας.

1844 Στάσις Θεοδ. Γρίβα ἐν Ἀκαρνανίᾳ.

1847 Στάσις Θεο. Γρίβα ἐν Ἀκαρνανίᾳ, ἀνταρσία τοῦ Νικ. Κριεζώτου ἐν Χαλκίδι, στάσις στρατιωτικῶν Ναυπάκτου καὶ Στερεᾶς καὶ Λησταναρσία Μερεντίτου ἐν Πάτραις.

1848 Στάσις ἐν Καλάμαις, ἀνταρσία Ρέντη κ.λ.π. ἐν Κορίνθῳ, ἀνταρσία ἐν Πύργῳ Ἠλείας, ἀνταρσία ἐν Παρνασίδι καὶ Φθιώτιδι τῶν Παπακώστα — Βελέντζα κλπ. εἰσβαλόντων ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους, εἰς ὃ εἶχον καταφύγει πρὸ ἔτους.

Ληστρικὴ ἐκστρατεία καθ' ὁλοκλήρου τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

1850: Τὰ παρκερικά.

1852: Τὰ Παπουλάκια.

1854) Ἀγγλογαλλικὴ κατοχή.

1859: Τὰ σκιαδικά.

1861: Ἀπόπειρα Δόσιου κατὰ τῆς ζωῆς τῆς Βασιλίσσης.

1862: Ἐπανάστασις Ναυπλίου — Τριπόλεως Ἄργους καὶ Σύρου — Ἐπανάστασις καὶ ἔξωσις τοῦ Ὄθωνος.

1862 — 1864: Ἀναρχία — ἐμφύλιος σύγκρουσις.

Αἱ ἐξεγέρσεις ἢ ἤρχιζον διὰ ληστειῶν ἢ κατέληγον εἰς ληστείαν.

Οἱ στασιασταὶ ἢ ἀντιμαχόμενοι πολλάκις συνειργάσθησαν μετὰ ληστῶν, μετὰ δὲ τὴν λῆξιν ἑκάστης στάσεως ὁ ἀριθμὸς τῶν ληστῶν ηὔξανεν διὰ προσχωρήσεως μέρους τῶν στασιαστῶν ἢ δι' ἐντάξεώς των ἐκ τῶν φυλακῶν ὁπωσδήποτε ἐξερχομένων κακούργων, ἦσαν δὲ αἱ στάσεις «ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε ἀπότοκοι πονηρῶν βουλευμάτων τῶν ἀντιπολιτευομένων» (25).

Περὶ τῶν ἐκ μιᾶς ἑκάστης στάσεως καὶ ἀναταραχῆς ἐπιπτώσεων θὰ διαλάβωμεν ἐν τῇ χρονικῶς παροκολουθήσει τῆς Χωροφυλακῆς.

Γ' ΠΕΝΙΑ: Διὰ μὲν τὴν κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων ὡμιλήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν κατ' ἐπανάληψιν, περὶ δὲ τῶν μετέπειτα περιόδων, εἶναι ἀρκετὸν φρονῶ νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ σήμερον ἡ χώρα ἡμῶν ἔχει κηρυχθῇ ὑποανάπτυκτος.

Δ' Ἀδιαπαιδαγώγητοι ΠΟΛΙΤΙΚΩΣ. Πρὸ ὀλίγωγν ἐτῶν ὁμιλῶν ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην τῆς πολιτικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν Ἑλλήνων τῆς σήμερον.

Ὁ Ν. Δραγούμης διηγεῖται δύο χαρακτηριστικὰς ἀντιλήψεις περὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς περιόδου τῆς Α' Δυναστείας, τῆς γνώμης τοῦ Κολοκοτρώνη περὶ τοῦ Συντ)-

(24) Αὕτη δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ Κλεομένους.

(25) Γ. Κρέμου σελ. 1072.

τος (26) καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος γνώμης τῶν πλέον ἐξεχόντων πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὡς καὶ τοῦ Γάλλου Πρεσβευτοῦ (27).

Ἐπίσης ἀλλαχοῦ θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Συντάγματος λεηλασιῶν, τοῦ Συντάγματος τοῦ ὁποίου οἱ ἀκολουθοῦντες τοὺς δημαγωγοὺς ἔνοπλοι ἠρώτου «Τί λογῆς εἶναι αὐτὸς ὁ Σύνταγμας»; (28), ἵνα μόνοι των καταλήξωσιν εἰς τὴν γνώμην ὅτι «ὁ Σύνταγμας» ἐσήμαινε λεηλασίαν καὶ ἵνα οἱ χωρικοὶ λέγωσι βραδύτερον «τὰ σπίτια μας τὰ ρήμαξε τὸ Σύνταγμα», οἱ δὲ μητέρες νὰ φοβίζωσι τὰ τέκνα των διὰ τ ο ῦ Σ υ ν τ ά γ μ α τ ο ς.

Ὁ κατὰ τὸ ἔτος 1861 ἀποπειραθεὶς νὰ δολοφονήσῃ τὴν Βασίλισσαν Ἀμαλίαν Δόσιος ἐρωτηθεὶς διὰ τινα λόγον προέβη εἰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην ἀπήντησεν «ν' ἀπαλλάξῃ τὴν πατρίδα τῆς τυραννίας» καὶ εἰς δευτέραν ἐρώτησιν τί ἠννόει συνεπλήρωσε «τὴν ἔλλειψιν ἐθνοφυλακῆς καὶ τὸ περὶ διαδοχῆς ζήτημα» (29). Αὐτὰ ἐδίδασκεν ὁ Δεληγεώργης πρὸς φανατισμόν.

Εἷς «ἀγύρτης» καὶ «ἀγράμματος» καλόγηρος ἐδημιούργησε ψυχοδιανοητικὸν παραλήρημα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὁποίου ἀπητήθη ἐκστρατεία κράτους καὶ λαοῦ.

Σχολιάζων ὁ Τρυφ. Εὐαγγελίδης τὰς ἐκλογὰς 1844 καὶ τὸν καρπὸν αὐτῶν ἐπιλέγει «... οὕτω λοιπὸν ἀπεδείχθη διὰ χιλιοστὴν φορὰν ὅτι ἡ ἔνστικτος πρὸς τὸ ἐλεύθερον κλίσις λαοῦ τινός, δὲν συντελεῖ παντάπασι πρὸς τὴν καρποφόρον τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν καλλιέργειαν, ἐὰν ὁ λαὸς οὗτος δὲν εἶναι ἀνατεθραμμένος ὡς δεῖ. Τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, τῆς πρώτης ἐκείνης περιόδου εἰσὶ μεστὰ παντοίων ἐκλογικῶν παρακρουσμάτων, ἐν οἷς τὸ θράσος ἁνθαμιλλᾶται πρὸς τὸ ψεῦδος καὶ τὸν ἐθνοκτόνον κομματισμόν» (30).

Τοιαῦται ἥκιστα κολακευτικαὶ περιγραφαὶ καὶ κριτικαὶ περὶ τῆς πολιτικῆς συνειδήσεως ἐν Ἑλλάδι δύνανται νὰ καλύψωσι πολλοὺς τόμους καὶ δὲν θὰ δυνηθῇ τις νὰ ἀντιπαρατάξῃ οὐδὲ εὔλογα κἂν ἐπιχειρήματα ἐκτὸς τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ἐσκεμμένης δικαιολογίας τῶν ἱκανῶν.

Ε΄ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

Περὶ τοῦ καθιερωθέντος ἀστυνομικοῦ συστήματος, τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας καὶ εἶτα τῆς Διοικητικῆς τοιαύτης διὰ τὰς Ἀθήνας διελάβομεν ἤδη ὀλίγα, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἂν παραθέσωμεν δὲν πρόκειται νὰ ἐξαντληθῇ ἡ ἀθλιότης καὶ ἡ φαυλότης τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐκείνου συστήματος.

Ἐκ τῆς ἡγεσίας τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν διῆλθον διακεκριμένοι ἄνδρες καὶ κατέβαλον ὅσας ἐκ τῶν πραγμάτων ἠδύναντο προσπαθείας πρὸς ἀνακοπὴν

---

(26) Αὐτόθι τομ. Β. σελ. 37.

(27) Αὐτόθι σελ. 64—65 κ.ε.

(28) Α. Σκανδάμη σελ. 361—362 ἔνθα ἀναφέρεται καὶ τὸ ἀφηγούμενον ὑπὸ τοῦ ROS περιστατικὸν τοῦ βοσκοῦ ὅστις ὠλοφύρετο «πέντε γουρούνια εἶχα καὶ μοῦ τἄφαγε τὸ Σύνταγμα...».

(29) Α. Κλεομένους σελ. 53.

(30) Τρ. Εὐαγγελίδη: Ἱστορία τοῦ Ὄθωνος σελ. 302 — Βλέπε καὶ ἀπόψεις Κωλέττη Ν. Δραγούμη Τ.Β. σελ. 103, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν, κυρίως ὅμως βλέπε Γ. Ἀσπρέα Τ.Α. σελ. 193—196 κ.ἑ.

τοῦ ἀφορήτου κομματικοῦ ἐκτραχηλισμοῦ καὶ τῆς διαφθορᾶς μεταξὺ τῶν κατωτέρων ἰδίᾳ ὀργάνων. Ἀλλοίμονον ὅμως εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους τῆς Κυβερνήσεως. Περιπτώσεως τυχούσης ἔδει νὰ σκεφθῇ σοβαρῶς ὁ δράστης ἂν θὰ ἦτο προτιμωτέρα ἡ φυγοδικία ἀπὸ τοῦ νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῆς ἀστυνομίας ἐκείνης. Περὶ τῶν ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης ἐπιπτώσεων καὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ὡμιλήσαμεν ἤδη ἐν Κεφαλαίῳ ἀνωτέρω.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν συνεχείᾳ συστήματα τῆς στρατιωτικῆς ἀστυνομίας μετὰ τῆς χωροφυλακῆς ἐν τέλει, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φανῶσιν ἀπολύτως ἀντάξια, διότι τὸ μὲν ἐκράτησεν ταῦτα ἐν ἀτροφίᾳ ἡ Πολιτεία τὸ δὲ ἐφρύαξεν ἡ πολιτικὴ νὰ τὰ θέσῃ ὑπὸ τὸν ἔλεγχόν της, πρᾶγμα ὅπερ διὰ τὴν χωροφυλακὴν ἐπέτυχε διὰ τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ. Οὕτω ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὴν ἀστυνομίαν του ἦτο διαρκῶς ἰσχυρῶς κλονισμένη καὶ συνεπῶς οὐδὲν τὸ σοβαρὸν ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ Ἀσφαλείας, τοὐναντίον μάλιστα εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ ἐχθρική, ἡ βάναυσος καὶ σκληρὰ μεταχείρισις καὶ συμπεριφορὰ τῆς ἀστυνομίας ἐδημιούργησε καταδιωκομένους μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ληστάς.

ΕΜΠΑΘΗΣ ΚΑΙ ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ!

Εὐγενὲς καὶ ἀληθῶς κοινωνικώτατον τὸ λειτούργημα τοῦ Τύπου, καθ' ὃ ἐξαιρετικῶς ἀπαραίτητον διὰ τὴν πολιτικήν, ἐκπολιτιστικήν, ἠθικήν, κ.λ.π., διάπλασιν τῶν κοινωνιῶν, καὶ διὰ τὸν δημόσιον ἔλεγχον ἐφ' ὅσον ἐνασκεῖται ἐπὶ ἐπιπέδων ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας τουλάχιστον καὶ ἀντικειμενικῆς ἐρεύνης, καταστρεπτικώτατον δὲ ὅταν κατέρχεται εἰς πεζοδρομιακὰς μηχανορραφίας καὶ χύδην διαπαιδαγωγήσεις ἢ ὅταν ἐκ κυκλοφοριακῶν ἢ μισαλλοδόξων λόγων τὰ πάντα καπηλεύεται.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου ὁ Ἑλληνικὸς τύπος ἐδίδαξε τὴν ἀπειθαρχίαν, τὸ ὑβρεολόγιον καὶ τὸν ἐτσιθελισμὸν καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν ζωτικοτάτης καὶ μεγίστης ἐθνικοκοινωνικῆς ὠφελείας πράξεων, τὸ ψεῦδος, τὴν συκοφαντίαν ἐνίοτε καὶ τὸν ἀδίστακτον διασυρμὸν τῶν πολιτικῶς ἀντιπάλων καὶ ὅταν εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν ὁλοκλήρου τῆς κρατικῆς μηχανῆς μεγαλοποιῶν τὰ ἀσήμαντα.

Ὁ κατήφορος αὐτὸς ὡδήγησε εἰς τὸ ἀκόλουθον γελοῖον μέν, ὁπωσοῦν ὅμως διαβρωτικὸν διὰ τοὺς πεινῶντας Ἕλληνας δημοσίευμα ἐπὶ τῇ ἐπικειμένῃ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἔτος 1839 διὰ τῆς ἐφημερίδος «ΕΛΠΙΣ». Ἔγραφεν λοιπὸν σπουδαιοφανῶς μεταξὺ τῶν ἄλλων ἡ ἀντιπολιτευομένη ἐκείνη ἐφημερίς. «......Ἡ σύστασις Πανεπιστημίου εἶναι μία τῶν γελοίων ἐκείνων ἀγυρτικῶν ἐπιδείξεων, μὲ τὰς ὁποίας προσπαθοῦν οἱ ξενοκράται μας νὰ φενακίσουν τοὺς μωροπίστους ......».

Περὶ τῆς φθοροποιοῦ καὶ ὑπονομευτικῆς ῥοπῆς τοῦ τύπου κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὄθωνος ὁ Τρύφων Εὐαγγελίδης γράφει. «Αἱ ἐφημερίδες αἵτινες τότε ἐξεδίδοντο ἅπαξ, δὶς ἢ τρὶς τῆς ἑβδομάδος, ἔγεμον, ὕβρεων — ἐκτὸς σοβαρῶν φύλλων — καὶ ἀντεκδικήσεων, ὁ δὲ λόγος ἐν αὐταῖς ἦτο αείποτε περὶ προσώπων καὶ ἀτομικῶν συμφερόντων, οὐδέποτε ἀσχοληθεῖσαι περὶ τῶν γενικῶν τῆς χώρας πραγμάτων, εἴτε περὶ ἐπιδοκιμασίας καλῆς τινος πράξεως. Ἐντεῦθεν δὲ οἱ δημοσιογράφοι ἐλα-

χίστην ἢ οὐδεμίαν παρέσχον τῇ χώρᾳ ὠφέλειαν καὶ ἐγένοντο καὶ πρόξενοι κακοῦ, διαδίδοντες καὶ τοῖς ἔξω τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ὁμογένεσιν ἀπαισίας κατὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰδήσεις» (31). Γίνεται λόγος μόνον περὶ τοῦ εἰς τό, Ἐξωτερικὸν ἀντικτύπου, ἐνῷ ἐσείοντο τὰ θεμέλια τοῦ Ἐσωτερικοῦ διὰ τοῦ κλονισμοῦ πάσης πρὸς τὴν ἡγεσίαν ἐμπιστοσύνης καὶ διὰ τῆς προτροπῆς εἰς ἀπειθαρχίαν καὶ καταφρόνησιν.

Οὕτω ἐξήπτοντο αἱ προλήψεις, ἐσπείροντο ἰδέαι διδάσκουσαι τὴν συναλλαγήν, τὴν ἀτιμωρησίαν καὶ τὸ ἔγκλημα καὶ ἐδικαιολογοῦντο αἱ κατὰ τῆς καθεστηκυΐας τάξεως πράξεις ὡς ἀπότοκοι καὶ εὔλογοι τῆς ἐμφανιζομένης κακίστης διοικήσεως, κ.λ.π.

Τοιαῦται τοῦ τύπου ἐκδηλώσεις εἰς μίαν ἀνεπτυγμένην κοινωνίαν ἀντιπαρέρχονται καὶ ἐκφυλίζονται πρὸ τῆς ἀνεπτυγμένης λογικῆς χρήσεως τοῦ νοός, ἀλλὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκείνῃ τοῦ ἀμαθοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὰ πάντα ἐπέδρων ὀλεθρίως διὰ τὴν ἔννομον τάξιν.

Ἀλλ᾽ ὅταν ὑπὸ τὴν σημερινὴν κοινωνικὴν σύνθεσιν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κ. Τσάτσος, ὡς Ὑπουργός, κατὰ Δ)μβριον 1959 ἔλεγε πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἑνώσεως Συντακτῶν ὅτι «Ζῶμεν εἰς ἕνα τόπον, ὅπου ρέπομεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρῶτοι ἡμεῖς τὸ ὠνομάσαμεν μὲ τὴν λέξιν συκοφαντία. Ζῶμεν εἰς ἕνα τόπον ὅπου ὁ κακὸς λόγος φαίνεται γλυκός. Εἰς ἕνα τόπον ὅπου ἡ κακότης ἀσκεῖ κάποιαν γοητείαν. Εἴμεθα σκληροὶ μεταξύ μας καὶ ἀμείλικτοι....». Τί θὰ ἔλεγεν ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς δημοσιογράφους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης;

Ἔναντι αὐτῆς τῆς ἀχαλινώτου τακτικῆς τοῦ τύπου, Βασιλεὺς καὶ Κυβέρνησις ἐτήρουν τόσον ἐφεκτικὴν στάσιν ὥστε ἐξελαμβάνετο αὕτη ὡς ἀδυναμία καὶ ἀπεθράσυνε τοὺς ἐφημεριδογράφους (32).

Ἡ κατὰ τοῦ Βασιλέως ἐξέγερσις ἐδιδάσκετο καὶ ἐμμέτρως διὰ τῶν στίχων τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου:

«Ἕως πότε ἡ ξένη ἀκρίδα
ἕως πότε κουφὸς Βαυαρὸς
θὰ βυζαίνῃ τὴν δόλια Πατρίδα
Σηκωθῆτε, ἀδέλφια καιρός» (33).

Ἡ ἀποκαρδίωσις καὶ ἀποθάρρυνσις τοῦ λαοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπόστασιν τοῦ Ὄθωνος, κορυφωθεῖσα διὰ τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1839 δημοσιευθείσης εἰς τὸν Ἀγγλικὸν τύπον καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν γνωματεύσεως τοῦ ἰατροῦ Βίμπερ, ἡ παρὰ τοῦ ὁποίου ἀνάκλησις δὲν ἀνεκάλεσε καὶ τὴν παρὰ τῶν ἀντιπάλων μόνιμον ἐκμετάλλευσιν, ἀπετέλει τὴν μονίμως ἐπισειομένην Δαμόκλειον σπάθην, ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου Βασιλέως.

Οἱ ποδηγέται τῶν κοινωνιῶν στηρίζονται ἱκανῶς ἐπὶ τῶν δημιουργουμένων πέριξ αὐτῶν θρύλων, ὁ δὲ ἀμαθὴς λαὸς καὶ μάλιστα ὁ Ἑλληνικὸς τέρπεται καὶ ὑποκλί-

---

(31) Ἱστορία τοῦ Ὄθωνος, σελ. 772.

(32) Α. Σκανδάμη σελ. 256—257 ἔνθα ἔκθεσις κ.λ.π. περὶ τοῦ μεταξὺ Βαυαρῶν ἀξιωματικῶν καὶ Λεβίδου ἐπεισοδίου.

(33) Ὁ Σοῦτσος διὰ πολλῶν ἐμμέτρων καυστικῶν στίχων δημοσιευομένων εἰς τὰ ἔντυπα ὑπῆρξεν ὁ πρωτεργάτης τῆς ἰδέας περὶ τυραννίας τοῦ Ὄθωνος καὶ περὶ τυραννοκτονίας ἀκόμη.

νεται πρὸ τῶν ἡρωϊκῶν προσώπων, ἔστω καὶ ἂν ὁ διαθρυλούμενος ἡρωισμὸς εἶναι τεχνητός. Θέλει τοὺς ἡγέτας του «Παλληκάρια», ριζοσπάστας μέχρι αὐθαιρεσίας καὶ πανεξύπνους, κατὰ τὰ ἰδικά του κριτήρια καὶ ὅταν ὁ οὐσίᾳ σπουδαιότατος ἡγέτης δὲν ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπιθυμούμενα καὶ θαυμαζόμενα προσόντα, τοῦ «παλληκαριοῦ» καὶ τοῦ πανεξύπνου, δὲν ἀπολαμβάνει τῆς ἀναγκαίας καὶ ἀπαραιτήτου αἴγλης καὶ ὁ λαὸς εὐκόλως τείνει εὐήκοον οὖς τῆδε κακεῖσε. Ὁ Ὄθων ἔσχε καὶ αὐτὴν τὴν ἀτυχίαν, διότι κατὰ τῆς πνευματικῆς του ἱκανότητος βολαὶ ἐξηκοντίζοντο πότε ἀλληγορικῶς καὶ πότε κατ' εὐθεῖαν ὑπὸ τῶν ὑπὸ τοῦ μένους τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἀγομένων ἐφημερίδων.

Αἱ ἐφημερίδες «Ἐλπὶς» τῆς 7-9-1847 καὶ κυρίως τὸ «ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ» τοῦ Αὐγούστου 1860 ἐξελθοῦσαι τοῦ κύκλου τῆς ἐντίμου καὶ ἀξιοπρεποῦς ἀντιπολιτεύσεως κατῆλθον εἰς τὰ ἐπίπεδα ἀνοικτῆς προβολῆς τοῦ Ὄθωνος ὡς βλακός.

Αἱ ἀκολουθοῦσαι γενεαὶ ἐτρέφοντο καὶ διεποτίζοντο διὰ τῶν ἀντικρατικῶν ἐπιτυχιῶν καὶ κατορθωμάτων διαφόρων ἀρχιληστῶν καὶ δημεργετῶν, εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ προκαλῆται μία εὐτελὴς ἡρωομανία, ἥτις κατέκλυζε τὰς ψυχὰς τῶν νέων τόσον τῶν πόλεων ὅσον κυρίως τῆς ὑπαίθρου. Δὲν ὑπάρχει Ἕλλην ὅστις νὰ μὴ ἐτραγούδησε καθ' οἱονδήποτε τρόπον τοὺς ὕμνους τῶν ληστάρχων Κακαράπη καὶ Νταβέλη ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τοῦ Γιαγκούλα, καὶ δὲν ὑπῆρξεν Ἕλλην ὅστις νὰ μὴ ἀνέγνωσε τὰ κατορθώματα αὐτῶν τῶν ἐγκληματιῶν διὰ τῶν ἐφημερίδων ἢ δι' ἐπὶ τούτῳ κυκλοφορησάντων φυλλαδίων ἢ καὶ εἰδικῶς ἐκδοθέντων βιβλίων, καθ' ἣν στιγμὴν διὰ τὰς κρατικὰς καταδιωκτικὰς δυνάμεις ἀνεγίγνωσκε πάντοτε λιβέλλους διὰ καταπιέσεις καὶ σκληρότητας εἰς βάρος τοῦ Λαοῦ.

Αἱ θεωρούμεναι σήμερον ἀντικοινωνικαὶ καὶ ἀκατάλληλοι Ἀμερικανικαὶ κινηματογραφικαὶ ταινίαι περὶ τῶν ἄθλων γκάστερς καὶ ἄλλων κακοποιῶν ἔχουν ὡς τέλος τὴν νίκην τῶν δυνάμεων τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κράτους, τὰ ἑλληνικὰ ληστρικὰ ἀναγνώσματα εἴτε φυλλαδίων εἴτε ἐφημερίδων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐμείωνον καὶ ἐκακολόγουν τὰς κρατικὰς δυνάμεις, ἀφ' ἑτέρου δὲν ἐνεφάνιζον τοὺς ἥρωάς των συνεχῶς νικῶντας καὶ προβαίνοντας εἰς χειρονομίας γενναιοφροσύνης καὶ γενναιοδωρίας.

Βιογραφίας μεγάλων ἀνδρῶν, ὀλίγοι Ἕλληνες ἀναγιγνώσκουν, συμπλεκομένους ὅμως μύθους ὑπὸ τύπον βιογραφίας ληστάρχων καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναγιγνώσκουν πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐλευθερία εἶναι Θεά, ἂν δὲν συνοδεύεται ὅμως καὶ ὑπὸ δικαιοσύνης, καταντᾷ δαίμων...

«Ἀθυρόστομον ἐφημεριδογραφίαν» ἀποκαλεῖ ὁ Κρέμος (34) τὴν τακτικὴν τῶν ἐφημερίδων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Ὄθωνος, ὁ δὲ Κλεομένης ἐχαρακτήρισε ταύτας ὡς «τύπον βίαιον καὶ ἐμπαθῆ» (35).

Ἔκτοτε ἀρκεῖ ν' ἀναλογισθῶμεν πόσοι νόμοι, καὶ ποίας ἐκτάσεως, ἐθεσπίσθησαν καὶ ὑπὸ τῶν πλέον φιλελευθέρων κυβερνήσεων πρὸς ἀναχαίτησιν τοῦ εὐκόλου ὑβρεολογίου, τῆς πλέον παραδόξου συκοφαντίας καὶ τοῦ ἐν τοῖς πορνογραφήμασι καὶ ὕμνοις τῶν ληστῶν καὶ ἄλλων ψυχοφθόρων δημοσιευμάτων συναγωνισμοῦ. Αἱ κυβερνήσεις ἐπιδιώκουσαι τὴν φιλίαν καὶ τὴν πολιτικὴν ὑποστήριξιν τῶν τοιούτων

---

(34) Νεωτάτη Γενικὴ Ἱστορία σελ. 1137.

(35) Αὐτόθι σελ. 16.

ἐντύπων καὶ ἐν ὀνόματι τῶν δῆθεν ἀρχῶν τῆς Δημοκρατίας καὶ Ἐλευθερίας παρέμεινον ἀδρανεῖς, ὁ δὲ λαὸς ἐθέλγετο — λόγῳ τῆς πνευματικῆς του χαμηλότητος — ἐκ τῶν τοιούτων ἀναγνωσμάτων.

Ζ΄ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΟΜΜΑΤΑΡΧΑΙ — ΑΜΝΗΣΤΕΙΑΙ — ΧΑΡΙΤΕΣ

Περὶ τῶν θλιβερῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐκ τῶν συχνῶν κυβερνητικῶν ἐναλλαγῶν, ἐκ τοῦ κομματικοῦ φανατισμοῦ καὶ πάθους, ἐκ τῆς βουλευτοκρατίας καὶ τοῦ ἀριβισμοῦ ταύτης, ἐκ τοῦ φατριασμοῦ ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ κλπ., φρονοῦμεν ὅτι παρ' οὐδενὶ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει ἀμφιβολία, διότι ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἀνωτέρω ἔχουν ποικιλλοτρόπως καλλιεργηθῆ καὶ ἔχουν ἀποδώσει τοὺς πλέον ἐπικινδύνους καρπούς, οὓς πάντες γευθέντες ἔχομεν ὑποστῆ μίαν ἀνάλογον ἕκαστος δηλητηρίασιν.

Ἀσφαλῶς εἶναι ἐκτὸς περιθωρίων ἡ κομμουνιστικὴ ἰδεολογία καὶ ὁ ἐθνικὸς διχασμός, διότι πρὸ αὐτῶν δὲν ἔχει θέσιν οἱαδήποτε λογική.

Συνεπῶς θὰ παρεῖλκεν ἡ οἱαδήποτε ἐνταῦθα παράθεσις στοιχείων, παρὰ ταῦτα ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπομνησθῶσιν ὡρισμένοι στροβιλισμοὶ τῆς δίνης ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἡ χωροφυλακή, ὡς ἐκτελεστικὴ δύναμις, ἐβίωσε καὶ κυρίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ληστείαν.

Διελάβομεν ἀνωτέρω τὰς κατὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων αἰτιάσεις τοῦ Κωλέττη ἐπὶ ὑποθάλψει τῆς ληστείας καὶ τανάπαλιν.

Ὁ Γ. Ἀσπρέας ἀναφερόμενος εἰς τὴν λησταντarσίαν 1836 γράφει (36):

«Αἱ λησταντάρτικαὶ ἐκεῖναι στάσεις προεκλήθησαν κυρίως ὑπὸ δυσηρεστημένων καπεταναίων καὶ ἀσήμαντων πολιτικῶν, οἵτινες ἤσκουν περιωρισμένην ἐπιρροὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας των».

Οἱ ἐπὶ Ὄθωνος πολιτικοὶ ἐνεπνέοντο «κατὰ πλειοψηφίαν» ὑπὸ τῶν ξένων ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφερόντων, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ἀρκετὰς μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος δεκαετηρίδας (37) καὶ ἀναφερόμενος ὁ Ἀσπρέας εἰς τὴν μετὰ τὸ 1862 Ἑλλάδα, γράφει:

> «Ἀλλὰ μήπως ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ τότε ἡ Ἑλλὰς κράτος ἐν τῇ πολιτικῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως; Ἐσωτερικῶς τὴν διοίκησιν διεχειρίζοντο ἀπειράριθμοι πολιτικαὶ καὶ διοικητικαὶ συμμορίαι πρὸς τὰς ὁποίας ὁ λαὸς τῆς ὑπαίθρου ἀπέτιε φόρους ὡς πρὸς τοὺς εἰσπράκτορας τοῦ Δημοσίου, πολιτικοὶ δὲ δυστυχῶς καὶ μέχρι αὐτῶν τῶν Ὑπουργῶν, ὅλων τῶν κομμάτων καὶ τῶν ὁμάδων πολιτευόμενοι καὶ κομματάρχαι εὑρίσκοντο μετὰ πολλῶν ληστάρχων εἰς ἁρμονίαν σχέσεων τόσον ὥστε νὰ μεταχειρίζωνται τούτους ὡς κομματάρχας καὶ πολιτικοὺς παράγοντας» (38).

Μετὰ τὴν τρομερὰν σφαγὴν τοῦ Δήλεσι ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Βαλαωρίτης ἐξετόξευσε βαρείας μομφὰς κατὰ ἀντιπολιτευομένων ἐπὶ συνεργασίᾳ

(36) Τόμ. Α΄ σελ. 146—147, Βλέπε καὶ σελ. 196—198 καὶ Γ. Κρέμου σελ. 1072.
(37) Γ. Ἀσπρέα Β. Τ. σελ. Ι καὶ ΙΙ καὶ ἑπ.
(38) Γ. Ἀσπρέα τόμ. Β΄ σελ. 14—15, Βλέπε καὶ σελ. 207.

μετὰ ληστῶν, μακραὶ δὲ ἔλαβον χώραν συζητήσεις καὶ ἀντεγκλήσεις ἐν τῇ Βουλῇ. Ὁ ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς Ναυπλιακῆς καὶ Ὀκτωβριανῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετέπειτα ἀρχηγὸς τῆς ἐθνοφυλακῆς κλπ. Κορωναῖος, γράφει :

«Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω μεθ' ὅλης τῆς πεποιθήσεώς μου, ὅτι εἰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας κεῖται ἡ ἐμπέδωσις τῆς πλήρους τάξεως, ἐὰν θέλει καὶ ἠξεύρῃ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν εἰς χεῖρας της μέσων. Ἐννοῶ ὅθεν ὅτι ταῦτα ἀρκοῦσι, ἐπὶ τῇ συνθήκῃ ὅμως νὰ λειτουργοῦσι τὰ μέσα ταῦτα ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς, τουτ' ἔστιν ἡ διοίκησις νὰ μὴ φατριάζῃ, τὰ δικαστήρια ν' ἀνήκωσιν εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ μόνην, τὰ ὄργανα τῆς ἐκτελέσεως νὰ εἶναι ἐπιτήδεια καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν τέλεια...».

«Πολὺς λόγος ἐγένετο πρὸ καιροῦ, καὶ ἐσχάτως ἔλαβον ὑπόστασιν ἐπίσημον διὰ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεων, ὅτι ἐνέργειαι τεκταίνονται κατὰ τοῦ πολιτεύματος» (39).

«Ἡ πεποίθησίς μου ἐσχηματίσθη ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι θρυλήματα, ἀλλ' ἀληθῆ, καὶ ἰδοῦ ὁ λόγος: Ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἵτινες, μὴ δυνάμενοι νὰ ἱκανοποιήσωσι τὰς ἀχρείας ὀρέξεις των διὰ τῶν ἐλευθεριῶν τὰς ὁποίας ἀπολαύει ὁ τόπος καὶ ἀπέκτησε διὰ θυσίας αἱμάτων καὶ καταστροφῶν, ζητοῦσι διὰ παντὸς μέσου ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ὁ τόπος δὲν δύναται νὰ κυβερνηθῇ δι' αὐτῶν, τῶν ἐλευθεριῶν τουτέστι, καὶ ποῖον εὐχερέστερον μέσον ἢ τοῦ νὰ φέρωσι τὴν ἀναρχίαν καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτῆς δεινὰ εἰς τὸν τόπον;... Ἰδοὺ ἓν τῶν μυστηρίων τῆς κορυφώσεως τῆς ληστείας κατὰ τὰς ἡμέρας μας.... ἀνεξαρτήτως τῆς ἐξοντώσεως μεμονωμένων ληστῶν ἡ ληστεία ὑπάρχει εἰς τὴν ζωὴν» (40).

Κατωτέρω ἀναφέρει ὅτι κατὰ προεκλογικὴν περίοδον εἰς προτροπήν του ὅπως πολιτευόμενοι συντρέξωσιν εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῆς ἀσφαλείας ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν:

«Δὲν δυνάμεθα νὰ σᾶς συνδράμωμεν, διότι οἱ λησταὶ ὄντες ἰσχυροὶ εἰσέτι καὶ ἔχοντες πολλοὺς συγγενεῖς ἐπηρεάζουν τὰς ψήφους καὶ διότι, κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, κατὰ νόμον ἡ ἐξουσία ἀφοπλίζεται»

Καὶ συνεχίζει ἐν σελ. 18:

«Οἱ ἰσχυροὶ τῆς ἡμέρας καὶ οἱ τοπάρχαι ἴσχυσαν πάντοτε νὰ ματαιώσωσι πᾶν ὑγιὲς μέτρον, διότι ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ εὕρισκον τὸ μέσον, καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου νὰ ἄρχωσι καὶ ἐπὶ τῆς πολιτείας νὰ ἐπιβάλλωνται... Πῶς νὰ μὴν ἀνυψωθῇ ἡ ληστεία εἰς βαθμὸν ἐπαγγέλματος, πῶς νὰ μὴν καταστῇ ἔργον ἄξιον μιμήσεως, ὅταν ἄνθρωποι ἐξ αὐτῆς ἔχοντες τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ὕπαρξιν ἔφθασαν, οὐχὶ μόνον νὰ καταστῶσιν ἐπίσημοι διά τε τὴν ἐπιρροήν, τὴν περιουσίαν καὶ τὴν περιωπήν, ἀλλὰ καὶ νὰ καθέξουν τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα τῆς Πολιτείας;»

Διασκελίζοντες ἐκεῖθεν ἓν μέγα χρονικὸν διάστημα, εἰς ὃ συμπεριλαμβάνε-

---

(39) Ἀνησύχουν οἱ πολιτικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκ τῶν κινήσεων τοῦ Ὄθωνος καὶ τῶν Ὀθωνιστῶν.

(40) Σκέψεις ἐπὶ τῆς ἐμπεδώσεως τῆς τάξεως καὶ τῶν αἰτίων τῶν κωλυόντων αὐτήν.

ται καὶ ἡ ὀξυτέρα περίοδος τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ φθάνομεν εἰς τὰ τέλη τῆς 3ης δεκαετηρίδος τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ὅτε καὶ πάλιν ἡ ληστεία ἐρρύθμιζε τὴν ζωὴν ὄχι μόνον τῆς ὑπαίθρου Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτικῆς.

Ὑπὸ τῆς ληστοσυμμορίας Κουμπαίων συνελήφθησαν ὡς ὅμηροι οἱ περιοδεύοντες ὑποψήφιοι Βουλευταὶ Μελᾶς καὶ Μυλωνᾶς καὶ οὕτω κατὰ τὰς διενεργηθείσας ἐκλογὰς 1928 ἀμφότεροι δὲν ἐξελέγησαν.

Ὁ ἐ.ἀ. ἀντιστράτηγος τῆς Χωροφυλακῆς Δρ. Δροσόπουλος, εἰς τὰ περὶ χωροφυλακῆς ἀπομνημονεύματά του (σελ. 40-54) διηγούμενος χαρακτηριστικὰ τινὰ περιστατικὰ πολιτικῶν ἐπεμβάσεων, γράφει ἐν σελ. 53:

> «...τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἀρχηγοῦ τοῦ ἀντιθέτου συνδυασμοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο εἷς φαῦλος, καὶ ὅλην τὴν πολιτικήν του ἰσχὺν τὴν ἐστήριζεν ἐπὶ τῶν λυμαινομένων, κατὰ καιροὺς ὁλόκληρον τὴν Ἤπειρον ληστοσυμμοριῶν, μεθ' ὧν συνεργάζετο στενώτατα καὶ ἀπεκόμιζε τὴν μερίδα τοῦ λέοντος ἀπὸ τὰς λείας τούτων, οἵτινες, ὑπὸ τὴν ἔμπνευσίν του, κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον, ἐτρομοκράτουν κυριολεκτικῶς ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τῆς ὑπαίθρου, ἀπειλοῦντες τελείαν ἐξόντωσιν τούτου, ἐὰν δὲν ὑπερεψήφιζεν τὸν προστάτην των καὶ πάτρωνά των».

Μέχρι τοῦ 1843 αἱ τῆς ἀναρχίας εὐθῦναι κατελογίζοντο εἰς τὸν Ὄθωνα καὶ εἰς τὸ πολίτευμά του, ὑπεστήριζον δηλονότι ὅτι ἡ ἔλλειψις Συντάγματος ἔπταιε καὶ προεκάλει. Παρεχωρήθη Σύνταγμα καὶ αἱ πρῶται ἐκλογαὶ κατὰ τὸ ἔτος 1844 ἀπετέλεσαν τὸν ἐπιτάφιον θρῆνον τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Κατηργήθη πᾶσα ἔννοια τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Ἡ ζωή, ἡ κινητὴ πειουσία ἀτόμων ἢ ὀργανισμῶν καὶ πᾶσα ἔννοια κοινωνικῆς ζωῆς κατεπατήθησαν ὑπὸ τῶν ἐξαπολυθεισῶν διαιοτήτων ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν κομμάτων. Τὸ κόμμα διήρεσε τοὺς Ἕλληνας εἰς κυβερνῶντας καὶ δούλους τῶν κυβερνώντων, εἰς «Ἑλληνάδας» καὶ τρομοκρατουμένους, κατὰ τὸ ἔτος δὲ 1848 ἡ Ἑλλὰς εἶχε τόσους ληστάς, ὅσους οὐδέποτε ἄλοτε, τόσους ὥστε ὁ ἀριθμός των ἦτο μεγαύτερος τῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς!!!

Ὅλα ταῦτα ἐγένοντο ἐν ὀνόματι τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔπταιον ὁ Ὄθων καὶ ἡ Ἀμαλία.

Οἱ νόμοι ἴσχυον μόνον διὰ τοὺς ἀντιθέτους πολιτικῶς. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μεγάλων δυνάμεων δὲν ἠρκοῦντο πλέον εἰς συμβουλάς, ἀλλὰ κατῆλθον καὶ οἱ ἴδιοι εἰς τοὺς κομματικοὺς ἀγῶνας τῶν πεζοδρομίων.

Αἱ κυβερνήσεις ἐνηλλάσσοντο ὥσπερ τὰ ἑβδομαδιαῖα ἐσώρρουχα, κάθε δὲ ἐναλλαγὴ ἐσήμαινε γενικὴν ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς διοικήσεως ἀναστάτωσιν.

Μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος εἰσῆλθον ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς εἰς τὸν κομματικὸν στῖβον καὶ αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις καὶ κυρίως ὁ στρατὸς καὶ οὕτω οὐδὲν ὄρθιον ἐναπέμεινεν. Ἐπὶ μίαν 8ετίαν οἱ ἐν τῇ Βουλῇ εἰσελθόντες στρατιωτικοὶ ἠγωνίζοντο νὰ θέσουν ἐκ ποδῶν τὴν χωροφυλακήν, διότι δὲν ἠγνόουν πῶς αὕτη παρέμεινε πιστὴ εἰς τοὺς θεσμούς, καὶ ἡ χωροφυλακὴ ἀμυνομένη ἐδέχθη προσωρινῶς τὴν προστασίαν αὐτοῦ τοῦ διώκτου της, τοῦ Βούλγαρη.

Ἡ διὰ τὰς καταδιωκτικὰς δυνάμεις στρατολογία ἐγένετο πρὸς κάλυψιν κομματικῶν ἀναγκῶν. Τὸ ἔγκλημα τοῦ Δήλεσι εἶχε ποίαν τινα συνετιστικὴν ἐπίδρασιν, ἀλλὰ προσωρινήν. Ὅ,τι ἐπεδίωκε νὰ οἰκοδομήσῃ ὁ Τρικούπης τὸ κατέστρεφε ὁ Δεληγιάννης, οὐχὶ ἐξ ἀγνοίας, ἀλλὰ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν κομματικῶν του φί-

λων, ὅ,τι ἐπετύγχανεν ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ πρὸς τὸ καθῆκον προσήλωσις ὡρισμένων ὑπαλλήλων καὶ ὀργάνων τὸ ἀνέτρεπεν ἐκ θεμελίων ἡ κομματικὴ φαυλότης.

Οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχηγοὶ κομμάτων καὶ κυβερνήσεων ἔδιδον τὸ σύνθημα τῆς ἀναρχίας, ἀρκεῖ ὅτι ἱκανοποίουν τὰς φιλεκδίκους καὶ ἁρπακτικὰς τάσεις τῶν ὀπαδῶν των, ἐνῷ στομφωδῶς διεκήρυττον τὰς διδομένας πρὸς τὴν χωροφυλακὴν ἐντολὰς περὶ διατηρήσεως τῆς τάξεως. Πῶς ἦτο δυνατὸν τοῦτο νὰ συμβῇ; Ἰδοὺ τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχικῆς ἀντοχῆς.

Ἐὰν εἰς τὰς ἀνωτέρω προϋποθέσεις προστεθῶσι, τὸ σύστημα τῶν συνεχῶν ἀμνηστειῶν καὶ χαρίτων καὶ ἡ κατάστασις τῆς δικαιοσύνης (βραδύτης, ἐπιείκια κλπ.), δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἔχωμεν τὴν πλέον σαφῆ εἰκόνα τοῦ δημοσίου βίου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἥν λαμβάνοντες ὑπ᾽ ὄψιν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀπορίαν πῶς ἠδυνήθη νὰ ἐπιβιώσῃ τὸ ἀπελευθερωθὲν Ἑλληνικὸν Κράτος.

Ἔναντι τῶν 28 στάσεων - ἐπαναστάσεων κλπ. κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Ὄθωνος, ἐξεδόθησαν 32 Β.Δ. ἀπονομῆς ἀμνηστείας καὶ χάριτος.

Ὁ Γ. Κρέμος ἐν σελ. 1072, γράφει: «Αἱ ἀμνηστίαι δὲ καὶ Βασιλικαὶ χάριτες ἐγένοντο οὕτω κοιναί, ὥστε αἱ καταδιώξεις καὶ οἱ ἄλλοι τρόποι πρὸς ἐξάλειψιν τῆς λῃστείας καὶ κατάθλιψιν τῶν στάσεων ἀπέβαλον πᾶσαν σπουδαιότητα».

Ἡ περίοδος τῆς Βασιλείας Γεωργίου Α΄ διῆλθεν ἄνευ στάσεων κλπ., πλὴν τὰ Β. Διατάγματα ἀπονομῆς χαρίτων οὐδέποτε ἔλλειψαν. Ἡ ἀπὸ τοῦ 1915 καὶ ἐντεῦθεν περίοδος ὑπερέβη ἐκείνην τοῦ Ὄθωνος εἰς ἀμνηστείας καὶ χάριτας. Ἐξ αὐτῶν εἶχε δημιουργηθῆ παρὰ τῷ λαῷ ἡ πεποίθησις ὅτι ἦτο προτιμώτερον νὰ διαπράξῃ τις μεγάλα ἐγκλήματα διότι θὰ ἠμνηστεύετο ὁπωσδήποτε παρὰ μικρά, διότι θὰ ἐσήπετο εἰς τὴν φυλακήν. Δὲν ὑπάρχει ἐξέγερσις, κίνημα, στάσις ἢ ἐπανάστασις ἀλλὰ καὶ ὁμαδικὴ ἐγκληματικὴ ἐνέργεια ἄνευ ἀμνηστεύοντος ἢ χαρίζοντος Διατάγματος ἢ Νόμου, καὶ ἐξαιρέσει ἐκείνων οἵτινες κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς ἔπαθον, οὐδέποτε οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ἅπαντες οἱ ὑπόλοιποι ὄχι μόνον ἔπαθόν τι, ἀλλὰ καὶ κατὰ μίαν ἀνεξήγητον σύμπτωσιν ἐτέθησαν ὑπεράνω τῶν νομιμοφρόνων καὶ φιλησύχων. Οὕτω ὁ δεύτερος συλλογισμὸς παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ. Διὰ ποῖον λόγον νὰ μὴ σπεύδουν εἰς κινήματα, εἰς τὰς ἐξεγέρσεις καὶ τὰς ἀνωμαλίας καὶ διὰ ποῖον λόγον νὰ παραμένουν πιστοὶ καὶ νομοταγεῖς; Ἡ κυβέρνησις θὰ τοὺς ἀμνηστεύσῃ ὁπωσδήποτε καὶ τὸ κόμμα θὰ τοὺς προσέξῃ ἰδιαιτέρως καὶ οὕτω θὰ ἐξέλθωσι τῆς ἀφανείας τοῦ νομιμόφρονος.

Ἑνὸς κακοῦ μύρια ἕπονται, τὰ θεμέλια τῆς δικαιοσύνης ἐπληρώθησαν ἀνέμων διὰ τῆς συμπεριφορᾶς τῆς Διοικήσεως κατὰ τὴν δίκην τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἔκτοτε οἱ δικασταὶ ἐὰν ἤθελον νὰ μὴ χάσωσι τὴν θέσιν των, ἔπρεπε νὰ πειθαρχοῦν εἰς τὸ κόμμα, μέχρις ὅτου ἐμφανισθῇ ὁ Δημητρακόπουλος. Ἀλλά, καὶ μετ᾽ αὐτόν, ἡ πολιτικὴ ἀνωμαλία ὡδήγησεν εἰς τὴν ἀπαγωγὴν ὑπὸ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος τοῦ γραμματ. συνεδριάζοντος δικαστηρίου.

Ἐκτὸς τούτου, ἡ προδικασία παρεῖχε τοσαύτας εὐκαιρίας ὥστε ἡ διὰ τοῦ χρονισμοῦ παρέλκυσις ν᾽ ἀναμένῃ τὸ διάταγμα τῆς χάριτος ἢ τῆς ἀμνηστείας, ἐὰν δὲν ἐμεσολάβει κάποια ἐπανάστασις μετὰ ὁμαδικῆς ἐξόδου ἐκ τῶν φυλακῶν ἢ δραπέτευσις ἐκ τῶν φυλακῶν τῇ συνεργασίᾳ τῶν φρουρῶν, καθοδηγουμένων ὑπὸ τῆς πολιτικῆς. Ἡ ἰσονομία ἀπετέλει κάτι τὸ ἀκατανόητον, οἱ νόμοι ἴσχυον διὰ τοὺς ἀν-

ιπάλους τῆς κυβερνήσεως καὶ διὰ τοὺς ἀδυνάτους, «........ διότι ὅλα τὰ βάρη ἔπιπτον εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν τοῦ λαοῦ, καὶ διότι ἡ δεσπόζουσα φατρία πολυτρόπως ἐπίεζε τὴν ἄλλην», ἡ δικαιοσύνη ἀντὶ νὰ ἀπονέμῃ δικαιοσύνην ἀπένεμεν ἀδικίαν καὶ ἐντεῦθεν αἱ ἀπείθειαι πρὸς τὴν δικαιοσύνην, αἱ φυγοδικίαι, αἱ ἐρημοδικίαι καὶ ὁ ὁρμαθὸς τῶν καταδιωκομένων, (41) κρυπτομένων καὶ ὑποθαλπομένων ὑπὸ τῶν πολιτικῶν καὶ ἰσχυρῶν.

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α΄ ἀπαυδήσας ἐκ τῆς κακοδαιμονίας, ἀφῆκε τὰ προσχήματα καὶ τὴν ψυχήν του νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν λαὸν κατὰ τὰς περιοδείας του τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον, Μάιον καὶ Ἰούνιον 1898 εἰπών:

«Οἱ Βουλευταὶ ἀληθῶς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν συναλλαγὴν διορίζοντες καὶ παύοντες, ὄχι τοὺς χρηστοὺς οὔτε τοὺς ἀνικάνους, ἀλλὰ κυβέρνησιν ἠθικὴν θὰ τὴν ἐγκατέλειπον οἱ Βουλευταὶ διὰ νὰ τὴν παραπέμψουν ἔπειτα μετὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως εἰς εἰδικὸν δικαστήριον...» καὶ **«τρεῖς δυνάμεις εἰργάσθησαν διὰ τὴν κατάπτωσιν τῆς δικαιοσύνης, οἱ Βουλευταὶ τοὺς ὁποίους σεῖς ἐκλέγετε, οἱ δικασταὶ τοὺς ὁποίους αὐτοὶ ὑποστηρίζουν καὶ οἱ δικηγόροι διὰ τῆς κακοπιστίας καὶ στρεψοδικίας»** (42).

Κατ᾽ ἔκθεσιν τοῦ τότε (1898) Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βουλήν, τὴν 5.5.1898 ὑπῆρχον α) 1209 μηνύσεις ἐναντίον ἀστυνόμων, β) 125.241 κατηγορούμενοι Ἕλληνες, καθ᾽ ὧν οὐδὲν εἶχεν ἐνεργηθῆ, γ) 1843 ὑπόδικοι, δ) 5.188 κατάδικοι, ε) 12.580 φυγόδικοι καὶ στ) 88.901 ἐκρεμεῖς ἀνακρίσεις, ἤτοι τὸ ἕν ἑνδέκατον τοῦ πληθυσμοῦ ἦτο δοσίλογον, καλῶς ἢ κακῶς, ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης, ἐὰν δὲ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους προστεθῶσι καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν λιποτακτῶν, φυγοστράτων καὶ στρατιωτικῶν ἐν γένει ἀδικημάτων τότε τὸ διδόμενον ποσοστὸν δίδει τὴν ἄκρως ἐπικίνδυνον καὶ ἀποκαρδιωτικὴν εἰκόνα.

Ἐρωτᾶται ὅθεν, τί ἔπραττον αἱ Ἀρχαί; Ἡ ἀπάντησις εὕρηται εἰς τὴν πολιτείαν καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δεληγιάννη καὶ τοῦ κόμματός του, πρὸ τῶν ὁποίων ἐθραύοντο ὄχι μόνον οἱαιδήποτε φιλότιμοι καὶ εὐσυνείδητοι προσπάθειαι τῶν ἀρχῶν καὶ ὀργάνων ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ «χαλύβδινος» Τρικούπης, ὅστις ἐπιλέγων τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων, ἔλεγεν:

«Ὁ λαὸς θέλει ὑπαλληλίαν φατριαστικήν, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐπανέφερεν ἐκ νέου πανίσχυρον τὸν κομματάρχην, ὅστις κατήργησε τοὺς νόμους περὶ προσόντων».

«Ὁ λαὸς θέλει τοὺς ἀνθυπολοχαγοὺς ἐν τῇ Βουλῇ, διότι δὲν θὰ ἐπανέφερεν ἐκ τρίτου πανίσχυρον ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἐπανήγαγεν. Ὁ λαὸς ἀρέ-

---

(41) Γ. Ἀσπρέα Τ. Γ΄ σελ. 5 «ἀλλὰ καὶ τῆς δικαιοσύνης ἡ κατάστασις, ἡ τῶν δικῶν ἐκκρεμότης, τὸ μέγα πλῆθος τῶν φυγοδίκων, φυγοστράτων, λιποτακτῶν καὶ φυγοποίνων, εἶχον δημιουργήσει ἐκρυθμότητα μὲν τάξεως καὶ ἀσφαλείας, οἰκονομικὴν δὲ κακοδαιμονίαν τῆς ὑπαίθρου, διότι χωρικοί, ἀγρόται καὶ ποιμένες εὑρίσκοντο ὑπὸ τὴν πίεσιν δύο σχεδὸν ἐξ ἴσου φθοροποιῶν δυνάμεων τῶν κακοποιῶν καὶ τῶν διωκτῶν αὐτῶν... Ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κράτους 2 ἑκ. 700 χιλ. ψυχῶν, εὑρίσκοντο ὑπὸ κατηγορίαν 289.896 πολῖται καὶ οἱ μὲν ἀθῶοι ἐτυραννοῦντο τῶν δὲ ἐνόχων ἀνεβάλλετο ἡ τιμωρία καὶ ἐξηλείφοντο τὰ πρὸς ἀπόδειξιν μέσα».

(42) Ὑποσ. Ι σελ. 3 τόμ Γ΄ Γ. Ἀσπρέα —Δὲν ἐποιήσατο λόγον περὶ τῶν καταδιωκτικῶν ἀρχῶν, διότι αὗται ἦσαν ἕρμαιον τῆς πολιτικῆς διοικήσεως καὶ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

σκεται εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ἀκολασίαν διότι ἄλλως δὲν θὰ ὑπεστήριζε τοὺς τιμαριούχους οἵτινες ἀποβαίνουσιν ἐκβιασταὶ καὶ τύραννοι τῶν κυβερνητῶν τῆς χώρας, οὔτε θὰ ἐπεζήτει τὴν κατάργησιν τῆς στρατιωτικῆς ἀστυνομίας καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ κομματάρχου».

Ἐπιρρίπτων ὁ Τρικούπης εἰς τὸν ἀμαθῆ λαὸν τὴν κακοδαιμονίαν ἀσφαλῶς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι εὑρίσκετο ἐν δικαίῳ, ἀφοῦ οἱ ἡγέται του ἦσαν ὡς τοὺς ἐμφανίζει, καὶ δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἐπιρρίπτωνται τὰ λάθη μόνον εἰς τοὺς μαθητὰς ἀντὶ τῶν καθηγητῶν.

Πολλάκις ἡ θρησκευτικὴ εὐλάβεια εἰς ὡρισμένους τύπους δὲν ὠφελεῖ ἐὰν δὲν ἐξυπηρετῆται ἡ οὐσία. Αἱ κοινωνίαι συνέστησαν διὰ τὸ «Εὖ ζῆν» τῶν ἀτόμων καὶ οὐχὶ διὰ τοὺς τύπους τῶν διαφόρων πολιτευμάτων ἢ συστημάτων.

Δυστυχῶς δὲν εἶχον καλλιεργηθῆ οἱ ἀπαραίτητοι δι᾽ ἕνα ἐνωρίτερον 1909 ἄνδρες καὶ ἡ δημαγωγία ὡδήγει τὸν τόπον κατὰ κρημνούς.

Ὀλίγον ἐνωρίτερον, ἐν τῇ Βουλῇ, εἶχεν ἀκούσει ὁ Τρικούπης ἐκτοξευομένας κατηγορίας κατὰ Βουλευτῶν ἐπὶ συνεργασίᾳ καὶ ὑποθάλψει λῃστῶν, τί ἔπραξεν ὅταν ὁ λαὸς τὸν ἔφερε πανίσχυρον εἰς τὴν ἐξουσίαν; Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν εἶχε κυκλοφορήσει τὸ βιβλίον τοῦ ἔχοντος ἐπίσημον ἰδιότητα φιλέλληνος Τάκερμαν, ἐν ᾧ οὗτος μετὰ ἐξαιρετικῆς λεπτότητος, πλὴν ἀπροκαλύπτως, ἔγραφε «πλὴν τὸ δεινότατον πάντων καὶ ὅπερ οὐδεὶς δύναται ν᾽ ἀρνηθῇ εἶναι ἡ ἐκ μέρους πολιτευομένων τινῶν ἐπιζήτησις τῆς εὐνοίας ἀρχιλῃστῶν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν φιλοδόξων αὐτῶν σκοπῶν. Οἱ ἀρχιλῃσταί,...... ἐφάνησαν χρησιμότεροι ἐν ἐποχαῖς πολιτικοῦ ἐρεθισμοῦ...... Ὀλίγοι σχετικῶς ἄνθρωποι...... εἰσὶν ἀρκούντως ἀνεξάρτητοι καὶ φιλοπάτριδες, ὅπως ἀποκρούσωσι τὰς ρυπαρὰς ταύτας ἐπηρείας......» (43).

Ὁ Κορωναῖος ἐπανεστάτησε κατὰ τῆς αὐταρχικότητος τοῦ Ὄθωνος κατὰ τῆς φαυλότητος ὅμως, διατί ὄχι, μήπως διότι εἰσῆλθεν εἰς τὸ Κοινοβούλιον; Καὶ ὅμως ἔγραφεν ὅτι τὰ πάντα διέπραττε καὶ ἐκαρποῦτο ἡ δεσπόζουσα φατρία:

> «...ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα τὰ ὑπ᾽ αὐτῆς πραττόμενα, ἀποδίδει εἰς τὴν ἄλλην. Ὁ ἰσχυρὸς τῆς ἡμέρας ὅλα διαπράττει ἀτιμωρητί, ὁ δὲ ἀνίσχυρος ὅλα ἀναγκάζεται νὰ ὑπομείνῃ. Ἡ ἀπελπισία αὕτη ὠθεῖ τοὺς κατοίκους εἰς τὸ τελευταῖον ἄκρον, τὸ τῆς αὐτοδικίας καὶ τῆς ἐκδικήσεως κατὰ τῆς κοινωνίας, ἥτις τοσοῦτον, ἀδικεῖ... ἐπιδίδονται εἰς τὸν λῃστρικὸν βίον, τὸ καταφύγιον τοῦτο τῶν ὁπωσδήποτε κακοπραγούντων, δι᾽ οὗ ὑπάρχει πάντοτε ἐλπὶς σωτηρίας» (44).

Ἡ ἀξία ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἀπεδείχθη κατὰ τὴν περίοδον 1928 - 1932 ὅτε ἀμετακλήτως ἀπεφάσισεν ὁ τότε πρωθυπουργὸς νὰ πληγῇ ἀποφασιστικῶς ἡ λῃστεία. Ὅταν ἡ παντοδύναμος πολιτικὴ εἰλικρινῶς θελήσῃ κάτι, τὸ ἐπιτυγχάνει.

Η΄. ΠΟΛΥΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΣ ΚΑΤΑΔΙΩΚΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Ἔνιοι συγγραφεῖς, εἴτε ἀπὸ περιωπῆς εἴτε συλλήβδην, ὁμιλοῦντες περὶ τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν καὶ διὰ τὴν δίωξιν τῆς λῃστείας,

---

(43) Αὐτόθι σελ. 195—196.

(44) Αὐτόθι σελ. 16—17. Τὴν ὑπάρχουσαν ἐλπίδα δέον νὰ θεωρήσωμεν ὡς αὐτὴν τῆς ἀμνηστείας ἢ χάριτος.

κατονομάζουσι τὴν χωροφυλακὴν καὶ τοὺς ἄνδρας της, ἄλλοι δὲ ἀσχοληθέντες περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας καὶ στηριχθέντες εἴς τινα γεγονότα ἐθεώρησαν τὴν χωροφυλακὴν ὡς τὸν ἀντίποδα τῆς ληστείας.

Ἀναμφιβόλως ἡ καταδίωξις τῆς ληστείας ὡς καὶ ἄλλων ἀξιοποίνων πράξεων, διαταρασσουσῶν τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν ἐτάχθη ὡς σκοπὸς καὶ ἀποστολὴ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ὀργανισμοῦ της καὶ ἀσφαλῶς αὕτη ἔπρεπε ν' ἀποτελῇ τὴν μοναδικὴν καταδιωκτικὴν δύναμιν καὶ ἀρχήν, καταλλήλως ὀργανουμένη καὶ ἀναλόγως ἐπανδρουμένη, ἀλλ' ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὑπάρξεως κράτους δικαίου καὶ συστηματικῶς λειτουργοῦντος.

Οἱ Ἀντιβασιλεῖς καὶ οἱ ἐν συνεχείᾳ κυβερνῆται τῆς Ἑλλάδος εἶχον ἀνὰ χεῖρας τὴν διεθνῆ διάγνωσιν τῆς νόσου καθὼς καὶ τὴν συνταγὴν τῆς θεραπείας, ἠστόχησαν ὅμως ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς τόσον κατὰ τὴν ποσότητα ὅσον καὶ κατὰ τὴν μεθοδολογίαν προσφορᾶς.

Οὕτω ἀντὶ τῆς ὀρθοδόξου τακτικῆς, κατέφυγον εἰς ἀνορθόδοξα μέσα, ἐπινοήσαντες μεταμορφώσεις πλείονας μὲν τοῦ Ὀβιδίου καὶ ἀπιθάνους ἀλλὰ καὶ ἀλυσιτελεῖς, δι' ὧν ὄχι μόνον ἀπέτυχον εἰς τὴν καταστολὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναρχίαν ἐτροφοδότησαν.

Πόση σπατάλη χρημάτων καὶ αἵματος θὰ προελαμβάνετο ἐὰν ἡ συσταθεῖσα χωροφυλακὴ ἠνδροῦτο βαθμιαίως καὶ ἐξεπαιδεύετο καταλλήλως!!

Τοῦτο τὸ ὑπέδειξε βροντοφώνως καὶ ἐγκαίρως ἡ χωροφυλακή, ἀλλὰ ἐπὶ ματαίῳ.

Περιστοιχιζόμενος ὑπὸ χωροφυλάκων, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν πατρίδα του καὶ ἀσχολούμενος περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας ὁ Ἑρ. Μπέλλ, ἔγραφεν: (45).

> «Ἔ, καλά, ποῦ εἶναι οἱ χωροφύλακες; θὰ ἐρωτήσῃ, ἀφελῶς, ἕνας πολίτης τῶν Παρισίων.»
>
> «Ὑπάρχουν χωροφύλακες εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἶναι μάλιστα ἐξαίρετοι στρατιῶται, μὴ φειδόμενοι οὔτε κόπων οὔτε αὐτῆς τῆς ζωῆς των... Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι εἰσέτι ἀρκετόν, καὶ οἱ λησταὶ διαφεύγουν ὡς διὰ μέσου τῶν κενῶν ἑνὸς πολὺ ἀραιοῦ δικτύου».

Τὸ «πολὺ ἀραιὸν δίκτυον» τὸ διεπίστωσεν ὁ Μπέλλ, τὸν ὁποῖον συνώδευεν εἰς τὰς περιοδείας του ἱκανὴ δύναμις χωροφυλακῆς.

Ἔναντι τῶν ἀποφασιστικῶν ληστῶν ἡ Πολιτεία ἀφῆκεν ἀτροφικὴν τὴν χωροφυλακὴν καὶ κατέφευγεν ἑκάστοτε εἰς τὰς πλέον ἀπιθάνους καὶ νόθους λύσεις.

Οὕτω ἀπ' ἀρχῆς διενοήθη νὰ στηρίξῃ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τόπου καὶ ἐπὶ τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας καὶ τῶν Δημάρχων της, ἀλλ' ἠναγκάσθη τὸ 1837 νὰ μετακαλέσῃ εἰς Ἀθήνας τὸν Ὑπομοίραρχον Τζῆνον μετὰ δυνάμεως Χωροφυλακῆς ἵνα προστατεύσῃ τὴν πόλιν ἐκ τῶν κακοποιῶν, κλεπτῶν, διαρρηκτῶν (46).

Ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1849 συνέστησε τὴν Διοικητικὴν Ἀστυνομίαν διὰ τὰς πόλεις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκλήθη ἡ Χωροφυλακὴ νὰ προστατεύσῃ τὴν πρωτεύουσαν, διὰ δὲ τοῦ Β.Δ. τῆς 30.9.1862 προεβλέφθη ὅπως

---

(45) «Τρία χρόνια εἰς τὴν Ἑλλάδα» σελ. 104—107 (παράγρ. 1881).

(46) Α. Σκανδάμη σελ. 561. Πλείονα περὶ τούτου εἰς ἑπομ. Κεφ.

εἰς ἕκαστον τμῆμα Δημοτικῆς Ἀστυνομίας τοποθετηθῶσιν ἀνὰ 1 ἐνωματάρχης μετὰ 4 χωροφυλάκων, αἱ δὲ περίπολοι ὦσι μικταί.

Ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις ὥρισε Διευθυντὴν Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν τὸν Λ. Καλόν, ἄρτι ἐξελθόντα τῶν φυλακῶν, ἔνθα ἐκρατεῖτο διὰ πολιτικοὺς λόγους.

Μετὰ ἑξαετῆ δρᾶσιν τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας, ἡ ἐφημερὶς «ΑΘΗΝΑ» «φύλλον τῆς 8.12.1855) ἔγραφε μεταξὺ τῶν ἄλλων:

> «...Καὶ ὁ νόμος μὲν οὗτος (περὶ διοικητικῆς Ἀστυνομίας) δὲν ἐδυσαρέστησε πολὺ τὸ κοινὸν τῆς Πρωτευούσης διὰ τὴν ἀθλιότητα τῆς λεγομένης Δημοτικῆς Ἀστυνομίας ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς διοικητικῆς τίποτε δὲν ἔγινεν, εἰμὴ ὅτι ἤλλαξε μόνον τὸ ὄνομα, ἐπεβάρυνε τὸ Ἔθνος μὲ ἔξοδα καὶ τὰ πράγματα ἔμειναν ὅπως ἦσαν καὶ πρότερον... Ἀλλ' αἱ συχναὶ μεταβολαὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀστυνομίας, ἡ συνήθεια, ἥτις ἐπεκράτησε νὰ προσκολοῦν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν τοὺς ὑπηρέτας των πολλοὶ ἐκ τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν Γερουσιαστῶν, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ οἰκονομοῦν μὲν οὗτοι τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπηρετῶν των ἀλλὰ νὰ παραλύη σχεδὸν ἅπασα ἡ Ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν κλητήρων, διότι ὀλίγας τινὰς ὥρας διατρίβουν εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα καὶ αὐτὴν ἡμέραν, τὸν δὲ λοιπὸν καιρόν, καὶ αὐτὴν τὴν νύκτα, καταγίνονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν κυρίων των, ἐξ ὅλων τούτων καὶ ἐκ τῆς συχνῆς μεταβολῆς τοῦ Δ)ντοῦ καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ ἠμπορεῖ νὰ κατανοήση εὐκόλως εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται ἡ ἀστυνομία μας, καὶ ἂν εἶναι δυνατὸν τοιουτοτρόπως νὰ ὑπάρξη ἀσφάλεια καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἢ νὰ βαλθῇ ὁποιαδήποτε τάξις ἐν τῇ ἀγορᾷ».

Κατὰ τὸ 1864 κῦμα κλοπῶν καὶ ἄλλων κακοποιῶν πράξεων ἐμάστιζε τὰς Ἀθήνας.

Αἱ διαρρήξεις οἰκιῶν συχνόταται, οἱ μαγγουροφόροι ηὐξάνοντο τόσον ὥστε ἐδιπλασιάσθη ἡ τιμὴ τῆς «μαγγούρας» κλπ.

Ἀπεκαλύφθη ὅτι σπεῖρα ἀστυνομικῶν ὀργάνων προέβαινεν εἰς διαρρήξεις καὶ ἡ ἐφημερὶς «ΠΑΛΙΓΓΕΝΗΣΙΑ» εἰς τὸ φύλλον 316) 21.1.1864 εἰς ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Λύκοι φύλακες Προβάτων», ἔγραφε:

> «Διώρισαν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ὅλα τὰ καθάρματα τῆς κοινωνίας, ὅλους τοὺς φαυλοβίους... Ἀντὶ τῶν συνήθων κλητήρων, τοὺς ὁποίους ἐλάμβανον ἕως τώρα αἱ ἀρχαὶ ἀνεξετάστως ἀπὸ τὰς σπείρας τῶν ἀνεστίων, τῶν ἀέργων καὶ τῶν χαρτοπαικτῶν ἂς λάβη τοῦ λοιποῦ ἡ ἐξουσία ἐκ τοῦ ἐντίμου σώματος τῆς χωροφυλακῆς, οὗ οἱ ἄνδρες ἀμίμητον ἔδειξαν διαγωγὴν καὶ συμπεριφορὰν καθ' ἅπαντα τὸν χρόνον. Ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς χωροφυλακῆς παρητήθησαν πολλοὶ (47), ἐξ ὧν ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία εἶναι ἐξαίρετοι, ἐξ αὐτῶν ἂς παραλάβη ὡς κλητῆρας ἡ Ἀστυνομία καὶ ἐξ αὐτῶν καὶ ἄλλων ἀμέμπτου διαγωγῆς καὶ ἀνεπιλήπτου παρελθόντος ἂς διορίση...».

Διὰ τοῦ Νόμου Β.Ρ.Π.Η.) 1893 μετεβλήθη τὸ ἀστυνομικὸν σύστημα καὶ ἐδη-

---

(47) Λόγῳ τῶν μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος διωγμῶν.

μιουργήθη ἡ Στρατιωτικὴ Ἀστυνομία, ἥτις ἀρχικῶς μὲν ἀπέδωκεν, εἶτα ὅμως ἐνεφάνισεν εἰκόνα ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ὄχι εὐχάριστον, ὥστε τὸ 1906 ν' ἀναγκασθῇ ἡ κυβέρνησις ν' ἀναθέσῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ἐν τῷ κράτει ἀστυνόμευσιν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον διασφαλίσεως ἐκ τῆς πολιτικῆς.

Ἐπισκοποῦντες ἐξ ἄλλου τὰ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ληφθέντα μέτρα καὶ χρησιμοποιηθέντα μέσα διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ληστείας, διαπιστοῦμεν τὰ ἀκόλουθα:

1833. — Συνεστήθησαν δύο Ἀρχηγεῖα Στρατοῦ, ἓν ὑπὸ τὸν Γόρδωνα διὰ τὴν Στερεὰν καὶ ἕτερον ὑπὸ τὸν Χατζηχρῆστον διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ἀμφότερα ἀπέτυχον καὶ τὸ βάρος ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς τὰ πρῶτα βήματα ὀργανώσεως καὶ ἐπανδρώσεως διαννυούσης χωροφυλακῆς.

Ἡ Χωροφυλακή, ἐπιδειξαμένη ἀπεριόριστον ἀντοχήν, βαθεῖαν πίστιν καὶ καταπλήσσοντα φανατισμόν, ἐπέτυχε ἐντὸς ὀλίγου θαυμάσια ἀποτελέσματα, ὥστε συντόμως, ἐκτὸς τῶν ἐγχωρίων καὶ ἐγγενῶν ἐπαίνων καὶ εὐχαριστιῶν, ν' ἀποσπάσῃ τὰ ἐγκώμια διεθνοῦς κύρους προσωπικοτήτων.

Ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος BRAND' S διεκήρυσσε:

«. . . χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τῶν ἐντεταλμένων τὴν τήρησιν αὐτῆς ὀργάνων, ἡ ἀσφάλεια εἰς τὴν ὕπαιθρον Ἑλλάδα κατὰ τὸ θέρος 1843 ἦτο ἀσυγκρίτως καλυτέρα ἢ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν». Εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον θὰ διαλάβωμεν διεξοδικῶς περὶ τούτου.

Ὀλιγάριθμος ὅμως οὖσα ἡ χωροφυλακή, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἁπάσας τὰς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ της ταχθείσας καὶ οὐσιαστικῶς ἀναγκαιοτάτας διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Πολιτείας ἀποστολάς της, ὡς καὶ εἰς ἐκείνην τῆς φρουρήσεως τῶν συνόρων, περὶ ἧς δὲν ὡμίλει οὔτε ὁ ὀργανισμός, οὔτε ὁ Κανονισμὸς αὐτῆς.

Τούτου ἕνεκεν καὶ συνεπικορούσης τῆς ὁσημέραι ὀγκουμένης ὀξύτητος ἐκ τῶν στάσεων, ἐπαναστάσεων καὶ τῆς δράσεως τῶν ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους εἰσβαλλουσῶν ληστοσυμμοριῶν, ἔσπευσεν ἡ Πολιτεία καὶ ἐδημιούργησε βοηθοὺς τῆς Χωροφυλακῆς δυνάμεις, κατ' ἀρχὴν τὴν ἔμμισθον ἐθνοφυλακὴν (1836) καὶ εἶτα τὴν διὰ τὴν φρουρὰν τῶν συνόρων ὀροφυλακὴν (1838), μεταμορφωθεῖσαν ἐν τέλει εἰς «Ἐπικουρικὴν Χωροφυλακήν».

Μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν τῆς 3.9.1843 ἐξεδηλώθησαν τάσεις παραγκωνισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς καὶ δημιουργίας κλίματος διαλύσεώς της, διότι οἱ ἀποκληθέντες «Συνταγματικοὶ» καὶ φατρίαρχοι δὲν ἠδύναντο ν' ἀντιμετωπίσωσιν ἄλλως τὴν παρὰ τοῦ λαοῦ ἐπιδεικνυομένην ἀγάπην πρὸς τὸ Σῶμα τοῦτο καὶ τὴν αὐξηθεῖσαν ἐμπιστοσύνην τοῦ Βασιλέως πρὸς αὐτό.

Ἡ καρτερία, ἡ ὑπομονή, ἡ ἐπιμονή, ἡ ἐνσυνείδητος καὶ ἄδολος συνταγματικότης καὶ κυρίως ἡ λατρεία τοῦ Λαοῦ πρὸς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ ἡ βαθεῖα πίστις τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς, ἐματαίωσαν τὰ σχέδια τῶν δολοπλόκων πολιτικάντιδων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀλλὰ καὶ ἐκραταίωσαν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Βασιλέως ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς δεσμοὺς τοῦ χειμαζομένου, διὰ τῶν ὑποθαλπτομένων ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς Χωροφυλακῆς κακοποιῶν, λαοῦ. Ὁ Π. Βακάλογλου, ἐν τῷ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ὑπομνήματί του «περὶ χωροφυλακῆς» τῆς 10.5.1859 διὰ τὴν τοιαύτην μετὰ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου ἀπόπειραν, ἔγραφεν «. . .ἀνέθεσαν τότε τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας τῆς Πρωτευούσης εἰδικῶς εἰς τὸν τακτικὸν στρατόν,

ἀφαιρέσαντες αὐτὴν ἀπὸ τὴν χωροφυλακήν (σ.σ. ἀλλαχοῦ γίνεται λόγος ὅτι ἀπὸ τοῦ 1837 εἶχεν ἀναγκασθῆ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐνισχύσῃ τὴν Μοιραρχίαν Ἀθηνῶν καὶ ν' ἀναθέσῃ εἰς αὐτὴν εἰδικὰ καθήκοντα ἀσφαλείας ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι ἔσχεν ἐπιτυχίας ἡ χωροφυλακή) καὶ ἠγέρθησαν μετ' οὐ πολὺ πολλὰ παράπονα κατ' αὐτοῦ ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν ἕνεκα τῶν συμβασῶν νυκτοκλοπῶν καὶ ἀταξιῶν.....» (47α).

Τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενοι οἱ πολιτικοὶ συντόμως ἐστράφησαν καὶ αὖθις πρὸς τὴν χωροφυλακὴν εἰς ἣν καὶ ἀνέθεσαν τὴν πρωτοβουλίαν ἐπὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας μέχρι τοῦ ἔτους 1855, συντρεχομένην διὰ δυνάμεων ἐθνοφυλακῆς καὶ ὀροφυλακῆς, περὶ ὧν ἀμέσως κατωτέρω.

Ἡ ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ 1848 ξενικὴ ἐπιβουλὴ καὶ κορυφωθεῖσα κατὰ τὰ ἔτη 1854 - 1855 ἐπλημμύρισε τὴν μικρὰν Ἑλλάδα πολυπληθῶν ληστοσυμμοριῶν. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ ληστῶν, ἀλλὰ περὶ ὠργανωμένων ὑπὸ τῶν Μ. Δυνάμεων εἰσβολέων. Τὸ κράτος ἐκινητοποίησεν ὅλας τὰς ἐθνικάς του δυνάμεις, καὶ διὰ πρώτην φορὰν κατὰ τὸ 1855 ἀνέμιξε καὶ τὸν στρατὸν εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας. Ἡ κατὰ ταῦτα ἀνάμιξις τοῦ στρατοῦ, ἐγένετο μὲ σύνεσιν καὶ πρόγραμμα. Διετέθησαν ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται διὰ τὴν συγκρότησιν ἀποσπασμάτων, ἀλλ' ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀποσπασμάτων τούτων ἐτέθησαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἁπλοῖ χωροφύλακες, ἡ ὅλη δὲ διεύθυνσις τοῦ ἀντιληστρικοῦ ἀγῶνος ἀνετέθη εἰς τοὺς κατὰ Νομοὺς Μοιράρχους. Οὕτω κατὰ τὴν περίοδον 1855 - 1858 ἡ καταπολέμησις τῆς ληστείας ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς χωροφυλακῆς, ἔσχε λαμπρὰ ἀποτελέσματα καὶ κατὰ τὸ 1859 ὁ στρατὸς ἀπεσύρθη εἰς τὰ ἔργα του.

Ἅμα τῇ ἐξώσει τοῦ Ὄθωνος, νέα ἔντονος πολεμικὴ κατὰ τῆς χωροφυλακῆς ἐξεδηλώθη καὶ νέοι ἀκροβατισμοὶ ἐσημειώθησαν, πιστευθέντος ὅτι ἡ ἐθνοφυλακὴ ἠδύνατο ν' ἀντικαταστήσῃ ταύτην, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐκλήθη καὶ αὖθις ἡ χωροφυλακή, ἥτις, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀποκληθεῖσα ἐπανάστασις καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ ἐμφύλιος σύρραξις τοῦ 1863 ἐπλημμύρισαν τὴν Ἑλλάδα ληστοσυμμοριῶν διὰ τοῦ ἀθρόου καὶ γενικοῦ ἀνοίγματος τῶν φυλακῶν, κατὰ τὴν περίοδον 1864 - 1867 κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν εἰς καλὸν ἐπίπεδον. Κατὰ τὸ 1867 ἡ ὑποβόσκουσα κατὰ τῆς χωροφυλακῆς καταφορὰ ἐξεδηλώθη ποικιλλοτρόπως καὶ τὸ μὲν Σῶμα παρημελήθη σοβαρώτατα, ἡ δὲ δημοσία ἀσφάλεια παρεδόθη εἰς τὸν στρατὸν διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν σφαγὴν τοῦ Δήλεσι, μετὰ τὴν ὁποίαν ἦλθεν καὶ αὖθις εἰς τὸ προσκήνιον ἡ ἐν διαλύσει εὑρισκομένη χωροφυλακή.

Κατὰ τὴν περίοδον 1872 - 1906 ὁ στρατὸς ὑπὸ διαφόρους μορφὰς καὶ ἐκδηλώσεις διετήρησε τὴν εὐθύνην τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἡ μὲν ληστεία εἶχε καταστραφῆ ἐντὸς τοῦ 1871 λόγῳ τῶν Τουρκικῶν μέτρων καὶ τῆς δράσεως τῶν Ἑλληνικῶν ἀποσπασμάτων, ἐπλημμύρισεν ὅμως ἡ Ἑλλὰς φυγοδικοποίνων καὶ ἀνυποτάκτων, ὡς θὰ ἴδωμεν, διὰ νὰ ἔλθῃ ἡ Πολιτεία διὰ τῶν γενικῶν πολιτικῶν μέτρων καὶ ἡ ἀναγεννηθεῖσα χωροφυλακὴ ν' ἀπαλλάξωσι τὴν Χώραν τῶν δεινῶν.

Οἱ Βαλκανικοὶ Πόλεμοι, ὁ Α' Παγκόσμιος Πόλεμος, ὁ ἐθνικὸς διχασμός, ἡ Μικρασιατικὴ ἐκστρατεία καὶ καταστροφὴ κλπ., κατέστρεψαν καὶ πάλιν τὴν δη-

---

(47α) Γ. Α. Κράτους.

μοσίαν ἀσφάλειαν καὶ ποικιλλώνυμοι ληστοσυμμορίαι κατεδυνάστευον τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν περίοδον 1920 - 1930. Ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ αὖθις διάφορα φουσᾶτα ὑπὸ διαφόρους τίτλους, ἐνῶ παρημελεῖτο ἡ χωροφυλακή, ἄνευ ἀποτελέσματος τινὸς καὶ ἀπητήθησαν ἡ πολιτικὴ θέλησις ἑνὸς μεγάλου πολιτικοῦ ἡγέτου καὶ ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἀνασύνταξις τῆς χωροφυλακῆς ἵνα ἀπαλλαγῇ ὁριστικῶς ἡ χώρα τῆς ἐπαράτου ληστείας.

Ὁ στρατὸς ὑπὸ δύο μορφὰς κυρίως ἀνεμίχθη, διὰ τῆς παροχῆς ὑλικῆς δυνάμεως ὑπὸ τοὺς ἐμπείρους βαθμοφόρους τῆς χωροφυλακῆς καὶ διὰ τῆς εἰς τὸ ἀκέραιον παρ' αὐτοῦ διεξαγωγῆς τῆς ὅλης ὑπηρεσίας διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐξουσιάζων καὶ τὴν χωροφυλακήν. Προκειμένης ληστείας ἐπιτυχῶς ὑπὸ τὴν πρώτην μορφήν, προκειμένων στάσεων καὶ ἐπαναστάσεων ἐπιτυχῶς ὑπὸ τὴν δευτέραν τοιαύτην.

Ἀπὸ τῆς χαραυγῆς τουτ' ἔστιν τοῦ δημοσίου βίου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, διεπιστώθησαν ὅτι: 1) βασικαὶ προϋποθέσεις, διὰ μίαν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν μιᾶς οἱασδήποτε ἐπιχειρήσεως πολὺ δὲ περισσότερον ἐπιχειρήσεως δημοσίας Ἀσφαλείας, ἀπαιτοῦνται ἡ πρωτοβουλία καὶ ἡ εὐθύνη ν' ἀνήκουν εἰς τοὺς ἁρμοδίους, ἐμπείρους καὶ ἱκανοὺς οἱ δὲ λοιποὶ νὰ παρέχωσιν ἀμερίστως καὶ εἰλικρινῶς τὴν συνεργασίαν των καὶ 2) ἡ μὲν καταπολέμησις τῆς κυρίως ληστείας εἶναι ἔργον συντονισμένων δραστηριοτήτων τῶν διο.κητικῶν, ἀστυνομικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν ἐνισχυομένων ὑπὸ τῶν λοιπῶν παραγόντων κατὰ λόγον ἁρμοδιότητος, ἡ δὲ ἀντιμετώπισις ἐσωτερικῶν ἐπαναστάσεων ἢ εἰσβολῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι ἔργον τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ συντρεχομένου ὑπὸ τοῦ συνόλου τοῦ ἔθνους καὶ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν. Ταῦτα πάντα ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὑπάρξεως ὑγιοῦς πολιτικῆς ἡγεσίας.

Ὁσάκις δὲν ἐτηρήθησαν οἱ κανόνες οὗτοι αἱ ἐπιπτώσεις ὑπῆρξαν δυσμενέσταται καὶ σφοδραί.

Περὶ τῶν ἐπιπτώσεων τούτων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάμιξιν ἢ ὑπεύθυνον διαχείρισιν τοῦ στρατοῦ εἰς ἔργα καὶ θέματα καθαρῶς δημοσίας ἀσφαλείας θὰ ὁμιλήσωμεν ἐν τοῖς ἐφεξῆς πολλάκις, ἐνταῦθα θὰ ἀναφερθῶμεν δι' ὀλίγων εἰς τοὺς κατὰ τὴν περίοδον τῆς Βασιλείας τοῦ Ὄθωνος χρησιμοποιηθέντας σχηματισμοὺς καὶ ὀργανισμοὺς διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ληστείας, ἤτοι εἰς τὰ Βαυαρικὰ στρατεύματα, τὴν ἔμμισθον ἐθνοφυλακήν, τὴν ὀροφυλακήν, τὴν ἐπικουρικὴν χωροφυλακὴν κλπ.

Ι'. Ἡ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἀνάμιξις τῶν Βαυαρικῶν στρατιωτικῶν τμημάτων ἀδιστάκτως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι, ὄχι μόνον ἀπρόσφορος καὶ ἀνίκανος διὰ τὴν δίωξιν τῆς ληστείας ὑπῆρξεν, ἀλλὰ καὶ πρόξενος σοβαρωτάτων ἄλλων ἐπιπτώσεων. Τὰ Βαυαρικὰ στρατεύματα ἐπεβάρυνον δυσαναλόγως τὸ πτωχότατον Δημόσιον Ταμεῖον, ἐπεμβαίνοντα προεκάλουν τὴν ἀντιπάθειαν καὶ τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ ἐναντίον των, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς αὐτὰ ἐδημιουργεῖτο εὐνοϊκὸν διὰ τοὺς ληστὰς καὶ ταραχοποιοὺς κλῖμα ὡς καταδιωκομένων ὑπὸ τῶν ξένων καὶ τὸ σπουδαιότερον ἡ ἐναντίον των ἀντιπάθεια καὶ ἀντίδρασις ἐξετείνετο εἰς καταφρόνησιν καὶ μῖσος κατὰ τῶν Βασιλέων καὶ τοῦ Κράτους.

Ὁ Νέζερ εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του ὑπῆρξεν ἄτεγκτος διὰ τοὺς συμπατριώτας του καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, ἀποφαινόμενος ὅτι τὰ τμήματα τοῦ Βαυαρικοῦ στρατο ῦούδέποτε ἐκινήθησαν τελεσφόρως καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἐδημιούργουν ζητήματα.

ΙΓ΄. Ἡ ἐκ Τουρκίας προερχομένη ἢ ἐκπεμπομένη ληστεία ἠνάγκασε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν εἰς λῆψιν μέτρων φρουρήσεως τῶν συνόρων, διὰ διαφόρων μονάδων, ἐγκαταλειφθέντος τοῦ ἀρχικῶς ἐφαρμοσθέντος συστήματος τῆς φρουρήσεως ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς.

Οὕτω, «διὰ νὰ μὴ ἀνανεωθοῦν αἱ πολυειδεῖς προσβολαὶ τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν εἰς τὰ ἀρκτικὰ ὅρια ηὐξήσαμεν τὰ κατ᾽ ἐκεῖνα τὰ μέρη στρατεύματα, διατάξαντες καὶ ἄλλα εἰς τὴν κατάστασιν πρόσφορα μέτρα πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν πιστῶν ἡμῶν ὑπηκόων καὶ τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν» (48) ἐξεδόθη τὸ Β.Δ. τῆς 16)28 Φεβρουαρίου 1836. Διὰ τοῦ Διατάγματος τούτου διετάσσετο ἡ ἄμεσος στρατολογία 2.000 ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων οἵτινες ἐντασσόμενοι εἰς πέντε σώματα ὑπὸ τοὺς Κ. Τζαβέλαν, Θ. Γρίβαν, Β. Μαυροβουνιώτην, Ι. Μαμ ούρην καὶ Τσόγκαν θὰ ἐνίσχυον τὰς μεθοριακὰς δυνάμεις τῶν ἐθνοφυλάκων (49).

Ἡ λύσις αὕτη μετεμορφώθη διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 25.1.1838, δι᾽ οὗ ἡ πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν δύναμις ὠργανώθη εἰς 8 ἐλαφρὰ τάγμγατα σώματος στρατιωτικοῦ, ἀποκληθέντος Ὀροφυλακή, συνολικῆς δυνάμεως 1.000 περίπου ἀνδρῶν, μὲ ἀποστολὴν «τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας καὶ ὑπεράσπισιν τῶν βορείων μεθορίων τοῦ Βασιλείου» (50).

Διὰ τὰς ἀνάγκας ἀσφαλείας τοῦ νομοῦ Εὐβοίας διὰ τοῦ Β.Δ. 27.10.1843 συνεστήθη εἷς ἐλαφρὸς λόχος, ὅστις ἐνετάχθη εἰς τὴν διὰ τοῦ Β.Δ. 23.11.1843 συσταθεῖσαν ἐλαφρὰν διλοχίαν καὶ ἥτις διὰ τοῦ Β.Δ. 25.4.1844 ὠνομάσθη «παραπληρωματικὸν Σῶμα τῆς Ὀροφυλακῆς», ἔχον τὴν αὐτὴν ἀποστολὴν τῆς Ὀροφυλακῆς καὶ κυρίως τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δίωξιν τῆς ληστείας. Ἡ δύναμις τῆς Ὀροφυλακῆς συνεχῶς ηὔξανεν, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1848 εἶχε φθάσει τοὺς 2.380 ἄνδρες, ἤτοι διπλασίους τῆς χωροφυλακῆς, διὰ δὲ τοῦ Β.Δ. τῆς 12.10.1852 τὰ 8 τάγματα κλπ. συνεκροτήθησαν εἰς 4 ἐλαφρὰ συντάγματα.

Ἡ ὀροφυλακὴ ἀνέλαβε καὶ διεξήγαγε κυρίως τὴν ὑπηρεσίαν φρουρᾶς τῶν πρὸς Τουρκίαν συνόρων, ἀλλ᾽ ὑπὸ συνθήκας καὶ μεθόδους ὄχι τόσον κολακευτικάς. Ὁπωσδήποτε, «ἀπεγκιστρώθη» ἡ εἰς τὰ μεθόρια χρησιμοποιουμένη μέχρι τότε χωροφυλακή.

Τὸ σῶμα τῆς ὀροφυλακῆς διετηρήθη ἐπὶ 16 περίπου ἔτη καί, ἐκτὸς τῶν συνοριακῶν ὑπηρεσιῶν, παρεῖχεν ὑλικὴν συνδρομὴν εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας.

Ὁσάκις οἱ ἄνδρες τῆς ὀροφυλακῆς ἔδρασαν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τῆς χωροφυλακῆς ἢ ἐν συμπράξει μετὰ δυνάμεων χωροφυλακῆς διεπιστοῦντο ἀποτελέσματα μᾶλλον θετικὰ ἢ τουλάχιστον δὲν ἐδημιουργοῦντο ζητήματα προκαλοῦντα ζημίας εἴς τε τὴν δημοσίαν καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν.

Βαθμιαίως τὸ σῶμα τοῦτο ἐξώκειλε καὶ ἄνδρες ἢ τμήματα τούτου ἐδημιούργουν προβλήματα καὶ σοβαρὰς ἀνωμαλίας, δεδομένου ὅτι μεγάλα ἢ μικρὰ τμήματα τούτου διεσπάρησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν πολὺ μακρὰν τῶν συνόρων καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ἐπεδίδοντο εἰς ποικίλας ἀντιλαϊκάς, ἀντικρατικὰς καὶ ἀντικοινωνικὰς πράξεις.

---

(48) Α. Πετσάλη σελ. 385 εἰσαγωγὴ τοῦ ἀπὸ 16—28 Φ)ρίου 1836 Β.Δ.

(49) Ἡ ἀντιμισθία ἑκάστου ἐθνοφύλακος ὡρίζετο εἰς δραχμ. μίαν τὴν ἡμέραν καὶ εἰς μερίδα 300 δραμίων ἀλεύρου.

(50) Ἀγ. Βουγιούκα Στρατ. Θεσμολόγιον τόμ Α΄ σελ. 96.

Ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 121) 9127 ἐγκυκλίῳ διαταγῇ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸς τοὺς Νομάρχας (28.6.1846) διελαμβάνετο (51):

«...Ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ ὀροφύλακες, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, δίδεται κατὰ καιροὺς ἀπουσίας ἄδεια ἀπὸ τὰ τάγματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν ἐξώκειλαν εἰς ἀθεμίτους πράξεις. Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διέταξε ὅτι περὶ παντὸς ἀναχωροῦντος εἰς ἄδειαν εἰδοποιοῦνται αἱ ἁρμόδιαι Δημοτικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἡ κατὰ τόπους ἐπιστασμεύουσα Βασιλικὴ Χωροφυλακή»,

Ἐν τέλει δὲ διετάσσετο ἡ παρὰ τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν ἄγρυπνος παρακολούθησις τῶν ὀροφυλάκων!!

Τὴν 9.4.1948 μεγάλαι λησταναρτικαὶ δυνάμεις εἰσέβαλον ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοὺς φυγάδας ἀξιωματικοὺς Ι. Βελέντζαν κλπ. Εἰς τὰς δυνάμεις ταύτας προσεχώρησεν, ἀμαχητὶ σχεδόν, καὶ ὁλόκληρον τὸ 8ον τάγμα ὀροφυλακῆς, ὅπερ διὰ τοῦ Β.Δ. 16.4.1848 κατηργήθη διὰ τὴν «ἀτιμωτικὴν ταύτην πρᾶξιν» καὶ ὁ ἀριθμὸς τούτου διεγράφη ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ.

Κατὰ τὴν λησταναρτικὴν ταύτην εἰσβολήν, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ μεγαλυτέρα πάσης προηγουμένης, προσεχώρησαν καὶ τινὲς χωροφύλακες, εὑρεθέντες πρὸ τῆς ταχείας προελάσεως τῶν κακοποιῶν καὶ δελεασθέντες ἐκ τοῦ ὅτι μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως εὑρίσκετο καὶ ὁ πρώην ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς Βελέντζας. Ἡ δύναμις τοῦ τάγματος κατὰ τὴν συντριβὴν τῶν λησταναρτικῶν εἰσῆλθεν εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος, ἐκ τῶν 16 δὲ προσχωρησάντων χωροφυλάκων οἱ 14 προσῆλθον καὶ ἐλογοδότησαν ἀμνηστευθέντες. Ἡ περίπτωσις τῆς τοιαύτης συμπεριφορᾶς χωροφυλάκων εἶναι καὶ ἡ μοναδική.

Εἰς Πάτρας ἤδρευεν ἓν ἐκ τῶν ταγμάτων τῆς ὀροφυλακῆς καὶ εἰς τὴν ἕδραν του εὑρίσκετο εἷς λόχος ὑπὸ λοχαγὸν τὸν πρώην λῃστὴν (52) Μερεντίτην. Πληροφορηθεὶς ὁ Μερεντίτης ὅτι ἐπρόκειτο νὰ μετατεθῇ καὶ κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ἄγγλου Προξένου Βοὺδ ἐστασίασεν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δυνάμεως τοῦ λόχου του καὶ ἄλλων ἐν Πάτραις στρατιωτῶν καὶ ἀφοῦ ἐλεηλάτησε 149 χιλ. δραχμὰς ἐκ τῆς Τραπέζης καὶ τοῦ Δημοσίου Ταμείου τελεσιγραφικῶς ἐζήτησε παρὰ τῶν Πατρέων λύτρα 200 χιλ. δραχμ. Ἅμα τῇ ἐμφανίσει κυβερνητικῶν δυνάμεων κατέφυγεν εἰς Ναυλοχοῦν Ἀγγλικὸν πλοῖον, δι' οὗ ἐφυγαδεύθη εἰς Μελίτην.

Διὰ τῆς ἀπὸ 29.12.1854 Ὑπουργικῆς Διαταγῆς (53) τὰ ὑπολείμματα τῆς ὀροφυλακῆς συνεκεντρώθησαν εἰς Θήβας καὶ Ἀγρίνιον καὶ ὠργανωθέντα ὑπὸ διαφόρους ἀξιωματικοὺς περιωρίσθησαν εἰς παροχὴν συνδρομῆς πρὸς τὴν χωροφυλακήν, ὅταν θὰ ἐζητεῖτο τοιαύτη, δι' ὃ καὶ ἀπεκλήθησαν Τμήματα Ἐπικουρικῆς Χωροφυλακῆς.

Οἱ ἄνδρες τῆς τέως ὀροφυλακῆς καὶ νῦν ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς ἦσαν εἰθισμένοι εἰς αὐθαιρεσίας καὶ ἀτασθαλίας καὶ ὡς ἐκ τοτύου ἀπεκρούετο ἡ συνεργασία των ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς.

---

(51) Β. Γιαννούλη (1846) σελ. 51.

(52) Α. Σκανδάμη σελ. 454—455 Κ. Παπαρρηγοπούλου βιβλ. ΙΕ' (ἔκδ. 1932 σελ. 268—269.

(53) Συλλογὴ νόμων καὶ Β.Δ. τόμ. Β' σελ. 121 (Ἀθῆναι 1860).

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν περιφανῆ ὑπ' αὐτοῦ καταστροφὴν τῆς ληστοσυμμορίας τῶν Νταβέλη κλπ., ὁ Μοίραρχος Βακάλογλου ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 766 ἀπὸ 18.7. 1856 πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἀναφορᾷ του ὡμίλει διεξοδικῶς περὶ τῆς ἀκαταλληλότητος τῆς ἐπικουρικῆς ταύτης χωροφυλακῆς ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας, διότι αὕτη: (53α)

α) ἐστερεῖτο πίστεως, β) ἐστερεῖτο πειθαρχίας, γ) ἐστερεῖτο θελήσεως, δ) ἐστερεῖτο γνώσεων ἀνιχνεύσεως τῶν ληστῶν καὶ ε) διότι οἱ στρατιωτικοὶ τῆς ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς, «εἶχον κακὰς πεπαλαιωμένας ἕξεις, θεωροῦντες τὸ στρατιωτικόν των στάδιον καὶ ἰδίως τὴν μεταβατικὴν ὑπηρεσίαν ὡς μέσον πλουτισμοῦ καὶ εὑρίσκουσι τὸ συμφέρον αὐτῶν εἰς τὴν ὕπαρξιν τῶν ληστῶν».

Κατόπιν τούτων ἐζήτει τὴν ἀντικατάστασιν τῶν «ἐπικουρικῶν» ἐν Βοιωτίᾳ δι' ἀκροβολιστῶν ἢ χωροφυλάκων, καθ' ὅσον ἄλλως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ εἰς συστηματικὰς «κατὰ τῆς ληστείας ἐπιδιώξεις».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπικουρικὴν χωροφυλακήν, ἐπρότεινε νὰ ὀργανωθῇ, μετασχηματιζομένη, εἰς ἐλαφρὰν ὀρεινὴν χωροφυλακὴν ὑπὸ κανονισμούς, στολὴν καὶ ὁπλισμὸν παρεμφερῆ, ἐπιλέγων «. . . ἄλλωστε οὐ μόνον ἄχρηστος καθίσταται, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καθότι χωρία ὁλόκληρα ἐληστεύθησαν πολλάκις ἐξαπατηθέντων τῶν κατοίκων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὁμοιομόρφου τῆς ἐνδυμασίας αὐτῶν μετὰ τῶν ληστῶν».

Διὰ τῆς ἀπὸ 9.4.1855 Ὑπουργικῆς διαταγῆς (54) εἶχε διαταχθῆ ἡ ὀργάνωσις τούτων κατὰ παραπλήσιον τῆς χωροφυλακῆς τρόπον, ἤτοι εἰς μοίρας καὶ ἐνωμοτίας, οἱ δὲ βαθμοφόροι των προσωνομάσθησαν κατὰ τοὺς ἐν τῇ χωροφυλακῇ βαθμούς, διετήρησαν ὅμως ἐπί τινα ἔτη ἰδίαν στολήν. Αἱ σχηματισθεῖσαι μοῖραι διετέθησαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Μοιραρχιῶν Ἀττικῆς, Βοιωτίας, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καὶ Αἰτωλοακαρνανίας. Ἀπηγορεύθησαν αἱ κατατάξεις νέων εἰς τὴν τοιαύτην ὀροφυλακήν, ἐπετράπη ὅμως ἡ μετάταξίς των εἰς τὴν χωροφυλακήν.

ΙΙΙ΄. ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗ: Περὶ τῆς ἀκαταλληλότητος καὶ ἀνεπαρκείας τοῦ εἰς Ἑλλάδα μετακομισθέντος Βαυαρικοῦ στρατοῦ εἶχον πεισθῆ ἐγκαίρως καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ Βαυαροί, δι' ὃ καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν προσέφυγον εἰς ἐκτάκτους στρατολογίας Ἑλλήνων πολιτῶν. Ἀνεφέραμεν ἤδη ὅτι μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν Βαυαρῶν κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις Μάνης καὶ Μεσσηνίας, ἡ Ἀντιβασιλεία προέβη εἰς τὸν σχηματισμὸν εἰδικῶν σωμάτων δι' ἐκτάκτου στρατολογίας ἐμπειροπολέμων καὶ νομιμοφρόνων πολιτῶν, ὁτὲ μὲν ἀμισθεί, ὁτὲ δὲ ἐπὶ μισθῷ.

Ἀπὸ τῶν πρώτων βημάτων, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1833, ἐθνοφύλακες ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας, ἐντασσόμενοι εἰς ἀποσπάσματα χωροφυλακῆς, οὐχὶ ὅμως μὲ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Ἡ χρησιμοποίησις τῶν στρατολογουμένων χωρικῶν διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, ὑπῆρξε δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἀμφίστομος μάχαιρα, διὰ τὴν περίοδον ὅμως τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ ἐλευθέρου ἐθνικοῦ βίου, ὑπῆρξε πάνυ ἀπρόσφορος, λόγω τοῦ συγχρωτισμοῦ χωρικῶν καὶ ληστῶν. Οἱ χωρικοὶ μᾶλλον κατετόπιζον τοὺς ληστὰς παρὰ τοὺς κατεδίωκον. Λόγῳ τῆς καταστάσεως

(53α) Γεν. Ἀρχ. Κράτους.

(54) Ἀμφότεραι αἱ ἀνωτέρω διαταγαὶ ἐκυρώθησαν διὰ τοῦ 30-7-1856 Β.Δ. συλλογὴ Ν. Β. Δ. τόμος Β΄ σελ. 167.

ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΞ
κατὰ τὴν περίοδον Καποδιστρίου
1828

ταύτης, οἱ οὕτω πως στρατολογούμενοι καὶ κινητοποιούμενοι Ἕλληνες πολῖται διὰ λόγους σκοπιμότητος ἐπεκράτησε ν' ἀποκαλοῦνται μᾶλλον πολιτοφύλακες, ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ στρατολογίας κατ' ἄρθρον 34 τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου, εἰς ὃ ἐγίνετο λόγος περὶ ἐθνοφυλάκων.

Περὶ τῆς κατὰ τὸ 1838 ἐκτάκτως στρατολογηθείσης ἐμμίσθου ἐθνοφυλακῆς δὲν θ' ἀσχοληθῶμεν, καθ' ὅσον αὕτη δὲν ἐπέζησε τῶν γεγονότων, θ' ἀπασχοληθῶμεν ὅμως κάπως ἐκτενῶς καὶ κατ' ἐπανάληψιν μὲ τὸν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 15.10. 1843 εἰσαχθέντα θεσμὸν τῆς ἐθνοφυλακῆς, διότι ὁ θεσμὸς οὗτος, ἐπιζήσας, ὑπὸ διάφορον ἑκάστοτε ἔκτασιν, μέχρι τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1879 καθιερωθείσης ὑποχρεωτικῆς καὶ γενικῆς στρατολογίας τῶν Ἑλλήνων, ὑπῆρξε ὁ στόχος καὶ τὸ μέσον διαφόρων πολιτικῶν ρευμάτων καὶ ἐπιρροῶν μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐπιπτώσεων.

Ἡ γέννεσις τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐθνοφυλακῆς σχετιζομένη μετὰ τῆς κατὰ τὸ 1789 Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως ἔδωκεν εἰς τοῦτον ἓν χρῶμα δημεγερτικὸν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασιν, ἤτοι εἰσήχθη ἀμέσως μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1843 καὶ ἐνεφάνισεν ἔξαρσιν κατὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος, εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιπτώσεις οἱ ἡγέται της καὶ οἱ ἐπ' αὐτῆς στηριχθέντες πολιτικοὶ ἐνεφάνισαν, περιέργως στροφὴν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς. Ἀναμφισβητήτως τὰ σημεῖα ταῦτα βαρύνουν τὰς προσωπικὰς ἀδυναμίας καὶ ἰδιοτελεῖς προθέσεις καὶ οὐχὶ τὸν θεσμόν.

Ἡ ἐθνοφυλακή, ἐνῷ ἔδει νὰ κρατηθῇ μακρὰν τῶν σοβαρῶν περιπλοκῶν καὶ ν' ἀποτελέσῃ ἓν γενικὸν ἀπόθεμα καὶ Σχολεῖον ἐθνικῆς προπαρασκευῆς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν κινδύνων, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν, ὥστε νὰ μὴ παραμείνῃ Ἕλλην ἢ θεσμὸς ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς κομματικῆς κατατριβῆς.

Τὸ ἄρθρον 1 τοῦ περὶ συστάσεως Β.Δ. διελάμβανεν ὅτι ἡ ἐθνοφυλακὴ ἱδρύετο «π ρ ὸ ς δ ι α τ ή ρ η σ ι ν τ ῆ ς δ η μ ο σ ί α ς ἀ σ φ α λ ε ί α ς καὶ ε ὐ τ α ξ ί α ς καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Συνταγματικοῦ Θρόνου τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος».

Ὡς ἐθνοφύλακες ἐκαλοῦντο ἅπαντες οἱ Ἕλληνες ἡλικίας 20 - 50 ἐτῶν, ἐφ' ὅσον ἦσαν ἀπηλλαγμένοι ἄλλης στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Οὗτοι ὑπεχρεοῦντο νὰ συγκεντροῦνται ὡρισμένας Κυριακὰς τοῦ ἔτους δι' ἐκπαίδευσιν καὶ ὤφειλον νὰ σπεύδουν εἰς τὰς ἑκάστοτε προσκλήσεις τῶν Δημάρχων, Ἐπάρχων καὶ Νομαρχῶν χάριν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

Ἐπρόκειτο περὶ ἀμίσθου ὑποχρεώσεως. Τὸ ὅλον σύστημα ὑπήγετο εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, οἱ ἐθνοφύλακες ὅμως ἐν περιπτώσει δράσεώς των μετὰ στρατιωτικῶν τμημάτων ὑπήγοντο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν στρατιωτικῶν ἡγητόρων.

Οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως προτάσει τῶν Ὑπουργῶν, οἱ κατώτεροι ὅμως καὶ οἱ ὑπαξιωματικοὶ ἐξελέγογντο διὰ μίαν τετραετίαν ὑπὸ τῶν ἐθνοφυλάκων, μετὰ τὸ 1862, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ ἐκπαιδευτοῦ, ἀπεσπάσθησαν εἰς τὴν ἐθνοφυλακὴν πάρα πολλοὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τοῦ στρατοῦ.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἐθνοφυλακὴ αὕτη ὑπῆρξε κάτι παραπλήσιον τῆς σημερινῆς ὀργανώσεως τῶν Τ.Ε.Α καὶ Τ.Ε.Χ. ἐν Δωδεκανήσῳ μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὀργανωτικῶς ἀπαγορεύεται οἱαδήποτε ἀνάμιξις τῶν Τ.Ε.Α. καὶ Τ.Ε.Χ. εἰς τὰ ἐσωτερικὰ καὶ σκοπός των εἶναι μόνον ἡ ἐθνικὴ ἐπαγρύπνησις καὶ ἐγρήγορσις καὶ οὐδέποτε ἔχουν δικαίωμα ν' ἀναπτύξωσιν ἰδίαν πρωτοβουλίαν.

Ὁ ὀργανισμὸς τῆς ἐθνοφυλακῆς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ψηφίσματος τῆς Α' ἐθνοσυνελεύσεως Ψ.Μ.Δ'. τῆς 27 Ἰουλίου καὶ ὡς θὰ ἴδωμεν κατὰ τὴν περίοδον 1862 - 1863 ἡ ἐθνοφυλακὴ Ἀθηνῶν, ἑνοποιήσασα τὴν δρᾶσιν της ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Π. Κορωναῖον ἀπετέλεσε τὴν δύναμιν τῆς «Φάλαγγος», ἥτις ἐπὶ μικρὸν χρονικὸν διάστημα ἔσχεν ὡραῖα ὑπὲρ τῆς τάξεως ἐπιτεύγματα, οὐχὶ σπανίως ὅμως αἱ ἀρχαιρεσίαι τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ συνετάραξαν τὰς Ἀθήνας καὶ ἀπητήθη ἡ ἐπέμβασις Ἀστυνομικῶν καὶ Στρατιωτικῶν δυνάμεων.

Ἀναφερόμενος πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ὁ Βακάλογλου, διὰ ὑπ' ἀριθ. 766 ἀπὸ 18.7.1856 ἀναφορᾶς του περὶ τῆς καταλληλότητος κλπ. τῶν δυνάμεων καταδιώξεως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐθνοφυλακήν, ἔγραφεν «...ὡς πρὸς τὴν ἐθνοφυλακὴν αὕτη καθίσταται ὁποσοῦν χρήσιμος οὐχὶ ὡς δύναμις στρατιωτική, καθότι τὴν αὐτὴν καὶ αὕτη τῆς ἐπικουρικῆς (54α) ἔχει ἐμπειρίαν καὶ τὰς πολεμικὰς ἕξεις (σ.σ. ἰδίᾳ ἐπὶ περιπτώσεων ἀντεκδικήσεων καὶ προσωπικῶν συμφερόντων), ἀλλὰ διὰ τὰς τοπικάς της γνώσεις ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ἀνίχνευσις καὶ ἀνακάλυψις τῶν ληστῶν ἀποβαίνει δυσκολωτάτη...».

Θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ὅτι ἐνῷ ἑκατοντάδες ἐθνοφυλάκων εἶχον περικυκλώσει τὴν ληστοσυμμορίαν Νταβέλη κλπ., ἐὰν δὲν ἔφθανεν ὁ Βακάλογλου μὲ ὀλίγους ἄνδρας τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἐὰν δὲν ἐφώρμα πρῶτος, οἱ λησταὶ θὰ διέφευγον καὶ πάλιν κατὰ τὰ συνήθη.

Ὁ Συνταγματάρχης Κορωναῖος Π., Ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνοφυλακῆς Ἀθηνῶν — Πειραιῶς, κατὰ τὴν περίοδον 1862 - 1863 καὶ δι' αὐτῆς ἐπιχειρήσας νὰ κυριαρχήσῃ, ἐν εἰδικῇ πραγματείᾳ ἀπεφήνατο ὅτι τὸ σύστημα εἶχεν ἀποτύχει ὅσον ἀφορᾷ τὸν σκοπόν (55).

Ὁ Γ. Ἀσπρέας ὁμιλῶν μετ' ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸν κατὰ τὸ 1862 - 1863 ρόλον τῆς ἐθνοφυλακῆς παρασύρεται, μᾶλλον, εἰς ἔκφρασιν στερουμένην σοβαρότητος καὶ μὴ ἐκ τῶν πραγμάτων δικαιολογουμένην: «... Ἀπήρεσεν ἡ ἵδρυσις τοῦ Σώματος τούτου εἰς τὸν Στρατόν, ὅπως εἶδον τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ μὲ ὕποπτον ὄμμα οἱ χωροφύλακες».

Ἐπὶ τοῦ θέματος θὰ ἐπανέλθωμεν ἐν οἰκείᾳ θέσει καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ ἱστορήσει τῶν γεγονότων τῆς 18.6.1863, ἀπὸ τοῦδε ὅμως παρατηροῦμεν ὅτι διὰ μὲν τὸν στρατὸν ὑπῆρχον λόγοι νὰ μὴ εἶναι ἀρεστὴ ἡ ἐθνοφυλακή, διότι αὕτη δὲν ἀπετέλει τὴν ὀρθόδοξον ὁδὸν τῆς στρατιωτικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας καὶ διότι ἡ Ἐθνοφυλακὴ ὑπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καθίστατο ὄργανον τῶν πολιτικῶν ἐπιρροῶν ἑκάστοτε κλπ., διὰ τὴν χωροφυλακὴν ὅμως καὶ οὐχὶ διὰ «τοὺς χωροφύλακας», ὡς πειρᾶται νὰ ἐκφρασθῇ ὑποτιμητικῶς ὁ Ἀσπρέας (56), οὐδεὶς ἄλλος λόγος ὑπῆρχε πλὴν τῆς δημιουργουμένης καὶ ἐκτρεφομένης οἱονεὶ ἀναρχίας, τὰς ἐπιπτώσεις τῆς ὁποίας ἐκαλοῦντο ἑκάστοτε νὰ πληρώσωσι διὰ μόχθων, ταλαιπωριῶν καὶ διὰ τοῦ αἵματός των οἱ χωροφύλακες. Ἡ γνώμη τῆς χωροφυλακῆς ὑπῆρξεν ἐκείνη ἣν διετύπου μετὰ παρρησίας καὶ ἐπισήμως κατὰ τὸ 1856 καὶ ἐπανελάμβανε κατὰ

(54α) Περὶ τῆς «ἐπικουρικῆς» καὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ἐποιησάμεθα ἤδη ἀνωτέρω λόγον —Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους φάκελλος Π. **Βακάλογγλου.**

(55) Π. Κορωναίου «Πραγματεία περὶ Ἐθνοφυλακῆς», Ἀθῆναι 1866.

(56) Αὐτόθι Τόμ. Α' σελ. 166.

τὸ 1863, ὡς θὰ ἴδωμεν, ὁ Βακάλογλου καὶ ἄλλοι ἡγήτορες τοῦ Σώματος.

Ὁ διὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος καὶ μετ' αὐτὴν πνεύσας δημεγερτικὸς ἄνεμος στραφεὶς καὶ ἐναντίον τῆς χωροφυλακῆς λόγῳ τῆς ἐπιδειχθείσης πιστότητός της πρὸς τὸν Βασιλέα, ἐδημιούργησε καὶ τὴν παραπλανητικὴν φενάκην περὶ ἀπομακρύνσεως τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἀντικαταστάσεώς της ὑπὸ τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἀλλ' οἱ ἐμπνευσταὶ καὶ ὁδηγοὶ αὐτῶν τῶν πολιτικῶν αἰωρήσεων συντόμως ἐγκατέλειψαν τὴν ἐναντίον των στραφεῖσαν ὀχλαγωγίαν καὶ κατέφυγον διὰ τὴν ὑπονομευθεῖσαν σοβαρῶς πλέον δημοσίαν ἀσφάλειαν εἰς τὴν τόσον ἀδικηθεῖσαν παρ' αὐτῶν Χωροφυλακήν.

Ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως πρῶτος ὁ Βούλγαρης καὶ ἐν συνεχείᾳ οἱ ὑπόλοιποι κατὰ σειρὰν ἐγκατέλειψαν τὰς περὶ ἐθνοφυλακῆς πλατωνικὰς ἀντιλήψεις, ἀλλ' ἡ ἄρνησις τοῦ συστήματος ὑπῆρξε πλέον πανηγυρικὴ καὶ σαφὴς ἐκ μέρους αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐμπνευστοῦ τῶν Πανεπιστημιακῶν Φαλάγγων, τοῦ Δεληγεώργη, ὅστις ἀνελθὼν εἰς τὴν πρωθυπουργίαν, ἀντελήφθη ὅτι δὲν ἠδύνατο οὔτε ν' ἀστυνομεύσῃ οὔτε νὰ παίζῃ μὲ τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἐν τῇ μέθῃ τῆς νεότητος κινουμένων φοιτητῶν (57). Περὶ τῶν ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων παρατίθενται κατωτέρω στοιχεῖα ἱκανὰ περὶ τῆς ἀκαταλληλότητός των.

IV Εἴμεθα ὅμως ὑποχρεωμένοι, χάριν τοῦ θέματος ἡμῶν, νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ὀθώνειον περίοδον, ὅτε τὸ δημόσιον χρῆμα καὶ ἡ κατὰ τῆς λῃστείας προσπάθεια διεσπαθίζοντο μὲ ἀσφαλῆ πρόγνωσιν ἀποτυχίας. Ἡ ἐθνοφυλακὴ ἦτο ἔμμισθος εἰς βάρος τῶν Δήμων, ἡ ὀροφυλακή, ἣν ἀνωτέρω δι' ὀλίγων περιεγράψαμεν, ἐπήνδρωνε καὶ ἀπετέλει τὰ περίφημα Μεταβατικὰ μετὰ τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἤρκεσαν, διότι ὁ Κωλέττης ὑπῆρξεν ἀμίμητος εἰς δημιουργίαν καὶ ἱκανοποίησιν φίλων καὶ ἐθέσπισεν ἕνα περίεργον θεσμὸν μονίμων ὁδηγῶν καὶ ὑφοδηγῶν, ἤτοι προσώπων ἀμειβομένων δι' ἀποδοχῶν χωροφύλακος καὶ διαμενόντων εἰς τὰ χωρία των, ἵνα καθοδηγῶσι δῆθεν τὰ διερχόμενα Μεταβατικά. Εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους εὕρηται σωρεία ἀλληλογραφιῶν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδεικνύεται ὅτι πλεῖστοι τῶν τοιούτων ὁδηγῶν καὶ ὑφοδηγῶν, ὄχι μόνον οὐδὲν προσέφερον ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν λῃστῶν συνειργάζοντο.

Ταῦτα πάντα ἐτέθησαν κατ' ἐπανάληψιν ὑπ' ὄψιν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, ἀλλ' ὁ κομματαρχισμὸς δὲν ἐπέτρεπε τὴν κάθαρσιν. Ἐπὶ τέλος, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ παρατιθεμένου ὑπ' ἀριθ. 19886 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ἀπεφασίσθη νὰ τεθῇ τέρμα εἰς ἓν μέρος τῶν εἰς βάρος τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἀτασθαλιῶν, ἃς συνετήρει αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος, ἐνῷ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου τούτου ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν εἰς Γ.Α.Κ. ὑπ' ἀριθ. 20844) 20.10.1848 καὶ 21136) 25.10. 1848 ἐγγράφων του, ἐπέμεινεν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ λῃστοφιλοῦς καθεστῶτος. Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ἐπαφιέμενον εἰς τὴν εὐθύνην καὶ τὴν κρίσιν τῆς χωροφυλακῆς καὶ μὴ δεχόμενον τὴν συνέχισιν, ἀπήντα:

---

(57) Ὁ Κυριακίδης ἐπιτίθεται διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην κατὰ τοῦ Δεληγιώργη, ψέγων κυρίως τὴν συμπεριφοράν του πρὸς τοὺς φοιτητὰς καὶ ἐπιλέγει «.... καὶ ἤθελε προσενεχθῇ πρὸς φοιτητάς,... ὡς οὐδέποτε προσηνέχθησαν οἱ τῷ Ὄθωνι πιστοὶ χωροφύλακες».

'Αριθμ. 19886

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν
Π ρ ὸ ς
Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν

..Συνεπείᾳ ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὰ μεταβατικὰ σώματα διελύθησαν καὶ οἱ ἀποτελοῦντες εἰς αὐτὰ μέρος ὁδηγοὶ ὑφ' ὁδηγοὶ καὶ ἐθνοφύλακες ἔπαυσαν, διὰ τὸν λόγον ὅτι καὶ τὸ δημόσιον ὑπέφερε ἀρκετὰ ἔξοδα ἕνεκα τῆς διατηρήσεως αὐτῶν καὶ οἱ λαοὶ ὄχι ὀλίγον, καὶ ἀποτέλεσμα κανὲν τῆς ληστείας δὲν ἔγινε.

Τὰ ἀπαρτίζοντα δὲ τὰ μεταβατικὰ ἀποσπάσματα τοῦ στρατοῦ ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν Μοιράρχων Φθιωτιδοφωκίδος καὶ Ἀκαρνανοαιτωλίας, οἵτινες ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ τίθενται ἐπικεφαλῆς αὐτῶν ὁσάκις πρόκειται νὰ καταδιωχθῶσι ληστρικαὶ συμμορίαι.

Ἐν τούτοις παρατηρῆτε κύριε Ὑπουργέ, ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῶν μεταβατικῶν σωμάτων ἐξακολουθεῖ σχεδὸν ὡς πρότερον, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ὀνομάζονται πλέον μεταβατικὰ σώματα καὶ ὅτι ἡ καταδίωξις τῆς ληστείας ἀνετέθη εἰς τὴν χωροφυλακὴν μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν ὡς καὶ πρότερον.

Δὲν εἴμεθα τῆς γνώμης νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου ὁδηγοὶ καὶ ὑφ' ὁδηγοί, δ ι ό τ ι ο ὗ τ ο ι ἔ χ ο υ σ ι ν ἴ δ ι ο ν σ υ μ φ έ ρ ο ν ε ἰ ς τ ὴ ν δ ι α τ ή ρ η σ ι ν τ ῆ ς λ η σ τ ε ί α ς, ἐξαλειφομένης τῆς ὁποίας παύουν ἀμέσως τῆς ὑπηρεσίας των, τοῦτο δυστυχῶς τὸ ἐβεβαιώθημεν ἀπὸ τὴν πολυχρόνιον πεῖραν. Ἐκτὸς καὶ ὁ Μοίραρχος εἰς τὰ τῆς συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Νομάρχου κρίνας ἀναγκαῖον νὰ συμπαραλαμβάνῃ ὁδηγὸν τινὰ διὰ νὰ τοῦ χρησιμεύῃ εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ὑπηρεσίαν.

Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀπὸ 25 τ.μ. ὑπ' ἀριθ. 21136 ἐπισημειωματικοῦ ὑμῶν ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον σᾶς ἐπιστρέφομεν ἔγκλειστον εἰς τὴν παροῦσαν.

Ἀθῆναι τῇ 29 Ὀκ)βρίου 1848
Ὁ Ὑπουργὸς

Παλαιότερον, κατὰ τὸ ἔτος 1845, ὁ Κωλέττης εἶχεν ἐπιδιώξει, ἀποποιούμενος τὰς εὐθύνας οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν φιλίαν καὶ συντήρησιν τῶν ὁδηγῶν κλπ., νὰ μετατοπίσῃ τὸ ἐκ τῶν ὁδηγῶν κλῖμα εἰς τοὺς ὤμους τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἐξέδωκε τὴν παρατιθεμένην ὑπ' ἀριθ. 73 ἐγκύκλιον, ἀλλ' ἡ χωροφυλακὴ δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς ἐπιβλέψῃ ἐλλείψει νόμου καὶ ἦτο ὑποχρεωμένη ν' ἀναλίσκεται εἰς τὰς σκηνοθετουμένας παρὰ τῶν ὁδηγῶν ἐναντίους τῆς πραγματικότητος δῆθεν καταδιώξεις καὶ πληροφορίας.

Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Ἐγκύκλιος ἀριθ. 73
Ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 9.656

«Περὶ τῶν κατὰ Δήμους ὁδηγῶν, ὀφειλόντων νὰ διατελῶσιν ὑπὸ τὴν χωροφυλακὴν καὶ συνεννοῦνται ἀκαταπαύστως μετ' αὐτῆς» (58).

Πρὸς τὰς Διοικήσεις τοῦ Κράτους

Ἐπληροφορήθημεν ἀπὸ ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ὅτι

(58) Β. Γιαννούλη (1845) σελ. 23.

οἱ κατὰ διαφόρους Διοικήσεις τοῦ Βασιλείου διωρισμένοι ὁδηγοί, διὰ νὰ συντρέχωσι τὴν ἔνοπλον δύναμιν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς καταπαύσεως τῆς ληστείας καὶ ἄλλων κακουργιῶν, προσβαλλουσῶν τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐνεργοῦσι τὴν ὑπηρεσίαν των ἀνεξαρτήτως τῆς χωροφυλακῆς, εἰς τὴν ποίαν κυρίως εἶναι ἀνατεθειμένη ἡ διατήρησις τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας, τινὲς αὐτῶν μάλιστα οὔτε συνεννοοῦνται μὲ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ σταθμάρχας τοῦ εἰρημένου σώματος ὡς πρὸς τὰ ληπτέα μέτρα καὶ τὸν εὐστοχώτερον τρόπον τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, ἐντεῦθεν δὲ προσγίνεται σύγχισις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ καταστρέφεται ἡ ἑνότης, ἥτις πρέπει νὰ φυλάττηται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν λαμβανομένων κατὰ τῆς ληστείας μέτρων, διὰ νὰ εἶναι ταῦτα ἀποτελεσματικά.

Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν εἰς τὸ ἑξῆς τὰ ἀτοπήματα, τὰ ὁποῖα προκύπτουσιν ἀπὸ τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων, σᾶς παρακαλοῦμεν, Κύριε Διοικητά, ἅμα λάβητε τὴν παροῦσαν νὰ παραγγείλητε τοὺς εἰς τὴν διοίκησιν ὑπάρχοντας ὁδηγοὺς νὰ διάγωσι τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας ἔργον εἶναι νὰ διευθύνῃ τὰ λαμβανόμενα ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας μέτρα, παρατηροῦντες εἰς τοὺς ὁδηγοὺς τῶν Δήμων, ὅπου δὲν ὑπάρχει σταθμὸς χωροφυλακῆς, ὅτι οὗτοι ὀφείλουσι μὲν νὰ ἐνεργῶσιν ἀπ' εὐθείας ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως ληστῶν εἰς τὰ μέρη τῆς δικαιοδοσίας των, ἀλλὰ πρέπει νὰ διατελῶσι καὶ οὗτοι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς χωροφυλακῆς μετὰ τῆς ὁποίας ὀφείλουσι νὰ συνεννοοῦνται ἀκαταπαύστως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἰουλίου 1845

Ὁ Ὑπουργὸς Ι. Κωλέττης

Ὡς ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ὁμολογεῖται, αὕτη προεκλήθη κατόπιν ἐπιμόνων διαμαρτυριῶν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, πρὸς ὃ ἔφθανον ἀναφοραὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς χωροφυλακῆς.

V Ἐκ τῆς μελέτης τῆς ὑπ' ἀριθ. 6163 ἀπὸ 10.3.1855 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν (59) «περὶ συστάσεως δημοτοφυλάκων καὶ νυκτοφυλάκων εἰς τοὺς Δήμους τοῦ Κράτους» πληροφορούμεθα πολλὰ λαμβάνοντα τότε χώραν ὡς καὶ ὅτι ἐκλήθη ὁ ἐκ τῆς ληστείας τρομοκρατούμενος καὶ δεινοπαθῶν λαὸς εἰς «αὐτοάμυναν», ὡς θὰ ἔλεγον σύγχρονοι κοινωνισταί (60).

Παρὰ ταῦτα τὸ νέον τοῦτο σύστημα, διὰ τῆς κατανομῆς τῶν εὐθυνῶν εἰς ἅπαντας τοὺς κατοίκους, προεκάλεσεν ἕνα συναγερμόν, ὅστις εἴς τινας περιπτώσεις ἀπέδωσεν ἐξαιρετικῶς, κυρίως κατέστησε τὸν λαὸν ἀμεσώτερον συνεργάτην καὶ συμ-

---

(59) Ἐγκ. Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ὑπ' ἀριθ. 20)11.3.1855, Συλλογὴ Β. Γιαννούλη σελ. 14—15.

(60) Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς 21.8.1845 ἐγένετο συζήτησις ἐπὶ ἀναφορᾶς διοικητοῦ ἐνωμοτίας χωροφυλακῆς Ἀκαρνανίας, δι' ἧς κατηγγέλλοντο ὑπερβασίαι καὶ ἀκρότητες μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος ὡς καὶ ἑτέρας ὑπηρεσίας χωροφυλακῆς περὶ τῶν ἐν Λακωνίᾳ ἐκτραχηλισμῶν.

Ἡ κυβερνητικὴ πτέρυξ προσεπάθησε νὰ διαψεύσῃ τὰς καταγγελίας ἀλλὰ ταύτας εἶχον ἐπιβεβαιώσει καὶ οἱ οἰκεῖοι Νομάρχαι, βουλευτὴς δὲ ὡμίλησεν καὶ περὶ βασανισμοῦ διὰ Γαλῶν περὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Ἡ χωροφυλακὴ ἐκαυτηρίαζεν, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ τὰ ἠνείχετο.

πολεμιστὴν τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων. Ἰδοὺ αἱ βάσεις καὶ τὰ πλαίσια τῆς νέας ἐκδηλώσεως:

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν (61)

Ἰδὼν τὸ ἄρθρον 34 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐσυστήθησαν δι' Ὑπουργικῶν διαταγῶν καὶ Νομαρχιακῶν ἀποφάσεων σώματα ἐθνοφυλάκων εἰς διαφόρους δήμους τοῦ Βασιλείου πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας καὶ πρὸς στερέωσιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας.

Θεωρῶν ἀφ' ἑνὸς μέν, ὅτι ἡ ὑπηρεσία αὕτη προσωπικὴ οὖσα, ἐπιβαρύνει, κατά τον εἰρημένον νόμον, τοὺς δημότας καὶ οὐχὶ τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τοῦ δήμου, ἀπ' ἄλλου δὲ ὅτι οἱ συστηθέντες ἔμμισθοι ἐθνοφύλακες δὲν ἀνταπεκρίθησαν πανταχοῦ εἰς τὰς προσδοκίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν, καὶ ὅτι πολλαχοῦ διὰ νὰ παραταθῇ ἡ ὑπηρεσία καὶ ἀπολαυή των, δὲν ἔδειξαν τὸν προσήκοντα ζῆλον κατὰ τὴν καταδίωξιν τῶν κεκηρυγμένων ἐχθρῶν τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ εὐημερίας.

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκθέσεις τῶν Νομαρχῶν καὶ τοῦ γραφείου τῆς χωροφυλακῆς ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται, ὅτι αἱ ληστεῖαι καὶ αἱ ἀπόπειραι ληστειῶν ἐγένοντο ἀπὸ τινὸς συνεχεῖς καὶ ὅτι, ἂν καὶ πολλοὶ τῶν αὐτουργῶν καταδιωκόμενοι ἐφονεύθησαν, συνελήφθησαν, ἠναγκάσθησαν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὰς ἀρχάς, δὲν κατετροπώθησαν ὅμως μέχρι τοῦδε ἅπαντες.

Θεωρῶν ὅτι τὰ κακουργήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν εἴς τινας νομοὺς καὶ ἐπαρχίας, φαίνεται ὅτι συνείχοντο μὲ σύστημα ληστείας γενικώτερον, τὸ ὁποῖον συμφέρει νὰ πνιγῇ εἰς τὴν γέννησίν του ὁλοτελῶς.

Ὅτι τέλος, εἰς περιστάσεις ὁμοίας, οἱ δημόται καὶ ὅλοι οἱ πολῖται ἔχουσι χρέος, ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀσφαλείας φροντίζοντες, νὰ ὑποστηρίζωσιν ἡνωμένοι τὰς ἀρχὰς καὶ νὰ θέτωσιν ἐκ συμφώνου εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ ἐφικτὰ μέσα διὰ νὰ συλλαμβάνωνται καὶ παραδίδονται εἰς τὴν δικαίαν αὐστηρότητα τῶν ποινικῶν δικαστηρίων οἱ αὐτουργοὶ καὶ συναίτιοι τῶν κακουργημάτων τούτων, τὰ ὁποῖα ταράττουσι καὶ ἀτιμάζουσι τὴν κοινωνίαν».

ἀποφασίζει

(Τὰ ἐν συνεχείᾳ τίθενται ἐν περιλήψει)

1) Καταργουμένης τῆς ἐθνοφυλακῆς συσταίνεται εἰς ἑκάστην πόλιν καὶ εἰς πᾶν χωρίον σῶμα δημοτοφυλάκων σκοπὸν ἔχον τὴν καταδίωξιν καὶ ἐξόντωσιν τῆς ληστείας, καὶ τὴν στερέωσιν τῆς κοινῆς ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας.

2) Εἰς πόλεις ἔνθα ὑπάρχει στρατός, διὰ τὴν σύστασιν ἀπαιτεῖται γνώμη τοῦ φρουράρχου καὶ εἰδικὴ ἀπόφασις Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν.

3) Ἐξαιροῦνται τῆς ὑπηρεσίας δημοτοφύλακος οἱ ἀνήλικοι καὶ οἱ ὑπερβάντες τὸ 60ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας.

4) Οἱ δημοτοφύλακες συνεκεντροῦντο πρὸς δρᾶσιν κατόπιν διδομένου συνθήματος, ἀρχηγὸς δὲ αὐτῶν ἦτο ὁ Δήμαρχος ἢ ὁ ἐπὶ τούτου ἐξουσιοδοτούμενος Πάρεδρος.

---

(61) Β. Γιαννούλη (1855) σελ. 14—15.

5) Ἐν περιπτώσει συμπράξεως μετὰ χωροφυλακῆς οἱ δημοτοφύλακες ἐτάσσοντο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ βαθμοφόρου χωροφυλακῆς.

6) Τὰ πολεμοφόδια παρεχωροῦντο ὑπὸ τῶν Δήμων κλπ..........».

VI Εἰς μεταγενεστέρας περιόδους ἡ μὲν χωροφυλακὴ κατέστη κατ' εὐφημισμὸν τοιαύτη, δεδομένου ὅτι τὸ κύριον μέρος τῆς δυνάμεώς της ἐλαμβάνετο ἐκ τοῦ στρατοῦ, τάγματα δὲ καὶ συντάγματα εὐζώνων εἰδικῶς συγκροτηθέντα ἐπήνδρωνον τὰ προκαλοῦντα τρόμον εἰς τοὺς κατοίκους μεταβατικά. Τὰ τάγματα εὐζώνων τὰ ἐνεθυμήθησαν καὶ αὖθις πολιτικοί τινες, κατὰ τὸ 1925, καὶ τὰ ἐπρότεινον ἀντὶ τῶν συζητουμένων καὶ συγκροτηθέντων ἄλλων καρκινωμάτων, τῶν ταγμάτων κυνηγῶν.

Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι κόμματα ἐπιδιώκοντα τὴν διατήρησίν των εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποβλέποντα εἰς τὴν συντήρησίν των, κατέφευγον εἰς τὴν συγκρότησιν τοιούτων σωμάτων, καὶ ταῦτα ἐν ὀνόματι τῆς σωτηρίας τῆς πολλαπλῶς δι' ἄλλων μεθόδων δολοφονουμένης ὑπὸ τῶν ἰδίων δημοσίας ἀσφαλείας.

Ἐκ τῶν κατὰ ταῦτα δημιουργουμένων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ κομματικῶν ἐλατηρίων καὶ παρορμήσεων, μονάδων ἀπουσίαζον ἡ πεῖρα, ἡ συνείδησις, ἡ μελλοντικὴ προσανατένισις, ἡ πειθαρχία, ἡ ἀντικειμενικότης καὶ ἀμεροληψία, ἡ γνῶσις τῶν Νόμων καὶ τῶν κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων καὶ λόγων καὶ ἐν γένει ἡ θερμαίνουσα τὰς μεγάλας ἐκδηλώσεις εὐγενὴς καὶ ἄτρωτος φιλοδοξία.

Γνωρίζοντες ἐκ τῶν προτέρων οἱ ἄνδρες τῶν τοιούτων σωμάτων ὅτι ἡ δρᾶσις των εἶχεν ἐφήμερον χαρακτῆρα, ἢ μᾶλλον ἐφ' ὅσον θὰ ἴσχυον οἱ κομματάρχαι των, ἀνεζήτουν διὰ τῆς τοιαύτης των ὑπηρεσίας τὴν ἐφήμερον ἢ καὶ μεγαλυτέρας διαρκείας ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων των καὶ τὴν εὐζωίαν, ὑπηρετοῦντες δὲ καὶ δρῶντες σχεδὸν ἐν ταῖς περιφερείαις τῆς καταγωγῆς των, καθ' ὅσον τὰ μεταβατικὰ δὲν ὑπήχθησαν εἰς τὸν Νόμον Φ.Μ., καὶ ὑπὸ ἐξαιρετικὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν καλυπτόμενοι, προσεπάθουν νὰ συμβιβάζουσι τὰς σχέσεις των διὰ τὴν αὔριον, ἡ δὲ δημοσία Ἀσφάλεια συνεχῶς διεβιβρώσκετο.

Τὰ τμήματα ταῦτα δὲν ὑπῆρξαν μόνον ἀκατάλληλα διὰ τὴν δίωξιν τῆς ληστείας καὶ τὴν περιστολὴν τῆς ἐγκληματικότητος, ἀλλὰ καὶ συνετέλουν, ἔστω καὶ ἐμμέσως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ των, εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀναρχίας διὰ τῆς ἀκολουθουμένης τακτικῆς καὶ συμπεριφορᾶς. Περὶ τούτων πραγματευόμεθα τόσον ἐν τῇ ἐν συνεχείᾳ παραγράφῳ ὅσον καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις, καθ' ὅσον ἀπετέλεσαν ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν τὴν πέτραν τοῦ σκανδάλου τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας, παρ' ὅλον ὅτι ἐγκαίρως καὶ ἁρμοδίως εἶχεν ἐπισημανθῇ τὸ κακόν.

Θ' ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ — ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ — ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

Ἡ εὐρεία κατάχρησις παρὰ τῶν στρατιωτικῶν τῶν περὶ καταλυμάτων διατάξεων καθίστα τόσον ἐπαχθῆ τὸν θεσμόν των, ὥστε πολλάκις ὑπῆρξε προτιμώτερος ὁ πρὸς τοὺς ληστὰς φόρος, ἡ δὲ ἐντοπιότης τῶν ἀποτελούντων τὰ μεταβατικὰ ἀνδρῶν κατεκρήμνιζε πᾶσαν ἐλπίδαν ἐμπιστοσύνης ἐν τῇ συλλογῇ πληροφοριῶν, ἐκ τοῦ φόβου τῶν ἀποκαλύψεων τῆς αὔριον.

Ἡ περιοδεία μεταβατικοῦ προσελάμβανεν ἐνίοτε μορφὴν ἀληθοῦς μάστιγος, καὶ ὁ χωρικὸς προετίμα τὰ «κουμπαριὰ» τῶν ληστῶν ἀπὸ τὴν τόσον ἐπαχθῆ καὶ κατὰ τὰ λοιπὰ ἀνύπαρκτον προστασίαν τῶν μεταβατικῶν.

Περὶ τούτων ὁμιλοῦσι μὲ πολλὴν ὠμότητα τὰ κείμενα τῶν διαφόρων ἐποχῶν, ὧν παραθέτομεν ἐλάχιστα.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν εἰς ὃ εἶχον περιέλθει πλεῖσται ἀναφοραὶ τῶν ἑκασταχοῦ προϊσταμένων τῆς χωροφυλακῆς ἀξιωματικῶν περὶ τῆς ἐκρρυθμότητος ἥτις εἶχε δημιουργηθῆ ἐκ τῆς ἀκτάκτου δράσεως καὶ διαβιώσεως τῶν μεταβατικῶν καὶ περὶ τῆς ὑπόπτου συμπεριφορᾶς τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν, αἵτινες δὲν παρεῖχον συνδρομὴν εἰς τὰς Ἀρχὰς Χωροφυλακῆς, (62) εἶχε καταλήξει εἰς τὴν διάλυσιν τῶν μεταβατικῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ὅμως, ἀντιπροσωπεῦον πάντοτε τὰ συμφέροντα τῶν κομματαρχῶν καὶ ὑφιστάμενον τοὺς ἐκβιασμοὺς τῶν Βουλευτῶν, ἐξέδωκε πρὸς τὸν Νομάρχην Φθιωτιδοφωκίδος τὴν ὑπ' ἀριθ. 20844 ἀπὸ 20.10.1848 διαταγήν του (63), δι' ἧς, ἀφοῦ διέτασσε τὴν λῆψιν μέτρων ἵνα αἱ Δημοτικαὶ ἀρχαὶ συντρέχουσι τὴν χωροφυλακήν, ἐσυνέχιζε: «Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διέταξεν ἐπὶ τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ τὴν διάλυσιν τῶν μεταβατικῶν σωμάτων, ὡς μὴ συντελεσάντων δῆθεν εἰς τὴν καταδίωξιν καὶ ἐξάλειψιν τῆς ληστείας. Ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον θεωροῦν τὰ μεταβατικὰ σώματα ἀπολύτως ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν προειρημένην ὑπηρεσίαν συνεννοήθη καὶ αὖθις μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείου διὰ τὴν ἐκ νέου σύστασιν αὐτῶν, ἐὰν ἐπραγματοποιήθη ἡ διάλυσίς των καὶ διὰ τὸν καταλληλότερον σχηματισμόν των». Ἐν συνεχείᾳ ἐζητεῖτο ἡ γνώμη τοῦ Νομάρχου περὶ τῆς καταστάσεως πρὸ τῆς διαλύσεως τῶν μεταβατικῶν καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν καὶ ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ δύναμις τῶν μεταβατικῶν καὶ κατέληγεν ἡ περίφημος ἐκείνη διαταγή, «ἐκφράζοντες καὶ γνώμην ποῖος δύναται νὰ συντελέσῃ εὐστοχώτερον εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῶν ληστῶν, οἱ χωροφύλακες ἢ οἱ ὀροφύλακες».

Ὁ Νομάρχης Φθιωτιδοφωκίδος, Λοιδωρίκης, ἐπὶ τῆς διαταγῆς ταύτης ὑπέβαλε δύο ἀναφοράς, τὴν ὑπ' ἀριθ. 7102 ἀπὸ 23.10.1848 καὶ τὴν ἀπὸ 6.12.1848 ἀναλυτικήν του ἔκθεσιν (64).

Ἐν τῇ πρώτῃ ἔγραφεν ὁ Νομάρχης:

> «Μολονότι ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως μεταβατικοῦ σώματος ἐνεποίησε τρόμον εἰς τὸν λαὸν ἕνεκα τῶν λαβουσῶν χώραν ἐπ' ἐσχάτων καταχρήσεων ἀπὸ τοὺς συνιστῶντας τὸ Σῶμα τοῦτο, μ' ὅλον τοῦτο ἡ κοινωνικὴ ἀνάγκη ἀπαιτεῖ πραγματικῶς τὴν ὕπαρξίν του, ἀφ' οὗ ὅμως προταχθῶσιν αὐστηραὶ διατάξεις περὶ τῶν ἐκτραχηλισθησομένων εἰς καταχρήσεις...».

Ἐν συνεχείᾳ ποιούμενος σύγκρισιν διὰ τῆς μνείας τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων, ὅτε ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μεταβατικῶν ἦτο ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ὁ Μοίραρχος Πτολεμαῖος, καὶ ἐκείνων μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Μοιράρχου, ἔγραφε:

> «.... ἐκ τούτου δὲ οὐ μόνον δὲν συνετέλεσαν διόλου εἰς τὴν ἐξάλειψιν

---

(62) Σχετικὴ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 6937 ἀπὸ 18.10.48 ἀναφορὰ Νομάρχου Φθιωτιδοφωκίδος εἰς Γεν. Ἀρχ. Κράτους.

(63) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

(64) Ἀμφότεραι εἰς Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους.

τῆς ληστείας, ἀλλὰ διὰ τῆς διαγωγῆς των ἐκίνησαν τὸν λαὸν εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἀγανάκτησιν διὰ τὰς κατ' αὐτοῦ ἐπενεχθείσας καταθλίψεις, διὰ τοῦτο θεωρεῖται ἀπολύτως ἀναγκαῖον τ' ἀποσπάσματα ταῦτα νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς χεῖρας ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, διὰ τὸν σκοπὸν τῆς προθύμου καὶ ἐπιμελοῦς καταδιώξεως τῶν κακούργων, καὶ τῆς μετὰ χριστιανικοῦ τρόπου συμπεριφορᾶς των εἰς τοὺς πολίτας...»

Ἄψογοι, ρεαλιστικαί, ἀντικειμενικαὶ καὶ ἀπηλλαγμέναι σκοπιμοτήτων αἱ διαπιστώσεις τοῦ ἀειμνήστου Λιδωρίκη, ὅστις ὤρθωσεν εὐθέως καὶ κατακορύφως τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸ τοῦ δολιχοδρομοῦντος Κωλέττη ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῆς τραγικῆς ἐκείνης ἱστορίας ὡς καὶ τῆς μετέπειτα κληρονομίας.

Τέλος ἐπρότεινε τὴν ὑπαγωγὴν τῶν μεταβατικῶν εἰς τὰς Μοιραρχίας.

Ἐν τῇ ἀπὸ 6.12.1848 ἐκθέσει του, ὁ αὐτὸς Νομάρχης, ὅστις φαίνεται εἶχε συλλάβει «ἐκ τῶν κεράτων τὸν τράγον», ἀναλύων τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν καὶ τὰ ληπτέα μέτρα, ἔγραφε σὺν τοῖς ἄλλοις:

«... οἱ κάτοικοι, ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατὰ συνέχειαν, μαστιζόμενοι ἀπὸ τὴν ληστείαν, ἥτις δυστυχῶς κατέστη ἐνταῦθα σύνηθές τι, καὶ ταυτοχρόνως ἐνοχλούμενοι ἀπὸ τοὺς καταδιώκοντας τοὺς ληστὰς (ὡς ἐκ τοῦ ἀτάκτου καὶ ἀκανονίστου τῆς καταδιώξεως) κατήντησαν, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ φοβοῦνται νὰ ὑποδείξωσι καὶ καταμηνύσωσιν αὐτούς, ἀφ' ἑτέρου δὲ μερικοί, διὰ πλαγίους σκοπούς, νὰ συνεννοοῦνται μετὰ τῶν κακούργων, ὥστε ὅλα ταῦτα ὁμοῦ καὶ ἡ μεθοριακὴ θέσις τοῦ νομοῦ, εὐκολύνουσα ἐν ἀνάγκῃ τοὺς ληστὰς νὰ καταφύγουν εἰς τὸ Ὀθωμανικόν, κατέστησαν, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἐντελῶς ἀναποτελεσματικήν, πάντως λίαν δύσκολον τὴν καταδίωξιν.

Οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, ἀπαιτεῖται, πρῶτον, ἡ καταδίωξις νὰ ἐνεργῆται ἀπὸ μίαν καὶ μόνην ἀρχήν, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἑνότης καὶ συνέχεια εἰς ὅλα τὰ εἰς διάφορα μέρη τοῦ νομοῦ ὑπάρχοντα ἀποσπάσματα. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ Νόμιμος καὶ Κανονικὴ ἤτοι ἡ χωροφυλακή, διὰ νὰ ἐνεργῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὑφισταμένων Κανονισμῶν καὶ Διατάξεων, καὶ οὕτω νὰ περιορίζωνται αἱ καταχρήσεις καὶ νὰ ἐννοήσωσιν οἱ κάτοικοι ὅτι ζῶσιν ὑπὸ τὴν σκέπιν τοῦ Νόμου, περιοριζόμενοι καὶ οὗτοι εἰς τὸ καθῆκον των...».

Κατέληγε δέ:

«Δίδων πέρας, χρεωστῶ νὰ προσθέσω ὅτι ἄνευ τοιούτων ἀποφασιστικῶν καὶ κανονικῶν μέτρων, δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ προσδοκᾷ οὔτε τὴν κατάπαυσιν τῆς ληστείας, οὔτε τὴν ἡσυχίαν καὶ τάξιν εἰς τὸν Νομὸν τοῦτον, ὁποιαιδήποτε καὶ ἂν ὑποτεθῶσι αἱ προσπάθειαι καὶ ἡ ἱκανότης τῶν ἀρχῶν...»

Πολλαχόθεν λοιπὸν προήρχετο ἡ περὶ ἑνιαίας καὶ κανονικῆς διευθύνσεως τοῦ ἀντιληστρικοῦ ἀγῶνος φωνὴ καὶ ἡ τοιαύτη περὶ τῶν μὴ ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων ἐκ τῆς δράσεως τοῦ συνονθυλεύματος, εἰς ὃ κατέφευγεν ἡ Πολιτεία διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας.

Παρὰ ταῦτα, παρὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἁρμοδίων τῆς Πολιτείας ὀργάνων ἀνα-

γνώρισιν καὶ διαπίστωσιν τῶν ἀνωτέρω, ἡ κατάστασις ἐξηκολούθει νὰ ἑλίσσεται περὶ τὴν πολιτικὴν μᾶλλον σκοπιμότητα παρὰ κατὰ τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ διὰ τῆς ἐν συνεχείᾳ προσκολλήσεως τῶν ὁροφυλάκων εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἐτέθη ἐν κινδύνῳ καὶ αὐτοῦ τοῦ Σώματος ἡ κανονικότης καὶ ἀντικειμενικότης ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπηρεσιακὴ προσήλωσις καὶ ἀπόδοσις.

Μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος ἐπεχειρήθη νὰ τεθῇ εἰς τὸ περιθώριον ἡ χωροφυλακή, ἐπανεφέρθη εἰς τὸ προσκήνιον τὸ «Φουσᾶτον» ἐκ ποικιλοχρώμων ἐνδυμασιῶν, ὡς ἐπεδιώχθη καὶ κατὰ τὸ 1850, καὶ ἡ κατάστασις ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προγονικὴν κληρονομίαν.

Συζητουμένου τοῦ περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας Νόμου κατὰ τὴν ΚΖ΄ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 23.1.1867, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, Βουλευτὴς Ἠλείας Α. Κρεστενίτης, μεταξὺ ἄλλων εἶπεν ὅτι!

> «Δὲν θεωρεῖ μεγίστην ζημίαν ἐὰν χορηγηθῇ καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας ἡ αὐτὴ ἀποζημίωσις, ἀρκεῖ τοῦ λοιποῦ νὰ μὴ καταπιέζωσι τὸν λαόν, ἐν ᾧ ἤδη, ἀντὶ νὰ ἰχνηλατῶσι τοὺς ληστάς, ἰχνηλατοῦσι τὰς ὄρνιθας, ἀντὶ νὰ ὁδοιπορῶσιν εἰς τὰ δάση καὶ τὰς φάραγγας, ἔνθα διαιτῶνται οἱ λησταί, ἐκλέγουσι τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν καὶ ἐκεῖ συνεχῶς διημερεύουσι καὶ νυκτερεύουσι».

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Πρωθυπουργὸς εἶπεν ὅτι «τὰ παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος λεχθέντα, δυστυχῶς εἶναι ἐν πολλοῖς ἀληθῆ...».

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 4072 ἀπὸ 24.2.1874 διαταγῇ του πρὸς ἁπάσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς «περὶ συμπεριφορᾶς τοῦ στρατοῦ» (65), ἔγραφεν:

> «Ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων, ὑποβληθέντων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀφ' ἧς ἀνέλαβον τὴν Δ)νσιν αὐτοῦ, ἐπληροφορήθην μετὰ πλείστης ὅσης λύπης ὅτι ἄτομα τινά, ἀποτελοῦντα μέρος μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων, ἐκτρέπονται εἰς καταπιεστικὰς κατὰ τῶν κατοίκων καὶ ἀναρμόστους εἰς τὴν θέσιν τοῦ στρατιωτικοῦ πράξεις...», ἐν δὲ τῇ ὑπ' ἀριθ. 8880 ἀπὸ 29-4-1874 ὁμοίᾳ (66) διελάμβανεν «ἐξ ἐνεργηθεισῶν καθ' ἡμετέραν διαταγὴν ἐξετάσεων ἐπληροφορήθην ὅτι στρατιῶται τινές, διατελοῦντες εἰς τὴν μεταβατικὴν ὑπηρεσίαν, ἐζήτησαν παρὰ ξένων περιηγητῶν μικρὸν χρηματικὸν ποσὸν ὡς φιλοδώρημα...».

Τὸ θέμα τῶν ἐκτροπῶν εἰς βάρος τῶν κατοίκων ἐκ μέρους τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων περιήγαγε πολλάκις εἰς δεινὴν θέσιν ἐνώπιον τοῦ Κοινοβουλίου τὰς Κυβερνήσεις καὶ ἰδίᾳ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις οὐδέποτε ἔπαυε ν' ἀπευθύνῃ δριμείας διαταγὰς καὶ ἀπειλὰς ἀκόμη, πλὴν ἀκάρπως.

Ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Ζυμβρακάκης ἐπεδείξατο ἐξαιρετικὴν εὐθιξίαν καὶ θέλησιν νὰ ἀκινητοποιήσῃ τὰς ἐκτραχηλιζομένας δυνάμεις πλήν, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων διαταγῶν του, δὲν τὸ ἐπετύγχανεν.

Ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 13411 ἀπὸ 28.6.1867 τοιαύτη διαταγή, ἥτις ὑπεμνήσθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2505 ἀπὸ 13.2.1870, ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν ἀνεστέλλετο καὶ τὴν

---

(65) Ἐπίσημος στρατιωτικὴ ἐφημερὶς 1874 σελ. 20.

(65) Ἐπίσημος στρατιωτικὴ ἐφημερὶς 1874 σελ. 20. Εἰς Γ.Α.Κ. ὑπάρχουσιν καυστικώταται διὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀναφοραὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν.

21.7.1870 ἐξεδόθη ἡ κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 12880 πρὸς ἁπάσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς: «Περὶ τῆς κατὰ τόπους συμπεριφορᾶς τοῦ ἐν μεταβατικῇ ὑπηρεσίᾳ στρατοῦ πρὸς τοὺς κατοίκους: (67):

«Δὲν εἶναι πρώτη ἤδη φορὰ καθ' ἣν τὸ Ὑπουργεῖον διὰ διαταγῶν ἐντόνων ἐσύστησεν ὑμῖν σύντονον ἐπίβλεψιν καὶ ἐνδελεχῆ μέριμναν ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν μεταβατικὴν ὑπηρεσίαν ὑφ' ὑμᾶς ἀνδρῶν, ἰδίως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σπουδαιοτάτου ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν ἔργου τῆς ἐξοντώσεως τῆς ληστείας, μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος σήμερον ἀτενίζοντες εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, σᾶς καθιστῶμεν γνωστὸν ὅτι πρὸ πάντων ὁ κλάδος τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης παρέστησεν ἑκάστοτε πληθὺν αἰτιάσεων κατὰ τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων (68) διὰ διαφόρους καταχρήσεις πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ καταπιέσεις αὐτῶν ἐκ μέρους ἐκείνων, εἰς οὓς οἱ νόμοι ἀνέθηκαν τὴν ἀνόρθωσιν καὶ παγίωσιν τῆς τάξεως, καὶ εἶναι μὲν ὁμολογούμενον ὅτι πλεῖσται τῶν αἰτιάσεων δὲν ἀποδεικνύονται φέρουσαι σπουδαῖον χαρακτῆρα, πολλαχοῦ δὲ ἀποβαίνωσιν ἀνυπόστατοι καὶ τὴν πηγὴν αὐτῶν ἔχουσαι εἰς ἀτομικότητας καὶ προσωπικὰς ἀντεκδικήσεις (69), οὐδὲν ἧττον ὅμως μετὰ λύπης παρατηροῦμεν ἐνίοτε τὴν τάσιν τῶν ἀνδρῶν εἰς παρεκτροπάς, ὅτε, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων, ἔρχονται εἰς συνάφειαν μετὰ τῶν κατοίκων, αἱ δὲ παρεκτροπαὶ αὗται εὐλόγως δίδουσιν ἀφορμὰς εἰς παράπονα καὶ μηνύσεις, αἵτινες οὐ μόνον ἐκθέτουσι ἐπαισθητῶς τὴν ἀξιοπρεπῆ θέσιν τοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ π α ρ α λ ύ ο υ σ ι τὰς ἐ ν ε ρ γ ε ί α ς του. Τοιαύτη δὲ κατάστασις πρέπει νὰ ἐκλείψῃ ἑλκύουσα σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῶν προϊσταμένων ἀρχῶν, διότι ἄνευ τῆς ἄρσεως τῶν αἰτίων τούτων, ἀδύνατον εἶναι ν' ἀποτελεσθῇ τελείως τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς τῆς ἐχθίστης τῇ πολιτείᾳ ληστείας, εὑρισκούσης ἀείποτε τροφὴν καὶ ὑποστήριξιν ἐκ μέρους τῶν δυσαρεστημένων ἐκ τῆς διαγωγῆς τῆς δημοσίας δυνάμεως κατοίκων. Διὸ σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ καταγείνητε ἐπιμελῶς περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, θέτοντες εἰς ἐνέργειαν κατ' ἔκτασιν τὴν νόμιμον δικαιοδοσίαν σας πρὸς χειραγώγησιν καὶ νουθέτησιν τῶν ὑφ' ὑμᾶς, πρόληψιν δὲ τῶν παρεκτροπῶν, διότι ἐν πάσει εἰς τὸ μέλλον παραβάσει, ἥτις ἤθελεν καταγγελθῇ ἡμῖν καὶ ἥτις ἤθελεν εἶσθαι ἐκ πρώτης ὄψεως βάσιμος, ἔχομεν ἀπόφασιν νὰ προκαλέσωμεν τὴν αὐστηροτάτην τῶν νόμων ἐφαρμογήν, ἀποστέλλοντες ἐπὶ τόπου στρατιωτικὸν ἀνακριτὴν μὲ τὴν νόμιμον ἀποστολὴν τοῦ νὰ καταδιώξῃ τὸν ὑπαίτιον, προφυλακίζων αὐτὸν καὶ προτείνων τὴν εἰς τὴν δίκην ἀπαγωγήν του».

Ὁ Ὑπουργὸς Χ. Ζυμβρακάκης

'Αλλ' ο ἱἀρειμάνιοι Εὔζωνοι οὐκ ἐβουλήθησαν συνιέναι καὶ συζητουμένου ἐν τῇ Βουλῇ τοῦ περὶ ληστείας νόμου ἐγένετο νέα ἐπίθεσις, κατὰ τῆς κυβερνήσεως διὰ

(67) Ἐπίσημος στρατιωτικὴ ἐφημερὶς σελ. 103.

(68) Ταῦτα ἀπετελοῦντο κυρίως ἐξ εὐζώνων, τῶν ἱδρυθέντων κατὰ τὸ ἔτος 1867 τεσσάρων εὐζωνικῶν ταγμάτων διὰ τὴν φρουρὰν τῶν συνόρων καὶ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

(69) Ἡ αἰτιολογία αὕτη δὲν συμφωνεῖ μὲ τοὺς πίνακας τῶν καταδικῶν τῶν Στρατοδικείων ἀλλὰ καὶ ἀναιτιολόγητος εἶναι.

τὰ ἔκτροπα τῶν μεταβατικῶν καὶ ἐζητήθη ἐπιμόνως ἡ ὑπαγωγὴ εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια τῶν ἀποτελούντων τὰ μεταβατικὰ στρατιωτικῶν, κατὰ τὰ περὶ χωροφυλακῆς ἰσχύοντα. Ἡ Βουλή, περικλείουσα πολλοὺς στρατιωτικούς, δὲν υἱοθέτησε τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ὁ Ζυμβρακάκης νέαν ἐξέδωκε διαταγήν, τὴν ὑπ' ἀριθ. 2792 ἀπὸ 13.2.1871 «περὶ συμπεριφορᾶς τῶν μεταβατικῶν (70).

Ἐν τῇ διαταγῇ ταύτῃ ἀφοῦ ἀνακοινοῦται ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔλαβε χώραν σφοδρὰ συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ ἐξ ἀφορμῆς προτάσεως περὶ ὑπαγωγῆς τῶν ἐνασχολουμένων εἰς μεταβατικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν κοινῶν δικαστηρίων καὶ ὅτι ἡ κυβέρνησις ὑπεραμυνομένη τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ στρατοῦ ἐπέτυχε νὰ μὴ θεσπισθῇ τοιοῦτον μέτρον, τονίζει ὅτι ἀνελήφθη σοβαρὰ ἠθικὴ ὑποχρέωσις τῆς Κυβερνήσεως ὅπως δι' ὅλων τῶν μέτρων ἐπιδιώξῃ τὴν κατάπαυσιν τῶν συμβαινουσῶν καταχρήσεων.

Παρὰ ταῦτα τὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1867 λειτουργοῦντα τρία ἀρχηγεῖα στρατοῦ δὲν ἠδυνήθησαν οὔτε τὴν ληστείαν νὰ καταδιώξωσιν οὔτε τὰς καταχρήσεις νὰ περιστείλωσι μὲ τὴν σοβαρωτέραν ἐπίπτωσιν, τὴν τῆς ληστείας τοῦ Δήλεσι, ὁπότε ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 28.4.1871 νὰ διαλύσῃ τὰ ἀρχηγεῖα καὶ ν' ἀναθέσῃ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας εἰς τὸν ἀρχηγὸν χωροφυλακῆς, εἰς ὃν παρεχώρησεν εὐρεῖαν δικαιοδοσίαν καὶ ὑπήγαγεν ἁπάσας τὰς ἀνὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα στρατιωτικὰς δυνάμεις, πλὴν ὁ στρατὸς δὲν ἐδέχθη τὴν λύσιν ταύτην καὶ μετὰ ἓν ἔτος περίπου ἐπανῆλθε τὸ προηγούμενον καθεστώς, καταργηθέντος μάλιστα καὶ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς!! (71).

Ὁμιλῶν περὶ τῶν κατὰ τῆς ληστείας καταδιωκτικῶν δυνάμεων ὁ Τάρκεμαν λέγει ὅτι «ἀπαιτεῖται δύναμις ὠργανωμένη, ἥτις μόλις δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἤρξατο ἀναπτύσσεσθαι» (72).

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω μελανὰ σημεῖα, δι' ἃ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὑπαίτιοι οἱ στρατιωτικοὶ ὀργανισμοί, ἀλλ' ἡ πάντοτε φατριάζουσα πολιτικὴ ἡγεσία καὶ ἡ ἔλλειψις συνειδήσεως περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ πολίτου, ἐν μέσῳ ἐπιδεικνυομένων πολιτευτῶν, ὡσεὶ πρωτοετεῖς φοιτηταὶ εἰς τὰς περὶ συντάγματος γνώσεις, ὑπὸ τὰς τρομερὰς ἐπιδράσεις τῆς πενίας τοῦ λαοῦ, λόγῳ τῆς μονίμου οἰκονομικῆς δυσπραγίας, ἀποκορυφωθείσης βραδύτερον, ἡ εἰς αἷμα, κόπους καὶ μόχθους εἰσφορὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν μονάδων ἐκείνων ὑπῆρξε μεγίστη, τόσον μεγίστη, ὥστε, παρὰ τὰ πανταχόθεν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ σώματος βλήματα καὶ τοὺς ἐμφανισθέντας ἐσχάτους κινδύνους, ἐκράτησαν τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας κατὰ τρόπον προκαλοῦντα τὸν θαυμασμόν.

Ἡ Ἑλλὰς οὐδέποτε εἶχεν ἔλλειψιν ψυχῶν, ἐστερεῖτο ὅμως περιοδικῶς ἀντικειμενικῆς καὶ ἡρωικῆς ἡγεσίας, τὴν ὁποίαν ὁσάκις ἀπέκτησεν ἐμεγαλούργησε.

Περὶ τῆς χωροφυλακῆς ἐλάχιστα διελάβομεν, διότι ἡ περὶ αὐτῆς ἔρευνα εἶναι τὸ θέμα ἡμῶν καὶ συνεπῶς θὰ ὁμιλήσωμεν διεξοδικῶς ἐν οἰκείᾳ θέσει, ἔνθα θὰ παραστήσωμεν ταύτην ἐν τῷ κοινῷ κοινωνικῷ ἀγῶνι ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ληστείας καὶ τῶν ἄλλων ὑπηρεσιακῶν της θεμάτων.

---

(70) Ἐπίσημος στρατιωτικὴ ἐφημερίς, σελ. 11.

(71) Β. Δ. 13.4.1872.

(72) Αὐτόθι σελ. 203.

Αἱ κατὰ ταῦτα κρατικαὶ δυνάμεις ἐκλήθησαν ἑκάστοτε νὰ ὑπερπηδήσουν ἀντιμετωπίζουσαι ἅπαντα τὰ αἴτια τῆς λῃστείας καὶ τοὺς λῃστάς.

Ι΄ ΛΗΣΤΡΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ

Κατὰ τὸν συμμοριτοπόλεμον 1946 - 1949 εἴχομεν διαπιστώσει ὅτι οἱ χωρικοί, παρὰ τὴν ἐνδόμυχον ἀποστροφήν των, ἐδεικνύοντο προθυμώτεροι ἔναντι τῶν συμμοριτῶν παρὰ ἔναντι τῶν νομίμων δυνάμεων. Περὶ τούτου ἀπηυθύναμεν πολλάκις ἐρωτήσεις ἀπορίας καὶ πάντοτε ἐλάβομεν τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν: «οἱ συμμορῖται σκοτώνουν, σεῖς βάζετε φυλακή. Ἀπὸ τὴ φυλακὴ θὰ ξαναβγοῦμε, ἀπὸ τὸν τάφο ὅμως ὄχι». Τὸ ἴδιον κλῖμα εἶχον δημιουργήσει καὶ οἱ λῃσταί, κλῖμα ὅπερ διετυπώθη ὡς λῃστρικὸς κῶδιξ ὑπὸ διαφόρων διηγηματογράφων καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν διελάβομεν εἰς τὰ αἴτια τὴν λῃστρικὴν ὠμότητα καὶ κακουργίαν.

Ὁ λῃστής, ὡς κείμενος ἐκτὸς νόμου καὶ πολλαχόθεν κινδυνεύων, ἰδίᾳ ὁ ἐπικεκηρυγμένος, εἶχε καύσει τὰς γεφύρας τῆς ὁμαλῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν συνανθρώπων. Ὑπέρτατος δι᾿ αὐτὸν νόμος ἦτο ἡ ἐπιβίωσίς του, στηριζομένη, ἅπαξ διέκοψε τὰς σχέσεις του μὲ τὸν νόμον, ἐπὶ τῆς τηρήσεως ὡρισμένων συνωμοτικῶν κανόνων, ἀναλόγων τῇ νοημοσύνῃ του καὶ τῇ λῃστρικῇ παραδόσει καὶ ἐπὶ τῆς ἀδιστάκτου ἐκδηλώσεως τῆς θελήσεως νὰ ζήσῃ κατὰ παντὸς ὅστις ἤθελεν τὸν ἐπιβουλευθῇ καθ᾿ οἱονδήποτε τρόπον. Διὰ λόγους ἀσφαλείας του ἀλλὰ καὶ κακουργίας, ἐτήρει ὁ λῃστὴς διαφόρους κανόνας, οἵτινες ἐποίκιλον ἀναλόγως τῶν οἰήσεων τοῦ λῃστάρχου καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος λαϊκοῦ πνεύματος.

Τὴν ὑπὸ τῶν λῃστῶν ἀκολουθουμένην ταύτην τακτικὴν ἄλλοι ὠνόμασαν λῃστρικοὺς Νόμους καὶ ἄλλοι πομπωδέστερον, ὡς ὁ Τάκερμαν, ὅστις ἐν σελ. 198 ὁμιλεῖ περὶ «κώδικος τιμῆς τῶν λῃστῶν». Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ λῃσταὶ ἐτήρουν τὸν λόγον των μετά τινος ἱπποτικῆς αὐτοθυσίας. Τὴν διαδικασίαν τοῦ κώδικος τούτου τὴν ἐκθέτει μετά τινος συμπαθείας ὁ Τάκερμαν κατωτέρω εἰς σελ. 200—202, ἀλλὰ μὴ νομισθῇ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀπαραβάτων παγίων κανόνων χρονικῶς ἢ τοπικῶς.

Μόνον ὅσοι ἐβίωσαν ἐν προγεγραμμένῃ διὰ θανάτου παρανομίᾳ δύνανται ν᾿ ἀντιληφθῶσιν τὰς πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις ἀνατάσεις τοῦ θηρίου, ὅπερ καλεῖται ἄνθρωπος, διὰ ν᾿ ἀποφύγῃ τὸν ἀποτελοῦντα αὐτὸν κίνδυνον.

Ἡ ἐκ τῶν προτέρων γνῶσις τοῦ θανασίμου κινδύνου δημιουργεῖ κατὰ κανόνα ἡρωϊσμοὺς τοὺς ὁποίους χειροκροτεῖ ὁ λαός, διότι λόγῳ τῆς ἀδυναμίας του ἔχει ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν πρὸς τὸν «παλληκαρισμόν». Καὶ οἱ δειλοὶ ἵνα ἀπαφύγωσιν ἐπικείμενον κατ᾿ ἄμεσον τῆς ζωῆς των κίνδυνον μεταβάλλονται εἰς ἥρωας.

Ὡς πρῶτος λῃστρικὸς νόμος ἀναφέρεται ἡ ἐν ὁλομελείᾳ λῆψις ἀποφάσεων παρ᾿ ἑκάστης συμμορίας καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ διὰ τοῦ ἀρχηγοῦ ἐκτέλεσις τούτων. Ἡ φαινομενικὴ αὐτὴ δημοκρατικότης, καθιερωθεῖσα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν «Μεγάλων κομπανιῶν» ἐν Γαλλίᾳ, ἦτο ἐπιβεβλημένη διὰ λόγογυς ἀσφαλείας, πρὸς ἀποφυγὴν δηλαδὴ ψιθύρων καὶ δυσαρεσκειῶν μεταξὺ τῶν συντρόφων καὶ συνεπῶς κινδύνων περὶ τῆς ἑνότητος, εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως καὶ εἰς τὰς πλέον μεγάλας συμμορίας ἁπλῶς ἐνεκρίνοντο αἱ γνῶμαι καὶ ἀποφάσεις τοῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις ἦτο ὁ εὐφυέστερος καὶ δυναμικώτερος. Ὡς γνωστὸν τὸ σύστημα τῆς τοιαύτης ἀπατηλῆς δημοκρατικότητος ἀπεδέχθη καὶ ἐβελτίωσεν ὁ Κομμουνισμός.

Ἡ κομμουνιστικὴ μονολιθικότης καὶ πειθαρχία συναντᾶται καὶ αὕτη ὡς ληστρικὸς νόμος, ἡ παράβασις τοῦ ὁποίου ἄλλοτε μὲν συνεπήγεγτο τὴν ἀποπομπὴν ἄλλοτε δὲ τὸν θάνατον.

Τὰς μετὰ τοῦ «κοινοῦ» σχέσεις διεχειρίζετο αὐτοπροσώπως ὁ ἀρχηγὸς ἢ καπετάνιος, τὰ παλληκάρια δὲν ἐβουλεύοντο, μόνον ἀνέφερον καὶ ἐξετέλουν.

Κατὰ κανόνα αἱ συμμορίαι μετεκινοῦντο τὴν νύκτα, λαμβάνουσαι τ' ἀπαιτούμενα μέτρα ἀσφαλείας. Ἡ κίνησις ἐγένετο κατὰ βάθος, ἐν περιπτώσει δὲ καὶ ἡ συμμορία ἦτο πολυμελὴς κατενέμετο εἰς μικροομάδας.

Ἅπαντα τὰ μέλη τῆς συμμορίας ἐδικαιοῦντο τῆς αὐτῆς μερίδος τροφῆς.

Κρησφύγετα τῶν ληστῶν ἀπετέλουν σπήλαια εἰς ἀποκρήμνους κορυφάς, ἅτινα ἔδει νὰ παρέχουν ἐχέγγυα κατοπτεύσεως, ἀναπτύξεως, μάχης καὶ διαφυγῆς, πρὸς ἀνασύνταξιν ὅμως ὑπῆρχον ὡρισμένα σημεῖα ἰσχύοντα δὲ ὡρισμένον χρόνον μετὰ τὴν δίωξιν, διὰ τόσον χρόνον ὅστις θὰ ἐξησφάλιζε αὐτοὺς ἐκ τυχὸν προδοσίας συλληφθέντος μέλους.

Κατὰ τῶν ἀντιπάλων των ὡς καὶ κατ' ἐκείνων δι' οὓς εἶχον ἀποδείξεις ἢ ὑπονοίας ὅτι ἐπιτηδεύονται εἰς βάρος των ἐπέβαλον σκληρὸν θάνατον.

Οἱ ὡς αἰχμάλωτοι συλλαμβανόμενοι ὡδηγοῦντο διὰ μυρίων προφυλάξεων εἰς σπήλαια, ἔνθα ἐφυλάσσοντο δεδεμένοι ἀσφαλῶς καὶ ἔνθεν τῇ ὑποδείξει των ἔγραφον τὴν πρὸς τοὺς οἰκείους των ἀπελπιστικὴν ἐπιστολήν.

Ἡ ἐπιστολὴ μετὰ τῶν ὁδηγιῶν ὅσον ἀφορᾷ τὰς ληστρικὰς ἀπαιτήσεις, τὰ λύτρα, ἀπεστέλλετο εἰς τοὺς οἰκείους πρὸς οὓς ἐτάσσετο τελεσιγραφικὴ προθεσμία.

Ὁ αἰχμάλωτος ἐφονεύετο ἐν περιπτώσει μὴ συμμορφώσεως τῶν οἰκείων του πρὸς τὰς ληστρικὰς ὑποδείξεις καὶ ἀπαιτήσεις.

Ὁ Βουλευτὴς Σωτηρόπουλος, διατελέσας αἰχμάλωτος τῶν ληστῶν, προέβη κατόπιν εἰς εὐρείας ἀνακοινώσεις περὶ τῶν ἐν γένει ληστρικῶν συνηθειῶν καὶ ἀντιλήψεων (73). Ὅταν ὅμως ὁμιλῶμεν περὶ σκληρότητος τονίζομεν ὅτι ἐννοοῦμεν τὴν τοιαύτην εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις, διότι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἀντέκειτο «εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν καὶ εἰς τὸ συμφέρον των ἡ ἀνωφελὴς χύσις αἵματος».

Ἡ ἀσυνθηκολόγητος κατὰ τὰ ἀνωτέρω σκληρότης τῶν ληστῶν ὑπῆρξεν τὸ κυριώτερον βαόθημά των.

Τὰ κατορθώματα τῶν Κλεφτῶν καὶ ἁρματωλῶν συμπεπληρωμένα καὶ διὰ τῆς λαϊκῆς φαντασίας καὶ ὑμνούμενα ἐν ᾄσμασι καὶ παροιμίαις ἀπετέλουν τὴν πνευματικὴν κληρονομίαν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων πρὸς τὰ τέκνα των, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς ἀμαθείας των δὲν ἠδύναντο νὰ διακρίνωσι τὸν ἐθνικὸν ἐκ τοῦ ληστρικοῦ ἡρωϊσμόν. Αὐτὰ τὰ τέκνα ἐπραγμάτωσαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, ἦσαν οἱ διαλυθέντες ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας ἄτακτοι. Τὸ θέμα τῶν ἀτάκτων ἐβασάνισε τὸ Ἔθνος ἐπὶ ἀρκετὰς δεκαετηρίδας καὶ ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία ἀλλὰ καὶ ἡ ὁδὸς διὰ τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν ληστείαν, δι' ὃ καίτοι ἐν τοῖς πρόσθεν παρεστήσαμεν τὸ ἄστοχον τῆς Ἀντιβασιλείας, θὰ ἀσχοληθῶμεν καὶ ἐνταῦθα, ἔνθα κυρίως ἀνήκει τοῦτο δι' ἡμᾶς, ἐν εἴδει συγκεφαλαιώσεως.

---

(73) Κατὰ τὴν περίοδον τῆς ληστοκρατίας αἱ ἐφημερίδες προέβαινον εἰς φανταστικὰς περιγραφὰς τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων τῶν ληστῶν. Κατὰ τρόπον διεξοδικὸν ἠσχολήθη ὁ Κ. Μοσχονήσιος ἐν τῷ βιβλίῳ του «Τὸ κάτοπτρον τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας», ἔνθα ἐμφανίζει 16 ἄρθρα τοῦ κατ' αὐτὸν ληστρικοῦ κώδικος.

ΙΑ΄ ΜΕΤΑΧΕΙΡΗΣΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος οἱ προβληθέντες κατὰ τόπους ὡς ἀρχηγοὶ διὰ τῆς ἀτομικῆς των αἴγλης ἐδημιούργησαν ἓν εἶδος ἀτομικῶν καπετανάτων, ἅτινα ἐχρησιμοποίησαν διὰ τὴν γενικωτέραν των προβολήν. Οὕτω καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος συναντῶμεν μίαν πολυαρχίαν, πολυγνωμίαν ἐν τῇ γενικῇ κατευθύνσει, χαρακτηριστικὰ ἅτινα ὡδήγησαν εἰς ἔριδας κυρίως ἕνεκεν φιλοπρωτίας, εἰς ἔριδας θανασίμους ἐνίοτε ἕνεκα τῶν ὁποίων ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς συνέθεσε τοὺς εἰς τὴν διχόνοιαν ἀναφερομένους στίχους. Αἱ ἔριδες αὗται εἶχον τὴν συνέχειάν των εἰς ὅλας τὰς μετέπειτα ἐκδηλώσεις καὶ πολλάκις ἐθόλωσαν τὴν σκέψιν τῶν ἀγωνιστῶν.

Ἐκτὸς τούτου εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι οἱ ἀγωγνισταὶ καὶ ἐν τῷ συνόλῳ των οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διεκατείχοντο μὲν ὑπὸ τῆς μεγάλης ἰδέας, ἀλλὰ πολὺ μικρὰν εἶχον ἀντίληψιν καὶ συνείδησιν περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ κράτους, τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ καὶ τῶν μεθόδων πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ὅσων ἐπεθύμουν.

Τὸ τουρκικὸν κράτος, οὐδέποτε εἶχεν ἐνδιαφερθῆ ν' ἀναπτυχθῇ ἡ περὶ κράτους ἰδέα, τοῦ ἤρκει ἡ τοιαύτη τοῦ τοπάρχου καὶ τοῦ Σουλτάνου, τουναντίον εἶχε συνηθίσει τοὺς ραγιάδες εἰς «Λουφέδες» ἁρματωλικίων καὶ ἄλλας ἐπὶ »παλληκαρία» παροχάς, εἰς διακρίσεις τοπικῶν καθεστώτων ὑπὸ τὴν ἔννοιαν εἰδικῶν προνομίων καὶ φόρων καὶ εἰς ἓν εἶδος συναγελασμοῦ Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν ὡς καὶ ἀλληλοεξουδετερώσεως.

Ὁ δεκαετὴς ἀγὼν ἀπεγύμνωσε τοὺς ἀγωνιστὰς πάσης περιουσιακῆς καὶ οἰκονομικῆς ἰκμάδος, οἵτινες ἐν ταὐτῷ εἶχον διαρρήξει πᾶσαν σχέσιν καὶ ἐπαφὴν μὲ οἱονδήποτε βιοποριστικὸν ἐπάγελμα.

Περὶ τῆς κρατούσης τὴν ἐπομένην τῆς ἀπελευθερώσεως καταστάσεως ἐν Ἑλλάδι, τουτ' ἔστιν περὶ τῶν χρηζόντων ἄμεσον ἐπίλυσιν προβλημάτων, λίαν παραστατικὴν περιγραφὴν ἔδωσε ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας Α. Λόντος. Ἔριδες, πενία, ἀνεργία, ἀποστροφὴ πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ ἀνυπαρξία μέσων πρὸς καλλιέργειαν, ὑπῆρξαν αἱ ἀσθένειαι τῶν πρώτων Ἑλλήνων, αἵτινες εἶχεν ἀποδειχθῆ ὅτι δὲν ἦσαν ἀθεράπευτοι.

Ἡ ἐπίκλησις τοῦ προόπτου δηλοῖ ἀπρονοησίαν, οἱ προμηθεῖς εἶναι οἱ εὐεργέται ἐνῷ οἱ ἐπιμηθεῖς αἱ Κασάνδραι.

Ὁ Καποδίστριας διαγνώσας τὴν ἀσθένειαν καὶ ἔχων σαφῆ ἀντίληψιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὡς καὶ ἀπόφασιν νὰ ἐργασθῇ παρὰ νὰ καρπωθῇ, συνέλαβε τὴν θεραπείαν.

Συνεκέντρωσε τοὺς ἀτάκτους, ὡμίλησεν εἰς τὴν ψυχήν των, τοῖς ἀνέπτυξεν τὰ ἀναγκαῖα καὶ καταληπτά, ἀπέσπασε τὸν ὅρκον τῆς πίστεώς των καὶ ἀπεκατέστησε τὴν γαλήνην.

Συνεκέντρωσε τοὺς ἀτάκτους καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία, ἀλλὰ διακατεχομένη ὑπὸ τοῦ ἀγερώχου καὶ ψυχροῦ Βαυαρικοῦ πνεύματος, δὲν μετέβη πλησίον των, ἀλλὰ τοῖς ἀπέστειλεν πρὸς ἀνάγνωσιν τὸ περὶ διαλύσεώς των Διάταγμα.

Ἡ Ἀντιβασιλεία ἀπηξίωσε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἐντοπίων παραγόντων καὶ τῶν φιλελλήνων, ἀπηξίωσε νὰ στοχασθῇ, ὅτι δὲν ἀπετέλει δύναμιν κατακτήσεως ἀλλὰ τοιαύτην ὀργανώσεως καὶ ἐξυπηρετήσεως, δὲν ἐστοχάσθη ὅτι οἱ

ἀγωνισταὶ διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῶν θυσιῶν εἶχον ἀποκτήσει νοοτροπίαν ἀδεσμεύτου καὶ ἀχαλινώτου παράγοντος, ὅστις μόνον βαθμιαίως θὰ εἰσήρχετο εἰς τὰ πλαίσια κρατικῆς ὁμαλότητος

Ἀσφαλῶς ἐν τῷ συνόλῳ των οἱ ἀγωνισταὶ ἀπετέλουν ἀκατάλληλον καὶ ἐπικίνδυνον ἴσως διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν καὶ γαλήνην ὑλικὸν πρὸς συγκρότησιν ἀμιγοῦς τακτικοῦ στρατοῦ, λόγῳ τῶν ἀνωτέρω ἕξεων, παθῶν καὶ ἐκτροπῶν των, ἀλλὰ εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς, καὶ σήμερον ἀκόμη, δύναται νὰ γίνῃ ἀτιμωρητὶ τοιαύτη ὁμαδικὴ ἀποστράτευσις ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, μέγγα μέρος τῶν ὁποίων δὲν εἶχεν οὔτε πατρικὴν στέγην, ὡς καταγόμενον ἐκ τῆς ὑποδούλου Ἑλλάδος;

Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐδημιουργήθησαν ἀμέσως τὰ ἑξῆς ζητήματα:

α) Ἡ ἐκ τῆς διαλύσεως ἐντύπωσις περὶ περιφρονήσεως αὐτῶν καὶ τῶν ἀγώνων των, δι᾿ ὃ καὶ ἐκ πείσματος, μᾶλλον, μόνον 35 κατετάγησαν τὸ πρῶτον εἰς τὸν ὑπὸ τοὺς Βαυαροὺς τακτικὸν στρατόν.

β) Καθιερώθη ἡ ἀχαριστία καὶ ἡ ἀγνωμοσύνη πρὸς ἐκείνους οἵτινες διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῶν κακουχιῶν ἐδημιούργησαν τὸ ἐλεύθερον κράτος. Ἡ ἀχαριστία καὶ ἡ ἀγνωμοσύνη, τὰ δύο μεγάλα ἐθνικὰ καὶ πολιτικὰ σφάλματα, ἐτέθησαν πλέον ὡς παράδειγμα διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεᾶς.

γ) Ἡ ἀντικατάστασις τῶν διαλυθέντων διὰ Βαυαρῶν στρατιωτῶν ἐδημιούργησεν ὡς εἰκός, τὸ κατὰ τῶν Βαυαρῶν μῖσος, καὶ

δ) Τὸ πρὸ τῶν διαλυθέντων φάσμα τῆς πείνης μοιραίως ἐξώθει εἰς τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου καὶ τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Εἶναι περίεργον ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας δὲν ἔλαβον ὑπ᾿ ὄψιν τὰ ἀποτελέσματα οὔτε τοῦ ἑκατονταετοῦς οὔτε τοῦ τριακονταεοῦς πολέμου καὶ τῶν λοιπῶν προσφάτων ἐξεγέρσεων.

Ὑποστηρίζεται ὅτι ἐλήφθη πρόνοια περὶ τῶν ἀγωνιστῶν διὰ τῆς γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως, διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ λόχου ἀπομάχων, διὰ τῆς ἐντάξεως εἰς τὴν Βασιλικὴν Φάλαγγα, διὰ τῆς κατατάξεως εἰς τὴν Χωροφυλακὴν κ.λ.π., ἀλλὰ ἀφ᾿ ἑνὸς μὲν τὰ μέτρα ταῦτα ἐλήφθησαν μετὰ πάροδον ἱκανοῦ χρόνου, ἀφ᾿ ἑτέρου δὲ τὸ ἐκ τούτων τῆς γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως ὑπῆρξε θεωρητικόν, διότι ἵνα ἀποδώσῃ δὲν ἤρκουν αἱ χέρσαι ἐκτάσεις ἀλλ᾿ ἀπητοῦντο μέσα καὶ χρόνια.

Διὰ ποίων ὅμως τρόπων καὶ μέσων θὰ συνετηροῦντο οἱ ἀγωνισταὶ καὶ αἱ οἰκογένειαί των μέχρι τότε;

Ἡ διάλυσις ἔδει ν᾿ ἀκολουθήσῃ σταδιακὸν ρυθμὸν καὶ μετὰ προηγουμένην δημιουργίαν προϋποθέσεων διαβιώσεως.

Οἱ τόσον πληγέντες ἀγωνισταὶ κλαίοντες παρέδωκαν τὰ δοξασμένα ὅπλα των καὶ κατὰ μέγα ποσοστὸν μέχρι τοῦ Μαΐου 1833 ἀνέμεινον ἐκζητοῦντες τὴν ἐλεημοσύνην πλέον τοῦ κράτους, ὅπερ διέταξε κατ᾿ αὐτῶν τοὺς Βαυαρικοὺς λόχους.

Οὕτω ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα πᾶσα ἐλπὶς τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Ἀπρονοήτως, ὅθεν, ἀστόργως, ἀστόχως, ἀψυχολογήτως καὶ ἐπικινδύνως διά τε τὴν δημοσίαν καὶ ἐθνικὴν ἀσφάλειαν ἐνήργησεν ἡ Ἀντιβασιλεία, διαλύσασα, ὁμαδικῶς καὶ ἄνευ ἀμέσου προνοίας τοὺς ἀτάκτους, οἵτινες ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ μίσους πλέον ὁρμώμενοι ἀφ᾿ ἑνὸς μὲν ἐκινήθησαν εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν τουρκικῶν μεθοριακῶν ἀρχῶν κατὰ τῶν «Βαυαρέζων», ἀφ᾿ ἑτέρου δὲ ἐτράπησαν πρὸς τὸν ληστρι-

κὸν βίον, ὑποδαυλιζόμενοι, διὰ τὸ δεύτερον, καὶ ὑπὸ τῶν δυσηρεστημένων ἀρχηγῶν (74).

Προβάλλεται ἀκόμη καὶ ἡ οἰκονομικὴ δυσπραγία τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζον ὅτι «τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1832 οἱ Ἄρμανσμπεργκ, Μάουερ καὶ Εὔντεκ συνεκρότησαι συμβούλιον εἰς τὸ Μόναχον κατὰ τὸ ὁποῖον, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπαισχύντων καταχρήσεων τῶν Ἑλληνικῶν χρημάτων, προσέθεσαν 4.500 λίρας Ἀγγλίας εἰς τὸν μισθὸν τοῦ κόμητος Ἄρμανσμπεργκ, διὰ νὰ δύναται οὗτος νὰ δίδῃ δεξιώσεις καὶ χοροὺς εἰς τοὺς ξένους καὶ τοὺς Φαναριώτας» (75).

Ἐλησμόνησεν ἢ δὲν ἐγνώριζεν ὁ Ἄρμανσμπεργκ, ὅτι ὁ Ζεὺς εἰς τὸν κατὰ τῶν Τιτάνων, τῶν ἀνάρχων τοῦ σκότους δυνάμεων, ἀγῶνα του, συνεμάχησεν μετὰ τῆς Μνημοσύνης καὶ τῆς Θέ μ ι δ ο ς, δυνάμεις τὰς ὁποίας μεταξὺ τῶν πρώτων ἐθεοποίησεν ὁ Ἕλλην, καὶ ὅτι νικητὴς πλέον «Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἥτεκεν ὥρας εὐνομίην τε Δίκην καὶ εἰρήνην τεθελυῖαν αἵτ' ἔργ' ὠρεύουσι καταθνητοῦσι βροτοῖσι» (76).

Αὐτὴν τὴν παραγνωρισθεῖσαν καὶ καταπατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας ἱστορίαν τοῦ βιώματος των ἀνεζήτησαν πλέον οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ ὅπλα ὑπὸ μορφὴν στάσεων, ἐξεγέρσεων καὶ ταραχῶν, ὧν τελευταία ἐξέλιξις ὑπῆρξεν ἡ ληστεία, καὶ ἀρχῆς γενομένης ὑπῆρξεν ἐξαιρετικῶς δύσκολος ἡ ἀνακοπή. Πέραν τῶν κακούργων τοὺς ὁποίους γεννᾶ κάθε ἐποχὴ παρατηροῦμεν ὅτι οἱ λησταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συνετάσσοντο ἀμέσως μετὰ πάσης ἀνατρεπτικῆς κινήσεως καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ ἐτίθεντο καὶ ἐπικεφαλῆς πάσης ἐθνικῆς προσπαθείας ὑπὲρ τῆς μεγάλης ἰδέας (77). Ἄλλη ὑπόθεσις ἡ παρὰ τῶν ραδιούργων καὶ φαύλων χρησιμοποίησις τούτων διὰ πολιτικοὺς σκοποὺς καὶ ἄλλη ἡ κεντρικὴ ἰδέα τῆς ἐξεγερσέσεώς των. Τοῦτο ἄλλωστε ὑπῆρξεν καὶ εἷς λόγος ἕνεκεν τοῦ ὁποίου οἱ μὲν λησταὶ ἀπεκαλοῦντο «Παλληκάρια» ὡς κατὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα, ὁ δὲ λαὸς ἔτρεφε πρὸς αὐτοὺς συμπάθειαν, κατὰ τὰ πρῶτα ἐκεῖνα ἔτη.

Ἐν τοῖς πρόσθεν ἐθίξαμεν, κατά τινα τρόπον, τὰ κυριώτερα τῶν ἐσωτερικῶν αἰτίων τῆς ληστείας καὶ τῆς ἐπ' ἀρκετὸν ἐπιβιώσεώς της, ἀλλὰ ταῦτα παρὰ τὴν πικρίαν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Βαυαρῶν, παρὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν Ἑλλήνων, παρὰ τὸ ἀσύντακτον τῆς πολιτείας καὶ τὴν μικροψυχίαν καὶ φαυλότητα τοῦ κομματαρχισμοῦ δὲν θὰ ἦσαν πιθανῶς ἱκανὰ νὰ διατηρήσωσι τὴν ληστείαν ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρον αἰῶνα ἐὰν δὲν ὑπῆρχον αἱ σοβαραὶ ἐξωτερικαὶ συνδρομαὶ καὶ κυρίως αὗται.

---

(74) Γ. Κρέμου τ. Δ' σελ. 1016.

(75) Γ. Φίνλεϋ τόμ. 7ος. Ἐξ ἀφορμῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς 25.8.1845 ἐγένετο δριμυτάτη ἐπίκρισις τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἄρμανσπεργκ διὰ τὴν σπατάλην τῶν δύο πρώτων δόσεων τοῦ δανείου (40 ἑκατομ.) διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων κ.λ.π. τῶν ὁποίων ἐκρατήθη ἡ τρίτη δόσης τῶν 20 ἑκατομμ., ἀνεπτύχθη δὲ ὅτι ἐνῷ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀντιβασιλείας τὰ ἔξοδα ἀνήρχοντο εἰς 18 ἑκατομ. ἐτησίως ὁ ἐνηλικιωθεὶς Βασιλεὺς περιέστειλε ταῦτα διαδοχικῶς: 1837 εἰς 16 ἑκατομ., 1838 εἰς 15 ἑκατομ., 1839 εἰς 14 ἑκατομ., 1840 εἰς 13 ἑκατομ., 1841 εἰς 12 ἑκατομ. καὶ 1843 εἰς 10.800.000. Εὐνόητος τυγχάνει ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ τροχιὰ τῶν ἐξόδων ἔδει νὰ εἶναι ἀντίστροφος.

(76) Ἡσιοδ. Θεογ. 901.

(77) Κ. Τάκερμαν σελ. 199, Βλέπ. ἑπομένην ὑποσημ.

ΙΒ' ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

Ἡμεῖς ἐνταῦθα προσπαθοῦμεν νὰ συνθέσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Βασ. Χωροφυλακῆς καὶ οὐχὶ πολιτικὴν ἢ διπλωματικὴν ἱστορίαν, ἀλλ' ἐξηγήσαμεν ὅτι εἶναι τόσον Σιαμαίως συνδεδεμένον τὸ θέμα ἡμῶν μετὰ τοῦ ὅλου δημοσίου βίου τοῦ Ἔθνους, ὥστε αἱ ἐξ ὅλων τῶν γεγονότων καὶ ὅλων τῶν κατευθύνσεων ἐπιπτώσεις ἔσχον πάντοτε τὰς ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐπιβαρύνσεις, ἐφ' ὧν ἐκλήθη ἢ ἐλογοδότησεν ἡ Χωροφυλακή, καὶ ἐν προκειμένῳ αἱ ἐπιπτώσεις ἐξελίχθησαν κατὰ κανόνα εἰς στάσεις, ἐπαναστάσεις, διαταραχὰς καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς ἄνδρωσιν τῆς ληστείας, ἐξ ὧν ᾐσθάνθη ἰσχυροὺς κλονισμοὺς ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος.

> «Ὁ ληστὴς εἶναι χαρακτῆρος ἀκαμάτου, μεστὸς ἑπομένως θελγήτρων φαίνεται αὐτῷ ὁ κινδυνώδης καὶ πλήρης περιπετειῶν βίος.
>
> Ἐν οἱᾳδήποτε ἐσωτερικῇ ἐπαναστάσει προθύμως ἑνοῦται μετὰ τοῦ ἐν τῇ πόλει ὄχλου, ἐὰν δὲ προμηνύεται πόλεμος κατὰ τῶν Τούρκων, προθύμως πάλιν προσφέρεται, ἵνα συνταυτίσῃ ἐπὶ τοῦ πεδίου τὴν τύχην του μετὰ τοῦ στρατιώτου. Ἐν περιπτώσει συγκρούσεως θ' ἀναδειχθῇ ὡς εἷς τῶν ἀνδρειοτέρων. Οὕτω πολλοὶ μετέβησαν ὡς ἐθελονταὶ κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν, ἄλλοι δὲ κατῆλθον τῶν ὀρέων κατὰ τὴν τελευταίαν διακοπὴν τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσιν ὠφέλιμον ἢ τοὐλάχιστον νόμιμον ἀπασχόλησιν. Ἅμα διασκεδασθέντος τοῦ πολεμικοῦ νέφους, ὁ ληστὴς ἐπανέρχεται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ὀρέων κρυσφύγετόν του, ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους πλανᾶται ἀνὰ τὴν χώραν μὲ τὸ ἀναποφάσιστον ἐκεῖνο, ὅπερ πάντοτε προαγγέλλει κακά, καθότι δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένος τῆς καταδιώξεως, καὶ ἂν ἤθελε δέ, δὲν θὰ ἠδύνατο ἀτιμωρητὶ νὰ ἐπιώξῃ οἱονδήποτε ἐπάγγελμα. Τοιαῦται ἐποχαὶ σχεδὸν πάντοτε συνεπάγονται ληστοπραξίας εἰς διάφορα τοῦ Βασιλείου μέρη» (78).

Διὰ τῶν ἀνωτέρω δίδεται ἡ μία εἰκὼν τοῦ ληστοῦ κατὰ τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας, πρόκειται περὶ τῆς ὡραίας καὶ ἱπποτικῆς ἐκείνης εἰκόνος, ἥτις μετέβαλε τὸν ληστὴν εἰς ἐθνικὸν ἥρωα παρὰ ταῖς καρδίαις τοῦ λαοῦ.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἡ ἄλλη, ἡ ἀθλία εἰκών, καθ' ἣν ὁ ληστὴς καὶ κάθε ταραξίας μεταβαλλόμενοι εἰς ὄργανα ξένων δυνάμεων ἐδημιούργησαν ὀξυτάτους κινδύνους διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τοῦ Ἔθνους.

Διὰ νὰ παραστήσωμεν αὐτὴν τὴν ἀθλίαν εἰκόνα εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προσφύγωμεν εἰς τὴν γενικὴν ἱστορίαν καὶ ἐκ τοῦ γενικοῦ νὰ ἀχθῶμεν εἰς τὸ μέρος.

Ἡ Ρωσσία ἐστρέφετο συνεχῶς κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἵνα ἀποσπάσῃ ἐδάφη ἀπ' αὐτῆς, δι' ὃ ἐπεδίωκε πάντοτε ν' ἀναμιγνύῃ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἵνα ἐκβιάζῃ ἢ ἐξασθενῇ τὰς τουρκικὰς ἀντιστάσεις.

Ἡ Ἀγγλία ἐπιδιώκουσα νὰ κυριαρχήσῃ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς πρὸς Ἰνδίας ὁδοῦ, ἀνθίστατο πάντοτε εἰς πᾶσαν κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τάσιν τῆς Ρωσσίας καὶ συνεπῶς παγίως ἀπεδοκίμαζε πᾶσαν ἐθνικὴν (κακῶς ἀποκληθεῖσαν με-

---

(78) Κ. Τάκερμαν σελ. 198—199.

γαλοϊδεατικὴν) ἐκδήλωσιν τῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργει δι' ἴδιον βεβαίως λογαριασμόν, ἡ Ρωσσία, καὶ δὲν ἀπεδοκίμαζε μόνον ἡ Μ. Βρεττανία ἀλλὰ καὶ κατέπνιγε διὰ τῆς ἰσχύος της, ἐκτὸς ἐὰν πρὸς στιγμὴν ἐπεδίωκε κάμψιν τινὰ τῆς Τουρκίας. Εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ὀφείλεται ἡ διαρκὴς προσπάθεια καὶ ἐπιθυμία τῶν Ἄγγλων ὅπως αἱ Ἑλληνικαὶ Κυβερνήσεις προέρχονται ἐκ τῆς Ἀγγλοφίλου μερίδος (τῶν Μπαρλαίων).

Ἡ Γαλλία ἤλλασε θέσιν μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω ἀντιθέσεων, ἀλλὰ κυρίως συνετάσσετο μετὰ τῶν Ἄγγλων.

Πᾶς μὴ εὐθυγραμμιζόμενος μὲ τὴν Ἀγγλικὴν πολιτικὴν ἐχαρακτηρίζετο Ρωσσόφιλος (Ναπαῖος) ἢ τὸ ὀλιγώτερον ὄργανον τῶν Αὐστριακῶν καὶ κατὰ συνέπειαν πολέμιος καὶ ἐξοβελιστέος.

Ἀδιστάκτως συμπεριεφέρθησαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Βα 10ετηρίδα τοῦ τρέχοντος αἰῶνος οἱ Ἀγγλογάλλοι λόγω μὴ συμφερουσῶν αὐτοῖς ἀπολύτως ἐκδηλώσεων. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ Ὄθων ἀπέπεμψε τὸν Ἀρμανσμπεργκ, τυφλὸν ὄργανον τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς, ἐκηρύχθη ἐχθρὸς τῆς Μ. Βρεταννίας καὶ συνεπῶς ἔδει νὰ ἐξωσθῇ. Ἡ μικρὰ αὕτη εἰσαγωγὴ ἐκρίθη ἀπαραίτητον νὰ ἐπαναληφθῇ ὡς αἰτιολογία τῶν κατωτέρω γεγονότων, ἅτινα δεινῶς ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας τῆς χώρας γενικῶς καὶ εἰδικῶς.

I. Σύλληψις καὶ καταδίκη Κολοκοτρώνη κ.λ.π.

II. Ἡ δημιουργία τοῦ κινήματος τῶν Συνταγματκῶν καὶ ἡ 3 Σεπτεμβρίου 1843 καθ' ἣν ἠνεώχθησαν αἱ φυλακαί.

III. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου Πρεσβευτοῦ ὑποκίνησις τῆς στάσεως ἐν Ὕδρᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1838.

IV. Ἡ ἐπανάστασις τῆς Κρήτης τὸ 1841 καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ μῆνις τῆς Ἀγγλίας κατὰ τοῦ Ὄθωνος, διότι οἱ Κρῆτες ἠρνήθησαν τὴν Ἀγγλικὴν κηδεμονίαν ἔναντι τῆς ἐπιδιωκομένης ἑνώσεως καὶ ἡ ἐντεῦθεν δημιουργία νέων ἀτάκτων.

V. Ἐπανάστασις Γρίβα 1844, ἡ παροχὴ ἀσύλου εἰς τοῦτον ὑπὸ τῶν Γάλλων καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τῶν παρασυρθέντων εἰς ἐπανάστασιν ὁπλοφόρων.

VI. Ἐπανάστασις Γρίβα 1847 καὶ ἡ παροχὴ ἀσύλου ὑπὸ τῶν Ἄγγλων διὰ νέας ἐγκαταλείψεως τῶν παρασυρθέντων ὁπλοφόρων.

VII. Ἐξέγερσις καὶ λεηλασίαι ἐν Πάτραις Μερεντίτη καὶ παροχὴ ἀσύλου εἰς τὸν ἀρχιληστὴν καὶ εἰς τὰ ληστευθέντα ὑπὸ τῶν Ἄγγλων.

VIII. Τὰ παρκερικὰ τοῦ ἔτους 1850 καὶ ἡ ἐξουθένωσις τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως.

IX. Κριμαϊκὸς πόλεμος — Ἠπειροθεσσαλικὴ ἐπανάστασις — Ἀγγλογαλλικὴ κατοχὴ — Ἐκβιασμὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅτε. «Ἡ διάλυσις τῶν ἀτάκτων σωμάτων καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τόσων ἀνδρῶν εἰς τὴν τύχην των συνέτεινεν εἰς τὴν δημιουργίαν ὁμάδων ὁπλοφόρων, αἵτινες ἀπετέλεσαν συμμορίας ληστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐτρομοκράτησαν τὴν χώραν ἀπὸ τῶν Θεσσαλικῶν συνόρων μέχρι τῶν Ἐλαιώνων τῆς Ἀττικῆς (79).

X. Οἰκονομικοὶ ἐκβιασμοί, ὧν συνεπείᾳ ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τῆς ἐν γένει ἐπαρκοῦς διοικήσεως.

XI. Ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ὑποκίνησις καὶ ὀργάνωσις τῶν ἀντιδυναστικῶν ἐξεγέρσεων καὶ τοῦ διχασμοῦ τῶν Ἑλλήνων εἰς Βασιλικοὺς καὶ ἀντιβασιλικοὺς καὶ τῆς ἐν-

(79) Γ. Ἀσπρέα τόμ. Α' σελ. 233.

τεῦθεν πλημμελεστάτης λειτουργίας τῆς ἀτελοῦς μηχανῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἐξόδου ἐκ τῶν φυλακῶν τῶν ὑποψηφίων ληστῶν.

XII Κρητικὴ Ἐπανάστασις 1866 — 1869 καὶ ἐνταφιασμὸς τοῦ θέματος ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν — Οἰκονομικὴ ἐξουθένωσις — Ἐσωτερικὴ ἀνωμαλία καὶ ἀναρχία.

XIII. 1870 ἡ ληστεία τοῦ Δήλεσι καὶ ὁ διασυρμὸς τῆς Ἑλλάδος.

XIV Νέα κατὰ τὸ ἔτος 1878 ἐπανάστασις ἐν Κρήτῃ, νέα ἐγκατάλειψις — Προσφυγικὸν ζήτημα — ἐνίσχυσις τοῦ ἀτάκτου βίου.

XV. 1885 ἡ ταπείνωσις ἐν τῇ Πλατείᾳ Συντάγματος, καὶ πάντων ἡ κορωνίς.

XVI. Ὁ ἐθνικὸς διχασμός, ἔνθεν ἡ ληστεία τῆς δευτέρας καὶ τρίτης δεκαετηρίδος τοῦ διανυομένου αἰῶνος, καὶ αἱ ἀθεράπευτοι πληγαὶ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς.

Ὁ Γεώργιος Ν. Φιλάρετος ἐν τῷ ἔργῳ του «Ξενοκρατία καὶ Βασιλεία ἐν Ἑλλάδι 1821 — 1897» παρέχει γεγονότα καὶ εἰδήσεις, ὧν ἡ σύνδεσις μετὰ τῆς ἐσωτερικῆς τῆς χώρας καταστάσεως παρέχει ἀνάγλυφον τὴν εἰκόνα τῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τῆς ἐνδημικῶς πιεζούσης τὰ στήθη τῆς Ἑλλάδος ἀναρχίας. (Βλέπε καὶ Ἁγ. Κλεομένην).

Ἐκτὸς τῶν ἐπισήμων τούτων κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνεργειῶν ὑπῆρχον αἱ μόνιμοι ἔμμεσοι ξενικαὶ ἐνέργειαι, αἵ καὶ πλέον διὰ τὸ θέμα ἡμῶν ἐπικίνδυνοι, χρησιμοποιοῦσαι ἢ ὑποθάλπουσαι τὰ γειτονικὰ κράτη, καὶ ἐν προκειμένῳ εἰς μεγάλην ἔκτασιν τὴν Τουρκίαν. Ἐβροντοφώνει ὁ Κουμουνδοῦρος καὶ οἱ ἄλλοι πολιτικοὶ ὅτι τὸ Φυτώριον καὶ Πανεπιστήμιον τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας εὑρίσκετο ἐν Τουρκίᾳ καὶ ὁσάκις ἤθελεν ἡ Τουρκία ἡ ληστεία κατεπολεμεῖτο τελεσφόρως. Ὁ Τάκερμαν ἀναφέρει ὅτι Γάλλος Μηχανικὸς ἰδίοις ὄμμασι ἀντελήφθη καταδιωκομένους ληστὰς νὰ εἰσέρχωνται ἀνενοχλήτως εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος (80). Ἐγένετο δηλαδὴ τότε μὲ τὴν ληστείαν ὅτι ἐπανελήφθη διὰ τοὺς συμμορίτας τοῦ ΚΚΕ ὑπὸ τῶν Βορείων γειτόνων τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1945—1949. Μετὰ πᾶσαν ψύχρανσιν τῶν σχέσεων Ἑλλάδος — Τουρκίας, ἡ Ἑλλὰς κατεκλύζετο ὑπὸ ληστῶν. Ἐκτὸς ὅμως τῆς τακτικῆς τῆς ἐπισήμου Τουρκίας παρενέβαινε καὶ ἡ ἀργυρολογία τῶν μεθοριακῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, αἵτινες συμμετεῖχον εἰς τὰ κέρδη τῶν διεισδυουσῶν ληστοσυμμοριῶν — Αὐτῆς τῆς προελεύσεως ἦτο καὶ ἡ ληστοσυμμορία Ἀρβανιτάκη, ἡ παρὰ τὸ Δήλεσι κακουργήσασα. Τέλος συνεπίκουροι τῆς καταστάσεως ὑπῆρξαν τὸ πλημμελέστατον ἐν Τουρκίᾳ καταδιωκτικὸν σύστημα τῶν Δερβεναγάδων καὶ ἡ διατήρησις τοῦ θεσμοῦ τῶν ἁρματωλῶν (81).

Κατὰ τὴν περὶ ληστείας συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ τὸ ἔτος 1869 ὁ Ἐπ. Δεληγεωργης ὁμιλῶν ἐτόνισε μεταξὺ τῶν ἄλλων «.....Τὸ κακὸν εἶναι ἀθεράπευτον ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας. Διατί; Διότι τὸ συμφέρον τῆς Τουρκίας εἰς τοῦτο ἔγκειται. Τὶς ἄλλος παρὰ ἡ Τουρκία ἠμπορεῖ νὰ εὐχαριστῆται νὰ βλέπῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν; Ἢ τὶς προδότης τῆς Τουρκίας εἶναι εἰς τὰ πράγματα τῆς χώρας αὐτῆς διὰ νὰ προσπαθήσῃ ν' ἀνατρέψῃ καὶ διορθώσῃ τὴν τραγικὴν κατάστασιν τῆς

---

(80) **Αὐτόθι** σελ. 209.

(81) **Καρ. Τάκερμαν** σελ. 203—210 εἰδικῶς περὶ τῶν Δερβεναγάδων μεταφέρει φράσιν τοῦ **Ἕλληνος πρεσβευτοῦ Ραγκαβῆ** καθ' ἣν «ἐσυνείθιζον —οἱ Δερβεναγάδες— νὰ μὴ προσλαμβάνωσι τοὺς κεκανονισμένους στρατιώτας ἵνα ὠφελοῦνται τὰς μισθοδοσίας αὐτῶν».

δημοσίας ἀσφαλείας τῆς Ἑλλάδος;..... Ἐὰν ἐρωτήσετε ἕναν Ὑπουργὸν τῆς Τουρκίας τί ἐπιθυμεῖ διὰ τὴν Ἑλλάδα, τί ἤθελε σᾶς ἀπαντήσει; «Ἐπιθθυμῶ ἡ Ἑλλὰς — θὰ ἔλεγε — νὰ δανείζεται, ν' αὐξάνη τοὺς φόρους της καὶ νὰ ἐξαντλῇ τὴν πίστιν της. Ἐπιθυμῶ οἱ προϋπολογισμοί της νὰ μὴν ἔχουν ἰσορροπίαν, νὰ ἔχῃ πολυδάπανον στρατόν, χωρὶς νὰ ἔχῃ κατ' οὐσίαν στρατὸν καὶ ποτὲ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἐκριζώσῃ τὴν ληστείαν......».

Εἰς δύο περιπτώσεις — καθ' ἃς ἡ Τουρκία, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς Μ. Βρεττανίας, ἀφήρεσεν ἐκ τῶν Δερβεναγάδων τὴν καταδιωκτικὴν τῆς ληστείας ὑπηρεσίαν καὶ κατεδίωξεν εἰλικρινῶς τοὺς ληστὰς — ἡ ληστεία ἐν Ἑλλάδι ἐξηφανίσθη, ἤτοι κατὰ τὸ ἔτος 1856 δυνάμει τῆς ὑπογραφείσης συμβάσεως τῆς 8) 20 Ἀπριλίου 1856 ἐν Καλιτζιᾷ καὶ μετὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ Δήλεσι, κατὰ τὸ ἔτος 1870, ὅτε δι' ἐγγράφου τοῦ κόμητος GRANVILLE τῆς 27-10-1870, ἠσκήθη πίεσις ἐπὶ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως (82), καὶ συνεπέραινεν ὁ Τάκερμαν ἐν σελίδι 204 «Πασίδηλον ὑπάρχει ὅτι ἵν' ἀφανισθῇ ἡ ληστεία ἐν Ἑλλάδι, τὸ ἔργον πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἐν Τουρκίᾳ».

Μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους, τὴν τοιαύτην πολιτικήν, ἠκολούθησαν — ἐν τινι μέτρῳ — ἡ Βουλγαρία καὶ τὸ καρκίνωμα τῆς Βαλκανικῆς ἡ Ἀλβανία.

Ἐπραγματεύθημεν, ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ, περὶ τῶν σημαντικωτέρων τῆς ληστείας αἰτίων, μετὰ περισσῆς διεξοδικότητος, χωρὶς νὰ παραγνωρίζεται ἡ περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο συντελεστικὴ ἀξία τῶν λοιπῶν λόγων. Τοῦτο ἐθεωρήσαμεν ὡς ἐκ προοιμίου ἀναγκαῖον πρὸς ἐπισήμανσιν καὶ ἐπιμερισμὸν ἁρμοδιοτήτων καὶ εὐθυνῶν. Ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις πιθανὸν νὰ εἶχε μείζονα θέσιν ἐν μιᾷ ἐκτεταμένῃ Εἰσαγωγῇ, ἀλλὰ προετιμήσαμεν τὴν ἐνσσωμάτωσιν, διότι ἐκρίθη ἀνορθόδοξον νὰ τεθῇ εἰς ἥσσονα μοῖραν ἐκεῖνο ὅπερ παρ' ἄλλων, ἐθεωρήθη ὡς τὸ μοναδικὸν ἀντικείμενον κρίσεως τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ συνθῆκαι ἀσφαλείας δι' ὧν διῆλθε ἡ δραστηριότης τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὅλα ταῦτα τὰ δεινὰ κατὰ μίαν ἀπαράδεκτον ἀρχήν, καὶ τοῦτο ἐλλείψει ἀντιστάσεως, ἀποδίδονται καὶ συσχετίζονται μόνον περὶ τὴν Χωροφυλακήν. Ἐνῷ διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας ἀπησχολήθη ὁλόκληρος ἡ κρατικὴ μηχανὴ καὶ ἠγωνίσθησαν εὐδοκίμως ἢ ἀνεπιτυχῶς ἅπασαι αἱ δυνάμεις τοῦ κράτους. Ἡ ληστεία ἐξολοθρεύθη ὅταν ἠθέλησεν εἰλικρινῶς ἡ πολιτικὴ ἡγεσία καὶ ἐχρησιμοποιήθη εἰς τὸν κατ' αὐτῆς ἀγῶνα μία ἀλλ' ἑνιαίως ὀργανωμένη καὶ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐνθαρρυνομένη δύναμις, ἡ τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ἡ πλέον ἁρμοδία καὶ κατάλληλος. Ἤδη θὰ προβῶμεν εἰς τὴν καθ' ἕκαστα ἔρευναν.

(83) Κ. Τάκερμαν. σελ. 203 καὶ 209—210.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ ΑΠΟΛΥΤΟΥ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ

Διὰ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων ἐπεδιώξαμεν μίαν περιήγησιν ἀνὰ τὰ πεδία τῶν μαχῶν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τάξίν καὶ ἀσφάλειαν καὶ ἐρρίψαμεν ἕν βλέμμα εἰς τὰ ἀντίπαλα στρατόπεδα, ἤδη ἦλθεν ἡ σειρὰ τῶν πεπραγμένων τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς συστάσεως ἡ ἐμφάνισις καὶ δραστηριότης τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἔτυχεν εὐμενοῦς ὑποδοχῆς παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ καὶ εὐμενέστατα σχόλια ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰς ἐκδιδομένας ἐφημερίδας.

Ἐξ ἀφορμῆς εἰδήσεως περὶ συλλήψεως ἑνὸς ληστοῦ ὑπὸ Χωροφυλάκων ἡ ἐφημερὶς «ΑΘΗΝΑ», εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 147) 14-9-1833 φύλλον ἔγραφεν:

«Ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀκόμη ὀλίγοι οἱ Χωροφύλακές μας ἄλλο τόσο σύρουν εἰς τὸν ἑαυτόν των καὶ τὸν ἔπαινον τῶν συμπολιτῶν των, διότι δεικνύουν μὲ τὴν καλὴν των διαγωγὴν πόσον εἶναι ἄγρυπνοι εἰς τὰ χρέη των, καὶ πόσον περὶ πολλοῦ ποιοῦνται τὴν εὐταξίαν κα ὶ ἡσυχίαν τῆς Πατρίδος».—

Κατὰ κρατοῦντα κανόνα ἡ ἀληθὴς Ἱστρία γράφεται μετὰ παρέλευσιν ἀρκετῶν δεκαετηρίδων, ἴσως, ἀπὸ τῆς συγκεκριμένης περιόδου. Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπιστημονικῆς βάσεως του, ὁ κανὼν οὗτος θὰ εἶχε οὐσιασιστικὴν καὶ πρακτικὴν ἀξίαν ἐὰν ἡ ἐπιδιωκομένη ἀντικειμενικότης ἐξησφάλιζεν καὶ τὴν πληρότητα, πρᾶγμα ὅπερ ἀτυχῶς ἐν προκειμένῳ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ, διότι δὲν διετηρήθησαν ἢ δὲν ἐδημιουργήθησαν πηγαί.

Ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐθίξαμεν οἱ ὁπωσδήποτε ἀσχοληθέντες μὲ τὰ γεγονότα καὶ τὰ πρόσωπα ἠγνόησαν πάντοτε ἢ ἐθεώρησαν ἥσσονος σημασίας τὰ ἀφορῶντα τὰ πεπραγμένα διὰ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ Ἀσφαλείας. Τὴν Χωροφυλακὴν τὴν ἐνεθυμήθησαν εἴτε ὡς στόχον προκειμένου νὰ στιγματίσωσι κυβερνητικὰς βιαιότητας εἴτε ἵνα παραστήσωσι, ἄλλοι εἰλικρινῶς καὶ ἄλλοι εἰρωνευόμενοι, τὴν πιστότητά της πρὸς τὸν Ὄθωνα, συνάγοντες τὸ αὐθαίρετον περὶ «ἀντιδραστικότητός» της συμπέρασμα.

Μοναδικὸν εὐτύχημα ἀποτελεῖ ἡ ὕπαρξις τῶν Γεν. Ἀρχείων τοῦ Κράτους, ἔστω καὶ ἂν ταῦτα ὡς μᾶζα «χαρτιῶν» ἀπαιτοῦν πολὺν κόπον καὶ μόχθον, ἔτι δὲ ἰδιαιτέραν εὐτυχῆ συγκυρίαν ἀποτελεῖ ἡ παράδοσις εἰς τὰ ἀρχεῖα ταῦτα διαφόρων ἀτομικῶν καὶ οἰκογενειακῶν ἀρχείων, προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὰς παρωχημένας ἐκείνας περιόδους.

Ἐκ τῶν ἀρχείων καὶ συλλογῶν ταύτων θὰ ἀρυσθῶμεν τὸ μέγιστον ποσοστὸν τῆς ὕλης ἡμῶν, ἐκ τῆς συνεξετάσεως δὲ ταύτης μετὰ τῆς κατὰ περιόδους νομοθεσίας θὰ ἐξαγάγωμεν τὰ ἀνήκοντα συμπεράσματα.

Εἴπομεν ἤδη ὅτι ἡ ἀνεπάρκεια τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς ἠνάγκασε τοὺς κρατοῦντας νὰ κινήσωσι ἀπ' ἀρχῆς εἰς κοινὴν κατὰ τῆς ληστείας δρᾶσιν τὸν στρατόν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Βαυαρῶν, τὴν ἐθνοφυλακὴν καὶ διαφόρους προχείρους σχηματισμούς.

Ἐτονίσαμεν ἀκόμη ὅτι ἐκ τούτων, οἱ μὲν Βαυαροὶ καθίσταντο ἀκατάλληλοι καὶ ὡς ξένοι καὶ ὡς ἀσυνήθιστοι εἰς ἀπαιτουμένας ὀρεινὰς πανουργίας, οἱ δέ ἐθνοφύλακες στρατολογούμενοι καὶ δρῶντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ των ἀπετέλουν μᾶλλον ἀντικείμενον σοβαρᾶς ἐπαγρυπνήσεως.

Οὕτω ἐκ τῶν πρώτων βημάτων οἱ ἄνδρες τοῦ Σώματος εὑρέθησαν πρὸ τεραστίων ἐμποδίων καὶ δυσχερειῶν.

Πρέπει ἐπίσης νὰ ἔχομεν διαρκῶς ὑπ' ὄψιν τὸ πρωτόγονον τῶν μέσων συγκοινωνίας καὶ ἐπικοινωνίας.

Εἶναι δυσχερὲς ν' ἀντιληφθῶμεν σήμερον τὰς σκληρὰς καὶ ἀντιξόους συνθήκας καὶ ἀντιλήψεις κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας περίοδον ἐν τοῖς ἔργοις πρὸς ἀποκατάστασιν ποιᾶς τινὸς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

Ὁ λαὸς πάνυ πολιτικῶς ἀδιαπαιδαγώγητος, ἀμόρφωτος καὶ δεισιδαίμων ἤγετο καὶ ἐφέρετο ὑπὸ τῶν καπεταναίων, οἵτινες ἐρρύθμιζον τὴν στάσιν των κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς.

Ὁ λαὸς περιέβαλε μὲ στοργήν, ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς διότι ἦσαν οὗτοι σὰρξ ἐκ τῆς τῆς σαρκός του, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Βαυαρούς, εὑρίσκετο ὅμως ἐν στενῇ συγγενείᾳ καὶ ἐπαφῇ μετὰ τῶν ληστῶν, καὶ ὅταν τὸ λαϊκὸν ἔρεισμα διασπᾶται πολλαπλασιάζονται αἱ ἀδυναμίαι.

Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ὑπέκειντο εἰς τοὺς Νομάρχας καὶ Ἐπάρχους διὰ πλεῖστα ζητήματα ὡς καὶ διὰ τὴν κινητοποίησιν τῶν κατοίκων, ἥτις κατ' ἄρθρον 34 τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου ἦτο ἔργον τῶν Νομαρχῶν, ἀλλὰ πέραν τούτου ἂς ἀναλογισθῶμεν ἕνα ὑπομοίραρχον ἐπὶ κεφαλῆς 10 — 15 ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς νὰ κινεῖται ἐντὸς μιᾶς ἐκτεταμένης, ἀραιοκατῳκημένης καὶ οἰκονομικῶς ἐξαθλιωμένης ἐπαρχίας καὶ νὰ ἐπιζητεῖ διὰ τῆς κινητοποιήσεως τῶν κατοίκων νὰ ἐξοντώσῃ πολυαρίθμους καὶ πανισχύρους Ληστοσυμμορίας, αἵτινες πολλάκις ἐπροστατεύοντο καὶ ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας κομματαρχῶν καὶ πολιτικάντηδων·

Ὅταν ταῦτα καὶ ὅσα ἐν τοῖς πρόσθεν ἀναλυτικώτερον ἐξεθέσαμεν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν, εἴμεθα ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένοι νὰ διακηρύξωμεν ἐκ προοιμίου ὅτι οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ἐπεδείξαντο ἁπλῶς ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν ἀλλ' ὅτι ἐπετέλεσαν ἔργον τιτάνειον.

Πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ζήλου καὶ τῶν ἀντιλήψεων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῶν πρώτων βημάτων παραθέτομεν αὐτουσίαν μίαν προσωπικὴν ἀναφορὰν τοῦ Ὑπομοιράρχου Βρονικόφσκυ πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὴν 24 Ὀκτωβρίου 1833 Μαζεῖκα

Ὁ Ὑπομοίραρχος Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος

Πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος

Κύριε Ἀρχηγὲ

«Ἔχω 14 ἡμέρας σήμερον, ὅπου διατεταγμένος ἦλθον ἐνταῦθα, διὰ τὴν καταδίωξιν καὶ σύλληψιν τῶν ἐκ τοῦ χωρίου Μάζι τῆς ἐπαρχίας Κυναίθης

ληστῶν ἀδελφῶν Χονδρογιανναίων καὶ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ἔβαλα εἰς κίνησιν ἀπὸ τοὺς ἐδῶ κατοίκους ἕως 300 ἐνόπλους στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι κρατοῦν διαφόρους θέσεις καὶ διάσελα ἡμέραν καὶ νύκταν. Ἐγὼ δὲ μὲ μερικοὺς ἐξ αὐτῶν κινοῦμαι ὡσαύτως εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας ταύτης καθὼς καὶ τῆς Γορτύνης διὰ τὴν σύλληψιν τῶν κακούργων τούτων καὶ διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν κλεπταποδόχων καὶ ἠθέλαμεν τοὺς ἔχει, ἂν δὲν εἶχαν φίλους εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γορτύνης καθὼς καὶ εἰς τὴν τῆς Κυναίθης, οἱ ὁποῖοι τοὺς βοηθοῦν καὶ τοὺς κρύπτουν.

Πληροφορεῖσθε προσέτι Κύριε Ἀρχηγὲ ὅτι κατὰ τὰς 18 τοῦ ἐνεστῶτος, ἐπειδὴ ἐπιάσαμεν ἕναν ἀπεσταλμένον τῶν ληστῶν τούτων, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἐφωράθη ὡς τοιοῦτος, ἐραβδίσθη διὰ νὰ μαρτυρήσῃ ἐντελῶς περὶ τοῦ ἐνταῦθα ἐρχομοῦ του, μᾶς ὡμολόγησεν ὅτι μισθωμένος ὢν ἐστάλη παρὰ τῶν ληστῶν διὰ νὰ μάθῃ καὶ ἐπιστρέψῃ διὰ νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ.

Ταῦτα ἀκούσας, ἐπῆρα 60 ἐνόπλους στρατιώτας, εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὁποίων ἦτον καὶ ὁ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου Γεώργιος Παπαδαῖος καὶ μετὰ τοῦ καταδότου ἐπήγαμεν εἰς τὴν θέσιν τὴν διορισθεῖσαν παρὰ τῶν ληστῶν, διὰ τὸν φόνον (ἐπειδὴ εἶχαν εἰπῆ τοῦ καταδότου διὰ νὰ σημάνῃ εἰς ἓν βουνὸν καὶ νὰ κάμῃ φανὸν διὰ νὰ ἀνταμωθοῦν μὲ αὐτὸν) καὶ τὸ σχέδιόν των πρὸς τὸν καταδότην ληστῶν, ἐφυλάξαμεν τὴν θέσιν ἐκείνην περισσότερον ἀπὸ 8 ὥρας νύκτα, ἀφοῦ δὲ δὲν εἴδαμεν τίποτε (διότι φαίνεται ἐκ τούτου ὅτι ἔμαθον τὴν σύλληψιν τοῦ ἀπεσταλμένου των) ἀναχωρήσαμεν εἰς Ποδαγόραν Γορτύνης καὶ ἐπιάσαμεν ἕναν κλεπταποδόχον, ὀνομαζόμενον Παλάσην, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐπαρέδωσεν ὅτι τοιοῦτος ἦτον καὶ ὁ ἐκ Στρεζόβας Γιάννης Ἀλεξόπουλος.

Τέλος πάντων τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐνῷ ἐπηγαίναμεν εἰς Στρέζοβαν ζητοῦντες τὸν Γιάννην Ἀλεξόπουλον ὡς κλεπταποδόχον, ἐρχόμενοι εἰς τὴν θέσιν Λούστραν παρατηροῦν οἱ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν μου στρατιῶται καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπερνούσαμεν δάση εἶδαν εἰς ἐκεῖνο τῆς Λούστρας τὸν εἰρημένον Ἀλεξόπουλον νὰ φεύγῃ ταχέως, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν γνωρίσουν ὅτι ἦταν αὐτός, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀνάστημά του ἐνόμισαν ὅτι ἦτον εἷς ἐκ τῶν ληστῶν (Ἀνδροῦτζος) τὸν ὁποῖον ἠκολούθησαν οἱ στρατιῶται κατ' ἴχνος διὰ νὰ τὸν συλλάβουν, φωνάζοντες συγχρόνως πολλὰς φορὰς διὰ νὰ σταθῇ, αὐτὸς ὅμως πολὺ περισσότερον ἔφευγε. Τέλος ἐμακρύνθη τόσον, ὥστε ἂν θεληματικῶς ρίξῃ τις ἑκατὸν τουφέκια δὲν θὰ εὐτυχήσῃ βέβαια.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἶδον ὁ εἰρημένος Γεώργιος Παπαδαῖος ὅτι ἔμελλε νὰ φύγῃ, διὰ νὰ τὸν φοβίσῃ περισσότερον τοῦ ἔρριψεν ἓν τουφέκι, τὸ ὁποῖον κατὰ δυστυχίαν τὸν εὗρε καὶ ἐφονεύθη, μολονότι δικαίως τὸ ἔπαθε καθ' ὃ κλεπταποδόχος καὶ συνεργὸς τῆς ληστείας, ὕστερα τὸν ἐπλησιάσαμεν καὶ εἴδαμεν ὅτι δὲν ἦτο ὁ νομισθεὶς Ἀνδροῦτσος, ἀλλὰ ἦτον ὁ Γιαννης Ἀλεξόπουλος, διὰ τὸν ὁποῖον ἐπηγαίναμεν.

Διὰ τὸν θάνατον λοιπὸν τούτου ἐσύλαβον τὸν Γ. Παπαδαῖον, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἐπάρχου Κυναίθης καὶ τὸν ἐπῆγαν διὰ νὰ δικασθῇ ὡς φονεύς. Ὅθεν, ἐὰν διὰ ταῦτα μέλλει ὁ ρηθεὶς νὰ πέσῃ εἰς τὴν εὐθύνην τοῦ νόμου καὶ καταδικασθῇ, κρίνω ἄξιον, καθ' ὃ ἀρχηγὸς αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης νὰ προσαφθῇ πρὸς ἐμὲ ἡ ποινὴ αὕτη, ὅστις διαταγμένος κινοῦμαι διὰ τὴν ἐξά-

λειψιν τῶν κακούργων τούτων, ἂν ὅμως αὐτὸς καταδικασθῇ διὰ τὸ τοιοῦτον, ἀπορῶ πῶς θὰ ἐξαλειφθῇ ἡ ληστεία.

Ταῦτα θέτων ὑπ' ὄψιν σας, Κύριε Ἀρχηγέ, παρακαλεῖσθε νὰ ἐνεργήσητε νὰ δέοντα(1)...

Ἦθος ἀδαμάντινον, ἀποφασιστικότης ἀνεξάντλητος, κρίσις καὶ ἀντίληψις «παλληκαριοῦ», ὑφιστάμενοι καὶ δύναμις εἷς συρφετός, ὃν ἀποκαλεῖ στρατόν, συνείδησις περὶ καθήκοντος ὑπέροχος.

Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Χωροφυλακῆς, φθίνοντος τοῦ ἔτους 1833, καταμετρᾶται ἱκανὸς ἀριθμὸς συλληφθέντων καὶ ἐξοντωθέντων ληστῶν, ἀλλὰ τὴν Ἀχαϊοήλιδα καὶ Ἀρκαδίαν ἐτρομοκράτει ἡ ληστοσυμμορία τῶν ἀδελφῶν Χονδρογιανναίων, περὶ ὧν ποιεῖται μνείαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ του ὁ Βρονικόφσκυ, εἰς δὲ τὴν ὑπόλοιπον Πελοπόννησον ὁ Κοντοβουνήσιος μὲ τὴν συμμορίαν του ἐλεηλάτει.

Ἐκτὸς τούτων οἱ οἰωνοὶ τοῦ ἀρχομένου ἔτους 1834 προέλεγον τὴν ἐπιδείνωσιν τῆς καταστάσεως, διότι ἐξ ὅλων τῶν σημείων ἔφθανον οὐχὶ εὐχάριστοι εἰδήσεις, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς δὲν εἶχε συμπληρωθῆ λόγω ἀπροθυμίας προσελεύσεως ὑποψηφίων.

Τακτικὸς Ἑλληνικὸς στρατὸς δὲν εἶχε δημιουργηθῆ, Χωροφυλακὴ πολὺ μικρᾶς δυνάμεως καὶ ἐναπέμεινεν ὡς κάπως ὑπολογίσημος δύναμις ἡ τοιαύτη τοῦ Βαυαρικοῦ στρατοῦ, ἥτις ὡς προείπομεν ἦτο ἐκ τῶν πραγμάτων ἀκατάλληλος διὰ τὴν δίωξιν τῆς ὁσημέραι ἀνδρουμένης ληστείας.

Ἡ Ἀντιβασιλεία διὰ τῆς αἴγλης τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν γραμματέως Ι. Κωλέττη ἐζήτησε προπαγάνδαν ὑπὲρ κατατάξεως εἰς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ ὁ Κωλέττης ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Νομάρχας.

Πρὸς

Τοὺς κατὰ τὸ Βασίλειον Νομάρχας

Μ' ὅλον ὅτι κατὰ καιροὺς δὲν ἐλείψαμεν νὰ παραστήσωμεν εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν διαλυθέντων ἐλαφρῶν σωμάτων τὸ ἔντιμον καὶ κοινοφελὲς στάδιον, τὸ ὁποῖον ἠνοίχθη εἰς τοὺς ὑπηρετήσαντας τὴν πατρίδα στρατιώτας, διὰ νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, δὲν λείπομεν μ' ὅλον τοῦτο καὶ διὰ τῆς παρούσης νὰ σᾶς προσκαλέσωμεν νὰ γνωστοποιήσητε εἰς ὅλους τοὺς ἐντὸς τοῦ Νομοῦ σας στρατιωτικοὺς ὅτι διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Σώματος τῆς χωροφυλακῆς ἠνοίχθη δρόμος εἰς τοὺς ὅσοι ἐξ αὐτῶν θέλουν ὑπηρετεῖ τὴν πατρίδα καὶ νὰ πορίζωνται ἐκ τούτων τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὅτι ἀπὸ αὐτοὺς ἐξαρτᾶται νὰ δώσουν πέρας εἰς τὴν δυστυχίαν των, καταγραφόμενοι εἰς τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὅτι τέλος πάντων εἰς μάτην περιμένουν νὰ γίνῃ νέος διοργανισμὸς ἐλαφρῶν στρατευμάτων, διότι ὁ τοιοῦτος δὲν θέλει λάβει χώραν ποτέ, θέλετε δὲ σπεύσει καί, ὑμεῖς νὰ τοὺς δώσητε νὰ ἐννοήσουν τὰ ἀληθῆ συμφέροντά των καὶ νὰ τοὺς προτρέψητε, παραιτοῦντες τὰς ματαίας ἰδέας, νὰ ταχύνουν τὴν κατάταξίν των, εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωρ)κῆς, διότι τοῦτο εἶναι τὸ μόνον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου δύνανται καὶ τὰς χρείας των νὰ θεραπεύσωσιν ἐντίμως καὶ τὰς περὶ αὐτῶν προσδοκίας τῆς Α.Μ. νὰ δικαιώσωσιν.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 29 Ἰανουαρίου 1834 Ὁ Γραμματεὺς Ι. Κωλέττης

(1) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

Τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ἡ ἐφημερὶς «Σωτὴρ» συνώδευσεν διὰ τοῦ ἀκολούθου προτρεπτικοῦ καὶ ἐπαινετικοῦ διὰ τὴν Χωροφυλακὴν σχολίου (2).—

«Δὲν νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ σχολιάσωμεν τὴν ἀνωτέρω διαταγήν τοῦ κ. Γραμματέως μας. Ὁμιλεῖ ἀφ' ἑαυτῆς ἀρκετὰ εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι πραγματικῶς ἀπέδειξαν εἰς ὅλου τοῦ ἀγῶνος μας τὸ διάστημα ὅτι προτιμοῦν τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς πατρίδος των ἀπὸ τὴν ἰδίαν των ζωήν. Τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς εἶναι τὴν σήμερον σῶμα ἐθνικόν, τὸ στήριγμα τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους καὶ ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις τῶν Νόμων. Ὁ μισθὸς τῶν σημερινῶν χωροφυλάκων ὑπερβαίνει κατὰ τὸ ἓν τρίτον τὸν μισθὸν τοῦ παλαιοῦ στρατιώτου, ἐκτὸς τῆς ἐνδυμασίας, ἥτις δίδεται κατὰ πρῶτον δωρεὰν εἰς ἕκαστον (3)».

Γνωρίζομεν ἤδη ἀπὸ τὸν Μάουρερ ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Σώματος οὔτε τὸν Ἰούνιον 1834 δὲν εἶχεν συμπληρωθῆ καὶ παρὰ ταῦτα εἴδομεν τὴν συμβολὴν τῶν ἀνδρῶν τούτου κατὰ τὰς ἐξεγέρσεις τῆς Μάνης, τῆς Μεσσηνίας, τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς Τήνου, ἔνθα ἐνεγράφησαν αἱ πλέον ἄρισται ὑποθῆκαι ὑπὲρ τῆς τάξεως δι' ἀρκετῶν θυμάτων ἀλλὰ καὶ δ' ἱκανῶν ἡρωϊκῶν πράξεων.

Πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν ἐξαιρετικῶν ὑπηρεσιῶν, πιθανῶς δὲ καὶ πρὸς δημιουργίαν ἑλκυστικοῦ κλίματος, ἐξεδόθησαν δύο Β.Δ. περὶ ὑλικῶν περιποιήσεων πρὸς τοὺς ἐγγάμους ἄνδρας τοῦ Σώματος, ἅτινα συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν ἀπὸ 30 Αὐγούστου δηλοποίησιν τῆς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματείας, ὡς ἀκολούθως:

Η ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Δηλοποιεῖ ὅτι (4)

Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, διὰ διατάγματος τῶν 4) 16 Ἰουνίου καὶ 23 Ἰουνίου (4 Ἰουλίου) τοῦ τρέχοντος ἔτους εὐηρεστήθη νὰ διατάξῃ τ' ἀκόλουθα:

«Διὰ ν' ἀνταμείψωμεν τὰς προτέρας ἐκδουλεύσεις τῶν εἰς τὸ Σῶμα τῆς χωρ)κῆς κατατεταγμένων ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, καὶ διὰ νὰ δώσωμεν δείγματα τῆς εὐχαριστήσεώς μας διὰ τὰς μέχρι τοῦδε ὑπηρεσίας των, διατάττομεν:

«Οἱ ἔγγαμοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται τοῦ σώματος τούτου, οἵτινες ὑπηρέτησαν ἐντίμως κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, κατετάχθησαν μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου (12 Σ)βρίου) τοῦ τρέχοντος ἔτους, καὶ ἔδειξαν καὶ ἤδη καλὴν διαγωγήν, α) θέλουν λάβει πλησίον τῶν ἐπισταθμεύσεών των, ἢ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα διατρίβουν αἱ οἰκογένειαί των, πρὸς τὸ παρὸν δύο στρέμματα ἀκαλλιεργήτου πλὴν ἐργασίμου γῆς ἐκ τῶν ἐθνικῶν διὰ νὰ ἐγείρωσιν οἶκον, καὶ καλλιεργήσωσι κῆπον πρὸς ἐνοίκησιν τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ 703 γραμμὰς ἀλεύρου καθ' ἑκάστην

---

(2) Ἡ ἐφημερὶς αὕτη προσέκειτο εἰς τὸν Κωλέττην.

(3) Ἡ περὶ δωρεὰν στολῆς πληροφορία δὲν εἶναι ὀρθή, ἀλλ' ἐχορηγεῖτο κατὰ τὸ σύστημα ὅπερ ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω.

(4) Α. Πετσάλη σελ. 261.

δι' ἕκαστον ἄτομον τῆς οἰκογενείας. 6) τὴν αὐτὴν ἀπολαβὴν θέλουν ἔχει καὶ οἱ χηρεύσαντες διὰ τὰ τέκνα των (5).

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 30 Αὐγούστου) 11 Σ)βρίου 1834».

Ὡς προανεφέραμεν αἱ ληστοσυμμορίαι τῶν Χονδρογιανναίων, τοῦ Κουντοβουννησίου καὶ ἄλλων μικροτέρας φήμης ληστάρχων ἐλυμαίνοντο καὶ ἐτρομοκράτουν τὴν Πελοπόννησον, τὴν δὲ Στερεὰν Ἑλλάδα ηὐλάκωνον δι' αἱματηρᾶς καὶ ἀφαιμακτικῆς δράσεως ληστοσυμμορίαι καὶ λησταί, ἔχουσαι κυρίως ὡς ὁρμητήριόν των τὸ τουρκικὸν ἔδαφος καὶ ἀκτῖνα δράσεως μέχρι καὶ τῶν βορείων παραλίων τῆς Πελοποννήσου. Ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ ἄλλοι στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ ἐγκάθειρκτοι ἀνέμεινον τὴν δίκην, οἱ Μανιᾶται δὲν ἐπλήρωνον φόρους καὶ τὸ ρεῦμα τῆς κατὰ τῆς Ἀντιβασιλείας δυσαρεσκείας ὁσημέραι ἐξογκοῦτο.

Ἔναντι αὐτῆς τῆς τραγικῆς καταστάσεως ἐν τῇ ἐρειπωμένῃ Ἑλλάδι περιέτρεχον σπασμωδικῶς, πρὸς ἐπιβολὴν τῆς τάξεως, διάφορα σώματα ἀτάκτων, λόχοι Βαυαρῶν καὶ οἱ στρατολογούμενοι τοπικῶς ἐθνοφύλακες, ἐναπέμεινε δὲ ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ συστηματικὴ συνεχὴς δραστηριότης τῆς ὀλιγαρίθμου καὶ ἀνὰ τὴν χώραν ἐγκατεσπαρμένης χωροφυλακῆς, τόσον διὰ τὴν παροχὴν συνδρομῆς εἰς τὰς λοιπὰς ἀρχὰς ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν μετὰ πνεύματος συνέσεως καὶ μακρὰν ἀκροτήτων καὶ παρανομιῶν τῆς ληστρικῆς δράσεως.

Παρὰ τοὺς διαληφθέντας ἐν τοῖς πρόσθεν λόγους ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ὀθωνείου περιόδου οἱ κάτοικοι στρατολογούμενοι ὡς Ἐθνοφύλακες — Πολιτοφύλακες ἐναντίον τῶν ληστῶν ἐπεδείξαντο προθυμίαν καὶ ζῆλον, σοβαρῶς εἰσφέραντες. Ἴσως νὰ ἀπετέλεσε καὶ τοῦτο ἓν τμῆμα τῆς ἐξάρσεως τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος λόγω τῶν στηριχθεισῶν ἐλπίδων πρὸς τὸν Βασιλέα, δι' ὃ καὶ εὐθὺς ὡς αἱ ἐλπίδες ἤρξαντο διαψευδόμεναι, σένεπεία τῶν ἀσυνέτων πράξεων καὶ ἐκδηλώσεων τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐξέλιπον καὶ τὰ ὡραῖα ἐρείσματα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ διότι ἐν τῷ μεταξύ, συνεχιζομένων τῶν στρατολογικῶν προσπαθειῶν, ηὐξάνετο ἡ δύναμις τῆς χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας οἱ ἀξιωματικοὶ βαθμιαίως ἀπέκτων εὐκρινεστέραν συνείδησιν καὶ ἀντίληψιν περὶ τῶν ἔργων τῆς ἀποστολῆς των, διαπιστοῦμεν, ἐκ τῶν ἀναφορῶν τῶν διαφόρων Μοιραρχιῶν, ὅτι ἀπὸ τῶν μέσων 1834 ἤρξατο περιοριζομένη σοβαρῶς ἡ παρὰ τῆς χωροφυλακῆς χρησιμοποίησις πολιτῶν, εἰμὴ εἰς ἐξαιρετικῶς ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας ἀνάγκας.

Ἡ συμβολὴ τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὴν καταστολὴν τῶν ἐξεγέρσεων Μάνης καὶ Μεσσηνίας ἐνεφάνισε πληρέστερον πρὸ τῶν ὀμμάτων Κυβερνήσεως καὶ λαοῦ ποίαν ἀξίαν θὰ εἶχε μία καλῶς ὀργανουμένη χωροφυλακή, ἐὰν δὲ εἰς τοῦτο προστεθῶσι καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὸν κατὰ τῆς ληστείας ἀγῶνα κατὰ τὸ Α΄ ἑξάμηνον 1834 ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου ὅλων τῶν ἄλλων τομέων δραστηριότητος τοῦ Σώματος παρέχονται τὰ κριτήρια ἐφ' ὧν ἐστηρίχθησαν οἱ περὶ χωροφυλακῆς ὕμνοι τοῦ Μάουρερ, περὶ ὧν ἤδη διελάβομεν.

Τὸν Νοέμβριον 1833 εἶχεν ἐπιτύχει ἡ χωροφυλακὴ τὴν ἐξόντωσιν 14 ληστῶν,

---

(5) Εἰς τὴν ἐφημερίδα Σωτὴρ τῆς 14-6-1834 εἶχε δημοσιευθῆ τὸ πρῶτον τῶν μνημονευμένων διαταγμάτων, ἀλλὰ περιεῖχεν ἀτελείας.

ἐξ ὧν ἑπτὰ εἶχε ζωγρήσει παρὰ τὴν Δωρίδα, κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τοῦ ἐπακολουθήσαντος χειμῶνος δὲν ὑπάρχουσιν στοιχεῖα ἐπιτυχοῦς δραστηρριότητος. Τὴν 26 Μαΐου 1834 εἰς Γερολιθάρι τῆς Παρνασῖδος ἡ χωροφυλακὴ ἐν συμπράξει μετὰ δυνάμεως Ἐθνοφυλακῆς εἰς μίαν καὶ μόνην συμπλοκὴν ἐξόντωσεν 3 λῃστάρχους καὶ 8 λῃστάς. Τὸ ἄγγελμα προεκάλεσεν ἐξαιρετικὴν χαράν, ἐντύπωσιν καὶ ἀνακούφισιν. Περὶ τοῦ σημαντικοῦ τούτου γεγονότος σχετικὴ τυγχάνει καὶ ἡ κατωτέρω παρατιθεμένη ὑπ' ἀριθμ. 144 ἀπὸ 9)21 Αὐγούστου 1834 ἀναφορὰ τῆς Μοιραρχίας Φθιώτιδος.

Ἐν Πελοποννήσῳ ἐξελίχθησαν τὰ στασιαστικὰ γεγονότα τοῦ 1834 παρὰ ταῦτα οὐδέποτε ἡ χωροφυλακὴ ἐμείωσε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας δραστηριότητά της.

Ἀναμφιβόλως αἱ ἐκ τῶν στάσεων καὶ ἐξεγέρσεων ἐπιπτώσεις ἐπήνεγκον βαρύτατα πλήγματα κατὰ τῶν προσπαθειῶν καὶ ὄχι μόνον ἀνεχαίτισαν τὰς ἐπιδιώξεις ἀλλὰ καὶ σημαντικῶς προσηύξησαν τοὺς καταδιωκομένους καὶ τὸν κύκλον ἐργασιῶν.

Παρὰ ταῦτα οἱ ὑπέροχοι ἐκεῖνοι ἡγήτορες τῆς χωρ)κῆς ἠγωνίζοντο μὲ συνέπειαν καὶ πίστιν. Παραθέτομεν ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἀπὸ 3.9.1834 ἐκθέσεως πεπραγμένων τοῦ Δ) τοῦ Μοιραρχίας Ἀρκαδίας Δεληγεώργη, ἐξ οὗ καταφαίνονται ἡ ἀταραξία καὶ ἡ συνέπεια τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐκείνου, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος εἶχεν οὗτος σκληρῶς δοκιμασθῇ καὶ ταλαιπωρηθῇ. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀποτελεῖ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ὑπόδειγμα χρηστῆς καὶ δικαίας διοικήσεως καὶ ἀληθοῦς πνεύματος δικαιοσύνης.

> «Οἱ κύριοι ὑπομοίραρχοι, μὲ ὅλην τὴν ὑπακοὴν καὶ δραστηριότητα ἔδειξαν ἀμέτρητον ζῆλον πρὸς καταδίωξιν τῶν λῃστῶν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς κοινῆς ἀσφαλείας.
>
> Οἱ ἐνωμοτάρχαι τῆς 3ης, 13ης καὶ 23ης ἐνωμοτιῶν, ἀκολουθοῦντες με εἰς τὴν κατὰ τῶν λῃστῶν Χονδρογιανναίων ἐκστρατείαν, ἔδειξαν δραστηριότητα καὶ ἀνδρείαν. Μάλιστα ὁ ἐνωμοτάρχης τῆς 13ης ἐνωμοτίας Σπυρίδων Γιαννακόπουλος, ἐνεδρεύων κατὰ τῶν λῃστῶν Χονδρογιανναίων τὴν 20 Ν)βρίου 1833 μετὰ τῶν χωροφυλάκων Χρήστου Πέτροβα, Νικολάου Δημητρίου, Χρήστου Βάγια, Νικολάου Λανετὰ καὶ Ἀθανασίου Κωνσταντίνου, ἐπλήγωσαν ἕναν ἐξ αὐτῶν. Τὴν δὲ 19 Ἰανουαρίου ἐδόθη εἰς τὴν Μοιραρχίαν αἴτησις ὅτι ἐφάνησαν τρεῖς λῃσταὶ μετὰ τοῦ λῃστοῦ Θεοφάνους Πίκολου. Ἀμέσως ἐκινήθησαν καὶ συνέλαβον αὐτούς, ὁ δὲ ῥηθεὶς ἐνωμοτάρχης Γιαννακόπουλος, εὑρεθεὶς μετ' ἀποσπάσματος εἰς τὴν θέσιν Κιβαρίου συνέλαβε ζῶντα ἕνα δραπετεύσαντα λῃστήν.
>
> Εἰς τὴν ἐκστρατείαν, ἡ ὁποία ἔγινεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ὀλυμπίας κατὰ τοῦ λῃστοῦ Κοντοβουνήσιου, οἱ ἐνωμοτάρχαι καὶ χωροφύλακες τῶν τριῶν ἐνωμοτιῶν συνέλαβον πολλοὺς ὀπαδοὺς τοῦ λῃστοῦ Μπαλιανᾶ.
>
> Μετὰ ταῦτα διαταχθεισῶν τῶν ἐνωμοτιῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας, τῆς μὲν 3ης εἰς τὴν Δημητσάναν, τῆς 13ης εἰς Λεοντάρι, τῆς 23ης εἰς Ἄστρος καὶ τῆς 33ης εἰς Τρίπολιν καὶ σχηματισθέντων τῶν μεταβατικῶν σωμάτων (6), διω-

---

(6) Πρόκειται περὶ τῶν σωμάτων κατὰ τῶν ἐν Μάνῃ καὶ Μεσσηνίᾳ ταραχῶν καὶ τῶν ἐξ ἐθνοφυλακῆς ἀποσπασμάτων διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

ρίσθησαν ἐπικεφαλῆς αὐτῶν χωροφύλακες, οἵτινες ἐκτέλεσαν τὰ αὐτὰ χρέη μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν, δείξαντες παραδείγματα τιμιότητος καὶ εὐταξίας.

Κατὰ τὴν 29ην Ἰουλίου 1834 ὁ ἐνωμοτάρχης εἰς τὴν Κυνουρίαν Ι. Ἠλιάδης, διὰ διαταγῆς τοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ὑπομοιράρχου Κου Δημακοπούλου, ἐπολιόρκησε τὴν οἰκίαν τοῦ ληστοῦ Κυριάκου Δημητρίου, φονεύσας τὸν ληστήν. Τὴν δὲ 31 Ἰουλίου ἐσυλλήφθη παρὰ τοῦ ἰδίου Ἠλιάδου ζῶν ὁ ληστὴς Γεώργιος Μεϊντάνης, ὅστις ἀπεστάλη εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς ἐπικρατείας».

Ἀξιόλογον γεγονὸς διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐξελίξεως καὶ ὀργανώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀπετέλεσε ἡ κατὰ τὴν 10 Ἰανουαρίου 1834 δημοσίευσις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, μέχρι δὲ τῆς ἐποχῆς τῆς ἰσχύος τούτου ἴσχυον αἱ διατάξεις τοῦ Β.Δ. τῆς 9 Φεβρουαρίου 1833, δι' οὗ εἶχον τεθῆ «Νομοθετικοὶ ὅροι περὶ τιμωρίας τῶν κατὰ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας ἐγκλημάτων καὶ σφαλμάτων», εἰς οὓς ὑπήγοντο κυρίως οἱ παρανόμως ὁπλοφοροῦντες, οἱ ἐγείροντες στάσεις, οἱ ἄνευ ἀδείας στρατολογοῦντες, οἱ διατηροῦντες στρατὸν μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἀτάκτων, οἱ πειραταί, οἱ ἀπελευθεροῦντες φυλακισμένους κλπ. Πλὴν τούτων ἐτίθεντο διὰ Β.Δ. εἰς ἐνέργειαν καὶ τὰ στρατοδικεῖα κηρυσσομένου στρατιωτικοῦ Νόμου.

Διὰ τοὺς Α΄ τάξεως ληστὰς (ἐπικεκηρυγμένους) καὶ Β. τοιούτους (πρωταιτίους μετ' ἐγκλημάτων) προβλέπετο ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, ἥτις ἐξετελεῖτο διὰ λαιμητόμου (ΓΚΙΛΛΟΤΙΝΑ), μέσον ὅπερ ἴσχυσεν μέχρι τοῦ 1910. Ὁ Χρ. Νέζερ (7) ἀφῆκεν μίαν λεπτομερῆ περιγραφὴν τῆς πρώτης χρησιμοποιήσεως ἐν Ἑλλάδι κατὰ μῆνα Μάρτιον 1834 τῆς λαιμητόμου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρὸ τριμήνου συλληφθέντων καὶ καταδικασθέντων ἐννέα ληστῶν.

Ἡ λαιμητόμος μετὰ τῶν δημίων ἥδρευεν εἰς Ναύπλιον, μὴ μεταφερθεῖσα εἰς Ἀθήνας, καὶ μετεφέρετο μᾶλλον πρὸς παραδειγματισμὸν εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις, ἀλλ' ὡς ἐπιλέγει ὁ Νέζερ «τὸ ἀποτέλεσμά της ἦτο κακόν, διότι ἡ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπιβληθεῖσα ποινὴ δὲν κατέστησε σεβαστὸν τὸ δικαστήριον, ἀποτυχοῦσα τελείως τοῦ σκοποῦ της». Ἀναφέρει ὁ Νέζερ τὴν σκηνὴν χρησιμοποιήσεως ἐν Μεσολογγίῳ τῆς Γκιλοτίνας καὶ ἐκθέτει ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν περίπτωσιν ἐκλήθησαν καὶ πάλιν οἱ χωροφύλακες ἵνα προσαγάγωσι κλειθροποιὸν διὰ νὰ λύσῃ τὰς χειροπέδας τῶν κακούργων, διότι εἶχον ἀπωλεσθῆ αἱ κλεῖδες.

Ὁ αὐτὸς Νέζερ εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον ΚΣΤ, ἀφοῦ τονίζει ὅτι οἱ ἀντιπολιτευόμενοι ἐχρησιμοποίουν τὰς ληστρικὰς συμμορίας, δίδει μίαν εἰκόνα τῶν φιλοτίμων μὲν πλὴν ἀκάρπων προσπαθειῶν τῶν ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας χρησιμοποιηθέντων καπετανάτων τοῦ Χατζηχρήστου καὶ Γρίβα ἵνα πλήξωσι τὴν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον ληστείαν κατὰ τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος 1834.

Αὐτόθι ἐπίσης ἀποφαίνεται ὁ Βαυαρὸς ἐκεῖνος ἀξιωματικὸς καὶ ἀντικειμενικὸς παρατηρητὴς ὅτι «... ἡ πεῖρα εἶχε διδάξει ὅτι ὁ τακτικὸς στρατὸς δυσκόλως ἠδύνατο ν' ἀνταπεξέλθῃ ἐναντίον τῶν ληστῶν», εἰς ἐπίρρωσιν δὲ τῆς γνώμης του ταύτης ἀναφέρει ἀρκετὰ περιστατικὰ ἐκ τῆς δράσεως τοῦ λόχου του ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας καὶ παρέχει ἱκανὰς πληροφορίας περὶ τῆς ἀσκουμένης ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς ἐπαγρυπνήσεως. Οὕτω διηγεῖται τὰ περὶ συνεργασίας του μετὰ ἐνωμοτίας χωροφυ-

---

(7) Ἀπομνημονεύματα Κεφ. ΚΓ΄ σελ. 136-140. Οἱ στρατιωτικοὶ ἐτυφεκίζοντο.

λακῆς κατὰ ληστοσυμμορίας παρὰ τὸν Ἀσπροπόταμον (8) κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον 1834, κυρίως ὅμως, ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς πορείας τοῦ μετὰ 35 ἀνδρῶν τὴν 26-12-1834 ἀπὸ Μύτικα εἰς Σκάλαν Βονίτσης καὶ Βόνιτσαν, παρέχει στοιχεῖα καὶ πληροφορίας λίαν ἐνδιαφερούσας διὰ τὴν δρᾶσιν καὶ ἀντίληψιν περὶ καθήκοντος τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφηγεῖται, εἶχεν σταθμεύσει μετὰ τῆς δυνάμεώς του εἰς ὑπήνεμον βραχῶδες σημεῖον τῆς πορείας του δι' ἀνάπαυσιν καὶ λῆψιν φαγητοῦ ἔνθα περιεκυκλώθη ὑπὸ 20μελοῦς ληστρικῆς συμμορίας καὶ ἡ θέσις του εἶχεν ἀποβῆ δεινή, ὅτε γράφει, «ἰδοὺ ὅμως μᾶς ἦλθεν ἀπροσδόκητος ἐπικουρία. Πλησίον τῆς ἄκρας τῶν βράχων, ἐκεῖ ὅπου ἡ ὁδὸς κατήρχετο πρὸς τὸ χάνιον, ἐφάνησαν τέσσαρες ἔφιπποι χωροφύλακες καὶ κατόπιν ἀπ' αὐτοὺς ὀκτὼ πεζοί. Ἡ βοήθεια εἰς τὴν ἀνάγκην ἐκείνην μᾶς ἐνεθάρρυνεν καὶ προηλάσαμεν ταχέως. Οἱ λησταὶ ἔστρεψαν τὰ νῶτα, ταχέως δὲ καὶ ὡς αἴγαγροι πηδῶντες ἀπὸ βράχο εἰς βράχον, ἀνῆλθον εἰς τὰ ὄρη, μερικοὶ δὲ δὶς ἐστάθησαν διὰ νὰ πυροβολήσουν τοὺς καταδιώκοντας ἐφίππους χωροφύλακας.

«Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι μετ' ὀλίγον παρήτησαν τὴν καταδίωξιν, διότι ὅσον ἀνήρχοντο εἰς τοὺς κρημνούς, τόσον τὸ ἔδαφος ἐγίνετο δύσβατον διὰ τὰ κτήνη των. Τότε ἠνώθησαν μαζί μας, καὶ μᾶς εἶπον ὅτι ἀκούσαντες τὸ πῦρ τῶν ὅπλων μας, ἐξῆλθον ἀμέσως τοῦ χανίου, ὅπου ἐστάθμευον διὰ νὰ ἴδουν τί συμβαίνει (9)». Εὐθὺς κατωτέρω διηγεῖται ὅτι ἐκ τοῦ χανίου τοὺς ἐσυνώδευσεν διὰ λόγους ἀσφαλείας ἐκ τῶν ληστῶν δύναμις 15 χωροφυλάκων.

Ἐκ τῶν περιστατικῶν τούτων ἀποδεικνύεται ἡ πρὸς τὸν κίνδυνον ἔφεσις καὶ ἡ πρὸς τὸ καθῆκον προσήλωσις τῶν ἀνδρῶν χωροφυλακῆς. Τέσσαρες ἔφιπποι χωρ)κες κατεδίωξαν 20μελῆ ληστρικὴν συμμορίαν, ἥτις εἶχε φέρει πρὸ ἀδιεξόδου 36 ἄνδρας τακτικοῦ Βαυαρικοῦ στρατοῦ.

Ἵνα μὴ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν ἐξαιρετικὸν Νέζερ μεταφέρομεν ἐνταῦθα καὶ μίαν νέαν, ἀτυχῆ πλέον, συνεργασίαν του μετὰ τοῦ Ὑπομοιράρχου Γρίβα. Ὁ Γρίβας ἦτο διοικητὴς μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος ἐκ χωροφυλάκων καὶ ὀροφυλάκων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον καὶ δύο χωροφύλακες συγχωριανοὶ τοῦ δρῶντος λῃστάρχου Στράτου, οἵτινες ἔσχον πληροφορίας περὶ τῆς κινήσεως τοῦ λῃστάρχου καὶ εἶχον ὑποσχεθῆ τὴν σύλληψίν του. Τοῦτο ὁ Γρίβας ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τῆς Δ)σεως ἐν Μεσολογγίῳ ἥτις διέταξε τὸν ἐν Βονίτσῃ ἑδρεύοντα Νέζερ ἵνα τιθέμενος ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ τμήματος Γρίβα καὶ Βαυαρῶν κινηθῇ πρὸς σύλληψιν τοῦ λῃστάρχου. Ἐνταῦθα παρατηρεῖ ὁ Νέζερ τὸ ἀψυχολόγητον τῆς Ἀντιβασιλείας νὰ θέτῃ ἐπικεφαλῆς τοὺς Βαυαροὺς ἀξιωματικοὺς κατὰ τὴν μεθ' Ἑλλήνων συνεργασίαν.

Ὅταν μετ' ἐπίπονον πορείαν ἔφθασαν εἰς Χάνι Γραβιᾶς οἱ δύο ἀξιωματικοὶ μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος ἀντισαγγελέως Ράλλη εἰσῆλθον εἰς τὸ Χάνι, ἀφ' οὗ διέταξαν τοὺς ἄνδρας των ν' ἀναπαυθῶσιν εἰς τὸν περίβολον τοῦ χανίου (Μάρτιος 1835). Δὲν παρῆλθεν ὅμως ἀρκετὴ ὥρα καὶ ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰς κλιτεῖς τοῦ ὑπερκειμένου ὄρους, 20 ἱππεῖς καὶ 60 πεζοὶ μὲ στολὰς ὀροφυλάκων κατευθυνόμενοι πρὸς τὸ χάνι, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσῆλθεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τμήματος τούτου φέρων στολὴν καὶ δια-

---

(8) Αὐτόθι σελ. 171-172.

(9) Αὐτόθι σελ. 175-176.

κριτικὰ ἀντισυνταγματάρχου. Τῷ ἀπένειμον τὸν ὀφειλόμενον χαιρετισμόν, συνέπιον μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν κατευόδωσαν κατὰ τὴν μετά τινα ὥραν ἀναχώρησιν, ὁπότε ἐπληροφορήθησαν παρὰ τοῦ Πανδοχέως ὅτι ὁ Ἀντισυνταγματάρχης ἦτο ὁ λήσταρχος Σωτήριος Στράτος μετὰ τῆς συμμορίας του.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1834 βλέπομεν τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα νὰ στενάζῃ ὑπὸ τὸ πέλμα πολυπληθῶν ληστοσυμμοριῶν, ἀρχηγοὶ τῶν ὁποίων ἀναφέρονται οἱ Χοσάδας, Καλαμάτας, Τζιμογιάννης κλπ. καὶ τοὺς κατοίκους ν' ἀπευθύνουν ἀπεγνωσμένας ἐκκλήσεις πρὸς τὴν κυβέρνησιν καὶ τὰς ἀρχὰς ἵνα τοῖς παρασχεθῇ προστασία.

Μεταξὺ τῶν τοιούτων ἐκκλήσεων καὶ τῶν ἐν ταῖς ἐφημερίδαις σχολίων εἶναι λίαν ἐκφραστικὴ ἡ τῶν κατοίκων Ἀρτοτίνης Δωρίδος.

Πρὸς τὸν Βασιλικὸν Ἔπαρχον Δωρίδος,

Ταύτην τὴν στιγμὴν μᾶς ἦρθεν ἡ εἴδησις ἀπὸ τὸν ὁδηγὸν τοῦ Κραβάρου καὶ μᾶς γράφει ὅτι εὐγῆκαν οἱ λησταὶ Τρίτη ξημερώματα εἰς τοῦ Βλαχλιώτη Καλτσοδημάκης, Μαρανδίτης (10), Καλαμάτας καὶ πολλοὶ ἄλλοι, συμποσοῦντας ἕως τριακόσιοι νομάτοι, καὶ ἀφοῦ εὐγῆκαν ἐκεῖ ἐσκότωσαν καὶ δύο Ἀμπλιανίτες. Αὐτοὶ ἔχουν μαζί τους καὶ μπαϊράκια καὶ μᾶς εἶπαν διὰ λόγου ἀπὸ Γαρδίκι, ποῦ ἦρθεν ἕνας Ἀρτοτινός, ὅτι ἐπολέμησαν εἰς τὴν Καροπούλαν ἐπροχθὲς καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐπέρασαν καὶ εὐγῆκαν αὐτοῦ.

Λοιπὸν δὲν εἶναι χρέος νὰ σοῦ γράψωμεν ὅτι αὐτοὶ τόχουν διὰ τὴν Ἀρτοτίναν καὶ καθὼς εἴμαστε χωρὶς Τζιμπιχανά, ἠμποροῦν νὰ μᾶς χαλάσουν, διὰ τοῦτο νὰ γράψῃς πρῶτον νὰ εὔγῃ ὁ Πράπας καὶ ὁ Σωτηρίας νὰ εὐγάλουν καὶ τοὺς πολίτας καὶ ἕτερον νὰ γενῇ τρόπος διὰ τζιμπιχανὰ καὶ ὅ,τι ἄλλην κυβέρνησιν γνωρίζεις διὰ νὰ μὴ μᾶς πάρουν σβάρνα καὶ μᾶς χαλάσουν καὶ ἐὰν τὸ ἐναντίον καὶ μᾶς ἔρθουν σὰ ἐδῶ, ἐμεῖς εὐγήκαμεν ὅλοι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ θὰ τοὺς καρτερήσωμεν, ὅμως νὰ μᾶς προφθάσητε καὶ μένομεν.

Στεῖλε τὸ γράμμα τοῦ Ὑπομοιράρχου ὁποῦ τὸ γράφει ὁ Νομάρχης ὅθεν εἶναι.

Ἀρτοτίνα 17 Ἰουλίου 1834

Οἱ Δημογέροντες

Ἀλέξιος Σβέρκος, Κωσταντῆς Φαουντζᾶς (11)

Ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς ληστρικῆς θυέλλης ὁ ἀνήλικος ἀκόμη Βασιλεὺς Ὄθων ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα κατὰ μῆνα Σ)βριον 1834 ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν.

Τὰς Ἀθήνας εἶχεν ἐπισκεφθῆ καὶ προηγουμένως μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μαξιμιλιανοῦ, ὅτε ἐξετέλεσε καὶ ἐκεῖνον τὸν ἀτυχῆ εἰς Σμύρνην περίπατον.

Περιειργάσθη καὶ πάλιν τὴν πόλιν καὶ δι' ἐκτάκτου ταχυδρομείου διεμήνυσεν εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν τὴν ἀπόφασίν του νὰ μεταφερθῇ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Κράτους εἰς Ἀθήνας, ἐκδοθέντος πρὸς τοῦτο τοῦ ἀπὸ 18.9.1834 Β. Δ. Τὴν ἀκολουθίαν ἀπετέλουν Ἕλληνες καὶ Βαυαροὶ ἐπίσημοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ στρατηγὸς Ι. Μακρυγιάν-

---

(10) Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρόκειται περὶ τοῦ μετέπειτα λοχαγοῦ τῆς Ὀροφυλακῆς ὅστις στασιάσας ἐν Πάτραις καὶ ληστεύσας Τράπεζαν καὶ Ταμεῖον κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν.

(11) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

νης (12) καὶ ὁ Βαυαρὸς Ἀρχαιολόγος LUDWIG ROSS ὡς καὶ ἀπόσπασμα ἐφφίππου χωροφυλακῆς. Τὰς λεπτομερείας τόσον ταύτης τῆς περιοδείας ὅσον καὶ τῶν πραγματοποιηθεισῶν μετέπειτα καὶ μέχρι τοῦ 1840 τοιούτων ἀπεθεανάτισε ὁ ROSS διὰ τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1848 ἐκδοθέντος ἔργου του «REIFEN DER KONIGS OTTO UNDER KONIGIWN AMALIA IN GRIEHENLAND» (13).

Ἡ Βασιλικὴ φάλαγξ ἀπετελεῖτο ἐξ ἑκατὸν ἵππων, ἐπικεφαλῆς καὶ εἰς τὴν οὐρὰν τῆς φάλαγγος ἐπορεύοντο ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς (14).

Ὁ λαὸς ἠγάπα τὸν Ὄθωνα, καίτοι ἐμίσει τοὺς Βαυαροὺς καὶ τὴν Ἀντιβασιλείαν, δι' ὃ καὶ οἱ κίνδυνοι παρὰ τὴν πληθὺν τῶν ληστῶν ἦσαν ὀλίγοι, παρὰ ταῦτα ὅμως ἂς ἀναλογισθῶμεν τὴν κινητοποίησιν καὶ τὴν κόπωσιν, δεδομένου ὅτι ἡ περιοδεία αὕτη διήρκεσεν ἕνα μῆνα περίπου. Παρ' οἱαδήποτε ὅμως μέτρα ἡ κακὴ κατάστασις τῶν ὁδῶν καὶ τὸ μέγεθος τῆς φάλαγγος ἠδύναντο ἄριστα νὰ ἐξυπηρετήσωσι οἱουσδήποτε σκοπούς, καὶ τοῦτο ἀπεδείχθη.

Ἀναχωρήσασα ἐκ Λεβαδείας ἡ ὅλη ἀκολουθία ἐστάθμευσεν καὶ διενυκτέρευσεν εἰς χωρίον Μάζι. Τὴν πρωΐαν συνεκεντρώθησαν τὰ μέλη τῆς ἀκολουθίας καὶ ὁ Βασιλεὺς εἴς τινα ὑπαίθριον χῶρον ἔνθα εἶχον συγκεντρωθῆ καὶ ἅπαντες οἱ κάτοικοι καὶ μετά τινας φιλοφρονήσεις ὁ Βασιλεὺς ἔδωσεν ἐντολὴν ἀναχωρήσεως, ὁπότε ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως ὁ λήσταρχος Ἠλίας Χονδρογιάννης.

Οἱ συνοδεύοντες τὸν Βασιλέα στρατηγοὶ Μακρυγιάννης καὶ Μαμούρης καὶ οἱ συνταγματάρχαι Κίτσος Τζαβέλας κ.λ.π. ἔμειναν ἄναυδοι. Ὁ ληστὴς ἐζήτησε χάριν δι' αὐτὸν καὶ τοὺς ἀδελφούς του, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς μετ' ἐξαιρετικῆς ψυχραιμίας συνέστησεν εἰς τὸν λήσταρχον νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν Ἔπαρχον Λεβαδείας, ὑποσχεθεὶς δικαστικὴν ἐπιείκειαν, διότι χάριν δὲν ἠδύνατο ν' ἀπονείμῃ (15). Ο λήσταρχος συνεμορφώθη ἀλλ' ὁ ρωμαντικὸς καὶ ἄξιος τῆς ἐποχῆς του Ἔπαρχος Λεβαδείας ἀπεποιήθη νὰ δεχθῇ τὸν λήσταρχον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἦτο σφόδρα ἀπησχολημένος μὲ τὰ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Βασιλέως!!!

Ἐκ τῆς Ἀραχώβης ὁ Βασιλεὺς ἐπραγματοποίησεν αὐθημερὸν καὶ ἐντὸς 7 ὡρῶν ἀνάβασιν καὶ ἐπάνοδον εἰς Παρνασσὸν καὶ ἐθαυμάσθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἡ ἀντοχή του, ὑπὸ τῶν ξένων δὲ ἐθαυμάσθη ἡ ἀντοχὴ τῶν Ἑλλήνων χωροφυλάκων, ὥστε ὁ ROSS νὰ γράψῃ κατόπιν: «Γερμανὸς στρατιώτης ποὺ θ' ἀνέβαινεν εἰς τέτοιο ὕψος θὰ εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀναπαυθῇ ὁλόκληρον ἡμέραν. Οἱ Ἕλληνες χωροφύλακες, μόλις ἀνέβηκαν, ρίχτηκαν σὲ χορούς καὶ σὲ τραγούδια».

Ὁ ROSS περιγράφων τὴν κατὰ Μάϊον 1840 περιοδείαν εἰς Ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν, ἔνθα καὶ πάλιν ὁμιλεῖ λίαν εὐφήμως περὶ τῶν μέτρων τῆς χωροφυλακῆς, γράφει: «Ἡ Ἑλληνικὴ χωροφυλακὴ ἀπεδείχθη πάντοτε ὡς ἓν ἐξαιρετικὸν σῶμα, καὶ πιστὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀτρόμητον καὶ ἀνθεκτικὸν εἰς κάθε εἴδους κινδύνους καὶ κοπώσεις» (16).

---

(12) Ἀπομνημονεύματα σελ. 360 καὶ αὐτόθι ὑποσημ.

(13) L. ROSS σελ. 28.

(14) Ὁ ROSS ἔγραψε ἀρκετὰ περὶ Ἑλλάδος καὶ εἰς ERINNEBURGEN UND MITTHELLUNGEN AUS GRIECHELAND (BERLIN 1863).

(15) L. ROSS αὐτόθι.

(16) Ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 183.

Λόγῳ τῆς ἐπικειμένης κατὰ τὰ ἀνωτέρω περιοδείας τοῦ Ὄθωνος ὁ Συν)ρχης Γκραγιὰρ ἐνήργησεν τὴν πρώτην περιοδείαν ὡς Ἀρχηγὸς χωροφυλακῆς κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου 1834, ἵνα σχηματίσῃ ἀντίληψιν περὶ τῆς καταστάσεως ἐπιτοπίως καὶ δώσῃ τὰς ἀναλόγους ἐμπιστευτικὰς διαταγὰς προφορικῶς πρὸς τοὺς ὑπευθύνους ἀξιωματικούς.

Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς περιοδείας ταύτης εἰσηγήθη ὅσα ἐν Κεφ. Δ. διελάβομεν, μεταξὺ τῶν ὁποίων κυρίως τὴν ἄμεσον αὔξησιν τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐγένοντο ἀποδεκτὰ μετὰ τὸ πέρας τῆς Βασιλικῆς περιοδείας καὶ τὴν μεταφορὰν τῆς πρωτευούσης εἰς Ἀθήνας ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του.

Ἐν σχέσει μὲ τὰς ἀνάγκας διὰ τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως ὁ Ὑπομοίραρχος Μιχαὴλ Γρίβας, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς χωροφυλακῆς «κατὰ τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν τοῦ Νομοῦ Φωκίδος καὶ Λοκρίδος», εἰς μίαν ἀπὸ 15)27 Ὀκτωβρίου 1834 πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἀναφοράν του περὶ κινήσεων κλπ. τῶν ληστῶν κατέληγεν ὡς ἀκολούθως: «...Τέλος πάντων ἀπεδείχθη τετραγωνικῶς, καθὼς ἐπαρετήρησε καὶ ὁ ἀρχηγὸς εἰς τὴν ἐνταῦθα περιοδείαν του, ὅτι ἡ ληστεία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ ταῦτα τὰ μέρη, ἂν δὲν ὑπάρξῃ δύναμις ἀρκετὴ ἐπὶ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς. Ὅθεν ἂς ληφθοῦν ἐγκαίρως τὰ ἀνήκοντα μέτρα διὰ νὰ ἡσυχάσῃ ἅπαξ διὰ πάντα τὸ πᾶν καὶ νὰ μὴ πάσχουν συνεχῶς οἱ ὑπήκοοι τῆς Α. Μεγαλειότητος».

Ὁ Ἄρμανσμπεργκ καὶ ὁ ὑποτακτικός του γραμματεὺς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν (Ὑπουργὸς) LESUIRE ἀντετίθετο εἰς πᾶσαν αὔξησιν δυνάμεως, πέραν ἐκείνης, δι' ἣν τελικῶς ἐξηναγκάσθησαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀξιώσεων τῶν Μανιατῶν, ἵνα οὕτω δικαιολογοῦν τὴν ἐπαύξησιν τῶν Βαυαρικῶν δυνάμεων διὰ τοὺς οὐχὶ τόσον καθαροὺς σκοπούς των.

Παρὰ ταῦτα ἡ χωροφυλακὴ ἔγραφε τὰς χρυσᾶς σελίδας τῆς ἱστορίας της, ταυτίζουσα τὴν ὕπαρξίν της μετὰ τῆς πραγματικῆς ἐννοίας ἐλευθέρου καὶ συγκεκροτημένου κράτους, ἐνῶ ἐνεφανίσθησαν καὶ κρούσματα ἀποπείρας παραγκωνισμοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν της.

Ἀνωτέρω ἐπηνέσαμεν τὸ χρηστὸν ἦθος διοικήσεως καὶ τὸ διαυγὲς πνεῦμα δικαιοσύνης τοῦ Μοιράρχου Δεληγεώργη ἐν τῇ παραστάσει τοῦ προσφερθέντος ὑφ' ἑνὸς ἑκάστου ἐκ τῶν ὑφισταμένων του ἔργου. Αἱ ἀρχαὶ αὗται ἐν τῇ διοικήσει δὲν ἔχουν θεωρητικὸν μόνον χαρακτῆρα ἀλλ' ἀποτελοῦν τοὺς θεμελίους λίθους ἑνὸς στερεοῦ καὶ ἀνθεκτικοῦ εἰς θυέλλας οἰκοδομήματος. Ἀποτελεῖ ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, ἐκτάσεως ἀναλόγου πρὸς τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν μόρφωσιν ἑνὸς **ἑκάστου**, ἡ πρὸς ἀτομικὴν ἐπίδειξιν καὶ προβολὴν προσπάθεια, ὅπως ἀποτελεῖ ἴδιον τῶν πραγματικῶς ὡρίμων καὶ λεοντοθύμων ἡ μετριοφροσύνη. Ἡ εὐγενὴς ἅμιλλα εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐξέλιξιν, ἐν ᾧ ὁ φθόνος, ἡ ἀντιζηλία καὶ ἡ προσπάθεια παραγκωνισμοῦ ἀποτελοῦν νάρκας εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα.

Ἀνωτέρω ἐποιησάμεθα λόγον περὶ τῆς ἀξιομνημονεύτου συμπλοκῆς εἰς Γερολιθάρι Παρνασσῖδος κατὰ τὴν 26η Μαΐου 1834, καθ' ἣν ὁ ἐνωμοτάρχης Κασίδογλου ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὑπ' αὐτὸν 4ης Ἐνωμοτίας καὶ δυνάμεως ἐθνοφυλάκων ἐπέτυχε τὴν ἐξόντωσιν τριῶν ληστάρχων (Τζιμογιάννη — Ραγκούζα — Κεφάλα) καὶ ὀκτὼ ἑτέρων ληστῶν. Ἡ Μοιραρχία Φθιώτιδος κατὰ τὰ κεκανονισμένα ὑπέβαλε τὴν περὶ τοῦ γεγονότος ἀναφοράν. Ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου προϊστάμενος τῶν ἐθνοφυλάκων ἦτο ὁ

στρατολογῶν αὐτοὺς Νομάρχης, ὅστις δι' ἀναφορᾶς του ἐνεφάνισε τὸ γεγονὸς ὡς ἐπίτευγμα τῶν ἐθνοφυλάκων, ὑπὲρ ὧν ἐπρότεινε καὶ τὴν ἀπονομὴν ἠθικῶν ἀμοιβῶν. Αἱ προταθεῖσαι ἠθικαὶ ἀμοιβαὶ ἀπενεμήθησαν εἰς τοὺς ἐθνοφύλακας, ἀλλὰ προεκάλεσαν τὰς εὐλόγους διαμαρτυρίας τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐνωμοτίας. Προεκλήθη ἀλληλογραφία καὶ τὸ 'Αρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἐζήτησεν διευκρινίσεις εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων ἡ Μοιραρχία Φθιώτιδος καὶ Λοκρίδος ὑπέβαλεν τὴν κάτωθι ἀπὸ 9) 21 Αὐγούστου ὑπ' ἀριθμ. 144 ἀναφοράν:

«Κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπ' ἀριθ. 3229 παραγρ. 3 διαταγῆς τοῦ 'Αρχηγείου διευθύνεται ἐπισυναπτόμενος ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν εὑρεθέντων 'Ενωμοταρχῶν καὶ χωροφυλάκων τῆς 4ης ἐνωμοτίας εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀρχιληστοῦ Τζιμογιάννη καὶ τῶν ὀπαδῶν του. 'Η Μοιραρχία, τὸ χρέος της ἐκπληροῦσα, σπεύδει νὰ συστήσῃ εἰς τὸ 'Αρχηγεῖον ὅτι, κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβεν εἰς τὰς ἐξετάσεις της πληροφορίας καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον Νομάρχην, ἡ ἐξολόθρευσις τοῦ ἀρχιληστοῦ Τζιμογιάννη καὶ τῶν ὀπαδῶν του, χρεωστεῖται κατ' ἐξαίρετον λόγον εἰς τὸν ἐνωμοτάρχην καὶ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του χωροφύλακας, διότι ὁ ἀρχιληστής, στενοχωρηθεὶς καὶ βλέπων τὸν ἑαυτόν του κινδυνεύοντα, ἐπρότεινε νὰ γίνῃ ἀνακωχὴ τοῦ πυροβολισμοῦ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ὁμιλίαν, ὥστε μὲ τοιοῦτον τρόπον νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν καὶ νὰ λάβῃ καιρὸν ἕως νὰ καταλάβῃ τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἐκ τοῦ ὁποίου ὠφελούμενος νὰ διαφύγῃ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον (17).

«Οἱ ἐθνοφύλακες λοιπὸν ἐδέχθησαν, ἴσως ἀπροστοχάστως τὴν πρότασιν τοῦ ἀρχιληστοῦ, ἀλλ' ὁ ἐνωμοτάρχης, προβλέπων τοὺς πονηρούς του σκοπούς, ἀπέρριψε περιφρονητικῶς τὴν πρότασίν του, διέκοψεν ἀμέσως τὴν ὁμιλίαν τῶν ἐθνοφυλάκων καὶ ἐξηκολούθησε τὸν ἀκατάπαυστον πυροβολισμόν, ἕως ὅτου ἔπαθεν ὁ ἀρχιληστὴς μετὰ τῶν παδῶν ὅ,τι ἔπρεπε νὰ πάθῃ. Ὅθεν ἐκ τούτου παρατηρεῖ τὸ 'Αρχηγεῖον ὅτι ὁ ἐνωμοτάρχης καὶ οἱ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του χωροφύλακες ἐξεπλήρωσαν τὰ χρέη των ὑπὲρ τὸ δέον. 'Αφοῦ δὲ ἐδόθησαν, κατὰ δίκαιον λόγον, ἀμοιβαὶ εἰς τοὺς ἐθνοφύλακας, πρέπει κατὰ δικαιότερον λόγον νὰ δοθοῦν καὶ εἰς τοὺς ῥηθέντας ἐνωμοτάρχας καὶ χωροφύλακας, οἱ ὁποῖοι εἶναι τρόπον τινὰ παραπονεμένοι, θεωροῦντες τὸν ἑαυτόν των κατὰ τοῦτο ὡς ἀδικημένον.

'Εν ἀπουσίᾳ τοῦ Μοιράρχου
'Ο 'Υπομοίραρχος Μιχ. Γρίβας»

'Ατυχῶς αὐτῆς τῆς φύσεως αἱ ἐκτροπαί, ἀδυναμίαι καὶ ἀνωμαλίαι, συνυφασμέναι μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἀτελειῶν, οὐδέποτε ἀπέλιπον.

Τὸν Νοέμβριον 1834 ἀφίκετο εἰς 'Αθήνας ὁ Κωλέττης ἵνα προπαρασκευάσῃ τὰ τῆς μεταφορᾶς καὶ ἐγκαταστάσεως τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν νέαν Πρωτεύουσαν.

Περὶ τῶν ἔργων τούτων ἀσχολεῖται ὁ Μακρυγιάννης ἀρκετὰ καυστικῶς (18) 'Απὸ τῆς 1.12.1834 ἤρξατο ἡ μεταφορὰ τῶν ὑπηρεσιῶν ἐκ Ναυπλίου εἰς 'Αθήνας καὶ σχεδὸν ἐκ τῶν πρώτων ἀφίκετο ὁ Βασιλεύς.

---

(17) Τὰ ἀστυνομικὰ χρονικὰ γέμουν δραπετεύσεων διὰ τῆς ἰδίας μεθόδου, τῆς καλουμένης μεθόδου δι' ἀπασχολήσεως.

(18) 'Απομνημονεύματα σελ. 361 - 364.

«Ἡ συνοδεία τοῦ Βασιλέως ἦτο μεγαλοπρεπεστάτη διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Λαμπρὸν ἐπιτελεῖον ἠκολούθει τὸν ἔφιππον Βασιλέα καὶ ἔκλεινε τὴν πομπὴν ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς» (19).

Ἡ κατάστασις τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὁ Αὐστριακὸς Πρεσβευτὴς Πρόκες προσφωνῶν τὸν ἀφικνούμενον Ὄθωνα εἶπεν ὅτι ἔβλεπεν αὐτὸν κατοικοῦντα «ἐν μέσῳ ἐρειπίων λαμπρῶν μὲν ἐκ παλαιῶν, ἐλεεινῶν δὲ ἀπὸ τῆς χθές» (20).

Ἐνῶ ἡ αὔξουσα ληστεία ἀπήτει αὔξησιν τῆς χωροφυλακῆς, ἐνῶ ἡ πενία ἐθέριζε τὸν τόπον, ἐνῶ ὁ λαὸς εἶχεν ἀνάγκην εἰλικρινοῦς συμπαραστάσεως καὶ τὸ κράτος περισυλλογῆς καὶ δικαιοσύνης, ὁ Ἄρμανσμπεργκ ἄλλα ἐπιδιώκων καὶ ἀπαλλαγεὶς τοῦ Μάουρερ ἐδημιούργει καὶ ὑπέθαλπε τὴν φαυλότητα.

Ὁ Αὐστριακὸς Πρεσβευτὴς Πρόκες εἰς ἔκθεσίν του τὴν 27.4.1845 ἔγραφεν «Πᾶς ὁ χρόνος καὶ ἅπασαι αἱ δυνάμεις κατασπαθῶνται σήμερον εἰς τὴν κυβείαν τῶν σκευωρημάτων, ἅπερ ὅμως οὐδαμῶς προέρχονται ἐξ Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐκ ξένων καὶ ὑποτρέφονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ Βαυαρῶν. Εἶναι δὲ ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν χυδαῖος καὶ εὐτελής.... Πάντες οἱ ἐμοὶ συνάδελφοι θεωροῦσιν ὡς ἀπαραίτητον τὴν ἀνάγκην ἀρχηγοῦ τινὸς ἐν τῷ ἀνακτοβουλίῳ, ὅπως χαλιναγωγηθῇ ἡ βδελυρὰ ἀναρχία...» (21).

Ὑπὸ τοιαύτην κρατικὴν διοίκησιν οἱοιδήποτε ἆθλοι τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας κατὰ τῶν ληστῶν παρέμεινον ἄνευ ἀξίας, διότι ἡ ληστεία ἐδιδάσκετο ὑπὸ τῆς ἡγεσίας.

Ὁ λαὸς πληροφορούμενος, πάντοτε πλέον ἐξογκομένως, τὸν ἐν τῇ κυβερνήσει πόλεμον ἀλληλοεξοντώσεως, ὑποκαιόμενος ὑπὸ τῶν δυσηρεστημένων κομματαρχῶν καὶ ὁπλαρχηγῶν, πεινῶν καὶ γυμνητεύων, εἶχεν ἀνακαλέσει οἱοδήποτε εἶδος ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν ἀντιβασιλείαν καὶ τὰ μέτρα της καὶ ἀνέμεινε τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ Ὄθωνος.

Ὅταν τὰ κέντρα τοῦ ἐγκεφάλου διασαλευθοῦν δὲν εἶναι δυνατόν, ν' ἀναμένῃ τις εὔτακτον ὕπαρξιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἐνηλικίωσις τοῦ Ὄθωνος ἐκηρύχθη τὴν 20.5.1835 καὶ ἑωρτάσθη λαμπρῶς, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ὑπείκων εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πολιτικὴν προσέλαβεν ὡς ἀρχικαγκελάριον τὸν Ἄρμενσμπεργκ καὶ οὕτω ἐθολώθησαν καὶ αὖθις αἱ ἐλπίδες τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ πρὸς τοὺς δυναμένους νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν ἠρεμίαν περιφρόνησις ἐσυνεχίσθη (22).

Αἱ δολοπλοκίαι τοῦ Ἄρμανσμπεργκ καὶ τῶν Ἑλλήνων κοματαρχῶν κατέληγον εἰς διαρκῆ αἱμορραγίαν καὶ ἀλληλοεξόντωσιν τῶν Ἑλλήνων.

Εἴδομεν ὅτι μία ἐκ τῶν πληγῶν τῆς Πελοποννήσου ἦτο καὶ ἡ ληστοσυμμορία τοῦ Κοντοβουνησίου. Εἰς τὸ κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη κατηγορητήριον ἀνεφέρετο ὅτι ὁ Κοντοβουνήσιος ἐκινεῖτο καὶ ἔδρα τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ Κολοκοτρώνη. Ὁ Λήσταρχος οὐ-

(19) Γ. καὶ Κ. Ταρσατοπούλου: Οἱ ἐθνικοὶ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων 1827 - 49 - Μέρος Α'. 1958 - σελ. 87 καὶ ἡ αὐτόθι βιβλιογραφία.

(20) Γ. Κρέμου σελ. 1053.

(21) Γ. Κρέμου σελ. 1054.

(22) Ι. Μακρυγιάννη Κεφ. Γ. σελ. 368 - 374.

τος πιεζόμενος ὑπὸ τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων καὶ ἵνα δημιουργήσῃ τὴν ἔννοιαν πολιτικοῦ φυγάδος κατὰ τὰ μέσα 1834 κατέφυγεν εἰς τουρκικὸν ἔδαφος.

Κατὰ τὰ τέλη Ἰανουαρίου 1835 διῆλθε καὶ πάλιν τὰ σύνορα καὶ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Φεβρουαρίου ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὴν παλαιὰν περιοχήν του, τὴν Ὀλυμπίαν.

Εἰς τὴν συμμορίαν του προσετέθησαν καὶ 10 δραπέται τῶν φυλακῶν Ρίου.

Αἱ φυλακαί, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἐπὶ μακρόν, ἀπετέλεσαν τόπον συμπήξεως συμμοριῶν καὶ τὸ Πανεπιστήμιον αὐτῶν.

Ὁ Κοντοβουνήσιος εἶχεν ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ εἶχεν ἀποτελέση καὶ ἀντικείμενον τῆς λαϊκῆς μούσης, ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν τὸ ἄστρον του εὑρίσκετο εἰς τὴν δύσιν, διότι διὰ συντονιστικῶν καταδιωκτικῶν ἐνεργειῶν τῶν Ὑπομ. Μανιάτη, Μοιρ. Δεληγεώργη καὶ στρατιωτικῶν δυνάμεων ἐπετεύχθη τὴν 7.3.1835 ἡ πλήρης ἐξόντωσις τῆς συμμορίας του καὶ ἡ ζώγρησις τούτου ἡμιθανοῦς.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς προέβησαν εἰς θριαμβευτικὰ σχόλια «Ἡ πρόρρησίς μας ἐπραγματοποιήθη. Ὁ Γεώργιος Κοντοβουνήσιος ἔλαβε τὰ ἐπίχειρα τῶν ληστρικῶν πράξεών του.

«Καταδιωχθεὶς τὴν περασμένην ἑβδομάδα ἀπὸ τὴν χωροφυλακὴν καὶ ἄλλα μικρὰ σώματα, ἀνεκαλύφθη ἀπὸ ἕνα χωρικόν, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο ληστρικὸν καταγώγιον. Μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν ὁ ληστής, πληγωθεὶς καιρίως ἀπὸ τὴν Βασιλικὴν Χωροφυλακήν, ἔμεινεν εἰς τὸν τόπον, καθὼς καὶ τέσσαρες ἄλλοι τῶν συντρόφων του. Τοιοῦτον τέλος ἔλαβεν ὁ Κοντοβουνήσιος καὶ τοιοῦτον θέλει λάβει, ἂς μὴ τὸ ἀμφιβάλλωμεν, καὶ ὅλοι οἱ ὅμοιοί του.

«Εἶναι παρατηρήσεως ἄξιον, ὅτι Ἀρχηγὸς τοῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον κατεδίωξεν, ἐπολέμησε καὶ ἔδωκε τέλος εἰς τὸ Κοντοβουνισιακὸν δρᾶμα, εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος Μοίραρχος Δεληγεώργης, ὅστις πρὸ δύο μηνῶν ἐδικάσθη ἀπὸ στρατιωτικὸν συμβούλιον, κατεδικάσθη εἰς ἑνὸς ἔτους φυλακήν, διότι δὲν ἐπλήρωσε πρεπόντως τὰ στρατιωτικὰ χρέη του ἐν καιρῷ τῶν τελευταίων Μεσσηνιακῶν πραγμάτων καὶ ἐπομένως ἠξιώθη τῆς Β. χάριτος. Ἂν τοιοῦτοι εἶναι οἱ δειλοὶ καὶ οἱ μὴ ἀκριβεῖς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν των, ποῖοι εἶναι οἱ γενναῖοι καὶ ὑπερασπισταὶ τοῦ θρόνου καὶ τῆς ἐθνικῆς ὑπολήψεως; Ἡ καταστροφὴ τοῦ Κοντοβουνησίου εἶναι νέος θρίαμβος τῆς ἐξουσίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, ἂν ἠξεύρῃ νὰ ὠφεληθῇ, δύναται νὰ συνάξῃ καλυτέρους καρπούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐσύναξε προλαβόντος εἰς τὰ μεσσηνιακὰ πράγματα» (23).

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, 14 Μαρτίου 1835, ἡ ἐφημερὶς «ΕΠΟΧΗ» ἔγραφε:

«Σήμερον μανθάνομεν ὅτι ὁ Κοντοβουνήσιος ἐπολιορκήθη εἰς τὴν δυνατοτάτην θέσιν Τρέπες κατὰ τὸ δυτικὸν τῆς Ὀλυμπίας (24), ἀλλά, διὰ νυκτός, ἐφορμήσας ξιφήρης ἐδράπευτεσε μὲ τοὺς περὶ αὐτόν.

«Ἀκολουθούμενος κατὰ πόδας ἀπὸ τοὺς καταδιώκοντας αὐτὸν συναντήθη ἔξω ἀπὸ τὸ χωρίον Κρέκα εἰς Ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ ἐκτυπήθη (25). Ὕστερα ἀπὸ μίαν ὀλιγοχρόνιον συμπλοκήν, ἐπέπεσαν κατ᾽ αὐτοῦ τὰ στρατεύματα, ἐφ᾽ ᾧ ἐφώνα-

---

(23) Ἐφημερὶς «Σωτὴρ» τῆς 14 - 3 - 1835.

(24) Ὑπὸ τοῦ Ὑπομοιράρχου Μανιάτη καὶ δυνάμεως ἐθνοφυλακῆς.

(25) Δὲν ἀκριβολογεῖ διότι εἰς Ἁγίαν Παρασκευὴν ἡ συμπλοκὴ ἐγένετο ὑπὸ τὸν Δεληγεώργην, κινητοποιηθέντα κατόπιν ἐνημερώσεως ὑπὸ τοῦ ὑπομ. Μανιάτη.

ξεν ὅτι παραδίδεται αὐθορμήτως, καὶ ἐσυλλήφθη πληγωμένος ἀπὸ πυροβόλα καὶ λόγχας ἡμιθανής.

«Τέσσαρες ἐκ τῶν ὀπαδῶν του ἐφονεύθησαν καὶ τέσσαρες ἀκροβολισταὶ ἐπληγώθησαν εἰς τὴν συμπλοκὴν ταύτην, καὶ εἷς ἱππεὺς χωροφύλαξ ἔμεινε νεκρὸς ὀνομαζόμενος Καραβίδας».

Ὁ Κοντοβουνήσιος ἐξοντώθη ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς καθ' ὅλην τὴν περίοδον 1835 καὶ μέχρι τοῦ θέρους 1836 αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς γέμουν εἰδησιογραφίας καὶ περιγραφῶν ἐκ τῆς δράσεως τῶν ληστῶν καὶ τῶν κατ' αὐτῶν ἐθνικῶν δυνάμεων.

Ἡ ληστρικὴ δρᾶσις τῆς περιόδου 1835 — 1836 ὑπῆρξεν τοσαύτη εἰς ἔκτασιν καὶ ὠμότητα ὥστε ἐν Δυτικῇ Ἑλλάδι ἐξελίχθη εἰς ἐπανάστασιν.

«Μὲ ἀκλόνητον σταθερότητα θέλω διατηρεῖ τὴν εὐταξίαν καὶ δημοσίαν ἡσυχίαν, ἐπειδὴ ἄνευ τούτου σωτηρία δὲν ὑπάρχει», διεκήρυξε ἐν τῷ ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει του Διαγγέλματι ὁ Βασιλεὺς καὶ ἐπίστευεν ὁ μάρτυς ἐκεῖνος Βασιλεὺς ἀπολύτως εἰς τοῦτο, ἀλλὰ κανεὶς ἐκ τῶν πέριξ αὐτοῦ δὲν ἐπίστευεν καὶ οἱ πάντες τὸν ὑπενόμευον.

Τῶν οἰκιῶν τῶν Ἑλλήνων πυρπολουμένων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀλληλοσφαζομένων ὁ Ἄρμανσμπεργκ ἐβολιδοσκόπει τὸν Μακρυγιάννην πρὸς πολιτογράφησίν του εἰς τοὺς Δήμους τῆς Ἑλλάδος (26).

«Ἡ ἰσχυρὰ δὲ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀντιπολίτευσις, ἡ ἐν Ἀθήναις διὰ λόγων πρὸ πάντων ἐκδηλουμένη ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐξεδηλοῦτο δι' ἔργων. Οἱ δὲ λησταί, οἵτινες ἐπὶ μακρὸν ἐν Ἑλλάδι μετεῖχον καὶ τῆς πολιτικῆς κινήσεως, ἐνεφανίσθησαν φοβερώτεροι. Πανταχοῦ μὲν τῆς Ἑλλάδος, μάλιστα δι' ἐν τῇ ἐκτὸς τοῦ ἰσθμοῦ περιεφέροντο οὗτοι οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ἐπεδεικνύοντο καὶ ἐν τοῖς ναοῖς κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ ἐν τοῖς γάμοις καὶ δημοσίᾳ συνεχόρευον ἐν ταῖς πλατείαις (ἁλωνίοις τῶν χωρίων) καὶ συνεστιῶντο ἐν ταῖς εἰσφερομέναις γαμηλίαις. Ἐν τῇ Δυτικῇ δ' Ἑλλάδι ἔκ τε τῶν Ἀγράφων καὶ ἐξ ἄλλων ἐντὸς τῶν Ἑλληνικῶν ὁρίων καὶ ἐκτὸς αὐτῶν ἀφορμώμενοι λησταὶ ἦγον καὶ ἔφερον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1835 πρὸ πάντων τὰ ἀπὸ τῆς Ἀκαρνανίας μέχρι Παρνασσοῦ καὶ ἀπὸ Μακρυνόρους μέχρι τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου. Φόνοι, ἐμπρησμοί, ἁρπαγαί, ληστεῖαι καὶ παντοῖαι σκληρότητες κατέθλιβον τοὺς κατοίκους» (27).

Ἡ ἀποκρυστάλλωσις τῶν ἀνωτέρω ἀποτελεῖται ἀπὸ σωρείαν λεπτομερειῶν, ἐξ ὧν, ὡς προείπομεν, ἔβριθον αἱ ἐφημερίδες, αἵτινες ὅμως δὲν διεκρίνοντο ἐπὶ ἀντικειμενικότητι.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἀπριλίου αἱ συμμορίαι τοῦ Χοσάδα καὶ Ρουπακιᾶ, μετὰ προηγουμένην λεηλασίαν τῆς ἔξωθι Ναυπάκτου οἰκίας μεγαλεμπόρου Π. Νόβα, ἀπήγαγον τὴν σύζυγον ὡς καὶ τὴν ἀνεψιὰν τούτου. Τμήματα ἐθνοφυλακῆς κ.λ.π. κατεδίωξαν καὶ συνεπλάκησαν μετὰ τῶν συμμοριῶν, ὅτε ἐδόθη εὐκαιρία εἰς τὰς ἀπαχθείσας γυναῖκας καὶ ἐδραπέτευσαν.

Συμμορίαι κατὰ μῆνα Ἰούνιον 1835 ἐλέγχουν τὴν μεταξὺ Μεσολογγίου — Ἀ-

---

(26) Ι. Μακρυγιάννη σελ. 371 - 372.

(27) Γ. Κρέμου σελ. 1058 - 1059, Βλ. καὶ Α. Σκανδάμη σελ. 349 - 353, Α. Θωμαΐδου σελ. 91 κ.ε. καὶ Ι. Μακρυγιάννη σελ. 383 - 374.

γρινίου καὶ Βονίτσης ἐπικοινωνίαν, ληστεύουν διαβάτας καὶ φονεύουν πάντα ἀνθιστάμενον μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Βαυαρὸν λοχαγὸν Κράους. Ληστοσυμμορία ὑπὸ τὸν Μπακασιὰν ἐξοντώθη ὑπὸ ἀποσπάσματος χωροφυλακῆς ἐγγὺς τῆς Καλλιδρόμης. Ἐπίσης ἐξοντώθη ἑτέρα συμμορία τοῦ Γιαταγάνα.

Εἰς συμπλοκὴν μετὰ μεγάλης ληστοσυμμορίας φονεύεται ὁ ἐνωμοτάρχης Χρῆστος Ἰωάννου μετὰ τριῶν χωροφυλάκων.

Ληστρικὴ συμμορία ὑπὸ τοὺς Μελισσόβαν, Κούτραν καὶ Θεοχάρην συνῆψεν ἀληθεῖς μάχας μετὰ τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων παρὰ τὴν θέσιν «Ταμπούρια τοῦ Φαρμάκη» ἐγγὺς τῶν Θερμοπυλῶν. Ἡ αὐτὴ συμμορία Μελισσόβα ἐλεηλάτησε τὴν 22 Ἰουνίου 1835 τὴν Κωμόπολιν τῆς Στυλίδος.

Τὴν νύκτα 21 Αὐγούστου 1835 35μελὴς ληστοσυμμορία ὑπὸ τὸν Χοσάδαν εἰσέδυσεν εἰς Λαμίαν καὶ κατέλυσεν εἰς τὸ μητροπολιτικὸν μέγαρον. Ἐκινήθησαν ἐναντίον των ἐπὶ ματαίῳ οἱ ὑπάρχοντες πέντε χωροφύλακες ἐν Λαμίᾳ.

Τὴν 1.10.1835 ἐνεδρεύουσα ληστοσυμμορία εἰς θέσιν «Δασιὰ Δένδρα» ἀφώπλισε καὶ ἀπεγύμνωσε μικρὸν ἀπόσπασμα ἐθνοφυλακῆς καὶ χωροφυλακῆς καὶ τὴν 4. 11.1835 40 λησταὶ ἔξωθι τῆς Λαμίας συνέλαβον, ἐγύμνωσαν καὶ ἀφώπλισαν τὸν Ὑπομοίραρχον Παλάσκαν Γεωργ. καὶ δύο χωροφύλακας.

Οἱ λησταὶ ὑπερέχουν τόσον τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, ὥστε ὑπῆρξαν συνήθεις αἱ ἀτυχίαι καὶ δύναται νὰ εἴπῃ κανεὶς ὅτι ἀφαιρουμένου τοῦ καταφερθέντος σοβαροῦ πλήγματος κατὰ μῆνα Αὔγουστον 1835 ἐναντίον πολυπληθοῦς συμμορίας ὑπὸ δυνάμεων τοῦ Μοιράρχου Βελέντζα, ἄλλην τινα συντριπτικὴν ἐπιτυχίαν καθ' ὅλον τὸ θέρος 1835 δὲν ἀπαντῶμεν.

Αἱ ἀπανταχοῦ σμικρόταται ἑστίαι δυνάμεως χωροφυλακῆς ὄχι μόνον ἀποδεκατίζονται ἀλλὰ καὶ περιῆλθον εἰς κατάστασιν ἀπομονώσεως. Δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ μεμονωμένων ληστῶν ἀλλὰ περὶ ληστρικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐπιδρομῆς.

Ἡ Κυβέρνησις ἐθορυβήθη καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 5 Ἰουλίου 1835 Β. Δ. ἐκήρυξε στρατιωτικὸν νόμον, ἵδρυσεν ἔκτακτον στρατοδικεῖον διὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ διώρισε Στρατιωτικὸν Δ)τὴν καὶ ἀρχηγὸν τὸν Γόρδονα.

Ἡ εἰσήγησις τοῦ Δ)τος ἔχει ὡς ἀκολούθως «Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐλάβομεν ἀναφορὰς βλέπομεν ὅτι ἡ ληστεία προβαίνει αὐξάνουσα εἰς τοὺς Νομοὺς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, Φωκίδος καὶ Λοκρίδος, ὥστε τὰ συνήθη βιαστικὰ μέτρα δὲν ἐπαρκοῦν εἰς ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας, λαβόντες ὑπ' ὄψιν...» (28).

Διὰ τοῦ ἄρθρου 5 ἐξουσιοδοτεῖτο ὁ Γεν. Δ)τὴς τῶν στρατευμάτων νὰ παρέξῃ τὴν ἀναγκαιοῦσαν δύναμιν χωροφυλακῆς εἰς τὸ συνιστώμενον στρατοδικεῖον.

Προστρέχοντες εἰς τὸν Γ. Κρέμον ἀναγινώσκομεν ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀνωτέρω:

> «Ἡ ἐμφάνισις πολυπληθῶν ληστῶν ἦν ὁ προάγγελος ἀγρίας στάσεως 650 περίπου παλληκαριῶν, ὧν τινὲς ἦσαν λησταὶ καὶ ἐγκληματίαι, ὑπὸ ἀρχηγοὺς τὸν Δῆμον Τσέλιον, Νικόλαον Ζέρβαν, Μαλάμον καὶ Κ. Καινούριον. Οὗτοι ὕψωσαν τὴν σημαίαν τοῦ Φοίνικος καὶ τῆς ὀρθοδοξίας, ἀπήτουν τὴν σύγκλησιν ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἐκδίωξιν πάντων τῶν ἑτεροδόξων Γερμανῶν, ἐξαιρουμένου ἴσως τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος (29).

---

(28) Α. Πετσάλη σελ. 336.

(29) Ὁ Γ. Ἀσπρέας ἐν σελ. 146 (Τ.Α.) θέτει ὡς σκοπὸν καὶ τοῦ Ὄθωνος τὴν απομάκρυνσιν.

Οἱ συστασιῶται (μηνὶ Φεβρουαρίῳ 1836) κατέστησαν φοβεροί, εἰσέβαλλον εἰς τὰ χωρία ἀναγκάζοντες τοὺς χωρίτας εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, κατέλαβον τὸν Μύτικαν, ἐπολιόρκησαν τὸ Μεσολόγγιον» (30).

Μετὰ τῶν στασιαστῶν τούτων συνέπραξαν ἐν πολλοῖς καὶ αἱ ληστοσυμμορίαι τῶν Χοσάδα, Καλαμάτα, Ρουπακιᾶ, Μελισσόβα, Μπαϊρακτάρη, Στράτου, Πεσλῆ, Χομχότζα, Ποταγκίνα, Κούτρα κ.λ.π.

Περὶ τῶν ἀρχηγῶν τῆς στάσεως, οἵτινες εἶχον ἤδη ἐγγραφῆ εἰς τὴν συσταθεῖσαν διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 18 Σ)ρίου 1835 Βασιλικὴν Φάλαγγα, ὁ Μακρυγιάννης γράφει ὅτι οὗτοι παρεκινήθησαν ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις περιβάλλοντος καὶ συνδέει τὰ αἴτια μὲ τὴν ἀδικίαν ἐν τῇ διαβαθμίσει, δι' ὃ καὶ μέμφεται τοὺς Γρίβαν, Μαμούρην κλπ., οἵτινες ὄχι μόνον ἐγκατέλειψαν τοὺς παρ' αὐτῶν παρακινηθέντας ἀλλὰ καὶ ἐξεστράτευσαν ἐναντίον των (31), εὐθὺς ὡς οὗτοι ἱκανοποίησαν τὰς προσωπικάς των ἐπιδιώξεις.

Περὶ τῶν δύο μάλιστα Γριβαίων, Γαρδικιώτη καὶ Θεοδώρου, ὁμιλεῖ ἀπροκαλύπτως ὅτι μεταβάντες εἰς Ἀκαρνανίαν, ἐπικειμένων τῶν ἐργασιῶν τῆς διαβαθμίσεως, ἐδημιούργησαν ληστοσυμμορίας καὶ μετέπειτα ἐνεφανίσθησαν ὡς στυλοβάται καὶ σωτῆρες.

Πόσαι τῇ ἀληθείᾳ ἀθλιότητες καὶ πανουργίαι δι' ἰδιοτελεῖς καὶ μόνον σκοπούς.

Ἡ κοινὴ γνώμη ἀνάστατος, αἱ ἐφημερίδες ὁμιλοῦν πλέον περὶ ληστοσυμμοριῶν οὐχὶ ἐκ μονάδων ἢ δεκάδων ἀνδρῶν ἀλλ' ἐξ ἑκατοντάδων.

Τὰ χωρία καὶ αἱ κῶμαι τῆς Στερεᾶς καταλαμβάνονται ὑπὸ τῶν λησταντάρτων καὶ ἀπειλεῖται τὸ Μεσολόγγιον. Ἐμπρησμοί, φόνοι καὶ ληστεῖαι ἀλλὰ καὶ φορολογίαι ἐπιβάλλονται. Τοπικαὶ προσπάθειαι παραμένουν ὡς μεμονωμένα γεγονότα πρὸ τῆς γενικῆς καταστάσεως. Ἐξαποστέλλονται ἐπικεφαλῆς εἰδικῶς στρατολογηθεισῶν δυνάμεων οἱ ἀδελφοὶ Γρίβα, ὁ Μαμούρης καὶ ὁ Τζαβέλας, ὁ δὲ διορισθεὶς ἐνωρίτερον ὡς ἀρχηγὸς Γόρδων ἀποτυχὼν ἀνακαλεῖται καὶ τῷ ἀνατίθεται ὁ τομεὺς τῆς Πελοποννήσου, ἔνθα ἔδρων οἱ Χονδρογιανναῖοι. Ἐν συνεχείᾳ διωρίσθη ἀρχιστράτηγος ὁ Τζώρτζ.

Ὁ Βασιλεὺς ἐξέδωκε τὸ ἀπὸ 16-2-1836 Διάγγελμα «Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος» διὰ τοῦ ὁποίου συνέχαιρε τοὺς ἀνθισταμένους κατοίκους, ὑπέσχετο ἐπιβολὴν τῆς τάξεως καὶ τιμωρίαν τῶν ἐνόχων ἀλλὰ καὶ ἐδήλου ὅτι εἶναι ἕτοιμος ν' ἀμνηστεύσῃ τοὺς μεταμεληθησομένους.

Διὰ ταυτοχρόνου Βασιλικοῦ Διατάγματος διετάχθη ἡ στρατολογία 2.000 ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων διὰ τὴν φρούρησιν τῶν συνόρων.

Ἡ δύναμις αὕτη κατενεμήθη εἰς 5 σώματα ὑπὸ τοὺς Κῖτσον, Τζαβέλλαν, Θεόδωρον Γρίβαν, Βᾶσον Μαυροβουνιώτην, Ἰωάννην Μαμούρην καὶ Τσόγκαν (32).

Τὰ κυβερνητικὰ στρατεύματα δι' ἀλλεπαλλήλων αἱματηρῶν συγκρούσεων ἐπέ-

---

(30) Ὁ Φίνλαϋ (τ.6. σελ. 323 κ.ε.) περιγράφει μὲ πολὺ μελανώτερα χρώματα τὴν ἐν Δυτικῇ Ἑλλάδι κατάστασιν. Ὑπαινίσσεται εὔνοιαν πρὸς αὐτὴν τόσον τοῦ Κωλέτη ὅσον καὶ τοῦ LESUIRE. Περὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν γεγονότων Βλ. καὶ ἐφημ. «Σωτὴρ» 23 Ἰαν. 5 Φ)ρίου 1856 κ.λ.π. «ΑΘΗΝΑ» Ἰανουαρίου, Φ)ρίου κ.ε. 1836.

(31) Αὐτόθι σελ. 372 - 373.

(32) Βλέπε ἀμφότερα Δ)τα Α. Πετσάλη σελ. 385 - 386.

τυχον τὴν διάλυσιν τῶν λησταντάρτων, πολλοὶ τῶν ὁποίων διέφυγον εἰς τουρκικὸν ἔδαφος.

Ἡ μικρὰ δύναμις τῆς χωροφυλακῆς ἀπετέλει σταγόνα ἐν τῷ ὠκεανῷ εἰς τὰς ἑκατέρωθεν δυνάμεις, παρὰ ταῦτα ἐσυνέχισε τὰς σελίδας της, αἵτινες ἀκριβῶς λόγῳ τῶν τοιούτων προϋποθέσεων ὑπῆρξαν πορφυραὶ ἐκ τοῦ αἵματος, χρυσαῖ ἐκ τῶν ἐπιτυχιῶν καὶ Σπαρτιατικαὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν ἔννομον Τάξιν.

Κατὰ τῶν πολιορκούντων τὸ Μεσολόγγιον λησταντάρτων ἐκινήθησαν τμήματα στρατοῦ ἀλλὰ καὶ χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν Ἀντ)ρχην Τσόγκαν Γ. καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔφθασεν ὁ Γόρδων.

Παρὰ τὸ Βενέτικον ἀποσπάσματα ἐθνοφυλάκων καὶ χωροφυλακῆς ἐξετόπισαν καὶ διέλυσαν ἰσχυρὰν συμμορίαν, τμήματα τῆς ὁποίας κατέφυγον πρὸς περιοχὴν Λοκρίδος.

Εἰς Λοκρίδα, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ παλαιμάχου Βασ. Μαστραπᾶ, ἀποσπάσματα χωροφυλακῆς καὶ στρατολογηθέντων ἐθνοφυλάκων ἐπετέθησαν κατὰ τῶν συμμοριτῶν καὶ εἰς μίαν συμπλοκὴν ἐφονεύθη ὁ Μαστραπᾶς. «Εἰς συμπλοκὴν παρὰ τὸ Χρυσόν, ἡ ὁποία διήρκεσεν ὁλόκληρον εἰκοσιτετράωρον, ἐφονεύθη εἰς μίαν στιγμὴν ὁμηρικῆς πάλης ὁ Ἐνωμ)ρχης Παναγ. Χολέβας, ἐτραυματίσθησαν δὲ σοβαρῶς οἱ χωροφύλακες Γεώργιος Κάρτσωνας καὶ Πέτρος Ντογαλῆς. Ὁ ἐνωμοτάρχης, μαχόμενος ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐνωμοτίας του, δὲν ἔπαυσε νὰ παρορμᾷ τοὺς ἄνδρας του κραυγάζων μὲ τὴν στεντορίαν του φωνὴν «Ἀπάνω τους παλληκάρια, γιὰ τὴν Πατρίδα γιὰ τὸ Βασιλιᾶ». Ἐξαντλήσας τὴν τελευταίαν του σφαῖραν, ἐξώρμησεν ἐναντίον μπουλουκιοῦ λησταντάρτων μὲ γυμνὸν γιαταγάνι, τὸ ὁποῖον ἐπῆρε ἀπὸ τὸ πλευρὸν ἑνὸς φονευθέντος λησταντάρτου, καί, ἀφοῦ ἐφόνευσε τρεῖς, ἔπεσε ἔπειτα ἀπὸ κτύπημα πελωρίας ἀλβανικῆς μαχαίρας εἰς τὴν ράχην» (33). Ἐν συνεχείᾳ οἱ αὐτοὶ συγγραφεῖς παρέχουν τὴν πληροφορίαν ὅτι πληροφορηθεὶς τὸ γεγονὸς ὁ Βασιλεὺς διέταξε τὸν ἔπαρχον νὰ παρέξῃ πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἥρωος, τὸν υἱὸν τοῦ ὁποίου προσέλαβε βραδύτερον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἀνακτόρων.

Ἀποφεύγοντες τὰς λεπτομερείας τῆς Ἀκαρνανικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς καθολικῆς λησταντατικῆς ἀναστατώσεως ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, καθ' ὅσον αὗται ἐκφεύγουσι τοῦ παρόντος, θὰ παραθέσωμεν ἐκλεκτικῶς δύο ἀκόμη εἰς αἷμα καὶ ἡρωϊσμὸν προσφορὰς ὑπὲρ τῆς ἐννόμου τάξεως τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς. Ἡ μία ἀφορᾷ μικρὸν τμῆμα ὑπὸ τὸν Ὑπομοίραρχον Γρίβαν Μιχ. (34) παρὰ τὸν Ἀχινὸν Λαμίας καὶ ἡ ἄλλη τὸ ὁλοκαύτωμα 9 ὁπλιτῶν τῆς χωροφυλακῆς ἐν τῇ Μονῇ Ἀδενίτσης Φθιωτιδοφωκίδος.

Ἀμφοτέρων τὰ στοιχεῖα θὰ ληφθῶσιν ἐκ πηγῶν μὴ ἀνηκουσῶν εἰς τὸ Σῶμα, διὰ τὴν πρώτην μάλιστα ὡς πηγὴ λαμβάνεται ἀνταπόκρισις ἐκ Λαμίας τῆς ἐφημ. «ΑΘΗΝΑ» (35).

---

(33) Γ. καὶ Κ. Ταρσατοπούλου σελ. 96.

(34) Οὗτος δὲν εἶχεν σχέσιν τινὰ μὲ τοὺς ἑτέρους ἀδελφοὺς Γρίβα.

(35) Φύλλον 313 τῆς 22 - 2 - 1836.

Κατὰ τὴν ἀνταπόκρισιν ταύτην, 150 λησταντᾶρται τὰς μεταμεσημβρινὰς ὥρας τῆς 14 Φεβρουαρίου 1836 εἰσῆλθον εἰς Ἀχινόν, κώμην ἀπέχουσαν πέντε ὥρας ἐκ Λαμίας, καὶ διὰ σημειωμάτων ἐκάλεσαν πρὸς καταβολὴν ἐπιβληθέντος παρ' αὐτῶν φόρου ὡρισμένους κατοίκους εὑρισκομένους εἰς ἀγροτικὰς ἐγκαταστάσεις. Ταυτοχρόνως ἐλεηλάτησαν καὶ ἐνέπρησαν τὰ χωρία Μπέκη, Τζούκα, Μακρύσι, Παλαιοβράχα, Πλατύστομον καὶ Ράχες Λάλε. Ἐναντίον αὐτῶν ἐξεστράτευσε τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς 16.2.1836 ὁ ἐν Λαμίᾳ ἑδρεύων Βαυαρὸς Ἀντ)ρχης Γέσμαν ἐπὶ κεφαλῆς 2 λόχων πεζικοῦ καὶ 60 ἱππέων, ἁπάντων Βαυαρῶν καὶ 32 χωροφυλάκων, ἐξ ὧν οἱ ἑπτὰ ἱππεῖς, ὑπὸ τὸν προσωρινὸν Δ)τὴν τῆς Μοιραρχίας Ὑπομ. Γρίβαν Μιχαήλ.

Καθ' ὁδὸν τὸ τμῆμα τοῦτο ἐνισχύθη καὶ διὰ 15 ἀνδρῶν τοῦ ἐν Στυλίδι λόχου Σίτη.

Τῆς ὅλης δυνάμεως προεπορεύετο ἡ ὑπὸ τὸν Ὑπομ. Γρίβαν δύναμις χωροφυλακῆς, διότι δὲ οἱ Βαυαροὶ ἐκινοῦντο μετά τινος βραδύτητος τὸ προπορευόμενον τοῦτο τμῆμα εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ἀρκούντως, καὶ συνεχίζει ὁ ἀνταποκριτής:

> «...οἱ λησταί, ὄντες ἀνύποπτοι, εὑρίσκοντο διεσπαρμένοι εἰς τὰς καλύβας τῶν χωρικῶν, ἔχοντες μισὴν ὥραν μακρὰν τὸν σκοπόν των, ὅστις ἰδὼν μακρόθεν προπορευομένην τὴν ἐμπροσθοφυλακήν, ἥτις ἦτον μόνον χωροφύλακες εἰδοποίησε τοὺς ληστάς, ἐκ τῶν ὁποίων μέρος ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησίν των εἰς τοὺς Πλατάνους, ὅπου ἤρχισεν ὁ πυροβολισμός.
>
> »Οἱ χωροφύλακες, μολονότι ἀντεστάθησαν γενναίως εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν ληστῶν, καὶ εἰς τὴν συμπλοκήν, ἔδειξαν στῆθος καὶ ἀνδρείαν, ἀλλ' ὄντες ὀλίγοι ἄρχισαν νὰ κλίνωσιν εἰς ὀπισθοδρόμησιν, ὥστε νὰ μὴ κυκλωθῶσιν. Ἔτρεξεν εἷς ἐκ τῶν ἱππέων χωροφυλακῆς ἐνωματάρχης, ὀνομαζόμενος Στουργιάνης καὶ ἐζήτει κραυγάζων βοήθειαν ἀπὸ τὸν Ἀντ)ρχην Γέσμαν.
>
> »Ἀπὸ τὰς φωνάς του ἐννόησεν τὴν ἀνάγκην ὁ ἀντ)ρχης καὶ ἀπὸ τὸν συνεχῆ πυροβολισμόν, καθότι τὸ λοιπὸν στράτευμα ἤρχετο μὲ βῆμα ἀργόν, ἐδιώρησεν ἀμέσως τὸ ἱππικὸν καὶ ἔτρεξεν εἰς βοήθειαν τῶν χωροφυλάκων, οἱ ὁποῖοι ἰδόντες το, τόσον ἐνεψυχώθησαν, ὥστε συγχρόνως μὲ τοὺς ἱππεῖς ἔβαλλον εἰς ἄτακτον φυγὴν τοὺς ληστάς, ὥστε ἐπιάσθησαν χεῖρας μὲ χεῖρας καὶ ἐφόνευσαν ἄλλοι μὲν λέγουν ὀκτώ, ἄλλοι δέκα καὶ πολλοὺς ἐπλήγωσαν, τῶν ὁ ἀριθμὸς ἀγνοεῖται. Ἂν τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔφθανε καὶ τὸ πεζικὸν διὰ νὰ κλείσῃ τὸν δρόμον, ὅθεν ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς οἰκίας, βέβαια δὲν ἐγλύτωνεν κανεὶς ἐκ τῶν ληστῶν.
>
> »Οἱ λησταὶ βλέποντες πλέον ὅτι δὲν ἦσαν ἱκανοὶ ν' ἀντιπαραταχθῶσιν εἰς τὸν κάμπον, ἐδόθησαν εἰς φυγὴν καὶ ἐκλείσθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σκουμπουρδῆ, εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς ἕνα πύργον. Τὸ ἱππικὸν ἔδειξε μεγάλην γενναιότητα... καὶ οἱ χωροφύλακες...».

Ἐν συνεχείᾳ περιγράφων τὰ τῆς κινήσεων τῶν πεζῶν Βαυαρῶν, γράφει ὅτι ὁ Γέσμαν διέταξε τοὺς Βαυαροὺς νὰ περικυκλώσωσιν «Εὐζωνικῶς» τοὺς ληστάς, ἀλλὰ οἱ λησταὶ μαχόμενοι κρατερῶς παρ' ὀλίγον νὰ ἐπιφέρωσι ἄτακτον ὑποχώρησιν τῶν Βαυαρῶν στρατιωτῶν ἐὰν δὲν ἐπενέβαινον εἰς τὰ σημεῖα κάμψεως οἱ ἱππεῖς καὶ οἱ χωροφύλακες ἐπιλέγων: «Ἂν δὲν ἦτο τὸ ἱππικὸν καὶ οἱ χωροφύλακες νὰ τοὺς ἐμποδίζουν κύριος οἶδε τί ἤθελε γίνῃ».

Ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς ἐφονεύθησαν δύο ἐκ δὲ τῶν Βαυαρῶν εἷς λοχαγὸς καὶ ἑπτὰ στρατιῶται. Οἱ λησταὶ ἐν τέλει διεσκορπίσθησαν ἀφήσαντες ἀρκετοὺς νεκροὺς καὶ πολυαρίθμους τραυματίας. Ὑπέροχον ἀποτέλεσμα ἐπενεχθὲν χάρις εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ αὐτοθυσίαν κυρίως τῶν ἀνδρῶν χωροφυλακῆς.

Διὰ τὴν ἑτέραν περίπτωσιν ὁμιλεῖ ἀναφορὰ τοῦ Νομάρχου Φθιωτιδοφωκίδος.

Παρὰ τὰ τότε ὅρια τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρχεν ἡ Μονὴ Ἀδενίτσης, ἐντὸς τῆς ὁποίας τὴν 18.3.1836 εὑρέθη μικρὸν μικτὸν ἀπόσπασμα 9 ἀνδρῶν χωροφυλακῆς καὶ ὀλίγων πολιτοφυλάκων. 150μελὴς ληστρικὴ συμμορία ὑπὸ τοὺς Καλαμάταν, Ρουμπάκην κλπ., προερχομένη ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους, προσέβαλε δι' ὅλων τῶν μέσων τὴν μικρὰν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἐκάλεσε νὰ παραδοθῇ. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς ἐνωμοτάρχης ἀπαντήσας ὑπερηφάνως καὶ περιφρονητικῶς εἰς τὰς προτάσεις καὶ ἀπειλὰς τῶν ληστῶν ἐμάχετο μετὰ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ παραληρήματος.

Ἐκ τῆς δυνάμεώς του οἱ ὀκτὼ χωροφύλακες καὶ δύο ἰδιῶται ἔκειντο νεκροὶ πέριξ αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸν ἥρωα τοῦτο παρέμεινεν ἄνευ σημασίας, ἐφ' ὅσον ἐμάχετο διὰ τὴν τιμὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Ἑλλήνων, δι' ὃ καὶ ἐξηκολούθησε μαχόμενος ἕως ὅτου βληθεὶς εἰς τὴν κεφαλὴν ὑπέκυψε καὶ αὐτός.

Δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν παρόμοια παραδείγματα δι' οἱονδήποτε στρατὸν καὶ δι' ὅλας τὰς ἀστυνομίας τοῦ κόσμου.

Ὁ Γόρδων ἀφοῦ ἀπέτυχεν εἰς Στερεάν, μόλις διαφυγὼν τὴν σύλληψίν του παρὰ τῶν ληστῶν, ἐτοποθετήθη, μᾶλλον προσχηματικῶς, εἰς Πελοπόννησον τὸν Σεπτέμβριον 1835, διὰ τὴν δίωξιν τῶν ὑπὸ τοὺς Χονδρογιανναίους ληστῶν, πλὴν ὅμως ὁ Γόρδων δὲν ἦτο μὲν κατάλληλος δι' ἀντιληστρικὸν ἀγῶνα, ἦτο ὅμως ἀξιωματικὸς εὐρυτέρας προσωπικότητος καὶ μορφώσεως, δι' ὃ καὶ δὲν ἀπεδέχθη τὴν νέαν θέσιν.

ΧΟΝΔΡΟΓΙΑΝΝΑΙΟΙ (36). Περὶ τῶν Χονδρογιανναίων ἐποιησάμεθα ἤδη κατ' ἐπανάληψιν λόγον Εἴδομεν ὅτι ἐκ τῶν πρώτων βημάτων της ἡ χωροφυλακὴ εὑρέθη ἀντιμέτωπος αὐτῶν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον. Παρηκολουθήσαμεν τὴν ρωμαντικὴν ἐκστρατείαν τοῦ ὑπομοιράρχου Βρονικόφσκυ, τὸν ἀγῶνα ἐναντίον των τοῦ Δεληγιώργη καὶ τὰς πληροφορίας τοῦ ROSS περὶ τούτων. Τὴν 19-8-1835 δύο ἐκ τῶν ἀδελφῶν Χονδρογιάννη, οἱ Ἠλίας καὶ Ἀναστάσιος κατόπιν διαπραγματεύσεών των μετὰ τοῦ Συν) ρχου Β. Πετμεζᾶ, ὅστις ἀπεδέχθη τὴν πρότασίν των νὰ μὴ τοὺς φυλακίσῃ ἀλλὰ νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ Βασιλέως τὴν περίπτωσίν των, παρουσιάσθησαν εἰς τοῦτον. Ὁ Πετμεζᾶς ἐχόμενος τῆς συμφωνίας του ἐπεχείρησε νὰ τὴν τηρήσῃ, συνήντησεν ὅμως κατηγορηματικὴν ἄρνησιν τοῦ Βαυαροῦ Δ) τοῦ, ὅστις διέταξε τὸν ἄμεσον ἐγκλεισμὸν εἰς φυλακὰς Παλαμηδίου τῶν δύο παρουσιασθέντων.

Ἐκδικούμενοι τὴν παρασπονδίαν οἱ ὑπόλοιποι τῆς συμμορίας προέβησαν εἰς ἀγριότητας.

Τὴν νύκτα 15—16 Ἰανουαρίου 1836 ἡ συμμορία τῶν Χονδρογιανναίων διεισδύσασα εἰς Αἴγιον εἰσέβαλεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πλουσίου Ι. Μεσηνέζη ἵνα τὸν ληστεύσῃ, κάμψασα τὴν προβληθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐνοίκων ἀντίστασιν.

Ἐκ τῶν πυροβολισμῶν καὶ τῆς δημιουργηθείσης ταραχῆς ἐκινητοποιήθη ἡ ἐν Αἰγίῳ ἐνωμοτία χωροφυλακῆς, ἥτις ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετὰ 10 ἐνόπλων ἐθνοφυλάκων ἔσπευσε καὶ περιεκύκλωσε τὴν οἰκίαν.

---

(36) Λ. Θωμαΐδου σελ. 95 — Α. Σκανδάμης σελ. 353 - 354.

Ὁ ἔπαρχος Αἰγίου Πλατίκας ἐτέθη ἐπικεφαλῆς τῆς δυνάμεως ταύτης.

Οἱ ἐντὸς τῆς οἰκίας λησταὶ ἀπεμόνωσαν εἰς τὸ ὑπόγειον τοὺς ἐνοίκους, πρὸς τιμήν των ἴσως τοῦτο, καὶ προέβαλον ἔνοπλον ἀντίστασιν, ἀλλ' ὁ ἐνωμοτάρχης Γ. Παπαθανασίου μετὰ χωροφυλάκων, πολεμῶν κατόρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτός, ὁπότε αἰφνιδιασθέντες οἱ λησταὶ παρεδόθησαν.

Συνελήφθησαν καὶ μεταχθέντες ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακὰς Παλαμηδίου, ἔνθεν τὴν νύκτα τῆς 18.4.1836 διὰ κατασκευασθείσης ὑπογείου σύραγγος, παραλαβόντες καὶ ἄλλους 16 συγκρατουμένους, ἐδραπέτευσαν ἐπιδοθέντες καὶ αὖθις εἰς τὸ ἐγκληματικὸν ἔργον των. Χάρις ὅμως εἰς τὴν συντονισμένην δραστηριότητα τῶν δυνάμεων χωροφυλακῆς συνελήφθησαν ἐκ νέου (37).

Καταδικασθέντες εἰς θάνατον ἐξετελέσθησαν τὴν 29.12.1836, πλὴν τοῦ Ἠλία Χονδρογιάννη ὅστις κριθεὶς ἐπιεικῶς λόγῳ τῆς σεμνῆς ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως παρουσιάσεώς του, κατεδικάσθη εἰς πενταετῆ μόνον εἱρκτήν.

Ἡ ἐφημερὶς Σωτὴρ ἐδημοσίευσε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐν Ναυπλίῳ ἀνταποκριτοῦ της, δι' ἧς ἐγένετο κυρίως ἀντιβαυαρικὴ πολιτικὴ καὶ ἐπεδιώκετο ἔξαρσις τοῦ ληστρικοῦ ἡρωϊσμοῦ τῶν μελλοθανάτων.

Διὰ τῆς ἐξοντώσεως τῶν Χονδρογιανναίων ἀπηλλάγη ἡ Πελοπόννησος τῆς σοβαρᾶς ληστρικῆς δράσεως, ἐν ᾧ ἡ κατάστασις εἰς τὴν Στερεὰν εἶχεν μὲν ἀπαλλαγῆ τῆς μορφῆς ἐξεγέρσεως οὐχ' ἧττον ὅμως ἐδέχετο συνεχῶς τὰς πιέσεις τῶν ἐκ τοῦ Ὀθωμανικοῦ ἐδάφους διεισδυουσῶν συμμοριῶν.

Ὁ Βασιλεύς, ἀποσκοπῶν εἰς τὴν γενικωτέραν γαλήνευσιν, διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 28.4.1836 παρέσχεν ἀμνηστείαν εἰς πάντας τοὺς συμμετασχόντας τῆς ἐξεγέρσεως καὶ τῆς ληστείας, ἐφ' ὅσον θὰ ἐνεφανίζοντο ἐντὸς δέκα ἡμερῶν εἰς τὰς ἐν τῷ Δ)τι προσδιοριζομένας ἀρχάς.

Ἐξηρέθησαν τῆς ἀμνηστείας α) οἱ Δῆμος Τσέλιος, Ν. Ζέρβας, Καινούριος Πεσλῆς, Μάλαμας, Σ. Στράτος, Χοσάδας, Ρουπάκης, Καλαμάτας, Καρανάσης, Χομχότζας, Κουτουράνης, Παταγκίνας, Γκέκας, Μελισσόβας καὶ Κούτρας, β) «ὅλοι οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ ἀποσπασμάτων ἀποστατῶν, πράξαντες ὠμότητας ἢ ἐμπρησμοὺς καὶ γ) οἱ ἀποστᾶται καὶ λησταί, ὅσοι μετὰ τὴν μεταμέλειαν ἐπανέλαβον τὰ ἴδια ἔργα.

Ἡ ἐξαίρεσις τῶν ὑπὸ στοιχείων Α′ ὑπῆρξεν δεδικαιολογημένη, ἀλλ' ἡ τοιαύτη ὑπὸ στοιχεῖον Β′ ἀπετέλεσε ἀμφίστομον μάχαιραν εἰς χεῖρας παντὸς ἔχοντος συμφέρον νὰ διατηρῆται ἡ ληστεία, καὶ δυστυχῶς ὑπῆρχον ἀρκετοὶ καὶ ἐπιτήδειοι τοιοῦτοι. Οὕτω διὰ τῆς αἰχμηρᾶς ταύτης ἐξαιρέσεως παρέμεινεν εἰς τὴν παρανομίαν, ὥστε νὰ εὑρίσκωσι οἱ τοῦ στοιχείου Α′ ἔμψυχον ὑλικὸν διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ ἀπαισίου ἔργου των, ἱκανὸς ἀριθμὸς ληστῶν.

Δὲν ἀνεύρομεν ἔγκυρον σχόλιον τοῦ Δ)τος τούτου, διότι ὑποπτευόμεθα ὅτι τὸ στοιχεῖον β′ ὑπῆρξεν ὑποβολιμιαῖον εἰς τὸ Δ)γμα τοῦ ἀγαθοῦ Ὄθωνος.

Ἡ εὐχέρεια μεθ' ἧς εἰσέδυον ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους καὶ ἐκυκλοφόρουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας μᾶλλον ἀσυδότως οἱ λησταί, τὸ ἀνεπίτευκτον τοῦ ἐλέγχου τῆς ταυτότητος τῶν κατακλυζόντων τὰς πόλεις καὶ ἰδίᾳ τὴν πρωτεύουσαν χωρικῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων συμπεριελαμβάνοντο καὶ λησταί, ἡ σχέσις τῶν σκηνιτῶν βλαχοποιμένων μετὰ τῆς ληστείας καὶ αἱ ἐποχιακαὶ μετακινήσεις αὐτῶν ἄνευ ἐφικτοῦ ἀ-

(37) Α. Σκανδάμη σελ. 353 - 354.

σφαλοῦς ἐλέγχου κλπ., ἤγαγον εἰς τὴν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 28.3.1835 καθιέρωσιν τοῦ συστήματος τῶν ἐσωτερικῶν διαβατηρίων.

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Β.Δ. τούτου πᾶς προτιθέμενος νὰ μετακινηθῆ, ἐκτὸς τοῦ Δήμου τῆς μονίμου διαμονῆς του, ὤφειλεν νὰ ἐφοδιασθῆ διὰ διαβατηρίου.

Διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν διαβατηρίων αὐτῶν κατέστησαν ἁρμόδιοι οἱ Ἀστυνόμοι τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχον ἰδιαίτεροι τοιοῦτοι οἱ Δήμαρχοι. Ἐν τῷ διαβατηρίῳ ἐκτὸς τῶν περὶ τοῦ ὀνοματεπωνύμου κλπ. στοιχείων ἔδει νὰ γίνεται καὶ πλήρης φυσιογνωστικὴ περιγραφή, διὰ καταχωρήσεως στοιχείων περὶ τῶν ἀκολούθων γνωρισμάτων:

«Ἀνάστημα, τρίχες, ὀφρύδια, ὀφθαλμοί, μέτωπον, στόμα, μύτη, πώγων, πρόσωπον, ἰδιαίτερα γνωρίσματα».

Ἐν τοῖς διαβατηρίοις ἀνεγράφετο ἐπίσης καὶ τὸ ἀκολουθητέον δρομολόγιον (κατὰ πρωτευούσας Δήμων) ὑπὸ τοῦ κατόχου του.

Ἡ ἰσχὺς τῶν διαβατηρίων προσδιωρίζετο ἐν αὐτοῖς, οὐδέποτε ὅμως ἦτο ἄνω τοῦ ἔτους, κατὰ τὰς ἀφιξαναχωρήσεις των δὲ εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν Δήμων οἱ κάτοχοι τῶν διαβατηρίων ὑπεχρεοῦντο νὰ παρουσιάζωνται εἰς τὰς ἐκδιδούσας ἀρχὰς πρὸς θεώρησιν.

Ἐν προκειμένῳ τὰ διαβατήρια ἐπεῖχον θέσιν δελτίου ταυτότητος καὶ ἀδείας ταξειδίου, τὸ δὲ ὡς ἀνωτέρω Β.Δ. περιεῖχεν διατάξεις αἵτινες ἐφαρμοζόμεναι εὐσυνειδήτως καὶ συστηματικῶς ἠδύναντο νὰ συμβάλωσιν σοβαρῶς ὑπὲρ τῆς τόσον κλυδωνιζομένης Δημοσίας Ἀσφαλείας, ἀνετέθη ὅμως ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ καὶ τοῦ συστήματος εἰς τὴν ἁμαρτωλὴν Δημοτικὴν Ἀστυνομίαν.

Τὸ σύστημα τῶν Διαβατηρίων ἐχρησιμοποιήθη ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας καὶ ὅμως οὐδεμία περίπτωσις σοβαροῦ ἢ ἐντυπωσιακοῦ ἐπιτεύγματος, χάρις εἰς αὐτά, ἀναφέρεται. Ἡ χωροφυλακὴ ἐκρατήθη ξένη πρὸς τὸ ὅλον σύστημα καὶ οὐδεμία ἀναφορὰ εἰς αὐτὴν γίνεται ἐν τῷ Διατάγματι. Ὑπῆρξε καὶ τοῦτο μία ἐκ τῶν σοβαρῶν ἀτελιῶν τῶν κρατικῶν μέτρων, παρ' ὅλον ὅτι ἐν ἐδφ. 34 τοῦ ἄρθρου 117 τοῦ Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς, ἐγένετο εἰδικὸς λόγος περὶ τῆς ἁρμοδιότητος καὶ δικαιοδοσίας τῆς χωροφυλακῆς ἐπὶ τῶν ταξιδευόντων.

Μετὰ τὴν ἀνάμιξιν τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὰ ζητήματα ἀσφαλείας τῆς πρωτευούσης καὶ ἰδία μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας ἐν Ἀθήναις καὶ τῆς μετ' αὐτῆς στενωτέρας συνεργασίας τῆς χωροφυλακῆς διαπιστοῦμεν ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας ἐκδιδόμενα διαβατήρια ὑπέκειντο εἰς θεώρησιν καὶ παρ' ὀργάνων τῆς χωροφυλακῆς, εἰδικῶς διοριζομένων.

Ἐφ' ὅσον ὁ λόγος περὶ διαβατηρίων καὶ παρ' ὅλον ὅτι χρονολογικῶς δὲν εἶναι ἐπίκαιρον ἐνταῦθα, θ' ἀναφερθῶμεν εἰς ἕνα ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ἀξιοσημείωτον συμβὰν κατὰ τὸ 1853 μὲ ἥρωα τὸν πεζὸν χωροφύλακα Γεωργ. Κωνσταντίνου τῆς 43 ἐνωμοτίας.

Τὰ διὰ τὴν θεώρησιν τῶν διαβατηρίων ὄργανα τῆς χωροφυλακῆς προσδιωρίζοντο ὀνομαστικῶς κατὰ τόπους καὶ ἐλάμβανον εἰδικὸν διὰ τοῦτο ἐπίδομα ἐκ πέντε δραχμῶν μηνιαίως.

Αἱ ὑπηρεσίαι τῆς χωροφυλακῆς κατ' ἐπανάληψιν εἶχον θέσει ὑπ' ὄψιν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, πλὴν ἀναποτελεσματικῶς, ὅτι τὸ παρεχόμενον ἐπίδομα ἦτο

πολὺ εὐτελὲς καὶ τὰ πρὸς τοῦτο ὁριζόμενα ὄργανα ἐπεδείκνυον ἀπροθυμίαν ν' ἀναλάβωσιν ἢ νὰ ἐκτελέσωσι τὰ ἔργα ταῦτα.

Οὕτω καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ὁ χωροφύλαξ Κωνσταντίνου, διωρισμένος διὰ τὴν ἐν Καλαμακίῳ θεώρησιν τῶν διαβατηρίων, ἀφ' οὗ κατ' ἐπανάληψιν εἶχε ζητήσει ν' ἀπαλλαγῇ τῶν τοιούτων καθηκόντων, ὑπέβαλε τὴν ἐν φωτοτυπίᾳ παρατιθεμένην ὑπ' ἀριθμ. 8 ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου 1853 ἀναφορὰν πρὸς τὴν Δ)νσιν τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας. Ἐκ τῆς φωτοτυπίας ταύτης ἐκτὸς τῶν ἄλλων προκύπτουν καὶ δύο ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά, ἤτοι ἡ ἀρρενωπότης καὶ ἡ ὑψηλοφροσύνη τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ὕφους τοῦ γράφοντος, τονίζοντος ἀδιστάκτως «... ἀπὸ σήμερον παύω τῆς ὑπηρεσίας...» καὶ ἡ καλλιτεχνία μετὰ τῆς ὀρθογραφίας τῆς γραφῆς. Ἀσφαλῶς πρέπει νὰ ἦτο ἐγκρατὴς ἱκανῶν γραμματικῶν γνώσεων ὁ χωροφύλαξ Γ. Κωνσταντίνου, ἀλλὰ τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ πλεῖστοι συνάδελφοί του, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Σώματος μέχρι καὶ σήμερον, διὰ τοῦ συστήματος τῶν τετραδίων γραφῆς, περὶ οὗ ἐποιησάμεθα ἤδη λόγον, ἀνεδείχθησαν εἰς ἐξαιρετικοὺς καλλιγράφους καὶ ἀξιοθαυμάστους ὀρθογράφους. Δὲν ἀποτελεῖ ὑπερβολὴν ἡ διαπίστωσις αὕτη, καθ' ὅσον καὶ εἰς ἀξιωματικοὺς ἐξελίχθησαν, κατ' ἀνωμάλους τινὰς περιόδους, χωροφύλακες τινές, οἵτινες, χάρις εἰς τὴν ὑπομονήν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ εἰς τὴν διὰ τῶν τετραδίων γραφῆς συνεχῆ ἄσκησίν των, ἐκάλυψαν ἓν μέρος τῶν γραμματικῶν ἐλλείψεων.

Πρὸς ὁλοκλήρωσιν τοῦ θέματος ἀναφέρομεν καὶ τ' ἀκόλουθα:

Ὁ χωροφύλαξ Κωνσταντίνου δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφον ἀναφορὰν ἀλλὰ καὶ προφορικῶς διετύπωσεν ἔτι ἐντονώτερον τὰς ἀπόψεις του εἰς τὸν διοικητὴν τῆς ἐν Καλαμακίῳ ἑδρευούσης 69 ἐνωμοτίας, καθ' ὅσον ἡ ἰδική του ἐνωμοτία ἤδρευεν εἰς ἄλλην περιοχήν.

Ὁ Δ)τὴς τῆς 69 Ἐνωμοτίας ὑπέβαλεν περὶ τούτου τὴν ἀκόλουθον χαρακτηριστικοῦ ὕφους καὶ στρατιωτικοῦ παραστήματος ἀναφοράν.

,Αριθμ. 34 Καλαμάκι τὴν 21ην Ἰανουαρίου 1853

Ὁ Ἐνωμοτάρχης τῆς 69ης Ἐνωμ. τῶν Πεζῶν
Πρὸς τὴν Ὑπομοιραρχίαν Κορινθίας

Εἰς Κόρινθον

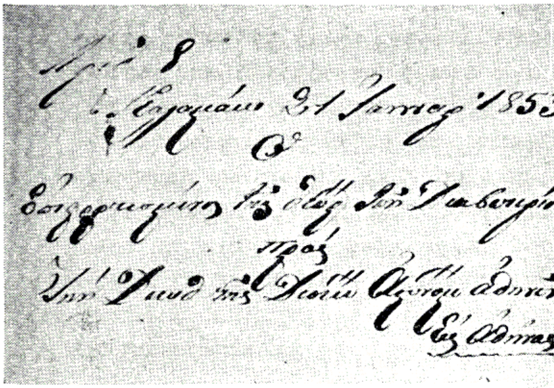
Αἴτησις τοῦ Χωροφύλακος Γεωργίου Κωνσταντίνου.

Παρουσιασθεὶς σήμερον ἐνώπιον τοῦ ὑποφαινομένου εἰς τὴν πρωϊνὴν ἀναφορὰν τῆς Ἐνωμοτίας ὁ ὑπ' ἀριθμ. 3801 μητρώου πεζὸς Χωροφύλαξ Γεώργιος Κωνσταντίνου τῆς 43 Ἐνωμοτίας τῶν πεζῶν μοὶ ἀνέφερεν ὅτι παύει ἀπὸ σήμερον ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς θεωρήσεως τῶν διαβατηρίων συγχρόνως ἐζήτησε καὶ τὸ φύλλον πορείας του ἵνα μεταβῇ εἰς τὸν Σταθμόν του. Ἦτε ἄλλως ἐζήτησε τὴν μετάθεσίν του ἐκ τῆς Μοίρας Ἀργολιδοκορινθίας.

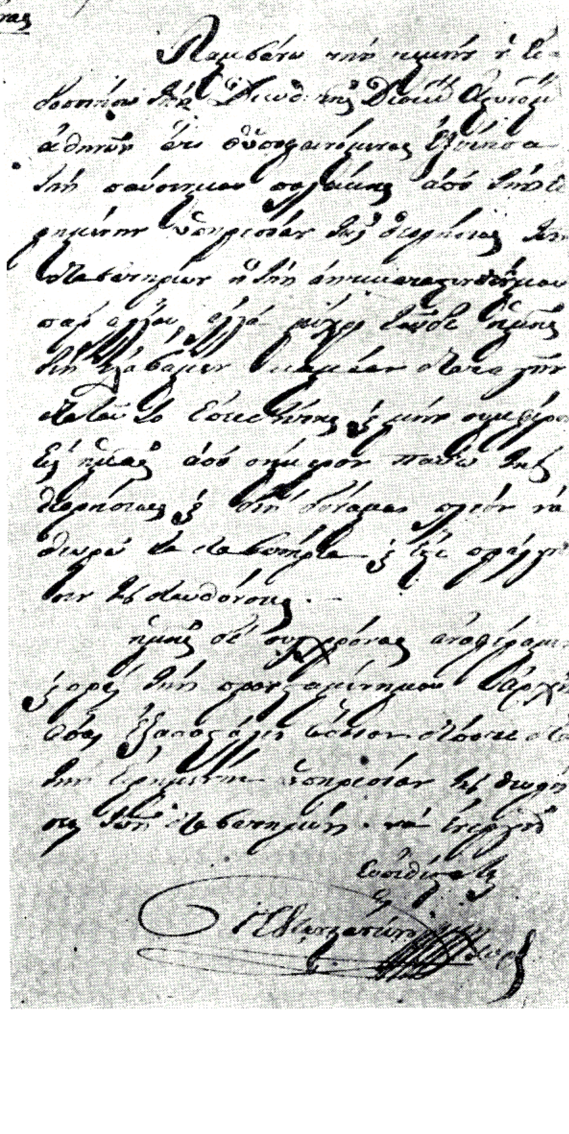
Προσέτι ἀνέφερεν ὁ εἰρημένος χωροφύλαξ ὅτι ἐὰν δὲν τοῦ ἐγκριθῇ ἡ αἴτησίς του ζητεῖ τὴν ἄφεσίν του συνεπείᾳ τοῦ ἄρθρου 213 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐκατετάχθη ὡς χωροφύλαξ νὰ ὑπηρετήσῃ καὶ οὐχὶ εἰς πολιτικὴν θέσιν.

Ταῦτα καθυποβάλλω πρὸς τὴν σεβαστὴν Ὑπομοιραρχίαν Κορινθίας, εὐαρεστουμένην νὰ διατάξῃ ποῖος νὰ ἐνεργῇ τὴν θεώρησιν τῶν διαβατηρίων...

Ὁ Δ)τὴς τῆς Ἐνωμοτίας

ἀναφορά τοῦ χωροφύλακος Κωνσταντίνου Γεώργ.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ εἶχον περὶ πολλοῦ τὴν ἰδιότητά των ἔναντι τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ δὲν ἐδέχοντο συμφυρμὸν καθηκόντων.

Ἡ ὑπόθεσις ἐτέθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1912 ἀπὸ 27.1.1853 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ὑπ' ὄψιν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ χωροφύλακος.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τοῦ 3110 ἀπὸ 13.2.1853 ἀπαντητικοῦ του ἐζήτησεν ἢ νὰ αὐξηθῇ τὸ μηνιαῖον ἐπίδομα εἰς 15 δρχ. ἢ ν' ἀνατεθῇ ἡ ἐργασία εἰς πολιτικὸν ὑπάλληλον.

Μεταξὺ τῶν δύο Ὑπουργείων ἤρξατο ὁ γνωστὸς χαρτοπόλεμος, τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν μὴ ἀποδεχομένου οὐδεμίαν τῶν ἀνωτέρω ἀπόψεων τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν καὶ τελικῶς ἐπικαλεσθέντος τὴν ἁρμοδιότητα καὶ εὐθύνην τῆς Χωροφυλακῆς βάσει τοῦ ἐδαφ. 34 ἄρθρου 117 Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς.

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 4035 ἀὸ 7.3.1853 ἐγγράφου του κατέληγεν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν: «Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς διατάξεως ταύτης (ἐδαφ. 34 ἄρθρ. 117 Κ.Χ.) παρημελήθη δυστυχῶς μέχρι τοῦδε μὲ ζημίαν τῆς Ἀστυνομικῆς Ὑπηρεσίας, τῆς ὁποίας μέλη καὶ ὄργανα εἰσὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ εἶναι δίκαιον νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ σπουδαία αὕτη διάταξις».

Παρατηροῦμεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἤδη ἐνεθυμήθη τὴν ἀστυνομικὴν ἀποστολὴν καὶ ἁρμοδιότητα τῶν ὀργάνων τῆς χωροφυλακῆς, ἣν ἐλησμόνει κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἀφορώντων τὴν Ἀστυνομίαν καὶ Ἀστυνόμευσιν Νόμων, διότι ἡ κομματικὴ αὕτη ἑστία δὲν εἶχε συμφέρον ἐκ τῆς χωροφυλακῆς.

Διὰ τῶν ἄρθρων 24—26 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἀνωτέρω περὶ Διαβατηρίων Β.Δ. καθωρίσθησαν ἐπιτυχεῖς ὑποχρεώσεις τῶν ἐνοικιαζόντων οἰκίας, τῶν ξενοδόχων, οἰνοπωλῶν καὶ ξενοδόχων ὅπως εἰδοποιοῦν Δήμαρχον ἢ Δημαστυνόμον ἐντὸς 24 ὡρῶν περὶ παντὸς καταλύοντος παρ' αὐτοῖς.

Δυνάμει τῶν ἐδαφίων κ—κη, λ, μ, μα, μθ, να καὶ τε τοῦ ἄρθρου ΙΙ τοῦ ἀπὸ 26.4.1833 Β.Δ. περὶ Νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων, καὶ κυρίως τῶν ἐδαφίων, κ—κη, εἰς τοὺς Νομάρχας εἶχεν παραχωρηθῇ οὐσιαστικὴ δικαιοδοσία καὶ εὐθύνη ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ τάξεως. Οἱ ἐπίμαχοι αὗται διατάξεις εἶχον ὡς ἀκολούθως (38)

«κ' θέλει ἐπαγρυπνεῖ — ὁ Νομάρχης — εἰς τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας, λαμβάνων τὰ ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαῖα μέτρα ἐν γένει δι' ὅλον τὸν νομόν, καὶ ἰδιαιτέρως δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου ἡ ἀνάγκη ἤθελε τὸ ἀπαιτήσει. Ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ ἀποστέλῃ περιπόλους ἐναντίον τῶν συσσωματωμένων κλεπτῶν καὶ ληστῶν, μεταχειριζόμενος κατὰ τοῦτο τὴν χωροφυλακὴν καὶ τὴν ἐθνοφυλακήν, καὶ νὰ προκαλεῖ, καθόσον οἱ νόμοι καὶ τὰ διατάγματα τὸ ἐπιτρέπουσι, τὴν κατὰ τοῦτο σύμπραξιν τοῦ πλησιεστέρου στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος, ὁσάκις ἡ διακινδύνευσις τῆς κοινῆς ἡσυχίας ἤθελεν ὑπαγορεύσει τὸ μέτρον τοῦτο».

«κα' Νὰ διευθύνῃ τὰ τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας τῶν χωροφυλάκων, νὰ διανέμῃ καὶ νὰ τοποθετῇ αὐτὰς εἰς τὸν νομὸν κατὰ τὸν καταλληλότερον τρόπον».

---

(38) Α. Πετσάλη σελ. 46 κ.ε.

Αἱ διατάξεις αὗται, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας τῶν ἄρθρων 31—37 τοῦ Κανονισμοῦ χωροφυλακῆς, καθ' ἃς εἰς τοὺς Νομάρχας καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς Μοιράρχους ἐδίδετο τὸ δικαίωμα τῆς συγκεντρώσεως καὶ κινητοποιήσεως τῶν ἐκ τῷ Νομῷ ἐνωμοτιῶν, ἀπετέλεσαν οἱονεὶ μίαν τροχοπέδην καὶ βραδύτερον θὰ ἴδωμεν ὅτι ἤγαγον τοὺς Νομάρχας εἰς ἐπιδιώξεις νὰ μεταβληθῶσιν εἰς Δ) τὰς χωροφυλακῆς. Κατὰ τὴν λησταναρσίαν 1835—1836, ἰδιαιτέρως διαρκοῦντος τοῦ 1835, αἱ ἁρμόδιαι κατὰ ταῦτα διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἐπεδείξαντο ἐν πνεῦμα συγχίσεως, δισταχτικότητος καὶ ἐπικινδύνου ἐφεκτικότητος. Ὁ Νομάρχης Ἀχαΐοήλιδος ἀντεκατεστάθη καὶ εἰς τὴν Αἰτωλοακαρνανίαν ἀπεστάλη ὡς ἔκτακτος κυβερνητικὸς ἐπίτροπος ὁ νεοδιορισθεὶς Νομάρχης Πατρῶν Μπενιζέλος Ροῦφος. Εἰς τὴν ἐφημερίδαν «Ἀθηνᾶ» φύλλον 316 τῆς 4.3.36, ὑπὸ τὸν τίτλον στασιαστικά, ἀναγινώσκομεν ὅτι ἐνῷ ἐδόθησαν πληροφορίαι περὶ ἐπικειμένης ἐπιθέσεως ἐπαναστατῶν πρὸς σύλληψιν τῆς χωροφυλακῆς Ἀγρινίου καὶ οἱ ἐκεῖ Συντ)ρχης Στάϊκος καὶ ὑπομοίραρχος ἐζήτουν τὴν ἄδειαν νὰ ἐξοπλίσωσι ἐθελοντὰς πρὸς ἄμυναν, ὁ ἔπαρχος ὑπὸ διάφορα προσχήματα ἀπεποιήθη τοῦτο, ὅτε ὁ Στάϊκος ἔσπευσε καὶ ἐκάλεσε εἰς συμπαράστασιν τὸν ὁπλαρχηγὸν Ἴσκον. Ἐν τῷ αὐτῷ δημοσιεύματι κατηγγέλλοντο ὡς συνεργάται τῶν λησταναρτῶν ὁ εἰρηνοδίκης Ἀγρινίου καὶ ὁ Γραμ. Εἰρηνοδ. Καρβασαρᾶ.

Οὕτω ἡ χωροφυλακὴ Αἰτωλ)νίας παρέμεινεν ἀκαθοδήγητος καὶ ἕρμαιον τῶν λησταναρτῶν. Εἰς Ἅγιον Βλάσιον — Ἀγρινίου 4 ἀπομεμονωμένοι χωροφύλακες συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι (39), καὶ τὸ χείριστον πάντων ἡ τοιαύτη στάσις τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς συνετέλεσεν νὰ διασαλευθῇ καὶ τῶν χωροφυλάκων ἡ πίστις, «τινὲς» (40), ἐλάχιστοι, τῶν ὁποίων προσεχώρησαν εἰς τοὺς λησταντάρτας. Ὅτι ἡ αὐτομόλησις αὕτη ὑπῆρξεν ἀντίκτυπος τῆς εὐνοιοανταρτικῆς πολιτικῆς τῆς διοικήσεως ἀποδεικνύουν καὶ τὰ γεγονότα, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ συνέβη τοιοῦτον τι καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι κατηγανακτισμένοι οἱ χωροφύλακες ἐκ τῆς διαγωγῆς ταύτης καὶ οὐδεμίαν τρέφοντες ἐμπιστοσύνην πρὸς τοὺς Γριβαίους, ἅμα ὡς ἔφθασεν ὁ Κῖτσος Τζαβέλλας ἐγκατέλειψαν τὰς θέσεις των καὶ ἐτάχθησαν ὑπὸ τὰς διαταγάς του πολεμήσαντες μὲ μανίαν εἰς τὸ πλευρόν του (41).

Ἡ ἐκ τῆς καταστάσεως ἀνάγκης ἀναπήδησις τῶν «φουσάτων» ἐδημιούργησεν εὐνοιοκρατίαν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ παραμέλησιν τοῦ Σώματος, πρᾶγμα ὅπερ ἐγένετο ἀντιληπτὸν καὶ ἀπαράδεκτον παρὰ τῆς κοινῆς γνώμης. Τούτου ἕνεκεν ἔγραφεν ὁ «Σωτὴρ» (42) «Τὸ ἐθνικώτερον ὅλων τῶν ἄλλων Σῶμα εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ χωροφυλακή. Συγκείμενον ὅλως διόλου ἀπὸ Ἕλληνας, ἐκλεγμένους μεταξὺ τῶν καλυτέρων καὶ παλαιοτέρων στρατιωτῶν τῆς Ἑλλάδος, ἔχει στοιχεῖα τόσον καλὰ προσηρμοσμένα, ὥστε αὐτὰ μόνον ἀντέχουσι πρόσκαιρον εἰς τὰς διαφόρους αἰτίας τῆς διαλύσεως τὰς ὁποίας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἡ ἰδία ἐξουσία ἔδωσεν εἰς τὸ Σῶμα αὐτό.

«Μέχρι σήμερον ἡ χωροφυλακὴ εἶναι τὸ παράδειγμα τῆς πειθαρχίας, τῆς στρατιωτικῆς τιμῆς, τῆς ἀκριβείας εἰς τὴν ἐκπλή-

---

(39) Ἐφημερὶς «ΑΘΗΝΑ» Φ. 321 - 21 - 3 - 36

(40) Ἐφημερὶς «ΑΘΗΝΑ» Φ. 306 - 25 - 1 - 1836

(41) Ἐφημερὶς «ΑΘΗΝΑ» Φ. 321 - 21 - 3 - 36.

(42) Φύλλον τῆς 2 - 7 - 1836. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη λόγῳ ἀομακρύνσεως τοῦ Κωλέττη εἶχε μεταστῇ εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν κατὰ Ἄρμανσμπεργκ.

ΚΩΝ)ΝΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ
Ταγματαρχης Ελλην. Βασιλικῆς Χωρ)κῆς
Ὁ Πρῶτος Ἕλλην Ἀρχηγὸς Χωρ)κῆς
κατὰ τὴν περίοδον 1842-1843

ρωσιν τῶν στρατιωτικῶν χρεῶν καὶ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Βασιλέα μας. «Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, τὸ Σῶμα αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ θεωρῆται ὡς ὁ τύπος τῶν ἄλλων, εἶναι σήμερον πλέον παραμελημένον τῶν λοιπῶν...».

Ἡ μεγαλειτέρα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως κατακραυγὴ ἠγέρθη ὅταν διεδόθη πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου 1835 ἀρχηγὸν χωροφυλακῆς ἀντ) ρχην Ρόσνερ. Ὁ Ρόσνερ ἐκράτησε τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸ Σῶμα μακρὰν τῶν κομματικῶν καὶ αὐλικῶν φαυλοτήτων, ἐπὶ πλέον δὲ λίαν ἀνεπιτηδεύτως ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Σμάλτς ἐπὶ τῆς ὑπόπτου πολιτικῆς ἔναντι τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐπειδὴ δὲν εἰσηκούσθη ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του.

Ἡ ὑποβολὴ τῆς παραιτήσεως τοῦ Ρόσνερ ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ ἐκδηλωθῶσι αἱ προσπάθειαι τῆς πολιτικῆς νὰ διεισδύσῃ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Σώματος (43), ἀφοῦ, ὡς εἴδομεν, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων του ἐν ὀνόματι τῆς δημοσίας Ἀσφαλείας εἶχεν διεισδύσει διὰ τῶν ὀργάνων τῆς Πολιτικῆς, τῶν Νομαρχῶν καὶ Ἐπάρχων.

Οὕτω ἤρξατο μία διαμάχη μεταξὺ τοῦ ἀσκοῦντος καθήκοντα ἀντιβασιλέως Ἄρμανσμπεργκ, καθ' ὅσον ὁ Ὄθων ἀπουσίαζεν εἰς Βαυαρίαν πρὸς τέλεσιν τῶν γάμων του, τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἄλλων αὐλικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων διὰ τὸν διάδοχον τοῦ Ρόσνερ.

Πρὸ τῆς τοιαύτης συναλλαγῆς ἐξηγέρθη καὶ πάλιν ἡ κοινὴ γνώμη καὶ ποικίλα σχόλια ἐγράφησαν εἰς τὸν τύπον. Τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ Ἄρμανσμπεργκ ἠθέλησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεως τοῦ Ρόσνερ καὶ τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἀρχηγίας εἰς πρόσωπον τῆς ἐκλογῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦτο ἔδει νὰ εἶναι κατάλληλον διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐπικειμένου συστήματος στρατολογίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπογραφή».

Ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» (44) διερμηνεύουσα τὴν ἀνησυχίαν καὶ ἀπαντῶσα ἐπετέθη κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἐζήτει τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἀρχηγίας εἰς διακεκριμένην προσωπικότητα τοῦ ἀγῶνος, ἐξ ἧς καὶ ἡ χωροφυλακὴ θὰ ὠφελεῖτο καὶ «πρὸ πάντων οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτῆς, τῶν ὁποίων δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀποκρύψωμεν τὰς ὡς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις «ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτεία καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἐπικειμένης «ἀπογραφῆς».

Ὡς ὑποψήφιοι ἐφέροντο οἱ Γέσμαν, Σκαρλᾶτος, Σοῦτσος, Π. Ρόδιος, Μαυρομιχάλης, Τζαβέλλας κλπ., ἐτόνιζεν δὲ ἡ ἐφημερὶς «συγγενικαὶ προσπάθειαι Ὑπουργῶν καὶ κολακεῖαι θέλουν πολιορκήσῃ τὸν διευθύνοντα τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον».

Πρὸ τῆς ἀναταραχῆς ταύτης εὑρεθεῖσα ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ παρακαλέσῃ τὸν Ρόσνερ ν' ἀνακαλέσῃ τὴν παραίτησίν του.

Ἐπειδὴ ἐγένετο ἤδη λόγος περὶ ἀπογραφῆς καὶ ἐπειδὴ τὰ δι' αὐτῆς ἀνατεθέντα νέα καθήκοντα εἰς τὴν χωροφυλακὴν ὑπῆρξαν σπουδαῖα, τόσον ἀπὸ πλευρᾶς κύκλου ἐργασίας ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς συμβολῆς εἰς τὴν καθόλου κρατικὴν ὀργάνωσιν, θὰ διαλάβωμεν ὀλίγα περὶ τοῦ συστήματος τούτου.

Μέχρι τοῦδε αἱ τάξεις τοῦ στρατοῦ συνεπληροῦντο δι' ἐθελουσίας κατατάξεως

---

(43) Α. Σκανδάμη σελ. 557 - 558.

(44) Φύλλον 382 τῆς 28 - 10 - 1836.

τῶν ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ τὸ μέτρον ἦτο ἐπισφαλὲς καὶ ἄνευ μέλλοντος, δι' ὃ καὶ ἀπεφασίσθη ἡ. ὑποχρεωτικὴ στρατολογία. Ἐπειδὴ ὅμως τόσον τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους ὅσον καὶ αἱ διεθνεῖς συνθῆκαι δὲν ἐπέτρεπον μεγάλας στρατιωτικὰς δυνάμεις, ἃς θὰ ἀπέδιδεν ἡ γενικὴ ὑποχρεωτικὴ στρατολογία, ἀπεφασίσθη ἡ κατ' ἔτος στρατολογία τῶν ἀναγκαιούντων στρατιωτῶν διὰ κληρώσεως μεταξὺ τῶν ὑπεχόντων ὑποχρέωσιν.

Πρὸς τοῦτο ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 26.11.1837 Β.Δ. (45) διὰ τοῦ ὁποίου ὁ στρατὸς ἀπεκλήθη πλέον «ἐθνικὸς στρατός».

Οἱ Δήμαρχοι μετὰ τῶν Συμβουλίων των κατήρτιζον τοὺς πίνακας τῶν κατ' ἔτος ὑποχρέων, ὁρισθέντων ὡς τοιούτων τῶν ἀγόντων ἡλικίαν 18—24 ἐτῶν, ὑπὸ ὡρισμένας ἐξαιρέσεις διὰ τοὺς προδεδικασμένους ἐπὶ ἀδικήμασι τῶν ἐν ἄρθροις 22—23 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου κλπ., οἵτινες πίνακες κυρούμενοι ἐδημοσιεύοντο. Ἐκ τῶν ἐγγραφέντων ἐκληροῦτο ὁ κατ' ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως ὁριζόμενος κατ' ἐπαρχίαν καὶ Δῆμον ἀριθμός, τῶν κληρωθέντων δικαιουμένων νὰ παρέχωσιν πρὸς στράτευσιν ἀντικαταστάτας.

Περὶ τῆς ἐν γένει διαδικασίας κλπ. τοῦ συστήματος τούτου ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 18.1.1838 Β.Δ. (46), διὰ τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ ὁποίου συνεστήθη στρατολογικὸν συμβούλιον κατὰ νομόν, ἀποτελεσθὲν ἐκ τοῦ Νομάρχου, τοῦ ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Νομοῦ Δ) τοῦ ἀξιωματικοῦ χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Ἰατροῦ, ἵνα ἀποφασίζει περὶ τῆς ἱκανότητος τῶν πρὸς στράτευσιν κληρωθέντων, κατ' ἄρθρον δὲ 35 τούτου «ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς δύναται νὰ κάμῃ παρατηρήσεις, ἂν τις τῶν παρουσιαζομένων δὲν τοῦ φαίνεται ἱκανὸς διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν». Οὕτω ἡ χωροφυλακὴ ἐκλήθη νὰ συμβάλῃ ποικιλλοτρόπως εἰς τὴν δημιουργίαν ἑνὸς Ἐθνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐπὶ μακρὸν ἔκτοτε, ὡς καὶ σήμερον, τὸ θέμα τοῦτο ἀπετέλεσε ἕνα ἐκ τῶν σημαντικωτέρων τομέων τῆς ἀποστολῆς της.

Οἱ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς κρινόμενοι ἱκανοὶ νεοσύλλεκτοι «μετακομίζονται εἰς τὰς ῥηθείσας πόλεις παρ' ἀποσπασμάτων τῆς χωροφυλακῆς, οἱ δὲ διοικηταὶ τῶν ἀποσπασμάτων φροντίζουν διὰ τὴν τροφοδοσίαν αὐτῶν» (47). Ἑπτὰ κέντρα προσαγωγῆς ὡρίσθησαν, ἤτοι διὰ τοὺς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Ἀχαΐας, Αἰτωλίας, Ἀκαρνανίας, Εὐρυτανίας καὶ Τριχωνίδος τὸ Μεσολόγγιον, διὰ τοὺς ἐκ Φωκίδος καὶ Βοιωτίας ἡ Ἄμφισσα, διὰ τοὺς ἐκ Φθιώτιδος, Θηβῶν καὶ Εὐβοίας ἡ Χαλκίς, διὰ τοὺς ἐξ Ἀττικῆς αἱ Ἀθῆναι διὰ τοὺς ἐξ Ἀργολίδος, Κορινθίας, Κυνουρίας καὶ Λακεδαίμνος τὸ Ναύπλιον, διὰ τοὺς ἐκ Μήλου, Θήρας, Νάξου, Σύρου καὶ Τήνου τὸ Ναύπλιον καὶ διὰ τοὺς Λάκωνας ἡ Ἀρεόπολις.

Τυγχάνει εὔληπτος ἡ κατ' ἔτος κινητοποίησις τῆς χωροφυλακῆς διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν καὶ μάλιστα πεζῇ, καὶ παρ' ὅλα ταῦτα οὐδεμία μέριμνα διὰ τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιακῶν ὅρων ἐνεφανίζετο.

Ὁ ἐκ τῆς λειψανδρίας τῆς χωροφυλακῆς ἀντίκτυπος ἦτο γενικὸς δι' ὅλας τὰς ἀνάγκας τῆς κρατικῆς μηχανῆς.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 19724) 13-5-1836 ἐγγρά-

---

(45) Α. Πετσάλη σελ. 860 - 861.
(46) Α. Πετσάλη σελ. 866 - 870.
(47) Ἄρθρον 37 τοῦ Β.Δ.

φου του διεμαρτύρετο ὅτι ἐλλείψει δυνάμεως χωροφυλακῆς καθυστέρουν αἱ πρὸς τὸ κέντρον χρηματαποστολαί, τὰς αὐτὰς διαμαρτυρίας ἐπανέλαβε καὶ διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 27375) 8-2-37, 27747) 12-11-1837, 9903) 28-4-1838 κλπ. (48)

Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, κατόπιν διαταγῆς τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6136) 1837 διαταγῆς του διέταξε τὰς Μοιραρχίας ὅπως λαμβάνουν μέτρα ἀσφαλείας καὶ περιφρουρήσεως τῆς δημοσίου περιουσίας, ταμείων κλπ. καὶ ἡ Μοιραρχία Κυκλάδων (Μοιρ. Κλεώπας) διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2064) 6-9-1837 ἀναφορᾶς της ἀνέφερεν ὅτι ἡ ὑπομοιραρχία Νάξου ἐπέστρεψεν ἀνεκτέλεστον τὴν περὶ νυκτερινῆς φρουρήσεως τοῦ ταμείου δ) γὴν ἐλλείψει δυνάμεως. Τὴν ἀναφορὰν ταύτην ὁ Ἀρχηγὸς διεβίβασεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν χωρὶς νὰ τύχῃ ἀπαντήσεως (49).

Ἀλλαχοῦ κατηγορήσαμεν τὰς τότε Κυβερνήσεις ὅτι εἰς τὸν τομέα τῆς πρὸς τὸν λαὸν προστασίας ὑποχρεώσεών των ὑστέρουν τοῦ κώδικος τοῦ Χαμουραμπί, ὅστις εἶχεν θεσπίσει τὴν Κυβερνητικὴν ἢ Δημοτικὴν εὐθύνην ἐν περιπτώσει μὴ ἀνακαλύψεως τῶν δραστῶν ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τῶν ἄρθρων 22—24 τοῦ Κώδικός του, ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι ἡ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη ἤγαγεν τὴν κυβέρνησιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1836 Β.Δ. κατ' ἄρθρον 1 τοῦ ὁποίου «Πᾶς Δῆμος εἶναι ὑπεύθυνος ὡς πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀποδόσεις καὶ ἀποζημιώσεις ἕνεκα πάσης ληστείας πραττομένης ἐντὸς τῆς περιφερείας του.

«Συνυπεύθυνοι λογίζονται κατὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ληστείας διατελοῦντες μὴ δημόται ἀγροφύλακες, βοσκοὶ ποιμνίων ἢ ἄλλων ζώων, ἐργάται εἰς τὰ δάση καὶ ὅσοι ἔχουσι ξενοδοχεῖα παρὰ τὰς δημοσίους ὁδούς».

Τὸ ἄρθρον 3 προέβλεπεν ἀποζημιώσεις διὰ θανάτους ἢ τραυματισμοὺς ἐκ ληστρικῶν πράξεων, διὰ τοῦ ἄρθρου 4 ἠπειλοῦντο κυρώσεις κατὰ τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς, ἥτις δὲν θὰ συναλάμβανε τοὺς ἐκ τῆς περιφερείας της συμμετέχοντας εἰς ληστρικὰς συμμορίας, ὡς ἐπίσης ποιναὶ καθιερώθησαν διὰ τοῦ ἄρθρου 6 κατὰ τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν ἐὰν δὲν ἐκάλουν τοὺς Δημότας πρὸς καταδίωξιν τῶν ληστῶν καὶ κατὰ τῶν Δημοτῶν ἐὰν δὲν προσέτρεχον πρὸς τοῦτο εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Δημάρχου.

Κατ' ἄρθρον 9 πᾶς ληστευθεὶς ὤφειλεν ν' ἀναγγείλῃ ἀμέσως τὸ συμβὰν εἰς ἁρμόδιον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, ὅστις ὤφειλεν ν' ἀποστείλῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, μετὰ προηγούμενον ἔλεγχον, σχετικὴν ἔκθεσιν εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα.

Διὰ τῶν ὑπολοίπων διατάξεων ἐρρυθμίζοντο τὰ τῆς διαδικασίας πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ἀποζημιώσεως ὡς καὶ αἱ ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δικαιώματα τῶν Δήμων.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Δ) τος τούτου προεβλέπετο μέχρι τέλους 1838.

Διὰ τοῦ Β.Δ. 6-9-1838 ἡπλουστεύθη ἡ διαδικασία διὰ τὴν ἐπιδίκασιν τῆς ἀποζημιώσεως (50) καὶ διὰ τοῦ Β.Δ. 31-12-1838 παρετάθη ἡ ἰσχὺς μέχρι 31-12-1839.

Τέλος διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 7.2.1840 παρετάθη ἡ ἰσχὺς μέχρι τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1841 (51) ἐν εἴδει δὲ εἰσαγωγῆς ἐτονίζετο ὅτι τὰ θεσπισθέντα μέτρα συνετέλεσαν εἰς περιστολὴν τῆς ληστείας.

---

(48) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.
(49) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.
(50) Α. Πετσάλη σελ. 947.
(51) Α. Πετσάλη σελ. 200.

Τυγχάνει ἀξιοπαρατήρητον ὅτι εἰς οὐδένα τῶν Φεουδαρχικῶν τούτων Διαταγμάτων ἀνεφέρετο ἡ χωροφυλακή, ἐνδιέφερον ὅμως ταύτην αἱ διατάξεις αὗται τόσον διότι ἀφεώρουν τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ὅσον διότι καθιέρουν ὑποχρεώσεις διὰ τοὺς βαθμοφόρους, λόγῳ τῆς ἰδιότητός των ὡς προανακριτικῶν ὑπαλλήλων.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 4 Β.Δ. 1-12-1836 (52) ἐπεφορτίσθη ἡ χωροφυλακὴ καὶ διὰ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὁδῶν, τῆς ἀνετέθη τουτ' ἔστιν αὐτὸ ὅπερ σήμερον καλοῦμεν τεχνικὴ ἀστυνομία τῶν ὁδῶν, ἣν ἐκτελεῖ ἀπὸ 4ετίας ἤδη καὶ πάλιν ἡ χωροφυλακή, διὰ δὲ τοῦ Β.Δ. 4-12-1836 ἐπεφορτίσθη καὶ διὰ δασονομικῶν καθηκόντων (53).

Ὁ Ὄθων ἐν τῷ πνεύματι τῆς οἰκονομικῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς καταλληλοτέρας διοργανώσεως τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας ἐξέδωκε τὸ ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου 1836 Β.Δ., τὸ ἄρθρον 10 τοῦ ὁποίου ἀναφερόμενον εἰς τὴν χωροφυλακὴν διελάμβανεν (54) «Ἡ χωροφυλακή, ἡ ὁποία εἶναι τόσον σημαντικὴ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους, δὲν θέλει λάβει καμίαν μεταβολὴν ὡς πρὸς τὸν παρόντα σχηματισμόν της, ἐξ ἐναντίας ἐπιθυμοῦμεν νὰ χρησιμεύῃ ἐπωφελῶς εἰς τὴν προφύλαξιν τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, καὶ νὰ τοποθετῆται μὲ τρόπον, ὥστε ν' ἀποτελῇ ἐν ταὐτῷ πραγματικῶς συμπληρωματικὸν καὶ ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸ ὑπερασπιστικὸν σύστημα τοῦ Κράτους, καὶ τοιουτοτρόπως ἐκ συμφώνου μὲ τὸ ναυτικόν, τὴν ἐθνοφυλακὴν καὶ τὴν φάλαγγα, νὰ καθιστᾷ δυνατὴν τὴν διαδοχικὴν ἐλάττωσιν τῆς δυνάμεως τῶν στρατευμάτων τῆς γραμμῆς, ὁ προκείμενος ὅμως σκοπὸς δὲν παραβλέπεται ἀνίσως ἡ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Γραμματεία ἔχει ἰδίως ὑπ' ὄψιν τὴν κατάλληλον ἐλάττωσιν τῶν μοιράρχων καὶ ὑπομοιράρχων, νὰ κάμνῃ ἀκολούθως τὰς ἀναγκαίας προτάσεις περὶ αὐξήσεως τῶν στρατιωτῶν τῆς χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας».

Ὁ ἴδιος ὁ Βασιλεὺς πλέον, τονίζει μὲν τὴν σημαντικότητα τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς χωροφυλακῆς καὶ λέγει ἐκεῖνο ὅπερ εἶπεν βραδύτερον ὁ Πάλμερστων, ὅτι ἡ Ἑλλὰς τότε εἶχεν ἀνάγκην ὀλιγωτέρου στρατοῦ καὶ περισσοτέρας χωροφυλακῆς, πλὴν ἐξ οἰκονομικῶν λόγων παραχωρεῖ εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τὴν εὐχέρειαν ὅπως διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν στελεχῶν προβῇ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁπλιτῶν.

Καίτοι ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ διάταξις αὕτη ἐμφανίζεται περιποιοῦσα τιμὴν εἰς τὸ Σῶμα, μελετωμένη ὅμως καὶ συσχετιζομένη μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς συνεχῶς ζητούσης χωροφύλακας κρατικῆς μηχανῆς ἀποβαίνει ἀνεδαφική.

Εὐτυχῶς ὁ Ὑπουργὸς δὲν ἐποιήσατο χρῆσιν τῆς παρασχεθείσης ἐξουσιοδοτήσεως, διότι στρατιῶται ἄνευ ἡγετῶν σημαίνουν παρανόμως ὁπλοφοροῦντα ὄχλον, τουναντίον μάλιστα, παρὰ τὸ ἐπιβληθὲν ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος σύστημα αὐστηρᾶς οἰκονομίας, ὁ ἀριθμὸς τῶν στελεχῶν χωροφυλακῆς ηὐξήθη κατὰ τὰ ἀμέσως ἑπόμενα ἔτη.

Μεταξὺ τῶν διθυράμβων διὰ τὸν ἡρωϊσμὸν καὶ τὴν πιστότητα τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς ἠκούοντο, ὡς εἰκός, καὶ δυσάρεστοι τινὲς εἰδήσεις.

---

(52) Α. Πετσάλη σελ. 632.

(53) Α. Πετσάλη σελ. 639.

(53) Α. Πετσάλη σελ. 639.

(54) Α. Πετσάλη σελ. 460.

Β. ΤΑΠΕΙΝΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ — ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΑΙ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 392) 5-12-1836 φύλλον ἐφημ. «Ἀθηνᾶ», ἐδημοσιεύθη ἀνταπόκρισις, καθ' ἣν Διοικητὴς περιοδεύοντος ἀποσπάσματος χωροφυλακῆς προέβη εἰς κακοποιήσεις κατοίκων κοινότητος Τζεφερεμίνης καὶ εἰς ἄλλας ἐκνόμους ἐνεργείας.

Ἡ ἐφημερὶς σχολιάζουσα τὴν εἴδησιν ταύτην ἔγραφε «Μὲ λύπην μας μεγάλην δημοσιεύομεν τ' ἀνωτέρω τὰ ὁποῖα ἂν ὑπάρχουν ἀληθῆ, ὅπως μᾶς τὰ περιγράφει ὁ ἀνταποκριτής μας ἀδικεῖ βέβαια ἡ Μοιραρχία αὕτη τὰς λοιπὰς συναδέλφους της....»

Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ ὑπῆρξεν μία ἐκτροπὴ ἀσφαλῶς ἀξιόμεμπτος, ἀσφαλῶς δὲ ὑπῆρξαν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐν μέσῳ τῶν εἰς τοιαύτας ἀνωμάλους περιόδους δημιουργουμένων ὀξυτάτων ἐκνευρισμῶν. Τὰ τοιαύτης φύσεως καὶ μορφῆς ἐπεισόδια ηὐξήθησαν βραδύτερον ἐν μέσῳ τῆς θυελλώδους ἀτμοσφαίρας, ἣν ἐδημιούργουν αἱ ἑκάστοτε ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι καὶ ὀξεῖαι ἀναταραχαί, ἡ δίνη τῶν ὁποίων τὰ πάντα μετεκίνει ἐπικινδύνως καὶ συνεπῶς δὲν πρόκειται περὶ μεμονωμένης διὰ τὴν χωροφυλακὴν ἐκδηλώσεως. Ταῦτα πάντα ἡ ἱστορία καταλογίζει εἰς τὴν γενικὴν ἀρρυθμίαν καὶ ἐξελικτικὴν πορείαν τῶν κοινωνιῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῆς πολιτικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν πολιτῶν.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον στιγματίζει ἰδιαιτέρως ἡ ἱστορία καὶ τὸ παραδίδει εἰς τὴν κατακραυγὴν τῶν ἐπερχομένων εἶναι ἡ διὰ τῶν ἐσκεμμένως καὶ ἐν ψυχρῷ τιθεμένων εἰς ἐνέργειαν συκοφαντικῶν καὶ ἀνεντίμων μεθόδων καὶ μέσων, καταστρεπτικὴ ἐκστρατεία ἐναντίον τῶν κοινωνικῶν συμφερόντων καὶ σκοπῶν καὶ ἰδίᾳ ἐναντίον ὑποδειγματικῶς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀναλισκομένων μορφῶν, διότι αὕτη ἐμφανίζει τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν διαφθορᾶς ἠθῶν καὶ πνευματικῆς καταπτώσεως. Ἀτυχῶς τοιαῦται βδελυραὶ περιπτώσεις δὲν ἀπέλιπον καὶ ἐκ τοῦ σώματος τῆς χωροφυλακῆς.

Ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἐν τοῖς πρόσθεν, διελάβομεν, ὁ Μοίραρχος Βελέντζας ὑπῆρξε μία ἀνήσυχος ἀγωνιστικὴ φυσιογνωμία καὶ ὡς τοιαύτη δὲν ὑπῆρξε πατριωτικῆς ἐκδηλώσεως τομεὺς ἀπὸ τοῦ ὁποίου νὰ ἀπουσίασεν.

Λόγῳ τοῦ ἀνησύχου πνεύματός του δὲν περιωρίζετο εἰς μίαν στερεότυπον, «νόμιμον» ὡς θὰ ἐλέγαμεν, περαίωσιν τῆς ἑκάστοτε ἀποστολῆς του, περιέκλειεν ἐντὸς αὐτοῦ σημαντικὴν μερίδα τοῦ Ὀδυσσείου πνεύματος.

Διεῖδεν ὅτι ἵνα πλήξῃ τὴν Ληστείαν ἔδει νὰ συνεργασθῇ μετὰ τῶν ὁμόρων Τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ χωρὶς ν' ἀναμένῃ τὰς κυβερνητικὰς προσπαθείας ἔπραξε τοῦτο.

Τῶν συνεννοήσεών του τούτων διεξαγομένων, ἐπέτυχεν τὴν λαμπρὰν καὶ συντριπτικὴν ἐπιτυχίαν κατὰ τῶν ληστῶν, περὶ ἧς ἤδη ὡμιλήσαμεν.

Εἴτε ἐκ παρεξηγήσεως εἴτε ἐκ φθόνου καὶ ταπεινῶν ἐλατηρίων ὁρμώμενοι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Ὁροφυλακῆς, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ὑπομοιράρχου Ἀθανασίου, ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐπὶ ὁροθετικῆς γραμμῆς χωροφυλακῆς, ὑπέβαλον εἰς τὸ ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἐμπιστευτικὴν ἀναφοράν, δι' ἧς κατήγγειλον τοῦτον ὡς συνεργαζόμενον μετὰ τῶν ληστῶν ὑποθάλπων τούτους ἐν τῇ περιφερείᾳ του. Ὁ κατ' ἐξοχὴν ληστοφάγος κατηγγέλλετο ὡς ληστοτρόφος. Δὲν ἀποκλείεται ὄπισθεν τῆς ἐνεργείας ταύτης νὰ ὑπεκρύπτετο ἔτι σατανικωτέρα ἐνέργεια τῆς ἀντιθέτου πρὸς τὸν Μακρυγιάννην μερίδος, οὗτινος ὁ Βελέντζας ἦτο στενὸς φίλος καὶ συνεργάτης.

Ὁ Βελέντζας προεφυλακίσθη καὶ παρέμεινεν προφυλακισμένος ἐπὶ ἐννέα καὶ

πλέον μῆνας, χωρὶς δὲ ν' ἀνακριθῇ ἢ νὰ ὑποβληθῇ εἰς δίκην ἀπεφυλακίσθη ὑπὸ περιέργους ὅρους.

Ἡ ἐφημερὶς Σωτὴρ εἰς τὸ φύλλον τῆς 15.11.1836 ἔγραφε: «Ποῖος Ἕλλην τοῦ ἀγῶνος, ἂν δὲν τὸν ἐγνώρισε προσωπικῶς, δὲν ἤκουσε τουλάχιστον τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρείου Ἰωάννου Βελέντζα; Ποῖος στρατιωτικὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν γνωρίζει, ἐκ πείρας, τὸν πατριωτισμόν, τὴν φρόνησιν καὶ τὴν γενναιότητα ἑνὸς τῶν παλαιοτέρων συναγωνιστῶν του;

«Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος γίνεται, πρὸ καιροῦ, θῦμα τῆς διαβολῆς, τῆς συκοφαντίας καὶ τῆς ἀδικίας, ὄργανον τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεύς μας» (*) καὶ ἐσυνέχιζεν:

> «...Ὁ Βελέντζας διατάσσεται νὰ μεταβῇ εἰς Ναύπλιον, διὰ νὰ δικασθῇ ἀπὸ τὸ πολεμικὸν συμβούλιον. (*)
>
> »Ὑπακούει καὶ φθάνει ἐκεῖ πρὸ ἑνὸς ἤδη καὶ ἐπέκεινα ἔτους, περιμένει τὴν ἡμέραν τῆς δίκης, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του καὶ νὰ καταισχύνῃ τοὺς συκοφάντας του, ἀλλ' οὔτε δικασταὶ ὑπάρχουν δι' αὐτόν, οὔτε κατήγορος. Εἰς μάτην παραπονεῖται ἀπὸ τὴν φυλακήν του, εἰς μάτην ἐπικαλεῖται τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ὁ τὰ πάντα θυσιάσας ὑπὲρ αὐτῶν. Μόλις τὸν παρελθόντα Αὔγουστον, ἡ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Γραμματεία εὐηρεστήθη νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ἐπισήμως ὅτι, καθ' ὑψηλὴν διαταγήν, ὑπ' ἀριθ. 14227, παύει ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη, ὅτι μετατίθεται εἰς τοὺς διαθεσίμους καὶ ὅτι μένει εἰς αὐτὸν νὰ ἐκλέξῃ τόπον διαμονῆς, ἐντὸς ὅμως τῆς Πελοποννήσου, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα.
>
> »Ἐρωτῶμεν τώρα τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματέα μας, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ τολμᾷ νὰ ἀποσπάσῃ ἕνα κατηγορούμενον ἀπὸ τοὺς νομικοὺς δικαστάς του, οἵτινες μόνοι ἔχουν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὸν ἀθωώσουν ἢ νὰ τὸν καταδικάσουν. Ἂν ὁ Βελέντζας εἶναι ἔνοχος, διατί νὰ μὴ δικασθῇ; Ἂν εἶναι ἀθῶος, διατί νὰ παιδεύεται αὐθαιρέτως;»

Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, μὴ προβλεπομένη ὑπὸ νόμου τινός, ἐδημιούργησεν τὴν εὔλογον ἀγανάκτησιν τῆς κοινῆς γνώμης ἀλλὰ καὶ τοῦ διασυρομένου καὶ καταδιωκομένου ἀξιωματικοῦ, ὅστις δι' ὑποβληθέντος ὑπομνήματός του διεμαρτυρήθη διὰ τὴν πρωτάκουστον μεταχείρισιν καὶ ἐζήτησεν τὴν πλήρη διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ ἐπίλυσιν τῶν ἀφορουσῶν αὐτὸν τυχὸν κατηγοριῶν κλπ.

Τὸ αἴτημά του ὑπῆρξεν αἴτημα παντὸς τιμίου ἀνθρώπου ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς Πολιτειακῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας.

Ἑτέρα ἐφημερίς, ἡ «Ἐλπὶς» ἔγραφεν:

> «...Ὁ Μοίραρχος Βελέντζας, γνωστὸς διὰ τὰς πρὸς τὸ ἔθνος ἐκδουλεύσεις του, κατηγορήθη, πρὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους, ὡς ἔχων συνεννοήσεις μὲ τοὺς ληστάς. Ἐννέα μῆνας διέμεινε φυλακισμένος εἰς τὸ Ἴτς - Καλέ, καὶ μετὰ ἐννέα μῆνας τὸν ἀπέλυσαν, χωρὶς νὰ τὸν ἀπαλλάξουν τῆς κατηγορίας. Ὁ κ. Βελέν-

---

(*) Πρόκειται περὶ τοῦ Ἕλληνος Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν.

(*) Οὕτω ἐκαλεῖτο τὸ στρατοδικεῖον.

τζας ἀναφερθεὶς εἰς τὴν Γραμματείαν τῶν Στρατιωτικῶν, ἐζήτησε τὸ ξῖφος (55) καὶ τὸν μισθὸν τῶν ἐννέα μηνῶν.

»Ἡ Γραμματεία ἀπεκρίθη, ὅτι, μῆτε τὸ ξῖφος εἶναι ἄξιος νὰ φέρη, μῆτε τὸν μισθόν του νὰ λάβη, ὡς ἔνοχος.

»Ὁ Μοίραρχος ζητεῖ νὰ δικασθῇ καὶ ἡ Γραμματεία ἀρνεῖται δικαιοσύνην.

»Ἡ πάλη μεταξὺ ἑνὸς στρατιωτικοῦ μας καὶ τῆς Γραμματείας, γεννᾶ διαφόρους προτάσεις».

Συνεχίζουσα ἡ ἐφημερὶς διετύπωνε τὴν φωνὴν τοῦ ἀδικουμένου δι' ἐκεῖνο διὰ τὸν ὁποῖον τόσοι ποταμοὶ αἱμάτων ἔχουν χυθῆ:

«...Διατί λοιπὸν ἡ Γραμματεία τῆς Δικαιοσύνης νὰ μὴ ἐπιζητήση μίαν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως; Διατί οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ μὴ κάμουν τὰ χρέη των;

»Ἐὰν πάλιν εἶναι ἔγκλημα στρατιωτικὸν πρέπει οἱ στρατιωτικοί μας νὰ εἶναι ἐκτὸς νόμου καὶ ἡ Γραμματεία τῶν Στρατιωτικῶν νὰ τοὺς ἀφήνη ἀδικάστους καὶ συγχρόνως αὐτοδικοῦσα νὰ τοὺς κηρύττη ἐνόχους; Ποῖος ἄλλος ἐκτὸς τοῦ δικαστοῦ, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιθέτει τὴν ἀτιμωτικὴν σφραγῖδα τοῦ ἐγκλήματος εἰς τὸ μέτωπον ἑνὸς στρατιωτικοῦ; Ἢ ὁ κ. Βελέντζας, πρέπει νὰ δικασθῇ ἢ ν' ἀπολυθῇ καὶ νὰ λάβη ὅλα τὰ ὠφελήματα τοῦ βαθμοῦ του. Μέσος ὅρος μεταξὺ ἀπολύσεως καὶ εἰσαγωγῆς εἰς δίκην, δὲν ὑπάρχει» (56).

Ἡ Κυβέρνησις ἐξηναγκάσθη νὰ παραπέμψῃ εἰς δίκην, τὴν 11 Μαρτίου 1837, τὸν Βελέντζαν, καθ' ἣν οὗτος ἀπηλλάγη πλήρως, ἀλλ' οἱ Ἰάγοι δὲν ἡσύχαζον καὶ τὴν 26 Μαρτίου συνελήφθη ἐκ νέου ὡς συνωμότης ἵνα καὶ πάλιν ἀπαλλαγῇ.

Κατηραμένη, Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, συκοφαντία!!!

Εὐτυχῶς ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔφθανεν μέχρι τῶν Πυλῶν τοῦ Ντρέϋφους ἀλλ' ὑπανεχώρει, ἐκτὸς ἐὰν ἐσημειοῦτο φανερά, ἔκρηξις τῶν κομματικῶν παθῶν ὅτε πλέον ἀπεχαλινοῦτο.

Ἰδοὺ μία ἄλλη δημοσιογραφικὴ ἀνταπόκρισις (57) ὀλίγα ἔτη βραδύτερον διὰ μίαν κατὰ ἑτέρου ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς ἀνέντιμον καταφορὰν καὶ ἐκστρατείαν.

«Ὅλη ἡ σειρὰ τῆς διαδικασίας, ἦτο ἐξέλεγξις ῥαδιουργιῶν καὶ δολοπλοκίας. Ὅλοι οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας κατέθετον ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ὑπαινιτόμενοι ὅτι διὰ δολερῶν εἰσηγήσεων καὶ προτροπῶν ἐσπρώχθησαν εἰς τὴν θέσιν τοῦ μάρτυρος. Ὑπὲρ τοὺς δέκα δημογέροντες τῆς Λακωνίας ἀπέδιδον εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν κατηγορούμενον διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ληστείας, διὰ τῶν προσπαθειῶν του καὶ οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἐκήρυττον τὴν καλὴν διαγωγήν του.

»Αἱ ἀνακρίσεις τῶν ἐξεταζομένων, αἱ εὔστοχοι ἐρωτήσεις τοῦ κ. Προέδρου καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν, πᾶσα πρᾶξις, δὲν ἀπεκάλυπτεν εἰμὴ ἓν ψεῦδος, μίαν διαβολήν, φθόνον, ἀντιπάθειαν ἢ ἀντιπολίτευσιν ὑψηλοτέρων προσώπων

---

(55) Τὸ φέρειν ξῖφος ἐσήμαινεν ἀκεραιότητα τῆς τιμῆς.

(56) Βλέπε καὶ φύλλα 47 - 48 τῆς 25 - 4 - 37 ἰδίας ἐφημερίδος.

(57) Ἐφημ. «Αἰὼν» φύλλον τῆς 15 - 7 - 1841.

δι' ὑψηλότερα σκοπούμενα. Αὐτὴ ἡ παράδοξος δίκη δὲν ἦτο εἰμὴ σύγκρουσις τῆς ἀληθείας μετὰ τοῦ ψεύδους, πόλεμος τῶν μαρτύρων πρὸς τὰ προκαλέσαντα τὴν δίκην ἔγγραφα. Εἰς αὐτὴν τὴν δίκην δὲν ἐγνωρίζετο ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐδικάζετο ἢ ὁ κατήγορος. Τοῦτο ἐβεβαιώθη πραγματικώτερον ὅταν, ἀπαγγελθείσης τῆς παμψηφεὶ ἀθωοτικῆς ἀποφάσεως, ἀντήχησεν ἡ αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου ἀπὸ τὰς ζωηρὰς ἐπευφημίας τῶν ἀκροατῶν, οἵτινες ρίπτοντες τοὺς πίλους των ἐπὶ τῆς ὀροφῆς, δὲν ἤξευρον μὲ ποῖον λαμπρότερον τρόπον νὰ ἐκφράσωσι τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης των πρὸς τοὺς δικαστὰς τοὺς ἀποδώσαντας δικαιοσύνην εἰς τὸν ἀδικοκατηγορηθέντα Μοίραρχον».

Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Ὑπομοιράρχου Μανιάτη, παραπεμφθέντος ἐπὶ καταχρήσει ἐξουσίας.

Ἐμνημονεύσαμεν τὰς ἀνωτέρω δύο περιπτώσεις ὄχι διότι ὑπῆρξαν αἱ μοναδικαί, ἀλλ' ἵνα ὑπενθυμίσωμεν εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους ὅτι πάντοτε ὑπῆρξαν σκώληκες καὶ βρυκόλακες, δρῶντες ἰδίᾳ κατ' ἐκείνων οἵτινες διαθέτουν μείζονα ἀγωνιστικότητα, κατ' ἐκείνων οἵτινες εἶναι ὑψαύχενες καὶ εὐθεῖς καὶ κατὰ παντὸς ἐπιτυγχάνοντος κάτι καλλίτερον, κάτι ἀνώτερον. Βίωμα τῶν συκοφαντῶν καὶ διαβολέων εἶναι τὸ σκότος καὶ ἡ δουλικότης, θάνατός των ἡ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εὐγενὴς ἅμιλλα, γνώρισμά των δὲ ἡ θρασύτης καὶ ἡ ἀδιαντροπία. Ἡ ἀλήθεια ὅμως πάντοτε ἐν τέλει θριαμβεύει.

Καὶ ἡ κατὰ Μανιάτη μῆνις εἶχεν ὡς ἀφορμὴν τὰς λαμπρὰς ὑπηρεσιακὰς του ἐπιτυχίας ἐν Λακωνίᾳ, ἔνθα ὡς Διοικητὴς μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος ἠδυνήθη κατὰ τὴν ἄνοιξιν 1840 νὰ ἐξοντώσῃ τὰς ἐπανεμφανισθείσας ἐκεῖσε ληστοσυμμορίας, περὶ ὧν ἔγραφεν ἡ ἐφημερὶς «Αἰών»: «Μὲ πλήρη εὐχαρίστησιν ἀναγγέλλομεν εἰς τὸ κοινόν, ὅτι καὶ αὖθις ἡ ληστεία πλησιάζει νὰ ἐξαληφθῇ ριζικῶς ἀπὸ τὸν Νομὸν τῆς Λακωνίας, ὡς καὶ ἄλλοτε, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου καὶ γενναίου ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς Γεωργίου Μανιάτη καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν, ὁδηγῶν καὶ στρατιωτῶν τοῦ μεταβατικοῦ. Πέντε λησταὶ συνελήφθησαν μέχρις ὥρας καὶ παρεδόθησαν εἰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας». Περὶ τῆς ὑπηρεσιακῆς εἰσφορᾶς εἰς τὸν ὑπηρεσιακὸν βωμὸν τοῦ Μανιάτη ἥτις προεκάλεσεν τὴν ἐναντίον του μῆνιν τῶν κακοποιῶν θὰ ἐπανέλθωμεν κατωτέρω.

Γ' ΓΑΜΟΙ ΟΘΩΝΟΣ — ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ

Μετὰ τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ Ὄθωνος ἤρξατο ὁ διὰ τὴν ὑποψηφίαν Βασίλισσαν πολιτικὸς κλοιὸς τῶν ξένων.

Ὁ πατὴρ τοῦ Ὄθωνος, Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβῖκος, ἵνα προλάβῃ ἄτοπον τινα ἐνέργειαν τοῦ υἱοῦ του καὶ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας τὴν 25.11.1835 ἐν μέσῳ παλλαϊκῆς ὑποδοχῆς. Τὴν 25.1.1836, ἐπέτειον τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὄθωνος εἰς Ἑλλάδαν, ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ὁ θεμέλιος λίθος τῶν σημερινῶν παλαιῶν ἀνακτόρων.

Ἡ λησταναρτικὴ ἐξέγερσις ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ καὶ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἐματαίωσαν τὴν κοινὴν ἐξ Ἑλλάδος ἀναχώρησιν Λουδοβίκου καὶ Ὄθωνος, τοῦ Λουδοβίκου ἀναχωρήσαντος τὴν 15.3.1836 τοῦ δὲ Ὄθωνος τὴν 28.4.1836.

Ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῆς κυβερνήσεώς του, τὴν 10.11.1836 ἐτελέσθησαν ἐν Βαυαρίᾳ οἱ γάμοι τοῦ Ὄθωνος μετὰ τῆς Ἀμαλίας.

Κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ὄθωνος ὁ Ἄρμανσμπεργκ ἀπέβη πραγματικὸς δικτάτωρ καὶ αἱ φωναὶ τῶν κατ' αὐτοῦ δυσαρεσκειῶν ἠκούοντο εἰς τὸ Μόναχον, ἔνθα πλέον ἀπεφασίσθη ἡ ἀπόλυσις τοῦ Ἄρμανσμπεργκ, ἥτις ἐκοινοποιήθη εἰς τοῦτον ἅμα τῇ ἐπανόδῳ τοῦ Βασιλικοῦ ζεύγους τὴν 2.2.1837.

Ἐκ Βαυαρίας ὁ Ὄθων ἔφερε μετ' αὐτοῦ τὸν νέον του Πρωθυπουργὸν Ρούδχαρτ, ὅστις ἀνέλαβεν ἅμα τῇ κοινοποιήσει τῆς ἀπολύσεως τοῦ Ἄρμανσμπεργκ.

Ὁ Ρούδχαρτ κληρονόμος ἑνὸς βαθέος μίσους τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Βαυαρῶν, ἀδόκιμος περὶ τὴν πολιτικὴν καὶ πανταχόθεν βαλλόμενος ὡς ὄργανον τῆς Αὐστρίας κλπ. ἀπέτυχεν. Εἰς τὴν ἀποτυχίαν του, κατὰ τὸν Γ. Κρέμον, συνετέλεσεν καὶ ἡ ἐπαύξησις τῆς κατὰ τῶν Βαυαρῶν ὀργῆς τῶν Ἑλλήνων συνεπείᾳ τῶν ἐκτεθεισῶν ἐν ἔτει 1830 καὶ 1836 ἀπόψεων τοῦ Γερμανοῦ Φαλμεράϋερ Φιλίππου, καθ' ἃς τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν γένος εἶχεν ἐξολοθρευθῇ ὁλοσχερῶς κατὰ τὰς διαφόρους ἐπιδρομὰς οἱ δὲ σημερινοὶ Ἕλληνες εἶναι ἀπόγονοι διαφόρων Βαρβαρικῶν φυλῶν, ἰδίᾳ Σλαβικῶν.

Ὑπὸ τὴν πίεσιν, ὅθεν, ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν πολεμίων ἠναγκάσθη ὁ Ρούδχαρτ νὰ παραιτηθῇ τὴν 8.12.1837, μεθ' ὃ ὁ Βασιλεύς, ἀνέλαβεν, ἐπὶ μεγίστη ζημίᾳ, αὐτοπροσώπως τὴν Προεδρίαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἣν διετήρησε μέχρι τῆς 10.2.1841, ὅτε ἠναγκάσθη ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ μετκαλέσῃ ὡς θεράποντα Ἰατρὸν τῆς ἐξογκωθείσης κατ' αὐτοῦ δυσαρεσκείας τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον.

Δ΄ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΙΣ ΧΩΡ)ΚΗΣ

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Βασιλέως διὰ Βαυαρίαν ὁ Ἄρμανσμπεργκ φρονῶν ὅτι ἡ θέσις του εἶναι ἐξησφαλισμένη, ἐπεδίωξεν τὴν δημιουργίαν προσωπικῆς κλίκας προσεταιριζόμενος τὸν μονίμως ἐν ἀνωμαλίᾳ καὶ ἐξεγέρσει διαλλογιζόμενον καὶ διαβιοῦντα Γρίβαν.

Ὁ Μακρυγιάννης κατηγορεῖ τὸν Γρίβαν ὡς ὑπαίτιον τῆς ἀκαρνανικῆς ἐξεγέρσεως καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ὑπὸ ληστοσυμμοριῶν τῆς Στερεᾶς, μετὰ δὲ τὴν καταστολὴν ἐμφανίζει τοῦτον προσεταιριζόμενον καὶ αὖθις τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἰς τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ ἀπένειμεν ἀμνηστείαν ὁ Ἄρμανσμπεργκ, ἠθέλησεν ἐν συνεχείᾳ νὰ τοῖς απονείμῃ καὶ βαθμούς.

Ὁ Γρίβας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τοιούτων ἐπιδιώξεων μετέφερεν εἰς Ἀθήνας ὑπερεκατὸν ἐκ τῶν τὰ πρῶτα διαδραματισάντων ἐν τῇ ληστοπραξίᾳ καὶ ἤδη ἀμνηστευθέντων «... Τότε ἔγινε ἡ Ἀθήνα σπίτι τῶν ληστῶν — γράφει ὁ Μακρυγιάννης (58) — δὲν κόταγαν νὰ βγοῦνε οἱ ἄνθρωποι ἔξω, βρίσκονταν σκοτωμένοι, γυμνωμένοι ἀπ' αὐτὰ πλῆθος. Ἔδειρε ὁ Γρίβας καὶ τὸν φίλον του Σκοῦφο, ὁποῦ πείραζε μὲ τὴν ἐφημερίδα του αὐτοὺς ὅλους».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακρυγιάννης ἀφηγεῖται τὰς κινήσεις του καὶ τὸ ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὸ ὁποῖον «... δὲν ὑπάρχει ἡ προσήκουσα ἡσυχία εἰς τὴν πόλιν, οὐδ' ἡ ἀσφάλεια εἰς τὰς ἰδιοκτησίας καὶ εἰς τὰ πρόσωπα τῶν κα-

(58) Αὐτόθι σελ. 374.

τοίκων, ὅτι ἐπὶ ματαίῳ ἐχορήγησεν ἀρκετὰ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν μέσα, ὅτι αἱ κλοπαὶ καὶ ἁρπαγαὶ αὐξάνουσι καθ' ἑκάστην καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ πέριξ καὶ ὅτι αἱ προσβολαὶ καὶ οἱ φόνοι, οἱ ὁποῖοι ἐσυνέβησαν ἐσχάτως, ἐνέπνευσαν τὸν φόβον καὶ τὴν ταραχὴν εἰς τὰς καρδίας τῶν κατοίκων... θεωρεῖ ἀναγκαίαν καὶ τὴν σύστασιν Δημοτικῆς φρουρᾶς διὰ νὰ ἐπαγρυπνῇ...» (59).

Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπικρατούσης ἀνασφαλείας καὶ ἀταξίας ὁμιλεῖ ζωηρῶς καὶ διὰ παραδειγμάτων καὶ ὁ Γ. Παρασκευόπουλος, φόνοι, κλοπαί, διαρρήξεις οἰκιῶν καὶ καταστημάτων ἐκάλυπτον τὸ ἡμερήσιον δελτίον. Κλοπὴ διαρρήξεως εἰς βάρος Δημοτικοῦ καταστήματος ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκίας τοῦ Δημάρχου, ὁ δὲ Ι. Παπαρρηγόπουλος ἤρξατο πωλῶν τὴν περιουσίαν ἵνα ἀπέλθῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος λόγῳ ἐλλείψεως οἱουδήποτε αἰσθήματος ἀσφαλείας. (60).

Ἡ Κυβέρνησις ἀντετάχθη κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ζῶσα ὅμως καὶ αὐτὴ τὸ δρᾶμα τῆς ἀνασφαλείας καὶ τῆς ἀναρχίας προέβη εἰς τὴν λῆψιν ἀλλεπαλλήλων μέτρων. Διὰ τοῦ ἀπὸ 31.12.1836 (12.1.1837) Β.Δ. ἐδημοσίευσεν τὸν περίφημον Ἀστυνομικὸν Νόμον ἐξ 94 ἄρθρων, δι' οὗ ἐρρυθμίσθησαν τὰ ἀντικείμενα τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας καὶ καθιερώθη ἓν ἀξιόλογον ἀστυνομικὸν δίκαιον.

Παρὰ τὴν συσσωρευομένην ἐν τῷ Δ)τι τούτῳ νομικὴν ἐξουσιοδότησιν καὶ περιεκτικότητα διὰ τὰς πλέον ἐκσυγχρονισμένας περὶ ἀποστολῆς τῆς ἀστυνομίας ἀντιλήψεις τῆς ἀκμαζούσης τότε Γαλλικῆς Σχολῆς, τὸ Δ)γμα τοῦτο δὲν ἦτο δυνατὸν ἄνευ ἠθικῆς καὶ πιστῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως ν' ἀποδώσῃ.

Ἐκ τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, διότι δὲν ἀνεύρομεν σχετικὰ στοιχεῖα ἐξ ἄλλων ἐγκυρωτέρων πηγῶν, πληροφορούμεθα ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀνέθεσεν εἰς τὴν χωροφυλακὴν καθήκοντα ἀσφαλείας ἐντὸς τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ εἰδικῶς τοποθετηθέντος εἰς τὴν δύναμιν τῆς Μοιραρχίας Ἀττικοβοιωτίας ὑπομ. Τζήνου Δημ.

«Ὁ Ὑπομοίραρχος κ. Τζῖνος διετάχθη ν' ἀναλάβῃ τὰ χρέη Μοιράρχου τῆς χωροφυλακῆς εἰς Ἀθήνας. Γνωρίζοντες ἐκ πείρας τὴν δραστηριότητα τοῦ κ. Τζίνου καὶ τὴν εἰς τὰ χρέη του ἀφοσίωσιν, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ ἐπαινέσωμεν τὸν Ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ἥτις εὐχαρίστησε μεγάλως τοὺς κατοίκους τῆς πρωτευούσης» (61).

Ὀλίγον βραδύτερον, ὅτε κατέστησαν ἔκδηλα τὰ ἀποτελέσματα τῶν δραστηρίων καὶ συστηματικῶν μέτρων τῆς ἐπιφορτισθείσης ἐκτάκτως μὲ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Ἀθηνῶν Χωροφυλακῆς, ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» ἔγραφε, «Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πολίτας μᾶς ἔκαμαν τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἀφοῦ ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ὁ Ὑπομοίραρχος Τζῆνος δὲν ἠκολούθησαν οὔτε κλοπαὶ οὔτε ἄλλαι ἀταξίαι εἰς τὴν πόλιν μας... πόσον ἰσχύει ἡ ἐπαγρύπνησις ἑνὸς καλοῦ καὶ προσεκτικοῦ ἀξιωματικοῦ, μᾶς τὸ ἀποδεικνύει σήμερον ἡ διαγωγὴ τοῦ Ὑπομοιράρχου Τζήνου. Καὶ μόλα ταῦτα ὁ Τζῆνος εἶναι μόνον Ὑπομοίραρχος».

---

(59) Ψήφισμα Δημοτικοῦ Συμβουλίου 23 - 6 - 1836. Δημοσιευθὲν καὶ εἰς ἐφημ. «Σωτὴρ» φυλ. 10 τῆς 5 - 7 - 1836 κ.λ.π.

(60) Γ. Παρασκευοπούλου «οἱ Δήμαρχοι τῶν Ἀθηνῶν» σελ. 82 - 83.

(61) Ἐφημ. «Ἐλπὶς» τῆς 14 - 2 - 1837.

Ἀμφότερα τὰ δημοσιεύματα ἀποδεικνύουν μίαν εἰδικὴν προβολὴν τοῦ Τζήνου, ὅστις ναὶ μὲν ὑπῆρξεν γενναῖος, ἔντιμος, δραστήριος καὶ πολυπράγμων ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς ἀποστολῆς του, οὐχ ἧττον ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε ὁ ἴδιος νὰ ἐπίστευεν ὅτι ἄνευ τῶν γενικῶν προσπαθειῶν τῶν ὑφισταμένων του ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ τοιαῦτα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἐκτὸς τούτου αἱ ἐφημερίδες δὲν ποιοῦνται μνείαν τῆς εἰδικῆς ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς τὴν χωροφυλακὴν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόλεως, διότι ἡ χωροφυλακὴ δὲν εἶχεν ἁρμοδιότητα.

Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἐν Ἀθήναις ὑπηρεσίας του ὁ Τζῆνος ἐκτὸς τῶν κακοποιῶν ἀντεμετώπισεν κατ' ἐπανάληψιν αὐθαιρεσίας καὶ ἐπεισόδια τῶν μεθυσκομένων καὶ περιφρονητικῶς συμπεριφερομένων πρὸς τοὺς Ἕλληνας Βαυαρῶν.

Ὁ Τζῆνος, ὡς καὶ κάθε μέλος τῆς χωροφυλακῆς, ἐπεδείξατο τὴν ἀπαιτουμένην σθεναρότητα ἔναντι τῶν Βαυαρῶν, εἰς μίαν του δὲ ἀναφορὰν πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον χωροφυλακῆς ἀνεφέρθη καυστικῶς διὰ τὴν ἐπιδεικνυομένην συμπεριφορὰν τῶν Βαυαρῶν καὶ ὁ Βαυαρὸς Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τὸν ἐτιμώρησε διὰ 15νθημέρου αὐστηρᾶς κρατήσεως, ἡ δὲ ὑπόθεσις ἔφθασεν εἰς τὰς ἐφημερίδας. «Ὁ δραστήριος Ὑπομοίραρχος κ. Τζῖνος κατεδικάσθη εἰς 15νθήμερον παρεμπόδισιν ἐντὸς τῆς οἰκίας του, ἐπὶ λόγῳ «ὅτι ἐξεφράσθη ἀποτόμως κατὰ Βαυαρῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὴν ἀναφοράν, τὴν ὁποίαν πρὸς τὸν Ἀρχηγόν του διηύθυνε πρὸ τριῶν ἑβδομάδων, περὶ συμβάσης μικρᾶς συμπλοκῆς μεταξὺ Βαυαρῶν καὶ Ἑλλήνων», ἔγραφεν ἐν τῇ εἰδησεογραφίᾳ της ἡ ἐφημερὶς «Ἐλπὶς» καὶ ἐσυνέχιζεν τὴν κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐπίθεσίν της (62).

Περὶ τοῦ Τζήνου κάμνει λόγον καὶ ὁ Μακρυγιάννης διὰ τὴν περίοδον 1841 γράφων «... ὅμως τὸν Τζῆνο κι' ἄλλους τοὺς πίστευε — ὁ Βασιλεὺς — καὶ σὲ κακὴ εὔνοια πάντοτες ἤμουν» (63). Ἐπίσης ὁ Σκανδάμης παρέχει τὴν πληροφορίαν ὅτι τὸν Δεκέμβριον 1840 λόγῳ ἐπικινδύνου ἐπαυξήσεως τῆς ἐν Ἀθήναις ἐγκληματικότητος καὶ τοῦ ὑπερπλεονασμοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῶν κακοποιῶν στοιχείων ἡ Κυβέρνησις «ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἀνέθεσε τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῆς ἀστυνομεύσεως τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν δραστήριον μοίραρχον Τζῆνον» (64) καὶ ὅτι ὁ Μοίραρχος Κουτσογιαννόπουλος διωρίσθη ἀνώτερος ἐπόπτης ἀσφαλείας δι' ὁλόκληρον τὸν Νομὸν Ἀττικῆς. Τολμηρόν, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποκαλέσωμεν τὰς ὑπηρεσίας ταύτας τοῦ Τζήνου ὡς τὰς πρώτας ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσίας καταδιώξεως — Ἀσφαλείας, ἐκ δὲ τῆς φράσεως τοῦ Μακρυγιάννη ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ κατὰ ταῦτα διοικητὴς Ἀσφαλείας ἤρχετο εἰς ἀπ' εὐθείας ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Βασιλέως.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ παρὰ τῆς χωροφυλακῆς Ἀστυνόμευσις τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρξεν βραχυχρόνιος, ἀποδεικνύεται ὅμως ἐκ τούτων ἡ ἐνδόμυχος πίστις τῶν Κυβερνώντων ἐπὶ τὴν ἀποτελεσματικὴν δραστηριότητα τῆς χωροφυλακῆς, χρησιμοποιησάντων ταύτην εἰς κρισίμους στιγμάς.

---

(62) Φυλ. 47 - 48 τῆς 25 - 4 - 1837.
(63) Αὐτόθι σελ. 423.
(64) Αὐτόθι σελ. 561.

Ε΄ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΕΝ ΥΠΑΙΘΡΩ—ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΧΩΡ)ΚΗΣ

Λόγῳ τῆς κατὰ τῶν Βαυαρῶν ἐξογκωθείσης δυσαρεσκείας ὁ λαὸς εἶχε καταλήξει νὰ θεωρῇ ἥρωας τοὺς λῃστάρχους, Καλαμάταν, Ρουμπακιᾶν, Σκυλοδῆμον, Καταρραχιᾶν, Καραμῆτσον, Τσαποπούλους καὶ λοιποὺς πρωτεργάτας τῆς ἐξεγέρσεως 1835 — 1836, οἵτινες καταφυγόντες εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος ἐνήργουν συχνὰς λῃστρικὰς ἐπιδρομάς.

Αἱ ἐπιδρομαὶ αὗται πυκνούμεναι συνεχῶς, κατὰ τὰ τέλη 1837 εἶχον ἀποβῆ καὶ πάλιν ἀπειλὴ γενικωτέρας ἀναταραχῆς.

«Ἡ φοβερὰ τῆς λῃστείας μάστιξ ἔπληττε δεινῶς τὴν χώραν, ἡ ἐκτὸς τοῦ Ἰσθμοῦ Ἑλλὰς κυρίως ἤγετο καὶ ἐφέρετο ὑπό, τῶν συμμοριτῶν τοῦ Χουσάδα, τοῦ Μπαλάφα καὶ ἄλλων. Ἡ Κυβέρνησις μετεχειρίσθη πάντα τρόπον, ὅπως ἀπαλλάξῃ τὸ ἔθνος τῆς μάστιγος ταύτης, ἀλλ᾽ ἀπέτυχε». (65). Συνεχίζων ὁ Κρέμος ἀπαριθμεῖ τὰ ληφθέντα μέτρα περὶ εὐθύνης τῶν Δήμων, περὶ ἐκτοπίσεων συγγενῶν καὶ λῃστῶν καὶ βλαχοποιμένων, περὶ φυλακίσεων καὶ θανατικῶν ἐκτελέσεων κλπ. πλὴν ἄνευ ἀποτελέσματος, διότι αἱ μὲν στάσεις ἦσαν, «ἀπότοκοι πονηρῶν Βουλευμάτων τῶν ἀντιπολιτευομένων», αἱ δὲ ἀμνηστεῖαι καὶ Βασιλικαὶ χάριτες «ἐγένοντο οὕτω κοιναί, ὥστε αἱ καταδιώξεις καὶ οἱ τρόποι πρὸς ἐξάλειψιν τῆς λῃστείας καὶ κατάθλιψιν τῶν στάσεων ἀπέβαλον πᾶσαν σπουδαιότητα».

Ἐκτὸς τούτων ἡ κατὰ τὸν Ἰούνιον 1839 ἐκραγεῖσα τουρκοαιγυπτιακὴ κρίσις ἔσχεν ἐξαιρετικὸν ἀντίκτυπον ἐν Ἑλλάδι διὰ τῆς δημιουργίας ἐντυπώσεων καὶ πεποιθήσεων ὅτι ἐπέστη ἡ στιγμὴ πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ἐθνικῶν πόθων. Τὴν ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἔξαψιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος συνεπλήρου καὶ ἡ «Φιλορθόδοξος Ἑταιρεία», ὄργανον τῆς Ρωσσίας, καὶ ἀπεκορύφωσεν ἐν συνεχείᾳ ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς 1841 Κρητικὴ Ἐπανάστασις.

Ἔνοπλοι ἀνταρτικαὶ ὁμάδες κατηρτίσθησαν ἵνα εἰσβάλλουσιν εἰς τουρκικὸν ἔδαφος, συνωμωσία πρὸς δολοφονίαν τοῦ Ὄθωνος κατὰ τὴν 1.1.1840 ὠργανώθη καὶ γενικῶς τ᾽ ἀνεύθυνα στοιχεῖα ἐποδηγέτουν τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ.

Ἡ Τουρκία ἀπειλεῖ πόλεμον, οἱ στόλοι Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας σπεύδουν εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ τὰ Ἑλληνοτουρκικὰ σύνορα μετεβλήθησαν καὶ πάλιν εἰς χώραν λῃστρικῶν περιπάτων καὶ ἐκδρομῶν, ἐπὶ εὐρυτέρας κλίμακος, τῇ ὑποκινήσει καὶ τῇ βοηθείᾳ τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν (66), ἐν ᾧ ἐσωτερικῶς τὰ Καϊρικὰ καὶ τὰ Κομματικὰ πάθη καὶ αἱ ὑπὸ παράδοξα προσχήματα διεγερτικαὶ ἐνέργειαι τῶν ξένων διετήρουν λαὸν καὶ κράτος ἐν διαρκῇ συναγερμῷ, ἐμφυλίῳ ἀλληλοσπαραγμῷ καὶ τῇ ἐπακολουθούσῃ οἰκονομικῇ ἐξουθενώσει.

Ἀρχομένου τοῦ 1838 ἡ κατάστασις τῆς δημοσίας Ἀσφαλείας ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, ἦτο ἀπαγοητευτική, λόγῳ τῆς δραστηριότητος τῶν συνεχῶς ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους εἰσβαλουσῶν Λῃστοσυμμοριῶν.

---

(65) Γ. Κρέμου σελ. 1071 - 1072 κ.ε.

(66) Ι. Κορδᾶτος Παγκ. Ἑλλην. Τομ. Α. ΕΛΛΑΣ — Ι. Μακρυγιάννης σελ. 400 - 404, 416 καὶ 423.

Ἡ κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ χρησιμοποιήση ὅ,τι διέθετε εἰς ποιότητα καὶ ποσότητα ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ νέου κύματος. Οὕτω συνέστησε τὰ πρῶτα «Μ ε τ α β α τ ι κ ά» ἐκδώσασα τὴν ἀκόλουθον ὑπ' ἀριθμ. 4586 ἀπὸ 21.3.1838 διαταγήν:

Ἀρ. 4586

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν
Πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Β. Χωροφυλακῆς

Ἐπειδὴ ἡ Α.Μ. ἐπὶ προτάσει της ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματείας ἔκρινε τὸν σχηματισμὸν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων ἀναλόγου δυνάμεως ἐκ χωροφυλάκων κατὰ τὰς Διοικήσεις Φθιώτιδος καὶ Ἀκαρνανίας διατάσσοντες τὸ ἀρχηγεῖον τῆς χωροφυλακῆς νὰ ἐκθέτῃ τὰ ἐφεξῆς μὲ τὴν ἀπαιτουμένην δραστηριότητα.

Πρὸς διατήρησιν τῆς κατὰ τὰς ρηθείσας ἐπαρχίας ἐπαπειλουμένης ἡσυχίας καὶ εὐταξίας πρέπει νὰ συγκεντρωθῶσιν ὅσον τάχος δέκα Ἐνωμοτίαι Χωροφυλάκων εἰς Ὑπάτην καὶ δέκα εἰς Ἀγρίνιον, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι προσδιωρισμένον νὰ ὑποστηρίζουν περιστάσεως τυχούσης τὴν ὁροφυλακήν, εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅπου ἀναφαίνονται ληστρικαὶ συμμορίαι ἀρκετῆς δυνάμεως, καὶ νὰ διευθύνονται ὅπου ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ταραχθῇ ἡ δημόσιος ἡσυχία, καὶ ὅπου ἐμφανισθῶσι κινήματα τείνοντα πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπειδὴ οἱ διαμένοντες εἰς τοὺς Σταθμοὺς τῶν Ἐνωμοτιῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι ἀπησχολημένοι παρὰ τῆς συνήθους των ὑπηρεσίας, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὁροφυλακὴ εἶναι ἐπιτετραμένη τὴν ἀσφάλειαν τῆς Γραμμῆς, τὰ σχηματισθησόμενα μεταβατικὰ σώματα τῆς χωροφυλακῆς θέλουσιν ἀναλάβη τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐκτάκτων περιπόλων καὶ καθόσον δὲν χρεωστοῦν νὰ συνεννοηθῶσιν μὲ ἄλλα σώματα Στρατευμάτων διὰ νὰ ἐνεργήσουν εἴς τι μέρος κατὰ πολυαρίθμου ληστρικῆς συμμορίας, χρεωστοῦν νὰ περιπολῶσιν ἀδιακόπως μὲ ἀρκετὰ δυνατὰ ἀποσπάσματα, τοὐλάχιστον δύο ἐνωμοτιῶν, καὶ καθαρίζωσι τοὺς τόπους ἀπὸ ἄτομα ὕποπτα, καὶ ἐναντίον τοῦ Νόμου ὡπλισμένα, νὰ συλλαμβάνουσι αὐτὰ ἐπ' αὐτοφώρω καὶ νὰ παραδίδωσιν εἰς τὰ Διοικητήρια. Πᾶσα ἀντίστασις πρέπει νὰ καταπολεμῆται ἐντόνως.

Οἱ Διοικηταὶ τῶν μεταβατικῶν σωμάτων χρεωστοῦν νὰ διατάξωσι τὰς περιπόλους ταύτας νὰ ἀνιχνεύωσι μὲ ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν τὰ μέρη ὅπου κρύπτονται οἱ λησταὶ καὶ τὰ ἄτομα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐμβῆκαν εἴς τινα σχέσιν μὲ αὐτοὺς καὶ νὰ καταδιώκωσιν ἀδιακόπως, συνενοούμενα μὲ τοὺς Ἀρχηγοὺς τῆς ὁροφυλακῆς, τοὺς τυχὸν διαφυγόντας τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ εἰσελθόντες τοιουτοτρόπως εἰς τὰ ἔνδον τοῦ Βασιλείου.

Ἡ περιφέρεια ἐντὸς τῆς ὁποίας τὰ μεταβατικὰ ταῦτα σώματα χρεωστοῦν νὰ ἐνεργήσουν περιλαμβάνει.

I ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

Ὅλον τὸν τόπον ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Ζητουνίου δυτικῶς μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ Σπερχιοῦ, ἑπομένως ὅλην τὴν κοιλάδα, καὶ τὸ περὶ τὸν ποταμόν, τὴν συγκοινωνίαν τῆς Ὑπάτης διὰ τῶν Θερμοπυλῶν μὲ τὸν Μύλον, καὶ τὰ δύο στενωπᾶ τῆς φοντάνας καὶ τοῦ Βασιλικοῦ, μέχρι τῆς κοιλάδος τοῦ Μαυρόνερου πρὸς τὸ Τουρκοχῶρι καὶ τὴν

Δραγομάναν, τὰ στενωπὰ ἀπὸ Ὑπάτην πρὸς τὴν Γραβιὰν καὶ ὅλην τὴν πρὸς μεσημβρίαν κοιλάδα τοῦ ὄρους Οἴτης.

ΙΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΤΩΛΙΑΣ

Τὰς Διοικήσεις Τριχωνίας, Βάλτου, καὶ Βονίτσης, καὶ ἂν ἡ κατάστασις τῆς ἐπαρχίας Ναυπακτίας τὸ ἀπαιτεῖ, τὰ μέρη τοῦ ἀπόκουλον, Κραββάρων καὶ Βενέτικον.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπαρχίαν μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν νὰ διευθύνηται πρὸς ἓν ἢ πρὸς ἄλλο μέρος ἀναλόγως τῶν εἰδήσεων τὰς ὁποίας θέλει λαμβάνει περὶ τῶν διατρεχόντων, χρεωστᾶ ὅμως παντοῦ νὰ ἐπεμβαίνῃ ἀποφασιστικῶς μὲ δύναμιν ἀρκετήν, καὶ διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὰς κοινότητας τὴν ἀπαιτουμένην ἐπικουρίαν.

Πρέπει νὰ μεταχειρίζωνται τοὺς λησταποδόχους μὲ τὴν ἰδίαν αὐστηρότητα ὡς αὐτοὺς τοὺς ληστάς.

Τὰ μεταβατικὰ σώματα θέλουν σχηματισθῆ κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

α) ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ ΦΘΙΩΤΙΔΑ

Ἀπὸ τρεῖς ἐνωμοτίας τῆς Μοίρας Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

Πέντε ἐνωμοτίας τῆς μοίρας Φωκίδος καὶ Λοκρίδος τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστροφὴ διετάχθη ἤδη ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον προλαβόντως.

Μίαν ἐνωμοτίαν τῆς Μοίρας Μεσσηνίας καὶ μίαν ἐνωμοτίαν τῆς Μοίρας Λακωνίας.

Ὁ Μοίραρχος Τζῆνος θέλει ἀναλάβει τὴν Διοίκησιν τοῦ Σώματος τούτου, καὶ θέλουν τῷ δοθῇ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην δύο ἐπὶ τούτῳ διορισμένοι ἁρμόδιοι ὑπομοίραρχοι. Ὁ Μοίραρχος Τζῆνος θέλει διατηρήσει ἐν ταυτῷ τὴν διοίκησιν τῆς Μοίρας του καὶ θέλει βοηθῆσθαι μόνον κατὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ παλαιοτέρου ὑπομοιράρχου.

β) ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Ἀπὸ 4 ἐνωμοτίας τῆς Πελοποννήσου.

Ἀπὸ 6 ἐνωμοτίας τῆς Μοίρας Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, καὶ ταύτας ἐκ Μεσολογγίου, Ἀνατολικοῦ, Ἀγρινίου, Βαβένας, Βονίτζης καὶ Βετερνίτσης. Τὴν Διοίκησιν ἀναλαμβάνει αὐτὸς ὁ ἴδιος Ταγματάρχης Δεληγεώργης, μὲ δύο ἐπὶ τούτου διορισμένους ὑπομοιράρχους· ὡς πρὸς τὴν Διοίκησιν τῆς Μοίρας του γίνονται τὰ αὐτὰ ὡς εἰς τὴν Φθιώτιδα.

Αἱ τελευταῖαι σημειωθεῖσαι 6· ἐνωμοτίαι θέλουν συγκεντρωθῇ ὅσον τάχος εἰς Ἀγρίνιον, διὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν προσδιορισθεῖσαν ἔκτακτον ὑπηρεσίαν.

Προσμένω ἀπὸ τὴν δραστηριότητα τῶν δύο Διοικητῶν τὴν ἀκριβεστάτην καὶ ἀνάλογον μὲ τὰς περιστάσεις ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των, καὶ ἐπιφορτίζω τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ Σώματος νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ τῷ ἀναφέρωσι τακτικῶς καὶ χωρὶς διακοπὴν ὅλα τὰ συμβαίνοντα ἐντὸς τῆς περιφερείας ἑκάστου.

Ἀθῆναι τὴν 21 Μαρτίου 1838

Σμάλτς.

Κατηγορηματικαὶ παρείχοντο διὰ τῆς διαταγῆς ταύτης ὁδηγίαι καὶ διαταγαὶ καὶ οἱ καταλληλότεροι ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Σώματος ἐπελέγησαν, δι' ὃ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ἐπιτυχῆ.

Αἱ κατὰ περιοχὴν ἐκ 10 ἐνωμοτιῶν διατεθεῖσαι δυνάμεις ἐχαρακτηρίσθησαν αὐτάρκεις δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ὄγκου τῶν ληστοσυμμοριῶν καὶ τοῦ ἀτάκτου καὶ ἀνορθοδόξου ἀγῶνος, δι' ὃν ἐκαλοῦντο, ἀπετέλουν ἐλαχίστην δύναμιν.

Ἐκτὸς τούτου ὡρίσθησαν διὰ τὰ μεταβατικὰ ταῦτα ὡς τομεῖς δράσεως συγκεκριμέναι περιοχαί, ἔξω τῶν ὁποίων παρέμεινον ἡ Εὔβοια, ἡ Βοιωτία, ἡ Ἀττικὴ κ.λ.π..

Πρὸς πλήρωσιν τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν ἀναγκῶν ὁ Ὄθων συνέστησεν τὴν Ὀροφυλακὴν καὶ καθιέρωσεν τὸ σύστημα τῆς Ἐθνοφυλακῆς.

Περὶ ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων τούτων ἐποιησάμεθα ἤδη ἐπαρκῶς λόγον, ἐνταῦθα θὰ παραστήσωμεν ἁπλῶς τὰς ὡρισμένας ἐκ τῶν ἀντιξοοτήτων πρὸς ἃς ἔδει ν' ἀντιπαλαίῃ ἡ χωροφυλακή.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν πιεζόμενον πανταχόθεν δι' ἀναφορῶν τῶν Νομαρχῶν, διεκτραγωδούντων τὴν ἐκκρεμότητα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἐξαιτουμένων ἐνίσχυσιν τῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς, παρέπεμπε τοὺς Νομάρχας καὶ τὸ παρεμβαῖνον Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν εἰς τὸ καθιερωθὲν σύστημα τῆς Ἐθνοφυλακῆς (66α).

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἱστορουμένην ἐποχὴν συνέβαινον πολλὰ ρωμαντικὰ πράγματα, ἐφ' ὧν τὸ προβάδισμα διεξεδίκουν οἱ διάφοροι ἀρχηγοὶ συγκροτημάτων καὶ Σωμάτων.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν παρέπεμπεν εἰς τὴν Ἐθνοφυλακὴν ἀλλὰ δὲν συνεφώνουν, δικαίως ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, οἱ κατὰ τόπους ἀρχηγοὶ καὶ τὴν διαφωνίαν ταύτην ἐκαλεῖτο νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ ὀλιγάριθμος Χωροφυλακή.

Ὁ Διοικητὴς (Νομάρχης Φθιώτιδος ἐνετείλετο τὸν κατὰ Δήμους σχηματισμὸν Ἐθνοφυλακῆς, ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ὀροφυλακῆς Εὐρυτανίας ἀπηγόρευσε τοῦτο ἀπευθύνας πρὸς τὸν Νομάρχην τὸ ἀκόλουθον ὑπ' ἀριθ. 266 ἔγγραφόν του:

Τὸ Ἀρχηγεῖον Ὀροφυλακῆς Εὐρυτανίας

Πρὸς τὸν Διοικητὴν Φθιώτιδος

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 949 τῶν 15 τρέχοντος ἐγγράφου σας, σᾶς λέγομεν, Κύριε Διοικητά, ὅτι δὲν δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν σύστασιν ἐνόπλου ἐθνοφυλακῆς πρὸς ἐνέργειαν ἐκ τῶν μελῶν τῶν Δήμων τῶν ἐμπεριλαμβανομένων εἰς τὴν ὑπὸ ἐπιτήρησίν μας ὀροφυλακήν, καθότι ἔχομεν ἀρκετὰ διδόμενα ὅτι οἱ λησταὶ περιθάλπονται ἀπό τινας τῶν ἰδίων Δημάρχων, ἐπομένως θέλομεν ἐμποδίσει πᾶσαν τοιαύτην κίνησιν μὴ γενομένην κατὰ προϋπάρχουσαν συνεννόησιν τῆς ἀνωτέρας στρατιωτικῆς ἀρχῆς τῶν μερῶν ἐκείνων.

Πρὸς τοῦτο δύνασθε νὰ διατάξητε, Κ. Διοικητά, ὥστε ἐν καιρῷ ἀνάγκης νὰ κινῆτ(ε) μὲν ἡ ἐθνοφυλακὴ αὐτὴ ἀλλὰ πάντοτε νὰ συνοδεύετ(ε) μὲ

(66α) Ὁρατ. 4493 ἀπὸ 22-3-1838 ἀπάντησιν Ὑπουρ. Στρατιωτικῶν πρὸς Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν Γ. Α. Κ. IV — 17.

ἀπόσπασμα τῆς ὀροφυλακῆς κατὰ προηγουμένην συνεννόησιν τοῦ Ταγματάρχου Κυρίου Παπακώστα Τζαμάλα.

Ἐν Καλλιδρόμη τῇ 19 Μαρτίου 1838
(Τ.Σ.) ὁ Συνταγματάρχης Ι. Γκούρας... (*)

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι δικαίως ἠναντιώθη ἡ Ὀροφυλακὴ εἰς τὰς ἐλευθέρας καὶ ἀνεξαρτήτους κινητοποιήσεις τῶν διὰ τὴν Ἐθνοφυλακὴν προσκαλουμένων, δυστυχῶς ὅμως ἡ δυσπιστία αὕτη δὲν ἐβράδυνε νὰ στραφῇ καὶ κατὰ τῆς Ὀροφυλακῆς, ὡς ἤδη ἐξεθέσαμεν.

Αἱ κατὰ ταῦτα εὔλογοι ἀντιρρήσεις τῆς Ὀροφυλακῆς εἶχον τὴν διέξοδον διὰ τῆς συμπαραστάσεως, ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε διέξοδον, ἐνίσχυε δὲ καὶ ὑπέθαλπε τὴν ληστείαν, ἦτο ἡ ἀντίδρασις τοῦ λαοῦ καθοδηγουμένου ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν Δημάρχων. Ἀναφέρομεν ἓν περιστατικὸν τῆς τοιαύτης ἐκ τῆς βάσεως ἀντιδράσεως:

Διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος περιοχῆς Θηβῶν ἦτο ὁ ὑπομοίραρχος Ν. Φιλάρετος, ὅστις ἐπιτυχὼν νὰ τεθῇ ἐπὶ τὰ ἴχνη ἰσχυρᾶς ληστοσυμμορίας ἐζήτησε παρὰ τοῦ Δημάρχου Θηβῶν νὰ κινητοποιηθῇ ἡ Ἐθνοφυλακὴ τοῦ Δήμου Θηβῶν. Ὁ Δήμαρχος ὄχι μόνον ἀπεποιήθη νὰ πράξῃ τοῦτο ἀλλ' ἀπήντησε καὶ κατὰ τρόπον λίαν χαρακτηριστικὸν τῶν κρατουσῶν περὶ κράτους ἀντιλήψεων, ἤτοι· «ἂν ὁ Βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, νὰ στείλῃ δικά του στρατεύματα» (66β).

Ἡ συμπεριφορὰ αὕτη τοῦ Δημάρχου ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τῆς κυβερνήσεως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4772 ἀπὸ 17)29 Ἰουνίου 1838 ἀναφορᾶς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν:

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐπισυνάψω ἐνταῦθα ἀντίγραφον ἀναφορῶν τοῦ Ὑπομοιράρχου Θηβῶν, διευθυνθεῖσαν παρὰ τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς, ἀφορῶσαν τὴν ἐν Ντυμπραίνα διάλυσιν τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἕνεκα τῆς δυστροπίας τοῦ δημάρχου Θήβας, ὅστις ἐξέφρασεν εἰς τὸν Ὑπομοίραρχον, ὅτι ἂν ὁ Βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους πρέπει νὰ στείλῃ δικά του στρατεύματα, ἐκ τῶν ἐπισυνημμένων ἐγγράφων τὸ Ἀρχηγεῖον λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ παρακαλέσῃ τὴν Βασιλικὴν ταύτην Γραμματείαν ἵνα παιδευθῇ ὁ ῥηθεὶς δήμαρχος, ὡς παραβάτης τῶν ὁποίων ἐμπιστεύθη χθεῶν, πρὸς παραδειματισμὸν τῶν λοιπῶν καὶ ὡς πρὸς τὸ ὁποῦον ἐπροξένησε διὰ τὴν ἐνέρειάν του τοιούτου σπουδαιοτάτου ἀντικειμένου.

Ἡ δὲ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Γραμματεία εἰδοποιήθη περὶ τούτου.

Ὁ Ἀρχηγὸς — Ρόσνερ (66γ)

(*) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους. Ἡ σφραγὶς ἔφερε περιφερειακῶς τὰς λέξεις «ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΟΡΟΦΥΛΑΚΗΣ».

(66β) Διὰ τὰς κατὰ τῆς ληστείας ὑπηρεσίας του, κατὰ τὴν εριόδον ταύτην, ὁ Νικ. Φιλάρετος ἐτιμήθη διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τῶν Ἱπποτῶν. Ὀρ. Διαταγὴ Στρατοῦ 28)30 Σ)βρίου 1838 ὁ Α. Πετσάλη σελ 985.

(66γ) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους IV, 17.

Αἱ ἀντιδράσεις τῆς Ὀροφυλακῆς, ἡ ἀπείθεια τῶν Δήμων καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν νὰ ἐπεκταθῇ ἡ Ὀροφυλακή, παραγκωνιζομένης τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν τοῦ Ὄθωνος, ὅστις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2211 ἀπὸ 26—6) 8.7. 1838 δ) γῆς του ἐτάχθη ὑπέρ τῆς Ἐθνοφυλακῆς. Διὰ τῶν ἀνωτέρω φρονοῦμεν ὅτι κατεστήσαμεν εὔληπτον τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀναρχίαν.

Λήγοντος τοῦ ἔτους 1838 ὁ Μοίραρχος Τζῆνος Δημ. ἐτιμήθη διὰ τοῦ ἀνωτάτου παρασήμου, τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Τάγματος τοῦ Σωτῆρος (67), διότι ἀποκαταστήσας τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐν Ἀθήναις καὶ τοποθετηθεὶς ὡς Δ) τῆς Μοιραρχίας Φθιωτιδοφωκίδος, ὡς ἄλλος Θησεύς,ἀπεκάθαρε τὴν περιφέρειαν τῶν ἐπικινδύνων ληστοσυμμοριῶν Κάντζιου, Κοντομήτρου, Τρύλια, Κοντοσπύρου, Καλαμάτα καὶ Θεοχάρη, εἴτε δι' ἐξοντώσεως καὶ ζωγρήσεως εἴτε δι' ἐξαναγκασμοῦ καταφυγῆς των εἰς Τουρκικὸν ἔδαφος καὶ κατέστη ὁ ἄνθρωπος τῆς ἡμέρας.

Μετῆλθε σκληρὰ καὶ οὐχὶ σύννομα μέτρα καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ περιθώριον πᾶσαν προσπάθειαν κομματικοῦ παρεμβατισμοῦ. Ἐχρησιμοποίησεν, ἄνευ νόμου, τὸ μέτρον τῆς ἐκτοπίσεως, ἐτήρει τὸν λόγον του, ἦτο ἀεικίνητος καὶ ἀποφασιστικός, ἀκούραστος καὶ ἀπτόητος, ἦτο ἑνὶ λόγῳ εἷς ἄριστος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἐποχήν του καὶ διὰ τὴν ἀποστολὴν ἐκείνην.

Ὁ Κομματισμὸς ἐφρύαξε, διότι παρηγκωνίσθη, καὶ ἐπέτυχε τὴν μετάθεσίν του ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε πλέον λόγος νὰ παραμείνη ἐκεῖσε, καὶ ὁ ἐν Λαμίᾳ ἀνταποκριτὴς τοῦ Σωτῆρος λίαν ἐμφαντικῶς ἔγραφε, «... Νέα τώρα δὲν ἔχομεν, ἐπειδὴ ὁ Μοίραρχος Τζῆνος δὲν ἄφησε νὰ ὑπάρχουν. Σᾶς λέγω μόνον ὅτι ὁ ρηθεὶς Μοίραρχος σκάπτει τὴν γῆν διὰ νὰ ξεσκεπάσῃ τὸν Καλαμάταν καὶ Ἀναγνώστην Θεοχάρην, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας χωμένοι, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν τοὺς εὕρῃ».

Τὸν Νομὸν Ἀττικοβοιωτίας ἐλυμαίνετο ἡ ληστοσυμμορία Μπίμπιση. Εἷς ἐκ τῶν θεωρητικῶν τῆς ἐποχῆς Νομάρχης ἀντέδρα εἰς τὴν λῆψιν πρακτικῶν μέτρων, ἀλλ' ἡ χωροφυλακὴ ζῶσα τὸ δρᾶμα τῆς ὑπαίθρου ἀντεπαρήρχετο μετὰ στωϊκότητος καὶ αἰσιοδόξου πίστεως τὰ ἐμπόδια καὶ τὸν Νοέμβριον 1838 ἀπελυτρώθη τῶν ληστῶν καὶ ἡ Ἀττικοβοιωτία.

Ὁ Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν ἀσφαλείας ἔθεσε καὶ τὸν μοναδικὸν ἀξιωματικὸν τοῦ ἐιτελείου του (τὸν ὑπασπιστὴν) Ὑπομ. Παπαδόπουλον Ἰωάννην ἐπικεφαλῆς μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος ἐν τῇ περιφερείᾳ Ὑπάτης.

Οὗτος ἐτιμήθη διὰ τοῦ ἀργυροῦ Σταυροῦ Ἱπποτῶν Τάγματος τοῦ Σωτῆρος (68) διὰ τὴν συντριπτικήν του κατὰ τῆς ληστείας συμβολήν, ἰδία κατὰ τὴν ἐξόντωσιν τῆς ληστοσυμμορίας Ἀραπίτζα, ἥτις κατεδιώκετο καὶ ὑπὸ τοῦ μεταβατικοῦ τοῦ Ὑπομοιράρχου Γούση.

Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀκαρνανίᾳ ὁ Ταγ) ρχης χωρ) κῆς Δεληγιώργης μετὰ τῶν δυνάμεών του ὑπῆρξεν ἐξ ἴσου εὐτυχής. Ὁ Δεληγεώργης ἀπὸ τοῦ 1837 ἤδη εἶχε προαχθῆ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ταγματάρχου μετὰ τῶν Κων. Βλαχοπούλου, Ν. Πετμεζᾶ καὶ Α. Μαυρομιχάλη.

Ἡ ἀπόδοσις καὶ τὰ ἐν γένει ἀποτελέσματα ἐκ τῆς δράσεως τοῦ Δεληγεώργη ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην ἐν Ἀκαρνανίᾳ, εὑρίσκονται ἐν συμπυκνώσει εἰς τὸν απονε-

(67) Δ)γὴ Στρατοῦ 25 - 1 - 1839 Α. Πετσάλη σελ. 956 - 966.

(68) Διαταγὴ Στρατοῦ 25 - 1 - 1839 Α. Πετσάλη σελ. 956 - 957.

μηθέντα αὐτῷ ἔπαινον «Ἐπαινεῖται ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Δεληγεώργης Δημ. ὡς διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ Σώματος Ἀκαρνανίας διὰ τὴν ὁποίαν ἔδειξεν εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν δραστηριότητα καὶ φρόνησιν, ἐπιτυχὼν διὰ τούτου τὴν σύλληψιν καὶ καταστροφὴν τῶν ἐπικινδυνεστέρων ληστῶν τῆς Ἐπαρχίας ἐκείνης» (69).

Ὁ Δεληγεώργης ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἀξιωματικὸς χωροφυλακῆς ὅστις εἶχεν ἤδη τιμηθῆ διὰ τοῦ ἀνωτάτου παρασήμου, τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Τάγματος τῶν ἱπποτῶν τοῦ Σωτῆρος (70), διὰ τὴν ἀνωτέραν συμβολήν του ἐν τῇ ἀποκαταστήσει τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐν Πελοποννήσῳ, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν διελάβομεν.

Ἀλλ' ἐνῷ τοιοῦτοι διεξήγοντο ἀγῶνες ἐν Στερεᾷ Ἑλλάδι, ἡ ἀναρχία ὕψωσε θρασεῖαν τὴν κεφαλήν της καὶ ἐν Πελοποννήσῳ·

Ἡ Πελοπόννησος, μετά, τὴν περιγραφεῖσαν ἤδη, ἐξόντωσιν τῆς ληστοσυμμορίας τῶν Χονδρογιανναίων, εἶχεν ἀναπνεύσει πρὸς στιγμὴν τὸν ἀέρα τῶν θείων δώρων της ἀσφαλείας καὶ τῆς ἡσυχίας, ἐπηκολούθησαν ὅμως αἱ στάσεις καὶ ἐξεγέρσεις Πυλίας, Γυθείου καὶ Πατρῶν, περὶ ὧν εὐθὺς κατωτέρω, καὶ ὁ ἐκ τῆς ληστοκρατίας τῆς Στερεᾶς ἀντίκτυπος καὶ ἀνεζωογονήθη καὶ ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ἡ Ληστεία.

Τὰ ὄρη τῆς Λακωνίας ἀπὸ τῶν μέσων 1838 εἶχον καταστῆ καὶ πάλιν ὁρμητήριον καὶ ἐνδιαίτημα τῶν Ληστῶν, ἡ δὲ ὀρεινὴ περιοχὴ Ἀρκαδίας ἐπλήσσετο ἐκ συνεχῶν καὶ στυγερῶν ληστρικῶν ἐκδηλώσεων.

Τὴν 15ην Ὀκτωβρίου ληστοσυμμορία ἐνεδρεύουσα ἠφνιδίασεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς συνοδείαν χρηματαποστολῆς ἐκ 4 χωροφυλάκων καὶ ὀκτὼ ἐθνοφυλάκων. Ἐφόνευσεν ἕνα τῶν χωροφυλάκων ὡς καὶ τὸν μεταφέροντα τὰ χρήματα γραμματέα τῆς Ὑποδιοικήσεως Γόρτυνος, ἐτραυμάτισεν ἕτερον χωροφύλακα, ἐξηνάγκασεν εἰς ὀπισθοχώρησιν τὴν ὑπόλοιπον συνοδείαν καὶ οὕτω ἐλήστευσε τὸ ἐξ 23 χιλιάδων δραχμῶν μεταφερόμενον ποσόν.

Τμήματα στρατοῦ καὶ ἐθνοφυλακῆς διετέθησαν διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς κατὰ τὴν περιοχὴν ταύτην ληστείας, ἅτινα ὄχι μόνον οὐδὲν ἐπέτυχον ἀποτέλεσμα ἀλλὰ καὶ τοὺς ληστὰς κατέστησαν προτιμωτέρους. Καταπιέσεις, καταχρήσεις, ἀπομυζήσεις καὶ ἀπογυμνώσεις ἐκ πάσης ζωοτροφίας καὶ προμηθείας τῶν κατοίκων, ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα (71).

Ἡ κατάστασις προεκάλεσε τὰς ἐντόνους διαμαρτυρίας τῶν κατοίκων καὶ ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ν' ἀποσύρη τὰ «φουσᾶτα» καὶ νὰ ἀναθέση τὴν εὐθύνην διὰ τὴν τάξιν καὶ Ἀσφάλειαν εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

Οὕτω λήγοντος τοῦ 1839 μετεκινήθησαν ἐκ Στερεᾶς Ἑλλάδος εἰς Πελοπόννησον οἱ Ληστοφάγοι Δεληγεώργης καὶ Τζῆνος καὶ ὁ μὲν πρῶτος διωρίσθη διοικητὴς τῶν

---

(69) Διαταγὴ Στρατοῦ 18 - 9 - 1839 Α. Πετσάλη σελ. 985 - 991 καὶ ἐσυνέχιζεν ἡ διαταγὴ «..Εὐδοκοῦμεν ἐν ταυτῷ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν εὐαρέσκειαν εἰς τοὺς ὁδηγοὺς τῆς ἐθνοφυλακῆς Ἰωάννην Πετμέζην νῦν λοχαγὸν τῆς φάλαγγος, Βασίλειον Μπαλάφαν, Σκυλογιάννην Χούταν καὶ Νικόλαον Χατζαρᾶν διὰ τὰς ὑπὸ τὸν Ταγ)ρχην Δεληγεώργην ἀξίας λόγου, ἐκδουλεύσεις των ὡς καὶ εἰς τὰς ἀποτελεσάσας μέρος τοῦ μεταβατικοῦ σώματος 32, 62, 72, καὶ 112 πεζὰς ἐνωμοτίας τῆς Χωροφυλακῆς».

(70) Διαταγὴ Στρατοῦ 25 - 4 - 1836 Α. Πετσάλη σελ. 418 - 431.

(71) Ἐφημερὶς «ΑΘΗΝΑ» φύλον τῆς 16 - 12 - 1839.

μεταβατικῶν Βορειοδυτικῆς Πελοποννήσου ὁ δὲ Τζῆνος ἀνέλαβε τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν κεντρικῶν καὶ Νοτιοανατολικῶν περιοχῶν.

Ὁ ΡΟΣΣ ἀφηγούμενος καὶ περιγράφων περιοδείαν 22—29 Μαΐου 1840 (72) γράφει, «Κατὰ τὸν περασμένον χειμῶνα εἰς τὴν Δυτικὴν Πελοπόννησον εἶχε καταρτισθῆ μία ὁμὰς ληστῶν ἐκ 12—16 ἀνδρῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἑνὸς ἀδιστάκτου τολμητίου, ἀποκαλουμένου ὑπὸ τῶν ληστῶν διὰ τοῦ περιέργου ὀνόματος «ὁ μικροπαντρεμένος».

«Πολυάριθμα τμήματα τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἐλαφραὶ ὁμάδες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ γενναίου καὶ γυμνασμένου ταγματάρχου Δεληγεώργη ἐστάλησαν ἀπὸ μηνῶν, ὡς μεταβατικὰ σώματα, πρὸς δίωξίν των. Πολλάκις συνεκρούσθησαν μετὰ τῶν ληστῶν, ἐφόνευσαν μάλιστα τὸν ἀρχηγόν των, καὶ πολλοὺς συμμορίτας, δὲν κατορθώθη ὅμως εἰσέτι ἡ παντελὴς ἐξόντωσις τῆς συμμορίας».

Παραλλήλως καὶ ἐφαμίλλως πρὸς τὴν δραστηριότητα τοῦ Δεληγεώργη, ἐκινεῖτο καὶ ἔδρα ὁλόκληρος ἡ χωροφυλακὴ τῶν περιοχῶν ἐκείνων, ἐναντίον, τῇ ἀληθείᾳ, σκληρῶν ληστοσυμμοριῶν, ἀλλὰ διότι τὰ γεγονότα ἕπονται καὶ παρήχθησαν κατὰ σοβαρὸν ποσοστὸν ἐκ γενικωτέρων τοπικῶν ταραχῶν, θὰ προτάξωμεν τὴν ἐξέτασιν τούτων καὶ εἶτα θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὰ τῆς ληστείας.

ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ 1837 — 1843

Ι ΥΔΡΑ: Λόγῳ οἰκονομικῶν ἀπαιτήσεων, τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου καὶ τῇ ὑποκινήσει τῶν Ἄγγλων τὴν 7.4.1838 ἐξερράγη στάσις ἐν Ὕδρᾳ, ἣν κατέστειλεν αὐτοπροσώπως ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν Κριεζῆς ἐπὶ κεφαλῆς στρατοῦ καὶ χωροφυλακῆς.

ΙΙ. Οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Πυλίας ἐξωθηθέντες, παρὰ μὴ ἐντοπισθέντων εἰσέτι ἱστορικῶς παραγόντων (73), οἱ περισσότεροι τῶν ἱστορικῶν δὲν μνημονεύουσι τί περὶ τῆς ἐξεγέρσεως ταύτης, τὴν 3 Αὐγούστου 1838 προέβησαν εἰς ἔνοπλον ἐξέγερσιν, ἀντιμετωπισθεῖσαν ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς.

Κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς, ἀφορμὴν ἐξεγέρσεως ἀπετέλεσεν ἡ διαταχθεῖσα σύλληψις τοῦ γραμματέως τοῦ Δήμου Βουφράδος, λόγῳ ἀπειλῶν καὶ ὕβρεων τούτου πρὸς τὸν ἐνοικιαστὴν τῶν φόρων.

Πρὶν ἢ προλάβουν οἱ διαταχθέντες διὰ τὴν σύλληψιν ἔφιπποι χωροφύλακες νὰ συλλάβουν τὸν γραμματέα ἐδέχθησαν ὁμαδικὰ πυρά.

Οἱ ἐπαναστάται ἐξήγειρον ἅπαντα τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας, συνέλαβον 3 χωροφύλακας αἰχμαλώτους καὶ ἐγκατεστάθησαν εἴς τινα πύργον παρὰ τὸ Λογγᾶ.

Τὴν ἐπομένην, ὁ Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας Μεσσηνίας Μοίραρχος Πανᾶς Ἠλίας ἐπικεφαλῆς συγκεντρωθείσης δυνάμεως χωροφυλακῆς, ἐπετέθη κατὰ τῶν στασιαστῶν οὓς, καταδιώκων ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ δυνάμεων Βαυαρικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν Ταγματάρχην Φέδερ, ὑπεχρέωσεν εἰς τελικὴν καὶ καταστρεπτικὴν δι' αὐτοὺς μάχην. Οὕτω ἐντὸς ὀλίγου ἔληξαν τόσον ἀδόξως τὰ σχέδια τῶν

---

(72) Αὐτόθι σελ. 197.

(73) Ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» εἰς τὸ φύλλον τῆς 24-8-1838 ὑπενίχθη ὡς ὑποκινητὴν αὐτὸν τοῦτον τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν Γλαράκην.

σκοτεινῶν δυνάμεων, πλὴν ὁ ἐρεθισμὸς παρέσυρεν εἰς τὸν ἔκνομον βίον τοὺς φύσει ἐπιρρεπεῖς.

Ὁ Μοίραρχος Πανᾶς, ὁ Ὑπομοίραρχος Δαλωνᾶς Ἰωάν., καὶ οἱ Ἐνωμοτάρχαι καὶ χωροφύλακες τῆς 21 πεζῆς ἐνωμοτίας καὶ τῆς 1 ἐφίππου τοιαύτης, ἐπηνέθησαν «Διὰ τὴν ἔνδοξον διαγωγήν των εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς κατὰ τὴν 3ην Αὐγούστου 1838 εἴς τινας δήμου τῆς Ὑποδ)σεως Πυλίας ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως». (74).

ΙΙΙ. ΠΑΤΡΑΙ: Εἶχον ἀρχίσει αἱ περὶ Συντάγματος ἐπιδιώξεις, συνδυαζόμεναι μετὰ τῶν πλέον ἀπατηλῶν καὶ ψευδῶν ὠφελημάτων, ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ τομέως, ὅστις κατέτρωγε ὥσπερ φυματίωσις τὰς σάρκας τοῦ Σώματος τῆς ἀμαθοῦς ἐκείνης Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Ἐν ὄψει, ὅθεν, τοῦ ἐπικειμένου, κατὰ τοὺς ὑποκινητάς, Συντάγματος, οἱ ἔμποροι Πατρῶν ἠρνήθησαν τὴν καταβολὴν φόρων. Βάσει συνταχθέντος φορολογικοῦ καταλόγου ἐκλήθη ἐνώπιον τοῦ Διοικητοῦ (Νομάρχου) ὁ μεγαλέμπορος Φακίρης καὶ τῷ ὑπεδείχθη νὰ καταβάλῃ τὸν ἐξ ἑξακοσίων δραχμῶν καθορισθέντα φόρον του. Ὁ ἔμπορος ἠρνήθη καὶ ἐντολῇ τοῦ Διοικητοῦ, χωροφύλακες —παραβάντες τὸν κανονισμόν των ἐν προκειμένῳ— μετέβησαν εἰς τὸ κατάστημα Φακίρη καὶ παρέλαβον κατὰ τὴν κρίσιν των ἐμπορεύματα ἀξίας 600 δραχμῶν, ἅτινα παρέδωκαν εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις δὲν προκύπτει ἐὰν μετέβη εἰς τὸ κατάστημα.

Ἡ ἐνέργεια αὕτη προεκάλεσεν ἐρεθισμὸν καὶ ὁ ἐμποροεπαγγελματικὸς κόσμος ἔκλεισε τὰ καταστήματα ὡς καὶ οἱ ἀρτοποιοί. Ὁ Διοικητὴς ἐκάλεσε τοὺς ἀρτοποιοὺς ν᾽ ἀνοίξωσι καὶ ἐκείνων ἀρνηθέντων διέταξε τὴν παρὰ τῆς χωροφυλακῆς σύλληψίν των.

Ὁμάδες ἐπετέθησαν κατὰ τῶν συνοδευόντων τοὺς συλλαμβανομένους ἀρτοποιοὺς χωροφυλάκων, ἐκακοποίησαν τούτους καὶ ἀπηλευθέρωσαν ἐνίους ἐκ τῶν συλληφθέντων.

Ἡ τάξις ἀπεκατεστάθη δι᾽ ἀποσταλεισῶν ἐνισχύσεων τὴν 19.3.1837 (75).

ΙΓ. ΓΥΘΕΙΟΝ: Οἱ Θ. Ζαμπέκος, Η. Γεωργακαράκος, Ι. Καράμπελας, Π. Πολυμενάκος, Κ. Καλογρῆς καὶ Ι. Μιχαλᾶκος, ἀποδράσαντες τῶν φυλακῶν, εἰς ἃς ἐκρατοῦντο διὰ ληστρικὰς πράξεις, καὶ ἐπιδιώκοντες ἐκδίκησιν κατώρθωσαν νὰ ἐξεγείρουν τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων καὶ ἐπικεφαλῆς ἑκατοντάδων τινῶν ἐνόπλων εἰσέβαλον τὴν 4.4.1839 εἰς τὸ Γύθειον. Ἡ ἐν Γυθείῳ δύναμις μιᾶς ἐνωμοτίας χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν Ὑπομοίραρχον Βαρζίλην ἐπεχείρησε ν᾽ ἀντιτάξῃ ἄμυναν, ἀλλ᾽ ἐκάμφθη ἐνωρὶς καὶ ᾐχμαλωτίσθη πλὴν τοῦ Ὑπομοιράρχου.

Οἱ ἐπαναστάται κατέλυσαν τὰς ἀρχάς, προέβησαν εἰς διαρπαγάς, λεηλασίας καὶ ἐμπρησμοὺς καὶ ἐπὶ τριήμερον οἱ κάτοικοι ἦσαν εἰς τὴν διάθεσίν των.

Ἐκ Καλαμῶν ἐκινήθη ἐναντίον των δύναμις Βαυαρικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν Φέδερ καὶ δύναμις δύο ἐνωμοτιῶν 11ης καὶ 21ης, ὑπὸ τὸν Ὑπομοίραρχον Μανιάτην Γ.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν μάχην συνελήφθησαν ἀρκετοὶ πρωταίτιοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ Ζαμπέκος, Πολυμενάκος καὶ Καλογρῆς καὶ ἡ τάξις ἀπεκαταστάθη.

---

(74) Διαταγὴ Στρατοῦ 25 - 1 - 1839 Α. Πετσάλη σελ. 956 - 966.

(75) Α. Σκανδάμη σελ. 356 - 357, Γ. Ἀσπρέα Τ. Α. σελ. 154, Α. Θωμαΐδου σελ. 109 - 110, ἐφημ. «Ἐλπὶς» φύλλον 39 - 40 - 21 - 3 - 1837.

Οἱ συλληφθέντες δραπέται κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, πλὴν ἔτυχον Βασιλικῆς χάριτος (76).

Οὕτω δὲν ἐναπέμειναν περιθώρια ποιᾶς τινὸς ἡσυχίας, ἐπὶ πλέον δὲ παρέμεινον ὡς θέματα ἡ ἀτεκνία τοῦ Ὄθωνος, ἡ μὴ τέλεσις κατὰ Βυζαντινὸν τρόπον τῶν γάμων του, ἡ ἔξαψις τῶν πνευμάτων ἐκ τῆς διαμάχης Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Καίρη καὶ τόσα ἄλλα καθημερινῶς σκηνοθετούμενα καὶ καλλιεργούμενα.

Πανταχοῦ εὐχερῶς ἐτοποθετεῖτο ἡ δυναμῖτις τῆς ἀναρχίας καὶ ἡ πυροδότησις δὲν ἀπήτει παρὰ ἀσήμαντον τινα ἀφορμήν, λόγῳ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς γενικῆς κακοδαιμονίας.

Ἐκτὸς τῶν δυνάμεων Δεληγεώργη καὶ Τζήνου καὶ ἡ ὑπόλοιπος χωροφυλακὴ Πελοποννήσου, ἔσχε πλουσίαν δραστηριότητα καὶ ἀπόδοσιν.

Ἡ ἐφημερὶς «Σωτὴρ» εἰς τὸ φύλλον τῆς 10.3.1838 ἀγγέλλουσα τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἀρχιληστοῦ Νικολετέα πλέκει τὸ ἐγκώμιον τοῦ Ὑπομοιράρχου Μανιάτη Γεωργ.

Ὁ ἴδιος ὁ Μανιάτης τὸν Ἀπρίλιον 1840 ἐπέτυχε τὴν ἐξόντωσιν τῆς ληστοσυμμορίας Ξεπαπαδάκου καὶ ἡ ἐφημερὶς «Αἰὼν» ἔγραφε: «Μὲ πλήρη εὐχαρίστησιν ἀναγγέλλομεν εἰς τὸ κοινόν, ὅτι καὶ αὖθις ἡ ληστεία πλησιάζει νὰ ἐξαλειφθῇ ριζικῶς ἀπὸ τὸν νομὸν Λακωνίας, ὡς καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ ἐντίμου καὶ γενναίου ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς Γεωργ. Μανιάτη καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀξιωματικῶν, ὁδηγῶν καὶ στρατιωτῶν του μεταβατικοῦ. Πέντε λησταὶ συνελήφθησαν μέχρις ὥρας καὶ παρεδόθησαν εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης».

Παρὰ ταῦτα κατὰ τὸ ἔτος 1840 ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις εἶχεν ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀντοχῆς τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Γκιζῶ (77) ἐπέρριπτεν τὰς εὐθύνας ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν «ἀνίκητον ἀδράνειαν τοῦ Βασιλέως» καὶ ἀφ' ἑτέρου «εἰς τὴν διχόνοιαν τῶν ἐν Ἀθήναις Πρέσβεων ἁμιλλομένων ὑπὲρ ἐπιρροῆς».

Ὁ Μακρυγιάννης ἀφηγεῖται ὅτι δι' ἀπεσταλμένων διενήργει μυήσεις εἰς συνωμοσίαν (78).

Ἡ Μ. Βρεταννία ἐκβιάζει ζητοῦσα παραχώρησιν Συντάγματος, ἐν τῇ οὐσίᾳ ὅμως ἐπιδιώκει τὴν ἐκθρόνισιν καὶ ἡ Ρωσσία συναντᾶται ἐπὶ τὸ αὐτό.

Γενικῶς ἡ ρευστότης καὶ ἡ ἀβεβαιότης πλανῶνται εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς ὁρίζοντας, δονοῦν τὰ συστατικὰ τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ κλονίζουν τὴν ἀποφασιστικότητα καὶ νομιμοφροσύνην τῶν ἐντεταλμένων πρὸς διατήρησιν ταύτης.

Μόνον οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς παραμένουν ἄκαμπτοι καὶ ἕτοιμοι δι' ὅλας τὰς ἀντιξοότητας. Ὁ ΡΟΣΣ περιγράφων περιοδείαν 13—22— Μαΐου 1840 ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων κλπ. διαπιστώνει τὴν πανταχοῦ παροῦσαν καὶ ἑτοιμοκίνητον χωροφυλακὴν καὶ ἐπιλέγει: «Ἡ Ἑλληνικὴ χωροφυλακὴ ἀπεδείχθη πάντοτε ὡς ἓν ἐξαιρετικὸν Σῶμα καὶ πιστὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀτρόμητον καὶ ἀνθεκτικὸν εἰς κάθε εἴδους κινδύνους καὶ κοπώσεις» (79).

Κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1840 ἐνεφανίσθησαν νέαι πολυμελεῖς συμμορίαι ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ὀλίγον βραδύτερον ἤρξατο καὶ πάλιν ἔντονος ληστρικὴ δραστηριότης ἀνὰ τὴν μεθόριον.

(76) Α. Σκανδάμη σελ. 357 - 358.
(77) Ν. Δραγούμη Τ. Β. σελ. 45 - 46.
(78) Αὐτόθι Κεφ. Στ'.
(79) Αὐτόθι σελ. 183.

Ἔλαβον χώραν νέαι ἀγριότητες καὶ διεπιστώθη κόπωσις, ἂν μὴ ἄλλο τι τῶν Στρατιωτικῶν δυνάμεων, δι' ὃ καὶ τὸ βάρος σηκώνουν οἱ ὀλίγοι τῆς χωροφυλακῆς ἐν συμπράξει μετὰ τῆς ἐθνοφυλακῆς.

Ὁ Δεληγεώργης μετατίθεται καὶ πάλιν ὡς ἐπόπτης τῶν μεταβατικῶν Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Οἱ μόχθοι καὶ αἱ θυσίαι, παρὰ τὴν ἀνωτέρω ἐσωτερικὴν πολιτικοοικονομικὴν κατάστασιν, δὲν ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ.

Κατὰ τὰ ἔτη 1841—1842 ἐπετεύχθη σημαντικὸς περιορισμὸς τῆς ληστείας καὶ ἀρχομένου τοῦ 1843 δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι εἶχεν ἐμπεδωθῇ ἡ τάξις καὶ ἀσφάλεια, ὥστε ὁ BRAND'S νὰ γράφῃ ὅ,τι ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν περὶ τῆς κατὰ τὸ θέρος 1843 κρατούσης εὐχαρίστου καταστάσεως ἀσφαλείας ἐν τῇ ὑπαίθρῳ Ἑλλάδι. (80)

Εἰς τοῦτο συνετέλεσαν σοβαρῶς καὶ τὰ ληφθέντα νομοθετικὰ μέτρα.

Διὰ τοῦ Β.Δ. 12) 11) 1838 ἐνομοθετήθη τὸ μέτρον τῆς ἐκτοπίσεως τῶν συγγενῶν τῶν ληστῶν, υἱοθετηθέντος οὕτω τοῦ πρωτοβούλως ὑπὸ τοῦ Μοιρ. Τζήνου ληφθέντος μέτρου.

Τὸ Διάταγμα τοῦτο συνεπληρώθη διὰ τοῦ Β. Δ. 16) 28.9.1839 δι' οὗ καθιερώθη ἡ διαδικασία τῶν ἐκτοπίσεων καὶ ἡ μὴ ἐκτέλεσις τοιούτων ἀποφάσεων εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἐκτοπιστέος ὑπεδείκνυε τὸ κρυσφύγετον ληστῶν.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 23) 1) 1840 Β.Δ. ἐπηυξήθησαν αἱ ὑποχρεώσεις τῶν Δημάρχων, ἐπεκηρύχθησαν χρηματικαὶ ἀμοιβαὶ διὰ διαφόρους ληστὰς ταξινομηθέντας εἰς τρεῖς τάξεις (κατηγορίας - κλάσεις), ἐξουσιοδοτήθησαν οἱ Διοικηταὶ τῶν μεταβατικῶν ὅπως προσλαμβάνωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των ἐπὶ ἀμοιβῇ κατάλληλα διὰ τὴν δίωξιν τῶν ληστῶν πρόσωπα, καθιερώθησαν ἔκτακτοι οἰκονομικαὶ παροχαὶ εἰς τοὺς διακρινομένους ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας (οὐχὶ τῆς χωροφυλακῆς) καὶ ἐξουσιοδοτήθησαν οἱ Διοικηταὶ τῶν ἀποσπασμάτων νὰ λαμβάνουν μέτρα μετατοπίσεως ὑπόπτων βλαχοποιμένων.

Συμπληρωματικῶς καὶ ἐπεξηγηματικῶς πρὸς τὸ Διάταγμα τοῦτο ἐξεδόθη καὶ τὸ ἀπὸ 8) 2) 1841 Β.Δ.

Τὸ μέτρον τῆς ἐκτοπίσεως κατηργήθη διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 8) 20 Ἰανουαρίου 1840, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀνωτέρω Β.Δ. οἱ βλαχοποιμένες ὑπέκειντο εἰς τὸ μέτρον τῆς μετατοπίσεως.

Ὁ Τζῆνος ἀφοῦ ηὐλάκωσε τὴν Πελοπόννησον ἐπὶ κεφαλῆς ἐπὶ τούτῳ συγκεντρωθείσης δυνάμεως ἐκ 300 ἀνδρῶν χωροφυλακῆς καὶ ἀπεκατέστησε τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, τὸν Δ) βριον 1840 ἀνέλαβεν καὶ πάλιν τὸ βάρος τῆς ἀσφαλείας τῆς Πρωτευούσης (81).

Ὡς ἐδηλώσαμεν προέβημεν εἰς ἐπιλογὴν τῶν σημαντικωτέρων περιπτώσεων καὶ ἐξ αὐτῶν ἐνδεικτικῶς ἀνεφέραμεν τινὰ ἵνα καταδειχθῶσι οἱ κόποι, οἱ μόχθοι, αἱ ἀντιξοότητες καὶ τὰ ἐπιτεύγματα ὑπὲρ τοῦ θεοῦ τῆς τάξεως τῶν ἀνδρῶν χωροφυλακῆς.

---

(80) Βλέπε καὶ ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς. Ὁ «Αἰὼν» τῆς 25 - 4 - 1843 ἔγραφεν: «Ἡ πλήρης εἰρήνη καὶ ἡσυχία βασιλεύει καθ' ὅλον τὸ κράτος».

(81) Α. Σκανδάμη σελ. 561.

Διὰ τούτων δὲν ἐπιχειροῦμεν ν' ἀποδείξωμεν ὅτι κατῆλθον ἐξ οὐρανοῦ οἱ ἄγγελοι καὶ κατετάγησαν εἰς τὴν χωροφυλακὴν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ μὴ διατυπώσωμεν τὸν θαυμασμόν μας πρὸς ἐκείνους τοὺς ἀπαιδεύτους, τοὺς ἀγραμμάτους, τοὺς παραγκωνιζομένους καὶ συνεχῶς ταλαιπωρουμένους διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀντοχήν, διὰ τὴν γενναιότητα, τὴν ἀκρίβειαν, τὴν προσήλωσιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον καὶ τὸν Βασιλέα. Ἰδοὺ ὁ ἀπολογισμὸς μιᾶς ὑπηρεσιακῆς 10ετίας: Νεκροὶ 40, τραυματίαι 20 ἐπὶ δυνάμεως, κατὰ μέσον ὅρον λαμβανομένης, 850 ὁπλιτῶν καὶ 40 ἀξιωματικῶν. Τρεῖς ἀξιωματικοὶ ἐτιμήθησαν διὰ τοῦ ἀνωτάτου παρασήμου τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος, 13 διὰ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ καὶ ἐνενήκοντα ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐπηνέθησαν, ἐκτὸς τῶν ἀπευθυνθέντων γενικῶν ἐπαίνων πρὸς τὰς 32, 34, 112, 144, 164, 204, 21, 25, 62, 72 ἐνωμοτίας πεζῶν 1, 9 καὶ 11 ἐφίππων κ.λ.π., ἤτοι ἀπενεμήθησαν ἠθικαὶ ἀμοιβαὶ τριπλάσιαι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπηρετούντων ἀξιωματικῶν καὶ εἰς τὸ 1)3 τῆς δυνάμεως τῶν ὁπλιτῶν περίπου. Ὑπῆρξαν βεβαίως καὶ περιπτώσεις ἐκτρόπων ὡρισμένων μεμονωμένων ὀργάνων, ὡς τοῦ ἐνωμοτάρχου τοῦ πλήξαντος διὰ τῆς σπάθης του ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1837 τρεῖς πολίτας, μεθ' ὧν εἶχε προσωπικὰς διαφορὰς κ.λ.π., ἀλλὰ ταῦτα δὲν δύνανται οὔτε πόρρωθεν νὰ μειώσωσι τὸ ἀνώτερον ἐπίπεδον τοῦ Σώματος. «Ὑπάρχουν χωροφύλακες εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἶναι μάλιστα ἐξαίρετοι στρατιῶται, μὴ φειδόμενοι οὔτε κόπων οὐδ' αὐτῆς τῆς ζωῆς των», ἔγραφεν ὁ Μπέλλ.

Τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1841 ἀνέλαβεν τὰ καθήκοντά του ὁ πρῶτος Ἕλλην Ἀρχηγὸς χωροφυλακῆς, ὁ ὀνομασθεὶς ἀντισυνταγματάρχης, Κωνσταντῖνος Βλαχόπουλος.

ΣΤ΄ ΜΙΑ ΒΑΡΕΙΑ ΥΒΡΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ξένοι καὶ ἡμεδαποί, ἐπιστήμονες καὶ δημοσιογράφοι, ἐχθροὶ καὶ φίλοι τοῦ καθεστῶτος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπίσημα κείμενα τῶν Νόμων ἀνεγνώρισαν τὴν ὑπεροχὴν καὶ τοὺς σημαντικοὺς ἀγῶνας τοῦ Σώματος τῆς χωροφυλακῆς, ἔνιοι δὲ ἐκ τούτων ἔθεσαν τὴν Ἑλληνικὴν χωροφυλακὴν ἐπὶ παραλλήλου ἐπιπέδου μὲ τὰς συναδέλφους της τῶν πλέον προηγμένων κρατῶν.

Ταῦτα πάντα προκαλοῦν μίαν ὀξυτάτην ἀντίδρασιν καὶ ἀντινομίαν πρὸ τῆς ἀναφερομένης, εἰς τὴν κατὰ τὸ 1837 καταπολέμησιν τῆς ἐν Πόρῳ πανώλους, φράσεως τοῦ ἱστορικοῦ Γεωργίου Κρέμου ἐν σελ. 1067.

Δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζομεν τὰς πηγὰς τοῦ συγγραφέως, διότι στερεῖται τὸ ἔργον βιβλιογραφικῆς ἐνημερώσεως, οἴκοθεν ὅμως ἀνεζητήσαμεν τοιαύτας, ἀλλ' οὐδεμία ἔστω καὶ μεμονωμένως λαμβανομένη ὑπ' ὄψιν δύναται νὰ στηρίξῃ καὶ ἐπ' ἐλάχιστον τὴν κατὰ τῆς χωροφυλακῆς ἐξακοντιζομένην βαρυτάτην ὕβριν.

Γράφει ὁ συγγραφεὺς οὗτος: «Πρὸς δὲ τούτοις οἱ χωροφύλακες, οἱ ἀκταιωροί, οἱ ἄλλοι φύλακες, οἱ νεκραγωγοί, οἱ περὶ τὸν Δήμαρχον, τοῦ Πόρου Γ. Δοῦρον ἐποίουν τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα ἐλλιπῶς, ἀμελῶς καὶ ἀτάκτως ἢ βαναύσως καὶ ἀπανθρώπως, ἐκ δὲ τῶν ἀγρίων μάλιστα χωροφυλάκων τινὲς κατετόλμων καὶ τῆς τοῦ οἴκου τιμῆς τῶν κατοίκων».

Τὴν περικοπὴν ταύτην ἐχρησιμοποίησαν ἀβασανίστως καὶ ἄλλοι τινὲς συγγραφεῖς.

Καίτοι ἡ ὀρθοτέρα ὁδὸς ἐν προκειμένῳ θὰ ἦτο ἡ ἐν λεπτομερείαις ἐξέτασις, τῶν ὅσων ἐν Πόρῳ ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς πιδημίας ἐκείνης, ἀπὸ 20 Μαρτίου μέχρι 10 Ἰουλίου 1837, ἐν τούτοις ἐπειδὴ δι' ἡμᾶς ἀντικείμενον εἶναι ἡ Χωροφυλακή, θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰ ἀφορῶντα ταύτην καὶ μάλιστα δι' ὀλίγων, διότι τὸ θέμα δὲν ἔχει ἀνάγκην μακρῶν καὶ πολλῶν ἐπιχειρημάτων.

Τὸ ὑλικὸν θ' ἀντλήσωμεν ἐκ τῶν στηλῶν τῆς ἀντιπολιτευομένης τὴν κυβέρνησιν ἐφημερίδος «ΕΛΠΙΣ», οὐχὶ ἐκ τῆς ειδησεογραφίας της ὅμως, οὐδὲ ἐκ τῆς γνώμης αὐτῆς ταύτης τῆς ἐφημερίδος ἀλλ' ἐκ τῆς διὰ τῶν στηλῶν ταύτης ἐπὶ πεντάμηνον περίπου διεξαχθείσης ὀξυτάτης μάχης μεταξὺ διαφόρων ἀντιφρονούντων καί, ἐν τῇ ὀργῇ των, τὰ ὅρια τοῦ κύκλου ὑπερβάντων·

Ἅμα τῇ διαγνώσει, ἐπὶ τέλους, τῆς ἀσθενείας, ὁρισθεὶς ἔφθασεν εἰς Πόρον, ὡς ἔκτακτος Βασιλικὸς Ἐπίτροπος, ὁ Τομπακάκης μετὰ τοῦ ἰατροῦ Δουμών.

Εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐκτάκτου ἐπιτρόπου ἐτέθη δύναμις 50 στρατιωτῶν καὶ 30 ὁπλιτῶν χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν Ὑπομοίραρχον Κ. Παλάσκαν.

Ἀδιάφορον δι' ἡμᾶς ἄν, κακῶς ἢ καλῶς, ὁ ἐπίτροπος διέταξε μετά τινος νευρικότητος τὴν λῆψιν διαφόρων μέτρων ἀκολουθούμενος πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ.

Ὁ ἀσχοληθεὶς μὲ τὰ ἔργα καὶ μέτρα τοῦ ἐπιτρόπου εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 52 - 53 φυλ. τῆς 13)5)1837 ἐξυμνεῖ τὸν ἐπίτροπον καὶ τὰ σωτήρια αὐτοῦ ἔργα καὶ ὅτι ἡ ἀνωτέρω δύναμις ἀπέκλεισε ἀπὸ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης τὸν Δῆμον Καλαβρίας, κατόπιν ἐντολῶν τοῦ ἐπιτρόπου, κατακρίνει δέ, ὡς ἀδρανήσαντα προηγουμένως, τὸν Ὑποδιοικητὴν Ὕδρας.

Ὁ Τομπακάκης διώρισεν μίαν 20μελῆ ὑγειονομ. ἐπιτροπὴν ἣν κατένειμεν εἰς 4 τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων περιλαμβᾶνον καὶ ἰατρόν, ἐπεσκέπτετο δὶς τῆς ἡμέρας τάς, εἰς τὸν ἀνήκοντα αὐτῷ τομέα, κατοικίας καὶ ἀνέφερεν τῷ ἐπιτρόπῳ τὸ ἀποτέλεσμα.

Τῇ γνωματεύσει τῶν ἰατρῶν ἀπεμονοῦντο εἰς εἰδικὸν παράπηγμα οἱ προσβαλλόμενοι, ἐκαίετο ὁ ἱματισμός των καὶ γενικῶς ἐλαμβάνοντο καταναγκαστικὰ μέτρα.

Εἰς ἀπάντησιν τρόπον τινὰ τῶν ἀνωτέρω, ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 68-69 φυλ. τῆς 1)8)1837 τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος δύο ἄρθρα κύρια κατὰ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου καὶ ὑπὲρ τοῦ Ὑποδιοικητοῦ Ὕδρας.

Κατηγορεῖτο ὁ Ἐπίτροπος καὶ ὁ Ὑπομοίραρχος ὅτι ἐξέβαλον βίᾳ καὶ ἐκακοποίησαν μάλιστα τὸν Γραμματέα τοῦ Δήμου ὡς ὕποπτον πανώλους, ὅτι ἐφυλάκισαν καὶ ὀνείδισαν ἱερεῖς, ὅτι ἐκράτησαν καὶ ἐξύβρισαν παρανόμως Δημοτικοὺς Συμβούλους καὶ ὅτι ἀδίκως ἔκαυσαν ρουχισμὸν τῶν κατοίκων. Εἰδικώτερον κατηγορεῖτο ὁ Ὑπομοίραρχος ὅτι συμπεριεφέρθη σκαιῶς πρὸς τὸν Δήμαρχον, εἰπὼν πρὸς αὐτὸν ὅτι δὲν τὸν ἀναγνωρίζει ὡς τοιοῦτον.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ· 76 φύλλον τῆς 5)9)1837 ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τρίτου ὑπεραμυνόμενον τοῦ ὑγειονομικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τῆς χωροφυλακῆς.

Τέλος τὸ ἥμισυ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 77 φύλλου τῆς 16)9)1837 κατέλαβε ἡ λεπτομερεστάτη ἀπάντησις, ὑπὸ τύπον ἐκθέσεως πεπραγμένων, τοῦ ὑπομοιράρχου Κ. Παλάσκα.

Ἀνεξαρτήτως ὅτι ὁ Παλάσκας ἀνέτρεψε τὰς ἐναντίον του καὶ τῆς χωροφυλα-

κῆς αἰτιάσεις, παρέθεσεν ἐν συνεχείᾳ καὶ ἐπίσημα περὶ τούτων μαρτυρικὰ ἔγγραφα, ἤτοι:

1) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 21 ἀπὸ 30)7)1837 ἐγγράφου τοῦ Δήμου Καλαβρίας πρὸς τὸν Ὑπομοίραρχον καὶ Διοικητὴν τῶν ἐν Καλαβρίᾳ ἐνωμοτιῶν κ. Κ. Παλάσκαν.

2) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 131 ἀπὸ 28)7)1837 πρὸς τὸν ἴδιον ἔγγραφον τῆς 20μελοῦς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς Πόρου, ὑπογεγραμμένον παρ' ἁπάντων τῶν μελῶν καὶ 40 ἄλλων κατοίκων καὶ

3) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 127 ἀπὸ 12)7)1837 ἔγγραφον τῆς αὐτῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν ἔκτακτον ὑγειονομικὸν ἐπίτροπον, δι' ὧν ἐξεφράζοντο εὐχαριτήρια καὶ εὐγνωμοσύνη τοῦ Δήμου, τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν κατοίκων πρὸς τὸν ὑπομοίραρχον Παλάσκαν καὶ τοὺς χωροφύλακας, διηυκρινίζοντο τὰ διαδραματισθέντα κατὰ τὴν περίπτωσιν ἑνὸς Δουζίνα, καθ' ἣν ἡ χωροφυλακὴ ἐξυβρισθεῖσα διετήρησε τὴν ψυχραιμίαν της καὶ ὅτι τὰ ἐναντίως λεγόμενα ἀπετέλουν δημαγωγίαν.

Ἀλλὰ καὶ αἱ ἔγγραφοι αὗται μαρτυρίαι νὰ μὴ ὑπῆρχον, ἔπρεπε κανεὶς νὰ παρίδῃ τελείως τόσον τὴν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀγνοίας λῆψιν ὑπὲρ τὸ δέον καταπιεστικῶν μέτρων ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ἅτινα παραβαλλόμενα πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἠπίτη ληφθέντα ἠπιώτερα μέτρα, ἔδωκαν τὴν εἰκόνα τῆς ἀγνοίας ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλλείψεως ψυχραιμίας ὡς καὶ τῆς ὑπεράγαν αὐστηρότητος, ὅσον καὶ ὅτι ἡ λῆψις τῶν μέτρων ἀνήγετο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ὑγειονομοδιοικητικῆς ἀρχῆς, εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ὁποίας ἦτο ὑποχρεωμένη ἐκ τοῦ νόμου νὰ συμμορφοῦται ἀπαρεγκλίτως ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις. Συνεπῶς ἐὰν ἐπεδείχθη σκληρότης, τοῦτο βαρύνει τὴν ὑγειονομοδιοικητικὴν ἀρχήν, ἥτις παροῦσα αὐτοπροσώπως ἐπέβλεπεν τὴν ἐκτέλεσιν ἐν τῇ μικρᾷ κοινωνίᾳ τοῦ Πόρου καὶ ἥτις ἀσφαλῶς θ' ἀντελαμβάνετο πᾶσαν ἐκτροπὴν τῶν ἐκτελεστικῶν ὀργάνων.

Ἕνεκεν τούτων χαρακτηρίζομεν τοὐλάχιστον ὡς ὕβριν τήν, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἐκσφενδονισθεῖσαν ἀπὸ καθέδρας φράσιν κατὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς.

Ζ' ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ: Ἀνεξαρτήτως τοῦ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ὅπερ ἐμφανίζει πάντοτε καὶ δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις ὁ διοικητικὸς ὀργανισμὸς καὶ ἡ κατανομὴ τούτου, διὰ τὴν χωροφυλακὴν ἐνεφάνιζεν ὅλως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον.

Ἀνεπτύξαμεν ἐν οἰκείᾳ θέσει τὰς σχέσεις τῆς χωροφυλακῆς μετὰ τῶν Νομαρχῶν καὶ ἐντεῦθεν προκύπτει τὸ τονιζόμενον ἐνδιαφέρον.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὑπῆρξε καὶ ἡ αστάθεια περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν τοπικὴν αὐτῶν ἁρμοδιότητα.

Εἴδομεν ὅτι διὰ τοῦ Β.Δ. 3)15 Ἀπριλίου 1833 ἡ χώρα εἶχεν διαιρεθῆ εἰς δέκα Νομοὺς καὶ 24 Ἐπαρχίας καὶ ὅτι διὰ τοῦ Β.Δ. 26 Ἀπριλίου) 8 Μαΐου 1833 ἐδημοσιεύθη ὁ περὶ Νομαρχῶν καὶ Ἐπάρχων Κανονισμός.

Διὰ τοῦ Β.Δ. 20 Ἰουνίου) 2 Ἰουλίου 1836 κατηργήθη τὸ καθεστὼς τοῦ Β.Δ. τῆς 3)15 Ἀπριλίου 1833 καὶ διηρέθη ἡ χρώρα εἰς 30 Διοικήσεις (Νομαρχίας) καὶ 18 Ὑποδιοικήσεις (Ἐπαρχίας), ἤτοι εἰς τὴν θέσιν ἑνὸς Νομοῦ ἱδρύθησαν τρεῖς Διοικήσεις. Ἡ νέα αὕτη διοικητικὴ διαίρεσις ἐδημιούργησε σοβαρὰ προβλήματα εἰς τὴν χωροφυλακήν, καθ' ὅσον ἡ περιοχὴ ἑκάστης Μοιραρχίας κατενέμετο εἰς τρεῖς Διοικήσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ Μοίραρχος ἔδει νὰ συνεννοῆται μετὰ τριῶν Δ)των.

Μετ' οὐ πολύ, διὰ τοῦ Β.Δ. 22) Ἰουνίου) 4 Ἰουλίου 1838, νέα ἀναστάτωσις ἐν τῇ διοικητικῇ διαιρέσει. Αἱ τριάκοντα Διοικήσεις περιωρίσθησαν εἰς 24 καὶ αἱ

Ὑποδιοικήσεις εἰς 7. Τὸ ἀξιολογώτερον ἐκ τῶν συνεχῶν τούτων μεταμορφώσεων ὑπῆρξεν ὅτι ἐν τοῖς περὶ τούτων Β.Δ. οὐδεὶς λόγος γίνεται διὰ τὴν κατανομὴν τῶν σχέσεων καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ γενικωτέρων τινῶν θεμάτων· Ἀτυχῶς καὶ σήμερον ἀκόμη δὲν ἔχει ἀντιμετωπισθῆ λυσιτελῶς καὶ πρακτικῶς τὸ θέμα τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ταυτίσεως περιοχῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς καὶ Νομαρχιῶν, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἀντιμετωπίσεως νομικῶν τινῶν θεμάτων (Ἀστυνομικὴ Διάταξις τῆς Δ.Χ. Θεσπρωτίας δέον νὰ ἐγκριθῆ παρὰ τριῶν Νομαρχῶν, ἤτοι Θεσπρωτίας, Πρεβέζης καὶ Ἰωαννίνων, διότι τμήματα τῆς περιοχῆς τῆς Διοικήσεως ταύτης ὑπάγονται εἰς τὰς Νομαρχίας Πρεβέζης καὶ Ἰωαννίνων κ.λ.π.). Σήμερον ὅμως ὑπάρχουσιν ἄφθονα καὶ ταχύτατα μέσα τηλεπικοινωνίας καὶ ταχυδρομικῆς ἀνταποκρίσεως ἐνῷ κατὰ τὴν ἱστορουμένην περίοδον ὁ ἵππος, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν, ἀπετέλει τὸ ταχύτερον συγκοινωνιακὸν μέσον.

Μεταξὺ τῶν τόσων ἀντιξοοτήτων θεωροῦμεν κατάλληλον τὴν στιγμὴν ν' ἀναφερθῶμεν καὶ εἰς μίαν ἑορταστικὴν ἐκδήλωσιν, τὸν πρῶτον, κατὰ τὸ 1838, ἑορτασμὸν τῆς 25ης Μαρτίου ὡς ἐθνικῆς ἑορτῆς, τόσον διότι ὁ ἑορτασμὸς οὗτος ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ ἐξαρθῆ ἡ παράστασις καὶ διακριτικὴ θέσις τῆς Χωροφυλακῆς, ὅσον καὶ διότι ἔκτοτε ὁ ταπεινὸς διοικητὴς ἐνωμοτίας (Ἀστ. Σταθμάρχης τῆς σήμερον) ἀπετέλεσε τὸ λαμπρὸν πρόσωπον εἰς τὰ πλέον ἀκραῖα σημεῖα τῆς ἐπικρατείας. Ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ θέμα δὲν ἐμφανίζεται τόσον ἀξιόλογον καὶ ἐπίκαιρον ἀπὸ πλευρᾶς Χωροφυλακῆς ὅσον τονίζεται, ἐὰν ὅμως ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ μνήμη τοῦ Ἔθνους ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐνισχύεται συχνῶς, τότε γίνεται φανερὰ καὶ ἡ εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἐγκαινιασθεῖσα τὸ 1838 ἀποστολὴ τοῦ ἐνωμοτάρχου ἢ καὶ χωροφύλακος ἐν μέσῳ τοῦ ἀμαθοῦς λαοῦ, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς ὀλίγον μετέπειτα χρόνους. Τέλος ἡ καθιέρωσις ἐθνικῆς ἑορτῆς, ἀπετέλεσε καὶ μίαν πανηγυρικὴν τιμὴν πρὸς τοὺς ἀγωνιστάς, εἰς οὓς ἀνῆκον ἤδη κατὰ μέγιστον ποσοστὸν οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς.

Ἡ καθιέρωσις τῆς 25ης Μαρτίου ὡς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς, ἐγένετο διὰ τοῦ ἀκολούθου Β. Διατάγματος.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Θεωρήσαντες ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς 25 Μαρτίου, λαμπρὰ καθ' ἑαυτὴν εἰς πάντα Ἕλληνα διὰ τὴν ἐν ἑαυτῇ τελουμένην ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, εἶναι προσέτι λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος διὰ τὴν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἔναρξιν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καθιεροῦμεν τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς τὸ διηνεκὲς ὡς ἡμέραν ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΟΡΤΗΣ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Μαρτίου 1838

ΟΘΩΝ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.λ.π. Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Γ. ΓΛΑΡΑΚΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄

Η ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ ΚΑΙ Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

Τὸ μεταξὺ Βασιλέως - Πρωθυπουργοῦ καὶ λαοῦ χάσμα ηὐρύνετο συνεχῶς, τόσον ἐξ ὑποκειμένου, ὅσον καὶ ἐξ ἀντικειμένου.

Ἡ κατὰ τοῦ Ὄθωνος μῆνις τῆς Ἀγγλικῆς Πολιτικῆς ἀπεκορυφώθη μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν περὶ Κρήτης σχεδίων της.

Τὴν ἀπάντησιν τῶν Κρητῶν «Ἡμεῖς δὲν θέλομεν οὔτε Ἄγγλους οὔτε ἡγεμονίαν. Θέλομεν τὴν ἕνωσιν τῆς Πατρίδος μας μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος...», «ἡ Ἀγγλικὴ πολιτικὴ τὴν ἀπέδωσεν εἰς τὸν Ὄθωνα (1).

Ἡ δαμόκλειος σπάθη περὶ ἀμέσου καταβολῆς τῶν ὀφειλομένων τοκοχρεωλυσίων ὑψώθη ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὄθωνος, πρὸ δὲ τῶν ὀμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἡ σπάθη αὕτη ἐνεφανίζετο ὡς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν πρόληψιν σπαταλῶν ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν.

Πρὸς ἐξευμένισιν τῶν Ἄγγλων, ἀλλὰ καὶ διότι ἀντελήφθη πλέον ὁ Ὄθων ὅτι δὲν δύναται νὰ εἶναι καὶ Βασιλεὺς καὶ Πρωθυπουργός, ἐκάλεσε εἰς τὴν Πρωθυπουργίαν τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Ἀγγλικοῦ Κόμματος Ἀλεξ. Μαυροκορδάτον, ὅστις ἀναλαβὼν τὴν 24)6)1841 λόγῳ συνεχῶν, ὡς ἔλεγεν, διαφωνιῶν καὶ ἐπεμβάσεων τοῦ Βασιλέως, παρητήθη τὴν 10ην Αὐγούστου ἰδίου ἔτους.

Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Μαυροκορδάτου, ὁ Ἄγγλος Πρεσβευτὴς Λάϊονς, ἀπροσχηματίστως κατηγόρει τὸν Ὄθωνα ἐπὶ ἐκβαυαρισμῷ τῆς χώρας, ἔχων δὲ καὶ τὴν συμπαράστασιν τῶν ἄλλων Πρεσβευτῶν, κατὰ τρόπον ὀλίγον ἀπέχοντα τοῦ ἐμφανῶς ἐχθρικοῦ, ἠξίωσε τὴν καταβολὴν τοῦ τοκοχρεωλυσίου.

Ὁ Ὄθων ὑπείκων εἰς τὴν μοῖραν του, καίτοι εἶχε μειώσει τὸν προϋπολογισμὸν εἰς 10.800.000, ἔσπευσεν εἰς νέας οἰκονομίας διὰ περικοπῶν θέσεων καὶ ἀποδοχῶν, ὁ ἴδιος δὲ ἐξεχώρησε ποσὸν 200.000 δραχμ. ἐκ τῆς Βασιλικῆς ἐπιχορηγήσεως δυνάμει τοῦ ἀπὸ 25)3)1842 Β.Δ. Περιώρισε τὸν στρατὸν εἰς 4.898 ἄνδρας, κατήργησε τὸ ἀνακτοβούλιον καὶ ἀπέπεμψε τῆς Ἑλλάδος τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Βαυαρικοῦ Στρατοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιτύχῃ τὴν εὐμένειαν καὶ τὴν ἀνατροπὴν τῶν σκοπῶν της, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Πρεσβευτῶν, Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας, διογκουμένης διὰ συνωμοσίας δῆθεν φιλοσυνταγματικῆς μερίδος.

Ὁ ἱστορικὸς Κυριακίδης εἰς σελ. 374 τοῦ Α΄ τόμου δίδει ἕνα καυστικὸν χαρακτηρισμὸν τῆς Ἀγγλικῆς Πολιτικῆς, ὁ δὲ Κλεομένης ἀναλύει ἐκτενῶς τὴν πολιτικὴν ταύτην.

Τὰ δύο κόμματα, τὸ Ἀγγλικὸν ὑπὸ τὸν Λόντον καὶ τὸ Ρωσσικὸν ὑπὸ τὸν Μεταξᾶν, συνηντήθησαν ἐν τῇ συνωμοσίᾳ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔσχεν ἡγετικὴν θέσιν καὶ ὁ Στρατηγὸς Μακρυγιάννης.

Κατὰ τὸ ἔτος 1843 ἡ χώρα ἀπαλλαγεῖσα τῆς ληστρικῆς μάστιγος διῆγεν ἐν

---

(1) Α. Κλεομένους σελ. 30.

φαινομενικῇ ἡσυχίᾳ καὶ τάξει «... Ἡ πλήρης εἰρήνη καὶ ἡσυχία Βασιλεύει καθ' ὅλον τὸ κράτος» (2).

Ἐπίδοξοι τινὲς λησταὶ ἐμφανιζόμενοι εἰς διάφορα σημεῖα τῆς χώρας ἐπλήσσοντο ὑπὸ τῆς ἀεικινήτου χωροφυλακῆς ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀποκτήσαντος ἐμπιστοσύνην καὶ θέλησιν λαοῦ.

Εἰς ἀνταποκρίσεις ἐκ Σπάρτης τῆς ἐφημερίδος «Αἰὼν» (3) παρίστανται ἡ δραστηριότης καὶ αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Μοιράρχου Πετμεζᾶ, οὗτινος ἐξαίρονται ἡ γενναιότης, ἡ τιμιότης, ἡ ἀποφασιστικότης καὶ τὸ σύστημα ἐνεργείας, ἀναφέρεται δὲ καὶ κάτι σπάνιον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην: «Οἱ Δήμαρχοι ὅλου τοῦ τόπου διὰ τὸ πρὸς τὸν κ. Πετμεζᾶν εἰλικρινὲς σέβας αὐτῶν ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντά των εὐσεινηδότως, ὑποδεικνύοντες καὶ παρασταίνοντες τοὺς ὑπόπτους ἐνδεχομένης συνεννοήσεως μετὰ τῶν ληστῶν, οἵτινες ἐκρατήθησαν».

Πλέον εὐχάριστος εἴδησις καὶ προϋπόθεσις διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει.

Ἀπόφασις τοῦ λαοῦ νὰ ἡσυχάσῃ καὶ πίστις εἰς τὸν ἁρμόδιον ἡγέτην, οἱ δύο μεγαλύτεροι παράγοντες, οἵτινες τόσον σπάνιοι ὑπῆρξαν. Τὴν τοιαύτην ἡγετικὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Πετμεζᾶ ἐτόνιζεν ἰδιαιτέρως, ὡς ἰδικήν της κρίσιν, ἡ ἐφημερὶς γράφουσα: «Πόσων ἐπαίνων καθίσταται ἄξιος ὁ Μοίραρχος Ν. Πετμεζᾶς, ὁ γενναῖος οὗτος καὶ ἐνάρετος στρατιωτικός, διὰ τῆς διαγωγῆς του». Ἐνῶ ὅμως ἀνέπνεεν ὁ λαὸς ἐκ τῆς ληστείας, ἤρξατο ὁ ἀγὼν τῶν διαφόρων ἡγετῶν καὶ φατριῶν.

Κατὰ τὰ μέσα Ἀπριλίου 1843 ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν βασιζόμενος ἐπὶ τῶν περὶ Ἐθνοφυλακῆς διατάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου, διέταξεν τὸν Νομάρχην Ἀττικοβοιωτίας νὰ συγκροτήσῃ τμῆμα ἐθνοφυλακῆς δυνάμεως 300 ἀνδρῶν, διορίζων καὶ τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ.

Πληροφορηθεὶς τοῦτο ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐξεμάνη καὶ ἐξέδωκε διαταγὴν πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἵνα ἡ χωροφυλακὴ ἀφοπλίσῃ τοὺς ἐθνοφύλακας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ Στρατηγὸς Γρίβας περιφερόμενος τὴν Ἀκαρνανίαν ἐνήργει προσηλυτισμὸν εἰς τὴν συνωμοσίαν, πρᾶγμα ὅπερ πληροφορηθεὶς ὁ ἐπόπτης τῶν μεταβατικῶν Ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Δεληγεώργης ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, ἵνα ἀναφέρῃ εἰς τοὺς προϊσταμένους του.

Ὁ Μακρυγιάννης ἀφηγεῖται τὴν συνάντησίν του μετὰ τοῦ ἀφιχθέντος εἰς Ἀθήνας Δεληγεώργη, παλαιοῦ συνεργάτου του, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ μύησιν τοῦ Δεληγεώργη, ὅστις οὕτω ἀπετράπη ἀπὸ τοῦ ν' ἀναφέρῃ περὶ τῆς προετοιμαζομένης ἐπαναστατικῆς κινήσεως (4).

Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς συνωμοσίας Λόντος, Μεταξᾶς, Σισίνης, Μπότσαρης, Παπαδιαμαντόπουλος, Ζωγράφος, Μαυρομιχάλης, Μακρυγιάννης κ.λ.π., κατανοήσαντες ὅτι ἐπανάστασις ἄνευ τοῦ στρατοῦ ὡς ὀργάνου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτύχῃ, ἀνεῦρον τὸν στρατιωτικὸν ἡγέτην εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Συνταγματάρχου Δημητρίου Καλέργη, ὑπηρετοῦντος εἰς τὸ Ναύπλιον.

---

(2) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φύλλον 434 τῆς 25)4)1863. Βλέπε καὶ ὑποσημ. 81α προηγ. Κεφ.

(3) Φύλλα 418 τῆς 14)2)1843 καὶ 433 τῆς 21)4)1843.

(4) Ι. Μακρυγιάννη βιβλ. Γ. Κεφ. ΣΤ' σελ. 441-442.

Τὸν ἐκάλεσαν, τῷ ἀνεκοίνωσαν τὸν σκοπὸν ἐν μέρει, καὶ ἐκεῖνος «ἐδέχθη ἀνενδοιάστως τὴν πρότασιν, καὶ ὡς διαθρύπτουσαν τὴν ὑπερφιλαυτίαν αὐτοῦ καὶ ὡς ὑποστηριζομένη ἐκθύμως παρὰ τοῦ Ρώσου Πρέσβεως πρὸς ὃν ἦν οἰκειότατος» (5).

Εἶχεν ὁρισθῆ ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ σύνθημα τῆς ὁποίας θὰ ἔδιδε ὁ Μακρυγιάννης·

Ὁ Διοικητὴς τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς Μοίραρχος Κουτσογιαννόπουλος εἶχε πληροφορηθῆ τὰ ἀποφασισθέντα καὶ εἶχεν ὑποβάλει σχετικὸν δελτίον, ἀλλ' ἡ κυβέρνησις, τὸ ἀνακτοβούλιον καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς παρέμεινον ἀναποφάσιστοι καὶ διστακτικοί, ἀσφαλῶς ὄχι ἐσκεμμένως, ὡς πειρᾶται νὰ ὑποστηριχθῆ παρ' ἐνίων.

Τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ κινηθῇ, προσκαλέσασα δὲ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς Βλαχόπουλον, τῷ ἔδωσεν ὁδηγίας πρὸς σύλληψιν τῶν ἡγετῶν, ἀλλ' οἱ ἡγέται τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ἕνεκεν ἀκριβῶς ἀντιξοότητος, εἶχον κρυβῆ εἰς ἄλλας οἰκίας, πλὴν τοῦ Μακρυγιάννη.

Ἐν σελ. 160 (τομ. Α') ὁ Γ. Ἀσπρέας γράφει: «Ἀλλ' εἴτε ἀπὸ ἀκριτομύθειαν ἄλλων θερμοκεφάλων συνωμοτῶν, εἴτε, ἀπὸ ἔντεχνον ἐνέργειαν τῶν ὀργάνων τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Ἀστυνομία (6) ἐπείσθη περὶ τῆς ὑπάρξεως συνωμοσίας ἐν τῇ Πρωτευούσῃ καὶ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τὴν προηγουμένην τῆς ἐκκρήξεως τῆς ἐπαναστάσεως, ἤτοι τὴν 1ην Σεπτεμβρίου προέβη εἰς ἀπόφασιν ἐνδεικτικὴν τῆς κρισιμότητος, τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι, καίτοι ἀργά, ἐλάμβανε πλήρη ἐπίγνωσιν, ὑπέγραψε νόμον συνιστῶντα ἔκτακτον στρατοδικεῖον καὶ τὴν ἐπομένην διώρισε καὶ τὰ μέλη αὐτοῦ, ὅπως παραπέμψῃ εἰς δίκην τοὺς συνωμότας, κατάλογον τινῶν ἐκ τῶν ὁποίων εἶχεν εἰς χεῖρας της ἡ ἀστυνομία».

Μία περίπολος Χωροφυλακῆς, ὁ Μακρυγιάννης ἰσχυρίζεται ἴσως ἐκ προκαταλήψεως ὅτι ἐπικεφαλῆς τῆς περιπόλου ἦτο ὁ Τζῆνος, περιεκύκλωσε τὴν οἰκίαν τοῦ Μακρυγιάννη τὴν ἑσπέραν τῆς 2) 9) 1843. Μετὰ τῆς περιπόλου ταύτης ἐκινήθη καὶ τμῆμα στρατοῦ.

Τῇ φροντίδι τῶν συνωμοτῶν εἶχε μετατεθῆ εἰς Ἀθήνας ὁ Καλέργης, ὅστις τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, μᾶλλον σκοπίμως, εἶχε μεταβῆ εἰς τὸ θέατρον.

Ἐξελθὼν τὸ μεσονύκτιον ἐκ τοῦ θεάτρου, κατηυθνύθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μακρυγιάννη, πλὴν ἀντιληφθεὶς τὴν φρούρησιν καὶ κατανοήσας ὅτι τὸ κίνημα εἶχεν προδοθῆ, ἔσπευσεν ἀμέσως εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ τεθεὶς ἐπικεφαλῆς τῶν διεγερθέντων στρατιωτῶν, κατηυθύνθη κατὰ τῶν ἀνακτόρων ἅτινα περιεκύκλωσε.

Εἰς συνδρομὴν τούτου ἔσπευσαν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον καὶ οἱ λοιποὶ διοικηταὶ τῶν ἐν Ἀθήναις μονάδων μεμυημένοι καὶ μή.

Ἀποστολὴ τῆς περικυκλωσάσης τὴν οἰκίαν τοῦ Μακρυγιάννη δυνάμεως, ἦτο νὰ παρεμποδισθῇ οἱαδήποτε εἴσοδος ἢ ἔξοδος μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὡρῶν, ὅτε θὰ ἐνεργεῖτο ἡ εἴσοδος, λόγῳ ὅμως πλημμελοῦς φρουρήσεως, πιθανὸν λόγῳ ἀδιαφορίας τῶν στρατιωτῶν, ἱκανὸς ἀριθμὸς προσώπων εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην. Ἐνταῦθα ἐπικρατεῖ μία σύγχυσις εἰς τὰς πηγάς, τῶν μὲν ὑποστηριζουσῶν ὅτι συνεπείᾳ λαβούσης χώραν συμπλοκῆς μεταξὺ εὑρισκομένων ἐν οἰκίᾳ Μακρυγιάννη καὶ περιπόλου ἐφο-

---

(5) Ν. Δραγούμη Τ.Β. σελ. 81.

(6) Πρόκειται περὶ τῆς Χωροφυλακῆς διότι ἡ Ἀστυνομία ἐν τῇ οὐσίᾳ δὲν ὑπῆρχε.

νεύθη ὁ Ἐνωμοτάρχης Μπασδέκης καὶ ἐτραυματίσθησαν δύο χωροφύλακες (7), τῶν δὲ ὅτι ὁ Ἐνωμοτάρχης ἐφονεύθη καὶ οἱ χωροφύλακες ἐτραυματίσθησαν ἐξ ἐπιθέσεως τμήματος στρατοῦ τὸ ὁποῖον ἀπέστειλεν ὁ Καλέργης (8).

Ὁ Δ. Βρατσάνος ἐν σελ. 89 ὑποστηρίζων τὴν ἄποψιν ὅτι τὰ θύματα τῆς χωροφυλακῆς ὀφείλονται εἰς τμῆμα τοῦ Καλλέργη, παραθέτει καὶ τὸν μεταξὺ τοῦ ἐπικεφαλῆς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ἐνωμοτάρχου διάλογον, ἐξ οὗ σὺν τοῖς ἄλλοις ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν ἦτο ὁ Τζῆνος ἐκεῖ.

«Ζήτω ὁ Βασιλεύς, ἐφώνει ὁ Ἐνωμοτάρχης, ζήτω τὸ Σύνταγμα, ὁ ἐπικεφαλῆς τοῦ λόχου».

Ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ», ἥτις εἰς τὸ φύλλον τῆς 8) 9) 1843 ἔδωκε μακροσκελεστάτην καὶ λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν λαβόντων χώραν τὴν νύκταν ἐκείνην, γράφει: «... Ἀλλ' ὅταν προσεπάθησαν ν' ἀφοπλίσουν ἕνα τῶν στρατιωτῶν, ὅστις εἶχεν ἐξέλθει, οἱ τοῦ Μακρυγιάννη πυροβολήσαντες ἐφόνευσαν τὸν ἐνωμοτάρχην καὶ δύο ἄλλους χωροφύλακας ἐπλήγωσαν... ὁ δὲ λόχος τῶν ἀκροβολιστῶν (10), ὅστις ἔχων τὸ σύνθημα, δὲν ἔλαβεν μέρος εἰς τὴν συμπλοκήν, ἀλλὰ παρέμεινε μέχρις ἐκείνης τῆς ὥρας θεατής...».

Οὕτως εἷς ἐνωμοτάρχης καὶ δύο χωροφύλακες προσετέθησαν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ καθήκοντος, ὡς ἀναγνωρίζει καὶ αὐτὸς ὁ Κορδᾶτος γράφων ἐν τῇ ἐγκυκλοπαιδείᾳ, «Ταυτοχρόνως προσῆλθον —εἰς τὴν πλατεῖαν ἀνακτόρων— καὶ οἱ περὶ τῶν Μακρυγιάννην ὑπὸ τὸν διαλύσαντα τὴν πολιορκίαν τοῦ οἴκου τούτου ἀξιωματικὸν Σκυλοδημάκην. Ἐν τῇ διαλύσει ἐκείνης τῆς οἰκίας Μακρυγιάννη εἶχε φονευθῇ εἷς ἐνωμοτάρχης, τὸ μόνον θῦμα τῆς στάσεως, καὶ ἐπληγώθησαν δύο χωροφύλαεκς ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος αὐτῶν».

Ὁ Μοίραρχος Κουτσογιαννόπουλος ἔσπευσεν ἀμέσως ἐπικεφαλῆς ὀλίγων ἐφίππων χωροφυλάκων καὶ ἔφραξε τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ ἵνα παρεμποδίσῃ τὴν πρὸς τὰ ἀνάκτορα συρροὴν περιέργων.

Ὁ Καλλέργης πληροφορηθεὶς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Μοιράρχου ἀπέστειλε κατ' αὐτοῦ τμήματα, ἅτινα καταλαβόντα τὰ πέριξ τῆς θέσεως τοῦ Κουτσογιαννοπούλου οἰκήματα ἠνάγκασαν τοῦτον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ὑπὲρ τῆς τάξεως προσπάθειάν του (10). Τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀσπρέα ἀναφερόμενα περὶ δυνάμεως 200 χωρ) κων, ἐλέγχονται ἐκ τῶν πραγμάτων ὡς ὑπερβολικά, διότι τοσαύτη δύναμις δὲν θὰ ἐκάμπτετο τόσον εὐκόλως πρὸ τοῦ εἰς ὄχλον μεταβληθέντος στρατοῦ· Ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» συνεχῶς ὁμιλεῖ περὶ ὀλίγων χωροφυλάκων.

Ὁ Βασιλεὺς ἐγκαταλειφθεὶς παρ' ὅλων σχεδόν, ὑπεχώρησεν εἰς τὰ αἰτήματα.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω θυμάτων τῆς χωροφυλακῆς, κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ ἐπανάστασις διεξήχθη «ὁμαλώτατα» σὺν τῇ προσθήκῃ ὅτι ἠνεώχθησαν διττῶς τὰ θεμέλια τῆς ἀναρχίας, ἤτοι 1) ὡς ὡμολόγησεν ἐν ἰδιαιτέρᾳ πρὸς τὸν Ν. Δραγούμην συζητήσει ὁ Καλλέργης, «ἠνεώχθησαν αἱ φυλακαί, οἱ ἐν αὐταῖς συνέρευσαν πρὸ τοῦ Παλατίου, καὶ οὕτω στρατιῶται, κάτοικοι τοῦ Μενδρεσέ, περιτρίμματα τινὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐλά-

---

(7) Μακρυγιάννης σελ. 444-452 περὶ ἄλλων.

(8) Γ. Κορδᾶτος Τ.Α. ΕΛΛΑΣ Παγκ. ἐγκ. σελ. 331.

(9) Ὅστις εἶχε ταχθῆ εἰς ἐνίσχυσιν τῆς χωροφυλακῆς.

(10) Γ. Κορδᾶτος αὐτόθι σελ. 331.

χιστος ἀριθμὸς πολιτῶν ἀνεβοήσαμεν, ζητοῦντες σύνταγμα» (11) καὶ εἰς ἐπίρρωσιν ὁ Δραγούμης ἀναφέρει φρασεολογίαν πρὸς τὸν ἴδιον παρευρεθέντων τὴν ἑσπέραν ἐκείνην πολιτῶν· «Ζάτω σύνταμμα», ἢ «καλὸ πρᾶμμα σύνταμμα, ἀπεκρίθη τὸ τέρας, μ' ἔδγαλε ἀπ' τὸ χάψι» (12) καὶ 2) ἐκτὸς τοῦ Διατάγματος περὶ συγκλήσεως ἐθνοσυνελεύσεως, ὁ Ὄθων ὑπεχρεώθη καὶ ὑπέγραψε Διάταγμα δι' οὗ ἀπενέμετο ἡ Βασιλικὴ εὐαρέσκεια πρὸς τὸν στασιάσαντα στρατὸν καὶ τοὺς ἀρχηγούς, ὅπερ ὑπογράφων ὁ Βασιλεύς, παρετήρησεν: «ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τῆς ἀπειθαρχίας τοῦ Στρατοῦ» (13).

Κρίνομεν ἐπάναγκες ἀλλὰ καὶ σκόπιμον ὅπως σχολιάσωμεν εὐρύτερον τὴν θέσιν καὶ τὴν στάσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὰ γεγονότα τῆς μεταπολιτεύσεως τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1843, χάριν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας.

Ἐπεκράτησεν ἔκτοτε, μὲ βάσιν τὰ περιστατικὰ τῆς συγκρούσεως ἔξωθι τῆς οἰκίας Μακρυγιάννη καὶ τῆς προσπαθείας τοῦ Μοιράρχου Κουτσογιαννοπούλου, ὅπως συγκρατήσῃ τὸν λαὸν μακρὰν τῶν ἀνακτόρων, νὰ ἀποδίδεται μία φανατισμένη, τυφλὴ καὶ ἀντίθετος πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ στάσις εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἢ μᾶλλον νὰ ἐμφανίζεται ἡ χωροφυλακὴ ὅτι ἀντετάχθη εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ ν' ἀπαιτήσῃ Σύνταγμα, ὡς διαπνεομένη ὑπὸ πνεύματος δεσποτισμοῦ.

Ὡρισμένοι μάλιστα ἐκ τῶν συγγραφέων ἐχώρησαν καὶ εἰς βαρεῖς ἔτι χαρακτηρισμούς. Βεβαίως, δὲν ἐχρησιμοποίησαν τοὺς τόσον προσφιλεῖς καὶ εὐχερῶς χρησιμοποιουμένους σήμερον χαρακτηρισμοὺς περὶ «Φασιστῶν», «Μοναρχοφασιστῶν», «Ἀντιδραστικῶν», «ὀργάνων τῆς πλουτοκρατίας» κ.λ.π., διότι δὲν ἦσαν ἐν χρήσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ χαρακτηρισμοὶ οὗτοι, πλὴν κατέφυγον εἰς ἄλλα αὐθαίρετα συμπεράσματα, μέχρι καὶ τοῦ ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ ἦτο εὐνοούμενον τῶν Βαυαρῶν Σῶμα.

Αἱ τόσον πρόχειροι κρίσεις ὀφείλονται ἢ εἰς ἰδεολογικὰς θέσεις καὶ παρορμήσεις ἢ εἰς ἐλλιπεῖς καὶ προχείρους ἐρεύνας.

Ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Μακρυγιάννη περὶ τοῦ Δεληγεώργη. Γνωρίζομεν ἤδη τὸν χαρακτῆρα τοῦ Δεληγεώργη καθὼς καὶ τὴν θέσιν ἣν εἶχε λάβει οὗτος ἔναντι τῶν Βαυαρῶν καὶ εἴδομεν τὸν ἄνδρα τοῦτον νὰ πείθεται τόσον εὐκόλως ὅπως ἀποσιωπήσῃ τὸ γεγονός, φρονοῦμεν ὅτι ταῦτα δὲν συνάδουσιν εἰς τὸν ἀδάμαστον ἐκεῖνον στρατιώτην καὶ δέον νὰ δεχθῶμεν ὅτι οὗτος δὲν παρεπείσθη, ἀλλ' ἐπείσθη ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ Κυβέρνησις ἐγνώριζεν τὰ διατρέχοντα καὶ πᾶσα ἰδική του ἐνέργεια δὲν θὰ προσέθετεν κάτι τὸ νέον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ καθολικοῦ αἰτήματος καὶ δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς ν' ἀντιδράσῃ.

Ὁ Ἐνωμοτάρχης Μπασδέκης ἔπεσεν καὶ ὁ Κουτσογιαννόπουλος εὑρέθη αὐτοπροσώπως ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δυνάμεώς του διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, οὐχὶ ἐκ τυφλότητος, μισαλλοδοξίας, ἀντιδραστικότητος ἢ φανατισμοῦ, ἀλλ' ἐκ καθήκοντος, ὡς δέχεται καὶ αὐτὸς ὁ Κορδᾶτος. Ἡ ἀπ' ἀρχῆς ἐγερθεῖσα καὶ ἐν συνεχείᾳ ριζωθεῖσα παρὰ ταῖς ψυχαῖς τοῦ Λαοῦ μῆνις κατὰ τῆς Βαυαροκρατίας, οὔτε ἄγνωστος

---

(11) Ν. Δραγούμη Τ.Ε. σελ. 81-82 κ.ε.

(12) Χάψι ἐλέγοντο αἱ φυλακαί.

(13) Α. Κλεομένους σελ. 23.

ἦτο εἰς τὴν χωροφυλακήν, ἀλλ' οὔτε καὶ ξένη, δεδομένου ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς εἶχον ἔλθει καὶ εἰς ἐνόπλους συμπλοκὰς μετὰ τῶν Βαυαρῶν, ἄλλοι δὲ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος εἶχον ὑποστῆ οὐκ ὀλίγα ἐκ τῶν Βαυαρῶν (Ζαλοκώστας, Βελέντζας κ.λ.π.). Ἡ καλλιέργεια τοῦ ἀντικαθεστωτικοῦ πνεύματος εἶχεν προσλάβει σοβαρὰς διαστάσεις καὶ ἐκαλλιεργεῖτο διὰ πολλῶν καὶ ποικίλων μέσων καὶ μεθόδων (5), κατὰ συνέπειαν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, οὔτε ἠφνιδιάσθησαν οὔτε ἠγνόουν τὴν ἔκτασιν, τοὐναντίον ἐγνώριζον ἐν λεπτομερείᾳ πρόσωπα καὶ πράγματα περὶ ὧν, ἐκ πίστεως πρὸς τὴν τάξιν καὶ εὐλαβείας πρὸς τὸν ὅρκον των, εἶχον ἐνημερώσει τόν τε Βασιλέα καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ Χωροφυλακὴ πρό, κατὰ καὶ μετὰ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1843 ἔπραξε κατὰ τὴν αὐτὴν ἔκτασιν τιμίως, εὐόρκως καὶ εὐσυνειδήτως τὸ καθῆκον της, πειθαρχοῦσα εἰς τὸν νόμον, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν καὶ πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ὄργανον.

Διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς χωροφυλακῆς, διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς οἵτινες τιμῶνται μόνον ὅταν τηρῶσι τὸν ὅρκον των καὶ εἶναι ἀφοσιωμένοι εἰς τὰ ὑπὸ τῶν νόμων καὶ κανονισμῶν διαγραφόμενα καθήκοντά των, διὰ τοὺς πολεμίους τῆς ἀταξίας ὁποθενδήποτε καὶ δι' οἱανδήποτε λόγον καὶ ἂν προέρχεται αὕτη, οὐχὶ ἕνεκεν πνευματικῆς στειρότητος, ἀλλὰ λόγῳ ἀποστολῆς, οὐχὶ ἐκ πνεύματος ἀδιαφορίας περὶ τῶν κοινῶν καὶ δι' ἔλλειψιν ἀνοδικῆς δίψης, ἀλλ' ἐκ γνώσεως καὶ πεποιθήσεως ὅτι τ' ἀγαθὰ τότε μόνον εἶναι ἀγαθὰ ὅταν εἶναι ἀπηλλαγμένα διαιοτήτων καὶ ἀσχημιῶν καὶ ὅτι κατὰ φυσικὸν νόμον ἡ βροχὴ διὰ νὰ εἶναι ὠφέλιμος πρέπει νὰ εἶναι «σιγανὴ» καὶ βαθμιαία, ὥστε νὰ ὑπάρξῃ φυσιολογικὴ ἀπορρόφησις, καὶ τέλος, ἐκ γνώσεως καὶ πείρας, ὅτι πᾶσα μεταβολὴ τοῦ λαοῦ εἰς ὄχλον οὐδὲν περὶ ὁρίων ἐκδηλώσεων ἐχέγγυον παρέχει, διὰ τοὺς ἄνδρας, ὅθεν τῆς Χωροφυλακῆς εἷς μόνον, ἀλλὰ μέγας σκοπὸς ὑπῆρχεν, ὁ τῆς πιστῆς περιποιήσεως τοῦ θεοῦ τῆς τάξεως, τοῦ ἀρχηγέτου καὶ πατρὸς ὅλων τῶν ἄλλων θεῶν.

Τὴν τοιαύτην πρὸς τὸ καθῆκον προσήλωσιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐγνώριζον οἱ πάντες, δι' ὃ καὶ μόνον ὁ Μακρυγιάννης, στηριζόμενος εἰς πολυετῆ σύνδεσμον μετὰ τοῦ Δεληγεώργη, ἀπετόλμησε νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ μίαν ὑπὲρ τῆς συνωμοσίας εἰσφοράν, ἀλλ' ὁ Μακρυγιάννης ἐπίστευεν μὲ πάθος ὅτι τὰ διενεργούμενα, διηνεργοῦντο ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ οὐχὶ τῇ θελήσει τῶν ξένων.

Ἐπὶ ἀφράκτου ἀμπέλου κυκλοφοροῦντες, ἐπιδίδονται ἔνιοι εἰς ἀδιστάκτους κρίσεις. Ὡς πρᾶξις «Χαφιεδισμοῦ» ἔχει χαρακτηρισθῆ, παρά τινων ἐμφανιζομένων ὡς συγγραφέων, ἡ ἀναφορὰ τοῦ Μοιράρχου Κουτσογιαννοπούλου περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων τῆς προπαρασκευαζομένης διὰ συνωμοσίας ἐξεγέρσεως, καὶ λίαν προχείρως υἱοθετήθη ἡ παρὰ τῆς ἐφημερίδος «ΑΓΓΕΛΟΣ» (φυλ. 16 - 18.9.43) παρεχομένη πληροφορία. καθ' ἣν ὁ Μοίραρχος Δ. Τζῆνος «ὁ θηριώδης τὴν ψυχὴν ἄνθρωπος» εἶχε διορισθῆ μέλος τοῦ κρύφα ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος συσταθέντος στρατοδικείου, εἰς ὃ θὰ παρεπέμποντο πρὸς ἐξολόθρευσιν ἅπαντες οἱ συνωμόται. Ἡ μὲν ἐφημερὶς «Ἄγγελος» πιθανῶς νὰ μὴ ἐγνώριζεν οὔτε νὰ ἠδύνατο νὰ μάθῃ ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς οὐδέποτε ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς στρατοδῖκαι, ὡς μὴ ἐπιτρέποντος τοῦ νόμου, εἰμὴ μόνον ὡς ἐπίτροποι ἢ εἰσηγηταί, οἱ σύγχρονοι ὅμως ἠδύναντο καὶ εἶχον

(13α) Π. Πιπινέλη «Ἡ Μοναρχία ἐν Ἑλλάδι» σελ. 383, Ἀλεξ. Σούτσου «Ἡ μεταβολὴ τῆς Τρίτης Σ)βρίου 1843» σελ. 18.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΗΛΙΟΣ
Ὑποστράτηγος Πεζικοῦ
Ἀρχηγὸς Χωρ/κῆς 1843 - 1844

τὴν ὑποχρέωσιν χάριν στοιχειώδους ἀντικειμενικότητος νὰ ἐλέγξωσι τοῦτο, ὡς ἐπίσης εἶχον ὑποχρέωσιν, χαρακτηρίσαντες τὴν ἐνέργειαν τοῦ Κουτσογιαννοπούλου ὡς χαφιεδισμόν, νὰ προσδιορίσωσι καὶ τὰς ἐννοίας τῆς προδοσίας καὶ ἐπιορκίας.

Ἡ ἐφημερὶς «Αἰὼν» (φυλ. 408 τῆς 8.9.1843) περιγράφουσα τὰ τῆς ἐπαναστάσεως, γράφει περὶ τοῦ Μοιράρχου Κουτσογιαννοπούλου ὅτι, «ξιφήρης περιφερόμενος μέ τινας ἐφίππους κατὰ τὴν πόλιν, ἐμπόδιζε τοὺς συρρέοντας κατὰ τὰ ἀνάκτορα πολίτας». Ἡ ἔκφρασις «ξιφήρης» ἦτο λίαν συνήθης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ὅμως καὶ ταύτης ἐγένετο καπήλευσις.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα, ὁ Μοίραρχος οὗτος μετὰ τῶν ὑπ᾽ αὐτὸν, εὐθὺς ὡς ἐκινήθη ἐναντίον του τμῆμα, ἐτέθη ἄνευ οἱασδήποτε ἀντιστάσεως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐπαναστατῶν, ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Ἀναργύρου συλληφθεὶς Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς Κων. Βλαχόπουλος, ἐδήλωσεν ἀμέσως ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ προβῇ εἰς ἀντενέργειάν τινα, δι᾽ ὃ καὶ ἀφέθη ἀμέσως ἐλεύθερος.

Διαπιστοῦται ὅθεν ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ εὐόρκως, τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως ἀγομένη, ἔθεσε τὸν ἑαυτόν της φραγμὸν πρὸ τῆς ἀναρχίας, ὅτι, ἀδιάφορος παραμένουσα πρὸ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ στρατοῦ, ἐξηκολούθησε προσφέρουσα τὰς ὑπὲρ τῆς τάξεως ὑπηρεσίας της καὶ ὅτι, ὅτε ὁ στρατὸς ἐπεμβὰς ἠξίωσε παραμερισμόν της, αὕτη ἐν πεποιθήσει ὅτι πᾶσα ἀντίθετος ἐνέργειά της θὰ προεκάλει δεινὰ, στερουμένη δὲ ὁδηγιῶν ἢ διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως, παρητήθη τῶν εὐόρκων καθηκόντων της ἄνευ ἀντιστάσεως ἢ ἄλλου ἀντιπερισπασμοῦ, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀδελφοκτονίας.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἦτο ἀφοσιωμένη εἰς τὸν Βασιλέα, διότι ὁ Βασιλεὺς ἐνεσάρκωνε τὰς βουλήσεις καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ Ἔθνους, ἐνῷ οἱ ἐναντίως κινούμενοι οὐδὲν ἐχέγγυον σοβαρᾶς ἐκπροσωπήσεως παρεῖχον. Ὁ Βασιλεὺς ἦτο ἡ πηγὴ τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ὑποταγὴν εἰς ἐκεῖνον καὶ τοὺς Νόμους εἶχον ὁρκισθῆ οἱ ἄνδρες τοῦ Σώματος, ἐγνώριζον τέλος οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ὅτι ὄπισθεν τῶν τεκταινομένων ἐκρύπτοντο σκοτειναὶ ἢ φανεραὶ ἐπιδιώξεις ξένων δυνάμεων.

Ἐπέπρωτο ἐκ τῆς μοίρας ὅπως ἡ Χωροφυλακή, τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1843, ἐγγράψῃ, δι᾽ αἵματος τριῶν τέκνων της σοβαρωτάτην ὑποθήκην ἐκεῖ «στοῦ Μακρυγιάννη», ἵνα μετὰ 1215 ἀκριβῶς μῆνας, ἤτοι τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1944 ἀπὸ τῆς ἰδίας θέσεως ἀναχαιτίσῃ ἀποφασιστικῶς τοὺς ἐπιδιώκοντας τὴν καταστροφὴν τοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Δημοκρατικοῦ καθεστῶτος.

Ἀλλ᾽ ἂς ἴδωμεν πῶς συμπεριεφέρθη ἐν συνεχείᾳ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, ὅτε δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ τοῦ Ὄθωνος, ἡ χωροφυλακή.

Ἐπιβληθεῖσα ἡ ἐπανάστασις ἀπέβη ἰθύνουσα κατάστασις, δι᾽ ἐκτάκτων δὲ ἀγγελιαφόρων ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς Πολιτικοὺς Διοικητὰς καὶ Δημάρχους ἐγκύκλιον τοῦ νέου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ ἀντίτυπον τοῦ ὑπ᾽ ἀριθμ. 31 Φ.Ε.Κ., ἐν τῷ ὁποίῳ εἶχε δημοσιευθῆ τὸ Β. Δ. περὶ προκηρύξεως ἐκλογῶν δι᾽ Ἐθνοσυνέλευσιν κ.λ.π.

Ἡ εἴδησις περὶ ἐπαναστάσεως εἰς Ἀθήνας, μεταδοθεῖσα εἰς τὰς ἐπαρχίας, διὰ παραρτήματος τῆς ἐφημ. «Αἰὼν» τὸ πρῶτον, ἐδημιούργησεν φόβους ἐκρήξεως τοπικῶν ταραχῶν καὶ ἡ ἐκ Συνταγματικῶν ὑπὸ τὸν Λόντον σχηματισθεῖσα κυβέρνησις ἐζήτησεν ἀμέσως ἀπὸ τὴν χωροφυλακὴν νὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ματαίωσιν τοιούτων ταραχῶν καὶ ἡ χωροφυλακὴ ἀνταπεκρίθη πλήρως.

Ἐπεισόδια ἄξια λόγου ἐσημειώθησαν μόνον εἰς Πύργον Ἠλείας, σπεύσασαι ὅμως δυνάμεις τῆς Μοιραρχίας Ἀχαϊοήλιδος ἀπεκατέστησαν πλήρως τὴν τάξιν καὶ συνέλαβον ὑπευθύνους (4235 καὶ 4237 ἀπὸ 13.9.1843 ἀναφοραὶ Μοιραρχίας).

Ὁ ἐν Πύργῳ ἑδρεύων 2ος Λόχος τοῦ 6ου Τάγματος ὀροφυλακῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 494 ἀπὸ 9.9.1843 ἀναφορᾶς του πρὸς τὴν ἀνωτέρω Μοιραρχίαν ἔπλεκε τὸ ἐγκώμιον τοῦ Δ) τοῦ Ἐνωμοτίας Πύργου ἐνωμοτάρχου Σπυρίδωνος διὰ τὴν τηρηθεῖσαν τάξιν κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 3ης Σ) βρίου τὴν 7.9.1843.

Ἡ Μοιραρχία Αἰτωλοακαρνανίας δι' ὑπ' ἀριθμ. 2381 ἀπὸ 18.9.1843 ἀναφορᾶς της ἀνήνεγκεν ὅτι κατέστειλεν ἐγκαίρως μίαν ἐκδήλωσιν ἀναταραχῆς εἰς χωρίον Πλάτανος — Κραβάρων καὶ ὅτι ἔθεσε τοὺς ὑπ' αὐτῆς ὑπομοιράρχους εἰς διαρκῆ περιοδείαν.

Ἡ ὑπομοιραρχία Λοκρίδος (ὑπομ. Βακάλογλου) δι' ὑπ' ἀριθμ. 844 ἀπὸ 9.9.1843 ἀναφορᾶς της πρὸς Μοιραρχίαν Παρνασσίδος ἀνέφερεν ὅτι ἡ μεταβολὴ ἐπροκάλεσε γενικὴν ἀνακούφισιν τῶν κατοίκων καὶ ὅτι ἀξιωματικοὶ τινὲς τῆς φάλαγγος διέδιδον περὶ βιαίας ἐπιβολῆς τῆς ἀλλαγῆς καὶ περὶ ἀντιδράσεων σημαινόντων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν παραγόντων. Ἡ Μοιραρχία ὑποβάλλουσα τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον ἐτόνιζεν ὅτι διέταξε τὴν ὑπομοιραρχίαν νὰ παρακολουθῇ ἀγρύπνως καὶ ἐπισταμένως τὰς τοιαύτας ἀντενεργείας καὶ «...νὰ καταγίνῃ δραστηρίως καταβάλων πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ μὴ προσβληθῇ ἡ ἡσυχία καὶ ἀσφάλεια τῶν κατοίκων» (Μοιρ. Πτολεμαῖος).

Εἰς τὴν πολυτάραχον Μεσσηνίαν ἡ τάξις διετηρήθη σχεδὸν ἀπολύτως χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τοῦ Δ) τοῦ τῆς Μοιραρχίας Μοιράρχου Κλεώπα (3607 ἀπὸ 8.9.1843 ἀναφορὰ Μοιρ.).

Μεταξὺ τοῦ ἀπολύτως ἀφοσιωμένου εἰς τὸν Ὄθωνα καὶ εἰς τὸ Μοναρχικὸν πολίτευμα στρατηγοῦ Ἰωάν. (Γεν.) Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ ὑπομοιράρχου Κορινθίας ἐπισυνέβη τὸ ἀκόλουθον ἐπίκαιρον περιστατικόν, κατὰ τὴν ἐκ Καλαμακίου διέλευσιν τῆς Δουκίσσης τοῦ Χαϊλδεμβούργου (1638 - 10.9.1843 ἀναφορὰ ὑπομ) χίας Κορίνθου).

Οἱ συγκεντρωθέντες εἰς τὴν προκυμαίαν Καλαμακίου κάτοικοι, προκληθέντες ἐκ περιφρονητικῆς στάσεως τοῦ πλοίου (δὲν ὕψωσε τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν), προέβησαν εἰς ἀποδοκιμασίας καὶ ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος.

Διαρκουσῶν τῶν ἐκδηλώσεων κατέφθασεν ὁ στρατηγὸς Γεν. Κολοκοτρώνης, ὅστις προέβη εἰς δριμυτάτας παρατηρήσεις πρὸς τὸ κοινόν, πλὴν ἀκάρπως, διότι ὁ ἐκ Μεσολογγίου καταγόμενος Ἀναστάσιος Δενδραμῆς ἔδωκε τὸ σύνθημα νέας ἀποδοκιμασίας. Ὁ στρατηγὸς σύρας τὸ ξίφος του ἐκινήθη κατὰ τοῦ Δενδραμῆ καὶ ὁ ὑπομοιρ. Ν. Ζαλοκώστας γράφει:...«Ἔτρεξα ὄπισθεν πάραυτα πρὸς τὸν κύριον Στρατηγὸν καὶ τοῦ ἐπαρατήρησα εὐσεβάστως τὸ ἄτοπον τοῦ κινήματός του καὶ τὰς συνεπείας του, συγχρόνως ἀπεμάκρυνα μὲ ὄχι ὀλίγας δυσκολίας ἀπὸ τὴν σκηνὴν αὐτὴν τὸν μνησθέντα Δενδραμήν...». Ἰδοὺ ἡ σφύρα καὶ ὁ ἄκμων μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται συχνῶς οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἰδοὺ ἡ θαυμασία περὶ καθήκοντος καὶ προστασίας τοῦ λαοῦ ἀντίληψις καὶ συμπεριφορά.

Περαίνοντες τὰ ὡς ἀνωτέρω ἐκ τῶν Γενικῶν Ἀρχείων σταχυολογηθέντα ἐπικαίρως στοιχεῖα ἀναφέρομεν ὅτι καὶ ἐν Πάτραις ἐγένετο ἀπόπειρα διασαλεύσεως τῆς τάξεως, περὶ ἧς, ἀναφέρουσα ἡ Μοιραρχία Ἀχαϊοήλιδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4182 ἀπὸ 9.9.1843 ἀναφορᾶς, ἐπέρριπτεν εὐθύνας εἰς τοὺς Ν. Ροῦφον καὶ τὸν Δημαστυνόμον

Πατρῶν. Συναφῶς ὁ Δήμαρχος Πατρῶν ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 6023 ἀπὸ 8.9.1843 πρὸς τὸ Ὑπουρ. Ἐσωτ. ἀναφορᾷ του κατέληγεν: «... ἡ ἐπαγρύπνησις τῆς χωροφυλακῆς ἀξιεπαίνως συμπραττούσης τῆς φρουρᾶς μᾶς ἐπελπίζει ὅτι θέλομεν ἀποφύγει συνεπείας ἀπευκταίας....».

Εἰς τὴν συλλογὴν καὶ παράθεσιν τῶν ἀνωτέρω ἐξ ὅλης τῆς Χώρας πληροφοριῶν προέβημεν ἵνα καταδειχθῇ διὰ συγκεκριμένων στοιχείων ὅτι ἡ χωροφυλακὴ τὸν νόμον καὶ μόνον ὑπηρετοῦσα, τὸν ὑπηρετεῖ πάντοτε εὐόρκως, τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως καὶ κυρίως μακρὰν πάσης προσωποληψίας ἢ ἰδιοτελῶν ἐπιδιώξεων. Φρονοῦμεν ὅτι τὰ ὀλίγα, ἀλλ' ἀπολύτως ἠλεγμένα ταῦτα στοιχεῖα προσδίδουν τὸ μέτρον τῆς κρίσεως εἰς πάντα ἀντικειμενικὸν μελετητὴν περὶ τοῦ ὅτι, οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς ὡς εἶχον κινηθῆ δραστηρίως ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως, οὕτω ἔπραξαν καὶ μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν. Οἱ συνωμόται καὶ οἱ ταραξίαι παραμένουν πάντοτε τοιοῦτοι, ὁποιοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι καὶ ὁποθενδήποτε καὶ ἂν ἐκκινοῦν, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὰς κοινωνίας ἐὰν αἱ ἀστυνομικαί των δυνάμεις εἶχον τὴν εὐχέρειαν ἢ τὴν ρευστότητα νὰ ἐκλέγουν μεταξὺ συνωμοτῶν καὶ νομίμων ἀρχῶν.

Ἐσπεύσαμεν νὰ ἀποδείξωμεν τὴν ἑνιαίαν καὶ ἀδιαίρετον ὑπὲρ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ προσπάθειαν τῶν ἀνδρῶν χωροφυλακῆς, ἄνευ τῶν συνηθισμένων μεταθέσεων καὶ ἀλλαγῶν, διακόψαντες τὰ ἀποδεικτικὰ τῆς πρὸς τὸν Βασιλέα ἀφοσιώσεως στοιχεῖα, διότι ἠθελήσαμεν νὰ παραστήσωμεν ταυτοχρόνως ὅτι ἡ ἀφοσίωσις αὕτη μὴ ἐνέχουσα τὴν μορφὴν καὶ τὴν ἔκτασιν ἑνὸς τυφλοῦ φανατισμοῦ οὐδέποτε ὑπερέβη τὴν πρὸς τὸν λαὸν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν, ὡς οὐδέποτε παρεβλήθη πρὸς τὰς ἀποστρεφομένας φαντασιώσεις τῶν δημαγωγῶν καὶ δημεγερτῶν. Πρὸς τοῦτο θὰ δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν ἴδιον τὸν Βασιλέα, ἀφοῦ ἀναφέρομεν ἓν ἀκόμη περιστατικόν, καθ' ὃ εἷς χωροφύλαξ φρουρὸς τῶν Ἀνακτόρων θὰ ἐφόνευεν ἀσφαλῶς τὸν ἀρχηγὸν τῶν στασιαστῶν Καλέργην, ἐὰν δὲν παρεμποδίζετο ὑπὸ τοῦ παρατυχόντος ὑπαξιωματικοῦ στρατεύματος Κλάδου (Ἐφημ. «Αἰών», φύλ. 408 τῆς 8.9.1843), ὅστις Βασιλεὺς εἰς τὴν ἀπὸ 16.9.1843 ἐπιστολήν πρὸς τὸν πατέρα του, μεταξὺ ἄλλων ἔγραφεν: (14).

> «Ὁλόκληρος ἡ χωροφυλακὴ ἐστάθη πιστὴ παρὰ τὸ πλευρόν μου. Ἴσως ἐὰν ἐλάμβανον ἐγκαίρως σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰς ὑποδείξεις της ν' ἀπεφεύγοντο τὰ δραματικὰ γεγονότα τῆς 3ης Σ)βρίου ὁπότε θὰ ἐδοκίμαζον ὀλιγωτέρας θλίψεις καὶ πικρίας...
>
> ... «... ἐλυπήθην πολὺ διὰ τὸν φόνον ἑνὸς γενναίου καὶ ἀφοσιωμένου ἐνωμοτάρχου ὀνόματι Ζ. Μπασδέκη ὑπὸ τῶν στασιαστῶν. Ὑπῆρξε τὸ μόνον θῦμα τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος. Συνέστησα εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν νὰ τὸν προαγάγῃ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου διὰ νὰ λάβῃ μεγαλυτέραν σύνταξιν ἡ σύζυγός του.
>
> «Μοῦ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ὑποβάλῃ συντόμως τὸ σχετικὸν Διάταγμα πρὸς ὑπογραφήν. Μὲ ἐπληροφόρησε δὲ ὅτι ἡ κυβέρνησις ἑτοιμάζει καὶ ἄλλα Διατάγματα προαγωγῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν διαφόρων ὅπλων καὶ Σωμάτων, οἱ ὁποῖοι συνέβαλον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁποία εἰρωνεία τῆς τύχης. Θὰ ὑπογράψω συγχρόνως τὸ Δ)γμα τοῦ ἐνωμοτάρχου ὅστις ἀντέδρασεν εἰς τὴν μεταβολὴν καὶ παρέμεινεν πιστὸς εἰς τὸν ὅρκον του

(14) Σκανδάμη σελ. 563.

πρὸς τὸ νόμιμον καθεστώς, μαζὺ μὲ τὰ Διατάγματα ἐκείνων ποὺ ἐστασίασαν καὶ ἐφάνησαν ἐπίορκοι».

«Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄρρεν τέκνον τοῦ φονευθέντος, ἡλικίας 12 ἐτῶν, τὸ εἰσήγαγον εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδν διὰ νὰ σπουδάσῃ δαπάναις μου...». (15)

Διὰ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων ἀπεδείξαμεν τὴν προσήλωσιν καὶ ἐξάντλησιν τῆς χωροφυλακῆς εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας ἀγῶνας ἀνεξαρτήτως πολιτειακῶν καὶ πολιτικῶν ἐξελίξεων καὶ γεγονότων, ἤδη βλέπομεν ὅτι καὶ ὁ Ἡγεμὼν ἀνεγνώριζεν τὴν πιστότητα τοῦ Σώματος. Ἡ κατὰ ταῦτα ἀμφοτέρωθεν ἐπιτυχὴς ἐπιδοκιμασία συνιστᾷ τὸ μεγαλεῖον ἑνὸς Σώματος τοῦ ὁποίου τὰ μέλη πιστεύουν καὶ πειθαρχοῦν εἰς τὸν νόμον τῆς τάξεως.

Τέλος ἡ πρὸς τὴν ἐπανάστασιν προσκειμένη ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» τὴν 8.9.1843 ἀπεκάλει τὴν χωροφυλακὴν «ὡραῖον Σῶμα». Ὥστε παρ' ὅλων ἀδιακρίτως πολιτειακῆς ἢ πολιτικῆς τοποθετήσεως, ἀνεγνωρίζετο ἡ ἀξία καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Αὐτὸ εἶναι ὑπεραρκετόν, διότι, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐτονίσαμεν, μόνον εἰς τὰς πηγὰς τὸ ὕδωρ ἔχει πλήρη δροσερότητα καὶ διαύγειαν.

Ἡ διορισθεῖσα κυβέρνησις ἀντεκατέστησε τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς Βλαχόπουλον, διὰ τοῦ Συνταγματάρχου Σπύρου Μήλιου (6.9.1843), ἀλλ' ἔκτοτε παρετηρήθη τοιαύτη καὶ τοσαύτη ἀστάθεια περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχηγοῦ, ὥστε ἐντὸς ἑπταμήνου τετράκις ἤλλαξε τοῦτο, μέχρις ὅτου τὴν 13)3)1844 ἀνέλαβεν Ἀρχηγὸς ὁ Μῆτρος Δεληγεώργης, ἵνα παραμείνῃ τοιοῦτος μέχρι 28)2)1848.

Διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 15)10)1843 συνεστήθη ἡ Ἐθνοφυλακὴ ὑπὸ τὴν πομπώδη ἀποστολὴν «Πρὸς διατήρησιν τῆς δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ εὐταξίας καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ συνταγματικοῦ θρόνου τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος καὶ τῶν θεμελιωδῶν νόμων τοῦ Κράτους.».

Τὴν 9)11)1843 ἐξεδόθη τὸ Β.Δ. «περὶ ἐπιθεωρητῶν καὶ ἐπιθεωρήσεων ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς», ὅπερ ἐκοινοποιήθη διὰ τῆς ἀπὸ 11ης Νοεμβρίου λεπτομεροῦς καὶ σπουδαίας ἐγκυκλίου διαταγῆς (16).

Ἡ σχηματισθεῖσα, μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐπαναστάσεως κυβέρνησις προεκήρυξεν ἀμέσως ἐκλογάς, ἐξ ὧν προῆλθεν ἡ «Τῆς 3ης Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ Συνέλευσις» (16α) ἢ ἡ Α' Ἐθνοσυνέλευσις, ὡς ἐπεκράτησεν ν' ἀποκαλεῖται. Ἡ ἐθνοσυνέλευσις συνῆλθεν εἰς πρώτην συνεδρίαν τὴν 8ην Νοεμβρίου καὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 18ης Νοεμβρίου ὠνόμασε τὴν φρουρὰν τῶν Ἀθηνῶν «Φρουρὰν τῆς Συνελεύσεως» καὶ στρατιωτικὸν διοικητὴν πρωτευούσης τὸν συνταγματάρχην Δ. Καλέργην. Ἔργον καὶ σκοπὸς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ὑπῆρξεν ἡ σύνταξις καὶ

---

(15) Τὸ τέκνον τοῦτο ἐγένετο ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς, Μοίραρχος δὲ ὢν ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν Ἠπειροθεσσαλικὴν ἐπανάστασιν 1878.

(16) Χ. Βυζαντίου — Γ. Κροκιδᾶ σελ. 355-366.

(16α) Οὕτω ἀπεκλήθη ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν ἀντιπροσώπων ἀκολουθησάντων τὸν αὐτὸν τύπον ἐκφράσεως καὶ διατυπώσεως εἰς ἐπὶ τῶν ἐν Ἄστρει καὶ Τροιζῆνι Ἐθνοσυλεύσεων. Ἡ παροῦσα Ἐθνοσυνέλευσις ἀπεκόπη τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως τοιούτων καὶ ἀπεκλήθη Α' Ἐθνοσυνέλευσις ἀποτελεσθεῖσα ἐκ 226 ἀντιπροσώπων μεταξὺ τῶν ὁποίων συμπεριελαμβάνετο καὶ ἀντιπρόσωπος τῶν Βουλγάρων, Σέρβων καὶ Θρακῶν. Ἔκτοτε συνεκλήθησαν ἡ Β' Ἐθνοσυνέλευσις 1863, ἡ Γ' 1920, ἡ Δ' 1923 καὶ ἡ Ε' 1935

ἐπιψήφισις καταστατικοῦ χάρτου τοῦ πολιτεύματος καὶ Ἐκλογικοῦ Νόμου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων ἐπὶ τῶν διαφόρων διατάξεων τοῦ ὑπὸ κατασκευὴν Συντάγματος, ἀνέκυψεν ὀξύτατον θέμα περὶ αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων, ὅπερ ἠνάγκασε τὸν Καλλέργην ν' ἀπομακρύνῃ βιαίως ἐξ Ἀθηνῶν τοὺς διὰ τὴν ἔριδα ταύτην ἐπὶ τοῦτο ἀφιχθέντας.

Οἱ ἐκ τῆς ἀπελευθερωθείσης περιοχῆς καταγόμενοι (αὐτόχθονες) ἐστράφησαν κατὰ τῶν ἐξ ὑποδούλων περιοχῶν καταγομένων καὶ ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι εὑρισκομένων Ἑλλήνων ἐπὶ σκοπῷ ἀποκλεισμοῦ των ἐκ τῶν δημοσίων θέσεων.

Εἰς τὰς ἀδιαλλάκτους ἀξιώσεις τῶν αὐτοχθόνων ἠπειλήθησαν ἀντιδράσεις μὲ ἀπροσδιορίστους συνεπείας.

Θεωροῦμεν σκόπιμον, παρὰ τὸ ἄσχετον τοῦ θέματος, νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 18) 1) 1844 ὁ Κωλέττης, ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν ἑτεροχθόνων δι' ἑνὸς ῥητορικοῦ ἀριστουργήματος, ὡς ἔχει χαρακτηρισθῆ, ὄχι μόνον τὰ ἐπιχειρήματα τῶν αὐτοχθόνων ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ τὰς βάσεις τῆς Μεγάλης Ἰδέας ἔθεσεν.

Ἀποτέλεσμα τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζητήσεων ὑπῆρξεν τὸ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 20) 1) 1844 ψηφισθὲν ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καθ' ὅ:

α) Ἵνα τις διορισθῇ εἰς δημοσίαν θέσιν ἔδει νὰ κατάγεται ἐκ τῶν ἀπελευθερωθεισῶν περιοχῶν ἢ νὰ εἶχεν ἐγκατασταθῇ ἐν αὐταῖς πρὸ τοῦ 1827 καὶ νὰ ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα ἢ ἐὰν εἶχεν ἀφιχθῆ εἰς τὴν ἐλευθέραν περιοχὴν μετὰ τὴν περίοδον 1827 - 1829 νὰ εἶχεν ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὸν ἀγῶνα.

β) Νὰ κατάγεται ἐξ ἐπαναστατησάσης καὶ μὴ ἀπελευθερωθείσης περιοχῆς.

γ) Πᾶς μὴ ἀνήκων εἰς μίαν τῶν κατηγοριῶν τούτων δὲν ἠδύνατο νὰ διορισθῇ εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἐὰν δὲ ἦτο ἤδη διορισμένος, ἔπρεπε νὰ ἀπολυθῇ παραχρῆμα.

Μεταξὺ τῶν θυμάτων τοῦ μετὰ διετίαν περίπου ἀτονίσαντος τούτου ψηφίσματος ὑπῆρξαν καὶ οἱ Κ. Παππαρηγόπουλος, ὁ κράτιστος τῶν ἱστορικῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, Δ. Σοῦτσος εἰσαγγελεὺς Ἀρείου Πάγου, Μανοῦσος καὶ Σκορδίλης, Ἀρεοπαγῖται, Κρασσᾶς καὶ Λεοντάκης Ἐφέται κ.λ.π.

Εὐτυχῶς, τὸ ἐν λόγῳ ψήφισμα δὲν ἔσχεν ἀντίκτυπον τινὰ ἐπὶ τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὴν 19ην Φεβρουαρίου 1844 ἐπερατώθη εἰς τὸ σύνολον ἡ πρώτη συζήτησις τοῦ Συντάγματος καὶ ὁ πρῶτος τῶν εἰσηγητῶν Λέων Μελᾶς, ἀνέγνωσε τὴν ὡραιοτέραν διάταξιν τοῦ Συντάγματος, τὴν τοῦ ἄρθρου 107, καθ' ἣν «Ἡ τήρησις τοῦ παρόντος Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων». Μετὰ τὰς ὑπὸ τοῦ πᾶς τις ὅτι σοβαραὶ θὰ ἐπηκολούθουν τροποποιήσεις, καταργήσεις καὶ συμπληρώσεις ὁ πρῶτος Καταστατικὸς Χάρτης τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τὴν 18) 3) 1844, αὐθημερὸν δὲ ἔλαβε χώραν ἡ ὁρκωμοσία τοῦ Βασιλέως.

Τὸ ἄρθρον 103 τοῦ Συντάγματος προέβλεπεν «ὅλοι οἱ νόμοι καὶ τὰ διατάγματα, καθ' ὅσον ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καταργοῦνται», καὶ θ' ἀνέμεινεν πᾶς τις ὅτι σοβαραὶ θὰ ἐπηκολούθουν τροποποιήσεις, καταργήσεις καὶ συμπληρώσεις διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς.

Οὐδεμία τροποποίησις, κατάργησις ἢ συμπλήρωσις διατάξεως τινὸς ἐπηκολούθησε, διότι αἱ διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ εἶχον ληφθῆ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ τοιούτου, ὅπως εἶχε συνταχθῆ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἐλευθεριωτέρου Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος, τοῦ τῆς Γαλλίας.

Κατὰ συνέπειαν, ἡ ἐνέργεια τοῦ Συντάγματος ὄχι μόνον προβλήματα ἢ θέματα δὲν ἐδημιούργησε διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν των, ἀλλὰ ἀληθῆ καὶ μείζονα κατοχύρωσιν προσέφερεν. Αἱ διέπουσαι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὴν ἀποστολήν του διατάξεις ὑπῆρξαν συνταγματικαὶ πρὸ τῆς ὑπάρξεως Συντάγματος.

Ἀναμφισβήτως ἡ θέσπισις Καταστατικοῦ Χάρτου προοιωνίζετο σπουδαίας μεταβολὰς καὶ κυρίως διότι οὐδεμία πρᾶξις τοῦ Βασιλέως θὰ ἴσχυεν πλέον ἂν δὲν θὰ ἦτο προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, αἱ μεταβολαὶ ὅμως αὗται δὲν ἐγένοντο αἰσθηταὶ καθ᾽ὅλον τὸν ὑπόλοιπον τῆς Βασιλείας τοῦ Ὄθωνος χρόνον, εἴτε λόγῳ αὐταρχικότητος τοῦ Ὄθωνος, εἴτε ἐλλείψει ἀξιολόγων προσωπικοτήτων ἐν τῇ πολιτικῇ. Ὁ Ν. Δραγούμης, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐπακολουθήσασαν κατάστασιν, γράφει: (Τ.Β. σελ. 266) «Εἰ δὲ καὶ μετεβλήθη τὸ εἶδος τοῦ πολιτεύματος, ἡ μέθοδος ὅμως τῆς διοικήσεως παρέμεινεν ἡ αὐτή, τοῦ Βασιλέως παραδεχθέντος μὲν τοὺς νέους τύπους, ἤτοι ἐλευθέρας ἐκλογάς, Βουλήν, Γερουσίαν, συζήτησιν, πλειοψηφίαν, ὑπουργικὴν εὐθύνην, ἀλλ᾽ ὑπὸ τὸ μορμολύκειον αὐτῶν συσφίγγοντος εἰς τὰς ἰδίας χεῖρας καὶ κινοῦντος κατὰ τὸ δοκοῦν, πάντας τοὺς ἐλατῆρας τῆς διοικητικῆς μηχανῆς...».

ΕΚΛΟΓΑΙ 1844 ΚΑΙ ΕΚΤΡΟΠΑ

Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις διελύθη καὶ προεκηρύχθησαν αἱ πρῶται Βουλευτικαὶ ἐκλογαί. Κατὰ τὸ Σύνταγμα, αἱ ἐκλογαὶ διήρκουν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ οὕτω ἐδημιουργεῖτο ἡ προϋπόθεσις τῶν ἀνωμαλιῶν, νοθεύσεων καὶ βιαιοτήτων, ἐκτὸς δὲ τούτου αἱ ἐκλογαὶ δὲν διενεργοῦντο κατὰ τὸ αὐτὸ ὀκταήμερον εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, ἀλλὰ εἰς διάφορα ὀκταήμερα κατὰ περιοχάς. Ἐκλογαὶ λοιπὸν ἐσήμαινον ἔκσπασιν κομματικῆς θυέλλης διαρκείας ἀνὰ τὴν ἐπικράτειαν.

Διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν ὡρκίσθη τὴν 29ην Μαρτίου Κυβέρνησις ὑπὸ τὸν Α. Μαυροκορδᾶτον, τῆς ὁποίας Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἦτο ὁ Ἀναστάσιος Λόντος.

Πολλοὶ καὶ ἀξιόλογοι ἱστορικοὶ ἐθρήνησαν τὴν ἄκαιρον μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ὑστέρων τὴν κατέκρινον, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Παπαρρηγόπουλος γράφει: «Ἡ ἐπανάστασις τῆς 3ης Σεπτεμβρίου καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῆς, ὑπῆρξαν ἀρνητικῶς χρήσιμοι διὰ τὸν τόπον». Αἱ πρῶται ἐκεῖναι ἐκλογαὶ ἀπέδειξαν ὄχι μόνον τὸ ἀνώριμον τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ κυρίως τῶν πολιτευομένων τὴν ἀσυνειδησίαν καὶ φαυλότητα, τὴν ἀδίστακτον ἰδιοτέλειαν καὶ τὴν παρ᾽ αὐτῶν ἀνατίναξιν παντὸς ἐρείσματος ἀσφαλείας (17).

Προκηρυχθεισῶν τῶν ἐκλογῶν, ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ὁ λαὸς ὑπέφερε δεινότατα. Αἱ ἐκλογαὶ τοῦ 1844 δὲν ὑπῆρξαν αἱματηραί, «ἀλλὰ πολυαίμακτοι».

Ἐπαύθησαν ἀπερέσκοντες ὑπάλληλοι καὶ διωρίσθησαν κομματικῶς συνμφέροντες, πλὴν τελείως ἀκατάλληλοι, ἀπολογούμενος, τρόπον τινά, ὁ Μαυροκορδᾶτος ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 26) 1) 1845 ἔλεγεν:

«Τὰ δεινὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς 29ης Μαρτίου, δὲν ἐπέφερε τὸ Ὑπουργεῖον αὐτό, οὐδὲ τῶν λυπηρῶν διατρεξάντων εἶναι τοῦτο αἴτιον. Οἱ πληρεξούσιοι ἐξελθόντες εἰς τὰς ἐπαρχίας μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς συνελεύσεως, διηρημένοι κατὰ τὰς ἀρ-

(17) Βλέπε Γ. Ἀσπρέα Τ.Α. σελ. 166, Α. Σκανδάμη σελ. 434-445 κ.λ.π.

χὰς ἐντεῦθεν ἐπεξέτειναν τὸν βρασμὸν τοῦτον τῶν παθῶν, ὁ διαπληκτισμὸς οὗτος ἐγένετο μεταξὺ τῶν παλαιόντων εἰς τὰς ἐκλογὰς ἀνθρώπων, καὶ οἱ φόνοι ἦταν συνέπεια τῶν τοπικῶν παθῶν καὶ τῶν ἐκλογῶν, αἵτινες καὶ ἤδη ἂν ἐνεργηθῶσιν θέλουσι συνοδευθῇ μὲ φόνους» (18).

᾿Αλλ᾿ ἂς παρακολουθήσωμεν δι᾿ ὀλίγων τὴν σειρὰν τῶν γεγονότων.

῾Ο Στρατηγὸς Θ. Γρίβας ἐνήργει προεκλογικὴν περιοδείαν ἀνὰ τὴν ᾿Ακαρνανίαν, ἐπὶ κεφαλῆς ἀτάκτων ἐνόπλων καὶ ἔδιδεν ἐντολὰς ὅπως καταπολεμηθῶσι δι᾿ ὅλων τῶν μέσων οἱ ὑποψήφιοι τοῦ Μαυροκορδάτου ὡς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μαυροκορδᾶτος ἐν Μεσολογγίῳ·

Λαβοῦσα γνῶσιν τούτων ἡ Κυβέρνησις, εἰδοποίησε διὰ τοῦ ῾Υπομοιράρχου Δ. Τζώρτζη τὸν Γρίβαν ν᾿ ἀφιχθῇ εἰς ᾿Αθήνας καὶ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν ῾Υπουργὸν Στρατιωτικῶν.

Εἰς ἀπάντησιν ὁ Γρίβας ὠχυρώθη μετὰ 200 περίπου ὀπαδῶν του εἰς ᾿Αβαρῖνον καὶ ἠπείλει ἐπανάστασιν. ᾿Εναντίον τούτου ἀπεστάλησαν στρατεύματα ὑπὸ τοὺς Σωτήριον Στρᾶτον, ἄλλοτε ἀριχληστὴν καὶ ἤδη ὑποστράτηγον, καὶ Κῖτσον Τζαβέλλαν, ἀλλ᾿ ὁ Γρίβας ἐφυγαδεύθη διὰ Γαλλικοῦ πλοίου εἰς ᾿Αλεξάνδρειαν.

Δύο χιλιάδες ἔνοπλοι ὀπαδοὶ τῶν Μαυρομιχάλη, Πιερράκου καὶ Τζανετάκη συνηθροίσθησαν εἰς Τζίμοβαν Μάνης, τῇ ἐγκαίρῳ ὅμως καὶ ἀποφασιστικῇ ἐπεμβάσει τῶν τοπικῶν ἀρχῶν διελύθησαν ἄνευ περαιτέρω ἐπεισοδίων.

Οἱ Καρακῖτσος. Πετροπουλάκης καὶ Πολύκαρπος μετὰ τῶν ὀπαδῶν των προέβησαν εἰς τρομοκρατικὰς πράξεις καὶ τοιαύτας διαρπαγῆς, λεηλασίας καὶ ἐμπρησμοῦ.

῾Ο ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως Α. Μεταξᾶς ὠργάνωσεν τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ᾿Ιουνίου ὀχλοκρατικὰς ἐκδηλώσεις ἐν ᾿Αθήναις· ῎Ελαβον χώραν μικροσυμπλοκαὶ μετὰ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ διαδηλωταὶ διελύθησαν.

Μετ᾿ ὀλίγας ἡμέρας, τὴν 11ην ᾿Ιουνίου νέα καὶ ἀπειλητικωτέρα ταραχοποιὸς διαδήλωσις τῶν ἐνόπλων ὀπαδῶν τοῦ Κωλέττη, φωνασκούντων «θάνατος εἰς τὸν Μαυροκορδᾶτον». Διὰ τὴν διάλυσιν τῆς διαδηλώσεως ταύτης παρετηρήθη ποία τις βραδύτης, δι᾿ ἣν ἀπεδόθη εὐθύνη εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὸν Καλέργην, ἀντιπολιτευομένους τὸν Μαυροκορδᾶτον (19). Ἡ διαδήλωσις αὕτη καὶ ἡ ἔκρρυθμος κατάστασις ἐν ᾿Αθήναις ἠνάγκασε τὴν κυβέρνησιν δὶς ν᾿ ἀναβάλῃ τὴν ἡμερομηνίαν τῶν ἐκλογῶν ἐν ᾿Αθήναις, ἀρξαμένων τελικῶς τὴν 3) 8) 1844.

᾿Αντιπολίτευσις καὶ Κυβέρνησις, ἡ δευτέρα ἰδίᾳ διὰ τοῦ ῾Υπουργοῦ τῶν ᾿Εσωτερικῶν Α. Λόντου, ἡμιλλῶντο, εἰς ἐκφαυλισμὸν τῶν πάντων ἐπὶ τῷ τέλει ἐκλογικῆς των ἐπικρατήσεως καὶ γράφει ὁ Εὐαγγελίδης «... ᾿Απὸ τῶν μέσων ᾿Ιουνίου καὶ ἅπαντα τὸν ᾿Ιούλιον, ἐσπαράσσετο ἡ ῾Ελλὰς ὑπὸ τῶν ἐκλογικῶν παθῶν. Στίφη ἔνοπλα εἰσήρχοντο εἰς τοὺς ναούς, φιλήσυχοι πολῖται ἐκακοποιοῦντο, κάλπαι ἐθραύοντο καί, ἐν γένει τὰ πάντα ἐπράττοντο, ἵνα νοθευθῇ τὸ δημόσιον φρόνημα...»

᾿Ασυγκράτητος καὶ ἀδίστακτος εἰς ἀσχημίας καὶ κακοηθείας ἡ Κυβέρνησις, ἔφθασε καὶ μέχρι ἀποπείρας νὰ καταστήσῃ ὄργανα τῶν πλέον ἰταμῶν σχεδίων της τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς. Δι᾿ ἐπιστολῶν του ὁ ῾Υπουργὸς ᾿Εσωτερικῶν πρὸς

---

(18) ᾿Αγορεύσεις ῾Ελληνικοῦ κοινοβουλίου Περίοδος Α. Τομ. Ι σελ. 139.

(19) Ν. Δραγούμη Τ.Β. σελ. 101 - 102.

ἀξιωματικοὺς Χωροφυλακῆς ἐζήτει ἔκτροπα ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του ἐκλογικῇ περιφερείᾳ.

Ἐν μιᾷ ἐπιστολῇ του, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔγραφεν ὁ Λόντος: «Καὶ ἂν ὑπάρχωσι οἱ μὴ θέλοντες νὰ μὲ ψηφοφορήσωσιν, μεταχειρίσου κατ' αὐτῶν τὴν μπαγιονέτταν», ἐχαρακτήριζε δὲ «ὡς τέρατα ἀνθρωπόμορφα καὶ οὐχὶ πλάσματα τοῦ Κυρίου» ὅσους δὲν τὸν ἐψήφιζον.

Κύριε Λόντε, ἄλτ! Ἐδῶ Χωροφυλακή, ἐδῶ ἐδόθη ὅρκος εἰς τὸ καθεστὼς καὶ εἰς τοὺς νόμους καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὰ πρόσωπα τῶν πολιτευομένων, ἐδῶ δίδομεν τὸ αἷμα ὑπὲρ τῆς τάξεω. καὶ ἀσφαλείας καὶ πίπτομεν μὲ εὐχαρίστησιν ὅταν ἐπιτελῶμεν τὸ καθῆκον μας κατὰ παντὸς φαύλου καὶ διεφθαρμένου. Αὐτὰ περίπου ἐσκέφθη ὁ παραλήπτης τῆς ἐπιστολῆς Διοικητὴς Μοιραρχίας Ἀχαΐας Μοίραρχος Δημήτριος Πανταζόπουλος καὶ δὲν τοῦ ἐναπέμεινεν οὐδεμία ἄλλη ἐλπὶς εἰ μὴ ὁ Βασιλεύς, διότι ἡ δικαιοσύνη ὑπέκειτο καὶ αὕτη εἰς τὸν Ὑπουργόν.

Ὑπέβαλεν, ὅθεν, ὁ Μοίραρχος Πανταζόπουλος Νικ. τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὸν Βασιλέα δι' ἐπιστολῆς του, καὶ ὁ Βασιλεὺς ἔχων ὑπ' ὄψιν του καὶ ἄλλας ἐκτροπὰς τοῦ Ὑπουργοῦ τὸν ἀντικατέστησε διὰ τοῦ Σ. Τρικούπη (20) καὶ ὄχι μόνον τοῦτο ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ἀπέστειλεν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιθεωρητὴν εἰς Πελοπόννησον τὸν Δ. Μαυρομιχάλην, λόγῳ τῶν πολλῶν ἐκεῖθεν κατακραυγῶν περὶ αὐθαιρεσιῶν καὶ βιαιοτήτων.

Ὁ Δημ. Καλέργης στρατιωτικὸς Διοικητὴς Ἀθηνῶν ἦτο καὶ ὑποψήφιος Βουλευτὴς Ἀθηνῶν, πρᾶγμα ὅπερ προεκάλεσε τὰς διαμαρτυρίας καὶ τοὺς φόβους τῶν ἀντιπάλων του ὅτι θὰ μετήρχετο οὗτος βίαια μέτρα. Ὁ Βασιλεὺς ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ψηφοφορίας «μηδεὶς στρατιώτης ἐξέλθη τοῦ στρατῶνος» (21).

Ἡ τήρησις τῆς τάξεως εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς μικρὰ στρατιωτικὰ τμήματα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Διοικητοῦ Μοιραρχίας Πρωτευούσης Μοιράρχου Γενοβέλη.

Ἡ πρώτη ἡμέρα, 3) 8) 1844, διέρρευσεν ἡσύχως, ἤτοι ἄνευ ἀξιολόγων ἐπεισοδίων, κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὅμως ὥρας τῆς δευτέρας ἡμέρας ἐνεφανίσθη πρὸ τοῦ ἐκλογικοῦ κέντρου, ἐκκλησία Ἁγίας Εἰρήνης, ὁ Καλλέργης, πρᾶγμα ὅπερ προεκάλεσεν μέγαν ἐρεθισμὸν τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων τοῦ λαοῦ, ἀμφοτέρων σχεδὸν ἐνόπλων.

Ὁ Μοίραρχος Γενοβέλης συνήγειρε τὴν φρουρὰν καὶ αὐτοπροσώπως, ἀντιληφθεὶς τὴν ἐφεκτικὴν στάσιν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καθὼς καὶ τὰς κατὰ τῆς κάλπης προθέσεις τῶν ἀντιμαχομένων, ἔσπευσε νὰ προστατεύσῃ τὴν ψηφοδόχον ταχθεὶς μετὰ ὀλίγων χωροφυλάκων εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ναοῦ, ἔνθεν προέτρεπε τοὺς πολίτας νὰ διαλυθοῦν.

Οἱ ἐπιτήδειοι προεκάλεσαν ἔτι μεγαλυτέραν ἔξαψιν τῶν πνευμάτων ἐνθαρρυνόμενοι καὶ ἐκ τῆς διαφαινομένης ἀδιαφορίας τοῦ στρατοῦ. Τὸ πλῆθος, μεταβληθὲν εἰς ὄχλον, ἐπετέθη κατὰ τοῦ Μοιράρχου, ἀλλ' ἐκεῖνος ὑποχωρήσας ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἔκλεισε τὴν εἴσοδον τούτου.

Ὁ Μακρυγιάννης εὑρισκόμενος, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, εἰς πολιτικὴν συν-

---

(20) Ἀγορεύσεις Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου ὑποσημ. 1 σελ. 138, Α. Θωμαΐδης σελ. 263 Γ. Ἀσπρέα Τ.Α. σελ. 191.

(21) Α' Θωμαΐδου σελ. 262.

εργασίαν μετὰ τοῦ Κωλέττη, ἀντιπαθῶν τὸν Μαυροκορδάτον καὶ πάντοτε μετὰ δυσπιστίας προσβλέπων πρὸς τὴν χωροφυλακήν, ἐμφανίζει τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Μοιράρχου ὡς ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Καλλέργη, εἶναι μία ἀπὸ τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ὁ στρατηγὸς ἐπιδιώκει τὴν ἰδικήν του προβολὴν ὡς ἐθνοσωτήριον καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ πταίουν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἀποδίδει εἰς τὴν χωροφυλακὴν τὰ ἐν συνεχείᾳ ἐπεισόδια, ἰσχυριζόμενος ὅτι, ἀφοῦ ὁ Γενοβέλης ὑπεχώρησεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ, ἐξῆλθεν δι᾿ ἄλλης ἐξόδου καὶ σπεύσας ἔφερε δύναμιν ἐκ τοῦ στρατῶνος τῆς χωροφυλακῆς δι᾿ ἧς ἐπετέθη κατὰ τοῦ πλήθους.

Ἀφηγεῖται ἀκόμη ὅτι ἀπεπειράθησαν νὰ τὸν δολοφονήσωσι καὶ ὅτι ἄνθρωποί του ἐφόνευσαν τὸν ὑποψήφιον δολοφόνον.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι μετὰ τὸ κλείσιμον τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ ὑπὸ τοῦ Γενοβέλη, ὁ ὄχλος ἐξετράπη εἰς πυροβολισμούς, εἰς οὓς συμμετέσχον καὶ στρατιωτικοὶ καὶ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὅτι ἀποτέλεσμα τούτων ὑπῆρξεν ὁ φόνος δύο πολιτῶν καὶ ὁ τραυματισμὸς τρίτου.

Οἱ φονευθέντες δὲν πρέπει νὰ ἦσαν φίλοι τοῦ Μακρυγιάννη, διότι δὲν θὰ ἐπηκολούθη πλουσία οἰνοποσία εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ στρατηγοῦ, τοὐναντίον μάλιστα ὁ πρὸς στιγμὴν ἀπουσιάσας ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τοῦ Μακρυγιάννη Γιάννη Κώστας, δὲν ὑπῆρξεν ἄσχετος πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα, ἄλλωστε διὰ τὸν ἕναν ὁμολογεῖ ὁ Μακρυγιάννης ὅτι τὸν ἐφόνευσαν ἄνθρωποί του ὡς ὕποπτον δολοφόνον του.

Τὸ ἐκλογικὸν κέντρον ἐπροστατεύθη καὶ ἡ ψηφοδόχος παρέμεινεν ἄθικτος, εἴθισται ὅμως εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως νὰ γίνηται τὸ ἐξιλαστήριον θῦμα, δι᾿ ὃ καὶ ὁ Γενοβέλης προεφυλακίσθη, ἀφεθεὶς ἐλεύθερος μετ᾿ ὀλίγας ἡμέρας.

Ὁ Γενοβέλης ἔπραξεν ἀκεραίως τὸ καθῆκον του, πλὴν οὔτε εἰσηκούσθη ὅταν, ἀντιληφθεὶς καὶ πληροφορηθεὶς ἐγκαίρως τὰς προθέσεις τῶν ἀντιμαχομένων, ἐζήτησε τὴν ἐνίσχυσιν δύο λόχων στρατοῦ πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως, διότι ὁ Καλλέργης ἠρνήθη τοῦτο προφασισθεὶς τὴν προαναφερθεῖσαν ἐντολὴν τοῦ Βασιλέως, οὔτε ἔτυχε τῆς δεούσης καὶ ψυχραίμου προσοχῆς, ὅταν ὁ ἔνοπλος ὄχλος ἐστράφη ἐναντίον του (22).

Ἡ κατὰ τοῦ Μοιράρχου καὶ τῆς χωροφυλακῆς ἀδικία διεπιστώθη ἐπισήμως, ἡ δὲ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» (23) εἰς μακροσκελὲς ἄρθρον, ὑπὸ τὸν τίτλον ἐσωτερικά, ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων:

«... Ὅτι ἡ σημερινὴ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν ἔφθασε ἡ πρωτεύουσα δὲν χορηγεῖ καμμίαν ἀσφάλειαν οὐδ᾿ εἰς τοὺς γερουσιαστὰς καὶ βουλευτὰς νὰ ἐκφράζουν ἐλυθέρως τὴν γνώμην των, κατὰ τοῦτο νομίζομεν ὅτι εἴμεθα ὅλοι σύμφωνοι...».

«... Δὲν γνωρίζομεν δὲ καὶ μέχρι τίνος ἠμποροῦμεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν καὶ εἰς τὸν πρὸ τοσούτου χρόνου διατρίβοντα συνέχεια εἰς τὴν πόλιν μας τακτὸν στρατόν...

»... ἔπειτα καὶ ἡ χωροφυλακὴ ἐκλονίσθη... ἐὰν δὲ καὶ ἡ χωροφυλακὴ δὲν ἐκπληροῖ τὸ χρέος της, ὡς ἡ χωροφυλακὴ τῆς Γαλλίας λ.χ. δὲν ἠμποροῦμεν ν᾿ ἀρνηθῶμεν ὅτι εἰς αὐτὴν χρεωστεῖται, κατὰ μέγα μέρος, ἡ ἡσυχία τοῦ τόπου μας, διό-

---

(22) Βλέπε ἐπιστολὴν Καλλέργη ἐν 1148 Φυλ. Ἐφημ. «Ἀθηνᾶ».
(23) Φύλλον 1148 τῆς 23)8)1844.

τι ἐνεργεῖ διὰ τῶν Νόμων, οἵτινες εἰς τὸν φιλόνομον λαὸν κάμνουν πλειοτέραν, παρὰ πᾶν ἄλλο μέσον, ἐντύπωσιν. Καὶ μὲ ποίαν ζέσιν ἠ μ π ο ρ ε ῖ ν ὰ ἐ ν ε ρ γ ή σ ῃ ἡ χ ω ρ ο φ υ λ α κ ὴ τώρα τὸ χ ρ έ ο ς τ η ς ε ἰ ς τ ὴ ν Π ρ ω τ ε ύ ο υ σ α ν, ἀ φ ο ῦ π ρ ὸ ὀ λ ί γ ω ν ἡ μ ε ρ ῶ ν ἐ π ε ρ ι φ ρ ο ν ή θ η ὁ Μ ο ί ρ α ρ χ ο ς τ ῆ ς Π ρ ω τ ε υ ο ύ σ η ς, ὅ σ τ ι ς ΥΠΕΦΕΡΕΝ ΑΔΙΚΩΣ, δ ι ό τ ι ἐξεπλήρωσε τὰ χρέη του, ἐνῶ διὰ τοῦτο ἔπρεπε μάλιστα νὰ βραβευθῇ;».

Ἠθέλησαν οἱ κομματάρχαι νὰ πράξωσιν καὶ ἐν Ἀθήναις ὅτι ἔπραξαν καὶ ἐν Ἐπαρχίαις κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν ἐπὶ τῆς ψηφοδόχου, ἀλλ' ἡ χωροφυλακὴ τοὺς ἠμπόδισε·

Ὁ Ν. Δραγούμης διὰ μακρῶν ἀφηγεῖται τὰ διατρέξαντα κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκείνας εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Βουλῇ κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἀποτελεσμάτων (24). ἐπειδὴ δέ, ὡς γράφει, δὲν εὕρισκε δύναμιν περιγραφῆς τῶν παρανομιῶν ἐδανείσθη λαϊκὸν στιχούργημα.

«Ὅ,τι συνέβη κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο (1844), γράφει ὁ Ἀσπρέας, κατὰ τὰς πρώτας Βουλευτικὰς ἐκλογάς, εἶναι ἄξιον μεγάλης προσοχῆς, διότι τὰ γεγονότα ἐκεῖνα ὑπῆρξαν τὰ κατ' ἐξοχὴν κληροδοτήσαντα εἰς τὴν χώραν τὴν πολιτικὴν κακοδαιμονίαν, ὑπὸ τὴν εἰδεχθῆ πτέρναν τῆς ὁποίας ἠδικοπάθησεν ὁ Ἑλληνισμὸς» (25) καὶ κατωτέρω ἐν σελ. 197 «Ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐδεινοπάθησεν ἡ χώρα, ὡς ἂν διετέλει ὑπὸ ἐμφύλιον σπαραγμόν. Οἱ ἀντίπαλοι τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν κυβερνητικῶν ὄχι ὀλίγοι, ὑπέστησαν μεγάλας συμφοράς. Περιουσίαι κατεστράφησαν, ποίμνια καὶ ἀγελάδες καὶ ἀροτῆρες βόες κατεσφάγησαν, δένδρα κατεκόπησαν, ἄνθρωποι ἐφονεύθησαν, ναοὶ ἐβεβηλώθησαν καὶ τὸ αἷμα ἔβαψε τὰ ἄδυτα τῶν ναῶν καὶ τὰς εἰκόνας πολλῶν ἐκκλησιῶν», συνεχίζων δὲ περὶ τῆς πρώτης κοινοβουλευτικῆς κυβερνήσεως τοῦ Κωλέττη, μᾶλλον ἐπιεικῶς τὴν κατηγορεῖ ὅτι κατέστρεψε καὶ ἀφήρεσεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ πᾶν αἴσθημα ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ κράτος καὶ πεποιθήσεως πρὸς τὰς ἀρχάς.

Τὴν 6ην Αὐγούστου 1844 ὡρκίσθη ἡ πρώτη κοινοβουλευτικὴ κυβέρνησις ὑπὸ ὸν Ἰωάννην Κωλέτην, ταὐτοχρόνως δὲ ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τῆς βουλευτοκρατίας, τῆς ἀναρχίας καὶ τῆς συναλλαγῆς.

Οἱ κομματάρχαι τῶν νικητῶν ἔσπευσαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐζήτουν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν προεκλογικῶν ὑποσχέσεων μεταξὺ τῶν ὁποίων συμεπριελαμβάνοντο μεταθέσεις, ἀπολύσεις καὶ ταπεινώσεις ἐν γένει ὅσων ὑπαλλήλων ἡ συνείδησις εἶχεν ἀντισταθῆ ἢ δὲν εἶχεν ὑποκύψει.

Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι πολῖται ἐθεωρήθησαν ἀντικείμενον πάσης μανίας καὶ ἰδιοτελοῦς ἐπιδιώξεως. Οὐαὶ τοῖς ἡττημένοις!!!

Μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων ἡττημένων δὲν ἦσαν οὔτε ὁ Βασιλεύς, οὔτε ὁ Μαυροκορδᾶτος, ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ Ἑλληνικὸς λαός, τοῦ ὁποίου διεταράχθη ἐκ βάθρων ἡ ἀσφάλεια, ἡ ἡσυχία καὶ τὸ σύνολον τῶν κοινωνικῶν καὶ νομικῶν ἀγαθῶν· Διὰ αὐτὸν τὸν λαὸν ἀνέτειλον αἱ μελαναὶ ἡμέραι.

Πρῶτος μετεκλήθη ὁ κινηματίας Θ. Γρίβας καὶ τὰ πρῶτα Διατάγματα τῆς Κυ-

---

(24) Αὐτόθι σελ. 108-115 κ.ε.

(25) Αὐτόθι τομ. Α' σελ. 188 καὶ κατωτέρω.

βερνήσεως ἠναλώθησαν εἰς τὰς ἀμνηστείας ληστάρχων καὶ ἄλλων ταραξιῶν.

«Ἔλαβον (30 Ὀκτωβρίου 1844) ἀμνηστείαν οἱ ἀρχιλησταὶ Ἀναστάσιος Καλαμάτας, Γεώργιος Καταρραχιᾶς, Κων)νος Καραμιλάκης, Γιάννης Παταγάνας, Δημήτριος Κορκόζωλος, Γεώργιος Χαμλούγιας, Εὐαγγέλης Κιψαλῆς, Χρῆστος Χιλανόπουλος καὶ Γεώργιος Μελισόβας, μετ' οὐ πολὺ δὲ (16 Δεκεμβρίου 1844) καὶ οἱ πολυάριμοι ὀπαδοὶ αὐτῶν καὶ εἶτα ἄλλοτε ἄλλοι. Ἐντεῦθεν, πᾶς ληστὴς καὶ κακοῦργος, ἔχων πρὸ ὀμμάτων χάριν καὶ ἀμνηστείαν, ἐκακούργει καὶ ἐλήστευεν ἀδεῶς. Ἐντεῦθεν προέκυψεν ἥτε πληθὺς τῶν ἐγκλημάτων καὶ ἡ καταφρόνησις τῶν νόμων καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ ἔχων ἰσχυρὸν προστάτην (χαμοθεὸν) κατὰ τὴν τότε Ἑλληνικὴν ἔκφρασιν, ἠδύνατο τῶν πάντων νὰ κατατολμᾶ» (26). Ὁ Κωλέττης ἠμνήστευσεν ἐπίσης ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον ἁμαρτήματα, διὰ τοῦ ἀπὸ 2 Ἰανουαρίου 1845 Β. Δ.

Οἱ ἱστορικοὶ δὲν συμφωνοῦν ὅσον ἀφορᾶ τὰς κυρίας προθέσεις καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ Κωλέττη, συμφωνοῦν ὅμως ὅτι ὑπῆρξεν τόσον αἴλουρος ὅσον καὶ ἀδίστακτος, ἐκπροσωπῶν δὲ τὴν Γαλλικὴν μερίδα ἦλθεν ἐνωρὶς εἰς σύγκρουσιν μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς, τῆς ὁποίας ὁ ἀντιπρόσωπος Λάϊονς ἔσπευσε νὰ ὑπενθυμίσῃ, πρὸς ἐκβιασμόν, εἰς τὸν Κωλέττην τὰς περὶ τοκοχρεωλυσίου ἀπαιτήσεις.

Ὁ Κωλέττης ἐχρησιμοποίησε πρὸς τὸν Λάϊονς γλῶσσαν ὀξεῖαν καὶ ὁ Λάϊονς ὤμοσε ἐκδίκησιν, οὕτω προσετέθη καὶ νέος παράγων ἀνησυχίας.

Οἱ πρώην λήσταρχοι, παλληκάρια τοῦ Κωλέττη, περιεφέροντο ἐν μέσαις Ἀθήναις συνοδεύοντες καὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν τὰ πρῶτα κατεχόντων (27).

Ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» εἰς τὸ φύλλον τῆς 23) 8) 1844 δημοσιεύουσα εἴδησιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐστρατολογήθησαν 300 ἄνδρες ἐκ τῶν παλαιῶν ἀγωνιστῶν διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ παρετήρει: «Ἀλλ' αἱ πολιταρχίαι τοῦ Καποδιστρίου μὲ τὴν σημερινὴν χωροφυλακὴν συμβιβάζονται;». Ὀρθοτάτη ἡ παρατήρησις, ἀλλ' ἔδει νὰ ἱκανοποιηθῶσιν οἱ κομματικοὶ φίλοι, οἵτινες, ἐπικρατήσαντος τοῦ κόμματός των, ἠξίουν ἕναν πόρον χρημάτων καὶ ἕνα ἀξίωμα.

(26) Γ. Κρέμος σελ. 1090.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ 1843 — 1848

Φαίνεται ὅτι εἶναι πολὺ παλαιὸς ὁ κανών, καθ' ὃν αἱ μὲν συμπολιτευόμεναι ἐφημερίδες ἐμφανίζουν τὰ πάντα ὡς ῥέοντα ὁμαλῶς αἱ δὲ ἀντιπολιτευόμεναι οὐδὲν εὑρίσκουν καλόν.

Μία ἀρχὴ ἐξαιρετικῶς ἐπιζήμιος δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις. Αἱ μὲν διὰ τῆς ἀποσιωπήσεως, αἱ δὲ διὰ τῶν ὑπερβολῶν, χωρὶς νὰ προσφέρωσιν ὑπηρεσίαν τινά, πάντοτε ζημιοῦν. Ἤδη ὑπὸ τὸ κοινοβουλευτικὸν καθεστώς, τόσον αἱ ἐφημερίδες, ὅσον καὶ οἱ βουλευταὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς, οὐδενὸς ἐφείσθησαν, εἰς ἀπροσδιόριστον βαθμὸν καὶ ἔκτασιν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ διαγνωσθῇ ἡ ἀλήθεια ἑκάστοτε.

Παρὰ ταῦτα ὁ κανὼν οὗτος παρουσίασε μίαν ἐξαίρεσιν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν χωροφυλακήν.

Ὅλων τῶν πολιτικῶν ἀποχρώσεων αἱ ἐφημερίδες εὑρέθησαν συμπαραστάτριαι κατὰ κανόνα καὶ μόνον προσωπικαὶ τινὲς ὑπερβασίαι ἐψέχθησαν. Τὸ ἴδιον δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ δι' ὅλα τὰ κοινοβούλια μέχρι καὶ τοῦ 1865. Ὑπῆρξε καὶ τοῦτο μία προσήκουσα ἀπόδοσις δικαιοσύνης, διότι παρ' ὅλων ἀνεγνωρίζετο τὸ πολύπλοκον τῆς ἀποστολῆς καὶ αἱ ὑφιστάμεναι τρομεραὶ δυσχέρειαι.

Δὲν ἔλειψαν βεβαίως Πλατωνικαὶ τινὲς κρίσεις.

Ὁ Ὄθων κατὰ τὸ 1842, ἵνα ἀνταποκριθῇ ἡ χώρα εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐκβιασμοὺς τῶν ξένων, εἶχεν προβῇ εἰς αὐστηρὰς οἰκονομίας, περιορίσας καὶ τὸν στρατὸν εἰς 4.800, εὐτυχῶς ὅμως ὅτι ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶχε θίξει, τὴν μικρὰν ἄλλωστε, δύναμιν τῆς χωροφυλακῆς, ἥτις ὁσημέραι καὶ ἐπεφορτίζετο καὶ διὰ νέων καθηκόντων καὶ εὐθυνῶν. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν οἰκονομιῶν ἐκείνων ὁ Ταγματάρχης Βυζάντιος εἶχε δημοσιογραφήσει ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἐφημερίδος «Αἰὼν» (9.12.1842), τὰς ἀπόψεις του δὲ ἐκείνας ἐπανέλαβε καὶ ἤδη διὰ τῶν στηλῶν τοῦ περιοδικοῦ «Στρατιωτικὸς Ἄγγελος» (1) τὸ 1844, βάλλων ἐξ οἰκείων, τρόπον τινά, κατὰ τῆς χωροφυλακῆς, μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἔγραφεν:

> «Τὰ τάγματα τῆς ὀροφυλακῆς μένουν, εἰς ἣν κατάστασιν ἦσαν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ μόνον τὸ οἰκονομικόν των ἐβελτιώθη, δηλαδὴ χωρὶς ἐντελῆ πειθαρχίαν, ὁπλισμόν, ἱματισμόν, διοργανισμόν, γυμνάσια καὶ ὅσα τέλος πάντων σχηματίζουν ἓν ἐλαφρὸν στράτευμα...
>
> «Ἡ χωροφυλακὴ ἀναλόγως τῶν λοιπῶν στρατευμάτων, τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ κράτους εἶναι πολυάριθμος ἐν ταυτῷ καὶ πολυέξοδος διότι ἀποτελεῖ τὸ 1)4 τοῦ ὅλου στρατοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου

(1) Φύλλον 12 τῆς 10)5)1844.

εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ σχηματισθῇ τὸ Σῶμα τοῦτο, ἂν ὄχι ἐντελῶς, ὡς ἀπαιτεῖται, τουλάχιστον νὰ προσεγγίζῃ εἰς τὴν χωροφυλακὴν τῶν ἄλλων ἐθνῶν».

Τῇ ἀληθείᾳ δὲν κατανοῶμεν τὸν ἀρθρογράφον ἐκεῖνον, ὅστις εὕρισκε τὴν χωροφυλακὴν πολυάριθμον μέν, πλὴν ἀδύνατον νὰ σχηματισθῇ ὡς ἀπῃτεῖτο.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πολυέξοδον τοῦ Σώματος, ἀναφέρομεν ὅτι ὁ κατὰ τὸ ἔτος 1844 προϋπολογισμός του ἀνῆλθεν εἰς 786.263 δραχμάς, δηλαδὴ εἰς οἷον καὶ κατὰ τὸ 1836 ποσόν. Οἱ στρατιωτικοὶ ἐσυνήθιζον νὰ βλέπουν τὴν χωροφυλακὴν ὡς μία μονάδα, ὡς ἓν τάγμα τοῦ στρατοῦ καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦτο τὴν ἔκρινον πάντοτε, διότι ἠγνόουν ἢ δὲν ἤθελον νὰ κατανοήσωσι τοὺς παντοειδεῖς τομεῖς εἰσφορᾶς τοῦ Σώματος καὶ τὰς πανταχόθεν διαβιβαζομένας ἀπείρους αἰτήσεις διὰ συνδρομὴν καὶ ἐκτέλεσιν καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ἰδιοφυές, πολυσχιδὲς καὶ ἀπιθάνως ἐκτεταμένον ἐπίπεδον ὀργανώσεως, διοικήσεως, νοοτροπίας καὶ ἀποστολῆς.

Ἀνήκει εἰς τὴν μοῖραν τῆς χωροφυλακῆς, λόγῳ τῶν πολλαπλῶν ὑπηρεσιακῶν της σχέσεων, ἕκαστος νὰ τὴν βλέπῃ καὶ νὰ τὴν κρίνῃ ἀπὸ τοῦ τομέως τῶν ἰδικῶν του ἀπαιτήσεων. Ἕνεκα τούτου διελάβομεν ἀνωτέρω τὸ δύσκολον ὑπάρξεως ἑνὸς τελείου ὀργάνου τῆς χωροφυλακῆς.

Κανεὶς δὲν πταίει ὅταν ὁμιλεῖ καλοπροαιρέτως, αὐτὴ εἶναι ἡ μοῖρα καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Σώματος, πταίει ὅμως ὁ ἐπιχειρῶν κριτικὴν ἐφήμερον καὶ ἄνευ διεισδυτικωτέρας μελέτης, ὁπότε θὰ ἀνεύρισκεν τὸν ὑπαίτιον, τὴν προχειρολογοῦσαν Πολιτείαν·

Διελάβομεν ἐν τοῖς πρόσθεν τὰ λάθη τῆς πολιτείας ἔναντι τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἐτονίσαμεν τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ τῆς κυρίως ἀστυνομικῆς ἀποστολῆς της καὶ οὐχὶ μόνον ἐπὶ τοῦ κοντοτυφεκίου, καὶ εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς ἠδυνήθησαν ν' ἀνταπεξέλθωσι οἱ πρῶτοι τοῦ Σώματος βαθμοφόροι.

Ὁ στρατὸς τοὺς ἔβλεπεν ἐπιλοχίας, λοχίας καὶ δεκανεῖς καὶ ὡς παρατακτέαν δύναμιν, ἡ δικαιοσύνη ὡς προανακριτικοὺς ὑπαλλήλους καὶ ὄργανα τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ὡς ἀρχηγοὺς δημοσίας δυνάμεως, αἱ οἰκονομικαὶ ἀρχαὶ ὡς ἀσφάλειαν, ὁ λαὸς ὡς καταφύγιον προστασίας κ.λ.π. καὶ ὅλα ταῦτα τὰ ἐζήτουν ὡς ν' ἀπετέλουν τὴν μητρικὴν γλῶσσαν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, ἀφοῦ δὲν προϋπῆρχεν ἐκπαίδευσίς τις. Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀστυνομεύμεως, περὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς δικαιοσύνης, περὶ τῶν ἐλλείψεων εἰς ἐκπαίδευσιν καὶ τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς παρατίθεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 7388) 423 ἀπὸ 8) 6) 1845 ἀναφορὰ τοῦ εἰσαγγελέως ἐφετῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης, ἵνα οὕτως ἀκουσθῇ καὶ ἄλλη σοβαρὰ πλευρά, (AUDIATUR ET ALTERA PARS).

Ἀριθ. 7.388

423 — Πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον (2)

Ὁ ἐν Σύρῳ κ. Εἰσαγγελεύς, πρὸν ὃν ἔδωκα τὰς προσηκούσας παραγγελίας, κατὰ συνέπειαν τῆς ἐπισημειώσεως τοῦ Σ. Ὑπουργείου ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 381 ἀναφορᾶς τοῦ Διοικητοῦ Θήρας, τῆς ἐπιστρεφομένης ἤδη ἐγκλείστως, μ' ἀναφέρει, ὅτι ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, περὶ ἧς διαλαμβάνει ἡ ἀναφορὰ οὐδὲν ἠμέλησε νὰ ἐνεργήσῃ τῶν ὅσων ὤφειλεν ὡς ἐκ τῶν καθηκόν-

---

(2) Β. Γιαννούλη 1845 σελ. 16-17.

των του, ἀλλ' ἔνιοι τῶν Διοικητικῶν ὑπαλλήλων, τότε μόνον δύνανται νὰ εὐχαριστηθῶσιν εἰς τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς τὴν ἐνέργειαν, ὅταν ὁ τῆς δικαιοσύνης ὑπάλληλος λάβῃ πρὸς κατάπαυσιν τῶν συμβαινόντων διοικητικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα, καίτοι ἀπαγορευόμενα ὑπὸ τῆς ἐν ἰσχύει νομοθεσίας, λογίζονται παρ' αὐτῶν συγχωρητέα τοῦτο δὲ φαίνεται, συμβαίνει καὶ εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν.

Καὶ τῷ τί δύναται νὰ πράξῃ ὁ ἐν Σύρῳ Κ. Εἰσαγγελεὺς ὅταν δὲν ὑπάρχει τακτικὴ μεταξὺ τῶν Νήσων συγκοινωνία, ὥστε νὰ δύναται νὰ μεταβαίνῃ συνεχῶς, εἴτε αὐτός, εἴτε ὁ παρ' αὐτῷ ἀντισαγγελεύς, εἰς ἄλλας νήσους διὰ νὰ ἐπιχειρῇ αὐτοπροσώπως ἀνακρίσεις; Διατί ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς ὅ,τι μᾶλλον ὀφείλεται ὑπὸ τῶν διοικητῶν, τουτέστιν ἡ προληπτικὴ 'Αστυνομία, ἡ αὐστηρὰ τάξις καὶ ἡ ἡσυχία, ὅ π ε ρ μ ό ν ο ν κ α τ ο ρ θ ο ῦ τ α ι ὅ τ α ν ὑ π ά ρ χ ο υ σ ι ν ἐ ν ἑ κ ά σ τ ῳ τ ό π ῳ ο ἱ ἀ ν α γ κ α ι ο ῦ ν τ ε ς χ ω ρ ο φ ύ λ α κ ε ς. Οἱ ἐπικεφαλῆς τῆς εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι μὴ δυνάμενοι καὶ διὰ τὰ ἄλλα αὐτῶν καθήκοντα καὶ διὰ τὴν μεγάλην τοῦ δημοσίου δαπάνην, ν' ἀπέρχωνται δι' ἀνακρίσεις εἰς μέρη ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου εἰμὴ μόνον εἰς ἐκτάκτους καὶ δυσχερεῖς περιστάσεις, ἀναγκάζονται συνήθως ν' ἀναθέτωσι τὰς ἀνακρίσεις εἰς τοὺς κατὰ τόπους εἰρηνοδίκας, εἰς τοὺς ἀστυνόμους, καὶ ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανίως, εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς, ἂν οὗτοι ἐνεργῶσι μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας τὰ καθήκοντά των, τοῦτο δὲν δύναται νὰ πληροφορεῖται ἡ εἰσαγγελία εἰμὴ δυσκόλως καί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, παρακαίρως. 'Αλλ' ἡ κατὰ τόπον διοικητικὴ ἀρχὴ πῶς δὲν προειδοποιεῖ τὴν εἰσαγγελίαν ἐγκαίρως; Πῶς δὲν ἐπιλαμβάνεται τοῦ δικαιώματος αὐτῆς τοῦ νὰ κάμνει αὐτὴ ἡ ἰδία ἀνακρίσεις, ἐνῷ τὸ δικαίωμα τοῦτο μετατρέπεται εἰς σοβαρὸν καθῆκον, ὁσάκις βλέπει ὅτι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δεικνύουσιν ἀνικανότητα, ἀνεπιτηδειότητα ἢ ἀμέλειαν, καὶ ἀφοῦ μάλιστα οἱ εἰρημένοι ὑπάλληλοι δὲν δύνανται κατὰ γενικὸν κανόνα νὰ ἐπιχειρῶσιν αὐτεπαγγέλτως ἀνακρίσεις, εἰμὴ εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφόρῳ ἐγκλήματα κ.λ.π.

Καθὼς γνωρίζετε Κ. 'Υπουργέ, οἱ ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι ἐνεργοῦσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὅλοι τὰ χρέη των. 'Αλλ' ἐπειδὴ δὲν λαμβάνουσι τὴν προσήκουσαν πάντοτε συνδρομὴν ἐκ τῶν βοηθητικῶν αὐτῶν ὑπαλλήλων, καὶ τῶν εἰρηνοδικῶν, ἀστυνόμων καὶ ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, εἶν' ἀδύνατον τὰ πάντα νὰ ἐνεργῶνται κατ' εὐχήν.

Ἓν τῶν οὐσιωδεστάτων καθηκόντων τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς εἶναι νὰ ἐπιχειρῶσιν ἀνακρίσεις, καὶ αὐτεπαγγέλτως καὶ κυρίως κατὰ παραγγελίαν τῆς εἰσαγγελίας. Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι εἶναι οἱ καταλληλότεροι διὰ τὴν ἀνακριτικὴν ὑπηρεσίαν, ὡς διευθύνοντες ἐν ταυτῷ καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν καὶ ἐπιφορτισμένοι καὶ προληπτικῆς ἀστυνομίας καθήκοντα, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι αὐτῶν, εἴτε διότι ἀπασχολοῦνται ἀπὸ ἄλλα ἔργα, εἴτε διότι δὲν ἔχουσι τὰς ἀναγκαίας γνώσεις, εἴτε τελευταῖον δι' ἄλλους λόγους, σπανίως ἐνεργοῦσι κατὰ παραγγελίαν ἀνακρίσεις, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ διαταχθῇ νέα ἀκριβεστέρα καὶ τυπικωτέρα ἀνάκρισις.

'Εὰν ἐπὶ παραδείγματι ὑπῆρχεν εἰς Θήραν εἷς 'Υπομοίραρχος ἢ 'Ενω-

μοτάρχης, γνωρίζων καλῶς τὰ ἀνακριτικὰ αὐτοῦ καθήκοντα καὶ ἔχων ἀρκοῦσαν ἐκτελεστικὴν δύναμιν, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἠδύνατο νὰ ἀνατεθῇ ἰδίως ἡ ἀνάκρισις τῶν ἐν τῇ Νήσῳ ἐκείνῃ γινομένων ἐγκλημάτων, ἂν ὑπῆρχε δημόσιος παρὰ τῷ Πταισματοδικείῳ τῆς αὐτῆς νήσου κατήγορος ἄνθρωπος ἀληθῶς ἱκανὸς καὶ ἀπαθής, ὅστις νὰ καταδιώκῃ αὐστηρῶς τὰ πταίσματα, ἂν τούτων ὑπαρχόντων, προσετίθετο καὶ ἡ δέουσα ἐπ' αὐτῶν ἐπιτήρησις τοῦ κ. Διοικητοῦ Θήρας, τοῦ ὀφείλοντος καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐπιχειρῇ ἀνακρίσεις, ὁσάκις παρατηρεῖ ὅτι εἴτε θέλει βραδύτης, μέχρις οὗ λάβῃ γνῶσιν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως ἡ εἰσαγγελία καὶ παραγγείλῃ ἀνάκρισιν, εἴτε οἱ ἀνακριτικοὶ ἐν Θήρᾳ ὑπάλληλοι δὲν ἔχουσι τὴν προσήκουσαν ἱκανότητα, εἴτε διότι δι' ἄλλους δημοσίου συμφέροντος λόγους δὲν πρέπει νὰ ἀφεθῇ ἡ ἀνάκρισις εἰς μόνους τοὺς τοιούτους κατωτέρους ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους τότε βέβαια, κ. Ὑπουργέ, ἡ καταδίωξις τῶν ἐγκλημάτων ἤθελε πάντοτε ἀποβαίνει τελεσφόρος, ἀλλ' ὡς βλέπετε, αἱ ἀνωτέρω πολλαπλαὶ ἐλλείψεις δὲν εἶναι τῶν κυρίων δικαστικῶν ἀρχῶν, εἶναι μᾶλλον τῶν δημοτικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν διοικητικῶν.

Ἐννοῶ, ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν σπανίως κάμνουσι χρῆσιν οἱ Διοικηταὶ (Νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι) τοῦ καθήκοντος αὐτῶν τοῦ νὰ ἐπιχειρῶσιν ἀνάκρισιν ἀλλ' ἐκεῖ ἡ ἀνακριτικὴ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται ἀκωλύτως καὶ μετὰ μεγίστης ἀκριβείας καὶ ταχύτητος ὑπὸ τῶν κυρίως ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως, ὅπου δυσκόλως ἀπαντᾶ τις ἀστυνόμον μὲ τὴν ἱκανότητα τοῦ ἐπιχειρεῖν ἀνακρίσεις ἐν τάξει, καὶ πᾶσαν τὴν ἀπαιτουμένην ἀμεροληψίαν, ἀπάθειαν καὶ δραστηριότητα ἔχοντα, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου σπανίως δύνανται οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ μεταχειρίζωνται τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς ὡς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους καὶ δι' ἀμάθειαν τῶν πλείστων αὐτῶν καὶ διότι εἰς ὀλίγα μόνον μέρη ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, οἱ κ. Διοικηταὶ ὀφείλουσι νὰ θεωρῶσιν ὡς ἓν τῶν κυριωτέρων ἔργων των τὸ νὰ ἐπιλαμβάνωνται, ὁσάκις ἀναφαίνεται ἡ ἀνάγκη, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τῆς ἀνακρίσεως. Ὁ Νόμος καλεῖ τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν των δικαίωμα, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι δὲν θεωροῦνται ὑπάλληλοι τῆς εἰσαγγελίας, οὐδ' εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δέχωνται παρ' αὐτῆς παραγγελίας, ἀλλ' οὐχ ἧττον εἰς τὰς περιστάσεις, εἰς ἃς ὡς ἐκ τῶν προλεχθέντων ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκεται, εἶναι χρέος, καὶ σπουδαιότατον αὐτῶν χρέος.

Ἀφοῦ ἡ ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία τοῦ Κράτους ἐνεργεῖται κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύει νόμους ὑπὸ δημοτικῶν ὑπαλλήλων, τῶν πλείστων ἀνικάνων, ὡς καθὸ ἀναμιγνυομένων εἰς τὰ ἐγχώρια πάθη, ὑποκειμένων εἰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας ἕνεκα τῶν προσωπικῶν αὐτῶν σχέσεων, τῶν καταδεικνυομένων ἐξ αὐτῆς τῆς ὡς παρέδρων δημοτικῆς ἐκλογῆς των. Ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε συμφέρον οἰκονομικῶς νὰ μεταβαίνωσιν αὐτοπροσώπως οἱ ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι εἰς ἐπιχειρήσεις ἀνακρίσεων, ἀφοῦ καὶ οἱ νῦν εἰρηνοδῖκαι, οἱ μὲν δι' ἀμάθειαν, οἱ δὲ ἕνεκα τῶν εὐτελῶν ἀπολαυῶν των, δὲν παρέχουσιν ἀρκοῦσαν εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς συνδρομὴν ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, φρονῶ ὅτι εἶναι τῆς μεγίστης ἀνάγκης νὰ

λάβῃ ἡ Σ. Κυβέρνησις τὴν δέουσαν πρόνοιαν, ὥστε νὰ αὐθηθῇ τὸ τῆς χωροφυλακῆς Σῶμα, εἰ δυνατὸν ἐπὶ τὸ διπλάσιον τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος, καὶ νὰ συγκροτηθῇ ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τιμιοτάτης διαγωγῆς καὶ πλήρους ἱκανότητος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀνατιθεμένων αὐτοῖς χρεῶν.

Σῶμα οὕτω πως ὠργανισμένον θέλει καταστῇ τὰ μέγιστα χρήσιμον ἐκπληροῦν συνάμα καὶ τῆς προληπτικῆς καὶ ἀνακριτικῆς τοῦ Κράτους ἀστυνομίας καθήκοντα.

Εἰς Ἀθήνας ἰδίως ἡ ἀνάγκη καλῶς ὠργανισμένης χωροφυλακῆς καταφαίνεται καθ' ἑκάστην μεγαλυτέρα, ἕνεκα τῆς ἀθλιότητος τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν συνεχῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα ὑπὸ παντοδαπῶν ἀνθρώπων πράττονται.

Ἐπὶ τέλους εἰδοποιῶ τὸ Σ. Ὑπουργεῖον, ὅτι ἐδόθησαν ἐν Θήρᾳ αἱ ἀναγκαῖαι περὶ αὐστηρᾶς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων παραγγελίαι, καὶ ἐλπίζεται ὅτι θέλουν φέρει εὐχάριστον ἀποτέλεσμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰουνίου 1845

Εὐπειθέστατος ὁ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις Ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς

Διομήδης Κυριακοῦ

Ποῖος ἔλεγεν τὴν ἀλήθειαν ἢ μᾶλλον ποῖος εἶχεν δίκαιον; Ὁ Βυζάντιος ἢ ὁ Εἰσαγγελεύς; Ἀσφαλῶς ὁ Εἰσαγγελεὺς δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἀλλ' οἱ στρατιωτικοὶ κριτικοὶ καὶ σχολιασταὶ προσεμέτρουν τοὺς προϋπολογισμούς, καὶ οὐχὶ τὰς πολιτειακὰς ἀνάγκας, βραδύτερον μάλιστα θὰ ἴδωμεν πλέον στενοκάρδους σκέψεις.

Παρὰ ὅμως τὰς πολλὰς αἰτήσεις καὶ ἀναφορὰς ὑπὸ τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν πνεῦμα, οὐδὲν μέτρον ἐλαμβάνετο καὶ μόλις διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1847 προεβλέφθη ἡ αὔξησις τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς δι' 25 ἐφίππων καὶ 125 πεζῶν χωροφυλάκων, ἐν ᾧ εἰς τὸν αὐτὸν προϋπολογισμὸν ἀνεγράφη πίστωσις 120.000 δραχμῶν, ἤτοι ποσοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ 1)6 τοῦ διὰ τῶν χωροφυλακὴν προϋπολογισμοῦ, εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δι' ἔκτακτα ἔξοδα ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας καὶ εὐταξίας, καὶ κυρίως οὐδεὶς λόγος ἐγίνετο περὶ ἐκπαιδεύσεως. Τοιαῦται ἀντιλήψεις εὑρίσκοντο ἔξω τοῦ κύκλου τῶν Κυβερνητικῶν προγραμμάτων καὶ φιλοδοξιῶν, δι' ὃ καὶ ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πεπατημένην.

Διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 12)2)1844 ἐγένετο καὶ ἡ πρώτη κατάργησις τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, τῶν Μοιραρχιῶν ὑπαχθεισῶν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν (γραφεῖον Χωροφυλακῆς), πλὴν εὐτυχῶς ἡ κατάργησις δὲν διήρκεσεν εἰμὴ μόνον ἐπὶ ἕνα μῆνα.

Τὸν Ἀπρίλιον 1844 συνετάγη ἡ πρώτη ἐπετηρὶς ἀρχαιότητος τῶν ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς, ἣν παραθέτομεν μετ' ἐνδείξεως τῆς ὑπηρεσίας εἰς ἣν ἕκαστος ὑπηρέτει (3).

---

(3) Περιοδ. «Στρατιωτικὸς Ἄγγελος» φύλλον 12 τῆς 10)6)1844.

Α. Ταγματάρχαι χαρακτηρισμένοι (Ἐπιθεωρηταὶ)
1) Δημ. Δεληγεώργης, 2) Μιχ. Σισίνης καὶ 3) Δημ. Κουτζογιαννόπουλος

Β΄ ΜΟΙΡΑΡΧΟΙ

1) Γεώργ. Κλεώπας, Μοίραρχος Αἰτωλοακαρνανίας
2) Ἀντ. Μ·οάντης, Μοίραρχος Κυκλάδων
3) Κων. Πετζάλης, Μοίραρχος Λακωνίας
4) Γεώργ. Μανιάτης, Μοίραρχος Φ)δος, Εὐρυτανίας
5) Γεώργ. Πτολεμαῖος, Μοίραρχος Παραναςσίδος
6) Νικ. Πανταζόπουλος, Μοίραρχος Ἀ)δος
7) Κων. Γενοβέλης, Μοίραρχος Πρωτευούσης
8) Ν. Τζαλωκώστας, Μοίραρχος Ἀργολιδοκορινθίας

ΥΠΟΜΟΙΡΑΡΧΟΙ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ

1) Βασ. Δράγων, Μεσσηνίας
2) Κ. Δημακόπουλος, Ἀρκαδίας
3) Ι. Γούσιος, Αἰτωλ)νίας
4) Παναγ. Δαλωνᾶς, Πρωτευούσης
5) Ἐμμ. Σινετάκης, Κυκλάδων
6) Ἰωάν. Εὐσταθίου, Φθιωτιδοφωκίδος
7) Νικ. Φιλάρετος, Εὐβοίας
8) Ἀνασ. Πλέσσας, Πρωτευούσης
9) Δημ. Καρβούνης, Ἀχαΐας
10) Ἰωάν. Παπανδρέου, Ἀρκαδίας
11) Γ. Κροκίδας, Γραφ. Χωροφυλακῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν

ΥΠΟΜΟΙΡΑΡΧΟΙ Β΄ ΤΑΞΕΩΣ

1) Ἀντ. Κυριακίδης, Ἀργολίδος
2) Ἐτ. Ἐλευθερίου, Λακωνίας
3) Ἰωάν. Μήτσου, Μεσσηνίας
4) Σαβ. Παβασκὼλ, Πρωτευούσης
5) Δημ. Τζόρτσης, Ἀργολίδος
6) Γεώργ. Κουτσοῦκος, Κυκλάδων
7) Χρ. Ἐλευθεριάδης, Ἀκαρνανίας
8) Ἰωάν. Σταυριανός, Ἀρκαδίας
9) Περ. Τζάνης Παρνασσίδος

ΥΠΟΜΟΙΡΑΡΧΟΙ Γ΄ ΤΑΞΕΩΣ

1) Πετρ. Βουρλιώτης, Παρνασσίδος
2) Θεόδ. Πετμεζᾶς, Μεσσηνίας
3) Παντ. Ἀβαὰμ, Πρωτευούσης
4) Ι. Δημητριάδης, Μεσσηνίας
5) Κων. Ρίζος, Παρνασίδος
6) Δημ. Μαουμίδης, Φθιώτιδος
7) Ἀνδρ. Κρητικός, Ἀρκαδίας
8) Δημ. Μοθωναῖος, Ἀκαρνανίας
9) Ἀθαν. Πανᾶς, Ἀχαΐας
10) Δημ. Σπορίδης, Ἀρκαδίας
11) Δημ. Σπυρίδωνος, Ἀχαΐας
12 Ἀντ. Μοσκοβάκης, Παρνασσίδος
13) Πετρ. Ἰωαννίδης, Εὐβοίας
14) Ἠλ. Δούκας, Ἀργολιδοκορινθίας.

Βλέπομεν ὅτι ἐξέλιπον ἀρκετοὶ ἐκ τῶν πρώτων ἀγωνιστῶν τοῦ Σώματος, ὁ Ν. Πετμεζᾶς, ὁ Βλαχόπουλος, ὁ Βελέντζας, ὁ Γρίβας κ.λ.π. καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπομοιράρχων ἔχει προσαυξηθῆ κατὰ 10 τοῦ ἀρχικῶς ὁρισθέντος. Ἐκ τούτων οἱ περισσότεροι εἰσῆλθον εἰς τὴν πολιτικήν. Οἱ Ἀντ. Μαυρομιχάλης, Ν. Πετμεζᾶς, Ἰωάννης Βελέντζας κ.λ.π. ὑπῆρξαν μέλη τῆς Α΄ Ἐθνοσυνελεύσεως.

Περὶ τῶν ἐν γένει μεταβολῶν, ὀργανικῶν καὶ χωρογραφικῶν, διὰ διαλάβωμεν ἰδιαιτέρως μέχρι τοῦ 1859, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς παρασχεθείσης ἐνισχύσεως

διὰ τῆς ἀποκληθείσης ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς κατὰ τὸ ἔτος 1854. Ἀπὸ πλευρᾶς ἐφοδίων καὶ ἐκπαιδεύσεως ἡ κατάσασις παρέμεινεν ἡ αὐτὴ ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη.

Εἰς τὰ γενικὰ ἀρχεῖα τοῦ Κράτους εὕρηται τὸ ἀπὸ 7)7)1842 Β.Δ. «Περὶ Σχολείου Ἐκπαιδεύσεως Ἐνωμοταρχῶν» (4), βάσει τοῦ ὁποίου ἐγένετο μία ἀνεπιτυχὴς προσπάθεια διὰ τὴν ἐπὶ ἑξάμηνον ἐκπαίδευσιν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὸν βαθμὸν ὑπομοιράρχου Γ' Τάξεως Ἐνωμοταρχῶν· Τοῦ Σχολείου τούτου ἤρξατο ἡ λειτουργία εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις στρατόπεδον τῆς γραμμῆς ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ὑπομοιράρχου Βασιλ. Δραγών, πλὴν διεκόπη χωρὶς νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ προσπάθεια.

Ἐν τοῖς Γενικοῖς Ἀρχείοις τοῦ Κράτους ἀπαντᾶται σωρεία ἀλληλογραφιῶν μεταξὺ ἁπάντων σχεδὸν τῶν Ὑπουργείων καὶ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν περὶ διαθέσεως δυνάμεως χωροφυλακῆς πρὸς περαίωσιν ἢ ἀσφάλειαν τῶν κατ' ἰδίαν ἀντικειμένων.

Τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὰς τοιαύτας αἰτήσεις κατέχει τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, δι' ὅλας τὰς ἐποχάς. Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, εὑρισκόμενον ἐν ἀδυναμίᾳ ἐλλείψει δυνάμεως, ὑπεδείκνυε τὴν χρησιμοποίησιν τμημάτων ἐξ ἄλλων στρατιωτικῶν μονάδων, ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ἐζήτει ἐπιμόνως ἄνδρας τῆς χωροφυλακῆς (Ἔγγρ. Ὑπ. Οἰκ· 35336-16-10-1844).

Τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν δὲν εἶχεν ἄδικον εἰς τὴν προτίμησίν του, διότι εἰς πᾶν βῆμα του, ἐν τῇ βεβαιώσει καὶ εἰσπράξει τῶν ἐσόδων, ἐν τῇ ἐξακριβώσει τῶν περιουσιακῶν στοιχείων, ἐν τῇ διασφαλίσει τῆς περιουσίας τοῦ Δημοσίου κ.λ.π. οἱ πάντες τὸ ἐξηπάτουν καὶ μόνον ἡ χωροφυλακὴ ἐπιλαμβανομένη συνέδραμε θετικῶς.

Εἶχεν καθιερωθῇ ἡ φορολογία ἐπὶ τῶν ζώων, διωρίσθησαν εἰδικοὶ καταμετρηταὶ κ.λ.π., ἀλλὰ οἱ πίνακες ἐνεφάνιζον μηδαμηνὰ ἀποτελέσματα, δι' ὃ παρατηροῦμεν εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συνεχεῖς αἰτήσεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν περὶ συνδρομῆς τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ἰδιαιτέρους ἐπαίνους δι' ἀξιωματικοὺς συνδραμόντας, ὡς διὰ τὸν Ὑπομοίραρχον Δωρίδος Κουτσάκον κ.λ.π. (ἔγγρ. 9435-17-3-1844 Ὑπουργ. Οἰκονομικῶν καὶ 4638-24-3-184 Ὑπουργείου Στρατ.). Ὁ Ἔπαρχος Μεγαρίδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ· 326 ἀπὸ 16)11)1843 ἀναφορᾶς του ἐζήτησε τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς διὰ τῆς χωροφυλακῆς πρὸς ἐξασφάλισιν ἀσφαλοῦς κυκλοφορίας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεγάρων — Ἐλευσῖνος, λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ληστρικῶν κρουσμάτων, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἔπραττον ἐν τῷ συνόλῳ των αἱ Διοικητικαὶ Ἀρχαί.

Κατωτέρω θὰ ἴδωμεν μίαν σειρὰν θεμάτων καὶ προβλημάτων, ἐφ' ὧν ἐκαλεῖτο ἡ χωροφυλακή, ὡς μοναδικῶς λειτουργοῦσα, πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις καὶ διευθύνσεις δύναμις καὶ κρατικὴ ἐξουσία, χωρὶς ὅμως νὰ συγκινεῖται ἡ πολιτεία ἐκ τῶν ἀδυναμιῶν της. διότι αἱ Κυβερνήσεις δὲν προσεδώκουν κομματικὰ ὀφέλη ἐξ αὐτῆς.

Καὶ ὡς νὰ μὴ ἤρκουν πάντα ταῦτα, ἀνετέθη εἰς τὴν χωροφυλακὴν καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῆς οἰκονομικῆς καὶ λογιστικῆς ὑπηρεσίας τῆς ὀροφυλακῆς, ἡ δὲ δικαιοδοσία καὶ ἁρμοδιότης τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς παρέμεινεν σκιώδης.

---

(4) Τοῦτο δὲν ἐδημοσιεύθη εἰς Ἐφημερίδα Κυβερνήσεως, πλὴν κατὰ Δεληγιάννη. (Ἑλ. Νομ. Τ. Μ. σελ. 379) ἐφ' ὅσον τὰ Δ)τα ἔφερον τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἐθεωροῦντο ἐκτελεστά.

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι κατὰ τὴν νύκτα τῆς 2 - 3 Σεπτεμβρίου 1843 ἠνεώχθησαν αἱ φυλακαὶ τοῦ Μεντρεσὲ καὶ ἠλευθερώθησαν οἱ κοινοὶ ἐγκληματίαι, εἰς τούτους προσετέθησαν καὶ οἱ κατὰ Δεκέμβριον ἰδίου ἔτους ἀποδράντες ὑπερδιακόσιοι ὑποδικοκατάδικοι καὶ οὕτω τὸ πάνθεον τῶν ἐγκληματιῶν εὑρέθη ἐπὶ τὸ ἔργον του.

Ἐὰν εἰς τούτους προστεθῶσιν καὶ αἱ ἑκατοντάδες τῶν ἀμνηστευθέντων, σοβαρὸν ποσοστὸν τῶν ὁποίων δὲν ἀπετελεῖτο ἁπλῶς ἐκ περιστασιακῶς εὑρεθέντων ἐκτὸς τῆς νομιμότητος προσώπων, ἐὰν προστεθῇ ἡ ἐκ τοῦ περὶ Συντάγματος ἀντίληψις, καθ' ἣν σύνταγμα ἐσήμαινε σύναγμα, «δῆλα δὴ κλοπή, ἁρπαγή» (5) καὶ ἀκόμη ἔτι ἡ ἐκ τῶν κομματικῶν ὀξυτήτων καὶ ἀντεκδικήσεων δημιουργηθεῖσα πνιγερότης καὶ τελεία ἀποχαλίνωσις ἠθῶν καὶ ἀρχῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὰς Δημοτικὰς ἀρχάς, δὲν ἀπητοῦντο ἰδιαίτεραι γνώσεις καὶ πεῖρα ἵνα πᾶς τις ἀντιληφθῇ ὅτι ἐπέκειτο ἡ ἔκρηξις τοῦ ἡφαιστείου τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας καὶ ἀνασφαλείας.

Ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1843, ὅτε ἡ ἀσφάλεια καὶ τάξις εἶχον ἐπὶ τέλος ἀποκτήσει κάποιαν ἔννοιαν, μέχρι Αὐγούστου 1844, τὸ Ἀστυνομικὸν Δελτίον ὑπῆρξε πλῆρες μέν, οὐχὶ ὅμως καὶ τόσων ἀπελπιστικῶς ἐκτροχιασμένων γεγονότων. Περιλαμβάνει δραστηριότητα ληστοσυμμοριῶν τινῶν, εὔνοιαν ἢ ἀδιαφορίαν τῶν Δημάρχων πρὸς τὰς συμμορίας καὶ τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα, βιαιότητας χάριν τῆς ἀναδείξεως τῆς πρώτης τῶν Ἑλλήνων Βουλῆς, διχασμὸν κομματικόν, διχασμὸν ἐθνικὸν διὰ τῆς υἱοθετήσεως τῆς περὶ αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων θεωρίας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Ἐπεκράτησε τοῦτ' ἔστιν μία κατάστασις ὡς ἐκείνην ἣν ἠνόουν αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἐφημερίδες των, καθ' ἣν ἐν μὲν τῇ ἐπικεφαλίδι ἀνεγράφετο «Τάξις καὶ Ἀσφάλεια ἐπικρατεῖ καθ' ἅπαν τὸ βιλαέτιον», κατωτέρω δὲ ἀναφέροντο λῃστεῖαι 15, φόνοι 9, κλοπαὶ 30 κ.λ.π.

Οἱ βαθμοφόροι τῆς χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ συνεχῶς διεμαρτύροντο κατὰ τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν δι' ἀνεπαρκῆ ἢ μηδαμινὴν συνδρομὴν ἐν τῇ διώξει τῆς ἐγκληματικότητος, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον δὲ τοῦ 1844 ὁ Μοίραρχος Κλεώπας ἐν ὑποβλητικῇ ἀναφορᾷ, ἀναφορᾶς ὑφισταμένων του, ἀνέφερεν: «... Ἰδοὺ κατάστασις Δημάρχων· Ἀφ' ἑνὸς φωνάζουν ὅτι αἱ περιφέρειαι τῶν δήμων των γέμουν ἀπὸ λῃστὰς καὶ ὅτι δὲν ἔχουν τὴν παραμικρὰν ἀσφάλειαν, καὶ ἀφ' ἑτέρου δυστροποῦν διὰ τὴν χορήγησιν τῶν ἐθνοφυλάκων τῆς ἀναλογίας των, λοιδωροῦντες ἀσυστόλως κατ' αὐτῶν τῶν ἀρχῶν τῆς Κυβερνήσεως...»

Διαφαίνεται ἀκόμη καὶ πιθανὴ ψευδολογία τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν περὶ λῃστρικῶν ἐμφανίσεων πρὸς συγκάλυψιν ἰδίων τῶν ἀνομημάτων.

Τοὺς βαθμοφόρους τῆς χωροφυλακῆς ἀπησχόλει σοβαρῶς ἐν τῇ καταδιωκτικῇ των προσπαθείᾳ καὶ ἡ στάσις τῶν βλαχοποιμένων, δι' ὃ καὶ ἐζήτουν τὴν λῆψιν τοῦ μέτρου τῆς ἐκτοπίσεως κατ' αὐτῶν. Διὰ τὸ μέτρον τοῦτο ἦσαν σύμφωνοι καὶ αἱ περισσότεραι τῶν Διοικητικῶν ἀρχῶν.

Ἓν ἄλλο μέγα κακὸν ἐλάμβανεν ἤδη ἀνησυχαστικὰς διαστάσεις, ἡ ζωοκλοπή, οὐχ' ἧττον ὅμως καὶ αἱ ἀγροτικαὶ κλοπαὶ ἀπετέλουν μίαν μόνιμον πληγὴν τῆς ὑπαίρου.

Ἐν εἴδει εἰσαγωγῆς διὰ τὴν κοινοβουλευτικὴν περίοδον ἂς ἀνακεφαλαιώσωμεν τὰ πεπραγμένα καὶ σχολάζοντα.

---

(5) Γ. Κρέμου σελ. 1096.

Ἐγένετο ἤδη λόγος ὅτι ἀπὸ τοῦ 1837 ἡ χωροφυλακὴ εἶχεν ἐπιφορτισθῆ μὲ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ, τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας περιορισθείσης εἰς τὰ πλέον στερεότυπα καθήκοντα τῆς τοπικῆς Ἀστυνομίας· Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Μοιραρχία Πρωτευούσης εἶχε μεταβληθῆ εἰς μίαν ὑπηρεσίαν δημοσίας Ἀσφαλείας Πρωτευούσης καὶ ἡ δύναμίς της εἶχεν αὐξηθῆ διὰ τριῶν ὑπομοιράρχων ἐναλλασσομένων εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ ἀξιωματικοῦ ὑπηρεσίας (24ώρου).

Ὁ κατὰ ταῦτα ἑκάστοτε ἀξιωματικὸς ὑπηρεσίας συνέτασσε «ἀναφορὰν συμβάντων» διὰ τὸ διαρρεῦσαν 24ωρον, ἣν ὑπέβαλεν, ἱεραρχικῶς, πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν, ἑκάστην πρωΐαν. Παρὰ τῇ Μοιραρχίᾳ ἐτηρεῖτο ἓν βιβλίον «ἀδικημάτων καὶ συμβάντων».

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποικιλλωνύμων ἀδικημάτων, τὴν Πρωτεύουσαν ἐμάστιζεν, ἐνδημικῶς, τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς, πρᾶγμα ποὺ ἠνάγκασε κυρίως τὴν Κυβέρνησιν τοῦ 1837 νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν χωροφυλακήν, τομεὺς τὶς τὸν ὁποῖον ὄντως διέπρεψεν ἡ χωροφυλακὴ καὶ κατ᾽ ἐπανάληψιν ἀπήλλαξε τὰς Ἀθήνας ἐκ διεθνοῦς φήμης διαρρηκτῶν καὶ ἄλλων παρεμφερῶν κακοποιῶν.

Εἴδομεν τὰ εὐμενῆ σχόλια διὰ τὴν ἀποδοτικότητα τοῦ Μοιράρχου Τζήνου, ἀλλ᾽ ἡἀπαρίθμησις τῶν ἐπιτυχιῶν θ᾽ ἀπήτει εἰδικοὺς τόμους, μεταξὺ ὅμως τῶν πολλῶν περιπτώσεων ἀναφέρομεν τὴν ἀκόλουθον, ἀφορῶσαν τὸν Αὐστριακὸν Πρόξενον Πρόκεςκες.

Τὴν νύκταν τῆς 26) 4) 1844 ἔλαβον χώραν κλοπαὶ «δι᾽ ἐξωτερικῆς ῥήξεως» εἰς τὴν οἰκίαν Γ. Ἀργυροπούλου, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Αὐστριακοῦ Προξένου Προκέσχ καὶ εἰς ἕνα Γερμανικὸν Χρυσοχοεῖον. Ἐκ τοῦ Β.Δ. δὲ τῆς 26) 6) 1844 πληροφορούμεθα ὅτι ἐδόθη 300 δραχμῶν ἀμοιβὴ εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς χωροφυλακῆς, οἵτινες ἀπησχολήθησαν «ἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν κλαπέντων ἐκ τῆς οἰκίας Ἀργυροπούλου, Πρόκεσχ καὶ λοιπῶν».

Αἱ τοιαῦται περιπτώσεις καὶ ἐπιτυχίαι τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Πρωτευούσῃ ἠφθόνουν, ὥστε νὰ ἐρωτᾶται εὐλόγως τίς, εἰς τί ἐχρησίμευεν ὁ διατηρούμενος θεσμὸς τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας.

Ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν ἡ ὕπαιθρος ἐμαστίζετο ὑπὸ μεγάλου ἀριθμοῦ πυρκαϊῶν. Οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχον κηρύξει τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ δάσους καὶ κατὰ πάσης φυτείας. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ, κατεβάλλετο συνεχὴς προσπάθεια ὀργανώσεως τῆς δασονομικῆς ὑπηρεσίας, εἰς τὰ ὄργανα τῆς ὁποίας διὰ τοῦ Β.Δ. 18) 30 Σεπτεμβρίου 1836 ἐπετράπη ἡ ὁπλοφορία. Αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ καὶ οἱ ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτικῶν περιπόλων εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ καλοῦν εἰς κοινὴν περιπολίαν ἢ καὶ ἄλλην σύμπραξιν τὰ ὄργανα τοῦ δασονομείου.

Διὰ Β.Δ. 31 Δεκεμβρίου 1836 (12 Ἰανουαρίου 1837) εἶχε καταβληθῆ προσπάθεια ἀναδιοργανώσεως τῆς ἀγροφυλακῆς καὶ ἐπανελήφθη ὡς ἀναγκαία ἡ ἑκάστοτε προσφυγὴ εἰς τὴν χωροφυλακήν, ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο εἰς οὐδὲν συνετέλεσε διὰ τοῦ Β.Δ. 1) 13 Ἰουλίου 1838 κατέστησαν οἱ Δῆμοι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἐκ τῶν πυρκαϊῶν ἢ δι᾽ ἄλλων μέσων καταστροφὴν ἰδιωτικῶν δενδροφυτειῶν, σπαρτῶν κ.λ.π. Οἱ Δῆμοι ἠδύναντο πρὸς τοῦτο νὰ εἰσπράττωσι τὰ ἀπαιτούμενα ποσὰ ἐκ τῶν Δημοτῶν δι᾽ ἀμέσου φορολογίας, διὰ τὴν εἴσπραξιν ὅμως τούτων, μέσῳ τῆς δι-

οικητικῆς ἀρχῆς, προσεκαλεῖτο συνεχῶς ἡ χωροφυλακή, ὡς εἶχεν προβλέψει τὸ σχετικὸν Βασιλικὸν Διάταγμα.

Καὶ τὸ μέτρον τοῦτο τοῦ Χαμουραμπί, ἠστόχησεν ἐν Ἑλλάδι, ἡ δὲ χωροφυλακὴ ἔχουσα εἰδικὰς εὐθύνας ἐκ τοῦ κανονισμοῦ της, συνεχεῖς καὶ δραστηρίους προσπαθείας κατέβαλεν διὰ τὸν περιορισμὸν τοῦ ἐγκλήματος καὶ διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἑκάστοτε δραστῶν.

Τέλος καὶ ἡ κατὰ τὰ λοιπὰ ἐγκληματικότης, ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πάντοτε, ἐπίεζε τὸ στῆθος καὶ ἀνέκοπτε τὴν ἀναπνοὴν τῆς Χώρας. Οὐδέποτε ὅμως ἦτο δυνατὸν νὰ φαντασθῇ τις ὅτι ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι θὰ κατεστρέφετο πᾶσα ἔννοια τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Οἱ ἀσκοὶ τοῦ φαυλοκρατικοῦ Αἰόλου ἐξαπέλυσαν πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις τὸν ὄλεθρον. Ἰδοὺ μία κατὰ προσέγγισιν κλίμαξ τῶν σημαντικωτέρων ἐγκλημάτων, ὧν ἐπελήφθη ἡ χωροφυλακὴ κατὰ τὸ 1844:

Φόνοι 143, διακεκριμέναι κλοπαὶ 187, ἐπικίνδυνα τραύματα 77, ζωοκλοπαί μεγάλων ζώων 46, ἀπαγωγαὶ 15 καὶ ἱεροσυλίαι 11. (Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους).

Ἄρα, ἐλέῳ ἐξεγέρσεων πρὸς μεταπολίτευσιν, ἐν ὀνόματι τῶν δῆθεν προσωπικῶν ἐλευθεριῶν, δυνάμει τῆς καθιερωθείσης Ὑπουργικῆς εὐθύνης καὶ δικαιοδοσίας, ἐξ αἰτίας ὅλων τῶν δημιουργηθεισῶν περὶ Συντάγματος ψευδαισθήσεων παρὰ τῷ ἀμορφώτῳ καὶ πλήρει προκαταλήψεων Ἑλληνικῷ λαῷ καὶ χάριν τῶν πρὸς ἀνάδειξιν Βουλῆς ἐκλογῶν εἶχεν ἀπολεσθῆ εἰς πολὺ βραχὺ διάστημα πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἐπιτευχθῆ διὰ μακροχρονίων καὶ πολυαιμάκτων θυσιῶν διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφαλείαν τοῦ λαοῦ, περὶ ἧς τόσον εὔφημοι ἐκφράσεις εἶχον ἀκουσθῆ κατὰ τὸ θέρος 1843. Ἡ Λερναία Ὕδρα τῆς ἀναρχίας ἀναβιώσασα, ἐτροφοδοτεῖτο ἐκ τοῦ τόσον ἐμφανισθέντος κομματικοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἰς ἀθεμίτους μεθόδους καὶ ὁ λαὸς ναρκωθεὶς ὑπὸ τῶν κομματαρχῶν, ἐρρίπτετο βορὰ τῶν ἀνάρχων στοιχείων.

Πάντα ταῦτα τὰ δεινά, ἤρξαντο πλεονάζοντα ἀπὸ τῆς ἀνόδου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κωλέττη, μετὰ τὸν Σεπτέμβριον 1844.

Ὁ Κωλέτης εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐνεκαινίασεν ὅλως ἰδιαιτέραν πολιτικήν, δύναταί τις νὰ εἴπῃ μεγαλόπνον τοιαύτην. Διελογίσθη ὅτι ἀντὶ νὰ καταδιώκῃ ἕνα ἕκαστον κακοποιὸν ν' ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν ἁπάντων τῶν οἱωνδήποτε κακούργων καὶ νὰ τοὺς κάμῃ στρατιώτας τῶν ἐκ τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» ἐμπνεομένων σχεδίων του. Ἡ πολιτικὴ ὅμως τῆς μεγάλης ἰδέας εὑρίσκετο ἀκριβῶς ἄντικρυς τῆς Βρεττανικῆς πολιτικῆς.

Ἡ Ἀγγλικὴ πολιτικὴ καὶ λόγῳ τῆς ἀποτυχίας τοῦ ἐκλεκτοῦ της Μαυροκορδάτου, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω μεγαλοϊδεατικῆς πολιτικῆς τοῦ Κωλέττη, ἐξεδηλώθη σφοδρῶς ἐναντία διὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτοῦ, ἐνῷ ἡ Γαλλικὴ Πρεσβεία ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἔχουσα πάντοτε συμφέρον ὅπως τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος ἀναταράσσεται καὶ πληροφορηθεῖσα ἤδη τὰς ἐπεκτατικὰς προθέσεις τοῦ Κωλέττη, ὑποκινουμένη πιθανῶς καὶ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς, ἔσπευσε νὰ περιποιηθῇ διαφόρους ληστοσυμμορίας ἵνα τὰς ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα οὕτω διὰ τῆς δημιουργίας ἐσωτερικῶν ἀναταραχῶν ἀναγκάσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ παραιτηθῶσι τῶν βλέψεών των.

Ἐν τῷ Ἀγγλικῷ Κοινοβουλίῳ ἠκούοντο δριμύταται ἐπικρίσεις καὶ καυστικὰ

σχόλια κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, αἱ δὲ ἐν Ἑλλάδι ἀντιπολιτευόμεναι ἐφημερίδαι ἡμιλλῶντο εἰς δριμύτητα ἐπιθέσεων.

Ὁ Κωλέττης ἵνα προλάβῃ τοὺς Τούρκους, ἐν συνεχείᾳ τῶν προμνησθέντων Διαταγμάτων τῆς 30) 10) 1844 καὶ 16) 12) 1844, διὰ μὲν τοῦ Διατάγματος τῆς 21) 11) 1844 ἠμνήστευσε τοὺς ἀρχιληστὰς Χρῆστον Βούλγαρην, πρώην ὑπολοχαγόν, Νικ. Κολαηδόνην, Ἰωάν.Καραχάλιον, Ἰωάν. Τσιλμαντᾶν καὶ Ἀθανάσιον Κολοκύθαν, διὰ δὲ τοῦ ἀπὸ 15) 5) 1845 τοὺς ληστὰς Κων. Ραδδάκην, Βασίλειον Κουλουφέζαν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ ἀρχιληστοῦ Κιάφα, ἐπὶ τῇ ἁπλῇ δηλώσει των ὅτι θέλουν διάγει εἰρηνικῶς εἰς τὸ μέλλον.

Ἐκτὸς τούτων, ἐπειδὴ συνεπείᾳ διαφόρων ἐγκλημάτων κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον ἀλλὰ καὶ μετέπειτα ἱκανὸς ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἐφυγοδίκει καὶ ἑπομένως εὑρίσκετο πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ληστρικοῦ βίου, ἔσπευσεν ὁ Κωλέττης καὶ ἠμνήστευσεν πάντα τὰ μέχρι τῆς 9) 1) 1845 ἐγκλήματα, δι' ἐκδοθέντος ὑπὸ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην Διατάγματος.

Παρ' ὅλα ταῦτα, δὲν ἠδυνήθη ὁ Κωλέττης νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν καὶ τάξιν καὶ τὴν ἀπορρόφησιν πάντων ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἰδέας, διότι παρενεβάλετο ἡ κομματικὴ ὀξύτης καὶ ἐμπάθεια, καὶ οὕτω οἱ βαυκαλισμοὶ τοῦ Κωλέττη μόνον ὡς μία φαντασίωσις δύναται ν' ἀναφερθῇ. Αἱ ἐφημερίδες, ἰδίᾳ αἱ ἀντιπολιτευόμεναι, γέμουν ἀνησυχαστικῶν περὶ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν εἰδήσεων, σημαντικὸν μέρος τῶν ὁποίων ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν πραγματικότητα.

Σταχυολογοῦντες, ἐπὶ τροχάδην, τὰς κυριωτέρας καὶ πλέον χαρακτηριστικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀναρχίας, μεταφέρομεν τ' ἀκόλουθα: Τὴν νύκτα τῆς 23 - 24) 10) 1844, 25 λησταὶ φέροντες στρατιωτικὰς στολάς, ἐβασάνισαν καὶ ἐλήστευσαν τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Τσάσι - Ναπακτίας, φονεύσαντες δὲ ἕναν ἱερομόναχον, ἀπήγαγον πέντε γυναῖκας.

Εἰς ἀνταπόκρισιν τῆς ἐφημερίδος «,Αθηνᾶ» ἐκ Βονίτσης (6) ἐγράφετο: «Ἡ Ληστεία, ὡς χείμαρρος ἐπλημμύρισεν ἅπασαν τὴν ἐπαρχίαν μας». Ἐν συνεχείᾳ ἀνεφέροντο ἡ πυρπόλησις τοῦ χωρίου Κεχροπούλα, ἀπαγόρευσις θερισμοῦ, αἰχμαλωσία καὶ ἐξαγορὰ προσώπων, συμπλοκαί, φόνοι κ.λ.π. καὶ κατέληγεν, «τέλος πάντων, δὲν τολμοῦμεν οὔτε νὰ ἐξέλθωμεν εἰς περίπατον ἐντὸς τῆς πόλεως».

Ἄλλη ἀνταπόκρισις ἐκ Λαμίας, δημοσιευομένη εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδαν, (7) ἐμφανίζει τὴν περιοχὴν ληστοκρατουμένην καὶ ἐπαινεῖ τὴν δραστηριότητα τοῦ Ὑπομοιράρχου Βακάλογλου.

Ἑτέρα ἐκ Μεσσηνίας ἀνταπόκρισις τῆς ἐφημερίδος (8), περιγράφει τὴν ἐκεῖσε κατάστασιν ὡς ἀπελπιστικὴν ἐκ τῶν συνεχῶν κακοποιήσεων καὶ βανδαλισμῶν τῶν ἐροφυλάκων ἐπιλέγουσα «... ἡ ἀσφάλεια ἐξέλιπεν καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἕκαστος διανοεῖται, πῶς ν' ἀσφαλισθῇ, ἰδοὺ κατάστασις».

Εἰς τὸ αὐτὸ φύλλον ἐδημοσιεύετο ἡ ἀπὸ 20) 6) 1845 ἀνταπόκρισις ἐκ Καρπενησίου, διεκτραγωδοῦσα τὴν κατάστασιν, καθ' ἣν ἠπειλεῖτο ἀποκλεισμὸς τῶν κατοίκων ἐκ πάσης κυκλοφορίας. Τέλος, ἡ εἰδησεογραφία τοῦ φύλλου τούτου περιελάμβανε τὰ

(6) Φύλλον ἐμημερ. 1226 τῆς 17)6)1845.
(7) Φύλλον ἐφημερ. 1227 τῆς 20)6)1845.
(8) Φύλλον ἐφημερ. 1229 τῆς 27)6)1845.

τῆς ἀποπείρας δολοφονίας κατὰ τοῦ Μακρυγιάννη τὴν 25) 6) 1845, ὡς καὶ ἑτέραν δολοφονικὴν ἀπόπειραν ἐν Χαλκίδι παρὰ στρατιώτου κατὰ τοῦ εἴς τι καφενεῖον καθημένου δικηγόρου Περδικάρη.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1231 φύλλον τῆς 4) 7) 1847 ἀνηγγέλετο ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπομοιράρχου Φιλαρέτου σύλληψις τοῦ δολοφονήσαντος εἰς Εὔβοιαν τὸν Ἀντώνιον Πετσάλην, Παπαδιώτη, σχόλιον δὲ τῆς ἐφημερίδος, ἀναφερόμενον εἰς τὴν Δημοτικὴν Ἀστυνομίαν, μεταξὺ τῶν ἄλλων διελάμβανεν: «Αἱ αὐθαιρεσίαι τῆς Ἀστυνομίας ἔφθασαν πλέον εἰς τὸ μὴ περαιτέρω».

Οἱ λησταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (1844 - 1850) διεκρίνοντο διὰ πρωτοφανεῖς ἀγριότητας καὶ μεθόδους βασανισμοῦ, ἐπὶ σκοπῷ ἀποσπάσεως χρημάτων καὶ λοιπῶν θησαυρῶν. Ἡ μέθοδος τῶν διὰ ζέοντος ἐλαίου ἐγκαυμάτων ὑπῆρξεν ἡ πλέον πρόχειρος καὶ προσφιλής, ἀλλὰ πέραν ταύτης δὲν ἐδίστασαν νὰ φθάσουν καὶ μέχρι ἐκδορᾶς, ἀλλὰ καὶ σουβλίσματος. Τίποτε δὲν τοὺς συνεκίνει, οὐδὲν τοὺς ἀπέτρεπεν, ὑπῆρξαν ἔναντι ὅλων καὶ ἐν παντὶ ἀδίστακτοι καὶ ἀπάνθρωποι. Συλλαβόντες παρὰ τὰ Κιούρκα τὸν χωροφύλακα Πάντον, τὸν ἐσούβλισαν. Ὁσημέραι ἡ κατάστασις ἐπεδεινοῦτο καὶ καθίστατο ἀπελπιστική.

Καίτοι, τὰ ἐν τῇ Βουλῇ λεγόμενα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὀλίγην ἀλήθειαν περιεῖχον πολλάκις, ἐν τούτοις ἐφ' ὅσον ἤδη εἰσήλθομεν εἰς τὸν κοινοβουλευτισμόν, αἱ ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεις θ' ἀποτελοῦν ἐφεξῆς πηγὴν ἀντλήσεως στοιχείων.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 26) 1) 1846, ὁ Βουλευτὴς Λακωνίας Γ. Φεγγαρᾶς διεκτραγωδῶν τὴν κατάστασιν τῆς ἐπαρχίας του, μεταξὺ ἄλλων ἔλεγεν:

> «Ἐντὸς ὀκτὼ μηνῶν ἐγένοντο δύο μεγάλαι λῃστεῖαι εἰς τὴν Λακεδαίμονα. Περὶ τὰ 70 πρόσωπα, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι ἦσαν ἔμποροι, ἐλῃστεύθησαν τὴν πρώτην φορὰν καὶ 20 τὴν δευτέραν. Ὁσάκις ἀναχωρῶ ἐκ Σπάρτης ἀναγκάζομαι, διὰ λόγους ἀσφαλείας, νὰ παραλαμβάνω μέγαν ἀριθμὸν ὁπλοφόρων. Ἡ λῃστεία κύριοι ἐσημείωσε μεγάλην ἔντασιν, χάρις εἰς τὴν ἄδικον καὶ μεροληπτικὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι παρέχουν ἄνευ λόγου ἀμνηστείας καὶ χάριτας κατὰ τὰς ἐκλογὰς εἰς λῃστὰς καὶ καταδίκους.
>
> Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λακεδαίμονος ἔγιναν κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον δύο φόνοι»...

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 27) 10) 1845 ἐγένετο εὐρεῖα συζήτησις ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἀνεκοινώθησαν τραγικαὶ περιπτώσεις λῃστρικῆς δράσεως παρὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων, ἐνῷ οἱ συμπολιτευόμενοι ἐχαρακτήριζον ὡς ἀστηρίκτους τὰς μεταδιδομένας εἰδήσεις.

Ἐπεκρίθη ἡ Κυβέρνησις διὰ τρυφερότητα πρὸς λῃστάς, οἵτινες ἤδη ἔδρων καὶ εἰς τὰ πλέον ἀπίθανα σημεῖα τῆς χώρας, ὡς εἰς Κορινθίαν καὶ Ἀργολίδα, κατεκρίθησαν οἱ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ Δήμους διοριζόμενοι ὁδηγοὶ ὡς ὑποθάλποντες ἢ συνεργαζόμενοι μετὰ τῶν λῃστῶν, ἀπεδόθη ἡ λῃστεία εἰς διάφορα αἴτια μεταξὺ τῶν ὁποίων κατωνομάσθησαν αἱ κακαὶ ἕξεις, ἡ ἀδικία τῆς ἐξουσίας καὶ ἡ ἀστάθεια τῆς δικαιοσύνης, ἀνεφέρθησαν λῃστεῖαι ταχυδρομείων τῆς Πρωτευούσης καὶ προσώπων πέριξ αὐτῆς, καῦσις ἀνθρώπων σουβλισμένων, φόνοι καὶ λῃστεῖαι ἐν Λεβαδείᾳ, φόνοι καὶ λῃστεῖαι ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἀνεκδιήγητοι φόνοι ἐν Φθιώτιδι. Ἡ Ἀκαρνανία ἐνεφανίσθη καταστρεφομένη καὶ ὀλοφυρομένη καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς λῃστείας, τὸ Τα-

μεῖος τῆς Χαλκίδος ἐληστεύθη καὶ αἱ ἀμνηστεῖαι καὶ αἱ χάριτες ὠθοῦν πρὸς τὴν ληστείαν καὶ τοὺς μὴ ἐπιρρεπεῖς ἀκόμη.

Εἰς ἀπάντησιν τούτων, Κυβερνητικὸς Βουλευτής, ἀναπτύσσων τὰ αἴτια τῆς ληστείας ὑπεστήριξεν ὡς τρίτην αἰτίαν τὴν πολιτικήν, εἰπών:

> «... διότι κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ ὑπὸ διαφόρους Κυβερνήσεις οἱ δυσαρεστημένοι ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν θέλοντες νὰ ἐπιβάλωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τὰ πράγματα μεταχειρίσθησαν τὸ μέσον τῆς ληστείας ἥτις ἐνίοτε ἐλάμβανε χαρακτῆρα ἀνταρσίας, διὰ νὰ παρεμβάλωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν προσκόμματα καὶ νὰ ἐκφοβίζωσιν αὐτήν. Καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν ὑπάρχουσι δυσαρεστημένοι, οἵτινες διὰ τοῦ μέσου τούτου φροντίζωσι νὰ ἐπιβληθῶσι εἰς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ τοῦτο πράγματα ληστευθέντα ἀπὸ ληστρικὰς συμμορίας, εὑρέθησαν εἰς τὰς οἰκίας ἀνθρώπων διακεκριμένων μεταξὺ τῶν σήμερον δυσαρεστημένων οἵτινες οὐδόλως ἔπαθον ἀπό τινα καὶ οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἶχον δυσαρεσκείας δικαιολογημένης, διὰ τοῦτο ἄλλοι, ἀποτυχόντες ἀπὸ ἐπαναστατικοὺς σκοποὺς προσέφυγον εἰς τὸ ληστρικὸν μέρος, καὶ ἐπὶ τέλους καθίστανται πρόσφυγες εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος, ὡς ὁ Κοντογιάννης».

Βαρύταται κατὰ ταῦτα ἐξετοξεύθησαν κατηγορίαι κατὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ τεχνηέντως ἐλέχθησαν ὀλίγα περὶ τῶν ἐκ Τουρκίας διεισδύσεων καὶ ταῦτα ἀπόντος τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Ι. Κωλέττη καὶ μάλιστα οἱ Κυβερνητικοὶ Βουλευταὶ δὲν ἐδέχθησαν ἐπανάληψιν τῆς συζητήσεως κατὰ συνεδρίασιν, καθ' ἣν θὰ ἦτο παρὼν οὗτος, ἴσως ἐσκεμμένως ἵνα ἀποφευχθῇ ἡ ὑπεύθυνος καταγγελία τῆς Τουρκίας.

Ὁ πλησιέστερος πρὸς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἱστορικὸς Γ. Κρέμος, ἀναλύων τὴν κατάστασιν, μεταξὺ τῶν ἄλλων γράφει:

> «... Οὐδέποτε ἐνεφανίσθησαν τόσοι λησταὶ ἢ ἅρπαγες, ὅσοι ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου Κωλέττη. Ἐν Ἀκαρνανίᾳ, Αἰτωλίᾳ, ἐν τοῖς περὶ τὸν Παρνασσὸν καὶ Ἑλικῶνα καὶ ἐν Πελοποννήσῳ πολυάριθμοι συμμορίαι ληστῶν ἦγον καὶ ἔφερον τὴν χώραν. Πλεῖστοι ὅσοι οὐδὲν κακουργήσαντες ἠρνοῦντο τοῖς λησταῖς πρὸς σύναγμα. Ἀθανάσιος Ψιάκος, φερ' εἰπεῖν, Παναγιώτης Καραβέλας, Ἀναστάσιος Τζίνιας, οἱ ἀδελφοὶ Ν. καὶ Δ. Ἀργυρόπουλοι ἢ Λιάσκοι ἐκ τοῦ Κάτω Ταρσοῦ τοῦ Δήμου Φενεοῦ καὶ Καραδήμας ἐκ Βίλιας τοῦ τοῦ Φενεοῦ....» (9) καὶ κατωτέρω στηλιτεύων τὴν διαφθορὰν τῆς διοικήσεως γράφει ἐν σελ. 1099.
>
> «πρὸ τοῦ Συντάγματος ὁ λαὸς κατεθλίβετο ὑπὸ τῶν ὁπλιταρχῶν ἐχόντων ἐξουσίαν στρατιωτικήν τε καὶ πολιτικὴν ἐρειδομένην ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῶν ὅπλων, ἀπὸ δὲ τοῦ συντάγματος οἱ Βουλευταὶ ἥρπασαν τὴν δύναμιν ταύτην τῶν ὁπλιταρχῶν γενόμενοι ἰσχυροὶ διὰ τῶν δωρημάτων καὶ τῆς ἀρωγῆς τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Τούτου δ' ἕνεκα ἡ πᾶσα διοίκησις περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν καταπιεζόντων διὰ μὲν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας τὸν λαόν, διὰ δὲ τῆς ψήφου τούτου ἐκείνην. Ἐντεῦθεν ἡ παρανομία καὶ ἡ διαφθορὰ ἐκ

---

(9) Αὐτόθι σελ. 1096.

τῶν ἄνω κατήρχετο πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀντιστρόφως, ἤγουν ἐγίνετο ἀλληλοφθορία...»

Τὰ ἐκ τῆς ληστρικῆς δράσεως δεινὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τόσον κατὰ τὴν περίοδον τῆς πρώτης κοινοβουλευτικῆς κυβερνήσεως, ὅσον καὶ ἰδίως ἐπέκεινα μέχρι τοῦ 1856, ὑπῆρξαν ἀφορήτως τραγικά·

Δὲν ὑπῆρξεν ἐπαρχία τοῦ κράτους, ἥτις νὰ μὴ προσέφερε βαρύτατα λύτρα εἰς αἷμα, χρῆμα καὶ τιμὴν εἰς τὸν Μολὼχ τῆς μάστιγος ταύτης.

Κάθε Δῆμος, ἐκτὸς τοῦ Δημοτικοῦ του Συμβουλίου, εἶχε καὶ τὴν ληστοσυμμορίαν του, ἐκτὸς τῶν τοπικῶν συμμοριῶν ἐδέχετο καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν κατὰ νομοὺς δρωσῶν συμμοριῶν πρὸς δὲ καὶ τῶν τοιούτων εὐρυτέρας «δικαιοδοσίας».

Ἡ μία συμμορία ἡμιλλᾶτο τὰς ἄλλας εἰς ἐφευρετικότητα δράσεως καὶ βασανισμῶν, Ἡ ἰδέα τῆς ἀσφαλείας ἀπετέλει οὐτοπίαν. Τὰ ὅρια τῆς ληστρικῆς δράσεως ἤρχιζαν ὀλίγα μέτρα ἔξωθι τῶν ἀνακτόρων. Ἡ κατάστασις τῆς δημοσίας ἀσφαλείας διῆλθεν ἐκ πολὺ χειροτέρων σταθμῶν ἐκείνων τῶν ὑπὸ τοῦ Θουκιδίδου καὶ τοῦ Πλουτάρχου περιγραφομένων καὶ πρὸ τῶν ὁποίων εὑρέθη ὁ Θησεύς.

Ἐκ τῆς ληστοκρατουμένης Ἑλλάδος ἐλήφθησαν τὰ στοιχεῖα τοῦ τόσον κυριαρχήσαντος ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα μυθιστορήματος τοῦ Γάλλου Ἐδμόνδου Ἀμποῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Βασιλεὺς τῶν ὀρέων», ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1851.

Ὄντως ἡ περιγραφὴ τῶν ληστοσυμμοριῶν καὶ ἡ ἀφήγησις τῆς δράσεώς των, μετὰ τῶν οὐχὶ σπανίων ἐρωτικῶν περιπετειῶν καὶ ἄλλων ρωμαντικῶν ἐκδηλώσεων τῶν ληστάρχων ἐὰν ἤθελον ἐμφανισθῇ σήμερον βάσει τῶν στοιχείων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μόνον ὡς μυθιστορηματικὰ ἐπεισόδια ἤθελον ἀντιμετωπισθῆ ὑπὸ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

Ἀλλαχοῦ ἐτονίσαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ χωροφυλακὴ ἐστάθη μὲν ὁ κυριώτερος κυματοθραύστης τῆς λαίλαπος ταύτης καὶ πρωτηγωνίστησε κυριολεκτικῶς εἰς τὴν ἀπολύμανσιν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ἐκ τοῦ βδελυροῦ τούτου τῆς ληστείας μιάσματος, οὐχ' ἧττον ὅμως, κατὰ πολὺ μικρὰς περιόδους ἔδρασεν ὑπευθύνως, αἱ δὲ εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις της, ἐρειδόμεναι ἐπὶ τῆς πείρας καὶ τῆς πραγματικότητος, σπανίως υἱοθετήθησαν.

Τὸν λόγον ἔναντι τῆς ληστείας εἶχεν ἡ πολιτικὴ ἡγεσία καὶ οἱ παρ' αὐτῆς συσταινόμενοι ἑκάστοτε, μᾶλλον πρὸς περιποίησιν καὶ κορεσμὸν τοῦ εὐήθους καὶ ἀδηφάγου κομματικοῦ τέρατος, παρὰ πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας σχηματισμοί.

Ἡ χωροφυλακὴ ἐπὶ ματαίῳ εἰσηγεῖτο διαρκῶς τὰς ὀρθὰς λύσεις καὶ τὸ ἀπρόσφορον τῶν λαμβανομένων μέτρων. Παρὰ ταῦτα διεξήγαγεν ἀμειώτως καὶ μὲ ρυθμὸν συνεχῶν θυσιῶν ἄχαρι καὶ ἄπελπιν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, καθ' ἣν στιγμὴν τὰ θεμέλια ταύτης ἐναρκοθετοῦντο ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς. Οἱ συλλαμβανόμενοι καὶ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης προσαγόμενοι κακοποιοὶ καὶ λησταί, πλειστάκις ἐπέστρεφον εἰς τὰς οἰκίας των ἐνωρίτερον τῶν συνοδῶν. Θὰ ἀπαιτηθοῦν σκληραὶ δοκιμασίαι διὰ τὴν χώραν καὶ τὸν λαόν, διὰ νὰ γίνουν ἀποδεκταὶ αἱ εἰσηγήσεις τῆς Χωροφυλακῆς καὶ νὰ πληγῇ καιρίως ἡ ληστεία καὶ ἡ ἐν γένει ἀναρχία, μετὰ παρέλκυσιν χρόνου πέραν τῆς δεκαετίας.

Ὁ Γρίβας μετακληθεὶς ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἔνθα εἶχε φυγαδευθῆ ὑπὸ τῶν Γάλλων, περιεφέρετο ἐν Ἀθήναις συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν τέως ληστάρχων Καλαμάτα

καὶ Κροκοδήλου, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεχείρησεν ἀπόπειραν δολοφονικὴν ἐν μέσαις Ἀθήναις κατὰ τῶν ἀδελφῶν Στράτου (10).

Αἱ Ἀθῆναι εἶχον κατακλυσθῆ ἐξ ἀποφυλακισθέντων ἢ ἀμνηστευθέντων κακοποιῶν καὶ ἄλλων ἀποκλήρων τῆς τύχης, Ἀστυνόμος δὲ διωρίσθη ὁ Γιαννακὸς Κυριακοῦ ἅμα τῇ ἀποφυλακίσει του.

Ἡ ἀσφάλεια τῆς Πρωτευούσης περιῆλθεν εἰς χειροτέραν μοῖραν ἐκείνης τῆς ὑπαίθρου. Αἱ διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου παρεβιάζοντο ἀνενοχλήτως ἢ ἀνεξερευνήτως εἰς ὅλον τὸ πλάτος. Φόνοι, δολοφονίαι, λῃστεῖαι, κλοπαί, ἀπάται, κιβδηλεῖαι καὶ παραχαράξεις, ἐμάστιζον τὴν Πρωτεύουσαν, «δὲν κόταγε ἄνθρωπος νὰ περπατήσῃ τὴν νύχτα εἰς τοὺς δρόμους», γράφει ὁ Μακρυγιάννης καὶ παρέχει διὰ συγκεκριμένων σχεδὸν στοιχείων τὴν εἰκόνα τῆς ἀνασφαλείας.

Κατ' Αὔγουστον 1844, μεγάλη λῃστοσυμμορία ἐλῄστευσε τὸν ταμίαν τῆς ἑταιρείας «Λόϋδ», ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λουτρακίου - Καλαμακίου καὶ τὸν Δεκέμβριον 1845 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἐλῃστεύθησαν ὁ τραπεζίτης Σφυράτσας καὶ ὁ βουλευτὴς Κριζάνος.

Μία μητέρα μετὰ δύο θυγατέρων ἀφίκετο ἐκ Σμύρνης εἰς Ἀθήνας μετ' ἀρκετῆς χρηματικῆς περιουσίας, ἐπὶ σκοπῷ ἀγορᾶς ἀκινήτου καὶ μονίμου ἐγκαταστάσεως, ἀλλ' ἐλῃστεύθησαν καὶ ἐστερήθησαν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου καὶ «πγιάσαν κάτι ξένους σημαντικοὺς καὶ τοὺς γύμνωσαν».

Ὁ Μακρυγιάννης πληροφορεῖται κάτι περὶ τῶν ἐνόχων καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Βασιλέα τῷ ἐκθέτει τὴν κατάστασιν (11).

Τὴν 25)6)1845 ὁ ἐνωμοτάρχης Π. Μιχαλόπουλος ἐπέτυχεν τὴν ἀνακάλυψιν ἐν Ἀθήναις σπείρας παραχαρακτῶν καὶ τὴν κατάσχεσιν τῶν ἑτοίμων ἐργαλείων.

Ἡ σύνθεσις τῆς σπείρας, ἐκ τοῦ Ἰταλοῦ Βιτάλη, τοῦ Γάλλου Μίτιερ Βιτὲρ καὶ τοῦ Ἄγγλου Ἰωσ. Πιτ., ἀποδεικνύει ὅτι αἱ Ἀθῆναι εἶχον προκριθῆ ὡς καταφύγιον καὶ διεθνῶν ἀκόμη κακοποιῶν.

Ὁ Ἀστυνόμος Κυριακὸς συνελήφθη μετὰ διαφόρων ἀστυνομικῶν κλητήρων ὡς ἔνοχος πολλῶν κλοπῶν καὶ προεφυλακίσθη, ἀλλ' ὄχι ἐπὶ μακρόν.

Ἡ χωροφυλακὴ τῆς Πρωτευούσης εἶχε μειωθῆ καὶ εἴδομεν ἀνωτέρω τί ἔγραφεν ἡ «Ἀθηνᾶ», παρὰ ταῦτα, περίπολος τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως συνέλαβε τὴν νύκτα τῆς 20)2)1846 πέντε ἄτομα ὡς ὕποπτα, ἅτινα ἀπεδείχθη ὅτι πρὸ ὀλίγης ὥρας εἶχον φονεύσει καὶ λῃστεύσει εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν τὸν Ἀλέξ. Καπούδαν.

Ὁ Κωλέττης, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 18 Μαΐου 1845, εἰσήγαγεν πρὸς ψήφισιν τὸ ἀπὸ 16)5)1845 νομοσχέδιον «περὶ καταδιώξεως λῃστῶν», ἐν τῷ ὁποίῳ καθωρίζοντο αἱ ἁρμοδιότητες καὶ εὐθῦναι τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν ἐν τῇ καταδιώξει τῆς λῃστείας, ἔτι δὲ παρεχωρεῖτο εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα τῆς μετακινήσεως τῶν ὑπόπτων ὑποθάλψεως λῃστῶν βλαχοποιμένων. Σχολιάζουσα τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἡ ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» εἰς τὸ φύλλον 1227 τῆς 20)6)1845, ἀφοῦ ἐπέρριπτε τὴν εὐθύνην τῆς λῃστείας εἰς τὸν Κωλέττην, ἠρώτα διατί δὲν ἀνετίθετο ἡ καταδίωξις τῆς λῃστείας εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἐνισχυομένην καὶ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ,

---

(10) Ἐφημ. «Ἀθηνᾶ» φύλλον 1216 τῆς 12)5)45.

(11) Αὐτόθι σελ. 499.

ἐπικαλουμένη προσφάτους ἐπιτυχίας τοῦ Βακάλογλου κατὰ τῶν ληστῶν ἔξωθι τῆς Λαμίας.

Ἡ ἰδία ἐφημερὶς εἰς τὸ φύλλον τῆς 24) 8) 1845 ἀναφερομένη καὶ αὖθις εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνασφάλειαν καὶ ἐπιτιθεμένη κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἔγραφε:

«... ἡ ληστεία προστατεύεται καὶ προστατευομένη ἐξαπλοῦται παντοῦ, ἡ ὑπηρεσία παρέλυσε... αἱ δολοφονίαι τολμῶνται εἰς διάφορα μέρη, οἱ ξυλοκοπισμοὶ ἐνεργοῦνται ἀδιακόπως, τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους ληστεύονται καὶ διαρπάζονται, τὰ ταχυδρομεῖα συλλαμβάνονται καὶ αἱ ἐπιστολαὶ ἀνοίγονται, ἡ συγκοινωνία διεκόπη, αἱ καταχρήσεις ἔφθασαν εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον, οἱ κακοῦργοι βουλεύονται περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων...»

Ἄτονον δύναταί τις νὰ ἀποκαλέσῃ τὴν εἰκόνα ταύτην πρὸ τῆς πραγματικότητος.

Αἱ ληστοσυμμορίαι καὶ πολυάριθμοι σὺν τῷ χρόνῳ κατέστησαν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῶν τῶν πόλεων ἀπειλητικαί, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἰσήρχοντο κατὰ ποικίλους τρόπους.

Οἱ λησταὶ χρησιμοποιοῦντες στολὰς ὁροφυλάκων, ἀλλὰ καὶ χωροφυλάκων, εἰσήρχοντο ἀνενοχλήτως ἐντὸς κατῳκημένων τόπων καὶ προέβαινον εἰς πράξεις βίας καὶ κατ' αὐτῶν τῶν ἀνυπόπτων ὀργάνων τῆς τάξεως.

Οὕτω, λησταὶ εἰσήρχοντο ἐντὸς αὐτῶν τῶν στρατώνων. Τὰ Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν, διὰ τῆς 3637) 17.3.45 διαταγῆς, καθώρισαν ὅπως οἱ μετακινούμενοι ὁμαδικῶς ἢ μεμονωμένως στρατιωτικοὶ ἐν γένει, ὦσιν ἐφοδιασμένοι διὰ φύλλων πορείας ἅτινα ἔδει νὰ θεωρῶνται ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους φρουραρχείων ἢ ἀρχῶν χωροφυλακῆς ἢ Δημάρχων.

Ἡ Διαταγὴ δὲν ἐπέφερε τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα καὶ ἡ δρᾶσις τῶν ληστῶν περιβαλλομένων ἰδίᾳ στολὰς ὁροφυλάκων, ἐσυνεχίζετο. Κατὰ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου 1846, πολυμελὴς συμμορία μὲ στολὰς ὁροφυλάκων, εἰσῆλθεν εἰς χωρίον Τοπόλια Λεβαδείας καὶ κατελήστευσεν τοὺς ἀνυπόπτους κατοίκους.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐπανῆλθεν ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος διὰ τῆς 138 ἀπὸ 13) 8) 1846 ἐγκ. διαταγῆς του κοινοποιοῦν τὰ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν διαταχθέντα μέτρα διὰ τὸν ἔλεγχον τῶν «ὁδοιπορούντων ἀποσπασμάτων στρατοῦ (12).

Παρὰ ταῦτα καὶ πάλιν ἡ κατάστασις δὲν ἐβελτιώθη καὶ τὸ ἔτος 1851 ἡ Κυβέρνησις ἤχθη εἰς ἀποτελεσματικώτερον μέτρον διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως εἰσόδου εἰς κατῳκημένους τόπους τῶν λόχων καὶ ἀποσπασμάτων εἰμὴ δι' ὑπηρεσιακὴν ἀνάγκην, ὅτε ὤφειλον οἱ ἐπικεφαλῆς ν' ἀποστέλλωσιν ἐνωρὶς πρὸς τὸν Δήμαρχον ἢ Πάρεδρδον ἀγγελιαφόρον ἐφωδιασμένον διὰ φύλλου πορείας ἵνα ἀνακοινοῖ τοῦτο μετὰ τῶν ἀκριβῶν συνθηκῶν (13).

Ἐντὸς τῆς πόλεως Λεβαδείας ἀνεκαλύφθησαν κρυπτόμενοι λησταὶ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6 ἀπὸ 17.1.1846 ἐγκ., μέμφεται τοὺς Νομάρχας διὰ τὴν πλημμελῆ ἐπαγρύπνησιν ὑπὸ τῶν Δημοτικῶν ἀστυνομιῶν.

Ἓν ὀλιγομελὲς ἀπόσπασμα συνεπλάκη μετὰ πολυμελοῦς συμμορίας καὶ ὡς ἦτο ἑπόμενον ἡ συμπλοκὴ ἀπέβη ἀναποτελεσματική, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐξέδωκε τὴν περίεργον ὑπ' ἀριθ. 18 ἀπὸ 31) 1) 1846 ἐγκ. διαταγήν, βάσει τῆς ὁποίας

---

(12) Β. Γιαννούλη 1846 σελ. 56.

(13) Ἐγκ. διαταγὴ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν 23)19)1851 Β. Γιαννούλη.

ἀπετρέποντο τῶν συμπλοκῶν τὰ ὀλιγομελῆ ἀποσπάσματα καὶ οὕτω καθιεροῦτο ἐπισήμως ἡ δειλία.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων δεινῶν ἅτινα ἐπεσώρευσεν ἡ προεκλογικὴ περίοδος 1844, ὑπῆρξεν καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς ὁπλοφορίας κατὰ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἔπραττον αἱ ἀρχαὶ τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ συνετέλουν ἢ ἀπ' εὐθείας ἐνήργουν εἰς τὸν ἐφοδιασμὸν δι' ἀδειῶν ὁπλοφορίας προσώπων μὴ δικαιουμένων.

Ὁ προεκλογικὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶχεν ἐκδώσει τὴν κατωτέρω 6839 ἀπὸ 26) 4) 1844 διαταγὴν πρὸς τὰς Μοιραρχίας.

Ἀριθμ. 6.839 Πρὸς τὰς Μοιραρχίας

Ἀσύγνωστος καὶ ἀξιόποινος κατάχρησις τῆς ἀδείας τοῦ ὁπλοφορεῖν εἰσεχώρησεν εἰς διάφορα μέρη τοῦ Κράτους, εἴτε διὰ τῆς ἀταξίας τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀσφαλείας, εἴτε διὰ τῆς ἐσφαλμένης ἐξηγήσεως, τὴν ὁποίαν τινὲς ἔκαμον τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 6 παρ. 6 τοῦ ἀπὸ 20 Μαΐου 1834 Β.Δ. περὶ διανομῆς ἀριστείου καὶ δικαιωμάτων αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπρόκυψαν διάφορα ἀτοπήματα, πολλὰ παράπονα, καὶ ἑπομένως διατάραξις τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας καὶ προσβολὴ κατὰ τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν. Τούτων ἕνεκα σᾶς προσκαλοῦμεν ἐντόνως, ἀφοῦ προηγουμένως συνεννοηθῆτε μετὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν Κ. Εἰσαγγελέων, οἵτινες χρεωστοῦν νὰ δώσωσι τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας εἰς τὰς Δημοτικὰς καὶ λοιπὰς ἀστυνομικὰς ὑπαλλήλους ἀρχὰς περὶ τῆς καταστολῆς τῶν τοιούτων καταχρήσεων, νὰ ἐπιστήσητε τὴν προσοχήν σας, ἀποκαθιστῶντες ἐπίσης προσεκτικοὺς ἅπαντας τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν σας, εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅσα κατὰ καιροὺς διετάχθησαν δι' ἰδιαιτέρων ἐγκυκλίων καὶ διὰ Β. Διαταγμάτων, πρὸ πάντων δὲ τηροῦντες τοὺς ὅρους τοῦ ἀπὸ τῆς 18 Φεβρουαρίου (2) Μαρτίου 1833 περὶ τῆς ἀδείας τοῦ ὁπλοφορεῖν διατάγματος, τὸ ὁποῖον μόνον εἰς τρεῖς τάξεις ἀνθρώπων δίδει τὸ δικαίωμα τῆς ἀδείας τοῦ ὁπλοφορεῖν, δηλαδὴ εἰς τοὺς ποιμένας, εἰς τοὺς ὁδοιπόρους καὶ εἰς τοὺς κυνηγούς, καὶ κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τοὺς ὑπηρέτας τῶν ἐμπόρων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος.

Κατὰ τὸ πνεῦμα λοιπὸν τοῦ διατάγματος τούτου, ἡ ἄδεια τῆς ὁπλοφορίας δὲν δίδεται εἰμὴ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἰδιοκτησίας, πρὸς ὑπεράσπισιν ἑαυτοῦ εἰς τὸν ὁδοιπόρον, καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ κυνηγοῦ εἰς οὐδεμίαν ὅμως περίπτωσιν δὲν ἐπιτρέπεται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους καθὼς καὶ εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἄδειαν τοιαύτην, νὰ περιφέρωνται ἔνοπλοι ἐντὸς τῶν χωρίων τῶν κωμοπόλεων καὶ τῶν πόλεων, ὅπου αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ὄργανα αὐτῶν ἐξασφαλίζουν καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὴν περιουσίαν αὐτῶν.

Οἱ αὐτοὶ ὅροι προσαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς ἀριστειούχους, οἵτινες ἔχουσι μὲν τὸ δικαίωμα τοῦ ὁπλοφορεῖν ἄνευ ἀδείας, ἀλλ' ὄχι ἐντὸς τῶν πόλεων, τῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων, καὶ μάλιστα εἰς δημοσίας συνελεύσεις δι' ἐκλογὰς καὶ δι' ἄλλα τοιαύτης φύσεως ἀντικείμενα, ὅπου ἡ ἐλευθέρα θέλησις καὶ ψῆφος τοῦ πολίτου πρέπει νὰ εἶναι κατὰ πάντα ἀπαραβίαστος καὶ ἀνεξάρτητος. Κατὰ τὸ πνεῦμα λοιπὸν καὶ τούτου τοῦ Διατάγματος, οἱ ἀριστειοῦχοι μόνον ὅταν ὁδοιπορῶσιν ἢ ὅταν ὑπερασπίζωσι τὴν ἰδιοκτησίαν των ἐντὸς αὐ-

τῆς καὶ ἐπαπειλουμένης, καὶ ὅταν κυνηγῶσιν, ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ὁπλοφορεῖν ἄνευ ἀδείας.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχομεν ἀφορμὴν νὰ ὑποπτεύσωμεν τὴν ἔκδοσιν ἀτάκτων ἀδειῶν ὁπλοφορίας καὶ ἑπομένως παρανόμων, καὶ τὴν ἀντιποίησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν τὸ ἀριστεῖον, ἄνευ διπλώματος, ἢ διὰ παραποιήσεως τούτου, σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ ἐξετάζητε μὲ τὴν μεγαλυτέραν ἀκρίβειαν, καὶ νὰ καταδιώκητε ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων ὅσους τυχὸν εὕρητε ὁπλοφοροῦντας ἐναντίον τῶν προρρηθέντων ὁρισμῶν, ἄνευ διπλώματος ἢ ἀδείας, ἢ μὲ ἄτακτον ἄδειαν, ἢ μὲ παραποιημένον δίπλωμα ἀριστείου, εἰς οὐδεμίαν δὲ περίπτωσιν δὲν θέλετε ἐπιτρέπει τὴν ὁπλοφορίαν ἐντὸς τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων, καὶ εἰς οὐδὲν ἄτομον μὴ ἐνδεδυμένον τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἐκείνην, ἥτις ἀπαιτεῖ τὴν ὁπλοφορίαν κατὰ τοὺς ὅρους τῶν περὶ τούτων διαταγμάτων καὶ διατάξεων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἀπριλίου 1844

Ὁ Ὑπουργὸς Π. Γ. ΡΟΔΙΟΣ

Ἡ διαταγὴ αὕτη μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως Κωλέττη, ἠτόνισε·

Τὸ κακὸν ἐλάμβανεν διαστάσεις ἐντὸς τῶν πόλεων καὶ ἡ Κυβέρνησις πολὺ βραδύτερον διέταξε νέαν κινητοποίησιν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 33 ἀπὸ 16ῃ3) 1856 ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς Νομάρχας, ἐν ᾗ ἐτονίζετο πρὸς τούτους ὅπως συνεργασθῶσιν μετὰ τῆς χωροφυλακῆς πλέον καὶ τῶν Εἰσαγγελέων.

Ἐκ τοῦ κινδύνου ὃν διέτρεχεν ἡ μεταφορὰ τῶν Ταχυδρομεων διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 11) 6) 1845, ἐπετράπη ἡ ὁπλοφορία εἰς τοὺς ταχυδρόμους τοῦ Κράτους. Ἡ ὑπονόμευσις τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας ἐκ μέρους τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐταῖς Δημαστυνόμων ἐγένετο δι' ὅλων τῶν μέσων καὶ μεθόδων.

Ὡμιλήσμεν ἤδη περὶ τῶν καθιερωθέντων διαβατηρίων, τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ καθιερωθέντος συστήματος ἐκδόσεως κ.λ.π. αὐτῶν, ἤδη ὅμως, τῆς παρανομίας καταστάσης κανόνος καὶ τὰ διαβατήρια εἶχον καταστῆ χρήσιμα μόνον διὰ τὴν κάλυψιν καὶ οὐχὶ διὰ τὴν πρόληψιν τῆς ἐγκληματικότητος.

Ἡ χωροφυλακὴ ἔχουσα εἰς χεῖρας της πλουσίας διαπιστώσεις περὶ τῶν ἐν πολλοῖς ὑπόπτων ἢ κατὰ κανόνα ἀδιαφόρων ἐνεργειῶν τῶν ἀρχῶν Δημοτικῆς Ἀστυνομίας, προέβαινεν εἰς συνεχεῖς παραστάσεις, ὧν ἡ τοιαύτη τοῦ Μοιράρχου Φθιωτιδοφωκίδος ὑπῆρξεν ὑπὲρ τὸ δέον δριμεῖα καὶ συγκεκριμένη. Ὁ Πολιτικὸς Διοικητὴς (Νομάρχης) Φθιώτιδος, ἠναγκάσθη νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Κυβερνήσεως τὰς καταγγελίας καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν Κωλέττης ἐξέδωκε τὴν παρατιθεμένην ἐγκύκλιον διαταγήν: (14)

Ἐγκ. Ἀριθ. 78 — Περίληψις

Ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 10.769 — Περὶ Ἐσωτερικῶν Διαβατηρίων

Πρὸς τὰς Διοικήσεις τοῦ Κράτους

Ὁ Διοικητὴς Φθιώτιδος μᾶς ἐγνωστοποίησεν, ὅτι πολλαὶ τῶν κατὰ τὸ Κράτος ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ περὶ ἐσωτερικῶν

---

(14) Β. Γιαννούλη ἔτος 1845 σελ. 26.— Βλέπε καὶ ἐγκ. 95 τῆς 5)9)1850 Β. Γιαννούλη σελ. 52.

διαβατηρίων Β. Διατάγματος ἀπὸ 28 Μαρτίου 1835, ἐκδίδουσι διαβατήρια χωρὶς νὰ σημειῶσιν εἰς αὐτὰ τὰ διαγνωστικὰ σημεῖα, ἢ χαρακτηριστικὰ τῶν ἀτόμων, πρὸς τὰ ὁποῖα ἐκδίδονται. Τοιαύτη ἔλλειψις ἀπὸ μέρους τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν εἶναι κατακριτέα καὶ ἀξιόποινος, ὄχι μόνον διότι εἶναι παραβίασις ῥητῆς διατάξεως τοῦ εἰρημένου Β.Δ., ἀλλὰ καὶ διότι διευκολύνει τοὺς φυγοδίκους, λῃστὰς καὶ ἄλλους κακούργους εἰς τὸ νὰ ὑπεκφεύγωσι τὴν καταδίωξιν τῆς ἐξουσίας, ἐκτὸς δὲ τούτου δίδει καὶ ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐνοχλῶνται ἄτομα ὡς ὕποπτα παρέχοντα ἄλλως ἐγγυήσεις ἐντίμου καὶ εἰρηνικῆς διαγωγῆς.

Σᾶς προσκαλοῦμεν διὰ τοῦτο, Κύριε Διοικητά, νὰ ἐκδώσητε τὰς πλέον ἐντόνους διαταγὰς εἰς τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχὰς τῆς περιφερείας σας, νὰ ἐπιστaίνωσιν ἀδιάληπτον προσοχὴν περὶ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ περὶ Ἐσωτερικῶν διαβατηρίων Βασ. Διατάγματος, καὶ τῆς ἀπὸ 16 Ἰανουαρίου 1839 ὑπ' ἀριθ. 646 Ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου καὶ νὰ τιμωρῆτε παραδειγματικῶς ἐκεῖνον τὸν ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον, ὅστις, εἴτε ἐκ προθέσεως, εἴτε ἐξ ὀλιγωρίας, ἤθελεν ὑποπέσει τοῦ λοιποῦ εἰς ἐλλείψεις ἀντικειμένας εἰς τὰ περὶ Διαβατηρίων κανονισμένα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Ἰουλίου 1845
Ὁ Ὑπουργὸς Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Ἡ διαχείρισις, ἔκδοσις κ.λ.π. τῶν διαβατηρίων δὲν ἔπαυσε ν' ἀπασχολῇ τὴν Κυβέρνησιν, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐπανῆλθεν μετὰ δριμύτητος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 40 ἀπὸ 24)5) 1854 ἐγκυκλίου διαταγῆς του, ἐξαιτούμενον καὶ προτρέπον προσφυγὴν εἰς τὴν ἐπέμβασιν τῆς χωροφυλακῆς ὡς πρὸς πανάκειαν παντὸς ἁμαρτήματος. Εἴδομεν ἀνωτέρω (Κεφ. Η σελ. 237—239) τὴν τακτικὴν τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας καὶ τὴν τελικὴν ἄποψιν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Ἀλλ' αἱ πληγαὶ τοῦ Φαραὼ ὑπῆρξαν πολλαὶ καὶ πολυειδεῖς, καὶ τῆς Λερναίας Ὕδρας αἱ κεφαλαὶ ἀνεγεννῶντο ὑπὸ διαφόρους μορφάς, ἐφ' ὅσον τὸ κύριον σῶμα τῆς παρέμεινεν ἄθικτον.

Ὡμιλήσαμεν ἤδη περὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν κατὰ Δήμους καὶ Ἐπαρχίας ὁδηγῶν καὶ εἴδομεν ὅτι κατὰ σοβαρὸν ποσοστὸν οὗτοι ἀπετέλουν ὄχι μόνον ἀθεράπευτον πληγήν, ἀλλὰ καὶ ὑποστηρικτὰς τῆς λῃστείας.

Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἐζήτει τὴν προστασίαν τῶν νώτων του, ἐπεζήτει εἰλικρινῶς καὶ εὐθαρσῶς τὴν καταπολέμησιν τῆς λῃστείας καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ δέχεται τόσον νὰ προδίδεται ὅσον καὶ νὰ κατασπαταλᾶται τὸ δημόσιον χρῆμα εἰς συστήματα ὑποβοηθοῦντα μᾶλλον τὴν λῃστείαν.

Ἀπετάθη διὰ συγκεκριμένων περιστατικῶν καὶ ἐπιχειρημάτων πρὸς τὸ προϊστάμενόν του Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν καὶ ἐζήτησε τὴν παρέμβασίν του παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Ἐσωτερικῶν, πρᾶγμα ὅπερ καὶ ἐπέτυχε.

Ὡς πρῶτον ἐπιτυχὲς βῆμα ὑπῆρξεν ἡ ἄμεσος ὑπαγωγὴ τῶν στοιχείων τούτων εἰς τὴν ἐπιτόπιον χωροφυλακὴν διὰ τῆς ἀκολούθου διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. (15).

---

(15) Β. Γιαννούλη ἔτος 1845 σελ. 23.

Ἐγκ. ἀριθ. 73

Π ε ρ ί λ η ψ ι ς

ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9.656

Περὶ τῶν κατὰ δήμους ὁδηγῶν, ὀφειλόντων νὰ διατελῶσιν ὑπὸ τὴν χωροφυλακὴν καὶ συνεννοῶνται ἀκαταπαύστως μετ' αὐτῆς.

Π ρ ὸ ς τ ὰ ς Δ ι ο ι κ ή σ ε ι ς τ ο ῦ Κ ρ ά τ ο υ ς

Ἐπληροφορήθημεν ἀπὸ ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ὅτι οἱ κατὰ διαφόρους διοικήσεις τοῦ Βασιλείου διωρισμένοι ὁδηγοί, διὰ νὰ συντρέχωσι τὴν ἔνοπλον δύναμιν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς καταπαύσεως τῆς ληστείας καὶ ἄλλων κακουργιῶν, προσβαλλουσῶν τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐνεργοῦσι τὴν ὑπηρεσίαν των ἀνεξαρτήτως τῆς χωροφυλακῆς, εἰς τὴν ὁποίαν κυρίως εἶναι ἀνατεθειμένη ἡ διατήρησις τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας, τινὲς αὐτῶν μάλιστα οὔτε συνεννοοῦνται μὲ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ σταθμάρχας τοῦ εἰρημένου σώματος ὡς πρὸς τὰ ληπτέα μέτρα καὶ τὸν εὐστοχώτερον τρόπον τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, ἐντεῦθεν δὲ προσγίνεται σύγχισις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ καταστρέφεται ἡ ἑνότης, ἥτις πρέπει νὰ φυλάττηται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν λαμβανομένων κατὰ τῆς ληστείας μέτρων διὰ νὰ εἶναι ταῦτα ἀποτελεσματικά.

Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν εἰς τὸ ἑξῆς τὰ ἀτοπήματα, τὰ ὁποῖα προκύπτουσιν ἀπὸ τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων, σᾶς προσκαλοῦμεν, Κύριε Διοικητά, ἅμα λάβητε τὴν παροῦσαν νὰ παραγγείλητε τοὺς εἰς τὴν διοίκησιν ὑπάρχοντας ὁδηγοὺς νὰ διάγωσι τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας ἔργον εἶναι νὰ διευθύνῃ τὰ λαμβανόμενα ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας μέτρα, παρατηροῦντες εἰς τοὺς ὁδηγοὺς τῶν δήμων, ὅπου δὲν ὑπάρχει σταθμὸς χωροφυλακῆς, ὅτι οὗτοι ὀφείλουσι μὲν νὰ ἐνεργῶσιν ἀπ' εὐθείας, ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως ληστῶν εἰς τὰ μέρη τῆς δικαιοδοσίας των, ἀλλὰ πρέπει νὰ διατελῶσι καὶ οὗτοι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς χωροφυλακῆς μετὰ τῆς ὁποίας ὀφείλουσι νὰ συνεννοῶνται ἀκαταπαύστως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 24 Ἰουλίου 1845
Ὁ Ὑπουργὸς Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ

Περὶ τῶν ὁδηγῶν διελάβομεν καὶ ἐν τῷ περὶ ληστείας κεφαλαίῳ.

Ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν δασῶν, φυτειῶν κ.λ.π., διαπιστοῦμεν σοβαρὰν καὶ ἀπειλητικὴν πλήθυνσιν τῶν πυρκαϊῶν. Τὸ πνεῦμα τῶν πολιτικῶν ἀντεκδικήσεων, ἡ κατὰ τῶν δασῶν προκατάληψις καὶ μία μορφὴ ληστρικῆς δράσεως, ἐξέσπων ἐπὶ τῶν δασῶν, φυτειῶν καὶ τῶν σωρῶν σιτηρῶν.

Ἡ χωροφυλακὴ ἠγωνίζετο καὶ τοῦτον τὸν ὡραῖον ἀγῶνα, κατὰ τῶν πυρκαϊῶν, ἀλλ' οὐδαμόθεν ἐτύγχανεν συνδρομῆς καὶ κατανοήσεως. Ὑπῆρξεν χαρακτηριστικὴ ἡ ἀναλγησία καὶ ἡ ἀδιαφορία τῶν Δήμων, τῶν κατοίκων καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἔναντι αὐτῶν τῶν δεινῶν.

Ἡ χωροφυλακὴ ἐγνώριζε καὶ ἠδύνατο νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ξηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἀλλὰ διεῖδεν ὅτι τὸ κακὸν θ' ἀντιμετωπίζετο τελεσφόρως μᾶλλον διὰ συνειδητῆς συνδρομῆς, παρὰ διὰ καταναγκαστικῆς τοιαύτης, διὸ καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ὅπερ κι ἐξέδωκε τὴν

ὑπ' ἀριθ. 82 ἀπὸ 6)8)1845 αὐστηροτάτην ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Νομάρχας (16).

Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ἔγραφεν ἐν ἀρχῇ:

«Ἀπὸ ἀναφορὰς ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς τὰς ὁποίας τὸ Ἀρχηγεῖον μᾶς ἐκοινοποίησεν, ἐπληροφορήθημεν μὲ δυσαρέσκειάν μας, ὅτι εἴς τινα μέρη τοῦ Κράτους ἐξερράγησαν πυρκαϊαί, αἱ ὁποῖαι ἐπροξένησαν ὄχι μικρὰν ζημίαν εἴς τε τὸ δημόσιον καὶ εἰς ἰδιώτας, κατακαύσασαι πολλὰ δένδρα κάρπιμα. Ἐπληροφορήθημεν πρὸς τούτοις, ὅτι καὶ αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ καὶ οἱ πολῖται ἐπιδεικνύουσι παραδόξως πολλὰ ὀλίγην προθυμίαν εἰς τὴν κατάσβεσιν τοῦ πυρὸς καὶ μάλιστα οἱ τελευταῖοι καίτοι προσκαλούμενοι ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῶν δασονομικῶν ὑπαλλήλων ἀποποιοῦνται τὴν συνδρομήν των.».

Κατὰ τὴν ὕπαιθρον χώραν παρετηρεῖτο σοβαρὰ ἀπροθυμία παρουσιάσεως εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ τῶν πρὸς τοῦτο ὑποχρέων κληρωτῶν καὶ οὕτω ἐδημιουργήθη μέγας ἀριθμὸς φυγοστράτων - ἀνυποτάκτων πρὸς σύλληψιν καὶ προσαγωγὴν τῶν ὁποίων ὑπεχρεοῦτο ἡ χωροφυλακή.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἀπροθυμίας τῶν ὑποχρέων, κατὰ τῆς στρατολογίας ἐστρέφοντο καὶ οἱ λησταὶ καὶ οὕτω πολλάκις προσεβλήθησαν συνοδεῖαι κληρωτῶν.

Ἐπειδὴ οἱ δῆμοι, ὄντες ἐκ τοῦ Νόμου ὑπόχρεοι νὰ παρουσιάζωσι εἰς τὰ στρατολογικὰ συμβούλια τοὺς κληρωτούς, ἵνα δικαιολογήσωσι τὴν παρ' αὐτῶν ἐπιδεικνυομένην ἀδιαφορίαν ἔναντι τῆς ἀπροθυμίας τῶν ὑποψηφίων καὶ ἔναντι τῆς ἀπροθυμίας εἰς τὸ νὰ διαφωτίζωσι καὶ διευκολύνωσι τὰ ὄργανα τῆς χωροφυλακῆς πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ σύλληψιν τῶν ἀνυποτάκτων, προέβαλον διαφόρους ἀσυστάτους δικαιολογίας, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν προέβη εἰ στὴν ἔκδοσιν ἐντόνων διαταγῶν πρὸς τοὺς Νομάρχας ὅπως διὰ τῆς Διοικήσεώς των συνετίζωσι τοὺς Δήμους (17).

Κατὰ τὸ ἔτος 1846 ὑπὸ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν χωροφυλακῆς συνετάγησαν τὰ πρῶτα ἐν Ἑλλάδι δελτία ἐγκληματολογικῶν ἀναζητήσεων, ἤτοι συνετάγησαν ὀνομαστικοὶ πίνακες τῶν ἐκ τῶν περιφερειῶν των ληστῶν, μετὰ περιγραφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν των, καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν μετὰ προτάσεως ὅπως ἑνοποιούμενοι κοινοποιηθῶσιν εἰς ἁπάσας τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχάς.

Εἰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην προέβησαν αἱ ἀρχαὶ χωροφυλακῆς κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, διότι κατὰ τὴν χειμερινὴν ἰδία περίοδον πλεῖστοι τῶν ληστῶν κατέφευγον εἰς διαφόρους πόλεις καὶ παρεχείμαζον χωρὶς νὰ ἐνοχλῶνται παρὰ τῶν κατὰ τόπους ἀστυνομικῶν ἀρχῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11)21.1.1846 ἐγκ. ἐκοινοποίησεν πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους τοὺς πίνακας τούτους (18) μὲ τὴν ἐντολὴν ὅπως ἐφοδιασθῶσιν διὰ τούτων αἱ ὑφιστάμεναί των Δημοτικαὶ καὶ Ἀστυνομικαὶ ἀρχαί, ἅς νὰ διατάξωσι διὰ τὴν δραστηρίαν ἀναζήτησιν.

Ἀπὸ ἐτῶν μία ἄλλη ληστρικὴ μάστιξ κατετυράννει τὴν Ἑλλάδα, ἡ τῆς ἀκρίδος.

Πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀκρίδος, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐξέδωκε τὴν ὑπ'

---

(16) Β. Γιαννούλη ἔτος 1845 σελ. 27.— Βλέπε καὶ ἐγκ. 77 21)6)1846 αὐτόθι σελ. 48— Ἐγκ. 8-14)2)1847 αὐτόθι σελ. 2 καὶ ἐγκ. 75 τῆς 23)8)1849 Β. Γιαννούλη σελ. 47.

(17) Ὁρᾶτε ἐγκ. 92, 94 καὶ 96 ἔτους 1845 ἐν Β. Γιαννούλη σελ. 33, 34, καὶ 35 ὡς καὶ κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη.— Διὰ τὴν σύνθεσιν τῶν στρατ. συμβουλ. Βλέπε καὶ ἐγκ. 101)1846 ὡς καὶ νΒ.Δ. 14)5)1846.

(18) Β. Γιαννούλη 1846 σελ. 6.

ΧΩΡΟΦΥΛΑΞ
Μὲ χλαῖνην κατὰ τὸ 1835

ἀριθ. 60) 27.3.1846 ἐγκ. διαταγὴν πρὸς τοὺς Νομάρχας (19), ἐν ᾗ μεταξὺ τῶν ἄλλων διελαμβάνετο «... Μετὰ τῶν Μοιραρχιῶν τῆς χωροφυλακῆς θέλετε συνεννοηθῇ διὰ νὰ χορηγῆται ἡ ἀνήκουσα συνδρομὴ τῶν χωροφυλάκων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διατασσομένων μέτρων τῆς καταδιώξεως καθ' ὅλους τοὺς Δήμους. π ρ ο σ κ α λ ο υ μ έ ν ω ν σ υ γ χ ρ ό ν ω ς ν' ἀ ν α φ έ ρ ω σ ι ν π ε ρ ὶ τ ῶ ν ἀ π ο τ ε λ ε σ μ ά τ ω ν, διὰ νὰ λαμβάνωνται ἐγκαίρως τὰ ἀνήκοντα μέτρα, ὅπου ἡ καταδίωξις δὲν ἤθελεν ἐνεργεῖσθαι δραστηρίως...».

Νέα σοβαρᾶς μορφῆς ἐθνικοκοινωνικὴ ἀποστολὴ ἀνετίθετο εἰς τὴν χωροφυλακήν, τόσον δι' ἐκτέλεσιν ὅσον καὶ δι' ἐπαγρύπνησιν.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ ἐβάρυνεν καὶ βαρύνει ἐπαχθῶς τὴν χωροφυλακήν, ὑπῆρξεν ἡ συνδρομή της εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων. Ὁ τομεὺς οὗτος ὑπῆρξεν ἐπαχθέστατος, τόσον ἕνεκεν τῆς ἀπαιτουμένης δυνάμεως, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 138) 5.8.1846 ἐγκ. Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ὡρίζετο ὅτι ἕκαστον εἰσπράκτορα ἔδει νὰ συνοδεύουσι δύο τουλάχιστον χωροφύλακες, ὅσον καὶ διότι παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ λόγῳ τοῦ ἀσκουμένου καταναγκασμοῦ ἡ χωροφυλακὴ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀντίδικος τῶν φορολογουμένων καὶ οὐχὶ αἱ ἐφορίαι καὶ τὰ ταμεῖα.

Λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι λόγῳ τοῦ δικαιώματος ὅπως διευκολύνωσι κ.λ.π. τοὺς ὀφειλέτας οἱ Διευθυνταὶ τῶν Ταμείων ἀπέλυον τοὺς παρὰ τῆς χωροφυλακῆς προσαγομένους ἢ συλλαμβανομένους, ἔναντι μικροκαταβολῶν, ἡ κατακραυγὴ προσηυξάνετο.

Βαθμιαίως καὶ κατὰ τρόπον πρωτότυπον καθήκοντα προβλεπόμενα ἐν τῇ ἀποστολῇ τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας μετετοπίζοντο δι' ἐγκυκλίων διαταγῶν εἰς τοὺς ὤμους τῆς χωροφυλακῆς. Τοῦτο ἀπετέλει μὲν τὸν δείκτην τῆς ἐμπιστοσύνης ἐπὶ τὸ Σῶμα, ἀλλ' εἴπομεν ὅτι οὔτε ἑκατόνχειρες οὔτε ἑκατόποδες ἦσαν οἱ ὀλίγοι ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς.

Οὕτω ὁ ἔλεγχος τῶν χρησιμοποιουμένων παιγνιοχάρτων, διότι ἐκυκλοφόρουν ἀσφράγιστα τοιαῦτα, ἀνετίθετο εἰς τὴν χωροφυλακὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 72) 16.8.1849 Διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους (20).

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 25583) 28.12.1838 διαταγῇ του πρὸς τὸν Νομάρχην Ἀττικοβοιωτίας, διεπίστωνεν μεταξὺ ἄλλων ὅτι «...οὐδεμία τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 45 καὶ 46 τοῦ περὶ Δημοτικῆς Ἀστυνομίας Διατάξεων ἐκτελεῖται καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ Πρωτευούσῃ «ὅσον ἀφορᾷ τοὺς φυγοπόνους καὶ φαυλοβίους». Τὴν διαταγὴν ταύτην ἐκοινοποίει πρὸς ἁπάσας τὰς Νομαρχίας καὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἵνα διατάξῃ τὴν χωροφυλακὴν καὶ παρέχει τὴν ἑκάστοτε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑποστήριξίν της (21).

Διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 9448 ἐγκ. 38 τῆς 19) 4) 1855 τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου «περὶ ἀστυνομικῶν μέτρων ὡς πρὸς τοὺς εἰς τὴν Πρωτεύουσαν προσερχομένους», ἥτις κατέληγεν «... διετάχθησαν οἱ διάφοροι καθ' ὁδὸν σταθμοὶ χω-

(19) Β. Γιαννούλη 1846 σελ. 25.— Βλέπε καὶ ἐγκ. 30 τῆς 3)4)1850 Β. Γιαννούλη σελ. 15.

(20) Β. Γιαννούλη 1849 σελ. 46.

(21) Β. Γιαννούλη 1848 σελ. 84, ἐν ταυτῷ διετάσσοντο αἱ Δημοτ. ἀρχαὶ ὅπως παραδίδωσιν τῇ χωροφυλακῇ πίνακας τῶν ὑπόπτων.

ροφυλακῆς νὰ μὴ ἐπιτρέπωσι τὴν διάβασιν ἐκείνων, οἵτινες δὲν φέρουσι τὸ προσῆκον διαβατήριον.».

Μέτρα ἀποτελοῦντα μίαν κακὴν ἀπομίμησιν ἐκείνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ τοῦ Κοιαισίτορος·

Ἡ χωροφυλακὴ συνώδευε πᾶσαν μεταφορὰν πυρίτιδος, τὰ τῆς μεταφορᾶς τῆς ὁποίας διεκανονίζοντο διὰ τῆς ἀπὸ 15) 1) 1857 κανονιστικῆς διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Διάφοροι Ἱερομόναχοι ἐξερχόμενοι τῶν μονῶν μετέβαινον εἰς διαφόρους πόλεις καὶ χωρία καὶ ἐκήρυττον τὸν θεῖον λόγον. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐζήτησε ν' ἀπαγορευθῇ τοῦτο καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἀπηύθυνε τὴν ὑπ' ἀριθ. 31 ἀπὸ 16) 5) 1852 ἐγκ. πρὸς τοὺς Νομάρχας, ἐν ᾗ μεταξὺ τῶν ἄλλων διελαμβάνετο:

«Ἡ Βασιλικὴ Χωροφυλακὴ θέλει λάβει συμφώνως τῇ παρούσῃ διαταγὰς...».

Ἐκ τοῦ Β.Δ. τῆς 5) 12) 1855 «περὶ καθηκόντων τῶν Νομαρχῶν» μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὰς ἀφορώσας τὴν χωροφυλακὴν διατάξεις.

Ἄρθρον 13 παραγρ. 1 νὰ σχηματίσῃ τὴν ἐθνοφυλακὴν κατὰ τοὺς περὶ τούτου νόμους καὶ Β.Δ. καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας τως.

Παραγρ. 20 νὰ φροντίζῃ ἁρμοδίως περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας, λαμβάνων τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα νόμιμα μέτρα, ἐν γένει δι' ὅλον τὸν νομόν, καὶ ἰδιαιτέρως δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη ὅπου ἡ ἀνάγκη ἤθελεν τὸ ἀπαιτήσει. Ἰδίως δὲ νὰ διατάσσῃ περιπόλους καὶ ἄλλα μέτρα ἐναντίον κλεπτῶν καὶ ληστῶν μεταχειριζόμενος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν χωροφυλακὴν καὶ τὴν ἐθνοφυλακὴν καὶ προκαλῶν κατὰ τοὺς καθεστῶτας νόμους καὶ κανονισμοὺς τὴν σύμπραξιν τῶν πλησιεστέρων ἀποσπασμάτων τοῦ στρατοῦ ἐν περιπτώσει διαταράξεως τῆς κοινῆς Ἀσφαλείας ἢ ἡσυχίας.

Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων βλέπομεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Πολιτικὴ κατέστησε τοὺς Νομάρχας σχεδὸν διοικητὰς καὶ ρυθμιστὰς τῆς κατὰ Νομοὺς δυνάμεως χωροφυλακῆς ἢ τοὐλάχιστον συνδιοικητάς·

Τὴν τροχοπέδην αὐτὴν τὸ Σῶμα ἐπλήρωσεν ἀκριβά, ἀλλ' ἀκριβώτερον ἡ Δημοσία Ἀσφάλεια, διότι δοθείσης τοσαύτης προτεραιότητος καὶ πρωτοβουλίας εἰς τοὺς Νομάρχας ἐπὶ τῆς χωροφυλακῆς, παρημελῶντο πολλοὶ ἄλλοι σοβαροὶ τομεῖς τῆς ἀποστολῆς τοῦ Σώματος καὶ ἰδία ὁ τοιοῦτος τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, τὸν ὁποῖον φύσει καὶ θέσει δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του κατὰ βάθος καὶ πλάτος ὁ Νομάρχης.

Πέραν τούτου αἱ διατάξεις αὗται ἐγένοντο καὶ ἀφορμὴ σοβαρῶν ἐρίδων μεταξὺ Μοιράρχων καὶ Νομαρχῶν, ἀποτολμησάντων ἐνίων Νομαρχῶν νὰ διεκδικήσωσιν ὁλοκληρωτικὴν ἡγετικὴν θέσιν ἐπὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἐπειδὴ ἀντέδρων, ὡς εἰκός, εἰς τὰς τοιαύτας κενοδόξους ἐπιδιώξεις οἱ Μοίραρχοι, ἐπήρχετο διάρρηξις τῶν σχέσεων καὶ τῆς συνεργασίας, τῆς τόσον ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κρισίμου καταστάσεως τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

Εὐτυχῶς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ καὶ ὁσάκις αἱ διάφοροι περιπτώσεις ἔφθανον εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀντέδρα τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ὅπερ διεξεδίκει δι' ἑαυτὸ τὴν πρωτοβουλίαν, ὁπωσδήποτε ὅμως ἐβράδυνεν ἐπὶ πολὺ ν' ἀνεξαρτοποιηθῇ ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων καὶ τομέων εὐθύνης της καὶ βλέπομεν τοὺς Νομάρχας

καὶ Ἐπάρχους νὰ θέλουν νὰ ἔχουν βαρύνουσαν γνώμην ἐπὶ θεμάτων δραστηριότητος ἐπὶ δημοσίας ἀσφαλείας, διότι ἐκ τοῦ νόμου οὕτω εἶχον ταχθῆ. Διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην θὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα ἓν ἀπόσπασμα ἐκ μιᾶς ἀναφορᾶς τοῦ Πρωσσικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ ἔτους 1859. «Ἀτυχὴς τὰ μάλα εἶναι ὁ Ἀρχιστράτηγος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχει ἕναν ἄλλον εἰς τὸ πλευρόν του, διὰ νὰ τὸν ἐλέγχῃ καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλει καθημερινῶς καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ν' ἀναφέρῃ τὰς σκέψεις του, τὰ σχέδιά του καὶ τὰς ἀπόψεις του...». Εἰς τοιαύτην περίπου θέσιν εὑρίσκοντο συνεχῶς οἱ ἀξιωματικῆς τῆς χωροφυλακῆς.

Ἡ πλειονότης τῶν Νομαρχῶν ὄχι μόνον κατανόησιν ἐπεδείκνυεν, ἀλλὰ καὶ διαγιγνώσκουσα τὴν πραγματικότητα, ὑπερθεμάτιζεν εἰς τὰς ἀπόψεις τῆς χωροφυλακῆς, πρὸς ἣν πάντοτε ἐξεδήλου τὴν προτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην, ὑπῆρξαν ὅμως καὶ πολλαὶ ἀντιθέσεις.

Εἰς τὰ Γενικὰ ἀρχεῖα τοῦ Κράτους εὕρηνται πολλαὶ ἀλληλογραφίαι ἐν σχέσει μὲ τὸ ἀνωτέρω ἀντικείμενον, ἀποδεικνύουσαι τὰς τάσεις διαφόρων Νομαρχῶν.

Ἐν τῇ περιοχῇ Ἀττικῆς δὲν ἀντεμετωπίζετο ὀργανωμένη ληστρικὴ δρᾶσις, εἰμὴ ὑπὸ τὴν μορφὴν μεμονομένων γεγονότων.

Τὴν 9) 8) 1848 ἐληστεύθη πρὸ τῶν Μεγάρων ὁ οἰκεῖος Εἰρηνοδίκης.

Ἡ Μοιραρχία Ἀττικῆς ἀπέδιδε τὰ συμβαίνοντα τοιαῦτα εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν κακὴν λειτουργίαν τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν, ἔνθα, παρὰ τὰς διαταγὰς καὶ ἐγκυκλίους, εἶχον συσσωρευθῆ κακοποιὰ στοιχεῖα ἐξ ὅλης τῆς χώρας, ἅτινα παρακολουθοῦντα τὰς ἀφιξαναχωρήσεις τῶν Ἀθηνῶν ἐξήρχοντο ὀλίγον ἔξωθεν καὶ προέβαινον εἰς τοιαύτας πράξεις, δι' ὃ καὶ ἐπέμεινεν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης εὐρυθμοτέρας καὶ αὐστηροτέρας ἐπαγρυπνήσεως ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως.

Ὁ Νομάρχης Ἀττικοβοιωτίας εἶχεν πεισθῆ περὶ τούτων, πλὴν ὅμως καὶ διότι δὲν ἤθελεν νὰ παραχωρήσῃ πρωτοβουλίαν εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἵνα μὴ θίξῃ τὰ ὄργανα τοῦ κόμματός του, ἅτινα ἦσαν συνηγμένα ἐν τῇ Δημοτικῇ Ἀστυνομίᾳ, ἀλλὰ καὶ διότι παρερμήνευσε τὴν ἀποστολήν του, ὑπέβαλε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν τὴν ὑπ' ἀριθ. 7948 ἀπὸ 25) 9) 1848 ἔκθεσίν του, χωρὶς νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Μοιράρχου.

Ἐν τῇ ἐκθέσει του ταύτῃ περιέγραφε τὰς ὑπὲρ τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας ἐνεργείας του καὶ ἐντεῦθεν ἐπιτεύγματα καὶ κατέληγεν «ἐνόσῳ ἡ Κυβέρνησις δὲν εὐαρεστηθῇ νὰ διορθώσῃ τὰς Δημοτικὰς ἀρχὰς ποτὲ δὲν θέλει κατορθωθῇ ἐντελὴς ἐξόντωσις τῶν ληστῶν, διότι, ὡς παρετήρησα, εὑρίσκουν ἄσυλον παρ' αὐταῖς, εἰδοποιούμενοι παρ' αὐτῶν, ὁσάκις ἡ Κυβέρνησις λαμβάνει καταδιωκτικὰ μέτρα...»

Σφοδρότερον καὶ ἁρμοδιότερον κατηγορητήριον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ πρὸς ἀπεικόνισιν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ὁ Νομάρχης συνεχίζων ἐζήτει νὰ ἔχῃ οὗτος πρωτοβουλίαν καὶ ἐπὶ τῆς Μοιραρχίας·

Ἡ ἀναφορὰ τοῦ Νομάρχου διεβιβάσθη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ὅπερ ἀπήντησεν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17790 ἀπὸ 6) 10) 1848 ἐγγράφου του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐτόνιζεν «... Δὲν δυνάμεθα νὰ θέσωμεν τὴν Μοιραρχίαν ὑπὸ τὴν Νομαρχίαν, ὡς ὁ κύριος Νομάρχης Ἀττικοβοιωτίας ζητεῖ διὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπ' ἀριμ. 7928 ανα-

φορᾶς του ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου, καθότι ἠθέλαμεν παραβῇ νόμον ρητὸν καὶ ὁ κ. Νομάρχης δὲν ἔπρεπε ν' ἀγνοῇ.

«Αἱ σχέσεις τῆς χωροφυλακῆς μὲ τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς διεκανονίσθησαν διὰ τῶν ἄρθρων 31 καὶ 37 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἂν ἡ Μοιραρχία παραβῇ τοὺς ὅρους αὐτῶν, τότε ὁ κ. Νομάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναφερθῇ κατ' αὐτῆς...».

Ὁ Νομάρχης δὲν ἱκανοποιήθη καὶ ὑπέβαλε νέας προτάσεις περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας ἐν τῇ περιοχῇ του δι' ἐθνοφυλάκων καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ ἀπήντησεν ἀρνητικῶς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 19283 ἀπὸ 18) 10) 1848 ἐγγράφου, δι' οὗ ἐτόνιζεν:

«Ὁ Μοίραρχος Ἀττικῆς καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν Ἀξιωματικοὶ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ διαγράψωσι τὰ μέτρα ἅτινα ἐνεργούμενα δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ταχεῖαν ἐξόντωσιν τῶν εἰς τὸν Νομὸν Ἀττικοβοιωτίας περιφερομένων ληστρικῶν συμμοριῶν, καθ' ὅτι τὰ παρὰ τοῦ κ. Νομάρχου προτεινόμενα ἐκτὸς ὅτι ἀντεδείκνυνται ἐν μέρει εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς δὲν θέλουν φέρει κανένα ἀποτέλεσμα ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς χωροφυλακῆς».

Ἐν συνεχείᾳ ὑπεδεικνύετο εἰς τὸν Νομάρχην νὰ μελετήσῃ τὴν κατάστασιν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Μοιράρχου.

Λήγοντος τοῦ 1848 εἶχεν καταστῇ κοινὴ συνείδησις ἁπάντων, ὅτι τὸ σύστημα τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας εἶχεν ἀποτύχῃ οἰκτρῶς, πρᾶγμα ὅπερ διετυποῦτο ἀδιστάκτως πλέον καὶ εἰς τὰ πλέον ἐπίσημα ἔγγραφα.

Αὐτὸ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἡ φωλεὰ τοῦ ἑκάστοτε κομματαρχισμοῦ, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 24184 ἀπὸ 7) 12) 1848 διαταγῇ πρὸς τοὺς Νομάρχας, ἐτόνιζεν ὅτι αἱ Δημοτικαὶ ἀρχαὶ ὄχι μόνον δὲν συντρέχωσιν εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔνιαι ἐξ αὐτῶν «ἀρέσκονται» εἰς τὴν ὕπαρξιν ληστῶν καὶ ἀνεκοίνου ὅτι εἶχε ζητηθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης ἵνα διαταχθῶσιν οἱ Εἰσαγγελεῖς καὶ διώκουσι τοὺς παρανομοῦντας Δημάρχους.

Ἕνεκεν τῆς καταστάσεως ταύτης ἡ Πολιτεία, μιμουμένη τὸν ἐν Γαλλίᾳ εὐδοκίμως λειτουργοῦντα θεσμὸν τῶν «Διευθύνσεων Ἀστυνομίας», προέβη διὰ τοῦ Νόμου ΡΚΣΤ τῆς 13) 3) 1849 εἰς τὴν σύστασιν τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ὑπὸ ἕναν Δ) ντὴν ἐπὶ βαθμῷ Νομάρχου, ἤτοι κατ' απομίμησιν τοῦ PREFET DE POLICE τῶν Παρισίων, ἀπολύτως ἀνεξαρτήτου τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν. Ἐκ τοῦ νέου τούτου θεσμοῦ ἐνδιέφερον τὴν χωροφυλακὴν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 3, 27 καὶ 44 τοῦ ἀπὸ 30) 9) 1852 Β.Δ. «Περὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς». Διὰ τοῦ ἄρθρου 3 ὑπεχρεοῦτο ἡ Μοιραρχία Ἀττικῆς ὅπως τὰ ἡμερήσια δελτία ἀναφορᾶς (ἄρθρ. 20 καὶ 21 Κ. Χωρ.) κοινοποιεῖ καὶ εἰς τὸν Δ) ντὴν τῆς Ἀστυνομίας».

Κατ' ἄρθρον 27 εἰς τὴν περιφέρειαν ἑκάστου τῶν 4 τμημάτων, εἰς ἃ διηρέθη ἡ Πρωτεύουσα, ἔδει νὰ διατάσσωνται καθ' ὁλόκληρον τὸ 24ωρον ἀνὰ δύο περιπολίαι, συγκείμεναι ἐκ δύο ἀστυνομικῶν κλητήρων καὶ ἑνὸς χωροφύλακος ὡς ἐπικεφαλῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, ἐπικεφαλῆς μιᾶς τῶν κυκλοφορούντων περιπόλων ἐτίθετο εἷς Ὑπαστυνόμος ἢ εἷς Ἐνωμοτάρχης, ἐναλλάξ.

Τέλος τὸ ἄρθρον 44 προέβλεπεν περὶ συσκέψεων τοῦ Δ) ντοῦ Ἀστυνομίας, τοῦ Φρουράρχου καὶ τοῦ Μοιράρχου Ἀττικῆς, ἵνα δὲ μηδεὶς ἐκ τούτου χολωθῇ, ὡς χω-

ρος τῶν συσκέψεων τούτων καθωρίσθη εἰδικὸς χῶρος ἐντὸς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Οὕτω διὰ τοῦ νέου ἀστυνομικοῦ συστήματος ἡ χωροφυλακὴ διεμοιράζετο ἐπισήμως τὴν περὶ ἀσφάλειαν εὐθύνην μετὰ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας καὶ ἀνελάμβανε ποιάν τινα πρωτοβουλίαν, ἀφοῦ κατὰ κανόνα ἐπικεφαλῆς τῶν περιπόλων ἐτίθεντο χωροφύλακες.

Ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ πρώτου ὁρισθέντος Διευθυντοῦ, ἡ Διοικητικὴ Ἀστυνομία ἠκολούθησε ὁδὸν σεβασμοῦ πρὸς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ συνεχοῦς ἐπικλήσεως τῆς συνδρομῆς της.

Εἰς τὰς ἀφορώσας τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν ἐν γένει Ἀστυνομικὰς Διατάξεις, ὄχι ὅμως εἰς τὰς ἀφωρώσας τὴν καθαριότητα, ἀγορανομίαν κ.λ.π., ὡς τελευταία διάταξις διελαμβάνετο:

«Ἡ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τῆς παρούσης ἀνατίθεται πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπαστυνόμους τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας καὶ τὴν Βασιλικὴν Χωροφυλακήν».

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τὸ σύστημα λειτουργῆσαν τοιουτοτρόπως ἀπέδωκε, συντόμως ὅμως ἡ Βουλευτοκρατία καὶ ἡ Πολιτικὴ ἔθεσαν καὶ τὴν Διοικητικὴν Ἀστυνομίαν ὑπὸ τὸν ἀπόλυτον ἔλεγχόν των καὶ ἤρξατο ὁ κατήφορος (22).

Ἐν τῷ περὶ ληστείας κεφαλαίῳ ἀνεπτύχθησαν τὰ ἀφορῶντα τὰ εἰς βάρος τῶν κατοίκων ἔκτροπα τῶν καταδιωκτικῶν ἀρχῶν, ἐπανερχόμενοι δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, τόσον ἵνα ὑπομνήσωμεν ὅσα ἐκεῖσε ἀνεπτύχθησαν ὅσον καὶ ἵνα συμπληρώσωμεν ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τὴν συγκεκριμένην ἐποχήν, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ διαβίωσις τῶν κατοίκων εἶχεν καταστῇ ἀφόρητος, πληττομένη πανταχόθεν τόσον ὑπὸ τῶν ληστῶν ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας ὑπὸ ποικιλωνύμους τίτλους δυνάμεων. Ἀληθεῖς μάρτυρες, τῆς πανταχόθεν βαλλομένης ἰδέας περὶ συγκροτήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς κράτος, ὑπῆρξαν οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ πολλῶν μετέπειτα δεκαετηρίδων.

«Ἡ πενία, ἡ ληστεία, αἱ ἄπειροι ἀπαιτήσεις ἄλλων τε καὶ μάλιστα τῶν ἀγωνιστῶν, ἡ ἔλλειψις ἀσφαλείας, ἧς ἕνεκα δυσχερῶς πάνυ οἱ κάτοικοι συνεκοινώνουν ἀλλήλοις, ἡ κατάθλιψις τῶν ἀδυνάτων χωριτῶν ὑπὸ τῶν καπεταναίων καὶ τῶν ὑπαλλήλων, τῶν εἰσπρακτόρων, τῶν ἐνοικιαστῶν, αἱ ἐπισταθμίαι μάλιστα ἀγρίων στρατιωτῶν ἐν καιρῷ πρὸ πάντων ληστείας καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων ἐμάραινον τὴν χώραν καὶ ἤγειρον τὸν λαὸν κατὰ τοῦ Ὑπουργείου...» (23)

Ἀλλὰ περὶ ποίας κατηγορίας ἀγρίων στρατιωτῶν κάμνει λόγον ὁ ἱστορικὸς οὗτος δὲν διευκρινίζει, διότι στρατιῶται ἦσαν οἱ πάσης φύσεως ἐθνοφύλακες, οἱ ὀροφύλακες, οἱ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ ὅσοι ἐστρατολογοῦντο ὑπὸ τῶν διαφόρων «καπετανέων».

Ὁ Ἔπαρχος Λιδωρικίου ὑπέβαλεν τὴν ἀκόλουθον συναφῆ ἀναφοράν:
Ἀριθμ. Πρωτ. 1075

---

(22) Βλέπε ἐφημ. «Ἀθηνᾶ» φύλλον τῆς 8)12)1855, «ΠΑΛΙΓΓΕΝΗΣΙΑ» φυλλ. 316 τῆς 21)1)1864 κ.λ.π.

(23) Γ. Κρέμος σελ. 1097.

Ἐν Λιδωρικίῳ τῇ 1 Ἰουνίου 1847 (24)
Ὁ Ἔπαρχος Λιδωρικίου
Πρὸς τὴν Β. Νομαρχίαν Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος
Περὶ ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας

Ἐκ τῶν ὑποβληθεισῶν προηγουμένως ἀναφορῶν περὶ ληστῶν, διαφόρων ληστοπραξιῶν καὶ ζωοκλοπῶν, ἔτι δὲ καὶ τῆς συμβάσης ἀρτίως εἰς τὸ χωρίον Μοναγούλη τοῦ Δήμου Ποτιδανίας ληστείας, περὶ ἧς διέλαβε τὸ ὑπ' ἀριθ. 977 ἔγγραφον τοῦ Ἐπαρχείου, κατενόησεν ἡ Β. Νομαρχία ὅτι τὸ ἐνυπάρχον ἀπόσπασμα, συγκείμενον ἐκ δέκα δροφυλάκων ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ὑπολοχαγοῦ Ι. Δούζου, οὐδόλως συντελεῖ πρὸς διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας, καθ' ὅσον παρετηρήθη ἔτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ἀφορμὴν ἔχον τὴν καταδίωξιν τῶν ληστῶν περιέρχεται τὰ χωρία μᾶλλον διὰ νὰ τρέφεται ἢ νὰ καταδιώκει τοὺς ληστάς.

Ἐντεῦθεν προέρχεται τὸ θάρρος ὅπερ ἀρτίως ἔλαβον οἱ λησταί, οὐ μόνον νὰ εἰσβάλωσι συνεχῶς εἰς τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην καὶ νὰ κάμνωσι ληστοπραξίας, ἀλλὰ καὶ νὰ εἰσπράττωσι χρήματα ἀπὸ διαφόρους πολίτας εἰς ἐξαγορὰν τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας των. Εἰς τὸν Δῆμον Ποτιδανίας οἱ δι' ἐντάλματος συλλήψεως καταδιωκόμενοι περιφέρονται ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον πράττοντες διαφόρους ζωοκλοπὰς καὶ ἄλλας ἀξιοποίνους πράξεις, συνεννοῦνται μὲ τοὺς πραγματικοὺς ληστὰς καὶ προσκαλοῦσιν αὐτοὺς διὰ νὰ καταφοβίζωσι τὸν λαόν. Εἰς τὸν Δῆμον Κροκυλίων, τέσσαρες ἄλλοι λησταί, ἐξ Ἀρτοτίνης προσλαβόντες καὶ τὸν Κ. Ἀραπόπουλον, δραπέτην κληροῦχον, ἀπειλοῦσι τὴν ζωὴν καὶ περιουσίαν τῶν εὐπορωτέρων κατοίκων τοῦ Δήμου καὶ ἀπαιτοῦσι καὶ λαμβάνουσι χρήματα παρ' αὐτῶν δι' ἐξαγοράν.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, τὸ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ εἰρημένου Δούζου ἀπόσπασμα τῆς δροφυλακῆς οὔτε κἂν δι' ἐπίδειξιν ἐξέρχεται πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν.

Ἀχρήστου ὅθεν καὶ ἀλυσιτελοῦς ὄντος πρὸς διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας, τοῦ ὡς εἴρηται ἀποσπάσματος, παρίσταται ἀνάγκη τῆς ἀνακλήσεώς του, καὶ τῆς ἀντικαταστάσεώς του δι' ἄλλου, συγκειμένου τουλάχιστον ἐξ 25 δροφυλάκων καὶ ἑνὸς ἀξιωματικοῦ δραστηρίου καὶ ξένου πρὸς τὴν ἐπαρχίαν, ὅπως, μετὰ ἐθνοφυλάκων τῶν Δήμων περιστείλη τὸ κακόν. Καὶ ματαιώση τοὺς ἀναρχικοὺς σκοποὺς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἐξ ἧς ὑποθάλπτεται καὶ ἡ ληστεία, ἄλλως προβλέπεται ὅτι θὰ συμβῶσι πολλὰ δυστυχήματα εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην».

Παρεμφερῶς ἐξεφράζοντο, ἀναφερόμεναι, ἐν τῷ συνόλῳ των αἱ διοικητικαὶ Ἀρχαὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος, καθ' ὅλην τὴν περίοδον ἐκείνην ἀλλὰ καὶ μετέπειτα.

Μετὰ ἓν ἔτος εἰς μακροσκελῆ του ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς καταστάσεως ὁ Ἔπαρχος Τριχωνίδος, Δ. Σακελλαρίου, πρὸς τὸν Νομάρχην Αἰτωλοακαρνανίας (21.8.1848) ὡμίλει περὶ ἀδρανείας τῶν ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων, συνεπείᾳ μὴ καταβολῆς τῆς ἀντιμισθίας των, περὶ τῶν ἐν διαλύσει τελούντων λόχων δροφυλακῆς καὶ περὶ τῆς «κατὰ μέγαν λόγον ἀνεπαρκείας τῆς χωροφυλακῆς».

Ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 73) 4.6.1848 ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν (25) ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῶν Γενικῶν Ἀρχείων πληροφορούμεθα ὅτι διάφοροι

(24) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην αἱ ἀναφοραὶ καὶ τὰ ἔγγραφα συνεττάσσοντο ἐν ἡμικλάστῳ φύλλῳ ὑπὸ τύπον σημερινῶν αἰτήσεων.

(25) Β. Γιαννούλη 1848 σελ. 32.

στρατηγοί, συνταγματάρχαι κ.λ.π. διορισθέντες ὡς ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων ἀρχηγείων καὶ περιφερειῶν εἶχον μεταβληθῆ εἰς τοπικοὺς σατράπας καὶ ἤσκουν τὸ ἔργον τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας κατ' ἴδιον ἕκαστος τρόπον. Ἔνιοι ἐξ αὐτῶν, τοὺς συλλαμβανομένους ἢ παραδιδομένους ληστὰς καὶ ἀντάρτας δὲν τοὺς παρέπεμπον εἰς τὴν δικαιοσύνην, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας παραστάσεις τῶν Εἰσαγγελέων, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ τοὺς κατέτασσον ὡς ἐμμίσθους Ἐθνοφύλακας. Ἐπ' αὐτοῦ ἔγραφεν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν: «Πληροφορούμεθα ὅτι διάφοροι ἐκ τῶν λαβόντων μέρος εἰς ληστείας καὶ ἀποστατικὰ κινήματα προσῆλθον εἰς διαφόρους στρατιωτικοὺς ἀρχηγοὺς καὶ διαμένοντες παρ' αὐτοῖς ὡς Ἐθνοφύλακες, ἐξακολουθοῦν νὰ ἐνεργοῦν καταθλιπτικὰς πράξεις κατὰ τῶν φιλησύχων πολιτῶν...», ἐν συνεχείᾳ δὲ διέτασσε τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν καὶ παράδοσιν ἁρμοδίως, διότι δὲν θὰ ἀνεγνώριζεν οὐδεμίαν ἐφεξῆς μισθοδοσίαν των.

Οἱ Βουλευταὶ τῶν παραμεθορίων περιοχῶν ἐζήτουν τὴν ἀνέγερσιν στρατώνων κατὰ μῆκος τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἵνα ἀπαλλαγῶσιν οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαχθεστάτης ὑποχρεώσεως περὶ καταλυμμάτων, ὁμιλῶν δὲ Βουλευτὴς ἐπὶ τοῦ θέματος ἐκλογῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 17.7.1845 κατήγγειλεν ὅτι μεγάλη δύναμις Ἐθνοφυλακῆς «ἀθέμιτα ἐνήργησε κατὰ Δήμους περιφερομένη».

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 21.8.1845 συνεζητήθη μία ἀναφορὰ διοικητοῦ ἐνωμοτίας τῆς Αἰτωλοαρνανανίας περὶ ἐκτρόπων τῶν στρατιωτικῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων, ἣν ἀναφορὰν εἶχεν υἱοθετήσει ὁ Νομάρχης Αἰτωλοακαρνανίας. Περιέργως, τόσον ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης, ὅσον καὶ ἐπὶ ἄλλης ἀναφορᾶς τῆς χωροφυλακῆς διὰ βαναυσότητας ἐν τῷ Νομῷ Λακωνίας, οἱ κυβερνητικοὶ Βουλευταὶ προσεπάθησαν νὰ διαψεύσωσι τὰ γεγονότα καὶ νὰ διαβεβαιώσωσι ὅτι πλήρης τάξις καὶ ἀσφάλεια ἐπεκράτει (SIC) ! ! !

Μετὰ δύο μῆνας ὅμως, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 27.10.1845, διότι καὶ πάλιν ἐγένετο συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐν Ἀκαρνανίᾳ καταστάσεως, Ἀκαρνὰν Βουλευτὴς ἐτόνισεν: «ὁ τῆς Ἀκαρνανίας, —λαὸς— δὲν ἤθελε πόποτε προσφύγει εἰς τὸ καταστρεπτικὸν τῆς ληστείας μέσον, ἂν ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐξωρίζετο ἐκεῖθεν, καὶ ἡ μεροληψία καὶ καταδυναστεία τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν δὲν τὸν ὤθει εἰς τοῦτο».

Ἐκτὸς τούτων συμπαραστάτης τῶν ἀπόψεων τῆς χωροφυλακῆς ἦλθεν καὶ ὁ Δ. Κριεζῆς, Δ) τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ὅστις, μετὰ τὴν ἀνωτέρω στάσιν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὑπέβαλε τὸν Σ) βριον 1845 τὴν παραίτησίν του, ἣν συνώδευσε καὶ δι' ἀναφορᾶς, ἐν ᾗ ἐδικαιολόγει τὴν παραίτησίν του ὡς ὀφειλομένην εἰς τὴν μὴ περαιτέρω ἐκ μέρους του ἀνοχὴν τῶν διαπραττομένων, τονίζων: «Ἄλλοι ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως, εἴτε ἑκουσίως εἴτε ἀκουσίως, τείνουν νὰ σπρόξωσι, διὰ βιοπραγιῶν, τὸν λαὸν εἰς τὸ νὰ ὑψώσῃ σημαίαν στάσεως καὶ νὰ λάβῃ ὅπλα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν, προσβαλλόμενον ὑπὸ ὑπαλλήλων της καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς».

Αἱ ἀνωτέρω ἐνδεικτικαὶ περιπτώσεις ὑπῆρξαν αἱ ἠπιωτέρας μορφῆς τοιαῦται, ἔναντι τῶν πολλῶν καταχρήσεων, αἵτινες ἐλάμβανον χώραν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἀνεφέραμεν.

Ἡ ἄλλοτε ποτὲ σχολαστικὴ δικαιοσύνη τοῦ Ὄθωνος ἐπὶ τῶν ἀπολύσεων, τιμωριῶν καὶ διορισμῶν τῶν ὑπαλλήλων εἶχεν ἐξανεμισθῆ εἰς τὸν ἐναγκαλισμὸν τοῦ Βασιλέως πρὸς τὸν Κωλέττην, ἐν ὄψει πλήρους ἐπωάσεως τῆς μεγάλης ἰδέας. Οὐ-

τω ἐδημιουργήθησαν οἱ πρῶτοι τρόφιμοι τῆς πρὸς τοῦτο ἀποκληθείσης Πλατείας Κλαυθμῶνος. Ὁ μόνος κλάδος ὅστις δὲν ἐθίγει σοβαρῶς ὑπῆρξεν κατὰ κύριον λόγον ἡ χωροφυλακή. Ὁ στρατὸς ἠλλοιοῦτο ἑκάστοτε διὰ τῶν ἐθνοφυλάκων κ.λ.π.

Εἶναι ζήτημα ἂν ἡ ἱστορία ἄλλου κράτους παρουσίασε ἐπανάστασιν τῆς σχολῆς Εὐελπίδων, τουλάχιστον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐνῷ ἐν Ἑλλάδι καὶ τοῦτο συνέβη τὴν ἑσπέραν τῆς 11.4.1846.

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ μεταβάντος τὴν Πρωΐαν τῆς ἑπομένης εἰς τὴν Σχολὴν Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Κίτσου Τζαβέλλα, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς ἦτο εὔελπις, διὰ τίνα λόγον ἐπαναστάτησαν, ἀπήντησαν «τὰ παιδιά».

«Ἐφθάσαμε στὰ ἄκρα κύριε Ὑπουργὲ γιατὶ τὸ συσσίτιό μας εἶναι ἐλεεινό». Συνεκροτήθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Φρουράρχου Πίσσα, τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Δεληγιώργη καὶ τοῦ ἀντ)ρχου Σμόλεντς, ἥτις ἐκ τῶν ἐνεργηθεισῶν ἀνακρίσεων διεπίστωσε καταχρήσεις καὶ ἀναλγησίαν τοῦ Δ) τοῦ τῆς Σχολῆς συντ)ρχου Καρατζᾶ, τοῦ διορισθέντος βραδύτερον ὡς ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς (26).

Αἱ μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεις διήνυον, ὡς προανεφέραμεν, περίοδον κακῆς γειτονίας καὶ οἱ Τοῦρκοι ὑπέθαλπον τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα κίνησιν ληστοσυμμοριῶν, παρέχοντες ἄσυλον εἰς τοὺς εἰς Τουρκίαν καταφεύγοντας καταδιωκομένους. Ἀλλ' αἱ σχέσεις αὗται ὀξύνθησαν καὶ διεκόπησαν ἐξ ἀφορμῆς τοῦ πολιτογραφηθέντος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐπεισοδίου Μοσσούρου, λαβόντος χώραν κατὰ χοροεσπερίδαν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τὴν 13 Ἰανουαρίου 1847.

Ἐκτὸς τῶν ἐκ Τουρκίας ἐκπεμπομένων κατὰ τῆς Ἑλλάδος ληστοσυμμοριῶν καὶ ἀνταρτῶν ἡ ἀνάπηρος καὶ πτωχὴ Ἑλλὰς ἦτο ἠναγκασμένη, κατὰ τὰς ἑκάστοτε ὀξύνσεις τῶν μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεών της, νὰ ὑποδέχεται καὶ κύματα προσφύγων. Οὕτω, ἀρχομένου τοῦ 1847 μέγας ἀριθμὸς προσφύγων κατέφυγεν εἰς Ἑλλάδα, καὶ διὰ τὴν περίθαλψίν των ἐξεδόθη τὸ Β.Δ. τῆς 20 Μαΐου 1847. Αἱ ἀρχαὶ χωροφυλακῆς πολλαπλῶς ἀπησχολήθησαν καὶ μὲ τὸ θέμα τῶν προσφύγων τούτων, κυρίως δὲ διὰ τὴν ἐξιχνίασιν τῶν ἀληθῶν λόγων καὶ αἰτίων τῆς προσφυγῆς καὶ διὰ τὴν συνδρομὴν ἐν τῇ περιθάλψει.

Αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς ταύτης γέμουν κολακευτικῶν ἐκφράσεων καὶ διὰ τὰς εἰς τὸν τομέα τοῦτον ὑπηρεσίας τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς.

Ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ τέλους 1848, ὅτε ἐπῆλθε συνεννόησις πρόσκαιρος τῶν Τούρκων διὰ τὴν δίωξιν τῆς ληστείας, κύματα λυστοσυμμοριτῶν ἐξαπεστέλλοντο συνεχῶς ἐκ Τουρκίας.

Τὴν 14 Ἀπριλίου 1847 ὁ Κωλέττης διαλύσας τὴν Βουλήν, ἔρριψε τὴν χώραν εἰς νέαν ἀναταραχήν, ὁμοίαν καὶ ἐφάμιλλον ἐκείνης τοῦ 1844 καὶ τοῦτο ἔπραξε καθ' ἣν στιγμὴν αἱ μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεις εὑρίσκοντο εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ὀξύτητος καὶ εἶχεν ἀνοίξει ἤδη ἡ πληγὴ τοῦ Πατσιφίκου.

Περιγραφὴν τῶν λαβόντων χώραν κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἔτους 1847 (2—3 Ἀπριλίου) εὑρίσκει κανεὶς εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ ἀπολογισμὸς ὑπῆρξεν αἱματηρότατος διὰ τὰς Ἀθήνας, ἔνθα ἐκτὸς τῶν τραυματιῶν ἀνεφέρθησαν τρεῖς νεκροί, ἐκ τοῦ ἐθίμου τῶν πυροβολισμῶν.

Κατὰ τὴν πρώτην ὅμως ἡμέραν τοῦ Πάσχα, 3.4.1847, ἔλαβε χώραν ἓν ἐπει-

---

(26) Δ. Βρατσάνου σελ. 104-108.

σόδιον, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιηθὲν ὡς ἀφορμὴ ἐβασάνισε τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τρία καὶ πλέον ἔτη.

Κατ' ἔθιμον, τὸ ἀπόγευμα τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ Πάσχα ἐκαίετο τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα ἔξωθι τοῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εὑρίσκετο εἰς Ἀθήνας ὁ μεγαλοκεφαλαιοῦχος καὶ δανειστὴς τῆς Ἑλλάδος Ἰσραηλίτης Ρότσιλντ καὶ ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων διὰ δυνάμεως χωροφυλακῆς ἀπηγόρευσε τὴν καῦσιν τοῦ ὁμοιώματος.

Εἴτε ἐξ ἀσκόπου φλυαρίας τῶν χωροφυλάκων εἴτε ἄλλοθι, τὸ κοινὸν ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις ὠφείλετο εἰς λόγους ἁβρότητος διά τινα ἐν Ἀθήναις εὑρισκόμενον Ἑβραῖον. Τουλάχιστον ἐὰν ἐλέγετο ὁλόκληρος ἡ πραγματικότης πιθανῶς νὰ προελαμβάνοντο ὅσα συνέβησαν.

Οἱ ἡγούμενοι τοιούτων ἐκδηλώσεων λαϊκοὶ τύποι, ἐνεθυμήθησαν ὅτι κατῴκει εἷς Ἑβραῖος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σαρρῆ καὶ ἀποδώσαντες εἰς τοῦτον τὴν παρεμπόδισιν, κατηυθύνθησαν πρὸς τὴν οἰκίαν του, ἥν, εἰσελάσαντες, ἐλεηλάτησαν, πρὶν προλάβουν αἱ ἀποσταλεῖσαι δυνάμεις νὰ τοὺς ἀναχαιτίσουν. (27)

Ἐπρόκειτο περὶ τῆς οἰκίας τοῦ διεθνοῦς ἀπατεῶνος Ἱσπανοεβραίου Δαυῒδ Πατσίφικο, ὅστις, ἐπιτυχὼν ἐν συνεχείᾳ νὰ θεωρηθῇ ὑπήκοος τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, ἐζήτει διὰ τῶν Ἀγγλικῶν Ἀρχῶν ἀποζημίωσιν 886.736,67 δραχμ., ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἑλλὰς δὲν συνεμμορφώθη ἀπετέλεσε καὶ ἡ ὑπόθεσις Πατσίφικο μίαν τῶν ἀφορμῶν τῶν Παρκερικῶν, περὶ ὧν κατωτέρω.

Ὁ ἀδίστακτος κομματισμὸς καὶ ἡ ἀχαλίνωτος βουλευτοκρατία τῆς κυβερνητικῆς πτέρυγος προσέθετον τὴν χαριστικὴν κατὰ τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως βολήν, ἡ δὲ ἐντεῦθεν διογκωθεῖσα ἀγανάκτησις ἐνεφανίζετο εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν, ὄγκοι δὲ ὑπομνημάτων καὶ διαμαρτυριῶν κατέκλυζον τὰ γραφεῖα τοῦ Βασιλέως.

Κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον 1847 ἐνήργησε νέαν περιοδείαν, καθ' ἣν οἱ Νομάρχαι διὰ τῶν δημοτικῶν ἀστυνομιῶν καὶ ἄλλων ἐνόπλων τμημάτων κατέβαλον προσπαθείας νὰ παρεμποδίσωσι τοὺς ἀντιφρονοῦντας πρὸς τὴν κυβέρνησιν νὰ προσεγγίσωσι τὸν Βασιλέα.

Οὕτω ὅταν ἔφθασεν εἰς Πάτρας ὁ Βασιλεὺς τὴν 27.4.1847 ὁ ἐνωμοτάρχης Θωμόπουλος ἐπικεφαλῆς χωροφυλάκων καὶ κλητήρων δημοτικῆς ἀστυνομίας εἶχεν διαταχθῆ πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπόν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ὑπῆρχε κίνδυνος διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Βασιλέως, ὅταν δὲ εὑρέθη ὁ ὑπαξιωματικὸς οὗτος πρὸ τοῦ ἐπιμένοντος νὰ παραβιάσῃ τὴν ἀπαγόρευσιν πλήθους, προέβη εἰς ἐκφοβιστικὴν βολήν. Ὁ Νομάρχης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2706 ἀπὸ 30.4.1847 ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐπρότεινεν τὸν ἔπαινον τοῦ ἐνωμοτάρχου, ἐνῷ οἱ κάτοικοι δι' ὑπομνήματος πρὸς τὸν Βασιλέα διεμαρτύροντο διὰ τὰς βαναυσότητας.

Αἱ γέφυραι μεταξὺ λαοῦ καὶ ἀρχῶν εἶχον καταστῆ λίαν ἐπισφαλεῖς, συνταρακτικὰ δὲ ἐπηκολούθησαν γεγονότα.

Κατὰ τὸν Ἰούνιον 1847 νέα γεγονότα συνετάραξαν τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὴν Εὔβοιαν.

Εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ πάλιν ὁ Γρίβας ἐπανεστάτησεν, ἀπειλούμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἐναντίον του κινηθέντων Κυβερνητικῶν δυνάμεων δι' ἀγγλικοῦ πλοίου τὴν 13.

---

(27) Ἐφημ. «Ἐλπὶς» 8)4)1847 — Δ. Βρατσάνου σελ. 110-112.

6. 1847 κατέφυγεν εἰς Λευκάδαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ τουρκοκρατούμενα Ἰωάννινα.

Εἰς τὴν Εὔβοιαν ὁ Κριεζώτης ἐπανεστάτησε κατὰ τοῦ Κωλέττη, ἀλλὰ τραυματισθεὶς κατέφυγεν ἐκτὸς Ἑλλάδος καὶ οὗτος.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις οἱ ὀπαδοὶ τῶν ἐπαναστατησάντων, ὡς καὶ καθ' ὅλας τὰς ἑκάστοτε ἐπαναστάσεις καὶ ἐξεγέρσεις, ὡς πρῶτον στόχον των ἔσχον τὰς μικρὰς δυνάμεις τῆς χωροφυλακῆς.

Τὰς ἀνωτέρω ἐξεγέρσεις ἠκολούθησεν ἡ κατ' Αὔγουστον 1847 ἀποκληθεῖσα στάσις τῆς Ναυπάκτου. Ἐν τῇ οὐσίᾳ ἡ στάσις αὕτη ἐξελίχθη εἰς ὁλόκληρον ἐκστρατείαν ἀνὰ τὴν Κεντρικὴν καὶ Ἀνατολικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα.

Οἱ ἀρχικοὶ συστασιῶται Συνταγματάρχης Ι. Φαρμάκης, Ταγματάρχης Α. Μακρυγιάννης, ὁ Φρούραρχος Ναυπάκου Βοτσαίτης κ.λ.π. ἡγούμενοι 200 ἀνταρτῶν ἡττήθησαν παρὰ τῶν, ὑπὸ τὸν Μαμούρην, Κυβερνητικῶν στρατευμάτων παρὰ τὴν θέσιν Ζήλιτσαν - Ναυπάκτου.

Εἰς βοήθειαν τούτων ἔσπευσαν οἱ Παπακώστας, Τζαμάλας, Βελέντζας, Κουντογιάννης καὶ Μπαλατσός· Συνήφθησαν ἀλλεπάλληλοι συμπλοκαὶ καὶ οἱ ἐπαναστᾶται κατανικηθέντες διεσκορπίσθησαν καὶ ὑπὸ μορφὴν συμμοριῶν εἰσῆλθον εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπανέλθωσι δριμύτεροι ὡς λησταί, πλὴν ὡρισμένων ἰδεολόγων, παρὰ τὴν χορηγηθεῖσαν τὴν 25)3)1848 ἀμνηστείαν.

Εἰς τὴν καταστολὴν ἁπάντων τῶν ἀνταρσιῶν καὶ κινημάτων οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς ἐχρησιμοποιοῦντο μεταξὺ τῶν ἐπιλέκτων δυνάμεων· Ἐν τῇ ἀπὸ 7 Ὀκτωβρίου 1847 προτάσει τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κατὰ τῶν στασιαστῶν Ναυπάκτου δυνάμεων παρατηροῦμεν (Γ.Α.Κ.) ὅτι ἐπροτάθησαν διὰ Βασιλικὸν ἔπαινον οἱ Μοίραρχος Γ. Πτολεμαῖος καὶ Δ. Τζῆνος, ὁ ὑπομοίραρχος Κουτσοῦκος Γεώργιος, ὁ ἐνωμοτάρχης Δ. Κοκκώνης καὶ ἄλλοι. Ἡ διὰ τὸν Πτολεμαῖον πρότασις διελάμβανεν «ὥρμησε κατὰ τὴν ἔφοδον καὶ κατέπεσε κατόπιν τῶν φευγόντων ἀποστατῶν».

Τὴν 31 Αὐγούστου 1847 ἀπέθανεν ὁ Κωλέττης καὶ τὸν Νοέμβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ἔλαβε χώραν ἡ ληστρικὴ ἐνέργεια τοῦ φέροντος τὸν βαθμὸν τοῦ Λοχαγοῦ πρώην ληστοῦ Μερεντίζη.

Οὕτως εὑρισκόμενοι εἰς τὸ τέλος 1847 καὶ ἐπισκοποῦντες τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἀδυνατοῦμεν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ καταστάσεως ἀσφαλείας, τουλάχιστον ἐν Στερεᾷ Ἑλλάδι, χωρὶς νὰ κινδυνεύσωμεν νὰ χαρακτηρισθῶμεν ἀνεδαφικοὶ καὶ μυθολόγοι, ἀλλὰ ποῦ νὰ ἐγνώριζον οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς καὶ περιόδου ἐκείνης τί τοὺς ἀνέμεινεν.

Οἱ ἐντὸς τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους καταφυγόντες ὀργανωθέντες, διηρέθησαν εἰς δύο μεγάλα τμήματα ὑπὸ τοὺς Βελέντζαν ἐκ 200 ἀνδρῶν καὶ Τζαμάλαν ἐκ 500 ἀνδρῶν καὶ ἅμα τῷ ἔαρι, εἰσέβαλον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος ἔνθα ἐνισχυθέντες, διὰ τῆς προσχωρήσεως τοῦ 8ου Τάγματος ὀροφυλακῆς, πολλῶν κατοίκων καὶ ἐλαχίστων πρὸς τὸν Βελέντζαν προσχωρησάντων χωροφυλάκων, συνεκέντρωσαν δύναμιν 3.000 ἀνδρῶν. Τμήματα τούτων εἶχον φθάσει εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἐκ τῶν «ἐνόντων» ἐπιμελητεία των ἐρήμωσε καὶ αὐτὴν τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν τῶν κατοίκων.

Ἡ Κυβέρνησις ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξέδωκε ἐγκύκλιον καταγγέλουσα τὴν ἐπανάστασιν ὡς χρηματοδοτουμένην καὶ καθοδηγουμένην ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκινητοποίησε κατεπειγόντως σοβαρὰς δυνάμεις ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν.

Συνήφθησαν σκληραὶ καὶ πολυαίμακτοι μάχαι καὶ οἱ ἐπαναστάται ἡττηθέντες κατέφυγον καὶ πάλιν εἰς ἱκανὸν ποσοστὸν εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος·

Εἰς τριακοσίους ἀναβιβάζει τοὺς ἑκατέρωθεν νεκροὺς καὶ τραυματίας ὁ Μακρυγιάννης καὶ συμπληρώνει «Κι ἔπαθον οἱ ἐπαρχίες ἀπὸ τὰ Βασιλικὰ στρατεύματα, ὅπου ἀφανίστηκαν οἱ δυστυχισμένοι κάτοικοι. Καὶ οἱ χάψες (28) τοῦ Κράτους ξαναγιόμουσαν ὀπίσου... Καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Βασιλικῶν στρατευμάτων θησαυρίσαν. Οἱ ἐφημερίδες ξιστορίζουν ὅλα αὐτὰ ἀρχὴ καὶ τέλος».

Ἡ Πελοπόννησος ἐπ᾽ ἀρκετὸν χρόνον ἦτο ἥσυχος, ἦλθεν ὅμως καὶ αὐτῆς ἡ σειρά.

Ὁ Γ. Περωτής, ἐπικεφαλῆς πεντακοσίων ὁπλοφόρων, τὴν 28 Ἀπριλίου 1848 εἰσέβαλεν εἰς τὴν Καλαμάταν, κατέλυσε τὰς ἀρχάς, ἀπέλυσε τοὺς εἰς φυλακὰς κρατουμένους καὶ ἐξέδωκε προκήρυξιν ἐπὶ τῶν αἰτημάτων του. Ἐναντίον τούτου ἐκινήθησαν Κυβερνητικαὶ δυνάμεις καὶ ὁ Περωτὴς ὑπὸ τὴν προστασίαν πάντοτε τῶν Ἄγγλων κατέφυγε εἰς Κύθηρα.

Ταυτοχρόνως πρὸς τὸν Περρωτὴν δύο ἄλλοι ἐπαναστάται, ὁ Ταγματάρχης Γ. Χελιώτης ἢ Λύκος καὶ ὁ Ἀριστείδης Ρέντης ἐπεδίωξαν νὰ ἐπαναστατήσωσι τὴν Κορινθίαν διὰ προκηρύξεώς των, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχον καὶ καταδιωχθέντες ἐκρύβησαν διὰ νὰ συλληφθῶσι βραδύτερον.

Μία τρίτη ἐξέγερσις ἔλαβεν χώραν εἰς Πύργον Ἠλείας.

Τὴν 12 Μαΐου 1848 εἷς ταραξίας καὶ ἅρπαξ, ὁ Λύσανδρος Βιλαέτης μετὰ τῶν ἀδελφῶν του καὶ ἐπικεφαλῆς ὑπερτεσσαράκοντα ἄλλων ἐνόπλων κατέλυσε τὰς ἀρχάς, συνέλαβε τὸν Ἔπαρχον καὶ διήρπασε τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον χρήματα.

Δυνάμεις ἐφίππου χωροφυλακῆς κινηθεῖσαι τάχιστα ἐκ περιοχῆς Μεσσήνης ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Κρητικὸν καὶ ἐκ Πατρῶν ὑπὸ τὸν Μοίραρχον Δραγώνα, ἐματαίωσαν τὰ περὶ ἐπεκτάσεως ἀνὰ τὴν Ἠλίαν τῆς ἐξεγέρσεως σχέδια καὶ διέλυσαν τοὺς στασιαστάς, εἰσελθοῦσαι εἰς Πύργον τὴν 16ην Μαΐου.

Τὰ ἀλλεπάλληλα δραματικὰ γεγονότα μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν σύμπτυξιν τῶν ὑπηρεσιῶν χωροφυλακῆς, δηλαδὴ τῶν ἐνωμοτιῶν εἰς τὴν ἕδραν τῶν ὑπομοιραρχιῶν ἢ καὶ ὑπομοιραρχιῶν εἰς τὴν ἕδραν μοιραρχιῶν.

Οὕτω ἓν τοιοῦτον κέντρον ἐδημιουργήθη κατ᾽ Ἀπρίλιον 1848 εἰς Ἀγρίνιον, οὗτινος ἡ δύναμις εἶχε τεθῆ ὑπὸ τὸν Ὑπομοίραρχον Σπορίδην, ὅστις ἐν τῷ ὑπ᾽ ἀριθμ. 20 ἀπὸ 29)4)1848 πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἀναφορᾷ του ἔγραφεν μεταξὺ ἄλλων: «Αὔριον πρωῒ μὲ τὴν ὑπὸ τὴν διοίκησίν μου δύναμιν τῆς χωροφυλακῆς ἐκκινῶ δι᾽ ἀπόκρουσιν καὶ ἐξόντωσιν τῶν ἀποστατῶν...». (28). Βραδύτερον ἡ δύναμις αὕτη ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγάς, κατ᾽ ἰδίαν αὐτῆς προτίμησιν καὶ ἐκλογήν, τοῦ Συνταγματάρχου Κουτσονίκα Ἀθαν·

Εἰς τὰς Πάτρας συνεστήθη ἕδρα «Ταγματάρχου Διοικητοῦ τῶν ἐν Πάτραις συγκεντρωθεισῶν Μοιραρχιῶν» ὑπὸ τὸν Ταγματάρχην Δ. Κουτσογιαννόπουλον.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὀφείλομεν νὰ διευκρινήσωμεν ὅτι αἱ ἐν Πελοποννήσῳ ἐξεγέρσεις ἐστρέφοντο κυρίως καὶ δικαίως κατὰ τῆς κομματικῆς κραιπάλης καὶ τῆς

---

(28) Φυλακαὶ — Βλέπε καὶ Γ. Ἀσπρέα Τ.Α. σελ. 210-212.

(29) Τοιαύτας ἐπιτροπὰς συνεκρότει τὸ Ὑπουργεῖον ἐξ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατεύματος,

κρατικῆς παραλυσίας, ἡ δὲ Πελοπόννησος δὲν ἐδοκίμασε κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη τὴν καταστροφὴν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀρχομένου τοῦ 1848 οἱ δρῶντες λησταὶ ἀναβιβάζονται εἰς 800, ἤτοι τριπλάσιοι τῶν ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ ὑπηρετούντων ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς.

Εἰς ἕναν τοιοῦτον κυκεῶνα ἀναρχίας, φαυλότητος, παραλυσίας καὶ φιλοχρηματίας ἐκινοῦντο καὶ ἔδρων κλονιζόμενοι ἐκ τῆς κοπώσεως καὶ τοῦ ἐκ τῆς πολιτικῆς νεφελώματος οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς.

Μετὰ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου, εἴδομεν ὅτι ὁ Ὄθων ἔγραφε τὴν μετάνοιάν του, διότι δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἤδη φαίνεται ὅτι δὲν ἐλάμβανε κἂν γνῶσιν αὐτῶν.

Ἐν ὄψει τῆς τοιαύτης καταστάσεως καὶ τῶν περὶ τῶν μελλοντικῶν ἐξελίξεων προβλέψεων, τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς διὰ τῶν ἀξιωματικῶν του κατ' ἐπανάληψιν εἰσηγήθη τὴν λῆψιν τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων.

Οὕτω εἰσηγεῖτο ἐπιμόνως καὶ κυρίως:

1) Τὴν λῆψιν μέτρου ἐκτοπίσεως κατὰ τῶν βλαχοποιμένων, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπῆρχον ἐνδείξεις ὑποβοηθήσεως ἐκ μέρους των τῆς ληστείας.

2) Τὴν λῆψιν αὐστηρῶν Διοικητικῶν καὶ Δικαστικῶν μέτρων κατὰ συνεργαζομένων μετὰ ληστῶν ἢ ἀδιαφορούντων διὰ τὴν δίωξιν τῆς ληστείας Δημάρχων καὶ λοιπῶν δημοτικῶν ἀρχόντων.

3) Τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν σπασμωδικῶν μέτρων καὶ τῶν πειραμάτων, ὅσον ἀφορᾷ τὰς καταδιωκτικὰς δυνάμεις διὰ τῆς ἀναθέσεως ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ ἔργου τῆς καταδιώξεως εἰς τὴν χωροφυλακήν, ἐνισχυομένην ἀναλόγως, δι' αὐξήσεως τῆς ὀργανικῆς της δυνάμεως, δι' ἣν νὰ καθιερωθῇ ἓν δόκιμον σύστημα ἐκπαιδεύσεως. Τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως ἐζήτουν ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς ληστείας, καὶ διὰ τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων τομέων.

Διὰ τὸ θέμα τῆς αὐξήσεως τῆς δυνάμεως ἠναλώθησαν ἅπαντες οἱ μέχρι τότε διατελέσαντες ἀρχηγοὶ τῆς χωροφυλακῆς, ὁ δὲ πρῶτος Ἕλλην ἀρχηγὸς Βλαχόπουλος εἶχε συνδυάσει τὴν παραμονὴν εἰς τὴν θέσιν του μὲ τὴν ἀποδοχὴν τῆς τοιαύτης προτάσεώς του.

Ὁ διαδεχθεὶς τοὺς παράγοντας τῆς 3ης Σεπτεμβρίου ἐν τῇ Ἀρχηγίᾳ τοῦ Σώματος Δημ. Δεληγεώργης ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἔκρουσε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου περὶ τῆς ἐπαπειλουμένης ἐπιδεινώσεως τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως συνηγορουσῶν ἀναγκῶν καὶ ἀπαιτήσεων καὶ ἐπειδὴ αἱ ἀναφοραὶ καὶ παραστάσεις του ἀπέβαινον ἄκαρποι, ὑπέβαλε μίαν πλέον παραστατικὴν καὶ ἔντονον ἀναφοράν, τὴν ὑπ' ἀριθ. 10633 τῆς 27) 11) 1847, ἐν ᾗ σὺν τοῖς ἄλλοις ἐτόνιζεν.

Ἅπασαι αἱ Μοιραρχίαι, αἱ διοικητικαί, δικασιικαί, δημοτικαί, οἰκονομικαὶ καὶ λοιπαὶ ἀρχαί, παραπονοῦνται περὶ τῆς ἐλλείψεως ταύτης καὶ ζητοῦν ἐπιμόνως τὴν θεραπείαν τοῦ πράγματος... Ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς ἡ ὑπηρεσία ἐν γένει ἐκολοβώθη, ἡ ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν καὶ ἰδιοκτησιῶν αὐτῶν ἐπαπειλεῖται καθημερινῶς ἀπὸ τοὺς κακοβούλους ἀνθρώπους... καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ χωροφύλακες, μὴ ἐξαρκοῦντες, ἀπηύδησαν... Εἰς πολλὰ μέρη τοῦ Κράτους συμβαίνουν καθημερινῶς μύριαι

ἀξιόποινοι πράξεις, οἷον λῃστεῖαι, διαρπαγαί, κλοπαί, αὐτοδικίαι, διαταράξεις τῆς κοινῆς ἡσυχίας κ.λ.π. καὶ ἕνεκεν τῆς ἐλλείψεως ταύτης (τῆς δυνάμεως) μένουν ἀκαταδίωκτοι καὶ κατὰ συνέπειαν ἀτιμώρητοι καὶ οὕτω πως πλησιάζει νὰ παραλύσῃ τὸ πᾶν».

Πλέον ἔντονος καὶ ὑπεύθυνος διεκτραγώδησις τῆς καταστάσεως δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ, ἀλλὰ καὶ πλέον πρόχειροι κυβερνῆται δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξουν ἢ ἐκεῖνοι πρὸς οὓς ἡ ἀναφορά, οἵτινες μὲ ἐλαφρὰν τὴν καρδίαν καὶ τὴν συνείδησιν ἀπήντων παραπέμποντες εἰς τὰς δι' ὁροφυλάκων καὶ ἐθνοφυλάκων ἐνισχύσεις, ἐν ᾧ ὁ Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς παρετήρει «... ἡ χρησιμοποίησις τμημάτων ἄλλων καὶ σωμάτων διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν λῃστῶν καὶ διὰ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ὄχι μόνον ἀπέβη ἀναποτελεσματική, ἀλλὰ καὶ δεινῶν, πολλάκις, πρόξενος ἐγένετο».

Δυστυχῶς αἱ Κυβερνήσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οὔτε τὰς ἀναφορὰς καὶ προτάσεις τῶν Εἰσαγγελέων Ἐφετῶν, οὔτε τὰς προτάσεις τοῦ Ἀρχηγοῦ χωροφυλακῆς, τῶν Δ)τῶν Μοιραρχιῶν κ.λ.π., ἀλλ' οὔτε καὶ τῶν κομματικῶν καὶ φίλων Νομαρχῶν ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν. Ἀπησχολοῦντο περισσότερον μὲ τὴν ἐφήμερον ρουσφετολογίαν καὶ κομματικὴν τακτοποίησιν, παρὰ μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς κοινωνικῆς ἀμύνης καὶ τῆς κρατικῆς λειτουργίας.

Ὁ Δεληγεώργης δὲν ἀνῆκεν οὔτε εἰς τοὺς ἐξάλλους, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς τοὺς καμπτομένους καὶ ὑποχωροῦντας, ἐπέμεινεν συνεχῶς καὶ μόλις διελύθη ἡ πρώτη Βουλὴ ἐπέτυχεν τὴν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 30)5)1847 αὔξησιν τῆς δυνάμεως κατὰ 120 πεζοὺς καὶ 25 ἐφίππους χωροφύλακας.

Ἡ αὔξησις αὕτη οὐδόλως ἠδύνατο ν' ἀνταποκριθῇ καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς στοιχειωδῶς τακτικὰς καὶ ἐπειγούσας ἀνάγκας.

Οὕτω λοιπὸν ἡ κοινωνία καὶ ἡ χώρα παρέμεινον ἄνευ ἀστυνομικῆς προστασίας εἰς τὸ ἔλεος τῶν κακοποιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν συγκροτουμένων ἑκάστοτε Κυβερνητικῶν (κομματικῶν) φουσάτων.

Ὁ πολιτικὸς δημόσιος βίος τῆς περιόδου ταύτης δύναται νὰ συντελεσθῇ: Κυβερνητικός= δικαίωμα ἀχαλινώτου ρουσφετολογίας. Ἀντικυβερνητικός= διαρκὴς συρραφὴ καὶ ἐπινόησις μηχανορραφιῶν καὶ προσπαθειῶν πρὸς ἀνατροπὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ χωροφυλακὴ δὲν ἠννόει νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὸ κόμμα καὶ νὰ ἐνεργῇ μετὰ κομματικῆς διακρίσεως, δι' ὃ καὶ τὸ κόμμα εἴτε ἐν τῇ κυβερνήσει εἴτε ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει δὲν τῆς τὸ συνεχώρει καὶ δὲν τὴν ἤθελε ἰσχυρὰν καὶ αὐτοδύναμον.

Εἴδομεν ἀνωτέρω τί ἔγραφεν ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Ἀθηνῶν, τί ἔγραφον οἱ ξένοι, τί ἔλεγεν ὁ Βασιλεὺς καὶ τί ἐπὶ τέλους ἔγραφον καὶ αὐτοὶ οἱ Νομάρχαι, εἴδομεν τὰς ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας συμφορὰς καὶ ἤδη διαπιστώνομεν τὴν Κυβερνητικὴν ἐπιπολαιότητα καὶ ἀδιαφορίαν.

Διελάβομεν περὶ τῆς ἐπιμόνου ἀδυναμίας καὶ τρυφερότητος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν πρὸς τὰ περίφημα μεταβατικὰ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 20844 ἀπὸ 20)10)1848 διαταγῇ του πρὸς τὸν Νομάρχην Φθιωτιδοφωκίδος ἔθετε τὸ περίεργον καὶ φαῦλον ἐκεῖνο ἐρώτημα, καθ' ὃ ἔδει νὰ τοῦ ἀναφέρῃ ὁ Νομάρχης (ποῖος δύναται νὰ συντελέσῃ εὐστοχώτερον εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῶν λῃστῶν, οἱ χωροφύλακες ἢ οἱ ὁροφύλακες».

Ὁ Νομάρχης Λοιδωρίκης ἀπαντῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8230 ἀπὸ 6)12)1848 ἀναφορᾶς του ἐτόνιζεν τὰ δεινὰ τῶν κατοίκων ἐκ τῶν καταδιωκόντων τοὺς λῃστὰς «ὡς ἐκ τοῦ ἀτάκτου καὶ ἀκανονίστου», ἐκφραζόμενος δὲ μετὰ χαρακτηριστικῆς λεπτό-

τητος, κατέληγεν «... ἀπαιτεῖται πρῶτον ἡ καταδίωξις νὰ ἐνεργεῖται ἀπὸ μίαν καὶ μόνην ἀρχήν, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἑνότης καὶ συνέχεια εἰς ὅλα εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Νομοῦ πρὸς καταδίωξιν τῶν κακούργων ἀποσπάσματα, καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη νὰ εἶναι ἡ νόμιμος καὶ κ α ν ο ν ι κ ὴ ἤτοι ἡ χ ω ρ ο φ υ λ α κ ή...». Κατωτέρω ὅμως ἐζήτει νὰ ἐνισχυθῇ ἡ δύναμις τῆς χωροφυλακῆς εἰς 240 ἄνδρας ἔναντι τῆς ὑπαρχούσης ἐξ 150 ἀνδρῶν.

Ὁ Νομάρχης μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶχε διαγνώσει ὅτι ἡ ἑνότης τῆς διοικήσεως ἀπετέλει τὸ σπουδαιότερον πρᾶγμα ἐν προκειμένῳ.

Τὴν ἀναφορὰν ταύτην τοῦ Νομάρχου τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διεβίβασεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ἐξαιτούμενον ὅπως αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ἐνισχύσεις χωροφυλακῆς ληφθῶσιν ἐκ Πελοποννήσου εἰς ἀντικατάστασιν δὲ δοθῶσιν εἰς τὰς Μοιραρχίας Πελοποννήσου ἐθνοφύλακες, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23144 ἀπὸ 10) 12) 1848 ἐγγράφου καθίστα γνωστὸν ὅτι ἦτο ἀδύνατος ἡ περαιτέρω ἀραίωσις τῆς ἐν Πελοποννήσῳ δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς, ἐξ ἧς ἔλλειπον 171 ἄνδρες.

Οὕτω τὸ δρᾶμα ἐσυνεχίζετο καὶ ἀναδιφῶν κανεὶς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους ἀπαντᾷ ἀτέρμονας ἀλληλογραφίας μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀρχῶν καὶ προσώπων περὶ τῆς σωρείας τῶν καθ' ἑκάστην διαπραττομένων κακουργημάτων ἐν γένει καὶ ἐντόνους αἰτήσεις Παρέδρων, Δημάρχων, Ἐπάρχων, Νομαρχῶν, δικαστικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ἀρχῶν, Δ) ντῶν Ταχυδρομείων, Ἐνωμοταρχῶν, Ὑπομοιράρχων, Μοιράρχων κ.λ.π. περὶ ἐνισχύσεως τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς, ἐφ' ὅλων δὲ αὐτῶν τὴν λέξιν «Ἀρχεῖον» μετὰ τῆς σχετικῆς μονογραφῆς τοῦ Ὑπουργοῦ. Ὑπῆρξε μία κατάστασις παραμείνασα ἀθεράπευτος μέχρι τοῦ 1859, ὅτε ἐρρυθμίσθη κάπως καλλίτερον ἡ δύναμις, ἵνα μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος ἐπανέλθῃ νέα τοῦ πράγματος ἐπιδείνωσις.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀναφορὰς καὶ αἰτήσεις δέον νὰ προστεθῶσι καὶ αἱ φωναὶ ἀπογνώσεως τῆς κοινῆς γνώμης, διατυπούμεναι διὰ τῶν ἐφημερίδων ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν συνεχῶν στάσεων.

Ἡ γενικῶς ἐπιδεικνυομένη ἀδιαφορία τῆς Πολιτείας καὶ ἡ ἀνωτέρω θιγομένη εὔνοια τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν πρὸς ὀργανισμοὺς ἔξω τῆς χωροφυλακῆς ἐκτὸς τῶν γενικῶν ἐπιπτώσεων προκάλεσαν καί τινας ἀντιδράσεις τοῦ Σώματος. Αἱ Μοιραρχίαι ἔπαυσαν ἐνημερώνουσαι τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐπὶ ζητημάτων ἀσφαλείας καὶ οἱ ὁπλῖται ἔσπευδον εἰς ἀπόλυσιν. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦ 1860 τουλάχιστον, ἐστάθη συμπαραστάτης τῆς χωροφυλακῆς ἐπενέβη καὶ ἐπὶ τῶν δύο τούτων σοβαρῶν προβλημάτων, ὡς διαπιστοῦμεν ἐκ τῆς Ἡμερ. Δ) γῆς του τῆς 30 Ἰουνίου 1848 (Ἀριθμ. 10660).

Διὰ τῆς πρώτης παραγράφου διετάσσοντο αἱ Μοιραρχίαι ὅπως «κοινοποιῶσιν ἀμελητὶ» καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἀπ' εὐθείας (πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν τῶν ἐπαρχιῶν» συμφώνως ταῖς διατάξεσι τῶν ἄρθρων 8 καὶ 9 τοῦ ὀργαν. χωροφυλακῆς.

Διὰ τῆς δευτέρας παραγράφου προσεπάθει νὰ μεταπείσῃ τοὺς ἀπολυομένους γράφον (Παρετηρήθη ὅτι πολλοὶ τῶν παλαιῶν χωροφυλάκων, οἵτινες ἕνεκα τῆς πολυετοῦς ὑπηρεσίας των καὶ ἐξαιρέτου διαγωγῆς ἀπέκτησαν δικαιώματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐγκαίρως ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος θέλει λάβει πρόνοιαν, παραιτοῦνται

ἕνεκα διαφόρων ἀσημάντων αἰτιῶν, καὶ ὡς ἐκ τούτου χάνουν δικαιώματα ἀποκτηθέντα μὲ πολλοὺς κόπους, ἐπιθυμοῦν τὸ Ὑπουργεῖον νὰ φανῇ εἰς τοὺς τοιούτους ὠφέλιμον, ἅμα αἱ περισι«άσεις τὸ ἐπιτρέψουν, προσκαλεῖ τοὺς κ. Διοικητὰς τῶν Μοιρῶν νὰ προτρέπουν αὐτοὺς ὥστε ληγούσης τῆς θητείας των ν' ἀνακατατάσσωνται». Ἐὰν ἀποτελεῖ ἱστορικὸν νόμον ἡ ἐπανάληψις, ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος ἔχει ἐπισυμβῆ ἀπαράδεκτος κατάχρησις τοῦ νόμου τούτου, καθ' ὅσον ἡ ἐπωδὸς τῶν ὑποσχέσεων δι' εὔθετον χρόνον ἔχει κατὰ κόρον χρησιμοποιηθῆ ἔκτοτε.

Δέκα χρόνια μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἀναφορὰν τοῦ Δεληγεώργη ὑπεβλήθη ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου μία ἄλλη ἀναφορὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Συνταγματάρχου Καρατζᾶ. Ὁ Καρατζᾶς εἶχεν ἀποτύχει ὡς Διοικητὴς τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων κατὰ τὸ 1846 ἀλλ' ἦτο ἐκ τῶν διακεκριμένων καὶ μορφωμένων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατεύματος.

Ἡ ἀναφορὰ αὕτη ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ διότι ὁ συντάκτης της προήρχετο ἐκ τοῦ στρατεύματος, ὅπερ ἤδη εὕρισκεν ἀκατάλληλον διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ζητημάτων ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ἀλλὰ καὶ διότι ἐν αὐτῇ θίγονται καὶ προτείνονται μέτρα ἐπιλογῆς ἐν τῇ κατατάξει ἰσχύοντα σήμερον εἰς Ἀστυνομικὰ Σώματα τῶν πλέον προηγμένων κρατῶν. Τὴν παραθέτομεν ὁλόκληρον, ὡς εὕρηται ἐν τοῖς Γενικοῖς Ἀρχείοις.

Ἀριθ. 7704

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἰουνίου 1855
Τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς
Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν

Ὅτε παρέλαβον τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, ἔλλειπον 45 ἄνδρες, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μετὰ αὐξομειώσεις διαφόρους, ἡ αὐτὴ ὡς ἔγγιστα παρουσιάζεται, μολονότι κατατάχθησαν ὑπὲρ τοὺς 72.

Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς τῶν καταταχθέντων, ἐντὸς τριῶν μηνῶν δὲν εἶναι μικρότερος καὶ τῶν ἐξελθόντων, ἕνεκα φόνου κατὰ τὰς συμπλοκὰς μετὰ τῶν ληστῶν, φυσικοῦ θανάτου, ἀφέσεων, ἀπολύσεων καὶ μεταθέσεων εἰς τὸν λόχον τῶν ἀπομάχων ἢ εἰς τοὺς ἀποστράτους.

Ἐκ τῆς παρατηρήσεως δὲ ταύτης ἐξάγεται ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ συμπληρωθῇ εἰς τὴν κανονισμένην δύναμίν του, τὸ Σῶμα, διὰ μόνης τῆς κατατάξεως τῶν ὑπηρετησάντων εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν ἢ εἰς τὴν ὀροφυλακὴν καὶ ὅμως, ὄχι μόνον ἡ συμπλήρωσις, ἀλλὰ καὶ ἡ αὔξησις αὐτοῦ εἶναι λίαν κατεπείγουσα.

Ἀναφοραὶ ἀλλεπάλληλοι, τῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν, περιέρχονται, διὰ τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων, εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον, κατὰ τῶν Διοικητῶν τῶν Μοιρῶν, ὡς μὴ χορηγούντων τὴν ἀνάλογον εἰς τὰς περιστάσεις συνοδείαν — λέγω τὴν ἀνάλογον εἰς τὰς περιστάσεις, διότι, ἕνεκα τοῦ φόβου τῶν ληστῶν, ἀπαιτεῖται διπλασία εἴς τινας δὲ ἐπαρχίας καὶ τριπλασία ἐκείνης ἡ ὁποία ἐχορηγεῖτο ἄλλοτε διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων καὶ τῶν χρημάτων καὶ διὰ τὴν ἀσφαλῆ μετακόμισιν αὐτῶν, ἐνῷ ἕνεκα τῆς καταδιώξεως τῶν ληστῶν, ἡ διὰ τὴν τακτικὴν ὑπηρεσίαν τῶν μοιρῶν ἠλαττώθη.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐν μέρει, ἀντικατεστάθη διὰ τῶν ὀροφυλάκων, ἀλλὰ

δυστυχῶς οὗτοι, ἐνίοτε, δὲν παρέχουσι τὰ πιστὰ τῶν χωροφυλάκων ἐχέγγυα εἰς τὰς οἰκονομικὰς ἀρχάς,καθὼς καὶ οἱ ἐθνοφύλακες.

Ἡ ἀνάγκη τῆς αὐξήσεως τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς εἶναι ἀναπόφευκτος, θέλει δὲ γενῆ πολλὰ ἐπαισθητή, μετὰ τὸ Φθινόπωρον, ὅτε τὰ ἀποσπάσματα τῆς γραμμῆς, οὔτε δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσιν τὴν στάθμευσίν των ἐπὶ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς οὔτε εἶναι κατάλληλα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν, ἀλλὰ πῶς ἡ ἀνάγκη αὕτη θέλει θεραπευθῆ, ὅταν δὲν ληφθῆ ἀπὸ τοῦδε τὸ μέτρον τῆς αὐξήσεως τοῦ Σώματος;

Ἐπανέρχομαι ὅθεν εὐπειθῶς εἰς τὴν πρότασιν τοῦ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ κατάταξις ἀνδρῶν, μὴ ὑπηρετησάντων εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν ἢ εἰς τὴν ὁροφυλακήν.

Ἐπαρουσιάσθησαν τοιοῦτοι, ἐπιθυμοῦντες νὰ καταταχθῶσιν καὶ ἔχοντες ἐντελῶς τὰ ἀπαιτούμενα ἐξωτερικὰ προσόντα, κατά τινὰς δὲ πληροφορίας καὶ τὰ ἠθικὰ προσόντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται διαβεβαιώσεις, δὲν εἶναι πάντοτε ἀξιόπιστοι, ἐπρότεινα τὴν δοκιμασίαν, διὰ τῆς περὶ αὐξήσεως τοῦ Σώματος γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς (29), τῆς ὁποίας ἤμην πρόεδρος. Διοργανιζόμενοι αὐτοί, κατὰ πρῶτον ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας, θὲν θέλουσι ἀποσπῶνται εἰς σταθμούς, στελλόμενοι εἰς τὰς μοίρας, ἀλλὰ θέλουν ὑπηρετεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν καὶ ὁδηγίαν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Σώματος μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους, μετὰ τὴν δοκιμασίαν δὲ αὐτήν, θὰ κατατάσσωνται ὁριστικῶς, γενομένων οὕτω γνωστῶν καὶ τῶν ἠθικῶν προσόντων.

Σήμερον ὅτε εἴτε δι' ἔλλειψιν πόρου ζωῆς εἴτε διὰ ῥαδιουργιῶν, ἀσπάζονται πολλοὶ τὸν ληστρικὸν βίον, εἶναι ἐπικίνδυνον διὰ τὴν κοινωνίαν τὸ νὰ μὴ γίνουν δεκτοὶ εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἄνδρες ἔχοντες σωματικὰς ἀρετὰς καὶ ἐξησκημένοι εἰς τὰ ὅπλα, εἴτε ὡς ἀγροφύλακες, εἴτε ὡς ἐθνοφύλακες, εἴτε ὡς υἱοὶ στρατιωτικῶν. Οἱ τοιοῦτοι μὴ γνωρίζοντες καμμίαν τέχνην καὶ θεωροῦντες ἀναξιοπρεπὲς νὰ πορισθῶσιν τὰ πρὸς τὸ ζῆν δι' ἄλλου τινὸς μέσου, θέλουν ἀσπασθῆ τὸν ληστρικὸν βίον. Τὰς παρατηρήσεις μου ταύτας παρακαλῶ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν».

Παρὰ τὴν τοιαύτην ἀδιαφορίαν τῆς Πολιτείας ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ της καὶ τῶν ἀποκαμόντων ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς, οὗτοι συνεχῶς ἐπηύξηνον τὰς δάφνας ἐκ τῆς ὑπηρεσιακῆς των δραστηριότητος.

Κατὰ τὴν δεκαετίαν 1845 - 1855 ὑπερεκατονπεντήκοντα λησταὶ ἐξοντώθησαν ἢ ἐξωγρήθησαν παρὰ τῆς χωροφυλακῆς, ἥτις προσέφερεν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ καθήκοντος δέκα νεκροὺς καὶ ἀπέσπα τὰ συγχαρητήρια καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπαίνους τῆς Πολιτείας.

Ἀπαιτοῦνται τόμοι διὰ τὰς λεπτομερείας, ἀλλὰ θὰ ἦσαν περιττοὶ φρονοῦμεν, διότι τὸ ἀξιόλογον τῶν λεπτομερειῶν ἀπετέλεσεν τὰς βάσεις τῶν ἐπισήμων καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, τῶν δημοσιογραφικῶν ὕμνων καὶ κυρίως τῆς ἐπὶ τὴν χωροφυλακὴν ἐμπιστοσύνης τῶν ἄλλων ἐν τῷ Κράτει ἀρχῶν, ἐπιμόνως αἰτούντων χωροφύλακας καὶ οὐχὶ ἄνδρας ἄλλων στρατιωτικῶν σωμάτων.

Ἐκτὸς τῶν μέχρι τοῦδε διαληφθέντων τοιούτων τίτλων θὰ παραθέσωμεν καὶ ἐνταῦθα τίτλους τινάς.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τῆς ἀπὸ 15)6)1845 διαταγῆς του ἀπένειμεν ἔπαινον εἰς τὸν ὑπομοίραρχον Βακάλογλου καὶ εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν τρεῖς ἐνωμοτάρχας, 6 χωροφύλακας καί τινας ἐθνοφύλακας διὰ τὴν σύλληψιν τῶν ἀρχιληστῶν Ἀνδρούτσου, Κορώνη καὶ Ἀθανασίου Κονταποστόλη.

Ἐκ διαφόρων ἀναφορῶν προκύπτει ὅτι ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν 1844 μέχρι τέλους 1845 ἐξοντώθησαν ἢ συνελήφθησαν κατὰ Μοιραρχίας οἱ ἑξῆς ἀριθμοὶ ληστῶν ἢ ἐνόχων ληστρικῶν πράξεων Αἰτ)νίας11, Φθιωτιδοφωκίδος 18, Εὐβοίας 7, Ἀργολιδοκορινθίας 2, Ἀρκαδίας 4, Ἀχαϊοήλιδος 5, Λακωνίας 2, καὶ Μεσσηνίας 1, ἤτοι ἐν συνόλῳ 50.

Ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2 ἐγκ. Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν τῆς 3)1)1848 παραλαμβάνομεν τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα ἀναφερόμενον εἰς τὰ πεπραγμένα τοῦ ἔτους 1847, ἵνα παρακινήσῃ καὶ τοὺς ἄλλους Νομάρχας.

> «Κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν τοπικῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ Μοιράρχου Ἀρκαδίας, συνελήφθησαν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Δήμου Γόρτυνος οἱ λησταὶ Κουτζούνης καὶ Δαόγαμβρος, ὡς καὶ ὁ ἀρχιληστὴς Νικολ. Παναγιωτόπουλος μεθ' ὁλοκλήρου τῆς συμμορίας του.
>
> Ὡσαύτως διὰ τῶν προσπαθειῶν τοῦ Γραμματέως (ἐνωμοτάρχου) τῆς μοίρας Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καὶ τινων χωροφυλάκων, ἀνεκαλύφθη καὶ συνελήφθη εἰς Δαϊτσᾶ τοῦ Δήμου Λαμίας, ὁ ληστὴς Μῆτρος Κώστας ἢ Καραγκούνης, μέλος τῆς συμμορίας τοῦ ἀρχιληστοῦ Φλώρου ἢ Μοσχανδρέα. Ἐπίσης, ὁ ὁδηγὸς Ἀνδ. Στούπας, περιπολῶν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν χωροφυλάκων καὶ ἐθνοφυλάκων, συνέλαβε, κατόπιν συμπλοκῆς, τοὺς ληστὰς Ἰωάννην Λίππαν Γεώργ. Μηλιᾶν καὶ Σπυρ. Κατσικοστάθην, ὁ δὲ Ἐνωμοτάρχης Γεώργ. Τζανέτος, ἀνεκάλυψε καὶ συνέλαβε τὸν ληστὴν Β. Νανόπουλον.
>
> .οΟμοίως εἰς συμπλοκὰς μετὰ μικτῶν ἀποσπασμάτων χωροφυλακῆς, ὁροφυλακῆς καὶ ἐθνοφυλακῆς, ἐφονεύθησαν οἱ ἀρχιλησταὶ Φλῶρος καὶ Μορώνης, ὡς καὶ τρεῖς ἐκ τῶν ὀπαδῶν των...»

Τὴν 21 Μαΐου 1848 δύναμις δύο ἐνωμοτιῶν χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν Ὑπομοίραρχον Γ. Μοσκοβάκην ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐλαφροῦ τάγματος ὑπὸ τὸν Σκαλτσοδῆμον, ἐξόντωσαν ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀγρινίου τὴν 8μελῆ ληστοσυμμορίαν Τσακίρη ἢ Φρουράρχου, εἰς δὲ τὴν περιοχὴν Καλαβρύτων ὁ Μοίραρχος Πανᾶς μετὰ τοῦ ὑπομοιράρχου Ἀβραὰμ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀνδρῶν, ἐπέτυχεν τὴν σύλληψιν τῆς πενταμελοῦς συμμορίας τῶν ἀρχιληστῶν Χονδρογιάννη καὶ Κουρούσια.

Ἀμφότεραι αἱ ληστοσυμμορίαι αὗται κατεδυνάστευον ἀπὸ πολλοῦ τὰς περιφερείας εἰς ἃς ἔδρων.

Περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἐπιτεύγματος Πανᾶ ὁμιλεῖ τὸ παρατιθέμενον ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Ἀριθ. Πρωτ. 5082 — Ἀθῆναι 4 Ἀπριλίου 1848

Τὸ Ὑπουγεῖον Ἐσωτερικῶν

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν

Ὁ κακοῦργος Κουρούσιας καὶ εἷς ὀπαδός του Γεώργιος Φυσεκᾶς συνελήφθησαν, ὡς εἶναι ἤδη γνωστὸν κύριε Ὑπουργέ, καὶ ἤδη δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ ληστρι-

κὴ συμμορία, ἥτις ἔπραξε τόσας ληστείας, εἴς τε τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων καὶ ἀλλαχοῦ, ἐξηλείφθη.

Τὸ ἀξιόλογον τοῦτο κατώρθωμα ὀφείλεται εἰς τὰ κατάλληλα καὶ δραστήρια μέτρα τὰ ὁποῖα ὁ Μοίραρχος κ. Ἠλίας Πανᾶς ἔλαβε καὶ εἰς τὴν ὑπ' αὐτὸν δημόσιον δύναμιν, ἥτις ἐξετέλεσε μετ' ἀξιαιπαίνου ζήλου τὰ μέτρα ταῦτα.

Θεωροῦντες ζήτημα δικαιοσύνης νὰ ἐπαινεθοῦν ἐπισήμως ὅ τε Μοίραρχος καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν στρατιωτικοί, παρακαλοῦμεν κύριε Ὑπουργέ, νὰ ἐγκρίνητε ὅπως ἐκφρασθῇ πρὸς αὐτοὺς ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ὑπουργείου διὰ τὸ κατώρθωμα τοῦτο.

Ὁ Ὑπουργὸς Λ. Ροῦφος

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν διαφόρων ἐγγράφων τῶν περὶ ληστείας φακέλλων τῶν Γενικῶν Ἀρχείων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπόθεσιν Χονδρογιάννη - Κουρούσια, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ ν' ἀντιληφθῇ ὁ μελετητὴς ὅτι οἱ λήσταρχοι οὗτοι ἀπελάμβανον προστασίας ἰσχυρῶν προσώπων, μεταξὺ δὲ τῶν κατονομασθέντων ὑπὸ τοῦ Χονδρογιάννη ἐν τῇ καταθέσει του ἐνώπιον τοῦ Μοιράρχου Πανᾶ συμπεριλαμβάνετο καὶ εἷς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τῆς φάλαγγος, τῇ συνδρομῇ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀποδράσει ἐκ τῶν φυλακῶν Ρίου ὁ Κουρούσιας τὸ 1847.

Πρὸ τινος χρόνου εἶχε συλληφθῇ καὶ ἐκρατεῖτο εἰς τὰς φυλακὰς Ρίου ὁ ληστὴς Ζῶτος, μέλος τῆς συμμορίας Κουρούσια.

Ὁ Πανᾶς ἐζήτησεν τὴν ἐκ Ρίου εἰς Καλάβρυτα μεταγωγὴν τοῦ Ζώτου ἵνα, ἐξετάζων τοῦτον, κατατοπισθῇ ἐπὶ τῶν κρυσφυγέτων καὶ συνεργατῶν τῆς συμμορίας.

Ὁ Εἰσαγγελεὺς Πλημ)κῶν Πατρῶν, ὁ Νομάρχης καὶ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ ὑπηρεσίαι συνηγόρησαν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς μεταγωγῆς, τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ὅμως ἠρνεῖτο νὰ ἐγκρίνῃ, ἐπὶ τῇ δικαιολογίᾳ ὅτι δὲν ἐπετρέπετο ὑπὸ τοῦ Νόμου καὶ ὑπῆρχεν κίνδυνος δραπετεύσεως τοῦ Ζώτου.

Ὁ ἥρως τοῦ Λάλα καὶ βραδύτερον τοῦ Πέττα καὶ εὐσυνείδητος Κεφαλλὴν Πανᾶς διϊδὼν τὴν ὑστεροβουλίαν, ἀπεφάσισεν, εἰς μίαν στιγμὴν ψυχικῆς του ἀνατάσεως, νὰ βροντοφωνήσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τὸν ἰδιαιτέρως ἐκτιμῶντα αὐτὸν Νομάρχην Ἀχαϊοήλιδος Τσαμαδὸν ἓν ἐκ τῶν πλέον σημαντικῶν ἐγγράφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου 1948 ἀναφοράν του.

Ἡ ἀναφορὰ αὕτη ἑρμηνεύει καὶ θίγει πολλὰ ζητήματα, περὶ ὧν ἤδη διελάβομεν ἐν τοῖς πρόσθεν, ἀλλὰ καὶ τοποθετεῖ εὐθαρσῶς τοὺς ἀξ)κοὺς τῆς χωρ)κῆς εἰς ἕνα ἰδιαίτερον ἐπίπεδον ἀντιλήψεων περὶ καθήκοντος.

Τὸ κείμενον ταύτης ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Λαβόντες γνῶσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2771 διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, κοινοποιηθείσης πρὸς ἡμᾶς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1249 ἐγγράφου σας, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρατηρήσωμεν κύριε Νομάρχα καὶ συγχρόνως νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν νὰ διαβιβάσητε τὴν παρατήρησίν μας ταύτην εὐσεβάστως πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον.

«Χρεωστῶ νὰ σεβασθῶ τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργείων διὰ τὴν μὴ ἀποστολὴν πρὸς ἡμᾶς τοῦ ληστοῦ Ζώτου.

Ἐξ ἄλλου μέρους χρεωστῶ νά καθυποβάλω ὑπ' ὄψιν σας ὅτι αἱ Κυβερνήσεις αἱ ὁποῖαι δὲν λαμβάνουν μέτρα ὁριστικὰ εἰς μίαν ὑπόθεσιν, ποτὲ αὗται αἱ ὑποθέσεις δὲν ἀποπερατοῦνται αἰσίως καὶ δὲν ἐξαλείφεται

ἐκ ριζιδὸν τὸ κακόν, ἀλλὰ πάντοτε μένει ἴχνος τι καὶ μετὰ ὀλίγον καιρὸν ἐπαναλαμβάνεται τὸ κακὸν τοῦτο εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὸ Κράτος.

«Ὅταν διορίζεται εἷς ὑπάλληλος εἰς μίαν ἔκτακτον ὑπηρεσίαν, ἢ χαίρει τὴν ἐμπιστυσύνην τῆς Κυβερνήσεως ἢ δὲν τὴν χαίρει.. Ἐὰν δὲν τὴν χαίρει δὲν πρέπει νὰ τὸν ἐξαποστείλῃ εἰς τοιαύτην ὑπηρεσίαν, ἢ ἂν δὲν εὐδοκίμησε ὀφείλει νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ καὶ στείλῃ ἄλλον καλύτερον. Ἐὰν ὅμως χαίρει τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Κυβερνήσεως καὶ εὐδοκίμησε συγχρόνως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του, ἀνάγκη πᾶσα, δι' αὐτὸ τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας νὰ δίδῃ ἀκρόασιν εἰς τὰς παρατηρήσεις του.

«Γνωρίζετε ἐκ τοῦ πλησίον κ. Νομάρχα, ὅτι κάθε ἔγκλημα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάζηται εἰς τὴν πηγήν του, διότι οὕτως ὁ ὑπάλληλος πληροφορεῖται ὅλας τὰς λεπτομερείας τῶν διατρεξάντων. Διότι ἐὰν ἀπὸ γυναίκας, ἀπὸ παίδας καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδίαν γενικὴν φήμην ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἐξιχνιάζει τὰ πάντα, ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος καθήμενος εἰς τὴν ἕδραν του, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου τοιούτους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους δὲν ἔχομεν δὲν δύναται νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰς πράξεις μὲ λεπτομέρειαν μιᾶς ληστρικῆς συμμορίας καὶ τοιουτοτρόπως, πάντοτε θὰ μένουν σπινθῆρες ἐκ τῆς μάστιγος ταύτης.

Ἡ μὴ λοιπὸν ἀποστολὴ μέχρι τοῦδε ἐνώπιόν μας τοῦ ληστοῦ Ζώτου, δὲν μᾶς ἐπροξένησεν ὀλίγον πρόσκομμα εἰς τὴν ἐξόντωσιν ὅλως διόλου τῆς ληστρικῆς ταύτης συμμορίας. Διότι, διὰ νὰ ἐξοντωθῇ μιὰ ληστρικὴ συμμορία παντελῶς, ἀπαιτεῖται προηγουμένως νὰ ἐξιχνιάσῃ τις ὅλους τοὺς τροφοδοτοῦντας αὐτήν. Καὶ τοιουτοτρόπως ἔχει ὁ ληστὴς Κουρούσιας ἄγνωστα τινὰ καταφύγια ληστοτροφοδοτῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποκρύπτεται καὶ ὡς ἐκ τούτου διὰ πολὺν καιρὸν ἐσώθη καὶ δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ τὸν συλλάβωμεν. Καὶ νομίζω καλὸν νὰ διορισθῇ εἷς δικαστικὸς ὑπάλληλος διὰ νὰ περιέλθῃ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην διὰ νὰ ἐπιλαμβάνεται τὰς ἐξετάσεις καὶ τοιουτοτρόπως νὰ δώσῃ πέρας ἀνακριτικὸν δι' οἵους μέχρι τοῦδε ἐξιχνιάσθησαν ληστοτροφοδότας. Καὶ τὸν ὑποφαινόμενον νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν ἕδραν του, διότι εἶναι πάντι περιττὸν νὰ διαμένῃ ἐνταῦθα, μάλιστα, ἀφοῦ ἐτακτοποίησε τὰ διάφορα μεταβατικὰ ἀποσπάσματα καὶ τὰ διώρισεν ἁρμοδίως εἰς τὰς θέσεις των.

«Ἔχομεν ὅμως τὴν τιμὴν νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἀποστολὴ δικαστικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων πρέπει νὰ γίνῃ μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, διὰ νὰ εἶναι ἀκεραίου χαρακτῆρος καὶ ἱκανοί. Διότι τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι ἡ διαφθορὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι μεγάλη, οἱ δὲ πράττοντες κακουργήματα καὶ ἔνοχοι αὐτῶν μεταχειρίζονται πᾶν μέσον διὰ νὰ καλύψουν τὰ πραχθέντα παρ' αὐτῶν κακουργήματα.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς δραπετεύσεως τοῦ ληστοῦ Ζώτου, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἡ διαταγὴ αὕτη, χρεωστῶ ν' ἀναφέρω εὐσεβάστως, ὅτι ἐκεῖνος ὅστις εἶναι ἱκανὸς νὰ συλλαμβάνῃ ληστὰς γνωρίζει κάλιστα καὶ πῶς νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ. Ἐπομένωςγνωρίζει ἀρκετὰ καλὰ τὴν εὐθύνην τὴν ὁποίαν ὑπέχει ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἤθελε δραπετεύσει ληστής.

Σᾶς ἐπιστρέφω ἐνταῦθα ἐπισυνημμένως τὴν διαληφθεῖσαν διαταγήν.

Ἐν Βαρβάρᾳ τὴν 28 Ἰανουαρίου 1848

Τοιαύτην ἔλλειψιν κατανοήσεως συνήντων κατὰ κανόνα πάντοτε οἱ ἀξ) κοὶ τῆς χωρ) κῆς εἰς τὰς προτάσεις καὶ τὰς εἰσηγήσεις των, ἥτις προστιθεμένη εἰς τὴν γενικὴν κακοδαιμονίαν καθίστα αὐτόχρηαα προβληματικὴν τὴν θέσιν των, τοὐλάχιστον ἔναντι τῆς ἑαυτῶν συνειδήσεως καὶ τῶν ὑφισταμένων των.

Ἡ ληστρικὴ λαῖλαψ ἐμαίνετο καὶ ἐρήμωνε ὅ,τι αἱ στάσεις καὶ αἱ ἐπαναστάσεις εἶχον ἀφήσει καὶ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία μετέθετε τοὺς ἀξ) κοὺς χωροφυλακῆς, διότι ἔπληττον τοὺς ληστοτρόφους φίλους τοῦ Κόμματος ἢ κατήργει τὸ Ἀρχηγεῖον χωροφυλακῆς, ἵνα καταστήσῃ ὑποχείριον τὸ Σῶμα, ἢ ἀντικαθίστα κατὰ βραχύτατα χρονικὰ διαστήματα τοὺς Ἀρχηγούς.

Ἡ ἀντικατάστασις τῶν περισσοτέρων Ἀρχηγῶν ἐγένετο, διότι ἐκεῖνοι ἀναλαμβάνοντες καὶ διαγιγνώσκοντες τὴν πραγματικότητα τὴν ἀνεκοίνουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις περιέργως δυσηρεστεῖτο·

Μετὰ τὴν μεγάλην κατὰ τῆς Ἑλλάδος εἰσβολὴν ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους τὴν ἄνοιξιν 1948 ἤρξαντο συνεννοήσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν πρὸς συντονισμὸν τῶν κατὰ τῆς ληστείας προσπαθειῶν καὶ κυρίως διὰ τὴν λῆψιν αὐστηρῶν μέτρων ἀπὸ Τουρκικῆς πλευρᾶς, πλὴν αἱ συνεννοήσεις αὗται ὑφίσταντο διακυμάνσεις, μὴ ἀπεχούσας καὶ τῆς φαιδρότητος ἐνίοτε.

Τελικῶς κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1498 ἐπετεύχθη ποιά τις συμφωνία, ἣν οἱ Τοῦρκοι ἐφήρμοζον κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς.

Καθ' ὅλον ὅμως τὸ διάστημα τοῦτο, αἱ Τουρκικαὶ ἀρχαί, ἐπὶ σκοπῷ κυριαρχίας τῆς πολιτικῆς τῆς Πατρίδος των, εὑρίσκοντο ἐν ἀγαστῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν.

Κατὰ μῆνα Μάϊον 1948 ἐληστεύθη ὁ ἔπαρχος Καρυστίας καὶ ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀπὸ 18-6-1948 Β.Δ. τὸν ἀπεζημίωσε διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν πεντακοσίων δραχμ., διότι οὗτος ἦτο προσωπικῶς προστατευόμενος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐνῷ οὐδεμία οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις παρείχετο μέχρι τότε εἰς τὰ θύματα τῶν κατὰ τῆς ληστείας μαχομένων ἐθνοφυλάκων.

Μετὰ τὴν κατάπνιξιν τῆς ἐξεγέρσεως καὶ τὴν προκληθεῖσαν ἐρήμωσιν, ἀνετέθη ἡ καταδίωξις τῆς ληστείας ἐν τῷ Νομῷ Φθιωτιδοφωκίδος εἰς τὸν Μοίρ. Πτολεμαῖον δι' ἐλαχίστης δυνάμεως χωρ) κων κα ἰδιὰ στρατολογουμένων ἐπιτοπίως ὑπὸ τῶν Δήμων ἐθνοφυλάκων.

Αἱ περὶ ἐνισχύσεώς του διὰ τακτικῆς δυνάμεως αἰτήσεις παρέμεινον ἀναπάντητοι, ἵνα τὴν 31-7-1948 διὰ τῆς ὑπ ἀριθ· 12888 διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἀνακληθῇ εἰς Ἀθήνας ὁ Πτολεμαῖος καὶ ἀντ' αὐτοῦ διορισθῶσι τρεῖς διοικηταί, συγκροτηθέντων ἐξ ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων καὶ δροφυλάκων μεταβατικῶν, οἱ στρατηγοὶ Γκούρας καὶ Συν) ρχαι Ι. Μαμούρης καὶ Ι. Φαρμάκης.

Ἡ κατάστασις ἐπεδεινώθη εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ προκληθῇ εἰδικὴ ἀλληλογραφία μεταξὺ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ Νομάρχου Φθιωτιδοφωκίδος Λιδωρίκη, τοῦ Νομάρχου ἐξυμνοῦντος τὴν περίοδον καθ' ἣν εὑρίσκετο ἐπικεφαλῆς τοῦ μεταβατικοῦ, ἔστω καὶ μὲ πενιχρὰς δυνάμεις, ὁ Μοίραρχος Πτολεμαῖος (29).

---

(29) Ὁρᾶτε ἀνωτ. Κεφ. Ζ' παρ. Η' καὶ Θ', ἔνθα ἀποσπάσματα ἀναφορῶν καὶ ἐκθέσεων τοῦ Νομάρχου.

Πρὸ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῶν ἀδιασείστων στοιχείων τοῦ Νομάρχου, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ διαλύσῃ τὰ ἀνωτέρω Φουσάτα καὶ ν' ἀναθέσῃ ἐκ νέου εἰς τὸν Πτολεμαῖον τὸν ἀντιληστρικὸν ἀγῶνα ἐν τῇ εὐπαθῇ ταύτῃ περιοχῇ.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 1954 ἀπὸ 28.10.1848 διαταγῇ του, ὑπέσχετο ὅτι θὰ ἔθετεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Πτολεμαίου ἄνδρας ἐκ τῶν διαλυθέντων μεταβατικῶν Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Φθιώτιδος.

Ὁ Πτολεμαῖος ἀνέλαβεν ἀμέσως τὰ καθήκοντά του, πλὴν ἐπὶ ματαίῳ ἀνέμεινε τὰς ἐν τῇ διαταγῇ διαλαμβανομένας ἐνισχύσεις, διότι οἱ διάφοροι καπεταναῖοι δὲν ἐπεθύμουν τὴν χαλιναγώγησιν των ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς χωρ)κῆς, δι' ὃ ὁ Μοίραρχος ἀπήυθυνε πρὸς τὸν Νομάρχην Φθιωτιδοφωκίδος τὴν ὑπ' ἀριθ. 3860 ἀπὸ 10-11-1848 ἀναφοράν του, εἰς ἣν κατέληγεν εἰς τὴν ἄπελπιν ἐπῳδόν: «. . . . Ἐναπόκειται ὅθεν εἰς ὑμᾶς κ. Νομάρχα ὅπως σταθμίζοντες τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπηρεσιῶν μας ἐπὶ τοῦ σπουδαίου ἀντικειμένου τῆς δημοσίας ἀσφαλείας εἰς τὸν ὁποῖον προΐστασθε Νομόν, ἐνεργήσατε τὸ ταχύτερον διὰ νὰ μᾶς χορηγηθῇ ἡ ἀνάλογος στρατιωτικὴ δύναμις».

Ταυτοχρόνως τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἀνέθεσεν ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Στερεᾶς τὴν δίωξιν τῆς ληστείας εἰς τὴν χωρ)κήν, πρὸς συντονισμὸν δὲ τῶν ἐνεργειῶν τῶν Μοιράρχων Ἀττικῆς, Βοιωτίας καὶ Εὐβοίας ἐξέδωκε τὴν κάτωθι λεπτομερῆ διαταγήν, διότι ἀπὸ τῆς 24-6-1848 εἶχε καταργηθῇ τὸ Ἀρχηγεῖον Χωρ)κῆς.

Ἀριθ. 21505 Ἀθῆναι 20 Νοεμβρίου 1848

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν

Πρὸς τὰς Μοιραρχίας Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας

Διὰ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν αἱ δημόσιοι ὁδοὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας Ἀττικῆς, Βοιωτίας, Λεβαδείας, Εὐβοίας, ἀπὸ τὰς συνεχῶς λαμβανούσας χώραν ληστείας, θέλουν ληφθῇ ἀμέσως μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς παρούσης τὰ ἀκόλουθα μέτρα:

Ὁ εἰς τὰς Θήβας ἀφιχθησόμενος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Μοίρας Βοιωτίας λόχος τῆς Ὀροφυλακῆς θέλει διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα ἀποσπάσματα, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων θέλουν προστεθῇ καὶ τρεῖς χωροφύλακες.

Τὸ πρῶτον θέλει σταθμεύσει εἰς Δαύλιον καὶ θέλει περιπολῇ καθ' ἑκάστην μέχρι Κορακολίθου. Ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν θέλει μεταβαίνει απόσπασμα αὐτοῦ μέχρι τοῦ Καστρίου.

Τὸ δεύτερον εἰς τὸ Χάνι τοῦ Σάχου, πλησίον τῆς Πέτρας, θέλει δὲ περιπολῇ καθ' ἑκάστην μέχρι τῆς θέσεως «Πήδημα» ὁρίου τοῦ Δήμου Θηβῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ μέχρι τοῦ Καλαμίου, ὁρίου τοῦ Δήμου Λεβαδείας.

Τὸ τρίτον εἰς Κάζαν, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐκεῖσε ἐνωμοτάρχου. Ἐξ αὐτῶν ἕνα ἀπόσπασμα, συγκείμενον ἀπὸ ἓξ ὀροφύλακας καὶ τρεῖς χωροφύλακας θέλει περιπολῇ καθ' ἑκάστην, ἀπὸ Κάζαν μέχρι τῆς Μάνδρας καὶ τὰ πέριξ ὕποπτα μέρη τῶν θέσεων «Πουρνάρι», «Βιλαρὴ» καὶ «Παλαιοκούντουρα» καὶ νὰ συνεννοῆται μετὰ τοῦ Ἐνωμοτάρχου Δαφνίου, ὅστις θέλει μεταβαίνει συνεχῶς ἐκεῖσε. Ἕτερον ἀπόσπασμα συγκείμενον ἐξ ὀκτὼ ὀροφυλάκων καὶ δύο χωροφυλάκων θέλει περιπολῇ ἀπὸ Κάζαν μέχρι τοῦ πρώτου

γεφυρίου τῶν Θηβῶν καὶ ἐπιτηρῇ συνεχῶς καὶ εἰς τὰ Βιλλιώτικα καλύβια καὶ Ἅγιον Μελέτην.

Τὸ τέταρτον εἰς Ριτζιώνα, τὸ ὁποῖον θέλει περιπολῇ καθ' ἑκάστην μέχρι τῆς θέσεως «Σπαῆδες» θέλει δὲ ἀποστέλλει δύο ἄνδρας διὰ νὰ ἐπιτηρῶσιν καὶ εἰς τὸν Ἀνωφωρήτην, οἵτινες τὸ ἑσπέρας θέλουν ἐπιστρέφει εἰς τὸν σταθμόν των.

Εἰς τὴν Μοιραρχίαν Βοιωτίας ἀναθέτομεν τὴν εὐθύνην διὰ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν ἀμέσως καὶ αἱ θέσεις «Λειβαδάστρα» καὶ «Γερμενό». Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ δίδομεν εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα ν' ἀφαιρέσῃ, παρ' ἑκάστου τῶν διαληφθέντων τεσσάρων ἀποσπασμάτων, μὲ αὐτοὺς τὰς ἄνω δύο θέσεις, προσθέτουσα καὶ τοὺς ἀναγκαίους χωροφύλακας.

Ἡ Μοιραρχία Εὐβοίας θέλει ἀποστέλλῃ καθ' ἑκάστην 4 ἄνδρας μέχρι τοῦ Σάλεος, διανυκτερεύοντας ἐκεῖσε καὶ ἐπιστρέφοντας τὴν ἐπιοῦσαν εἰς Χαλκίδαν, πρὶν δὲ τῆς ἀφίξεώς των θέλει ἐκκινήσει ἐκ Χαλκίδος νέα ἰσοδύναμος περίπολος.

Ἡ Μοιραρχία Ἀττικῆς θέλει σχηματίσει ἀμμέσως παρασταθμὸν εἰς τὴν Κινέταν ἀπὸ 3 ὀροφύλακας καὶ 2 χωροφύλακας, οἵτινες θέλουν περιπολῇ καθ' ἑκάστην, ἀπὸ Κινέταν μέχρι Κελαντζικίου. Θέλει λάβει ἐπίσης μέτρα διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀπὸ Ἐλευσίνα εἰς Μέγαρα ἄγουσαν ὁδόν, καθὼς καὶ τὴν ἀπὸ Μέγαρα εἰς Κινέταν.

Ἐπίσης θέλει τοποθετήσει εἰς Δαφνὶ τρεῖς ὀροφύλακας συμπληρώνουσα ἀμέσως τὴν ἐκεῖσε ἐνωμοτίαν, διὰ νὰ ἐνεργεῖται καθ' ἑκάστην περίπολος λος ἀπὸ Δαφνὶ μέχρι τῆς Μάνδρας.

Ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἐκ Τατοΐου μέχρι Σάλεος ἀγούσης ὁδοῦ θέλει πραγματοποιηθῇ ὡσαύτως παρὰ τῆς Μοίρας Ἀττικῆς, ἥτις θέλει διατάξῃ νὰ γίνηται τακτικῶς, ἅπαξ τῆς ἡμέρας μιὰ περίπολος ἀπὸ Τατόϊ εἰς Ἅγιον Μερκούριον, ἑτέρα δέ, ἀπὸ Ἅγιον Μερκούριον μέχρι Σάλεος.

Ἐπὶ τοῦτο θέλει τοποθετήσει τοὺς ἀναγκαίους χωροφύλακας.

Αἱ Μοιραρχίαι Ἀττικῆς, Βοιωτίας καὶ Εὐβοίας θέλουν ἐξαποστέλλει ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἕνα τῶν ὑπὸ τὰς διαταγάς των Ὑπομοιράρχων, διὰ νὰ παρατηρῇ ἐὰν αἱ περιπολίαι ἐνεργοῦνται ἀκριβῶς καὶ θέλουν μᾶς ὑποβάλλει τακτικῶς ἀναφορᾶς τῆς ἐπιθεωρήσεως.

Εἰς τὴν Μοιραρχίαν Ἀττικῆς ὑπόκειται νὰ ἐξασφαλίσῃ δι' ἀναλόγου δυνάμεως, ὅλας τὰς ὑπόπτους θέσεις τῆς δικαιοδοσίας της καὶ νὰ μᾶς ἀναφέρῃ τὰ ληφθησόμενα περὶ τούτου μέτρα.

Προσεχῶς θέλομεν ἀποστείλῃ τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Κανονισμοῦ χωροφυλακῆς ἀπαιτούμενα εἰς τὰς περιπόλους βιβλιάρια, διὰ νὰ παρατηρῶμεν ἐξ αὐτῶν τὴν ὑπηρεσίαν ἑκάστης.

Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπομεν τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς παρούσης διαταγῆς, δι' ὃ καὶ καθιστῶμεν προσωπικῶς ὑπευθύνους τοὺς κυρίους διοικητὰς τῶν μοιρῶν.

Οἱ διοικηταὶ τῶν μοιρῶν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας διατάττονται ὅπως μεταβῶσιν προσωπικῶς καὶ ἐνεργήσουν τὴν τοποθέτησιν ταύτην.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἀναστ. Μαυρομιχάλης

Ὁ ἀναγνώστης τῆς ἀνωτέρω διαταγῆς θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν κατήρχετο εἰς ἐπίπεδον σημερινῆς Διοικήσεως χωρ)κῆς καὶ ἐξετίθετο τοιουτοτρόπως ἀνεπανορθώτως ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας.

Μετ' ὀλίγον ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ ἐπανασυστήσῃ τὸ Ἀρχηγεῖον χωρ)κῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 29.11.1848 Β.Δ. καὶ νὰ διορίσῃ ἀρχηγὸν τὸν Ὑποστράτηγον Ἀλεξ. Βλαχόπουλον ἀπὸ 16 Δ)βρίου.

Τόσον τ' ἀνωτέρω διαλαμβανόμενα μέτρα ὅσον καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δίωξιν τῆς λῃστείας μετεβάλλοντο τόσον συνεχῶς καὶ τόσον εὐκόλως, ὥστε δυσκόλως νὰ δύναταί τις ν' ἀνεύρῃ ὑπευθύνους μιᾶς ἔστω καὶ μικρᾶς περιόδου ἐπὶ ἑνὸς συγκεκριμένου γεωγραφικοῦ χώρου. Σύγχισις καὶ ἔλλειψις συστήματος καὶ ψυχραιμίας ἐπεκράτει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1849 — 1859

Α΄ ΓΕΝΙΚΩΤΕΡΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ — ΕΘΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον ἑνὸς λαοῦ ἀναντιρρήτως ἀποτελεῖ θεμελιῶδες στοιχεῖον τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐν τῇ χώρα του, δυνάμεθα μάλιστα νὰ εἴπωμεν ἐν προκειμένῳ ὅτι ἡ ἡμιμάθεια εἶναι πλέον ἐπικίνδυνος τῆς ἀμαθείας.

Ἀναμφισβητήτως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εὑρίσκετο εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἀμαθοῦς, ἡ νεολαία του ὅμως ἐκορδακίζετο δι᾽ εὐρυμάθειαν καὶ ἐφιλοδόξει νὰ μεταφυτεύῃ διαρκῶς εἰς τὴν χώραν πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο ν᾽ ἀντιληφθῇ ἐκ τῶν τεκταινομένων ἐν ᾗ Δύσει.

Ἀτυχῶς ἡ μεταφύτευσις ἐπεδιώκετο διὰ τρομερᾶς, ἐνίοτε, παραμορφώσεως καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ψυχώσεων, ὁπωσδήποτε ὅμως πᾶσαι αἱ προσπάθειαι αὗται προεκάλουν ἐντόνους ἀντιδράσεις ἢ καὶ παρασυρμοὺς εἰς δραστηριότητας ἐναντίον τῆς ἐννόμου τάξεως, ἐν ἄλλοις λόγοις ζητήματα δημοσίας τάξεως.

Κατὰ τὸ 1848 δύο σοβαρὰ γεγονότα προεκάλεσαν σοβαρὰς ἀνακατατάξεις ἐν τῇ Δύσει, ἡ δημοσίευσις τοῦ Κομμουνιστικοῦ Μανιφέστου καὶ ἡ κατόπιν ἐπαναστάσεως ἐγκαθίδρυσις τῆς Βας Γαλλικῆς Δημοκρατίας.

Αἱ θεωρίαι περὶ τῆς πάλης τῶν τάξεων, τῆς ἀξίας καὶ ὑπεραξίας καὶ τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, τουτ᾽ ἔστιν τοῦ Μαρξισμοῦ, ἐνεφανίσθησαν διεκδικοῦσαι τὴν ἀντικατάστασιν ἢ μᾶλλον τὴν κατάργησιν τῶν θεμελιωδῶν ὅρων καὶ ἐπιδιώξεων τῆς διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὑπὸ τὰ καλολογικὰ πυροτεχνήματα τῶν Μὰρξ — Ἔνγκελς.

Ἀσχέτως μὲν πρὸς τὰς Μαρξιστικὰς θεωρίας, ὅλως ὅμως ἐπικαίρως, τὸν Φεβρουάριον 1848, ὑπὸ τὰ πλήγματα τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως 1847, ἐξερράγη ἡ ἐργατικὴ ἐπανάστασις τῶν Παρισίων, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ἀνατροπὴ τῆς Μοναρχίας καὶ ἡ ἐγκαθίδρυσις τῆς Βας Γαλλικῆς Δημοκρατίας, 4ετοῦς περίπου βίου.

Ἡ Ἑλλὰς ἐφωτίζετο, κυρίως, ἐκ τῆς Δύσεως, εἰς ἣν ἀνῆκον καὶ τὰ δύο ἐκ τῶν τριῶν πολιτικῶν κομμάτων, καὶ ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἠδύναντο νὰ σπουδάσουν, ἐκεῖ κυρίως κατέφευγον, ἔνθεν μετέφερον πάντα νεωτερισμὸν διαβιώσεως, ἀντιλήψεως καὶ σκέψεως·

Οἱ Ἕλληνες σπουδασταὶ εὐκόλως ἠδύναντο νὰ παρουσιάζωνται ὡς μεσίαι καὶ ἀνορθωταὶ διακηρύσσοντες, μετὰ περισσῆς προχειρότητος, ὅσα ἤντλουν ἐκ τῆς μετὰ τῆς .Εσπερίας ἐπαφῆς των, διευκολύνοντο δὲ εἰς τὰς διαφόρους οἰήσεις των τόσον ἐκ τῆς

ἀμαθείας ἢ ἡμιμαθείας τῶν Ἑλλήνων ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἐπικρατούσης τρομερᾶς κακοδαιμονίας καὶ φαυλοκρατίας.

Ὁ Κωλέττης εἶχεν ἀποθάνει, ἀλλ' ἡ ἀθλιότης τῆς διοικήσεως καὶ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἡ ἔλλειψις οἱουδήποτε αἰσθήματος ἀσφαλείας καὶ ἡ ἐκ νέου ἐνεργός, ἐπίμονος καὶ αὐθαίρετος ἀνάμιξις τοῦ Βασιλέως εἰς κυβερνητικὰ ἔργα εἶχον δημιουργήσει τὰς πλέον δυσμενεῖς καὶ ἀσυμφόρους διὰ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐπιπτώσεις καὶ διηυκόλυνον τὸ ἔργον τῶν κατὰ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας στρεφομένων, εἴτε ἐκ συνειδήσεως εἴτε ἐπιπολαίως ἐνεργούντων.

Οἱ παραμερισθέντες πολιτικοὶ καὶ οἱ προστᾶται των ξένοι κατεδείκνυον τὸν Ὄθωνα ὡς ὑπαίτιον ὅλων τῶν δεινῶν καὶ ὡς ἐμπόδιον τῆς παρ' αὐτῶν ὑποσχομένης εὐδαιμονίας καὶ κατὰ συνέπειαν ἐκαλοῦντο οἱ πολῖται νὰ μὴ σέβωνται τὸ κράτος καὶ τὰς ἀρχάς του.

Τὸ ἔδαφος ἦτο καταλληλότατον ἵνα οἱ ἡμιμαθεῖς κοινωνισταὶ διαδίδουσι καὶ διδάσκουσι μεταξὺ τῆς νεολαίας τὰς ἐμφανισθείσας, ὡς ἀνωτέρω, ἀνατρεπτικὰς καὶ ἀναρχικὰς θεωρίας τῆς Δύσεως, ἀναφέρεται δὲ ὡς γεγονὸς (1) ὅτι οἱ ψευδαπόστολοι ἐκεῖνοι ἐνεφάνισαν ἀπὸ τοῦ 1848 ὡς σύμβολόν των τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν.

Ἐν μέσῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος πολιτικοῦ, οἰκονομικοῦ καὶ δημοσίου χάους, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἐξέλιξις, ἣν θὰ προσελάμβανον, τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην, ἐὰν ἓν σοβαρώτατον, ἀπὸ ἐθνικῆς πλευρᾶς καὶ σημασίας, γεγονὸς δὲν ἀπερρόφα αἰφνιδίως τῶν πάντων τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον, καὶ ἂν τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν ἀπετέλει ἀφορμὴν ἀφ' ἑνὸς μὲν Βασιλεύς, Κυβέρνησις, ἀντιπολίτευσις καὶ λαὸς νὰ ἑνωθοῦν, παραμερίζοντες πᾶσαν διαφορὰν καὶ ἀντιδικίαν των, ἀφ' ἑτέρου δὲ ν' ἀποκτήσῃ ἡ χώρα μίαν κυβέρνησιν διαρκείας καὶ ἀπηλλαγμένην ὀξέων κομματικῶν παθῶν, ἥτις ἐπεδόθη ἐντόνως καὶ εἰλικρινῶς εἰς τὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν παγίωσιν μιᾶς ἐφικτῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας ἐβομβάρδιζε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν δι' ἀλλεπαλλήλων διαβημάτων ἐπὶ ἑνὸς ταπεινοῦ ὁρμαθοῦ θεμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων συμπεριελαμβάνετο καὶ ἡ περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ Πατσιφίκου ἀξίωσις. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1849 ὁ Ἀγγλικὸς στόλος ὑπὸ τὸν Ναύαρχον Πάρκερ περιεπόλει ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔκαμεν ἀποδεκτὰς τὰς τελεσιγραφικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Πάλμερστων, ὁ Ναύαρχος ἀπέκλεισε τὴν 5-1-1850 τοὺς Ἑλληνικοὺς λιμένας καὶ προέβη εἰς τὴν σύλληψιν καὶ κατάσχεσιν τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων. Τὰ γεγονότα ταῦτα κατεχωρήθησαν εἰς τὴν ἱστορίαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Παρκερικά». Βασιλεύς, Κυβέρνησις, ἀντιπολίτευσις καὶ λαὸς εὑρέθησαν ἡνωμένοι πρὸ τῆς Ἀγγλικῆς ἐπιβουλῆς. «Πρὸ τῆς ἐθνικῆς προσβολῆς τὰ κομματικὰ μίση ἐλησμονήθησαν καὶ οἱ Ἕλληνες σύμπαντες ἡνωμένοι ἦσαν ἕτοιμοι πρὸς τὰς πλέον παραλόγους καὶ ὀλεθρίας ἀποφάσεις» (2), ἀλλά, διατηρήσαντες σχεδὸν ἀπολύτως τὴν ψυχραιμίαν των, διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν ἄλλων δυνάμεων καὶ τῆς ἐγερθείσης ἐν Λονδίνῳ καὶ Παρισίοις κατακραυγῆς τῆς κοινῆς γνώμης ἐναντίον τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς, τὴν 17ην Φ)ρίου 1850 ἤρξαντο ἀπαλλασσόμενοι τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

Ἅμα τῇ ἐκδηλώσει τῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος Ἀγγλικῶν μέτρων ἡ Κυβέρνησις

(1) Ἀγορεύσεις Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου, Περίοδος Α' τόμ. 1 σελ. 361

(2) Γ. Ἀσπρέας τόμ. Α' σελ. 216.

ἵνα ἀντιμετωπίσῃ πλέον τελεσφόρως τὰ ζητήματα Ἐσωτερικῆς Ἀσφαλείας καὶ ἵνα προλάβῃ ἀνευθύνους ἢ ὑποβολιμιαίας ἐκδηλώσεις κατὰ τῶν ξένων, διώρισεν στρατιωτικοὺς διοικητὰς Ἀττικῆς, Βοιωτίας καὶ Εὐβοίας τὸν Γρίβαν, Ἀκαρνανίας καὶ Φθιώτιδος τὸν Μαμούρην καὶ Ναυπλίου καὶ Ἀργολίδοκορινθίας τὸν Τζαβέλλαν.

Ἡ Κυβερνητικὴ ἀστάθεια 1848—1849 ἐλύθη διὰ τῆς ὑπὸ τὸν Ἀντ. Κριεζὴν σχηματισθείσης τὴν 12.12.1849 Κυβερνήσεως, παραμεινάσης, ἀσχέτως τῶν κατὰ Ὑπουργεῖα μεσολαβησασῶν μεταβολῶν, εἰς τὴν ἀρχὴν μέχρι τῆς 15.5.1854·

Ἡ Κυβέρνησις Κριεζῆ ἐπαινεῖται παρ' ἁπάντων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐσωτερικὴν καὶ διοικητικὴν περισυλλογὴν τῆς χώρας, ὁ δὲ Ἀσπρέας γράφει «Ἡ Κυβέρνησις Α· Κριεζῆ, μὴ πιεζομένη ἀπὸ τῶν ἀποπνικτικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐξυπηρετήσεως κομματικῶν ἀπαιτήσεων διεχειρίσθη λίαν ἐπωφελῶς τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν τῆς χώρας. Κατώρθωσε τὴν ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως καὶ σχεδὸν ἐκρίζωσιν τῆς ληστείας, τῶν παραμεθορίων ἐνέπνευσε τὸ συναίσθημα τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς κακὰς ἕξεις ὁπλαρχηγῶν τινῶν, ἐβελτίωσε τὴν οἰκονομικὴν ἀταξίαν καὶ ἀθλιότητα....» (3). Ὄντως, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἡμέτερον ἀντικείμενον, εὐκόλως διακρίνεται ἡ μεταβολή, ὄχι βεβαίως εἰς βαθμὸν ἐμπεδώσεως ἀλλὰ σοβαρᾶς βελτιώσεως.

Εἰς τοὺς κατὰ τὰ ἀνωτέρω διορισθέντας στρατιωτικοὺς διοικητὰς ἔδωκε κατηγορηματικὰς διαταγὰς τόσον διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας ὅσον καὶ διὰ καλὴν συμπεριφορὰν τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων.

Ἡ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καταδίωξις τῆς ληστείας εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς τὴν χωροφυλακὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 32767 ἀπὸ 23.2.1849 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, κατὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ὁποίας τόσον τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ὅσον καὶ τὸ τοιοῦτον τῶν Ἐσωτερικῶν δι' εἰδικῶν διαταγῶν πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον χωρ)κῆς καὶ πρὸς τοὺς Νομάρχας ἐτόνιζον τὴν ἀνάγκην ἀποχῆς τῶν ὀργάνων ἀπὸ πάσης παρανομίας, ἀδικίας καὶ καταχρήσεως. (4)

Ἐπειδὴ ὁ νομὸς Ἀρκαδίας παρουσίαζεν μείζονα καὶ ἀπειλητικωτέραν ληστρικὴν δραστηριότητα ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας κυβερνητικῆς μερίμνης. Οὕτω ὁ νομὸς οὗτος μετά τινων ὁμόρων αὐτῷ ἐπαρχιῶν ἀπετέλεσε ἰδιαιτέραν περιοχὴν κοινῆς δραστηριότητος τοῦ ὑπὸ τὸν τέως Ἀρχηγὸν Χωροφυλακῆς καὶ ἤδη νομοεπιθεωρητὴν Ἀργολίδος συνταγματάρχην Δημ. Δεληγιώργην, δημιουργηθέντος Ἀρχηγείου Μεταβατικοῦ Μεγαλουπόλεως.

Εἰς τὸν νομὸν Ἀρκαδίας ἕδρα ἡ ληστοσυμμορία Καβουρίνου, πρὸς ἐξόντωσιν τῆς ὁποίας ὁ Δεληγεώργης ἐστράφη κατὰ τῶν ὑποθαλπόντων ταύτην.

Μεταξὺ τῶν διωχθέντων συμπεριελήφθησαν καὶ πολιτικοὶ παράγοντες μελῶν τῆς κυβερνήσεως καὶ σημαίνοντες διὰ τὰς γενικωτέρας των γνωριμίας.

Ἐναντίον τῶν μέτρων τοῦ Δεληγεώργη ἐξεδηλώθησαν ἐμφανῶς καὶ ἀφανῶς διάφοροι ἰσχυροί, ἐπὶ σκοπῷ ἢ ν' ἀναγκάσωσι τοῦτον νὰ παραιτηθῇ τῆς συστημαικῆς διώξεως τῆς ληστοσυμμορίας ἢ νὰ προκαλέσωσι τὴν μετάθεσίν του.

Οὕτω ἡ ἐφημερὶς «Αἰὼν» (4α) δημοσιεύουσα δύο ἀνωνύμους ἀνταποκρίσεις ἐναντίον τοῦ Δεληγεώργη, οὕτινος παρίστανον τὰ λαμβανόμενα μέτρα ὡς ὑπαγορευόμενα

(3) Αὐτόθι, τόμ. Α' σελ. 220.

(4) Β. Γιαννούλη, ἔτος 1850 σελ. 3.

(4α) Φύλλον 1038 τῆς 8.2.1850.

ἐκ κομματικῶν λόγων, ἐζήτει τὴν ἄμεσον ἐπέμβασιν τῆς Κυβερνήσεως «ἐὰν ταῦτα εἶχον ἀληθείας». Ταυτοχρόνως σχεδόν, ἢ μᾶλλον μίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ δημοσιογραφικοῦ τούτου θορύβου, τὸ οἱονεὶ κομματικὸν μαγειρεῖον τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2029 ἀπὸ 7.2.1850 ἐγγράφου του (4β) πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ Δεληγεώργης εἶχεν ἀποτύχει καὶ εἰσηγήθη, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν διάλυσιν τοῦ ὑπ' αὐτὸν μεταβατικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀνάθεσιν τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν Χωροφυλακὴν διὰ τῶν Μοιραρχιῶν.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεδέχθη τὴν εἰσήγησιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 23.2.1850 Β.Δ. διελύθη τὸ εἰς Σινᾶνον —Μεγαλουπόλεως— Ἀρκαδίας ἑδρεῦον Ἀρχηγεῖον Μεταβατικοῦ καὶ ὁ Δεληγεώργης, πρὸς ὃν ἐξεφράσθη ἡ Βασιλικὴ εὐαρέσκεια, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Νομοεπιθεωρητοῦ Ἀργολιδοκορινθίας.

Οὕτω ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εἶχεν ἀποκαθάρει δὶς τὴν Αἰτωλοακαρνανίαν καὶ βορειοδυτικὴν Πελοπόννησον τῆς ληστείας, ἐκρίνετο ἤδη ἀποτυχών, διότι εἶχε συλλάβει τὸν πρώην Δήμαρχον Ὀρχομενοῦ.

Ἀντιστρόφως ἤδη, ἤτοι μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Β.Δ., τὴν 22.2. 1850 ἡ αὐτὴ ὡς ἀνωτέρω ἐφημερὶς ἐπετέθη δριμύτερον, διὰ τοῦ συστήματος τῶν ἀνταποκριτῶν, κατὰ τοῦ Δεληγεώργη καὶ μόνον αὐτή, ἐξ ὅλων τῶν ἐφημερίδων, ἀνήγγειλεν τὴν 25.2.1850 (φύλλον 1043) τὴν ἐπιτυχίαν της.

Ὁ Δεληγεώργης, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 1380 ἀπὸ 13.12.1850 ἀναφορᾷ του, πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἀνέφερεν ὅτι ἡ ληστοσυμμορία Καβουρίνου ὑπεστηρίζετο «ἀπὸ πολλοὺς ἰσχυρούς» καὶ ἐζήτει νὰ κληθῇ εἰς Ἀθήνας ἵνα προφορικῶς ἐκθέσει εἰς τὸν Βασιλέα τὰ συμβαίνοντα, ἀντ' αὐτοῦ ὅμως τοῦ ἀπεστάλη τὸ Β. Δ. περὶ διαλύσεως τοῦ ὑπ' αὐτὸν μεταβατικοῦ.

Τὸ Ὑπουργ. Στρατιωτικῶν διὰ τῆς ἀπὸ 24.2.1850 δ) γῆς ἀνεκοίνου πρὸς τὸ Ἀχηγεῖον Χωροφυλακῆς τὰ περὶ ἀναθέσεως εἰς τὰς Μοιραρχίας Πελοποννήσου καὶ τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν κοινοποιοῦν τὴν διαταγὴν ταύτην τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν πρὸς τοὺς Νομάρχας (4γ) συνίστα ἐπίβλεψιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς «Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς».

Ἡ προγενεστέρα κοινὴ ἀπόφασις ἀντεκατεστάθη ἤδη διὰ πληρεστέρας τοιαύτης τῆς 27.3.1850. Πέραν τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω, στενοκάρδου μᾶλλον, συμπεριφορᾶς πρὸς τὸν παλαίμαχον Δεληγεώργην, παρατηροῦμεν ὅτι ἐν τῇ ἀποφάσει ταύτῃ διαλαμβάνονται σχεδὸν εἰς τὸ σύνολον αἱ ἀπαιτήσεις τῆς πολιτείας ἐκ τῶν ἀποσπασμάτων καὶ ἱεραρχοῦνται αὗται κατὰ σειρὰν σπουδαιότητος, καταφαίνεται δὲ ἡ ἀποφασιστικότης τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς νομιμότητος, ἀλλὰ καὶ περιγράφεται ἡ συνεπείᾳ τῆς λειψανδρίας, ποικιλία συνθέσεως τῶν ἀποσπασμάτων, δι' ὧν ἐπετεύχθη τὸ διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τόσον ἐγκωμιασθὲν ἀποτέλεσμα ὁλοσχεροῦς καὶ ἀποτελεσματικῆς διώξεως τῆς ληστείας. Παραθέτομεν ταύτην:

(4β) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

(4γ) Ἀριθ. 3212 ἐγκ. 44 ἀπὸ 28.2.1850. Γεν. Ἀρχ. Κράτους.

Ἀριθ. Ἐγκ. 25

Περίληψις

Περὶ μέτρων πρὸς διατήρησιν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως κατὰ τὴν Πελοπόννησον.

Πρὸς τοὺς Νομάρχας τῆς Πελοποννήσου
Καὶ τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους ἐκθέσεις τῶν Νομαρχῶν καὶ Μοιράρχων τῆς Πελοποννήσου περὶ μέτρων πρὸς διατήρησιν τῆς Ἀσφαλείας καὶ τάξεως κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἀπεφασίσαμεν ἐκ συμφώνου ὅ τε Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ὁ τῶν Στρατιωτικῶν νὰ διατάξωμεν τὰ ἀκόλουθα:

α) Θέλουσι συστηθῆ κατὰ τὴν Πελοπόννησον στρατιωτικὰ περιπολοῦντα ἀποσπάσματα ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῶν ἁρμοδίων Μοιράρχων.

β) Ἔργον κύριον τούτων τῶν ἀποσπασμάτων, τῇ συμπράξει καὶ τῶν διαφόρων μονίμων Σταθμῶν τῆς χωροφυλακῆς, θέλει εἶσθε ἡ καταδίωξις καὶ ἐξάλειψις τῆς ληστείας καὶ ζωοκλοπίας καὶ ὁσάκις τὸ ἐπιτρέπει ἡ περίστασις, ἡ διευκόλυνσις τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων, ἡ σύλληψις τῶν κληρούχων καὶ τῶν δι' ἐνταλμάτων συλλήψεως καταδιωκομένων.

γ) Ἐπικεφαλῆς τῶν στρατιωτικῶν τούτων ἀποσπασμάτων τίθενται ὑπομοίραρχοι, Ἐνωμοτάρχαι, ἀξιωματικοὶ ἢ ὑπαξιωματικοὶ τῆς ὁροφυλακῆς, οὐδέποτε δὲ ἁπλοῖ χωροφύλακες.

δ) Τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα σύγκεινται ἀναλόγως ἐκ Χωροφυλάκων, ὁροφυλάκων καὶ δημοτοφυλάκων θέλει δὲ λαμβάνεσθαι φροντίς, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοτοφυλάκων νὰ μὴν ὑπερβαίνῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν τῆς δημοσίας δυνάμεως.

ε) Τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα ἐπιτηροῦνται καὶ ἡ ὑπηρεσία των ἐξελέγχεται διαρκῶς διαταγῇ τοῦ Μοιράρχου, ὑπὸ ἀξιωματικοῦ χωροφυλακῆς ἢ τῆς ὁροφυλακῆς ἐν περιπολίᾳ διατελοῦντος.

ζ) Διώκοντα ληστὰς τὰ ἀποσπάσματα Νομοῦ ἢ Ἐπαρχίας τινός, δύνανται νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὴν παρὰ τὴν περιφέρειάν των ἐπαρχίαν καὶ συμπράττωσιν ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ καλῇ μετὰ τῶν ἀποσπασμάτων αὐτῆς ἐπανερχόμενα μετὰ ταῦτα ἕκαστον εἰς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ θέσιν.

στ) Ἡ μεταξὺ τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων συνεννόησις περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας γίνεται προφορικῶς ἤ, ὅτε τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ἡμιεπισήμως.

η) Οἱ Μοίραρχοι, ὡς ἀνώτεροι διευθυνταὶ τῆς ἐν τῷ Νομῷ των τεταγμένης δυνάμεως πρὸς διατήρησιν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως καὶ καταδίωξιν τῆς ληστείας, ἔχουσι τὴν γενικὴν ἐποπτείαν ἐφ' ὅλων τῶν ἀποσπασμάτων, ἐξέρχονται δὲ προσωπικῶς πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας καὶ συγκεντρώνουσι πρὸς τοῦτο διάφορα ἀποσπάσματα πρὸς καταδίωξιν τυχὸν ἀναφανείσης συμμορίας.

θ) Οἱ ἀποσπασματάρχαι εἶναι ὑπόλογοι ἐνώπιον τοῦ Μοιράρχου διὰ πᾶσαν κατάχρησιν τῶν ὑπ' αὐτοὺς στρατιωτῶν, οἱ δὲ Μοίραρχοι ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως.

ι) Ἐπειδὴ οἱ Νομάρχαι εἶναι ἀνωτάτη πολιτικὴ ἀρχὴ τοῦ νομοῦ καὶ εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἀνάγεται ἡ διατήρησις τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως τῶν ὑπὸ αὐτοὺς νομῶν, ἡ προστασία τῶν δικαιωμάτων καὶ νομίμων συμφερόντων τῶν πολιτῶν καὶ ἑπομένως ἡ ἐπίβλεψις καὶ διηνεκὴς ἐπαγρύπνησις, ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν εἰς ἁρμοδιότητά των ἀναγομένων νόμων καὶ διαταγμάτων, οἱ Μοίραρχοι ὀφείλουσι νὰ συνεννοῶνται διηνεκῶς μετ' αὐτῶν περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὴν διοικητικήν των ὑπηρεσίαν καὶ νὰ δίδωσιν μετὰ τοῦτο ἕκαστος πρὸς τοὺς σχετικοὺς ὑπαλλήλους τὰς ἀναγκαίας διαταγάς.

ια) Πᾶσα παραμέλησις πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας καὶ ζωοκλοπίας, ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν ἄλλης τινὸς ὑπηρεσίας, ἀφορώσης τὰ ἐπιβληθέντα εἰς τὰ ἀποσπάσματα καθήκοντα θέλει καταγγέλλεσθαι ἀμέσως ἀπὸ τοὺς Μοιράρχους ἢ Νομάρχας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ διατάσσηται ἡ καταδίωξις τῶν ἐνόχω.ν

ιβ) Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς ἢ οἱ διοικοῦντες ὑπαξιωματικοί, θεωρούμενοι ὡς ἀνακριτικοί ὑπάλληλοι, ὀφείλουσι κατὰ τὸ ἄρθρον 149 τῆς Ποιν. Δικονομίας ν' ἀνακοινῶσι πρὸς τοὺς ἁρμοδίους εἰσαγγελεῖς ἀμελλητὶ τὰς γενομένας αὐτοῖς ἐγγράφους ἢ προφορικὰς μηνύσεις περὶ πάσης ἀξιοποίνου πράξεως, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἐπιχειρῶσιν οὐδεμίαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν ἄνευ ρητῆς προσκλήσεως τοῦ ἁρμοδίου εἰσαγγελέως, ἐκτὸς μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς προβλεπομένας εἰς τὸ ἄρθρον 157 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

ιγ) Ἡ σύλληψις τῶν μηνυομένων ὡς αὐτουργῶν, ἢ συνεργῶν ἀθεμίτου τινὸς πράξεως δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰ μὴ μόνον δυνάμει δικαστικοῦ ἐντάλματος τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος τούτου μόνον γίνεται εἰς τὰς ἐπ' αὐτοφώρῳ περιστάσεις, τὰς ποίας ὁρίζει ρητῶς τὸ ἄρθρ. 168 τῆς ποινικῆς Δικονομίας.

ιδ) Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦ νὰ μὴ καταφεύγωσι εἰς ἄγνοιαν καθηκόντων, οἱ Μοίραρχοι ὀφείλουσι νὰ δώσωσι εἰς ἕκαστον ἀποσπασματάρχην ἀντίγραφον τῶν παρουσῶν ὁδηγιῶν, οἵτινες ὑποχρεοῦνται νὰ ἐξηγῶσι πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς τὴν ἔννοιαν αὐτῶν. Ἀντίγραφον αὐτῶν θέλει χορηγηθῆ ἐπίσης πρὸς τοὺς ἐπάρχους καὶ Δημάρχους.

ιε) (ἄνευ ἐνδιαφέροντος).

ιστ) Ἀνώτερος ἀξιωματικός, ἂν ἡ Κυβέρνησις τὸ νομίζει ἀναγκαῖον, θέλει ἐξέρχεσθαι κατὰ διαταγήν της, καὶ ἐπιθεωρεῖ ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα.

Οἱ Νομάρχαι καὶ Ἀρχηγὸς χωροφυλακῆς θέλουσι δώσει ἕκαστος τὰς δεούσας διαταγὰς πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης, ἀπὸ δὲ τὴν ἐπαγρύπνησιν αὐτῶν καὶ τὸν ζῆλον τῶν κ.κ. Μοιράρχων ἀναμένομεν τὴν ἀποτελεσματι,ὴν ἐνέργειαν τῆς παρούσης μας.

Προειδοποιοῦμεν δὲ αὐτούς, ὅτι θέλομεν προσενεχθῆ αὐστηρότατα κατ' ἐκείνων οἵτινες ἤθελον ὀλιγωρήσει τὸ χρέος των.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Μαρτίου 1850 (5)

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐσωτερικῶν Γ. Νοταρᾶς Στρατιωτικῶν Ι. Στάϊκος

---

(5) Β. Γιαννούλη 1850 σελ. 11—12.

Ἐκ τῆς διαταγῆς ταύτης διαπιστοῦνται τρεῖς νέαι κατευθύνσεις: α) ἐγκαταλείπεται ὁ περιορισμὸς τῶν ἀποσπασμάτων ἐντὸς τῶν ἐπαρχιῶν των, β) παρέχεται εἰς τοὺς Μοιράρχους τὸ δικαίωμα τῆς κινητοποιήσεως τῆς ὑπ' αὐτοὺς δυνάμεως, δικαίωμα ὅπερ ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς εἶχον μόνον οἱ Νομάρχαι καὶ γ) καθίστανται οἱ Μοίραρχοι ἀμέσως ὑπεύθυνοι καὶ ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως κοινωνοί, ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τῶν Νομαρχῶν.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω κοινὴν ἀπόφασιν προσηρτᾶτο καὶ ὁ ἀκόλουθος πίναξ κατανομῆς, συνθέσεως καὶ διοικήσεως τῶν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον συγκροτηθέντων μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων. (5α)

Α' Νομὸς Ἀργολιδοκορινθίας:			
Μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας Γ. Τζανέτος Ἐνωμ.	5	5	10
Μεταξὺ Κορινθίας καὶ Ἀχαΐας Π. Τζανῆς Ὑπομοίρ.	10	10	20
Ἀνατολικοὶ Δῆμοι Ἑρμιονίδος, Τροιζηνίας καὶ Ἐπιδαύρου — εἷς ὑπαξιωματικὸς Ὁροφυλακῆς	10	10	20
Β' Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος:			
Καλάβρυτα Π. Ἀβραὰμ Ὑπομοίραρχος	10	10	20
Ἠλεία Δουκιώτης Ἐνωμοτάρχης	10	10	20
Γ' Νομὸς Ἀρκαδίας:			
Δημόσιος Δρόμος Δημητζάνης — α) Δ. Λεωνίδας Ἐνωμ.	3	7	10
Δημόσιος Δρόμος Δημητζάνης — β) ὑπαξ. ὀροφυλακῆς	3	7	10
Δημόσιος δρόμος Λαγκάδος Ἐμμ. Σπορίδης Ἐνωμ.	4	6	10
Δημόσιος δρόμος Καλαμῶν — α) ἐνωμ. Κ. Σταύρου	2	6	8
Δημόσιος δρόμος Καλαμῶν — β) ὑπαξ. ὀροφυλακῆς	2	6	8
Δημόσιος δρόμος Καλαμῶν — γ) ὑπαξ. ὀροφυλακῆς	2	6	8
Δημόσιος δρόμος Σπάρτης Δ. Μπαλτατζῖκος Ἐνωμ.	4	8	12
» » Ναυπλίου 1 ὑπαξ. ὀροφυλακῆς	4	6	10
» » Πατρῶν 1 ὑπαξιωμ. ὀροφυλακῆς	4	6	10
» » Σινάνου 1 ὑπαξιωμ. ὀροφυλακῆς	4	6	10
Ἐπαρχία Μαντινείας ἀξιωματ. ὀροφυλακῆς	5	10	15
Δῆμος Μυλάοντος, Νυμφασίας καὶ Κλείτορος ἐνωμ. Κατσᾶνος	4	6	10
Δῆμος Τρικυλῶνος, Γόρτυνος καὶ Μεγ)λεως 1 ὑπαξ. ὀροφυλακῆς	4	6	10
Ἐπαρχία Καρυταίνης Ἰωάν. Μήτσου Ὑπομοίραρχος	4	6	10
Νομὸς Λακωνίας:			
Δῆμοι Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς Ἄγγ. Ἀντωνίου Ὑπομοίραρχος	5	10	15
Δῆμοι Λακεδαίμονος εἷς ἀξιωματικὸς ὀροφυλακῆς	5	10	15
Ὅρια Ἀρκαδίας Ἰωάν. Νικολάου ἐνωμ.	4	6	10
Ἐπαρχία Οἰτύλου καὶ Γυθείου Δ)τὴς Λόχου ὀροφυλακῆς	10	20	30
Νομὸς Μεσσηνίας:			
Ἐπαρχία Καλαμῶν Κρητικὸς Ὑπομ.	8	12	20
» Μεσσηνίας Γ. Χριστοδούλου ἐνωμ.	12	18	30

(5α) Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους.

»	Πυλίας εἰς ὑπαξιωμ. ὀροφυλακῆς	4	6	10
»	Ὀλυμπίας Δ. Ρουχίτσας ἐνωμ.	8	12	20
»	Τριφυλλίας εἰς ἀξιωματ. ὀροφυλακῆς	10	15	25

Ἤτοι ἐπὶ 28 μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων μόνον τὰ 14 ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν βαθμοφόρων χωροφυλακῆς, ἐνῶ ἀ ὑπόλοιπα ἐέθησαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν βαθμοφόρων σώματος ὅπερ εἶχεν συσταθῆ διὰ τὴν φρούρησιν τῶν συνόρων.

Ἡ πληρότης τῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως ἐξεδηλοῦτο πρὸς ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ ἐπεδείκνυεν αὐτη κατανόησιν τῶν εἰσηγήσεων ἐπὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπὶ μέρος ἢ μεμονωμένων ἀδικιῶν·

Ἀντελήφθη ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ κύματος τῶν ληστοσυμμοριῶν ἐν τῇ Στερεᾷ δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀπαιτῆται παρὰ τῶν ἐλαχίστων ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς, χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ἑνιαίως σοβαρώτερα μέτρα ἐπιτηρήσεως καὶ φρουρήσεως τῆς μεθορίου, δι' ὃ καὶ διὰ τῆς ἀπὸ 14.4.1850 ὁμοίας ἀποφάσεως ἐρρύθμισε λυσιτελέστερον τὰ τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς ἀσφαλείας ἐν Στερεᾷ Ἑλλάδι.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἦτο λεπτομερής, διεκρίνετο εἰς τρία μέρη καὶ προέβλεπεν τὰ τῆς ἀσφαλείας τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐκεῖσε φαλαγγιτῶν, ἡμιαπομάχων καὶ ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων. Παραθέτομεν τὰ ἐκ ταύτης τὴν χωροφυλακὴν καὶ τὴν γενικὴν κατάστασιν ἐνδιαφέροντα (6).

Ἐγκ. 34

Π ε ρ ί λ η ψ ι ς

Περὶ μέτρων πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας κατὰ τὴν Σ τ ε ρ ε ά ν.

Πρὸς τοὺς Νομάρχας τῆς Σ τ ε ρ ε ᾶ ς.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους ἐκθέσεις τῶν διοικητικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται ὅτι ἡ ληστεία ηὔξησε κατὰ τὴν Στερεάν, καὶ ὅτι ἡ αὐτόθι δύναμις τῆς χωροφυλακῆς δὲν ἐπαρκεῖ πρός τε τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς ὑπηρεσίαν τῶν σταθμῶν καὶ τὴν διαρκῆ συγχρόνως καταδίωξιν τῆς ληστείας, ἐθεώρησαν ἀναγκαῖον ὅ τε Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν ν' ἀ π α λ λ α γ ῇ τῆς διαρκοῦς καταδιώξεως τῆς ληστείας ἡ χωροφυλακὴ καὶ ν' ἀνατεθῇ κυρίως εἰς τὴν ὀροφυλακήν, διοικουμένην παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀξιωματικῶν κατὰ τὸ ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου 1838 Β. Διάταγμα περὶ σχηματισμοῦ ὀκτὼ ἐλαφρῶν ταγμάτων τῆς ὀροφυλακῆς.

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω διατάσσουσι τὰ ἀκόλουθα:

I

Α) Ἀπαλλάττεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ χωροφυλακὴ τῆς διαρκοῦς καταδιώξεως τῆς ληστείας κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα οἱ δὲ αὐτόθι σταθμεύοντες χωροφύλακες δὲν ὀφείλουσι νὰ ἐξέλθωσιν εἰς καταδίωξιν τῆς ληστείας, εἰμὴ ὁσάκις ἀναφαίνηται εἰς τὴν περιφέρειάν των.

Β) Ἡ καταδίωξις τῆς ληστείας κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ἀνατίθε-

---

(6) Βλέπε ὁλόκληρον τὸ κείμενον Β. Γιαννούλη 1850 σελ. 17—20.

ται κυρίως εἰς τὰ ἑδρεύοντα αὐτόθι τάγματα τῆς ὀροφυλακῆς, ἅτινα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διαιροῦνται εἰς μονίμους σταθμοὺς καὶ εἰς περιπολοῦντας λόχους.

Γ) Ἡ παρὰ τοῖς περιπολοῦσι πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας ἀποσπάσμασι τῆς ὀροφυλακῆς ἀνακριτικὴ ὑπηρεσία θέλει ἐκπληροῦσθαι παρ' ἐνωμοταρχῶν τῆς χωροφυλακῆς καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θέλει προσκολληθῆ εἰς ἕκαστον λόχον εἷς Ἐνωμοτάρχης, ὅστις κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του θέλει ἔχει ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 149, 157, 168, 159, τῆς Ποινικῆς δικονομίας, καὶ τὰ ἄρθρα 322 καὶ ἑπόμενα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Δ) Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως τῶν περιπολούντων λόχων θέλουσι παραχωρηθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἔμμισθοι ἐθνοφύλακες 100 καὶ ὁδηγοὶ 32, τοὺς ὁποίους τὰ Ὑπουργεῖα τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν θέλουσι διανείμει κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὰ διάφορα τάγματα τῆς ὀροφυλακῆς........

Ζ) Οἱ διοικηταὶ τῶν περιπολούντων λόχων ἀναφέρονται εἰς τοὺς διοικητὰς περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν ἀσφάλειαν καὶ εἰδοποιοῦσι πάντοτε τὰς μοιραρχίας καὶ τοὺς σταθμοὺς τῆς χωροφυλακῆς, οἵτινες ὡσαύτως, ὁσάκις ἐξέρχονται πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας, θέλουσιν εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τοὺς περιπολοῦντας λόχους τῆς ὀροφυλακῆς.

Η) Οἱ Διοικηταὶ τῶν ταγμάτων καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν περιπολούντων πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας λόχων τῆς ὀροφυλακῆς, καθὼς καὶ οἱ παρὰ τοῖς λόχοις, ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι χρησιμεύοντες ἐνωμοτάρχαι δὲν πρέπει νὰ εἶναι κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας ἥτις ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν των.

Ι) Ὁσάκις τις τῶν ὑπαξιωματικῶν ἢ στρατιωτῶν τῶν περιπολούντων λόχων ἤθελεν ἀποδειχθῆ ἀνίκανος περὶ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, οἱ διοικηταὶ αὐτῶν προτείνουσιν εἰς τὴν διοίκησιν τὴν ἀντικατάστασίν των ἀναφέροντες καὶ τοὺς λόγους ἥτις ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ τὴν ἀντικατάστασιν.

ΙΑ) Οἱ διοικηταὶ τῶν ταγμάτων, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 12 ὑποχρεοῦνται νὰ συντάξωσι τοὺς περιπολοῦντας λόχους ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοτέρους καὶ ἐπιτηδειοτέρους πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας, θεωροῦνται δι' ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεώς των ταύτης.

ΙΒ) Ὅλοι οἱ περιπολοῦντες λόχοι καὶ τὰ ἀποσπάσματα αὐτῶν συνεννοοῦνται μεταξύ των, ἢ διὰ σημείων συνθηματικῶν, ἢ προφορικῶς, ὅπου εἶναι δυνατόν, ἢ ἡμιεπισήμως, καταδιώκοντα δὲ τὰ ἀποσπάσματα ληστὰς εἰσέρχονται καὶ εἰς τὴν παρὰ τὴν περιφέρειάν των ἐπαρχίαν καὶ συμπράττουσι μετὰ τῶν περιπόλων αὐτῆς, ἐπανερχόμενα μετὰ ταῦτα εἰς τὴν θέσιν των».

Οἱ μέχρι τότε διοικηταὶ μεταβατικῶν, Μοίραρχοι Πανᾶς καὶ Πτολεμαῖος, περιωρίσθησαν εἰς τὰς Μοιραρχίας Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Φθιωτιδοφωκίδος, ἀντιστοίχως.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως ἀπεσπάσθησαν εἰς τοὺς ἀνὰ τὴν Στερεὰν λόχους ὀροφυλακῆς ὀνομαστικῶς 12 ἐνωμοτάρχαι, διὰ τὰ προανακριτικὰ ἔργα. Οἱ ἐνωμοτάρχαι οὗτοι, κατόπιν εἰδικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ Χωροφυλακῆς, καθ' ἣν τὸ μὲν δὲν εἶχον τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις καὶ ἱκανότητας διὰ προανακρί-

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΜΗΤΡΟΣ) ΔΕΛΗΓΕ(Ι)ΩΡΓΗΣ
'Αντ)ρχης. 'Αρχηγός Χωροφυλακής 1844 - 1848. 'Ο άποκληθείς «Τερτσέτης τής έκτελεστικής έξουσίας».

σεις, τὸ δὲ ἦσαν ἀπολύτως ἀπαραίτητοι καὶ ἀναγκαῖοι εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, συμφωνούντων καὶ τῶν Ὑπουργῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν χωροφυλακὴν δυνάμει τῆς ἀπὸ 5.10.1850 Βασιλικῆς ἐγκρίσεως (6α).

Τὸ νέον τοῦτο σύστημα ἐν Στερεᾷ Ἑλλάδι δὲν ὑπῆρξεν δόκιμον καὶ λυσιτελές, λόγῳ τοῦ ποιοῦ τοῦ ὁπλιτικοῦ προσωπικοῦ τῆς ὀροφυλακῆς κυρίως.

Δὲν εἶχον παρέλθει παρὰ 45 ἡμέραι καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἔγραφεν ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 8349 ἀπὸ 22.5.1850 πρὸς τὰ τάγματα ὀροφυλακῆς διαταγῇ του:

«Μὲ ἄκραν δυσαρέσκειαν ἐπληροφορήθημεν ὅτι:

α) Τὴν 16 Μαΐου ἐγένετο ληστεία εἰς βάρος Γερμανῶν παρὰ τὴν Λεβάδειαν,

β) Τὴν 19.5.1850 ἔλαβε χώραν ληστεία εἰς χωρίον Μόδι Ἀταλάντης,

γ) Ὁ βουλευτὴς Δωρίδος Γεώργ. Κονδύλης ἐπιδραμὼν ἐπικεφαλῆς ὁμοχωρίων του συνέλαβεν ἑπτὰ ληστάς, ἐνῷ ἡ ὀροφυλακὴ οὐδὲν θετικὸν ἀποτέλεσμα ἐνεφάνισε.

Ὁ Ὑπομοίραρχος Ἀκαρνανίας ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 428 ἀπὸ 29.5.1850 ἀναφορᾷ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διελάμβανεν:

«Τὰ μεταβατικὰ σώματα δὲν κινοῦνται νὰ κάμνουν κατὰ τὴν τάξιν παγάνας καὶ χωσίαν ἀλλὰ τί κάμνουν ἀπὸ χωριὸ εἰς χωριὸ νὰ τρώγουν καὶ νὰ καταθλίβουν τοὺς ἀθώους πολίτας.....».

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, πρὸς μεγάλην τιμὴν τῆς ἀποφασιστικότητος τοῦ ἐπικεφαλῆς του, ἐξέδωκε τὴν ὑπ' ἀριθμ. 9400 ἀπὸ 7.6.1850 πρὸς ἁπάσας τὰς ἀρχὰς χωροφυλακῆς καὶ ἐνετείλατο ταύτας ὅπως ἐνημερώνωσι τὴν κυβέρνησιν ἐπὶ τυχὸν ἀτασθαλιῶν καὶ ἐκτροπῶν τῶν ἀποσπασμάτων.

Ἡ σταθερὰ καὶ ἀποφασιστικὴ γραμμὴ τῆς Κυβερνήσεως ἤγαγε εἰς ἀγαθά, ἐν πάσει περιπτώσει, ἀποτελέσματα κατὰ τὸ θέρος 1850 διότι συνεκρατήθησαν τὰ ἄτακτα στοιχεῖα.

Ἡ ἐπακολουθήσασα ὅμως χειμερινὴ περίοδος 1850—1851 ἐπέφερεν χαλάρωσιν τῶν μέτρων ἐπὶ τῆς μεθορίου καὶ ἀπὸ τοῦ Φ)ρίου 1851 ἐπανελήφθησαν ἐν Στερεᾷ τὰ ληστρικὰ κρούσματα, δι' ὃ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐξέδωκε τὴν ἀπὸ 24.3.1851 ἐπιτιμητικὴν ἐγκύκλιον 26 πρὸς τοὺς Νομάρχας (7), ἐνῷ ἐν Πελοποννήσῳ εἶχεν ἀποκατασταθῇ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια, καθ' ὅσον συνεπείᾳ τῆς λαμπρᾶς δραστηριότητος κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου 1850 εἶχεν φονευθῇ ὁ λήσταρχος Καρβουνιάρης καὶ ἐξωγρήθη ὁ ἀρχιληστὴς Καβουρῖνος. Λησταὶ καὶ συμμορίαι αὐτῶν κατὰ τὰ μέσα 1851 ἔφθασαν καὶ πάλιν εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηνῶν, ἡ δὲ Λαμία περιεσφίγγετο, ὁπότε ἤρξατο καὶ πάλιν ἡ βαθμιαία παραχώρησις τῆς πρωτοβουλίας εἰς τὴν χωροφυλακήν, διὰ τῆς ὑπαγωγῆς εἰς αὐτὴν τῶν πάσης φύσεως στρατιωτικῶν μονάδων.

Οὕτω ἀπὸ τῶν μέσων 1851 ἡ δημοσία ἀσφάλεια τῆς Ἀττικῆς ἐντολῇ τοῦ Βασιλέως, ἀνετέθη εἰς τὴν χωροφυλακήν, ἐνισχυομένην καὶ δι' ἀνδρῶν ἄλλων σωμάτων, τὸ δὲ Ὑπουργ. Στρατιωτικῶν ;δέδωκε τὴν ἀκόλουθον ἀπὸ 14.11.1851 διαταγήν· (8)

(6α) Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους.

(7) Β. Γιαννούλη 1851 σελ. 14.

(8) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

«Ἡ Α.Μ. ηὐδόκησε δι' ἐπισημειωματικῆς διαταγῆς της ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν, νὰ ἐγκρίνῃ τὰ ἀκόλουθα μέτρα περὶ τῆς κατὰ Μεγαρίδα 'Αττικὴν καταδιώξεως τῆς ληστείας.

«Ὁ Μοίραρχος Α. Πλέσσας τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κατὰ τὴν Μεγαρίδα καὶ 'Αττικὴν καταδιωκτικῆς δυνάμεως, ὡς ἐπιθεωρητής, λαμβάνων διαταγὰς καὶ ὁδηγίας ἀπὸ τὴν Μοιραρχίαν τῆς Πρωτευούσης, καὶ διοριζομένων ὑπ' αὐτὸν δύο Ὑπομοιράρχων, καὶ κατὰ τοὺς διαφόρους ἐξωτερικοὺς σταθμοὺς τοποθετημένης χωροφυλακῆς καὶ τριῶν ἀξιωματικῶν τοῦ 7ου ἐλαφροῦ Τάγματος τῆς ὀροφυλακῆς ἐχόντων ὑπὸ τὰς διαταγάς των 100 ὑπαξιωματικοὺς καὶ Στρατιώτας.

«Κατὰ συνέπειαν τούτων διατάττομεν ὅπως ὁ Μοίραρχος Α. Πλέσσας ἀναχωρήσῃ ἄνευ ἀναβολῆς. Προσδιορίζομεν δὲ ἕδραν αὐτοῦ τὰ Βίλλια τῆς Μεγαρίδος, ἐξ ἧς θέλει ἐξέρχεται πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν διαφόρων Σταθμῶν καὶ τακτοποίησιν τῆς ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὴν 'Αττικὴν διορίζομεν τὸν Ὑπομοίραρχον Δ. Ναουμίδην τοῦ ὁποίου καθῆκον θέλει εἶσθαι, ἐπικεφαλῆς ἀποσπάσματος ἐκ πέντε χωροφυλάκων καὶ δέκα ὀροφυλάκων, νὰ εὑρίσκεται εἰς διηνεκῆ περιπολίαν, νὰ ἐπιθεωρῇ τοὺς σταθμούς, νὰ ἐπιτηρῇ ἂν ἴσως ἐκτελοῦνται ἀκριβῶς αἱ διατεταγμέναι περιπολίαι καὶ ἐν γένει ἡ ὑπηρεσία τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας καὶ νὰ ἐνεργῇ τὰς ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις πρὸς ἀνίχνευσιν τυχούσης ληστρικῆς συμμορίας ἢ λησταποδόχων.

Κατὰ τὴν Μεγαρίδα διορίζομεν τὸν 'Ανθ)γὸν Ι. Λαδόπουλον, καθῆκον τοῦ ὁποίου εἶναι νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰς δημοσίας ὁδοὺς ἀπὸ Θηβῶν εἰς 'Αθήνας.

Τὸν 'Ανθ)γὸν Αὐγέρην διορίζομεν εἰς τὰ Μεσόγεια τῆς 'Αττικῆς πρὸς ἐκτέλεσιν περιπολιῶν. Τὸν σημαιοφόρον Γενεράλην εἰς Σάλεσι ἐξασφαλίζοντα τὴν μεταξὺ Χαλκίδος καὶ 'Αθηνῶν ὁδόν. Τὸ 7ον ἐλαφρ. τάγμα θέλει ἀποσπάσει ἀπὸ ἕκαστον λόχον τοῦ τάγματος ἀνὰ 25 ὑπαξιωματικοὺς καὶ ὀροφύλακας.

Οἱ σταθμοὶ θέλουσι διατηρηθῆ, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, ὁ δὲ Μοίραρχος Α. Πλέσας, μετὰ τὴν ἐπιθεώρησίν του, θέλει ἀναφέρει λεπτομερῶς τὰς τροποποιήσεις αἵτινες θέλουσι κριθῆ ἀναγκαῖαι ὡς πρὸς τὰς ἐνισχύσεις ἢ μεταθέσεις τῶν σταθμῶν, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἢ τὴν ἱκανότητα τῶν ὁδηγῶν.

Ἡ Μοιραρχία τῆς Πρωτευούσης θέλει τὸν ἐφοδιάσει μὲ τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας.

Ἡ Μοιραρχία τῆς Πρωτευούσης θέλει συνεννοεῖσθαι μετὰ τοῦ Δ)ντοῦ τῆς 'Αστυνομίας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ληφθησόμενα ἀστυνομικὰ μέτρα ἐντὸς καὶ πέριξ τῆς Πρωτευούσης».

'Εκ τῆς ἀνωτέρω διαταγῆς καὶ μάλιστα ἐκ τῆς τελευταίας παραγράφου βλέπομεν ὅτι αἱ κυβερνήσεις εἶχον πεισθῆ πλέον ὅτι ἀσφάλεια τῆς Πρωτευούσης δὲν ἐνοεῖτο ἄνευ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς, παρὰ καὶ τὸν νέον θεσμὸν τῆς Διοικητικῆς 'Αστυνομίας·

Παρατηροῦμεν ἀκόμη, ὅτι δυνάμεις στρατοῦ, ὀροφυλακῆς, ἐθνοφυλακῆς κ.λ.π. τάσσονται τακτικῶς ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς χωροφυλακῆς.

Πανταχόθεν, τουτ' ἔστιν, ἀναγνωρίζεται εἰς τὸ Σῶμα τὸ προβάδισμα ἐπὶ τῶν θεμάτων Δημοσίας καὶ κοινῆς ἀσφαλείας, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τάξεως καὶ ἐγκατελείφθησαν οἱ μετὰ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1843 ἐπιχειρηθέντες ἀκροβατισμοὶ καὶ μετεωρισμοί.

Περὶ τῆς ἐν γένει πορείας τῆς ληστοπραξίας καὶ τοῦ μεγάλου ἄθλου τῶν δυνάμεων ἀσφαλείας ἐναντίον αὐτῆς θὰ ἐπανέλθωμεν εὐθὺς κατωτέρω, ἀφοῦ προηγουμένως πραγματευθῶμεν, ἀπὸ πλευρᾶς χωροφυλακῆς, δύο ἄλλα σοβαρώτατα γεγονότα τῆς περιόδου ἐκείνης.

Πρὶν ὅμως κλείσωμεν τὴν παράγραφον ταύτην θεωροῦμεν χρέος ν' ἀναφερθῶμεν καὶ εἰς δύο οὐχὶ κολακευτικὰς διὰ τὸν λαὸν ἡμῶν ἐκδηλώσεις.

Ἀτυχῶς οἱ Γραικύλοι οὐδέποτε ἀπέλιπον. Τὰ Παρκερικὰ εἶχον ἐνώσει τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ εἶχον ἀποθρασύνει τοὺς ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἐμπνεομένους καὶ ἐξουσιαζομένους.

Ἐγγὺς τῶν Ἀκαρνανικῶν παραλίων εὑρίσκεται νησὶς καλουμένη Δραγονόρα, ἥτις κατῳκεῖτο τότε ὑπὸ 4—5 οἰκογενειῶν. Εἰς τὴν νησῖδα ταύτην, ὑπαγομένην εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κυριαρχίαν τῶν Ἰονίων νήσων, κατέφυγεν ὁ ληστὴς Μπαλάφας, πρὸς καταδίωξιν τοῦ ὁποίου ὁ Μοίραρχος Πανᾶς ἀπέστειλεν μικρὰν δύναμιν.

Ἡ ἐφημερὶς «Ἐλπίς», ὑπηρετοῦσα Ἀγγλικὰ συμφέροντα, ἀπεκάλυψε τὴν ἐνέργειαν καὶ ὡμίλει περὶ ἑκατομμυρίων ζημιῶν εἰς βάρος τῆς Ἀγγλικῆς κυριαρχίας. Ἡ κυβέρνησις καταπτοημένη ἀνεκάλεσεν ἀμέσως εἰς Ἀθήνας τὸν Πανᾶν καὶ διέταξεν ἀνακρίσεις, αἱ ἄλλαι ὅμως ἐφημερίδες καὶ ἰδίᾳ ὁ «Αἰών», ἐπετέθησαν λαύρως κατὰ τῆς Ἀγγλοδούλου ἐφημερίδος! («Αἰών» 1059) 29.4.1850).

Τέλος ἄνευ ἰδιαιτέρων σχολίων παραθέτομεν τὸ κατωτέρω ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν:

Ὑπουρ. Δικαιοσύνης
Ἀριθ. Πρωτ. 6923
Διεκπ. 8018

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Αὐγούστου 1850

Πρὸς

Τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργεῖον

Ἡ ἐπικρατήσασα ἐκ μέρους τῶν συγκροτούντων τὰ μεταβατικὰ πρὸς κατάπαυσιν καὶ καταδίωξιν τῆς ληστείας σώματα συνήθεια τοῦ νὰ ἀποκόπτωσι τὰς κεφαλὰς τῶν φονευομένων ὑπ' αὐτῶν ληστῶν, καὶ νὰ πέμπωσι ταύτας πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἀνάρμοστος καὶ ἀπρεπὴς καὶ ἀπάνθρωπος εἶναι.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐκλείψῃ εἰς τὸ μέλλον τὸ ἄτόπημα τοῦτο, λαμβάνομεν τὴν τιμήν, νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν καὶ αὖθις κατ' ἐπανάληψιν, Κύριε Ὑπουργέ, ὅπως εὐαρεστούμενοι διατάξητε τοὺς διοικητὰς τῶν μεταβατικῶν Σωμάτων νὰ παύσωσι τοῦ λοιποῦ ν' ἀποκόπτωσι τὰς κεφαλὰς τῶν φονευομένων ληστῶν, πρὸς βεβαίωσιν δὲ τοῦ φόνου τῶν ληστῶν θέλουν συντάσση εἰς τὸ ἑξῆς τὰς ἀπαιτουμένας ἐκθέσεις περὶ τῆς ταυτότητος τῶν φονευομένων, συμπραττόντων εἰς τὴν σύνταξιν των τῶν πλησιεστέρων εἰς τὸν τόπον τοῦ φόνου Δημοτικῶν Ὑπαλλήλων» (8α).

(8α) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

Δυστυχῶς τὸ κακὸν τοῦτο ἐθεραπεύθη μὲ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ληστείας, διότι πολλὰ ἀνεπίτρεπτα συνέβησαν περὶ τὴν ταυτότητα τῶν φονευομένων ληστῶν, ἰδίᾳ ὑπὸ μικρῶν βαθμοφόρων, ἐξ αἰτίας τῆς ἀμοιβῆς τῶν ἐπικηρύξεων.

Β΄ ΠΑΠΟΥΛΑΚΕΙΑ

Ἡ μικρὰ Ἑλλὰς δὲν κατετρύχετο μόνον ὑπὸ τῆς πτωχείας καὶ δὲν ἐβασανίζετο ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῶν στάσεων, ἐπαναστάσεων, τῆς ληστείας καὶ τῶν ἄλλων ἀνάρχων πολιτικοοικονομικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἐνεργειῶν, ἀλλὰ πολλάκις ἐδοκιμάσθη καὶ ἐκ θρησκευτικῶν παροξυσμῶν. Οὕτω ἐνῷ ἡ Στερεὰ ἐβασανίζετο ὑπὸ τῆς ληστείας, ἐξ ἀφορμῆς διαφόρων τυπικῶν κανόνων, κατὰ διάφορον τρόπον ἑρμηνευομένων ὑπὸ θεολόγων καὶ διδασκάλων τινῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀποπειρῶν ἄλλων Χριστιανικῶν δογμάτων νὰ κινηθῶσιν μεταξὺ τοῦ προσηυξημένου θρησκευτικοῦ συναισθήματος τοῦ λαοῦ, προεκλήθησαν νέαι διαμάχαι, ἔριδες καὶ ὀξύτητες. (9)·

Πέραν ὅμως τούτων συνήγειρεν καὶ ἐξήγειρεν τὸν λαὸν τῆς Δυτικῆς, ἰδίᾳ, Πελοποννήσου εἷς ἀμαθὴς καὶ παμπόνηρος ἐκ Καλαβρύτων μοναχὸς Χριστ. Παπουλᾶκος, ὅστις, ἐκμεταλλευόμενος τὴν βαθεῖαν θρησκευτικὴν πίστιν καὶ τὴν ἀμάθειαν τοῦ λαοῦ, διὰ κηρυγμάτων του ἐκήρυττεν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν σχολείων καὶ τῶν λογίων ὡς δῆθεν καταστροφέων καὶ διαφθορέων τῆς ἐκκλησίας.

Μεταξὺ τῶν, δῆθεν θρησκευτικῶν του, κηρυγμάτων περιελάμβανε ὡς θρησκευτικὴν ἀνάγκην καὶ ἐπιταγὴν καὶ τὴν ἔξωσιν τοῦ Βασιλέως ὡς ἑτεροδόξου. Ὁ Παπουλᾶκος, περιερχόμενος τὰ διάφορα μέρη καὶ κηρύττων τ᾽ ἀνωτέρω, ἀπέκτησε μέγαν ἀριθμὸν θαυμαστῶν καὶ ὀπαδῶν ἰδίᾳ ἐν Λακωνίᾳ καὶ Μεσσηνίᾳ, ὡς δὲ ἀναφέρει ὁ Ἄννινος (10) εἰς Καλαμάταν τοῦ ἐγένετο ἐξαιρετικὴ ὑποδοχή, διὰ τὴν ἀσφάλειάν του δὲ ἠκολουθεῖτο ὑπὸ πολυαρίθμου αὐτοσυσταθείσης σωματοφυλακῆς·

Ὁ Παπουλᾶκος ἐνεφανίζετο καὶ ἕδρα ὑπὲρ τῆς ὑπὸ Ρωσσικὴν αἰγῖδα «Φιλορθοδόξου Ἑταιρείας».

Ἡ κίνησις αὐτὴ ἐκδηλωθεῖσα κυρίως ἀπὸ τῶν μέσων 1851, εἶχε κορυφωθῆ κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1852, ὅτε, διαπιστωθέντων τῶν συνωμοτικῶν καὶ ἀνατρεπτικῶν σκοπῶν τῆς φιλορθοδόξου, ἐνηργήθησαν ἀρκεταὶ συλλήψεις ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, διετάχθη δὲ καὶ ἡ σύλληψις τοῦ Παπουλάκου.

Ἡ χωροφυλακὴ ὀλιγάριθμος δὲν ἐτόλμα ἐπέμβασιν πρὸ τῶν πολυπληθῶν φανατισμένων ὀπαδῶν καὶ σωματοφυλάκων τοῦ Παπουλάκου, ἵνα μὴ προκληθῆ γενικώτερον θέμα. «Ἐνωμοτάρχης μετὰ δυνάμεως ἐκ πέντε χωροφυλάκων ἐπιχειρήσας νὰ συλλάβη τοῦτον ἐκινδύνευσε νὰ λυντσαρισθῆ ὑπὸ τῶν παραληρούντων ὀπαδῶν».

Τρεῖς ἀλλεπάλληλοι προσπάθειαι τοῦ Μοιράρχου Κουτσογιαννοπούλου, τοῦ Ἀντ)ρχου Γερ. Μαυρομιχάλη καὶ τοῦ Ἀντ)ρχου Πουλικάκου διὰ τὸν ἴδιον λόγον ἀπέτυχον.

Ἡ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν συνεχῶς στρατιωτικὰς ἐνισχύσεις ἀλλὰ καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Παπουλάκου ηὔξανον ἐπικινδύνως, ἦσαν δὲ οὗτοι κατὰ σοβαρὸν ποσοστὸν ἔνοπλοι·

---

(9) Καΐρης — Φαρμακίδης — Κ. Οἰκονόμου κ.λ.π.

(10) Ἱστορικὰ σημειώματα σελ. 416 κ.ἄ.

Τὴν 27 Μαΐου ὁ Παπουλᾶκος ἐπικεφαλῆς τοιούτου μισαλλοδόξου, φανατισμένου καὶ ἐξωπλισμένου συρφετοῦ ἐπρόκειτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς Καλαμάταν. Ὁ Νομάρχης ἐξέδωκε προκήρυξιν πρὸς τὸν λαὸν διαφωτιστικήν, ὁ λαὸς τῶν Καλαμῶν καὶ πέριξ ἐπειθάρχησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀντέδρασε κατὰ τῆς πορείας τοῦ Παπουλάκου καὶ τοῦ ὑπ᾽ αὐτὸν ὄχλου καὶ ἡ ἔφιππος χωροφυλακὴ ἐξῆλθεν ἵνα ἀνακόψῃ τὴν πορείαν τοῦ δημεγέρτου.

Ὁ Παπουλᾶκος ἀντιληφθεὶς τὴν μεταστροφὴν τῶν πνευμάτων μετέβαλε τὴν πρὸς Καλαμάταν θριαμβευτικὴν πορείαν εἰς συνεχῆ φυγήν του, μέχρις ὅτου συνελήφθη μόλις τὴν 24 Ἰουνίου καὶ ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακάς.

Οὕτω ἐπὶ ἓν καὶ πλέον ἔτος ὁ ρασοφόρος οὗτος ἐκράτησε εἰς διέγερσιν τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ καὶ τὰς τοπικὰς ἀρχάς.

Χαρακτηριστικὴ περὶ τῆς ἐπικρατησάσης καταστάσεως εἶναι ἡ ἀκόλουθος περικοπὴ ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ ταγ)ρχου Κουτσογιαννοπούλου: «Ὁ ἁπλοῦς λαὸς τῆς Λακωνίας οὔτε κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ᾽ ἣν ὁ Ἰμβραήμης ἐζήτει νὰ εἰσβάλῃ εἰς Λακωνίαν δὲν ἔδειξε τοιοῦτον συναγερμόν, ὅσον τώρα ὑπὲρ τοῦ κακούργου Χριστοφόρου. Καὶ ἔμεινα, βεβαιωθεῖτε, ἐκστατικός, ὅταν εἶδα γέροντας, ἄνδρας, γυναίκας, ἱερεῖς, παιδία καὶ κοράσια νὰ δίδουν ἀφορμὴν διὰ νὰ φονευθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν ν᾽ ἁγιάσωσι». (11). Ἐπὶ ἓν ἔτος ἡ τάξις εἶχε διασαλευθῆ σοβαρῶς.

Γ΄ Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟΘΕΣΣΑΛΙΚΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ

Ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν μεγάλων δυνάμεων ἐπὶ τοῦ περιφήμου «ἀνατολικοῦ ζητήματος» προετοίμασε τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, τοῦ ὁποίου αἱ ἐχθροπραξίαι ἤρξαντο τὸν Ν)βριον 1853, ἡ δὲ ἐπίσημος κήρυξις ἐγένετο τὸν Μάρτιον 1854.

Ἡ Ρωσσία, περιβεβλημένη τὸν μανδύαν τοῦ προστάτου καὶ προμαχοῦντος τῆς ἁπανταχοῦ ὀρθοδοξίας, διὰ τῶν καταλλήλως προβληθέντων κινδύνων κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας, εἶχε δημιουργήσει τὴν ψυχικὴν διέγερσιν καὶ ἑτοιμότητα πρὸς ἐξέγερσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ δὲ ὁσημέραι ἀναγγελομένη ἐκτράχυνσις τῶν σχέσεων μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας ἐδημιούργει παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὸ ἐθνικὸν παραλήρημα περὶ ἐπικειμένης πραγματώσεως τῆς μεγάλης ἰδέας, περὶ ἧς τόσον εἶχεν ἐργασθῆ ὁ Κωλέττης καὶ εἶχεν διαποτισθῆ τὸ Βασιλικὸν ζεῦγος.

Αἱ λαϊκαὶ τάξεις, τοῦ τε ἐλευθέρου καὶ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ, συνεζήτουν μετὰ ἐντυπωσιακῆς ἐμβριθείας ἐπὶ τῶν προφητειῶν τοῦ Ἀγαθαγγέλου, ἡ δὲ ἐπὶ τούτῳ προκήρυξις τοῦ Τσάρου κατέληγεν:

«ΕΠΙ ΣΟΙ ΚΥΡΙΕ ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα».

Δὲν ὑπῆρξεν Ἑλληνικὴ ψυχὴ χωρὶς ἔντονον συμμετοχὴν εἰς τὴν προσδοκωμένην πραγματοποίησιν τῶν ὀνείρων.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὁ Βασιλεύς, ἡ Βασίλισσα καὶ ὡρισμένοι ἐκ τῶν Ὑπουργῶν ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα τῆς ἀνεπισήμου προπαρασκευῆς τοῦ ἔθνους, παρὰ τὰς συμβουλὰς καὶ τὰ διαβήματα τῶν Πρεσβευτῶν Ἀγγλίας, Γαλλίας κ.λ.π. καὶ παρὰ τὰς δικαστικὰς ὑποδείξεις τῶν πλέον ἐχεφρονούντων. Ὑπῆρξαν οἱ ὁραματισταὶ τῆς Μεγάλης Ἐθνικῆς ἰδέας.

---

(11) Α. Σκανδάμη σελ. 472—477 Γ. Κρέμου σελ. 1118.

Ὁ Βασιλεύς, ἵνα ἔχῃ ἀπολύτως εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἀντεκατέστησε τὸν Μήλιον διὰ τοῦ Σούτσου, διότι ὁ δεύτερος ἦτο πλέον ἀσυγκράτητος θιασώτης τῆς δημιουργηθείσης ψυχώσεως (12).

Ἅμα τῇ δημοσιεύσει τῆς ἀπὸ 20.10.1853 προκηρύξεως τοῦ Τσάρου (13) συνεστήθη κεντρικὴ ἐπιτροπὴ ἀγῶνος, ὑπὸ τὸν τίτλον «Φιλανθρωπικὴ ἐπιτροπή».

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη διήρησε τὴν πρὸς ἀπελευθέρωσιν Ἑλληνικὴν γῆν εἰς τρεῖς τομεῖς, τῆς 'πείρου, τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Μακεδονίας, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων συνεστήθη ἰδιαιτέρα ἐπιτροπὴ μὲ ἕδραν τὴν πλησιεστέραν πρὸς τὰ σύνορα πόλιν.

Διὰ τὸν τομέα Μακεδονίας δὲν ηὐτυχήσαμεν ν' ἀνεύρωμεν στοιχεῖα συμμετοχῆς τῆς χωροφυλακῆς, διὰ τοὺς δύο ὅμως ἄλλους τομεῖς ἡ χωροφυλακὴ δὲν συμμετέσχεν ἁπλῶς ἀλλ' ἡγήθη ἔν τε τῇ ὀργανώσει καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει.

Οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τὰ γεγονότα τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης καίτοι μνημονεύουν τὰ ὀνόματα καὶ διαλαμβάνουσιν, ἔστω δι' ἐλαχίστων, τὰ ἔργα ἀξιωματικῶν καὶ ἀνδρῶν χωροφυλακῆς ἀπέφυγον ἢ ἠδιαφόρησαν νὰ ἀναφέρουν ὅτι οὗτοι ὑπηρέτουν εἰς τὴν χωροφυλακήν· Εὐτυχῶς ὅτι εἶναι διαφωτιστικὸς πρὸς τοῦτο ὁ φάκελλος οἰκογενείας «Κροκίδα» (14), τὸ πλούσιον ὑλικὸν τοῦ ὁποίου συνεξεταζόμενον μετὰ τῶν λοιπῶν στοιχείων (15) παρέχει ἡμῖν ἀνάγλυφον τὴν ὁλοκληρωτικὴν συμμετοχὴν τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἐκείνην, ἄτυχον μὲν ὑπέροχον ὅμως, προσπάθειαν. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς κατὰ τὸ 1854 εὑρέθη ὁ ἐκ Πρεβέζης καταγόμενος Βλαχόπουλος Ἀλέξανδρος, ὅστις, μετὰ τοῦ ἐκ Βορείου Ἠπείρου Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἰθυνόντων τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐπαναστάσεως. Τὰ ἀφορῶντα γενικώτερον τὴν ἐπανάστασιν ταύτην δὲν ὦσιν ἀπολύτως τακτοποιημένα ἱστορικῶς, περισσότερα γνωρίζομεν περὶ οἱασδήποτε μάχης τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος καὶ πάρα πολὺ ὀλιγώτερα περὶ τῆς ἐπαναστάσεως 1854.

Ἡμεῖς θὰ διαλάβωμεν περὶ τῶν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ ἐξεγέρσεων ἐκλεκτικῶς δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν χωροφυλακήν, ἥτις κατὰ παράδοξον τῆς μοίρας θέλησιν ἀπὸ τῆς συστάσεως καὶ ἐν τῷ συνόλῳ της ὑπῆρξεν, εἶναι καὶ πιστεύομεν ὅτι θὰ εἶναι «πνεύματι, ψυχῇ καὶ σώματι» ἀφοσιωμένη τῆς Μεγάλης τοῦ Ἔθνους ἰδέας ἱέρεια, ἀλλὰ καὶ φανατισμένος μαχητής, ἔστω καὶ ἂν ἡ Μεγάλη ἰδέα εὑρίσκεται ἐν ὑποχωρήσει ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Τὰ γεγονότα ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν τομέων ἔχουν ἀρκετὴν ἀνεξαρτησίαν, ὥστε ἀκινδύνως δυνάμεθα νὰ διαλάβωμεν κεχωρισμένως, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς Ἠπείρου, ἔνθα τὸ πρῶτον «ἐβρόντησαν τ' ἅρματα».

Πολιτικὸς ἀρχηγὸς Ἠπείρου ἀνέλαβεν ὁ Ι. Α. Τυπάλδος, στρατιωτικοὶ δὲ ἀρχηγοὶ οἱ Θ. Γρίβας καὶ Κίτσος Τζαβέλλας, ἡ ἐπανάστασις ὅμως ἐξερράγη ἐν Ἠπείρῳ πολὺ ἐνωρίτερον, πρὶν ἢ ἀναλάβωσιν οὗτοι τὰ τοιαῦτα καθήκοντα καὶ κατὰ θεί-

---

(12) Τόσον ἐπίστευεν εἰς τὴν ἐπανάστασιν ὁ Σοῦτσος, ὥστε ἐν συνομιλίᾳ του βραδύτερον μετὰ τοῦ Γάλλου Πρεσβευτοῦ Ρονάν, ἔλεγε: «Μὴ μὲ νομίζετε εἰς τὸ κίνημα τοῦτο ἐνοχοποιητικὸν ἕως τὰ στήθη, εἶμαι ἕως τὰ μαλλιά». (Σπ. Πήλικα ἐκδ. 1893 σελ. 145).

(13) Ἐφημ. «Αἰὼν» Φιλ. 1407 τῆς 11.11.1853— Φακ. 190 Γεν. Ἀρχ. Κράτους.

(14) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

(15) Ἀρχεῖον Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς —Φακ. 190 Γεν. Ἀρχείων— Ἀλεξ Σούτσου Ἀπομνημονεύματα Ποιητικά, Ἐκ τῆς Ἰονίου ἀνθολογίας ἡ Ἐπανάστασις 1854 κ.λ.π.

αν οἰκονομίαν εἰς τὴν ἔκρηξιν συνειργάσθη ἡ χριστιανικὴ πίστις μὲ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ἐλευθερίαν ἀγάπην.

Ὁ μετέπειτα στρατιωτικὸς ἱερεὺς Ἰγνάτιος (πρώην Ἰωάννης) Παπαγεωργίου εἰς δώδεκα ἐπιστολάς του ἀφηγεῖται τὰ διατρέξαντα (16).

Ὁ Παπαγεωργίου, μυηθεὶς καὶ καθοδηγηθεὶς ὑπὸ τοῦ καταφθάσαντος εἰς Ἤπειρον Ν. Ζέρβα, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐπαναστατικὴν ὑποδαύλισιν τῶν κατοίκων, κινδυνεύων δὲ νὰ συλληφθῇ εἰς Ἰωάννινα κατέφυγεν εἰς χωρίον Τσαρκοβίτσα (ἤδη Δωδώνην) ἔνθα, ἀπευθυνθεὶς πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων, εὗρεν πλήρη ἐπαναστατικὴν διάθεσιν. Μίαν ἡμέραν τοῦ Ν)βρίου 1853 συγκεντρώσας εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τοὺς κατοίκους ὡμίλησεν πρὸς αὐτοὺς τόσον εἰς τὴν ψυχήν των, ὥστε τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του ἐκάλυψαν ὁμοβροντίαι, ζητωκραυγαὶ καὶ ἔναρξις τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγῶνος ἀπὸ Ν)βρίου 1853. Τὴν 15 Ἰανουαρίου 1854 ἐπηκολούθησε καὶ ἡ ἔκρηξις τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὰ χωρία Ραδοβυζίου Ἄρτης.

Τὴν 23 Ἰανουαρίου 1854 διέβησαν τὰ σύνορα εἰσελθοῦσαι εἰς Ἤπειρον ἐθελοντικαὶ δυνάμεις ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ 200 ἄνδρες ὑπὸ τὸν Ταγμ)ρχην Χωροφυλακῆς Ἠλ. Πανᾶν ἔχοντα ὡς βοηθὸν τὸν νέον τότε λογοτέχνην Ἠλίαν Καλαμογδάρτην (17).

Ὁ εὑρισκόμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς Ἀθήνας Μοίραρχος Βακάλογλου Πέτρος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν συνάδελφόν του Κροκίδαν τὴν ἀκόλουθον ἐνημερωτικὴν ἐπιστολήν: (18)

Ἀθῆναι τῇ 27 Ἰανουαρίου 1854

«Ἀδελφὲ

Ἀμφότεραι αἱ μάχαι περὶ ὧν διὰ τῆς προλαβούσης μου σοὶ ἔγραψα ἔλαβον χώραν μεταξὺ τῶν ἐπαναστατῶν τῆς Ἠπείρου καὶ τῶν Τούρκων ἤδη πληροφορούμεθα ὅτι ὁ Βοϊβόνδας τῆς Ἄρτης ἔχει ἐξαποστείλη ἐκεῖθεν τριακοσίους ριδίφιδας οἵτινες κατέλαβον τὰ χωρία Πέττα καὶ Κομπότι ἀλλ' οἱ ἐπαναστατοῦντες ἐπιπεσόντες κατ' αὐτῶν τοὺς ἐπολιόρκησαν ἅπαντας αὐτοὺς εἰς Πέττα καὶ τοὺς πλείστους μὲν ἐξ αὐτῶν ἐφόνευσαν, 40 ἐπλήγωσαν καὶ 60 διεσώθησαν διὰ συνθήκας. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ λείψανα τῶν Τούρκων τὰ διασωθέντα ἀπὸ τὰς δύο πρώτας μάχας, εἶχον ὀχυρωθεῖ εἴς τι χωρίον Δημαριὸ καὶ στενοχωρηθέντες παρὰ τῶν ἐπαναστατῶν ἐγκατέλειψαν τὸ χωρίον καὶ ἀνεχώρησαν. Καὶ ἐκ Κραβασαρᾶ καὶ ἐκ Βονίτζης γράφουν ὅτι ἠκούοντο ἐκεῖσε ἐξ Ἄρτης κανονιοβολισμοί, ἄνθρωπος μεταβὰς εἰς Κραβασαρᾶ ἐξ Ἄρτης ἀνήγγελεν ὅτι οἱ ἐπαναστᾶται εἶχον πολιορκήσει τὴν πόλιν ταύτην ἢ μᾶλλον τὸ φρούριον αὐτῆς ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατέφυγον οἵ τε Τοῦρκοι καὶ Ἑβραῖοι καὶ ὅτι ἐλέγετο ὅτι ταχέως ἐπρόκειτο νὰ παραδοθῇ τὸ φρούριον πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας οἵτινες κατέλαβον καὶ τὰ πέντε πηγάδια ὡς καὶ τὴν πλάκα. Ὁ υἱὸς τοῦ Θ. Γρίβα μιμηθεὶς τὸ παράδειγμα τοῦ υἱοῦ

(16) Ἔκδοσις Ἀθηναΐδος.
(17) Ἠπειρωτικὰ Χρονικὰ 1929 σελ. 81.
(18) Φάκελλος Κροκίδα (Γεν.. Ἀρχ. Κράτους).

Καραϊσκάκη ἡνώθη μετὰ τῶν εἰρημένων ἐπαναστατῶν λιποτακτήσας, ἐπίσης

δὲ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σωτήρη Στράτου καὶ ἕνας ἀνηψιὸς τοῦ Ράγκου, φαίνεται δὲ ὡς βέβαιον ὅτι ἐντὸς ὀλίγου μεταβαίνουν ἐκεῖσε καὶ οἱ ἐν Ἀγρινίῳ Σουλιῶτες ἐπικεφαλῆς ἔχοντες τοὺς Ν. Ζέρβαν καὶ Ν. Βότζαρην διὰ νὰ ἐπαναστατήσωσι τὸ Σούλι ἢ μᾶλλον νὰ τεθοῦν ἐπικεφαλῆς τῶν ἐκεῖσε ἐπαναστατῶν.

Κοινολογεῖται δὲ ὡς βέβαιον ὅτι 300 Κεφαλήνιοι καὶ 150 Ζακύνθιοι διέβησαν εἰς τὴν Ἤπειρον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ ὅτι καὶ ἄλλοι 500 περίπου Κεφαλῆνες εἶναι ἕτοιμοι νὰ διαβῶσι ἐκεῖσε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἀπὸ τὰς Πάτρας λέγεται ὅτι ἀνεχώρησαν 200 περίπου διὰ τὴν Ἤπειρον, ἐπικεφαλῆς ἔχοντες τὸν Ἠλίαν Καλαμογδάρτην καὶ τὸν Ταγματάρχην Χωροφυλακῆς Ἠλίαν Πανᾶν.

Ἴσως δὲ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐκραγοῦν ἐπαναστάσεις καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν τῆς Τουρκίας.

Τὸ χθὲς ἀφιχθὲν ἀτμοκίνητον τῆς Τεργέστης ἐκόμισε τὴν εἴδησιν ὅτι οἱ Τοῦρκοι διέβησαν ἀπὸ ἐξ ὀκτὼ μέρη τοῦ Δουνάβεως εἰς τὴν Βλαχίαν, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν ἰσχυρῶς ὑπὸ τῶν Ρώσσων πανταχόθεν καὶ ἐπανέστρεψαν, σκοπὸς δὲ τῆς διαβάσεώς των ἦτο νὰ φέρωσιν ἀντιπερισπασμὸν εἰς τὸ πολιορκοῦν Καλαφάτι Ρωσσικὸν Σῶμα, ὡς ἐκ τούτου συμπεραίνεται ὅτι τὸ Καλαφάτι κινδυνεύει νὰ παραδοθῇ ἢ νὰ ἐγκαταληφθῇ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀγνοῶ ἂν τὸ σημερινὸν ἐρχόμενον ἀπ' εὐθείας ἀτμοκίνητον ἔφθασε.

Τὰς εἰδήσεις ταύτας τὰς ὁποίας σοὶ γράφω δι' ἄλλου ἐπειδὴ πάσχω ἀπὸ κεφαλαργίαν σὲ παρακαλῶ νὰ τὰς κοινοποιήσης καὶ εἰς τὸν θεῖον μου κ. Ἰωάννην Δούκαν, προσθέτων αὐτῷ ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ γράψω σήμερον, καὶ ὅτι ὁ ἀδελφός του καὶ πεθερός του ἐδιωρίσθη Πρόξενος τῆς Ἠπείρου καὶ ἴσως ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὸν ἀναγκάσουν ν' ἀναχωρήσῃ ἐξ ἐκεῖσε, ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις ἔχει εἰς χεῖρας της τὸ ἐκτελεστήριον.

Σὲ ἀσπάζομαι καὶ εἶμαι καὶ ἀδελφός σου

Π. Βακάλογλου

Ὁ Πανᾶς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐνετάχθη εἰς τὸ ὑπὸ τὸν Κ. Τζαβέλλαν στρατόπεδον, ὅπερ ἕνεκα πολλῶν καὶ διαφόρων λόγων κατέληξεν εἰς τὴν ἄδοξον διάλυσιν ἐν Πέττᾳ τὴν 13 Ἀπριλίου 1854. Ὁ Πανᾶς καὶ ὀλίγοι ἄλλοι ὁπλαρχηγοὶ ἐγκαίρως εἶχον διαχωρίσει τὰς εὐθύνας των ἐκ τῆς τακτικῆς Τζαβέλλα, ἀλλὰ τὰ γεγονότα τοὺς ἐπρόλαβαν (19) καὶ ἔληξεν ἀδόξως ἡ προσπάθεια.

Ὁ πρὸς ὃν ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ Μοίραρχος Γεώργ. Κροκίδας ἀπετέλει τὸν ἐν Λαμίᾳ τοποτηρητήν, τρόπον τινά, τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸν Θεσσαλικὸν τομέα.

Ἡ διὰ τὸν τομέα τοῦτον ἐπιτροπὴ ἀπετελέσθη ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν ἐξ ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, ἤτοι ἐκ τῶν Μοιράρχων Γ. Κροκίδα, Ν. Τζαλακώστα, Γ. Πτολεμαίου, Κων. Γενοβέλη καὶ Πέτρου Βακάλογλου. Τῶν περισσοτέρων ἐκ τούτων

---

(19) Ἔκθεσις Αὐστριακοῦ Προξένου Χας Ἠπειρ. Χρον. 1932 σελ. 110 κ.ἑ. — Ἔκθεσις Μπατελῆ Ἰόνιος Ἀνθολογία 1935.

συνεδυάσθη ἡ τοποθέτησις εἰς τὰς πέριξ μοιραρχίας Παρνασῖδος, Βοιωτίας, Εὐβοίας καὶ Φθιώτιδος, ὁ δὲ Κροκίδας εἶχεν τὴν ἔννοιαν τοποτηρητοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν·

Στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς Θεσσαλίας εἶχεν ἀναλάβει ὁ στρατηγὸς Χατζηχρῆστος. Διὰ τὴν κατάρτισιν τῆς διὰ τὴν Θεσσαλίαν ἐπιτροπῆς ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν προέβη ἐγκαίρως εἰς συγκέντρωσιν δι' ἐπὶ τούτῳ τοποθετήσεων τῶν πλέον ἐνδεδειγμένων ὡς ἀνωτέρω ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς.

Παραθέτομεν τὰ κείμενα ἐνίων ἐπιστολῶν ἐκ τῆς μεταξὺ Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν Σούτζου καὶ Μοιράρχου Κροκίδα σχετικῆς ἀλληλογραφίας:

'Αθῆναι τῇ 4-9-1853

Φίλε Κροκίδα

Τελείωσε τὰς ἐκλογὰς μὲ τὸ καλὸ καὶ ἑτοιμάσου διὰ τὴν Φθιώτιδα. Οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι. Γνωρίζω ὅτι εἶχες εὐχαρίστησιν νὰ μείνῃς ἀκόμη τὸν χειμῶνα τοῦτον εἰς Τρίπολιν ἀλλὰ ἡ κατὰ μεθόριον θέσις ἀπαιτεῖ ἱκανότητα καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖσαι ὁ κατάλληλος καὶ ἀκμαῖος.

'Εκ Βενετίας γράμματα λέγουσιν ὅτι τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα διέβησαν εἰς τρία μέρη τοῦ Δούναβη καὶ ἀπεδίωξαν τοὺς Ρώσσους.

Περίεργον φαίνεται ὅτι τὰ Ρωσσικὰ στρατεύματα δὲν ἦσαν συγκεντρωμένα ἢ (περίμεναν;) περαιτέρω διαταγάς.

Σοῦτζος

Οὕτω καὶ ἐγένετο. Ὁ Κροκίδας ἀνέλαβεν προσχηματικὴν ὑπηρεσίαν εἰς Λαμίαν ἐνῷ ἐν τῇ πραγματικότητο ἐξετέλει καθήκοντα προέδρου τῆς διὰ τὴν Θεσσαλίαν ἐπιτροπῆς. Πρὸς τοῦτον ἔγραφεν ὁ Σοῦτζος:

'Αδελφὲ Κροκίδα,

Ὁ κύβος ἐρρίφθη. Αἱ εὐχαί μας ἐπληρώθησαν.

Ἡ Κυβέρνησις ὑποστηρίζει πᾶν κίνημα πρὸς τὸ ἐξωτερικόν, ἀποφεύγουσα ὅμως πᾶσαν ματαίαν ἐπίδειξιν.

Σήμερα δὲν ἔχω καιρὸ νὰ σοῦ γράψω πολλά. Ὁ ἀδελφ. Δούκας ἔρχεται ὡς Νομάρχης ὁ δὲ Κλ... ὡς ἀναπληρῶν τὸν Γαρδικιώτην. Ἄφησε κατὰ μέρος πᾶσαν ἄλλην σκέψιν καὶ ἀπασχολοῦ εἰς τὰ σημερινὰ πράγματα.

Αὔριον σοῦ γράφω περισσότερα.

Ὑπογραφ. Δυσ. Σοῦτζος

'Ελήφθη 29-1-1854

'Εκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης προκύπτει ἰδιαιτέρα συνωμοτικὴ σχέσις, καθ' ἣν τὰ μέλη ἀπεκαλοῦντο ἀδελφοί, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤθελεν ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπίσημον ἀνάμειξιν εἰς τὴν δι' ἀτάκτων ἐπανάστασιν καὶ ὅτι διὰ παρομοίους λόγους ἀποφεύγει ὁ ἐπιστολογράφος νὰ κατονομάσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸν διάδοχον τοῦ Γαρδικιώτη Κλίμακαν.

'Εμπιστευτικὸν

'Εν 'Αθήναις 1 Φεβρουαρίου 1854

Κύριε Μοίραρχε

'Αληθὲς εἶναι ὅτι οἱ ὁμογενεῖς Χριστιανοὶ τῶν πλησιοχώρων ἐπαρχιῶν μας ἀνέλαβον τὰ ὅπλα πρὸς ἀπελευθέρωσίν των. Ἂν καὶ ἡ Κυβέρνησις συν-

αισθάνεται τὸ εὐγενὲς τοῦτο αἴσθημα ὀφείλω ὅμως εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν πρὸ πάντων νὰ ὑπενθυμίσω εἰς ὑμᾶς τὸ πρὸς τὸν Βασιλικὸν θρόνον ἱερὸν καθῆκον μας.

Σοῦτσος

Καταφανὴς ἡ προσπάθεια τοῦ Σούτσου ν' ἀποσείσῃ οἱανδήποτε κυβερνητικὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἐξέγερσιν, πρᾶγμα ὅπερ ἐπισημαίνει πρὸς τὸν παραλήπτην καὶ τονίζει τὸν φόβον μήπως ἐκτεθῇ ὁ Βασιλεύς. Ἡ ἀνησυχία εἶναι πλέον καταφανὴς κατωτέρῳ.

Ἀθῆναι 4 Φεβρουαρίου 1854

Φίλε Κροκίδα,

Ἀρχὴ τὸ ἥμισυ τοῦ παντός. Ἀλλὰ πᾶσα ἀρχὴ δυσχερὴς τὸ προσωπικὸν τῶν ἀρχῶν ἀπαρτίσθη ἤδη. Παρακολουθεῖσθε καθημερινῶς, καὶ ἀποφεύγητε πᾶσαν ἐπίδειξιν. Ἐξ (.....) προφυλάττετε τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Κυβερνήσεως.

Πρὸς τούτοις προφυλάξατε τὰ τάγματα ἀπὸ ἀτομικὰ κινήματα.

...... Τὰ τάγματα ἀποτελοῦσι τὴν ἰσχὺν πάσης Κυβερνήσεως καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ κινήσωμεν τὴν παραλυσίαν.

Γράψε μου ὁριστικὰ πράγματα περὶ τοῦ πρακτέου.

Σοῦτσος

Ἀθῆναι 6 (ἢ 8) Μαρτίου 1854

Φίλε Κροκίδα,

Μὲ μεγάλην μου λύπην σοῦ γράφω τὴν παροῦσαν. Ἦλθον τόσον πικρὰ γράμματα σήμερα ἀπὸ τὴν Λαμία, ὥστε αἰσχύνομαι. Σεῖς φοβᾶσθε τὴν ὑλικὴν εὐθύνην καὶ δὲν σᾶς μέμφομαι, ἐγὼ δὲν τὴν φοβοῦμαι καὶ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις. Εἶμαι ἕτοιμος τὰ πάντα νὰ θυσιάσω, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἀνέχομαι ν' ἀναλάβω ἠθικὴν εὐθύνην.

Ἂν πρὸ 15 ἡμερῶν ὅταν σᾶς ἔγραφα προετοίμαζες ἀρκετὰ παξιμάδια δὲν ἤθελα ἀκούσ ει σήμερα μετὰ πικρίας ὅτι οἱ ἄνθρωποι, ἔμειναν ἐπὶ μίαν ἡμέραν ὁλόκληρον ἄτροφοι...

Λέγεις ὅτι τὰ πάντα σᾶς ἐλλείπουσι, ἐν ᾧ ἐγὼ κάλλιστα γνωρίζω ὅτι τίποτε ἄλλο δὲν σᾶς ἔλλειψε εἰμὴ τὸ προνοητικόν.

Σ. Σοῦτσος

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἀναφέρεται ὅτι 310 ἐθελονταὶ ὑπὸ τὸν Ν. Γ. Φιλάρετον ἐπανεστάτησαν τὴν περιοχὴν Πηλίου (20).

Ἐν Λαμίᾳ ὁ Κροκίδας εὑρέθη πρὸ ἀνθρώπων ἐχόντων μὲν τὴν ἔφεσιν νὰ ἀγωνισθῶσιν, οὐχ' ἧττον ὅμως μὴ ἀποχωριζομένων οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τῆς ἰδιοτελείας καὶ τῆς συνηθείας πρὸς προχείρους καὶ ἀσυλλογίστους λύσεις. Εὑρέθη πρὸ διαφόρων στοιχείων ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὁπλαρχηγοῦ, ἅτινα ἀναλαβόντα νὰ στρατολογήσωσιν ἐθελοντὰς διὰ τὴν δημιουργίαν ἀτάκτων σωμάτων κατέφυγον εἰς τὴν εὔκολον λείαν των διὰ τῆς λιποταξίας τῶν στρατιωτῶν· Παραθέτομεν μίαν αὐστηρὰν ἀλλὰ καὶ λίαν διαφωτιστικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κροκίδα πρὸς δύο ἐκ τῶν τοιούτων ὁπλαρχηγῶν.

(20) Γ. Κρέμου σελ. 1123—1126.

Πρὸς τοὺς κυρίους Ζάκκαν καὶ Γ. Καταραχιᾶν

Κύριοι

Νομίζω ὅτι καλῶς ἐννοήσατε τὰς διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεώς μας συνδυαζομένας μὲ τ' ἀληθῆ συμφέροντα τοῦ τόπου. Ὑποθέτω ὅτι καλῶς ὑπολογίζετε τὸ βάρος τῶν περιστάσεων ὑφ' ἃς εὑρισκόμεθα, καὶ τὰς συνεπείας αὐτῶν. Βεβαίως γνωρίζητε ἤδη τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἀπόφασίν της νὰ διατηρήσῃ ἀνέπαφον καὶ ἀκέραιον τὸν στρατόν της εἰς τὰς τάξεις του, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ λυσιτελῶς ἐν καιρῷ τῷ δέοντι καὶ ἐπομένως πείθεσθε εὐκόλως ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς προδίδων καιρίως τὰ γενικὰ τοῦ ἔθνους συμφέροντα ὅστις οὐχὶ μόνον προτρέπει τὸν στρατὸν εἰς λιποταξίαν καὶ ἀταξίαν, ἀλλὰ καὶ ὅστις ἀκόμη συγκατατίθεται νὰ συγχωρήσῃ τὴν παρακολούθησιν στρατιωτῶν εἰς τοιαῦτα κινήματα τὰ ὁποῖα σήμερον γίνονται.

Τούτων ἕνεκεν θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ σᾶς εἴπω εἰλικρινῶς καὶ μὲ τὴν μεγαλειτέραν θετικότητα ὅτι ὁποιοσδήποτε παραλάβῃ τοὺς στρατιώτας τῆς Κυβερνήσεως μεθ' ἑαυτοῦ εἴτε ἀμέσως εἴτε πλαγίως, δὲν πρέπει νὰ περιμένῃ οὐδεμίαν ὑποστήριξιν καὶ οὐδεμίαν σχέσιν μετ' οὐδενός. Ἐγὼ δὲ εὑρίσκομαι εἰς τὴν λυπηρὰν ἀνάγκην, καὶ ἔχω ἀμετάθετον πρόθεσιν νὰ εἴπω καὶ νὰ ἀναφέρω ὅπου δεῖ ὅτι ὁ παραλαβὼν τοὺς στρατιώτας τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἦτο καὶ δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐνεργήσῃ τίποτε μὲ τὰς ἀξίας προσπαθείας του καὶ μὲ τὴν δύναμίν του καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος καὶ ὁποιοσδήποτε πρέπει νὰ δώσῃ λόγον τῆς τοιαύτης πράξεώς του.

Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ κοινοποιήσητε καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους στρατιώτας τῶν ἀκροβολιστῶν ὅτι μένει ἀκόμη καιρὸς νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς τάξεις των ἀτιμωρητὶ καὶ ὅτι ἂν δὲν πράξουν ἀμέσως τὸ τοιοῦτον εἰς οὐδεμίαν περίστασιν δὲν δύνανται ν' ἀπαλλαχθῶσι ἀπὸ τὰς λυπηρὰς συνεπείας τῆς λιποταξίας των.

Ἐὰν οἱ ἀποδράσαντες ἀπὸ τὰς φυλακὰς τῆς Χαλκίδος ῥαδιουργοῦν τοὺς στρατιώτας, σᾶς παρακαλῶ νὰ εἴπητε εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀρκετὰ ἰσχυρὰ διὰ νὰ τοὺς συνάξῃ καὶ πάλιν καὶ νὰ τοὺς θέσῃ εἰς στενωτέραν θέσιν τῆς ὁποίας εὑρίσκοντο.

Λαμίᾳ τὴν 13ην Φεβρουαρίου 1854

Ὑπογρ. Γεωργ. Κροκίδας

Ἀσφαλῶς αἱ περαιτέρω λεπτομέρειαι τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης ἐκφεύγουσιν τοῦ ἀντικειμενικοῦ ἡμῶν σκοποῦ, ὡς εὑρισκόμεναι πέραν τῶν περὶ χωροφυλακῆς στοιχείων.

Ὁ ἀναληφθεὶς ἀγὼν ἔληξεν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐξαθλιωτικῆς ἐπεμβάσεως τῶν ἰσχυρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων λόγων, συνοψισθέντων ὑπὸ τοῦ Σούτσου εἰς τὸ δίστιχον:

«....Δένδρον φυτευθὲν ἐν βίᾳ
εἰς ἀνέτοιμα ἐδάφη καὶ οὐδόλως ῥιζωθέν...»

Ὁ Γ. Κροκίδας γεννηθεὶς ἐν Ἰωαννίνοις τὸ 1809 ἀπὸ ἡλικίας 16 ἐτῶν εὑρέθη εἰς τὰς τάξεις τοῦ μαχομένου ἔθνους ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Τζοὺρτς κατὰ τὰ ἔτη 1827—1828, λαβὼν δὲ μέρος εἰς τὰς κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα μάχας ἐτραυματίσθη εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ Αἰτωλικοῦ παρὰ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα.

Ἐν Ἰωαννίνοις εἶχε τύχει ἱκανῆς ἐκπαιδεύσεως, ὥστε ὅταν ἐσχηματίσθη τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, εἰς ὃ οὗτος κατετάγη ὡς ὑπομοίραρχος, ἦτο ἐκ τῶν πλέον πεπαιδευμένων καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐτοποθετήθη εἰς τὸ παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν Γραφεῖον Χωροφυλακῆς.

Εἰς τὸν εἰς Γενικὰ Ἀρχεῖα οἰκογενειακὸν φάκελλον «Κροκίδα» εὕρηται ἡ ὑπ' ἀριθμ. 624 ἀπὸ 20.4.1834 ἀκόλουθος διαταγὴ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς πρὸς τοῦτον:

«Πρὸς τὸν Ὑπομοίραρχον Μεσσηνίας κύριον Κροκίδαν,

Κοινοποιεῖται εἰς ὑμᾶς ὅτι κατὰ τὴν πρώτην τοῦ προσεχοῦς μηνὸς θέλετε εὑρεθῆ εἰς στάσιν ν' ἀναχωρήσητε διὰ τὴν Μοιραρχίαν Μεσσηνίας, τῆς ὁποίας κάμετε μέρος.

Ἡ πεῖρα τὴν ὁποίαν ἐλάβατε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Σωμάτων καὶ εἰς ἐκείνην τοῦ Γραφείου τῆς Χωροφυλακῆς σᾶς ἀποκαθιστᾶ ἱκανὸν εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσητε πᾶν ὅ,τι ἀπαιτοῦν τὰ χρέη τῆς Μοιραρχίας καὶ εἰς τὸ νὰ (διαφεύγητε;) τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τόσον εἰς τὸν Μοίραρχον ὅσον καὶ εἰς τὸν Ὑπομοίραρχον εἰς τρόπον ὥστε νὰ φέρητε καὶ αὐτὴν τὴν Μοιραρχίαν εἰς στάσιν νὰ μετέρχεται τὰ χρέη της καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν.

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς δὲν δύναται ν' ἀποσιωπήσῃ τὴν ὁποίαν σᾶς χρεωστεῖ εὐχαρίστησιν τόσον διὰ τὸν ζῆλον, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἐδείξατε δραστηριότητα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας καθ' ὅλον τὸ διάστημα τὸ ὁποῖον διατελέσατε εἰς τὸ Γραφεῖον αὐτό.

Ἐλπίζει ὅτι θέλετε ἐξακολουθήσει τὴν αὐτὴν διαγωγὴν καὶ εἰς τὴν Μοιραρχίαν Μεσσηνίας, ἥτις ἀποκαθιστᾶ ἀναγκαιοτέραν τὴν εἰς τὰ ἐκεῖ παρουσίαν σας καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως θέλετε ἑλκύσει τὴν εἰς τὸ ὑποκείμενόν σας προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Ναύπλιον τὴν 20 Φεβρουαρίου 4 Μαρτίου 1834»

Ὑπογραφὴ δυσανάγνωστος

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ παρουσιάζομεν καὶ τὸν τύπον τῆς σφραγῖδος τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης:

Περιφερειακῶς αἱ λέξεις: ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εἰς τὸ κέντρον: ΑΡΧΗΓΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ἐν Μεσσηνίᾳ ἐτραυματίσθη εἰς τὸν δεξιὸν βραχίονα κατὰ τὰς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως συμπλοκὰς καὶ μάχας.

Ἀπεστρατεύθη τὸ ἔτος 1866 (21 Μαρτίου) μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντ)ρχου, καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του ἐπρωτοστάτησεν εἰς ὅλας τὰς ἐθνικὰς καὶ πνευματικὰς κινήσεις. Μετὰ τοῦ Χρ. Βυζαντίου ἐξέδωκε εἰς λίαν ἐμπεριστατωμένην καὶ ἐνημερωμένην ἔκδοσιν τοὺς ἀφορῶντας τὴν χωροφυλακὴν Νόμους καὶ Κανονισμούς. (20α) Ἀπετέλει διακεκριμένην προσωπικότητα. Ἐκ Τριπόλεως, ἔνθα ὑπηρέτει, ἀπηύθυνε τὴν ἀπὸ 24.2.1861 ἐπιστολὴν πρὸς φίλον του Λέοντα, πρὸς ὃν ἔγραφε:

«...Οὐδέποτε ᾐσθάνθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου τοιαύτην ἀηδίαν καὶ ἀθυμίαν ὅπως

(20α) Ἡ ἔκδοσις ἐγένετο βάσει ὑπ' ἀριθ. 2170 ἀπὸ 30.12.1849 ἐγκριτικῆς δ)γῆς Ὑπουργ. Στρατιωτ., ἕκαστον ἀντίτυπον εἶχε κοστολογηθῆ ἀντὶ δρχμ. 4 καὶ ἐπωλεῖτο ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ βιβλιοπωλείου Βλαστοῦ. Βλέπε εὐμενῆ σχόλια ἐφ. «Αἰὼν» φ. 1045 τῆς 4.3.1850.

ἀφ' ὅτου ἤρξατο ἡ βαρβαρώδης ἐκλογικὴ πάλη κατὰ τὸν Νομὸν τοῦτον, ἡ δὲ ἀπελπισία μου διὰ τὴν θεραπείαν τῆς οἰκτρᾶς κοινωνικῆς καταστάσεώς μας ἐστηρίχθη ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῆς γενικῆς ἠθικῆς καταστροφῆς καὶ τῆς διαλύσεως παντὸς κοινωνικοῦ δεσμοῦ...».

Καὶ μόνον αἱ διαπιστώσεις του αὗται κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην, καθ' ἣν Βασιλεὺς καὶ Κυβέρνησις εἶχον μετέλθει ἅπαντα τὰ μέσα τῆς βίας καὶ τῆς νοθείας, θὰ ἦσαν ἱκαναὶ νὰ θέσωσιν τὸν ἀξιωματικὸν τοῦτον εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν ἐλπίδων τῆς ἐποχῆς.

Συνεπείᾳ τῶν ἐκ τῆς Ἠπειροθεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως κακουχιῶν, ἤτοι ἐκ τῶν σκληρῶν συνθηκῶν ἐργασίας καὶ διαβιώσεως, ἀσθενήσας ὑπέκυψεν εἰς τὸ μοιραῖον ὀλίγον βραδύτερον, τὴν 18 Ἰουνίου 1854 ὁ τότε προαχθεὶς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου Χωροφυλακῆς καὶ γόνος τῆς ἡρωϊκῆς τοῦ Σουλίου οἰκογενείας Κωνσταντῖνος Παλάσκας. Ὁ θάνατός του προεκάλεσε εὐρέτερον θέμα πένθους τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας τόσον λόγῳ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς ἐξόχου δράσεώς του, ὅσον διότι διὰ τοῦ γάμου του εἶχε συνδεθῇ μετὰ ἐξεχουσῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἰκογενειῶν, (Κάλκου, Μαυρομιχάλη Νικ· Πατούσα κ.λ.π. (20β)

Δ΄ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ — ΑΠΟΚΟΡΥΦΩΣΙΣ — ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑΞΕΩΣ

Ὅταν οἱ Ἕλληνες, ὑποδαυλιζόμενοι, ἐβαυκαλίζοντο ἐπὶ τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τῆς μεγάλης ἰδέας, οἱ Τοῦρκοι εἰς ἀντιπερισπασμὸν ὠργάνωνον συμμορίας.

Αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐσυνθηκολόγουν μετὰ τῶν διαφόρων ἀρχηγῶν ληστοσυμμοριῶν ὑπὸ τὰς ἀκολούθους περίπου προϋποθέσεις:

1) Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ληστοσυμμοριῶν ἐτύγχανον μισθοδοσίας παρὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμμοριτῶν.

2) Αἱ τοπικαὶ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ δὲν εἶχον οὐδεμίαν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν κατὰ ταῦτα «καπεταναίων».

3) Οἱ λήσταρχοι εἰς ἀντάλλαγμα παρεχώρουν ὁμήρους, ὡς ἐγγύησιν τηρήσεως ἐκ μέρους των ἡσύχου διαγωγῆς.

(20β) Εἰς τὸ παρὰ τὴν θέσιν «Τρεῖς γέφυρες» κτῆμα Κάλκου καὶ παρὰ τὸ ὑπάρχον ἐκεῖσε ἰδιωτικὸν παρεκκλήσιον «Ἅγιος Παντελεήμων» εὕρηται ἐπιτύμβιος πλὰξ ἔχουσα ὡς ἀκολούθως:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΠΑΛΑΣΚΑ
Ταγματάρχη τῆς Χωροφυλακῆς
Ἀποβιώσαντι τῇ 18 Ἰουλίου 1854

Σκεπάζει λίθος ἔρημος εἰς τὰ ψυχρά του στήθη
τὸν ἀθλητὴν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας
εἰς τῆς Ἠπείρου τὰ βουνὰ ὁπλίτης ἐγεννήθη
καὶ τοῦ ἀγῶνος ἔπευσε τὴν ῥύραν νεανίας.

Ὅπου θανάτου συμπλοκὴ ὅπου σιδήρου κρότος
ὡδήγη χρεμετίζοντας τὸν Τουρκομάχον ἵππον
Κ' εἰς ἀπαιτήσεις ἔσχατος εἰς κινδύνους πρῶτος
μὲ μόνον διεκρίνετο τοῦ ξίφους του τὸν κτύπον...

Διὰ τοῦ μέτρου τούτου αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐπειράθησαν νὰ μεταβάλωσι εἰς μελλοντικὰ ὄργανά των τὰς συμμορίας (21). Παρὰ τὰς προσπαθείας ὅμως ταύτας τῶν Τούρκων, τὸ 1854 ἐνεφανίσθη καὶ πάλιν ὁ Ἑλληνικὸν μεγαλεῖον καὶ παρουσιάσθη τὸ φαινόμενον στρατός, χωροφυλακὴ καὶ λησταὶ νὰ ἑνοποιηθῶσιν ἐν τῇ Ἠπειροθεσσαλικῇ ἐξεγέρσει (22).

Μετὰ τὴν ἄτυχον ὅμως λῆξιν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν Ἀγγλογαλλικὴν κατοχήν, ἐπηκολούθησε νέα ἄνθησις τῆς ληστείας, ἥτις ἔσχε τοιαύτην ἐξέλιξιν, ὥστε ὑπερέβη πᾶν προηγούμενον.

Διὰ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας εἶναι ἀνάγκη ὅπως λίαν περιληπτικῶς ἀναμνησθῶμεν τὸ σύνολον τῶν γεγονότων, ἐπεκτείνοντες τὴν ἔρευναν εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν ἐνδιαφερόντων ἡμᾶς θεμάτων.

Ἡ Ἀγγλία καὶ Γαλλία ἠξίωσαν ὅπως ἡ Ἑλλὰς ἀποκηρύξῃ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν Ἠπειροθεσσαλικὴν ἐπανάστασιν, καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὅπως στραφῇ κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν· Ἠπείλησαν τὸν Βασιλέα δι' ἐξώσεως καὶ διὰ τοῦ δοθέντος κατὰ τὰ τέλη 1854 τελεσιγράφου ἀπήτησαν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν: α) τὴν ἀποκήρυξιν τῶν μετασχόντων εἰς τὴν ἐπανάστασιν στρατιωτικῶν καὶ β) τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐπαναστάσεως.

Καίτοι ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐκβιασθέντες ἠναγκάσθησαν ν' ἀποδεχθῶσιν τοὺς ὅρους τοῦ τελεσιγράφου, ἐν τούτοις δώδεκα Ἀγγλικὰ καὶ Γαλλικὰ πολεμικὰ σκάφη, ὑπὸ τοὺς ἤχους παιανιζούσης μουσικῆς των, εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς συνοδεύοντα τρία μεγάλα μεταγωγικά, ἐξ ὧν ἀπεβιβάσθησαν εἰς Πειραιᾶ τὴν 13.5.1854 Ἀγγλογαλλικὰ στρατεύματα καὶ ἡ χώρα (διὰ τοῦ Πειραιῶς) ἐτέθη ὑπὸ κατοχήν, διαρκέσασαν μέχρι τῆς ἀνοίξεως 1857.

Ὁ Βασιλεύς, ἐκτελῶν τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἐπιδρομέων, ἀνέθηκεν τὸν σχηματισμὸν κυβερνήσεως εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Ἀγγλοφίλου κόμματος Μαυροκορδᾶτον, ὅστις ὑποκύψας εἰς τὴν πίεσιν τῶν Γάλλων ἠναγκάσθη ν' ἀναθέσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸν ἐν Παρισίοις διατρίβοντα καὶ προσωπικὸν φίλον τοῦ Ναπολέοντος συνταγματάρχην Καλέργην Δ. Ἡ ἀξίωσις περὶ ἀναθεσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸν ἐγωπαθῆ, ἐπιπόλαιον οἰηματίαν καὶ φιλέκδικον Καλέργην, εἶχεν τὴν ἔννοιαν ὅτι θὰ ἐξετέλει οὗτος τὸν ὅρον τοῦ τελεσιγράφου περὶ ἀποκηρύξεως τῶν συμμετασχόντων εἰς τὴν ἐπανάστασιν στρατιωτικῶν.

Οὕτω ἱκανὸς ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς ἐδεινοπάθησεν, εἴτε διότι εἶχον εὑρεθῆ ἀντίθετοι τοῦ Καλέργη κατὰ τὸ 1843 (Τζῆνος, Δραγών, Κουτσογιαννόπουλος κ.λ.π.), εἴτε διότι εἶχον λάβει μέρος εἰς τὴν Ἠπειροθεσσαλικὴν ἐπανάστασιν (Πανᾶς - Κροκίδας κ.ἄ.).

Εὐτυχῶς ὅτι τοὺς ἐξάλλους σκοποὺς τούτου ἀνέστειλεν ἑκάστοτε ἡ σύνεσις τοῦ Μαυροκορδάτου, ὅστις ὅμως κουρασθεὶς νὰ ἀντιπαλαίῃ κατὰ συνεχῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν ἀντιξοοτήτων καὶ ἀθλιοτήτων καὶ πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλυτέρας ἐκτάσεως συνεπειῶν, ἰδίᾳ μετὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Καλέργη σκανδαλῶδες καὶ βάναυσον εἰς βάρος

---

(21) Βλέπε ὑπ' ἀριθμ. 65—66 καὶ 67 ἀναφορὰς ἔτους 1852 τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις Ἑλληνικοῦ Προξενείου.

(22) Γ. Ἀσπρέα τ. Α' σελ. 226.

τῆς Βασιλίσσης ἐπεισόδιον, τὸν Σ)βριον 1855 ὑπέβαλε τὴν παραίτησιν τῆς ὑπ' αὐτὸν Κυβερνήσεως (22α).

Ἐκτὸς τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐχθρικῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνεργείας τῶν Ἀγγλογάλλων (23), μὲ τὴν σειράν της καὶ ἡ Τουρκία κατέφυγεν εἰς διαφόρους ἀντιπερισπασμούς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τὸν τόσον προσφιλῆ διὰ τῆς συγκροτήσεως καὶ προωθήσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος μεγάλων ληστοσυμμοριῶν.

Ἐκτὸς ὅμως τούτων οἱ χρησιμοποιηθέντες διὰ τὴν Ἠπειροθεσσαλικὴν ἐπανάστασιν ἄτακτοι, ἐγκαταληφθέντες, ἐξ ὑπερτάτου πλέον ἐθνικῆς ἀνάγκης, καὶ ἀποκηρυχθέντες μάλιστα καὶ μὴ ἔχοντες, ἔνιοι ἐξ αὐτῶν, πόρον ζωῆς ἢ ἕτερον καταφύγιον συνέπηξαν πολυπληθεῖς συμμορίας ἀνὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα.

«Ἡ χώρα καὶ πρὸ παντὸς ἡ Στερεά, ἔπασχε δεινῶς ὑπὸ τῆς ἀναρχίας. Ἡ δὲ λύσις τῶν ἀτάκτων σωμάτων καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τόσων ἀνδρῶν εἰς τὴν τύχην των, συνέτεινεν εἰς τὴν δημιουργίαν ὁμάδων ὁπλοφόρων, αἵτινες ἀπετέλεσαν συμμορίας ληστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐτρομοκράτουν τὴν χώραν ἀπὸ τῶν Θεσσαλικῶν συνόρων μέχρι τῶν ἐλαιώνων τῆς Ἀττικῆς» (24).

Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1855 ἐλυμαίνοντο τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα 753 λησταὶ (25).

Τὴν ἀθλιότητα τῆς καταστάσεως ἔχουν περιγράψει ἅπαντες οἱ περὶ τῆς περιόδου ταύτης ἀπασχοληθέντες (26).

Οὐδεμία μετακίνησις ἀπετολμᾶτο ἐν τῇ Στερεᾷ ἄνευ συνοδείας ἰσχυρῶν δυνάμεων ἀσφαλείας, πᾶσα ἔννοια ἐμπορίου, συναλλαγῆς καὶ διακινήσεως ἀγαθῶν ἐν γένει εἶχεν ἐκλείψει καὶ ὁ νόμος τοῦ ληστοῦ ἦτο πολὺ ἰσχυρότερος τοῦ κράτους.

Ἀπὸ πλευρᾶς χρησιμοποιουμένων δυνάμεων ἀσφαλείας καὶ καταδιώξεως ἡ κατάστασις εἶχε περιέλθει εἰς ἀπογοητευτικὸν ἐπίπεδον.

Ἀνωτέρω ἐν κεφαλαίῳ Ζ (παράγρ. Η' καὶ Θ') ὡμιλήσαμεν περὶ τῶν δυνάμεων τούτων καὶ παρεθέσαμεν στοιχεῖα ἀπὸ ἐκθέσεις καὶ ἀναφορὰς σημαντικῶν τῆς ἐποχῆς προσώπων.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἐκτὸς τῶν κατ' αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Καλέργη πληγμάτων, ἐκτὸς τῆς γενικῆς ἀποθαρρύνσεως ἐκ τῆς ἀποτυχίας τῆς ἐπαναστάσεως εἰς ἣν σύσσωμος εἶχε λάβει μέρος, ἔπασχεν ἐκ τῆς μονίμου ἀσθενείας, τῆς λειψανδρίας, περὶ ἧς παρεθέσαμεν ἀνωτέρω (27) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 7704 ἀπὸ 16 Ἰουνίου 1855 ἀναφορὰν τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς κυβερνήσεως καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Καλέργη, Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Γ. Καρατζᾶ.

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι, λόγῳ τῶν Παρκερικῶν, εἶχον διορισθῆ τρεῖς στρατιωτικοὶ Ἀρχηγοί, τῶν ὁποίων πάντοτε ὑπῆρξεν ἀπρόσφορος καὶ ἀλυσιτελὴς ἡ δραστηριότης, προκειμένου περὶ ζητημάτων ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

(22α) Τοσαύτη καταφορὰ εἶχεν ἀναπτυχθῆ κατὰ τοῦ ξενοδούλου Καλέργη, ὥστε κατ' Ἀπρίλιον 1855 ἐπυρπολήθη τὸ Βουλευτήριον καὶ ἡ Βουλὴ περιεφέρετο ἀπὸ οἰκήματος εἰς οἴκημα.

(23) Ὁρᾶτε λεπτομερείας βαναύσου συμπεριφορᾶς τῶν ξένων τούτων καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις πρεσβευτῶν των εἰς τόμ. 1 περίοδ. Α' σελ. 301—304 «Ἀγορ. Ἑλλην. Κοινοβουλίου».

(24) Γ. Ἀσπρέας τόμ. Α' σελ. 233.

(25) Π. Βακάλογλου Γεν. Ἀρχ. Κράτους Φακ. Κ.Δ.

(26) Βλέπε Α. Θωμαΐδην, Κυριακίδην, Εὐαγγελίδην καὶ Γ. Κρέμον ἐν σελ. 1134-1136.

(27) Κεφάλ. Ι. σελ. 319.

Ἐπεδεικνύετο πάντοτε μία ἰδιαιτέρα ἀδυναμία πρὸς προχείρους τινὰς σχηματισμούς, ἐνῷ παρημελεῖτο συνεχῶς ἡ χωροφυλακή·

Ἡ κυβέρνησις Μαυροκορδάτου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 6163 ἀπὸ 10.3.1855 ἀποφάσεώς της προέβη εἰς ἓν νέον κατασκεύασμα, τῶν «Δημοτοφυλάκων καὶ νυκτοφυλάκων», ἐξ οὗ, ὡς διελαμβάνετο ἐν τῇ εἰσαγωγῇ, ἀνεμένοντο «σωτήρια ἀποτελέσματα».

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι αἱ πόλεις καὶ ἰδίᾳ ἡ Πρωτεύουσα κατετυραννοῦντο ὑπὸ πλήθους ἀέργων καὶ φυγοπόνων ἐπιδιδομένων εἰς παντὸς εἴδους ἀξιοποίνους πράξεις, ἀλλὰ τὰ περὶ Δημοτοφυλάκων καὶ νυκτοφυλάκων, ὡς ἡμίμετρα, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδώσουν ἀγαθόν τι ἀποτέλεεσμα καὶ μετὰ πέντε μῆνας τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 91 ἀπὸ 10.8.1855 ἐγκυκλίου του ἐμέμφετο, διὰ τῶν Νομαρχῶν, τὴν ὀλιγωρίαν καὶ πλημμέλειαν τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κυβερνητικῶν ὁδηγιῶν (28).

Εἰς τ' ἀνωτέρω δέον νὰ προστεθῶσιν ἀκόμη καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἀντιξοότητες, ὡς ἡ σοβοῦσα ἐνδοκυβερνητικὴ διάστασις, συνεπείᾳ τῆς ἐν γένει στάσεως τοῦ Καλέργη, αἱ συνεχεῖς ἐθνικαὶ ταπεινώσεις καὶ παροξύνσεις ἐκ τῶν ἐπιχειρουμένων ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν παρελάσεων τῶν Ἀγγλογάλλων, ἡ τρομερὰ οἰκονομικὴ δυσπραγία, τὰ δεινὰ ἅτινα ἐπεσώρευσεν ἡ ὑπὸ τῶν στρατευμάτων κατοχῆς μεταδοθεῖσα φοβερὰ νόσος τῆς χολέρας κ.λ.π., ἅτινα ἐν τῷ συνόλῳ των προεκάλουν μίαν ἀβεβαιότητα, ἀδράνειαν καὶ ἀγανάκτησιν.

Εἰς τὴν διαδεχθεῖσαν τὴν κυβέρνησιν Μαυροκορδάτου τοιαύτην Βούλγαρη ὀφείλεται ἡ τιμὴ ὅτι ἔπληξε τὴν λῃστείαν μετὰ συστήματος καὶ ἀποτελεσματικότητος, παρὰ ταῦτα ἀπὸ πλευρᾶς Χωροφυλακῆς ἡ πρώτη ἐμφάνισις τῆς κυβερνήσεως ταύτης ὑπῆρξεν ἐκ πρώτης ὄψεως οὐχὶ εὐχάριστος.

Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς ἦτο ὁ συν)ρχης τοῦ Στρατοῦ Γ. Καρατζᾶς, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὸν Καλέργην καὶ εἰς τὴν ὑπὸ δημοσίαν κατακραυγὴν καὶ καταφρόνησιν τελοῦσαν Ἀγγλογαλλικὴν μερίδαν, ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἀντικατάστασίς του χωρὶς νὰ προκληθῶσιν ἐπεμβάσεις τῶν ξένων, ἡ κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 27.11.1855 Β.Δ.

Ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς 6.8.1859, ἤτοι ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον τετραετίαν, τὸ Σῶμα παρέμεινεν ἄνευ ἡγεσίας, ἄνευ συντονιστοῦ καὶ ἐπαγρυπνητοῦ τῆς ὅλης του ὑπηρεσίας, τὰ δὲ ἐπακολουθήσαντα τόσον ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἔχουν τὴν τιμὴν ν' ἀνήκουν εἰς τὴν μεγίστην φιλοπατρίαν τῶν Μοιράρχων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἵτινες, θιγέντες εἰς τὴν ἐθνικήν των ὑπερηφάνειαν, ὑπερέβησαν πᾶσαν προσδοκίαν καὶ ἑαυτοὺς ἐν τῇ ἀποδώσει.

Ἐκτὸς τούτου κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ κυβέρνησις Βούλγαρη μᾶλλον εὐστόχως συμπεριεφέρθη ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ θέματος ἡμῶν καὶ ἰδιαιτέρως ἐν τῇ κατανοήσει, ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ἀξίας τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας, ὑπὲρ ἧς οἱαιδήποτε θυσίαι εἶναι μικραί, πρᾶγμα ὅπερ εἶχε τεθῆ καὶ ὡς ἀξίωσις τοῦ Βασιλέως (29) κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐντολὴν πρὸς σχηματισμὸν κυβερνήσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐπί-

---

(28) Β. Γιαννούλη 1855 σελ. 74.

(29) Τοῦτο προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπὸ Ἰανουαρίου 1856 καθιερώθη ἡ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργ. Στρατιωτικῶν ὑποβολὴ ἑβδομαδιαίων ἢ καὶ ἐκτάκτων ἐκθέσεων πεπραμένων ἐπὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, μίαν τῶν ὁποίων παραθέτομεν κατωτέρω.

τευξιν ἑνὸς θετικοῦ ἀποτελέσματος παραγόντων, γνωστῶν μὲν ἀλλὰ συνεχῶς ὑποτιμωμένων ἢ κακῶς χρησιμοποιουμένων, τῆς Χωροφυλακῆς ὡς ἁρμοδίας καὶ καταλλήλου καταδιωκτικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς τουρκικῆς συμπεριφορᾶς.

Ἐπὶ τῶν δύο τούτων σπουδαιοτάτων καὶ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τομέων ἂς παρακολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν.

Ἀνέθηκεν τὴν ἡγεσίαν καὶ διεξαγωγὴν τοῦ ὀργανωθέντος ἀντιληστρικοῦ ἀγῶνος εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς.

Διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἐλευθέρου κράτους ἐχρησιμοποιήθη καὶ ὁ τακτικὸς στρατός, ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας, συμπράττων καὶ ἐνισχύων τὴν χωροφυλακήν.

Τὰ τῆς συνεργασίας στρατοῦ — χωροφυλακῆς καθωρίσθησαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 30382 ἀπὸ 15.12.1855 διαταγῆς ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, δι' ἧς, καταργηθέντων τῶν διαφόρων ἀρχηγείων, στρατιωτικῶν διοικήσεων καὶ εἰδικῶν διοικήσεων Μεταβατικῶν, κατενεμήθη ἡ εὐθύνη καὶ ἁρμοδιότης εἰς τοὺς Διοικητὰς τῶν Μοιραρχιῶν, οἵτινες κατέστησαν ἐν ταυτῷ καὶ διοικηταὶ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ των δρώντων μεταβατικῶν.

Τὰ μεταβατικὰ ἀποσπάσματα συνεκροτήθησαν ἐξ ὁπλιτῶν, χωροφυλακῆς, τῆς τέως ὀροφυλακῆς (ἐπικουρικῆς Χωροφυλακῆς, ὡς εἶχεν ἀποκληθῆ ἤδη), στρατιωτῶν τῶν ἐκλεκτῶν λόχων πεζικοῦ, στρατιωτῶν ταγμάτων γραμμῆς καὶ ἀκροβολιστῶν, ἐμμίσθων ὁδηγῶν, ἐθνοφυλάκων κ.λ.π. καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς ὑπαξιωματικῶν χωροφυλακῆς, δύο δὲ ἢ πλειότερα κατ' ἐπαρχίαν ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκείων ὑπομοιράρχων.

Ἔναντι 750 — 800 ληστῶν ἐχρησιμοποιήθη δύναμις 1650 ἀνδρῶν κατὰ τὸ 1856, ἀνὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα.

Τὸ μέγιστον μέρος τῶν ὑπομοιράρχων τοῦ Σώματος ἐτοποθετήθη ἐπικεφαλῆς τῶν κατὰ τοὺς νομοὺς Ἀττικῆς, Βοιωτίας, Φθιωτιδοφωκίδος καὶ Αἰτωλοακαρνανίας ἀποσπασμάτων, συνεπικουροῦντος καὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Πελοπόννησος εἶχε μᾶλλον ἀπαλλαγῆ ἐκ σοβαρᾶς ληστοπραξίας.

Ἀρχομένου τοῦ 1856 αἱ ἐφημερίδες, ἀγνοοῦσαι ἀσφαλῶς τὴν συντελουμένην σοβαρὰν προετοιμασίαν διὰ γενικὴν ἐξόρμησιν καὶ καταδίωξιν, κατεφέροντο κατὰ τῆς κυβερνήσεως, διότι ἐνῷ οἱ λησταὶ ἐλεηλάτουν καὶ ἐφόνευον ἀνενοχλήτως εἰς τὴν ὕπαιθρον, αὕτη ἐκράτει εἰς Ἀθήνας μέγαν ἀριθμόν, κατὰ τὴν γνώμην των, στρατιωτικῶν δυνάμεων κ.λ.π. (30)

Αἱ ἐφημερίδες ἐκ πρώτης ὄψεως εἶχον ἀσφαλῶς δίκαιον, ἀλλ' εἰς τὸ σημεῖον εἰς ὃ εἶχον φθάσει τὰ πράγματα ἀπήτουν ἱκανὴν μελέτην καὶ προετοιμασίαν ἵνα ἀντιμετοπισθῶσι ἐλπιδιφόρως.

Ἡ περιγραφὴ καὶ ἀναλυτικὴ μελέτη μιᾶς οἱασδήποτε ἱστορικῆς μάχης ἀσφαλῶς εἶναι χρήσιμος καὶ ἐπωφελὴς διὰ τὴν γενικὴν καὶ εἰδικὴν μόρφωσιν καὶ κατάρτισιν ἡγητόρων, ἡ περιγραφὴ ὅμως καὶ μελέτη τοῦ συνόλου τῶν τε προπαρασκευαστικῶν καὶ τῶν εἰς διεξαγωγὴν τῆς κατὰ τὸ 1856 ἀντιληστρικῆς μάχης ἀναφερομένων πολιτικῶν, διοικητικῶν καὶ στρατιωτικῶν μέτρων, ἀποτελοῦν ἐξαιρετικῆς σπουδαιό-

(30) Ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» φύλ. Ἰανουαρίου 1856.

πάντα λειτουργὸν τῆς πολιτικῆς, διοικητικῆς, κοινωνικῆς, ἀστυνομικῆς, στρατιωτικῆς, τέχνης καὶ ἐπιστήμης.

Μία Ἑλλὰς μικρά, πτωχοτάτη, ἐξαθλιωμένη ἠθικῶς καὶ οἰκονομικῶς, προσφάτως ποικιλλοτρόπως ταπεινωθεῖσα καὶ ὑπὸ κατοχὴν διατελοῦσα, ἠδυνήθη ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος, καταλλήλως πολιτευθεῖσα καὶ δραστηρίως καὶ ἀποφασιστικῶς κινητοποιηθεῖσα, νὰ πλήξῃ καιρίως μίαν στρατιὰν κακούργων, πλὴν ἐξαιρέτων πολεμιστῶν.

Τούτου ἕνεκεν θὰ ἐπιμείνωμεν πέραν τοῦ δέοντος εἰς τὰ πεπραγμένα 1856 καὶ διότι ἀκόμη ταῦτα περιέχουν ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τῶν ὅσων περὶ λῃστείας ἀνεπτύξαμεν.

Εἴπομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις Βούλγαρη ἀπετάθη τύποις καὶ οὐσίᾳ πρὸς τὴν χωροφυλακήν, εἰς ἣν ἀνέθηκεν τὴν διεύθυνσιν καὶ πρωτοβουλίαν τοῦ ἀντιλῃστρικοῦ ἀγῶνος.

Ἐτοποθέτησεν τοὺς ἀριστεῖς τοῦ Σώματος εἰς τὰς νευραλγικὰς θέσεις, ἤτοι τὸν ταγματάρχην Γενοβέλην Γεώργ. διοικητὴν Μοιραρχίας Πρωτευούσης καὶ Ἐπόπτην τῶν μεταβατικῶν Ἀττικῆς, τὸν Μοίραρχον Βακάλογλου Πέτρον διοικητὴν Μοιραρχίας Βοιωτίας καὶ τῶν ἐν Βοιωτίᾳ ἀποσπασμάτων, τὸν Μοίραρχον Ἀναστ. Πλέσσαν διοικητὴν Μοιραρχίας καὶ μεταβατικῶν Φθιωτιδοφωκίδος καὶ τὸν Μοίραρχον Π. Ζάννην διοικητὴν Μοιραρχίας καὶ ἀποσπασμάτων Αἰτωλοακαρνανίας.

Ὑπήγαγεν ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ διεύθυνσιν τῶν Μοιραρχιῶν τὰ οἱασδήποτε συνθέσεως ἀποσπάσματα.

Εἴδομεν ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι, ἀπὸ τοῦ 1854 ἤδη, ἤρξατο ἡ διάλυσις τῆς ὀροφυλακῆς καὶ ἡ ἔκτοτε κατανομὴ καὶ χρησιμοποίησις τῶν ἀνδρῶν ταύτης εἰς ἐνίσχυσιν τῆς χωροφυλακῆς, εἴδομεν ὅμως καὶ τὴν περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀνδρῶν τούτων γνώμην τοῦ Βακάλογλου.

Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ προαναφερθεῖσα γνώμη τοῦ Βακάλογλου ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἐπιεικεστέρων, καθ' ὅσον ἤδη ἐν τῷ συνόλῳ των οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς μετ' ἀπροθυμίας καὶ ἐνδοιασμῶν ἐδέχοντο τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἀνδρῶν τῆς ὀρεφυλακῆς (ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς).

Ὁ Μοίραρχος Πλέσσας, τόσον εἶχεν ἀπαγοητευθῆ ἐκ τῆς ὀροφυλακῆς, ὥστε οὐδεμίαν συνεργασίαν ἤθελεν μετὰ τῶν ὑπολειμμάτων αὐτῆς, ὅταν δὲ διετάχθη νὰ χρησιμοποιήσῃ ἄνδρας τοῦ διαλυθέντος τούτου σώματος, διὰ τὴν φρούρησιν τῶν ἐντὸς τῶν πόλεων δημοσίων καταστημάτων καὶ ἀποθηκῶν, ἀντέδρασε σφοδρῶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 147 ἀπὸ 16.1.1856 ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, πρὸς ὅ, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἐτόνιζεν:

«...Κατ' οὐδένα λόγον δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ Ταμείου Ἀμφίσσης καὶ τῶν Τελωνείων Ἰτέας καὶ Γαλαξειδίου διὰ στρατιωτῶν τοῦ 4 Τάγματος τῆς Ὀροφυλακῆς χωρὶς ν' ἀναλάβωμεν εὐθύνην μὲ τὸ μέτρον τοῦτο, ὅπερ δύναται νὰ μὴ ἔχῃ εὐαρέστους συνεπείας... δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τοὺς θεωρήσωμεν εὐχαριστημένους καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ δώσωμεν ἐν τέλει ἐμπιστοσύνην καὶ νὰ τοὺς μεταχειρισθῶμεν εἰς θέσεις ὅπου πρόκειται νὰ ἐξασφαλισθοῦν χρήματα τοῦ δημοσίου ἢ περιουσίαι οὐσιώδεις τῶν πολιτῶν. Διάφορα ἀποτελέσματα μέχρι τοῦδε λειποτητος εἰσφορὰν διὰ πάντα μελετητὴν τῆς Ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ διὰ ταξιῶν μὲ συνεπείας δυσαρέστους ἐκ τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελεσάντων καὶ μάλιστα

κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἄνοιξιν μὲ πείθουν εἰς τοῦτο...» (31).

Τὸ Ὑπουργεῖον ἐπέμεινεν εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀνδρῶν τούτων τῆς ὀροφυλακῆς εἰς τοιαύτης φύσεως ὑπηρεσίας, ἵνα οὕτω ἀπαγκιστρωθῶσιν περισσότεροι ὁπλῖται τῆς χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὑπηρεσίαν, διότι ἐπείγετο διὰ τὸ ὀξύτατον θέμα τῆς δημοσίας Ἀσφαλείας.

Ἐκτὸς τῆς παρασχεθείσης στρατιωτικῆς πρωτοβουλίας, ἡ κυβέρνησις ἀπήλλαξε τοὺς ὑπευθύνους ἀξιωματικοὺς χωροφυλακῆς, κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἐκ τῶν αναρμοδίων ἢ κενοδόξων πρωτοβουλιῶν ἢ ἐπεμβάσεων τῶν Διοικητικῶν ἀρχῶν.

Ὁ Βούλγαρης, τόσον ὡς Πρωθυπουργὸς ὅσον καὶ ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, κατέστησε ποικιλοτρόπως γνωστὴν τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς κυβερνήσεως πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τὴν πίστιν του πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἀρχήν, καθ' ἣν αἱ κηδεμονίαι καὶ ἀκατάλληλοι ἐπεμβάσεις παραλύουν τὴν δρᾶσιν τοῦ ὑπευθύνου καὶ καταστρέφουν τὸ κῦρος του.

Συμφώνως ταῖς γνωσταῖς διατάξεσιν τοῦ περὶ Νομαρχῶν καὶ Ἐπάρχων Β.Δ. ὡς καὶ τοῦ Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς κατ' ἐπανάληψιν ἐξεθέσαμεν πρωτοβουλίας καὶ ἐπεμβάσεις τῶν Νομαρχῶν καὶ Ἐπάρχων.

Βάσει τῶν αὐτῶν ἀρχῶν ὁ Ἔπαρχος Εὐρυτανίας ἐπεχείρησε ν' ἀναπτύξῃ πρωτοβουλίας ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας.

Τὸ θέμα ἔφθασεν ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2146—2147 ἀπὸ 11.2.1856 διαταγῆς πρὸς τὸν Νομάρχην Αἰτωλοακαρνανίας, διέταξεν ὅπως ὁ Ἔπαρχος ἀπόσχῃ πάσης πρωτοβούλου καὶ ἄνευ συμφώνου γνώμης τοῦ Διοικητοῦ μεταβατικοῦ ὑπομοιράρχου ἐνεργείας, ἐμφαντικῶς δὲ ἐξουσιοδότει τὸν Δ)τὴν Μοιραρχίας Αἰτωλοακαρνανίας ὅπως, ἐπιλέγων κατὰ τὴν κρίσιν του, κατατάξῃ τοὺς ἀναγκαιοῦντας ὁδηγούς, ἤτοι παρεχώρει εἰς τὸν Μοίραρχον δικαιοδοσίαν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς (32).

Ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν ταγ)ρχην τῆς ὀροφυλακῆς Β. Σκαλτσοδῆμον, διοικητὴν μεταβατικοῦ Ἀνατ. Στερεᾶς καὶ Εὐβοίας, (33) περὶ τῶν κινητοποιήσεών του, διεξήχθη ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσα διὰ τὰς σχέσεις Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ Διοικητικῶν ἀρχῶν μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας αἱ κύριαι θέσεις ὑπῆρξαν αἱ ἑξῆς:

Εἰς ἀπάντησιν παρατηρήσεως τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ὅτι ἀναρμοδίως τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἀπηύθυνε διαταγὰς πρὸς τὸν εἰρημένον ταγματάρχην, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 4233 ἀπὸ 22.2.1856 ἐγγράφου (34), ὑπεστήριξεν ὅτι εἶχεν ἁρμοδιότητα τόσον ἐπὶ τοῦ ταγματάρχου τούτου, ὅσον καὶ ἐφ' ὅλων τῶν ἀποσπασθέντων διὰ τὴν δίωξιν τῆς ληστείας ἀξιωματικῶν, διότι οὗτοι ἐκτελοῦντες ἔργα δημοσίας ἀσφαλείας ὑπήγοντο εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ Χω-

---

(31) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους Αἰθ. Β - IV - 22.

(32) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

(33) Διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Στερεὰν καὶ Εὔβοιαν εἶχε συσταθῆ ἰδία διοίκησις μεταβατικῶν ὑπὸ τὸν ταγ)ρχην Βασ. Σκαλτσοδῆμον, ὑφ' ὃν ὑπήχθη δύναμις 141 ἀνδρῶν, ἤτοι 8 ἀξιωματικῶν, 20 ὑπαξ)τικῶν καὶ 113 λοιπῶν ὁπλιτῶν, ἀνηκόντων εἰς τὰς 4, 5, 54 καὶ 67 ἐνωμοτίας χωροφυλακῆς καὶ τὰς ὑπ' ἀριθμ. 23, 24, 25, 26, 27, 30, 47 κα! 48 ἐνωμοτίας τῆς ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς (τῆς τέως ὀροφυλακῆς).

(34) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

ροφυλακῆς, κατ' ἄρθρον 4 Μέρους Β', Κεφ. Α' τοῦ ὁποίου ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀπευθύνη πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς διαταγὰς ἀφορώσας τὴν ἀστυνομίαν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν, τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς εὐταξίας κ.λ.π.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἀπήντησεν (35) ὅτι ἡ κατὰ τὸν Κανονισμὸν Χωροφυλακῆς ἔννοια ἁρμοδιότητος Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, οὐδεμίαν ἠδύνατο νὰ ἔχη σχέσιν πρὸς τὰ θέματα κινήσεως δυνάμεως, ἅτινα ὑπήγοντο εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, οὐδόλως δὲ ἠδύναντο οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς ὀροφυλακῆς καὶ τοῦ στρατεύματος νὰ ἐξομοιωθῶσιν πρὸς τοὺς τῆς χωροφυλακῆς, διότι οὔτε ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἦσαν ἀλλὰ καὶ περιωρισμένην ἀποστολὴν εἶχον.

Ἐπεξηγῶν ἐν συνεχείᾳ τὰς ἀπόψεις του τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἔγραφε:

> **«... διότι ὁ Κανονισμὸς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἡ διαγραφομένη ἐν αὐτῷ ἁρμοδιότης τῶν διαφόρων ὑπουργείων ἐπ' αὐτῆς δὲν δύναται νὰ μεταβάλη τὴν στρατιωτικὴν ἰδιότητα τοῦ σώματος τούτου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Α' Μέρους τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ εἶναι συμπληρωματικόν μέρος τοῦ στρατοῦ. Ἑπομένως ὑπάγεται εἰς τοὺς γενικοὺς κανονισμοὺς τῶν στρατιωτικῶν νόμων. Πᾶσα δὲ κίνησις ἢ μεταστάθμευσις αὐτοῦ ἔστω καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ἐκτὸς τινων κατεπειγουσῶν περιστάσεων, καθ' ἃς συγχωρῆ τὴν συγκέντρωσιν ἐνωμοτιῶν συνεννοήσει τοῦ Μοιράρχου καὶ Νομάρχου τοῦ αὐτοῦ Νομοῦ (ὅρα ἄρθρ. 34 μέρος Β' τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ), ἀπαιτεῖται ἀφεύκτως νὰ ἐνεργηθῇ ἐν γνώσει τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, συνεννοήσει καὶ τοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὡς τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς ἀπὸ τὰ ἄρθρα 2 καὶ 45 τοῦ Β' Μέρους τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ, συνδυαζόμενα μὲ τὸ μνησθὲν ἄρθρον 34...».**

Ἐν τέλει τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἐτόνιζεν ὅτι, εἰς αὐτὸ ἀνήκει τὸ βάρος τοῦ ἀντιληστρικοῦ ἀγῶνος (36).

Διὰ πρώτην φορὰν συναντῶμεν τοιαύτην ὀρθὴν καὶ σύννομον τοποθέτησιν τοῦ προβλήματος, ὄντως δὲ τελικῶς ἡ κυβέρνησις διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐλογοδότει ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τόσον κατὰ τὴν προκειμένην περίοδον ὅσον καὶ δι' ἀρκετὰς εἰσέτι δεκαετηρίδας, καίτοι ἡ ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν διέλευσις τοῦ Ἀλ. Κουμουνδούρου κατὰ τὸ 1865 ἔταμε νέας ὁδοὺς καὶ κατευθύνσεις, ὡς παρακατιόντες θὰ ἴδωμεν.

Ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις ἤρξατο ὁ ἀντιληστρικὸς ἀγὼν κατὰ τὸ 1856, ἀπὸ πλευρᾶς τάξεως καὶ ἁρμοδιότητος δυνάμεων, ἂς ἴδωμεν ὅμως καὶ τὸ ἕτερον σκέλος, τὸ ἀφορὸν τὰς μετὰ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν σχέσεις.

Ἐνῷ ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος εὑρίσκετο πρὸς τὸ τέρμα του, αἱ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας σχέσεις εἶχον ἐξομαλυνθῆ καὶ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ 1855 ὑπεγράφη ἐν

---

(35) Ὑπ' ἀριθμ. 4177 ἀπὸ 23.3.1856 ἔγγραφον, Γ.Α.Κ.

(36) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

Κωνσταντινουπόλει συνθήκη ἀμοιβαίας φιλίας τῶν δύο χωρῶν, ὀλίγον δὲ βραδύτερον συνωμολογήθη εἰδικὴ σύμβασις διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ καταδίωξιν τῆς ληστείας.

Ἡ περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας σύμβασις προέβλεπε καθορισμὸν λεπτομερειῶν ἐκτελέσεώς της βάσει συνεννοήσεων τῶν παραμεθορίων ἀρχῶν τῶν συμβαλλομένων μερῶν.

Θεωροῦμεν ἐπικαίρως ἐπιβεβλημέννον νὰ ἐκθέσωμεν τὰς πρὸς τοῦτο ἀπόψεις καὶ ἐπιδιώξεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὡς αὗται προκύπτουν ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων τῶν Γενικῶν τοῦ Κράτους Ἀρχείων.

Ὁ Νομάρχης Φθιωτιδοφωκίδος καὶ ὁ Μοίραρχος Φθιώτιδος ἐπρόκειτο νὰ ἀντιπροσωπεύσωσι τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰς μετὰ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Θεσσαλίας, Ἐμὶν Πασσᾶ, συζητήσεις καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5460 ἀπὸ 10.3.1856 ἐγγράφου διεβίβασε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν τὸ κείμενον τῶν ἀκολούθων ὁδηγιῶν, προοριζομένων διὰ τοὺς ἀνωτέρω Νομάρχην καὶ Μοίραρχον:

«Α' Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων (Νομάρχου καὶ Μοιράρχου) εἶναι νὰ ἐξευρεθῇ ὁ καταλληλότερος τρόπος τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας κατὰ τὰ μεθόρια τῶν δύο ἐπικρατειῶν· περὶ τούτου οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως θέλουσι λάβει συνέντευξιν μετὰ τοῦ Ἐμὶν Πασσᾶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν μεθορίων, τὸ ὁποῖον διὰ συνεννοήσεως αὐτῶν μετ' ἐκείνου ἤθελε κριθῇ τὸ καταλληλότατον.

Ἡ πεῖρα ἀπέδειξε ὅτι τὸ ἐν ἰσχύϊ σύστημα τῆς ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ χώρᾳ καταδιώξεως τῆς ληστείας εἶναι πλημμελὲς καὶ ἀποβαίνει λίαν ἐπιβλαβὲς εἰς τὰ συμφέροντα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, διότι οἱ Δερβὲν - Ἀγάδες ἀναλαμβάνοντες τὰ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας τῶν ὑφ αὐτοὺς περιφερειῶν κατ' ἀποκοπήν, ἔχουσι δύο τινὰ συμφέροντα, α) νὰ ἐξεύρωσι τρόπον ἵνα δαπανήσωσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερα τῶν παραχωρουμένων αὐτοῖς μέσων, ἢ καὶ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων, μὴ διατηροῦντες ἐν ἐνεργείᾳ πλήρη τὸν προσδιωρισμένον ἢ ἀναγκαῖον ἀριθμὸν στρατιωτῶν Ἀλβανῶν, οὓς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην προσλαμβάνουσιν· ἐκ τούτου δὲ νὰ ὠφεληθῶσι τὸ ὑπολειπόμενον αὐτοῖς ὡς κέρδος οὕτως εἰπεῖν τῆς ἐπιχειρήσεώς των. β) νὰ δυνηθῶσιν νὰ διατηρήσωσι ἀπρόσβλητον τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν τῶν ὑφ' αὐτοὺς περιφερειῶν τῆς γείτονος Ὀθωμανικῆς χώρας, ἵνα τοιουτοτρόπως μὴ δώσωσιν ἀφορμὰς ἐλέγχου εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν, τὴν προϊσταμένην αὐτῶν καὶ διατηρηθῶσιν εἰς τὰς ἐμπιστευθείσας αὐτοῖς θέσεις.

Ἡ ἐπιτυχία ἀμφοτέρων τούτων τῶν συμφερόντων εἶναι δύσκολος, διότι διὰ νὰ κατορθωθῇ τὸ δεύτερον, ἀπαιτεῖται οὐ μόνον νὰ καταδιώκωνται οἱ ἐν ταῖς ὑφ' αὐτοὺς περιφερείαις ἀναφαινόμενοι λησταὶ ἀλλὰ καὶ τοιαύτη ἐπιτήρησις καὶ δραστηρία ἐνέργεια νὰ καταβάλληται ὥστε νὰ μὴ τολμῶνται νὰ διαπράσσωνται ἐν αὐταῖς ληστεῖαι. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται δύναμις ἱκανὴ στρατιωτῶν, πρὸς διατήρησιν τῆς ὁποίας ἀντίκειται τὸ πρῶτον συμφέρον των, ἵνα δὲ ἐπιτευχθῶσι ἀμφότερα ταῦτα προσφυγὴ γίνεται εἰς τὰ ἑξῆς:

Ἐπειδὴ ἡ μεθόριος γραμμὴ οὐδὲ φρουρεῖται ὑπὸ συνεχῶν σταθμῶν καὶ ἀποσπασμάτων, οὐδ' εἶναι εὔκολον νὰ φρουρηθῇ, εἶναι δὲ εὐχερέστατον διὰ διαφόρων μερῶν ἡ ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν ἐπικράτειαν ἄγνωστος διά-

βασις ἀνθρώπων, οἱ Δερβεναγάδες ἀνέχονται τοὺς ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν προσφεύγοντας ληστὰς ὑπὸ τὸν ὅρον ἵνα οἱ μὲν λησταὶ οὗτοι ἐν τῇ Τουρκικῇ χώρᾳ μηδὲν διαπράττουν, ἀλλ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰσβάλλωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κακουργῶσι καὶ ἁρπάζωσι, καὶ μετὰ τοῦτο καταδιωκόμενοι ἐν τῇ Ἑλληνικῇ προσφεύγωσι καὶ μένωσιν ἀκαταδίωκτοι ἐν τῇ Τουρκικῇ· διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου οἱ Δερβεναγάδες διατηροῦσιν ὅσον οἷόν τε ὀλιγώτερον ἀριθμὸν στρατιωτῶν Ἀλβανῶν, ὠφελούμενοι τοὺς ὑπολειπομένους μισθούς· ἀλλ' οἱ λησταὶ οὐ μόνον δὲν ἐκπληροῦσι τὸν ὅρον δι' οὗ ἀνέχονται αὐτοὺς οἱ Δερβεναγάδες (37), διότι καὶ ἐν τῇ Τουρκικῇ χώρᾳ πράττουσι πολλάκις ληστείας, ἀλλὰ καὶ καθιστῶσι τὴν Τουρκικὴν Ἐπικράτειαν ὡς ὁρμητήριον τῶν κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Χώρας ἐπιδρομῶν καὶ λεηλασιῶν των.

Συνεχὴς σειρὰ παραδειγμάτων ἐφ' ὅλον τὸ παρελθὸν χρονικὸν διάστημα μαρτυρεῖ τὴν τοιαύτην ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ τακτικὴν τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας, τῶν παραδειγμάτων δὲ τούτων πλεῖστα ἔχουσι πρόχειρα οἱ ἀποσταλησόμενοι πλεῖστα δὲ κατηγγέλθησαν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Ἐμὶν Πασσᾶν, δὲν εἶναι δὲ σπάνιον φαινόμενον οἱ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν εἰσβάλλοντες, ἁρπάζοντες καὶ κακουργοῦντες λησταί, καταδιωκόμενοι δὲ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ εἰς τὴν Τουρκικὴν προσφεύγοντες νὰ παραχωρῶσι τὰς μερίδας τῆς λείας των ταύτης εἰς αὐτοὺς τοὺς Δερβεναγάδες πρὸς ἀμοιβὴν τῆς ἀνοχῆς αὐτῶν ἀφινόντων τοὺς ληστὰς ἀκαταδιώκτους. Παραδείγματα δὲ θεωροῦμεν ὡσαύτως περιττὸν ν' ἀναφέρομεν, διότι καὶ οἱ ἀποσταλησόμενοι γνωρίζουσι τοιαῦτα καὶ εἰς τὸν Ἐμὶν Πασσᾶν αὐτὸν κατηγγέλθησαν.

Ὅταν δὲ τοιαῦτα διαπράττουσι καὶ συμφωνοῦσι μετὰ τῶν ληστῶν οἱ Δερβεναγάδες ἀφίνεται εἰς πάντα νὰ εἰκάσῃ ποῖα διαπράττουν οἱ κολτσίδες, λεγόμενοι ἄνδρες συνήθως ἀπὸ τῶν κοινῶν τάξεων λαμβανόμενοι, καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀλβανοὶ στρατιῶται πολλὴν πρὸς τὸ ἁρπάζειν τάσιν ἔχοντες.

Ταῦτα εναι τὰ κυρίως ἐλαττώματα τοῦ συστήματος τούτου, τὰ ὁποῖα παρακολουθοῦνται καὶ ὑπὸ ἄλλων, οὐχ ἧττον οὐσιώδη ἐπιρροὴν εἰς τὰ συμφέροντα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἐχόντων· ἤτοι οἱ Ἀλβανοὶ ὡς στρατὸς ἄτακτος οὐδεμίαν ἔχουσι πειθαρχίαν πρὸς τοὺς ἀνωτέρους αὐτῶν, κύριον δὲ σκοπὸν ἔχοντες τὴν ἰδίαν καὶ διὰ παντὸς μέσου ἀτομικὴν αὐτῶν ὠφέλειαν καὶ μηδεμίαν ἔχοντες ἰδέαν τῆς τάξεως ὤφθησαν πραγματοποιοῦντες τὸν σκοπὸν τοῦτον δι' ἁρπαγῶν καὶ συνεταιρισμῶν πρὸς τοὺς ληστάς.

Ἵνα δ' ἀρθῶσιν ἀπὸ τοῦ μέσου τὰ ἐλαττώματα ταῦτα πρέπει νὰ μεταβληθῇ ριζικῶς τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα, ἀντικαθιστώμενον ὑπ' ἄλλου ἐπὶ ἄλλων βάσεων στηριζομένου· ἤτοι ἀντὶ τῶν Ἀλβανῶν φρουρῶν νὰ ταχθῶσι ἕτεροι ἐκ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ νὰ καταργηθῇ τὸ κατ' ἀποκοπὴν σύστημα, ἀνατιθεμένης τῆς δημοσίας ἀσφαλείας τῶν μεθορίων ἐπαρχιῶν, εἰς ἄνδρας ὑπαλλήλους τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, μόνον τὸν μισθὸν τῆς ὑπηρεσίας των λαμβάνοντας. Τοιουτοτρόπως ἡ μὲν φρουρὰ θέλει εἶσθαι κατ' ἀριθμὸν μὲν πλήρης καὶ οὐχὶ ἐλάσσων τῆς προσδιωρισμένης ἢ ἀναγκαιούσης, κατὰ ποιότητα δὲ θέλει ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον της, διατηροῦσα τὴν ἀναγ-

---

(37) Τὰ κοινῶς λεγόμενα «καπάκια».

καίαν τάξιν, ἀπέχουσα τῶν καταχρήσεων καὶ τηροῦσα τὴν ἀναγκαίαν πειθαρχίαν.

Ἐπειδὴ δὲ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ τακτικὸς στρατὸς δὲν εἶναι ἐπιτήδειος πρὸς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ ἐν ταῖς φάραγξι, οἱ ἀποσταλησσόμενοι πολλὰς δύνανται νὰ φέρωσι εἰς τοῦτο ἀντιρρήσεις, παριστῶντες δι' αὐτῶν καὶ δι' οἰκείων παραδειγμάτων τὰ ἐκ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ὀφέλη καὶ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ.

Β΄ Διὰ νὰ καταδιώκηται ἀποτελεσματικῶς ἡ ληστεία κατὰ τὴν μεθόριον τῶν δύο ἐπικρατειῶν, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον οἱ ἀποσταλησόμενοι νὰ κάμωσι καὶ τὰς ἑξῆς προτάσεις.

1) Ὅταν Ἑλληνικὰ ἀποσπάσματα καταδιώκουσι ληστρικὴν συμμορίαν ἢ ληστὴν ἐν τῇ ἑλληνικῇ, φεύγοντα πρὸς τὰ τουρκικὰ ὅρια καὶ φθάνωσι μέχρι τῆς γραμμῆς καταδιώκοντα, τότε ἐὰν μὲν εἶναι τουρκικὸν ἀπόσπασμα ἐκεῖ, ὁ μὲν ἐπικεφαλῆς τοῦ καταδιώκοντος Ἑλληνικοῦ ἀποσπάσματος νὰ ὑποχρεοῦται νὰ γνωστοποιηῇ εἰς τὸν ἐπικεφαλῆς τοῦ τουρκικοῦ ἀποσπάσματος τὴν καταδιωκομένην ληστρικὴν συμμορίαν ἢ ληστὴν ἢ τὰ ἴχνη αὐτῶν, οὗτος δὲ ἐπικεφαλῆς τοῦ τουρκικοῦ ἀποσπάσματος, ν' ἀναλαμβάνῃ ἀμέσως τὴν καταδίωξιν αὐτῶν ἐξακολουθῶν αὐτὴν μετὰ τῆς ἀνηκούσης δραστηριότητος καὶ ἐπιμονῆς. Τοιουτοτρόπως ἡ καταδίωξις θέλει συνεχίζεσθαι ὡς ἐὰν ἐνεργεῖτο ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας καὶ δὲν θέλει διακόπτεσθαι ὡς νῦν συμβαίνει· ἐὰν δὲ πρὸς τὸ μέρος τῆς γραμμῆς, πρὸς ὃ προσφεύγει ὁ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀποσπάσματος καταδιωκόμενος ληστὴς ἢ συμμορία δὲν εἶναι Ὀθωμανικὸν ἀπόσπασμα καὶ εἶναι ἔρημον ἀνθρώπων, τότε τὸ καταδιῶκον Ἑλληνικὸν ἀπόσπασμα νὰ δύναται μὲν νὰ εἰσέρχηται εἰς τὴν Τουρκικὴν Ἐπικράτειαν ἐξακολουθοῦν μέχρι τινὸς τὴν καταδίωξιν, νὰ ὑποχρεοῦται ὅμως, ἅμα εἰσερχόμενον, ν' ἀποστέλλῃ ἀμέσως ἔκτακτον πεζὸν πρὸς τὴν ἐγγυτέραν πολιτικὴν ἢ στρατιωτικὴν Τουρκικὴν ἀρχὴν καὶ εἰδοποιῇ τὴν εἴσοδόν του ταύτην, ἵνα προσκαλλῶνται ὑπ' αὐτῆς τὰ τουρκικὰ παρακείμενα ἀποσπάσματα ν' ἀναλαμβάνωσι μεταβαίνοντα ἐκεῖσε τὴν καταδίωξιν τῶν ληστῶν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὰ ἐν τῷ § τούτῳ ἐκτιθέμενα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις θέλουσι συνομολογηθῇ ἀμοιβαίως διὰ τὰ ἀποσπάσματα ἀμφοτέρων τῶν ἐπικρατειῶν καὶ ὅτι τὸ διάστημα μέχρι τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ προχωρῶσιν εἰς τὴν ξένην Ἐπικράτειαν τὰ καταδιώκοντα ἀποσπάσματα θέλει προσδιορισθῇ ὑπὸ τῶν συνεννοηθησομένων ἀπεσταλμένων ἀμφοτέρων τῶν κυβερνήσεων.

2) Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν λησταὶ κακουργήσαντες ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καταδιωχθέντες δὲ ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἐπικρατείᾳ καὶ μὴ ὄντες ὑπήκοοι αὐτῆς συλληφθῶσιν ὑπ' αὐτῆς ἢ καθ' ἣν λησταὶ τοιοῦτοι προσφύγωσι λάθρα ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν ἐπικράτειαν, ἢ τέλος προσφύγωσιν εἰς τὴν ἑτέραν ἐπικράτειαν τοιοῦτοι ἄνδρες φυγόδικοι καταδιωκόμενοι ἢ καταδεδικασμένοι ἐπὶ ἄλλοις οἱοισδήποτε κακουργήμασι, τότε μὲν δύναται νὰ μὴ παραβαίνηται ἡ ἀρχὴ τοῦ δούλου (;) νὰ ὑποχρεοῦται ὅμως ἡ ἐπικράτεια εἰς ἣν προσέφυγον οὗτοι νὰ μετατοπίζῃ αὐτοὺς εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Κράτους μακρὰν τῆς μεθορίου γραμμῆς, ἵνα μὴ δύνανται οὗτοι εἰς πᾶσαν περίπτωσιν νὰ εἰσβάλωσι ληστρικῶς ἢ νὰ ἐπανέρχωνται εἰς τὴν ἀφ' ἧς προσέφυγον ἐπικράτειαν.

3) Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν μία ἐπικράτεια καταγγείλη εἰς τὴν ἑτέραν ὡρισμένα πρόσωπα, ὡς ὑποθάλποντα τὴν ληστείαν καὶ παράσχη εἰς αὐτὴν ἀφορμὰς πρὸς ἐξέτασιν, ἡ ἑτέρα ἐπικράτεια νὰ ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιλαμβάνηται ἀμέσως ἀκριβῶν ἐξετάσεων κατὰ τῶν καταγγελλομένων, καὶ ἂν αἱ καταγγελθεῖσαι πράξεις τιμωρῶνται ἀπὸ τοὺς ἰσχύοντας ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ ἐκείνη νόμους, νὰ καταδιώκωνται καὶ τιμωρῶνται συμφώνως πρὸς αὐτούς.

4) Οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας τῶν μεθορίων ἐπαρχιῶν τῆς Τουρκίας ἐξελεγχόμενοι περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός των εἴτε μὴ εἰλικρινεῖς εἴτε μὴ ἀκριβεῖς, οὐ μόνον ἀπελύωνται τῆς ὑπηρεσίας ἀλλὰ καὶ νὰ τιμωρῶνται ποινικῶς, διότι ἡ μετὰ ἐπανειλημμένας καὶ ἀδιακόπους παραστάσεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διαταχθεῖσα μέχρις τοῦδε εἴς τινας περιστάσεις ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἁπλῶς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀπόλυσις αὐτῶν, δὲν φέρει τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα.

Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις διὰ νὰ ἐξασφαλίση τὴν ἐπιτυχίαν τῆς μεταβολῆς τοῦ συστήματος τούτου κατὰ τὰ ἀνωτέρω, προσέτι δὲ καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῆς μεταβολῆς καὶ τῶν νέων μέτρων, ν' ἀποστείλη εἰς τὰς μεθορίους ἐπαρχίας ἱκανὸν τακτικὸν στρατόν, ὥστε διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐκείνων τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα θέλει προσβάλει ἡ ἀλλαγὴ αὕτη τοῦ συστήματος ματαιωθῶσι καὶ προληφθῶσι καὶ διὰ τῆς καταδιώξεως κατορθωθῆ καθαρισμὸς τῶν περιφερειῶν ἐκείνων ἀπὸ τῆς ληστείας· νὰ μὴ προβῆ δὲ ἄνευ τούτου εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ συστήματος.

Ἐὰν δὲ τακτικὰ στρατεύματα δὲν ὑπάρχωσι πρόχειρα πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀτάκτων, ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις νὰ ὑποχρεοῦται νὰ μὴ παραχωρῆ κατ' ἀποκοπὴν τὰ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας εἰς τοὺς Δερβεναγάδες ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ νὰ πληρώνη τακτικῶς καὶ ἀπ' εὐθείας τοὺς μισθοὺς εἰς τοὺς στρατιώτας, ὥστε οὗτοι νὰ εἶναι στρατιῶται πραγματικοὶ τοῦ δημοσίου καὶ οὐχὶ ἰδανικοί, ὡς νῦν συμβαίνει· νὰ καταβάλληται δὲ ἡ ὀφειλομένη προσοχὴ ἵνα γίνεται κατάλληλος ἐπιλογὴ οὐ μόνον τῶν Δερβεναγάδων καὶ Κολτσίδων ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν, πρὸς δὲ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ν' ἀναλάβη τὰς ἐκτεθείσας ἐν τοῖς ἀνωτέρω §§ τοῦ ἀριθμ. Β΄ ὑποχρεώσεις.

Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Νομοθεσίαν 1 § 6 ἄρθρ. 3 Ποιν. Δικονομίας καὶ ἄρθ. 2 τοῦ ἀπὸ 4 Φεβρουαρίου 1834 Β. Δ)τος οἱ Ἕλληνες, οἱ ἐν τῷ Τουρκικῇ πράξαντες κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, τιμωροῦνται ὡς ἂν ἔπραττον ταῦτα ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. Ἑπομένως τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἀπαιτεῖ νὰ τιμωρῶνται καὶ ἐν τῇ Τουρκικῇ οἱ ὑπήκοοι Ὀθωμανοὶ οἵτινες ἤθελον πράξει ἂν ὄχι ἐγκλήματα τουλάχιστον ληστείας ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς χώρας. Τοῦτο δὲ θέλουσι ζητήσει οἱ ἀπεσταλμένοι παρὰ τοῦ Ἐμὶν Πασσᾶ, ὅστις δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει παραδεχθῆ τὸ μέτρον τοῦτο ὡς ὀρθὸν καὶ συμφέρον εἰς ἀμφότερα τὰ κράτη». (38)

Παραθέσαμεν ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦτο, διότι καὶ τὸ σύνολον τῶν ἑλληνικῶν αἰτιάσεων καὶ ἀπόψεων λίαν κατατοπιστικῶς περιέχει ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν Τουρκίᾳ μορφὴν κρατικῆς ὀργανώσεως θίγει.

---

(38) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑπεστήριξαν λίαν ἐπιτυχῶς τὰς ἐμπιστευθείσας αὐτοῖς ἀποστολάς, ὥστε νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀποδοχὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἀπόψεων ἐκ μέρους τῶν Τούρκων, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐσήμαινε καὶ ἄμεσον ἀντικατάστασιν τοῦ κρατοῦντος ἐν τῇ Τουρκικῇ μεθορίῳ συστήματος, διότι γενικῶς καὶ εἰδικῶς οἱ Τοῦρκοι οὐδέποτε ὑπῆρξαν εὐθεῖς καὶ ἐπιδεκτικοὶ συντόμων μεταβολῶν ἢ ἀλλαγῶν ἀλλὰ μετὰ χαρακτηριστικῆς βραδύτητος προέβαινον εἴς τινας ἐπὶ μέρος μεταβολάς.

Οὕτω ἐνῷ οἱ Τοῦρκοι παρεδέχθησαν ὅτι τὸ σύστημα τῶν Δερβεναγάδων ἦτο παντελῶς ἀκατάλληλον, ἐν τούτοις θὰ ἴδωμεν ὅτι καὶ μέχρι τοῦ 1870 προέβαινον εἰς ἡμίμετρα τινὰ προσωρινῆς μορφῆς.

Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ δὲν ὑστέρησαν εἰς ἐσωτερικὰς μεταμορφώσεις καὶ μεταβολάς, ὅσον ἀφορᾷ τὰς καταδιωκτικὰς δυνάμεις, πρὸς ἱκανοποίησιν ἰδίᾳ διαφόρων φίλων τῶν κυβερνήσεων ἀξιωματικῶν (39), ἀλλὰ ἔναντι τῶν Τούρκων ἐτήρησαν πάντοτε μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας τὰς ἐκ τῶν συμφωνηθέντων ὑποχρεώσεις των, μάλιστα δὲ βραδύτερον υἱοθετήθη ὅπως, εἰς περιπτώσεις ἐξοντώσεως ἐπικηρυγμένων ληστῶν ὑπὸ δυνάμεων μὲ σύμπραξιν καὶ τουρκικῶν, τὸ ποσὸν τῆς ἐπικηρύξεως κατανέμεται κατ' ἰσομοιρίαν καὶ εἰς τοὺς συμμετασχόντας Τούρκους.

Φρονοῦμεν ὅτι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἠδυνήθημεν νὰ παραστήσωμεν τὰς προϋποθέσεις ὑφ' ἃς ἤρξατο κατὰ τὸ 1856 ὁ ἔντονος κατὰ τῆς ληστείας ἀγὼν ὑπὸ τὴν εὐθύνην καὶ διεύθυνσιν τῶν ἀξιωματικῶν τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀποκεφαλισθείσης, διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ Ἀρχηγείου, Χωροφυλακῆς.

Ἀναδιφῶν τις εἰς τὰ Γεν. Ἀρχεῖα καὶ μελετῶν τὰς ἑβδομαδιαίας ἢ μηνιαίας ἐκθέσεις τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν πρὸς τὸν Βασιλέα, ἐπὶ τῶν πεπραγμένων τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ἀφ' ἑνὸς μὲν θαυμάζει τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον τῶν διατεθέντων διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ἀνδρῶν, δεδομένου ὅτι καθ' ἕκαστον μῆνα, ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1856 καὶ ἐντεῦθεν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξουδετερουμένων ληστῶν δὲν κατήρχετο τῶν πεντήκοντα, ἀφ' ἑτέρου δὲ καταλαμβάνεται ὑπὸ ρίγους ἀναλογιζόμενος, ὅτι οἱ φονευόμενοι κ.λ.π. λησταὶ ἦσαν Ἕλληνες κατὰ τὴν μεγίστην των πλειοψηφίαν.

Ἐπελέξαμεν τὴν πτωχοτέραν εἰς ἀριθμοὺς τοιαύτην μηνιαίαν ἔκθεσιν καὶ τὴν παραθέτομεν:

Πρὸς
Τὴν Α.Μ. Τὴν Βασίλισσαν

Ἀριθμ. 13849

Ἀναφέρω μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὰ κατὰ τῆς ληστείας τὸν ἤδη λήγοντα μῆνα γενόμενα. Ἐκ δὲ τῆς ἐκθέσεως ταύτης θέλει εὐαρεστηθῇ νὰ παρατηρήσῃ ἡ Υ. Μεγαλειότης ὅτι ἡ στρατιωτικὴ δύναμις ἐνεργεῖ μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου τὸ καθῆκον της.

Μοιραρχία Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος.

---

(39) Ἡ μεταβατικὴ ὑπηρεσία, ἐνῷ διὰ τοὺς ἄνδρας (ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας) τῆς Χωροφυλακῆς ἀπετέλει ἐπίπονον καὶ ἐπικίνδυνον καθῆκον ἄνευ ἰδιαιτέρας τινὸς ἀμοιβῆς, διὰ τοὺς εἰς ταύτην ἀποσπωμένους καὶ «διοριζομένους» ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῶν ἄλλων ὅπλων καὶ Σωμάτων παρεῖχε δικαίωμα ἀπολήψεως εἰδικοῦ ἐπιδόματος κυμαινομένου κατὰ βαθμούς, ὥστε οἱ Ἀρχηγοὶ μεταβατικοῦ εἴς τινας περιπτώσεις νὰ λαμβάνωσιν 25 δραχμ. ἡμερησίως.

Ἐφονεύθησαν οἱ ἐκ τῆς συμμορίας τοῦ Φλώρου Μπερτσὰ λησταὶ Γεώργιος καὶ Χρῆστος Κοτόπουλοι ἢ Συγκουναῖοι ἀδελφοὶ καὶ Κώστας Σγατσούρης ἢ Καμαράκης.

Συνελήφθησαν δύο λησταὶ εἰς τὰ ποίμνια βλαχοποιμένων συγγενῶν αὐτῶν.

Ὑπὸ τοῦ Ὑπομοιρ. Ἐλευθεριάδου ἀνεκαλύφθησαν καὶ συνελήφθησαν ἑπτὰ λησταποδόχοι.

Ὁ ἀνθυπολ. τῶν ἀκροβολιστῶν Σπυρ. Τσάμης συνέλαβε τὸν λήσταρχον Κων. Συκιᾶν.

Συνελήφθη τραυματισθεὶς ὑπὸ ποιμένων ἐν Λοκρίδι ὁ ληστὴς Ταξιάρχης Ἀνδρίτσου.

Συνελήφθη τραυματισθεὶς ἐν Λοκρίδι ὁ ληστὴς Κων. Ι. Ράπτης ἐκ τῆς ἀρτισυστάτου συμμορίας τοῦ Καπνιᾶ.

Ὁ ἀνθ)ρχος Ταμπούρης ἐφόνευσε τὸν ἐκ τῆς συμμορίας τοῦ Φουντούκη ληστὴν Δημ. Σοῦτσον.

Προσῆλθεν ὁ ἐκ τῆς συμμορίας τοῦ Καπνιᾶ ληστὴς Ἀθαν. Ματθ. Τσοῦτσος.

Μ ο ι ρ α ρ χ ί α Β ο ι ω τ ί α ς.

Συνελήφθησαν οἱ ἀρτίως ἐπιδοθέντες εἰς τὸν ληστρικὸν βίον ποιμένες Ἰωάν. Κ. Βέργου, Σπυρ. Κουμπῆς καὶ Ἐλ. Μπαμπαλάμης.

Εὑρέθη πεφονευμένος ὁ ἐκ τῆς συμμορίας τοῦ Φουντούκη ληστὴς Ι. Π. Παππᾶς.

Συνελήφθη ὑπὸ τοῦ ἀνθ)γοῦ Ι. Μέγα, τραυματισθείς, ὁ λήσταρχος Μπαρμπαγιάννης καὶ ὁ ὀπαδὸς αὐτοῦ Νικ. Τσοῦλκος.

Μ ο ι ρ α ρ χ ί α Ἀ τ τ ι κ ῆ ς.

Συνελήφθησαν, ὡς λησταποδόχοι, οἱ Σωτήρης Παπαδήμου, Γ.Δ. Δημᾶκος, Ἰωάν. Καλλέρης, Βασιλ. Λιάκος καὶ Ἰωάν. Καρυδάκης.

Εὑρέθη εἷς ληστὴς πεφονευμένος ἐκ τῆς συμμορίας τοῦ Δαβέλη. Ἐφονεύθη ἕτερος ληστής, ὁ Σπαθούλης, ἐκ τῆς αὐτῆς συμμορίας.

Μ ο ι ρ α ρ χ ί α Ἀ ρ κ α δ ί α ς.

Προσῆλθεν ὁ ληστὴς Βασιλ. Κοντόπουλος.

Συνελήφθη ὁ ληστὴς Κων. Κουτρουμπῆς.

Συνελήφθη ὁ ἐπὶ ληστεία κτηγορούμενος Σουγλᾶκος

Ἀ ν α κ ε φ α λ α ί ω σ ι ς:

συνελήφθησαν λησταὶ	13
συνελήφθησαν Λησταποδόχοι	12
Ἐθανατώθησαν Λησταὶ	7
Προσῆλθον Λησταὶ	2
Τὸ ὅλον	34

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Ἰουνίου 1856

Τὸ σύνολον τοῦ μὲν μηνὸς Φεβρουαρίου εἶχεν ἀνέλθει εἰς 48 τοῦ δὲ Ἰουλίου ὑπερέβη τοὺς 80, ἐξ ὧν 37 φονευθέντες.

Οἱ λήσταρχοι διὰ νὰ συγκρατηθοῦν ἐνώπιον τῶν ληστῶν καὶ τοῦ λαοῦ καὶ ἵνα

συγκρατήσωσι τούς κατοίκους μακράν πάσης μετά τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων ἐπαφῆς, μετήρχοντο τά πάντα. Ἀπειλαί, φόνοι, βασανισμοί, ἁρπαγαί, ἀπαγωγαί, αἰχμαλωσίαι καί πάσης φύσεως κακουργίαι ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν ὑπό τῶν κακούργων. Τό θηρίον ὀσφραινόμενον καί διαισθανόμενον τό τέλος του εἶχεν καταστῆ ἐξαιρετικῶς ἐπικίνδυνον καί αἱμοβόρον.

Ἐνῷ ἐν τῇ πραγματικότητι ἔτρεμον πρό τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς των, ἐνεφανίζοντο μέ τό σαρδόνιον χαμόγελον τοῦ μελλοθανάτου, προκαλοῦντες κατά τόν πλέον ἀστεῖον τρόπον.

Ἐφόνευον τούς συντρόφους των λόγῳ ὑποψίας, καί βλέπομεν εἰς τό ἀνωτέρω δελτίον ὅτι, «εὑρέθη πεφονευμένος ληστής ἐκ τῆς συμμορίας τοῦ Δαβέλη», προεκάλουν τούς ἀξιωματικούς, «ρέ Μοίραρχε δέν ἔρχεσαι νά ἀλλάξουμε λίγες ντουφεκιές», παρήγγειλον πρός τόν Βακάλογλου, καί τόσον διά προφορικῶν παραγγελιῶν ὅσον καί δι' ἐγγράφων «διαγγελμάτων» ἠπείλουν συλλήβδην τούς κατοίκους:

> «Ἀκοῦτε ῥαϊάδες καὶ χοριάταις ὅποιος θέλει νὰ προδώση νὰ ἔλθη νὰ ρωτήση τὸν Γιάννη Λεμπέση (σ.σ. ἀφοῦ τὸν ἐβασάνισαν διὰ τραγικῶν μεθόδων τελικῶς τὸν ἐξετέλεσαν) νὰ ἰδῆ τί πέρασε καὶ ὅποιος θέλει νὰ προδώση νὰ πάγη στὸ κέρατο τοῦ βοδιοῦ θὰ πάρουμε ἀράδα τοὺς τσοπάνηδες καὶ ῥαϊάδες θὰ τοὺς πάρουμε μὲ τὴν ἀράδα ὅπου εὕρομε ν' ἀκούσητε.
>
> Χ. Ν.»

Τοιάδε διεμήνυεν ὁ ἀρχιλήσταρχος Καλαμπαλίκης.

Ἐκ τῶν πλέον ἐπικινδύνων, θηριωδεστέρων καί πλέον διασήμων ληστοσυμμοριῶν, ὑπῆρξεν ἡ πολυπληθής ἐκείνη συμμορία τῶν Μπελιούλα ἤ Κακαράπη, Χρ. Νταβέλη, Τζώπα κ.λ.π., δρῶσα ἀπό τοῦ Ἰλισσοῦ μέχρι τῆς Λαρίσσης καί πλαισιωμένη ὑπό θρύλων καί ἡρωϊσμῶν διά τήν ὡραιότητα, εὐφυΐαν καί γενναιότητα τῶν ἀρχηγῶν της, ἰδίᾳ τῶν Κακαράπη καί Νταβέλη, περί ὧν καί τό σήμερον λίαν ἐν χρήσει δημῶδες ᾆσμα.

Οἱ κακοῦργοι οὗτοι ἐδέσποζον τῆς ζωῆς τῆς πρωτευούσης, δεδομένου ὅτι περιεφέροντο πέριξ αὐτῆς καί τό συχνότερον ὁλημέριον τοῦ Νταβέλη ἦτο τό ὄρος Πεντελικόν, ἐξ οὗ καί ἐπλάσθησαν διάφοροι φῆμαι περί τῶν σχέσεών του μετά τῆς περιφήμου δουκίσσης τῆς Πλακεντίας (Σοφίας χήρας τοῦ δουκός τῆς Πλακεντίας Λεμπρέν, ἐξαιρετικῆς φιλέλληνος).

Ἀκριβῶς ἕνεκεν τῆς τοιαύτης δημοτικότητος καί αἴγλης τῆς ληστοσυμμορίας ταύτης θά ἐνδιατρίψωμεν εἰς τά τῆς ὁλοσχεροῦς ἐξοντώσεώς της, διότι ἡ καταστροφή τῶν Νταβέλη, Κακαράπη κ.λ.π. τήν 12.7.1856, ἀφ' ἑνός μέν προεκάλεσεν ἀπογοήτευσιν εἰς πᾶσαν ἐγκληματικήν ψυχήν καί ἀνακούφισιν καθ' ἅπαν τό πανελλήνιον, ἀφ' ἑτέρου δέ κατ' ἐπανάληψιν ἀπησχόλησεν τήν Βουλήν τῶν Ἑλλήνων ἡ τιμή τῆς ἐξοντώσεώς της καί πολλαί ἀνακρίβειαι καί ὑπερβολαί ἠκούσθησαν παρά διαφόρων, ἀνιδέων τουλάχιστον περί τήν πραγματικότητα (40).

Ἐκ προοιμίου ὀφείλομεν νά διευκρινίσωμεν τήν ἰδιαιτέρως ὀφειλομένην τιμήν διά τό ἐπίτευγμα εἰς τούς κατοίκους τῶν περιοχῶν Ἀραχώβης, Χαιρωνείας, Διστό-

(40) Κατὰ τὴν συνεδρίασιν 28 τῆς 24.1.1867 ὁ τότε πρωθυπουργὸς Κουμουνδοῦρος, ὁ βουλευτὴς Κουμανδουράκης κ.ἄ. ἠναγκάσθησαν, ἀπαντῶντες εἰς τοὺς δολιοφθορεῖς τῆς ἀληθείας, νὰ πλέξωσι τὸ ἐγκώμιον τῶν Βακάλογλου, Δαλωνᾶ κ.λ.π. ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, ὡς εἰς οἰκείαν θέσιν θέλομεν διαλάβει.

μου, Δαυλείας κ.λ.π., εἰς τοὺς Δημοτικοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες, ἀνταποκριθέντες ἐν τῷ συνόλῳ των εἰς τὸ ἐθνικὸν προσκλητήριον καὶ ἐνστερνισθέντες τὸ ὀργανωτικὸν σύστημα καὶ τὸ ὁρμητικὸν πνεῦμα τῆς ὑπὸ τὸν Βακάλογλου Χωροφυλακῆς, διεδραμάτισαν βασικὸν ρόλον διὰ τὴν τελικὴν ἐξόντωσιν τῶν κακούργων.

Κατὰ τὴν τελικὴν συμπλοκὴν ἐφονεύθη ὁ ἐξ Ἀραχώβης ἀπηνὴς διώκτης τῶν ληστῶν ὑπολοχαγὸς Ἰωάννης Μέγας, τὸν ὁποῖον ἐθρήνησεν ὁλόκληρος ἡ περιοχή. .Ο κύκλος τῆς ἐξοντώσεως ἀποτελεῖται ἐκ δύο φάσεων, τῶν συμπλοκῶν κατὰ τὴν 2αν καὶ 12ην Ἰουλίου 1856, ὑπῆρξεν δὲ τόσον ἔντονος ὁ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος ἀντίκτυπος, ὥστε νὰ δύναται νὰ θεωρῆται ὡς τὸ κυριώτερον γεγονός, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον ἀπηλλάγη ἐπ' ἀρκετὰ ἔτη τοῦ ληστρικοῦ ἄγχους ἡ χώρα.

Ἡ δύναμις τῆς συμμορίας ταύτης ἐκυμαίνετο περὶ τοὺς πεντήκοντα ληστὰς καὶ ἐστηρίζετο κυρίως ἐπὶ τῆς ἰδιαζούσης αἴγλης της, ἣν εἶχον δημιουργήσει αἱ περὶ τὰς πολεμικάς, σωματικὰς καὶ πνευματικὰς ἱκανότητας τῶν ἀρχηγῶν αὐτῆς διαδόσεις.

Τούτων ἕνεκεν αἱ καταδιωκτικαὶ ἀρχαὶ ἔδει κατ' ἀρχὴν νὰ μειώσωσιν αὐτὴν τὴν ληστρικὴν δημοτικότητα, νὰ διαγείρουν τοὺς κατοίκους καὶ νὰ τοὺς παρασύρουν εἰς τὸν κατὰ τῶν ληστῶν ἀγῶνα, δημιουργοῦσαι ὑπέρ αὐτῶν τὰς προϋποθέσεις τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, ἀνεξαρτήτως καιρικῶν συνθηκῶν ἢ ὡρῶν τοῦ 24ώρου, ὥστε τὸ μὲν ἠθικὸν τῶν ληστῶν νὰ καταπτοήσωσι, τὴν δὲ ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ νὰ ἐπισύρωσιν ἀμέριστον.

Ἀπητεῖτο σύστημα, μέθοδος, σύνεσις, σκληρὰ ἐργασία καὶ ἀποφασιστικότης ἔναντι τῆς στυγνῆς κακουργίας, τῆς δολερότητος, τῆς εὐκινησίας, τῆς ἀπελπισίας, τῆς δυσπιστίας καὶ τῶν ὑπὲρ ζωῆς ἀπέλπιδων ἡρωϊσμῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα 1856—1859, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὁλόκληρον τὸ Σῶμα ἀπέδειξαν ὅτι ἐκέκτηντο τὰ προσόντα ταῦτα εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν καὶ τὰ ἔθεσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας μὲ φανατισμόν, ἀλλὰ ἂς παρακολουθήσωμεν τὰ τῆς ἐξοντώσεως τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ληστοσυμμορίας.

Τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Φεβρουαρίου 1856 ἔφθασαν εἰς Ἀθήνας αἱ πρῶται χαρμόσυναι εἰδήσεις.

Ἀποσπάσματα τελοῦντα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ὑπομοιράρχων Μοσκοβάκη καὶ Κουτσούκου ἐπέτυχον νὰ συμπλακῶσι, τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου, μετὰ τμήματος τῆς συμμορίας Νταβέλη, οὗτινος ἡγεῖτο ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιληστής, παρὰ τὴν θέσιν Δάφνιζα χωρίου Λουκίσια μὲ ἀποτέλεσμα τὸν φόνον 2 ληστῶν, τὸν τραυματισμὸν τεσσάρων ἐν οἷς καὶ τοῦ ἰδίου Νταβέλη καὶ τὴν σύλληψιν ἑτέρων δύο.

Τὸ χαρμόσυνον τοῦτο γεγονὸς συνεπλήρωσε ἑτέρα ἐξαιρετικὴ μετὰ 20ήμερον ἐπιτυχία εἰς τὰ ὑψώματα Μαραθῶνος, καθ' ἣν ἀποσπάσματα ὑπὸ τοὺς ταγματάρχην Σκαλτσοδῆμον καὶ ὑπομοίραρχον Δόντην ἐπέτυχον τὴν ἐξόντωσιν ἐννέα ληστῶν καὶ τὴν ζώγρησιν ἑτέρων πέντε.

Ἡ καταδίωξις τῆς ληστοσυμμορίας ταύτης ἐσυνεχίσθη σύντονος καὶ ἀπηνὴς νυχθημερόν, ὥστε ἠνάγκασε ταύτην νὰ κατατμηθῇ εἰς δύο κύρια τμήματα ὑπὸ τὸν Νταβέλην καὶ Μπελιούλιαν, καὶ τὸ μὲν ὑπὸ τὸν Μπελιούλιαν τμῆμα αἰφνιδίως ἐξηφανίσθη ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τῶν μέσων Μαΐου 1856 καὶ παρέμεινε μᾶλλον ἐν ἀδρανείᾳ μέχρι τοῦ τέλους Ἰουνίου ὅτε ἡνώθη καὶ πάλιν μετὰ τοῦ Νταβέλη ἐν τῇ περιο-

χῇ Βοιωτίας, τὸ δὲ ὑπὸ τὸν Νταβέλην καταδιωκόμενον ἐκρύπτετο ἐν Ἀττικῇ μέχρις ὅτου τὴν 15 Ἰουνίου, ὅτε ἐπιβιβασθὲν πλοιαρίου ἐκ τοῦ ὅρμου Εἰδυλίας ἀπεβιβάσθη εἴς τι σημεῖον τῆς ἀκτῆς (ἁλυκῆς) Δομβραίνης.

Τοσαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐκ τῆς καταδιώξεως πίεσις, ὥστε ὁ πρὸ ὀλίγου ἄρχων τῆς Πεντέλης νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν σωτηρίαν του διὰ πλωτῶν μέσων (41).

Ἐν Βοιωτίᾳ ὁ Νταβέλης ἡνώθη μετὰ τῆς συμμορίας Μπελιούλια κ.λ.π., πέριξ ὅμως αὐτῶν ἐτίθετο εἰς ἐνέργειαν ἓν θαυμάσιον σχέδιον κινητοποιήσεως καὶ καταδιώξεως, τὸ ὁποῖον κατὰ μὲν τὴν πρώτην σύγκρουσιν τῆς 2ας Ἰουλίου δὲν ἀπέδωκεν σπουδαῖα ἀποτελέσματα, ὑπῆρξεν ὅμως τελείως καταστρεπτικὸν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἤτοι τὴν 12 Ἰουλίου 1856.

Οἱαδήποτε προσπάθεια ἡμῶν νὰ περιγράψωμεν τὰ τῆς ἐξοντώσεως τῆς 23μελοῦς φοβερᾶς ληστοσυμμορίας Νταβέλη κ.λ.π. κατὰ τὴν 12ην Ἰουλίου 1856 δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ τὴν ρωμαντικότητα καὶ ποιότητα τῶν λαβόντων χώραν καὶ κυρίως τὸν φανατισμὸν καὶ παλμὸν κατοίκων καὶ ὑπευθύνων.

Τούτων ἕνεκα θὰ δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τοὺς Μοίραρχον Βακάλογλου Πέτρον καὶ Δήμαρχον Χαιρωνείας, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἔλαβε χώραν τὸ μέγα διὰ τὴν ἐποχὴν γεγονός, μεταφέροντες ἐνταῦθα, κατὰ χρονολογικὴν σειράν, αὐτουσίας ἀναφορὰς καὶ ἐκθέσεις αὐτῶν.

Τὴν ἐπομένην τῆς συμπλοκῆς ὁ Βακάλογλου ὑπέβαλε τὸ ἀκόλουθον «Ἄγγελμα» (42).

Ἀριθμ. 816

Ἐν Ἀραχώβῃ τὴν 13 Ἰουλίου 1856

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν

(Γραφεῖον Χωροφυλακῆς)

Εἰς Ἀθήνας

Παντελὴς καταστροφὴ πέντε ληστρικῶν συμμοριῶν.

Τέλος πάντων ἡ ἐπιθυμία τοῦ σεβαστοῦ μας Βασιλέως καὶ τῆς σεπτῆς Ἀνάσσης μας, αἱ εὐχὲς τοῦ Ἔθνους καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς Βασ. Κυβερνήσεως ἐξεπληρώθησαν πληρέστατα.

Οἱ διαβόητοι λήσταρχοι Λουκᾶς Μπελούλης ἢ Κακαράπης, Χρῆστος Δαβέλης, Ἰωάννης Ζαφείρης, Λουκᾶς Φουντούκης καὶ Νικόλαος Τζώπης ἢ Δαφνὴς Κουκοβῖνος οἵτινες πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἐλυμαίνοντο τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα καὶ Εὔβοιαν δὲν ὑπάρχουσιν πλέον εἰς τὴν ζωήν, τῶν μὲν πρώτων τεσσάρων φονευθέντων, τοῦ δὲ τελευταίου ζωγρηθέντος, μετὰ 18 ὀπαδῶν των, ἐξ ὧν οἱ μὲν 14 ἐφονεύθησαν οἱ δὲ λοιποὶ ἐζωγρήθησαν κατὰ τὸν συνημμένον ὀνομαστικὸν κατάλογον. Ἡ καταδίωξις αὐτῶν ἤρξατο χθὲς ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Παρνασσοῦ παρὰ τῶν ἀποσπασματαρχῶν Ἰωάννου Μέγα ὑπολοχαγοῦ καὶ Χαραλάμπους Στρίμπερκ καὶ Δημητρίου Τζίπρα ἀνθυπολοχαγῶν καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς θέσεως «Δερβένι Κούλια», κειμένης με-

41) Βλέπει ὑπ' ἀριθμ. 785 ἀναφορὰν τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν γραφείου Χωροφυλακῆς πρὸς Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἐν Γενικοῖς Ἀρχείοις Κράτους.

(42) Φακ. ΚΔ' Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους.

ταξὺ Ἀραχώβης καὶ Διστόμου, ἔνθα περὶ τὴν μεσημβρίαν ὀχυρώθησαν. Οἱ δήμαρχοι Ἀραχώβης καὶ Χαιρωνείας, μετὰ πολλῶν συνδημοτῶν των, ὧν θέλω ὑποβάλει ἀκολούθως ὀνομαστικὸν κατάλογον, ἔδραμον μετὰ προθυμίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων. Τὴν 5ην ὥραν μ.μ. ἀφιχθεὶς ὁ ὑποσημειούμενος ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ὁσίου Λουκᾶ μετὰ τοῦ ὑπὸ τὸν ὑπολοχαγοῦ Δ. Τζῆρον ἀποσπάσματος τῆς Γραμμῆς, τοῦ ἐπικουρικοῦ ὑπομοιράρχου Μ. Πρωτοπαππᾶ καί τινων ἐνωμοταρχῶν, χωροφυλάκων, ἐπικουρικῶν καὶ ἐθνοφυλάκων, διέταξα ἀμέσως γενικὴν προσβολὴν κατὰ τοῦ ὀχυρώματος τῶν ληστῶν, οἵτινες μετὰ μικτὴν ἀντίστασιν εἰσπηδησάντων τῶν ἡμετέρων εἰς τὰ ὀχυρώματα ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἐπῆλθεν ἡ παντελὴς αὐτῶν καταστροφή.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐφονεύθη ὁ ὑπολοχαγὸς Ἰωάννης Μέγας καὶ ἐπληγώθησαν ὁ ὁδηγὸς Ὀδυσσεὺς Μαυροδῆμος, οἱ πολῖται Εὐστάθιος Τομαρᾶς ἐξ Ἀραχώβης, Δημ. Πατζολὸς ἐκ Δαυλίας Ἰωάννης Σκουζᾶς καὶ Λουκᾶς Παππᾶς ἐκ Διστόμου καὶ Ματθαῖος Κυριακάτης ἐκ Στειρίου.

Εἶναι ἀνωτέρα παντὸς ἐπαίνου ἡ γενναιότης καὶ ἡ προθυμία μεθ' ὧν ἐφέρθησαν ὅλοι οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν προκειμένην συμπλοκήν. Ὅθεν ἐπιφυλασσόμενος νὰ ὑποβάλω λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν διακριθέντων καὶ συντελεσάντων, δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω τὸ ὑπουργεῖον μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἑλλὰς καὶ ἡ Εὔβοια θέλουν ἀπαλλαχθῆ διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν εἰρημένων συμμοριῶν ἐκ τῆς ληστρικῆς μάστιγος.

Π. Βακάλογλου — Μοίραρχος.

Ὄντως τὸ πανελλήνιον ἠσθάνθη ἀνακούφισιν καὶ ἀγαλλίασιν. Ἡ ἐξόντωσις τῶν ληστοσυμμοριῶν τούτων ἐσήμανε τὴν ἀρχὴν τοῦ τέλους τῆς κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τρομερᾶς ληστοκρατίας, διότι ἐντὸς τοῦ 1856 ἐφονεύθησαν, ἐζωγρήθησαν ἢ παρεδόθησαν 538 λήσταρχοι καὶ λησταί, οἱ δὲ ὑπόλοιποι κατέφυγον εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος.

Ἀλλὰ συνεχίζοντες ἂς δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν Δήμαρχον Χαιρωνείας:

Ἀριθ. Πρωτ. 989 Δ 646 (43)

Ὁ Δήμαρχος Χαιρωνείας

Πρὸς τὸ Β. Ἐπαρχεῖον Λεβαδείας.

Ἔκθεσις γενικὴ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐν Ζεμενῷ ἐξοντωθεισῶν ληστοσυμμοριῶν τῶν Μπελιούλη κλπ..

Κατόπιν τῆς ἐκ Διστόμου, ἀπὸ 12 Ἰουλίου ἐ.ἔ. καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 970 καὶ 972 ἀναφορῶν μας, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον τὰ περὶ τοῦ εὐαρέστου ἀποτελέσματος κατὰ τῶν καταστραφέντων ἀρχιληστῶν Μπελιούλη, Νταβέλη, κ.λ.π. ὅτι: συνεπεία τῶν ληφθέντων συνετῶν μέτρων ὑπὸ τῆς Σ. Κυβερνήσεως πρὸς ἐξολόθρευσιν τῆς καταμαστιζούσης τὴν ὡραίαν ἡμῶν ἐπαρχίαν καὶ γύρωθεν μέρη ληστείας συνεπεία τῆς ἀόκνου καὶ δραστηρίου ἐνεργείας τῶν Νομάρχου Ἀττικοβοιωτίας κ. Γ. Λασσάνη, καὶ ἐπάρχου Λεβαδείας κ. Δ. Δημητρακοπούλου, μετὰ τὸν διορισμὸν ὡς διοικητοῦ τοῦ μεταβατικοῦ Σώματος Βοιωτίας τοῦ Μοιράρχου κ. Π. Βακάλογλου,

---

(43) Φάκελλος ΚΔ΄ Γενικῶν Ἀρχείων Κράτους.

καὶ μετὰ τὴν ἐν Δομοκῷ ἀποβίβασιν τῶν ἀρχιληστῶν Μπελιούλη, Δαβέλη, Φουντούκη, Ζαφείρη καὶ τῶν ὀπαδῶν των, ἅπασαι αἱ Δημοτικαὶ ἀρχαὶ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Λεβαδείας, ἰδίως δὲ οἱ τῆς Χαιρωνείας καὶ 'Αραχώβης, ἔστησαν ἄγρυπνον προσοχὴν πρὸς ἐξολόθρευσιν τῶν κακούργων, οἵνες ἐμίαναν καὶ ἐξέθεσαν τὸ ἔθνος εἰς πολυειδεῖς περισπασμούς, καὶ οἱ λησταὶ οὐδόλως ἔμειναν πλέον ἄφοβοι καὶ ἐν ἀνέσει, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο μέρος.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐν 'Αγίοις Θεοδώροις — "Οσιον Λουκᾶν καταδιώξεως οἱ ἀρχιλησταὶ Μπελιούλης κλπ., διευθύνθησαν πρὸς τὸν Παρνασσόν, καὶ ἀνιχνευθέντες εἰς 'Αρβανιτοκκλησιὰν τῆς 'Αραχώβης, ἔφυγον κατὰ τὴν μαύρην Τσούμπαν, πρὸς τὴν 'Αγίαν Μαρίναν, ἐρχομένου κατόπιν πρὸς καταδίωξιν τοῦ πρώτου στρατιωτικοῦ τοῦ ἀγῶνος Εὐσταθίου Τομαρᾶ ὁδηγοῦντος τὴν περιπολίαν 'Αραχώβης, κατὰ τὴν 8ην 'Ιουλίου ἐ.ἔ. Τὴν νύκταν τῆς 8 πρὸς 9 'Ιουλίου Δήμαρχος Χαιρωνείας Εὐστάθιος Νικολάου, εἰδοποιηθείς, διά τινος ποιμένος, διὰ τὴν διάβασιν τῶν ληστῶν, ἔπεμψε τοὺς ἀστυνομικοὺς φύλακας καὶ ἀπόσπασμα Δημοτῶν Δαυλικίου πρὸς καταδίωξιν κατὰ τὸ μέρος 'Αγίας Μαρίνας, εἰδοποιήσας τὴν ἰδία στιγμὴ τοὺς παρέδρους 'Αγίας Μαρίνας καὶ Βελίτσας, τοὺς Δημάρχους Δρυμίας καὶ 'Ελατείας, καὶ τὰ γύρωθεν ἀποσπάσματα.

'Η τοιαύτη ταχίστη εἰδοποίησις, ἔφερε ἀποτέλεσμα εὐάρεστον διότι ἠμποδίσθη ἡ ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ ἔξοδος τῶν ληστῶν. 'Ο ὁδηγὸς Λουκᾶς Δελῆς, εὑρισκόμενος εἰς Κοκκήνην εἰδοποιήθη ἀμέσως καὶ ἔφθασε περὶ τὴν 7 μ.μ. ὥραν τῆς 9 'Ιουλίου, διευθυνθεὶς κατόπιν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν πολιτῶν.

'Ο φονευθεὶς ἀποσπαμσατάρχης τῶν Δήμων Χαιρωνείας καὶ 'Αραχώβης ὑπολοχαγὸς τῆς φάλαγγος Ι. Μέγας, ἀνὴρ σπάνιος κατὰ τὴν γενναιότητα καὶ μὲ σπάνιον στρατιωτικὸν κλέος τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον θρηνεῖ καὶ θέλει θρηνήσει ἡ Πατρίς, μαθὼν τὴν πρὸς τὴν μαύρην Τσούμπαν διέλευσιν τῶν ληστῶν, διευθύνθη ἄνωθεν τοῦ Παρνασσοῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς Βελίτσης, ὅπου κατὰ τὴν 11 'Ιουλίου, ἀνακαλύψας αὐτούς, τοὺς ὀπισθοπόρησε κατὰ τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰδοποίησε τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν Χαιρωνείας διὰ νὰ προκαταληφθῶσιν αἱ θέσεις Διχάλια. Μὲ τὸν Μέγαν δὲ ἠνώθησαν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ Στριμπέρης, Τσίμπρας καὶ Κ. 'Αραποστιᾶς.

Τὴν 11 'Ιουλίου, ὁ ὁδηγὸς Λουκᾶς Δελῆς, ἦτον ἐν Δαυλίδι πιπτούσης βροχῆς ραγδαιοτάτης ἥτις διήρκεσε μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, διὰ νυκτὸς δὲ προσεκλήθησαν οἱ Δαυλιεῖς εἰς τὰ ὅπλα. Διακοπείσης τῆς βροχῆς ὁ ὁδηγὸς Λουκᾶς Δελῆς διευθύνθη πρὸς τὴν Μονὴν 'Ιερουσαλήμ, κατόπιν δὲ καὶ τὸ ἐκ Δαυλιέων ἀπόσπασμα.

Περὶ δὲ τὴν 9 ὥραν π.μ. τῆς 12 'Ιουλίου ἐμπιστευτικὴ κατάδειξις ἔφθασεν εἰς τὴν Δημοτικὴν ἀρχὴν Χαιρωνείας, περὶ τῆς ἐν τῇ ἄνωθι τῆς στάνης Σφουντουραίων θέσει Κρυφονέρι ἐμφωλεύσεως τῶν ληστῶν, καὶ ἀμέσως διετάχθησαν ὅλοι οἱ πολῖται Δαυλιεῖς νὰ ἐξέλθωσι ἔνοπλοι. Τῇ ἰδίᾳ στιγμῇ εἰδοποιήθη τὸ 'Επαρχεῖον, ὁ Δήμαρχος 'Αραχώβης, ὁ Πάρεδρος τοῦ Διστόμου καὶ ὁ Πάρεδρος 'Αγίου Βλασίου. 'Ο ὁδηγὸς Λουκᾶς Δελῆς, εἰδοποιηθεὶς ἀπὸ τὸν ἀρχιποιμένα τῆς μονῆς 'Ιερουσαλὴμ περὶ τῆς διαβάσεως τῶν ληστῶν, ἔσπευσε νὰ μᾶς εἰδοποιήση περὶ τὴν 10 ὥραν π.μ. ὅτε καὶ ἐξησκή-

θη ἡ μεγαλειτέρα δραστηριότης ἐκ μέρους τῶν Δημοτικῶν ὑπαλλήλων πρὸς συγκέντρωσιν τῶν πολιτῶν.

Τῇ ἰδίᾳ στιγμῇ ὁ Δημαρχιακὸς Γραμματεὺς Π. Λουκόπουλος, ὁ Δημ. Πάρεδρος Ν. Τσιμτσίδης καὶ ὁ Ἐνωμοτάρχης τῆς 75 ἐνωμοτίας τῶν πεζῶν, Δημ. Χριστόπουλος μὲ τοὺς ὑπάρχοντας χωροφύλακας, λαβόντες τοὺς πολίτας διευθύνθησαν πρὸς κατάληψιν τῶν θέσεων πρὸς τὸ μέρος τῶν ληστῶν.

Ἅμα δὲ οὗτοι ἐξῆλθον ἄνωθεν τοῦ χωρίου Δαυλίδος, ὁ ὁδηγὸς Λ. Δελῆς, πλησιάσας εἰς τὴν ἐμφώλευσιν τῶν ληστῶν ἤρξατο τοῦ πυροβολισμοῦ. Τότε τὸ ἐκ Δαυλίδος β΄ ἀπόσπασμα ὡς εἴρηται διαιρεθὲν εἰς δύο ἔστρεψε, τὸ μὲν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ὁδηγοῦ Δελῆ, τὸ δὲ πρὸς κατάληψιν θέσεων ἐπὶ τοῦ μέρους τῆς Στενῆς καὶ Ζωΐτοῦ Διστόμου.

Οἱ λησταὶ κατέβαινον ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ Ἀκρινοῦ Νεροῦ πρὸς τὴν Κοκκίνην Στενήν, διὰ νὰ διαβῶσιν ἐκεῖθεν πρὸς Βάγιαν, ὄρος Στειρίου καὶ ἀποφύγωσιν τὴν καταδίωξιν ἀβλαβεῖς. Ἀλλὰ ὁ δημαστυνομεύων Πάρεδρος Ν. Τσιμτσιλῆς μὲ τὸ ἀπόσπασμα ἐπρόλαβε τὴν θέσιν Στενῆς καὶ Ζωΐτοῦ. Ἀποκρουσθέντες οἱ λησταί, διευθύνθησαν πρὸς τὸν Ζεμενὸν Κούλας Δερβενίου τοῦ Δήμου Χαιρωνείας, μεταξὺ τῶν ὁρίων αὐτοῦ καὶ τοῦ τῆς Ἀραχώβης.

Κατόπιν τῶν ληστῶν ἤρχετο τὸ ἀπόσπασμα τοῦ Λ. Δελῆ, τοῦ Ὀδυσσέως Μαυροδήμου καὶ τοῦ Ι. Μέγα, καὶ τῶν ἀνωτέρω ἀξιωματικῶν, οἵτινες, εὑρισκόμενοι ἐν τῷ Παρνασσῷ, καὶ λαβόντες γνῶσιν τῆς πρὸς τὸ μέρος Ἀκρινὸ Νερὸ διευθύνσεως τῶν ληστῶν, ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος αὐτὸ πρὶν ἀρχίσει τὸν πυροβολισμὸν ὁ ὁδηγὸς Λ. Δελῆς, ἀναφανέντες εἰς τὴν Λούγαρην.

Μὲ τὴν παρουσίαν τούτων οἱ λησταὶ ἐτράπησαν εἰς φυγήν, ἀφήσαντες τὰς τροφάς των, καθόσον ὁ Δελῆς ἔμενε μυστικὰ μέχρι τῆς ἀφίξεως καὶ ἄλλων ἀποσπασμάτων.

Κατόπιν τῶν ἀποσπασμάτων τούτων, ἔτρεξε καὶ ὁ Ἡγούμενος τῆς μονῆς Ἱερουσαλὴμ Ἰωσὴφ Μελισσάριος μὲ 15 ἐνόπλους μοναχούς.

Ὅθεν, διευθυνθέντες οἱ λησταὶ πρὸς τὴν Κούλαν Δερβενίου ὠχυρώθησαν ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὅτε ἔφθασε καὶ ὁ Πάρεδρος Διστόμου Ἰωάννης Ἀθ. Τσαθᾶς, ἀρχαῖος στρατιωτικός, μὲ τὸν ἐκ Διστόμου πρόκριτον Λουκᾶν Τσεκούραν καὶ τοὺς συγχωρίους του καὶ τῶν τριῶν ἱερέων, ὅστις καὶ προκατέλαβε πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἐπικίνδυνον θέσιν. Ὁ Δήμαρχ. Γραμματεὺς Π. Λουκόπουλος ἐπιστρέψας ἀπὸ τὸ Αὐφαντῖνον κατηνάγκασε μυριοτρόπως τοὺς μείναντας εἰσέτι πολίτας διὰ νὰ ἐξέλθωσι, λαβὼν δὲ τὸν ἀποθηκάριον Νικ. Λαζαρῆν, ἐξ Ἀραχώβης (οἵτινες ἦσαν αἰχμάλωτοι ἀπὸ τοὺς ἰδίους ληστάς), τὸν Δημοδιδάσκαλον Δαυλίδος Κων. Δ. Πεπόναν καὶ ἀπόσπασμα Δημοτῶν, διευθύνθη πρὸς τὸ μέρος Ζεμενοῦ, κάτωθεν, διὰ νὰ μὴ τραπῶσιν εἰς φυγήν, ἰδὼν δὲ τὴν πολιορκίαν τῶν ληστῶν, ἔτρεξεν ἀμέσως πρὸς τὴν Κούλια.

Ὁ Πάρεδρος Ἁγίου Βλασίου καὶ ὁ πρόκριτος Ἀγγ. Σπυρόπουλος εἰδοποιηθέντες ἐγκαίρως, προκατέλαβον τὴν θέσιν Στενὴν Διστόμου καὶ Κατσίκας Λιθάρι. Ἐν τῇ θέσει Κούλια οἱ λησταὶ ἐπολιορκοῦντο ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μέρος καὶ ἐν μέρει τὸ ἀρκτικόν, ἀπὸ τοὺς ἀποσπασματάρχας Ι. Μέγαν,

Λουκᾶν Δελῆν, Δ. Τσιμπούραν, Στρίμπερην, τὸν Ἐνωμοτάρχην Δημ. Χριστόπουλον καὶ λοιποὺς ἄλλους ὑποδεεστέρους στρατιωτικούς.

Ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸν ἦσαν ὁ δημαστυνομεύων Πάρεδρος Γ. Τσιμτσιλῆς, ὁ Δημαρχιακὸς Γραμμ. Π. Λουκόπουλος μὲ τοὺς Δαυλιεῖς, ὁ Πάρεδρος Διστόμου Ἰωάννης Τσάθας καὶ ὁ Πρόκριτος Λουκᾶς Τσεκούρας μὲ τοὺς Διστομίους, τὸ δὲ ὑπόλοιπον μέρος ἦτο κενὸν καὶ ἀπροφύλακτον καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ληστάς.

Ὁ Δήμαρχος Χαιρωνείας εἰδοποιήσας ἀμέσως τὸν Δήμαρχον Ἐλατείας, διὰ προφθάση τὸ ἱππικὸν καὶ λαβὼν ἕνα σάκκον πολεμοφόδια εἰς τοὺς ὤμους ἔτρεξε εἰς τὴν πολιορκίαν κατὰ τὴν 3ην μ.μ. ὥραν.

Τῇ ἰδίᾳ στιγμῇ ἔφθασεν ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ ὁ εἰς τοὺς Προμαχῶνας τῶν ληστῶν καὶ διὰ τῶν ξιφῶν πληγωθεὶς Εὐστάθιος Τομαρᾶς μὲ τοὺς Ραχωβίτας.

Ἐπίσης ὁ δασονόμος Ραχώβης Χ. Μελισσόβας καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Δημάρχου Ἀραχώβης Θεμ. Καλποῦζος. Ὕστερον δὲ ἀπὸ ἡμίσειαν ὥραν ἔφθασε καὶ ὁ δήμαρχος Ἀραχώβης Λουκᾶς Καλποῦζος καὶ λοιποὶ πολιτικοὶ καὶ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι μὲ ἄλλους πολίτας πρὸς τὸ κάτω χάνι Ζεμενοῦ.

Τῇ αὐτῇ στιγμῇ ἔφθασε καὶ ὁ Πάρεδρος Στειρίου μὲ τοὺς συγχωρίους του ἑνωθεὶς πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος πρὸς τὰ ὀχυρώματα. Κατὰ δὲ τὸ ἀρκτικὸν μέρος ἐπλησίασεν ὁ Εὐστάθιος Τομαρᾶς μὲ τοὺς Ραχωβίτας καὶ πρῶτος Διστόμιός τις καλούμενος Ἰωάν. Κ. Παναγιώτου καὶ ὁ πληγωθεὶς ὁδηγὸς Ὀδυσ. Μαυροδῆμος, τινὲς ἐκ τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ ὁδηγοῦ τούτου πολῖται Διστόμιοι καὶ Ραχωβῖται καὶ ὁ ἐκ Δαυλείας δεκανεὺς τῆς γραμμῆς Ἱερεμίας, Νικολάου, ἐν ἀδείᾳ.

Ἀπὸ πέτραν εἰς πέτραν ἔφθασαν εἰς τὰς θέσεις τῶν ληστῶν, μ α χ ό μ ε ν ο ι δ ι ὰ π ε τ ρ ῶ ν. Πρὸς δὲ τὸ ἀνατολικὸν μέρος, ἀφοῦ ἐπληγώθη διὰ τοῦ πυροβολισμοῦ τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους ὁ Νταβέλης (εὑρισκόμενος ἔξωθεν τῶν προμαχώνων μετὰ τοῦ Ζαφείρη), ἔφυγον καταπεσόντες εἰς τοὺς προμαχῶνας τῶν ἄλλων ληστῶν. Πρῶτος ὁ ἀξιωματικὸς τῆς φάλαγγος Κ. Ἀραποσιτιᾶς διὰ τοῦ ἐρυθροῦ βράχου (ὅστις ἔμεινε ἀπροφύλακτος) ἔφθασεν ὄπισθεν τῶν προμαχώνων, ἀσφαλισθεὶς εἰς τὴν μεγάλην πέτρα, διαρκὴς δὲ πυροβολισμὸς διευθυνόμενος ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸν μέρος, ἠνάγκασε τοὺς ληστὰς νὰ δώσωσιν ἐκεῖθεν προσοχὴν καὶ νὰ εἰσπηδήσωσιν ὅλοι οἱ στρατιωτικοὶ καὶ πολῖται Δαυλιεῖς ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ μέρους πρὸς τὴν θέσιν Ἀραποσιτιᾶ, οἵτινες ἔμενον ἐκεῖ, χωρὶς νὰ προσβάλλωνται ἀπὸ τοὺς ληστάς, μ α χ ό μ ε ν ο ι δ ι ὰ π ε τ ρ ῶ ν.

Εἰς δὲ τὸ δυτικὸν μέρος πλῆθος πολιτῶν Διστομίων καὶ Ραχωβιτῶν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Ὀδυσσέως ἐπεσσωρεύθησαν ἔξωθεν τῶν προμαχώνων τῶν ληστῶν. Κατὰ τὴν 3 καὶ ἡμίσειαν ὥραν μ.μ. ἔφθασε ἀπὸ τὴν θέσιν Στενήν, ὅπου ἐκαιροφυλάκτει ὁ Πάρεδρος Ἁγίου Βλασίου καὶ ὁ Λουκᾶς Σπυρόπουλος μὲ τοὺς συγχωρίους των. Πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος οἱ Διστόμιοι καὶ Δαυλιεῖς, ἀπὸ πέτραν εἰς πέτραν ἐπλησίασαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μέχρις ἑνὸς στρέμματος ἀποστάσεως. Περὶ δὲ τὴν 4ην ὥραν μ.μ. ἔφθασεν ἐκ Στειρίου ὁ διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ, Μοίραρχος Βοιωτίας, Π.

Βακάλογλου, πρὸς τὸ μεσημβρινὸν καὶ ἐπικινδυνῶδες μέρος, μὲ ἀπόσπασμα τῆς γραμμῆς, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ὑπολοχαγὸν τῆς γραμμῆς Δ. Τσῆρον, τὸν Ὑπομοίραρχον τῶν ἐπικουρικῶν Πρωτόπαππαν, καὶ ἄλλους στρατιωτικοὺς τῆς ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς, ὅστις διανείμας πολεμοφόδια, διέταξε γενικὴν ἔφοδον, τῆς σάλπιγγος ἠχησάσης τὸ πολεμικὸν τῆς ἐφόδου σημεῖον.

Ὁ Μοίραρχος Π. Βακάλογλου, Ξιφήρης ἐπετέθη ἔξωθεν τῶν προμαχώνων μὲ τοὺς λοιποὺς στρατιωτικούς,ὅπου ἀπειράριθμοι σφαῖραι τῶν ληστῶν ἔπιπτον κατ' αὐτοῦ. Τότε δέ, ἀρχίσαντος τοῦ ἰδίου τὴν ἔφοδον, ὁ ἀξιωματικὸς Ι. Μέγας, φιλοτιμηθεὶς ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ Μοιράρχου, εἰσεπήδησε μόνος εἰς δύο προμαχῶνας τῶν ληστῶν, καὶ ἀφοῦ ἐφόνευσε ἕνα τούτων, ἔπεσε καὶ οὗτος ἐνδόξως, πυροβοληθεὶς ὑπὸ τοῦ Νταβέλη διὰ πιστολίου εἰς τὸν θώρακα.

Ὁ Μοίραρχος, εὐθὺς εἰσεπήδησεν ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸν μέρος, μὲ τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς κλπ. συγχρόνως μὲ τοὺς Δαυλιεῖς Διστομίους καὶ Ἁγιοβλασίτας, εἰς τοὺς προμαχῶνας, ὡς καὶ οἱ ἐκ τοῦ δυτικοῦ μέρους, ἔξωθεν τῶν προμαχώνων εὑρισκόμενοι, (ἔνθα διὰ τοῦ ξίφους τῶν ληστῶν ἐπληγώθη καιρίως ὁ ἐξ Ἀραχώβης παλαιὸς στρατιωτικὸς Εὐσταθ. Τομαρᾶς, ὡς εἴρηται καὶ ἐντὸς 5 λεπτῶν τῆς ὥρας ἐν' ἀκαρεί, ἄνωθεν — εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς ἐκείνους προμαχῶνας καὶ τὰ τρόπαια τῆς ἐθνεγερσίας, ὅπου ὁμοίαν καταδίωξιν ἔλαβε ὁ Δερβὶς Παππᾶς κατὰ τὸ ἔτος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ κατὰ τὸ 1826 εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ Μουστάμπεη ὁ Κεχαγιάμπεης — ἔπεσαν ἐν μεγίστῳ θριάμβῳ 14 κακοῦργοι, καὶ ἐζωγρήθησαν 2 δι' ἐφόδου τοιαύτης, οὗα ἀναφαίνεται θαυμαστὴ καὶ ἐξαισία εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους.

Τῶν ἀρχιληστῶν Μπελιούλη, Φουντούκη καὶ Λάϊτσα, Κουκουβίνου μεθ' ἑτέρων τεσσάρων ὀπαδῶν, τραπέντων εἰς φυγήν, ὁ Μοίραρχος καὶ ὁ ὑπολ. Τσῆρος ξιφήρεις, περιωρίσαντες τὴν λαφυραγωγίαν, ἐβίασαν γενικῶς τοὺς πολιορκητὰς καὶ ἔτρεξαν πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος, μέχρι τῆς ἐντελοῦς καταστροφῆς καὶ ζωγρήσεως τῶν ληστῶν ἐν διαστήματι ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας. Οἱ λησταὶ ἦσαν 24 ἐξ ὧν εἷς, πληγωμένος ἐν Ἁγίοις Θεοδώροις, ἔμεινεν εἰς τὸν Παρνασσόν, 23 δὲ ὀχυρωθέντες ἐν τῷ ὑψώματι τῆς Κάλτας, 18 μὲν ἐφονεύθησαν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, 4 ἐζωγρήθησαν καὶ εἷς ἐκρύβη εἰς τὸν παρακείμενον χείμαρον πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Δαυλίδα, τὸν ὁποῖον, ἐπιστρέφων ὁ δημαστυνομεύων Πάρεδρος Ν. Τσιμτσιλῆς μὲ τοὺς Δαυλιεῖς, ἐπλήγωσαν καὶ συλλαβόντες τὸν μετέφεραν εἰς τὸν κ. Ἔπαρχον Λεβαδείας, ὥστε οὐδεὶς ἔμεινε πλέον ἐκ τῶν ὀχυρωθέντων τρομερῶν καὶ διαβοήτων ληστάρχων καὶ ὀπαδῶν των.

Ἐπανερχομένου δὲ ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ τραπέντος εἰς φυγὴν Μπελιούλη κλπ. τοῦ τε στρατοῦ καὶ τῶν ὑπηκόων τῆς Α.Μ. πολιτῶν μὲ τὰς χεῖρας ὑψωμένας πρὸς τὸν ὕψιστον, ἀνέκραζον «Ζήτω ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βα-

σίλισσα: Ζήτωσαν οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν καταστροφὴν ταύτην ἀξιωματικοὶ καὶ πολῖται! Ζήτω καὶ ὁ Μοίραρχος!».

Ὅθεν, τούτων ὅλων διαπραχθέντων κατὰ τῆς ληστείας, διὰ τῆς ἐνεργσθείσης ἐφόδου, ἔπαινος τιμῆς καί ἄπειρος εὐγνωμοσύνη ὑφ' ὅλης τῆς κοινωνίας ὀφείλεται εἰς τὸν ἀκάματον ζῆλον τοῦ διοικητοῦ τοῦ μεταβατικοῦ σώματος Μοιράρχου κ. Βακάλογλου, ὅστις, ἐκτεθεὶς ἐν κινδύνῳ, ἐπροκάλεσε τὴν ἔφοδον, καὶ ἐπῆλθε τὸ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα τῆς καταστροφῆς τῶν ληστοσυμμοριῶν Μπελιούλη Δαβέλη κλπ.

Αἰωνία μνήμη ὀφείλεται εἰς τὸν ἐν τοῖς προμαχῶσι τῶν ληστῶν ἐνδόξως καὶ ἡρωϊκῶς πεσόντα ἀξιωματικὸν τῆς φάλαγγος Ἰωάννην Μέγαν, ὡς προεξετέθη. Ἐπίσης ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος γενικὸς ἔπαινος εἰς τὸν ἐξ Ἀραχώβης Εὐστ. Τομαρᾶν, ὅστις ἐν τοῖς προμαχῶσι τῶν ληστῶν κατεπληγώθη διὰ τῶν ξιφῶν. Κατόπιν δὲ τούτων, κατά τε τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφοδον σημειοῦνται ἀριστεύσαντες καὶ διακριθέντες στρατιωτικοὶ ἀπὸ μὲν τὸ δυτικὸν μέρος ὁ ὁδηγὸς Ὀδυσσεὺς Μαυροδῆμος ἀπὸ δὲ τὸ ἀνατολικὸν οἱ στρατιωτικοὶ ὁδηγοὶ Λουκᾶς Δελῆς ἐκ Δαυλίδος, Ἰωάννης Ζωγούρης, ὁδηγὸς ἐξ Ἀραχώβης, ὁ Ἐνωμοτάρχης τῆς 75 ἐνωμοτίας τῶν πεζῶν Δ. Χριστόπουλος, οἱ στρατιωτικοὶ τῆς φάλαγγος Κ. Ἀραποσιτιᾶς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ Δ. Τσίμπας καὶ Χ. Στρίμπερης, ὁ ὁδηγὸς Τάσης Ἀνδρεόπουλος, ὁ ὁδηγὸς Ταράτσας καὶ οἱ ἐνωμοτάρχαι τῆς ἐπικουρικῆς Λεονάρδος Βούλγαρης καὶ Ἀναστ. Πλεξίδας. Ἀπὸ δὲ τὸ μεσημβρινὸν μέρος ὁ Ὑπομοίραρχος τῆς ἐπικουρικῆς καὶ ὁ Λοχίας τῆς Γραμμῆς Θεμιστοκλῆς Γαββαθᾶς...

(Ἐν συνεχεία ἀναφέρει τοὺς διακριθέντας πολίτας Δήμου Χαιρωνείας, τὴν συμβολὴν τοῦ ἡγουμένου μονῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν 15 Μοναχῶν, εὐχαριστεῖ τὸν τακτικὸν στρατὸν ἐπαινεῖ τοὺς κατοίκους χωρίων Δαυλίδος, Καπραίνης, Ἁγίου Βλασίου, Στειρίου, Διστόμου καὶ τῶν Δήμων Χαιρωνείας καὶ Ἀραχώβης).

Ταῦτα ἀναφέρων, ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως
Δαυλὶς τὴν 17 Ἰουλίου 1856
Ὁ Εὐπειθέστατος Δήμαρχος Χαιρωνείας
Εὐστάθιος Νικολάου.

Τὸ ὅλον θέμα δὲν ἐβράδυνε ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον καπηλικῶν καὶ μικροπρεπῶν ἐκδηλώσεων τῶν οἱονεὶ περὶ τὴν πρωτεύουσαν σχολαζόντων καὶ βυσσοδομούντων, καὶ μετὰ πάροδον ἀρκετῶν ἐτῶν βουλευταί τινὲς στρεφόμενοι, ὡς θὰ ἴδωμεν, κατὰ τῆς χωροφυλακῆς ὑπεστήριξαν ἀνερυθριάστως ὅτι ἡ χωροφυλακὴ δὲν εἶχε συντελέσει εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ληστείας κατὰ τὸ 1856.

Ἡ ἀνωτέρω ἔκθεσις τοῦ Δημάρχου εἶναι δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις ὑπεραρκετή, δι' ἔτι πληρεστέραν ὅμως εἰκόνα καὶ ἀκολουθοῦντες τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, δι' οὓς λόγους προέφημεν, θὰ παραθέσωμεν καὶ τὴν λεπτομερῆ ἀναφορὰν τοῦ Βακάλογλου, ἣν ἠναγκάσθη μετά τινας ἡμέρας νὰ δώσῃ πρὸς δημοσίευσιν ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν «ἵνα τὸ κοινὸν ἴδῃ τινὶ τρόπῳ καὶ ὑπὸ τίνων κατωρθώθη ἡ καταστροφὴ τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν Δαβέλη, Μπελιούλια, Ζαφείρη, Φαντούκη καὶ Τζώπας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι «ὁ διαληφθεὶς κ. Μοίραρχος, οὐχὶ μόνον πα-

ρευρέθη εἰς τὴν μετὰ τῶν ληστῶν τούτων συμπλοκήν, ἀλλὰ καὶ ὡδήγησεν ἅπαντα τὰ προσβαλόντα τὰς συμμορίας ταύτας μεταβατικὰ ἀποσπάσματα, καὶ αὐτὸς μόνος δύναται νὰ γινώσκῃ ἁπάσας τὰς κατὰ τὴν σύγκρουσιν λαβούσας χώραν λεπτομερείας». (44)

Ἀριθμ. 856

Ὁ Μοίραρχος Βοιωτίας, Διοικητὴς τοῦ Μεταβατικοῦ αὐτῆς

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν — Γραφ. Χωροφυλακῆς.

Μετὰ τὴν συμπλοκὴν τῆς 2 Ἰουλίου, περὶ ἧς διέλαβεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 730 ἀναφορά μου, οἱ λήσταρχοι Μπελούλιας, Δαβέλης, Φουντούκης, Ζαφείρης καὶ Ν. Γζόμπας, μετὰ τῶν ὀπαδῶν των, ὠλημέρευσαν δύο ἡμέρας εἰς τὴν θέσιν Ἅγιος Βασίλειος, κειμένην μίαν ὥραν μακρὰν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ὅπου εἶχον ἀποκλεισθῆ. Τὴν δὲ ἑσπέραν τῆς 4ης, θραύσαντες τὰς θύρας τοῦ ἐκεῖ μετοχίου τοῦ ὁσίου Λουκᾶ, ἀφήρεσαν τροφάς τινας καὶ ἔλαβον διεύθυνσιν ἄγνωστον. Τὴν πρωΐαν τῆς 8ης, ὁ ἐξ Ἀραχώβης Εὐστάθιος Θεοχάρης, ἀνήγγειλε πρὸς τὸν δήμαρχον αὐτῆς ὅτι οἱ εἰρημένοι λήσταρχοι, μεταβάντες εἰς τὸ κατὰ τὴν θέσιν Κούβελον, κείμενον πλησίον τῆς Ἀραχώβης, ποιμνιοστάσιόν του, ὀλημέρευσαν τὴν 6ην καὶ τὴν 7ην, μέχρις ἑσπέρας, ὅτε ἔλαβον διεύθυνσιν ἄγνωστον.

Ὁ εἰρημένος δήμαρχος διέταξεν ἀμέσως γενικὴν ἰχνηλασίαν ἐξ ἱκανῶν συνδημοτῶν του, μέρος τῶν ὁποίων ἀνακαλύψαντες τοὺς ληστὰς ἐπὶ τῇ καταδείξει τοῦ Γιαννάκη Ζήρου, Ἀραχωβίτου, εἰς τὴν θέσιν Στρογγυλὴν τῆς Ἀραχώβης, τοὺς κατεδίωξεν, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν Τάσην Ἀνδριόπουλον, ὁδηγόν, περὶ τὴν 8ην μ.μ. μέχρι τῆς θέσεως Πλούβαρι, κειμένης μεταξὺ Δαυλείας καὶ Ἁγίας Μαρίνας.

Τὴν 9ην, ὁ ὑπολοχαγὸς Μέγας ἀνέφερε, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 59 ἀναφορᾶς του, ὅτι οἱ λησταὶ διέβησαν εἰς τὰ Βασιλικὰ τῆς Λοκρίδος, ἀλλ' οὗτοι, ἀλλάξαντες διεύθυνσιν, μετέβησαν εἰς τὴν θέσιν Μαυρόλογγον τῆς Βελίτζης. Κατεδείχθησαν δὲ εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Ταμπούρη ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ Λούσικα, κατοίκου Βελίτζης, τὴν ἑσπέραν, ὅτε δὲν ἦτο καιρὸς νὰ καταδιωχθῶσι.

Τὴν νύκτα τῆς 11ης οἱ λησταὶ μετέβησαν εἰς τὴν ἐν Ἀκρινῷ Νερῷ τοῦ Παρνασσοῦ, τυραποθήκην τῆς μονῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀφαιρέσαντες ποσότητα τινὰ τυροῦ, ὀλημέρευσαν πλησίον αὐτῆς. Λίαν δὲ πρωῒ τῆς 12ης, ὁ συνταξιοῦχος δεκανεὺς καὶ ὁδηγὸς Λουκᾶς Δελῆς μετέβη ἐκεῖθεν, τῇ διαταγῇ τοῦ ἀποσπασματάρχου Μέγα, ἵνα καταλάβῃ θέσιν τινά. Εἰδοποιηθεὶς δὲ περὶ τῆς ὀλημερεύσεως τῶν ληστῶν, παρὰ τοῦ ἀρχιποιμένος τῆς Μονῆς, μοναχοῦ Εὐγενίου Ἀλογοσκούρη, ἐκρύβη μετὰ τῶν 15 ὁπλιτῶν αὐτοῦ (ἵνα μὴ ἰδόντες αὐτὸν οἱ λησταὶ ἀναχωρήσωσι) καὶ εἰδοποίησε παραχρῆμα δι' ἐπιστολῆς του τοὺς ἀποσπασματάρχας Μέγαν, Στρίμπερην καὶ Τσίκλαν, εὑρισκομένους ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, τοὺς δημάρχους Χαιρωνείας καὶ Ἀραχώβης καὶ τὸν ἡγούμενον τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐξ ὧν οἱ ῥηθέντες ἀποσπασματάρχαι, φθάσαντες ἐκεῖσε, δύο ὥρας μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἤρξαντο τῆς καταδιώξεως αὐτῶν. Οἱ λησταί, ἰδόντες προσεγγίζοντα τὰ ἀποσπάσματα, διευθύνθησαν πρὸς τὰ ὑψηλότερα μέρη τοῦ Παρνασσοῦ. Ἀλλ' ὁ ἡγούμενος

(44) Ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ» φύλλον 28 Ἰουλίου 1856, ἔνθα ἐδημοσιεύθη καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 856 ἀπὸ 18.7.1856 ἔκθεσις Βακάλογλου.

τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἰωσὴφ Μελισσάριος, μετὰ δέκα μοναχῶν καὶ ὑπηρετῶν του, καταλαβὼν τὴν θέσιν Λακκώματα (ἥτις εἶναι στενωπός τις ἐξ ἧς καὶ μόνης ἠδύναντο νὰ διευθυνθῶσιν οἱ λησταὶ πρὸς τὰ ἄνω μέρη τοῦ Παρνασσοῦ) καὶ πυροβολήσαντες, τοὺς ἠνάγκασαν καὶ ἤλλαξαν διεύθυνσιν πρὸς τὸν Ἑλικῶνα, διὰ τοῦ ὄρους Ζωϊκοῦ, παρ᾽ ᾧ καὶ ἐν τῇ θέσει Κοκκίνῃ Στενῇ, συνηντήθησαν μετὰ τῶν κατοίκων Δαυλείας, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν δημαστυνόμον πάρεδρον Χαιρωνείας Ν. Τσιμτσιλῆν, ἐνῷ ἕτεροι κάτοικοι αὐτῆς μετὰ τοῦ γραμματέως Πέτρου Παπαλουκοπούλου, προλαβόντες κατέλαβον ἑτέραν θέσιν κάτωθεν τοῦ Ζωϊκοῦ, ἀπέκρουσαν τοὺς ληστὰς καὶ ἠνάγκασαν αὐτούς, ἀποκαμόντας ἐκ τῆς καταδιώξεως, νὰ ὀχυρωθῶσι περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐν τῇ θέσειΔερβένι Κούλια τοῦ Ζεμενοῦ. Ἡ θέσις αὕτη εἶναι χθαμαλός τις πετρώδης λοφίσκος, κείμενος μεταξὺ Δαύλειας, Διστόμου καὶ Ἀραχώβης, ἔμπροσθεν τοῦ Ζεμενοῦ, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ὑπάρχουσι δὲν ἐν αὐτῷ ἐρείπια ὀχυρωμάτων, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ὀχυρωθέντων τῶν ληστῶν, μετ᾽ οὐ πολύ, ἔφθασαν ἐκεῖσε οἱ ἀποσπασματάρχαι Μέγας, Στρίμπερης καὶ Τσίκλας, ἔχοντες ὑπ᾽ αὐτοὺς δέκα χωροφύλακας 26 ἐπικουρικοὺς καὶ 61 ὁδηγοὺς καὶ ἐθνοφύλακας καὶ οἱ κάτοικοι Δαυλείας ἑβδομήκοντα περίπου, μετὰ τῶν μοναχῶν, καὶ ἤρχισαν τὸν ἀκροβολισμόν. Μετὰ ταῦτα δὲ μετέβησαν ἐκεῖσε καὶ ἑβδομήκοντα περίπου Διστομῖται καὶ Στειριῶται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ εἰδικοῦ παρέδρου Ἀθαν. Τσάπου καὶ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ τῆς Φάλαγγος Λουκᾶ Τσεκούρα καὶ κατόπιν ἀφίχθησαν ἑξήκοντα περίπου Ἀραχωβῖται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἀρχαίου στρατιωτικοῦ Εὐσταθίου Τομαρᾶ καὶ τοῦ δασονόμου Χρ. Μελισσόβα καὶ κατέλαβον, τὰ μὲν ἀποσπάσματα καὶ οἱ Δαυλιῶται τὸ ἀρκτινοανατολικὸν μέρος, οἱ Ἀραχωβῖται τὸ ἀρκτικοδυτικόν, οἱ δὲ Διστομῖται τὸ δυτικομεσημβρινόν.

Ὅτε δὲ ἅπαντες οἱ εἰρημένοι ἀφίχθησαν ἐκεῖ, ὁ πυροβολισμὸς ἐγένετο ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν πεισματώδης, μέρος δὲ τῶν ληστῶν ἠναγκάσθησαν ἀπὸ τοὺς Ἀραχωβίτας νὰ ἐγκαταλείψουν ὀχυρώματά τινα, τὰ ὁποῖα κατεῖχον πρὸς τὸ ἀρκτικοδυτικὸν μέρος καὶ νὰ ὀχυρωθῶσι πρὸς τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ ὑψηλότερον καὶ ὀχυρότερον. Ἀλλ᾽ ἐν τοσούτῳ, πρὸ τῆς ἀφίξεως ἡμῶν, οὐδεὶς τῶν ληστῶν ἢ τῶν ἡμετέρων εἶχεν πληγωθῆ κατὰ τὴν συμπλοκήν, ἡ δὲ σύγκρουσις περιωρίζετο κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἐλαφρῶν καὶ τῶν χωρικῶν, εἰς τὸ νὰ πυροβολῶνται ἀμοιβαίως ἐκ τῶν ὀχυρωμάτων. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀποσπαματάρχαι ὑπέθετον ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὸ χωρίον Κυριάκι, ἢ ὅτι μετέβημεν εἰς Θήβας, ὡς ψευδῶς διεφημίσθη εἰς τὸ μέρος τῆς συμπλοκῆς, καὶ ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ φθάσωμεν ἐκεῖσε, εἶχον ἀποφασίσει οἱ ἀποσπασματάρχαι Μέγας, Στρίμπερης καὶ Τσίκλας νὰ καταλάβωσι διὰ κλήρου πρὸς τὸ ἑσπέρας τὰς θέσεις ἐξ ὧν ἠδύναντο νὰ ἐξορμήσωσιν οἱ λησταὶ καὶ νὰ ἀποκατασταθῇ ὑπεύθυνος ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν, ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ὁποίου ἤθελον ἐξορμήσει. (45)

(45) Εἰς τὸν ἐν Γενικοῖς Ἀρχείοις φάκ. Βακάλογλου εὕρηται τὸ ἀκόλουθον σημείωμα πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους τῶν διαλαμβανομένων ἀποσπασματαρχῶν:

«Κύριε Μοίραρχε,

Ἀπὸ τὸν Παρνασσὸν φέρνομε τοὺς ληστὰς καὶ τοὺς πολιωρκήσαμεν εἰς τὴν Κούλιαν εἰς

Τὴν 3ην μ.μ. ὥραν ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ὁδηγοῦ Μαρκαντώνη, εὑρεθέντος εἰς τὸ χωρίον Στείρι, πληροφορηθεὶς ὅτι πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ζεμενοῦ ἀκούωνται πυροβολισμοί, ἔδραμον μετὰ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ 2ου τάγματος Δ. Τζήρου ἀποσπάσματος τῆς γραμμῆς μετὰ τοῦ ἐπικουρικοῦ ὑπομοιράρχου Μ. Πρωτόπαπα καὶ μετὰ 15 χωρ) κων, οἵτινες μετὰ τοῦ ρηθέντος ἀποσπάσματος, διετέλουν ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγάς μου, ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, εἰς ἣν εἶχον διανυκτερεύσει, πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἠκούοντο οἱ πυροβολισμοί, ὅπου διὰ κατεσπευμένης πορείας ἀφίχθην περὶ ωραν 5ην μ.μ. ἔχων καὶ δύο φορτία πολεμοφοδίων. Ἅμα δὲ ἀφιχθεὶς διένειμον πυριτοβολὰς, εἰς πολλούς, οἵτινες τὰς εἶχον ἐξοδεύσει, διέταξα νὰ ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας οἱ ὑπὸ τὰς διαταγάς μου ἄνδρες καὶ ἀκολούθως διέταξα τοὺς σαλπιγκτὰς νὰ ἠχήσωσιν ἔφοδον κατὰ τῶν ληστῶν, χωρὶς προηγουμένως νὰ λάβω οὐδεμίαν συνέντευξιν μετὰ τῶν ἀποσπασματαρχῶν, καὶ διαιρέσας εἰς δύο τὸ ἀπόσπασμα τῆς Γραμμῆς καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπὸ τὰς διαταγάς μου διατελοῦντας, ἐπετέθημεν κατὰ τοῦ ὀχυρώματος τῶν ληστῶν, μετὰ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Δ. Τζήρου ἐκ δύο διευθύνσεων, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος.

Οἱ λησταί, οἵτινες εἶχον ἀποκλεισθῆ στενῶς ἐκ μέρους τῶν κατοίκων Δαυλείας ἀντέστησαν ἐπὶ μακρὸν καὶ ἀκολούθως ἤρχισαν νὰ ρίπτωσι τὰ ὅπλα των. (τοῦτο φαίνεται ὅτι τὸ ἔπραξαν εἴτε διότι δὲν εἶχον καιρὸν νὰ γεμίσωσιν, εἴτε διὰ νὰ δοθῶσιν οἱ ἡμέτεροι εἰς τὰ λάφυρα καὶ λάβωσιν καιρὸν νὰ διασωθῶσι) καὶ νὰ πυροβολῶσι κατὰ τῶν ἡμετέρων διὰ τῶν πιστολίων των ἐκ τῶν ὀχυρωμάτων των. Μετ' οὐ πολύ, φονευθέντων καὶ πληγωθέντων πολλῶν ἐξ αὐτῶν, ἐδόθησαν οἱ ἐπίλοιποι εἰς φυγὴν ξιφήρεις, ρίπτοντες τὰς πιστόλας καὶ πυριτοθήκας των πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς διασώσεώς των καὶ καταδιωκόμενοι ἐφονεύθησαν ἐντὸς τινὸς παρακειμένου ρεύματος. Δύο δὲ ἐξ αὐτῶν, διασωθέντες ἀβλαβεῖς καὶ προχωρήσαντες ἱκανὸν διάστημα, συνελήφθησαν παρὰ τῶν ἱππέων χωροφυλάκων Ἰ. Κοχύλη καὶ Ἀθ. Βούλγαρη, εἷς δὲ ἕτερος, πληγωθεὶς εἰς τοὺς πόδας καὶ προσποιηθεὶς τὸν φονευμένον, ἐδόθη εἰς φυγὴν ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ρεύματος καὶ συναντηθεὶς μετά τινῶν κατοίκων τῆς Δαυλείας, συνελήφθη καὶ μεταφέρθη ἐνταῦθα.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἐφονεύθη, δυστυχῶς, ἅμα εἰσπηδήσας εἰς τὸ ὀχύρωμα τῶν ληστῶν, παρά τινος ἐξ αὐτῶν, διὰ πιστολίου, ὁ ὑπολοχαγὸς ἀποσπασματάρχης Ἀραχώβης καὶ Χαιρωνείας Ἰωάννης Μέγας καὶ ἐπληγώθησαν διὰ πιστωλίου ἐλαφρῶς ἐντὸς τῶν ὀχυρωμάτων ὁ Ὀδυσσεὺς Μαυροδῆμος ὁδηγὸς καὶ διὰ ξίφους ὁ πολίτης Εὐστ· Τομαρᾶς, ἐξ Ἀραχώβης, κατὰ τὴν ἐξόρμησιν τῶν ληστῶν ὁ Δημ. Πατσάρος ἐκ Δαυλείας, Ἰωάν. Κούζης καὶ Λ. Παππᾶς ἐκ Διστόμου καὶ ὁ Μ. Κυριακώτσης ἐκ Στειρίου. Εἰς τὴν καταστροφὴν ταύτην τῶν ληστῶν συνετέλεσαν τὰ μέγιστα, ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἀποσπασματαρχῶν καὶ οἱ δήμαρχοι Ἀραχώβης Λ. Καρποῦζος καὶ Χαιρωνείας Εὐστ. Νικολάου, οἵτινες μετὰ πολλῶν συνδημοτῶν των προαποσταλέντων παρ' αὐτῶν πρὸς καταδίωξιν τῶν ληστῶν, μετέβησαν βραδύτερον καὶ παρευρέθησαν εἰς τὸν ἀποκλεισμὸν αὐτῶν. Ὁ εἰδικὸς πάρεδρος Διστόμου Ἀθ. Τσάτας καὶ ὁ πρόκριτος αὐτοῦ ἀνθυπολοχαγὸς τῆς Φάλαγγος Λ. Τσεκούρας, οἵτι-

---

τὸ Ζεμενὸν καὶ τὰ (;) εἴμαστε ὅλα τὰ ἀποσπάσματα ἐδῶ, μόνον νὰ πάρῃς ὅλα τὰ ἀποσπάσματα καὶ τζιπχανὲ (πολεμεφόδια) νὰ προφθάσῃς νὰ πάρῃ τέλος.

Ἰω. Μέγας — Στρίμπερης — Δ. Ζίπρας».

νες καὶ εἰς τὴν συμπλοκὴν τῆς 2 τρέχ. μηνὸς καὶ εἰς τὴν προκειμένην μετέβησαν αὐθορμήτως μετὰ 60 περίπου συγχωριανῶν των καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὰς συμπλοκάς. Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Ἱερουσαλὴμ Ἰωσὴφ Μελισσάριος, ὅστις ἠμπόδισε τοὺς ληστὰς εἰς τὸ νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη τοῦ Παρνασσοῦ. Ὁ δημαστυνομεύων πάρεδρος Χαιρωνείας Ν. Τσιμτσιλῆς καὶ ὁ γραμματεὺς αὐτῆς Π. Παπαλουκόπουλος, οἵτινες ἐμπόδισαν αὐτοὺς ἐπίσης νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸν Ἑλικῶνα καὶ διεκρίθησαν οἱ ἐν τῷ ἐγκλείστῳ καταλόγῳ σημειούμενοι, οἵτινες ἀξιοῦνται βραβεύσεως ἐκ μέρους τῆς Βασιλ. Κυβερνήσεως καὶ ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὁποίων σημειῶ τὴν κατ' ἐμὴν γνώμην δικαίαν ἀμοιβήν.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς συμπλοκῆς ἀφίχθη καὶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Ν. Ταμπούρης μὲ τὸ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του ἀπόσπασμα καὶ κατόπιν ὁ ὑπομοίραρχος Δ. Μοσκοβάκης. Ο δὲ ὑπομοίραρχος Π. Κλήρης μετὰ τοῦ ἐπικουρικοῦ πομοιράρχου Α. Δημητρίου, μετὰ τοῦ ἐπάρχου Λεβαδείας μεταβαίνοντες εἰς τὴν θέσιν τῆς συμπλοκῆς καὶ πληροφορηθέντες τὴν καταστροφὴν τῶν ληστῶν παρὰ τοῦ κομίζοντος τὴν εἴδησιν ταύτην χωροφύλακος, ἐπανῆλθον εἰς Λεβάδειαν.

Περαίνων τὴν παροῦσαν κρίνω χρέος μου νὰ προσθέσω, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κατόρθωμα ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ ἀπόσπασμα τῆς Γραμμῆς, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν ἤθελον ἴσως διατάξει ἔφοδον κατὰ τῶν ληστῶν. Τὸν κατάλογον τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν ληστῶν θέλομεν ὑποβάλει ἀκολούθως, διότι ὁ δήμαρχος Χαιρωνίας εἰσέτι δὲν μᾶς διηύθυνε τοιοῦτον τῶν συνδημοτῶν του. Διὰ τὸ ἀπόσπασμα τῆς Γραμμῆς ὑποβάλλομεν χωριστὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν προτεινομένων. Θεωροῦμεν δὲ δίκαιον νὰ ἐπαινεθῶσι διὰ Β.Δ. καὶ οἱ ὑπομοίραρχοι Δ. Μοσκοβάκης, Ἰ. Φατοβάσος καὶ Π. Κλήρης, οἵτινες ἂν καὶ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν καταστροφὴν συνετέλεσαν μ' ὅλον τοῦτο διαφοροτρόπως εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῶν ληστῶν..

Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 18 Ἰουλίου 1856

Π. ΒΑΚΑΛΟΓΛΟΥ Μοίραρχος

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Βακάλογλου συνταχθέντων καὶ ὑποβληθέντων πινάκων τῶν συμμετασχόντων εἰς τὴν τόσον πανηγυρικὴν ὡς ἀνωτέρω ἐπιχείρησιν, προκύπτει ὅτι, ἔλαβον μέρος εἰς ταύτην τετρακόσια τριάκοντα δύο ἄτομα τῶν κάτωθι κατηγοριῶν, εἰς ἃ κατὰ τὰς προτάσεις Βακάλογλου ἔδει νὰ δοθῶσιν αἱ παραπλεύρως ἑκάστης κατηγορίας ἀναγραφόμεναι ὑλικαὶ ἀμοιβαὶ εἰς δραχμάς.

Μοίραρχοι 1, Ὑπομοίραρχοι 2, Ἐνωμοτάρχαι 3Χ120, Μόνιμοι Χωροφύλακες 24Χ73,50, Λοχίαι 4Χ120, δεκανεῖς 11Χ73,50, ὑποδεκανεῖς 20Χ73,50, στρατιῶται 14Χ73,50, ὁδηγοὶ 12Χ120, ὑφοδηγοὶ 6Χ120, ἐθνοφύλακες 56Χ43,50, Δήμαρχοι 3 Δασονόμοι - Δασοφύλακες 3Χ100, Κληρικοὶ ἐν γένει 17Χ43,50 καὶ πολίται 249Χ4,50, ὑπολοχαγοὶ 3Χ300 καὶ ἀνθυπολοχαγοὶ 2Χ300.

Διὰ τὸν ἑαυτόν του, τοὺς ὑπομοιράρχους καὶ τοὺς Δημάρχους δὲν προσδιώρισεν τὴν απονεμητέαν ὑλικὴν ἀμοιβήν.

Τὸ περὶ ἐξοντώσεως τῆς τρομερᾶς ἐκείνης ληστοσυμμορίας ἄγγελμα προεκάλεσεν ἔξαρσιν τοῦ φρονήματος, ἀλλὰ καὶ τὴν ποικιλότροπον ἐκδήλωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν. Βακάλογλου. Πανταχόθεν κατέφθανον συγχαρητήρια καὶ ψηφίσματα. Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Χαιρωνείας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. ΟΗ' πρακτικοῦ του ἐξέφρασεν παμψηφεὶ «Τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην κ.λ.π.».

Ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 26ης Ἰουλίου 1856 ἀπένειμεν εἰς τὸν Βακάλογλου τὸν Ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος «χάριν τῶν κατὰ τῆς ληστείας ἐμφρόνων αὐτοῦ μέτρων, ἰδίως ἕνεκα τῆς δραστηριότητος ἅμα καὶ γενναιότητος, δι᾽ ὧν διεκρίθη κατὰ τὴν καταστρεπτικὴν κατὰ τῶν ληστοσυμμοριῶν ἐπίθεσιν τῆς 12 ἐνεστῶτος».

Τὰ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω περιγραφέντος ἐγχειρήματος πορίσματα εἶναι πολλὰ καὶ ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, τὰ ἀξιολογώτερα δὲ ἐκ τούτων ἅτινα πάντοτε δέον ν᾽ ἀποτελοῦν βασικοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς τῶν εἰς τὸν δημόσιον βίον ἀναλισκομένων καὶ ἰδίᾳ τῶν βαθμούχων ἀσφαλείας ὑπῆρξαν. α) Ἡ δημιουργία πίστεως παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ ἐπὶ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν καὶ ἡ πρὸς τοῦτον εὐσυνείδητος καὶ ἐκ πεποιθήσεως κινητοποίησις τοῦ λαοῦ. Οὐδέποτε ἄλλοτε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐνεφάνισε καὶ παρέσχε τοσαύτην καὶ τοιαύτην ἐθελοντικὴν κινητοποίησιν κατὰ στόχου ὅστις μέχρι χθὲς ἐδέσποζε τῆς ζωῆς του, β) εἰς κάθε ἐργασίαν, ἀποστολὴν κ.λ.π., ἀπαιτεῖται πάντοτε ἕνα σύστημα, ἔστω καὶ ἀτελές, διότι ἡ προχειρότης φονεύει πᾶσαν ζέσιν, γ) ἅπαξ ἐλήφθη ἡ ἐπαφὴ μετὰ τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ δὲν πρέπει νὰ διακοπῇ μέχρι τοῦ δριστικοῦ ἀποτελέσματος, δ) αἱ μεμψιμοιρίαι καὶ αἱ κενόδοξοι ἐκτροπαὶ πρέπει πάντοτε ν᾽ ἀγνοοῦνται ἢ νὰ παραμερίζωνται, ε) πρωτεύοντα ρόλον παίζει τόσον ἡ παραχώρησις ὅσον καὶ ἡ ἀνάπτυξις πρωτοβουλίας, ἥτις οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὴν λογικὴν καὶ τὴν ἀναμέτρησιν ὅλων τῶν πιθανοτήτων, στ) κατὰ θανασίμων ἐχθρῶν ἀπαιτεῖται θανάσιμος ἀποφασιστικότης, σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος θέλησις καὶ μετριοφροσύνη ἐν τῇ ἐκτιμήσει τῶν ἀντιπάλων δυνάμεων, ζ) ὁ ἡγέτης πρέπει νὰ διαθέτει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ αἴγλην περὶ τῶν ἱκανοτήτων του καὶ η) ὁ ἡγέτης πρέπει νὰ συμπαρασύρῃ καὶ νὰ μὴ ἀκολουθῇ.

Ἐντὸς 24ώρου ἢ ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν ὁ Νταβέλης καὶ σύντροφοί του ἐπλήρωσαν τὰ ἐπίχειρα τῶν ἔργων των, ἂς μὴ νομισθῇ ὅμως ὅτι καὶ ἡ Πολιτεία ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκον της τόσον συντόμως ἔναντι τῶν μεθεξάντων τῆς ἐπιχειρήσεως.

Εἰς τὸν φάκελλον Βακάλογλου ἀνεύρομεν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν πρὸς τὸν Βακάλογλου.

Κύριε Μοίραρχε,

Πληροφορούμεθα ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐνήργησε τροποποιήσεις εἰς τοὺς καταλόγους τῆς ἀμοιβῆς τῶν συμμεθεξάντων στρατιωτικῶν εἰς τὴν ἐν Ζεμενῷ καταστροφὴν τῆς ληστείας καὶ ὅτι αἱ τροποποιήσεις αὗται ἐγένοντο πρὸς ζημίαν τῶν στρατιωτικῶν. Ἂν ταῦτα οὕτως ἔχουσι, προσκαλεῖσθε νὰ ὑποβάλητε ἐπίσημον ἀναφορὰν περὶ τούτου, ἵνα ἐπενεχθῇ ἡ δέουσα θεραπεία.

Προηγουμένως σᾶς εἶχα γράψει περὶ τῆς δημοσίας Ἀσφαλείας ἐν Λοκρίδι. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου περιμένω ὅσον ἔνεστι ταχεῖαν ἀπάντησιν ὑμῶν ἐν ᾗ νὰ ἐκφράσητε καὶ τὴν γνώμην σας περὶ τῶν ληπτέων μέτρων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Δεκεμβρίου 1856
Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

Ἡ ἐξόντωσις τοῦ ληστρικοῦ συγκροτήματος Νταβέλη ἐπέφερεν παρὰ μὲν τοῖς λησταῖς κάμψιν παρὰ δὲ τῷ λαῷ καὶ ταῖς καταδιωκτικαῖς δυνάμεσι ἀνύψωσιν τοῦ ἠθικοῦ καὶ συνεχισθείσης τῆς ἐντόνου καταδιώξεως πρὸς στιγμὴν ἡ Ἑλλὰς ἀνέπνευσε.

Μεμονωμένοι λησταὶ καὶ ληστοπραξίαι ἀτυχῶς δὲν ἀπέλιπον, οὐχ' ἧττον ὅμως κατεστράφησαν αἱ ληστρικαὶ ἐκεῖναι λεγεῶνες. Οὕτω αἱ ἀναγελλόμεναι σποραδικῶς ληστοπραξίαι ἀντιμετωπίζοντο πλέον ταχέως καὶ ἀποτελεσματικῶς. Κατὰ τὸ 1857 λησταὶ ἠχμαλώτισαν ἐν Κορίνθῳ τοὺς Ἰωάν. Δεληγιάννην καὶ Γ. Παπαλεξόπουλον, κινηθεὶς δὲ ἀμέσως ὁ ἐνωμοτάρχης Ἀργ. Σταματιάδης ἐπέτυχεν τήν τε ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἀλλὰ καὶ τὸν κατακερματισμὸν τῆς συμμορίας.

Ἐπὶ τέλους λήγοντος τοῦ Φεβρουαρίου 1857 ἔληξεν καὶ ἡ ξένη κατοχὴ καὶ τὰ πάντα ἐφαίνοντο βαίνοντα καλῶς.

Λήγοντος τοῦ 1857 ἐπῆλθεν νέα ὄξυνσις εἰς τὰς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας σχέσεις καὶ οἱ Τοῦρκοι, καταφυγόντες καὶ πάλιν εἰς τὴν μετὰ τῶν ληστῶν σύμπραξίν των, προώθησαν ἱκανὸν ἀριθμὸν συμμοριῶν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Κατὰ τὴν περίπτωσιν ὅμως ταύτην ὁ λαὸς ἔτρεφε πλήρη ἐμπιστοσύνην πρὸς τὰς καταδιωκτικὰς δυνάμεις καὶ πλήρης δυσμενεστάτων ἀναμνήσεων ἐκ τῆς ληστοκρατίας ἐπεδείξατο ἀποστροφὴν πρὸς πᾶσαν ἐπιείκειαν πρὸς τοὺς ληστάς, πρᾶγμα ὅπερ ἐσήμαινε τὸ ἥμισυ τῆς ἐπιτυχίας τῶν καταδιωκτικῶν ἀρχῶν.

Ἡ μία ληστοσυμμορία κατεστρέφετο κατόπιν τῆς ἄλλης καὶ αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς γέμουν διθυράμβων ὑπὲρ τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων· Ἐντὸς τῶν δύο πρώτων μηνῶν 1858 ἐξοντώθησαν 7 ἀρχιλησταὶ καὶ 20 λησταί, ἔγραφεν ἡ ἐφημερὶς «Αἰὼν» εἰς τὸ φύλλον τῆς 24.2.1858, τὴν δὲ 13.4.1858 ἐξοντώθη καὶ ἡ ληστοσυμμορία τοῦ Καλαμπαλίκη, τοῦ ἀρχιληστοῦ ζωγρηθέντος. Ὁ ἐκ Θηβῶν ἀνταποκριτὴς τῆς αὐτῆς ὡς ἀνωτέρω ἐφημερίδος, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔγραφεν, εἰς τὸ φύλλον τῆς 17.4.58: «Δίκαιος ἔπαινος καὶ μεγάλη εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἰς τὸν ἐξαίρετον Μοίραρχον Βοιωτίας Κ. Βακάλογλου, εἰς οὗ τὴν μεγίστην δραστηριότητα καὶ φρόνησιν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὴν κατάλληλον τοποθέτησιν τῶν ἀποσπασμάτων, ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος ἡ καταστροφὴ τῆς ληστείας, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν κατετρόμαζε καὶ κατήσχυνε τὴν Ἑλλάδα. Ἡ καταστροφὴ τοῦ Καλαμπαλίκη ἔστιν ἡ δευτέρα πρᾶξις τοῦ δράματος, ὅπερ τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἤρξατο ὁ Μοίραρχος Βακάλογλου κατὰ τὸν Ζεμενὸν διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν τρομερῶν ἀρχιληστῶν Δαβέλη...». Ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς δίδουσα πλήρη περιγραφὴν τῆς καταστροφῆς τῶν ληστοσυμμοριῶν Καλαμπαλίκη καὶ Καινούργιου εἰς τὸ φύλλον τῆς 8.5.58 ἔπλεκε τὸ ἐγκώμιον τοῦ ταγ) ρχου χωροφυλακῆς Α. Πλέσσα, Μοιρ. Π. Βακάλογλου, ὑπομ) ρχου Δ. Μοσχοβάκη, ἐπικουρ. ὑπομοιράρχου Ν. Ταμπούρη καὶ Δ. Τσίπρα καὶ τοῦ ἐνωμοτάρχου Χασάπογλου.

Ἐξηκολούθει ἡ σύμπραξις στρατοῦ καὶ χωροφυλακῆς, ἀλλ' ἡ χωροφυλακὴ ἤθελεν νὰ λάβῃ κάποτε τέλος αὐτὴ ἡ θλιβερὰ ἱστορία τῆς ληστείας καὶ ἐκτὸς τῆς καταδιώξεως προέβη καὶ εἰς μελέτας διὰ τὴν ριζικὴν καταπολέμησιν τῆς μάστιγος.

Τὴν 18 Μαρτίου 1858 ὁ Μοιρ. Βακάλογλου Πέτρος, ὑπέβαλε τὴν ὑπ' ἀριθ. 562 πρότασιν «περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν βοσκῶν» καὶ τὴν «περὶ ληπτέων μέτρων πρὸς παντελῆ ἐξάλειψιν τῆς ληστείας ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος» προσωπικήν του ἔκθεσιν.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 562 προτάσεώς του ἐπρότεινε τὴν λογικωτέραν καὶ συμφερωτέραν ἐθνικῶς διαχείρισιν τῶν λειβαδίων, μὲ ἀπώτερον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάργησιν τοῦ νομαδικοῦ βίου, διὰ κατανομῆς τῶν βλαχοποιμένων εἰς συγκεκριμέ-

νας κοινότητας, διότι ἐκ τῆς ἀδίκου διαθέσεως τῶν ἐθνικῶν γαιῶν καὶ τῆς κακῆς μεταχειρίσεως τῶν νομάδων ἐτροφοδοτεῖτο συνεχῶς ἡ ληστεία.

Εἶναι ἄξια ἰδιαιτέρας σημασίας τὰ ἐν τῇ ἀναφορᾷ ταύτῃ ἀποκαλυπτόμενα ὑπὸ τοῦ Βακάλογλου, ἅτινα δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν ὡς ἀκολούθως:

Μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν ἐπιδόσεως τῶν βλαχοποιμένων εἰς τὴν ληστείαν ὑπῆρξεν ἡ κατατρύχουσα αὐτοὺς ἔνδεια, ἥτις οσημέραι ἐπηυξάνετο, διότι,

α) λόγῳ ἐθνικοποιήσεως, τῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένων πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως γαιῶν, οἱ βοσκότοποι ἠλαττώθησαν καὶ κατέστησαν δαπανηροί, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς σοβαρᾶς ἐπαυξήσεως τῶν ζώων· Ἡ ἐντεῦθεν δημιουργηθεῖσα στενότης καὶ οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις ὡδήγει εἰς αὐθαιρεσίας, εἰς διωγμούς, ἐκμεταλλεύσεις κ.λ.π.

Δι' ἓν καὶ μόνον λειβάδιον ὑπῆρχεν εἷς ὁρμαθὸς δωροδοκιῶν, δωροληψιῶν, ἐκβιάσεων, καταχρήσεων, καταπιέσεων κ.λ.π. ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων, τῶν ἰσχυρῶν καὶ μεσαζόντων. Οἱ βλαχοποιμένες μὲ ἔχοντες ἄλλον πόρον ζωῆς ἤρχισαν νὰ ὀρθοῦνται ἀπειλητικῶς καὶ ν' ἀντιδροῦν κατὰ τὸν πλέον πρόσφορον αὐτοῖς τρόπον.

β) Ἡ σύγκρισις τῶν περιόδων Τουρκοκρατίας καὶ Ἑλληνικῆς διοικήσεως ἀπέβαινεν ὑπὲρ τῆς Τουρκοκρατίας, καθ' ἣν, λόγῳ τῆς ἀσυδοσίας κ.λ.π., οἱ βλαχοποιμένες ἐνέμοντο μεγάλας ἐκτάσεις ἔναντι μικρῶν καταβολῶν καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις ἐνεφανίζετο τυρρανικὴ ἢ τουλάχιστον ἀσύμφορος.

γ) Μεταξὺ βλαχοποιμένων καὶ μονίμων κατοίκων εἶχε δημιουργηθῆ ὀξύτης σχέσεων ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ἐναντίων τῶν συμφερόντων καὶ πολλαὶ ἀπάνθρωποι ἑκατέρωθεν ἐνίοτε ἐκδηλώσεις ὡδήγουν ἐν τέλει εἰς τὸν ληστρικὸν βίον.

δ) Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀνέφερεν ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1847 στάσις ἐν Εὐβοίᾳ τοῦ ὑποστρατήγου Κριεζώτη ὠφείλετο εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς τότε κυβερνήσεως νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Κριεζώτην τὸν παρὰ τὴν θέσιν «Παραλίμνη» Θηβῶν βοσκότοπον.

ε) Ἡ προφυλάκισις συγγενῶν τῶν ληστῶν ἢ ἡ διοικητικὴ κράτησις αὐτῶν ὡς ὑπόπτων, ἡ διαρπαγὴ τῶν ποιμνίων των ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων ἅμα τῇ συλλήψει, ἡ ὑπὸ τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων κατάθλιψις τῶν οἰκογενειῶν των, αἱ συνθῆκαι σφαγῆς ζώων, οἱ φόροι, οἱ δικηγόροι, αἱ ἐρημοδικίαι καὶ φυγοδικίαι, ἡ διὰ παντοίων μεθόδων καὶ μέσων οἰκονομικὴ ἀπομύζησις ὑπὸ τῶν ἐμφανιζομένων ὡς ἰσχυρῶν μεσαζόντων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων κ.λ.π., ἐκράτουν ἐξημμένον τὸ πρὸς ληστείαν φρόνημα τῶν γενναιοτέρων καὶ ἐκράτυνον τὸν πρὸς αὐτοὺς θαυμασμόν, ὡς πρὸς ἥρωας καὶ σωτῆρας, τῶν ὑπολοίπων.

Ἐν τῇ ἑτέρᾳ προσωπικῇ ἐκθέσει ἠσχολεῖτο μὲ τὰ αἴτια τῆς μὴ παντελοῦς καταστροφῆς τῆς ληστείας καὶ ἐπρότεινε τὰ ληπτέα μέτρα.

Ἀνεφέρετο εἰς τὰ ἐξαιρετικὰ ἀποτελέσματα τῶν μικτῶν ἐκ στρατοῦ καὶ χωροφυλακῆς ἀποσπασμάτων κατὰ τὸν χειμῶνα 1858, ὅτε ἐπῆλθον τοιαῦτα ἀποτελέσματα τῆς ληστείας «ὅσα οὐδέποτε» (46).

Τὰ λαμπρὰ ταῦτα ἀποτελέσματα ἀπέδιδεν εἰς τὴν παρασχεθεῖσαν ὑπὸ τῶν κατοίκων συνδρομὴν ἐν τῇ καταδιώξει τῶν ὀλημερίων καὶ κρυπτῶν, ἐνῷ ἀντιθέτως τὴν

---

(46) Εἰς τὸ ἀρχεῖον Βακάλογλου ὑπάρχουν 57 φάκελλοι ἐξοντώσεως ληστοσυμμοριῶν, ἡ δὲ ἐφημερὶς «Φάρος Ὄθρυος» εἰς τὸ φύλλον τῆς 8.11.1858 κατωνόμαζεν 30 ἀρχηγοὺς ἐξοντωθεισῶν κατὰ τὸ 1858 ἐν τῇ περιφερείᾳ μόνον Φθιωτιδοφωκίδος ληστοσυμμοριῶν.

μὴ ἐξουθένωσιν τῶν ὑπολειπομένων εἰς τὴν ἀπόκρυψιν καὶ ὑπόθαλψιν ἣν παρεῖχον οἱ βλαχοποιμένες.

Διευθετηθείσης καὶ αὖθις τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας προστριβῆς ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1858 αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ συνέβαλον σπουδαίως εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἀνὰ τοὺς νομοὺς Ἀκαρνανίας καὶ Εὐρυτανίας ληστείας, ἐνῷ εἰς τοὺς νομοὺς Φθιωτιδοφωκίδος καὶ Βοιωτίας ἤνθει εἰσέτι ἡ ληστεία λόγῳ τῆς παρεχομένης ὑποθάλψεως ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε βλαχοποιμένων.

Ὁ Βακάλογλου προέβαινεν εἰς μίαν ἰσχυρὰν διαπίστωσιν, ὅτι οἱ βλαχοποιμένες ἀπετέλουν τὸ «χαλκευτήριον τῆς ληστείας». Ἀναφερόμενος εἰς τὴν διάκρισιν τῶν βλαχοποιμένων εἰς σαρακατσαναίους καὶ ἀρβανιτοβλάχους, διηυκρίνιζεν ὅτι οἱ μὲν σακατσαναῖοι ἀπετέλουν τὸ φυτώριον τῶν ληστῶν οἱ δὲ ἀρβανιτόβλαχοι διέκειντο φιλικώτερον πρὸς τὰς καταδιωκτικὰς ἀρχάς, ἐχθρικῶς δὲ πρὸς τοὺς σαρακατσαναίους.

Ἐπιθυμῶν νὰ προσδιορίσῃ ἐντονώτερον τὸν μετὰ τῆς ληστείας δεσμὸν τῶν σαρακατσαναίων ἔγραφε:

> **«Ὁ ἐνδοξώτερος δὲ ὁμόφυλος της — φυλῆς τῶν σαρακατσαναίων — εἶναι δι' αὐτὴν ὁ τρομερώτερος ἀρχιληστής, ὁ δὲ ἐναρετώτερος ὁ μὴ καταδεικνύων τὸν ληστὴν μὲ ὅσας καὶ ἂν ὑποστῆ βασάνους καὶ ὁ ἀτιμώτερος πάντων ὁ καταδείκτης τοῦ ληστοῦ, ὃν ἀποκαλοῦντες προδότην τὸν ἀποστρέφονται ὅλοι ὡς λελωβημένον καὶ τὸν φονεύουν».**

Ἐν συνεχείᾳ θὰ μεταφέρωμεν αὐτούσιον τὸ κείμενον τῆς ἐκθέσεως ταύτης, διότι περιέχει στοιχεῖα χρήσιμα γενικῶς καὶ εἰδικῶς καὶ ἄξια προσοχῆς διὰ τὴν καθολικὴν ἀντίληψιν περὶ τῆς ἱστορουμένης περιόδου.

> «Ἄλλοτε οἱ λησταὶ — συνεχίζει ἡ ἔκθεσις — ἦσαν δυστυχῶς στενῶς διὰ φιλίας συνδεδεμένοι μὲ πρόσωπα ὑψηλῆς περιωπῆς, δι' ὧν ἐκατώρθουν νὰ λαμβάνωσιν ἀμνηστείας, εὕρισκον δὲ ἐν παντὶ καιρῷ ἄσυλον εἰς τὴν ὅμορον Τουρκικὴν Χώραν, προσερχόμενοι εἰς τοὺς Δερβεναγάδες ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἢ κινδύνου καὶ διοριζόμενοι παρ' αὐτῶν εἰς ὑπηρεσίαν ὡς Κολετζίδες, καὶ τὰ μέσα ταῦτα ἐνεθάρρυνον τοὺς ἔχοντας ῥοπὴν τοῦ νὰ ἐπιδίδωνται ἀφόβως εἰς τὸν ληστρικὸν βίον, ἀλλ' ἤδη εὐτυχῶς τοὺς ἔλλειψαν τὰ μέσα ταῦτα καὶ δὲν εὑρίσκουν ὑπόθαλψιν καὶ ὑποστήριξιν εἰμή, κατὰ πρῶτον λόγον ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐχόντων ὑλικὰ συμφέροντα ποιμένων φίλων των, κατὰ δεύτερον ὑπὸ τῶν βλαχοποιμένων καθ' ὃ ὁμοφύλων καὶ κατὰ τρίτον ὑπὸ τῆς ποιμενικῆς τάξεως τῶν ἐγχωρίων, ὁρμωμένων τῶν τελευταίων ἄλλων μὲν ὑπὸ ὁρμεμφύτου συμπαθείας πρὸς αὐτούς, ἄλλων δὲ ὑπὸ τοῦ φόβου τῆς ἐκδικήσεως αὐτῶν· ὅλαι δὲ αἱ λοιπαὶ τάξεις τῶν κατοίκων (πλὴν εὐαρίθμων τινῶν) ἀποστρέφονται αὐτοὺς ὡς θανασίμους ἐχθροὺς τῆς κοινωνίας, συντρέχουσι τὸ κατὰ δύναμιν τὰς ἀρχάς, ὁσάκις τοὺς καταδιώκουσιν δραστηρίως δι' ἰσχυρῶν ἀποσπασμάτων, πρὸς ἐξάλειψίν των, ἀλλὰ καὶ ἡ συνδρομὴ τῶν φιλησύχων κατοίκων καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς Β. Κυβερνήσεως καὶ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως πρὸς παντελῆ ἐξάλειψιν τῶν ληστῶν ἀποβαίνουσι ματαίως ἐνόσῳ εὑρίσκουσιν οὗτοι ὑπόθαλψιν συστηματικὴν ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων, καθότι ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ἐναργῶς ὅτι καὶ αἱ διὰ κα-

ταδείξεως γενόμεναι συμπλοκαὶ σπανίως ἐπιφέρουσι τὴν ὁλοσχερῆ καταστροφὴ τῶν καταδεικνυομένων συμμοριῶν καὶ ἀποδείξεις ἐκτὸς ἄλλων (;) προγενεστέρων ἀποτυχιῶν, ὑπάρχουν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ἐνεστὸς ἔτος ἐν Ξυρικίοις καὶ Βρασταμάταις τῆς Λεβαδείας καὶ ἐν Βελγαρίστη Λοκρίδος λαβοῦσαι χώραν, διὰ καταδείξεως, μετὰ ληστῶν συγκρούσεις, αἵτινες ὑπῆρξαν ἀλλοῦ μὲν ὀλίγον τελεσφόροι ἀλλοῦ δὲ ὅλως ἀτελεσφόρητοι. Προκύπτουσι δὲ αἱ ἀποτυχίαι αὗται διότι οἱ λησταὶ ὁδηγηθέντες ἐκ τῶν παθημάτων τῶν καταστραφέντων συντρόφων των δὲν ἀνθίστανται ἤδη ποσῶς καταλαμβάνοντες ἐπικαίρους θέσεις ὡς ἄλλοτε, εἰς τὰς κατ' αὐτῶν ἐπιθέσεις τῶν ἀποσπασμάτων ἀλλὰ διδόμενοι ἅμα συναντηθῶσιν εἰς φυγὴν σώζωνται δι' αὐτῆς, β) διότι ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ἐχόντων ὑλικὰ συμφέροντα φίλων των πώποτε δὲν καταδεικνύονται, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας προφυλάσσονται παντοιοτρόπως καθοδηγούμενοι παρ' αὐτῶν εἰς τὰς κινήσεις των, γ) διότι οἱ λησταὶ ὑποπτευόμενοι μὴ τυχὸν ἀναγγελθῶσιν ἀπὸ μὴ φίλους των ποιμένας διαβαίνουσι τῶν ποιμνιοστασίων των μόνον ὁπότε λάβωσιν ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ προμηθευθῶσιν παρ' αὐτῶν τροφὰς ἀφ' ἑσπέρας, ἀπέρχονται διὰ νυκτὸς καὶ ὁλημερεύουσι μακρὰν ὅσον τὸ δυνατὸν τῶν ποιμνιοστασίων των, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἂν κοινοποιηθῇ τυχὸν ἡ ἐμφάνισίς των τὴν ἐπιοῦσαν εἰς τὰ ἀποσπάσματα ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἀνακάλυψίς των.

Παρεκτὸς δὲ τούτου οὐδὲ διὰ τῶν μερικῶν ἰχνηλασιῶν καὶ νυκτερινῶν ἐνεδρῶν καταστρέφονται οἱ λησταὶ ὁλοσχερῶς ὡς ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν α) διότι ἕνεκεν τῶν μεγάλων ἐκτάσεων τῶν ὀρέων ἀδύνατον καθίσταται νὰ ἰχνηλατηθοῦν ἐπακριβῶς ὅλα τὰ μέρη αὐτῶν, β) διότι τὰ ἴχνη τῶν ληστῶν δυσκόλως ἀνακαλύπτονται τὸ ἔαρ, ἕνεκεν τῆς ξηρασίας, γ) διότι μόνον ἐντὸς τῆς πρώτης ἡμέρας δύναται νὰ φέρῃ ἀποτελέσματα ἡ μερικὴ ἰχνηλασία, καθ' ὅτι οἱ λησταὶ παρατηροῦντες ἐκ τῶν περιόπτων θέσεων ἐν αἷς ὁλημερεύουσι συνήθως, τὴν ἐνεργουμένην ἰχνηλασίαν ἀπέρχονται τὴν προσεχῆ νύκτα, ἂν δὲν ἀνακαλυφθῶσιν, ἀλλαχόσε, δ) διότι οἱ λησταὶ ἐμφωλεύοντες ἰδίως ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ ἐντὸς τῶν δασῶν ἀναχωρῶσιν ἀβλαβεῖς καὶ χωρὶς νὰ θεαθῶσιν πολλάκις ἅμα ἴδωσιν μακρόθεν διευθυνομένους πρὸς τὸ ὁλημέριόν των τοὺς ἰχνηλατοῦντας ἄνδρας, ε) διότι καὶ εἰς περίπτωσιν καταδείξεως τοῦ ὁλημερίου τῶν ληστῶν, ὅπερ ἐστι σπάνιον, ἡ ὁλοσχερὴς καταστροφή, τῶν θεωρούντων πάντοτε διὰ τῶν καραουλίων των μακρόθεν τὸ μεταβαῖνον πρὸς ἀπόκρουσίν των ἀπόσπασμα καὶ διδομένων ταχέως καὶ ἀραιῶς εἰς φυγήν, σπανιώτατα κατωρθοῦται.

Συνήθως οἱ λησταὶ διαπράττουσι τὰς κακουργίας των τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον ὁπότε εὑρισκομένων καθ' ὁδὸν τῶν βλαχοποιμένων ὡς ἐκ τῆς μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου των εἰς Εὐρυτανίαν, τοῖς παρέχουσι ὅλας τὰς εὐκολίας, τὸν δὲ χειμῶνα, ὁπίτε διατρέχουσι κίνδυνον ἐφησυχάζουσι παραμένοντες παρ' αὐτοῖς, καὶ τὸ ἔαρ συνδιαιτῶνται μετ' αὐτῶν ἐν Εὐρυτανίᾳ, ἔνθα ἐφοδιάζονται μὲν ἐνδύματα καὶ περιβολὰς τεκταίνοντες τὰ μελετούμενα προσεχῶς κακουργήματα τῶν ἀπὸ κοινοῦ, ποιοῦσι συγγενικοὺς δεσμοὺς διὰ γάμων καὶ βαπτίσεων, διανέμουσι μέρος τῶν ληστρικῶν λαφύρων εἰς συγγενεῖς των, δανείζουσι εἰς τοὺς βλαχοποιμένας χρήματα, ἀμείβουσι καὶ ἀποζη-

μιοῦσι τοὺς προφυλακισθέντας ἢ ἄλλως πως παθόντας ἐξ αἰτίας των ὑπὸ τῆς ἐξουσίας καὶ συσκέπτονται καὶ συναποφασίζουσι ποὺ ἕκαστος τῶν βλαχοποιμένων συμφέρει αὐτοῖς νὰ παραχειμάση, ἵνα δύναται νὰ τοῖς παρέχῃ εὐκολώτερον ὑπόθαλψιν, δοθείσης δὲ ἀνάγκης οἱ λησταὶ διὰ συνεισφορῶν συνδράμουσι χρηματικῶς τοὺς φίλους των διὰ νὰ τοῖς χρησιμεύσωσι δι' ἀγορὰν ἰδιωτικοῦ ἢ παραχώρησιν ἐθνικοῦ λειβαδίου. Ἐὰν δὲ τυχὸν βλάχος τις ἀναγγείλῃ (;) πρὸς αὐτὸν ἐμφάνισιν ληστρικῆς συμμορίας εἴς τι ἀπόσπασμα τὸν χειμῶνα, οἱ λησταὶ τιμωροῦσιν αὐτὸν τὸ ἔαρ εἰς Εὐρυτανίαν, ἐν μὲν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν ἐπῆλθε φόνος ληστοῦ τινος ἐκ τῆς ἀγγελίας του μὲ θάνατον καὶ ἀκρωτηρίασιν, ἄλλως δὲ τοὺς μὲν εὐπόρους μὲ χρηματικὴν δόσιν τοὺς δὲ πένητας μὲ ραβδισμόν.

Μετὰ τὴν λῆψιν τῶν ἐν χρήσει ὑπαρχόντων μέτρων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου οἱ βλαχοποιμένες ὑπέστησαν πολλὰς ἐκβιάσεις, πολλοὶ αὐτῶν ἀποδειχθέντες ἔνοχοι λησταποδοχῆς ἐπροφυλακίσθησαν πρὸ πολλοῦ, οἱ συγγενεῖς τῶν ληστῶν ἐκρατήθησαν διοικητικῶς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Λαμίᾳ ἐπὶ πολὺν χρόνον, μέτρα αὐστηρὰ ἀστυνομικὰ ἐλήφθησαν καθ' ὅλων τῶν ποιμενικῶν ὁμάδων τῶν βλάχων, ὑποχρεωθέντων νὰ κατασκηνώσωσι ἐντὸς τῶν χωρίων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ μὴ δύνανται νὰ διατηρῶσι τὰς μετὰ τῶν ληστῶν σχέσεις των, ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐφοδιασθῶσιν μετὰ διαμονητηρίων, νὰ μὴ λαμβάνωσι διαβατήρια ἄνευ ἐγγυήσεως καὶ χωρὶς νὰ ἀποδείξωσι ὅτι ἔχουσι πραγματικῶς ἀνάγκην νὰ μεταβῶσιν ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλον τόπον, νὰ διέρχωνται καὶ διανυκτερεύωσιν εἰς ὡρισμένα μέρη ὁσάκις ἀπέρχονται ποὺ δι' ὑποθέσεις των, νὰ κάμωσι δηλώσεις τοῦ μέρους εἰς ὃ προτίθενται νὰ παραχειμάσωσι ὁπόταν κατέρχονται τῆς Εὐρυτανίας καὶ νὰ ἐγγυῶνται οἱ ἀρχιποιμένες περὶ τῆς διαγωγῆς ὅλων τῶν ἀποτελούντων μέρος εἰς τὰς ὁμάδας τῶν ποιμένων. Πάντως δὲ ὅσοι γινώσκωσι τὰς ληστρικὰς σχέσεις τῆς νομαδικῆς αὐτῆς φυλῆς ὑπέθετον ὅτι μετὰ τοιαῦτα ἐκβιαστικὰ μέτρα, μόνον ἤθελον διακόψει ταύτας ἀλλὰ καὶ προθυμοποιηθοῦν νὰ συντρέξωσι τὰς ἀρχὰς εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ληστείας, πλὴν ἠπατήθησαν καθ' ὅτι τὴν αὐτὴν ἀκολουθοῦσι τακτικὴν οἱ βλάχοι, οἵτινες καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν ἔαρ συνδιαιτοῦντο, ὡς ὁμολογοῦσιν οἱ ἀρχιποιμένες των, ἀναφανδὸν μετὰ τῶν ληστῶν ἐν Εὐρυτανίᾳ ἀποδίδοντες ἐκ πονηρίας τὴν συνδιαίτησίν των, εἰς τὸν φόβον τῆς ἐκδικήσεως τῶν ληστῶν καὶ τὴν ἀνεπιτηδιότητα τῆς καταδιώξεως των ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀποσπασμάτων.

Εἶναι δὲ μάλιστα πασίγνωστον ὅτι ὁ μὲν λήσταρχος Ντρέλλας ἐγένετο παράνυμφος τοῦ ἀρχιποιμένους Ἀποστόλου Τζαμανίκα, νυμφευθέντος τὴν θυγατέρα τῆς χήρας Μοσχογιάνναινας αὐτόθι, ὁ δὲ λήσταρχος Καλαμπαλίκης παρευρέθη εἰς τὸν γάμον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κων)τίνου γεννηθέντος εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ Θύμιου, ὅστις ἦτο παράνυμφος· ὅτι ὅλοι οἱ βλάχοι ἀργυρολογήθησαν διὰ συνεισφορῶν ὑπὸ τῶν ληστῶν, ὅτι οἱ λησταί, καθὸ Σαρακατζάνοι, ἐφόνευσαν καὶ ἐπλήγωσαν δεκαεννέα ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδία τῆς ποιμενικῆς ὁμάδος τῶν Σιδέριδων, ἐλήστευσαν αὐτὴν καὶ ἠχμαλώτισαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀρχιποιμένος Α. Γιάγκα, καθ' ὃ ἀλβανοβλάχων, καὶ πρὸς ἐκδίκησιν διότι ἐφόνευσαν τὸν ἀρχιληστὴν Λέκαν ἐν Ἀκαρνανίᾳ (διόπερ καὶ

ἔλαβον ὁ εἷς αὐτῶν τὸν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος καὶ χάριν τῶν ὁμοφύλων των), διότι τοῖς παρεχωρήθη ἓν καλὸν λειβάδιον «Γρηακαλὴ» καλούμενον κατὰ προτίμησιν ἀφαιρεθὲν ἀπὸ τοὺς ὁμοφύλους των Σαρακατζάνους.

Ἐκ τοῦ συνημμένου καταλόγου παρατηρεῖ τὸ ὑπουργεῖον ὅτι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων 53 ληστῶν οἱ 41 ἐξ αὐτῶν εἰσὶ βλάχοι Σαρακατζάνοι ἐκ τῆς Τουρκικῆς χώρας ἕλκοντες τὸ γένος, 6 ἀλβανόβλαχοι, ἤτοι Καραγκούνηδες (.......), ἐπίσης ἐκ τῆς Τουρκίας καταγόμενοι καὶ 6 ἐγχώριοι καὶ ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ λησταὶ εἰσὶν ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐγχωρίων ποιμένων πάντες οὲ οἱ ἀρχιλησταὶ ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Σαρακατζάνων.

Ἐξ αὐτῆς ὅθεν τῆς καταγωγῆς αὐτῶν ἐννοεῖται ὅτι οἱ συστηματικώτεροι ληστατοδόχοι των εἰσὶν οἱ συγγενεῖς καὶ ὁμόφυλοί των βλάχοι.

Διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ ὅθεν ἡ Στερεὰ ἀπὸ τὰ καταθλίβοντα αὐτὴν δεινὰ τῆς ληστείας, ὅσον οἷον τε ταχύτερον, εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτος:

1) Ν' ἀπαγορευθῇ ἡ μετάβασις ὅλων τῶν βλάχων Σαρακατζάνων ἀπὸ τοὺς Νομοὺς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καὶ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας εἰς τὴν ἐπαρχίαν Εὐρυτανίας πρὸς παραθέρισιν τὸ προσεχὲς ἔαρ, ἐὰν δὲν φονευθῶσιν πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς μεταβάσεώς των οἱ ὑπάρχοντες λησταί, καὶ νὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ διαμένωσιν ὅπου ἕκαστος αὐτῶν παρεχείμασεν.

2) Νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἰς Εὐρυτανίαν μετάβασις μόνον τῶν ἐν Ἀκαρνανίᾳ παραχειμαζόντων ἀλβανοβλάχων Καραγκούνηδων, οἵτινες καὶ διῶκται τῶν ληστῶν ἐπιτήδειοι εἰσὶν καὶ εἰς ἄσπονδον ἔχθραν διάκεινται μετὰ τῶν βλάχων Σαρακατζάνων, καὶ ἂν τολμήσωσιν οἱ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῆς καταγόμενοι λησταὶ νὰ μεταβῶσι αὐτόθι θέλουσι φονευθῇ ἀφεύκτως παρ' αὐτῶν.

3) Ν' ἀπαγορευθῇ ἐπίσης καὶ ἡ εἰς τὸν Πάρνηθα μετάβασις τῶν ἐκεῖσε παραθεριζόντων βλάχων οἵτινες ὑποθάλπωσι συστηματικῶς τὴν ληστείαν.

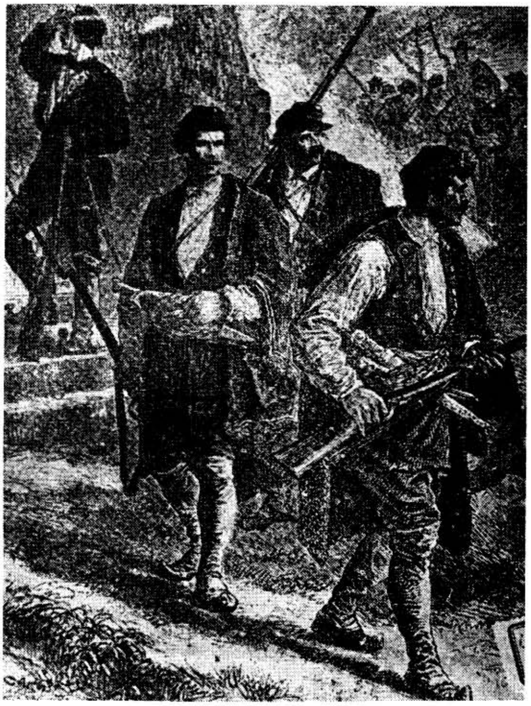
4) Νὰ ὑποχρεωθῶσιν διοικητικῶς ν' ἀπέλθουν ὅλοι οἱ συγγενεῖς τῶν ὑπαρχόντων ληστῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ νὰ διαμένουσι ἐκεῖσε μέχρις οὗ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὴν Στερεὰν ἡ ληστεία, καὶ τούτου μὴ ἐγκρινομένου, νὰ συγκεντρωθῶσιν ὅλοι εἰς ἓν μέρος, κατ' ἐπαρχίαν, διὰ νὰ ἐπιτηρῶνται αὐστηρῶς παρ' ἐπὶ τούτῳ διοριζομένων ἀναλόγων ἀποσπασμάτων, ἵνα διακοπῶσιν αἱ μετὰ ληστῶν σχέσεις των.

5) Νὰ συγκεντρωθῶσι τὰ ποίμνια τῶν ἐγχωρίων ποιμένων, πλησίον τῶν χωρίων αὐτῶν, προσωρινῶς μὲν νὰ τοὺς ἐπιτραπῇ νὰ φέρωσι τὰ ὅπλα των, καὶ διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἐκ μέρους αὐτῶν ἡ πρόφασις ὅτι μεμονωμένοι ὄντες τροφοδοτῶσι ἐξ ἀνάγκης τοὺς ληστὰς ἀπὸ φόβον καὶ διὰ νὰ μὴ ἀποτολμῶσι οἱ κακοῦργοι νὰ διέρχωνται τῶν ποιμενοστασίων των πρὸς παραλαβὴν τροφῶν κλπ.

6) Νὰ διαταχθῇ 10ήμερος συνεχὴς καὶ σύγχρονος ἰχνηλασία καὶ ἑσπεριναὶ ἐνέδραι παρ' ὅλων τῶν χωρίων τῶν νομῶν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας καὶ Φθιωτιδοφωκίδος, αἵτινες νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀποσπασμάτων, καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρυνθῶσιν ἐπὶ πολὺ οἱ χωρικοὶ νὰ ἐξέλθῃ πρὸς ἐνέργειαν αὐτῶν τὸ τρίτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων ἑκάστου χωρίου κατὰ σειρὰν καὶ εἰς τρεῖς φοράς.

'Εὰν ἡ Ση Κυβέρνησις εὐαρεστηθῇ νὰ ἐγκρίνῃ τὰ ἀνωτέρω μέτρα ὅσων ἄχρι τοῦδε διέταξε, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ ληστεία θέλει ἐξαλειφθῆ τελείως, ἄλλως τε προβλέπω, μὲ λύπην μου ὅτι ἡ ὕπαρξις αὐτῆς θέλει παραταθῆ εἰσέτι ἐπί πολύ, διότι ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ληστῶν ἐλαττοῦται τοσοῦτον ἡ καταστροφὴ αὐτῶν ἀποβαίνει δυσχερεστέρα, ματαιωμένων ὅλων τῶν προσπαθειῶν τῶν ἀποσπασμάτων ἐκ τῆς εὐκόλου ἀποκρύψεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων των, αἱ συμπάθειαι τῶν ὁποίων αὐξάνουσι δυστυχῶς καθ' ὅσον ὀλιγοστεύει ὁ ἀριθμὸς τῶν κακούργων τῶν ὁποίων ἡ ἐξάλειψις δὲν δύναται νὰ κατορθωθῇ, ἐνόσῳ δὲν τοῖς ἀφαιρεθῶσι ἀφ' ἑνὸς διὰ τῶν διαληφθέντων μέτρων τὰ μέσα τῆς διατροφῆς καὶ ἀποκρύψεως καὶ δὲν καταδιωχθῶσιν ἀφ' ἑτέρου ταυτοχρόνως καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς ἀνατολικῆς 'Ελλάδος ὑπό τε τῆς ἐνόπλου δυνάμεως καὶ τῶν κατοίκων» (47).

Παρεμφερεῖς προτάσεις καὶ μελέτας ὑπέβαλον καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ τῆς Χω-

'Απόσπασμα 'Οροφυλακῆς 'Ιχνηλατοῦν ληστάς, ὡς τὸ ἐφιλοτέχνησεν ὁ Γάλλος περιηγητὴς 'Ερρῖκος Μπέλλ.

ροφυλακῆς, οἵτινες ἐτόνιζον ὡς εἰδικὴν εὐκαιρίαν τὴν ἐπιτευχθεῖσαν κάμψιν τῆς ληστείας διὰ ριζικὰς λύσεις πρὸς πλήρη ἐξάλειψιν ταύτης.

Ε΄ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.

Αἱ προτάσεις Βακάλογλου δὲν κατέστη ἀναγκαῖον νὰ τεθῶσιν ἐν ἀπολύτῳ ἐφαρμογῇ κατὰ τὴν παροῦσαν περίοδον, διότι αἱ ἐπιτυχεῖς κατὰ τῆς ληστείας ἐπιχειρήσεις ἐνεφάνισαν μίαν λαμπρὰν σειρὰν ἐπιτυχιῶν καὶ ἀπήλλαξαν τὴν χώραν,

(47) Φάκ. Κ. Δ. Γενικῶν 'Αρχείων.

διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, τοῦ ἐκ τῆς ληστοπραξίας ἄγχους. Ἡ πρότασις, περὶ περιορισμοῦ τοῦ νομαδικοῦ βίου ἐπανεφέρθη ἐπὶ τάπητος κατὰ τὸ 1869, ὅτε ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Φθιώτιδος Δ. Τσιριμώκου ὑπεβλήθη τὴν 26.7.1869 πρότασις νόμου «περὶ συνοικισμοῦ τῶν σκηνιτῶν (βλάχων)».

Οὕτω λήγοντος τοῦ 1858 ἡ Ἀκαρνανία, ἡ Εὐρυτανία, ἡ Φθιωτιδοφωκὶς κ.λ.π., μονίμως στενάζουσαι ἐκ τῆς στυγερᾶς ληστοπραξίας, ἐγνώριζον τὸ θεῖον δῶρον τῆς ἀποκατασταθείσης δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ Τάξεως, πρᾶγμα ὅπερ εἶχεν ἐπιτρέψει εἰς τὰς κυβερνήσεις νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς οἰκονομικὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ κατασκευὴν παραγωγικῶν ἔργων.

Ἀπητήθησαν μόχθοι, κόποι καὶ αἷμα τῆς χωροφυλακῆς, τοῦ συμπράξαντος ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῆς Χωροφυλακῆς τακτικοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ λαοῦ διὰ νὰ ἐκλείψωσιν οἱ ταραξίαι τῆς ὑπαίθρου, ἀλλ' ἡ διπλωματικὴ ἀβελτηρία καὶ παθολογικὴ φοβία τοῦ Ὄθωνος ἐστάθησαν ὡς σοβαρὰ ἐμπόδια ἵνα ἀντιμετωπισθῶσιν καὶ οἱ δολιοφθορεῖς καὶ ταραξίαι τῆς πολιτικῆς τάξεως, οἵτινες ὡς πλέον ἐπικίνδυνοι καὶ θανάσιμοι ὡδήγησαν εἰς τὰ ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφαλαίῳ ἐκτιθέμενα καὶ εἰς τὴν τόσον σύντομον ἀπώλειαν τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως.

Ἡ κατάστασις ἐν Πελοποννήσῳ εὑρίσκετο εἰς ἀσυγκρίτως καλυτέραν μοῖραν ἀπὸ πλευρᾶς ληστείας, ἀπὸ πλευρᾶς ὅμως γαλήνης εἶχον καὶ αἱ περιοχαὶ αὐτῆς τὰ σίονεὶ ἐξάπτοντα τὰ πνεύματα προβλήματα τάξεως, περισσότερον δὲ πασῶν ἡ Λακωνία κατετρύχετο ὑφ' ἑνὸς πρωτογόνου φεουδαρχισμοῦ.

Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ χωροφυλακὴ Λακωνίας εὑρίσκετο συνεχῶς ἐπὶ ποδὸς πολέμου, δι' ὃ καὶ ἐτοποθετοῦντο ἐκεῖσε οἱ ἐπιτηδειότεροι καὶ ἱκανώτεροι τῶν ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς.

Εὐθὺς μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ληστείας ἐν τῇ Στερεᾷ ἡ κυβέρνησις, ἀντιμετωπίζουσα ὀξύτητα ἐν Λακωνίᾳ, μετέθεσεν ἐκ Φθιώτιδος εἰς Λακωνίαν τὸν Μοίραρχον Βακάλογλου. Ἡ μετάθεσις αὐτὴ τοῦ Βακάλογλου δὲν ὑπῆρξεν ἄσχετος καὶ πρὸς ἰδιοτελεῖς ἐπιδιώξεις προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὰ παρασκήνια.

Ἀφοῦ ἡ ληστεία ἐπλήγη καιρίως καὶ δὲν ἀπῃτεῖτο εἰμὴ διαφώτισις τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἀνασύνταξις τῶν ἐθνικοκοινωνικῶν δυνάμεων, ἡ διαδεχθεῖσα τὸν Βούλγαρην κυβέρνησις ἐπανέφερεν καὶ αὖθις τὸ προσφιλὲς σύστημα τῶν Ἀρχηγείων, προσθέσασα μάλιστα καὶ νέον τίτλον διὰ τῆς συστάσεως ἐν Λαμίᾳ «Ἀνωτέρου Ἀρχηγείου τῶν κατὰ τὰ μεθόρια στρατευμάτων», εἰς ὃ ὑπήγαγε καὶ τὰς Μοιραρχίας Αἰτωλοακαρνανίας, Φθιωτιδοφωκίδος,, Εὐβοίας καὶ Βοιωτίας, καὶ οὕτω ἐνεφανίσθησαν συνδιοικηταὶ τῶν Μοιράρχων διάφοροι κατ' ἐπάγγελμα «διοικηταὶ μεταβατικῶν», ξένοι πρὸς τὴν Χωροφυλακήν.

Ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις ὑπῆρξε μία Καδμεία νίκη τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν εἰς τὴν μονίμως μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἐνυπάρχουσαν ἀνταγωνιστικότητα, τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν τασσομένου πάντοτε ὑπὲρ τῆς χωροφυλακῆς (48), ἀλλὰ καὶ μία λύσις προβληθεῖσα, κενοδόξως, ὡς ἀναγκαία, διὰ νὰ ὑπάρχη,

---

(48) Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρομεν ὅτι, παρὰ τὴν δημιουργίαν τοιούτου Ἀνωτέρου Ἀρχηγείου καὶ ἀρχηγείων, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 18764 ἀπὸ 4.9.1858 διαταγῆς του ἐξώρκιζεν τὸν Νομάρχην Αἰτωλίας ἐπὶ ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ὅρων τῆς μετὰ τῆς Τουρκίας συμβάσεως ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Μοιράρχου.

ΑΛΕΞΙΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ
Συν/ρχης Πεζικοῦ
Ἀρχηγὸς Χωρ/κῆς 1848 - 1854

ὡς ἔλεγον, ἐν Λαμίᾳ εἷς ἀντίστοιχος τοῦ Πασσᾶ Θεσσαλίας θεσμός.

Ὁ Βακάλογλου, πολυμεροῦς καὶ βαθείας μορφώσεως συνεδύαζε ταύτην πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς πρακτικῆς καὶ τῆς ἀγωνιστικότητος, οὐχ' ᾑττον ὅμως τὴν ἐχρησιμοποίει ἵνα εὐθαρσῶς διαφωτίζει καὶ τὴν κυβέρνησιν.

Οὕτω καὶ ἐν προκειμένῳ, ἀνεξαρτήτως τῶν δραστηρίων μέτρων ἅτινα ἔλαβε πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως, ὑπέβαλε τὸ ἀπὸ 20.6.1859 ὑπόμνημα «περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Λακωνίας», δι' οὗ ἐτόνιζεν ὅτι:

Ἡ ἀνωμαλία εἶναι ἱστορικὴ καὶ προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἴσχυεν ἐκεῖσε τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, ἔνθεν καὶ ἡ διάκρισις τῶν κατοίκων εἰς Νικλιάνους (προστάτας — ἰσχυρούς) καὶ Φαμέγιους (ἀδυνάτους — πτωχοὺς — προστατευομένους).

Ἡ ζωή, ἡ τιμὴ καὶ ἡ περιουσία ἦσαν πάντοτε ἐκτεθειμένα εἰς τὴν βουλιμίαν, τὸ ἔγκλημα καὶ τὴν πονηρίαν.

Οἱ Φαμέγοι (προστατευόμενοι) σὺν τοῖς ἄλλοις δὲν ἐπετρέπετο ν' ἀναγείρουν οἰκίας μακρὰν τῶν πύργων τῶν ἰσχυρῶν, νὰ νυμφεύουν τὰς θυγατέρας των κατ' ἰδίαν αὐτῶν θέλησιν κ.λ.π. (49).

Ἡ δημοσία ἀσφάλεια οὐδέποτε εἶχε παγιωθῆ, οἱ φορολογικοὶ νόμοι δὲν ἐφηρμόζοντο, ἡ δὲ προσωπικὴ ἐλευθερία, ζωὴ καὶ ἰδιοκτησία δὲν εἶχον ἐξασφαλισθῆ, λόγῳ τῆς ἀνωτέρω ἱστορικῆς ἀνωμαλίας καὶ διακρίσεως.

Οὐδὲ λέξιν διενοήθη τότε νὰ προφέρῃ κατὰ τῶν πύργων ὁ Βακάλογλου, διότι ἔβλεπεν τὸ ἀσύμφορον παντὸς βιαίου μέτρου, ἐπρότεινεν ὅμως μέτρα ἅτινα υἱοθετούμενα θὰ ὡδήγουν εἰς τὸν θρίαμβον τῆς ἰσονομίας.

---

(49) Οἱ πύργοι ἦσαν πολεμικὰ ὀχυρὰ κτιριακὰ συγκροτήματα τῶν Νικλιάνων (ἰσχυρῶν - πλουσίων) καὶ ἀπετέλουν τὰ ἐρείσματα τῶν ἑκάστοτε στάσεων καὶ ἐξεγέρσεων. Ἡ Ἑλληνικὴ διοίκησις προσεπάθει νὰ ἐπιτύχῃ τὸν περιορισμὸν ἀνεγέρσεως τοιούτων πύργων καὶ πολλάκις ἕνεκα τούτου προεκαλοῦντο σφοδραὶ συγκρούσεις, ἃς προεκάλει ἡ θρασεία καὶ ἀσύνετος πολιτεία τῶν Δημάρχων καὶ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὁποίων ἐκαλεῖτο ἡ χωροφυλακή. Οἱ Δήμαρχοι θεωροῦντες ἑαυτοὺς νικλιάνους δὲν ἐπεδείκνυον καλυτέραν συμπεριφορὰν οὔτε πρὸς τοὺς Δημότας οὔτε πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους. Κατὰ τὸ 1846 εἶχε δημιουργηθῆ θέμα ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως οἰκοδομῆς - πύργου ὑφ' ἑνὸς ἀνθ)στοῦ Καλογερογιάννη καὶ ἐπειδὴ ἠπειλεῖτο διασάλευσις τῆς δημοσίας τάξεως ὁ διοικητὴς τῆς Μοιραρχίας Λακωνίας μετέβη ἐπὶ τόπου, ὅτε ὁ Δήμαρχος Λαγίας τῷ ἀπηύθυνε τὸ ἀκόλουθον, χαρακτηριστικὸν τῆς θρασύτητος, ἔγγραφον:

Ἀριθμ. 269 — 24 Σ)βρίου 1840.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Συμφώνως μὲ τὸν Κανονισμὸν Χωροφυλακῆς παρακαλοῦμεν τὸν μεταβάντα ἐνταῦθα Κύριον Μοίραρχον Λακωνίας νὰ παραλάβῃ ἅπασαν τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν εὑρισκομένην ἐντὸς τοῦ Δήμου μας καὶ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων μας, καθόσον οἱ Δημόται συνῆλθον διὰ νὰ συσκεφθῶσι πράγματα ἀφορῶντα τὸν Δῆμον, τὰ ὁποῖα θέλουν ὑποβάλει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν....

Τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης ἀναθέτω εἰς ὑμᾶς, τὴν ὁποίαν κάμνω ἐν ὀνόματι τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Ὁ Δήμαρχος Λαγίας

Ἐπροτάθη, α) νὰ ἱδρυθῇ πρωτοδικεῖον ἐν Γυθείῳ, β) νὰ ἐγκατασταθῇ μονίμως ἐν τῇ περιοχῇ Γυθείου ἐφεδρικὴ δύναμις στρατοῦ ἢ χωροφυλακῆς ἐκ 2000 ἀνδρῶν, γ) Νὰ σταθμεύουν διαρκῶς εἰς τοὺς λιμένας τῶν ἐπαρχιῶν πολεμικὰ πλοῖα, δ) Νὰ διορισθῇ ἀνὰ εἷς ἱεροκῆρυξ κατὰ ἐπαρχίαν, ε) Νὰ ἱδρυθῶσιν σχολεῖα εἰς διάφορα χωρία καὶ Σχολαρχεῖα εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ στ) Νὰ ἐπισπευθῇ ἡ ἐκκρεμοῦσα ἔγκρισις τοῦ νέου συνοικισμοῦ τῆς πόλεως Γυθείου.

Ἡ θαλερότης τοῦ περιεχομένου τῶν προτάσεων καθιστᾶ ταύτας ξένας πρὸς τὴν μακαρίαν περίοδον τοῦ 1859 καὶ ὅμως οὕτω ἐσκέπτετο, ἐμελέτα καὶ ἐνήργει ἡ χωροφυλακή, ἀσχέτως ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἡγεσία δὲν ἦτο ἀξία νὰ συλλάβῃ τὴν ἔννοιάν των καὶ ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ συμπλέγματος τῆς ἀλληλοφθορᾶς καὶ τῆς ξενικῆς κηδεμονίας·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΕΙΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Α΄ Εὑρισκόμεθα πλέον εἰς τὰ πρόθυρα ὁλοσχεροῦς ἐπιτυχίας τῆς Ἀγγλικῆς Πολιτικῆς, περὶ ἐξώσεως τοῦ Ὄθωνος. Ἡ ἐν Ἰταλίᾳ ἐπανάστασις καὶ αἱ ἐν Μαυροβουνίῳ, Ἐρζεγοβίνῃ καὶ Σερβίᾳ ἐξεγέρσεις κατὰ τῶν Τούρκων ἐξῆψαν καὶ κατέστησαν ἔξαλλον ἐθνικῶς τὴν Ἑλληνικὴν νεολαίαν, ἥτις δὲν ἔστεργε πλέον νὰ ἔχῃ Βασιλέα ἕνα σωματικῶς καὶ πνευματικῶς ἀνάπηρον, ὡς παρίστατο αὐτῇ ὁ Ὄθων, ὑπὸ ὡρισμένων ἀντιπολιτευομένων φατριῶν, ἀλλ' ἤθελε Βασιλέα ἡρωϊκὸν καὶ ἱκανὸν ἵνα τὴν ὁδηγήσῃ εἰς τὰ ἐθνικὰ πεπρωμένα, τῆς Μεγάλης ἰδέας.

Αὐτὴν τὴν νεανικὴν οἴησιν ἐξέθρεπτον, καθ' ἑκάστην, ἡ «ἀθυρόστομος ἐφημεριδογραφία» καὶ οἱ δυσηρεστημένοι ἀρχηγίσκοι διαφόρων ἰδιοτελῶν ἢ φιλοδόξων φατριῶν.

Ὁ νέος πολιτικὸς Βούλγαρης παραιτηθεὶς τὴν 12.11.1858 μετέστη εἰς τὴν θανάσιμον κατὰ τοῦ Βασιλέως ἀντιπολίτευσιν, ἔνθα συνηντήθη μετ' ἄλλων δυσηρεστημένων καὶ συνέπηξε συνωμοσίαν μετ' αὐτῶν.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἐθνικιστικοῦ πνεύματος τῆς νεολαίας ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὰς τριημέρου διαρκείας ταραχὰς ἐν Ἀθήναις (10—13 Μαΐου 1859), αἵτινες ὅλως τεχνηέντως ἐστράφησαν κατὰ τοῦ Βασιλικοῦ ζεύγους καὶ τοῦ Διευθυντοῦ Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν Δημητριάδου.

Οἱ ταραξίαι διελύθησαν, ὁ Δ)ντὴς Ἀστυνομίας ἐπαύθη καὶ τὸ Πανεπιστήμιον ἔκλεισεν, ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦ Ὄθωνος δυσμένεια ἐπηυξήθη·

Ὡς ἀντίπους τοῦ Βασιλέως προεβλήθη ὁ Κανάρης, οὗτινος ἐπίσης ἐγένετο ἐκμετάλλευσις συνεπείᾳ παραγνωρίσεως του ὑπὲρ τοῦ Κριεζῆ.

Αἱ τελευταῖαι ἐκλογαὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Ὄθωνος ἀπὸ Δ)βρίου 1860 — Μαρτίου 1861 διεχώρισαν ὁριστικῶς τοὺς πολιτευομένους εἰς Βασιλικοὺς καὶ Ἀντιβασιλικούς.

Ὑπὸ τὴν ἀνοχήν, ἴσως καὶ καθοδήγησιν, τοῦ Βασιλέως ἡ Κυβέρνησις ἐξαπέλυσε προεκλογικὸν ὄργιον.

Ἐξέδωκε Διάγγελμα ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτησε τὴν καταψήφισιν παντὸς ἀντιπολιτευομένου. Τὴν 24 Δ)βρίου 1860 κληθέντες εἰς Ἀθήνας ἅπαντες οἱ Νομάρχαι ἔλαβον κατηγορηματικὰς ὁδηγίας ἵνα διὰ τῶν Ἐπάρχων καὶ Δημάρχων διὰ τῆς Ἀστυνομίας καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων καταπολεμηθῶσιν τῆς Βουλῆς οἱ ἀντιπολιτευόμενοι.

Ὁ στρατὸς καὶ ἡ χωροφυλακὴ διετάχθησαν καὶ παρεκινήθησαν ἐν ὀνόματι τοῦ θρόνου καὶ τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν ἴδιον σκοπόν.

Παρέστησεν ἡ κυβέρνησις τοὺς ἀντιπολιτευομένους ὡς ἀπεργαζομένους τὴν ἀνατροπὴν τοῦ θρόνου, «τοῦ συστήματος», καὶ ἔπραξε τὸ πᾶν ὅπως ἐνσταλλάξῃ εἰς τὰς ψυχὰς ὁλοκλήρου τῆς κρατικῆς μηχανῆς τὸν φόβον καὶ ὁ μῖσος.

Ἐντεῦθεν ἔλαβον χώραν βιαιότητες καὶ ἐκτραχηλισμοί. Τὰ θύματα τῶν προεκλογικῶν συγκρούσεων ὑπῆρξαν πολλά, μόνον εἰς τὴν Ἠλείαν ἀναφέρονται δύο φονευθέντες καὶ 17 τραυματίαι.

Ἀναφέρεται ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς ὁ ἐνωμοτάρχης Κότσυφας ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ναύαρχον Κανάρην τοῦ εἶπεν· «Κάνε πέρα νὰ μὴ φᾶς καμιὰ καὶ σὺ» (1), ὁ δὲ γερουσιαστὴς Χριστίδης ὁμιλῶν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 18.3.1861 ἐπὶ τῶν ἀσχημιῶν τῆς προεκλογικῆς περιόδου ἔλεγεν μεταξὺ ἄλλων: «...Ποτὲ εἰς καμίαν ἐκλογήν, αἱ ἐπεμβάσεις δὲν ἔφερον τὸν χαρακτῆρα τῆς βίας καὶ τὴν ὀλιγωρίαν τοῦ νόμου, ὅπως συνέβη εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογάς... ὅλος ὁ κόσμος τὸ γνωρίζει... τὸ γνωρίζουν προπάντων οἱ δέκα Νομάρχαι, ἔπειτα οἱ 40 Ἔπαρχοι, οἱ Μοίραρχοι, ἀντιμοίραρχοι, ὑπομοίραρχοι, ἐνωμοτάρχαι, σταθμάρχαι καὶ χωροφύλακες,... ὁ στρατὸς καὶ τὸ ἱππικὸν τῆς γραμμῆς, ἔπειτα οἱ 270 Δήμαρχοι...».

Πράγματι, τὰ λαβόντα χώραν δὲν ἀποτελοῦν ἓν ἐκλογικὸν ὄργιον, ἐκ τῶν συνήθων ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ μίαν κατάθλιψιν ψυχῶν καὶ πνευμάτων, ἀλλ' οὔτε ὁ γερουσιαστὴς Χρηστίδης οὔτε ὅσοι ἄλλοι ἠσχολήθησαν μὲ τὸ θέμα τοῦτο ἀπέδωκαν δικαιοσύνην, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀναμιχθέντας καὶ πρωτοστατήσαντας εἰς τὰ γεγονότα ἐκεῖνα.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἀναμφισβητήτως ἦτο κατὰ τὸ σύνολόν της πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη εἰς τὸν Ὄθωνα, ὄχι ὅμως ἐκ πνεύματος δουλικότητος, ἀβδηριτισμοῦ, τυφλοῦ φανατισμοῦ ἢ αὐθαιρετισμοῦ, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἐνόρκου καὶ εὐσυνειδήτου διαπαιδαγωγήσεως τῶν μελῶν αὐτῆς ὑπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ της. Ἡ ἰδιοτέλεια ἀναμφιβόλως ἀπεκλείετο παντελῶς.

Εἴδομεν ὅτι κατὰ τὸ 1843 ἐκινήθη χάριν τῆς θεᾶς Τάξεως τόσον πρὸ ὅσον καὶ μετὰ τὴν 3ην Σ)βρίου, ὅτι δηλαδὴ οὐδεμίαν ἐπίπτωσιν ἔσχεν ἐπὶ τῶν ὑπηρεσιακῶν της γραμμῶν ἡ ἐπιδιωχθεῖσα καὶ ἐπιβληθεῖσα συνταγματικότης.

Τονίζομεν ὅτι ἡ μέχρι τότε κοινοβουλευτικὴ ἱστορία ἀναφέρει μόνον ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς ἀντιδράσαντας εἰς τὸν ὑπὸ τῶν κομματαρχῶν ἐπιδιωχθέντα ἐκφαυλισμόν, ἢ εἰς τὴν τόσον ἐπιθυμητὴν ἐκλογικὴν βίαν καὶ οἵτινες κατήγγειλον μάλιστα τὸν ἀπαιτοῦντα ἐκλογικὴν βίαν ὑπουργόν.

Καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν φαίνεται ὅτι μία μερὶς τῆς δυνάμεως, παρασυρθεῖσα ἐκ τοῦ ἐξαπολυθέντος κύματος μισαλλοδοξίας καὶ φοβίας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἢ παραπλανηθεῖσα ἢ καὶ πιεσθεῖσα ὑπὸ τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς καὶ ἰδίᾳ τῶν Νομαρχῶν καὶ στρατιωτικῶν Διοικητῶν, συμμετέσχεν εἰς τὰς ἀθλιότητας τῆς ἐκλογικῆς ἐκείνης παρωδίας, ἔναντι αὐτῆς ὅμως ἐστάθη μελαγχολικὴ ἐκ τῆς ἀπαγοητεύσεως ἑτέρα μερὶς τοῦ Σώματος, ἡ μερὶς τῶν μορφωμένων στελεχῶν.

Εἴδομεν ἀνωτέρω, (Κεφ. ΙΓ' § Δ'), τί ἔγραφε πρὸς τὸν φίλον του Λέοντα ὁ διακεκριμένος κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀγωνιστικότητα ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Γ. Κροκίδας, Δ) τῆς Μοιραρχίας Ἀρκαδίας, καὶ ἐπαναλαμβάνομεν τοὺς λόγους του, ὡς μίαν ὄασιν ἠρεμίας ἐν μέσῳ τοῦ ἐπικρατήσαντος τότε κύματος ψυχώσεων καὶ σφαλμάτων.

---

(1) Ἀγορ. Ἑλλην. Κοινοβουλίου Τ. Α'. σελ. 317.

«...Οὐδέποτε ᾐσθάνθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου τοιαύτην ἀηδίαν καὶ ἀθυμίαν ὅπως ἀφ' ὅτου ἤρξατο ἡ βαρβαρώδης ἐκλογικὴ πάλη κατὰ τὸν νομὸν τοῦτον, ἡ δὲ ἀπελπισία μου διὰ τὴν θεραπείαν τῆς οἰκτρᾶς κοινωνικῆς καταστάσεώς μας ἐστηρίχθη ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῆς γενικῆς ἠθικῆς καταστροφῆς καὶ τῆς διαλύσεως παντὸς κοινωνικοῦ δεσμοῦ...».

Λόγοι ἀναπηδῶντες ἀπὸ πράγματι ὡραίας ἐθνικὰς καὶ κοινωνικὰς σκέψεις καὶ προθέσεις, λόγοι χρήσιμοι δι' ὅλας τὰς ἐποχάς.

Ὁ Σπῦρος Μήλιος κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 30.3.1861 ἔλεγεν: «Ὅταν εἰς τοὺς ἑξήκοντα δύο βουλευτὰς ἀ π ε δ ώ σ α τ ε τ ὸ ν χ α ρ α κ τ ῆ ρ α τ ο ῦ ἀ ν τ ι β α σ ι λ ι κ ο ῦ, ἡ ἐ π έ μ β α σ ι ς ἦ τ ο ἄ φ ε υ κ τ ο ς...», δώσας οὕτω τὴν πραγματικὴν εἰκόνα τῆς καπηλείας, ἣν μετῆλθε ἡ Κυβέρνησις 'Αθ. Μιαούλη.

Ἡ χωροφυλακὴ προσηλωμένη ἀπολύτως εἰς τὸν θρόνον καὶ εἰς τὸ καθεστὼς ἐπίστευσε τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν περὶ τῶν κινδύνων καὶ ἀφοῦ ὑπῆρξε πάντοτε πρόθυμος νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως ἔλαβε μέρος εἰς τὰ κυβερνητικὰ σχέδια. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς μοχθοῦν ὑπὲρ τῆς τάξεως ἐγένετο τότε θῦμα μιᾶς κυβερνητικῆς παρορμήσεως καὶ διαταγῆς καὶ παρεσύρθη καὶ αὐτὸ ὅπως καὶ ὁλόκληρος ἡ ὑπόλοιπος κρατικὴ μηχανὴ εἰς ἀνωμάλους καὶ ἐκνόμους ἐνεργείας πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐπαπειλουμένων, δῆθεν, σφοδρῶν ταραχῶν, ὡς τῆς παρεστάθη.

Β΄ ΝΑΥΠΛΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ — ΕΞΩΣΙΣ ΟΘΩΝΟΣ

Τὸ Ναύπλιον, ἡ πρώτη πρωτεύουσα, ἀπετέλει τόπον δυσμενῶν πλέον τοποθετήσεων ἀξιωματικῶν καὶ κατὰ συνέπειαν εἶχεν καταστῆ κέντρον τῆς κατὰ τοῦ Ὄθωνος συνωμοσίας. Μεταξὺ τῶν ὑπὸ δυσμένειαν εἶχον συμπεριληφθῆ καὶ οἱ Παν. Κορωναῖος, Δ. Βότσαρης καὶ Δ. Γρίβας, ἀξιωματικοὶ κύρους καὶ ἐπιβολῆς, οἵτινες καὶ παρηκολουθοῦντο.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Σπυρ. Μήλιος ἔλαβεν ἀνώνυμον ἐκ Ναυπλίου ἐπιστολὴν καταγγέλλουσαν τὰ τεκταινόμενα καὶ διέταξε τὸν τότε 'Αρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς Συνταγματάρχην τοῦ Στρατοῦ Νικολαΐδην ὅπως μεταβῇ εἰς Ναύπλιον καὶ ἐρευνήσῃ τὰ καταγγελλόμενα. Ὁ Νικολαΐδης μεταβὰς εἰς Ναύπλιον ἠρκέσθη εἰς παραπειστικὴν διαβεβαίωσιν συγγενοῦς του ἀνθ) στοῦ Πεζικοῦ περὶ ἐπικρατούσης ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως καὶ ἐπανῆλθεν ἀποκοιμήσας ἔτι περισσότερον τὸν Ὑπουργόν (2).

Οἱ συνωμόται συνεχίζοντες τὰς μετὰ τῶν διαφόρων ἄλλων ἐπαρχιῶν καὶ τῶν Ἀθηνῶν συνεννοήσεις δὲν κατώρθωσαν ν' ἀποκοιμήσωσι καὶ τὰς τοπικὰς ἀρχάς, αἵτινες εἶχον σχηματίσει πεποίθησιν ὅτι ἡ μεταξὺ τῶν συνωμοτῶν Ναυπλίου καὶ 'Αθηνῶν ἀλληλογραφία διεξήγετο ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Προξενικοῦ φακέλλου τοῦ Βελγίου.

Ἡ ἐπισυμβᾶσα κατάσχεσις ἑνὸς τοιούτου φακέλλου ἐπέσπευσε τὴν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως, γενομένην τὴν νύκτα τῆς 1.2.1862.

(2) 'Αγ. Κλεομένους σελ. 54.

Λαὸς καὶ ὁ ἐν Ναυπλίῳ Στρατὸς προσεχώρησαν, πλὴν τῆς χωροφυλακῆς. Ἠνοίχθησαν αἱ φυλακαὶ καὶ ἀφέθησαν ἐλεύθεροι 600 περίπου ὑποδικοκατάδικοι (3).

Τὴν 3ην Φεβρουαρίου ἐπανεστάτησεν καὶ ἡ φρουρὰ Τριπόλεως, ἥτις τὸν μὲν Διοικητὴν Μοιραρχίας Ταγματάρχην Κροκίδαν καὶ τὸν Γραμματέα του ἐνωμοτάρχην Ἀλεξανδρόπουλον συνέλαβεν καὶ ἐφυλάκισε, τὴν δὲ ὑπόλοιπον δύναμιν τῆς χωροφυλακῆς περιώρισεν εἰς τὸν στρατῶνα της (4).

Ὁ Δ. Βρατσάνος παραστατικώτερον γράφει : (5) «Οἱ χωροφύλακες, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσι τῆς χωροφυλακῆς, ἦτον ἡ σωματοφυλακὴ τοῦ Βασιλέως, ἠθέλησαν ν' ἀντισταθοῦν. Μπῆκαν στὴ μέση διάφοροι πολῖτες καὶ ἔτσι δὲν ἔγιναν μεγαλύτερα παρατράγωδα».

Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς τὸ σημεῖον ἔγκειται τὸ μεγαλεῖον τοῦ πνεύματος τῆς χωροφυλακῆς. Ὁ Κροκίδας ἀπεδοκίμαζε τὰς προεκλογικὰς βαναυσότητας, ἐξ ἴσου ὅμως ἀνθίστατο καὶ κατὰ πάσης ἀπειλῆς κατὰ τῆς τάξεως.

Εἰς τὴν ἐπανάστασιν προσεχώρησεν βραδύτερον καὶ τὸ Ἄργος, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ ὀλιγάριθμος, πλὴν πιστὴ εἰς τὸ καθεστώς, χωροφυλακὴ ἀπέτρεψεν ἐκδηλώσεις. Οἱ ἐπαναστάται Ναυπλίου ἀπέστειλον εἰς Ἄργος τὸν Ταγματάρχην Παναγιωτόπουλον ἐπικεφαλῆς δύο λόχων πεζικοῦ. Ἡ ἐν Ἄργει δύναμις χωροφυλακῆς ἐκ τριῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ 12 χωροφυλάκων ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Γ. Βαρβέταν, ὄχι μόνον ἠρνήθη νὰ προσχωρήσῃ ἀλλὰ καὶ ἔσχατον ἀντίστασιν προέταξεν.

Ὁ Παναγιωτόπουλος περικυκλώσας τὴν χωροφυλακὴν τὴν ἐκάλεσε νὰ παραδοθῇ, ἀλλ' ὁ Βαρβέτας ἀπορρίπτων τὴν πρόσκλησιν ἀπήντησεν: «Ἡ Χωροφυλακὴ δὲν παραδίδεται. Θὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ θὰ πέσωμεν ὅλοι. Δὲν θὰ προδώσωμεν τὸν ὅρκον μας. Ζήτω ὁ Ὄθων» (6).

Ἐπηκολούθησεν ἄνισος καὶ θανατηφόρος ἀγὼν κατὰ τὸν ὁποῖον λόγῳ πυρπολήσεως τοῦ οἰκήματος καὶ ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν τῶν πολιορκουμένων, ἔπεσαν νεκροὶ ἅπαντες οἱ λεοντόκαρδοι, ὁ δὲ ὑπομοίραρχος συλληφθεὶς ζῶν κατεκρεουργήθη.

Τὴν 5 Φεβρουαρίου ἐξεδηλώθη ἐπαναστατικὴ προσπάθεια καὶ ἐνέργεια εἰς Κυπαρισσίαν, ἀλλὰ σπεύσας ἐκ Καλαμῶν ὁ Μοίραρχος διέλυσε τοὺς ἐπαναστάτας (7).

Ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν Ναυπλίου ἀπεστάλησαν ποικίλης συνθέσεως στρατεύματα ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Χάν, ἅτινα διὰ σειρᾶς σκληρῶν καὶ φονικῶν μαχῶν ἠνάγκασαν τοὺς ἐπαναστάτας νὰ περιορισθοῦν εἰς τὸ φρούριον Παλαμηδίου καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ παραδοθοῦν τὴν 8ην Ἀπριλίου 1862.

Εἰς τὰ κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν ἀποσταλέντα στρατεύματα συμπεριελαμβάνετο

---

(3) Τρυφ. Εὐαγγελίδου, τόμ. Β' σελ. 631.

(4) Α. Σκανδάμη σελ. 492.

(5) Αὐτόθι σελ. 137. Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ οἱουδήποτε ἄλλου τμήματος θὰ ἐξεφράζετο εὐλαβέστερον καὶ ἀντικειμενικώτερον οὗτος.

(6) Α. Σκανδάμη σελ. 566—567, ἔνθα λεπτομέρειαι. Ὁ Σκανδάμης οὐχὶ ὀρθῶς ἀποκαλεῖ Μοίραρχον τὸν Βαρβέταν, διότι τὸ Ἄργος ἦτο ἕδρα μόνον Ὑπομοιραρχίας.

(7) Δ. Βρατσάνου σελ. 139.

καὶ ἱκανὴ δύναμις χωροφυλακῆς, πεζῆς καὶ ἐφίππου, ἥτις διεκρίθη ἰδιαιτέρως διὰ τὴν ἀποφασιστικότητά της· (7α).

Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπαναστατῶν ἐπιβιβασθέντες τῶν εἰς λιμένα Ναυπλίου καιροσκοπικῶς ναυλοχούντων Ἀγγλικῶν καὶ Γαλλικῶν σκαφῶν μετεφέρθησαν εἰς Σμύρνην.

Τὴν 28 Φ)ρίου εἶχεν ἐπαναστατήσει ἡ φρουρὰ Σύρου, ἥτις ἀποπειραθεῖσα ν' ἀποβιβασθῇ εἰς Τῆνον δὲν ἠδυνήθη, λόγῳ σθεναρᾶς ἀντιστάσεως τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἐκεῖ σταθμοῦ χωροφυλακῆς. Οἱ ἐπαναστάται ἐν συνεχείᾳ κατηυθύνθησαν πρὸς Κύθνον ἵνα ἀπελευθερώσωσι τοὺς ἐκεῖ πολιτικοὺς κρατουμένους.

Ἐναντίον τούτων ἡ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν τὸν λοχαγὸν Τσῆρον ἐπικεφαλῆς 150 στρατιωτῶν καί τινων ὁπλοφόρων καὶ δυνάμεως 40 χωροφυλάκων ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Φωτοβᾶσσον.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν μεταξὺ κυβερνητικῶν δυνάμεων καὶ ἐπαναστατῶν μάχην παρὰ τὴν Ἁγίαν Εἰρήνην - Κύθνου οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς ἐπολέμησαν μὲ ἀφοσίωσιν καὶ φανατισμόν, γράφει ὁ Εὐαγγελίδης, ἐφονεύθησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπαναστατῶν ἀξιωματικοὶ καὶ εἷς ὑπενωμοτάρχης (8).

Ἅπασαι αἱ ἀνωτέρω ἐπαναστάσεις κατεστάλησαν μέν, ἀπετέλεσαν ὅμως τὸ προοίμιον τῆς τελικῆς τοιαύτης κατὰ τὴν 10.10.1862, ὅτε ἐξώσθη ὁ Ὄθων.

Πρῶτος ἐπανεστάτησεν ὁ γνωστὸς Θεόδ. Γρίβας ἐν Ἀκαρνανίᾳ, οὗτινος πρώτη ἐνέργεια ὑπῆρξεν ἡ σύλληψις τοῦ ταγματάρχου χωροφυλακῆς Τζάνη, Δ)τοῦ Μοιραρχίας Αἰτωλοακαρνανίας (6.10.1862) (9)· Ἠκολούθησαν αἱ Πάτραι, ἔνθεν ὁ Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας Ἀχαϊοήλιδος Γενοβέλης, μὴ συμμερισθεὶς τὸ κίνημα τῆς φρουρᾶς καὶ μὴ ἔχων τί νὰ πράξῃ ἄλλο, διότι θὰ συνελαμβάνετο, ἀναχωρήσας ἔφθα-

---

(7α) Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3922)30.4.1862 ἀναφορᾶς Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς ὑπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἡ ἀκόλουθος ἔκθεσις:

«Ὁ Ὑποστράτηγος καὶ ὑπασπιστὴς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Χ. Χατζηπέτρος,

Πρὸς

Τὴν Μοιραρχίαν Ἀττικῆς — Ἐνταῦθα

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἄμεμπτον διαγωγήν, τὸν ζῆλον καὶ προθυμίαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν τριῶν ὑπὸ τὰς διαταγάς μου διατελεσάντων ἐφίππων χωροφυλάκων Γεωργίου Σκλήρη, Π. Σαχίνη καὶ Ἀνδρέου Κωνσταντίνου καθὼς καὶ τὴν γενναιότητα αὐτῶν κατὰ τὴν ἐν(........); μάχην τῆς 21, 22 καὶ 23 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. κατὰ τῶν ἀποστατῶν τῆς φρουρᾶς Ναυπλίου, ἰδίως δὲ τὴν 26ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καθ' ἣν οὗτοι μὲ προφανέστατον κίνδυνον τῆς ζωῆς των ἔλαβον ἐνεργητικὸν μέρος κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ ἱππικοῦ καὶ τέλος κατὰ τὴν γενικὴν μάχην τῆς πρώτης Μαρτίου, ὅπου γενναίως ἐπολέμησαν, ἐπικαλοῦμαι διὰ τῆς Μοιραρχίας ταύτης νὰ ἐκφρασθῇ πρὸς αὐτοὺς ἱεραρχικῶς ἡ εὐαρέσκεια τῆς Κυβερνήσεως, συνάμα δὲ νὰ πληρωθῇ εἰς τοὺς ἰδίους καὶ τὸ ἡμερήσιον ἐκ λεπτῶν 23 ἐπιμίσθιον ὡς καὶ ἐκεῖνο τῶν 12 διὰ τὸν οἶνον καὶ ρακὴν τὸ ὁποῖον πᾶς στρατιώτης τοῦ στρατοπέδου ἀπήλαυσε ἀπὸ τῆς πρώτης Φεβρουαρίου μέχρι τῆς ἐπανόδου αὐτῶν εἰς τὴν ἑστίαν των καὶ τὸ ὁποῖον δικαιοῦνται νὰ λάβωσιν ὡς μὴ πληρωθὲν παρ' ἐμοῦ εἰς αὐτούς.

Ἀθῆναι τὴν 23 Ἀπριλίου 1862»

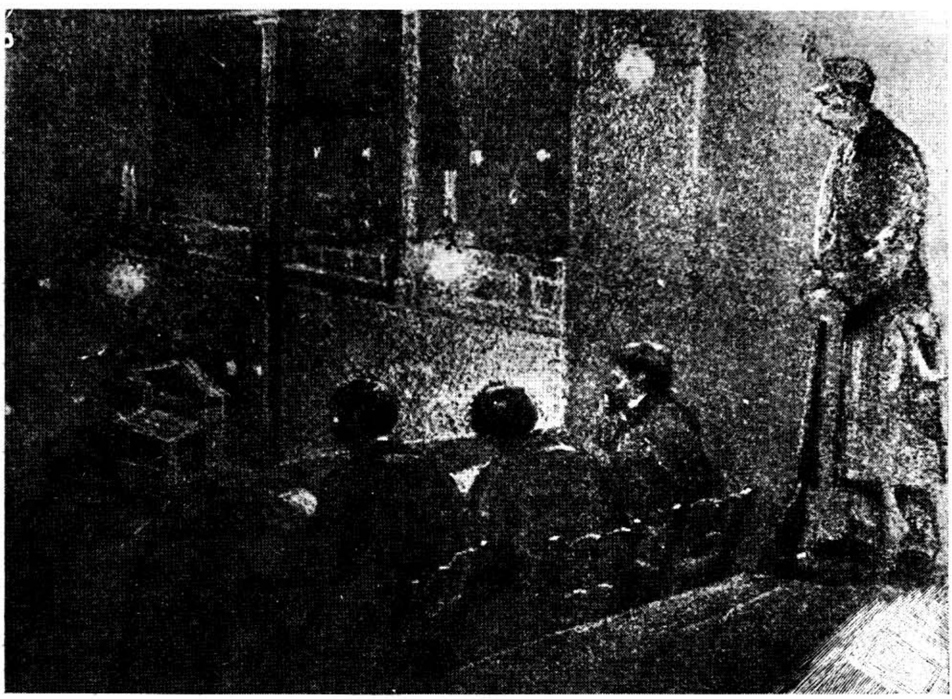
(8) Δ. Βρατσάνου σελ. 144.

(9) Γ. Κρέμου σελ. 1151 — Ἐφημ. «Αἰὼν».

σεν εἰς Κόρινθον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Καλάβρυτα ἐπιδοθεὶς εἰς καθήκοντα δημοσίας Ἀσφαλείας (10).

Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη οὐδὲν τὸ γενναῖον ἠθέλησε νὰ πράξῃ, πρὸ καὶ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1862 ἐν Ἀθήναις, παρ᾽ ὅλον ὅτι εἶχεν ἐνημερώθη ἀπολύτως ὑπὸ τῆς τε Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Δ)ντοῦ Ἀστυνομίας. Ἐνῷ κατὰ τὰς παρασχεθείσας καὶ γνωσθείσας πολλαχῶς πληροφορίας τὸ κέντρον τῆς ἐπαναστάσεως εὑρίσκετο ἐν Ἀθήναις ἐν ἀγαστῇ μετὰ τῶν ξένων Πρέσβεων συνεργασίᾳ, ἡ κυβέρνησις ἐξαπέστειλε δυνάμεις κατὰ τοῦ Γρίβα, ἡ ἰδία δὲ ἔλαβε μέτρα τινὰ ἀμύνης ἑαυτῆς μᾶλλον παρὰ ὑπὲρ τοῦ καθεστῶτος. Οἱ Βασιλεῖς ἀπουσίαζον εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον.

Ὁ Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς διετάχθη νὰ συγκεντρώσῃ κατεπειγόντως δυνάμεις χωροφυλακῆς ἐκ τῆς ὑπαίθρου, ἃς προσερχομένας ἐτοποθέτησεν ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν

Ἡ ἐσωτερικὴ φρουρὰ τῆς Βουλῆς ὑπῆρξε πάντοτε ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς πλὴν τῆς περιόδου Β΄ Ἐθνοσυνελεύσεως. Διακρίνεται ὁ φρουρὸς χωροφύλαξ εἰς τὰ δημοσιογραφικὰ θεωρεῖα κατὰ τὴν Α΄ κοινοβουλευτικὴν περίοδον

πρὸς φρούρησιν τῶν ἀνακτόρων ὑπὸ τὸν Συν)ρχην Χάν, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ πρὸς φρούρησιν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν καὶ τῶν πέριξ οἰκιῶν, ἔνθα ἐγκατεστάθη τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, συσκεπτόμενον συνεχῶς περὶ τοῦ πρακτέου.

Ὁ Ν. Δραγούμης ἀναφέρει ὅτι συνεδριάζοντος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (11), παρουσιάσθη εἰς αὐτὸ ὁ Μοίραρχος Ἀντώνιος Δαλωνᾶς, Δ)τῆς Μοιραρχίας

(10) Ἐφημ. «Αὐγή» φύλ. τῆς 10.10.1862.

(11) Αὐτόθι τόμ. Β΄ σελ. 244, δὲν ἀναφέρει ἡμερομηνίαν, πιθανῶς νὰ συνέβη τοῦτο κατὰ τὴν 8 ἢ 9 Ὀκτωβρίου.

Πρωτευούσης, ὅστις ἀδημονῶν εἶπεν πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον: «Ἀνάγκη, ἐὰν σκοπεῖτε νὰ καταστείλητε τὴν στάσιν, νὰ ἐπιτρέψητε τὴν σύλληψιν τῶν πρώτων συνωμοτῶν», διευκρινήσας ὅτι ὀκτὼ ἐκ τούτων εὑρίσκοντο συνηγμένοι ἔν τινι οἰκίᾳ συσκεπτόμενοι

Ἐπέπρωτο ὁ θαυμάσιος καὶ πιστὸς ἐκεῖνος στρατιώτης νὰ ποτισθῇ τὸ πικρώτερον διὰ πάντα εὐσυνείδητον καὶ τίμιον ἄνθρωπον ποτήριον ἐκ στόματος τοῦ Βασιλικοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὅστις μετά τινα ἀδικαιολόγητον ὅλων σιωπὴν παρετήρησεν: «Εἰ μὴ ἀθετήσῃ ὁ στρατὸς τοὺς ὅρκους περιττὴ ἡ σύλληψις, οὐδὲν τολμώντων ἄνευ αὐτοῦ τῶν πολιτῶν, εἰ δὲ τουναντίον, καὶ πάλιν ἀνωφελής, διότι καὶ θὰ ἐκτραχύνῃ τὴν ἀποστασίαν ἐξάπτουσα τὴν ἐκδίκησιν».

Ὁ Τρύφ. Εὐαγγελίδης ἀναφέρει ὅτι ὁ Δ)ντὴς τῆς Δ)σεως Ἀστυνομίας εἰδοποίησε τοὺς Ζαΐμην καὶ Βούλγαρην ὅτι ἐπέκειτο ἡ σύλληψίς των (12).

Ὁ Ε. Κυριακίδης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ, τόμ. Β΄ σελ. 170, ἐκφράζεται ἀδιστάκτως ὅτι ὁ Βασιλικὸς Πρωθυπουργὸς «ἐκ πεποιθήσεως» ἐπίστευεν εἰς τὴν πτῶσιν τοῦ Βασιλέως ὁ δὲ Δραγούμης ἀναφέρει ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε διαβεβαιώσει ἕναν τῶν ἐπαναστατῶν, ὅτι δὲν θὰ ἐπέτρεπε συλλήψεις.

Πρὸ τῆς διαβεβαιώσεως ταύτης τοῦ Κυριακίδου ἀποβαίνει συμφυὲς ἀλλὰ καὶ περίεργον τὸ πνεῦμα διασωθείσης ἐκθέσεως πρὸς τὸν Βασιλέα, τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν Σπύρου Μήλιου, ἐν ᾗ γίνεται λόγος περὶ στρατιωτικῶν κινητοποιήσεων διὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἀναφανείσης ἐν Ἀκαρνανίᾳ ἐξεγέρσεως καὶ διὰ τὴν πρόληψιν πάσης ἀλλαχοῦ καὶ ἰδίᾳ ἐν πρωτευούσῃ ἀναταραχῆς. Ἡ ἔκθεσις αὕτη δημιουργεῖ δύο περιέργους ἀπορίας, ἤτοι διὰ τίνα λόγον ἀποκρύπτει ἀπὸ τὸν Βασιλέα ὅτι εἶχε διατάξει συγκέντρωσιν δυνάμεων χωροφυλακῆς εἰς Ἀθήνας ὡς καὶ διὰ ποῖον λόγον τελευτῶν ἔγραφεν: «Ἤθελον προβῆ, Μεγαλειότατε, εἰς πολιτικὰ μέτρα, ἀλλὰ περιορίζομαι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν μου καὶ δὲν θέλω νὰ μεμψιμοιρήσω. Τοῦτο μόνον Σᾶς ἀναφέρω, Μεγαλειότατε, ὅτι ἐκ μέρους ἐνεργῶ ὡς νὰ πρόκειται περὶ ὅλων...». (Ἀγορ. Ἑλλην. Κοινοβ. — Περίοδος Α΄, τόμ. 1 σελ. 326—327).

Οὕτως ἀνεμένετο ἡ πρὸς παράδοσιν τῆς ἐξουσίας αἴτησις τῶν ἐπαναστατῶν, διότι τὰ διαδραματισθέντα κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 10.10.1862 γεγονότα δὲν συνιστοῦν ἐπανάστασιν τινὰ καὶ μάλιστα Ἑλληνικοῦ χρώματος, ἀλλὰ δολίαν παράδοσιν τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν εὐόρκων δυνάμεων τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὸν συρφετόν, τῶν ἀποκληθέντων ἐπαναστατῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, εἴτε συνεπείᾳ πολλῆς ἐπιπολαιότητος εἴτε διὰ τὴν τήρησιν τῶν τύπων, ἐνήργησεν ἔφιππος, συνοδείᾳ ἐφίππων χωροφυλάκων, μίαν διαδρομὴν μέχρι τῶν στρατώνων καὶ οὐδὲν ἕτερον, οἱ δὲ ἐπαναστάται ἀνεκοίνουν τὰς πρωϊνὰς ὥρας τὰς περὶ ἐξώσεως τοῦ Βασιλέως ἀποφάσεις των.

Ἀκέφαλοι καὶ προδωμένοι οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς δὲν ἐγνώριζον τί νὰ πράξωσι τὴν ἑπομένην, παρὰ ὅμως τ' ἀνωτέρω καὶ τὴν κυβερνητικὴν ἀνυπαρξίαν, ἐκ συνειδήσεως ὁρμώμενοι, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν εἴσοδον εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν ἐπαναστατῶν, εἰμὴ ὅτε διετάχθησαν πλέον ὑπὸ τοῦ Χάν (13), οὕτω οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς τῶν Ἀνακτόρων ὑπῆρξαν καὶ οἱ μόνοι οἵτινες προέβαλον ἀντίστασιν, δι' ὃ καὶ γρά-

---

(12) Αὐτόθι τόμ. Β΄ σελ. 696.

(13) Α. Θωμαΐδου σελ. 398.

φει ὁ Κρέμος: «Τούτων γινομένων ἐγένετο τῇ νυκτὶ (10 πρὸς τὴν 11 Ὀκτωβρίου) ὅλως ἀναίμακτος καὶ ἐν Ἀθήναις ἡ ἐπανάστασις ἐπ' ὀλίγον ἀντιστάντων τῇ ὑστεραίᾳ μόνον τῶν χωροφυλάκων...» (14).

Ὁ Εὐαγγελίδης τονίζει ὅτι οἱ χωροφύλακες ἐναπέμεινον οἱ μόνοι φρουροὶ τῶν ἀνακτόρων, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ στρατηγὸς Χὰν διέταξε ν' ἀνοιγῶσιν αἱ πῦλαι εἰς τοὺς ἐπαναστάτας.

Ὄχι μόνον οὐδὲν ὑπὲρ τῆς τάξεως ἐγένετο ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἠμελήθη ὑπὲρ τῆς ἀταξίας. Ἐξωπλίσθη ὁ ὄχλος, ἠνοίχθησαν αἱ φυλακαὶ ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀφέθησαν ἐλεύθεροι ἅπαντες οἱ κακοποιοὶ καὶ κακοῦργοι, ἵνα μετ' ὀλίγον ἐπαναφέρωσι τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν ἀνασφάλειαν. Ὅταν ἔφθασεν εἰς Πειραιᾶ ὁ Ὄθων καὶ τῷ ἀνηγγέλθη ἡ ἔξωσις ἔλαβεν τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀποβιβασθῇ, διότι ἐπείσθη ὅτι οὐδὲν θὰ ἐπετύγχανε, κατὰ τὸν σχολιαστὴν δὲ τῶν ἀγορεύσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοβουλίου «μόνον εἰς ἐξόντωσιν τῆς πιστῆς εἰς αὐτὸν χωροφυλακῆς θὰ κατέληγε παρομοία ἀπόφασίς του» νὰ ἐξέλθῃ.

Οὕτω ἔληξεν ἡ περίοδος τῆς πρώτης Δυναστείας, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὠργανώθη τὸ κράτος τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἐν μέσῳ μιᾶς διαρκοῦς ἀναρχίας, ἐναντίον τῆς ὁποίας τόσον σκληρῶς ἐπάλαισεν τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, πάλην σκληρὰν τόσον κατὰ τῶν ἀνάρχων στοιχείων καὶ τῶν ὑποκινητῶν αὐτῶν ὅσον καὶ κατὰ τῆς ἀκηδεστίας καὶ τοῦ παραγκωνισμοῦ.

Εἶναι λίαν ἐπαχθὲς καὶ ἀπαγοητευτικὸν ὅταν δὲν ἀναγνωρίζονται αἱ ὑπηρεσίαι καὶ αἱ θυσίαι αἵτινες προσφέρονται ἐν πνεύματι αὐτοθυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως, καὶ ἀποτελεῖ τοῦτο τὴν χειρίστην κληρονομίαν.

Εὐλόγως θ' ἀνεμένετο ἡ δημιουργία πνεύματος ἀδιαφορίας καὶ ἀπροθυμίας ἀκόμη καὶ πείσματος, ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον ἐρευνώμενον ἀνευρίσκεται ἔτι λαμπρότερον ὅταν δημιουργῆται καὶ διατηρεῖται ἐν μέσῳ ἀθλιοτήτων.

Ἐχθροὶ καὶ φίλοι τῆς τάξεως παραμένουσιν ἔκτοτε θαυμασταὶ τῆς στάσεως τῆς χωροφυλακῆς κατὰ τὰ γεγονότα τοῦ 1862, 34 δὲ ἔτη βραδύτερον ἔγραφεν ὁ Μ. Χατζόπουλος εἰς τὸ Λεύκωμα Γαβριηλίδου: «Ἐν γένει δὲ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1862 ἡ χωροφυλακὴ ἔμεινε πιστὴ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως πρὸς τὸν ἀείμνηστον Ὄθωνα, καὶ τοῦτο διότι ὁ ὀργανισμὸς τῆς χωροφυλακῆς εἶναι τοιοῦτος, ὥστε νὰ θυσιάζεται πάντοτε ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ τῆς διατηρήσεως τῶν καθεστώτων».

Ἠσθάνθησαν οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς ἔντονα αἰσθήματα ἀπογοητεύσεως ἐκ τοῦ παραγκωνισμοῦ των ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, ἀλλ' οὐδέποτε ἀπεθαρρύνθησαν ἢ κατελήφθησαν ὑπὸ πνεύματος ἀπαγοητεύσεως καὶ ἀδιαφορίας, διότι ἠσθάνοντο πάντοτε τὰ αἰσθήματα ἀγάπης τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ καὶ οὕτως ἠδιαφόρουν ἔναντι τῶν προσκαίρως ἰσχυρῶν.

Τὰ αἰσθήματα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων εἶχον τεθῇ πολλάκις ἐν δοκιμασίᾳ καὶ συνεπείᾳ τῶν ἀμαζονικῶν καὶ ἀλαζονικῶν ἐκδηλώσεων καὶ αὐτῆς τῆς Βασιλίσσης, ἀλλ' ἄνευ ἐπιπτώσεως τινός.

Ἡ Σωτηρία Ἀλιμπέρτη ἐπιβεβαιοῦσα ὅτι ἡ συνοδεία τῆς ἐξερχομένης Βασιλίσσης ἐκλείετο διὰ τεσσάρων ἐφίππων χωροφυλάκων, διηγεῖται τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1850 λαβὸν χώραν ἐπεισόδιον εἰς βάρος τῶν 4 αὐτῶν χωροφυλάκων (15).

---

(14) Αὐτόθι σελ. 1152.

(15) Αὐτόθι σελ. 116—119.

Ἀναχωρήσαντος τοῦ Ὄθωνος διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἡ Ἀμαλία ὡς ἀντιβασίλισσα διέταξε νὰ μὴ λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν συνοδείαν της οἱ χωροφύλακες, πλὴν ἡ διαταγή της δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, διότι ἡ ἀσφάλεια τῶν Βασιλέων δὲν εἶναι θέμα προσωπικόν των, ἀλλ' ἐθνικὴ ὑπόθεσις.

Κατὰ μίαν τοιαύτην ἔξοδον εἰς περίπατον ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν ἡ Βασίλισσα ἀντελήφθη ὅτι ἠκολουθεῖτο ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων καὶ «μετὰ πείσματος καὶ θυμοῦ παιδικοῦ εἶπεν: «Ἀ! θέλουν λοιπὸν νὰ μὲ φυλάξουν, ἂς ἔλθουν», καὶ κεντρίσασα τὸν ἵππον της ἐχάθη χωρὶς νὰ δυνηθῶσιν οἱ ἀνύποπτοι χωροφύλακες νὰ τὴν ἀνεύρωσι μέσα εἰς τὸν ἐλαιῶνα.

Καταισχυμένοι καὶ καταθορυβημένοι οἱ χωροφύλακες ἐπανῆλθον ἄνευ τῆς Βασιλίσσης εἰς τὸν προϊστάμενόν των Μοίραρχον καὶ ἐκεῖνος ἀπελπισμένος σπεύδει εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἔνθα ἐνῷ ἀνέφερεν τὸ γεγονὸς εἰς τὸν Αὐλάρχην Γρίβαν Γαρδικιώτην, ἔφθασεν ἡ Βασίλισσα.

Ἡ Βασίλισσα ἐπεχείρησε νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν Αὐλάρχην, ἀλλ' ἐκεῖνος ὡς εἷς θαυμάσιος καθηγητὴς Συνταγματικοῦ Δικαίου τῆς ἀπήντησεν, μεταξὺ τῶν ἄλλων:

«...Ἄφες με, Μεγαλειοτάτη, νὰ σοῦ δώσω πίσω τοῦτα τὰ γαλόνια καὶ τὴ Βοῦλα τ' Αὐλαρχείου, καὶ τότε διέταξε νὰ μὴ σ' ἀκολουθοῦνε οἱ χωροφύλακες».

Ἡ Βασίλισσα ἡττήθη, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε νὰ τηρῇ εἰς ἀπόστασιν τοὺς συνοδοὺς χωροφύλακας καὶ οὕτω δὲν εὑρέθησαν πλησίον της κατὰ τὴν κατ' αὐτῆς ἀπόπειραν τὴν 6.9.1861 (16).

Γ΄ ΓΕΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἀπορρόφησεν μέχρι τοῦδε, ὡς κατ' ἀνάγκην θὰ συμβῇ καὶ διὰ πολλὰς εἰσέτι δεκαετηρίδας, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐπάρατος μάστιξ τῆς ληστείας καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ ἐπαναστάσεις, στάσεις κ.λ.π. Ἐπιτροχάδην ἐποιησάμεθα λόγον καὶ περὶ ἄλλων τινῶν ἔργων καὶ καθηκόντων τῆς χωροφυλακῆς, ἀλλὰ κατὰ γενικὸν κανόνα διὰ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων ἠναλώθημεν εἰς τὰ τῆς ληστείας καὶ εἶναι πιθανὸν νὰ δημιουργηθῶσιν πεπλανημέναι ἐντυπώσεις, ἀκριβῶς ἀντίθετοι τῆς πραγματικότητος, ὅτι δηλαδὴ οἱ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς κύριον μέλημά των εἶχον τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας.

Ἡ ληστεία ἀποτελεῖ τὸ δεινότερον κατὰ τῆς ἐννόμου τάξεως ἔγκλημα καὶ τὸ καταλυτικώτερον πάσης ἐννοίας πολιτισμοῦ καὶ προόδου καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπετέλεσε, ὁσάκις ἐνεφανίσθη, τὸ πρωταρχικώτερον, βασικώτερον καὶ ἂν ὄχι τὸ μοναδικὸν ὁπωσδήποτε τὸ κύριον καθῆκον τῶν δυνάμεων δημοσίας Ἀσφαλείας.

Ἀλλ' ὅταν εἰς ἕνα τόπον ἀνθεῖ ἡ ληστεία καὶ αἱ ἐπαναστάσεις κ.λ.π. ἀσιγάστως ἀλληλοδιαδέχοντο ἡ μία τὴν ἄλλην, εἶναι μοιραῖον καὶ φυσικὸν ἐπακόλουθον ἡ κοινωνία τοῦ τόπου τούτου νὰ κατατρύχεται καὶ νὰ πλήσσεται ὑφ' ὅλων τῶν ἄλλων, κυρίως κατὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας, ἐγκλημάτων, προστατευομένων καὶ ἐκκολαπτομένων ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ἐντεῦθεν ἀναρχίας, ἐὰν δὲ εἰς τὴν στυγερὰν

---

(16) Ε. Κυριακίδης τόμ. Β΄ σελ. 83. Μετὰ τὸν κατὰ τῆς Ἀμαλίας πυροβολισμὸν πρῶτος ἔσπευσεν ὁ ἀρχιυποκόμος Μινδανερ, ὅστις ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν κατὰ τοῦ φεύγοντος Δόσιου τοὺς ὑπασπιστάς, σπεύσαντες ὅμως οἱ χωροφύλακες συνέλαβον τὸν Δόσιον.

ταύτην ἀναρχίαν προστεθῇ καὶ ἡ ἐκ τῆς πολιτικῆς φαυλότητος, οἰκονομικῆς μηδαμινότητος καὶ πνευματικῆς ἀναπηρίας προαγωγὴ εἰς ἐγκληματικότητα, ὡς καὶ ἡ σκιώδης λειτουργία καὶ ἀπονομὴ δικαιοσύνης, τότε καθίσταται ἀπολύτως εὔληπτος ἡ κρατοῦσα κατάστασις δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ τάξεως, διὰ τὴν τήρησιν τῶν ὁποίων εἶχε συσταθῇ καὶ εἶχε ταχθῇ ἡ χωροφυλακή.

Ὅταν ἐπετυγχάνετο ὕφεσις τῶν ἐπαναστάσεων καὶ διεγέρσεων ἐν γένει καὶ ἐπλήσσετο ἀποτελεσματικῶς ἡ ληστεία ὁ ἀντίκτυπος ἐπὶ τῆς ὅλης καταστάσεως ἦτο καταφανής, ὁ κοινωνικὸς βίος καθίστατο ὁμαλώτερος καὶ κοινωνικώτερος καὶ ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ κατάστασις ἐνεφάνιζε τὸν σημαντικόν της ρόλον διὰ κάποιο βῆμα πολιτισμοῦ.

Ἕνεκα τούτων παρηκολουθήσαμεν καὶ θὰ παρακολουθήσωμεν εἰς πρώτην μοῖραν τὴν ἐξέλιξιν τῶν κατὰ τῆς ληστείας ἀγώνων.

Καὶ ἐὰν μόνον τὸ προεκτεθὲν κατὰ τῆς ληστείας καὶ τῆς ἀναρχίας ἔργον εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακὴ κατὰ τὴν πρώτην τριακονταετίαν τοῦ βίου της, φρονοῦμεν ὅτι ἡ Ἱστορία τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος ὀφείλει νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τοὺς 50 ἐν συνόλῳ, περίπου, ἀξιωματικοὺς τῆς περιόδου ταύτης, τὸν θαυμασμόν της καὶ τὸν ἰδιαίτερον ἔπαινον τοῦ Ἔθνους.

Παρ᾽ ὅλα ταῦτα ὅμως, παρ᾽ ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ληστοπραξίας κατὰ τὴν περίοδον τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, παρὰ τὸν ὁρμαθὸν τῶν ἐπαναστάσεων, στάσεων καὶ ἐξεγέρσεων, παρὰ τὰς οἱονεὶ ξενικὰς ἐπεμβάσεις μέχρι τελείας σχεδὸν ἐξουθενώσεως τῆς ἑλληνικῆς κρατικῆς μηχανῆς, παρὰ τὸ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἀσύντακτον καὶ ἀνερμάτιστον τοῦ λαοῦ, παρὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐξαθλίωσιν κ.λ.π., εἴδομεν ὅτι ὁ ἀθάνατος αὐτὸς λαὸς διέθετε ἰσχυρὰν ἀπόφασιν καὶ θέλησιν νὰ ζήσῃ καὶ ἐν συναγερμῷ ἐτάχθη εἰς τὸ πλευρὸν τῶν καταδιωκτικῶν ἀρχῶν, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐξόντωσις τῆς ληστείας. Αὐτὸ ὑπῆρξεν ἓν θαῦμα κατὰ τὸ 1856 τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς του, τὸ ὁποῖον ἐπερατώθη τὸ 1860 καὶ ἐδολοφονήθη μετ᾽ ὀλίγον. Ἡ κυβέρνησις ἐπεδόθη εἰς ἔργα παραγωγικά. Ὁ ἔμπορος ἀνέπνευσε καὶ ἠδύνατο ἀφόβως ν᾽ ἀναζητᾷ ἢ νὰ μεταφέρῃ τὰ ἐμπορεύματά του εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας, ὁ γεωργὸς ἐπίστευσεν ὅτι καλλιεργῶν θὰ συγκομίσῃ καὶ συγκομίζων θὰ ἀπολαύσῃ, ἀπέκτησε πρὸς στιγμὴν τὸ αἴσθημα τῆς ἰδιοκτησίας ἀλλὰ καὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς του, ἤρξατο δὲ νὰ γίνηται λόγος εὐρύτερον περὶ παιδείας καὶ μορφώσεως.

Ἡ κρατικὴ μηχανή, διὰ πρώτην ἴσως φοράν, ἐκλήθη εἰς ὀργάνωσιν καὶ ἔννομον λειτουργίαν.

Θεῖον ἀγαθὸν ἡ ἀσφάλεια· καὶ διὰ τὴν ἀπόκτησίν της καμία θυσία δὲν εἶναι μεγάλη ἢ ὑπερβολική, ἀποτελεῖ τὴν πλέον πλουτοπαραγωγικὴν πηγὴν καὶ τοποθέτησιν ἀλλὰ καὶ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ οἱασδήποτε κοινωνικότητος.

Τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ τοῦ ὑπερτάτου ἀγαθοῦ ἤρξαντο νὰ γεύωνται καὶ οἱ Ἕλληνες τὸ 1859 καὶ ἡ τριετία 1859—1861 πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ καλυτέρα περίοδος μέχρι τοῦ Χαριλάου Τρικούπη, παρὰ τὴν μετριότητα τῶν κυβερνώντων.

Αἱ εὐλογημέναι αὗται συνθῆκαι ἤρχισαν καὶ πάλιν νὰ καταστρέφωνται διὰ τοῦ προεκλογικοῦ ὀργίου κατὰ τὰς ἀρχὰς 1861 καὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ ἐκδηλωθεισῶν συνωμοσιῶν καὶ ἐξεγέρσεων.

Ἡ ζωοκλοπὴ ἀνεζωογονήθη, αἱ κατὰ τῶν φυτειῶν, δασῶν, δημητριακῶν καὶ

καλλιεργειῶν ἐν γένει ζημίαι καὶ φθοραὶ ἐπανεφέρθησαν ἐπὶ τάπητος εἰς ὀξεῖαν μορφήν, οἱ φόνοι, αἱ ἀναιρέσεις, οἱ τραυματισμοί, αἱ ἀπειλαί, ἡ διχόνοια καὶ ἡ ἀμοιβαία καταφρόνησις ἔθεσαν ὑπὸ τὸν ἔλεγχόν των τὸν βίον τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων (17).

Ταραχαὶ ἐδόνουν τὴν χώραν. Ταραχαὶ εἰς Λακωνίαν (Δῆμοι Μέσης, Λαγείας κ.λ.π.), ταραχαὶ εἰς Ἀρκαδίαν (ἐπαρχίαι Μαντινείας καὶ Καλαβρύτων), γεγονότα εἰς Καλτεζὰ κ.λ.π. Ἕνεκα τῶν συνεχῶν καὶ ἀλληλοδιαδεχομένων ἐν Πελοποννήσῳ ταραχῶν ἀπεστάλη δι' ἐπιτόπιον ἔρευναν εἰς τοὺς Νομοὺς Ἀρκαδίας, Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας ὁ ἐπιθεωρητὴς Χωροφυλακῆς Ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Γεώργ. Πτολεμαῖος.

Ἐν τῇ ὑποβληθήσει πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν ἐκθέσει του ὁ Πτολεμαῖος κατελόγιζεν εὐθύνας εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς δι' ἀδιαφορίαν καὶ χαλαρότητα ἢ καὶ δι' ἀσυνήθη καὶ ἀδικαιολόγητον ἐκνευρισμόν, ἔναντι τῶν ἀναφυομένων ζητημάτων τάξεως, δι' ὃ καὶ ἡ ἔκθεσις αὕτη διεβιβάσθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 16686 ἀπὸ 17.8.1862 ἐγγράφου Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸ τοιοῦτον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὴν ἐπιβολὴν κυρώσεων.

Ἡ ὀγκουμένη, δηλαδή, δυσφορία κατὰ τῆς δι' ἐκλογικοῦ ὀργίου εὑρισκομένης εἰς τὴν ἀρχὴν κυβερνήσεως, ἡ ὑποκαιομένη κατὰ τοῦ Βασιλέως δυσαρέσκεια, ἐντόνως καλλιεργουμένη καὶ ἐξοθουμένη ὑπὸ τῶν ξένων καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ σφοδρὰ καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων ἀντιπολίτευσις, εἶχον ἐπιφέρει χαλάρωσιν τῶν μέτρων, κάμψιν τῆς ἐργατικότητος ἢ καὶ ἐκνευρισμὸν καὶ ἔλλειψιν πίστεως.

Ἐκτὸς τούτου εἰς πολλὰς περιοχὰς ἐσημειοῦντο πολλὰ κρούσματα ἀντιστάσεως κατὰ τῆς ἀρχῆς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοὺς δημοσίους ἢ δημοτικοὺς εἰσπράκτορας συνώδευον στρατιῶται, εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἀπεσπασμένοι παρὰ τῇ Χωροφυλακῇ, οἵτινες εἰς τὰς ἐκδηλουμένας ἀντιστάσεις προέβαινον μετὰ πολλῆς εὐκολίας εἰς ὁπλοχρησίαν καὶ πολλάκις ἐπηκολούθουν συμπλοκαὶ (18).

Τέλος οἱ κληρούμενοι (κληροῦχοι) διὰ τὸν στρατόν, ἀπρόθυμοι ὄντες καὶ θρασεῖς καταστάντες, μετεβάλλοντο εἰς ἀνυποτάκτους, παρὰ τὰς ἀπειλουμένας κυρώσεις διὰ τῆς νέας Στρατιωτικῆς Ποινικῆς Νομοθεσίας.

Ἡ Χωροφυλακὴ εἶχε μὲν ἐνισχυθῇ κατὰ τὰ τέλη 1859 διὰ στρατιωτῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς δυνάμεώς της, ἀλλ' αἱ στρατιωτικαὶ μονάδες εἶχον ἐπιλέξει καὶ εἶχον ἀποστείλει εἰς τὴν χωροφυλακὴν τοὺς ἀπὸ πάσης πλευρᾶς χειρίστους στρατιώτας. Κανεὶς ἡγήτωρ δὲν ἀποχωρίζεται τῶν καλῶν χάριν τῶν κακῶν.

Οὕτω εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ἀνεπάρκειαν προσετέθη καὶ ἡ ποιοτικὴ ἐλαττωματικότης.

---

(17) Καὶ αὐταὶ αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου ἐπλήγησαν δεινῶς ἐκ τῆς ζωοκλοπῆς. Μόνον κατὰ τὴν Δ' τριμηνίαν 1861 ἔλαβον χώραν 19 ζωοκλοπαὶ ἐν Νάξῳ. Βλέπε 1670 ἀπὸ 27.2.1862 ἀναφορὰν Νομάρχου Κυκλάδων ἐν Γ.Α.Κ. Ὑπομνήματα διαμαρτυριῶν καὶ ὁμαδικαὶ ἐκκλήσεις διὰ τὴν ἐπιπολάζουσαν ζωοκλοπὴν καὶ ἀγροτικὴν ἀνασφάλειαν κατέκλυζον τὰ κυβερνητικὰ γραφεῖα ἀλλὰ καὶ τὰ Ἀνάκτορα ζητοῦντα προστασίαν.

(18) Ἡ Μοιραρχία Μεσσηνίας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2798—2792 ἀπὸ 7.8.1862 ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς παρίστα μὲ ἐντονότητα τὴν κατάστασιν ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἰδίᾳ Ἀκαρνανίας, αἱ εἰδήσεις δὲν ἦσαν καλλίτεραι.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κύκλος τῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων τῆς Χωροφυλακῆς συνεχῶς ηὐρύνετο.

Ἐκτὸς τῶν ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς ἀπορρεόντων καθηκόντων, μία ἀτελεύτητος σειρὰ ὑποχρεώσεων ἐδημιουργεῖτο ἐξ ἄλλων νόμων.

Ἡ παροχὴ συνδρομῆς πρὸς ὅλας τὰς νομίμους ἀρχάς, ἰδίᾳ πρὸς τὰς δικαστικὰς καὶ οἰκονομικὰς τοιαύτας ἀπερρόφα πάντοτε ἓν σοβαρώτατον μέρος συνεχοῦς καὶ ἐντατικῆς ἐργατικότητος, ἡ ἐποπτεία ἐπὶ τῆς Ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, ἡ δίωξις τοῦ λαθρεμπορίου καὶ ἰδίᾳ τοῦ λαθραίως διακινουμένου ἅλατος ἐκ τῶν ἁλυκῶν, τὰ ἀνατεθέντα αὐτῇ καθήκοντα δασοφυλακῆς, ἡ εἴσπραξις καὶ ἐξασφάλισις τῶν δημοσίων ἐσόδων, αἱ πυρκαϊαί, ἡ ὁπλοφορία, οἱ καταδιωκόμενοι ἐν γένει, ἡ ἐπιτήρησις τῶν δημοσίων ὁδῶν (19), ὁ ἔλεγχος τῶν διὰ τὸν στρατὸν κληρουμένων καὶ ἡ προσαγωγὴ τούτων, αἱ μεταγωγαί, αἱ παραστάσεις εἰς τὰ δικαστήρια, αἱ ἀνακρίσεις καὶ ἅπαν τὸ κατασταλτικὸν μέρος τῆς ἀστυνομικῆς λειτουργίας, ἐβάρυνον τοὺς ὤμους τῆς ὀλιγαρίθμου, ἀλλὰ καὶ ποιοτικῶς διαβρωθείσης ἤδη, χωροφυλακῆς.

Ἐν σχέσει μὲ τὰς παρατηρηθείσας, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, συνεχεῖς ἀναταραχὰς ἐν Λακωνίᾳ κατὰ τὸ 1862 εἶχον ζητηθῆ λόγοι καὶ ἀπὸ τὸν Νομάρχην Λακωνίας, ὅστις ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 4261, 4279' 4315, 4318, 4337 ἀπὸ 5ης Ἰουλίου 1862 ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διελάμβανε:

> «... Ἀναφερόμενος δὲ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1086 διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου, ἐπιτραπείτω μοι νὰ φέρω ὑπ' ὄψει αὐτοῦ τὴν βεβαίωσιν ὅτι ὡς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων μου μελημάτων ἐθεώρησα πάντοτε τὴν ἐξασφάλισιν τῶν προσώπων καὶ τῶν ἰδιοκτησιῶν, ἀλλὰ μὲ λύπην μου παρατηρῶ ὅτι δὲν ἔτυχον ποτὲ τὴν Δημοτικὴν ἀστυνομίαν νὰ ἴδω ἐκπληροῦσαν τὸ προληπτικὸν καθῆκον αὐτῆς σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νόμου, καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἀνικανότητα τῶν προσώπων, τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας αὐτῶν μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ἔλλειψιν στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἧς τὴν συνδρομὴν ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐπικαλοῦνται οἱ ἀστυνόμοι, ὥστε κατὰ ταῦτα τὸ προληπτικὸν καθῆκον, οὐμοῦ τολμῶ εἰπεῖν κατὰ σχετικὸν οὐδέποτε δὲ κατ' ἀπόλυτον βαθμὸν ἐνεργεῖται. Κατ' ἐμὲ καὶ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, τὸ προληπτικὸν καθῆκον πράγματι δὲν ἐνεργεῖται. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ χαρακτηρίσω ἐν γένει τὴν ἐπὶ τοῦ καθήκοντος τούτου ἀπραξίαν τῶν δημοτικῶν ἀστυνόμων ὡς πρόθεσιν ἐπὶ παραλείψει καθήκοντος. Ἡ ἀπραξία αὕτη ὑπάρχει ἐν τῇ ἀκαταλληλότητι, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἐν τῇ ἀνικανότητι τῶν προσώπων, καὶ ἐν τῇ φύσει τῆς θέσεως αὐτῶν ὑποκειμένων εἰς τὰς ἀδυναμίας των καθ' ὃ ἐντοπίων ὄντων. Τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἡ ὑψηλοτέρα Ἀστυνομία ἡ ἐξασκουμένη ἀπὸ τὴν προϊσταμένην ἀρχὴν (20) χωλαίνει, διότι οὐδαμοῦ ἀνευρίσκει κατάλληλα πρὸς βοήθειάν της ἐρχόμενα ὄργανα, ἐνῶ ἡ κυβέρνησις

---

(19) Ἄρθρ. 4 Β.Δ. 1)13 Δεκεμβρίου 1836. «Αἱ ὁδοὶ πρὸς τούτοις εὑρίσκονται καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων...».

(20) Ἐννοεῖ τὸν ἑαυτόν του, τὸν Νομάρχην, ὅστις ἦτο ἀμέσως ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀστυνομίαν.

ἀξιοῖ νὰ εἰσδύσῃ αὕτη πανταχοῦ καὶ εἰς τὰ πλέον κρυπτὰ μέρη, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸ τυχὸν τεκταινόμενον. Ὅτι μὲ ἐκατέθλιβεν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν δεινὴν περίστασιν ἦτο αὐτὴ ἡ ἔλλειψις τῶν βοηθητικῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων· ἂν δὲ ποὺ ἔτυχε ν' ἀναγγελθῇ τι ὑπὸ τῶν ἀστυνόμων εἰς τὴν ἀρχήν, ἔτυχε νὰ ἦτο τοῦτο ἢ ὅλως παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας ἢ ὅλως προϊὸν εἰκασιῶν καὶ βουλήσεως ἐμπαθοῦς.

Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων ἐλπίζω νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι π ρ ο λ η π τ ι κ ὴ ἀ σ τ υ ν ο μ ί α δ ὲ ν ὑ π ά ρ χ ε ι, ἢ κατ' ὄνομα μόνον καὶ ἐν τῷ χάρτι γεγραμμένη· οὐδ' ἡ δημοτικὴ ἤτοι αὐτὴ ἡ διοικητικὴ ἡ ὀφείλουσα νὰ ἐπιτελῇ τὸν περὶ Δημοτικῆς 'Αστυνομίας νόμου κλπ. ἐνεργεῖται ὡς δεῖ. 'Εντεῦθεν λοιπὸν καὶ τάξις τῆς ἀγορᾶς δὲν τηρεῖται... καὶ αἱ συγκρούσεις δὲν προλαμβάνονται..». (21)

'Επισήμως ὅθεν αὐτὸς οὗτος ὁ προϊστάμενος τῆς Δημοτικῆς 'Αστυνομίας ὑπεστήριζεν καὶ ἀπεδείκνυεν, ὅτι δὲν ὑπῆρχε προληπτικὴ ἀστυνομία καὶ ὅτι ἡ ὑπάρχουσα συνεχῶς κατέφευγεν εἰς τὴν χωροφυλακὴν δι' ἐνίσχυσιν, τῆς χωροφυλακῆς διαδραματιζούσης ἕνα ρόλον προστάτου τῶν πάντων. Ὁποίαν σοβαρὰν ἐπίπτωσιν ἐπὶ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἔσχεν πάντοτε ἡ ἀπουσία τῆς προληπτικῆς ἀστυνομίας ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν·

Τόσον ὁ ειδικὸς ὅσον καὶ ὁ γενικὸς ἀναγνώστης δύναται νὰ μορφώσῃ γνώμην, ἐκ τῶν ὀλίγων ἀνωτέρω, περὶ τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ βάρους τῶν ἔργων τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὴν συνεχῶς ναρκοθετουμένην προσπάθειαν νὰ γίνῃ κράτος εἷς ἀμαθής, πένης καὶ ἐκ μακραιωνίου δουλείας ἐξελθὼν λαός.

---

(21) Γενικὰ 'Αρχεῖα Κράτους IV—17.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄.

ΟΡΓΑΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

«Ὅταν εἶσαι λησμονημένος ἢ παρημελημένος ἢ σκοπίμως ἐκμηδενισμένος καὶ μειδιᾷς ἐσωτερικῶς ὑπερήφανος διὰ τὴν ὕβριν — Αὐτὸ εἶναι Νίκη»
(Ἐκ τῶν καταλοίπων Βασιλέως Γεωργίου Β΄)

Κατὰ τὴν τριακονταετῆ τοῦ Ὄθωνος περίοδον, περίοδον πλήρη συχνῶν μεταβολῶν καὶ δοκιμασιῶν, ἡ χωροφυλακὴ ὑπέστη οὐκ ὀλίγας μεταβολὰς τῆς τε Ὀργανικῆς ἱεραρχήσεως καὶ τῆς χωρογραφικῆς κατανομῆς καὶ δικαιοδοσίας, καὶ ταύτας ἐν πολλοῖς οὐχὶ χάριν τοῦ Σώματος, ἀλλ' ἕνεκεν κακῶν καὶ ὑστεροβούλων διαθέσεων καὶ ἀντιλήψεων καὶ χάριν ἄλλων διοικητικῶν μεταρρυθμίσεων.

Ἐν τῇ ἐρεύνῃ προσεπαθήσαμεν νὰ δώσωμεν τὰ αἴτια καὶ τὰς ἀφορμὰς τῶν κυριωτέρων μεταβολῶν, ἤδη παραθέτοντες ἐν ἀνακεφαλαιώσει τὸ σύνολον τῶν μεταβολῶν θὰ διευκρινήσωμεν ὅσα δὲν ἐθίξαμεν ἐν οἰκείᾳ θέσει.

Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ὑπῆρξεν ὁ κυριώτερος στόχος, δι' ὃ καὶ παρουσίασε τὰς πλέον ἀναιτιολογήτους καὶ περισσοτέρας μεταβολὰς — Κατηργήθη διὰ Β. Δ. 12.2.1844.

Ἀνασυνεστάθη διὰ Β. Δ. 13.3.1844

Κατηργήθη διὰ Β. Δ. 24.6.1848

Ἀνασυνεστάθη διὰ Β. Δ. 29.11.1848

Κατηργήθη διὰ Β. Δ. 23.4.1851

Ἀνασυνεστάθη διὰ Β. Δ. 10.7.1852

Κατηργήθη διὰ Β. Δ. 19.5.1854

Ἀνασυνεστάθη διὰ Β. Δ. 17.3.1855

Κατηργήθη διὰ Β. Δ. 28.11.1855

Ἀνασυνεστάθη διὰ Β. Δ. 18.6.1859.

Ἀνωτέρω ἐν τοῖς περὶ συστάσεως τοῦ Σώματος παρεθέσαμεν τὰς συσταθείσας δέκα Μοιραρχίας·

Διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 28.12.1839 ἡ περιφέρεια τῆς Μοιραρχίας Ἀττικοβοιωτίας διηρέθη καὶ κατενεμήθη εἰς δύο Μοιραρχίας, εἰς τὴν τῆς Πρωτευούσης καὶ εἰς τὴν τῆς Ἀττικοβοιωτίας, ὁρισθείσης, ὀλίγον βραδύτερον, ὡς ἕδρας τῆς δευτέρας, τῆς Λεβαδείας.

Δυνάμει τοῦ ἀπὸ 19) 31 Μαρτίου 1841 εἰς τὴν Μοιραρχίαν Πρωτευούσης ὑπήχθη καὶ ἡ ἐπαρχία (Ὑποδιοίκησις) Μεγαρίδος, ἡ δὲ περιφέρεια τῆς Μοιραρχίας Ἀττικοβοιωτίας, μετωνομασθεῖσα εἰς τοιαύτην Παρνασσίδος, περιέλαβε τὰς περιφερείας τῶν διοικήσεων (Νομαρχιῶν) Βοιωτίας καὶ Φωκίδος καὶ τὴν Ὑποδιοίκησιν (Ἐπαρχίαν) Λοκρίδος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Συν/ρχης Πεζικοῦ
Ἀρχηγὸς Χωρ/κῆς τὸ 1855

Ἅμα ὡς αἱ δυνάμεις τῆς Ἀσφαλείας ἐπέτυχον νὰ ροδίσῃ τὸ Λυκαυγὲς τοῦ πρωτίστου ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν, τῆς Τάξεως καὶ Ἀσφαλείας, καὶ ἀνεκουφίσθησαν κάπως Κυβέρνησις καὶ προϋπολογισμός, ἔλαβε τὴν σειράν της ἡ μέριμνα διὰ τὴν διοικητικὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ οἰκονομικὴν ἀνακούφισιν τοῦ στρατοῦ.

Ὅλως παραδόξως ἡ χωροφυλακὴ ἔμεινεν ἔξω τῶν φροντίδων τούτων.

Ἡ ἀχαριστία ἀποτελεῖ τὸ εἰδεχθέστερον ἔγκλημα, ὅταν δὲ αὕτη ἐκδηλοῦται ἀμέσως μετὰ τὴν εὐεργεσίαν καὶ συνοδεύεται καὶ διὰ μεροληπτικῶν ἐκδηλώσεων, τότε πλέον καταντᾷ ἐχθίστη καὶ ἀχαρακτήριστος πρᾶξις.

Ἐν προκειμένῳ ἡ διὰ τὴν Χωροφυλακὴν ἐγκληματικὴ καὶ σκανδαλωδῶς μεροληπτικὴ ἀδιαφορία καὶ ἀγνωμοσύνη δὲν ἐστρέφετο μόνον κατὰ τῶν ἀποτελούντων τὸ Σῶμα ἀνδρῶν, πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἐμετρίαζε κάπως τὸν ἐντὸς τῶν ἐθνικῶν πλαισίων ἀντίκτυπον, ἀλλ' ἐστρέφετο ἀσυνειδήτως κατὰ τοῦ Σώματος καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν του, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ νοηθοῦν ὄχι μόνον αἱ ἔννοιαι Δημοσία Ἀσφάλεια καὶ Τάξις ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ λειτουργία αὐτῆς ταύτης τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Κατὰ συνέπειαν αἱ κυβερνήσεις εἶχον ὑποπέσει εἰς ἐθνικὸν καὶ πολιτικὸν σφάλμα καὶ εἶχον ἁμαρτήσει σοβαρώτατα ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ των, τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἀπὸ τῆς Ἠπειροθεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως 1854, ἀπὸ τῆς διαλύσεως τῆς ὀροφυλακῆς, ἥτις ἀπετέλει τὸν προθάλαμον τῆς διὰ τὴν χωροφυλακὴν στρατολογίας, ἀπὸ τῶν σκληρῶν κατὰ τῆς ληστείας ἀγώνων 1855 καὶ ἐντεῦθεν καὶ τῶν ἐπαχθῶν συνθηκῶν διαβιώσεως, λόγῳ ξενικῆς κατοχῆς καὶ ἀνόδου τιμαρίθμου κ.λ.π., εἶχον ἀρχίσει ν' ἀραιώνουν αἱ τάξεις τῶν ὁπλιτῶν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, λόγῳ μὴ προσελεύσεως πρὸς κατάταξιν.

Ἡ ἄρσις τῆς ξενικῆς κατοχῆς (15.2.1857) καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς ληστείας (1858) δὲν ἐσήμανον καὶ βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως καὶ παρατηρεῖ κανεὶς εἰς τοὺς ἐτησίους ἀπολογισμοὺς τῶν διὰ τὴν χωροφυλακὴν προϋπολογισμῶν πλεονάσματα ἀντὶ ἐλλειμμάτων, πρᾶγμα τελείως ἀσύνηθες ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνον.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ λειψανδρία τοῦ Σώματος ὑπῆρξεν ἀείποτε ἀνίατος ἀσθένεια, ἀλλ' ἡ κάθε περίοδος εἶχε καὶ τοὺς λόγους της, ἡ παροῦσα ὅμως κατάστασις ἦτο ἀδικαιολόγητος, διότι ὠφείλετο καθαρῶς εἰς τὴν κυβερνητικὴν ἀδιαφορίαν.

Ἔπαρχοι, Νομάρχαι, Ὑπουργεῖα, Εἰσαγγελεῖς, Ἀνακριταί, Στρατιωτικαὶ Ἀρχαί, αἱ Δημοτικαὶ Ἀρχαί, ἡ Κοινωνία, αἱ Διοικητικαὶ καὶ Οἰκονομικαὶ Ὑπηρεσίαι, ἰδίᾳ αἱ τελευταῖαι, ἐζήτουν τὴν συνδρομὴν τῆς χωροφυλακῆς διὰ νὰ λειτουργήσωσι καὶ ἐπειδὴ ἡ χωροφυλακὴ δὲν ἐπήρκει νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς πολλαχόθεν πολλαπλᾶς τοιαύτας αἰτήσεις, διεξήγετο εἷς ὀξύτατος «χαρτοπόλεμος» διαμαρτυριῶν καὶ δικαιολογιῶν.

Ἔναντι τῆς ὁσημέραι διογκουμένης καταστάσεως ταύτης τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ὡς μόνον ἁρμόδιον, ἐτήρει μίαν παράδοξον τακτικὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀντὶ χωροφυλάκων ἀπέστειλεν στρατιώτας, οἵτινες ὅμως δὲν ἐθεωροῦντο κατάλληλοι καὶ λυσιτελῶς ἐπαρκεῖς.

Δὲν ἤρκει τὸ γεγονὸς τῆς ἀναντικαταστάτου λειψανδρίας, δὲν ἠμπόδιζον μόνον τὰ συνεχῆ πειράματα διὰ διαφόρων σχηματισμῶν καὶ κομματικῶν φουσάτων (περὶ ὧν διελάβομεν ἤδη ἐν Κεφ. Ζ' παραγρ. Η' καὶ Θ'), ἀλλ' οἱ ρωμαντικοὶ ἐκεῖνοι

---

(1) Ν. Δραγούμη τομ. Β' σελ. 317.

κυβερνῆται ἐπρόσθετον συνεχῶς εἰς τοὺς ὤμους τῆς χωροφυλακῆς καὶ νέα καθήκοντα, νέας ἀποσπάσεις καὶ ἀποσολάς. Τὴν ἐχρησιμοποίουν, οὐχὶ ἀδιαμαρτυρήτως ἐκ μέρους τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Σώματος, διὰ τὰς πλέον παραδόξους ἀποστολὰς καὶ ὑπηρεσίας καὶ προσεπάθουν νὰ τὴν παραγκωνίσουν καὶ νὰ τὴν ἐκτρέψωσι τῶν κυρίων καθηκόντων.

Εἶχον ἐπιφορτίσει τὰς Μοιραρχίας μὲ τὴν μισθοτροφοδοσίαν τῶν ἀνδρῶν τῆς ὁροφυλακῆς καὶ οὕτω οἱ Μοίραρχοι βοηθούμενοι καὶ παρ' ἑνὸς ἐνωμοτάρχου εἶχον μεταβληθῆ εἰς διαχειριστάς. Ἀπόμαχοι (συνταξιοῦχοι) ὁπλῖται τοῦ στρατεύματος εἶχον τοποθετηθῆ εἰς διαφόρους θέσεις (φύλακες πυριτιδαποθηκῶν, δασυλίων, Σχολείων κ.λ.π.) καὶ ἡ κυβέρνησις τοὺς προσεκόλλα διὰ μισθοδοσίαν εἰς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ ἀπητήθησαν ὀξύταται διαμαρτυρίαι τῶν Μοιραρχιῶν (2030 ἀπὸ 23.7. 1853 ἀναφ. Μοιρ. Κυκλάδων, 14000 ἀπὸ 5.8.1853 καὶ 14928 ἀπὸ 20.7.1854 ἔγγραφα Ὑπουργ. Στρατιωτικῶν) (2), ἵνα ἀπαλλαγῇ τὸ Σῶμα τῶν ἐπαχθῶν τούτων ἀπασχολήσεων.

Διελάβομεν περὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 766 ἀναφορᾶς τοῦ Βακάλογλου, διὰ τὴν ἀχρηστίαν τῆς ἐπικουρικῆς χωροφυλακῆς καὶ παρηκολουθήσαμεν τὴν ἔμπρακτον ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῶν ἰσχυρισμῶν καὶ φιλοδοξιῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἀλλὰ δὲν συνητήσαμεν οὐδαμοῦ τὴν κυβερνητικὴν εὐθιξίαν καὶ προορατικότητα.

Εἴδομεν ἀνωτέρω (3) τί ἔλεγεν πρὸς τὴν κυβέρνησιν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 7704 ἀπὸ 16.6.1855 ἀναφορᾶς του ὁ τότε Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς Συντ)ρχης Γ. Καρατζᾶς, καὶ ἡ κυβέρνησις διὰ νὰ μὴ ἐνοχλεῖται ἀπὸ τοὺς ἑκάστοτε ἀρχηγούς, προέβη εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως.

Ὡς ἐθίξαμεν, ἡ ἐξόντωσις τῶν συμμοριῶν ἀρχιληστῶν Νταβέλη, Μπελιούλια κ.λ.π. ἐδημιούργησαν μίαν οὐχὶ εὐχάριστον κατάστασιν εἰς τὰς μεταξὺ στρατοῦ καὶ χωροφυλακῆς σχέσεις, πρᾶγμα ὅπερ ἐπέτεινε τὸν παραγκωνισμὸν τοῦ Σώματος.

Ἀναγινώσκοντες τὸ πρόγραμμα δοξολογίας, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 25ετίας ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως εἰς Ἑλλάδα τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὴν 25.1.1858 δὲν συναντῶμεν οὔτε μίαν λέξιν περὶ χωροφυλακῆς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς παρομοίας περιπτώσεις κατὰ τὸ παρελθόν (4).

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν αἱ ἐφημερίδες, ἀναγράφουσαι εἰδήσεις περὶ ἐξοντώσεως ληστῶν, εὕρισκον τὴν εὐκαιρίαν νὰ πλέκουν τὸ ἐγκώμιον διαφόρων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος.

Ὡμιλήσαμεν ἤδη περὶ τῶν ἐπαίνων, οὓς ἀπηύθυνεν ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς ἐφημερίδος «Αἰὼν» (5) πρὸς τὸν Βακάλογλου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐξοντώσεως τῆς ληστοσυμμορίας τοῦ εἰδεχθοῦς Καλαμπαλίκη, ὡς καὶ περὶ τῶν ἐπαίνων καὶ τοῦ ἀποτιομένου φόρου ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐφημερίδος (6) πρὸς τούς, καιρίως συντελέσαντας ἐν γένει εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ληστείας ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, ἀξιω-

---

(2) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

(3) Κεφ. Ι' ἔνθα βλέπε ἐν ὑποσημ. 29 καὶ μεθόδους Ὑπουργ. Στρ. πρὸς ἀποφυγὴν λύσεων,

(4) Βλ. ἐφημερὶς «Αἰὼν» φύλ. 1595 τῆς 27.1.1858. Αἱ ἐπίσημοι τελεταὶ καὶ δοξολογίαι ἐγίνοντο εἰς τὸν ναὸν Ἁγίας Εἰρήνης.

(5) Φύλλον 1617 τῆς 17.4.1858.

(6) Φύλλον 1623 τῆς 8.5.1858.

ματικούς καὶ ὁπλίτας, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπισυμβάσης κατὰ τὴν 2.5.1858 ἐξοντώσεως τοῦ τελευταίου ἐκ τῶν τρομερῶν ἀρχιληστῶν, τοῦ Καινούργιου.

Ἡ «Ἀθηνᾶ», ἑτέρα ἐφημερὶς τῆς ἐποχῆς, εἰς μίαν γενικὴν κριτικήν της περὶ τῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων κρατικῶν ὀργανισμῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐσωτερικὰ», μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἔγραφε καὶ τὰ ἀκόλουθα περὶ χωροφυλακῆς : (7).

«... Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον μᾶς φέρει εἰς ἀπορίαν εἶναι ἡ ἀπό τινος χρόνου γενομένη παραμέλησις τοῦ σώματος τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἡ κατὰ μέγα μέρος διὰ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἀντικατάστασις της εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Τὸ σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ του, καθῆκον ἔχει νὰ συντρέχῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως κλπ. καὶ εἶναι τὰ μάλιστα ἀναγκαῖον εἰς τὰ κράτη, ὅταν καλῶς ὑπάρχῃ ὠργανισμένον καὶ ἀκριβὴς ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ του.

Δυστυχῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπό τινος χρόνου, τὸ Σῶμα τοῦτο παρημελήθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ φαίνεται προσεγγῖζον πρὸς τὴν ἀποσύνθεσίν του, διότι οὐδεμία φροντὶς περὶ αὐτοῦ λαμβάνεται, ἐνῷ ἡ κατ' ἐπαρχίας διοίκησις, ἡ ἔχουσα ἀνάγκην τῆς στρατιωτικῆς συνδρομῆς συνηγορεῖ μεγάλως ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Σώματος τῆς χωροφυλακῆς.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅμως τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι, οὐχὶ μόνον στρατιωτικός, ἀλλὰ νά ἔχῃ καὶ κυβερνητικὴν ἱκανότητα, τὴν ὁποίαν δὲν ἀπαντῶμεν εἰς τὸν κ. Σμόλεντς.

Οὗτος ἀντικαταστήσας κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, τὴν χωροφυλακὴν διὰ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, δὲν ἐννόησεν, ὡς φαίνεται, ὅτι καὶ τὴν ὑπηρεσίαν βλάπτει καὶ τὸν τακτικὸν στρατὸν παραλύει...».

Ἀσυγκίνητος καὶ ἀδιάφορος παρέμεινεν ἔναντι ὅλων τούτων ἡ κυβέρνησις καὶ οὕτω δὲν συμπεριέλαβεν τὴν χωροφυλακὴν εἰς τὰ ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων ὑπαλλήλων ληφθέντα μέτρα.

Ἀρχομένου τοῦ 1859 ἡ κατάστασις ἐν τῷ Σώματι τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἀπροχώρητον, ἐγκυμονοῦσα σοβαροὺς κινδύνους ἀπὸ γενικωτέρας πλευρᾶς. Ἡ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐκδηλωθεῖσα παραγκώνισις ἔσχεν σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐφ' ὅλων τῶν σχετικῶν μὲ τὴν χωροφυλακὴν τομέων.

Ἡ περαιτέρω σιωπὴ τῶν ἀξιωματικῶν ἐσήμαινε βαρείας ἱστορικὰς εὐθύνας. Τὰ συντηρητικὰ τῆς πειθαρχίας μέσα εἶχον ἀνατιναχθῆ εἰς τὸν ἀέρα ὑπὸ τῆς ἰδίας τῆς κυβερνήσεως. Ἀτυχῶς δὲν ὑπῆρχεν ἐκπρόσωπος τοῦ Σώματος (Ἀρχηγὸς) καὶ ἀπητήθη ἰδιαιτέρα μεταξὺ τῶν Μοιράρχων συνεννόησις, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ διαδοχικὴ ὑποβολὴ εἰδικῶν ἀναφορῶν καὶ ὑπομνημάτων πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν.

Πρῶτος ὁ Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας Τριπόλεως Μοίρ. Κροκίδας Γεώργ. ἀπέστειλεν προσωπικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Στρατιωτικῶν, δι' ἧς ἐπρότεινε τὴν ταχεῖαν λῆψιν μέτρων (8).

---

(7) Φύλλον 2662 τῆς 7.5.1858.

(8) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους — Φάκελλος οἰκογ. Κροκίδα.

Ἐπηκολούθησαν παρόμοιαι ἐνέργειαι καὶ ἄλλων Μοιράρχων, ἐντονωτέρα καὶ παραστατικωτέρα ὅμως ὅλων ὑπῆρξεν ἡ ἐκδήλωσις Βακάλογλου.

Ὁ Βακάλογλου, ὑπηρετῶν ἤδη εἰς τὴν Μοιραρχίαν Λακωνίας καὶ ἔμφορτος δαφνῶν ἐκ τῆς λαμπρᾶς διευθύνσεως καὶ συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀντιληστρικὸν ἀγῶνα, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, διὰ τῆς παρατιθεμένης ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ 10.5.1859 ἐπιστολῆς του, λεπτομερές, ταυτόχρονον, ὑπόμνημα «περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς».

Ἐν τῷ ὑπομνήματι ἐξέθετε τὰς πολιτειακάς, κοινωνικὰς καὶ ἱστορικὰς ἀνάγκας διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ σώματος.

Ἐπεσήμαινε περιληπτικῶς τὴν μέχρι τότε λαμπρὰν δρᾶσιν τῆς χωροφυλακῆς.

Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἐπικρατῆσαν μετὰ τὴν 3ην Σ)βρίου 1843 περὶ χωροφυλακῆς πνεῦμα, ἀφοῦ ὑπέμνησκε τὰς ἐμφανισθείσας τότε τάσεις πρὸς διάλυσιν τοῦ σώματος, ἐτόνιζεν:

> «... ἀνέθεσαν τότε τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας τῆς πρωτευούσης εἰδικῶς εἰς τὸν τακτικὸν στρατόν, ἀφαιρέσαντες αὐτὴν ἀπὸ τὴν χωροφυλακὴν καὶ ἠγέρθησαν μετ' οὐ πολὺ πολλὰ παράπονα κατ' αὐτοῦ ἐκ μέρους τῶν Πολιτῶν, ἕνεκα τῶν συμβασῶν νυκτοκλοπῶν καὶ ἀταξιῶν...».

Ψέγων τὴν συμπεριφορὰν τῆς πολιτείας καὶ παριστῶν τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν ἀνδρῶν ἐσυνέχιζεν: «Τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ Σώματος ὅπερ ἐπηγρύπνει εἰς τὸ ὅλον τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὁ διαργανισμὸς τῶν κατατασσομένων δι' οὗ ἐξεπαιδεύοντο οὗτοι, κατηργήθησαν σχεδὸν ἔκτοτε, αἱ περικεφαλαῖαι καὶ τὰ δερμάτινα εἴδη τῶν ἀνδρῶν ἐφθάρησαν, τὰ πυρόλιθα ὅπλα τῶν ἀνδρῶν ὅλων δὲν μετεποιήθησαν εἰς πληκτικά, αἱ πιστόλαι τῶν πεζῶν χωροφυλάκων, αἵτινες καθίστανται ὅλως ἄχρηστοι, δὲν ἀντεκατεστάθησαν, ἡ δὲ τύχη τῶν στρατιωτῶν τοῦ σώματος δὲν ἐβελτιώθη οὔτε ἠθικῶς οὔτε ὑλικῶς ἐξ ἀναλογίας μετὰ τῶν ἄλλων σωμάτων, καθότι ἡ βαθμολογικὴ κλίμαξ τοῦ στρατοῦ δὲν εἰσήχθη, ἡ μισθοδοσία (πλὴν τῆς ἐξαλέπτου ἐπιχορηγήσεως) δὲν ηὐξήθη, τὸ δὲ ἐπιμίσθιον, ὅπερ ἐχορηγεῖτο πρότερον καὶ εἰς τοὺς διοριζομένους εἰς μεταβατικὴν ὑπηρεσίαν ἄνδρας τοῦ σώματος, ἔπαυσεν ἀπὸ μόνην τὴν χωροφυλακήν...».

Τὴν παρατηρουμένην ἀπροθυμίαν κατατάξεως εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἐδικαιολόγει :

α) Διότι ἡ ὑπηρεσιακὴ ἀπασχόλησις ἐν τῇ χωροφυλακῇ ἦτο ἀσυγκρίτως ἐπιπονωτέρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ λοιπὸν στράτευμα,

β) διότι ἐνῷ τῶν ἄλλων ὅπλων καὶ σωμάτων οἱ ἄνδρες ὑπήγοντο μόνον εἰς τὰ στρατοδικεῖα, οἱ τῆς χωροφυλακῆς ὑπήγοντο εἰς τὰ κοινὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων καὶ ἀπηνῶς ἐδιώκοντο καὶ διεπομπεύοντο, καὶ

γ) διότι οἱ ὁπλῖται τῶν ἄλλων ὅπλων καὶ σωμάτων εἶχον μεγαλυτέρας μισθολογικὰς ἀπολαυὰς τῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἤτοι ἐνῷ ὁ στρατιώτης ἐλάμβανε 41 δραχ. μηνιαίως, ὁ χωροφύλαξ ἐλάμβανε μόνον 34.

Εἶναι λίαν ἀβέβαιον ἐὰν εἰς οἱανδήποτε ἄλλην χώραν τοῦ κόσμου καὶ ὑφ' οἱασδήποτε συνθήκας ἠδύνατο νὰ συμβῇ παρόμοιόν τι, ἤτοι νὰ παραμεληθῇ ἐπὶ τοσοῦτον Σῶμα Ἀσφαλείας μὲ τοσαύτας καὶ τοιαύτας ὑπηρεσιακὰς δάφνας, ὥστε νὰ προκαλῇ ἐντοπίους καὶ διεθνεῖς διθυράμβους. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ πρόλογοι καὶ τὰ συ-

ναφῆ ἐγκώμια κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἶχον λησμονηθῆ ἢ εἶχον παραγκωνισθῆ. Ἀπητήθη ἡ περιγραφομένη ἐξέγερσις διὰ νὰ συνέλθη πρὸς στιγμὴν ἡ ἄστοργος καὶ ἀγνώμων πολιτεία.

Πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀπειλουμένης αὐτοδιαλύσεως τοῦ σώματος ὁ Βακάλογλου ἐπρότεινε τ' ἀκόλουθα:

α) Ἐξίσωσιν τῆς βαθμολογικῆς κλίμακος μετὰ τῆς τοῦ στρατοῦ.

β) Τὴν προαγωγὴν τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν γραφείου εἰς τμῆμα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Μοιράρχου.

γ) Τὴν ἵδρυσιν Μοιραρχίας Ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ Πρωτευούσῃ, εἰς ἣν νὰ ὑποστῶσιν ἐκπαίδευσιν ἅπαντες οἱ στρατιωτικοὶ τῆς χωροφυλακῆς.

δ) Τὴν καθιέρωσιν τριῶν ὀργανικῶν θέσεων Ἀνωτέρων Ἀξιωματικῶν.

ε) Τὸν διορισμὸν καταλλήλου Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς.

στ) Τὴν μισθολογικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐνωμοταρχῶν Α' τάξεως.

ζ) Τὴν καθιέρωσιν βαθμοῦ ὑπενωμοτάρχου.

η) Τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ σώματος ἐκ τῶν ἀνικάνων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν.

θ) Τὴν αὔξησιν τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ

ι) Τὴν οἰκονομικὴν τακτοποίησιν τῶν ὁπλιτῶν.

Τοιαῦτα περίπου διελάμβανε καὶ ἐπρότεινεν ἐν τῷ ὑπηρμνήματί του ὁ Βακάλογλου, ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς, δι' ἧς ἀπέστειλεν τὸ ὑπόμνημα. Παραθέτομεν ταύτην αὐτουσίαν, διότι θεωροῦμεν ταύτην πλέον κατατοπιστικήν.

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἡ παράλειψις τῆς χωροφυλακῆς ἀπὸ τὸ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας ὅλων τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους νομοσχέδιον, ἐψύχρανε πολὺ τοὺς στρατιωτικοὺς τοῦ σώματος, οἵτινες ἔχοντες δικαιώματα προκεκτημένα εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ Σ. Βασιλέως μας καὶ εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, διὰ τῶν πολυχρονίων πιστῶν καὶ ἐξαιρέτων ὑπηρεσιῶν των, ἤλπιζον ὅτι ἤθελε ληφθῆ πλέον πρόνοια καὶ πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης αὐτῶν, ὡς ἐλήφθη ἀλληλοδιαδόχως καὶ περὶ ὅλων τῶν λοιπῶν σωμάτων καὶ ὅλων τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως ἀφ' ἧς τὸ σῶμα τῆς χωροφυλακῆς μένει ὡς παραγκωνισμένον. Ὁ εἰσηγητὴς τῆς χωροφυλακῆς Κ. Μοσκοβάκης μ' ἔγραψεν ἡμιεπισήμως ὅτι προκειμένου νὰ γίνῃ νέος ὀργανισμὸς τοῦ σώματος δὲν συμπεριελήφθη ἡ χωροφυλακὴ εἰς τὸ μνησθὲν νομοσχέδιον (9), καὶ τὸ ἔγγραφόν του ἐκοινολόγησα εἰς τοὺς ὑπὸ τὰς διαταγάς μου Ὑπομοιράρχους, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις ἐδόθησαν παρόμοιαι ὑποσχέσεις χωρὶς νὰ πραγματοποιηθοῦν, ὀλίγον θέλει πιστευθῆ καὶ ἡ τοῦ διαληφθέντος εἰσηγητοῦ.

Εἰς ἐποχὴν γενικῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἀνησυχίας (σ.σ. ἡ ὑπογράμμισις γίνεται παρ' ἡμῶν) προερχομένης ἐκ τῆς διαταραχθείσης εἰρήνης τῆς Εὐρώπης καὶ καθὼς τὰ πνεύματα τῶν ἀπονενοημένων εἶναι ἐξημμένα (σ.σ. Ἀπελευθερωτικὸς ἀγὼν Πεδεμοντίου, καὶ ἕνεκα τούτου Γαλλο - Αὐστριακὸς Πόλεμος,

---

(9) Ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τοῦ Νόμου ΦΝ., ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν ὁ Μοσκοβάκης.

κατακραυγὴ κατὰ τοῦ Ὄθωνος ὡς ἐγκαταλείψαντος τὴν Μεγ. Ἰδέαν κλπ.) δὲν συμφέρει νὰ προστεθῇ εἰς τὰς ἀντεθνικὰς ἐλπίδας αὐτῶν καὶ ἡ δυσαρέσκεια ἑνὸς Σώματος ἐπὶ τοῦ ὁποίου θεμελιοῦται ἡ διατήρησις τῆς εὐταξίας καὶ τῆς κοινῆς ἡσυχίας, καὶ τὸ ὁποῖον, ἐκτὸς ἄλλων προγενεστέρων διακεκριμένων ἐκδουλεύσεων χαίρει καὶ τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ τελευταίᾳ καταστροφῇ τῆς ἐπαράτου ληστείας εἰς τὴν Στερεάν, ἥτις τόσον οὐσιωδῶς συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοσίας τοῦ κράτους ἀσφαλείας καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ δημοσίου πλούτου.

Κρίνω ὅθεν καθῆκον μου νὰ ὑποβάλω ὑμῖν ὅτι, ἐὰν πρόκειται νὰ ἐπενεχθῶσιν βελτιώσεις εἰς τὸ σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, τώρα παρά ποτε κατ' ἐμέ, ὁ ἁρμοδιώτερος καιρὸς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πολλάκις δοθεισῶν εἰς αὐτὸ ὑποσχέσεων διὰ τῆς ὑποβολῆς καὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ περὶ νέου ὀργανισμοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου.

Ἐκ περισσοῦ δὲ ὑποβάλλω ὑμῖν καὶ ὑπόμνημά μου ἵνα παρατηρήσητε ὅτι ἡ θέσις τοῦ χωροφύλακος εἶναι τὴν σήμερον, καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις χειροτέρα τῆς τοῦ στρατιώτου τῆς γραμμῆς, ὡς ἀριθμητικῶς καὶ ἐμπεριστατωμένως καταφαίνεται ἐν τῷ ὑπομνήματί μου (11).

Εἴθε ἡ θεία πρόνοια νὰ ὑπάρχῃ εὐμενὴς πάντοτε εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου τοῦ σεβαστοῦ Βασιλέως μας (σ.σ. οὐχὶ ἄσχετοι ὑπαινιγμοὶ) καὶ τῆς πατρίδος μας, ἀλλ' ἂν τυχὸν ἐπέλθουν ἐκ τῶν ταραχῶν τῆς Εὐρώπης πολιτικαὶ περιπέτειαι πρώτη ἡ χωροφυλακή, τῆς ὁποίας ὁ πρὸς τὴν εὐταξίαν ἔρως εἶναι ἔμφυτος θέλει ἐκπληρώσει καὶ πάλιν μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὴν πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως τὸ καθῆκον της. (12).

Ἐξαιτοῦμαι δὲ τὴν συγγνώμην ὑμῶν διὰ τὴν μετὰ θάρρους ὑποβολὴν τῶν περὶ τούτου σκέψεών μου ὁρμώμενος ὑπὸ μόνης τῆς συναισθήσεως τοῦ καθήκοντός μου εἰς τὰς προκειμένας περιστάσεις καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ συμφέροντος τοῦ σώματός μου (13).

Σᾶς προσκυνῶ καὶ ὑποσημειοῦμαι μὲ τὸ προσῆκον σέβας

Ἐν Σπάρτῃ τὴν 10 Μαΐου 1859

Πρόθυμος τῶν διαταγῶν σας — Π. Βακάλογλου.

Μέχρι ποίου σημείου ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν κυβερνητικῶν προθέσεων ἡ σχεδὸν καθολικὴ τοῦ σώματος ἐξέγερσις, ἐκδηλωθεῖσα διὰ τῶν Μοιράρχων, δὲν ἀνεύρομεν στοιχεῖα, ὁπωσδήποτε ὅμως ὀφείλεται ἰδιαιτέρα τιμὴ εἰς τοὺς κυβερνήτας τοῦ

---

(11) Ἐν τῷ ὑπομνήματι ἀνέλυε λεπτομερῶς τὰς ἀποδοχὰς στρατιώτου καὶ χωροφύλακος καὶ ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ στρατιώτης ἐλάμβανεν ἐπὶ πλέον τοῦ χωροφύλακος δέκα περίπου δραχμὰς μηνιαίως, ποσὸν λίαν ἀξιόλογον διὰ τὴν ἐποχήν, δεδομένου ὅτι αἱ ἀποδοχαὶ τοῦ χωροφύλακος ἦσαν 31 δραχμαὶ μηνιαίως.

(12) Ἀληθὴς προφήτης ἀπεδείχθη, ὡς ἤδη διελάβομεν, ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὁ Βακάλογλου, διότι ὄχι μόνον πρώτη ἀλλὰ καὶ μοναδικῶς ἐπολέμησεν ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως ἡ χωροφυλακὴ κατὰ τὰ γεγονότα τῆς Ἐξώσεως τοῦ 1862.

(13) Ὑπάρχει διαγεγραμμένη παράγραφος, ἐν ᾗ ἐποίει λόγον περὶ ὑπαρδουσῶν πληροφοριῶν διὰ λαμβανούσας χώραν ἀδελφοποιΐας ἐν Καλάμαις καὶ Τριπόλει ὑποκινουμένας ἐξ Ἀθηνῶν.

1859, διότι μετ' οὐ πολὺ ἐξεδήλωσαν τὸ ὑπὲρ τοῦ Σώματος ἐνδιαφέρον ποικιλοτρόπως καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς συστάσεως εἰς σχετικῶς σοβαρὰν κλίμακα.

Τὰ ληφθέντα μέτρα, περὶ ὧν ἀμέσως ἐν συνεχείᾳ ὁ λόγος, ἀπετέλεσαν βῆμα προόδου διὰ τοὺς βαθμοφόρους τοῦ Σώματος, ἐνῷ τὸ θέμα τῶν χωροφυλάκων ἀντιμετωπίσθη κατὰ τὸν προχειρότερον τρόπον.

Ἡ δοθεῖσα διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς δυνάμεως τῶν χωροφυλάκων λύσις, ὑπῆρξεν ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς μεθόδου, ἥτις κατετυράννησε τὸ Σῶμα μέχρι τοῦ 1925, ἤτοι ἐπὶ 66 ὁλόκληρα ἔτη.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μέτρα, ἅτινα ἐλήφθησαν, δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν ὡς ἀκολούθως:

Τὴν 29-5-1859 ἐξεδόθη ὁ νόμος Φ.Ν. (550) «περὶ διατιμήσεως τῆς κατὰ μῆνα μισθοδοσίας τῆς χωροφυλακῆς, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπηνέχθησαν σοβαραὶ μεταβολαὶ εἰς τὴν μισθοδοσίαν. Αἱ μὲν ἀποδοχαὶ τῶν ἀξιωματικῶν προσηυξήθησαν κατὰ 25—30%, αἱ δὲ τοιαῦται τῶν ὁπλιτῶν ὑπέστησαν διαφοροποίησιν, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐφίππους καὶ πεζούς.

Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ἐφίππων ἐμειώθησαν κατὰ 12%, ἐκεῖναι δὲ τῶν πεζῶν ηὐξήθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ ποσοστόν. Ἐπίσης ἐχορηγήθη ἡμερησία ἀποζημίωσις διὰ μερίδα ἄρτου ἐκ δέκα ἓξ λεπτῶν δι' ὅσους ὑπηρέτουν εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ.

Τέλος προεβλέφθησαν διάφοροι ἀποζημιώσεις διὰ διαφόρους ὑπηρεσιακὰς ἐκδηλώσεις (ὁδοιπορικά, συντήρησις ἵππων, γραφικὰ κ.λ.π.).

Ὡς πρῶτον ἀξιόλογον σταθμὸν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Σώματος δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ Β.Δ. τῆς 10ης Ἰουνίου 1859 «Περὶ Ὀργανισμοῦ τοῦ Σώματος τῆς χωροφυλακῆς» (14).

Αἱ διὰ Διατάγματος τούτου καὶ τοῦ μετὰ 10ήμερον τοιούτου τῆς 21-6-1859 «περὶ μετωνομασίας τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς» ἐπελθοῦσαι μεταβολαί, ὑπῆρξαν αἱ ἀκόλουθοι:

1) Διεβαθμίσθησαν οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπὶ νέας κλίμακος, ἀπὸ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου μέχρι καὶ τοῦ Συνταγματάρχου, μὲ παρεμβολὴν μεταξὺ τῶν βαθμῶν τοῦ Ὑπομοιράρχου καὶ Μοιράρχου βαθμοῦ Ἀντιμοιράρχου, ἡ δὲ κατὰ βαθμοὺς ὀργανικὴ δύναμις προσδιωρίσθη εἰς 1 Συνταγματάρχην, 2 Ἀντισυνταγματάρχας Ἐπιθεωρητάς, 5 Ταγματάρχας Διοικητὰς Μοιρῶν, 6 Μοιράρχους Διοικητὰς Μοιρῶν, 11 Ἀντιμοιράρχους Ὑποδιοικητὰς Μοιρῶν, 21 Ὑπομοιράρχους, 20 Ἀνθυπομοιράρχους, 1 Ἐπικαταλυματίαν Α΄ τάξεως, 1 Καταλυματίαν Β΄ τάξεως καὶ 5 δοκίμους στρατιωτικῆς οἰκονομίας.

Ἀντιμοίραρχοι ὠνομάσθησαν οἱ μέχρι τοῦδε Ὑπομοίραρχοι Α΄ τάξεως καὶ Ἀνθυπομοίραρχοι οἱ Ὑπομοίραρχοι Γ΄ τάξεως. Ὁ Ἀντιμοίραρχος ἔφερεν διακριτικὰ Λοχαγοῦ, διὰ δὲ τοῦ Β.Δ. τῆς 26-7-1861 ὁ βαθμὸς τοῦ Ἀντιμοιράρχου ἐλογίσθη ὁ αὐτὸς μετὰ τοῦ Μοιράρχου, κατὰ τὴν τάξιν δὲ ἐξισώθη μὲ Λοχαγὸν Β΄ τάξεως, ἐνῷ ὁ Μοίραρχος ἐθεωρεῖτο Λοχαγὸς Α΄ τάξεως.

Θὰ ἐνθυμῆται ὁ ἀναγνώστης, ὅτι κατὰ τὴν σύστασιν εἶχον προβλεφθῆ δύο μό-

---

(14) Χρ. Βυζαντίου — Γ. Κροκίδα σελ. 373.

νον βαθμοί, τοῦ Μοιράρχου (*) καὶ Ὑπομοιράρχου, ἐκτὸς τοῦ Ἀρχηγοῦ, καὶ ὅτι οἱ Ὑπομοίραρχοι εἶχον διακριθῇ εἰς Α′ καὶ Β′ τάξεως.

Ἀρχομένου τοῦ 1837 ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς Ταγματάρχαι τρεῖς ἐκ τῶν Μοιράρχων (14α), ἐντὸς τοῦ 1837 ἐχαρακτηρίσθη ὡς Ταγματάρχης εἷς Μοίραρχος, ἀπέκτησεν τουτ' ἔστιν τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς 4 Ταγματάρχας ἄνευ ὀργανικῶν θέσεων.

Κατὰ τὸ 1839 ἐδημιουργήθη ὁ βαθμὸς τοῦ Ὑπομοιράρχου Γ′ τάξεως διὰ τοῦ ἀκολούθου Διατάγματοςῦ

«,Επειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἡμετέρου Διατάγματος τῆς 20ῆς Μαΐου (1ης Ἰουνίου) 1833, περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ἡμετέρου Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ Ὑπομοίραρχοι 2ας κλάσεως τοῦ Σώματος τούτου χαίρονται τάξιν Ὑπολοχαγοῦ καὶ ἑπομένως, ἐπειδὴ ὁ προβιβασμὸς ἀπὸ τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐνωμοτάρχου εἰς τὸν τοῦ Ὑπομοιράρχου 2ας κλάσεως, δὲν εἶναι ἀνάλογος μὲ τοὺς προβιβασμοὺς εἰς τὰ λοιπὰ ὅπλα, ἀπεφασίσαμεν τὸν διορισμὸν τρίτης κλάσεως Ὑπομοιράρχων, ἐχόντων τάξιν Ἀνθυπολοχαγοῦ, φερόντων ὅμως τὰ αὐτὰ διακριτικὰ σημεῖα τοῦ Ὑπομοιράρχου 2ας κλάσεως καὶ ἐπιφυλαττόμεθα νὰ προσδιωρίσωμεν ἐγκαίρως, πόσοι Ὑπομοίραρχοι ἑκάστης τῶν τριῶν κλάσεων πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὸ Σῶμα» (14β).

Κατὰ τὸ 1838 διωρίσθησαν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς τρεῖς λογισταὶ Β′ τάξεως, οἱ Κων)νος Ἰωαννίδης, Κων)νος Τζαζανίδης καὶ Νικόλαος Χρυσοχέρης (14γ) καὶ τοῦτο ἀσφαλῶς διότι ἐπεφορτίσθησαν αἱ Μοιραρχίαι μὲ τὴν μισθοδοσίαν τῆς Ὀροφυλακῆς.

Ἤδη ἐρυθμίσθησαν πλέον ὀρθότερον, ὡς ἀνωτέρω, αἱ ὀργανικαὶ θέσεις καὶ ἡ ἱεράρχησις τῶν βαθμῶν.

2) Εἰς τὴν ὁπλιτικὴν δύναμιν διετηρήθησαν αἱ διακρίσεις:

α) Πεζῶν καὶ Ἱππέων, β) χωροφυλάκων Α′ καὶ Β′ τάξεως, καὶ γ) τῶν Ἐνωματαρχῶν Γραμματέων καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ, κατηργήθη ἡ διάκρισις τῶν Ἐνωμοταρχῶν εἰς Α′ καὶ Β′ τάξιν καὶ ἀντὶ τῶν Ἐνωμοταρχῶν Β′ τάξεως ἐδημιουργήθη ὁ βαθμὸς τοῦ Ὑπενωμοτάρχου.

Ὁ Ὑπενωματάρχης ἔφερε διακριτικὰ δεκανέως καὶ ὁ χωροφύλαξ Α′ τάξεως ὑποδεκανέως, διακριτικὰ μὴ συνάδοντα τῇ ἱεραρχικῇ τάξει, καθ' ὅσον ἀντιστοιχοῦντος τοῦ Ἐνωμοτάρχου πρὸς τὸν Ἐπιλοχίαν, ὁ Ὑπενωμοτάρχης ἀντεστοίχει φυσιολογικῶς πρὸς λοχίαν κ.λ.π. Ἡ ἀντινομία αὕτη ἤρθη βραδύτερον.

Ἡ κατὰ ταῦτα δύναμις ὡρίσθη εἰς 19 Ἐνωμοτάρχας γραμματεῖς καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ, 15 ἐφίππους Ἐνωμοτάρχας καὶ 150 ἐφίππους χωροφύλακας, 120 Ἐνω-

(*) Ἀναμφιβόλως οἱ χρησιμοποιηθέντες παρ' ἡμῖν τίτλοι διὰ τοὺς βαθμοὺς τῶν ἀξ)κῶν τῆς Χωρ)κῆς δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τοὺς ἀντιστοίχους ἐν Γαλλίᾳ CHEF D' ESCADRON καὶ Γερμανίᾳ ZU DIVISION'S CHIFS προκειμένου περὶ τῶν Μοιράρχων, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν ὑπομοιράρχων. Ἤδη ὅμως ἀποτελοῦν τόσην πραγματικότητα, ὥστε νὰ ἐμφανίζωνται ὡς ἀδόκιμοι οἱ τίτλοι τῶν ἀνωτέρων καὶ ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν.

(14α) Διαταγὴ Στρατοῦ 20 Μαΐου (1 Ἰουνίου) 1837. Α. Πετσάλη 778.

(14β) Διαταγὴ Στρατοῦ 18)30 Σ)βρίου 1839, Α. Πετσάλη σελ. 986.

(14γ) Διαταγὴ Στρατοῦ 25 Ἰανουαρίου)6Φ)ρίου 1839, Α. Πετσάλη σελ. 959.

μοτάρχας πεζούς, 120 Ὑπενωμοτάρχας πεζοὺς καὶ 1.200 χωροφύλακας, ἤτοι ἐν συνόλῳ 1.624.

Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι ἐπῆλθεν αὔξησις τῆς δυνάμεως κατὰ 374 ὁπλίτας.

Ἐφεξῆς ἡ σύνθεσις ἑκάστης ἐνωμοτίας περιελάμβανε καὶ ἕνα Ὑπενωμοτάρχην καὶ οὕτω ἡ δύναμίς της ἀνήρχετο εἰς 12.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 3 ὡρίσθησαν αἱ ἕδραι καὶ δικαιοδοσίαι τῶν δύο ἐπιθεωρητῶν Ἀντ)ρχῶν, εἷς εἰς Ἀθήνας καὶ ἕτερος εἰς Τρίπολιν.

Ἐπὶ τέλους τὸ ἄρθρον 4 προέβλεψεν καὶ περὶ τινος ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἐνωμοταρχῶν καὶ χωροφυλάκων ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τὴν Δ)νσιν καὶ εὐθύνην τοῦ Α΄ Ἐπιθεωρητοῦ.

Τὸ τελευταῖον ἄρθρον 7 καθώρισεν ὅτι αἱ τοποθετήσεις τῶν ἀξ)κῶν ἐνεργοῦνται διὰ Β.Δ., ἡ τόσον σπουδαία διάταξις αὕτη κατηργήθη μετ' ὀλίγα ἔτη διὰ τοῦ Β.Δ. 5-11-1863 περιελθόντος τοῦ δικαιώματος τῶν τοποθετήσεων κατωτέρων ἀξιωματικῶν εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ἀλλά, μετὰ τριετίαν περίπου, διὰ τοῦ Δ)τος τῆς 6-6-1866 ἐπανῆλθεν ἐν ἰσχύει.

Παρὰ τὸ σχετικῶς δόκιμον τῶν διατάξεων τούτων ἡ περαιτέρω διαχείρισίς των τὰς κατέστησε ἐπιζημίους ἀπὸ ποιοτικῆς πλευρᾶς.

Λόγῳ τῶν παρεχομένων μικρῶν ἀποδοχῶν καὶ τοῦ λίαν ἐπιπόνου καὶ ἐπισφαλοῦς ἔργου δὲν παρετηρεῖτο προθυμία κατατάξεως εἰς τὴν χωρ)κήν, ἡ δὲ Κυβέρνησις κατέφυγεν εἰς ἕνα ἀδόκιμον, ἀνεπίτρεπτον καὶ διαλυτικὸν σύστημα, ὅπερ ἔκτοτε ἐγένετο ἀφορμὴ πολλῶν ἀνεπιθυμήτων καὶ δυσαρέστων ἐπιπτώσεων, εἰς τὸ σύστημα τῆς συμπληρώσεως τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς διὰ μετατάξεως στρατιωτῶν, οἵτινες ἐπολιτογραφήθησαν μεταγενεστέρως διὰ τῆς λέξεως σ τ ρ α τ ο χ ω ρ ο φ ύ λ α κ ε ς.

Εἴπομεν ὅτι καὶ τοῦ νέου τούτου ὀργανισμοῦ αἱ περὶ ἀποδοχῶν τῶν ὁπλιτῶν διατάξεις ὑπῆρξαν ἀνεδαφικαὶ καὶ ἀπρόσφοροι νὰ ἐπιλύσωσι τὸ θέμα τῆς παρατηρουμένης ἀπροθυμίας κατατάξεως, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας εἰς βάρος τῆς ποιότητος ὑποχωρήσεις.

Ἀρχαία εἶναι ἡ συνήθεια τῶν Κυβερνήσεων νὰ ζητοῦν μὲν συνεχῶς θυσίας καὶ ὑποχρεώσεις, καὶ κυρίως ἀνέφελον, ἐμπρέπουσαν καὶ συμφέρουσαν δι' αὐτάς, τὴν πολιτείαν, κοινωνίαν καὶ τὰ ἄτομα προσφορὰν ὑπηρεσίας, ν' ἀδιαφοροῦν δὲ ἢ νὰ σκέπτωνται ἀνεδαφικῶς, μὲ μοναδικὸν σκοπὸν τὴν μὴ διάθεσιν χρημάτων, ἅτινα θέλουσι νὰ ἔχωσι δι' ἄλλους καὶ κυρίως προσπορίζοντας ἐμφανῆ καὶ ἄμεσον δημοτικότητα σκοπούς, διὰ τὰ πρόσφορα μέσα στρατολογίας καὶ συντηρήσεως ἀναλόγου ποιότητος ἐμψύχου ὑλικοῦ καὶ προμηθείας τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο μέσων καὶ εἶναι γνωστὴ ἡ ἐπακολουθοῦσα ἐπωδὸς τῆς κατὰ τὰς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις εὐκόλου κριτικῆς εἰς βάρος τῶν κατὰ ταῦτα παρημελημένων, ἐκλαμβανομένων ὡς ἐξιλαστηρίων θυμάτων καὶ μὴ δυναμένων νὰ εἴπωσι δημοσίᾳ τὴν γνώμην των ὀργάνων. Ἐν προκειμένῳ ὑπάρχουσι δύο περιπτώσεις, τῆς ἐν γνώσει παραμελήσεως καὶ τῆς ἐξ ἀγνοίας. Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν κοινοποίησιν τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ Β.Δ. ὡμολόγει ὅτι ἐγνώριζεν τοὺς λόγους διαλαμβάνον:

«Ἐπειδὴ ἡ δύναμις τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι σήμερον ἐπαισθητῶς ἐξησθενημένη καὶ ἐπειδὴ ἡ συμπλήρωσις αὐτοῦ, διὰ κατατάξεως ἐθελοντῶν ἐκ τῶν ἐξυπηρετησάντων καὶ ἀφεθέντων ἀπὸ τὰ Σώματα τοῦ Στρατοῦ μὲ διαγωγὴν ἐξαί-

ρετον ἢ ἄμεμπτον, δὲν κατορθοῦται, διότι οἱ τοιοῦτοι εὑρίσκουν ὑλικὰς ὠφελείας, ἀντικαθασταίνοντας κληρωτοὺς καὶ ἕνεκα τούτου ἡ ἐκτέλεσις τῆς πολυσχιδοῦς ὑπηρεσίας τοῦ Σώματος τούτου ἀπαντᾶ ἀνυπέρβλητα προσκόμματα, διὰ ταῦτα ἀπεφασίσαμεν τὴν ἐφ' ἅπαξ συμπλήρωσιν τοῦ εἰρημένου Σώματος, διὰ μεταθέσεως ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀφυπηρετησάντων μέν, ἀνακαταταχθέντων δὲ ἀρτίως εἰς τὰ Σώματα τοῦ Στρατοῦ, ἐπὶ τετραετίαν καὶ ἐχόντων κεκτημένα τὰ διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἀπαιτούμενα προσόντα...».

Ἡ ὑπουργικὴ ἐγκύκλιος ὡμίλει περὶ ἐφάπαξ συμπληρώσεως τῆς δυνάμεως, μέχρις ὅτου διὰ τῶν ἐπακολουθησάντων περὶ ἐκπαιδεύσεως νομοθετημάτων δημιουργηθοῦν αἱ εὐμενεῖς προϋποθέσεις ἐπανδρώσεως τῆς χωροφυλακῆς δι' ἐπὶ τοῦτο ἐκπαιδευομένων ἀνδρῶν.

Κατὰ τοῦτο ὁ κριτὴς τῆς πράξεως ἐκείνης πρέπει νὰ δεχθῇ ὡς εἰλικρινῆ τὴν περὶ «ἐφ' ἅπαξ» κυβερνητικὴν ἐξαγγελίαν καὶ πρέπει νὰ σημειώσῃ ὅτι ἡ κατὰ ταῦτα ἐπάνδρωσις διετάσσετο διὰ παλαιῶν καὶ πεπειραμένων στρατιωτῶν, ἐκδηλωσάντων ἤδη τὴν περὶ ἀνακατατάξεως βούλησίν των.

Εἶναι ἐπίσης ἀναγκαῖον νὰ τεθῇ πρὸ τοῦ ἀναγνώστου καὶ τοῦ κριτοῦ, μετά τινος ἰδιαιτέρας ἐμφάνσεως, ἡ τοιαύτη περὶ συμπληρώσεως τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς μέθοδος, ἥτις ἐμφανισθεῖσα τὸ 1859 ὡς ἔκτακτος καὶ «ἐφ' ἅπαξ» λύσις ἁπλοποιηθεῖσα ἔτι δεινότερον διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἀπετέλεσεν, ὡς θὰ ἴδωμεν-πάγιον καθεστὼς διὰ μίαν περίοδον 70 περίπου ἐτῶν, ἀπετέλεσεν τὴν αἰτίαν ἐθνικῶν μειώσεων, διασυρμῶν τῆς χώρας καὶ κατατυραννήσεων καὶ διαπομπεύσεων τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς.

Προβαίνομεν εἰς τὴν ἐπισήμανσιν ταύτην ἀπὸ τοῦδε, διότι ἀμέσως κατωτέρω εἰσερχόμεθα εἰς τὴν περίοδον ταύτην.

Οὕτω διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 9724, 9917, 10578 καὶ 10989) 30.7.1859 διαταγῶν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν κατενεμήθη ὁ ἐξ ἑκάστου Συν)τος ἀριθμὸς μετατα-χθησομένων εἰς τὴν χωροφυλακὴν ὁπλιτῶν καὶ διεκανονίσθη ἡ ἀκόλουθος διαδικασία:

Οἱ προοριζόμενοι διὰ τὴν χωροφυλακὴν στρατιῶται θὰ παρεδίδοντο εἰς τὴν Μοιραρχίαν τῆς ἕδρας ἑκάστου Συντ)τος, ἤτοι εἰς Ναύπλιον, Μεσολόγγιον καὶ Ἀθήνας, πρὸς ἐκγύμνασιν καὶ ἐκπαίδευσιν ἑνὸς μηνός.

Μετὰ τὴν μηνιαίαν ταύτην ἐκπαίδευσιν οἱ ἐκπαιδευταὶ Μοίραρχοι καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς ἔδει νὰ ὑποβάλωσι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν (Γραφεῖον Χωροφυλακῆς) πίνακας εὐδοκιμησάντων μετὰ φύλλων Μητρώου καὶ ἐκθέσεων καταλληλότητος ἢ μή. Βάσει τῶν στοιχείων τούτων διετάσσετο ἡ μετάταξις τῶν ὡς καταλλήλων κριθέντων (15).

Ἐκτὸς τῆς τοιαύτης μετατάξεως ἐλήφθη πρόνοια καὶ διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ καταταγῶσιν εἰς τὴν χωροφυλακήν, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ στρατοῦ ἀπόλυσιν, ἀντὶ τῆς ἐφεδρείας καὶ τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἐξέδωκε τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν πρὸς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς·

---

(15) Ἐπίσημος Στρατιωτικὴ Ἐφημ. φύλ. 15.11.1859.

Ἀριθ. 14978

Περὶ προσόντων διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς (16)

Ἐπειδὴ τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς τότε μόνον δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν πολυειδῆ Ὑπηρεσίαν αὐτοῦ καὶ ἀπαλλάξῃ τὸν λοιπὸν στρατὸν τῆς ἀνάγκης νὰ τὴν συντρέχῃ τακτικῶς, ὅταν ἦνε κατηρτισμένον ἀπὸ ἄνδρας ἔχοντας οὐχὶ μόνον χρηστὴν διαγωγήν, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα σωματικὰ καὶ διανοητικά, προσκαλοῦμεν τοὺς διοικητὰς τῶν διαφόρων σωμάτων ἵνα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν των τοὺς παραγράφους 5 καὶ 6 ἄρθρ. 238 τοῦ κανονισμοῦ ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας Πεζικοῦ (παραγράφ. 5 καὶ 6 ἄρθρ. 252 τοῦ Πυρ-κοῦ καὶ παραγρ. 5 καὶ 6 ἄρθρ. 260 ἱππικοῦ) καὶ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ μέρους Α τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς ἐξετάζωσι ἐπιμελῶς ἂν τὸ ἀφιέμενον ἄτομον ἔχει ἅπαντα τ' ἀνωτέρω προσόντα καὶ τότε μόνον νὰ σημειῶσιν ἐπὶ τῆς ἀφέσεως ὅτι ἔχει ὁ ἀφιέμενος τ' ἀπαιτούμενα προσόντα διὰ τὴν Ὑπηρεσίαν τῆς Χωροφυλακῆς, ὅτε εἰσὶν ἐντελῶς πεπεισμένοι περὶ τῆς καταλληλότητος αὐτῶν διὰ τὴν εἰδικὴν ταύτην ὑπηρεσίαν.

Ὡς πρὸς τὰ σωματικὰ προσόντα δὲν πρέπει νὰ παρατηρῆται ἁπλῶς ὁ ἀφιέμενος ἐὰν ἦνε ὑγιής, ἀλλ' ἐὰν εἶναι καὶ εὔρωστος καὶ καλὸς πεπλασμένος, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐκτελῇ ἀπολύτως καὶ μὲ ἑτοιμότητα τὴν πολύπονον ὑπηρεσίαν τοῦ Σώματος τούτου.

Ὡς πρὸς τὰ διανοητικὰ πρέπει ἐπίσης νὰ παρατηρῆται ἐκτὸς τῆς ἀπαιτουμένης γνώσεως γραμμάτων ἡ ἀπαιτουμένη εὐφυΐα καὶ τὸ ἀντιληπτικόν, πρὸς ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῆς πολυπλόκου ταύτης ὑπηρεσίας.

Ἀθήν. τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1859

Ὁ Ὑπουργὸς Δ. Βότσαρης

Ἡ κατὰ ταῦτα διατασσομένη προεργασία διὰ μίαν ἐπιλογὴν τῶν καλλιτέρων πρὸς κατάταξιν εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἐὰν ἐφηρμόζετο, ἀσφαλῶς θ' ἀπετέλει ἀσφαλῆ καὶ σταθερὰν μέθοδον, ὥστε τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ν' ἀποκτᾷ τὸ ἀπαιτούμενον προσωπικόν, ἐπέπρωτο ὅμως καὶ ἡ πρόθεσις αὕτη νὰ ἐξανεμισθῇ συντόμως.

Ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν ἰδιαιτέρως τὸ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐγκυκλίου καθιερούμενον σύστημα, τόσον ὡς προκαταρτικὸν ὅσον καὶ ὡς κύριον, διότι ἀποτελεῖ τὴν δοκιμωτέραν λεωφόρον ἵνα τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς ἀποκτήσῃ τὸ καλλίτερον ὁπλιτικὸν προσωπικὸν καὶ ἵνα ἀποφύγῃ τὴν κατὰ περιόδους συλλήβδην ἀπογύμνωσιν τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας τοῦ ἑκάστοτε Ὑπουργοῦ, διὰ τῆς σχεδὸν ἀνεξελέγκτου ἐπὶ τοῦ ἐμπρέποντος ἐπιπέδου κατατάξεως τῶν ἐχόντων τὴν τασσομένην ἡλικίαν νέων.

Οὕτω διὰ δύο τρόπων προσεδώκα ἡ Κυβέρνησις ν' ἀποκτήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποιότητα.

Εἴδομεν ὅτι ἐν ἄρθρῳ 4 τοῦ περὶ νέου ὀργανισμοῦ Β.Δ. τῆς 18.6.1859 ἐγένετο λόγος περὶ ἐκπαιδεύσεως ἐνωμοταρχῶν καὶ χωροφυλάκων μερίμνῃ Ἐπιθεωρητοῦ Χωροφυλακῆς.

Ἡ πρωταρχικὴ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς συστήματος ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν χωροφυλακὴν προσπάθεια ἐξεδηλώθη διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 31.10.1856 «περὶ μορφώσεως

---

(16) Ἐπίσημος Στρατιωτικὴ Ἐφημ. φύλλον 15.12.1859.

τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς» (17), πλὴν τὸ περίφημον ἐκεῖνο διὰ τὴν ἐποχήν του Διάταγμα παρέμεινεν σχεδὸν ἀνεκτέλεστον.

Ἤδη, βάσει τῆς ἀνωτέρω διατάξεως τοῦ νέου ὀργανισμοῦ, ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 30 Σ)βρίου 1861 Β.Δ. «Περὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ ὑποδεεστέρου προσωπικοῦ τῆς χωροφυλακῆς» (18) ἔχον ὡς ἀκολούθως:

> «Προνοοῦντες ὑπὲρ μορφώσεως τοῦ ὑποδεεστέρου προσωπικοῦ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, ἔχοντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὸ 4 ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Διατάγματος τῆς 18-6-1859 «Περὶ Ὀργανισμοῦ τοῦ Σώματος τούτου»...
>
> Προτάσει τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Σστρατιωτικῶν ἀπεφασίσαμεν καὶ Διατάττομεν.
>
> Ἄρθρον 1. Συνιστᾶται ἐν Ἀθήναις Σχολεῖον τῶν Ἐνωμοταρχῶν, Ὑπενωμοταρχῶν καὶ χωροφυλάκων.
>
> Ἄρθρον 2. Εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦτο θέλουσι διδάσκεσθαι κατὰ μέσον ὅρον διαρκῶς 120 ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες ἀποσπώμενοι ἐξ ἁπασῶν τῶν Μοιραρχιῶν τοῦ Κράτους, καὶ ἀντικαθιστάμενοι περιοδικῶς δι' ἰσαρίθμων μετὰ τὴν περάτωσιν τῆς σειρᾶς τῆς διδασκαλίας.
>
> Ἄρθρον 3. Τὸ Σχολεῖον διαιρεῖται εἰς δύο τάξεις.
>
> α) Τάξις τῶν χωροφυλάκων καὶ
>
> β) τῶν Ὑπενωμοταρχῶν καὶ τῶν Ἐνωμοταρχῶν.
>
> Ἄρθρον 4. Εἰς τὴν τάξιν τῶν χωροφυλάκων θέλουσι διδάσκεσθαι.
>
> α) Ἡ ἀνάγνωσις καὶ γραφή.
>
> β) Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀρηθμητικῆς.
>
> γ) Ἡ σύνταξις ἁπλῶν ἀναφορῶν, ἐκθέσεων καὶ ἡ διεξαγωγὴ ἀνακρίσεων.
>
> δ) Ἐκ τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Σώματος καὶ τῶν ἀφορώντων τὴν χωροφυλακὴν νόμων καὶ διατάξεων, τ' ἀναγκαιοῦντα διὰ τὸν ὑπαξιωματικόν.
>
> ε) Τὰ γυμνάσια τοῦ πεζικοῦ ἢ τοῦ ἱππικοῦ μέχρι τοῦ σχολείου τοῦ οὐλαμοῦ.
>
> Ἄρθρον 5. Εἰς τὴν τάξιν τῶν Ὑπεν)ρχῶν καὶ τῶν Ἐνωμ)ρχῶν θέλουσι διδάσκεσθαι.
>
> α) Ἡ καθομιλουμένη.
>
> β) Ἡ ἀριθμητικὴ πλήρης.
>
> γ) Ἡ σύνταξις ἀναφορῶν, ἐκθέσεων καὶ ἡ διεύθυνσις καὶ διεξαγωγὴ ἀνακρίσεων ἐν ἐκτάσει.
>
> δ) Πλήρης ὁ Κανονισμὸς τῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Σώματος καὶ ἡ γνῶσις τῶν διατάξεων καὶ τῶν νόμων τῶν σχέσιν ἐχόντων μὲ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Χωροφυλακῆς.
>
> ε) Ἐκ τῶν γυμνασίων τοῦ πεζικοῦ ἢ τοῦ Ἱππικοῦ τὸ Σχολεῖον τοῦ οὐλαμοῦ καὶ ἀσκήσεις παρὰ τάγματι τοῦ πεζικοῦ ἢ παρὰ τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν λογχοφόρων.

---

(17) Α. Βουγιούκα τόμ. Α' (1866) σελ. 288—289.

(18) Γ. Μοσκοβάκη Μέρος Β' σελ. 165.

Ἄρθρον 6. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται νὰ διορίσῃ παρὰ τῷ Σχολείῳ διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ ἑτέρους ἀξιωματικοὺς τοῦ Σώματος ἐκτὸς τῶν ὁριζομένων διὰ τοῦ 4 ἄρθρου τοῦ ἡμετέρου Διατάγματος τῆς 18-6-1859.

Ἄρθρον 7. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν θέλει ἐκδώσει τὰ προγράμματα τῶν μαθημάτων καὶ ὁρίζει τὴν διάρκειαν τῆς σειρᾶς τῆς διδασκαλίας.

Ἄρθρον 8. Οἱ εἰς τὸ Σχολεῖον ἐκπαιδευόμενοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες θέλουν ἐκτελεῖ καὶ ὑπηρεσίαν παρὰ τῇ Μοιραρχίᾳ Ἀττικῆς».

Ἐκτὸς τῆς διὰ τοὺς ὁπλίτας μερίμνης ταύτης ἐλήφθη μέριμνα καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Δυνάμει παραγράφ. 9 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4233 ἀπὸ 16 - 3 - 1861 προσωρινοῦ Κανονισμοῦ «Περὶ τῆς ἐν τῷ Ἱπποδρομίῳ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν ἐκπαιδεύσεως καὶ ὑπηρεσίας», πᾶς νεοδιοριζόμενος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ἔδει νὰ ἐκπαιδεύεται ὑποχρεωτικῶς ἐκεῖσε, δι' ἑτέρου δὲ Β.Δ. τῆς 14-8-1861 προεβλέφθη ἡ φοίτησις τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις συσταθὲν Κεντρικὸν Σχολεῖον Ἀξιωματικῶν.

Ἡ τύχη τῶν ἀνωτέρω προσπαθειῶν δὲν ὑπῆρξεν ἀγαθή, διότι ἡ ἐπελθοῦσα ἐπανάστασις τῆς 10-10-1862 ἔθεσεν ταῦτα εἰς ἀχρηστίαν (19).

Διὰ τοῦ Νόμου ΧΗΕ' (695) τῆς 16-10-1861 ἐρρυθμίσθησαν τὰ «Περὶ στρατιωτικῶν προβιβασμῶν», διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ τούτων ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 16-10-1861 Β.Δ. τοῦ ὁποίου τὸ κεφάλαιον Γ' (ἄρθρα 7—12) ἀνεφέρετο εἰς τὰ τῶν προβιβασμῶν τῶν ὑπαξιωματικῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν τοιούτων τῆς χωροφυλακῆς, εἰδικώτερον ὅμως περὶ τῆς χωροφυλακῆς ὡμίλουν τὰ ἄρθρα 50—69 τῆς ὑπ' ἀριθ. 24104 ἀπὸ 27-12-1861 Διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν «ὁδηγίαι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ προβιβασμῶν Νόμου» (20).

Τὸ ἐδάφιον 3 τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ ἀνωτέρω διατάγματος διελάμβανεν: «ὁ προβιβασμὸς εἰς τὸν βαθμὸν Ἀνθ)ρχου ἀπονέμεται εἰς τοὺς Ἐνωμοτάρχας πρώτης τάξεως, τοὺς ἔχοντας τὰ προσόντα καὶ τὰς γνώσεις, τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Διατάγματος τῆς 31-10-1856», ἤτοι τριετῆ συνεχῆ ὑπηρεσίαν εἰς τὸν βαθμὸν καὶ ἐπιτυχίαν εἰς ἐξετάσεις ἐπὶ τῶν ἑξῆς θεμάτων.

α) Εἰς τὸ ἔχειν πλήρη γνῶσιν τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

β) Εἰς τὸ συντάττειν λεπτομερῶς ἐκθέσεις καὶ ἀνακρίσεις.

γ) Εἰς τὸ γινώσκειν ἀκριβῶς τοὺς συνδυαζομένους μὲ τὰ καθήκοντα τῆς χωροφυλακῆς Νόμους καὶ Κανονισμούς, ἰδίως δὲ τὸν κανονισμὸν τῆς χωροφυλακῆς, καὶ τὰ γυμνάσια τοῦ Πεζικοῦ ἢ τοῦ Ἱππικοῦ μέχρι τοῦ Σχολείου τοῦ Λόχου ἢ τῆς Ἴλης.

δ) Εἰς τὸ ἔχειν ἐξαίρετον διαγωγήν, ὑγείαν καλὴν ὥστε ν' ἀντέχῃ εἰς τὰ βάρη τῆς Στρατιωτικῆς Ὑπηρεσίας, ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 40 ἐτῶν, ἤθη πεπολιτισμένα καὶ νοημοσύνην.

---

(19) Γ. Ι. Μοσχοβάκη Μέρ. Β' σελ. 167.

(20) Ἀγαθ. Βουγιούκα τ. Α' (1866) σελ. 300—326.

ε) Ἐκ τῶν ἐχόντων τὰς αὐτὰς ἰδιότητας νὰ προτιμᾶται ὁ ἀρχαιότερος καί,
στ) Προτάσεις καὶ κρίσεις τῶν προϊσταμένων εὐνοϊκάς».

Ἐκτὸς τῶν γενικῶν ὡς ἀνωτέρω διατάξεων περὶ προβιβασμῶν ὀλίγον ἐνωρίτερον, τὴν 3.7.1861 εἶχεν ἐκδοθῆ εἰδικὸν Β.Δ. «Περὶ προβιβασμοῦ εἰς τοὺς βαθμοὺς Ὑπενωμοτάρχου καὶ Ἐνωμοτάρχου», ὅπερ ὡς ἐκεῖνο τῆς 31.10.1856 παρέπεμπε εἰς τὸ γενικὸν περὶ Στρατιωτικῶν προβιβασμῶν Διάταγμα καὶ εἰς τὰς ταυτοσήμους ὁδηγίας·

Διὰ τὴν προαγωγὴν χωροφύλακος εἰς Ὑπεν)ρχην ἀπητεῖτο ἐνιαύσιος ὑπηρεσία ἐν τῇ χωροφυλακῇ καὶ ἐπιτυχία εἰς ἐξετάσεις ἐπὶ θεμάτων.

α) 4 Πράξεων ἀριθμητικῆς ἀναγνώσεως καὶ γραφῆς.

β) Συντάξεως ἐκθέσεων καὶ ἀνακριτικῶν πράξεων.

γ) Γυμνασίων πεζικοῦ, Κανονισμοῦ χωροφυλακῆς καὶ σχετιζομένων μὲ ἔργα χωροφυλακῆς νόμων καὶ Κανονισμῶν.

δ) Διαγωγὴν τουλάχιστον ἄμεμπτον, καλὴν ὑγείαν, συμπεριφορὰν καλὴν καὶ διοικητικὴν ἱκανότητα καί,

ε) Ἐκ τῶν ἐχόντων τὰς αὐτὰς ἰδιότητας προετιμᾶτο ὁ ἀρχαιότερος·

Διὰ τὴν προαγωγὴν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐνωμοτάρχου ἀπαιτεῖτο διετὴς Ὑπηρεσία συνεχὴς ὡς χωροφύλαξ ἢ χωροφύλαξ καὶ Ὑπενωμοτάρχης καὶ ἐπιτυχία εἰς ἐξετάσεις ἐπὶ θεμάτων.

α) Τεσσάρων πράξεων ἀριθμητικῆς τουλάχιστον καὶ γράφειν ὀρθογραφικῶς·

β) Συντάξεως ἐκθέσεων καὶ ἀνακρίσεων καλῶς.

γ) Γυμνασίων πεζικοῦ ἢ ἱππικοῦ μέχρι σχολείου οὐλαμοῦ, Κανονισμοῦ Ὑπηρεσίας Χωροφυλακῆς καὶ σχετιζομένων Νόμων καὶ Κανονισμῶν.

δ) Διαγωγὴ ἐξαίρετος ἢ τουλάχιστον ἄμεμπτος, ὑγείαν καλήν, ἡλικίαν οὐχὶ κατωτέραν τῶν 25 ἐτῶν καὶ ἀνωτέραν τῶν 40, συμπεριφορὰν καλὴν καὶ ἱκανότητα διοικήσεως.

Τὰ τῆς συντάξεως καὶ ὑποβολῆς τῶν σχετικῶν προτάσεων προεβλέποντο ἐν λεπτομερείᾳ.

Τέλος σημειοῦμεν ὅτι ἐκ τοῦ Νόμου περὶ Στρατιωτικῶν προβιβασμῶν προεβλέφθη καὶ ἡ κατ᾽ ἐκλογὴν προαγωγὴ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπενωμοτάρχου, αἱ δὲ προαγωγαὶ τῶν ἀξιωματικῶν διεκρίθησαν εἰς κατ᾽ ἐκλογὴν καὶ κατ᾽ ἀρχαιότητα.

Ἡ περὶ εἰδικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ προσωπικοῦ ἀνάγκη εἶχε καταστῆ συνείδησις καὶ σφοδρὰ ἐπιθυμία τῶν στελεχῶν, ἀλλ᾽ αἱ κυβερνήσεις ἐμειοδότουν εἰς τὰς ἀνάγκας μέχρις ὅτου ἡ ἐπελθοῦσα τὴν 10 Ὀκτωβρίου θύελλα τοῦ ἀντιοθωνισμοῦ παρέσυρε καὶ αὐτὰς τὰς χαραχθείσας γραμμὰς ἐν τοῖς Διατάγμασι πρὶν ἀκόμη ὑλοποιηθοῦν.

Ἀπὸ τοῦ 1851 ἤδη ὁ στρατὸς καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ χωροφυλακὴ εἶχον ἀποκτήσει νόμον περὶ καταστάσεως ἀξιωματικῶν, τὸν ΡΟΗ (178) τῆς 7.3.1851, (21) εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 26.9.1852 Β. Δ. ἀφορὸν κυρίως τὰ τῶν ἀνακριτικῶν συμβουλίων.

Κλείοντες τὴν περίοδον τοῦ Ὄθωνος ἐκρατήσαμεν ὡς τελευταῖον θέμα τὸ τῶν σχέσεων Στρατοῦ — Χωροφυλακῆς, περὶ οὗ κατ᾽ ἐπανάληψιν ἐποιησάμεθα ἤδη λό-

---

(21) Ἀγ. Βουγιούκα τόμ. Α΄ (1866) σελ. 344—349.

γον καὶ μάλιστα εἰς τὸ κεφάλαιον ΙΑ΄ παρεστήσαμεν τοῦτο ἐν τῇ διαφορᾷ ἀντιλήψεων μεταξὺ τῶν Ὑπουργείων Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν.

Τὸ θέμα τοῦτο εἶχε πολλὰς πτυχὰς καὶ διαφόρους φάσεις, ἐνταῦθα δὲ θὰ πραγματευθῶμεν τοῦτο ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς ἐν ταῖς πόλεσι καὶ φρουρίοις ὑπηρεσίας προκῦψαν καθεστώς.

Τὴν 21.10.1856 ὑπεγράφη Β.Δ. «Κανονῖζον τὴν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ ταῖς πόλεσιν ὑπηρεσίαν τῶν στρατευμάτων» (22), τοῦ ὁποίου τὸ ἄρθρον 9 διελάμβανε τὴν ἀκόλουθον εὔστοχον διάταξιν.

«Ὁ Φρούραρχος, καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὰς σχέσεις του μετὰ τοῦ διοικητοῦ (23) τῆς Χωροφυλακῆς, θέλει ὁδηγεῖσθαι ἀπὸ τὸν Κανονισμὸν αὐτῆς».

Παρὰ ταῦτα ὅλως ἀντιθέτως, ἀδοκίμως καὶ ἀσυμφόρως ἐξεφράζοντο αἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου ΜΖ΄ «περὶ Ὑπηρεσίας τῆς Χωροφυλακῆς», ἄρθρα 523—529, ἐξ ὧν μεταφέρομεν τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ Χωροφυλακὴ

Ἄρθρ. 527 «Χορηγεῖ σκοποὺς διὰ τὰς φυλακάς, ἀποθήκας, ὁπλοθήκας καὶ τὰ Ταμεῖα.

Ἄρθρ. 528 συμμορφοῦται μὲ τὰ περὶ ἀνακλητικοῦ καὶ περιπόλων διὰ τοῦ οἰκείου τμήματος ὁριζόμενα. ἐκτὸς ἂν ὁ φρούραρχος ἤθελεν ἐπιτρέψει εἴς τινας τῶν χωροφυλάκων τὸ νὰ μένωσιν ἐκτὸς τῶν στρατώνων καὶ μετὰ τὸ ἀνακλητικόν».

Ἄρθρ. 529. Ἡ χωροφυλακὴ ὑπαγομένη εἰς τοὺς γενικοὺς τῆς πειθαρχίας καὶ τάξεως κανόνας ὀφείλει νὰ ὑπακούῃ εἰς τοὺς ἀξ)κοὺς ὅλων τῶν σωμάτων τῆς φρουρᾶς ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα τὴν πειθαρχίαν ἀντικείμενα».

Αἱ διατάξεις αὗται ἀπετέλεσαν τὴν βάσιν, αἰτίαν καὶ ἀφορμὴν πολλῶν προστριβῶν, διενέξεων καὶ δυσαρεσκειῶν, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἠναγκάσθη τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν νὰ ἐκδώσῃ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 12195 ἀπὸ 8-8-1860 κανονιστικὴν καὶ ἑρμηνευτικὴν διαταγήν, δι' ἧς, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἐτέθη εἰς ἀχρησίαν τὸ ἄρθρον 528 (24)

Δυστυχῶς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου πολλάκις θὰ ἐπανέλθωμεν, διότι ἡ ματαιοδοξία καὶ ἡ ἔλλειψις ψυχραιμίας συχνῶς ἐδημιούργουν ἐξεζητημένας ἀπόψεις καὶ ἀπαιτήσεις.

---

(22) Τὸ Διάταγμα τοῦτο ἐδημοσιεύθη εἰς Παράρτημα Φ.Ε.Κ. 68 τῆς 7.11.1861.
(23) Τίτλος μὴ χρησιμοποιούμενος τότε εἰσέτι ἐν Ἑλλάδι.
(24) Βλέπε τὴν διαταγὴν ταύτην ἀνωτέρω κεφ. Β΄, IV σελ. 90—91.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΑ — ΕΛΕΥΣΙΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α΄ — ΕΠΤΑΝΗΣΑ

Εἷς Βασιλεὺς εἷς κοίρανος εἴτω.

ΟΜΗΡΟΣ

Α΄ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

«...Κατὰ τὰς πρώτας τῆς ἐδῶ ἐξεγέρσεως ἡμέρας οἱ κάτοικοι τῆς πρωτευούσης ἔζων ἐν μεγίστῳ φόβῳ. Διότι στρατιῶται καὶ ὄχλος ἀναμιχθέντες μὲ τοὺς ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπολυθέντας κακούργους, περιήρχοντο ἔνοπλοι τὰς ὁδοὺς ὑπὸ ἐρυθρὰς σημαίας...», ἔγραφεν ἐν ἐπιστολῇ του πρὸς τὸν Ὄθωνα τὴν 27ην Ὀκτωβρίου 1862 ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Φιλ. Ἰωάννου.

Ὅλοι οἱ κόποι καὶ οἱ μόχθοι, οἱ αἱματηροὶ καὶ πολυετεῖς ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς πολυποθήτου τάξεως, ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας περιεφρονήθησαν ἀπὸ τὸ κατὰ τοῦ Ὄθωνος μῖσος, καὶ τὴν νύκτα τῆς 10.10.1862 ἐξηνεμίσθησαν.

Οἱ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως ἐκθρονίσαντες τὸν Ὄθωνα καὶ καταλαβόντες τὴν ἐξουσίαν δι' ἓν μόνον ἐνδιεφέρθησαν· διὰ τὴν σταθεροποίησίν των καὶ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν φατριῶν, δι' ὅλα τὰ λοιπὰ ἐθνικὰ καὶ κοινωνικὰ θέματα ἐπεδείξαντο πλήρη ἀδιαφορίαν, ἵνα δὲ δημιουργήσωσι κομματάρχας ἤνοιξαν τὰς φυλακὰς καὶ συνηλλάγησαν μετὰ τῶν κακούργων, ἐνῷ ἡ Χώρα ἐδοκιμάσθη σκληρῶς.

Διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν μετὰ τὴν 10ην Ὀκτωβρίου δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν ὑπάρχουν πολλαὶ ὁδοί, θὰ προτιμήσωμεν ὅμως τὴν ἐπίσημον, ὡς λαμπροτέραν, πλέον διαφωτιστικὴν καὶ καιρίως ὑπεύθυνον τῆς ὅλης ἐξελίξεως.

Πρὸς τούτοις θὰ προστρέξωμεν κατ' ἀρχὴν εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεσοβασιλείας Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τοὐτ' ἔστιν τῆς ἀποκληθεισης «προσωρινῆς Κυβερνήσεως», ἔνθεν θ' ἀντλήσωμεν σοβαρὰ καὶ ὑπεύθυνα στοιχεῖα διὰ τὸ θέμα ἡμῶν, ἅτινα συνεξεταζόμενα μετ' ἄλλων στοιχείων καὶ γεγονότων συνθέτουν τόσον τὴν δημιουργηθεῖσαν γενικὴν κατάστασιν ἐν τῇ Χώρᾳ ὅσον καὶ τὴν ἐνδιαφέρουσαν ἡμᾶς περὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ Δημοσίας Ἀσφαλείας.

Τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς 11.10.1862 ὡρκίσθη ἡ Τριμελὴς Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν «...Δεσποτικὸν ἄνευ ἔρωτος πρὸς τὴν τάξιν καὶ στασιαστὴν ἄνευ ἔρωτος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν...» (1) **Δημ. Βούλγαρην**, ὡς καὶ ἡ ἀναλαβοῦσα ἐπαναστατικὴ κυβέρνησις. Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν ἀνέλαβεν ὁ **Δημ. Μαυρομιχάλης** καὶ Ἐσωτερικῶν

(1) Ἐφημ. «Νέα Ἡμέρα» — Δ. Πετρακάκου τόμ. Β΄ σελ. 244 — Ἀγορ. Ἑλλην. Κοινοβουλίου, περίοδος Α΄ τόμ. 1. σελ. 330—331.

ὁ Θρ. Ζαΐμης, στρατιωτικὸς δὲ διοικητὴς πρωτευούσης ὁ ταγματάρχης πυροβολικοῦ Δημήτριος Ι. Παππαδιαμαντόπουλος, ὁ ἀποκληθεὶς «Στρατόλαος».

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις διώρισεν νέον Δ)ντὴν τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν — Πειραιῶς τὸν ἀποφυλακισθέντα Ἀναστάσιον Καλὸν (2), παυθέντος τοῦ μέχρι τοῦδε.

Τὴν ἑπομένην (12.10.1862) ἡ Κυβέρνησις αὕτη ἔλαβεν σημαντικωτέρας ἀποφάσεις, ἤτοι α) Νὰ συσταθῶσιν δύο ἐπιτροπαὶ πρὸς συγκρότησιν ἐθνοφρουρᾶς ἔκ τε τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐκ πολιτῶν διὰ κατατάξεως ἐθελοντῶν ἐθνοφυλάκων, β) Ν' ἀπομακρυνθῇ ἐκ τῆς πρωτευούσης ἡ Χωροφυλακὴ ὑπὸ τὴν δικαιολογίαν,

> **«Ἐπειδὴ οἱ χωροφύλακες εἶναι ὡπλισμένοι καὶ ἂν μείνωσιν ἐλεύθεροι, εἶναι πιθανὸν νὰ συμβῶσιν ἀταξίαι καὶ συμπλοκαὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν τῶν ἄλλων ὅπλων, ἀπεφασίσθη ἡ κατὰ μικρὸν ἀπομάνκρυνσις αὐτῶν τῆς πρωτευούσης δι' ἀποστολῆς ἀποσπασμάτων εἰς διάφορα τοῦ κράτους μέρη» (3),**

γ) Ν' ἀποσταλῇ εἰς Μέγαρα ἀπόσπασμα ἐξ ἐθνοφυλάκων, δ) νὰ συλληφθοῦν οἱ πρώην ὑπουργοὶ Ι. Κολοκοτρώνης καὶ Σπυρομήλιος, ε) νὰ παυθῇ ὁ Δήμαρχος Ἀθηνῶν Γ. Σκοῦφος καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, στ) ν' ἀποσταλοῦν δι' ἐπὶ τούτῳ κρατικῶν μεταφορικῶν μέσων, ἔκτακτοι ἀπεσταλμένοι τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα ἐπιτοπίως ἀποφασίσωσι διὰ τὴν ἀπόλυσιν ἢ μὴ τῶν Ἐπάρχων καὶ ζ) νὰ παυθοῦν ἅπαντες οἱ Νομάρχαι.

---

(2) Πρακτικὸν Προσ. Κυβερνήσεως τῆς 11.10.1862.

(3) Πρακτικὸν Προσ. Κυβερνήσεως 12.11.1862. Δὲν εὑρίσκομεν εὐσταθοῦσαν τὴν δικαιολογίαν, διότι εἶχεν ἤδη διαρεύσει 48ωρον ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ οὐδὲν εἶχεν συμβῆ. Τὴν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς προκατάληψιν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἐμφανίζουν καὶ τὰ ἀκόλουθα τηλεγραφήματα:

1744 Μοίραρχον Κυκλάδων.

Ὁρκισθῆτε ὑμεῖς καὶ οἱ ὑφ' ὑμᾶς ὡς ὡρκίσθησαν πολιτικοὶ ὑπάλληλοι. Ἐάν τις ἐκ τῶν ὑφ' ὑμᾶς ἀποποιηθῇ ἀφοπλίσατε αὐτὸν καὶ ζητήσατε διαταγὰς ἡμῶν.

Ἀθῆναι 11.10.1862 Ὑπουργὸς Μαυρομιχάλης

Ὁ Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας ὑπομ. Θ. Λαπαθιώτης ἀνέφερεεν ὅρκισιν ἁπάντων δι' ὑπ' ἀρ. 2488 τηλ)τος καὶ ὅτι ἐν Σύρῳ εὑρίσκοντο καὶ 6 ὑπαξιωματικοὶ τοῦ Στρατεύματος καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἀπήντα:

Μοίραρχον Κυκλάδων,

21757 — ἐπὶ ἀριθμ. 2488

Ἐκφράζομεν τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν μας. Ἂν Πανόπη προσορμισθῇ αὐτόσε μὴ ἀφήσητε τοὺς ἀξιωματικοὺς νὰ χρονοτριβήσουν ἀλλὰ νὰ ἐπιταχύνουν τὴν ἐνταῦθα ἔλευσίν των. Πανόπη νὰ μεταβῇ εἰς Κύθνον νὰ παραλάβῃ ἀντ)ρχην Κορωναῖον ἂν εἶναι εἰς κατάστασιν καὶ θέλει νὰ μεταβῇ ἐνταῦθα. Τοὺς ὑπξ)κοὺς πέμψατε εἰς φρουραρχεῖον Πειραιῶς.

Ἀθῆναι 12.10.1862 Ὁ Ὑπουργὸς

(Γ. Λ. Κράτους). Πρόκειται περὶ περιέργου σπουδῆς τοῦ Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν δεδομένου ὅτι διὰ πράξεως ἡ ὁρκωμοσία τῶν ἐν Ἀθήναις στρατιωτικῶν ἀπεφασίσθη βραδύτερον νὰ γίνῃ τὴν 31.10.62. Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς κατὰ τὴν 17.10.1862 συνεδριάσεως ἡ χωροφυλακὴ μᾶλλον δὲν εἶχεν ἀναχωρήσει εἰσέτι ἐξ Ἀθηνῶν.

Μετὰ 24ωρον περεχωρήθησαν 500 ὅπλα εἰς τοὺς φοιτητὰς καὶ ἕτερα 500 εἰς τοὺς πολίτας.

Τὸ θέατρον Ἀθηνῶν ἔκλεισεν ἐπὶ 10ήμερον περίπου.

Τὴν 13-10-1862 ὁ νεοδιορισθεὶς Ἀστυνομικὸς Δ)ντὴς ἀνέφερεν ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν μέχρι τότε ὑπηρετούντων ἀστυνομικῶν κλητήρων ἐνεφανίσθη δι' ὑπηρεσίαν καὶ ἡ κυβέρνησις τὸν ἐξουσιοδότησε νὰ ἐπιλέξη 100 ἄτομα κατάλληλα, ἵνα διορισθῶσιν ἀστυν. κλητῆρες. Συνεδρίασις 18-10-1862: «... προσέθηκεν ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς (ἐσωτερικῶν), ὅτι κατά τὴν γενομένην ἐπανάστασιν ἀπελύθησαν τῶν φυλακῶν τοῦ κράτους ἅπαντες σχεδὸν οἱ κακοῦργοι, ἕνεκα τῶν κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐλλείψεων τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ ὅτι ἀνάγκη παρουσιάζεται νὰ ληφθῇ ἕν μέτρον. Κατὰ συνέπειαν ἀποφασίζει νὰ διαταχθῶσιν αἱ ἀρχαὶ νὰ μὴ καταδιώξωσι μὲν τοὺς ἀπολυθέντας τῶν φυλακῶν, νὰ φροντίζωσι δὲ νὰ πληροφορῶσι τὴν κυβέρνησιν περὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν...».

Συνεδρίασις 22.10.1862: «...Οἱ ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ἀναφέρουν, ὅτι αἱ ληστρικαὶ συμμορίαι τῶν Ξύστρα, Σκαλτσᾶ, Μαντζαβίνου καὶ τῶν συνεταίρων ζητοῦν νὰ προσέλθουν, ἐὰν ἡ κυβέρνησις χορηγήσει ἀμνηστείαν, —καὶ ἡ κυβέρνησις συγκατετέθη εἰς τὴν χορήγησιν τῆς αἰτουμένης ἀμνηστείας.

«...Κατὰ πρότασιν Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ἀπεφασίσθη νὰ ἐπεκταθῇ ὁ προσωρινὸς περὶ Ἐθνοφυλακῆς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς Νόμος καὶ εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν Νομῶν καὶ Ἐπαρχιῶν».

Καθ' ὅλας τάς, καθ' ἑκάστην σχεδόν, συνεδριάσεις ἐκ τῶν κυρίων θεμάτων ἦσαν ἡ στελέχωσις, ἐνίσχυσις καὶ ὀργάνωσις τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ἡ ἀθρόα παῦσις Δημάρχων καὶ Παρέδρων καὶ ἡ ἔγκρισις διαφόρων χρηματικῶν παροχῶν.

28.10.1862: Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἔπαυσε τοὺς Εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν Ἀθηνῶν καὶ Ναυπλίου.

3.11.1862. Παρεσχέθη ἐξουσιοδότησις εἰς τὸν Δ)ντὴν Ἀστυνομίας ὅπως κατατάξη 400 εἰσέτι ἀστυνομικοὺς κλητῆρας καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὴ αἴτησις τῶν ἐμπόρων περὶ ἐξοπλισμοῦ 400 πολιτῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Ἀστυνομίας, λόγῳ τῶν ἐπισυμβαινουσῶν ἀθρόων νυκτοκλοπῶν καὶ ἄλλων ἐγκλημάτων.

Ἱδρύθη παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Ἐσωτερικῶν, ἴδιον τμῆμα Ἐθνοφυλακῆς, συχνάκις δὲ ἐτίθεντο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν διάφορα ποσὰ «δι' ἔξοδα ἀσφαλείας».

Διὰ τῶν ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου καὶ 19 Νοεμβρίου 1862 ἀποφάσεων καὶ προκηρύξεων τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως προεκηρύχθησαν διὰ τὴν 24 Ν)βρίου ἐκλογαὶ δι' ἀνάδειξιν Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ δημοψήφισμα διὰ τὴν ἐκλογὴν νέου Βασιλέως.

Τὴν 11ην Νοεμβρίου ἀπεφασίσθη ὅπως: «ἕνεκα τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων καὶ τῆς ἀραιώσεως τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, νὰ σχηματισθῇ προσωρινὸν σῶμα ἐκ παλαιῶν στρατιωτῶν καὶ ἐξ ἄλλων ὁπλιτῶν μέχρις 400 τὸν ἀριθμόν, μὲ μισθὸν δρχ. 40 διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ δρχ. 60 διὰ τοὺς ἀνωτέρους, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ συνταγματάρχου Κλίμακα, σταθμεῦον κατὰ τὴν Μεγαρίδα...» (3α).

(3α) Βλέπε κατωτέρω περὶ τῆς τύχης τῆς ἀποστολῆς ταύτης τοῦ συν)ρχου Κλίμακα.

Φαίνεται ὅτι ἡ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 12ης Ὀκτωβρίου ληφθεῖσα ἀπόφασις περὶ ἀπομακρύνσεως τῆς χωροφυλακῆς ἐξ Ἀθηνῶν, δὲν εἶχεν ἐκτελεσθῆ, χωρὶς οὐδὲν ἐκ τῶν φαιδρῶν τῶν δικαιολογιῶν τῆς ἀποφάσεως νὰ συμβῆ, δι' ὃ παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ θέμα ἀπησχόλησεν ἐκ νέου τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν καὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 17.10.1862, καθ' ἣν: «...ἀπεφασίσθη νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστολὴ τῆς χωροφυλακῆς εἰς ἀποσπάσματα».

Ἐνῷ περὶ τὰ τοιαῦτα ἠσχολεῖτο ἡ ὑπὸ τύπον «Ἀντιβασιλείας», τριμελὴς ἐπιτροπὴ καὶ ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις, ἡ χώρα εἶχε παραδοθῆ ἐν τῷ συνόλῳ της εἰς τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν καταστροφήν·

«...εἰς μεγίστην ἀνησυχίαν ἐνέβαλεν αὐτὴν (τὴν κυβέρνησιν) ἡ ἕνεκα τῆς διασαλευθείσης τάξεως, διὰ τῆς μεταπολιτεύσεως, ποικιλόμορφος ληστεία, ἡ συγχρόνως ἀναφανεῖσα εἰς πάσας σχεδὸν τῆς Ἑλλάδος τὰς ἐπαρχίας... Ἡ ληστεία ἰδίως ἐπεξετάθη μέχρι τῶν προθύρων τῆς πρωτευούσης, ἐν ᾗ τὰ ἀναρχικὰ συμπτώματα ἐξεδηλοῦντο ἑκάστοτε», γράφει ὁ Εὐαγγελίδης (4).

Παρὰ τὴν κατὰ τὴν 11 Ν)βρίου ληφθεῖσαν ἀπόφασιν νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς Μεγαρίδα ἐπικεφαλῆς 400 ἐμμίσθων ὁ συν)ρχης Κλίμακας καὶ τὰ λοιπὰ πέριξ τῆς πρωτευούσης μέτρα, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ σχηματισθεῖσα ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημιακὴ φάλαγξ τῆς ἐθνοφυλακῆς ἐπεδεῖθατο ἐνθουσιασμὸν καὶ δραστηριότητα, πολλάκις προσενεγκοῦσα ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας ὑπὲρ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, λησταὶ καὶ πάσης φύσεως κακοῦργοι ἤλεγχον ὄχι μόνον τὰς πρὸς Ἀθήνας ὁδοὺς καὶ προσβάσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως. Ἡ κατάστασις εἶχεν ἐκφύγει τῶν χειρῶν τῆς κυβερνήσεως, ἥτις ὡς ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπαναστάσεως εἶχε διαπράξει τὸ ἔχθιστον κατὰ τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας ἔγκλημα ἀνοίξασα ἢ ἀνεχθεῖσα τὸ ἄνοιγμα τῶν φυλακῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ περιδεὴς δὲν εἶχε τὴν τόλμην καὶ τὴν δύναμιν νὰ διατάξῃ τὴν ἐκ νέου σύλληψιν τῶν ἀπελευθερωθέντων, ἀλλὰ διέτασσε τὴν παρακολούθησιν τούτων.

Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις ταύτας ἠναγκάσθη ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις, ἀσφαλῶς ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ πονηροτάτου, πανεξύπνου καὶ πλουσίαν διαθέτοντος πεῖραν ἐκ τῆς περιόδου 1855—1857 Βούλγαρη, νὰ στρέψῃ τὸ πηδάλιον βαθμιαίως μέν, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ὅμως, κατὰ 180 ὁλοκλήρους μοίρας καὶ ν' ἀναζητήσῃ τὴν Χωροφυλακήν.

Οὕτω βλέπομεν, ὅτι μετὰ παρέλευσιν δύο σχεδὸν μηνῶν, παρὰ τὴν καθημερινὴν ἀναστάτωσιν, ἄσκοπον καὶ πλήρη παγίδων συνεχῆ ἀνακύκλωσιν καὶ ἀναμάσησιν φενακιζουσῶν ἰδεῶν, νὰ γίνηται καὶ αὖθις λόγος περὶ τῆς μέχρι πρὸ ὀλίγου ἀποδιοπομπαίας Χωροφυλακῆς, δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ Δ)βριος 1862 ὑπῆρξεν ὁ μὴν τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἀλλὰ τί συνέβη ὥστε νὰ ἐπέλθῃ τοιαύτη μεταβολὴ εἰς τὰς προθέσεις καὶ ἀποφάσεις τῶν ἡγετῶν τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 10ης Ὀκτωβρίου;

Κατωτέρω θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τῆς ἐξελιχθείσης γενικῶς ἐν τῇ χώρᾳ ἀναρχίας, τῆς ὁποίας τὸ κορύφωμα ἤγγισε τὰ ὅρια τῆς καταστροφῆς καὶ ἠνάγκασε τοὺς πάντας ν' ἀποζητῶσιν ἕνα Βασιλέα. Ἡ ἀναρχία αὕτη ἔσχεν τὰς πηγάς της εἰς τὰς φατρίας τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, αἵτινες διέφθειρον τὰ πάντα καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἐδίδαξαν τὴν ἀτιμωρησίαν καὶ τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς κακούργους.

---

(4) Ἱστορία Βασιλέως Γεωργίου Α' σελ. 10.

Καίτοι ἐνωρίς, ἐν τούτοις ἐπικαίρως, ἀναφερόμεθα εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν γενικὴν κατάστασιν ἔναντι τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ κλυδωνίζηται ἡ χωροφυλακή, ἀφοῦ αἱ μὲν κυβερνήσεις ἦσαν ἐφήμεροι αἱ δὲ πράξεις των πάντοτε φαῦλοι καὶ ἰδιοτελεῖς.

Ὁμιλῶν ὀλίγον βραδύτερον ἐνώπιον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ἀθ. Πετμεζᾶς, ἔλεγεν:

«Ἡ κατάστασις τῶν ἐπαρχιῶν εἶναι οἰκτρά, αἱ ἀρχαὶ λαμβάνουσι μὲν διαταγάς, δὲν ὑπακούωσιν ὅμως, Στρατιωτικὴν δύναμιν δὲν ἔχει ἡ Κυβέρνησις, ὁ λαὸς γογγύζει καὶ τὴν ἐλεεινὴν ταύτην κατάστασιν πάντες ἀποδίδουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν διστάζω νὰ εἴπω ὅτι διὰ τῆς διαγωγῆς ἡμῶν δικαιολογοῦμεν τὰς κατακραυγὰς ταύτας, διότι, ἀντὶ νὰ χρησιμεύσωμεν εἰς τὸν λαὸν ὡς παράδειγμα φιλοπατρίας καὶ ἀνοχῆς, παρεκτρεπόμεθα εἰς διχονοίας καὶ ἔριδας», καὶ συνεχίζων, ἐπὶ ἐγερθεισῶν διαμαρτυριῶν, ἐτόνισεν, ὅτι ἐπὶ 50 ἀντιπροσώπων οἱ δύο τοῦ ὡμίλουν περὶ κοινῶν ἐνῷ οἱ 48 ἰδιοτελῶς καὶ κατωνόμασε ἕναν τῶν διαμαρτυρομένων ὅτι τῷ ἐζήτει νὰ διορίσῃ Ἔπαρχον τὸν «μπακάλην ἀδελφόν του» (5).

Ὁ Δραγούμης εἰς τὰς σελίδας 253—257 παραδίδει τὴν μελανὴν εἰκόνα τῆς ἐπακολουθησάσης γενικῆς ἀναρχίας καὶ παραλύσεως, ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τὴν Μεσσηνίαν καὶ Λακωνίαν παραθέτει ἀπαισίαν περιγραφὴν τῆς καταπτώσεως τῶν ἠθῶν καὶ τῆς ἐντόνου ἀναζωπυρώσεως τῆς ληστείας, ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις περὶ πολλοῦ ποιοῦσα τὴν ἐθνοφυλακὴν ἀνέμεινεν ἐξ αὐτῆς τοὺς ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας καρποὺς ἐπὶ ματαίῳ. Ἡ οὕτω ἐξελιχθεῖσα κατάστασις ἠνάγκασε τοὺς ἐπαναστάτας, καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Βούλγαρην, νὰ ἐνθυμηθῶσιν ζωηρῶς τὴν χωροφυλακὴν καὶ ὅταν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 10.12.1862, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἔκρυθμον κατάστασιν τῶν ἐπαρχιῶν Βάλτου, Εὐρυτανίας καὶ Ναυπακτίας, ἐζήτησε τὴν ἔγκρισιν πρὸς σχηματισμὸν ἐκεῖσε ἐμμίσθου ἐθνοφυλακῆς, «τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάνθη ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ τῆς χωροφυλακῆς».

«Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὸ παρὸν δὲν ὑπάρχει διαθέσιμος δύναμις χωροφυλακῆς, ὁ μὲν Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν παρηγγέλθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν κατάταξιν χωροφυλάκων ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὅπως ἐπιφορτισθῇ ὁ Μοίραρχος Αἰτωλοακαρνανίας νὰ προσκολλήσῃ εἰς τὴν χωροφυλακὴν τοῦ Νομοῦ ἐκείνου ἐπὶ ἕνα μῆνα μέχρι τῶν 150 ἀνδρῶν ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ δραχμ. 40—50 πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Δημοσίου Δυνάμεως. Ὁ κ. Μοίραρχος θέλει ἐκλέξει ἄνδρας ἱκανοὺς καὶ θέλοντας νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν χωροφυλακὴν» (6).

Τραγικὴ ἦτο ἡ κατάστασις ἐν Ἀκαρνανίᾳ, ἀλλ' οὐδαμοῦ τῆς ἐπικρατείας ἦτο πολὺ εὐνοϊκωτέρα, ὀργανικὴ δὲ καὶ ἀνίατος ἀσθένεια, ὁσημέραι ἐπιδεινουμένη λόγῳ τῆς ἐπιδειχθείσης ἀρχικῶς κυβερνητικῆς ἐχθρότητος, ἡ ἔλλειψις δυνάμεως χωροφυλακῆς καὶ ἡ ἐπικρατήσασα μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς σύγχισις καὶ δυσαρέσκεια.

Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ὑπέβαλλε καθ' ἑκάστην δελτίον ἀδικημάτων καὶ συμβάντων, τῶν ὁποίων τὸ ἓν ἦτο ἀπελπιστικώτερον τοῦ ἄλλου. Χαρακτηριστικὸν

---

(5) Ν. Δραγούμη Βιβλ. Β' σελ. 254.

(6) Δ. Πετρακάκου σελ. 534 καὶ Ἀγορεύσεις Ἑλλην. Κοινοβ. τόμ. 1 Α' περιόδου σελ. 349—356.

τῆς λειψανδρίας περιστατικὸν ἀναφέρομεν τὸ ἀκόλουθον: Ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν φυλακῶν Κερασιώτης εἶχε συμπήξει μίαν μικροσυμμορίαν δι' ἧς περιερχόμενος τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα Τριπόλεως ἐξεβίαζε τοὺς ἐμπόρους. Κατὰ τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετάβασιν τοῦ Κερασιώτη εἰς τὸ κατάστημα Πανοπούλου εὑρέθη ἐντὸς τοῦ καταστήματος καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Μοιραρχίας Ἀρκαδίας ἐνωμοτάρχης Μ. Παναγιωτόπουλος, ὅστις ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ Κερασιώτη προέβη εἰς ἐντόνους συστάσεις πρὸς αὐτόν, καθ' ὃν χρόνον ὅμως ὁ ἐνωμοτάρχης εἶχε στρέψει τὴν κεφαλήν του πρὸς τὸν καταστηματάρχην ὁ Κερασιώτης κατέφερεν κατ' αὐτοῦ ἀλλεπάλληλα κτυπήματα διὰ γιαταγανίου καὶ ἐν συνεχείᾳ προέβη καὶ εἰς τὸν ἐκβιασμὸν τοῦ ἐμπόρου, ἐνῷ ὁ ἐνωμοτάρχης ἔκειτο χαμαὶ τραυματισμένος. Εἰδοποιηθεὶς κατέφθασεν ὁ Δ) τὴς τῆς Μοιραρχίας, ἀλλὰ μὴ διαθέτων οὔτε ἕνα χωροφύλακα δὲν ἠδυνήθη νὰ καταδιώξῃ τὸν Κερασιώτην, ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ὀχυρωθεῖ εεἰς μεμονωμένον οἴκημα. Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐπανῆλθον ἐξ ἐξωτερικῆς ὑπηρεσίας τρεῖς χωροφύλακες, οἵτινες ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἑνὸς ἀνθυπομοιράρχου, ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Κερασιώτη καὶ κατὰ συναφθεῖσαν συμπλοκὴν ἐφονεύθη εἷς χωροφύλαξ καὶ ὁ Κερασιώτης.

Ὁ Νομάρχης διεξετραγώδησε τὴν ἐκ τῆς ἐλλείψεως δυνάμεως χωροφυλακῆς δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν (7) καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6097 ἀπὸ 24.12.1862 διαταγῆς του ὡμίλει περὶ προσεχοῦς κατατάξεως χωρ)κων.

Ἡ ζωοκλοπὴ εὑρίσκετο ἐν ἐξάρσει καθ' ἅπασαν τὴν χώραν, ἁπανταχοῦ δὲ ἐσημειοῦντο ἔντονοι προεκλογικαὶ διαδηλώσεις ἐνόπλων, συγκρούσεις κ.λ.π. ὡς καὶ αἱ κατ' ἐξοχὴν ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου διὰ τὸν Ἑλληνικὸν θρόνον Ἀλφρέδου διαδηλώσεις

Οἱ κάτοικοι δι' ὁμαδικῶν ὑπομνημάτων ἐζήτουν προστασίαν, οἱ εἰσαγγελεῖς συνίστων ἔντονον δραστηριότητα τῶν ὑπαξιωματικῶν χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν προανακριτικῶν των καθηκόντων, οἱ Νομάρχαι καὶ ἔπαρχοι ἐζήτουν τὴν σύστασιν μεταβατικῶν ἀλλ' ἐκ χωροφυλακῆς καὶ χωροφυλακὴ δὲν ὑπῆρχε καὶ ἡ ὑπάρχουσα εἶχε ταπεινωθῆ καὶ εἶχε ἐξουθενωθῆ διὰ τῆς ταπεινώσεως καὶ τοῦ παραγκωνισμοῦ.

Οὕτω ἐπηκολούθησε μία σειρὰ μέτρων ὑπὲρ τῆς χωροφυλακῆς.

Διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 12.12.1862 ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῶσιν οἱ Μοίραρχοι τῶν Νομῶν Λακωνίας, Μεσσηνίας, Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, Ἀργολίδος, Ἀρκαδίας, Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Φθιώτιδος, ὅπως κατατάξωσι ἕκαστος ἀνὰ ὀκτὼ ἐνωμοτίας, δι' ἑτέρας δὲ πράξεως, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 15 Σεπτεμβρίου ὡρίσθη ὅπως αἱ Μοιραρχίαι Λακωνίας καὶ Ἀρκαδίας, πρὸς διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως κατατάξωσι ἡ μὲν πρώτη 200 ἐθνοφύλακας ἡ δὲ δευτέρα 50.

Ἡ κατὰ ταῦτα ἀποφασιζομένη ἐν σπουδῇ κατάταξις χωροφυλάκων ὑπὸ τόσον ἀνωμάλους συνθήκας ἀπετέλει ἐκ προοιμίου δεινὸν προμήνυμα καὶ αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις συντόμως ἀνεφάνησαν.

Πλέον σοβαρὰς καὶ ἐκτεταμένας ἀποφάσεις ἔλαβεν ἡ τριανδρία τῆς ἀντιβασιλείας εἰς εἰδικὴν συνεδρίασιν μετὰ τῶν Ὑπουργῶν τῆς «Ἐπικρατείας» κατὰ τὴν 19 Δεκεμβρίου 1862, ὅτε ἠσχολήθη μόνον μὲ τὸ θέμα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ κατέληξεν εἰς τὰ ἀκόλουθα:

(7) Ὑπ' ἀριθ. 1528 ἀπὸ 22.12.1862 ἀναφορὰ, εἰς Γεν. Ἀρχεῖα.

«α) Νὰ διορισθῶσι νομάρχαι εἰς τοὺς Νομοὺς Μεσσηνίας, Λακωνίας, Φθιώτιδος καὶ Εὐδοίας καὶ μετατεθῇ ὁ τῆς Ἀκαρνανίας. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ φέρη τὰς περὶ τούτου προτάσεις ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

β) Νὰ διορισθῶσι Μοίραρχοι εἰς τὸν νομὸν Μεσσηνίας καὶ μετατεθῇ ὁ τῆς Ἀκαρνανίας·

γ) Νὰ συστηθῇ ταχέως ἡ ἐθνοφυλακὴ τῶν Πόλεων, ὅπως ὁ ἐν αὐταῖς στρατὸς διατεθῇ ἐκτὸς αὐτῶν, χάριν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

Πρὸς τοῦτο νὰ συνεννοηθῶσιν οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἀποστείλη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν Νομαρχῶν καὶ Μοιράρχων ἱκανοὺς ἀριγον ἑκάστη πρωτευούσῃ Νομοῦ καὶ Ἐπαρχίας ἀριθμόν. Ὁ δὲ Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν νὰ ἀποστείλη ὑπὸ τὰς διατανὰς τῶν Νομαρχῶν καὶ Μοιράρχων ἱκανοὺς ἀριθμοὺς Ἀνθυπασπιστῶν, συνεννοούμενος μεετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὅπως χρησιμεύσωσι διά τε τὴν σύστασιν καὶ ἐκγύμνασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν συσταθησομένων μεταβατικῶν.

δ) Νομάρχαι καὶ Μοίραρχοι νὰ συνεννοηθῶσι καὶ συστήσωσι μεταβατικὰ ἐκ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς χωροφυλακῆς, ἐνισχύοντα αὐτὰ ἐν ἀνάγκῃ καὶ δι' ἐμμίσθων δημοτοφυλάκων εἰς βάρος τοῦ δημοσίου.

ε) Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης νὰ προσκαλέσῃ τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ δεδαιώσωσι καὶ καταδιώξωσι τὰ γενόμενα ἐγκλήματα μετὰ δραστηριότητος καὶ αὐστηρότητος.

στ) Νὰ γίνῃ προκήρυξις πρὸς τὸν λαόν».

Ἡ τριανδρία (Κανάρης - Ροῦφος καὶ Βούλγαρης) εἶχεν ἐν ἑαυτῇ τὸ σπέρμα τῆς διχονοίας, λόγῳ τῶν συνεχῶν ὑπονομεύσεών της κυρίως ὑπὸ τοῦ Βούλγαρη, εἰς τοῦτο δὲ ὀφείλεται καὶ ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις —ἀπουσιάζοντος τοῦ Κανάρη— περὶ μεταθέσεως τοῦ τε Νομάρχου καὶ Μοιράρχου Ἀκαρνανίας, διότι ἡ Ἀκαρνανία ἐπηρεάζετο ὑπὸ τοῦ ἀκολουθοῦντος τὸν Κανάρην Γρίβα Δημ.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ ἀναρχία διεῖπεν τὰς προθέσεις καὶ πράξεις ἐνίων ἐκ τῶν μελῶν τῆς τριμελοῦς ἀντιβασιλείας καὶ Κυβερνήσεως, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προέλθῃ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ Ἀσφαλείας καὶ ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν ἡ θύελλα ἐξέσπασεν εἰς ἀπροκάλυπτον καὶ ἐμφανῆ ἐμφύλιον αἱματηρὰν σύρραξιν τὴν 8.2.1863.

Κατὰ τὸν μέχρι τῆς συρράξεως ταύτης χρόνον ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις συνεχῶς ἀπησχολεῖτο μὲ τὸ θέμα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας, ἐκ τῶν πρακτικῶν δὲ τῶν συνεδριάσεών της πληροφορούμεθα, ὅτι τὴν 26 Δεκεμβρίου ἀπεφασίσθη: 1) ἡ ἐπικήρυξις διαφόρων ληστῶν, 2) ἡ ἐξαγγελία προθέσεως περὶ συστάσεως ἐκτάκτων στρατοδικείων διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἀδικημάτων ληστείας, 3) νὰ διορισθῶσιν·ἀμέσως ἱκανοὶ καὶ δραστήριοι Ἔπαρχοι, 4) ἡ τοποθέτησις πλησίον τοῦ ὑπὸ τὸν Βακάλογλου μεταβατικοῦ ἀνακριτοῦ καὶ 5) νὰ παραγγελθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς Χαλκίδος ἵνα δέχηται εἰς τὰς ἐκεῖσε φυλακὰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Βακάλογλου ἢ τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακριτοῦ ἀποστελλομένους ὑποδίκους.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἤτοι τὴν 31.12.1862 τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε τὴν ἀποστολὴν ἐκ Τριπόλεως εἰς Καρύταιναν καὶ Μεγαλόπολιν ἀνὰ μιᾶς Ἐνωμοτίας ὡς καὶ τὴν ἐκ Πατρῶν εἰς Πύργον ἀπόσπασιν ἑτέρας μιᾶς Ἐνωμοτίας. Τὸ μέτρον τῆς σοβαρότητος τῶν Κυβερνητικῶν ἀσχολιῶν δίδει ἡμῖν τὸ γεγονὸς ὅτι ἐ-

λήφθη ταυτοχρόνως ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ.. ἐνωμοτάρχου Καρυταίνης!!!

Ἡ φρούρησις τῶν συνόρων εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς διαφόρους Ἀρχηγοὺς (ὁπλαρχηγοὺς κ.λ.π.), διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὁποίων καὶ πάλιν ἐγένετο προσφυγὴ εἰς τοὺς ἐθνοφύλακας. Οὕτω πληροφορούμεθα ἐκ τοῦ πρακτικοῦ συνεδριάσεως Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς 10.1.1863, ὅτι ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος ἔδει νὰ ἐνισχύσῃ τὸν Ἀρχηγὸν Τζαμάλαν Παπακώσταν διὰ 150 ἐθνοφυλάκων «πρὸς φύλαξιν τῶν μεθορίων».

Κατὰ τὰς διεξαχθείσας δι' ἐθνοσυνέλευσιν ἐκλογὰς δὲν ἔλαβον χώραν ἐκτεταμέναι ἀνωμαλίαι καὶ ταραχαὶ πλὴν τῆς ἐπαρχίας Νάξου, ἔνθα ἐφονεύθη εἷς κοινοτάρχης, ἡ ὑστεροβουλία ὅμως τοῦ Βούλγαρη μετέφερε τὰς ἀνωμαλίας καὶ ἐντὸς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἀπὸ τῶν πρώτων συνεδριάσεών της, πρᾶγμα ὅπερ ἐδημιούργει τὰς ἐπιπτώσεις του καὶ ὑπέκαιε τὰς ὀξύτητας.

Ἡ συσταθεῖσα προσωρινὴ Κυβέρνησις ἔπληξε καὶ τὴν δικαιοσύνην, ἀπολύσασα δικαστὰς καὶ εἰσαγγελεῖς καὶ διέλυσε τὸν στρατὸν διὰ τῆς πανηγυρικῆς εἰσόδου τῆς πολιτικῆς εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ τῶν ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν στρατώνων εἰς τὴν Βουλήν. Μὴ δ' αὐτῶν τῶν δεκανέων ἐξαιρουμένων, ἅπαντες οἱ βαθμοφόροι τοῦ στρατοῦ μετεβλήθησαν εἰς ἥρωας καὶ παράγοντας τῆς πολιτικῆς. Ἡ χωροφυλακὴ ἀφοῦ ἐμειώθη πανηγυρικῶς διὰ τῆς ἀπομακρύνσεώς της ἐξ Ἀθηνῶν καὶ διὰ τῶν ἀθρόων μεταθέσεων, ἐκλήθη ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα της, νοθευομένη διὰ τῆς ἐπανδρώσεως ἐξ ἐντοπίων ἐθνοφυλάκων, ἐπὶ ὡρισμένῳ μικρῷ χρονικῷ διαστήματι προσλαμβανομένων. Οἱ λοιποὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι διαπιστοῦντες τοὺς δημιουργουμένους νέους πολιτικοὺς προσανατολισμοὺς καὶ ἀναμιμνησκόμενοι τῆς Πλατείας Κλαυθμῶνος, προσεπάθουν νὰ φαίνωνται ἀρεστοὶ εἰς πάντας καὶ οὕτω οὐσιαστικῶς οὐδὲν ἔπραττον. Αὐτὴ αὕτη ἡ κατάστασις ἐνίσχυε καὶ ἤνδρωνε πᾶσαν κακοποιὸν ὄρεξιν καὶ δρᾶσιν.

Ὁ Γ. Κρέμος ἀναφερόμενος εἰς τὴν περίοδον ταύτην, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, γράφει: «Κατὰ δὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1862 οὕτως ἐταράχθησαν τὰ οἰκονομικά, ὥστε ἔκτοτε κατ' ἔτος σχεδὸν γίνονται δάνεια. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ στρατὸς ἀναμιγεὶς ταῖς πολιτικαῖς μηχανορραφίαις ὁσημέραι ἀπέβαλλε τὸν στρατιωτικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα καὶ ἐτρέπετο εἰς πράγματα ὅλως ξένα τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ. Ἐν αὐτῇ τῇ ἐθνικῇ συνελεύσει ὑπῆρχον τόσοι στρατιωτικοί, ὅσοι οὐδέποτε ἐν ταῖς Βουλαῖς πρότερον, οἵτινες ἀπεμακρύνθησαν τελείως τοῦ στρατιωτικοῦ βίου, τῶν ἕξεων καὶ τῶν συνηθειῶν καὶ τῆς εὐγενοῦς στρατιωτικῆς φιλοδοξίας καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὰς πολιτικῆς ἀκοσμίας τρικυμίας.

Οὗτοι τε καὶ οἱ ἐκτὸς τῆς συνελεύσεως στρατιωτικοὶ ἀνεμιγνύοντο ταῖς πολιτικαῖς στάσεσι καὶ ταῖς τῶν φατριῶν ραδιουργίαις·

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῶν πληρεξουσίων πολλοὶ ἐγκλημάτων ἔνοχοι ἀπηλλάχθησαν τῆς κατηγορίας π α ρ α ν ό μ ω ς π α ρ ὰ δ ι κ α σ τ ῶ ν φ ο β ο υ μ έ ν ω ν ἢ δ ε κ α ζ ο μ έ ν ω ν, οἱ πονηροὶ τῶν ἀνθρώπων οὐδαμῶς φοβούμενοι τὰ δικαστήρια ἀδεῶς ἐκακούργουν καὶ ἔβλαπτον τοὺς ἀγαθοὺς μὴ ἐλπίζοντας ἐπὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν Νόμων. Ἐντεῦθεν ἐπλεόνασαν τὰ κακουργήματα καὶ ἡ φυγοδικία. Μὴ τηρουμένων δὲ αὐστηρῶς τῶν νόμων, οὐδ' ἡ διοίκησις τοῦ κράτους ἠδύνατο νὰ ἤ βελτίῳ τῆς δικαιοσύνης.

Ἐκ τῆς πλημμελοῦς διοικήσεως προέκυψεν περιφρόνησις τοῦ καθήκοντος καὶ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐξουσιῶν τοῦ κράτους...» (8)

Β΄ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Ἐσπευσμένως ἐτοποθετήθη ὁ Βακάλογλου εἰς περιοχὴν Ἀττικοβοιωτίας, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὁποίου, τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 381 ἀπὸ 6.1.1863 διαταγῆς, ὑπήγαγεν ἅπαντα τὰ ἐκτὸς φρουρᾶς Ἀθηνῶν εὑρισκόμενα ἐν Ἀττικοβοιωτίᾳ στρατιωτικὰ τμήματα.

Ὁ στρατιωτικὸς Διοικητὴς Πρωτευούσης ὑπέβαλε τὴν ὑπ' ἀριθ. 47 πρότασιν «περὶ διορισμοῦ εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἀττικῆς ἑνὸς ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ», ἐν ᾗ μεταξὺ ἄλλων διελάμβανεν: «Ἐπειδὴ ἡ ἀσφάλεια τῶν περιχώρων τῶν Ἀθηνῶν εἶναι τῆς μεγίστης σπουδαιότητος φρονοῦμεν ὅτι ἐπὶ τῶν διαφόρων σταθμῶν καὶ ἀποσπασμάτων πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἷς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, ὅστις διὰ τὴν βαρύτητά του καὶ τῆς ἐμπειρίας του νὰ παρέχῃ ἐχέγγυα ἐπιτυχοῦς ἐνεργείας, καθ' ὅτι αἱ ἐνέργειαι τοῦ ταγ)ρχου Βακάλογλου δὲν δύνανται δεόντως νὰ φθάσωσι μέχρι τῶν περιχώρων τῆς πρωτευούσης». Ἡ πρότασις δὲν ἐνεκρίθη (9).

Ὁ Βακάλογλου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 162 ἀναφορᾶς ὑπέβαλε πίνακας τῶν ὑπαρχόντων 12 ληστῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λεβαδείας καὶ 39 ἐν τῷ Νομῷ Ἀττικῆς καὶ τὴν 10ην Ἰανουαρίου 1863 ἐκοινοποίησε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 217 διαταγῆς του πρὸς τοὺς διοικητὰς μεταβατικῶν ἐπαρχιῶν νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας λεπτομερεῖς ὁδηγίας περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων των.

Ἔχουν λεχθῆ καὶ γραφῆ πολλά, κατὰ κανόνα εἰς βάρος τῆς χωροφυλακῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὰς μεθόδους τῶν ἀποσπασματαρχῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἐπειδὴ δὲ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν περίοδον καθ' ἣν τὸ Σῶμα εἶχε κάθε λόγον, λόγῳ ἀνεπιτρέπτου ἐχθρικῆς συμπεριφορᾶς πρὸς αὐτὸ τῶν δημαγωγῶν τῆς ἐπαναστάσεως, νὰ μὴ ἐπιδεικνύῃ καὶ τόσον ζῆλον, ἐπειδὴ ἡ διανυομένη περίοδος ἀποτελεῖ τὴν τελευταίαν σχεδόν, καθ' ἣν ὑπευθύνως ἡ χωροφυλακὴ διηύθυνεν καὶ διεχειρίσθη τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, διότι μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ παραμέλησις τοῦ Σώματος καὶ ἐπειδὴ παρόμοιον κείμενον δὲν συνηντήσαμεν ἐν τῇ ἐρεύνῃ μας, μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὸ κείμενον τῶν ἀνωτέρω ὁδηγιῶν τοῦ Βακάλογλου, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι καὶ ἡ ἀληθὴς ἱστορία ὑπηρετεῖται ἀλλὰ καὶ ἀνάγλυφος παρίσταται ἡ ἀντίληψις, ἡ νοοτροπία τῶν προσώπων καὶ ἡ ὑφισταμένη τῶν πραγμάτων κατάστασις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τέλος ἐκ προοιμίου χαρακτηρίζομεν τὰς ὁδηγίας ταύτας ὡς μίαν συμπύκνωσιν τῶν ἀντικειμένων τῆς ἀποστολῆς τῶν ἀποσπασμάτων καὶ τῶν ἀκολουθουμένων διὰ τὴν καταπολέμησιν μεθόδων.

«ἀριθμ. 217

Πρὸς τοὺς διοικητὰς τοῦ μεταβατικοῦ τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. (10)

Διὰ νὰ κατασταθῶσιν λυσιτελεῖς αἱ ἐνέργειαι τῶν μεταβατικῶν ἀποσπα-

---

(8) Αὐτόθι σελ. 1156 — Περὶ τῶν Στρατιωτικῶν βλέπε καὶ Γ. Ἀσπρέα τ. Α΄ σελ. 267.

(9) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

(10) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους IV, 22.

σμάτων, ἐκδίδομεν τὰς ἀκολούθους γενικὰς ὁδηγίας, μὲ τὰς ὁποίας θέλετε ἐφοδιάσει ὅλους τοὺς ἀποσπασματάρχας τῆς δικαιοδοσίας σας. ·

Ὁ σκοπὸς τοῦ προορισμοῦ τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων εἶναι νὰ ἐξαλείψωσι τὴν ληστείαν, νὰ στεραιώσουν καὶ νὰ διαφυλάττουν τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, νὰ προλαμβάνωσι τὴν διατάραξιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, νὰ ἐμποδίζωσι τὴν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν, νὰ διατηρῶσιν τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων, νὰ ἀνακαλύπτωσι τὰ ἐγκλήματα καὶ νὰ συλλαμβάνωσι τοὺς ἐγκληματίας. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου δίδομεν τὰς ἐφεξῆς ἀ σ τ υ ν ο μ ι κ ὰ ς ὁ δ η γ ί α ς, περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀποσπασματαρχῶν.

Κ α τ α δ ί ω ξ ι ς τ ῆ ς Λ η σ τ ε ί α ς.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ ἐξάλειψις τῆς ληστείας ἕκαστος ἀποσπασματάρχης τοῦ μεταβατικοῦ ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας του, νυκτερινὰς καὶ ἡμερηνὰς ἐνέδρας, καὶ ἰχνηλασίας, καὶ περιπολίας.

Αἱ ἐνέδραι θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι ἐπὶ τῶν ληστοδιαβατικῶν θέσεων, τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ποιμνιοστασίων, τῶν συγγενῶν τῶν ληστῶν καὶ τῶν ὑπόπτων ἐπὶ λησταποδοχῇ φίλων αὐτῶν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἡ μ ε ρ η ν ὴ Ἔ ν ε δ ρ α.

Ὁ ἀποσπασματάρχης ἐφοδιάζων τὸ ἀπόσπασμά του μετὰ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν τροφάς, θέλει καταλαμβάνει τὰς ὑπόπτους διαβάσεις ἢ ἐμφωλεύσεως τῶν ληστῶν θέσεις τῆς δικαιοδοσίας του, καὶ θέττων σκοποὺς ἐπὶ περιόπτων θέσεων θέλῃ διημερεύῃ, μετὰ τοῦ ἀποσπάσματός του, εἰς κρυφόν τι μέρος εἰς τρόπον ὥστε ἐὰν τυχὸν ἴδωσιν οἱ σκοποὶ μακρόθεν τοὺς ληστὰς νὰ τοὺς ἐπιτίθενται ἐπιτυχῶς.

Ν υ κ τ ε ρ ι ν ὴ Ἔ ν ε δ ρ α

Ἀναχωρῶν ὁ ἀποσπασματάρχης ἐκ τῶν χωρίων ἐνωρίς, καταλαμβάνει, περὶ λύχνων ἁφάς, τὴν ἔνεδραν, τοποθετῇ δὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας τὸν ἕνα σιμᾶ τοῦ ἄλλου καὶ διατάσσεται ὅπως οἱ μὲν ἄρτιοι ἀριθμοὶ αὐτῶν ἀγρυπνῶσι μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, οἱ δὲ περιττοὶ μέχρι τῆς πρωΐας, ἐὰν δὲ τυχὸν προσεγγίσωσι λησταὶ ὠθοῦσιν οἱ ἀγρυπνοῦντες τοὺς ὑπνώτοντας, ἄνευ θορύβου, διὰ τῶν δακτύλων των, ἑτοιμάζωσι τὰ ὅπλα των ὅλοι, καὶ πυροβολοῦσι κατ' αὐτῶν, ὅταν φθάσωσιν ἀπέναντί των χωρὶς νὰ ἐγερθῶσιν ἐκ τοῦ μέρους ἔνθα ἕκαστος κεῖται.

Αἱ ἔνεδραι αὗται θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι ἐκ μόνον 15 ἀνδρῶν τὸ πολύ, διὰ νὰ ἀποβαίνωσιν ἀποτελεσματικαί, δύναται δὲ ὁ ἀποσπασματάρχης νὰ ἐνεργῇ συγχρόνως δύο ἐνέδρας διαιρῶν εἰς δύο μέρη τὸ ἀπόσπασμά του καὶ τοποθετῶν αὐτὰ ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ τοποθετῶνται μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, διὰ νὰ μὴ κτυπηθῶσιν ἐκ παραδρομῆς μεταξύ των.

Εἰς τὰς νυκτερινὰς δὲ ἐνέδρας θέλουσιν ἀπαγορεύει αὐστηρῶς οἱ ἀποσπασματάρχαι, τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἄνδρας, νὰ μὴ καπνίζουν, ὁμιλῶσιν, βήχωσιν ἢ θορυβοῦν ἵνα μὴ ἐννοῶσιν οἱ λησταὶ τὰς ἐνέδρας καὶ διαβαίνωσιν ἀλλαχόθεν.

῾Οπόταν ἀποσπασματάρχης τις ἐννοήσῃ ἐκ τῶν ὑλακῶν τῶν κυνῶν, ὅτι οἱ λησταὶ διέβησαν ἀπό τι ποιμνιοστάσιον θέλουν διευθύνεσθαι, τὸ πρωΐ, πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἰχνῶν αὐτῶν ἐκεῖσε καὶ ὑποχρεοῦν τοὺς ποιμένας νὰ τοὺς πληροφορῶσι, ποίαν διεύθυνσιν ἔλαβον, διὰ νὰ ἐνεργῶσιν τὴν καταδίωξίν των, καὶ εἰς περίστασιν ἀρνήσεως τῶν ποιμένων, θέλουσι τοὺς συλλαμβάνει καὶ τοὺς πέμπτει πρὸς ἡμᾶς, τὴν Μοιραρχίαν ἢ τὴν εἰσαγγελίαν.

᾿Εὰν τυχὸν οἱ λησταὶ καταδειχθῶσιν παρά τινος ἢ θεαθῶσιν ὑπὸ σκοποῦ τινὸς ἡμερινῆς ἐνέδρας καὶ μεσολαβῇ ὁ ἀπαιτούμενος καιρός, ὥστε νὰ εἰδοποιηθῶσιν καὶ τὰ πλησιέστερα ἀποσπάσματα καὶ χωρία ὁ ἁρμόδιος ἀποσπασματάρχης ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιτίθεται μὲ μόνον τὸ ἀπόσπασμά του κατ' αὐτῶν ἀλλὰ νὰ εἰδοποιῇ μυστικῶς καὶ ταῦτα ὡς καὶ τοὺς χωρικοὺς διὰ νὰ καταλαμβάνωνται προηγουμένως αἱ ἀναγκαῖαι ἐπίκαιροι θέσεις καὶ νὰ ἐπιτίθενται ὅσον τὸ δυνατὸν πλειότεροι ἔνοπλοι κατὰ τῶν ληστῶν, ὥστε νὰ κατορθοῦται ἡ παντελὴς καταστροφή των· θέλουσι δὲ διατάσσοντες οἱ ἀποσπασματάρχαι πάντοτε ταχεῖαν κατὰ τῶν ληστῶν ἔφοδον, δι' ἧς καὶ μόνης δύναται νὰ καταστραφῇ ὁλόκληρος συμμορία διὰ νὰ μὴ δίδεται πρὸς αὐτοὺς καιρὸς νὰ σώζωνται διὰ τῆς φυγῆς μὲ βλάβην πολλάκις τῶν ἡμετέρων.

᾿Ιχνηλασία. (11)

Διὰ τῶν ἰχνηλασιῶν κατορθοῦται πολλάκις ἡ ἀνακάλυψις τῆς φωλεᾶς τῶν ληστῶν καὶ ἡ ἐπιτυχὴς καταστροφή των καὶ προλαμβάνονται οἱ ληστρικοὶ αὐτῶν σκοποὶ διὰ τῆς ἀπομακρύνσεώς των.

῞Οθεν ἕκαστος ἀποσπασματάρχης ὁσάκις ἀναφαίνωνται λησταὶ ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας του ἢ τῶν γειτονικῶν αὐτῆς μερῶν, συνεννοούμενος μετὰ τῶν Δημάρχων καὶ Παρέδρων καὶ προσλαμβάνων ὅσον τὸ δυνατὸν πλειοτέρους κατοίκους τῶν χωρίων, θέλει ἐνεργεῖ ἰχνηλασίαν εἰς ὅλα τὰ ὕποπτα τῆς **δικαιοδοσίας αὐτοῦ μέρη**, τοποθετῶν δὲ προηγουμένως σκοποὺς ἐπὶ τῶν περιόπτων θέσεων, διατάττοντες αὐτοὺς νὰ πυροβολῶσι συνθηματικῶς εἰ[illegible]-ρίπτωσιν καθ' ἣν ἴδωσιν τοὺς ληστάς, ἀκολουθοῦντες τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ μακρόθεν διὰ νὰ ὁδηγῶνται οἱ ἰχνηλατοῦντες εἰς τὴν καταδίωξίν των. ᾿Επειδὴ δὲ συμβαίνει πολλάκις νὰ μὴν ἀναγγέλλεται ἡ ἐμφώλευσις τῶν ληστῶν εἰς τοὺς ἀποσπασματάρχας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνεργοῦν οὗτοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἰχνηλασίας καὶ ἰδία κατὰ τὰς ἑορτάς, ὅτε εὐκαιρῶσιν οἱ χωρικοί, πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν τυχὸν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν των ὁλημερευόντων ληστῶν ἐὰν δὲ εὕρωσιν ποὺ ὁλημέρια ληστρικὰ θέλουσι· προσκαλεῖ ὅλους τοὺς πλησίον αὐτῶν διαμένοντας ποιμένας καὶ πληροφοροῦνται παρ' αὐτῶν ποῖοι καὶ πόσοι λησταὶ ὁλημέρευσαν καὶ πότε ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν καὶ εἰς περίστασιν καθ' ἣν ἀποδειχθῇ ὅτι ἀπέκρυπτεν τὶς ἐξ αὐτῶν τοὺς ληστάς θέλουν τοὺς συλλαμβάνει καὶ τοὺς παραπέμπει πρὸς ἡμᾶς, τὴν Μοιραρχίαν ἢ τὴν εἰσαγγελίαν συνοδευόμενον μὲ ἀναφορὰν του διὰ τὰ περαιτέρω.

῾Οσάκις δὲ ἀναφαίνονται λησταὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἀποσπασματάρχου τινός, ὀφείλει οὗτος νὰ εἰδοποιῇ ἀμέσως τὴν ἐμφάνισίν των καὶ τὸ μέ-

---

(11) ᾿Εξερεύνησις (κοινῶς παγάνα).

ρος τῆς διευθύνσεώς των εἰς τοὺς γειτονικοὺς αὐτοῦ ἀποσπασματάρχας, τὰς Δημοτικὰς ἀρχὰς καὶ τὸν διοικητὴν τοῦ μεταβατικοῦ τῆς ἐπαρχίας, διὰ νὰ λαμβάνωσι ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς καταδίωξίν των μέτρα.

῞Απαντες οἱ ἀποσπασματάρχαι τοῦ μεταβατικοῦ ὀφείλουν νὰ εὑρίσκωνται εἰς ἄμεσον σχέσιν καὶ ἀμοιβαίαν σύμπραξιν καὶ νὰ συμπράττουν εἰλικρινῶς, προθύμως καὶ ταχέως εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, καὶ τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας. Ὀφείλουσι δὲ ἐπίσης νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν γειτονικῶν ἀποσπασμάτων ὁπόταν παρ' αὐτῶν προσκαλοῦνται καὶ μόνον ὅταν ἐξακολουθῶσιν κατὰ πόδας τοὺς ληστὰς ἢ διαταραχθῇ ἡ δημοσία τάξις δύνανται, ὀφείλουν μάλιστα, νὰ μεταβαίνωσιν ἐκεῖσε καὶ ἄνευ προσκλήσεως.

Π ε ρ ι π ο λ ί α ι

῞Εκαστος ἀποσπασματάρχης ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ περιπολίας εἰς τοὺς δημοσίους τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ δρόμους καὶ νὰ τοποθετῇ ἀνάλογον ἀριθμὸν ὁπλιτῶν εἰς τὰς ὑπόπτους ληστοπραξίας θέσεις διὰ νὰ ἐξασφαλίζῃ τοὺς διαβάτας ἀπὸ ληστοπραξίας, οἱ δὲ τοποθετούμενοι εἰς τὰς ῥηθείσας θέσεις ὁπλῖται θέλουν ἀνταλλάσεσθαι παρ' αὐτῶν κατὰ δεκαμερίαν γιὰ νὰ διανέμωνται εἰς ὅλους τὰ βάρη τῆς ὑπηρεσίας.

Δ ι α τ ή ρ η σ ι ς τ ῆ ς δ η μ ο σ ί α ς τ ά ξ ε ω ς κ α ὶ ἡ σ υ χ ί α ς.

῞Οταν διαταραχθῇ εἴς τι μέρος τῆς δικαιοδοσίας των ἡ δημοσία τάξις, οἱ ἀποσπασματάρχαι συγκεντρώνουν τὰ ὑπ' αὐτοὺς ἀποσπάσματα καὶ μεταβαίνουν ὅσον τάχως ἐπιτοπίως πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς ἡσυχίας, συλλαμβάνουν δὲ τοὺς πρωταιτίους τῆς διαταράξεως αὐτῆς καὶ τοὺς παραπέμπουν πρὸς ἡμᾶς, τὴν Μοιραρχίαν ἢ εἰς τὴν εἰσαγγελίαν διὰ νὰ ὑποστῶσι τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένας ποινάς. Αὐτὸ τοῦτο θέλει πράττει ἕκαστος ἀποσπασματάρχης εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου συμβαίνουν ἔκτακτα συμβάντα. Τοιαῦτα δὲ συμβάντα εἰσὶ πρωτίστως.

1) Βίαιαι κλοπαί, ἐνεργούμεναι ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων.

2) Πυρπολήσεις καὶ δολοφονίαι.

3) Προσβολαὶ κατὰ ἀποστολῶν δημοσίων χρημάτων καὶ πολεμοφοδίων καὶ διαρπαγὴ δημοσίων ἢ δημοτικῶν ταμείων καὶ ἀποθηκῶν.

4) Στάσις καὶ ἐπανάστασις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως.

5) Κατάργησις ἀρχῶν καὶ ἀποβολή, φόνοι ἢ δολοφονίαι τῶν ὑπαλλήλων.

6) ῎Ενοπλοι ἢ ἄοπλοι συναθροίσεις, αἵτινες θεωροῦνται ὡς ἐπαναστατικαὶ ἀπὸ τοὺς νόμους.

7) Ἐλευθέρωσις φυλακισμένων καὶ προσβολὴ κατὰ τῆς συνοδευούσης αὐτοὺς στρατιωτικῆς δυνάμεως.

8) Διαρπαγαί, πυρπολήσεις ἢ καταστροφαὶ ξένων ἰδιοκτησιῶν διὰ ὀχλαγωγικῶν συναθροίσεων.

῞Οταν διαπραχθῶσιν τοιαῦτα ἔκτακτα συμβάντα οἱ ἀποσπασματάρχαι εἰδοποιοῦν τάχιστα τὰ πλησιέστερα αὐτῶν ἀποσπάσματα καὶ τὰς ἀρχὰς νὰ μεταβῶσιν πρὸς ἐνίσχυσιν των καὶ μεταβαίνωσιν ἐπιτοπίως πάραυτα πρὸς κατά-

παυσιν των καὶ πρὸς σύλληψιν τῶν πρωταιτίων, χωρὶς νὰ περιμένωσι διαταγὰς καὶ ὁδηγίας.

Οἱ ἀποσπασματάρχαι συλλαμβάνουν τοὺς ἐνταλματίας, τοὺς λιποτάκτας, τοὺς φυγοδίκους, τοὺς λιπομάρτυρας καὶ τοὺς ὀφειλέτας τοὺς δημοσίου καὶ τοὺς παραπέμπωσιν πρὸς τὸν πρὸς ὃν ὅρον ὑπὸ συνοδείαν δι' ἀναφορᾶς των.

Ὅταν διαπραχθῇ ἔγκλημά τι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν των προσκαλοῦν τὸν πλησιέστερον εἰρηνοδίκην, Δήμαρχον, Δημαρχικὸν πάρεδρον, ἀστυνόμον, ἀξιωματικὸν ἢ ὑπαξιωματικὸν τῆς χωροφυλακῆς ἵνα μεταβῶσιν ἐπιτοπίως μετ' αὐτῶν καὶ ἐνεργήσωσι τὴν ἀπαιτουμένην προανάκρισιν καὶ ὅταν ἀποδειχθῶσιν οἱ ἔνοχοι τοὺς συλλαμβάνουν καὶ τοὺς ἀποστέλλουν ὑπὸ συνοδείαν εἰς τὴν εἰσαγγελίαν ἢ τὴν Μοιραρχίαν μετὰ ἐνεργηθείσης προανακρίσεως διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω.

Εἰς τὰς ἐπ' αὐτοφώρῳ δὲ ἐγκληματικὰς πράξεις, ἤτοι ὅταν ὁ αὐτουργὸς εἶναι πασίγνωστος τὸν συλλαμβάνουν ἀμέσως ἵνα μὴ δραπετεύσῃ, καὶ κατόπιν καλοῦν ἕνα τῶν ῥηθέντων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀπαιτουμένης προανακρίσεως.

Οἱ ἀποσπασματάρχαι ὑποστηρίζουν ὅλας τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοδοσίας των προσκαλούμενοι ἐγγράφως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας των.

Ἐπίσης δὲ ὑποστηρίζουν καὶ συντρέχουν τοὺς δημοσίους καὶ δημοτικοὺς εἰσπράκτορας εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων καὶ τοὺς ἐξασφαλίζουν ὅταν πρόκειται νὰ μεταφέρουν εἰς τὸ ταμεῖον χρήματα (δι' ἀναλόγου συνοδείας) ἢ ἅμα τοὺς ζητεῖται αὕτη.

Οἱ ἀποσπασματάρχαι ὀφείλουν νὰ προλαμβάνουν τὰ ἐγκλήματα, ἐπὶ τούτῳ δὲ θέλουν ζητήσει παρὰ τῶν δημάρχων καὶ ἀστυνόμων σημείωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν λησταποδόχων, ζωοκλεπτῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἐχόντων ῥοπὴν εἰς παντὸς ἄλλου εἴδους ἐγκλήματα διὰ νὰ ἐπιτηροῦν τὴν διαγωγήν των. Ἐπίσης δὲ θέλουν ζητήσει σημείωσιν τῶν ἐνταλματιῶν καὶ λιποτακτῶν διὰ νὰ ἐνεργήσουν τὴν σύλληψίν των.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ βλαχοποιμένες καὶ σκηνῖται, ἔχουσι συνήθη ῥοπὴν εἰς τὸν ληστρικὸν βίον καὶ διαπράττουσι πολλάκις κρυφίως ληστείας, ἐφησυχάζοντες διὰ νὰ ἐπιτηρῆται ἡ διαγωγὴ αὐτῶν, ἕκαστος ἀποσπασματάρχης ὀφείλει νὰ περιέλθῃ τὰ ποιμνιοστάσια αὐτῶν καὶ νὰ καταγράψῃ εἰς ἰδιαιτέραν ὀνομαστικὴν κατάστασιν ὅλους τοὺς ἀπὸ 15 ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα ἄνδρας, καθ' ὁμάδας τε καὶ οἰκογενείας σημειῶν α) τὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα, β) τὴν ἡλικίαν, γ) τὸ ἐπάγγελμα δ) τὸν τόπον γεννήσεως, τὸ χωρίον καὶ τὴν θέσιν ὅπου παραχειμάζουν, ε) ποῖοι ἔχουν ὅπλα καὶ στ) τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῶν, συχνὰ δὲ καὶ αἰφνιδίως θέλουν μεταβαίνει εἰς τὰ ποιμνιοστάσια καὶ προσκαλεῖ ὅλους τοὺς καταγεγραμμένους, οὕτω πως διὰ νὰ βεβαιοῦται ἂν ὦσι παρόντες καὶ ἂν ὑπάρχουν τὰ ὅπλα των, εἰς περίπτωσιν δὲ καθ' ἣν λείπῃ τις ἐξ αὐτῶν, θέλει ζητεῖ τὸν λόγον ἀπὸ τοὺς ἀρχιποιμένας καὶ τοὺς συγγενεῖς του καὶ θέλει φροντίζῃ νὰ βεβαιώνεται περὶ τοῦ μέρους τῆς διευθύνσεώς του, ἂν δὲ τυχὸν πληροφορηθῇ ὅτι διέπραξεν ληστείαν τινά, φόνον ἢ κλοπὴν θέλει τὸν καταδιώκῃ καὶ τὸν συλλαμβάνει.

Ὅλοι οἱ ἀποσπασματάρχαι θέλουν δραστηρίως διατηρεῖ τοὺς ὑπὸ τὰς

διαταγάς των ὁπλίτας ἐν πειθαρχία καὶ τοὺς ἀποτρέπωσι ἀπὸ παντὸς εἴδους ἀτοπήματα καὶ ἀταξίας, τιμωροῦντες παραδειγματικῶς τοὺς ὑποπίπτοντας εἰς σφάλματα καὶ καθοδηγοῦντες τους νὰ μὴ ἐνοχλοῦν διόλου τοὺς πολίτας ὅταν καταλύουν εἰς τὰς οἰκίας των.

Ὅταν ἀποσπάσματα πολλὰ συμπράττουν κάπου πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας ἢ εὑρεθῶσιν εἰς κοινὴν ὑπηρεσίαν πρὸς ἐκτέλεσιν οἱουδήποτε ἀντικειμένου αὐτῆς, ὁ κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος ἀποσπασματάρχης θέλει λαμβάνει τὴν διοίκησιν αὐτῶν οἱ δὲ ὑποδεέστεροί του ὀφείλουν νὰ ἐνδίδουν εἰς τὰς διαταγάς του ἀπροφασίστως.

Οἱ ἀποσπασματάρχαι θέλουν ἀπαγορεύσει αὐστηρῶς τοὺς ὑπὸ τὰς διαταγάς των ἄνδρας εἰς τὸ νὰ πυροβολοῦν, ἐπίσης δὲ θέλουν φροντίσει ν' ἀπαγορευθῇ δι' ἀστυνομικῶν διατάξεων καὶ ἐκ μέρους τῶν χωρικῶν ὁ πυροβολισμὸς καὶ μόνον ὁπόταν εἰσβάλουν λησταὶ εἴς τι χωρίον ἢ ἀνεκαλύφθησαν καὶ καταδιώκονται, νὰ πυροβολῶσι καὶ τὰ ἀποσπάσματα καὶ οἱ χωρικοί, διὰ νὰ εἰδοποιοῦνται οἱ κάτοικοι τῶν λοιπῶν χωρίων καὶ νὰ ἐξέρχωνται πρὸς καταδίωξιν.

Οἱ ἀποσπασματάρχαι συνεννοούμενοι μετὰ τῶν Δημάρχων καὶ Παρέδρων, θέλουν ὑποχρεώσει τοὺς κατοίκους ὅλων τῶν χωρίων νὰ φυλάττωσιν ἔνοπλοι τὰ χωρία των, θέλουν δὲ σχηματίσει τοὺς κατοίκους ἑκάστου χωρίου εἰς δεκαρχίες καὶ προσδιορίσῃ ἢ κατασκευάσωσι ὀχύρωμα εἰς ἐπίκαιρον θέσιν, ἑκάστου χωρίου, διὰ νὰ ἀποκρούουν τοὺς ληστὰς ἂν ἀποπειραθῶσιν νὰ εἰσβάλωσιν εἴς τι χωρίον, θέλουσι δὲ ἐπιτρέψει εἰς τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων νὰ λαμβάνωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ ὅπλα των, ὅταν ἐξέρχωνται εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας των.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ζωοκλοπὴ καὶ ζωοκτονία ἤρχισε νὰ κορυφοῦται, θέλουν ἐνασχοληθῇ δραστηρίως εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτῆς συλλαμβάνοντες ἀμέσως τοὺς ἐπ' αὐτοφόρῳ λαμβανομένους καὶ πέμποντες αὐτοὺς ἵνα δικασθῶσι, θέλουσι δὲ φέρεσθαι πρὸς αὐτοὺς αὐστηρότατα καὶ διατάξῃ τοὺς ποιμένας νὰ τοὺς πυροβολῶσι διὰ νὰ ἀναγκασθοῦν νὰ παύωσι.

Ἐὰν τὶς ἀναγγείλῃ τὴν ἐμφάνισιν ληστῶν ἢ καταγγείλῃ μυστικῶς ἐγκληματίας, οἱ ἀποσπασματάρχαι χρεωστοῦν νὰ τηρῶσιν ἄκραν μυστικότητα διὰ νὰ μὴ ἐκθέτουν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκδίκησιν τῶν ληστῶν καὶ κακούργων.

Τὴν αὐτὴν ἄκραν μυστικότητα θέλουν τηρῇ καὶ διὰ τοὺς καταδείκτας τῶν ληστῶν ὅταν οἱ ἴδιοι δὲν θέλουν νὰ φανερωθῶσιν.

Μετὰ τῶν ἀνωτέρω ὁδηγιῶν συμμορφούμενος ἕκαστος ἀποσπασματάρχης πεπείσμεθα ὅτι θέλει ἀνταποκριθῇ πληρέστατα εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του. Διὰ τοῦ ζήλου δὲ καὶ τῆς προθυμίας καὶ δραστηριότητος τῶν ἀποσπασματαρχῶν, ἐλπίζεται ὅτι θέλει νὰ ἐξαλειφθῇ ταχέως ἡ ληστεία καὶ ἀποκατασταθῇ ἡ δημοσία ἀσφάλεια καὶ τάξις. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ποσῶς ὅτι ἕκαστος ἀποσπασματάρχης ἀναλογιζόμενος τὴν σοβαρότητα τῶν περιστάσεων τῆς πατρίδος μας θέλει προθυμοποιηθῇ εἰς τὸ νὰ ἀνταποκριθῇ πληρέστατα εἴς τε τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐμπιστοσύνην τῶν ἀνωτέρων αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος καὶ εἰς τὰς προσδοκίας τῆς Σ. Προσωρινῆς Κυβερνήσεώς μας.

Ἐν Θήβαις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1863

Ὁ Δ)ντὴς τοῦ Μεταβ. Ἀτικοβοιωτίας. Π. Βακάλογλου Ταγματάρχης

Τὴν ἐγκύκλιόν του ταύτην ὁ Βακάλογλου ἐκοινοποίησεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπερ καὶ τὴν ἐνέκρινεν. Ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται περὶ λογοτεχνικοῦ ἢ πνευματικοῦ δημιουργήματος, θεώμενον μάλιστα ἀπὸ τῆς θέσεως τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀπὸ ἀστυνομικῆς καὶ καταδιωκτικῆς τακτικῆς ἀντέχει καθ' ὅλα τὰ σημεῖα, εἶναι ὅμως πλήρης ὁρμῆς καὶ ἀποφασιστικότητος καὶ ἰδιαιτέρως παρατηροῦμεν ὅτι ἡ κατατρεγμένη χωροφυλακὴ θέλει νὰ φανῆ ἀνταξία τῶν προσδοκιῶν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως. Ἡ προσωρινὴ ἐκείνη κυβέρνησις διήνυε οὐχὶ εὐχάριστον καμπὴν λόγῳ τῶν ἀλληλοϋποβλέψεων μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς τριανδρίας, τῶν ὁσημέραι ἐξαθλιουμένων οἰκονομικῶν, τοῦ φόβου ἐκ τῶν Ὀθωνιστῶν καὶ τῆς ἐκ τῆς ληστείας καὶ λοιπῆς κακουργίας ἀνὰ τὴν χώραν ἀναρχίας. Πολλοὶ ἐκ τῶν πρώτων θιασωτῶν της εἶχον ἀρχίσει ν' ἀποσύρωνται καὶ νὰ δημιουργοῦν νέας τάσεις καὶ ἐκδηλώσεις, ὧν ἐπέκειτο ἡ ἐκδήλωσις. Ἡ ἀπονομὴ βαθμῶν εἰς τοὺς δῆθεν ἀδικηθέντας ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος ἢ σοβαρὰς προσενεγκόντας ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς ὑπηρεσίας προσελάμβανον καθ' ἑκάστην μεγάλας καὶ ἀνησυχαστικὰς διαστάσεις καὶ πλῆθος στρατιωτικῶν ἔσπευσε πρὸς τὰς ἐκλογάς, μόνον δὲ ἡ παραγκωνισθεῖσα καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, δίκην ποινῆς διὰ τὴν πρὸς τὸν ὅρκον καὶ τὸν Βασιλέα της πίστιν, ἀποπεμφθεῖσα χωροφυλακὴ ἐνεφανίσθη πιστὴ καὶ πρὸς τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν. Τὴν ἑρμηνείαν τοῦ πράγματος δέον ν' ἀναζητήσωμεν εἰς τὸν δεσμὸν τῆς χωροφυλακῆς μετὰ τοῦ προέδρου τῆς τριανδρίας Βούλγαρη, καθ' ὅσον οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς διετήρουν ἐλπιδοφόρους ἀναμνήσεις ἐκ τῆς δραστηριότητος καὶ στάσεως τοῦ Βούλγαρη ὡς προέδρου κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν πλήρη λαμπρῶν νικῶν ὑπὲρ τῆς τάξεως περίοδον 1956 — 1958.

Εἰς αὐτὸν τὸν συναισθηματικὸν κόσμον καὶ εἰς τοὺς ἕνεκεν τούτου δεσμοὺς δέον ν' ἀποδοθῆ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰς κατωτέρω ἱστορουμένας αἱματηρὰς συγκρούσεις, ἡ χωροφυλακὴ εὑρέθη εἰς τὸ τρατόπεδον τοῦ Βούλγαρη (τῶν πεδινῶν).

Εἴδομεν ὅτι καθ' ὅλον τὸν μῆνα Δεκέμβριον ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις ἔστρεψεν τὴν προσοχήν της πρὸς τὴν χωροφυλακὴν καὶ μάλιστα ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 26 Δεκεμβρίου 1862 ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ μὲν ἀποσπασθῆ πλησίον τοῦ Βακάλογλου ἀνακριτής, τὸ δὲ διαταχθῆ ὁ εἰσαγγελεὺς Χαλκίδος νὰ δέχεται τοὺς παρὰ τοῦ ταγματάρχου τούτου ἀποστελλομένους.

Εἰς τὰς ἐντεῦθεν προσδοκίας τῆς κυβερνήσεως παρεστήσαμεν κατὰ ποῖον τρόπον ἀπήντησεν ἡ χωροφυλακὴ διὰ τῶν περὶ Βακάλογλου ἐκτεθέντων, διότι κατὰ παρεμφερῆ πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Βακάλογλου τρόπον καὶ τόνον ἐκινήθησαν καὶ ὠργανώθησαν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις περιοχαῖς τὰ μεταβατικά, καὶ ἀσφαλῶς ἡ χώρα θὰ ἤρχιζεν καὶ πάλιν ν' ἀντικρύζῃ τὴν πρὸς τὴν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν ὁδὸν ἐὰν τὰ κομματικὰ πάθη δὲν ὡδήγουν εἰς ἐπανειλημμένας συρράξεις καὶ αἱματοχυσίας, ἐξ ὧν σφόδρα ἐπηυξήθη τὸ χάος καὶ ἡ ἀναρχία, ἀσφαλεῖς σύμβουλοι τῆς ἐγκληματικότητος.

Γ΄ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ — ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΑΝΑ.

Εἰς τὰς διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς Β΄ Ἐθνοσυνελεύσεως ἐκλογὰς κατῆλθον 4 κόμματα, ἤτοι τὸ ὑπὸ τὸν Κανάρην τῶν ριζοσπαστῶν (ὀρεινῶν), τὸ ὑπὸ τὸν Βούλγαρην τῶν πεδινῶν, τῶν ἐκτελεστικῶν τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου καὶ τῶν Ριζοσπαστῶν

ὑπὸ τὸν Ε. Δεληγεώργην. Αἱ ἐκλογαὶ ἀνέδειξαν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τὰ δύο πρῶτα κόμματα τῶν Κανάρη καὶ Βούλγαρη (ὀρεινῶν καὶ πεδινῶν).

Ἡ πρώτη μετὰ τὰς ἐκλογὰς ἔρις ἐδημιουργήθη ἐξ ἀφορμῆς τῆς κανονικότητος ἢ μὴ τῶν εἰσιτηρίων τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον καὶ κατὰ τὸν ἔλεγχον τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων αὐθαιρεσιῶν καὶ παρεμβάσεων κρατικῶν λειτουργῶν πρὸς νόθευσιν τοῦ ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος κλπ.

Κατὰ τὰς ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει συζητήσεις ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω θεμάτων ὁ πληρεξούσιος Τιμολέων Βάσος (Ἑρμιονίδος) ἀναφερόμενος εἰς τὰ θλιβερὰ ἐπεισόδια Νάξου, καθ' ἃ ἐφονεύθη καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, κατωνόμασεν ὡς ὑπευθύνους τῶν ἐν Νάξῳ ἀνωμαλιῶν τοὺς ἔπαρχον, ὑπομοίραρχον Ἀντώνιον Δαφουνάκην, ἐνωμ. Δημ. Κωνσταντίνου, τὸν ἐπίσκοπον κ.λ.π., εἰς ἀπάντησιν ὅμως τούτου ἔλαβεν τὸν λόγον ὁ πληρεξούσιος Ἀθ. Πετμεζᾶς ὅστις ὄχι μόνον ἀπέρριψε τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Βάσσου ἀλλὰ καὶ ἀπέδειξε τὴν ἄψογον στάσιν τῆς χωροφυλακῆς, ἥτις διαισθανθεῖσα ἐγκαίρως τὰ ἔκτροπα διὰ τοῦ «ἐντίμου μοιράρχου», ὡς τὸν ἀπεκάλεσε, Ζαλοκώστα εἶχεν ζητήσει ἐνισχύσεις διὰ τὴν Νάξον.

Ἐν πάσει περιπτώσει, κατόπιν ἐπανειλημμένων ψηφοφοριῶν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἐξελέγησαν τὰ μέλη τῆς νέας κυβερνήσεως ἥτις ὡρκίσθη τὴν 2 Φεβρουαρίου 1863, δὲν εἶχον ὅμως παρέλθει πέντε ὁλόκληροι ἡμέραι καὶ παρητήθησαν οἱ ὑπουργοὶ Κουμουνδοῦρος, Μαυρομιχάλης Δεληγεώργης καὶ Ζαΐμης καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἀντιβασιλείας Κανάρης, ὡς ἀδυνατοῦντες νὰ συνεργασθῶσιν μετὰ τοῦ Βούλγαρη.

Τὰς παραιτήσεις τῶν μελῶν τούτων τῆς Κυβερνήσεως ἐπηκολούθησαν τὰ αἱματηρὰ γεγονότα τῆς ἑσπέρας τῆς 8 Φεβρουαρίου 1863 ὑπὸ τὰς ἀκολούθους προϋποθέσεις καὶ συνθήκας.

Ἡ παραίτησις τοῦ ἡμίσεος τῶν Ὑπουργῶν καὶ ἑνὸς μέλους τῆς τριανδρίας ἔθετεν αὐτομάτως ὑπὸ παραίτησιν τὸ σύνολον τῆς κυβερνήσεως, ἀλλ' ὁ Βούλγαρης μὴ θέλων ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραδώσῃ τὴν ἀρχὴν ἠγωνίζετο διὰ τὴν συμπλήρωσιν ταύτης, ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις πλειοψηφίας ἐν τῇ ἐθνοσυνελεύσει, ἐνώπιον τῆς ὁποίας παρουσιασθεὶς ἀνεκοίνωσε πίνακα νέων Ὑπουργῶν. Ἡ προσπάθεια αὕτη τοῦ Βούλγαρη ὑπῆρξεν τουλάχιστον ἀτυχής, διότι δύο ἐκ τῶν ὑποδεικνυομένων παρ' αὐτοῦ ὡς ὑπουργῶν, οἱ Κυριακοῦ καὶ Μωραΐτίνης, ἀπεποιήθησαν τὴν ὑπουργοποίησίν των, ἐπὶ πλέον δὲ ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως παρητήθη καὶ ὁ Βάλβης. Παρὰ τὴν κολόβωσιν τῆς ἀντιβασιλείας κατὰ τὸ ἓν σκέλος καὶ παρὰ τὸ κενὸν τῶν κυβερνητικῶν ἑδωλίων ἡ ἐθνοσυνέλευσις παρέσχεν τὴν ὑποστήριξίν της πρὸς τὴν κυβέρνησιν διὰ ψήφων 101 ὑπὲρ καὶ 78 κατά.

Ὁ ἔνδοξος ναύαρχος Κανάρης μὲ ἁπλότητα καὶ ἀληθῆ ψυχικὸν καὶ ἐθνικὸν μεγαλεῖον παρητήθη προβαλὼν λόγους ὑγείας, δὲν συνεφώνησεν ὅμως εἰς τοῦτο καὶ ὁ ὑπαρχηγός του Δημήτριος Γρίβας (λοχαγὸς καὶ πληρεξούσιος Ἀκαρνανίας), ὅστις ἐπέτυχε νὰ διαγείρῃ εἰς ἀπείθειαν κατὰ τῆς κυβερνήσεως τὸν στρατόν, μὲ ἱκανὰ μᾶλλον ἀποτελέσματα. Ἐν πρώτοις ἐπανεστάτησεν ἡ διλοχία τῶν Πυροσβεστῶν, τῆς ὁποίας οἱ ἄνδρες συνέλαβον καὶ ἐφυλάκισαν τὸν Διοικητήν των Ι. Ζυμβρακάκην καί τινας τῶν ἀξιωματικῶν των, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐπανεστάτησεν τὸ ἐν Ἀθήναις ἑδρεῦον 2ον τάγμα.

Ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐνόπλων δυνάμεων παρέμειναν πισταὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν ἡ δύναμις τῆς χωροφυλακῆς καὶ τὸ τάγμα Λεωτσάκου, δυνάμεις ἀνομοιογενεῖς.

Παρηκολουθήσαμεν ὅτι ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις εἶχεν ἀπομακρύνει τὴν χωροφυλακὴν ἐκ τῆς πρωτευούσης καὶ ὅτι μετὰ πάροδον μηνὸς περίπου ἤρξατο καὶ αὕτη νὰ ἐναποθέτει τὰς ἐλπίδας τῆς τάξεως ἐπὶ τὴν χωροφυλακὴν καὶ οὕτω εἶχεν ἐπαναφέρη εἰς τὴν πρωτεύουσαν δυνάμεις χωροφυακῆς, αἵτινες δυνάμεις ἦσαν κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν κάπως ηὐξημέναι κατόπιν τῶν νέων κατατάξεων, ἃς εἶχεν διατάξει ἡ κυβέρνησις.

Περὶ τοῦ δημιουργηθέντος κλίματος μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῶν ἔναντι τῆς προσ. κυβερνήσεως διαθέσεών των ὡμιλήσαμεν ἤδη.

Εἰς ταῦτα δέον νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν κυριαρχοῦντα ἐν ταῖς συνειδήσεσι καὶ ψυχαῖς τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος θεμελιώδη νόμον περὶ διαρκοῦς πίστεως καὶ ἀγῶνος εἰς τὴν ἔννομον τάξιν, τὴν νομιμότητα καὶ τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν, περὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθῆκον καὶ μόνον, πραγματικῆς ὑπακοῆς εἰς τοὺς νόμους καὶ τὰ κελεύσματα τοῦ κράτους καὶ ἀποχῆς ἀπὸ πάσης ἀναμίξεως εἰς ἔργα ξένα πρὸς τὴν ἀποστολήν των καὶ τότε θὰ ἔχωμεν πρὸ ἡμῶν τὴν ἐξήγησιν τῆς πιστότητος τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὰς διαταγὰς τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς μὴ προσχωρήσεώς της εἰς τὰ σχέδια τοῦ Γρίβα.

Ἀτυχῶς συγγραφεῖς τινὲς καὶ ἐν προκειμένῳ μετὰ περισσῆς εὐκολίας καὶ προχειρότητος ἀπεφάνθησαν ὅτι ἡ χωροφυλακὴ εἶχεν προσχωρήσει εἰς τὴν πολιτικὴν γραμμὴν τοῦ Βούλγαρη καὶ οὕτω ἠσέβησαν πρὸς τὴν μοναδικὴν περίπτωσιν εἰλικρινοῦς νομιμοφροσύνης καὶ πρὸς τὸ μοναδικὸν παράδειγμα δι' ὡραίας παραδόσεις.

Ὁ στρατὼν τῆς χωροφυλακῆς εὑρίσκετο κατὰ τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ Αἰόλου. Ὀλίγον δεξιώτερον ἐστρατωνίζετο τὸ ὑπὸ τὸν Λεωτσᾶκον Τάγμα.

Τὰ ἐπανασατήσαντα στρατιωτικὰ τμήματα, ἀπροκλήτως, ἅμα τῇ ἐπελεύσει τῆς νυκτὸς τῆς 8-2-1863 κινητοποιηθέντα κατέλαβον θέσεις ἔναντι τῶν στρατώνων χωροφυλακῆς καὶ τοῦ τάγματος Λεωτσάκου, ἤτοι κατέλαβον τὴν θέσιν «ἀέρηδες» καὶ τὸν μικρὸν ἐκεῖσε ναόν.

Μεταξὺ Λεωτσάκου καὶ χωροφυλακῆς ὑπῆρχεν τὸ προηγούμενον τῆς καταδιώξεως ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Λεωτσάκου ἐν Κύθνῳ, κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ Λεωτσᾶκος εἶχε λησμονήσει τοῦτο, ἤδη ὅμως ἡ ἐνέργεια τῶν ἐπαναστατῶν ἐδημιούργησεν κοινὴν θέσιν καὶ στάσιν χωροφυλακῆς καὶ Λεωτσάκου.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐνέργειαν τῶν ἐπαναστατῶν, κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, ἀπήντησαν δι' ἀντιπαρατάξεως οἱ ἄνδρες χωροφυλακῆς καὶ Λεωτσάκου, ἐπηκολούθησεν συμπλοκή, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν τρεῖς ὁπλῖται τοῦ στρατοῦ. (12)

Γενομένων γνωστῶν τῶν κινήσεων Γρίβα καὶ τῶν στασιασάντων στρατιωτικῶν τμημάτων ἀπὸ τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν, εἶχεν προκληθῆ πανικὸς ἀνὰ τὴν πρωτεύουσαν καὶ οἱ πάντες ἔσπευδον νὰ ἐξοπλισθῶσιν.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν ἐπαναστατησάντων τμημάτων, παρουσιασθεῖσα εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐπέδωκε ὑπόμνημα περὶ τῶν λόγων τῆς στάσεως καὶ διετύπωσεν ὡς βασικὸν αἴτημα τὴν ἀποπομπὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Βούλγαρη (13).

---

(12) Περὶ ὅλων τούτων Βλ. ἐφημ. τῆς ἐποχῆς, ἰδίᾳ «Ἐλπὶς» φύλ. 1188 τῆς 15.2.1863 καὶ «Ἀθηνᾶ» φύλ. 5120 τῆς 12.2.1863.

(13) ἐφημ. «Ἐλπὶς» φύλ. 1188 τῆς 15.2.1863.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΜΟΛΕΝΣΚΥ ἤ ΣΜΟΛΕΝΤΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
Ἀρχηγὸς Χωρ)κῆς κατὰ τὰ ἔτη 1872-1873

Ἡ ἐπανάστασις εἶχεν ὑλοποιήση τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1843 προφητείαν τοῦ Ὄθωνος περὶ καταστροφῆς τῆς ἐν τῷ στρατεύματι πειθαρχίας. Οἱ διοικηταὶ τῶν διαφόρων Σωμάτων, συνεπαναστᾶται τῆς χθές, ἀλληλοϋπεβλέποντο θανασίμως σήμερον καὶ εἶχον ἀποκτήσει νοοτροπίαν καπεταναίων.

Ἐνῷ ὑπῆρχεν ἐθνοσυνέλευσις διορίζουσα καὶ παύουσα τὰς Κυβερνήσεις, οἱ καπεταναῖοι ἠγέρθησαν δι᾽ ἐπιβολὴν τῶν ἀπόψεών των καὶ ἐστράφησαν καὶ πάλιν κατὰ τῶν πιστῶν εἰς τὸ δημιουργηθὲν καθεστὼς χωροφυλάκων. Τὸ τάγμα τοῦ Λεωτσάκου καὶ ὁ Λεωτσάκος ἀπετέλουν ἄλλην ὑπόθεσιν, ξένην πρὸς τὴν χωροφυλακήν, ἣν ὅμως κατέστησε κοινὴν καὶ διὰ τὴν χωροφυλακὴν ἡ ἐπίθεσις τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τοὺς ὀρεινοὺς δυνάμεων πεζικοῦ, ἱππικοῦ καὶ διλοχίας πυροσβεστῶν (14).

Τὴν ἑπομένην ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἀπέτρεψε, πρὸς καιρὸν τὴν περαιτέρω αἱματοχυσίαν. ἥτις ἠπειλεῖτο ὑπὸ τῶν στασιασάντων, εἰς ἀνάμνησιν δὲ τοῦ γεγονότος ὠνομάσθη εἰς Πλατεῖαν Ὁμονοίας ἡ μέχρι τότε Ὄθωνος τοιαύτη.

Ὅλα τῆς ἐπαναστάσεως τὰ κηρύγματα κατεπατήθησαν ὑπὸ τῶν πρωτεργατῶν της, ἕκαστος τῶν ὁποίων εἶχε καταστήσει ὡς ὁδηγὸν ἀστέρα του τὴν ἰδιοτέλιαν καὶ τὰς ἀτομικὰς φιλοδοξίας.

Ὁ διχασμὸς ἐκαλλιεργεῖτο καὶ ἐπεριποιεῖτο ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἀπετέλει δὲ σπανιότητα ἡ περὶ τῶν κοινῶν μέριμνα.

Ἡ πολιτικὴ αὕτη κατάστασις καὶ ἡ ἐρημία κρατικῆς ἰσχύος ἐν τῇ ὑπαίθρῳ, ἤγαγεν τοὺς Ἕλληνας ν᾽ ἀναζητοῦν «Βασιλέα ἔστω καὶ ἀπὸ ξύλο».

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν εἶχεν ἀποβῆ εἰς ἕνα διαρκὲς ἐργαστήριον συντάξεως Διαταγμάτων καὶ διαταγῶν, προβιβασμῶν καὶ εἰς τὴν ἄνευ φειδοῦς διασπάθισιν τοῦ δημοσίου χρήματος.

Ἐντὸς ἕνδεκα μηνῶν εἶχε δαπανήσει τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο ἕνδεκα ἑκατομμύρια δραχμάς (15), ὡς ἐκ τῆς προσπαθείας τῶν διοριζομένων Ὑπουργῶν νὰ προσεταιρισθῶσιν τοὺς βαθμοφόρους τοῦ στρατοῦ διὰ συνεχῶν παραχωρήσεων.

Ἡ ἐθνοσυνέλευσις εἶχεν ψηφίσει ὑπὲρ τοῦ νέου Βασιλέως Γεωργίου Α΄ καὶ ἕκαστος τῶν κομματαρχῶν ἐβιάζετο νὰ εὑρεθῇ ὁ ἰσχυρότερος κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ νέου Βασιλέως.

Ἀνθ)σταὶ καὶ ὑπαξ)κοὶ τοῦ Στρατοῦ εἶχον ἐξελιχθῆ εἰς κομματάρχας τῶν πολιτευομένων ἀξιωματικῶν, οἱ τελευταῖοι δὲ ηὐθαιρέτουν ἐν παντὶ ἐκβιάζοντες, δι᾽ ὃ καὶ ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἰσχυροποίησιν τῆς ἐθνοφυλακῆς ἵνα στηριχθῇ ἐπ᾽ αὐτῆς.

Ἡ διαδεχθεῖσα τὴν ἀνατραπεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως κυβέρνησιν Βούλγαρη τοιαύτη Βάλβη, διεκρίνετο διὰ τὴν χλιαρότητα καὶ ἐφεκτικότητά της ἔναντι τῶν δημιουργουμένων ζητημάτων, πρᾶγμα ὅπερ, ἐξ ἀφορμῆς τῆς περὶ βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως ἀποφάσεως τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἐπέτρεψε τὴν δημιουργίαν ταραχῶν καὶ ἐκτρόπων ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 20ῆς Μαρτίου 1863.

Κατὰ τὰς ταραχὰς ταύτας ἠπειλήθησαν αἱ οἰκίαι σημαινόντων προσώπων τῆς

---

(14) Γ. Ἀσπρέα τομ. Α΄ σελ. 268 ἐφημερίδες ἐποχῆς.

(15) Ἐφημ. «Ἐλπίς» φύλλον 1208 τῆς 9-7-1863.

ἐθνοσυνελεύσεως χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ δημοσίᾳ δύναμις πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως, διότι ἐβράδυνεν ἐπ' ἀρκετὸν ἡ συγκέντρωσις τῆς ἐθνοφυλακῆς, (Βλέπε πρακτικὰ συνεδριάσεως ἐθνοσυνελεύσεως τῆς 23 Μαρτίου 1863).

Ἀλλὰ καὶ ἡ διάδοχος Κυβέρνησις Κυριακοῦ δὲν ὑπῆρξεν εὐδοκιμωτέρα, διότι τοῦτο ἦτο ἀδύνατον καὶ λόγῳ ἐλλείψεως στιβαρᾶς ἡγετικῆς προσωπικότητος καὶ λόγῳ τῆς εἰσχωρησάσης παραλυσίας εἰς ἅπαντα τὸν κρατικὸν μηχανισμὸν ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς ἕνεκεν τούτων μεγαλυνθείσης ληστρικῆς μάστιγος, ἥτις ἀφοῦ ἐκάλυψεν ἅπασαν τὴν ὕπαιθρον εἰσήλασεν ἀκάθεκτος καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Φόνοι καὶ λῃστεῖαι εἰς βάρος ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν ἀπετέλουν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ζωῆς τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτευούσης, ἡ δὲ κομματικὴ φαυλότης ἀδίστακτος ἐκάλυπτε τοὺς δράστας.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη οἱ ὑπαξ)κοὶ τοῦ στρατεύματος καταξεσχίσαντες πᾶσαν ἔννοιαν στρατιωτικῆς πειθαρχίας, εἶχον ἀποβῆ οἱ ἥρωες τῶν πλέον ἀπεχθῶν καὶ μυσαρῶν πράξεων καὶ ἐκδηλώσεων.

Ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Παλιγγενησία» (22.4.1863) παραλαμβάνομεν τὰς λεπτομερείας μιᾶς εἰδεχθοῦς πράξεως ὁμάδος ὑπαξ)κῶν καὶ στρατιωτῶν κατὰ τὴν 22αν ὥραν τῆς 21 Ἀπριλίου.

«Μετὰ τὸ τέλος τοῦ θεάτρου δύο γυναῖκες τοῦ διευθυντοῦ Σουλιέ, ἀπήρχοντο **εἰς τὴν οἰκίαν των** συνοδευόμεναι ὑπὸ ἐνόπλου φρουρᾶς, (πρόκειται περὶ ἠθοποιῶν τοῦ Γαλλικοῦ θιάσου Σουλιέ), ὅτε δὲ ἔφθασαν περὶ τὸ μέρος τοῦ Γερανίου, ἐπιπίπτουσι αἴφνης στρατιῶται τινές, ἁρπάζουσι τὰς γυναίκας, συμφωνοῦν μετ' αὐτῶν αἱ συνοδεύουσαι τὰς γυναίκας περίπολοι καὶ τὰς ἀπάγωσι ἔξω τῆς πόλεως. Αἱ δυστυχεῖς γυναῖκες ἀπαγόμεναι ἀφῆκαν φωνὰς γοερὰς καὶ ὀδυρμοὺς μεγάλους, ἐζήτουν βοήθειαν ἵνα σωθῶσι ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν κακούργων, ἀλλ' οὐδεὶς εὑρέθη ἵνα σώσῃ αὐτάς. Τρεῖς ἕως τέσσαρες ἐθνοφύλακες προσδραμόντες εἰς διάσωσιν αὐτῶν κατώρθωσαν ν' ἀπαλλάξουν τὴν μίαν. Ἡ ἄλλη Ἄννα Ἀϊγελσβὲρ ἀπήχθη ἕως μιᾶς ὥρας μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, βιασθεῖσα ἐντὸς χαράδρας...».

Ο πρεσβευταὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἀπηύθυνον δριμυτάτας διαμαρτυρίας πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὁ δεύτερος μάλιστα ἀφοῦ διετύπωσεν ὅτι «ἡ ἀναρχία ὑπὸ τὴν πλέον ἄσχημον μορφὴν ἐπικρατεῖ ἐν Ἀθήναις...» κατέληγεν: «...ἔχω ἀπόφασιν ν' ἀφήσω τὴν πρωτεύουσαν, ἐὰν δὲν δοθῇ εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν τῶν πραγμάτων τέλος διὰ μέτρων ἀμμέσων καὶ δραστηρίων».

Τὴν ἑπομένην ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐταράχθη ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου καὶ τῶν ξένων ἀπειλῶν. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Θ. Δηλιγιάννης ἀνεκοίνωσε ὅτι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα αὐτὸς μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἔτρεχον ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν διὰ νὰ συνάξωσι τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν φρούρησιν τοῦ ὑπολοίπου θεάτρου δύναμιν τῆς ἐθνοφυλακῆς, ὁ πληρεξούσιος Βάσος ἐπρότεινε τὸν σχηματισμὸν στρατιωτικῆς Ἀστυνομίας καὶ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις κατέληξεν εἰς ἀνατροπὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Γάλλος πρεσβευτὴς διὰ νεωτέρας διακοινώσεώς του πρὸς τὴν κυβέρνησιν Μπινιζέλου Ρούφου ἐζήτησε ἀποζημίωσιν ἐξ 60.000 δραχμῶν ὑπὲρ τοῦ θιάσου Σουλιέ, ἀπαίτησις ἥτις ἐγένετο τελικῶς ἀποδεκτὴ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν πυροβόλων τοῦ καταφθάσαντος εἰς Πειραιᾶ Γαλλικοῦ πολεμικοῦ.

Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου ἤδη ὁ Βούλγαρης εἶχεν ἐπιτύχει νὰ τοποθετηθῇ Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς ὁ ἰδιαίτερός του φίλος Συντ)ρχης Πεζικοῦ Ἀρτέμιος Μῖχος, ἐπει-

δὴ δὲ εἶχεν ἀπωλέσει τὴν κυβερνητικὴν ἐξουσίαν κατέφευγε συνεχῶς εἰς τὴν ὑπόκαυσιν ταραχῶν καὶ ἀνωμαλιῶν, ὥστε φθείρων τοὺς ἀντιπάλους του νὰ καταλάβη τὴν ἀρχήν.

Εἰς τὰ σχέδιά του ταῦτα συνειργάζετο καὶ μετὰ τῶν ἐχθρῶν του ἀκόμη, οἵτινες, ἰδίᾳ οἱ ὀθωνισταί, ὑποκαίοντες τὴν φιλαρχίαν τοῦ Βούλγαρη ἐπεδίωκον τὸν κρημνὸν τῆς ἐπαναστάσεως.

Αἱ ἀδίστακτοι αὗται κατευθύνσεις ἀφ' ἑνὸς καὶ αἱ ἐξαγγελίαι τῆς ἐπαναστάσεως μετὰ τοῦ ριζηδὸν εἰς τὸν στρατὸν διεισδύσαντος πολιτικοῦ φατριασμοῦ ἀφ' ἑτέρου, κατέστρεψαν πᾶν ἴχνος πειθαρχίας καὶ ἐμπιστοσύνης ἐν τῷ στρατεύματι, τοῦ ὁποίου οἱ ὑπαξ)κοὶ προέβαινον συνεχῶς εἰς τὰς πλέον ἀπιθάνους ἀντιπειθαρχικὰς καὶ ἀντικοινωνικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ἐνεργείας, ἐνῷ οἱ ἀξιωματικοί του ἐν τῇ ἐθνοσυνελεύσει ἠρκοῦντο εἰς ἱερεμιαδικὰς φωνάς. Τὴν 14 Μαΐου 1863 εἰς τὴν ἐφημ. «Φῶς» ἐδημοσιεύθη ὑβριστικωτάτη κατὰ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἐπιστολὴ ὑπαξ)κῶν, τὴν ὁποίαν ὁ Δεληγιώργης, ἀγορεύων ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει, ἀπεκάλεσε «τὸ ἀτιμώτερον ἔγγραφον τὸ ὁποῖον εἶδε ποτὲ ἡ δημοσιογραφία». Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Βότσαρης καὶ ὁ ἀξιωματικὸς πληρεξούσιος Βαλτινὸς διεξετραγώδησαν τὸ κῦμα ἀπειθαρχίας ἐν τῷ στρατεύματι, διὰ πρώτην δὲ φορὰν πληροφορούμεθα ὅτι τὸ διαλυτικὸν μικρόβιον τῆς ἀναρχίας προσέβαλε καὶ τὴν Χωροφυλακήν, ἄνδρες τῆς ὁποίας ἀπεδοκίμασαν ἐν Πάτραις τὴν 14.5.1863 τὸν ἀνώτερόν των Μοίραρχον.

Περὶ τῆς ἀντιπειθαρχικῆς ταύτης ἐκδηλώσεως ἐν τῇ Χωροφυλακῇ Πατρῶν δὲν ἀνεύρομεν ἕτερα ὑπηρεσιακὰ στοιχεῖα.

Ἐνῷ ταῦτα συνέβαινον ἐν Ἀθήναις ἡ ὕπαιθρος χώρα ἐστέναζε συνεπείᾳ τῆς ληστρικῆς μάστιγος καὶ τῆς ζωοκλοπῆς, δεινὰ ἅτινα ἐτροφοδότει ἡ κατὰ ταῦτα ἀναρχία, ἥτις μετ' ὀλίγον θὰ ἐξελιχθῇ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν τὴν 10ην Ἀπριλίου 1863 ἀπηύθηνεν δύο ἔγγραφα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, τὸ ὁποῖον, ἀπερροφημένον μὲ τὰ ἐν τῷ στρατῷ συμβαίνοντα ὡς ἀνωτέρω, εἶχε παραμελήσει σοβαρῶς τὰς ἀνάγκας τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ διὰ τοῦ ἑνός, (ὑπ' ἀριθ. 7023), ἀφοῦ ἔπλεκε τὸ ἐγκώμιον τοῦ Βακάλογλου δι' ὅσα προσέφερεν καὶ προσφέρει καθ' ἑκάστην, ἐζήτει νὰ παρασχεθῶσιν εἰς τοῦτον τὰ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 641 ἀναφορᾷ του αἰτούμενα μέσα καὶ μέτρα ἵνα τελεσφορήση ἔτι μᾶλλον ὁ παρ' αὐτοῦ διεξαγόμενος ἀγών, διὰ τοῦ ἑτέρου δὲ (7.173) ἐχαρακτήριζεν ἀκατάλληλον τὴν ἔμμισθον ἐθνοφυλακήν, διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας ἐν Φθιωτιδοφωκίδι καὶ ἐζήτει τὴν ἀποδοχὴν τακτικῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως διότι ἡ ληστεία ηὔξανεν ἀπειλητικῶς.

Κατὰ Μάϊον 1863 δύο Ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ μεταβάντες εἰς Πεντέλην ἐληστεύθησαν. Τὸ γεγονὸς προεκάλεσεν ἀναστάτωσιν καὶ ἔντονον δραστηριότητα τῶν αποσπασμάτων τῆς Χωροφυλακῆς, ἅτινα διὰ τοῦ σχηματισθέντος παρ' αὐτῶν κλοιοῦ ὑπεχρέωσαν τοὺς ληστὰς νὰ παρουσιασθῶσιν καὶ νὰ παραδώσωσι τὰ ληστευθέντα.

Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν βλέπομεν τὴν Χωροφυλακὴν συμπεριφερομένην μὲ φανατισμὸν καὶ ἔρωτα πρὸς τὸ καθῆκον της καὶ παραμένουσαν μακρὰν τῆς φθορᾶς καὶ δολιότητος τῶν ὀξυνομένων κομματικῶν ἐπιδιώξεων, παρ' ὅλον ὅτι ἐπικεφαλῆς αὐτῆς, ὡς Ἀρχηγός, εὑρίσκετο ὁ διακεκριμένος κομματάρχης συντ)ρχης Ἀρτ. Μίχου.

Ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ τοῦ σώματος εἶχε δημιουργήσει διεθνῆ ἀπήχησιν καὶ γνώμην. Εἴδομεν ἐν τοῖς πρόσθεν πῶς εἶχον ἐκφρασθῆ κατ' ἐπανάληψιν ξένοι, με-

ταφέρομεν ἤδη ἐνταῦθα καὶ τὴν ἀκόλουθον συμβουλὴν τοῦ Λεοπόλδου πρὸς τὸν ὑποψήφιον Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος ἡγεμονίδην Ἐρνέστον (16) περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως:

«Θ) Ὁ στρατὸς δὲν ἀξίζει πολύ. Ἐπαινεῖται ὅμως ἡ χωροφυλακὴ καὶ αὕτη ἔσται, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, τὸ σπουδαιότατον ὅπλον.

Ἀτυχῶς τὴν ἀρίστην καὶ τιμῶσαν τὸ Ἔθνος τοιαύτην Χωροφυλακὴν δὲν ἐξετίμων καὶ δὲν ἐπρόσεχον οἱ Ἕλληνες πολιτικοὶ καὶ ὡς θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς ὑπῆρξαν ὄχι μόνον ἄστοργοι ἀλλὰ καὶ δολιοφθορεῖς αὐτῆς, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχει τίποτε ὄρθιον εἰς τὸν τόπον, ἤδη δὲ αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ κομματάρχου Μίχου ἐδημιούργησαν τὰ λυπηρά, ἐντὸς τοῦ Σώματος, γεγονότα κατὰ τὴν 18 Ἰουνίου 1863, ὅτε ἄλλων ἀσυγκράτητοι καὶ ἀλλόφρονες φιλοδοξίαι ὡδήγησαν εἰς ἐμφύλιον σπαραγμόν.

Δ΄ ΙΟΥΝΙΑΚΑ

Θὰ ἐνδιατρίψωμεν μετά τινος ἐπιμονῆς εἰς τὰ ἀφορῶντα τὰ γεγονότα 18—21 Ἰουνίου 1863, τὰ ἀποκληθέντα «Ἰουνιακά», ἀπὸ πλευρᾶς χωροφυλακῆς, διότι καὶ ἐνταῦθα οἱ ἀσχοληθέντες συλλήβδην διεχώρισαν τὰς ἐμπλακείσας δυνάμεις εἰς Πεδινὰς καὶ Ὀρεινὰς καὶ εἰς μετὰ ληστῶν συνεργασθείσας εἰς ἃς κατ᾽ ἀνεπίτρεπτον προχειρολογίαν συμπεριέλαβον καὶ τὴν χωροφυλακήν, τὴν ἀληθῆ διώκτριαν τῆς ληστείας (17). Ὁ ἀναγνώστης εὐκόλως θὰ συναγάγῃ τὰ ἀνήκοντα συμπεράσματα.

Τὸ Τάγμα Λεωτσάκου, περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνωτέρω, εἶχεν ἀποβῆ ἓν ἀληθὲς καρκίνωμα καὶ θέμα ὀξυτάτων ἀντεγκλήσεων, διὰ πολλοὺς λόγους, κυρίως ὅμως διότι μεταξὺ πληρεξουσίου καὶ λοχαγοῦ Δ. Γρίβα, υἱοῦ τοῦ Θεοδ. Γρίβα, καὶ τοῦ Λεωτσάκου εἶχεν ἐμφυλλοχωρήσει μῖσος, δι᾽ ὃ καὶ ὁ Λεωτσάκος ἐνῷ ἦτο συνεργάτης τοῦ Θεοδ. Γρίβα ἤδη ἦτο στυλοβάτης καὶ παράγων τοῦ Βούλγαρη.

Ἡ συνεχὴς ἐναλλαγὴ τῶν Κυβερνήσεων, τέσσαρες κυβερνήσεις ἐντὸς τριῶν μηνῶν, εἶχεν διογκώσει τὸ πάθος τῆς φιλαρχίας καὶ τῆς ἱκανοποιήσεως ἰδιοτελῶν σκοπῶν καὶ οἱ ἑκάστοτε κυβερνῶντες ἔσπευδον νὰ περιποιῶνται, ὁ εἷς περισσότερον τοῦ ἄλλου, τοὺς βαθμοφόρους τοῦ στρατεύματος (οἱ διοικηταὶ τῶν διαφόρων ταγμάτων ἀπεκαλοῦντο σωματάρχαι) καὶ μία κατάστασις γενικῆς παραλύσεως τῆς πειθαρχικότητος καὶ τῆς διοικήσεως εἶχεν δημιουργηθῆ.

Ἐκτὸς τούτου συνέβαινον καὶ ἕτερα ἔτι ἀθλιέστερα περιστατικά. Ἀπεκαλύφθη βραδύτερον ὅτι τινὲς ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω σωμααρχῶν καὶ ἀξιωματικῶν των, ἐν ὀνόματι προστασίας τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ ἐκ ταύτης παραγοντισμοῦ των, εἰσέπραττον χρήματα δι᾽ ἀποδοχὰς εἰκονικῆς δυνάμεως (18). Περὶ τούτου καὶ

(16) Διὰ τῆς ἀπὸ 4-1-1863 ἐπιστολῆ τοῦ πρώτου πρὸς τὸν δεύτερον, ἣν βλεπ. Τρυφ. Εὐαγγελίδη «Ἱστορία ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ Α΄» σελ. 29—34.

(17) Ὡς βασικαὶ πηγαὶ θὰ χρησιμοποιηθῶσιν α) τὰ Γενικὰ ἀρχεῖα τοῦ Κράτους ἔνθα αὐτούσιαι ἀναφοραὶ καὶ ἐκθέσεις τῶν πρωταγωνιστησάντων καὶ ἐπιληφθέντων, β) τὰ πρακτικὰ τῶν ἐν τῇ συνελεύσει συζητήσεων, γ) αἱ περιγραφαὶ καὶ τὰ σχόλια τῶν ἐκδιδομένων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφημερίδων, δ) εἰδικὴ πραγματεία τοῦ συγχρόνου τῶν γεγονότων Ἐμμ. Λυκούδη κ.λ.π.

(18) Ταῦτα ἀπεδείχθησαν μετὰ τὴν 21 Ἰουνίου 1863, βλέπε ἐφημερὶς «ΑΘΗΝΑ», φυλ. 3158 τῆς 4-7-1863 ὡς καὶ 3160 τῆς 11-7-1863.

περὶ ὅλης τῆς ἐν τῷ στρατῷ ἀταξίας καὶ ἀναρχίας ἐγένετο σαφὴς προειδοποίησις ἐνώπιον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὑπό τε τῆς κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου Καλλιγᾶ κατὰ τὰς συνεδριάσεις 17 καὶ 18 Φεβρουαρίου 1863, χωρὶς ὅμως νὰ ὁδηγήσωσι εἰς θεραπείαν τινά (19).

Δυστυχῶς τὸ κακὸν ὁσημέραι ἐπηυξάνετο, ὄχι μόνον ἐν τῷ στρατεύματι ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐθνοφυλακῇ ἥτις ἀπετέλει τὴν ὑστάτην ἐλπίδαν τῶν ἀνθρώπων τῆς 10ης Ὀκτωβρίου, ἀνακεφαλαιοῦντες δὲ ἐπισημαίνομεν ὅτι:

Ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἀπεφάσισεν τὴν παροχὴν ἀποζημιώσεως εἰς τὰ μέλη της, ἥτις ὑπὸ τῶν ἐνεδρευόντων ἐχθρων τῆς τάξεως καὶ ἀχαλινώτων ἐπιδόξων ἐπιβητόρων τῆς ἐξουσίας ἐχαρακτηρίσθη «Λουφὲς» καὶ παρεστάθη πλαισιωμένη δι᾽ ὅλων τῶν δυσμενῶν ἐννοιῶν καὶ ἐπιπτώσεων τοῦ «Λουφέ».

Τούτου ἕνεκεν πλήθη παρορμωμένου ὑπὸ καταλλήλως καλλιεργηθεισῶν ψυχώσεων ὄχλου τὰς νυκτερινὰς ὥρας τῆς 20 Μαρτίου 1863 ἐπέδραμον κατὰ τῶν οἰκιῶν σημαινόντων προσώπων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τῆς κυβερνήσεως, ἐλιθοβόλησαν τὰς οἰκίας ταύτας, καθύβρισαν καὶ ἠπείλησαν ποικιλλοτρόπως τοὺς ἐνοίκους καὶ διεσάλευσαν τὴν δημοσίαν τάξιν χωρὶς νὰ παρεμποδισθῶσιν παρά τινος.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 23 Μαρτίου λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον ὁ ἐκ τοῦ στρατοῦ προσερχόμενος πληρεξούσιος Βαλτινὸς ἀφηγήθη τὰ ἐναντίον τῆς οἰκίας καὶ τῆς οἰκογενείας του διατρέξαντα καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἐλλείψει ἀσφαλείας θὰ παύσῃ νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτόν του πληρεξούσιον. Ἡ συζήτησις ἐγενικεύθη καὶ ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 25 Μαρτίου διεκτραγωδηθείσης ἐν πλάτει τῆς δραματικῆς καταστάσεως εἰς ἣν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα. Ὁ νεαρὸς τότε Θεόδωρος Δηλιγιάννης ἀπεκάλυψεν ὅτι τοῦ ἐπιτεθέντος κατὰ τῆς οἰκίας Ζαΐμη ὄχλου συμμετεῖχον εἷς ἀξιωματικὸς καὶ τέσσαρες στρατιῶται ἅπαντες ἔφιπποι «...οἱ ὁποῖοι ὅμως δὲν παρῆσαν πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως ἀλλὰ συνέπραττον μετὰ τοῦ πλήθους, ζητοῦντες νὰ ἐκβιάσωσι τὴν οἰκίαν» (20). Ἠκούσθησαν καταφοραὶ καὶ κατὰ τῆς ἐθνοφυλακῆς διότι δὲν ἔσπευσεν εἰς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ ὁ παριστάμενος ἀρχηγὸς αὐτῆς Κορωναῖος δὲν ἠδυνήθη νὰ δικαιολογήσῃ ἐπαρκῶς τὴν ἀδράνειαν ταύτην. Ἡ κυβέρνησις ἀνετράπη καὶ ἐσχημάτισε τοιαύτην ὁ Διομήδης

---

(19) Ὑπαξιωματικοὶ τοῦ τάγματος Λεωτσάκου παρουσιασθέντες ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ συμβουλίου διεμαρτύροντο κατὰ τοῦ διοικητοῦ των, λόχοι ἐστασίαζον ἐναντίον του καὶ ὁ Λεωτσᾶκος ὑποσχόμενος μισθὸν καὶ ἄλλα ἐφόδια προσεταιρίζετο διὰ τὴν δύναμιν τοῦ τάγματός του στρατιώτας ἄλλων μονάδων. Εἶχε φοιτήσει εἰς τὴν σχολὴν Θεοδ. Γρίβα. Ἐνῷ ἡ κυβέρνησις ἔδιδεν ἐξηγήσεις ἐπὶ τῶν γεγονότων καὶ φαινομένων τούτων ὁ Καλλιγᾶς μεταξὺ ἄλλων ἐπεσήμαινε «Δαπανῶμεν εἰς τὸν στρατὸν ὀκτὼ ἑκατομμύρια, ζητοῦμεν οἰκονομίας, ζητοῦμεν νὰ μετριάσωμεν νὰ καταβιβάσωμεν τοὺς φόρους· σᾶς ἐρωτῶ; Ὅταν δύναται ταγματάρχης τις νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ τάγμα του οὐχὶ διὰ στρατολογίας, οὐχὶ κατὰ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμούς, οὐχὶ κατὰ τὴν θέλησιν τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ......, ὅταν δύναται νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ τάγμα καὶ ὅταν δύναται ἐπαυξάνων τὸ τάγμα νὰ ἔχῃ τὴν ἀξίωσιν νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Δημοσίου τὸν ἱματισμόν, τοὺς μισθοὺς κατ' αὐτὴν τὴν ἀπαύξησιν ἄνευ οἱουδήποτε ἐλέγχου, σᾶς ἐρωτῶ, τί θέλει προκύψει;.....».

(20) Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἀγορεύσεως Δηλιγιάνη, ὅστις ἀνελαβὼν ἐν συνεχείᾳ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, κυβερνήσεως Κυπριακοῦ ὑπῆρξεν τοιοῦτος καὶ κατὰ τὰς ἀνιέρους ἐκδηλώσεις Ἑλλήνων στρατιωτῶν κατὰ τῶν Γαλλίδων ἠθοποιῶν.

Κυριακοῦ ἵνα μετὰ ἕνα μῆνα ἀνατραπῇ καὶ αὕτη καὶ σχηματισθῇ ἡ τετάρτη ἐντὸς τριμήνου κυβέρνησις ὑπὸ τὸν Μπενιζέλον Ροῦφον, θεωρηθεῖσα ὡς σανὶς σωτηρίας, λόγῳ τῆς μεταξὺ ὀρεινῶν καὶ πεδινῶν ἐχθρότητος.

Οὕτω ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐξόχως ἀντπειθαρχικὴν ἐνέργειαν τῶν ὑπαξιωματικῶν διὰ τῆς ἐφημερίδος «Φῶς», περὶ ἧς ἤδη ὡμιλήσαμεν.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ διασμοῦ τῆς ἠθοποιοῦ τοῦ θιάσου Σαλιὲ ἔληξε διὰ παροχῆς γενναίας ἀποζημιώσεως εἰς τὸν θιασάρχην, οὗ ἕνεκεν ὑπεβλήθη πρότασις μομφῆς κατὰ τῆς κυβερνήσεως δι' ἀδέξιον χειρισμὸν τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως αἰτήματος τῶν ξένων, ἡ κυβέρνησις διέφυγεν τὴν ἀνατροπὴν ἐπιρρίψασα τὴν εὐθύνην εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν Δ. Μπότσαρην, ὅστις θιγείς, παρητήθη καὶ μετ' αὐτὸν παρητήθη καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν. Διὰ τὸν ὑπουργικὸν θῶκον τῶν Στρατιωτικῶν διεξήχθη ὀξὺς ἀγὼν μεταξὺ ὀρεινῶν καὶ πεδινῶν ἡττηθέντων τῶν πεδινῶν.

Ὑποψήφιοι ὑπῆρξαν ἐκ μὲν τῶν ὀρεινῶν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἐθνοφυλακῆς Κορωναῖος ἐκ δὲ τῶν πεδινῶν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Ἀρτέμιος Μίχου, καὶ ὁ μὲν Κορωναῖος ἔλαβεν 121 ψήφους ὁ δὲ Μῖχος 91. Οἱ πεδινοὶ ἡττήθησαν καὶ διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ὑπουργοῦ Ναυτικῶν ἐκλεγέντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Κανάρη.

Ὁ Κορωναῖος, διακρινόμενος διὰ τὸν πατριωτισμὸν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ βίαιον καὶ παράφορον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ (21), ἀναλαβὼν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐστράφη ἐμφανῶς κατὰ τῶν ἀντιπάλων του, ἤτοι εἰς τὴν ἐξουδετέρωσιν τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Ἀθηνῶν Παπαδιαμανοπούλου, τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Μίχου, τοῦ Δ)ντοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας, τοῦ Λεωτσάκου κ.λ.π., ἐνέργειαι αἵτινες διαδοθεῖσαι καὶ γνωσθεῖσαι εὐρέως προεκάλεσαν ἀντιδράσεις καὶ συνεσπείρωσαν τὰ τμήματα τῶν θιγομένων. Ὁ Κορωναῖος γενόμενος ὑπουργὸς εἶχεν ἀξιώσει νὰ διατηρήση καὶ τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἡ δὲ ἐθνοσυνέλευσις δὲν ἔδωκεν σαφῆ λύσιν.

Ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐξέδωκε τὴν συνηθισμένην ἡμερησίαν διαταγήν, ἡ τελευταία ὅμως φράσις ταύτης ἐδημιούργησε σκέψεις καὶ ἀνησυχίας εἰς τοὺς πεδινούς, ἐν ὄψει καὶ τοῦ ἀρχομανοῦς καὶ ἐπικινδύνως φιλοδόξου χαρακτῆρος τοῦ Κορωναίου. Κατέληγεν ἡ διαταγὴ ἐκείνη: «Στρατιῶται! ἡ Πατρὶς ἀναμένει παρ' ὑμῶν μίαν ἔτι μεγάλην ὑπηρεσίαν. Θέλετε ἀρνηθῇ αὐτήν; Ἐγὼ ἀπαντῶ ἀνθ' ὑμῶν ὅτι εἶσθε ἕτοιμοι νὰ ὑποστῆτε πᾶσαν θυσίαν, ἂν ὑπάρξῃ ἀνάγκη πρὸς σωτηρίαν». Ἡ ἀκριβὴς ἔννοια τούτων δὲν διεσκεδάσθη οὔτε παρὰ τοῦ ἰδίου Κορωναίου ἐν τῇ μετέπειτα δημοσιευθύσει ἐκθέσει του περὶ τῶν γεγονότων, ὑπὸ δὲ τῶν πεδινῶν ἡρμηνεύθη ὡς ἐκδήλωσις δικτατορικῶν τάσεων. Τὴν ἰδίαν ἔννοιαν ἔδωκαν εἰς τὰ γεγονότα τοῦ Ἰουνίου 1863 καὶ οἱ τρεῖς ἐν Ἀθήναις Πρέσβεις τῶν προστάτιδων δυνάμεων ἐν τῇ πρὸς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν διακοινώσει των, ἐν ᾗ ἔγραφον, μεταξὺ τῶν ἄλλων, «Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, οἱ ὑπογεγραμμένοι τὸ διακηρύττουν μεγαλοφώνως, δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον ἔνοχοι φιλοδοξίαι, τῶν ὁποίων τὴν βαθυτάτην ἀθλιότητα τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποκρύψῃ καὶ αἱ ὁποῖαι διαφιλονικοῦν ἐφήμερον ἐξουσίαν, ἀδιάφοροι πρὸ τοῦ κιν-

(21) Ἐφημ. «ΑΘΗΝΑ» φυλλ. 3155 τῆς 22 6-1863.

δύνου νὰ ρίψουν τὸ ἔθνος ὁλόκληρον εἰς ἄβυσσον, ὅπου δύνανται νὰ καταποντισθοῦν αἱ τύχαι του».

Ἐν τῷ συνόλῳ των αἱ ἐνέργειαι καὶ ἐκδηλώσεις τοῦ νέου Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν διεκρίνοντο δι' ἱκανὴν νευρικότητα, σπασμωδικότητα καὶ προκλητικότητα.

Ἐπισκεφθείς, ἄνευ ἰδιαιτέρου τινὸς λόγου, τὸ κατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τὴν 18-6-1863 διέταξε τὴν μείωσιν τῆς ἐξ ὁπλιτῶν χωροφυλακῆς ἀποτελουμένης φρουρᾶς καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς ταύτης λοχαγοῦ Λεονάρδου.

Πρὸς στιγμὴν ἡ δύναμις τῆς φρουρᾶς ἐμειώθη ἀλλ' ὁ δ)τὴς ταύτης δὲν ἀντεκατεστάθη, διότι προέβαλεν ἐπίμονον καὶ ἔντονον ἀντίδρασιν ὁ Δ)ντὴς τῆς Τραπέζης Γεώργιος Σταύρου, ὅστις καθ' ὃ πεδινὸς δὲν εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν μέτρων τοῦ Κορωναίου.

Ὁ Γεώργιος Σταύρου ἀποταθεὶς ἐν συνεχείᾳ, αὐθημερὸν πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς Μῖχον ἐζήτησε τὴν ἀποκατάστασιν καὶ τῆς μειωθείσης φρουρᾶς, ἐπιτυχὼν καὶ τοῦτο.

Ἔναντι τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν τοῦ Κορωναίου οἱ πεδινοὶ συνεχῶς συνεσπειροῦντο καὶ ἀντέδρων μᾶλλον διὰ παθητικῆς ἀντιστάσεως.

Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας Πρωτευούσης ἦτο μέχρι τότε ὁ ταγματάρχης Δραγών, συνεπείᾳ ὅμως τῆς ὑπ' ἀριθμ. 10935 δ)γῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, Ὑπουργοῦντος εἰσέτι τοῦ Δ. Μπότσαρη, εἶχεν διαταχθῆ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ Δραγὼν διὰ τοῦ ὁμοιοβάθμου του Νικ. Ζαλοκώστα, ὅστις ἀφιχθεὶς παρελάμβανε τὴν Μοιραρχίαν μετὰ καθυστερήσεως, συνεπείας κωλυσιεργίας τοῦ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Μίχου ἐνθαρρυνομένου Δραγών·

Εἴδομεν ὅτι ἡ ἐπανάστασις τῆς 10 Ὀκτωβρίου εἶχεν ἀνοίξει τὰς φυλακὰς καὶ ἀφῆκεν ἐλευθέρους ἅπαντας τοὺς κρατουμένους κακούργους.

Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ ἀρχιληστὴς Κυριάκος, ὅστις τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐπικεφαλῆς νεοσυσταθείσης πεντηκονταμελοῦς περίπου συμμορίας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ληστρικὸν βίον (22). Τριάκοντα περίπου ἐκ τῶν συμμοριτῶν ἦσαν στρατιῶται λειποτακτήσαντες ἐκ τοῦ τάγματος Λεωτσάκου.

Ἡ συμμορία αὕτη ἐπιχειρήσασα νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ χωρίον Λιόπεσι ἀπεκρούσθη καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως, διημερεύσασα στὴν 17 Ἰουνίου εἰς Μονὴν Καισαριανῆς.

Συνεπείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 4420 ἀπὸ 17 Ἰουνίου δ)γῆς τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς (23) ἐκινήθη ἐναντίον τῆς συμμορίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρωϊνῶν ὡρῶν τῆς ἐπομένης 18.6.1863 τὸ κατὰ τὰ Μεσόγεια ἀπόσπασμα χωροφυλακῆς, ὅπερ ἐπικορούμενον καὶ ὑπὸ προσδραμόντων χωρικῶν ἐπετέθη κατὰ τῆς συμμορίας. Μεταξὺ Κυριάκου καὶ ἀποσπασματάρχου ἀξιωματικοῦ συνωμολογήθη νὰ διακοπῇ ἡ κατὰ τῆς συμμορίας ἐπίθεσις, καθ' ὅσον ἡ συμμορία θὰ κατευθύνετο πρὸς Ἀθήνας ἵνα παραδοθῇ εἰς τὰς ἀρχάς, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ δύναμις τοῦ ἀποσπάσματος μετὰ τῶν χωρικῶν θὰ παρηκολούθει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν πρὸς Ἀθήνας πορείαν τῆς συμμορίας.

---

(22) Ἐν τῇ ἀπὸ 19-6-1863 ἀναφορᾷ του ὁ Ζαλοκώστας ὁμιλεῖ περὶ 35μελοῦς συμμορίας (Γ. Α. Κ.).

(23) Γενικὰ ἀρχεῖα Κράτους φακ. Κ.Δ.

Τὰ πράγματα ἔβαινον ὁμαλῶς μέχρις ὅτου ἡ τόσον παράδοξος ἐκείνη φάλαγξ ἔφθασεν ἔξωθι τῆς ἐγγὺς τῶν Ἠλυσίων Μονῆς Ἀσωμάτων (ἤδη γνωστῆς ὡς Μονῆς Πετράκη), ὅτε οἱ συμμορῖται ἐζήτησαν, προσχηματικῶς, νὰ πίωσιν ὕδωρ ἐκ τοῦ διὰ τοῦ προαυλίου τῆς Μονῆς διερχομένου ἀγωγοῦ ὑδραγωγείου τινός. Ὁ ἀποσπασματάρχης ἀνθυπομοίραρχος διέπραξεν δύο βασικὰ καὶ σπουδαῖα λάθη: 1) ὅτι ἀπεδέχθη δρομολόγιον διὰ τῆς τοποθεσίας ἐκείνης ἐγγὺς καὶ ἔναντι τῆς ὁποίας ἐστρατωνίζετο τὸ τάγμα Λεωτσάκου ἐξ οὗ προήρχετο τὸ μέγιστον μέρος τῶν συμμοριτῶν καὶ 2) διότι πιστεύσας εἰς τὴν δίψαν τῶν συμμοριτῶν δὲν ἐξησφάλισε διὰ τῆς δυνάμεως του τὸ οἴκημα τῆς μονῆς ἐκ τῶν ληστῶν.

Οὕτω οἱ λησταί, εὐθὺς ὡς εἰσῆλθον εἰς τὸ προαύλιον τῆς Μονῆς, ὠχυρωθέντες ἤνοιξαν πῦρ κατὰ τῶν διωκτῶν των (22α).

Λαβὼν γνῶσιν ὁ Κορωναῖος διέταξε τὸν μόλις περαιώσαντα τὴν παραλαβὴν τῆς Μοίρας ταγματάρχην Ζαλοκώσταν, ὅπως σπεύσῃ εἰς ἐξόντωσιν τῆς συμμορίας καὶ ἐν συνεχείᾳ διέταξε τὸ τάγμα Λεωτσάκου, τὸ πυροβολικόν, μέρος τοῦ ἱππικοῦ καί τινας λόχους τῆς ἐθνοφυλακῆς ὅπως σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν τοῦ Ζαλοκώστα·

Τὸ λάθος τοῦ ἀποσπασματάρχου τὸ ἐπανέλαβε μὲ σοβαρωτέρας συνεπείας ὁ Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν διατάξας τὸ τάγμα Λεωτσάκου νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ συστρατιωτῶν του. Ὁ Λεωτσάκος δὲν ἠρνήθη νὰ κινηθῇ κατὰ τῶν ληστῶν, ἐξέφρασεν ὅμως τὴν γνώμην ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ χρῆσις ἠπιωτέρων μέτρων, δι' ὃ δικαίως ἐξεμάνη ὁ Κορωναῖος καὶ περιφερόμενος σχεδὸν ἐν ἐξάλλῳ καταστάσει ἐφ' ἁμάξης συνήντησε καθ' ὁδὸν τὸν Λεωτσάκον, ὃν ἐκάλεσεν ἐπὶ τῆς ἁμάξης του, ὡδηγήσας δὲ ἐν συνεχεία τοῦτον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν τὸν ἔθεσεν ὑπὸ κράτησιν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν ἀπέστειλε συνοδείᾳ πρὸς κράτησιν εἰς τὸν Ἀτμοδρόμωνα.

Ἀρξαμένης τῆς κατὰ τῶν συμμοριτῶν ἐπιθέσεως, οἱ λησταὶ ἐδήλωσαν ὅτι προτίθενται νὰ παραδοθῶσιν, ἀλλὰ εἰς πρόσωπον τῆς ἐμπιστοσύνης των, ἤτοι εἰς τὸν Παπαδιαμαντόπουλον, ἢ τὸν Ἀρτέμην Μῖχον ἢ τὸν Λεωτσάκον. Ὁ Ζαλοκώστας σπεύσας ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τοῦ ὑπουργοῦ τὸ αἴτημα τῶν ληστῶν, ἀλλ' ὁ Κορωναῖος ἀπορρίψας μετ' ἀγανακτήσεως τὴν αἴτησιν ταύτην διέταξεν τὸν Μοίραρχον νὰ ἐπανέλθῃ καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν συμμορίαν. Εἶχεν ἤδη ἐπέλθει ἡ νὺξ καὶ ἡ ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων ἐνεφάνισεν μίαν σειρὰν ἀθλιοτήτων καὶ ἀνεπιτρέπτων γεγονότων.

Οἱ στρατιῶται τοῦ τάγματος Λεωτσάκου πληροφορηθέντες τὰ τῆς φυλακίσεως τοῦ Διοικητοῦ των ἐστασίασαν καὶ προέβησαν εἰς τὰς ἀκολούθους ἐνεργείας: α) ἀνεμίχθησαν σχεδὸν μεθ τῶν συμμοριτῶν, β) ἀπηλευθέρωσαν ἐκ τῶν χειρῶν ὁμάδος χωροφυλακῆς συλληφθέντα καὶ μεταγόμενον ληστήν, ὁ δὲ ἐπικεφαλῆς τῶν χωροφυλάκων ἀνθυπομοίραρχος Γ. Τζανέτος παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διεμαρτυρήθη ἐντόνως διὰ τὰς τοιαύτας ἐνεργείας τοῦ στρατοῦ (24) 3) προέτρεπον τοὺς μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης συμπολεμιστάς των εἰς ἀνυποταξίαν καὶ παραμέλησιν τοῦ πολεμικοῦ των καθήκοντος καὶ 4) συλλαβόντες τοὺς ὑπουρ-

---

(22α) Μετὰ τῶν ληστῶν παρέμεινον ἐντὸς τῆς μονῆς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συμπλοκῶν εἷς Ἄγγλος καὶ ὁ ἐκ Κερκύρας Μερκάτης.

(24) Ὡς τοῦτο διαβεβαίου ὁ ἴδιος ὁ Κορωναῖος ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ ἀρθογραφίᾳ του, βλεπ. ἐφημ. «ΕΛΠΙΣ» φυλ. 1208 τῆς 9-7-1863.

γούς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Κουμουνδοῦρον καὶ Καλλιφορνᾶν, τοὺς ἐφυλάκισαν καὶ ἐπὶ ἀπειλῇ ἐκτελέσεώς των ἤξίουν τὴν ἀπόλυσιν τοῦ διοικητοῦ των.

Κατ' ἀναφορὰν τοῦ Διοικητοῦ τῶν ἐπιτιθεμένων κατὰ τῶν συμμοριτῶν δυνάμεων ταγματάρχου Ζαλοκώστα αἱ ἀποσταλεῖσαι εἰς ἐνίσχυσίν του δυνάμεις ἦσαν 50 στρατιῶται τοῦ ἀνωτέρω τάγματος, διάφοροι λόχοι ἐθνοφυλακῆς καὶ δύο ὀδούλια, ἤδη μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν στρατιωτῶν τοῦ τάγματος Λεωτσάκου ἐγκατέλειψαν τὸν Ζαλοκώσταν καὶ οἱ ὑπὸ τὸν ὑπολ)γὸν Μαστραπᾶν πυροβοληταὶ μετὰ τῶν ὀδουζίων, εἷς λόχος τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Χατζηαράπης, Πετρόπουλος, Σγουρὸς καὶ Γρηγοράκης (24α). Οἱ τελευταῖοι ἀπεχώρησαν ὑπακούσαντες εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Μίχου, δι' ἧς διετάσσετο ὁ Ζαλοκώστας ἐγκαταλείπων τὴν πολιορκίαν νὰ σπεύσῃ μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεως εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Ἀρχηγείου.

Ὁμολογουμένως δεινοτέρα θέσις ἀξιωματικοῦ ἀπὸ ἐκείνην τοῦ Ζαλοκώστα δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ. Ὁ ἄμεσος προϊστάμενός του, ὁ Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς, τὸν διέτασσε νὰ μεταβῇ μετὰ τῆς δυνάμεώς του εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον, ἐνῷ ὁ ἐπίσης προϊστάμενος αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν τὸν εἶχε διατάξει νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν συμμορίαν Κυριάκου. Μία μερὶς τῶν ἀξιωματικῶν του τὸν ἐγκαταλείπει πειθαρχοῦσα εἰς τὸν Ἀρχηγὸν χωροφυλακῆς. Ἐκ τῶν στρατώνων τοῦ 6ου τάγματος (Λεωτσάκου), τῷ ἀπεστάλη τελεσίγραφον, καθ' ὃ ἐὰν δὲν λύσῃ τὴν πολιορκίαν θὰ τοῦ ἐπιτεθῶσιν. Ὁ Μῖχος διέταξε τὸν ταγματάρχην Δραγών, ἀρχαιότερον τοῦ Ζαλοκώστα, ν' ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς Μοιραρχίας καὶ ὁ Δραγὼν ἀναλαβὼν ταύτην αὐθαιρέτως, παρώτρυνε δι' ἀπεσταλμένων του τὴν ὑπὸ τὸν Ζαλοκώσταν δύναμιν εἰς λιποταξίαν

Ὁ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ 6ου Τάγματος Ζέρβας ἀπέστειλεν καὶ νέον σημείωμα πρὸς τὸν Ζαλοκώσταν γνωρίζων αὐτῷ ὅτι οἱ Καλλιφορνᾶς καὶ Κουμουνδοῦρος ἦσαν αἰχμάλωτοί του καὶ παρώτρυνεν τὸν Ζαλοκώσταν νὰ προσχωρήσῃ.

Μετ' ὀλίγον ἀπεστάλη πρὸς τὸν Ζαλοκώσταν καὶ τὸ ἀκόλουθον ἰδιόχειρον και ἐνυπόγραφον σημείωμα τῶν κρατουμένων Ὑπουργῶν.

«Κύριε Ζαλοκώστα.

Εἴμεθα εἰς χεῖρας τοῦ Ζέρβα καὶ συλλογίσου τὴν θέσιν μας.

Δ. Καλλιφορνᾶς — Α. Κουμουνδοῦρος.

Ἔναντι ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἔστη ἀμετακίνητος ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ καθήκοντος καὶ τίμιος τοῦ νόμου στρατιώτης ὁ Ζαλοκώστας καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν παραμείναντες, ὀλίγοι δυστυχῶς, ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς, ἡ τοσαύτη ὅμως ἀραίωσις τῶν πολιορκουσῶν δυνάμεων, ἡ πλήρης περὶ τῶν πραγματικῶν ἀντιπάλων σύγχυσις καὶ ἡ πρὸς τοὺς ληστὰς πολλαχόθεν συνδρομὴ ἐματαίωσαν κάθε προσπάθειαν τοῦ Ζαλοκώστα καὶ οἱ λησταὶ διέφυγον.

Τὴν τοιαύτην ἔξοχον καὶ καθ' ὅλα νομιμόφρονα στάσιν τοῦ Ζαλοκώστα καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν χωροφυλακῆς, τὴν ἔντονον διαμαρτυρίαν τοῦ ὑπομοιράρχου Τζανέτου διὰ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ στρατοῦ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ χωροφυλακὴ ἀρξα-

(24α) Ἅπαντες οἱ ὑπομοίραρχοι οὗτοι ὑπῆρξαν κατασκεύασμα καὶ προϊὸν τῆς ἐπαναστάσεως, ἦσαν τέως ἐπιλοχίαι τοῦ στρατοῦ προαχθέντες ὑπὸ τοῦ Βαύλγαρη, διὰ τὴν νόθευσιν τῆς χωροφυλακῆς.

μένη τῆς ἐπιθέσεως εἶχε συλλάβει καὶ αἰχμαλώτους ληστὰς καὶ ὅτι δὲν ἐπέτυχε ἡ χωροφυλακὴ τοῦ τελικοῦ σκοποῦ διότι ὄχι μόνον ἐγκατελήφθη, ἀλλὰ καὶ σοβαρῶς ἠπειλήθη ὑπὸ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ, οἱ πάντες τὰ ἔχουν ἀγνοήσει.

Ἀναφερόμενοι εἰς τὸν νεώτερον ἐκ τῶν ἐρευνητῶν, Γ. Ἀσπρέαν, βλέπομεν ὅτι λίαν προχείρως καὶ συμμείκτως γράφει «οἱ ὁποῖοι — οἱ πεδινοὶ — διαφθείραντες μέγα μέρος τοῦ στρατεύματος καὶ προσεταιρισθέντες τοὺς χωροφύλακας, τοὺς ληστάρχους μετὰ τῶν συμμοριῶν καὶ ὅλα τὰ ἄτακτα καὶ φιλάρπαγα στοιχεῖα, ἠγωνίζοντο νὰ καταλάβουν τὴν ἀρχὴν ὅπως λεηλατήσουν τὸ κράτος» (25).

Ἐκ τῶν ὅσων μετὰ χρονολογικῆς σειρᾶς καὶ ἐν λεπτομερείᾳ σχεδὸν ἐξεθέσαμεν προκύπτουν ἀναμφιβόλως εὐθῦναι, διὰ τὰ ἐπεισόδια, τῶν πεδινῶν καὶ τῶν προσκειμένων αὐτοῖς δυνάμεων, ἀλλ' ἡ χωροφυλακὴ εἰς οὐδένα εἰμὴ εἰς τὸν νόμον προσέκειτο, καὶ ἐννοοῦμεν χωροφυλακὴν τὴν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Ζαλοκώσταν ἥτις θέσει ὑπῆρξεν ἁρμοδία καὶ ὄχι τὸν κομματάρχην Ἀρχηγὸν Χωροφυλακῆς Ἀρτέμιον Μῖχον, τὸν ὁποῖον εἶχε καταδιώξει ὀλίγον παλαιότερον ἡ καὶ πάλιν πιστὴ εἰς τὸν ὅρκον χωροφυλακή, εἶχε συλλάβει καὶ εἶχε φυλακίσει ὡς συνωμότην καὶ ἐπαναστάτην κατὰ τοῦ Ὄθωνος καὶ ἤδη τὸν εἶχεν Ἀρχηγόν.

Οἱ Μῖχος, Λεωτσάκος, Κορωναῖος, Παπαδιαμαντόπουλος κ.λ.π. ἦσαν ὄργανα φατριῶν, ἡ χωροφυλακὴ ἦτο ὄργανον τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ τοῦ συνόλου τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ μόνον διότι ἐπροδόθη εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ της καὶ ἐγκατελήφθη παρ' ὅλων, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς ἐθνοφυλακῆς, δὲν ἠδυνήθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἀποστολήν της καὶ κατέστη πρὸς στιγμὴν μετέωρος καὶ ἄπορος. Ἡ προδοσία ἐπέφερε τὸν διχασμὸν γνωμῶν καὶ δυνάμεων ἐντὸς τοῦ Σώματος ἀλλ' οὐδέποτε τὴν κατέστησε ὄργανον.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς εὐήχως ἐκυκλοφόρει ἡ ἀνάμνησις τῆς περιόδου 1855 — 1858, καθ' ἣν πρωθυπουργοῦντος τοῦ Βούλγαρη τὸ Σῶμα ἔσχεν λαμπροὺς καὶ ἐπιτυχεῖς ἀγῶνας κατὰ τῆς ληστείας καὶ κατὰ συνέπειαν παρέμεινεν μία ἀνάμνησις καλῶν σχέσεων τοῦ πολιτικοῦ τούτου καὶ τοῦ Σώματος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐσήμαινε ἐπιορκίαν ἢ συνωμοτικὴν ὑπὲρ πολιτικῶν δραστηριότητα.

Οἱ βαθμοφόροι τῆς χωροφυλακῆς προσέβλεπον τόσον εὐελπίστως ὅσον καὶ μετὰ δυσπιστίας πρὸς ὅλους τοὺς πολιτικούς, διότι εἶχον ἀπαγοητευθῆ ἐκ τῶν ἐπανειλημμένως διαπιστωθεισῶν ἐνόχων φιλοδοξιῶν τούτων καὶ ἀπηυθύνοντο πρὸς πάντας μὲ τὴν αὐτὴν θέρμην καὶ τὴν αὐτὴν ἀξιοπρέπειαν.

Ἐκφραστικώτατος τῶν ἀπόψεων τούτων ὑπῆρξεν ὁ Βακάλογλου, ὅστις εἶχεν πάντα λόγον νὰ πρόσκειται περισσότερον πρὸς τὸν Βούλγαρην, διότι ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἄμεσος συνεργάτης του, ἐκ τοῦ φακέλλου τοῦ ὁποίου (26) παραλαμβάνομεν τ' ἀκόλουθα στοιχεῖα.

Τὴν 18 Ἰουνίου, ἡμέραν τῶν ὡς ἀνωτέρω θλιβερῶν ἐπεισοδίων, ἀπηύθυνε ὁ Βακάλογλου πρὸς τὸν συνταγματάρχην Π. Κορωναῖον, Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν:

---

(25) Τομ. Α'. σελ. 273.

(26) Φακ. ΚΔ'. Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

Κύριε Ὑπουργέ,

Σᾶς συγχαίρω διὰ τὸν διορισμόν σας. Δι' ἀναφορῶν μου σημερινῆς χρονολογίας ἐξαιτοῦμαι ν' ἀπαγορεύσητε τὴν χορήγησιν ἀφέσεων εἰς τοὺς ἐξυπηρετοῦντας ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας καὶ τὴν ἐνίσχυσίν μου ἐξ 100 χωροφυλάκων.

Τὸ πρῶτον μέτρον αἰτῶ νὰ ληφθῇ διότι ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου καὶ Ἰουλίου ἀφίενται πλεῖστοι ὁπλῖται καὶ θὰ ἀραιωθῇ πολὺ ὁ στρατὸς καὶ διότι ὁ στρατὸς διατελεῖ ἴσως ἐν δυσαρεσκείᾳ ἐπειδὴ κηρύττετε ὅτι διαλύεται, ἐνῷ εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ μεταπολίτευσις (27) καὶ διότι πολλοὶ ἐνδεεῖς στρατιῶται θὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν λῃστείαν καὶ θὰ δώσωσιν εἰς αὐτὴν τροπήν, τὸ δὲ δεύτερον εἶπον ἐπανειλημμένως νὰ κτυπηθῇ δραστηρίως ἡ ἐσχάτως σχηματισθεῖσα λῃστεία ἥτις θέλει ὅτι ὑπεκινήθη καὶ ἡ ὑπόνοια ἐὰν εἶναι πολιτικὴ (28) θ' αὐξηθῇ καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ βλάψῃ τὰ συμφέροντα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἔθνους, ἀφ' ἑτέρου δὲ θ' ἀνησυχῇ τὴν κυβέρνησιν καὶ θ' ἀπορροφᾷ τὴν προσοχὴν καὶ ἐνέργειαν αὐτῆς.

Ἐγὼ κύριε Ὑπουργὲ ἤμην τῆς ἰδέας μέχρι τοῦδε νὰ προσέρχωνται οἱ λῃσταί διὰ νὰ διαλύεται τελείως ἡ λῃστεία, τώρα ὅμως εἶμαι τῆς γνώμης νὰ καταδιωχθῇ μέχρις ἐξοντώσεως δι' ὅλων τῶν δραστηρίων καὶ ἐκτάκτων μέτρων καὶ ἂν ἐγκρίνητε τὴν γνώμην μου διατάξατε, παρακαλῶ, τὴν ταχεῖαν ἐνίσχυσίν μου διὰ τῶν αἰτουμένων χωροφυλάκων, τῶν ὁποίων ἡ κυριωτέρα ἀποστολὴ εἶναι αὐτὴ καὶ οὐχὶ ἡ ἐνδιαίτησις των ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐὰν δὲ εἶναι ἀδύνατος ἡ προκειμένη ἐνίσχυσίς μου σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ χορηγήσητε τὴν αἰτηθεῖσαν μηνιαίαν ἄδειαν καὶ ν' ἀναθέσητε τὴν καταδίωξιν τῆς λῃστείας εἰς ἄλλον, διότι ἀδυνατῶ ἄνευ χωροφυλάκων νὰ φέρω ἀποτέλεσμα.

Σᾶς προσκυνῶ καὶ εἰμὶ πρόθυμος τῶν διαταγῶν σας.

Ἐν Θήβαις τὴν 18ην Ἰουνίου 1863 — Π. Βακάλογλου Ταγματάρχης

Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι: ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ὑπῆρξε μία συνήθης ἐπιστολὴ ἀξιωματικοῦ πρὸς Ὑπουργὸν καὶ μάλιστα τοῦ τύπου καὶ τοῦ χαρακτῆρος Κορωναίου, ἀλλὰ μία ἐξομολόγησις καὶ εἷς ἐξορκισμός, μία σαφὴς καταγγελία τῆς μέχρι τότε ὑφισταμένης καταστάσεως καὶ μία εὐθαρσὴς δήλωσις περὶ μὴ περαιτέρω ἀνοχῆς, καὶ τέλος μία ἐξωτερίκευσις τοῦ ἐθνικοῦ παλμοῦ καὶ πόνου, ὅταν ἔγραφε «ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ βλάψῃ τὰ συμφέροντα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ὑ π ό λ η ψ ι ν τ ο ῦ ἔ θ ν ο υ ς», ἐξωτερίκευσις ἥτις, ὡς προερχομένη ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς ἑνὸς ἥρωος τῆς ἐννόμου τάξεως καὶ ἀσφαλείας, δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ὡς μία προφητικὴ προειδοποίησις πρὸς τοὺς ἐπιπολαίως πολιτευομένους περὶ τῶν ὅσων ἐπρόκειτο νὰ ὑποστῇ τὸ ἔθνος μετὰ ἑπτὰ ἔτη, ὡς ἀπαύγασμα βαθυστοχάστου ἐνοράσεως. Δὲν ἐδίστασε ὁ Βακάλογλου νὰ προσδώσῃ εἰς τὴν ἐπιστολήν του καὶ τὸ χρῶμα ἑνὸς τελεσιγράφου πρὸς ἁμαρτάνοντας καὶ ἀδιαφοροῦντας προϊσταμένους. Ἡ ἀνοχὴ σημαίνει ἐνοχὴν καὶ δὲν ἠγνόει ποτὲ ὁ εὐσυνείδητος ἀξιωματικὸς νὰ γίνῃ συνένοχος.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἱερὸν κειμήλιον καὶ ἱερὰ πα-

---

(27) Δι' αὐτῶν παρέχονται ἐξηγήσεις εἰς δύο σοβαρὰ τῆς ἱστορίας θέματα: 1) ἡ ἀλληλεγγύη τῆς χωροφυλακῆς πρὸς τὸν ἐκ τοῦ πρὸς τὴν ἐθνοφυλακὴν ἔρωτος τοῦ Κορωναίου καὶ τῆς Κυβερνήσεως, θιγομένου στρατοῦ καὶ 2) ἡ θέσις τῆς χωροφυλακῆς ἔναντι τῆς μεταβολῆς κατὰ τὴν 10 Ὀκτωβρίου.

(28) Εἶναι σαφὴς εἰς τὰ αἰτήματα καὶ τοὺς ὑπαινιγμοὺς του ὁ Βακάλογλου, ἡ φωνή του, ἦτο φωνὴ τοῦ ἐντίμου πρὸς ὅλας τὰς πλευρὰς στρατιώτου.

ρακαταθήκη διὰ τοὺς συναδέλφους ὅλων τῶν ἔκτοτε καὶ μελλουσῶν γενεῶν.

Μὲ τὰ αἰσθήματα, τὰς ἀντιλήψεις καὶ ἐνεργείας τοῦ Βακάλογλου κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας ἡμέρας θὰ ἐπανέλθωμεν ἐν συνεχείᾳ, ἤδη θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν ἐν Ἀθήναις διαδραματισθέντων.

Ἅμα τῇ ἐκδηλώσει τῶν γεγονότων τῆς ἀνταρσίας, ὁ πρωθυπουργὸς μετὰ τῶν περισσοτέρων ὑπουργῶν μετέβησαν εἰς τὴν συνηγμένην ἐθνοσυνέλευσιν καὶ ὑπέβαλον τὴν παραίτησίν των, πλὴν τοῦ Κορωναίου, ὅστις περιεφέρετο ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπὶ κεφαλῆς περιπόλου·

Ὀλίγον μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἡ κεκανονισμένη ἀστυνομικὴ περίπολος, ἐκ χωροφυλάκων καὶ ἀστυνομικῶν κλητήρων, συνηντήθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου, ἐγγὺς τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, μετὰ ἀγνώστου καὶ ἀσυνήθους πολυαρίθμου περιπόλου, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας εὑρίσκετο ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Ὁ Κορωναῖος διέταξε τὴν ἀστυνομικὴν περίπολον νὰ ὀπισθοδρομήσῃ καὶ ἐπειδὴ ἐκείνη ἠρνήθη, διέταξε πῦρ ἐναντίον της, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φονευθῶσιν τρεῖς, ἐξ ὧν εἷς χωροφύλαξ.

Τὸ χυθὲν αἷμα ἔθεσεν ἀντιμετώπους τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν τὰς δυνάμεις Χωροφυλακῆς καὶ Διοικητικῆς ἀστυνομίας, συνεπικουρούσης εἰς τοῦτο καὶ τῆς ἐξάψεως τῶν πνευμάτων ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κορωναίου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἤρξατο ὁ ἀλληλοσπαραγμός. Δυνάμεις χωροφυλακῆς μετὰ τοιούτων διοικητικῆς ἀστυνομίας ἐπιτίθενται καὶ καταλαμβάνουν ἐξ ἐφόδου τὸ στρατιωτικὸν διοικητήριον καὶ τὸ φρουραρχεῖον, ἐνῶ ἡ ἐπανάστασις γενικεύεται. Τετρακόσιοι ἄνδρες τοῦ πυροβολικοῦ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν διοικητήν των ταγματάρχην Παπαδιαμαντόπουλον (29) κατελθοῦσαι διὰ τῆς ὁδοῦ Βασιλ. Σοφίας (τότε ἐλέγετο Κηφισίας) ἐπετίθενται κατὰ τῶν ἀνακτόρων, ἅτινα εἶχον καταλάβει δυνάμεις τῶν ὀρεινῶν ὑπὸ τὸν Ὑπολοχαγὸν Ἀριστείδην Κανάρην. Κατὰ τῶν ἀνακτόρων στρέφεται ἡ ἐπίθεσις καὶ τῶν δυνάμεων Λεωτσάκου καὶ τῆς ὑπὸ τὸν Ἀρτέμιον Μῖχον χωροφυλακῆς καὶ οὕτω ἡ σύρραξις ἐγενικεύθη· Εἰς μίαν στιγμήν, ὁ ὑπολοχαγὸς Κανάρης ἐπιχειρεῖ ἔξοδον ἐπικεφαλῆς δυνάμεως, ἀλλὰ ἔπληξε τοῦτον μία σφαῖρα καὶ τὸν ἀφῆκεν ἄπνουν.

Ἡ ἐθνοσυνέλευσις συνελθοῦσα λίαν πρωΐ, ἐκτάκτως, ἀπέστειλε τριμελῆ πρεσβείαν πρὸς τοὺς ἀντιμαχομένους, παρὰ τὴν λευκὴν ὅμως σημαίαν τῆς πρεσβείας, ἐτραυματίσθη ὁ πληρεξούσιος Μεσηνέζης. Εὐτυχῶς ὁ τραυματισμὸς ἔσχεν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα νὰ διακοπῇ ὁ ἀγών.

Ἡ συνέλευσις ἀποδεχθεῖσα τὴν παραίτησιν τῆς κυβερνήσεως ἀνέθεσε τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν πρόεδρον αὐτῆς.

Ὁ πρόεδρος τῆς συνελεύσεως ἐν πρώτοις ἐπέτυχε τὴν ἀμοιβαίαν ἀπελευθέρωσιν Λεωτσάκου (30) καὶ ὑπουργῶν Κουμουνδούρου καὶ Καλιφορνᾶ καὶ ἐν συνεχείᾳ

---

(29) Οὗτος λόγος τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης Λαοῦ καὶ στρατοῦ κατὰ τὴν 10η Ὀκτωβρίου εἶχεν ἀποκληθῆ «Στρατόλαος».

(30) Ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 464 ἀπὸ 19-6-1863 ἀναφορᾶς τοῦ κυβερνήτου ἀτμοδρόμωνος «ΕΛΛΑΣ» πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν προκύπτει ὅτι τὴν 11,30 ὥραν τῆς 18ης παρεδόθη συνοδεία 4 στρατιωτῶν ὁ Ὑπολοχ. Λεωτσάκος καὶ τὴν 14ην ὥραν τῆς 19-6-1863 τρεῖς ἔφιπποι ὑπὸ ἀνθ)στὴν προσεκόμισαν ἰδιόχειρον τοῦ Κορωναίου σημείωμα νὰ παραδοθῇ ὁ Λεωτσάκος, ἀλλ' ὁ κυβερνήτης ἐζήτει ἐπισημοτέραν «ἐνέργειαν».

κατόπιν συνομολογηθείσης ἑκατέρωθεν ἀνακωχῆς, διέταξεν ὅπως ἅπαντα τὰ στρατιωτικὰ τμήματα παραμείνουσιν εἰς τοὺς στρατῶνας των ἐν αὐστηρᾷ ἐπιφυλακῇ, ἀπέχοντα οἱασδήποτε προκλήσεως ἢ ὑπηρεσιακῆς ἐκδηλώσεως, ἐκάλεσε δὲ τὴν ἐθνοφυλακὴν νὰ τηρήσῃ τὴν τάξιν.

Δὲν παρῆλθεν πολλὴ ὥρα καὶ ὁ Κορωναῖος μετὰ τῶν προσκειμένων αὐτῷ τμημάτων ἀπέκλεισε τὰ στρατιωτικὰ ἀρτοποιεῖα, ἵνα μὴ λάβωσιν ἄρτον αἱ δυνάμεις τῶν πεδινῶν, τὸ δὲ ἱππικὸν ἀπέστειλε δύναμιν εἰς Πειραιᾶ ἥτις παρέλαβεν καὶ μετέφερεν εἰς Ἀθήνας, διὰ λογαριασμὸν τῶν δυνάμεων Κορωναίου, πυρίτιδα καὶ πυροβόλα, ἅτινα ἐχρησιμοποιήθησαν τὴν ἑπομένην.

Ὁ Πρόεδρος τῆς συνελεύσεως ἐπενέβη εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις καὶ διὰ μὲν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1555) 418 ἀπὸ 19-6-1863 διαταγῆς του πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ ἱππικοῦ διέτασσε νὰ ἀνακληθῇ ἀμέσως τὸ εἰς Πειραιᾶ ἀποσταλὲν ἀπόσπασμα διὰ δὲ τῆς ταυτοχρόνου 1556 ὁμοίας διέταξε τὰ περικυκλώσαντα τὰ ἀρτοποιεῖα τάγματα ν' ἀποσυρθῶσιν ἀμέσως. Ἐκ τούτων ἡ μὲν πρώτη διαταγὴ δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν καὶ οὕτω ἀπέκτησε ὁ Κορωναῖος καὶ πυροβόλα ἅτινα ἐχρησιμοποίησε, ὡς θὰ ἴδωμεν, κατὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἡ δὲ δευτέρα ἐξετελέσθη.

Ἀλλὰ καὶ οἱ πεδινοὶ δὲν ὑστέρησαν εἰς προκλητικὰς ἐπιδείξεις, δεδομένου ὅτι ἡ μουσικὴ τοῦ πυροβολικοῦ (ἀνήκοντος εἰς πεδινοὺς) περιερχομένη τὰς ὁδοὺς ἀνέκρουε τὸ θέσιν Ἐθνικοῦ Ὕμνου ἐπέχον τότε ἐμβατήριον «Μαύρη εἶν' ἡ νύχτα στὰ βουνά». (30α)

Φαινομενικῶς ἐπεβλήθη ποιά τις τάξις καὶ ἠρεμία, οὐσιαστικῶς ὅμως, οἱ ἡγέται τῶν ἐνόπλων μονάδων Κορωναῖος, Παπαδιαμαντόπουλος, Ἀρτέμης Μῖχος κλπ. προετοιμάζοντο δι' ὁριστικὴν καὶ ἀποφασιστικὴν σύγκρουσιν.

Ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἐφημερίδος «ΕΛΠΙΣ» φυλ. 1206) 25-6-63, 1208 καὶ 1209 ἐδημοσιεύθησαν λεπτομερεῖς ἐκθέσεις τόσον τοῦ Δ) ντοῦ τῆς ἐφημερίδος ὅσων καὶ τῶν αἱματοκυλισάντων τὰς Ἀθήνας ἀντιπάλων ἡγητόρων, ἀλλ' οὐδεὶς ποιεῖται μνείαν τῶν ὅσων προετοίμαζον κατὰ τὴν 19ην Ἰουνίου, ὥστε νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ πολυαίμακτα γεγονότα τῆς 20ῆς Ἰουνίου.

Ὁ Κορωναῖος κατήγγειλεν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς Μῖχος, τὴν 20-6-1863, ἐκινήθη ἐπὶ κεφαλῆς ὄχλου ἵνα καταλύσῃ τὰς φυλακάς. Κορωναῖος καὶ Μῖχος ἦσαν τῆς αὐτῆς σχολῆς τῶν Ναυπλιακῶν καὶ οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον μὲ τὴν συνείδησιν καὶ τὴν ψυχὴν τῆς χωροφυλακῆς, κατὰ συνέπειαν οἱαδήποτε ἐνέργεια τούτων θὰ ἄφηνε ἡμᾶς ἀδιαφόρους, οὐχ' ἧττον ὅμως ἐνέργειαι τινὲς αὐτῶν προεκάλεσαν τοιαύτας ἀντιδράσεις τῆς χωροφυλακῆς, ὥστε ν' ἀνατραποῦν τὰ σχέδιά των.

Ἐκ τοῦ ἐν τοῖς Γενικοῖς Ἀρχείοις φακ. Βακάλογλου μεταφέρομεν τὰ ἀκόλουθα σημαντικῆς ἱστορικῆς ἀξίας, ὡς ἀποδεικνύοντα τὴν προετοιμασίαν ἀμφοτέρων τῶν μερίδων, ἔγγραφα.

Λίαν κατεπείγουσα

Ἀριθμ. 9765

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς
Πρὸς τὸν κύρ. Ταγματάρχην Π. Βακάλογλου

Εἰς Θήβας

Μερὶς καταχθονίους κατὰ τῆς πατρίδος τρέφουσα σκοποὺς καὶ ὁδηγουμένη ὑπὸ

(30α) Ἐμμ. Λυκούδης.— Ὁ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὕμνος τοῦ Σολωμοῦ καθιερώθη ὡς ἐθνικὸς ὕμνος τὸ 1864.

τοῦ ἐκπτώτου ὑπὸ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως Ὑπουργοῦ Κορωναίου ἐνεργοῦντος παρανόμως ὑπὸ τὸν τίτλον Ὑπουργοῦ εὑροῦσα καὶ ἄλλους ὁμόφρονας αὐτῇ ὀπαδοὺς διετάραξεν ἐνόπλως τὴν ἡσυχίαν τῆς Πρωτευούσης.

Δι' ὃ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐξουσίας σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ ἐκκινήσητε δι' ἐνταῦθα κατεπειγόντως καὶ εἰσέλθητε εἰς τὴν πόλιν διὰ τῆς ὁδοῦ Κηφισίας καὶ ἐπιδιώξητε διὰ τῆς ὁδοῦ Δουκίσσης νὰ μεταβῆτε εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Ἀρχηγείου τούτου.

Ἀθῆναι τῇ 19 Ἰουνίου 1863 (Τ.Σ.) Ἀρτεμ. Μῖχος

ΚΑΙ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

Πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Μεταβατικοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Βακάλογλου

Ἐν ὀνόματι τῆς κινδυνευούσης Πατρίδος παρακαλεῖσθε ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς παρούσης νὰ διατάξητε ἅπαντα τὰ ἀποσπάσματα τοῦ 1ου, 2ου 8ου καὶ 9ου καὶ τῆς ἐπαρχίας τῶν λογχοφόρων νὰ ἐπανέλθουν ἐνταῦθα ἄνευ ἀναβολῆς, ὑμεῖς δὲ στρατολογοῦντες νὰ ἐπανέρχεσθε (.....;)

Ἀθῆναι τῇ 21 Ἰουνίου 1863 Π. Κορωναῖος

Ἀμφότεροι ἐπαναστάται, εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸν ὅτι ὅλοι οἱ ἐπαναστάται ἐμφανίζονται ὅτι δροῦν ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος, καὶ ὁ μὲν Μῖχος καίτοι διετήρει εἰσέτι τὴν Ἀρχηγίαν τῆς χωροφυλακῆς ἐνήργει παρανόμως, ὡς μὴ ἔχων ἐξουσίαν νὰ μετακινῇ δυνάμεις, ὁ δὲ Κορωναῖος, ἐφ' ὅσον ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν ὡρῶν τῆς 19ης γενομένης ἀποδεκτῆς τῆς παραιτήσεως τῆς κυβερνήσεως εἰς ἣν συμμετεῖχεν εἶχε παύσει νὰ εἶναι ὑπουργός, τοῦ συνόλου τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἀνατεθείσης εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὄχι μόνον παρανόμως ἐνήργει, διατάσσων τ' ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ ἐπαναστατικῶς κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως δρῶν, ἐμφανιζόμενος ὡς Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως διὰ τῆς ἀπὸ 19-6-1863 διακηρύξεώς του εἶχεν ἀναγγείλει τὴν ἀνωτέρω κυβερνητικὴν μεταβολήν, προσεκάλει δὲ τὰς ἐνόπλους δυνάμεις καὶ τὸν λαὸν νὰ πειθαρχῶσι μόνον εἰς τὰς ἰδικάς του διαταγάς, κατὰ συνέπειαν αἱ ἐνέργειαι τοῦ Κορωναίου ἐστρέφοντο καὶ κατὰ τῆς ἐξουσίας τοῦ Προέδρου τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἀμφοτέρων ὅμως αἱ διαταγαὶ ἔπεσαν εἰς τὸ κενὸν καὶ ἡ οἱονεὶ νομιμόφρων χωροφυλακὴ καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀπεγοήτευσε τοὺς ταραξίας, ἔστω καὶ ἂν ὁ εἷς ἐκ τούτων εἶχεν ἐπικαθήσει ὡς ἀρχηγὸς ταύτης.

Ὁ Βακάλογλου εἰς οὐδέναν ἐκ τούτων ἀπήντησεν, ἀλλὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 21-6-1863, χωρὶς νὰ δύναται νὰ γνωρίζῃ ἀσφαλῶς τὰς ἐν Ἀθήναις ἐξελίξεις, ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς συνελεύσεως Διομ. Κυριακοῦ, ἐν ᾗ μεταξὺ ἄλλων ἔγραφε: «Κύριε Πρόεδρε, ὑπὸ τὰς διαταγάς μου διατελεῖ δύναμις (200;) περίπου χωροφυλάκων, ὁπλιτῶν τοῦ πεζικοῦ καὶ ἐθνοφυλάκων, δύναμαι δὲ νὰ στρατολογήσω καὶ ἄλλους ἐθνοφύλακας.

Ἂν ἡ συνέλευσις ἢ ὑμεῖς ἔχετε ἀνάγκην ὑποστηρίξεως εἶμαι ἕτοιμος νὰ μεταβῶ εἰς Ἀθήνας καὶ νὰ παρέξω τὴν συνδρομήν μου. Ἀνάγκη ὅμως νὰ λάβω τὰς περὶ τούτου διαταγάς σας...».

Φρονοῦμεν ὅτι δὲν ἀπαιτοῦνται περαιτέρω σχόλια περὶ τῆς ὑπερόχου καὶ ὀν-

τως ἐθνοπρεποῦς συμπεριφορᾶς τῆς χωροφυλακῆς, τόσον ἐν τῇ καθόλου στάσει τοῦ Ζαλοκώστα ὅσον καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ πανηγυρικῶς προκυπτούσῃ τοιαύτῃ τοῦ Βακάλογλου, δι' ἀποστροφῆς τοῦ προσώπου πρὸς πάντα ταραχοποιὸν καὶ πρὸς πᾶσαν ἔνοχον, ἰδιοτελῆ καὶ ἐπιπολαίαν φιλοδοξίαν. Ἐφ' ὅσον Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν καὶ Ἀρχηγὸς χωροφυλακῆς ἐξέκλινον τῆς ὁδοῦ τοῦ καθήκοντος καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχε Βασιλεύς, τελευταία ἐλπὶς σωτηρίας εἶχεν ἐναπομείνει ἡ ἐθνοσυνέλευσις καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς ἀπετάθη πλέον ὁ Βακάλογλου, προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του.

Δυστυχῶς, ταῦτα πάντα ἠγνοήθησαν ὑπὸ τῶν ἱστοριογράφων, οἵτινες ἀκατανοήτως συμπαρέταξαν τὴν χωροφυλακὴν μετὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ληστῶν. Ἀσφαλῶς παρεσύρθησαν ἐκ τῆς στάσεως τοῦ Ἀρτεμ. Μίχου, ἀλλ' οὗτος, ὡς ἐτονίσαμεν ἤδη, εἶχεν τεθῆ ἐπικεφαλῆς τῆς χωροφυλακῆς ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν τῆς 10ης Ὀκτωβρίου, χωρὶς νὰ ἔχῃ σχέσιν τινὰ μὲ τὸ Σῶμα καὶ ὄχι μόνον τοῦτο ἡ μέχρι τότε ἱστορία του ἦτο ἄντικρυς ἀντιμέτωπος τῆς ἱστορίας, τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν πεπραγμένων τῆς χωροφυλακῆς, κατὰ συνέπειαν ἔδει ν' ἀπομονωθῇ.

Κατωτέρω θὰ ἐπανέλθωμεν καὶ αὖθις ἐπὶ τῆς μεταξὺ Βακάλογλου καὶ Προέδρου Ἐθνοσυνελεύσεως ἀλληλογραφίας, δι' ἧς θὰ προσκομισθῶσιν καὶ νέα στοιχεῖα περὶ τῆς ἀείποτε νομιμοφροσύνης τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος τούτου, ἤδη ὅμως θ' ἀσχοληθῶμεν περὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὴν 20 Ἰουνίου ἐπισυμβάντων αἱματηρῶν συγκρούσεων ἐν Ἀθήναις, ἐπίκεντρον τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν καὶ αὖθις ἡ πιστότης καὶ ἐξαγνισμένη συνείδησις τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἀφορμὴ αἱ ἔνοχοι φιλοδοξίαι τοῦ Κορωναίου καὶ αἱ κατὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐκδηλωθεῖσαι τάσεις του.

Ὡμιλήσαμεν ἤδη περὶ τῆς κατὰ τὴν 18η Ἰουνίου ἐπισκέψεως τοῦ Κορωναίου εἰς Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ περὶ τῶν παρ' αὐτοῦ ὑπὸ τύπον διαταγῆς ἐπιχειρηθέντων.

Ὡς προέφημεν ὁ διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος «ΕΛΠΙΣ», εἰς τὸ φύλλον 1206 τῆς 25-6-1863 παρέδωκε μίαν λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν τριημέρων γεγονότων, καὶ ὅτι εἰς τὰ ἑπόμενα φύλλα τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος (1208 καὶ 1209) κατεχωρήθησαν ἀντίλογοι τῶν ὑπευθύνων.

Ὁ Κορωναῖος καὶ οἱ τούτῳ προσκείμενοι ὑπεστήριξαν ὅτι ἐνῷ ὁ Κορωναῖος διήρχετο ἔξωθι τῆς τραπέζης ἐπὶ κεφαλῆς περιπόλου τινός, ἐβλήθη ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς (χωροφυλακῆς), ὅλως ἀναιτίως καὶ ἐντεῦθεν προεκλήθη ἡ σύρραξις. Ἡ ἀντιδικοῦσα τῷ Κορωναίῳ πτέρυξ ὑπεστήριξεν δημοσίᾳ ὅτι ὁ Κορωναῖος ἐπετέθη κατὰ τῆς φρουρᾶς τῆς τραπέζης, μένεα πνέων τόσον κατὰ τοῦ Γεωργίου Σταύρου, ὅστις προσέκειτο εἰς τοὺς ὀρεινούς, ὅσον καὶ κατὰ τῆς χωροφυλακῆς, ἥτις, ἀντενεργοῦσα εἰς τὰ σχέδιά του, εἶχεν αὐξήσει τὴν δύναμιν τῆς φρουρᾶς τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἠθέλησε νὰ μειώσῃ τὴν 18-6-1863. Οἱ περὶ τὸν Ἀρτεμ. Μῖχον, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ταγματάρχης χωροφυλακῆς Δραγών, ὑπεστήριξαν τόσον δημοσίᾳ ὅσον καὶ ἐνόρκως, κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἀνάκρισιν, ὅτι πρόθεσις τοῦ Κορωναίου ἦτο ἡ λεηλασία τῆς Τραπέζης. (31).

---

(31) Φάκελλον Κορωναίου, Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους καὶ IV, 22.

Ὁ διευθυντὴς τῆς «Ἐλπίδος» ἔγραφεν (32) «... Εἶναι εἰσέτι μυστήριον ἀκατανόητον διατί νὰ προσβληθῇ ὑπὸ τοῦ Κορωναίου τὸ κατάστημα τῆς Τραπέζης, ἐνῷ οἱ ἐν αὐτῷ χωροφύλακες ἦσαν διατεταγμένοι ὑπ᾿ αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως νὰ φρουρῶσιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ δ) νσις τῆς Τραπέζης εἶχε πᾶσαν πεποίθησιν εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ ἐπικεφαλῆς αὐτῶν ἀξιωματικοῦ καὶ εἰς τὴν πειθαρχίαν των...».

Ἔκτοτε παραμένουσιν διηρημέναι αἱ ἀπόψεις περὶ τοῦ ποῖος ἤρξατο πρῶτος χειρῶν ἀδίκων.

Ὁ δ) ντὴς καὶ οἱ κύκλοι τῆς τραπέζης ὡς τρίτοι πιθανῶς νὰ θεωρηθῶσιν ὡς διαβλητοί, λόγω τοῦ ὅτι προσέκειντο πρὸς τοὺς πεδινοὺς καὶ συνεπῶς ἡ ἄποψίς των ὅτι ὁ Κορωναῖος ἐπετέθη πρῶτος νὰ τίθεται ἐν ἀμφιβόλλῳ ὅπως καὶ αἱ ἀπόψεις τῶν λοιπῶν ὀρεινῶν, αἵτινες κατελόγιζον ὅλας τὰς εὐθύνας τῆς ἐπακολουθησάσης αἱματοχυσίας εἰς τὸν Κορωναῖον (33).

Ἐκτὸς τῶν εἰς τὴν ἐφημερίδαν «ΕΛΠΙΣ» καταχωρηθεισῶν δημοσιεύσεων, εἶδεν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ μία ἔκθεσις τοῦ διοικητοῦ τῆς διλοχίας Σκαπανέως (πυροσβεστῶν) καὶ πληρεξουσίου Βλασίου Βαλτινοῦ (34), περὶ τῶν διαθέσεων τοῦ ὁποίου, ἔναντι τῆς χωροφυλακῆς, θὰ ἐπανέλθωμεν οἰκείως.

Ὁ Βαλτινὸς ὑποστηρίζει καὶ οὗτος ὅτι ὁ Κορωναῖος ἐβλήθη ὑπὸ τῆς φρουρᾶς τῆς χωροφυλακῆς.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀνεύρεσις τῆς ἀληθείας ἐμφανίζει σοβαρωτάτας δυσχερείας καὶ μόνον ἡ χρονολογικὴ ἔρευνα καὶ παρακολούθησις τῶν διαπιστωθεισῶν τότε ἐκδηλώσεων καὶ λαβόντων ἐν συνεχείᾳ χώραν γεγονότων, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς λογικῆς, εἶναι δυνατὸν ν᾿ ἀποδώσῃ τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι. Εἰς τὴν ἐξαιρετικῶς λεπτὴν καὶ κοπιώδη ταύτην ἐργασίαν προέβη μία διακεκριμένη προσωπικότης τῶν γραμμάτων καὶ τῆς Θέμιδος, ὁ Ἐμμ. Ε. Λυκούδης (35), διὰ τῆς ἀπὸ Ἰανουαρίου 1922 ἐπιφυλλίδος ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ κατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἀμυνόμενον φρούριον» καὶ οὕτω ἡμεῖς εὕρομεν σχεδὸν ἑτοίμην τὴν ὁδόν.

Κατ᾿ ἀρχὴν θ᾿ ἀκολουθήσωμεν τὴν μέθοδον τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς, ἀπαντῶντες εἰς τὰ ἀκόλουθα εὐλόγως ἀναπηδῶντα ἐρωτηματικά.

α) Ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς κατὰ τὴν 18 Ἰουνίου ἐπισκέψεως τοῦ Κορωναίου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ εἰς τί ἀπέβλεπον αἱ διαταγαί του περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ δ) τοῦ τῆς φρουρᾶς λοχαγοῦ Λεονάρδου καὶ περὶ σοβαρᾶς μειώσεως τῆς ἐξ ἀνδρῶν χωροφυλακῆς φρουρᾶς; Ἀσφαλῶς διότι ἤθελεν νὰ μείνῃ ἀνυπεράσπιστος ἡ τράπεζα καὶ οὕτω νὰ καταληφθῇ εὐκόλως παρ᾿ αὐτοῦ.

β) Δεδομένης ὡς ἀναμφισβητήτου τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Δ) ντοῦ τῆς τραπέζης

---

(32) Φύλλον 1206 τῆς 25-6-1863.

(33) Βλεπ. Ἐκθέσεις τούτων ἐν φύλλῳ 1209 τῆς ἐφημ. «ΕΛΠΙΣ», ἔνθα μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπεστήριξαν ὅτι εἶχεν ἀκουσθῇ ὁ Κορωναῖος λεγὴν πρὸς τὸ περιβάλλον του «Ἡ τελευταία μου διαταγὴ εἶναι νὰ καταλάβητε τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν».

(34) Περιοδικὸν «Ἐθνοφύλαξ» τῆς 28.6.1863. Ὁ Βαλτινὸς βραδύτερον διετέλεσεν καὶ Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν.

(35) 1849—1925. Κατὰ τὸ 1923 ἐτιμήθη μὲ τὸ ἀριστεῖον τῶν Γραμμάτων διὰ τὰ νομικὰ καὶ φιλολογικὰ ἔργα του. Καθ᾿ ὃν χρόνον διεδραματίζοντο τὰ ἱστορούμενα γεγονότα ὁ Ἐμμ. Λυκούδης ἤῆτο ἡλικίας 14 ἐτῶν, ὁ ἴδιος ὡς ἐν προλόγῳ λέγει, ὅτι ἦτο 12 ἐτῶν, καὶ συνεπῶς γράφων διετήρη καὶ τὰς προσωπικάς του ἀναμνήσεις.

ἐπὶ τὸ προσωπικὸν τῆς φρουρᾶς καὶ τὸν φρούραρχον εἶναι αὐτονόητον ὅτι οἱαδήποτε ἐνέργεια καὶ ἐκδήλωσις τῆς φρουρᾶς ἔδει νὰ τυγχάνη τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Δ)ντοῦ τῆς Τραπέζης. Τούτου λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ μηδεμιᾶς ἑτέρας προστριβῆς προϋπαρχούσης, ποῖον συμφέρον εἶχεν ἡ δ)νσις τῆς τραπέζης νὰ μεταβάλη τὸ κατάστημά της εἰς πεδίον μάχης καὶ νὰ ἐγκρίνη οὕτω, ἔστω καὶ προκλητικὴν ἐνέργειαν τῆς φρουρᾶς κατὰ στρατιωτικῶν δυνάμεων; Ἀσφαλῶς δέον νὰ δεχθῶμεν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον, ὅτι δηλαδὴ συμφέρον τῆς τραπέζης ἦτο ν' ἀπομακρυνθῆ καὶ σκιὰ ἀκόμη ταραχῶν.

γ) Ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ἐπυροβόλησεν πρώτη ἡ φρουρὰ τῆς τραπέζης καὶ μάλιστα, ὀχυρωμένη ἐντὸς τοῦ τραπεζιτικοῦ οἰκήματος, κατὰ τῆς ἀκολουθούσης τὸν Κορωναῖον μάζης στρατοῦ καὶ λαοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρξη ἔστω καὶ ἓν θῦμα, ἐνῶ ἐν τῇ δημοσιευθείση ἐκθέσει τοῦ Κορωναίου οὐδὲν θῦμα ἀναφέρεται.

Τὴν πρωΐαν τῆς 20ῆς Ἰουνίου ὁ Γεώργιος Σταύρου ἔχων πληροφορίας ὅτι ἐμελετᾶτο ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς τραπέζης, ἐζήτησε τὴν προστασίαν παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ προέδρου τῆς ἐθνοσυνελεύσεως Διομ. Κυριακοῦ.

«Τότε οὗτος αὐτοστιγμεὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τὸ ἑξῆς ἔγγραφον:

Ἀριθμ. 157α — Ἐν Ἀθήναις 20 Ἰουνίου 1863

Ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς παρούσης σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ πέμψητε ἀνάλογον ἀπόσπασμα φρουρᾶς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἀπειλουμένην ἴσως νὰ διαρπαγῇ. Ταῦτα ἀναθέτομεν εἰς τὴν τιμιότητα καὶ τὸν ζῆλον ὑμῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως — Δ. Κυριακὸς (36)

καὶ συνεχίζει ὁ Λυκούδης:

«Ἐστάλη τότε ἀμέσως ἐνίσχυσις ἐκ δύο πεδινῶν πυροβόλων τῶν 12 καὶ διακοσίων ἀνδρῶν πεζικοῦ, ὑπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς Τιμολέοντα Βάσσον, Μαστραπᾶν, Μαυρομιχάλην καὶ ἄλλους.

«Ἡ ἐνίσχυσις αὕτη εὗρε τὴν φρουρὰν τῆς Τραπέζης ἀπὸ δύο ὡρῶν ἀμυνομένην κατὰ τῆς συνεχιζομένης ἐπιθέσεως...».

Περὶ τῆς ἀναιτίου καὶ ἀπροκλήτου ἐπιθέσεως τοῦ Κορωναίου κατὰ τῆς φρουρᾶς τῆς τραπέζης ὁμιλεῖ καὶ ἡ διαρκούσης τῆς ἐπιθέσεως συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρχιφύλακος τῆς φρουρᾶς ἐνωμοτάρχου Ἰωάννου Δημοπούλου καὶ διὰ τοῦ φρουράρχου τῆς τραπέζης λοχαγοῦ Λεονάρδου ὑποβληθεῖσα πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς ἀναφορά, ἔχουσα ὡς ἀκολούθως:

«Σήμερον τὴν (10) παρὰ τέταρτον π.μ. εἰδοποιηθεὶς παρὰ τῶν σκοπῶν τῶν ὅπλων, ὅτι στρατός, ἱππεῖς καὶ πεζὸς ἔρχονται βιαίως ἀπὸ τὴν ὁδὸν Αἰόλου, βαδίζοντες πρὸς τὸ κατάστημα τῆς τραπέζης, ἀμέσως ἀπέσυρα τοὺς σκοποὺς ἐντὸς τοῦ καταστήματος καὶ σταθεὶς εἰς τὴν θύραν διέταξα καὶ ἐσφάλισαν. Πρὶν τελειώσω τὴν ὁμιλίαν μου, ἔφθασεν ὁ ἀνωτέρω στρατός, ὅστις διετάχθη ὑπὸ ἀξιωματικοῦ τινός, νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τετράδας καὶ κατὰ συνέπειαν, νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν θύραν, οἱ ὁποῖοι ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν τοῦ ἄνω ἀξιωματικοῦ καὶ ὥρμησαν εἰς τὴν θύραν τοῦ καταστήματος λέγοντες:

(36) Ἐμμ. Λυκούδης, ἔνθα ὡς ἀνωτέρω.

«Τί τοὺς τηρᾶτε; ἐπάνω τους».

Ἀμέσως ἔθεσαν τὰς χεῖρας των εἰς τὴν θύραν καί, κατὰ συνέπειαν μᾶς ἐπυροβόλησαν. Τότε ἡ φρουρὰ ἀντεπυροβόλησε καὶ ἀμέσως ἐξῆλθεν ὁ φρούραρχος τῆς τραπέζης καὶ μὲ διέταξε νὰ ἐμβάσω τὴν φρουρὰν ἐντὸς τοῦ καταστήματος, ὅπερ καὶ ἐξετελέσθη·

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Ἰουνίου 1863 (37)

Τέλος καὶ αἱ φάσεις τῆς συρράξεως μαρτυροῦν περὶ τῆς προπαρασκευασθείσης ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Τραπέζης. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω καταφθάσασα ἐνίσχυσις συνετέλεσεν, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἀπόκρουσιν τῆς ἐπιθέσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν διακοπὴν τοῦ ἀγῶνος, διότι περὶ διακοπῆς πρὸς ἀνασύνταξιν τῶν ἐπιτιθεμένων ἐπρόκειτο καὶ οὐχὶ περὶ ὁριστικῆς παύσεως.

Κακίζει ὁ Λυκούδης καὶ ὀρθῶς τὰς ἀφιχθείσας ἐνισχύσεις, διότι μετ' ἐνίσχυσιν τινὰ τῆς φρουρᾶς καὶ τὴν ἐγκατάστασιν φυλακείων τινῶν ἐπὶ τῶν γειτονικῶν τῇ τραπέζῃ οἰκημάτων ἀπῆλθον, ἐνῶ ὁ Κορωναῖος ἀνασυντάξας τὰς δυνάμεις του καὶ ἐνισχυθεὶς ἐξαπέλυσε νέαν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἀμυνομένων τῆς τραπέζης μὲ βάσιν ἐξορμήσεως τὸ Βαρβάκειον, καθ' ἣν ἐχρησιμοποιήθη καὶ πυροβολικόν, καὶ ὄχι μόνον τοῦτο ἀλλ' ἐνεφανίσθη εἷς σιδηροῦς κλοιὸς πέριξ τῆς τραπέζης.

Δυνάμεις τῶν ὑπὸ τὸν Κορωναῖον Ὀρεινῶν καταλαβοῦσαι ἁπάσας τὰς πέριξ τῆς Τραπέζης οἰκίας ἔβαλλον ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς κατὰ παντὸς ὅστις ἤθελεν προστρέξει εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἀμυνομένων καὶ κατὰ τῆς τραπέζης. Ἐκ τῆς δράσεως τῶν τοιούτων φωλεῶν καὶ ἄλλων ἐλευθέρων σκοπευτῶν ὀργάνων τοῦ Καλλιφορνᾶ ἐφονεύθησαν ἀρκετοὶ πυροβοληταὶ καὶ ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς.

Κατόπιν τῆς τοιαύτης ὀργανώσεως, ὁ ἀγὼν θ' ἀπέβαινεν εἰς βάρος τῆς φρουρᾶς τῆς τραπέζης ἐὰν δὲν ἐπενέβαινεν τὸ ὑπὸ τὸν Σμόλεντς βαρὺ πυροβολικὸν ὅπερ, διὰ τῶν ἐντόνων κατὰ τοῦ Βαρβακείου πυρῶν του ὑπεχρέωσεν εἰς σιγὴν τὸ κατὰ τῆς τραπέζης συνεχῶς βάλλον πυροβολικὸν Κορωναίου καὶ οὕτω ἐπετεύχθη ἡ ἑκατέρωθεν κατάπαυσις τοῦ πυρὸς τὴν 19ην ὥραν τῆς 20 Ἰουνίου.

Τὴν 20ὴν ὥραν ὁ φρούραρχος τῆς τραπέζης, λοχαγὸς Λεονάρδος, ἀνέφερεν πρὸς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν «... Ἡ φρουρὰ ἐγκαρτερεῖ, ἂν καί τινες ἀπεθαρρύνθησαν. Ἀλλ' ἀναμένει ἐπικουρίας, ἂν πρόκειται αὔριον νὰ συνεχισθῇ ἡ ἐπίθεσις...», καὶ τὴν 21ην ὥραν ὁ ὑποδιοικητὴς τῆς τραπέζης Εὐθ. Κεχαγιᾶς, ὅστις τὴν ἐπομένην διωρίσθη ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἔγραφε πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν χωροφυλακῆς:

Φίλε κύριε Ἀρτέμη,

Ἔχομεν ἀκόμη ἀνάγκην ἀνδρῶν καὶ πολεμοφοδίων. Φροντίσατε λοιπὸν τὸ ταχύτερον.

20 Ἰουνίου 1863 ὥρα 9 μ.μ.

Ὁ φίλος σας Κεχαγιᾶς

---

(37) Ἐφημ. «Ἐλπὶς» φύλ. 1209 τῆς 19-7-1863. Περὶ τῆς ἀναφορᾶς καὶ τοῦ ἐνωμοτάχου Δημοπούλου γράφει ὁ Λυκούδης: «Δὲν τὴν παραθέτω (τὴν ἀναφοράν), διότι ἡ ἔκθεσις τοῦ στρατιώτου τούτου, ὅστις ἐγνώριζε τόσον καλὰ νὰ προκινδυνεύῃ καὶ νὰ μάχεται, ἦτο γραμμένη εἰς τὸ ὕφος τῆς ἐπισήμου ἀλληλογραφίας τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς τοῦ τότε καιροῦ, τὸ ὁποῖον καὶ σκηνὰς θεατρικῶν ἔργων ἔχει τροφοδοτήσει».

Ὁ ἀπολογισμὸς τῶν κατὰ τὸ 48ωρον τῶν 18—20 Ἰουνίου συρράξεων ὑπῆρξεν ὀδυνηρότατος. Ὑπερέβησαν τοὺς 200 οἱ νεκροὶ καὶ τραυματίαι, ἐξ ὧν δέκα νεκροὶ ὁπλῖται τῆς χωροφυλακῆς. Μέχρι τοῦδε ἀνεφέραμεν ἐπεμβάσεις τῶν ξένων εἰς βάρος τῆς χώρας, ἤδη θὰ καταγράψωμεν καὶ μίαν ἐπέμβασιν πρὸς προστασίαν τῆς χώρας. Οἱ πρεσβευταὶ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας ἐπεμβάντες κατὰ τὸ μεσονύκτιον 20—21 Ἰουνίου ἐπέτυχον 48ωρον ἀνακωχήν, τὴν ἑπομένην δὲ οἱ αὐτοὶ πρέσβεις (Σκάρλετ, Μπουρὲ καὶ Μπλαντὼφ) ἐπέδωκαν αὐστηροτάτην καὶ μειωτικὴν διακοίνωσιν, ἥτις διελάμβανεν:

«Οἱ ὑπογεγραμμένοι εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ ἐκφρασθῶσι πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν εἰς γλῶσσαν, τῆς ὁποίας ἡ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ζωηρὰ συμπάθεια δὲν πρέπει οὐδόλως νὰ ἐλαττώση τὴν αὐστηρότητα. Διότι δὲν διστάζουν νὰ διαβεβαιώσουν, ὅτι ἡ φρίκη τοῦ ἀδελφοκτόνου πολέμου, τὸν ὁποῖον αἱ προσπάθειαί των ἀνέστειλαν, δὲν δύναται κἂν νὰ εὕρη πρόφασιν, ὅπως στηριχθῆ εἰς πατριωτικὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα πολλάκις — ἔστω καὶ ἐξ ἐσφαλμένων ἀντιλήψεων — ὥπλισαν κατ' ἀλλήλων τὰ μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, οἱ ὑπογεγραμμένοι τὸ διακηρύττουν μεγαλοφώνως, δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον ἔνοχοι φιλοδοξίαι. τῶν ὁποίων τὴν βαθυτάτην ἀθλιότητα τίποτε δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀποκρύψῃ καὶ αἱ ὁποῖαι διαφιλονεικοῦν ἐφήμερον ἐξουσίαν (38), ἀδιάφοροι πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ ρίψουν τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον εἰς ἄβυσσον, ὅπου δύνανται νὰ καταποντισθοῦν αἱ Εὐχαί του». (39)

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ ἐπίλογος, ἄθλιος μὲν διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν ἀναγκαῖος ὅμως διὰ τὴν παῦσιν τῆς περιατέρω ἀδελφοκτονίας, ἴσως ἐθνοσωτήριος.

Πᾶσα προσπάθεια νὰ προσπορισθῆ τις δάφνας ἢ οἱασδήποτε διακρίσεις ἐκ τῆς ἀδελφοκτονίας θ' ἀπετέλει ἐθνικὴν βλασφημίαν, αἱ τόσον εὐκόλως ὅμως προσαφθεῖσαι κατὰ τῆς χωροφυλακῆς κατηγορίαι, (40) ὡς ἕνα κατ' ἔθιμον ἐξιλαστήριον θῦμα, ἐδημιούργησαν εἰς ἡμᾶς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἤ-

---

(38) Ἅπαντες συμφωνοῦν ὅτι ὁ μεταξὺ ὀρεινῶν καὶ πεδινῶν ἀγὼν ἀπέβλεπεν ποία ἐκ τῶν δύο παρατάξεων θὰ εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀρχὴν κατὰ τὴν ἀναμενομένην ἄφιξιν τοῦ νέου Βασιλέως, ἐπ' ἐλπίδι ἐφαρμογῆς τοῦ Ρωμαϊκοῦ μακαρισμοῦ «Μακάριοι οἱ κατέχοντες».

(39) Ἐμμ. Λυκούδης, ἐφημ. «Ἀθηνᾶ» φύλ. 3115 τῆς 1.7.1863.

(40) Διὰ τὴν 18ην Ἰουνίου κατηγορήθη ὅτι συνέπραξε μετὰ ληστῶν καὶ διὰ τὴν 20 ἰδίου μηνὸς ἐνεφανίσθη ὑπὸ μεγάλης μερίδος ἡ φρουρὰ τῆς Τραπέζης ὡς ἐπιτεθεῖσα δίκην κοινοῦ δολοφόνου, κατὰ τοῦ Κορωναίου καὶ τῶν στρατιωτῶν του. Μεροληπτικὴ ἐλέγχεται ἡ ὑπὸ τοῦ Τρύφ. Εὐαγγελίδου παράστασις τῶν γεγονότων (σελ. 65—70) ἔνθα οὗτος παραπέμπει μόνον εἰς ἔκθεσιν Κορωναίου. Οὗτος μάλιστα ὑπερβὰς πᾶν ὅριον λογικῆς γράφει: «Τοσοῦτον δὲ ἐξηγέρθη ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Ἐθνοφυλακῆς καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν κατὰ τῶν ἐνεργησάντων τὴν στάσιν ταύτην, ὥστε ἐπειδὴ οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες καὶ χωροφύλακες ἐφόνευον πάντα πολίτην, ἐφονεύοντο δὲ καὶ αὐτοὶ ἅμα ὡς ἐθεῶντο ὑπὸ ἐνόπλων πολιτῶν ἢ ὑπὸ τῆς Ἐθνοφυλακῆς καθ' ὁδόν, ἀπεφάσισαν ν' ἀγωνισθῶσιν μέχρις ἐσχάτων». Καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου δύσκριτον καὶ αἰολόσημον, καὶ ἡ λογικὴ δὲν συνάδει πρὸς τὰ ἐκτιθέμενα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀλήθεια περιεφρονήθη ἐπὶ μόνῳ σκοπῷ νὰ δικαιολογηθῶσιν οἱ φόνοι τῶν ἀτυχῶν χωροφυλάκων καὶ τὰ ἔργα τοῦ Κορωναίου. Ἴσως τὰ παρὰ τούτου ὑποστηριζόμενα νὰ ἐγράφησαν καλῇ τῇ πίστει καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων.

τις ὡδήγησεν εἰς ὅσα ἐξεθέσαμεν. Συναφῶς, ὁ Λυκούδης καταλογίζει μὲν τὰ γεγονότα εἰς τὸν Κορωναῖον, κηδόμενος ὅμως τῆς μετέπειτα μεγάλης πατριωτικῆς τούτου δράσεως κατὰ τὴν ἐξέγερσιν τῆς Κρήτης, ἀποκρούει τὴν ἀποδοθεῖσαν αὐτῷ πρόθεσιν διαρπαγῆς τῆς τραπέζης καὶ συνεχίζει: «...ἀλλὰ διότι τόσον πυκνὸς ὑπῆρξεν ὁ καταρράκτης τὸν ὁποῖον ἥπλωσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς διανοίας του ἡ ἀχαλίνωτος φιλοδοξία του, ὥστε νὰ μὴ ἴδῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἀναπόφευκτον...».

Οἱ πρέσβεις διὰ τῆς διακοινώσεως ἠπείλησαν ὅτι θὰ ἐγκατέλειπον τὰς Ἀθήνας ἐὰν δὲν ἀπεκαθίστατο ἡ τάξις, καὶ κατ᾽ ἐντολὴν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως κατηργήθη τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς, ἵνα οὕτω τεθῇ εἰς τὸ περιθώριον ὁ Ἀρτεμ. Μῖχος, κατηργήθησαν ἡ στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ ἡ Δ)νσις τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας καὶ ἀντεκατεστάθη ὁ Κορωναῖος ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τῆς ἐθνοφυλακῆς (40α).

Ἀνετέθη εἰς τὴν ἐθνοφυλακὴν ἡ τήρησις τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ διετάχθη ἡ ἐκτὸς τῆς πόλεως συγκέντρωσις τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, τῶν μὲν ἐλεγχομένων ὑπὸ τῶν Πεδινῶν (τάγμα Λεωτσάκου, τάγμα πυρ) κοῦ καὶ χωρ) κῆ) εἰς Πεντέλην καὶ Κηφισίαν, τῶν δὲ προσκειμένων τοῖς ὀρεινοῖς (1ον, 2ον, 8ον καὶ 9ον τάγματα καὶ Διλοχία Πυροσβεστῶν) εἰς Δαφνίον.

Λόχος Ἐθνοφυλακῆς ἀντικατέστησε τὴν χωροφυλακὴν εἰς τὴν φρουρὰν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, οὐχ ἧττον ὅμως, αἰτήσει Διοικητοῦ Ἐθνικῆς Τραπέζης, συγκαταθέσει Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ἀμερίστῳ ἐνδιαφέροντι τῶν προστάτιδων δυνάμεων, αὐθημερὸν ἀντικατεστάθη ἡ ἐθνοφρουρὰ διὰ δυνάμεως συμμαχικοῦ ἀγήματος ἐκ τῶν ἐν Πειραιεῖ ναυλοχούντων συμμαχικῶν πολεμικῶν. Τοῦτο ὑπῆρξεν εὐτυχὴς συγκυρία διὰ τὴν χωροφυλακήν, διότι δὲν ὑπεχρεώθη νὰ παραδώσῃ τὴν φρούρησιν καταστήματος καὶ χώρου εἰς τὴν καρδίαν τῆς πρωτευούσης κειμένου εἰς συμμαχικὰ μὲν ξένα ὅμως στρατεύματα. Ὑπῆρξε καὶ τοῦτο χονδροειδὴς ἀπερισκεψία τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἔκτοτε καὶ ἐπὶ δίμηνον ἐκυμάτιζον ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς τραπέζης αἱ σημαῖαι τῶν ξένων, ἄνδρες τῶν ὁποίων ἀπετέλουν τὴν φρουράν.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ ἐξ ὀρεινῶν καὶ πεδινῶν σχηματισθεῖσα κυβέρνησις, ἵνα ἀπαλλαγῇ τόσον αὐτὴ ὅσον καὶ ἡ πρωτεύουσα ἐκ τῶν συνεχῶν στρατιωτικῶν ἐκτρόπων καὶ ἀπειλῶν, ἐξέδωκε τὴν ἀκόλουθον διαταγήν:

(40α) Τὸ σχετικὸν ΜΣΤ΄ ψήφισμα τῆς συνελεύσεως εἶχεν ὡς ἀκολούθως:

Α΄ Τὰ διάφορα σώματα τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ στρατοῦ θέλουσι μεταβῇ ἀμέσως εἰς τὰς ὁρισθησομένας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως θέσεις.

Β΄ Ἡ ἀσφάλεια τῆς πρωτευούσης ἀνατίθεται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῆς ἐθνοφυλακῆς.

Γ΄ Κατὰ συνέπειαν, καθιστάμεναι περιτταί, καταργῶνται αἱ θέσεις τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητηρίου καὶ τοῦ ἀρχηγείου τῆς Χωροφυλακῆς (σ.σ. οὐδεμίαν ἀξίαν εἶχε τὸ ἀρχηγεῖον διὰ τὰ θέματα Α΄ καὶ Β΄).

Δ΄ Ἡ Δ)νσις τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς συγχωνεύεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ε΄ Τὰ καθήκοντα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνοφυλακῆς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀνατίθενται προσωρινῶς εἰς τοὺς Δημάρχους.

Ἀριθμ. 16925

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν

Πρὸς τὸν Φρούραρχον Δαφνίου

Συμφώνως μὲ τὴν χθεσινὴν ἀπόφασιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου.

Διατάττομεν τάδε.

Ἐπειδὴ αἱ ἐν Λακωνίᾳ ἐπαναστατικαὶ πράξεις προβαίνουν ἀπαύστως εἰς τὸ χεῖρον. Ἐπειδὴ αἱ κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα στρατιωτικαὶ δυνάμεις εἶναι ἀνεπαρκεῖς πρὸς κατάπαυσιν τῶν κακῶν.

Τὰ ἐν Κηφισίᾳ καὶ Πεντέλῃ ἕκτον τάγμα τοῦ πεζικοῦ, τὸ τάγμα τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ ἡ χωροφυλακὴ θέλουν κατέλθη αὔριον εἰς Πειραιὰ διὰ τῆς ὄπισθεν τῶν ἀνακτόρων καὶ τῆς Ἀκροπόλεως ὁδοῦ ὅπως ἐπιβιβασθῶσιν ἀκριβῶς τὴν 5 μ.μ. ἐπὶ τῶν ἐπὶ τούτου ἑτοίμων ἀτμοπλοίων καὶ ἀποβιβασθῶσιν εἰς Μύλους ὅθεν διὰ Τριπόλεως μεταβῶσιν εἰς Λακωνίαν.

Τὸ πυροβολικὸν τάγμα μετὰ τὴν εἰς Μύλους ἄφιξίν του θέλει παραδώσει εἰς τὸ ἐν Ναυπλίῳ ὁπλοστάσιον τακτικῶς τὰς πεδινὰς κανονοστοιχίας τῶν 12 καὶ λιτρῶν οἱ ἵπποι τοῦ Πυροβολικοῦ θέλουν μεταβοῦν διὰ ξηρᾶς εἰς ἱπποφόρβιον ὅπως μένουσιν ἐκεῖσε μέχρι τῆς ἐπανόδου τοῦ τάγματος μετὰ τῶν ἀναγκαίων ζευγιτῶν.

Ἐπειδὴ λόγοι σπουδαῖοι τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἀπαιτοῦσιν τὴν παρουσίαν Στρατιωτικῶν δυνάμεων κατὰ τὸν Νομὸν Αἰτωλοακαρνανίας διατάττομεν ὅπως αὔριον κατέλθωσιν εἰς Κερατζίνιον τὰ ἐν Δαφνίῳ πεζικὰ τάγματα 1ον 2ον, 8ον 9ον καὶ ἡ διλοχία τῶν Πυροσβεστῶν ἐπιβιβασθῶσιν δὲ ἀκριβῶς τὴν 5ην μ.μ. εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ ἕτοιμα ἀτμόπλοια ἵνα μεταβῶσιν εἰς Μεσολόγγιον καὶ ἀποβιβασθῶσιν. Ἡ ἱππαρχία τῶν λογχιστῶν θέλει μεταβῇ ἐπίσης εἰς Μεσολόγγιον διὰ ξηρᾶς. Ἡ ἐκλογὴ τῆς ὁδοῦ ἀφήνεται εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἱππαρχίας.

Περὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας τῶν δύο τούτων Σωμάτων διετάχθησαν τὰ δέοντα.

Τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς ταύτης ὀφείλουσι ν' ἀναφέρωσι ὅλα τὰ μέλλοντα ν' ἀναχωρήσωσιν ὡς ἀνωτέρω τάγματα καὶ σώματα.

Ἀθῆναι τῇ 27 Ἰουνίου 1863

Ὁ Ὑπουργὸς Ι. Κλίμακας (41)

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ σύνολον ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη, συμμορφωθέντων ἁπάντων, ὅσον ἀφορᾶ ὅμως τὴν χωροφυλακὴν παρατηρητέον τ' ἀκόλουθα:

Παρέμεινεν ἄθικτος ἡ Μοιραρχία πρωτευούσης, δύναμις 80 ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Τζανέτον, ἀνέλαβε τὴν φρουρὰν τῶν ἀνακτόρων ἐγκατασταθεῖσα ἐγγὺς τούτων, ἓν ἄλλο τμῆμα ἐγκατεστάθη, διὰ στρατωνισμόν, εἰς τοὺς στρατῶνας τῶν πυροσβεστῶν (σκαπανέων) (42), ἠκολούθησε δὲ εἰς Λακωνίαν ἡ εἰς

(41) Γενικὰ ἀρχεῖα Κράτους.

(42) Ἐφημερὶς «Ἐλπίς», φύλλον 1208 τῆς 9-7-1863.

Κηφισίαν συγκεντρωθεῖσα μετὰ τὰ γεγονότα δύναμις 150 περίπου χωροφυλάκων — ἄρτι καταταγέντων — ἐξ ὧν σοβαρὸν ποσοστὸν ἐπέτυχε τὴν ἀπόλυσίν του πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως (43).

Οἱ ἐν τῇ διαταγῇ ἐπικαλούμενοι λόγοι ὑπῆρχον ἐν Λακωνίᾳ καὶ πρὸ τῶν αἱματηρῶν συγκρούσεων καὶ μάλιστα εἰς ἐντονωτέραν μορφήν, ὡς ἀθεράπευτος μᾶλλον κατάστασις, ἀλλ' οἱ κυβερνῶντες ὄχι μόνον δὲν εἶχον σκεφθῆ τοιαύτας πανστρατιάς, ἀλλ' οὔτε ἁπλᾶς ἐνισχύσεις δὲν ἀπέστειλον εἰς τὴν Μοιραρχίαν Μεσσηνίας, ὅστις διὰ 10 μόνον ἀνδρῶν ἔσπευδε ν' ἀναχαιτήσῃ τοὺς Κοκκεβαίους ἐπιτεθέντας ἐνόπλως τὴν 10ην Ἰουνίου κατὰ τῶν κατοίκων Λιγουδίστας, δηλονότι ἐπρόκειτο περισσότερον περὶ δικαιολογιῶν παρὰ περὶ εἰλικρινῶν προθέσεων καὶ οὕτω ἀπεστάλησαν οἱ μὲν πεδινοὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα τοῦ Λεωτσάκου, οἱ δὲ ὀρεινοὶ εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ Δ. Γρίβα, ὥστε καὶ ἀπὸ ἀπόψεως κατοίκων νὰ εὑρίσκωνται μεταξὺ ὁμοφρόνων κατὰ πλειοψηφίαν, ἀπηλλάγη δὲ ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐκ τοῦ Ἰμπέριουμ, ὅπερ διέθετον οἱ Κορωναῖος, Ἀρτεμ. Μῖχος, Παπαδιαμαντόπουλος καὶ ὁ Δ)ντὴς τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας. Μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἀποχώρησιν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων αἱ ἐφημερίδες διετύπωνον ἀνακούφισιν, διότι «ἀπηλλάγθη ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν στρατοκρατείαν, ἥτις πρὸ πολλοῦ χρόνου τὴν ἐπίεζον, ἀπὸ τὰς ἀταξίας καὶ τὰ κακουργήματα πολλῶν στρατιωτικῶν καὶ ἀπὸ τὰς στάσεις, αἱ ὁποῖαι τὴν ἐπαπείλουν» (44), ὡμίλουν δὲ ταυτοχρόνως περὶ καταχρήσεων, τῆς ἀφθονίας τῶν βαθμῶν καὶ τοῦ πληθωρισμοῦ τῶν προαγωγῶν (45).

Ὀλίγον ἀνωτέρω παρεθέσαμεν ἔγγραφον, ὑπὸ τύπον διαταγῆς, τοῦ Κορωναίου πρὸς τὸν Βακάλογλου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21 Ἰουνίου, ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Κορωναῖος καὶ μετὰ τὴν ἀνακωχὴν τῆς ἑσπέρας τῆς 20 Ἰουνίου προητοιμάζετο νὰ ἐξαπολύσῃ νέαν σφοδρωτέραν ἐπίθεσιν, εἴδομεν ὅμως ὅτι ἡ ἐπέμβασις τῶν πρέσβεων τῶν προστάτιδων δυνάμεων ἀπέτρεψεν τὴν περαιτέρω αἱματοχυσίαν διὰ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀπομακρύνσεως τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν τμημάτων.

Εἴδομεν ἐπίσης ὅτι ἡ ὀλίγον ἔξωθι τῶν Ἀθηνῶν χωροφυλακή, κωφεύσασα πρὸς τοὺς αὐθαιρετοῦντας καὶ ἐκτραχηλιζομένους ἀρχηγοὺς (Ὑπουργὸν Στρατιωτικῶν καὶ Ἀρχηγὸν χωροφυλακῆς), ἐζήτει τὰς διαταγὰς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἐπειδὴ δὲν ἐλάμβανεν ἀπάντησιν περὶ τοῦ πρακτέου ὁ Βακάλογλου ἀπηύθυνε καὶ τὴν ἀκόλουθον τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν (46) πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Τηλεγράφημα ἐκ Θηβῶν — Κατεπεῖγον.

Ἀριθμ. 1060 Πρόεδρον Συνελεύσεως — Ἀθήνας

Ἂν ἡ συνέλευσις ἔχει ἀνάγκην ὑποστηρίξεως, δύναμαι στρατολογήσω πολίτας καὶ νὰ μεταβῶ εἰς Ἀθήνας ἐπὶ τούτῳ. Ἔχω δὲ ἤδη συγκεντρω-

(43) Ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ», φύλλον 3157 τῆς 1-7-1863.

(44) Ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ», φύλλον 3158 τῆς 4-7-1863.

(45) Ἐφημερὶς «Ἀθηνᾶ», φύλλον 3158 καὶ 3160.

(46) Ἀπὸ τοῦ 1859 ἤδη εἶχεν ἀρχίσῃ ἡ προοδευτικὴ ἐγκατάστασις καὶ ἐν Ἑλλάδι τῆς τηλεγραφίας —Βλέπε Β.Δ. 1861 «περὶ συστάσεως διευθύνσεως τοῦ τηλεγράφου καὶ τηλεγραφείων» καὶ 16-9-1861 «περὶ δημοσίων τηλεγραφημάτων».

μένους 150 περίπου χωροφύλακας, στρατιώτας τοῦ πεζικοῦ καὶ ὁδηγοὺς καὶ ἐθνοφύλακας.

Ἀναμένω τηλεγραφικῶς τὰς διαταγάς σας.

Π. Βακάλογλου — Ταγματάρχης

Ἡ Πρόεδρος τῆς συνελεύσεως εὑρισκόμενος ἐνώπιον κρισιμωτάτων στιγμῶν καὶ μὴ διανοηθεὶς τὴν διὰ τῆς ὑλικῆς δυνάμεως ἐπιβολὴν δὲν ἀπήντα, εἰς τὸν Βακάλογλου, εὐθὺς ὅμως εἰς παρῆλθεν ἡ κρισιμότηςς καὶ ἐσχηματίσθη νέα κυβέρνησις ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τοῦτον:

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἰουνίου 1863 Κύριε Βακάλογλου

Ἔλαβον τὸ πατριωτικὸν γράμμα σας καὶ σᾶς εὐχαριστῶ ἐν ὀνόματι τῆς Πατρίδος.

Δὲν τὸ ἔδειξα εἰς οὐδένα. Ἤδη ἀποτανθῆτε εἰς τὴν νέαν (Κυβέρνησιν);

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως — Διομ. Κυριακοῦ

Συνοψίζοντες, βάσει τῶν ἀνωτέρω, τὰ ἀφορῶντα τὴν θέσιν καὶ στάσιν τῆς χωροφυλακῆς ἔναντι τοῦ τριημέρου ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, διαπιστοῦμεν ἀδιάστως τ' ἀκόλουθα:

Αἱ φατρίαι μετὰ τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1862 διεξῆγον ἀγῶνα ἐπικρατήσεως καὶ ἀλληλοεπιβολῆς, ὅστις ἀγὼν ὀξύνετο ἐφ' ὅσον ἐπέκειτο ἡ ἔλευσις τοῦ νέου Βασιλέως, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν ἑκάστης νὰ εὑρεθῇ αὕτη κυβερνῶσα, ἐκ τῆς ἀνοήτου βάσεως «μακάριοι οἱ κατέχοντες». Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατέτεινον ἅπασαι αἱ προσπάθειαι καὶ ἐνέργειαί των, κατεσπαταλᾶτο τὸ δημόσιον χρῆμα, διεφθείρετο ὁ στρατὸς διὰ τῶν ἀθρόων διαδοχικῶν προαγωγῶν καὶ διορισμῶν (47) καὶ ἐβιάζοντο σωματικῶς καὶ ψυχολογικῶς αἱ συνειδήσεις τῶν ἐπιδιωκόντων νὰ παραμείνωσιν πιστοί, εἰς τὸν ὅρκον καὶ τὸ ὑπηρεσιακὸν καθῆκον.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν γεγονότων πείθει καὶ τὸν πλέον διστακτικὸν ὅτι ἡ χωροφυλακὴ κατέβαλεν ὑπερανθρώπους προσπαθείας νὰ παραμείνῃ ἐκτὸς τῶν φαύλων καὶ ἐκνόμων τούτων σχεδίων καὶ ἐνεργειῶν, πειθομένη μόνον τοῖς ρήμασι τῆς οἱασδήποτε προελεύσεως νομίμου κατὰ τὰ κρατοῦντα κυβερνήσεως. Ἐνεφανίσθησαν ριψάσπιδες τινὲς γενόμενοι ἐπιλήσμονες τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ καθήκοντός των, ἀλλ' οὗτοι δὲν προήρχοντο ἐκ τῶν σπλάχνων τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐκ τῶν τοιούτων τῆς ἀνωμαλίας καὶ δὲν εἶχον προλάβει νὰ δημιουργήσωσι τὴν διέπουσαν τὸ Σῶμα καὶ παρ' ὅλων τῶν ἄλλων ἐπιδειχθεῖσαν φρόνησιν, εὐσυνειδησίαν πρὸς τὸ καθῆκον καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν ἀποστολήν. Ὁ Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας Ζαλοκώστας μαχόμενος κατὰ τοῦ συρφετοῦ τοῦ Λῃστάρχου Κυριάκου ἐγκαταλειφθεὶς ἐγκατέλειψε τὸ πεδίον τῆς τιμῆς ἐν πλήρει καταθλίψει καὶ ἀπαγοητεύσει καὶ ὁ Βακάλογλου πληροφορηθεὶς τὰς ἐγκληματικὰς ἐνεργείας τοῦ Κορωναίου καὶ τοῦ

(47) Κατὰ τὸ ἔτος 1863 εἰσήχθη τριπλάσιος ἀριθμὸς εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων, ὥστε οὔτε τὸ οἴκημα οὔτε οἱ λοιποὶ χῶροι ἐπήρκουν. Κατὰ Ἰανουάριον 1863 ὁ Βούλγαρης μετέταξεν εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ἐπιλοχίας τινάς, οὓς εὐθὺς ἀμέσως ὠνόμασεν ἀνθυπομοιράρχους.

Ἀρχηγοῦ χωροφυλακῆς, τοὺς περιεφρόνησε καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Ὁ ἐνωμοτάρχης Ἰωάν. Δημόπουλος ἀρχιφύλαξ τῆς φρουρᾶς Ἐθνικῆς Τραπέζης εἴδομεν μετὰ πόσης ἁπλότητος καὶ γνησιότητος παρέστησε τὴν κατὰ τοῦ πρώτου πιστωτικοῦ ἱδρύματος ἐν Ἑλλάδι ἐπίθεσιν τοῦ Κορωναίου καὶ παρηκολουθήσαμεν τὴν γενναίαν καὶ ἀποφασιστικὴν ἀντίστασιν τῶν ἀποτελούντων τὴν φρουρὰν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐν μέσῳ τοῦ ἐπακολουθήσαντος πολεμικοῦ ἐκείνου ὀρυμαγδοῦ.

Ἐν ἑνὶ λόγῳ παρατηροῦμεν ὅτι αἱ φατρίαι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, εἰς ἃς συμμετεῖχον καὶ οἱ ἀρχηγοὶ καὶ Διοικηταὶ τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν μονάδων «Σωμάτων», ἀφοῦ αὗται ἐμισοῦντο θανασίμως, εἶχον ἐπιτύχει τὸν βαθὺν διαχωρισμὸν καὶ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων εἰς οὐραγοὺς τῶν φατριῶν καὶ εἶχον ἐνσταλάξει μεταξὺ αὐτῶν τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὰ συμφέροντά των μῖσος, ὥστε ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1863 ν' ἀρχίσωσιν αἱ μεταξύ των ἔνοπλοι καὶ αἱματηραὶ συγκρούσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ χωροφυλακὴ ἐπιτελοῦσα τὸ καθῆκον της ἦλθεν ἀλληλοδιαδόχως, καὶ πρὸς τὴν μὲν καὶ πρὸς τὴν δὲ εἰς σύγκρουσιν, πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν φατριῶν, καὶ ἐματαίωσε μάλιστα τὰς ἐκνόμους καὶ ἀνάρχους ἐπιδιώξεις των.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι δὲν χρήζει μεγαλυτέρων ἀποδείξεων, ἀναφέρομεν ὅμως καὶ δύο εἰσέτι ἀναμφισβητήτουςς περιπτώσεις.

Εἴπομεν ὅτι ὁ ταγματάρχης Δραγῶν εἶχεν μετατεθεῖ ἐκ τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς εἰς τὴν τοιαύτην Μεσσηνίας ὑπὸ τοῦ προκατόχου του Κορωναίου Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν καὶ ὅτι οὗτος μὴ προλαβὼν ν' ἀναχωρήσῃ εὑρέθη εἰς Ἀθήνας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν γεγονότων καὶ μάλιστα πειθαρχῶν εἰς τὸν φατρίαρχον ἀρχηγὸν Χωροφυλακῆς Ἀρτέμην Μῖχον, πρὸς στιγμὴν ἐνεφανίσθη ὡς ἀναλαβὼν αὐθαιρέτως τὴν Μοιραρχίαν καὶ αὖθις (48), εὐθὺς ὅμως μετὰ τὰ γεγονότα ἀνεχώρησε διὰ τὴν νέαν του θέσιν καὶ παρέμεινεν διευθυντὴς Μοιραρχίας Ἀττικῆς ὁ Ζαλοκώστας, πρᾶγμα ὅπερ ἀποδεικνύει τὴν παρὰ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἀναγνώρισιν τοῦ νομιμόφρονος καὶ ἀδιαβλήτου ἔργου τοῦ Ζαλοκώστα.

Ἡ μετὰ τὰ γεγονότα σχηματισθεῖσα κυβέρνησις (μικτὴ ἐξ ὀρεινῶν καὶ πεδινῶν), ἀποτελοῦσα δεῖγμα συμφιλιώσεως καὶ ἀνακωχῆς τῶν πολιτικῶν φατριῶν, σκεφθεῖσα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ γαλήνη καὶ ἐν ταῖς συνταραχθείσεσιν ἐνόπλοις δυνάμεσι, προέβη, εἰς τὴν ἀναγνώρησιν « ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς συνδιαλλαγῆς τοῦ στρατοῦ» ἐκ τῶν Ἀρτεμ. Μίχου, Π. Κορωναίου, Ι.Α. Μανωλάκη, Χ. Ζιμβρακάκη καὶ Ἀρ. Καρνάλη.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, εἰς ἣν δὲν συμμετέσχεν ὅπως διαπιστοῦται ἡ Χωροφυλακή, μελετήσασα ἐπὶ δίμηνον καὶ πλέον τὰς μεταξὺ τῶν διαφόρων ὅπλων καὶ σωμάτων (πεζικόν, πυροβολικόν, πυροσβέσται, ναυτικόν, οἰκονομικαὶ ὑπηρεσίαι, ὁπλοστάσιον κ.λ.π.) διαφορὰς καὶ προστριβάς, ὑπέβαλε τὴν 12ην Σεπτεμβρίου 1863 πρὸς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τὰ πορίσματα της καὶ διὰ ταυτοχρόνου ἐπιστολῆς - ἐγκυκλίου της, ἀπευθυνθείσης, διὰ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, πρὸς τὰς διοικήσεις ἁπάντων τῶν Σωμάτων στρατοῦ καὶ τὰς λοιπὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς ἐκάλει εἰς συμφιλίωσιν καὶ

(48) Τοῦτον προσεπάθησε νὰ συλλάβῃ ὁ Κορωναῖος, καθ' ὃν τρόπον συνέλαβεν τὸν Λεωτσάκον, ἀλλ' ἀπέτυχε διότι ὁ Δραγὼν ὑποπτευθεὶς ἐπήδησεν ἐκ τῆς ἐν κινήσει ἁμάξης τοῦ Κορωναίου.

συνεργασίαν ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, ὡς ἀρθεισῶν ἁπασῶν τῶν ἀδικιῶν καὶ ἰδιαιτέρων εὐνοιῶν (49). Εἰς ταῦτα οὐδεὶς γίνεται λόγος περὶ χωροφυλακῆς, διότι μετ' οὐδενὸς σώματος κ.λ.π. ἔσχεν ἰδιαιτέραν τινὰ ἀντιδικίαν, οὐδὲ συγγενῆ τινὰ διαφορὰν παρουσίαζεν, πλὴν τῆς ἀπαγοητεύσεώς της κατὰ τῆς γενικῆς κακοδαιμονίας καὶ τῆς κακῆς παρ' ὅλων μεταχειρίσεως τοῦ Σώματος.

Ε΄ ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΑ

Ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος κεφαλαίου ὡμιλήσαμεν περὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν ἐπαρχιῶν καὶ παρεθέσαμεν ἐντόνους τινὰς εἰκόνας περὶ ταύτης, ἐκ τῆς ἐνώπιον τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἀγορεύσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Πετμεζᾶ καὶ ἐκ τῶν ὅσων περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διέλαβεν ὁ Ν. Δραγούμης.

Ἀνωτέρω παρηκολουθήσαμεν τὰς ἐπισυμβάσας ἐν Ἀθήναις ταραχάς, αἵτινες ὑπῆρξαν ἀποτέλεσμα τῶν ἐνόχων καὶ κενῶν φιλοδοξιῶν, ἀνεφέρθημεν εἰς τὰς ἕνεκεν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως (Λουφὲν) ἐξεγέρσεις καὶ κακοποιήσεις ἡγουμένων τῆς συνελεύσεως, ἀνεφέρθημεν εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς πειθαρχίας καὶ τὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἐνσπειρόμενον τρόμον ἐν τῇ πρωτευούσῃ μὲ κορυφαίας τῶν ἐκδηλώσεων τὴν κατὰ τῶν ἠθοποιῶν τοῦ Γαλλικοῦ θιάσου ἐπίθεσιν καὶ τὴν δημοσίευσιν ὑβριστικῶν κατὰ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἐπιστολῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ. καὶ παρεστήσαμεν πῶς ἡ χωροφυλακὴ ἀπεκάθαρε καὶ πάλιν τὴν ὑπὸ ληστῶν κατακλυσθεῖσαν Ἀττικήν.

Παρεμπιπτόντως ἀνεφέρθημεν καὶ εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν εἴς τινας τῶν ἐπαρχιῶν ἐκκρυθμότητα, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἀσυδοσίας ἁπάντων τῶν κακοποιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἕνεκα τῶν μέτρων τῆς ἐπαναστάσεως προκληθείσης ἀθυμίας καὶ ἀβεβαιότητος παρὰ τῇ χωροφυλακῇ καὶ τῆς εἰς Ἀθήνας συγκεντρώσεως τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων.

Καθ' ὅλας τὰς περιόδους λαμβάνομεν τὰ ἀφορῶντα εἰδικῶς τὴν χωροφυλακὴν γεγονότα, ταὐτ' ἔστιν τὰ γεγονότα εἰς ἃ ὑπάρχει ἐνεργὸς ἀνάμειξις ἀνδρῶν τοῦ σώματος τούτου, καίτοι ἡ τακτικὴ αὕτη καὶ τὸν εἱρμὸν καταστρέφει ἀλλὰ καὶ τοῦ θέματος τὴν γενικὴν εἰκόνα σοβαρῶς μειώνει καὶ παραμορφώνει. Τὰ γεγονότα καὶ αἱ ἐξελίξεις, ὁποθενδήποτε καὶ ἐὰν προέρχωνται καὶ οἱασδήποτε καὶ ἂν ὦσιν ἐκτάσεως καὶ μορφῆς, ἔχουσιν πάντοτε ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπὶ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς χωροφυλακῆς.

Εἶναι λίαν δυσχερὲς νὰ διαχωρισθῇ τὸ ἀμέσως καὶ εἰδικῶς ἐνδιαφέρον, ἀδύνατον δὲ νὰ διαχωρισθῇ ἐκ τοῦ ὅλου.

Τούτων ἕνεκεν ἐρανιζόμεθα κατὰ διαλείμματα συμπυκνωτικὰς ἀπόψεις τῆς γενικῆς ἱστορίας, αἵτινες πρέπει ν' ἀποτελοῦν τὴν βάσιν διὰ νὰ ἐξενεχθῶσιν κρίσεις καὶ συμπεράσματα διὰ τὰ ἐπὶ μέρους γεγονότα, περὶ ὧν εἰδικῶς ποιούμεθα λόγον. Τὴν ἐπομένην τῆς τριημέρου αἱματοχυσίας τῶν Ἀθηνῶν οἱ πάντες ὠλοφύροντο διὰ τὸ κατάντημα, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργὰ νὰ ἀπομονωθῇ ἡ μόλυνσις, ἰδία ὡρισμένων εὐπαθῶν Ἐπαρχιῶν.

---

(49) Βλέπε Ἐφημε. «Παλιγγενεσία» φύλ. 227 τῆς 14-9-1863, ἔνθα καὶ σχετικὴ Ἡμερ. Διαταγὴ ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν.

Γενικῶς ἡ περίοδος ἀπὸ 10-10-1862 μέχρι 18-10-1863 παρέμεινε γνωστὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν ὡς ἡ φρικτοτέρα περίοδος ἐσωτερικῶν καταπτώσεων, ἀναταραχῶν, ἀναστατώσεων, κομματικῆς μισαλλοδοξίας καὶ ἀδιστάκτου ἐπὶ τῶν πάντων φατριασμοῦ καὶ μόνον ὑπὸ τῆς περιόδου τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ ἐκαλύφθη. Τὰ πάντα εἶχον ὑποστῆ τῆς καταδρομῆς τὴν δοκιμασίαν, εἰς ὡρισμένας ὅμως περιφερείας τὸ κακὸν εἶχεν ὑπερπλεονάσει.

Ποτὲ ἄλλοτε δὲν συνέβη καὶ τὸ τραγικὸν νὰ συμπήξωσι ληστοσυμμορίαν ὄργανα τῆς χωροφυλακῆς, ὡς συνέβη κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Ἅμα τῇ διαταγῇ ν' ἀναχωρήσῃ διὰ Λακωνίαν ὁ στρατὸς τῶν πεδινῶν καὶ ἡ εἰς Κηφισίαν εὑρισκόμενη Χωροφυλακή, ὁ ὑπεν) ρχης Κρανάκης λιποτακτήσας συνέπηξε ληστοσυμμορίαν ἐκ πέντε χωροφυλάκων καὶ 15 στρατιωτῶν, μεθ' ἧς περιφερόμενος ἐπὶ τινας ἡμέρας ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν προεκάλεσεν, ὡς εἰκός, τὴν γενικὴν ἀποκαρδίωσιν. Οἱ πάντες ηὐθαιρέτουν καὶ ἐπανεστάτουν ἀτιμωρητί, διατὶ νὰ μὴ πράξῃ τὸ ἴδιον καὶ ὁ ὑπενωμοτάρχης;

Τοὺς ἐκ τῆς τοιαύτης ἀναρχίας ἐγκυμονουμένους κινδύνους ἐπισημαίνων ὁ Βακάλογλου ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον τηλεγραφικὴν ἔκκλησιν καὶ εἰσήγησιν.

Ἀριθμ. 1067

Ὑπουργοὺς Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν — Ἀθήνας.

Κυριάκος μετὰ 80 ληστῶν καὶ στρατιωτῶν Λεωτσάκου προτίθενται νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς ληστοπραξίας καὶ λεηλασίας ὑποκινοῦντες δὲ εἰς ταύτας καὶ χωροφύλακας Ἀττικῆς.

Φρουρὰ Θηβῶν μετατίθεται Χαλκίδαν. Ἀποσταλείτω μοι δύναμις ἰσχυρὰ πρὸς ματαίωσιν τοιούτων σκοπῶν.

Καταπραϋνθήτωσαν ἐμφύλια μίση δι' ἠπίων καὶ συνδιαλλακτικῶν μέτρων, ἄλλωστε ἐπίκειται κίνδυνος λησταντάρτικῶν κινημάτων.

Ὥρα 8 μ.μ. Θῆβαι τῇ 24 Ἰουνίου 1863 — Βακάλογλου

Ἀπευθύνετο καὶ εἰς τὰς δύο πτέρυγας, ἐξέφραζεν ἴσως ὑπερβολικοὺς φόβους, ἀλλ' ἔλεγε ὅ,τι ἐπίστευεν, πρᾶγμα ὅπερ ἐπανέλαβεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1196 ἔκθεσίν του, διὰ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ἀναφανεισῶν νέων ληστοσυμμοριῶν.

Τὴν 1ην Ἰουλίου 1863 ὑπέβαλε πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς ἐθνοσυνελεύσεως σχέδιον ψηφίσματος πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἐκ νέου γιγαντουμένης ληστείας, τῆς ὁποίας τὰ αἴτια προσδιώριζεν ὡς ὀφειλόμενα, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἀσυγκράτητον καὶ ἀδίστακτον ἐπιθυμίαν τοῦ κέρδους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν περὶ ἀτιμωρησίας ἐπικρατήσασαν ἰδέαν. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ὑπομνησθὲν καὶ δι' ἑτέρας ἀναφορᾶς τὴν 21-7-1863, περιελάμβανε 12 ἄρθρα, τὸ περιεχόμενον τῶν ὁποίων περιελήφθη εἰς τὸν βραδύτερον ἐπιψηφισθέντα νόμον Τ.Ο.Δ.

Εἰθισμένοι εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν στρατιωτικῶν ἱερουργημάτων καὶ θεωριῶν δὲν ἀπετολμήσαμεν νὰ ψαύσωμεν καὶ τὸ κοινωνικὸν σῶμα τῆς χώρας εἰς οἵαν κατάστασιν εἶχεν περιέλθει. Ἐν ὀνόματι τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὰς ἕδρας τῶν νομῶν καὶ Ἐπαρχιῶν ἀνεπτύσσετο εἷς νεοελληνικὸς κοτζαμπασιδισμὸς ἐκ τῶν ἰσχυρῶν κομματικῶν παραγόντων,τῇ ἐκ φόβου ἀνοχῇ καὶ ὑποβοηθήσει ἁπασῶν τῶν ἀρχῶν.

Ὁ κοτζαμπασιδισμὸς οὗτος ὑπῆρξεν μία παρεμφερὴς τῆς φεουδαλικῆς ἐκμεταλ-

λεύσεως μορφὴ καὶ ὑπήγαγεν εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ κυρίως τοὺς χωρικούς, ἐπιτήδειοι δὲ μεταμορφωταὶ ὄντες οἱ προύχοντες κομματάρχαι κατώρθωνον νὰ καλύπτουν τοὺς ἀνόμους καὶ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς των διὰ τῆς συνεχοῦς ὑποκαύσεως τῶν κομματικῶν παθῶν καὶ διὰ τῆς ἐπιρριπτομένης μορφῆς τοῦ ἀντιδραστικοῦ ἢ Οθωνιστοῦ, συνωμότου κ.λ.π., κατὰ παντὸς ἀντιπάλου ἢ τολμῶντος νὰ ἀντιδράση.

Τοιαύτης μορφῆς τάσεις ἐνεφανίσθησαν σαφεῖς κυρίως ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Ἠλείᾳ μὲ δυσμενέστατα ἐπακόλουθα, ἕνεκα τῶν ὁποίων σκληρότατοι χαρακτηρισμοὶ ἐξηνέχθησαν διὰ τοὺς κατοίκους των.

Ἡ νύμφη τῆς Τριφυλλίας, ἡ Κυπαρισσία, συνεπικορούσης καὶ μιᾶς ἄλλης ἐνδημούσης μάστιγος, τῶν ἰδιωτικῶν καὶ παρακρατικῶς δρωσῶν ὀργανώσεων, κατέβαλε βαρὺ τὸ τίμημα αὐτῆς τῆς διενέξεως μεταξὺ ἀστῶν καὶ χωρικῶν.

Οἱ τῶν ὀρεινῶν Δήμων Δουρείου καὶ Αὐλῶνος κάτοικοι ἔρρεπον πρὸς τὴν διαρπαγήν, πολλάκις δὲ οἱ κάτοικοι τῆς πεδινῆς περιοχῆς εἶχον δοκιμάσει τὴν σκληρότητα τῶν ὀρεισιβίων τούτων ὡς ἐπιδρομέων.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπανάστασιν πρόκριτοι τινὲς ἐν Κυπαρισσίᾳ προέβησαν εἰς τὸν σχηματισμὸν ἑνὸς τοπικοῦ σώματος ἐμμίσθου πολιτοφυλακῆς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόλεως, εἰς ἣν εἶχον ἐναπομείνει μόνον εἷς ἐνωμοτάρχης μετὰ τριῶν χωροφυλάκων δι' ὁλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν, δεδομένου ὅτι, ὡς προείπομεν, ἅπαντα τὰ στρατιωτικὰ τμήματα συνήχθησαν ὑπο τῶν φατριαρχῶν εἰς Ἀθήνας.

Ἡ κατὰ ταῦτα σχηματισθεῖσα πολιτοφυλακὴ ἠμείβετο καὶ συνετηρεῖτο δι' ἐρανικῶν εἰσφορῶν μεταξὺ τῶν εὐπορωτέρων κατοίκων τῆς πόλεως, ἀπετελέσθη δὲ ἐκ προσώπων χαμηλῆς πνευματικῆς στάθμης καὶ διὰ κακῶν ἕξεων κατὰ τὸ μᾶλλον βεβαρυμένων. Κατὰ Μάρτιον 1863 ἄνδρες αὐτῆς παρεβίασαν τὴν Ἐπαρχίαν καὶ διήρπασαν τὰ διὰ τὴν Ἐθνοφυλακὴν προοριζόμενα ὅπλα.

Τὰ πολιτικὰ πάθη εἶχον ἐξαφθῆ εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν καὶ ἐφ' ὅσον τὸ κράτος δὲν ἐλάμβανε μέτρα δι' ἀποστολῆς κρατικῶν δυνάμεων, ἡ ἔξαψις ὡδήγει ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς εἰς εὐρυτέρας συνεπείας. Ἡ ὀργάνωσις καὶ διοίκησις τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω πολιτοφυλακῆς εἶχε περιέλθει εἰς μίαν τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδεινοπάθουν ἐκ τῶν ἐκτραχηλισμῶν τῶν κατὰ ταῦτα πολιτοφυλάκων, τῶν εἰς ἀντεκδίκησιν ἐκδηλουμένων καὶ ἐκ τῆς ἀσυδοσίας τῶν πενομένων ὀρεισιβίων χωρικῶν.

Τὴν 27ην Μαΐου 1863 ἡ ἐφημερὶς «Παλιγγενεσία» ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων: «Μεσσηνία: μαίνονται τὰ ἐπιτόπια πάθη καὶ κορυφοῦνται αἱ ἀντεκδικήσεις. Φόνοι, ἁρπαγαί, καὶ τὰ παρόμοια εἶναι τὰ προϊόντα τῆς ὡραίας, ἀλλ' ἀτυχοῦς ἐκείνης χώρας».

Ἄνδρες τῆς πολιτοφυλακῆς ταύτης αὐθαιρετοῦντες εἶχον καταλάβει δι' ἴδιον λογαριασμὸν οἰκήματα καὶ κτήματα ἀνήκοντα εἰς τὸ κράτος καὶ τὸν Δῆμον, συμπεριεφέροντο πρὸς τοὺς εἰς Κυπαρισσίαν ἀφικνουμένους χωρικοὺς μετὰ περισσῆς τραχύτητος καὶ βαναυσότητος, προέβαινον εἰς συλλήψεις καὶ κακοποιήσεις τούτων, ἐνήργουν νυκτερινὰς ἐπιδρομὰς κατὰ τῶν ὀρεινῶν χωρίων ὑπὸ τὸ πρόσχημα καταδιώξεως τῆς ληστείας ἢ πρὸς ὑποστήριξιν δικαιωμάτων τῶν ἐμπόρων καὶ γενικῶς συμπεριεφέροντο τόσον ἐχθίστως πρὸς τοὺς χωρικούς, ὥστε εἶχε προκληθῆ ἡ γενικὴ τούτων ἀγανάκτησις καὶ δὲν ἀπητεῖτο ἄλλο παρὰ ἡ ἀφορμὴ διὰ μίαν σύρραξιν.

Τὰ πνεύματα τῶν χωρικῶν ἐξῆπτον καταλλήλως οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀντίθετον πολιτικὴν παράταξιν τοῦ Γρηγοριάδου.

Τέλος, προκειμένου νὰ διεξαχθῇ, καθυστερουμένη ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Τριφυλλίας ἐκλογή, ἡ Νομαρχία Μεσσηνίας ἀπέστειλεν εἰς Κυπαρισσίαν ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν ἀνθ) ρχον Χατζηαράπην, συγκείμενον ἐκ 50 ἀνδρῶν, προερχομένων ἐκ διαφόρων στρατιωτικῶν μονάδων.

Περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ Χατζηαράπη ὡμιλήσαμεν ἀνωτέρω. Σκοπὸς τοῦ ἀποσπάσματος τούτου ἦτο ἡ ἀποκατάστασις τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, ὥστε νὰ καταστῇ ἐφικτὴ ἡ διενέργεια ἐκλογῶν.

Οἱ πολιτοφύλακες Κυπαρισσίας δὲν εἶδον εὐμενῶς τὴν ἄφιξιν δημοσίας δυνάμεως καὶ τὴν 7 Σεπτεμβρίου προεκλήθη θορυβῶδες ἐπεισόδιον ἐξ ἀφορμῆς ἀκόσμου καὶ εὐεξάπτου συμπεριφορᾶς ἐνωματάρχου τοῦ τμήματος Χατζηαράπη, ἐξ οὗ ὁρμωμένη ἡ κηδεμονεύουσα τὴν πολιτοφυλακὴν πολιτικὴ μερὶς ὠργάνωσε ἔνοπλον διαδήλωσιν πρὸς τὸ Ἐπαρχεῖον, ἀξιοῦσα τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ὡς μὴ ἀναγκαίας, ἐνῶ ἡ ἀντίθετος πολιτικὴ μερὶς τοῦ Γρηγοριάδου, καταλαβοῦσα θέσεις μάχης ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς δημοσίας δυνάμεως καὶ οὕτω ἀπεκατεστάθη ἡ τάξις διὰ τῆς ἀπειλῆς ἐνόπλου συρράξεως.

Αἰτήσει τοῦ Δημάρχου Ἐράνης καὶ ἐντολῇ τοῦ Ἐπάρχου, τὴν ἐπομένην 8ην Σεπτεμβρίου, τὸ ὑπὸ τὸν Χατζηαράπην ἀπόσπασμα ἀνεχώρησε δι' Ἐράνην, λόγῳ ἐπισυμβάντος φόνου, παραμεινάσης ἐν Κυπαρισσίᾳ μικρᾶς δυνάμεως ὑπὸ ἐνωματάρχην.

Τὴν 9-9-1863 κομματικῶς ἀντίπαλοι καὶ πολιτοφύλακες ἐπετέθησαν κατὰ νέων, συγγενῶν τοῦ φατριάρχου Γρηγοριάδου, προεκλήθη συμπλοκὴ καὶ ἐφονεύθησαν 7 ἄτομα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα κατήγοντο ἐκ τῶν ὀρεινῶν χωρίων.

Πληροφορηθέντες ταῦτα οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων ἐξεμάνησαν, ὑποδαυλιζόμενος δὲ ἀσφαλῶς καὶ ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν Γρηγοριάδη, ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς Κυπαρισσίας πρὸς τιμωρίαν καὶ διάλυσιν τῆς τυραννικῆς πολιτοφυλακῆς.

Περὶ τὴν 12ην ὥραν τῆς 12ης Σεπτεμβρίου αἱ πρῶται φάλαγγες τῶν χωρικῶν ἐπλησιάζον τὴν Κυπαρισσίαν, πρὸς ἀναχαίτισιν δὲ τούτων ἐξῆλθον οἱ Ἔπαρχος, Ἐπίσκοπος καὶ ἀνθ) ρχος Χατζηαράπης μετὰ τῆς δυνάμεώς του, πλὴν ἐπὶ ματαίῳ.

Ὁ ἀνθ) ρχος προσεπάθησε συμπτυσσόμενος νὰ ταχθῇ πρὸς ἔνοπλον ἄμυναν τῆς πόλεως, ἀλλὰ οἱ ἐκ τοῦ ἱππικοῦ καὶ πεζικοῦ προερχόμενοι ἄνδρες, ἤτοι τὰ 4) 5 τῆς δυνάμεως του, τὸν ἐγκατέλειψαν διαρρεύσαντες πρὸς Καλαμάταν.

Οὕτω τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 12ης Σε) βρίου ἤρξατο ἡ ἐντὸς τῆς πόλεως ἔνοπλος συμπλοκὴ μεταξὺ τῶν εἰσβαλουσῶν ὁμάδων χωρικῶν καὶ τῆς κακοποιοῦ ἐκείνης δυνάμεως, τῆς δῆθεν πολιτοφυλακῆς.

Ἡ ἐπακολουθήσασα νὺξ ὑπῆρξε τρομερὰ καὶ δραματικὴ διὰ τὴν πόλιν τῆς Κυπαρισσίας. Οἱ χωρικοὶ ἐγένοντο κάτοχοι τῆς πόλεως, ἐνέπρησαν οἰκήματα σημαινόντων ἐκ τῶν πολιτευομένων καθὼς καὶ καταστήματα, προέβησαν εἰς διαρπαγὰς καὶ λεηλασίας καὶ γενικῶς ἐπεκράτησε καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀπερίγραπτος πανικὸς καὶ τρόμος. Τὸ παραδοξώτερον ὅλων ὑπῆρξεν ὅτι ἐνῶ ὁ Δήμαρχος Κυπαρισσίας ηὐνόησε τοὺς χωρικούς, ὁ Δήμαρχος Τριπύλης, Ἰωάν. Λυμπερόπουλος, ἐκινήθη ἐπικεφαλῆς ὁμοχωρίων του ἐναντίον τῶν ὀρεισβίων. Ἐκ Καλαμάτας ἔσπευσεν ἐπὶ κεφαλῆς δυνάμεως ὁ δ) κὴς Μοιραρχίας Μεσσηνίας Δραγὼν καὶ τότε συνέβη τὸ ἐπίσης ἀξιολόγως ρωμαντικὸν ὅτι οἱ ὀρεινοὶ παρέδωκαν ἡσύχως τὴν πόλιν ἀπελθόντες εἰς τὰ ἴδια, πάντως αἱ προξενηθεῖσαι ζημίαι καὶ καταστροφαί, τόσον ἐκ τῶν πυρκαϊῶν ὅσον καὶ ἐκ τῶν λεηλασιῶν καὶ διαρπαγῶν, ὑπῆρξαν ἀνυπολόγιστοι καὶ

ἐπὶ μακρὸν ἡ πόλις ἐνεφάνιζε τὰ ἐρείπιά της ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κρατικῆς ἀδιαφορίας καὶ ὑποτονικότητος (49α).

Διὰ παρομοίους περίπου λόγους τὴν 19 Σ)βρίου 1863 χωρικοὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πύργου Ἠλείας, πλὴν χάρις εἰς τὴν ἐπιρροὴν καὶ σύνεσιν τοῦ βουλευτοῦ Κρεστενίτη ἀπετράπησαν τὰ ἔκτροπα.

Ἡ ἐπαρχία Λακεδαίμονος, λήγοντος τοῦ μηνὸς Σ)βρίου, εὑρίσκετο ἐν πλήρει ἀναρχίᾳ ἐξ ἀφορμῆς τῶν διενεργουμένων εἰς δύο Δήμους ἐκλογῶν, ὅτε ἐπεσυνέβη καὶ τοῦτο τὸ ἀξιοθρήνητον. Στρατὸς ἀποσταλεὶς διὰ τὴν τάξιν ἠπείθησε εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Νομάρχου, ὁ δὲ Νομάρχης σρατολογήσας χωρικοὺς ἑτοιμάζετο νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος, πρᾶγμα ὅπερ ἀπεφεύχθη λόγῳ κατεπειγούσης προσκλήσεως τοῦ Νομάρχου εἰς Ἀθήνας (50).

Ἡ «φιλοτάραχος καὶ φιλέκδικος» Μάνη συνεχῶς ἐνήργει ἐπιδρομὰς εἰς βάρος τόσον τῆς ἐπαρχίας Λακεδαίμονος ὅσον καὶ τῶν γειτονικῶν Μεσσηνιακῶν ἐπαρχιῶν.

Ἡ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀπείθεια καὶ ἡ θρασύτης, εἶχον φθάσει εἰς τὸ ἀπροχώρητον, αἱ δὲ ἀρχαὶ ἦσαν ἀνίσχυροι, λόγῳ καταπληκτικῆς μειώσεως τῆς δυνάμεως χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ ἀκατάλληλοι, λόγω ἀπροκαλύπτου πολιτικολογίας καὶ ἐφημερότητός των, νὰ ἐπιβάλωσι τὸ κράτος τοῦ Νόμου.

Ἡ ληστεία ἐλυμαίνετο καὶ πάλιν τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα. Αἱ ἐν Λαμίᾳ ἐκδιδόμεναι ἐφημερίδες (51) τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γέμουν ἐκ τῶν περὶ ληστοπραξίας εἰδήσεων καὶ ἐκ πυρίνων πρὸς τὴν κυβέρνησιν καὶ τὴν συνέλευσιν ἐκκλήσεων, ὅπως λάβῃ δραστικὰ κατὰ τῆς ληστείας μέτρα. Κατὰ τὸν Σ)βριον 1863 γίνεται λόγος περὶ 10 ληστοσυμμοριῶν, μόνον ἐν τῷ νομῷ Φθιώτιδος (52), κατάστασις ἥτις ἐφεξῆς συνεχῶς θὰ ἐπιδεινοῦται καὶ δὲν θὰ ἴδῃ βελτίωσιν πρὸ τοῦ 1865 (53).

Ἡ Ἀττικὴ ἔσχε τὴν τύχην νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἀναφανείσης ληστείας, χάρις εἰς τὰς μεθόδους καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα τοῦ Βακάλογλου, μετὰ τὴν ἀποστρατείαν ὅμως τούτου — περὶ ἧς γεννήσεται κατωτέρω λόγος — καὶ τὴν παραμέλησιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων λήγοντος τοῦ 1963, ἠπειλήθη καὶ αὖθις καὶ ἡ περιοχὴ αὕτη.

Ἡ τόσον ὑμνηθεῖσα ὑπὸ τινων συγγραφέων ἐθνοφυλακή, ἐνῷ ἐν Ἀθήναις ἀπέδωκε κατὰ τὰς κρισίμους στιγμὰς καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς καταρρακώσεως ἐκ τῶν κομματικῶν παθῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, εἰς τὰς Ἐπαρχίας ὄχι μόνον ἀπέτυχεν οἰκτρῶς ἀλλὰ καὶ παράγων ἀναρχίας ἀπέβη.

Οἱ δημεγέρται ὑποστάντες πλήρη σύγχισιν μεταξὺ λόγων καὶ ἔργων, μεταξὺ φοιτητῶν καὶ ληστῶν καὶ ἐπαγγελλόμενοι τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας, ἀφοῦ ἤνοιξαν τὰς φυλακὰς καὶ ἐταπείνωσαν τὴν χωροφυλακήν, ἐνόμισαν ὅτι ἠδύναντο νὰ πλή-

---

(49α) Περὶ τῶν γεγονότων τούτων ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν πολλά. Βλέπε ἔκθεσιν ἑνὸς Π. Φωτιάδου ἐκ Λιγούδιτσας εἰς ἐφημ. «Παλιγγενεσία», φύλ. 233 τῆς 23-9-1863, δι' ἧς οὗτος τάσσεται ἀναφανδὸν ὑπὲρ τῆς Πολιτοφυλακῆς, ἔκθεσιν ὑπερεξήκοντα κατοίκων Κυπαρισσίας εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδαν, φύλ. 249 τῆς 15-10-1863, κύρια ἄρθρα τῆς ἐφημερίδος ταύτης εἰς φύλλα 237 καὶ 242 καὶ συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 16ης Νοεμβρίου 1863.

(50) Ἐφημ. «Παλιγγενεσία», φύλ. 237 τῆς 9-1863 καὶ 242 τῆς 5-10-1863.

(51) «Φάρος τῆς Ὄθρυος» καὶ «Φωνὴ τοῦ Λαοῦ».

(52) «Φωνὴ τοῦ Λαοῦ», 21-9-1863 καὶ «Παλιγγενεσία», φύλ. 234 τῆς 24-9-1863.

(53) Βλέπε καὶ ἀγόρευσιν βουλευτοῦ Γ. Βάσσου κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 12-10-1864.

ξωσι τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν ληστείαν μὲ τὰ περὶ ἐθνοφυλακῆς σχέδια των. Δυστυχῶς δὲν ἐσυνετίσθησαν ἐκ τῶν πρώτων ἠχηρῶν ραπισμάτων, ἅτινα τοῖς κατηνέχθησαν ἔξωθι τῶν Ἀθηνῶν (54) καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀνωτέρου ἐπιπέδου καὶ διὰ προσώπων ἀπολαμβανόντων γενικῶς μέχρι τότε ἐκτιμήσεως, ἀλλ' ἐπέμεινον ἀσυνέτως ὅπως διὰ τῶν ἀνθυπασπιστῶν, ἐπιλοχιῶν, λοχιῶν καὶ δεκανέων ὀργανώσωσι τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν τῆς Ἑλλάδος·

Ἡ ἐπιμονὴ αὕτη ὡδήγησεν εἰς πολλὰ ἄτοπα καὶ εἰς ἐπίτασιν τῆς ἀναρχίας, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐσκόρπιζεν τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς τοὺς νομιμόφρονας καὶ ἐχέφρονας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπεθράσσυνε κάθε ταραχοποιὸν καὶ ματαιόδοξον, ἑνὸς δὲ κακοῦ μύρια ἕπονται.

Ἐνδεικτικῶς ἀναφερόμεθα εἰς τὰ ἀκόλουθα:

Τὰ τριήμερα πάθη τῶν Ἀθηνῶν ἔσχον ὡς ἀφετηρίαν ἄκοσμον ἐνέργειαν τινα, ὑπαξ-κῶν τοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν δεινῶν τῆς ὑπαίθρου εἶχον τὴν πηγήν των εἰς τοὺς κατὰ Νομαρχίας ἀποσπασθέντας βαθμοφόρους τοῦ στρατοῦ, ὡς ἐκπαιδευτὰς ἐθνοφυλακῆς ἢ ἀποσπασματάρχας, οἵτινες ἐνθαρρυννόμεοι καὶ ἀποθρασυνόμενοι ἐκ τῆς πολιτικολογίας τοῦ στρατοῦ, εἶχον ἀποβῆ εἰς τινας περιοχὰς ἀληθὴς πηγὴ ἐπεισοδίων καὶ δεινῶν.

Εἰς Αἴγιον εἶχεν τοποθετηθῆ ὁ ἀνθ)στὴς πεζικοῦ Δουμπιώτης, ὅστις εἶχεν ἀποβῆ ἀληθὴς μάστιξ καὶ παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἀναφορὰς τοῦ Ἐπάρχου Αἰγιαλείας οὐδὲν μέτρον ἐλαμβάνετο. Ὁ ἔπαρχος αὐτὸς εἰς μίαν τῶν ἀναφορῶν του (1173 ἀπὸ 17-6-1863) ἔγραφε, σὺν τοῖς ἄλλοις «Κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τῆς τοῦ Ὀκτωβρίου ἐπαναστάσεως ἡ ἐπαρχία τῆς Αἰγιαλείας ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ ἐμπιστευθῇ ἐξ ἀνάγκης τὴν ἀσφάλειαν τῆς δημοσίας τάξεως εἰς ἀπόσπασμα στρατιωτικόν, ὅπερ περιέπεσεν, ὡς γνωρίζει τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο συνεπείᾳ παρατεταμένης τοῦ Ἐπαρχείου, οὗτινος προϊστάμεθα, ἀλληλογραφίας, εἰς πράξεις ἀντιπειθαρχικὰς καὶ ἀπαδούσας ἄντικρυς εἰς τὸ στρατιωτικὸν καθῆκον καὶ εἰς ἐγκλήματα κατὰ τῆς ἐνταῦθα κοινωνίας, εἰς μόνους τοὺς Λυμεῶνας καὶ οὐχὶ εἰς ἐνθοφύλακας τῶν κοινωνιῶν ἀνήκοντας».

Ἐπι τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως ἐν Αἰγιαλείᾳ ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν

---

(54) Παραμερισθείσης τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς 12-10-1862, ἀπεστάλη εἰς Μέγαρα διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ Μημανικοῦ Τρέβεζας. Ἐπειδὴ οἱ λησταὶ ἠπείλουν τὰ πρόθυρα τῆς πρωτευούσης, διὰ πράξεως τῆς 11-11-1862 ἀνέθεσαν εἰς τὸν συνταγματάρχην Κλίμακαν ὅπως δημιουργήσῃ εἰδικὸν σῶμα ἐκ 400 ἐμμίσθων ἀνδρῶν διὰ τὴν ἐπαρχίαν Μεγαρίδος. Ὁ συνταγματάρχης μεταφέρων σημαντικὸν χρηματικὸν ποσόν, μετέβη εἰς Ἐλευσῖνα, ἔνθα εὑρίσκετο δύναμις 400 ἐνόπλων ἐθνοφυλάκων, διὰ νὰ καταρτίσῃ ἐκεῖθεν ἀνάλογα μεταβατικὰ ἀποσπάσματα. Οἱ ἐθνοφύλακες πληροφορηθέντες ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἔφερε σοβαρὸν χρηματικὸν ποσόν, περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν εἰς ἣν διέμεινεν οὗτος καὶ ἠξίουν νὰ τοῖς παραδώσῃ τὰ χρήματα, ἐπειδὴ δὲ ἠρνεῖτο ἐκεῖνος, ἀπεφάσισαν νὰ θέσωσι πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἣν ἀπόφασιν δὲν ἐξετέλεσαν ἐμποδισθέντες παρ' ἄλλων ἐχεφρονούντων ἐνόπλων Ἐλευσινίων. Κατόπιν αὐτοῦ ὁ Κλίμακας ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας ἄπρακτος καὶ κατησχυμένος καὶ τότε πλέον, οἱ ἐπαναστάται τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενοι, ἐπανέθεσαν τὰς ἐλπίδας τῆς δημοσίας ἀσφαλείας εἰς τὴν Χωροφυλακὴν διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Βακόλογλου διὰ τὴν Ἀττικὴν καὶ ἑτέρου Διοικητοῦ Μοιραρχίας Βοιωτίας, περὶ οὗ ἡ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 5-12-1862 ἀπόφασις.

(55) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

προγυμναστῶν τῆς ἐθνοφυλακῆς ἡ Μοιραρχία Ἀχαϊοηλίδος, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 3728 ἀπὸ 5-10-1863 ἀναφορᾶς της, ὑπέβαλεν σχετικὴν ἀναφορὰν τῆς ὑπομοιραρχίας Αἰγιαλείας. Τοσαύτη παράλυσις ὑπηρεσιῶν εἶχεν ἐπικρατήσει, ὥστε οὔτε κἂν ἐγνώριζεν ἡ κεντρικὴ ὑπηρεσία περὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τεκταινομένων ἢ ἠδιαφόρει περὶ τούτων.

Ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 7572 ἀπὸ 14-11-1863 ἀναφορᾶς τῆς Μοιραρχίας Αἰτωλ)-νίας μεταφέρομεν τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα.

«Δεκαέξ ὑπαξιωματικοὶ τοῦ πεζικοῦ διαμένωσι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Εὐρυτανίας πρὸ πολλῶν μηνῶν λόγῳ δῆθεν ὅτι οὗτοι εἶναι προγυμνασταὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἐκτελοῦσι, διότι ἐθνοφυλακὴ δὲν ἐσυνεστήθη ἐκεῖσε καὶ μένουσι οὗτοι εἰς τὰς ἑστίας των ἀπολαμβάνοντες πλήρως τὰς ἀποδοχάς των.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς Ἐπαρχίαις τοῦ Νομοῦ τούτου, ἤτοι Βάλτου Τριχωνίας, Ναυπακτίας καὶ Ἀκαρνανίας.

Ἡ κυβέρνησις δαπανᾷ κατὰ μῆνα διὰ τοὺς ἀέργους αὐτοὺς ἄνδρας πλέον τῶν τρισχιλίων δραχμῶν καὶ εἰς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον ἀπόκειται νὰ διατάξῃ εὐαρεστηθὲν τὰ δέοντα. Ἡ δὲ Μοιραρχία μεριμνῶσα ἀείποτε περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ δημοσίου ἠναγκάσθη ν' ἀναφέρῃ ταῦτα».

Τὸ πλέον ἀξιοσημείωτον ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναφορᾶς εἶναι ὅτι ἐπ' αὐτῆς ὑπάρχει ἡ ἐπισημειωματικὴ ἐγγραφὴ «Εἰς τὰ ἀρχεῖα» καὶ ὑπ' αὐτὴν ἡ μονογραφὴ τοῦ Προσωπάρχου.

Δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀμελητέας ποσότητος βαθμοφόρων, ἀλλὰ περὶ σοβαροῦ ἀριθμοῦ, οἵτινες εἶχον ἀποσπασθῆ εἰς ἐθνοφυλακήν, ἐνδεικτικῶς δὲ παραθέτομεν ὅτι διὰ μιᾶς καὶ μόνον διαταγῆς διετέθησαν: 1 ἀντ) ρχης, 2 ταγματάρχαι, 11 Λοχαγοί, 7 Ὑπολ) γοί, 5 ἀνθ) γοί, 65 ἀνθ) σταί, 98 ἐπιλοχίαι, 92 λοχίαι καὶ 56 δεκανεῖς.

Πανταχόθεν παράπονα δι' ὑπερβασίας καὶ καταχρήσεις καὶ πολλαχῶς ἡ δημοσία τάξις καὶ ἀσφάλεια ὑπέφερον μέχρις ὅτου, παρὰ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν δι' ἀποφάσεώς του τὴν 17-12-1863 ἀνεκάλεσεν ἅπαντας τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοὺς καὶ διέθεσε τοὺς ἐπιθυμοῦντας ἐκ τῶν ἐν ἀργίᾳ διατελούντων.

Τρίπαξ ἐντὸς ἔτους οἱ ὀκτωβριανοὶ ἡγέται συμπεριεφέρθησαν σκαιῶς, βαναύσως καὶ ἀγνωμόνως πρὸς τὴν χωροφυλακήν, ὅταν δὲ τὴν ἐπομένην ἐζήτησαν τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, αὗται παρεσχέθησαν μὲ ἀνεξάντλητον μακροθυμίαν, ταχίστην δραστηριοποίησιν καὶ ἀποφασιστικότητα.

Εἶναι ἀξιομνημόνευτος καὶ ἀξιοπρόσεκτος ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ἐξήρχοντο κατὰ κανόνα οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος ἐκ τῶν ἀπροβλέπτων ἐνίοτε ἐμπλοκῶν εἰς ἃς εὑρέθησαν ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅπως χαρακτηριστικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ πρὸς ἀνώτερα ἰδανικὰ πίστις των.

Ἀναφανείσης καὶ αὖθις κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα τῆς ἐπαράτου λῃστείας, παρατηροῦμεν ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, ἱστάμενοι μακρὰν τῶν κενοδόξων καὶ αὐθαιρετούντων, ἐκινοῦντο καὶ ἐνήργουν ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν δύναμιν τῶν

νόμων. Θὰ ὁμιλήσωμεν βεβαίως, εὐθὺς κατωτέρω, καὶ περὶ τῶν δυσαρέστων ἐκτρόπων·

Ὡρίσθησαν εἰς ὡρισμένας περιοχὰς στρατιωτικοὶ ἀρχηγοί, οἵτινες ἐνήργουν κατὰ τῆς ληστείας διὰ μεθόδων αὐθαιρέτων καὶ παρανόμων, ἀλλὰ ἡ χωροφυλακὴ δὲν συμμετεῖχεν εἰς ταύτας, τουναντίον ἐν τῇ ἁρμοδιότητι καὶ τῇ δικαιοδοσίᾳ της ἐνήργει πάντοτε συννόμως.

Οἱ στρατιωτικοὶ οὗτοι ἀρχηγοὶ παρεῖχον, ὡς τοπικοὶ ἡγεμόνες, ἀμνηστείας καὶ δὲν παρέπεμπον ἁρμοδίως τοὺς συλαμβανομένους ἢ παρουσιαζομένους ληστάς, ἐνῷ οἱ Εἰσαγγελεῖς διεμαρτύροντο.

Ὁ Γκούρας, ὡς ἀρχηγὸς Φθιωτιδοφωκίδος, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 318) 26-7-1863 ἐγγράφου πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα Λαμίας ἠξίου νὰ μὴ ἀσκεῖται οὐδεμία δίωξις κατὰ τῶν συλλαμβανομένων ἢ προσερχομένων καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς διὰ ὑπ' ἀριθ. 1673) 14 -8-1863 ἀναφορᾶς του πρὸς Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ἔγραφεν:

> «Μοιραρχία διετάχθη μὴ καταδιώξῃ τοὺς εἰς αὐτὴν προσελθόντας περὶ τοὺς 40 ληστὰς καὶ φυγοδίκους περὶ ὧν ἀνέφερον Εἰσαγγελεῖ Ἐφετῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ Θ. Τσόγκαν παρ' αὐτοῦ (τοῦ στρατιωτικοῦ ἀρχηγοῦ) ἀπολυθέντα.
>
> Ἑπομένως ὅπως ἐνεργήσω σύλληψίν του διατάξατε εἰκότα διὰ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν Μοιραρχία.
>
> Ἀντισαγγελεὺς Γ. Παπαδόπουλος

Ἡ Χωροφυλακὴ ἠκολούθει τὴν νόμιμον ὁδὸν καὶ μαρτυρεῖται τοῦτο ἐξ ἐγγράφων δικαστικῶν τε καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν.

Ἐξ Ἀταλάντης ὁ Ἔπαρχος Λοκρίδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3579) 25-11-1863 ἀναφορᾶς ἀνέφερεν: «Εἰδοποιοῦμεν τὸ Ὑπουργεῖον κατόπιν τῶν παραγγελλομένων ὅτι ἅπαντες οἱ προσελθόντες λησταί. προσαχθέντες εἰς Λαμίαν καὶ παραδοθέντες εἰς τὴν ἁρμοδίαν δικαστικὴν ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ ἰδίου Διοικητοῦ τοῦ μεταβατικοῦ τῆς ἐπαρχίας ταύτης κ. Ἀχιλ. Βελέτζα, μεθ' οὗ ἔχομεν πρὸς τοῦτο συνεννοηθῆ, ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον, ἐτέθησαν εἰς τὰς φυλακὰς διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ κατὰ νόμον».

Περὶ τοῦ ἰδίου Ἀνθυπομοιράρχου Βελέτζα ὁ Νομάρχης Φθιωτιδοφωκίδος ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 9555) 4-11-1863 ἀναφορᾷ του, διελάμβανεν ὕμνους, ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δι' ὑπ' ἀριθ. 32712) 25-11-63 τηλεγραφικῆς διαταγῆς, συνέχαιρε τὸν ἐν λόγῳ ἀξιωματικὸν καὶ ἐξέφραζε τὴν εὐαρέσκειά του πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν ζώγρησιν τῆς συμμορίας Γεωργούλα κ.λ.π.

Παρὰ τὸ κρίσιμον τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας καὶ τὴν παντελῆ τῶν πάντων διάλυσιν, οἱ κυβερνῶντες δι' ἓν μόνον ἐνδιεφέροντο, διὰ τὴν ἐξουσίαν, μὴ ἀνεχόμενοι τὴν ἐξυπηρέτησιν ἑτέρου σκοποῦ.

Ὁ Διοικητὴς τῆς Μοιραρχίας καὶ Μεταβατικῶν Ἀττικοβοιωτίας Βακάλογλου, ἐπωμισμένος μὲ σαφεῖς καὶ συγκεκριμένας εὐθύνας, δὲν ἠννόει νὰ συμβιβασθῇ μὲ ἀβαρίας τῆς συνειδήσεώς του, δι' ὃ καὶ ἐπέμεινεν ἀνενδότως ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν τελεσφόρον καταδίωξιν τῆς ληστείας μέτρων καὶ μεθόδων·

Τοῦτο ἠρέθισεν τοὺς κυβερνῶντας, οἵτινες, ἀγνώμονες πρὸς ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἐξήγαγε τοῦ ἀδιεξόδου μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Κλίμακα καὶ ἀδιάφοροι διὰ τὰς ἐπιπτώσεις, ἀπεστράτευσαν τὴν 31ην Ἰουλίου τὸν ἐνοχλητικὸν Ταγματάρχην, ἀποδεχθέντες τὴν παρ' αὐτῶν προκληθεῖσαν παραίτησίν του. Παρ' ὅλον ὅτι, διαδεχθεὶς τὸν Κλίμακα ὁ Βακάλογλου καὶ δημιουργήσας λαμπρὰς ἐπιτυχίας, εἶχεν ἀποδείξει

ΧΩΡΟΦΥΛΑΞ
Στολὴ ὑπηρεσίας κατὰ τὴν περίοδον 1862 - 1913

τὴν παταγώδη ἀποτυχίαν τῆς Ἐθνοφυλακῆς ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἐν τούτοις τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῆς Ἐθνοφυλακῆς «ΕΘΝΟΦΥΛΑΞ», ἔπλεκε τὸ ἐγκώμιον τοῦ Βακάλογλου διότι κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον καὶ Ἰούνιον 1863 εἶχε καταφέρει καίρια κατὰ τῆς ληστείας πλήγματα.

Νοημονέστεροι πολιτικοὶ θὰ ἀναζητήσωσι μετ' οὐ πολὺ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Βακάλογλου καὶ οὕτω θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐκ νέου περὶ τούτου (56).

Τὸν Βακάλογλου διεδέχθη ὁ ἰσαξίας ἱκανότητος Ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Π. Δαλωνᾶς, ὅστις παρ' ὅλον ὅτι ἔπραξε τὸ πᾶν χάριν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας δὲν ἠδυνήθη νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν θέσιν ταύτην πέραν τοῦ ἑξαμήνου, πρὸς γενικὴν ἀπογοήτευσιν καὶ θλίψιν τῶν εἰλικρινῶς τὴν τάξιν πονούντων (57). Ὑπῆρξεν πο-

---

(56) Διὰ τὸν τοσαύτας προσενεγκόντα ὑπηρεσίας Βακάλογλου, ὀφείλομεν ὀλίγας βιογραφικὰς σημειώσεις. Ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ τὸ 1809, ἐσπούδασε ἱστορίαν, φυσικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ἐξέμαθε τὴν γαλλικήν, ἰταλικὴν καὶ τουρκικὴν γλῶσσας, τὸ δὲ πραγμαικὸν ἐπώνυμον ἦτο Βακάλογλους. Κατήγετο ἐκ διακεκριμένης οἰκογενείας, ἡ δὲ μήτηρ του ἦτο γόνος τῆς οἰκογενείας Δούκα, ἐξ ἧς οἱ πάλαι Δεσπόται τῆς Ἠπείρου. Διαρκοῦντος τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος καὶ εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν, ἔτρεξεν εἰς τὰς τάξεις του, καταταγεὶς εἰς τὸ Β' Τάγμα τὸ 1827 ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον Βουρλιώτης, ἵνα μὴ ἐκ τῆς κοινολογήσεως ὑποστοῦν δεινὰ οἱ ἐν Σμύρνῃ συγγενεῖς του. Ἐπιλοχίας ὢν κατετάγη τὸ 1834 εἰς τὴν Χωροφυλακὴν μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐνωμοτάρχου. Τὸ 1839 προήχθη εἰς ὑπομοίραρχον Γ' τάξεως καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1856 προαχθεὶς εἰς Μοίραρχον, ἐτοποθετήθη Διοικητὴς τῆς Μοιραρχίας καὶ Μεταβατικοῦ Βοιωτίας, διαπρέψας ἐξόχως. Τὸ 1859 ἐχαρακτηρίσθη ταγματάρχης. Κατὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος θεωρηθεὶς ὡς Ὀθωνιστὴς ἐτέθη ὑπὸ δυσμένειαν, μετ' ὀλίγον ὅμως, λόγῳ ἀποτυχίας τοῦ Κλίμακα διωρίσθη διοικητὴς τῶν Μεταβατικῶν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ὑπηρεσιῶν του παρηκολουθήσαμε, θὰ ὁμιλήσωμεν δὲ περὶ τούτων καὶ ἐφεξῆς. Ἡ χρησιμοποίησις τούτου βραδύτερον ὡς Νομάρχου ὑπῆρξεν ἐξαιρετικῶς ἐπιτυχής. Οὗτος ἀπεβίωσεν ἐν Χαλκίδι τὴν 6-7-1884, αἱ δὲ ἐκεῖσε ἐκδιδόμεναι ἐφημερίδες «Εὔριπος» τῆς 7ης Ἰουλίου καὶ «Νέα Ἐφημερὶς» τῆς 20ῆς Ἰουλίου, ἠσχολήθησαν διὰ μακρῶν μὲ τὸ ἔργον καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐκλιπόντος. Υἱὸς τούτου ὑπῆρξεν ὁ στρατηγὸς Ἱππικοῦ Δούκας Βακάλογλου.

(57) Ἡ ἐφημερὶς «Παλλιγγενεσία» τὴν 17-2-1864 ἔγραφε: Τὸν Βακάλογλου ἔπεισεν ἡ Κυβέρνησις καὶ παρῃτήθη, ὁ δὲ τοσοῦτον ἐν τῇ διώξει τῆς ληστείας διαπρέψας Δαλωνᾶς θεωρηθεὶς ὡς μὴ πολιτικὸς φίλος τῆς κυβερνήσεως ἐτέθη εἰς ἀργίαν». Ἡ ἐφημερὶς αὕτη δὲν ἐτοποθέτει καλῶς τὸ θέμα. Ὁ Δαλωνᾶς δὲν ἐπαύθη, διότι δὲν ἦτο πολιτικὸς φίλος, ἀλλὰ διότι ἠρνήθη νὰ μεταβάλῃ τὰ Μεταβατικὰ ἀποσπάσματα εἰς κομματικὰς δυνάμεις καὶ βάσεις τοῦ κομματικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Βούλγαρη, ὅστις εἶχεν ἀπαιτήσει νὰ γίνηται ἡ δίωξις τῆς ληστείας κατὰ τὰς ὑποδείξεις του. Ἐκ τῶν ἐν τοῖς Γεν. Ἀρχ. τοῦ Κράτους ἐγγράφων παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Δαλωνᾶς εἶχεν ὑποχρεωθῇ νὰ ἀναφέρῃ προσωπικῶς εἰς τὸν Βούλγαρην τὰ τῆς ἀντιληστρικῆς δραστηριότητός του, ἐκ τούτων μεταφέρομεν τὸ ἀκόλουθον:

Θῆβαι 14 Νοεμβρίου 1863

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Συνεπείᾳ τῆς ἡμιεπισήμου διαταγῆς σας ἔλαβον ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα, ὥστε ἐὰν ἡ ληστοσυμμορία τοῦ Κίτσου εἰσέλθῃ εἰς τὴν Βοιωτίαν, πρὶν προχωρήσῃ νὰ κτυπηθῇ ἀποτελεσματικῶς, ὅπως τὰ πράγματα ἔχουν ἐνταῦθα, σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι καταστρέφεται μόλις ἐμφανισθῇ.

Τὰς λεπτομερείας τῶν ἐργασιῶν μου ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου θέλω σᾶς ἀναφέρει μὲ τὸ προσεχὲς ταχυδρομεῖον.

Μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀττικῆς ἀπέστειλα τοὺς κ.κ. Φωτοβᾶσσον ὑπομοίραρχον καὶ Σ. Πε-

λὺ δυσχερὲς νὰ διαγιγνώσκη κανεὶς τὴν ἀκριβῆ ἔννοιαν τῶν προσταγῶν καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ πρωθυπουργοῦ Βούλγαρη, ἀπασχολουμένου ειδικῶς μὲ τὰς κινήσεις μιᾶς τῶν ληστοσυμμοριῶν, τῆς τοῦ Κίτσου, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Αὔγουστον μῆνα περιεφέρετο μεταξὺ Πεντέλης καὶ Πάρνηθος.

Ταῦτα πάντα δὲν θὰ ἐνεῖχον ἀνησυχητικὴν σημασίαν, ἐὰν αἱ κρατικαὶ δυνάμεις δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἦσαν ἀδιάφθοροι καὶ πειθαρχημέναι.

Δυστυχῶς εἴδομεν ὅτι αἱ δυνάμεις αὗται εἶχον τὸ προβάδισμα ἐν τῇ ἀναρχίᾳ.

Ἡ σκέψις, ὅτι ἦτο ἀσύμφορον εἰς τοὺς βαθμοφόρους τοῦ στρατεύματος νὰ εὕρῃ τὸ στράτευμα τόσον βαθέως διῃρημένον καὶ διχασμένον, ὁ ἀναμενόμενος Βασιλεύς, ὡδήγησεν εἰς φαιδρὰς τινὰς προσπαθείας καὶ ἐκδηλώσεις περὶ συμφιλιώσεως κ.λ.π. ἐν τῷ στρατεύματι· Τὴν 5-9-1863 ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ δεκανέων, εἰς κοινὴν συγκέντρωσιν συνελθόντων, ἐξελέγη πενταμελὴς ἐπιτροπὴ διὰ τὴν συμφιλίωσιν (58), ἥτις μετὰ παρέλευσιν 20ημέρου προέβη εἰς τὴν κοινοποίησιν κοινῆς συμφιλιωτικῆς ἐπιστολῆς, περὶ ἧς ἤδη ὡμιλήσαμεν.

Ἐκτὸς τῆς συμφιλιωτικῆς ταύτης προσπαθείας εἰς 345 φύλλον τῆς 17-9-1863 ἐφημερίδος «Ἐθνοφύλαξ» ἐδημοσιεύθη κοινὴ δήλωσις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Στερεᾷ στρατιωτικῶν δυνάμεων (διλοχίας πυροσβεστῶν, 1 8 καὶ 9 ταγμάτων).

Αἱ προσπάθειαι αὗται δὲν εἶχον μὲν ἀποφασιστικὰ ἀποτελέσματα, ἐδημιούργουν ὅμως ἐλπίδας καλλιτέρας αὔριον, ἐνῶ ἡ ἐν τῷ Σώματι τῆς Χωροφυλακῆς κατάστασις ἐνεφάνιζεν ἴχνη καταπτώσεως συνεχῶς αὐξανόμενα.

Ἡ ἀφειδὴς διανομὴ βαθμῶν ὑπὸ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν διαδεχθεισῶν αὐτὴν ἔσχε καὶ ἐπὶ τῆς Χωροφυλακῆς τὰς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις της.

Εἴδομεν πῶς συμπεριεφέρθησαν οἱ ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου προαχθέντες ἔναντι τοῦ ταγματάρχου Ν. Ζαλοκώστα κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 18-6- 1863, ὅπως εἴδομεν ἐν συνεχείᾳ τὰς ἀστόχους ἐν Κυπαρισσίᾳ ἐνεργείας τοῦ ἐκ τῶν ἀνθυπομοιράρχων τούτων Χατζηαράπη, ὅστις διορισθεὶς ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τοῦ Βούλγαρη ἀποσπασματάρχης Ἀττικῆς κατέφυγεν εἰς ἐκνόμους ἐνεργείας, κομματιζόμενος ἀπροκαλύπτως (59).

Καθ' ὅλον τὸν μῆνα Αὔγουστον 1863, αἱ στῆλαι τῆς ἐφημερίδος «ΕΘΝΟΦΥΛΑΞ» (60) ἐφιλοξένουν ἐπιστολὰς τῶν ἀνθυπομοιράρχων Ἐπαμεινώνδα Βαϊρακτάρη καὶ Γ. Μοσχοβάκη, δι' ὧν οὗτοι ἀλληλοϋβρίζοντο καὶ προεκάλουν ὁ εἷς τὸν ἕτερον εἰς μονομαχίαν κ.λ.π. Τὸ περιεχόμενον τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἀξιωματικῶν ἦτο θλιβερόν, ἡ δὲ περίοδος τὸ καθίστα ἔτι θλιβερώτερον, ὑπερέβη ὅμως πᾶν προηγούμενον τὸ γεγονὸς ὅτι ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐφημερίδα αὐτουσία ἀναφορὰ τοῦ Διοικητοῦ Μοιραχίας Αἰτωλοακαρνανίας (Δ. Σπυρίδωνος) πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ἐνόπλου δυνάμεως, δι' ἧς κατηγγέλετο ὁ ἀνθυπομοίραρχος Μοσχοβάκης ὅτι εἶχεν ἀναχωρήσει αὐθαιρέτως δι' Ἀθήνας.

τρᾶν ἀνθυπομοίραρχον, μὲ ἱκανὴν δύναμιν, ἀμφοτέρους ἐπιτηδείους διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας...».

Εἰς τὰς προσταγάς σας. Π. Δαλωνᾶς —Ταγμ. Χωροφυλακῆς

(58) Ἐφημ. «Ἐθνοφύλαξ», φύλ. 337 περὶ ἧς ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος.

(59) Ἐφημ. «Παλιγγενεσία», φύλλ 309 τῆς 11-1-1864 καὶ 338 τῆς 20-2-1864.

(60) Φύλ. 321, 322, 327, 329 καὶ 330.

Ἡ Χωροφυλακὴ διὰ πρώτην φορὰν ἐδοκίμαζε τοιούτου εἴδους ἐκδηλώσεις, αἵτινες ἐγένοντο αἰσθητότεραι καὶ πλέον ἀλγειναί, διότι δὲν ὑπῆρχεν Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς διὰ τὸν ἄμεσον κολασμὸν καὶ διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς συνοχῆς, ἀλλ' ἀπέκειτο τῇ ἐλογχευούσῃ πολιτικῇ νὰ μεγεθύνῃ ἢ νὰ σμικρύνῃ τὸ τραῦμα.

Ἡ μεταξὺ τῶν ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς δημιουργηθεῖσα καὶ ἐπικρατήσασα κατὰ τὴν περίοδον ταύτην κατάστασις, ὑπῆρξεν βεβαίως πλέον ἢ ἀνεπίτρεπτος καὶ ὡμιλήσαμεν ἤδη περὶ ἐκδηλώσεως ἐσχάτης ἀναρχίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὑπενωμοτάρχου Κρανάκη. Εἰς τοιαῦτα ἀπαράδεκτα ἀποτελέσματα εἶχεν ὁδηγήσει ἡ ἀχαλίνωτος καὶ ἀσύνετος δημαγωγία τῶν ὀκτωβριανῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ δύναμις καθ' ἑκάστην ἐμειοῦτο σημαντικῶς, συνεπείᾳ τῶν ἀθρόων ἀπολύσεων τῇ αἰτήσει τῶν ἐνδιαφερομένων, ἐνῶ νέαι κατατάξεις εἶχον ἀπαγορευθῆ. Ἔναντι τῆς καθ' ὅλους τοὺς τομεῖς ἀπογοητευτικῆς ταύτης καταστάσεως, αἱ μὲν σχηματιζόμεναι κυβερνήσεις ἠγωνίζοντο ὑπὲρ τῆς κομματικῆς των ὑγείας καὶ τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν διατηρήσεώς των, οἱ δὲ βουλευταὶ μὲ ὅσα κατελόγιζεν αὐτοῖς ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν:

> «Εἶναι ἐντροπὴ νὰ τὸ εἴπωμεν, ἀλλὰ δυστυχῶς εἶναι ἀλήθεια, καθαρὰ καὶ ἀμετάβλητος, ὅτι ἀπὸ τῆς καρδίας τῶν πλείστων ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους ἐξέλιπεν ὁ πατριωτισμός, ἀπέπτη πᾶσα ἐθνικὴ ἰδέα, τὰ δὲ κοινὰ συμφέροντα εἰς οὐδὲν λογίζονται παρ' αὐτῶν», ἔγραφεν ἡ ἐφημερὶς «ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ» εἰς τὸ 242 φύλλον.

Ἡ ἐμφανιζομένη ἑκάστοτε ἀναζωπύρωσις τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐγκληματικότητος δὲν ἀπετέλει διστροφὴν καὶ ἐκκεντρικότητα τοῦ λαοῦ της, ἀλλὰ κατάπτωσιν ἢ αναπηρίαν τῶν πολιτικῶν της, τῶν κυβερνητῶν της. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐπεδείξατο διαρκῶς δίψαν διὰ μίαν τάξιν, ἡσυχίαν καὶ εὐνομίαν καὶ εἴδομεν ὅτι, παρὰ τὴν νηπιώδη κατάστασιν τῆς κρατικῆς του ὀργανώσεως, ἀπέσπασεν ὕμνους τῶν ξένων διὰ τὴν κατὰ τὸ θέρος 1843 τάξιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ εἴδομεν ὅτι σύσσωμος ὁ λαὸς συμμετέσχε εἰς τὴν κατὰ τὸ 1856 καταδίωξιν τῆς ληστείας.

Ὅσα ἀνωτέρω περὶ ἐγκληματικότητος διαλαμβάνομεν συγκρινόμενα μὲ ὅσα συνέβαινον εἰς ἄλλας Μεσογειακὰς περιοχάς, ἀσφαλῶς τοποθετοῦν τὴν Ἑλλάδα εἰς πολὺ καλλιτέραν μοῖραν (62), ἡμεῖς ὅμως ἀσχολούμεθα μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Ποῦ τῆς τοιαύτης ἀναρχίας καὶ καταπτώσεως ἀνεφώνει ὁ ἀρθρογράφος τῆς «Παλιγγενεσίας»! (63)

---

(61) «Παλλιγγενεσία», φύλ. 173 τῆς 1-7-1863

(62) Κατὰ δημοσιευθεῖσαν ἐν Νεαπόλει Ἰταλίας στατιστικήν, προέκυπτεν ὅτι ἐν μόνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Καπιτανάκης ἀπὸ 1-9-862 μέχρι τῆς 30-6-863, εἶχον διαπραχθῆ 1448 ἐγκλήματα, ἤτοι: 69 δολοφονίαι, 43 φόνοι, 4 θανατηφόρα τραύματα, 5 βιασμοὶ παρθένων, 135 κλοπαὶ παρ' ἐνόπλων, 938 κλοπαὶ ἐν γένει, 32 προσβολαὶ καὶ διαρπαγαὶ ταχυδρόμων, 51 πυρκαϊαί, 13 ἐπιχειρήσεις καταστροφῆς κατῳκημένων χώρων, 87 σφαγαὶ ζώων καὶ 72 ἐκβιασμοὶ (ἐφημ. «Ἐθνοφύλαξ», φύλ. 320 τῆς 12-8-8-1863).

(63) Φύλλον 174 τῆς 2-7-1863.

«Τί λοιπὸν σώζει τὸ ἔθνος, τὴν Ἑλλάδα, πάντας ἡμᾶς; Σώζει ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς κινδύνου, ἀπὸ πάσης ἐπηρείας τοῦ διαβόλου, ἡ ταχεία ἔλευσις τοῦ Βασιλέως, ἡ παρὰ πάντων ποθουμένη».

Β΄. ΕΛΕΥΣΙΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α΄.

Ὡς ἔσχατον κατὰ τῆς διαλύσεως τοῦ πρὸ τῆς Τροίας Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου φάρμακον καὶ ἐπιχείρημα προέβαλε ὁ Ὅμηρος τὸ τόσον γνωστὸν καὶ πλῆρες ἐννοιῶν τρίστιχον:

«Κακό᾽ ναι ἡ πολυκεφαλιά· μιὰ κεφαλὴ μονάχα,
Ἕνας εἶναι ὁ βασιληᾶς, σ᾽ ἀφτὸν ποὺ ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου
ἀρχῆς ραβδὶ τοῦ χάρισε καὶ νόμους γιὰ νὰ κρίνει». (64)

Εἰς τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς κατάστασιν εἶχον περιαχθῆ οἱ Ἕλληνες, οἵτινες πρό τινων μηνῶν εἶχον ἀποπέμψει ἕνα Βασιλέα καὶ τώρα ἐξελιπάρουν τὰς προστάτιδας δυνάμεις νὰ φροντίσουν διὰ τὴν συντομωτέραν ἀποστολὴν «ἑνὸς Βασιλέως», ἀπὸ μηνῶν δὲ ἡ ἐκλογὴ εἶχε περαιωθῆ περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ νέου Βασιλέως, εἶχον ἐκτελεσθῆ ὅλαι αἱ ἀπαραίτητοι διαδικασίαι καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀνεμένετο μὲ καταφανῆ ἀγωνίαν καὶ νευρικότητα ἡ ἄφιξίς Του.

Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον 1863 ἀφίκετο εἰς Ἑλλάδα δι᾽ ἐνημέρωσιν καὶ ἔρευναν ὁ Δανὸς ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας Βρεστρούπ.

Τρεῖς κανονιοβολισμοὶ περὶ ὥραν 0,04 τῆς 18.10.1863 (65) ἀνήγγειλον ὅτι ὁ συνοδεύων τὸν μεταφέροντα τὸν Βασιλέα ἀτμοδρόμονα ἑλληνικὸς στολίσκος εἶχε φθάσει πρὸ τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς.

Συναγερμὸς ψυχῶν καὶ σωμάτων ἐπηκολούθησε καθ᾽ ὅλην τὴν πρωτεύουσαν, τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ περίχωρα, πανζουρλισμὸς θὰ ἐλέγαμεν κυριολεκτικώτερον.

Τὴν 10ην ὥραν τῆς 18ης Ὀκτωβρίου ὁ ἀτμοδρόμων εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα, ὑπὸ τοὺς χαιρετιστηρίους κρότους τῶν ἀσιγάστως βαλόντων τηλεβόλων, καὶ μετ᾽ ὀλίγον ἀπεβιβάζετο εἰς τὴν προκυμαίαν ὁ Βασιλεὺς φέρων στολὴν ἀντισυνταγματάρχου Ἐθνοφυλακῆς (66).

Δὲν ἀνεύρομεν σχόλιον τῆς τοιαύτης ἐμφανίσεως τοῦ Βασιλέως, δυνάμεθα ὅμως νὰ ἑρμηνεύσωμεν ταύτην ὡς ἀποδοκιμασίαν πρὸς τὰς ἀλληλομαχομένας ἐνόπλους δυνάμεις καὶ ἰδιαίτερον τονισμὸν πρὸς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν, ὑπὲρ ὧν εἶχε δημιουργηθῆ ἡ Ἐθνοφυλακή.

Παρακατιόντες θ᾽ ἀναγκασθῶμεν καὶ αὖθις νὰ ὑπομνήσωμεν, διὰ τὴν κρίσιν καὶ ἑρμηνείαν ὡρισμένων ἐκδηλώσεων ἢ παραλείψεων τῶν ἑλληνικῶν κυβερνήσεων, τὴν περὶ τῆς Ἑλλάδος συνταγὴν τοῦ λόρδου Πάλμερστων, καθ᾽ ἣν **«ἡ συντήρησις στρατοῦ καὶ στόλου θ᾽ ἀπέβαινε ἐπιζημία τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐπιβλαβής· διότι θὰ ἐνέβαλλε τὸ κράτος εἰς περιπλοκάς, ἃς ὁ μέλλων βασιλεὺς δὲν θὰ**

---

(64) Ὁμήρου Ἰλιὰς Β΄: 203—205. Μετάφρ. Ἀλεξ. Πάλλη.

(65) Ὁποία σύμπτωσις ἡμερομηνίας μὲ ἐκείνην καθ᾽ ἣν μετὰ 81 ἔτη ἀπεβιβάσθη εἰς Φάληρον ἡ κυβέρνησις τῆς ἀπελευθερώσεως, ἤτοι τὴν 18-10-1944.

(66) Τ. Εὐαγγελίδου «Βασιλεὺς Γεώργιος Α΄», σελ. 80—81.

ἠδύνατο ν' ἀντιμετωπίση ἀκινδύνως κατ' οἶκον (ἐσωτερικῶς) ἢ διεθνῶς. Ἡ Ἑλλὰς ἔχρηζε κυρίως μόνον λυσιτελοῦς (ἐπαρκοῦς) χωροφυλακῆς»(67).

Ἡ συνταγὴ αὕτη πιθανῶς νὰ ἐπέδρασε καὶ εἰς τὰς σκέψεις τῶν συμβούλων τοῦ νεαροῦ Βασιλέως, ὥστε νὰ μὴ ἐμφανισθῆ ὡς ἀρχηγὸς πολεμικῶν δυνάμεων, ἀλλ' ὡς τοιοῦτος δυνάμεων ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

«Δέκα καὶ τεσσάρων μηνῶν ἐρημία Βασιλέως ὑπῆρξε διὰ τὴν δυστυχῆ χώραν ἰσόχρονον διάστημα εἰδεχθοῦς ἀναρχίας καὶ ἀποτροπαίων καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Πρωτευούσῃ ἐγκλημάτων καὶ φόνων», δι' ὃ καὶ ὁ ἀφιχθεὶς Βασιλεὺς ἐγένετο δεκτὸς ὡς λυτρωτής.

Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως Μωραϊτίνης, προσφωνῶν ἅμα τῇ ἀποβιβάσει, τὸν Βασιλέα, εἶπεν ἐν ἀρχῇ:

«Σκιρτῶσα ἡ Ἑλλάς, Βασιλεῦ, ἀνυμνεῖ τὸν Ὕψιστον ἐπὶ τῇ εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἐμφανίσει Σου».

Δὲν ἐπρόκειτο περὶ σχήματος λόγου, οὐδὲ περὶ ἐκδηλώσεως ὑψηλῆς ἀβροφροσύνης, ἀλλὰ περὶ ἀπολύτως εἰλικρινοῦς ἐξομολογήσεως καὶ παραστάσεως.

Ὁ Βασιλεὺς ἐγνώριζεν ὅτι πάντες οἱ πολιτικοὶ ὡμίλουν μετὰ θέρμης καὶ ἑνὸς ἀδιακριβώτου ἐλατηρίων ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Ἐθνοφυλακῆς καὶ διὰ νὰ ὑπερκεράσῃ τούτους ἀπ' ἀρχῆς, τὸ μὲν ἐνεφανίσθη, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, μὲ στολὴν ἀντισυνταγματάρχου Ἐθνοφυλακῆς, τὸ δὲ καθ' ὅλας τὰς πρώτας δημοσίας ἐμφανίσεις Του συνωδεύετο ὑπὸ ἀξιωματικῶν Ἐθνοφυλακῆς, ἐκτὸς τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτελῶν.

Ὡς ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω, μετὰ τὰ γεγονότα 18—20 Ἰουνίου, δύναμις Χωροφυλακῆς εἶχεν τοποθετηθῆ διὰ τὴν φρούρησιν τῶν ἀνακτόρων, εἰς τὰς περιγραφὰς ὅμως τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων κινήσεών του δὲν γίνεται λόγος περὶ συμμετοχῆς ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς εἰς τὰ λαμβανόμενα μέτρα τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐφημερὶς «Ἐθνοφύλαξ» (68) παρέχει τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Βασιλεὺς προέβη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν εἰς τὴν λῆψιν μέτρων οἰκονομιῶν καὶ περισυλλογῆς, διὰ τοῦ περιορισμοῦ εἰς τὸ ἐλάχιστον τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἀνακτόρων κ.λ.π., ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ὅτι διέταξε τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῶν ἀνακτόρων τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὴν διάθεσίν της διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, καθ' ὅσον, ὡς ἐτόνισεν, δὲν εἶχεν ἀνάγκην φρουρᾶς ὡς οὔσης ἀρκετῆς καὶ ἀκαταμαχήτου φρουρᾶς τῆς ἀγάπης τοῦ λαοῦ, ὅστις ἰδίᾳ βουλήσει τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Θρόνον.

Ὁ Γενάρχης τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Δυναστείας εἶχεν ὄντως δυσεπίλυτα πολιτικά, οἰκονομικά, ἐθνικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ ἔπρεπεν ὄντως νὰ ἐξασφαλίσῃ πανταχοῦ τὸ ἀδιάβλητον, ἀνεξαρτήτως τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν καὶ ἀπαιτήσεων καὶ ὑπῆρξε καὶ τοῦτο μία ἐκ τῶν πρώτων ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ Ἔθνος.

Ἡ Χωροφυλακὴ εἶχε κατηγορηθῆ ὑπὸ τῶν πολιτικάντηδων ὡς προσωπολάτρης

---

(67) Ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ἐρνέστου τοῦ Σὰξ Κοβούργου Γόθα, ὡς ἐν ἀποσπάσματι καὶ μεταφράσει ἐκτίθενται ἐν Τρ. Εὐαγγελίδη «Γεώργιος Α'», σελ. 33—Τ. Βουρνᾶς, ἐν Παγκοσμ. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ Μορφωτικῆς, τόμ. ΕΛΛΑΣ Α', σελ. 352 κ. ἄ.

(68) Φύλ. 367 Ὀκτωβρίου 1863.

τοῦ Ὄθωνος, εἶχε ταπεινωθῆ ὑπὸ τῶν ἡγετῶν τῆς ἐπαναστάσεως δι' ἀπομακρύνσεως ἐξ Ἀθηνῶν ὑπὸ γελοίαν δικαιολογίαν, εἶχε περιπλακῆ. παρὰ τὴν ποικιλοτρόπως ἐκδηλωθεῖσαν ἀντίθεσίν της, εἰς τὰς ἐσωτερικὰς συρράξεις καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀκόμη δὲν εἶχε ἀποκατασταθῆ ἡ ἐθνική της προβολή, πάντα δὲ ταῦτα ἀπετέλουν ἐπὶ τοῦ παρόντος κάτι τὸ διαβλητόν, ὥστε νὰ ἐπηρεάσωσι τὰς σκέψεις καὶ ἀποφάσεις τοῦ νεαροῦ Βασιλέως.

Ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς Γεώργιος Α' διετήρησε μέχρι τέλους τοῦ βίου τὰς περὶ ἀσφαλείας του ἀπόψεις, ἀσφαλῶς δὲ συνετέλεσαν καὶ αὗται εἰς τὸ ἀποτρόπαιον ἔγκλημα τῆς δολοφονίας του.

Τὴν 35ην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς του ὁ Βασιλεὺς ὑπέγραψε τὸν νόμον ΙΑ' «περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς καταργηθείσης θέσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς», ἔχοντα οὕτω:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ (70)

Κυροῦμεν τὸν ἑπόμενον νόμον, ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Β. Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως, καὶ διατάσσομεν τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ.

Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου Γ τοῦ ΜΣΤ' ψηφίσματος καταργηθεῖσα Θέσις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς ἀποκαθίσταται.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Νοεμβρίου 1863

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Δ. Γ. Βούλγαρης
Π. Δεληγιάννης

Ἡ περὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου συζήτησις ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἤρξατο κατὰ τὴν ΡΟΕ' συνεδρίασιν τῆς 13.11.1863, διὰ τῆς ἀκολούθου χλιαρᾶς εἰσηγήσεως τοῦ Δ. Βούλγαρη, ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν:

«Τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς ἔχει ἀποστολὴν νὰ διατηρῇ ἀπρόσβλητον τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ νὰ συντρέχῃ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας. Τὸ Σῶμα τοῦτο δύναται νὰ φθάσῃ ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἀποστολήν του ταύτην τότε μόνον ὅταν ἔχῃ ἰδίαν διεύθυνσιν.

«Εἴς τινας περιστάσεις λόγοι ἄλλοι ὑπηγόρευσαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν συγχώνευσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ σώματος τούτου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, εἴτε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἕτεροι δὲ ἄλλοι λόγοι ὑπεχρέωναν ἄλλοτε αὐτὴν νὴ θέσῃ αὐτὸ ὑπὸ ἰδίαν Δ)νσιν.

«Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Σώματος τούτου πρό τινος καιροῦ ὑπάρχει συγχωνευμένη ἤδη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἕνεκα λόγων γνωστῶν εἰς ὑμᾶς, διὰ δὲ τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου πρόκειται νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ὑπηρε-

(69) Φ.Ε.Κ. 42 τῆς 11-12-1863.

(70) Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν «Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος» Ὄθωνα, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἐτιτλοφορήθη «Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων», πρᾶγμα ὅπερ εἶχε προκαλέσει διαμαρτυρίας τῆς ἐπισήμου Τουρκίας.

σία τοῦ Σώματος αὐτοῦ εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς θέσιν, ἤτοι νὰ τεθῇ ὑπὸ ἰδίαν δ)νσιν, δι' ἧς ἐνεργουμένη δύναται νὰ συντελέσῃ ἐπιτυχῶς εἴς τε τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας 'Ασφαλείας καὶ τάξεως καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ὅλων τῶν κλάδων...»

'Επηκολούθησεν ὀξὺς διάλογος εἰς ὃν ἔλαβον μέρος ἐναντίον μὲν οἱ Α. Κουμουνδοῦρος, Β. Βαλτινὸς καὶ Δ. Χριστίδης, ὑπὲρ αὐτοῦ δὲ οἱ Δισμήδης Κυριακοῦ, 'Ηρ. Πετμεζᾶς καὶ Χ. Χοϊδᾶς, ὡς ἀκολούθως:

Α. Κουμουνδοῦρος: «'Η χωροφυλακὴ εἶναι τὸ ὄργανον, ὅπερ συντελεῖ καὶ βοηθεῖ τὴν ὑπηρεσίαν ἁπλῶς καθ' ὅλους τοὺς κλάδους, δὲν ἔχει ἰδίαν ἀποστολὴν δὲν εἶναι σῶμα αὐτοτελὲς καὶ αὐθύπαρκτον καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς κατὰ τὸν Κανονισμὸν εἶναι παθητικὸν ὄργανον μὴ δυνάμενος οὐδὲ τὴν τοποθέτησιν τῆς δυνάμεως ταύτης νὰ διατάξῃ καὶ περιοριζόμενος εἰς τὸ καθῆκον τοῦ νὰ λαμβάνῃ τὰς ἑβδομαδιαίας ἐκθέσεις τὰς ἀφορώσας μόνον τὰ ἐγκλήματα, ὅτι ἡ σύστασις τοῦ ἀρχηγείου αὐτοῦ δὲν ἔχει καλόν τι ἀπ' ἐναντίας φέρει πλεῖστα κακά, ἐν οἷς καὶ αὐτὴν τὴν κατασκόπευσιν τῶν πολιτῶν καὶ τὴν παραβίασιν τῶν ἀπορρήτων, ὡς ἐγένετο ἐπὶ τοῦ παρελθόντος (71), καὶ ὅτι ἡ καθιέρωσις αὐτοῦ θέλει φέρει οὐκ ὀλίγην δαπάνην ἕνεκα τοῦ παρ' αὐτῷ προσωπικοῦ ἐνῷ αἱ σημεριναὶ περιστάσεις ἀπαιτοῦσι μεγίστην οἰκονομίαν ἀναγκαίαν διὰ τὴν διάσωσιν τῆς Πολιτείας. "Ωστε εἶναι καὶ πολιτικῶς καὶ οἰκονομικῶς ἀσύμφορος».

Β. Βαλτινὸς (ἀξιωματικὸς στρατεύματος) «'Εξέθηκεν ὅτι τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς δὲν εἶναι σῶμα στρατιωτικὸν καὶ ὡς τοιοῦτον ἀναγνωρίζεται εἰς τὴν Γαλλίαν, καθ' ὅσον ἐκπληροῖ μόνον ἀστυνομικὰ καθήκοντα καὶ βοηθεῖ τὴν ὑπηρεσίαν καθ' ὅλους τοὺς κλάδους, ὅ ἐστὶ ἔχει καθήκοντα ἄσχετα τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας του, καὶ δύναται νὰ ἦναι ἄ ο π λ ο ν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν του, ὥστε ὁ διορισμὸς ἀρχηγοῦ χωροφυλακῆς μετὰ τὴν ὕπαρξιν διαφόρων μοιράρχων εἰς τὰς ἐπαρχίας εἶναι διορισμὸς πρὸς περιποίησιν προσώπου...» (72)

Δ. Χρηστίδης: 'Αφοῦ ἐπικαλεῖται στοιχεῖα οἰκονομιῶν προσέθηκεν «ὅτι τὸ ἀναγκαῖον ἑκάστης θέσεως ἐξελέγχεται ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτῆς, ἀλλὰ τὰ καθήκοντα τοῦ 'Αρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς, προβλεπόμενα ἀπὸ τὸ ἄρθρον 68 τοῦ Κανονισμοῦ της, δὲν εἶναι τοιαῦτα, οἷα καθιστοῦν ἀναγκαῖον αὐτόν, διότι τὸ σπουδαιότερον τῶν καθηκόντων τούτων, τὴν ἐπιθεώρησιν, ἐπιφορτίζωνται οἱ ἐπιθεωρηταί, καὶ διότι τὰ καθήκοντα τοῦ ἱματισμοῦ, τῆς πειθαρχίας καὶ μισθοδοσίας ἐκπληροῖ τὸ 'Υπουργεῖον τῶν 'Εσωτερικῶν, ἐνῷ ἡ προσκόλλησις τούτου εἰς τὸ 'Υπουργεῖον Στρατιωτικῶν πρὸς τὰ ἄλλα θέλει φέρει καὶ τὴν ἠθικοποίησιν τοῦ σώματος τούτου καὶ τὴν οἰκονομίαν, ἥτις εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον τῆς τάξεως».

'Ηρακλῆς Πετιμεζᾶς: Εἶπεν «ὅτι αἱ ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι, ἃς ἡ μετα-

---

(71) 'Εννοεῖ τὴν περίοδον τῆς ἀρχηγίας 'Αρτεμ. Μίχου.

(72) 'Εν ἀντιθέσει πρὸς τὰ εὐλογοφανῆ ἐπιχειρήματα τοῦ Κουμουνδούρου καὶ Χριστίδη, τὰ ἐπιχειρήματα Βαλτινοῦ στεροῦνται οἱασδήποτε σοβαρότητος, ἰδιαιτέρως ἀνακριβὴς ὑπῆρξεν ὁ περὶ τῆς Γαλλικῆς χωροφυλακῆς ἰσχυρισμός του.

βολὴ ἄφησεν, ἀπαιτοῦσι μεταξὺ τῶν ἄλλων μέτρων καὶ τὸ μέτρον τῆς συστάσεως τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ἅτινα θέλουν χορηγήσει ὅλην τὴν εὐχέρειαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου σκοποῦ τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν πραγμάτων εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατάστασιν, ὅτι ἡ χωροφυλακὴ εἶναι σῶμα πολυμελὲς ἔχουσα ἀνάγκην ἐπιβλέψεως καὶ ἐποπτείας, καὶ ἀνάγκη νὰ περικλεισθῇ ἐντὸς τῶν διατάξεων τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας καὶ ἐνεργείας, καθ' ὅσον ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι πᾶν σῶμα δὲν δύναται νὰ εἶναι χρήσιμον ἄνευ διοικητοῦ, ἄνευ διοικητοῦ, καὶ ὅτι παντοῦ ἡ οἰκονομία πρέπει νὰ καθιερωθῇ, ἀλλὰ πᾶσα οἰκονομία ὑλικὴ ἔχει ἀνάγκην ἑτέρας οἰκονομίας τῆς καλουμένης ἠθικῆς».

Διομήδης Κυριακοῦ: ἐξέθηκεν: «ὑπὸ μὲν τὴν ἔποψιν τὴν οἰκονομικήν, ὅτι δὲν εἶναι κατάλληλον τὸ μέρος τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ζητηθῇ ἡ οἰκονομία, καθ' ὅσον τοιαύτη δὲν ζητεῖται εἰς μέτρα καὶ ἀντικείμενα συνεχόμενα μὲ τὴν δημοσίαν τάξιν, τῆς ὁποίας τὴν παγίωσιν μετὰ τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπιζητεῖ ἡ πατρίς, ὑπὸ δὲ τὴν ἔποψιν τῆς χρησιμότητος ὅτι ἡ χωροφυλακὴ εἶναι σῶμα ἔχον ὀργανισμὸν καὶ πειθαρχίαν καὶ ὡς ἐρχόμενον εἰς συνάφειαν μὲ τὸν λαὸν πρέπει νὰ σύγκηται ἀπὸ ἄνδρας ἔχοντας ἠθικὴν καὶ ἀξίαν, καθόσον αὕτη ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα τῆς προληπτικῆς ἀστυνομίας τῆς ἀνακριτικῆς ὑπηρεσίας, τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τὰ παρόμοια».

Γενομένης ψηφοφορίας τὸ νομοσχέδιον ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 116 κατὰ 63.

Κατεψηφίσθη ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀλλὰ κυρίως ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν (Π. Κορωναῖος, Α. Μαυρομιχάλης, Γρίβας Γαρδικιώτης. Τσέλιος, Γρηγ. Χατζερῆς, Σ. Πεσλῆς, Κ. Δαγρές, Μαμούρης, Σαράβας, Φαρμάκης κ.λ.π.). Ὁ ἐπικριτὴς Βαλτινὸς ἀπέσχε τῆς ψηφοφορίας, ἐνῷ ὁ Κουμουνδοῦρος κατεψήφισε τὸ νομοσχέδιον καὶ εἶπεν ὅσα ἀνωτέρω εἶπεν, ἐνῷ μετὰ διετίαν ἀκριβῶς, ἤτοι τὴν 23.12.1865, ὑπεύθυνος πλέον Πρωθυπουργός, ὄχι μόνον ὑπερημύνθη τῆς χωροφυλακῆς ἀλλ' ἔθεσεν σχεδὸν ἀλληλέγγυον τὴν Κυβέρνησίν του πρὸς τὸ Σῶμα. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω συζήτησιν πρῶτος ἐπετέθη καὶ εὑρέθη εὐθυγραμμισμένος ἐν τῇ καταψηφίσει μετὰ τοῦ βουλευτοῦ λοχαγοῦ Α. Μαυρομιχάλη, τὸν ὁποῖον τὴν 23-12-1865, συνεχίζοντα τὴν κατὰ τοῦ σώματος συκοφαντικὴν καὶ κακόπιστον ἐκστρατείαν, κατεκεραύνωσε.

Ἀσχέτως τῆς ἐναντίας ψήφου, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διευκρινήσωμεν τὸ ὀρθὸν τῶν ἀπόψεων τοῦ τε Κουμουνδούρου καὶ τοῦ Χρηστίδη, ὄχι βεβαίως διὰ τὴν καταψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου ἀλλὰ διὰ τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς στερεοτύπου, λίαν ἀδοκίμου καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου τῆς θέσεως καὶ δικαιοδοσίας τοῦ Ἀρ)γοῦ Χωροφυλακῆς. Ἐὰν δηλαδὴ οἱ πολιτικοὶ οὗτοι ἐξῆρχοντο ὀλίγον τῆς μικροψύχου καὶ στείρας ἀντιπολιτεύσεως, ἔδει νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὅπως ὄχι μόνον τὴν θέσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ νὰ ἐπαναφέρῃ ἀλλὰ καὶ νὰ προσδιορίσῃ τὴν θέσιν καὶ δικαιοδοσίαν τούτου ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων καὶ οὐσιαστικῶν βάσεων.

Οἱ ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἀξιωματικοὶ βουλευταὶ τὴν αὐτὴν ἀνεπίτρεπτον θέσιν εἶχον λάβει διὰ τοῦ Κορωναίου καὶ ὀλίγον ἐνωρίτερον. κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νόμου ΣΤ' (Φ.Ε.Κ. 41 τῆς 22.11.186) περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ θεσμοῦ Διευθυντοῦ Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.

Τὸ θέμα τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς ἐτέθη καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ 1864 (2-4-64) ὅτε παραδόξως ὁ Βαλτινὸς ὑπεστήριξε νὰ διατηρηθῇ τὸ Ἀρχηγεῖον ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως.

Συζητουμένου τοῦ προϋπολογισμοῦ 1864, τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Μαρτίου, καὶ εἰδικώτερον τοῦ προϋπολογισμοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, λαβὼν τὸν λόγον ὁ βουλευτὴς Ἀφεντούλης ἐζήτησεν τὸν περιορισμὸν τοῦ στρατοῦ, τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ὀργάνωσιν τῆς χωροφυλακῆς, τὴν ὕπαρξιν ὡς προπαρασκευαστικῆς τοῦ ἔθνους τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ τὴν διὰ τῶν οἰκονομιῶν αὔξησιν τοῦ Ναυτικοῦ·

Εἰδικεύων τὴν ἀγόρευσιν του οὗτος προσέθετεν: «...αὐτὸς ὁ στρατός, ἂν τὸ συλλογισθῆτε καλῶς θὰ εὕρητε ὅτι παρέσχε συχνότατα ἀφορμὴν εἰς τὴν γένεσιν τῆς ληστείας, ἂν ἐξετάσητε τὴν ἱστορίαν, πολλοὶ τῶν ληστῶν, οἱ ὁποῖοι κατεμάστισαν κατὰ καιροὺς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας, θέλετε ἰδεῖ ὅτι αὐτοὶ ὡρμήθησαν ἐκ τῆς παρανόμου στρατολογίας...» καὶ ἐν συνεχείᾳ: «...τοῦ κακοῦ ἔναντι ἔχετε..· τὴν χωροφυλακὴν τὴν ὁποίαν θέλω, καὶ θέλω μάλιστα καλῶς κατηρτισμένην, διότι κύριοι, ὁ ἐπίλοιπος στρατὸς δὲν κατεπολέμησε περισσότερον τὴν ληστείαν, παρ' ὅσον ἡ χωροφυλακὴ καὶ τοῦτο τὸ ἀποδεικνύουν οἱ ἔλεγχοί της».

Διακοπτόμενος ὑπὸ στρατιωτικῶν βουλευτῶν, τοῖς κατελόγισε τοῦτο καὶ ἀπαντῶν ἐμμέσως ἐσυνέχισε:

> **«Δὲν θέλω, κύριοι, νὰ δώσω τὸν ἑαυτόν μου ὡς ἀλάνθαστον, ἐνδεχόμενον ν' ἀπατῶμαι, ἠξεύρω ἀπὸ ἀξ)κούς, ὅτι 700 Χωρ)κες ἀπωλέσθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας».**

Τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἀφεντούλη ὑπεστήριξε σθεναρῶς μεγάλη μερὶς τοῦ τύπου, παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, τελοῦσα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν στρατιωτικῶν, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 3.4.1864, ἐψήφισε διάταξιν δι' ἧς κατηργήθησαν οἱ βαθμοὶ τοῦ Ταγματάρχου καὶ Μοιράρχου ἐν τῇ χωροφυλακῇ, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἐτέθησαν εἰς ἀργίαν· Διὰ τῆς αὐτῆς διατάξεως ἡ ὀργανικὴ δύναμις περιωρίσθη ὡς ἀκολούθως:

Ἀρχηγεῖον εἷς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς οἱουδήποτε ὅπλου ὡς Ἀρχηγός, 1 κατώτερος οἱουδήποτε ὅπλου ὡς ὑπασπιστής, 1 Ταγματάρχης ὡς ὑπαρχηγὸς καὶ ἐπιθεωρητής, 1 ἀνθ)γὸς καὶ 1 ἀνθ)στὴς ὡς οἰκονομικοὶ ἀξιωματικοί.

Ὑπόλοιπος δύναμις 11 ἀντιμοίραρχοι ἐκπληροῦντες χρέη μοιράρχου, 21 ὑπομοίραρχοι, 20 ἀνθ)ρχοι, 12 ἀνθ)σταὶ Α' τάξεως ἐκ τοῦ στρατεύματος, 12 ἐνωμ)ρχαι γραμματεῖς Α' τάξεως, 12 ἐνωμ)ρχαι ἔφιπποι Α', 12 ὑπεν)ρχαι ἔφιπποι, 60 ἔφιπποι χωροφύλακες Α' τάξεως, 60 ἔφιπποι χωρ)κεςς Β' τάξεως, 147 ἐνωμ)ρχαι πεζοί, 147 ὑπεν)ρχαι, 735 χωρ)κεςΑ' τάξεως καὶ 735 Β' τάξεως.

Οὕτω ὁ ὁρισθεὶς τὸ 1859 ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν εἰς 73 ἐμειώθη εἰς 57, ἤτοι κατὰ τὸ ἓν τρίτον περίπου καὶ ὄχι μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸ Ἀρχηγεῖον παρεδόθη εἰς ἀξιωματικοὺς οἱουδήποτε ὅπλου, ὥστε ἀφαιρουμένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν αὐτοῦ ἐναπέμεινεν δύναμις ἀξ)κῶν χωροφυλακῆς 52 μὲ ἀνώτερον βαθμὸν ἐξελίξεως τὸν τοῦ ἀντιμοιράρχου, λοχαγοῦ Β' τάξεως. Μεγαλυτέρα τιμωρία τοῦ σώματος δὲν ἠδύνατο νὰ νοηθῇ, ἀλλὰ καὶ μεγαλυτέρα δολιοφθορὰ καὶ καταστροφικὴ ἐκδήλωσις κατὰ τοῦ πολυτιμωτέρου ἀγαθοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ βασικωτέρας προϋποθέσεως πάσης ὠργανωμένης κοινωνίας, τοὐτ' ἔστιν κατὰ τῆς ἐννόμου τάξεως

καὶ δημοσίας ἀσφαλείας, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συντελεσθῇ ἀπὸ ἕνα ἀντιπροσωπευτικὸν Σῶμα συγκεκριμένου λαοῦ. Παρὰ τὸ δῆθεν πνεῦμα οἰκονομιῶν δὲν παρέλειψαν νὰ ἐξοικονομήσουν θέσεις διὰ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τοῦ στρατεύματος, προβλέψαντες τὴν μετάταξιν 11 ἀνθυπασπιστῶν εἰς τὴν Χωροφυλακήν, χωρὶς νὰ δημιουργήσωσι καὶ βαθμὸν ἀνθυπασπιστοῦ ἐν τῇ Χωροφυλακῇ.

Ἡ συνταγὴ τῆς Μεγ. Βρεταννίας περὶ Χωροφυλακῆς ὄχι μόνον δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν ἀρειμανίων ἐκείνων ἀντιπροσώπων, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον αὐτῆς ἐνηργήθη...

Πόσον πικρῶς θὰ μετανοήσῃ μετ' ὀλίγον ἡ Ἑλλὰς διὰ τοὺς ἀκροβατισμοὺς τῆς Βουλῆς τῶν ἀνθυπολοχαγῶν! Περὶ τούτου τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον.

Προκειμένης τῆς ἐπανδρώσεως τῆς ἑπτανήσου, ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐψήφισε πίστωσιν διὰ τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως μόνον κατὰ 300 ὁπλίτας (73) καὶ οὕτω ἐν τῷ συνόλῳ ἡ δύναμις τοῦ Σώματος ἀνῆλθεν εἰς 2.289 ἄνδρας.

Δὲν παρῆλθεν ὅμως παρὰ μὴν καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Ζυμβρακάκης ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ 11 λέγων: «Κύριοι, ὡς ἐκ τῆς καταργήσεως, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἡ συνέλευσις, τῶν μοιράρχων τῆς χωροφυλακῆς διὰ τὸ Κράτος, ἡ ὑπηρεσία τοῦ Σώματος αὐτοῦ πάσχει... Δὲν ὑπάρχουσι παρὰ 36 ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς. Ἔχω ἀνάγκην 11 ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς...» (74). Τὴν 1.5.1864 ἐτέθησαν εἰς ἀργίαν οἱ Ταγματάρχαι καὶ οἱ Μοίραρχοι τῆς χωροφυλακῆς καὶ τὴν 8. 5.1864 ὁ Ζυμβρακάκης ἐζήτει τὴν ἐπαναφορὰν τῶν 11, πλὴν ἡ ἐθνοσυνέλευσις δὲν ἀπήντησεν. Ἐπειδὴ ἡ κατάστασις τῆς ἀσφαλείας ἐν ὑπαίθρῳ ἐχειροτέρευεν ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν καταδιωκομένων ἐν γένει εἶχεν ἀνέλθει εἰς 10 χιλιάδας, ὁ Ζυμβρακάκης ἠναγκάσθη νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς εἰς ἀργίαν τεθέντας, καὶ τὴν 10-7-1864 νὰ ζητήσῃ, ἐκ τῶν ὑστέρων, τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἐξεδηλώθη δριμυτάτη ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπὸ τῆς μερίδος τῶν στρατιωτικῶν Βουλευτῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν λοχαγὸν Βαλτινὸν καὶ ἀπεδόθη μομφὴ εἰς τὸν Ὑπουργόν, οὗ ἕνεκεν ἡ κυβέρνησις ὑπέβαλε παραίτησιν, μὴ γενομένην ἀποδεκτήν.

Τὴν ἑπομένην 11.7.1864 ἡ «Παλιγγενεσία» σχολιάζουσα τὰ τῆς Βουλῆς, ἔγραφε:

«Ἡ περὶ καταργήσεως τῶν Μοιράρχων ἀπόφασις τῆς συνελεύσεως, παρέλυσε τὴν χωροφυλακὴν καὶ πᾶσαν ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν οὐδετέρωσεν. Ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῶ Μοιράρχων δὲν ἐγνώριζε τὸ σκυλὶ τὸν ἀφέντη του εἰς τὰς μοίρας, εἰς τὰ μεταβατικὰ καὶ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας... μάλιστα δὲ εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας ἡ ἀνάγκη αὕτη κατεδείχθη προφανεστέρα. Πανταχοῦ λοιπὸν ἐφαίνετο αὕτη, πανταχόθεν ἐζητεῖτο ἡ ἐπαναφορά», καὶ κατωτέρω ἐδικαιολόγει τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν·

Ἡ ἄφιξις τοῦ Βασιλέως δὲν ἐβελτίωσε σοβαρῶς τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν, ἀφοῦ ὡς ἀνωτέρω διαλαμβάνομεν οὐδὲν ἤλλαξεν εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὴν συμπεριφο-

---

(73) Βλέπε Πρακτικὰ συνεδριάσεως ΣΝΒ 3-4-1864.

(74) Συνεδρίασις 262 τῆς 8-5-1864. Ἀρωγὸς τοῦ Ζυμβρακάκη ἐτάχθη ὁ Ἀρτ. Μίχου, ἀλλ' ὁ προεδρεύων Δεληγιώργης διϊδὼν δυσφορίαν τῆς συνελεύσεως, ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν, προφασισθεὶς ἔλλειψιν ἐγγράφου προτάσεως.

ρὰν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἔθνους, ἔνθεν διεχέετο ἡ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις ἀκαταστασία καὶ ἀνωμαλία. Τοσαύτη χαλαρότης ἀντιλήψεων καὶ συνειδήσεων ἐπεκράτει, ὥστε βαρυνθεὶς ὁ Βασιλεὺς νὰ ἀναμένῃ τί τὸ ὠφέλιμον διὰ τὸ κύριον ἔργον τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἠναγκάσθη τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1864 ν' ἀπευθύνῃ εἰδικὸν διάγγελμα πρὸς τὴν συνέλευσιν ταύτην, τοῦ ὁποίου ἡ τελευταία περίοδος διελάμβανεν: «Ἐὰν ὅμως ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις δὲν περατώσῃ τὰ ἔργα ταῦτα (σ. σ. ἐπιψήφισιν Συντάγματος καὶ ἐκλογικοῦ νόμου), ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω χρονικῶν διαστημάτων (σ. σ. ἐντὸς 10ημέρου), ἐπιφυλάσσομαι πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐπὶ τῆς μελλούσης ἀποφάσεώς μου, ὁποίαν ἡ διαψευσθεῖσα πεποίθησίς μου Μὲ ὑπαγορεύει καὶ καθιστῶ ὑπεύθυνον τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἐπὶ ταῖς περαιτέρω συνεπείαις».

Διὰ μὲν τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ὑπῆρξεν ὁ τρόπος τῆς ἐπαναφορᾶς ταύτης εἰς τὴν τροχιὰν τοῦ καθήκοντος, δι' ὅσα ὅμως δεινὰ εἶχεν ἐπισωρεύσει ἡ ἐκτροπὴ ταύτης ἐπὶ τῶν συστατικῶν τῆς πολιτείας βάθρων τῆς Δημοσίας Τάξεως καὶ Ἀσφαλείας, ἦτο ἁρμοδία αὐτὴ αὕτη ἡ Ἐνοσυνέλευσις καὶ εἴδομεν πῶς ἐσκέπτετο καὶ τί ἔπραττεν.

Τὸ δημιουργηθὲν καὶ συνεχιζόμενον χάος βλέποντες, κατ' ἐπανάληψιν εἶχον διατυπώσει τὴν μετάνοιάν των καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ὀκτωβριανῆς ἐπαναστάσεως·

Μέγας ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν εἶχεν ἐγκαταλήψει τὰ στρατιωτικὰ ἔργα καὶ εἶχεν μεταφέρει εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τὰς ἔριδας τῶν ἐν τῷ στρατεύματι ὑπαρχουσῶν φατριῶν καὶ μερίδων, τὰ δὲ διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας συγκροτούμενα καὶ διατιθέμενα ἀπασπάσματα, προσκείμενα εἰς τὸν Α ἢ εἰς τὸν Β φατρίαρχον, εἶχον ἀπωλέσει πᾶν ἴχνος πειθαρχίας καὶ ἀκριβοῦς ἐννοίας καθήκοντος·

Τραχεία, αὐθαίρετος, παράνομος, βιαστικὴ καὶ ἄδικος ἦτο ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀποτελούντων τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα ἀνδρῶν τοῦ στρατοῦ, βαρύτατα δὲ κρούσματα ἐσωτερικῆς ἀπειθαρχίας ἐν αὐτοῖς καὶ τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἠγγέλλοντο συχνάκις.

Ἡ διὰ τῶν ἀποσπασμάτων καταπίεσις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τριφυλλίας ἐσυνεχίζετο καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ κατὰ τὴν περιφέρειαν ταύτην στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος προβαίνοντες εἰς ἁρπαγὰς καὶ ἐκβιάσεις, οὔτε εἰς τὸν ἐπικεφαλῆς ἀνθυπασπιστήν, οὔτε εἰς τὸν διοικητικῶς προϊστάμενον ὑπομοίραρχον ὑπήκοον, δι' ὃ καὶ τὰ Δημοτικὰ συμβούλια Πλαταμιδίου καὶ Φλεσιάδος ὑπέβαλον ἐντόνους διαμαρτυρίας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, γενικώτεροι δὲ τριγμοὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἠκούοντο (75).

Ἐν τῇ περιοχῇ Ἀλαγωνίας στρατιῶται, ἐκτὸς τῆς διαρπαγῆς τῶν «βρωσίμων καὶ οἰκοσίτων», ἐκτὸς τῆς σκαιᾶς καὶ βαναύσου συμπεριφορᾶς, ἔφθασαν καὶ μέχρι βιασμοῦ γυναικῶν (76).

Ἔναντι τῶν τοιούτων ἐκτροπῶν ἡ κυβέρνησις Βούλγαρη ἐπεδείκνυε μίαν ἀχαρακτήριστον στάσιν, ὥστε ἡ ἄποψις ὅτι ὑπέθαλπτε τὴν ἀναρχίαν νὰ εἶναι λίαν εὐλογοφανής, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ὁ ἀδίστακτος ἐκεῖνος πολιτικὸς ἐπεχείρει συνεχῶς νὰ δημιουργήσῃ παρόμοιον πνεῦμα καὶ ἐν τῇ Χωροφυλακῇ καὶ εἶχεν ἀρχίσει διὰ τῶν ἀθρόων προαγωγῶν. Ὁ ὄγκος τῶν διενεργηθεισῶν προαγωγῶν εἰς τὰς τάξεις τῶν ὁπλιτῶν εἶχεν ὑπερβῇ πᾶσαν προσδοκίαν, δι' ὃ καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

(75) Βλέπε καὶ ἐφημ. «Παλιγγενεσία», φύλ. 304 τῆς 4-1-1864.

(76) Βλέπε καὶ ἐφημ. «Παλιγγενεσία», φύλ. 324.

συνεκρότησε τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ 'Αντ)ρχου Κουτσογιαννοπούλου καὶ Ταγ)ρχῶν Δαλωνᾶ καὶ Παβασκώλ, ἥτις περιερχομένη ἀπὸ Μοιραρχίας εἰς Μοιραρχίαν θ' ἀπεφαίνετο ἐπὶ τῆς κανονικότητος τῶν προαγωγῶν, ἀλλ' ἡ ἀνωτέρω περὶ καταργήσεως τῶν Ταγ)ρχῶν καὶ Μοιράρχων ἀπόφασις τῆς συνελεύσεως ἐματαίωσε καὶ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης τὸν σκοπόν.

'Αλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς ἡ κατάστασις τοῦ στρατοῦ ἦτο ἀπελπιστική. 'Αξιωματικοὶ συνεργαζόμενοι μετὰ στρατιωτῶν ἀπεδοκίμαζον καὶ δὲν ἐδέχονο εἰς ὑπηρεσίαν ἀξιωματικοὺς θεωρουμένους ὡς 'Οθωνιστάς. Οὕτω ἐξελίχθησαν γεγονότα ἐν Τριπόλει καὶ ἐν Ναυπλίῳ. 'Εκεῖ ὅμως ἔνθα κατερρακώθη πᾶν ἴχνος πειθαρχίας καὶ διοικήσεως ὑπῆρξεν τὸ Μεσολόγγιον, ἔνθα οἱ στρατιῶται καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ 9ου Τάγματος (76α) ἐστασίασαν καὶ ἀπέπεμψαν τοὺς ὡς 'Οθωνιστὰς θεωρουμένους ἀξιωματικούς των.

Οὕτω τὰ τάγματα εἶχον λάβει μορφὴν ἐπαρχιακῶν σωματείων, ἡ δὲ κατὰ τῶν δῆθεν 'Οθωνιστῶν πολεμικὴ ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἀπόκτησιν νέων βαθμῶν, ὡς νὰ μὴ ἤρκει τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ πληθώρα τῶν απονεμηθέντων βαθμῶν εἶχεν ἀνεβάσει τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαξ)κῶν εἰς τὸν αὐτὸν ἀριμὸν μὲ ἐκεῖνον τῶν στρατιωτῶν. Τοιαῦται στάσεις ἐσημειώθησαν εἰς Πάτρας, Ναύπακτον, Βόνιτσαν, Λαμίαν κ.λ.π.

'Εν 'Αθήναις εἶχε συσταθῆ σύλλογος τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἐθνοφυλακῆς κατὰ τὸ 1864. Κατὰ τὴν 262 τῆς 8.5.1864 συνεδρίασιν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ὁ βουλευτὴς Παντολέων, ὑπεραμυνόμενος τῆς ἐθνοφυλακῆς, ὑπεστήριξε ὅτι αὕτη εἶναι ἀναγκαία ὡς ἀντιστάθμισμα τυχὸν ἐκνόμων ἐνεργειῶν τοῦ στρατοῦ.

'Επὶ τριήμερον συνεπλέκοντο ἀγρίως οἱ φοιτηταί, συγκεντρωθέντες διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Πανεπιστημιακῆς 'Εθνοφυλακῆς.

Τὴν 24.5.1864 τῇ συνενοχῇ τῶν φρουρῶν στρατιωτῶν ἀπέδρασαν ἐκ τῶν φυλακῶν Τριπόλεως 101 ὑποδικοκατάδικοι, οἵτινες μάλιστα εἰσελθόντες εἰς τὸν θάλαμον τῆς φρουρᾶς ἐκακοποίησαν τοὺς ἐκεῖ εὑρισκομένους στρατιώτας, «ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰσεχώρησεν εἰς τὸν τρατόν μας ἡ διαφθορά, ἧς ἕνεκεν συμβαίνουσιν ὅσα βλέπομεν» (76β).

Διὰ τὴν σύλληψιν αὐτῶν ὁ τότε 'Υπουργὸς Στρατιωτικῶν μὴ ἔχων ποῦ νὰ βασισθῇ ἀνεκάλεσε ἐκ τῆς ἀργίας ἀξιωματικοὺς χωροφυλακῆς ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω. 'Αλλὰ καὶ τῶν ἄλλων κλάδων ἡ κατάστασις δὲν ἦτο καλλιτέρα. Δ)ντὴς Διοικητικῆς 'Αστυνομίας εἶχεν διορισθῆ ὁ Καραγιαννόπουλος, ὅστις ἐδημιούργει συνεχῶς φήμας καὶ πληροφορίας περὶ κινήσεων τῶν 'Οθωνιστῶν καὶ οὕτω ἐδικαιολόγει συνεχῶς κονδύλια χρηματικά, ἐνῷ ἡ ἀσφάλεια τῆς Πρωτευούσης καθ' ἑκάστην ἠμφισβητεῖτο σοβαρῶς ἐκ τῆς δράσεως τῶν κακοποιῶν καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ὄργανά του διέπραττον κλοπὰς καὶ διαρρήξεις, ὡς εἶχεν διαπιστωθῆ ἐπὶ τῆς διαρρήξεως τοῦ καταστήματος Μαλανδρίνου. 'Εξ ἀφορμῆς τοῦ περιστατικοῦ τούτου ἡ «Παλιγγενεσία» (76γ) ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ λῦκοι φύλακες προβάτων» ἔγραφεν:

«Διώρισαν εἰς τὴν 'Αστυνομίαν ὅλα τὰ καθάρματα τῆς κοινωνίας, ὅλους τοὺς φαυλοβίους...» καὶ κατωτέρω: «'Αντὶ τῶν συνήθων κλητήρων, τοὺς ὁποίους ἐλάμβανον ἕως τώρα αἱ ἀρχαὶ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὰς σπείρας τῶν ἀνεστίων, τῶν ἀνέργων

(76α) 'Εφημ. «Παλιγγενεσία», φύλ. 344 τῆς 28-2-1864.
(76β) 'Εφημ. «Παλιγγενεσία», φύλ. 403 τῆς 25-5-1864.
(76γ) Φύλ. 316 21-6-1864.

καὶ τῶν χαρτοπαικτῶν, ἂς λάβῃ τοῦ λοιποῦ ἡ ἐξουσία ἐκ τοῦ ἐντίμου σώματος χωροφυλακῆς, οὗ οἱ ἄνδρες ἀμίμητον ἔδειξαν διαγωγὴν καὶ συμπεριφορὰν καθ' ἅπαντα τὸν χρόνον. Ἀπὸ τοῦ Σώματος τῆς χωροφυλακῆς παρητήθησαν πολλοί, ἐξ ὧν ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία εἶναι ἐξαίρετοι, ἐξ αὐτῶν ἂς παραλάβῃ ὡς κλητῆρας ἡ ἀστυνομία...».

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς ἐπανερχομένη ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν διαπραττομένων κλοπῶν ἐν Ἀθήναις, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τῆς οἰκίας τοῦ στρατηγοῦ Μακρυγιάννη, ἐπετίθετο καὶ πάλιν κατὰ τῆς ἀστυνομίας, ἐξ ἀφορμῆς συλληφθέντος κλέπτου Στεργιοπούλου πρώην ἀστυνομικοῦ κλητῆρος «...καὶ πρὸ πολλοῦ ἐπαγγελλομένου τὸ ἔντιμον τοῦ κλέπτου ἐπιτήδευμα».

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς τάξεως ὑπέφερον αἱ Ἀθῆναι, ἰδίᾳ ἐκ τῆς δράσεως τῶν «μαγγουροφόρων» καὶ τῶν ἐλευθέρως κυκλοφορούντων φυγοδίκων καὶ καταδιωκομένων.

Ἡ αὐτὴ ὡς ἀνωτέρω ἐφημερίς, εἰς μὲν τὸ φύλλον τῆς 20.2.1864 ἔγραφεν ὅτι «οἱ ἔμποροι τῆς πρωτευούσης καλῶς ποιοῦντες ἔβαλαν νέαν διατίμησιν εἰς τὰς μαγγούρας των, πωλοῦντες αὐτὰς ἐξαιρετικῶς μόνον εἰς τὰ κόκκινα βρακιὰ εἰς διπλασίαν καὶ τριπλασίαν τιμήν. Ὁ σκοπὸς ἅγιος καὶ σωτήρ», εἰς δὲ τὸ φύλλον τῆς 12.5.1964 παρεκίνει τὸν εἰσαγγελέα νὰ παραγγείλῃ τὴν σύλληψιν τῶν ἐλευθέρως κυκλοφορούντων καὶ δι' ἐνταλμάτων καταδιωκομένων.

Ἡ πλέον χαρακτηριστικὴ εἰκὼν ἐδημιουργήθη ἅμα τῇ παραιτήσει τῆς κυβερνήσεως Βούλγαρη κατὰ τὴν 6.3.1864, ὅτε ταυτοχρόνως παρητήθη εἰς τὸ σύνολον τὸ εἰς κλητῆρας προσωπικὸν τῆς Ἀστυνομίας.

Ἡ χαρακτηρίζουσα τὴν ἐθνοσυνέλευσιν, τὴν κυβέρνησιν, τὸν στρατόν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀστυνομίαν καὶ ὁλόκληρον τὸν ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐπηρεαζόμενον κρατικὸν μηχανισμὸν ἄναρχος σκέψις καὶ συμπεριφορὰ εἶχε μεταδοθῆ, κατὰ λίαν φυσικὸν λόγον, μέχρι καὶ τῆς τελευταίας καλύβης τῆς ἑλληνικῆς γῆς, εἶχε μολύνει σύμπασαν τὴν ἑλληνικὴν ψυχήν.

Ἡ ἔλευσις τοῦ Βασιλέως ἀνέστειλε πρὸς στιγμὴν καὶ ἔν τινι μέτρῳ τὴν πρόοδον τῆς καταστροφῆς, ἔσχεν μάλιστα σοβαρὰν ἐπίδρασιν καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ληστῶν, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὰς ἀρχὰς ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Βαιλέως, ἐπ' ἐλπίδι παροχῆς ἀμνηστείας (77), ἀλλ' ἡ ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἐπίδρασις ὑπῆρξεν βραχείας διαρκείας, διότι ἡ φαυλότης τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν καὶ τῶν ἀκολουθούντων τούτου πολιτευτῶν δὲν ἠννόει ν' ἀνακόψῃ τὸν κατήφορον.

Σκαιοί, ἅρπαγες καὶ βάναυσοι οἱ στρατιῶται, ἀδιάφορος ἡ δικαιοσύνη, λύκοι καὶ κλέπται οἱ ἄνδρες τῆς Διοικητικῆς ἀστυνομίας, ἐγκληματοβριθεῖς, θρασεῖαι καὶ ἐπαναστατικαὶ αἱ ἐπαρχίαι.

Ἡ ἐγκληματικότης ἔβαινε συνεχῶς αὐξανομένη καὶ ἐκτὸς τῶν προκαλούντων τὴν διαφθορὰν καὶ φοβίαν τῶν ἀστικῶν πληθυσμῶν κακουργιῶν, τὰ ἐγκλήματα τῆς ζωοκλοπῆς, τῆς δενδροτομίας καὶ κληματοτομίας καὶ τῶν φθορῶν καὶ καταστροφῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων ὡς καὶ τῶν πυρκαϊῶν κατεμάστιζον τὴν ὕπαιθρον χώραν.

---

(77) Βλ. ἐφημ. «Ἐθνοφύλαξ», φύλ. 376 τῆς 4-11-1863, ἔνθα ἀγγέλλεται ὅτι εἰς Λαμίαν μόνον εἶχον παρουσιασθῆ εἰς τὰς ἀρχὰς περὶ τοὺς 30 λησταί.

Ἐξ ὅλων τῶν σημείων τῆς χώρας ἀπηυθύνοντο ἐκκλήσεις πρὸς τὴν κυβέρνησιν διὰ τὴν λῆψιν μέτρων κατὰ τῆς ζωοκλοπῆς, καὶ πάντες ἐζήτουν αὐστηροτέρους νόμους, ἀμοιβὰς διὰ τοὺς συλλαμβάνοντας ζωοκλέπτας, προφυλάκισιν τῶν ζωοκλόπων καὶ ταχείαν ἐκδίκασιν τῶν συναφῶν ὑποθέσεων (78).

Ὁ Νομάρχης Αἰτωλοακαρνανίας, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ζωοκλοπήν, ἔγραφεν:

«...ἥτις ὡς ἄλλη ἐνδημικὴ νόσος ἐπιπολάζει δυστυχῶς καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς τρεῖς τοῦ νομοῦ Ἐπαρχίας Βονίτζης, Ξηρομέρου καὶ Βάλτου... Τὰ πρῶτα βήματα τῶν ληστῶν ἄρχονται ἀπὸ τὴν ζωοκλοπήν... ἀνάγκη ἡ κυβέρνησις.... χαρακτηρίζουσα αὐτὴν ὡς πρόδρομον τῆς ληστείας νὰ λάβῃ ἔντονα πρὸς καταστολὴν αὐτῆς μέτρα....». Ἐν συνεχείᾳ ἐτόνιζεν ὅτι ἐλαχίστη ἦτο ἡ μεταξὺ ληστείας καὶ ζωοκλοπῆς διαφορὰ καὶ τελευτῶν κατέληγεν: «... Τὸ κατ' ἐμὲ θεωρῶ τὴν πρᾶξιν τῆς ζωοκλοπῆς, ὡς καὶ ἐκείνην τῆς δενδροτομίας καὶ κληματοτομίας, αἵτινες πολλαχοῦ τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν νήσων ἐπικρατοῦσιν, ὡς αἰσχρὰς καὶ ἀνηθίκους, διότι οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν, ἀνίκανοι νὰ ἐκδικήσωσιν ἑαυτοὺς κατὰ τῶν ἐχθρῶν των ἄλλως, καταφεύγουσιν εἰς τὸ ὅλως ἀγενὲς καὶ ἄνανδρον μέτρον τῆς κλοπῆς καὶ σφαγῆς τῶν ζώων καὶ τῆς τομῆς τῶν δένδρων καὶ τῶν κλημάτων τῶν ἐχθρῶν των». (79)

Τὸ κράτος μᾶλλον ἐχαριτολόγει, ὅταν ἠνείχετο τὴν ἄνοδον τῆς τιμῆς τῆς «Μαγγούρας» ἢ ὅταν ἀντιμετώπιζεν τὰ ἀδικήματα τῆς ζωοκλοπῆς, δενδροτομίας κ.λ.π. ἐν τῷ πλαισίῳ ἀγενοῦς ἢ εὐγενοῦς ἐκδικήσεως, ἀκριβῶς δὲ ἕνεκα τούτων καὶ διότι ἡ ὁπλοφορία κατεδιώκετο βάσει ἀστυνομικῶν διατάξεων, ἐκδιδομένων ἢ ἀνακαλουμένων ὑπὸ τῶν Δημάρχων, κατετυραννεῖτο καὶ διεφθείρετο ὁ λαὸς ἐκ τῆς παρανόμου ὁπλοφορίας καὶ τῶν ἐκ τῆς ὁπλοφορίας ἀδικημάτων, ἐκ τῆς ζωοκλοπῆς καὶ ἐκ τῶν πάσης φύσεως ἀγροζημιῶν κ.λ.π. καὶ οὕτω δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνεται λόγος περὶ παγιώσεως τῆς ἀπαιτουμένης δημοσίας ἀσφαλείας καὶ περὶ ἐπαφῆς μεταξὺ λαοῦ καὶ ἀρχῶν.

Αἱ μεταξὺ λαοῦ καὶ κρατικῶν ἀρχῶν καὶ δυνάμεων γέφυραι, αἱ βασικώτεραι αὗται προϋποθέσεις μιᾶς κοινωνικότητος, ἐπιθυμητοῦ καὶ ἐπιδιωκομένου βαθμοῦ, εἶχον καταστραφῆ διὰ τῶν πελέκεων τῆς κομματικῆς ἐξαχρειώσεως. Εἰς ὡρισμένας περιοχὰς ἐσημειώθησαν κρούσματα πλήρους ἀναρχίας καὶ γενικῆς ἀνυποληψίας πρὸς τὴν χωροφυλακήν, διότι αἱ ἐπανειλημμέναι ἐχθρικαὶ ἐκδηλώσεις πρὸς τὸ Σῶμα τοῦτο τῶν ἐπαναστατικῶν κυβερνήσεων — ὡς ἤδη ἐξεθέσαμεν — εἰς τοῦτο εἶχον ὁδηγήσει.

Ἐκτὸς τούτων εἰς ἀνυποληψίαν ἢ μᾶλλον εἰς θρασύτητα κατὰ τῆς χωροφυλακῆς ὡδήγει καὶ ἡ παρατηρουμένη τρομερὰ μείωσις τῆς δυνάμεως.

Ἐνδεικτικῶς, ἐν σχέσει μὲ ἀνωτέρω ἀπόψεις, ἀναφερόμεθα εἰς τὰ συμβάντα ἐν Κυνουρίᾳ κατὰ Σ)βριον 1864.

Κακοποιὰ στοιχεῖα, παριστῶντες τοὺς κομματάρχας τῆς κυβερνώσης φατρίας, περιεφέροντο ἔνοπλοι, τόσον ἐντὸς τοῦ Λεωνιδίου ὅσον καὶ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ ἐπαρχίᾳ,

---

(78) Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους, πλεῖστα στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἐμφαντικώτεραι ἡ ὑπ' ἀριθ. 12193 ἀπὸ 10-12-1864 ἀναφορὰ Νομάρχου Αἰτωλοακαρνανίας καὶ τοιαύτη 306 ἀπὸ 31-3-1864 Δημάρχου Μυρτουντίων (Λεχαινῶν) συνοδευομένη δι' ἀποφ. 3359 ἀπὸ 8-4-1864 ἀναφορᾶς Νομάρχου Ἀχαϊοήλιδος.

(79) Ἐν τῇ ὡς ἀνωτέρω 12193 ἀπὸ 10-12-1864 ἀναφορᾷ.

καταπιέζοντες, κακοποιοῦντες καὶ φονεύοντες, ἐνίοτε πολιτικοὺς ἀντιπάλους. Οὕτω ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σ)βρίου εἶχον φονευθῆ δύο ἄτομα, οἱ Λεωνίδας Τζώρας καὶ Ι. Ζουλίνας καὶ εἶχον τραυματισθῆ ἕτερα 4 ἄτομα ἐντὸς τοῦ Λεωνιδίου.

Ἡ Δημοτικὴ Ἀστυνομία, ὄχι μόνον ἀδιάφορος παρέμεινεν ἀλλὰ καὶ ἐκάλυπτε τοὺς ἐνόχους. Ἡ ἐπιτόπιος Ὑπομοιραρχία προσεπάθησε ν' ἀντιδράση, ἀλλὰ διὰ τὴν συνέχειαν ἂς δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1161 ἀπὸ 23 Σ)βρίου 1864 πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἀναφορὰν τῆς Ὑπομοιραρχίας ταύτης, ἐχούσης ὡς ἀκολούθως:

> «Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω πρὸς τὸ σεβ. Ἀρχηγεῖον ὅτι χθὲς περὶ τὴν 6ην μ.μ. ὥραν περίπολος ὢν ὁ ἐνωμοτάρχης Δ. Καλαϊτζῆς μετὰ τῶν χωροφυλάκων Ἐπ. Φακαρίδου καὶ Ἰωάννου Μαυρολίδου ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς κωμοπόλεως ταύτης διὰ τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν, ὅπου καὶ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ὥραν ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς φέρων εἷς πολίτης ἐγχειρίδιόν τι ἐπὶ τοῦ σελλαχίου του καὶ τοῦ ὁποίου ἡ περίπολος ἔκαμε τὴν παρατήρησιν διατί τὸ φέρη ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ἐναντίον τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων, καὶ ζητήσας παρ' αὐτοῦ νὰ καταθέση αὐτό, ἀλλ' οὗτος ἐπετέθη κατὰ τῆς περιπόλου ὅτε ὁ ρηθεὶς ἐνωμοτάρχης διέταξε τὴν σύλληψίν του καὶ τὴν εἰς τὸν στρατῶνα προσαγωγήν του, καὶ με(αι)νομένου τούτου, ὁ ἰατρὸς Νικόλαος Παπαδόπουλος ἀδελφὸς πληρεξουσίου κάτοικος ἐνταῦθα ἀμέσως ἐπροσκάλεσε τοὺς πολίτας εἰς τὰ ὅπλα καὶ λέγοντας αὐτῶν κτυπᾶτε τοὺς κερατάδες ἐνωμοτάρχην καὶ χωροφύλακας, καθότι τρεῖς ἄνθρωποι ἦλθον ἐδῶ νὰ μᾶς βάλουν εἰς εὐταξίαν, ὅπου καὶ ἀμέσως πλῆθος πολιτῶν ἐπιτεθέντες κατὰ τοῦ ἐνωμοτάρχου καὶ τῶν χωροφυλάκων διὰ ροπάλων καὶ ἐγχειριδίων ἀφήρεσαν τὸν συλληφθέντα πολίτην, καὶ ἀφοῦ εἶδον ὅτε ἐνωμ)ρχης καὶ χωροφύλακες τὸν ἐρεθισμὸν τῶν πολιτῶν, καὶ διὰ νὰ μὴν συμβοῦν αἱματηραὶ σκηναὶ καθ' ὃ οἱ πολῖται εἶχον σκοπὸν νὰ φονεύσουν τοὺς χωροφύλακας καὶ τὸν ἐνωμοτάρχην, ἐὰν ἐπέμεινον εἰς τὴν σύλληψίν του δι' ἐπιτηδείου τρόπου ὑπεχώρησεν αὐτὸς καὶ οἱ χωροφύλακες, ἐλθὼν δὲ ἑπομένως εἰς τὴν οἰκίαν μου μοὶ ἀνέφερεν τὸ γεγονὸς τοῦτο, καὶ ἀμέσως ὁ ὑποφαινόμενος μετέβην εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ ἐξετάσω ὁποίαν ἀπαίτησιν ἔχουν οὗτοι κατὰ τῆς χωροφυλακῆς καὶ τοὺς καθ' ἡσυχάσω ἀλλ' ἅμα φθάσας εἰς τὴν ἀγορὰν εἰς τὸ φαρμακεῖον τοῦ Π. Γεωργοπούλου καὶ Δ. Καραμάνου ηὗρα πλῆθος πολιτῶν συνηθροισμένους εἰς τοὺς ὁποίους εἶπον τί ἔχετε κατὰ τῆς χωροφυλακῆς ὅπου ἀντιστάθητε καὶ ἰδίως εἰς τὸν Νικόλαον Παπαδόπουλον ὁ ὁποῖος ἀνταποκριθεὶς μὲ εἶπεν ὅτι ὄχι μόνον προσεκάλεσα τοὺς πολίτας εἰς τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἐνωμοτάρχου καὶ τῶν χωροφυλάκων ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ ἰδίου καθ' ὃ Ἕλλην ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἀντικρούσω τὴν ἐξουσίαν, ὅπου καὶ διὰ τῆς τελευταίας λέξεως του πλῆθος ἐκ τῶν συναθροισθέντων πολιτῶν μᾶς περιεκύκλωσε λέγοντάς μας, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὴν ἀνάγκην τῆς χωροφυλακῆς νὰ διατηρήση τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν καὶ ν' ἀναχωρήσητε ἀπ' ἐδῶ καὶ οὕτω πῶς ἀφοῦ εἴδομεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τοὺς πείσωμεν καὶ παύσουν τὰς βαναύσους ὕβρεις κατὰ τῆς χωροφυλακῆς καὶ νὰ καθ' ἡσυχάσω αὐτοὺς ὑπεχώρησα καὶ μετέβην

εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον διὰ νὰ ἀναγγείλω, τὸ γεγονὸς τοῦτο εἰς τὸν κὺρ. Ἔπαρχον ὅπως λάβωμεν τ' ἀπαιτούμενα μέτρα πρὸς καθ' ἡσύχασιν τῆς πόλεως καθόσον τὸ πλεῖστον μέρος τῶν πολιτῶν ἦτο εἰς ἀναστάτωσιν καὶ πρὶν ἀναγγείλω τοῦτο, ὁ κ. Ἔπαρχος μὲ εἶπεν ὅτι ἐσεῖς ἐπροκαλέσατε αὐτὰ διότι ὡς σᾶς προεῖπον προημερῶν νὰ μὴ ἐνεργῆτε τὸ καθῆκον σας καθ' ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς ἐπανάστασιν εἰσέτι, ἐννοήσας ἀμέσως ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ κ. Ἐπάρχου ὅτι καὶ οὗτος εἶχε γνῶσιν τῶν διατρεξάντων καθόσον οὗτος ἔχει σχέσεις στενοτάτας μετὰ τοῦ Ν. Παπαδοπούλου καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἐνεργήση τι κατ' αὐτοῦ καὶ οὕτως ἀνεχώρησα καὶ ἐπῆγα εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἀλλὰ οἱ πολῖται ὅλην τὴν νύκτα ἐξηκολούθουν νὰ περιφέρονται εἰς τὴν πόλιν ἀπειλοῦντες τὴν χωροφυλακήν.

Διὰ ταῦτα παρακαλῶ τὸ σεβ. Ἀρχηγεῖον ὅπως εὐαρεστούμενον διατάξη τὴν ἐνίσχυσιν μὲ ἀρκοῦσαν στρατιωτικὴν δύναμιν διὰ νὰ δυνηθῶμεν τοῦ λοιποῦ νὰ ἐνεργῶμεν τὸ καθῆκον μας εἴτ' ἄλλως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν, καθόσον ἐὰν ἡ χωροφυλακὴ ἐνεργήση τὴν ἐλαχίστην ὑπηρεσίαν, θέλουσι συμβῆ δυσάρεστα ἀποτελέσματα καὶ ἀπὸ σήμερα παύομεν ὅλας ἐὰν δὲν ἐνισχυθῶμεν μὲ ἀρκοῦσαν δύναμιν...

Π. Ἀρβανίτης — Ἀνθυπομοίραρχος

Ἐκ τῶν ἀπόψεων τοῦ ἐπάρχου προκύπτει ἡ ἔκτασις τοῦ χάους καὶ τῆς ἀναρχίας. Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς διέταξε τὴν Μοιραρχίαν Ἀρκαδίας νὰ ἐνισχύση τὴν χωροφυλακὴν Κυνουρίας, ἀλλὰ καὶ ἡ κατάστασις τῆς Μοιραρχίας δὲν ἦτο καλλιτέρα,, δι' ὃ καὶ ἐτηλεγράφει αὕτη πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον:

5176 Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς — Ἀθήνας

8-10-1864.

Ἀπάντησις ἀριθμ. 15008 τηλεγραφικῆς διαταγῆς του, ἀνθυπομοίραρχος Κυνουρίας ἐζήτησεν ἐνίσχυσιν διὰ τὰ ἐκεῖ συμβάντα, μὴ ἔχουσα τοιαύτην ἐνταῦθα Μοιραρχία καὶ Φρουραρχεῖον τηλεγραφήσαμε Νομάρχην, Φρουραρχεῖον Ναυπλίας ἀπήντησε πέμπει 16—18 ἄνδρας. Ἐράψαμεν Εἰσαγγελέα Σπάρτης πέμψει ἀνακριτὴν καὶ ἐνεργήσομεν ὅτι ἀπαιτεῖ ἐπάνοδος Δημοσίας Ἀσφαλείας.

Δ)τὴς Μοίρας Σταμέλος

Ἐκ τῶν παρατεθέντων δύο ἐγγράφων προκύπτει τόσον ἡ ἐπικρατοῦσα ἀναρχία ὅσον καὶ ἡ τρομερὰ ἔλλειψις δυνάμεως, ἐπὶ πλέον δὲ τὸ κείμενον ἀναφορᾶς τῆς Ὑπομοιραρχίας παρέχει καὶ τὸ μέτρον κρίσεως ἐπὶ τῆς ποιότητος τῶν διενεργηθεισῶν ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως προαγωγῶν, ἐξ ὧν προῆλθεν καὶ ὁ ἀνθυπομοίραρχος Κυνουρίας.

Ὁλοκληροῦντες τὴν περὶ Δημοσίας Ἀσφαλείας ἐπισκόπησιν κατὰ τὸ 1864. παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα:

Μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἀρχηγείων στρατοῦ συνεστήθησαν καὶ αὖθις κατὰ τὴν Στερεάν, Μεταβατικὰ ὑπὸ διαφόρους ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατεύματος, οἵτινες ἀκολουθοῦντες καὶ οὗτοι τὴν γενικὴν κατάπτωσιν, εἶχον ἐξελιχθῆ εἰς ἓν εἶδος κα-

πεταναίων ἁρματωλικίων, ἐπιδιώκοντες τὴν μεγέθυνσιν, ἕκαστος τούτων, τοῦ ἁρματωλικίου εἰς βάρος τῶν ἄλλων, οὐδεμίαν ἔχοντες μεταξύ των συνάφειαν, ἀλληλεγγύην καὶ συνεργασίαν.

Ἑπόμενον ἦτο, ἡ τοιαύτη κατάστασις νὰ ἔχῃ καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ περιφερείας Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις, πρὸς ἄρσιν τῶν ὁποίων ἐξεδόθη ἡ κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 16595 κοινὴ τῶν Ὑπουργείων Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν διαταγή:

Ἀριθ. 16595 Προσωπικὸν

Τὰ Ὑπουργεῖα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν

ΠΡΟΣ

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς διοικητὰς τῶν Μεταβατικῶν Σκυλοδῆμον, Σκαλτσοδῆμον, Μυλωνᾶν, Διαλέτην, τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Στρατοπέδου Πετμεζᾶν καὶ τοὺς Νομάρχας Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλοακαρνανίας.

Θέλοντες νὰ κανονίσωμεν τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις τῶν κατὰ Νομοὺς Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Φθιωτιδοφωκίδος διοικητῶν τῶν Μεταβατικῶν σωμάτων, ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, διατά[illegible]ν τὰ ἀκόλουθα:

Ὁ διοικητὴς τοῦ Μεταβατικοῦ τοῦ Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας, ἤτοι ὁ ἀντισυνταγματάρχης Σκυλοδῆμος, οἱ ταγματάρχαι Σκαλτσοδῆμος καὶ Μυλωνᾶς καὶ ὁ λοχαγὸς Διαλέτης, καθὼς καὶ ὁ κατὰ τὴν Φθιώτιδα Ἀρχηγὸς τοῦ στρατοπέδου ταγματάρχης κ. Ἀθαν. Α. Πετμεζᾶς, θέλουσι μὲν ἐνεργεῖ ἀνεξαρτήτως ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ περιφερείᾳ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς ὑπηρεσίαν, ἤτοι τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, ἀλλ' ὀφείλουσι νὰ παρέχουσι μεταξύ των ἀμοιβαίαν σύμπραξιν πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπόν, διατελοῦντες εἰ δυνατὸν καθ' ἑκάστην, εἰς ἄμεσον συνεννόησιν καὶ ἑνότητα περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, ἐξ ἧς δύναται ἀναντιρρήτως νὰ ἐπέλθῃ ὅσον ἔνεστι ταχύτερον τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα τῆς ἐξοντώσεως τῆς ληστείας.

Αἱ κατὰ τοὺς εἰρημένους δύο Νομοὺς διοικήσεις τῶν Μοιραρχιῶν, Ὑπομοιραρχιῶν καὶ σταθμῶν, ὀφείλουν νὰ κοινοποιῶσι πρὸς τοὺς εἰρημένους διοικητὰς καὶ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ στρατοπέδου, ὅλας τὰς ἀφορώσας τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν εἰδήσεις καὶ τὰς ἐμφανίσεις καὶ ἐμφολεύσεις, οἱασδήποτε ληστρικῆς συμμορίας, παρέχοντες καὶ πᾶσαν δυνατὴν συνδρομὴν καὶ ἐνίσχυσιν, ὅπως λαμβάνωνται παρ' αὐτῶν σύντονα καὶ ἀποτελεσματικὰ καταδιωκτικὰ μέτρα.

Αἱ διοικήσεις τῶν προρρηθέντων μεταβατικῶν σωμάτων (καθορίζονται αἱ μετὰ Νομαρχῶν καὶ Ἐπάρχων σχέσεις κατωτέρω...).

Ἀθῆναι 20 Ἰουνίου 1864 (80).

Ἡ κατάστασις αὐτὴ ἐδημιουργήθη μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς τῶν πεπειραμένων Μοιράρχων καὶ Ταγματαρχῶν.

Ὁ κατὰ μῆνα Μάρτιον 1864 ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν Ζαΐμης, εἶχε παρακαλέσει τὸν Βακάλογλου νὰ τοῦ ὑποβάλῃ λεπτομερὲς ὑπόμνημα περὶ τῶν κατὰ τῆς ληστείας μέτρων, ὁ Βακάλογλου δὲν ἐμνησικάκησε καὶ ὑπέβαλε μακροσκελῆ ἔκθεσιν, ἠρ-

(80) Γεν. Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

νήθη ὅμως οἱανδήποτε ἀνάμειξίν του, διότι δὲν ἐπίστευε εἰς τὸν βίον τῶν κυβερνήσεων καὶ εἰς τὰς ἱκανότητας αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἡ ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων ἐδικαίωσεν ἀπολύτως τοὺς ἐνδοιασμοὺς τοῦ Βακάλογλου, διότι μετ' ὀλίγον, τελείως ἀχαλίνωτοι οἱ περὶ τὸν Κορωναῖον κύκλοι τῆς συνελεύσεως, ἐπέτυχον τὴν κατάργησιν τῶν Ταγματαρχῶν καὶ Μοιράρχων, τουτ' ἔστιν, ἀντὶ τῆς περισυλλογῆς, ἐπηκολούθησεν ἡ διάλυσις.

Τὴν 26ην Ἰουλίου 1864 ἐσχηματίσθη ἡ δευτέρα ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου κυβέρνησις Κανάρη, τῆς ὁποίας Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἀνέλαβεν ὁ Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος.

Ὁ Κουμουνδοῦρος, ὅταν εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ἐνεφανίζετο ἐπικριτής, ὅταν ὅμως ἐκυβέρνα ἐνεφάνιζεν ἐξαιρετικὰ διὰ τὴν ἐποχήν του προσόντα ἀντικειμενικότητος καὶ θετικότητος. Ὁπωσδήποτε ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀναγνωριζόντων τὸν σημαντικὸν ρόλον τῆς Χωροφυλακῆς καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐν τῇ γενικῇ του πολιτικῇ περιελάμβανε καὶ τὴν εἰδικὴν ὑπὲρ τῆς Χωροφυλακῆς μέριμναν, δυνάμεθα μάλιστα ν' ἀποκαλέσωμεν τοῦτον εἰλικρινῆ καὶ θερμὸν προστάτην τοῦ Σώματος.

Δὲν ἐβράδυνεν ὅθεν νὰ προσδιορίσῃ ὅτι ἀποκατάστασις δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως ἄνευ ἰσχυρᾶς ὑλικῶς καὶ πεπειραμένης ἐπαγγελματικῶς Χωροφυλακῆς, ἀπετέλει χιμαιρικὴν ἐπιδίωξιν, δι' ὃ καὶ ἐστράφη ὁλοταχῶς πρὸς τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ ἐν ἀποσυνθέσει εὑρισκομένου Σώματος.

Κατ' ἀρχὴν ἀπετάθη πρὸς τὰ πεπειραμένα στελέχη καὶ κατὰ πρῶτον λόγον πρὸς τὸν Βακάλογλου, πρὸς ὃν ἀπηύθυνε τὴν ἀπὸ 14-10-1864 ἐπιστολήν, παρακαλῶν αὐτὸν ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τοῦ μεταβατικοῦ Βοιωτίας.

Ἀπαντῶν διὰ τῆς ἀπὸ 16-10-1864 ἐπιστολῆς του ὁ Βακάλογλου, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐδήλου ἀποδοχὴν τῆς προτάσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ προέβη καὶ εἰς σχετικὰς ὑποδείξεις, τονίζων ἰδιαιτέρως ὡς ἀναγκαίαν τὴν ἀνεύρεσιν ἱκανῶν προσώπων καὶ τὴν δημιουργίαν ἰσχυρᾶς ἐνόπλου δυνάμεως, ἐπισημαίνων τὰς δημιουργηθείσας ἀδυναμίας ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν Ταγματαρχῶν καὶ Μοιράρχων.

Ὁ Κουμουνδοῦρος ἀπαντῶν εἰς τὸν Βακάλογλου διὰ τῆς ἀπὸ 13-11-1864 ἐπιστολῆς του, ἐγνώριζεν ἤδη ὅτι υἱοθετεῖ τὰς προτάσεις του καὶ ὅτι, ἐὰν δὲν ἤθελε, συνηθῆ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐπιψήφισιν εἰδικοῦ νόμου, θὰ προέβαινεν, ἰδίᾳ εὐθύνῃ, εἰς τὴν λῆψιν τῶν ἀναγκαίων ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ Χωροφυλακῆς μέτρων, ἐζήτει ὅμως ἠτιολογημένας ἐκθέσεις τοῦ Βακάλογλου καὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν.

Οὕτω λοιπόν, ἀνακληθεὶς ὁ Βακάλογλου, ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ Μεταβατικοῦ Βοιωτίας.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐμφανίζεται τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἀντιστρατευόμενον ἢ εἰς τὰ λαμβανόμενα μέτρα ἢ εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἀποσπασματάρχαι, ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατεύματος, ἐνεφάνισαν κρούσματα ἀπειθαρχίας πρὸς τὸν Βακάλογλου, ὅστις ἀπέρριπτεν οἱονδήποτε συμβιβασμὸν καὶ πᾶσαν συγκατάβασιν. Τὸ ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, τοῦτο προφασισθέν, ἀπεγύμνωσεν ἀξιωματικῶν τὸν Βακάλογλου καὶ ἐπηκολούθησεν ὀξεία ἔρις. Ἐκτὸς τούτου, τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, ἵνα ἀποκλείσῃ πᾶσαν ἄλλην παρὰ τοῦ ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν τοποθέτησιν, ἀνακαλουμένου ἀξιωματικοῦ Χωροφυλακῆς ὡς διοικητοῦ Μεταβατικοῦ, ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς μεθορίου γραμμῆς, προέβη εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Σκαλτσοδήμου

Β. ὡς διοικητοῦ Μεταβατικοῦ Φθιωτιδοφωκίδος, διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 33798 ἀπὸ 29-12-1864 διαταγῆς του, ἐπεξέτεινε τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Σκαλτσοδήμου καὶ ἐπὶ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, ἀπομονωθέντος οὕτω τοῦ Βακάλογλου ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Λοκρίδι.

Ὁ Σκαλτσοδῆμος, ἅμα τῷ διορισμῷ του, ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Θεσσαλίας, πρὸς συντονισμὸν τῶν κοινῶν κατὰ τῆς ληστείας προσπαθειῶν, εἰς ἀπάντησιν ὅμως τῆς ἐπιστολῆς του ἔλαβε τὴν ἀκόλουθον ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1864 ἐπιστολήν, συντεταγμένην εἰς διπλωματικὴν μέν, ἀλλὰ καὶ καυστικὴν γλῶσσαν διὰ τὸν παραλήπτην καὶ τὴν χώραν του:

Λάρισσα τῇ 26ῃ Νοεμβρίου 1864 — Ἀξιότιμε Κύριε,

Εὐχαρίστως ἐδέχθημεν τὴν ἀπὸ 19ης τοῦ παρόντος μηνὸς ἐ.ἔ. ἐπιστολήν σας, δι' ἧς μετὰ μεγάλης εἰλικρινείας ἐκφράζετε τὰ ὅσα, ἐν τῇ ὀλιγοκαίρῳ ἐξασκήσει τῆς ἐπαξίως δοθείσης ὑμῖν θέσεως τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας, ἠδυνήθητε ν' ἀνακαλύψητε περὶ τῆς ἐπαράτου ταύτης μάστιγος, τῆς μαστιζούσης τὰ μεθόρια, ἀμφοτέρων τῶν φίλων γειτόνων δυνάμεων, παραδεχόμεθα δὲ πληρέστατα Κύριε, ὅτι ἡ ἐντελὴς ἐξόντωσις τῆς μάστιγος ταύτης δυνατὸν νὰ ἐπιδιωχθῇ μόνον ὅταν οἱ ἀρχηγοί, οἱ εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας καὶ ὑπὸ δύο φίλων δυνάμεων διορισθέντες, ἐνεργήσωσι μετ' εἰλικρινείας καὶ συμφώνου δραστηριότητος, ὅπερ πάντοτε ἐκηρύττομεν καὶ ἐξεφράζαμεν τὴν ἰδέαν ὅτι ἦτο μεγίστη ἀνάγκη ἡ γείτων καὶ φίλη δύναμις νὰ ὑποδείξῃ ἄξιον ἀρχηγὸν καὶ ἱκανὰς δυνάμεις πρὸς καταδίωξιν τῆς μαστιζούσης τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν τῆς ληστείας, διότι μόνον αἱ ἡμέτεραι στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἦτο ἀδύνατον νὰ καταστρέψουν τοὺς λῃστάς, οἵτινες καταδιωκόμενοι ἐν τῷ Νταΐφᾳ ἡμῶν, κατέφευγον εἰς τὴν ἑλληνικὴν χώραν, ὅπου ἐγνώριζον ὅτι δὲν ἤθελον τύχει, ἐλλείψει δυνάμεων, οὐδεμίαν καταδίωξιν, ἀλλ' ἤδη διὰ τοῦ ὑμετέρου διορισμοῦ, οὗτινος ἡ ἱκανότης εἶναι ἐγνωσμένη καὶ ἐν προγενεστέραις ὁμοίαις περιστάσεσι, πεπείσμεθα ὅτι διὰ συμφώνου καὶ εἰλικρινοῦς ἐνεργείας μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἀρχηγοῦ τῶν Μεταβατικῶν Σωμάτων Μουαχὴρ Ἀγᾶ, τάχιστα θέλετε ἐντελῶς ἐξοντώσει τὴν ἐπάρατον ληστείαν καὶ μάλιστα κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος καὶ οὕτω θέλετε ἐπισύρει τὰς δικαίας ἀμοιβὰς ἀμφοτέρων τῶν φίλων κυβερνήσεων καὶ τοὺς ἐπαίνους ἅπαντος τοῦ ἐξευγενισμένου κόσμου.

Σήμερον ἀπεστείλαμεν ἐν τούτοις διαταγὰς τῷ Μουαχὴρ Ἀγᾶ, ὅπως ἐξακολουθήσῃ συνεννοούμενος μεθ' ὑμῶν νὰ καταδιώκῃ μετὰ δραστηριότητος πανταχοῦ καὶ πάντοτε τοὺς λῃστάς. Ἐπειδὴ διὰ τῆς γενομένης προσκαίρου συμβάσεως μεταξὺ τῶν δύο φίλων δυνάμεων, ὅπως ἐν ἀνάγκῃ καταδιώκωνται οἱ λῃσταὶ καὶ πέραν τῶν συνόρων δύο καὶ τρεῖςὧρας ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν κυβερνήσεων τῶν Μεταβατικῶν Σωμάτων, μέχρις οὗ παραδώσῃ τὰ ἴχνη τῶν καταδιωκομένων λῃστῶν εἰς τὸ Μεταβατικὸν Σῶμα τῆς φίλης δυνάμεως, δι' αὐτὸ διατάττομεν αὐτὸν νὰ κρατῇ καὶ ἐντελεστάτην πειθαρχίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν, ὅπως ἀποφεύγωσι καὶ τὸν ἐλάχιστον ἀτοπήματα καὶ ἀτακτήματα εἰς τὴν φίλην χώραν, ἂν τυχὸν ἤθελον ἀπεράσῃ κατὰ τὴν καταδίωξιν, τὰς αὐτὰς δὲ διαταγὰς πεπείσμεθα, ὅτι θέλετε δώσει καὶ ὑμεῖς εἰς

τοὺς ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας πρὸς ἀποφυγὴν ἐνοχοποιούντων πάντοτε ἀδίκως ἀμφοτέρας τὰς φιλικὰς ἀρχάς.

Δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μας

Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Θεσσαλίας — Ἰσμαὴλ Πασσᾶς (81).

Ὑπεγραμμίσαμεν τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ κατάντημα τῶν ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων λέξεις τοῦ Τούρκου τιτλούχου, ὅστις ἄνευ περιστροφῶν καταλογίζει τὴν μὴ ἐξάλειψιν τῆς ληστείας εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν ἢ ἀνυπαρξίαν τῶν ἑλληνικῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων, τούτ' ἔστιν ἡ συνεχῶς δεινοπαθοῦσα ὑπὸ τῆς ἐκ Τουρκίας ἐκπεμπομένης ἢ προερχομένης ληστείας Ἑλλάς, κατηγορεῖτο ἤδη ὡς ὑπαίτιος αὐτῆς τῆς μάστιγος. Εἰς τοσαύτην καταρράκωσιν εἶχον ὁδηγήσει τὰ πάθη καὶ αἱ ἔνοχοι φιλοδοξίαι μετὰ τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1862.

Τὴν 16ην Νοεμβρίου 1864 ὡρκίσθη ἐπὶ τοῦ νέου Συντάγματος ὁ Βασιλεύς, ὅτε ἀπευθυνθεὶς πρὸς τοὺς πληρεξουσίους εἶπεν:

«Κύριοι πληρεξούσιοι, πιστεύω, ὅτι ἡ ἀκριβὴς τήρησις καὶ πιστὴ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τε καὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους, εἶναι ὑποχρέωσις τῶν ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων» (82).

Οὕτω διελύθη ἡ ἐθνοσυνέλευσις καὶ προεκηρύχθησαν βουλευτικαὶ ἐκλογαί, αἵτινες διεξήχθησαν τελικῶς τὴν 4ην Μαΐου 1865 μετὰ πείσματος μέν, ἀλλ' ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ (83). Πολλοὶ ἐκ τῶν φαύλων μελῶν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἀπέτυχον, ἐπέτυχον ἀρκετοὶ στρατιωτικοὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἀνωτέρω Σκαλτσοδῆμος, ὡς βουλευτὴς ἐπαρχίας Τριχωνίας

Ἡ κυβέρνησις παρέμεινεν ἡ αὐτὴ καὶ ὁ Κουμουνδοῦρος εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ λάβῃ μέτρα ὑπὲρ τῆς Χωροφυλακῆς, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον.

Κλείομεν τὸ παρὸν μέρος τοῦ κεφαλαίου τούτου μὲ μίαν ἀκόμη κατὰ τὸ 1864 ἐπιτυχίαν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπιτυχίαν διπλῆν, κατά τε τῆς ληστείας καὶ κατὰ τῆς φαυλότητος τῶν πολιτικῶν, πιστοποιουμένην ἐκ τοῦ ἀκολούθου ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν:

Ἀριθμ. Πρωτ. 30209, 30199 — Ἀθῆναι τῇ 2 Δ)βρίου 1864

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν (84)

Μετ' εὐχαριστήσεως ἀνηγγέλθη ἡμῖν ὅτι ταῖς προσπαθείαις τοῦ τε Ἐπάρχου Ναυπακτίας, τοῦ Δημάρχου Ναυπακτίδος καὶ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου κ. Ἐπ. Μπαϊρακτάρη, ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Εὐθ. Πλαστήρα πρώην πληρεξουσίου, οἱ λησταὶ Πένιας καὶ Λουκᾶς Παρλαβάτζας. Καὶ ἡμεῖς μὲν ἐξεφράσαμεν ἤδη τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν πρὸς τοὺς εἰρημένους παρακα-

(81) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους. Ὁ Σκαλτσοδῆμος ὑπέβαλε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2919 ἀπὸ 2-12-1864 ἀναφορᾶς του.

(82) Τὸ Σύνταγμα ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς ἑπομένης 17-11-1864.

(83) Τρ. Εὐαγγελίδου, σελ. 123.

(84) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

λοῦμεν δὲ καὶ ὑμᾶς Κε συνάδελφε, νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐκφράσητε ὁμοίαν τῷ εἰρημένῳ 'Ανθυπομοιράρχῳ». (85).

'Ιδοὺ ὅτι αἱ ρίζαι τῆς ληστείας εὑρίσκοντο πολὺ βαθέως εἰς τὸ πολιτικὸν σῶμα τῆς χώρας, ὅπερ καὶ τὰς καταδιωκτικὰς δυνάμεις παρέλυε καὶ τὴν ἀναρχίαν ὑπέθαλπτε, μέλη δὲ τούτου συνειργάζοντο τόσον ταπεινῶς μετὰ τῶν ληστῶν.

'Υπὸ τοιαύτας πολιτικάς, κοινωνικὰς καὶ στρατιωτικὰς συνθήκας καὶ τοιαύτας δημοσίας 'Ασφαλείας ἤρξατο καὶ ἡ περίοδος τῆς Βασιλείας ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α'., αἵτινες ἐν εἴδει ἀνιάτου καρκινώματος θὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν κατατυράννησιν τοῦ σώματος τῆς 'Ελλάδος, καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν διάρκειαν τοῦ 19ου αἰῶνος.

ΣΤ' Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΕΠΤΑΝΗΣΑ

'Εν ἤδη μικρᾶς τινος εἰσαγωγῆς καὶ ὅλως ὑπομνηστικῶς θὰ ἀναφερθῶμεν εἴς τινας ἡμερομηνίας καὶ γεγονότα, ἐν σχέσει μὲ τὴν "Ενωσιν τῆς 'Επτανήσου μετὰ τῆς μητρὸς 'Ελλάδος.

'Εν τῇ ὑπογραφείσῃ μεταξὺ Δανίας καὶ τῶν τριῶν προστάτιδων δυνάμεων συνθήκης, τῆς 13ης 'Ιουλίου 1863, εἶχεν διαληφθῆ ὡς ὅρος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου καὶ ἡ παραχώρησις τοῦ συμπλέγματος τῶν 'Επτανήσων εἰς τὸ ἑλληνικὸν Στέμμα.

'Επὶ τούτοις προεβλέφθη ἡ ἄμεσος διενέργεια ἐκλογῶν ἐν τοῖς 'Ιονίοις Νήσοις, ἵνα ἡ ἐκλεγησομένη βουλὴ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς 'Ενώσεως.

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τῆς νεοεκλεγείσης. κατὰ ταῦτα, Βουλῆς, τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1863, διὰ διαγγέλματός του ὁ "Αγγλος ἁρμοστὴς κατέστησε γνωστὸν ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἐπὶ σκοπῷ ὅπως καταστήσῃ τὴν 'Ελλάδα μείζονα χώραν, ἀπέσυρε τὴν ἐπὶ τῶν 'Επτανήσων προστασίαν της καὶ ὅτι θὰ ἔδει ἡ πρὸς τοῦτο ἐκλεγεῖσα Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς 'Ενώσεως.

Τὴν 23ην Σεπτεμβρίου 1863 ἡ 'Ιόνιος Βουλὴ δι' ἐκδοθέντος ψηφίσματός της διεκήρυξε τὴν μετὰ τῆς μητρὸς 'Ελλάδος ἕνωσιν.

'Επηκολούθησαν μακροχρόνιοι διαπραγματεύσεις, ἐρήμην τῆς 'Ελλάδος σχεδόν, μετὰ τὰς ὁποίας ὑπεγράφη μεταξὺ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἐν Λονδίνῳ, ἡ Συνθήκη τῆς 2ας Νοεμβρίου 1863, καθ' ἣν ἐκηρύχθησαν τὰ 'Επτάνησα οὐδετέρα ζώνη μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κατακρήμνισιν τῶν ἐν αὐταῖς ὑπαρχόντων φρουρίων.

Συμφώνως τῇ Συνθήκῃ ταύτῃ ἔπρεπε νὰ συναφθῇ ἰδιαιτέρα μεταξὺ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ 'Ελλάδος συνθήκη, ὅσον ἀφορᾷ τὰς προϋποθέσεις τῆς ἑνώσεως, ἥτις καὶ ὑπεγράφη τὴν 15)28 Μαρτίου 1864 ἐν Λονδίνῳ.

Κατ' ἄρθρον 9 τῆς συνθήκης αὐτῆς αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τῆς

(85) 'Ο ληστοτρόφος οὗτος πολιτικός, τὴν 12ην Αὐγούστου 1864, κοπτόμενος δῆθεν ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, ἐν τῇ οὐσίᾳ ὅμως ὑπὲρ τῆς ἀναρχίας, μετὰ τῶν ἡρώων τῆς ὁποίας τόσον στενῶς συνειργάζετο, εἶχεν ἀπευθύνει πρὸς τὸν Βασιλέα σφοδρὰν διαμαρτυρίαν καθαπτομένην ἀμέσως μὲν κατὰ τῶν Σπόνεκ καὶ ὑπασπιστοῦ τοῦ Βασιλέως Μεταξᾶ, ἐμμέσως δὲ κατ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Βασιλέως, δι' ἀνάμειξιν εἰς τὰ τῆς πολιτικῆς (βλ. Τρ. Εὐαγγελίδη, σελ. 111).

Μεγάλης Βρεταννίας ἔδει νὰ ἀποχωρήσωσιν ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Τέλος, τὴν 16ῃ Μαΐου, μεταξὺ τοῦ Ἄγγλου ἁρμοστοῦ καὶ τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ὑπεγράφησαν τὰ ἀφορῶντα τὰς λεπτομερείας τῆς τελετῆς παραδόσεως καὶ ἀποχωρήσεως τῶν Ἄγγλων καὶ ὡρίσθη ἡ 21η Μαΐου ὡς ἡμερομηνία διὰ τοῦτο.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Μαρτίου ἤρξατο ἡ προπαρασκευὴ τῆς διὰ τὰ Ἑπτάνησα προοριζομένης Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ταγματάρχου Γενοβέλη, ἣν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν τῆς 21-4-1864 ἐπεθεώρησεν ὁ Βασιλεύς.

Τὴν 10-5-1864, ὥρα 11η π.μ., παρήλασαν πρὸ τοῦ Βασιλέως ἅπασαι αἱ διὰ τὰ Ἑπτάνησα προοριζόμεναι στρατιωτικαὶ δυνάμεις, κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῶν ἐφημερίδων τὸ τμῆμα τῆς Χωροφυλακῆς ὑστέρησε, διότι δὲν εἶχεν ἀσκηθῆ ἐγκαίρως (86).

Τὴν 20ὴν Μαΐου ἀπεβιβάσθησαν εἰς Κέρκυραν ἅπασαι αἱ διὰ τὰ Ἑπτάνησα στρατιωτικαὶ δυνάμεις καὶ τοιαῦται Χωροφυλακῆς καὶ ἐκεῖθεν ἐν συνεχείᾳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τὰς ἄλλας νήσους, τὴν δὲ ἑπομένην, 21ην Μαΐου, μετὰ τὴν ἐπίσημον τελετήν, μεταξὺ Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων, ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ἐν Κερκύρᾳ ἡ Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακή. Ἡ εἰς Ἑπτάνησα ἀποσταλεῖσα δύναμις Χωροφυλακῆς ὑπήγετο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Πίσσα, Ἀρχηγοῦ τῶν εἰς Ἑπτάνησον ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, μέχρι 1-2-1865, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς.

Περὶ τῆς ἀφίξεως καὶ ὑποδοχῆς ἐν Κεφαλληνίᾳ τῶν δυνάμεων στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, ὑπάρχει μία ἐξαιρετικὴ καὶ ἐνδιαφερόντως λυρικὴ περιγραφὴ τοῦ Χαρ. Ἀννίνου, ἔνθεν μεταφέρομεν τὴν ἀκόλουθον περικοπήν:

«Ὑπὸ τὸν χαρμόσυνον ἦχον τῶν κωδώνων τῶν ναῶν ἐν ᾧ ἀντήχουν ἕως οὐρανῶν αἱ ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγαί, ἀπεβιβάσθη ὁ ἑλληνικὸς στρατός.

«Ὁ ἑλληνικὸς στρατός!... Εἷς λόχος πεζικοῦ, στρατιωτῶν φερόντων τὰ ὑψηλὰ κράνη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μία ἐνωμοτία πεζῶν Χωροφυλάκων μὲ τὰς λευκὰς μαλλίνας ἐπωμίδας, ὀλίγιστοι Χωροφύλακες ἔφιπποι καὶ ἓξ ἢ ὀκτὼ πυροσβέσται μὲ τὰς στιλβούσας ἐκείνας ὀρειχαλκίνας κόρυθας καὶ τὸ μακρὸν ἐρυθρὸν λοφίον...... Αὐτὸς ἦτο ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς στρατός...».

Ἀλλ' ἡ ὑποδοχὴ τῆς ὁποίας ἔτυχον εἰς τὰς Ἰονίους νήσους Στρατὸς καὶ Χωροφυλακή, ὑπῆρξεν ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς (87), οἱ δὲ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἰδίως, παρὰ πᾶσαν συντελεσθεῖσαν ἐπιλογὴν καὶ προπαρασκευήν, εὑρέθησαν πρὸ ἐκπληκτικῶν ἐκδηλώσεων, ἐν μέσῳ ἐθνικοῦ παραληρήματος, πρὸ συνηθειῶν ἐν πολ-

---

(86) Ἐφημ. «Παλιγγενεσία», φύλ. 393 τῆς 11-5.1864.

(87) Ὁ Χαρ. Ἄννινος γράφει: «Ὅλον τὸ πλῆθος, γέροντες, γυναῖκες, παιδιά, κατείχοντο ὑπὰ ἀρρήτου συγκινήσεως, τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀνέβλυζον εἰλικρινῆ ἐκ τῶν βλεφάρων. Συνωθοῦντο πέριξ τῶν ὀλίγων ἐκείνων στρατιωτῶν, τοὺς ἠσπάζοντο, ἔθλιβον τὴν χεῖρα των, ἀπέτεινον αὐτοῖς παντοίας περιποιήσεις...». Ὅταν τοιαῦτα ἐγένοντο ἐκ μέρους τῶν αὐστηρῶν καὶ συγκρατημένων Κεφαλλήνων, ἀποβαίνει εὔληπτον τὸ ἀπερίγραπτον τῶν ἐκδηλώσεων τῶν ἐνθουσιωδῶν καὶ ἐξόχως ἐκδηλωτικῶν Κερκυραίων καὶ Ζακυνθίων.

λοῖς ἀγνώστων καὶ κυρίως πρὸ λαοῦ σοβαρῶς ἀνεπτυγμένης ἐκπολιτιστικῆς στάθμης καὶ ἰδιαζούσης νοοτροπίας.

Δὲν εἶχεν εἰσέτι προλάβει ἡ ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ νὰ τακτοποιήση τρόπον τινά, τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικά της εἴδη ἐν τοῖς στρατώνεσί της καὶ ἐκλήθη εἰς πρώτην λεπτήν, ἰδιοφυῆ καὶ ἐθνικῶς βαρείαν ἀποστολήν, ἕνεκα τῆς μετὰ πενθημέρου ἀφίξεως εἰς Κέρκυραν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου. Εὐτυχῶς ὅτι εἶχε προηγηθῆ ἡ ὑποδοχὴ τῶν ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων διὰ ρίψεως ἀνθέων καὶ ζαχαρωτῶν, διότι ἄλλως ἡ ρίψις ζαχαρωτῶν κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Βασιλέως θὰ ἐδημιούργει σοβαρὰν σύγχισιν. Ὡς θὰ περιγράψωμεν εὐθὺς κατωτέρω αἱ Ἰόνιοι νῆσοι εἶχον σπουδαίαν ἀστυνομικὴν ὀργάνωσιν ὡς κράτος, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Ἄγγλων ἠγέρθησαν σφοδραὶ ἀποδοκιμασίαι κατὰ τῶν ἐπιτοπίων ἀστυνομικῶν δυνάμεων, κατηγορουμένων οἱονεὶ ἐπὶ δουλοφροσύνῃ πρὸς τοὺς Ἄγγλους καὶ ἀνικανότητι (87α). Εἰς ταῦτα προσετέθη καὶ ἓν περιστατικόν, δηλωτικὸν τῆς μακροχρονίου δουλείας, λίαν θορυβῆσαν τὰς ἀρχάς· Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Βασιλέως ἐν Ἑπτανήσῳ Ζαΐμης, ἔλαβεν ἀνώνυμον ἐπιστολὴν ἐκ Ζακύνθου ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Βασιλέως ἐκινδύνευε σφόδρα ἐν Ζακύνθῳ καὶ ὑπεδείκνυε νὰ μὴ ἐπισκεφθῇ ὁ Βασιλεὺς τὴν Ζάκυνθον, ἤ, ἐὰν μεταβῇ, νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ πλοίου, ἢ ἐὰν ἐξέλθῃ νὰ μὴ δεχθῇ ποτὸν ἢ φαγητόν. Ἐνισχύθη ἀμέσως ἡ δύναμις τῆς ἐν Ζακύνθῳ Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς καὶ μετέβη ἐγκαίρως ἐκεῖσε διὰ τὴν λῆψιν μέτρων ὁ ἴδιος ὁ ταγματάρχης Κροκίδας, διοικητὴς τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ Χωροφυλακῆς. Ὁ Βασιλεὺς ἐπεσκέφθη τὴν Ζάκυνθον κατὰ τὸν ἴδιον μὲ τὰς ἄλλας νήσους τρόπον καὶ ἔτυχε τῆς αὐτῆς ἀπεριγράπτου ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς, ὁ δὲ Κροκίδας ἐπιλέγων ἐν τῇ σχετικῇ ἀναφορᾷ του, ἔγραφεν ...ἐν τούτοις ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐξῆλθεν εἰς Ζάκυνθον, ὑπεδέχθη ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ μετὰ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ, τὰ δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀναφερόμενα ἦσαν μῦθοι (87β).

Τὸ θέμα εἶναι ὅλως ἰδιόμορφον καὶ εὐρύ, ὁπωσδήποτε ὅμως, διότι ἐκλήθησαν νὰ ἀσκήσουν τὴν γενικὴν ἀνωτέραν ἀστυνομίαν οἱ ἄνδρες τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, ὧν κατ' ἐπανάληψιν ἤδη περιγράψαμεν, τὴν στρατολογίαν, τὸ ἀνύπαρκτον τῆς ἐκπαιδεύσεως τὴν ἐκ βαθμοφόρων ἀποψίλωσιν καὶ τὸ περιβάλλον ἐκ λαοῦ οὗτινος παρεστήσαμεν συχνῶς τὸ μορφωτικὸν καὶ πνευματικὸν ἐπίπεδον, τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν καὶ τὴν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν διαφθοράν, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τονίσωμεν λίαν ενδεικτικῶς καὶ περιληπτικώτατα τὸ περιβάλλον τῶν Ἰονίων νήσων, ἐπισημαίνοντες ἀκροθιγῶς σημεῖα τινὰ τοῦ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην πολιτισμοῦ τῶν Ἑπτανησίων·

Αἱ Ἰόνιοι νῆσοι δὲν ἐγνώρισαν τὸν ἀσιατικὸν τοῦ Τούρκου ζυγόν, διετέλεσαν ὅμως ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Ἑνετῶν, τῶν Γάλλων, τῶν Ρώσων καὶ τέλος τῶν Ἄγγλων, τουτ' ἔστιν ἐπὶ αἰῶνας ἐτέλουν ἐν στενῇ ἐπαφῇ μετὰ τῶν πλέον πεπολιτισμένων λαῶν τῆς Γῆς καὶ ἐν μέσῳ ποικίλων τῶν ἀντιμαχομένων μηχανορραφιῶν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ πολιτισμός των, τὰ ἤθη καὶ ἔθιμά των, τὸ Δίκαιον καὶ ἡ ὀργάνωσις τοῦ δημοσίου βίου εἶχον ὑποστῆ τόσον τὰς εὐργετικάς, ὅσον καὶ τὰς δυσμενεῖς ἐπιδράσεις τοῦ ἐν ἀναπτύξει εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

(87α) Ἡ ἐν Κερκύρᾳ ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «Κοινότης» ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον διετίαν ἐπετίθετο συνεχῶς καὶ λαύρως κατὰ τῶν ἀστυνομικῶν τούτων δυνάμεων.

(87β) Π. Χιώτη, τόμ. Α', ὑποσημ. σελ.793.

Κατὰ γενικὸν κανόνα ὁ Ἕλλην ἔχει ἀποδείξει ὅτι ὅταν δὲν ἔχῃ τὴν ἐθνικήν του ἐλευθερίαν ἀναπτύσσει καὶ διαθέτει ἁπάσας τὰς πνευματικάς, ἠθικὰς καὶ ὑλικάς του δυνάμεις ὑπὲρ τῆς ἑνθότητός του, ἐνῶ ἐλευθέρως ὢν ἐναποθέτει τὰ πάντα εἰς τὴν μέριμνα καὶ εὐθύνην τῆς πολιτείας. Μόνον οὕτω δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ἡ πλουσία πνευματική, καλλιτεχνική, λογοτεχνική, ἐπιστημονική, ἀγαθοεργός, κοινωνικὴ κλπ. πολυπραγμοσύνη καὶ πρόοδος τῶν Ἑπτανησίων, ἰδίᾳ ἀφ' ἧς ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν κυριαρχίαν ἀπέκτησαν καταστατικὸν χάρτην (1817) φιλελευθέρων ἀρχῶν.

Κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα συναντῶμεν εἰς Ἑπτάνησα ἕνα ἀσυγκράτητον ἐκπολιτιστικὸν ἐπιμορφωτικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν ὀργασμόν, οὗτινος ἀναφέρομεν ἐνδεικτικῶς τὰς ἀκολούθους ἐκδηλώσεις: (88)

Ἰόνιος Ἀκαδημία (1808) μὲ ἀντικείμενον τὴν τελειοποίησιν τῆς Γεωργίας, Βιομηχανίας, Ἐμπορίας, αὐξήσεως δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ πλούτου, προαγωγῆς Ἐπιστημῶν. Πανεπιστήμιον (1824) μὲ σχολὰς τὴν Θεολογικήν, τὴν Νομικήν, Ἰατρικὴν καὶ Φιλοσοφικήν. Σχολὴ ὡραίων Τεχνῶν ἐν Κερκύρᾳ (1810)· Ἑταιρεῖαι: Ἀγρονομικὴ διὰ τὴν βελτίωσιν γεωργίας καὶ ἀγρῶν, πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων, ἰατρικοῦ συλλόγου (1802), Βιβλικὴ (1810), περὶ προαγωγῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, Φιλομαθῶν (1845), Ἰόνιος (1851), φιλαρμονικὴ (1840), φιλολογικὴ Κερκύρας (1836). Δημόσιαι βιβλιοθῆκαι: Ἰονίου Ἀκαδημίας, Μονῆς Τενέδου, Ἰουνίου Γερουσίας, Συμβουλίου Δικαιοσύνης καὶ ἀνὰ μία εἰς ἑκάστην νῆσον, ἐκτὸς τῶν ἰδιωτικῶν βιβλιοθηκῶν, αἵτινες ἦσαν ἐξόχως πλούσιαι, ὡς τῶν Βούλτσου, Νεράντση, Τυπάλδου, Κομούτη, Καλούτση, Μεταξᾶ, Ἰγγλέση κ.ἄ. Νοσοκομεῖα ἐξαιρετικά,ἐν οἷς καὶ τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1848 συσταθὲν ψυχιατρεῖον, ἀγαθοεργὰ ἱδρύματα, οἷον γηροκομεῖα, πτωχοκομεῖα, πτωχοτροφεῖα, μουσεῖα ἀρραιολογίας, βοτανικὸς κῆπος, θεατήριον ἀνατομίας, ταμεῖον πειραματικῆς φυσικῆς, νομισματικὴ συλλογή, κληροδοτήματα, φυλακαὶ (1836) σύγρονοι, χρηματιστήριον (1841) καὶ πλειὰς ἄλλων μορφωτικῶν καὶ εὐαγῶν ἱδρυμάτων.

Γόνοι τῆς χαρᾶς καὶ φιλοξενίας τῶν Φαιάκων, τοῦ Ὀδυσσείου δαιμονίου καὶ πάθους, τῆς Πηνελοπίου καρτερίας καὶ διακατεχόμενοι πάντοτε ὑπὸ ἐνθουσιώδους ἐφέσεως πρὸς ἀπόκτησιν, μάθησιν καὶ πρόοδον, εἶχον δημιουργήσει ἕνα ὄντως ἀξιόλογον καὶ ἰδιόρρυθμον διὰ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας πολιτισμόν, οὗτινος τὸ ἄρωμα ἱκανοποίει ἁπάσας τὰς τάσεις, οὐχ ἧττον ὅμως ἐπικτήτως ἐνεφάνιζον καὶ ἐνίας απαραδέκτους ἕξεις καὶ ἐκδηλώσεις.

Τὰ γράμματα καὶ τὸ ἐμπόριον ὑπῆρξαν οἱ τομεῖς ἐφ' ὧν κυρίως ἐστηρίζετο ὁ πολιτισμός των, ὃν μετὰ πολλῆς λεπτότητος, πλὴν ἐπιμόνως, προέβαλλον συνεχῶς.

Ἡ λίαν περιληπτικὴ καὶ ἐνδεικτικὴ ἀναφορὰ εἰς τινας τῶν ἐκδηλώσεων, δίδει τὸ μέτρον διὰ τὴν δημιουργίαν ποιᾶς τινος εἰκόνος, περὶ τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς εὑρέθησαν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Ἑπτανήσῳ, καὶ κυρίως προσδιορίζει τὰς τρομερὰς δυσχερείας ἃς κατὰ κανόνα συναντοῦν οἱ μετακινούμενοι δι' ἐργασίαν εἰς χώρους ἢ τόπους ἀνωτέρου πνευματικοῦ ἐπιπέδου, ἐκτὸς ἐὰν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν οἱ ἄκρως θρασεῖς.

---

(88) Βλέπε περὶ τούτων διὰ μακρῶν καὶ λίαν παραστατικῶς ἐν Π. Χιώτη «Ἠθικὴ κατάστασις Ἑπτανησίων, τόμ. 6, σελ. 200 κ.ἑ. —οἱ ἐντὸς παρενθέσεως ἀριθμοὶ δηλοῦν τὸ ἔτος ἱδρύσεως.

Αἱ καλαὶ τέχναι, ἡ λογοτεχνία, ἡ μουσική, ἡ φιλολογία καὶ ὅλαι αἱ ἐκλεπτύνουσαι τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα ἐπιδόσεις, εἶχον ἀναπτυχθῆ ἐκεῖσε, δι' ὃ καὶ οἱ κάτοικοι ἦσαν μὲν πολιτικῶς εὐάγωγοι, ἀπηλλαγμένοι τραχέων καὶ βιαίων ἐκδηλώσεων, διεκρίνοντο ὅμως διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὰς αἰσθηματικὰς πλημμυρίδας καὶ τὰς ἀσυνήθεις μεθόδους ἀντιδράσεων ἢ δράσεων. Ἡ μελέτη καὶ διάγνωσις τῶν σκέψεων καὶ προθέσεών των, δὲν ἦτο εὐχερὴς διὰ μίαν ἀστυνομικὴν δύναμιν ἐξ ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη.

Οἱ Διόσκουροι τοῦ ἐθνικοῦ πνευματικοῦ ἀετώματος τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, Σολωμὸς καὶ Βαλαωρίτης καὶ οἱ σύγχρονοί των διάσημοι μουσικοσυνθέται καὶ οἱ λογοτέχναι Μαρκορᾶς καὶ Τυπάλδος, ἀποτελοῦν τοὺς ἐμφαντικωτέρους τίτλους τῆς πνευματικῆς ἀκμῆς, ὥστε νὰ γράφῃ δικαίως, εἰς τὰ προλεγόμενα τοῦ Σολωμοῦ, ὁ Ι. Πολυλᾶς: «Οἱ εὐκατάστατοι τῶν Ἑπτανησίων —καὶ εὐτυχῶς ὄχι ὀλίγοι, ἐντρέποντο τὴν ἀμάθειαν— ἔστελναν μικρὰ τὰ παιδιά τους εἰς τὰ σχολεῖα...».

Τέλος πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἰδιαιτέρως τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ νῆσοι εἶχον ἀποκτήσει φιλελεύθερον Πολίτευμα ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν ἐπιτήρησιν, μὲ προκεχωρημένας θέσεις καὶ ἀντιλήψεις δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου. Ὑπὸ τῆς Ζ' Ἰονίου Βουλῆς εἶχον ἐπιψηφισθῆ κατὰ τὴν περίοδον 1831—1842, σημαντικῆς ἀξίας νομοθετήματα, ὡς οἱ κώδικες Ποινικοῦ Νόμου, Ποινικῆς Δικονομίας, Πολιτικῆς Δικονομίας, ὁ ὀργανισμὸς Δικαστηρίων, ὁ Ἀστικὸς κῶδιξ κ.λ.π., ἐξ ὧν ὁ μὲν Ἀστικὸς Κῶδιξ ἐξηκολούθησεν ἰσχύων μέχρι τῆς 2-2-1946, ὅτε κατηργήθη δι' ἄρθρ. 5 ἀριθ. 2 Εἰσαγωγικοῦ νόμου ,Αστικοῦ Κώδικος, οἱ δὲ ὑπόλοιποι νόμοι ἴσχυσαν μέχρι τοῦ νόμου ΡΝ—1866, ἤτοι καὶ ἐπὶ δύο ἔτη μετὰ τὴν Ἕνωσιν. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον 1831—1842 εἶχον ὀργανωθῆ καὶ ἐπιψηφισθῆ τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀστυνόμευσιν τῶν νήσων, δι' ἣν ἠκολουθήθη κρᾶμα τῶν ἰσχυόντων ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ δυαδικῶν συστημάτων, ἤτοι τῶν Διευθύνσεων Ἀστυνομίας καὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἢ Κοντέϊμπλς καὶ Σέριφ, μετὰ μιᾶς ὑπεραστυνομίας διὰ λογαριασμόν τοῦ Ἁρμοστοῦ ἢ τῶν τοποτηρητῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, παρέχον ὁδηγίας πρὸς τοὺς Νομάρχας καὶ Ἐπάρχους Ἑπτανήσου, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἰσχῦον ἐκεῖσε καθεστὼς ἐν σχέσεις μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 5-12-1845 Β.Δ. περὶ Νομαρχῶν κλπ., διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 937 ἀπὸ 13-1-1865 ἐγκυκλίου διαταγῆς του (89) παρέσχεν τὴν ἐξήγησιν ὅτι ἡ Ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία περιελάμβανε δύο κλάδους, α) τὴν παρὰ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων (αἱρετῶν) ἐνεργουμένην κυρίως τοπικὴν ἀστυνομίαν, καλουμένην πολιτικήν, καὶ ἀγορανομίαν, καὶ β) τὴν λειτουργίαν τῶν Διευθύνσεων Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν ἐκτελεστικὴν καὶ δικαστικὴν ἀστυνομίαν.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ Ἰονικῇ Πολιτείᾳ ἀστυνομικοῦ συστήματος διέλαβεν καὶ ἠσχολήθη δὶς ὁ Ἑπτανήσιος ἱστορικὸς Παναγιώτης Χιώτης (90), ἔνθεν μεταφέρομεν τὰ ἀκόλουθα χαρακτηριστικὰ καὶ διαφωτιστικὰ ἀποσπάσματα:

> «Διοικητικὴ Ἀστυνομία διωργανίσθη διαιρουμένη εἰς ἐκτελεστικὴν καὶ δικαστικήν. Ἐξουσιοδοτεῖτο δὲ αὕτη, οὐ μόνον νὰ ἐνεργῇ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν παντὸς νόμου καὶ ποινῆς παρὰ δικαστηρίων, ἀλλὰ καὶ νὰ προλαμβάνῃ τὸ ἀδί-

(89) Ἐπίσημος ἐφημ. Ἰονίων νήσων, φύλ. 37 τῆς 23-1-1865.

(90) Παν. Χιώτη «Ἱστορία Ἰονίου Κράτους», τόμ. Β' (5ος), κεφ. Α', σελ. 10—11 καὶ «Ἠθικὴ Κατάστασις Ἑπτανήσου», τόμ. 6, σελ. 283.

κημα καὶ ν' ἀνακαλύπτη αὐτὸ πραττόμενον λαθραίως. Διὸ αὕτη συνελάμβανε τὸν ταραξίαν, ἐξετέλει ἐρεύνας κατ' οἶκον, κατεδίωκε τὸν φυγόδικον καὶ ὁπλοφόρον, ὅστις αὐστηρῶς ἐτιμωρεῖτο. Ἐπιμελεῖτο τῆς εὐταξίας καὶ ἠθικῆς, ἐπιστατοῦσα τῶν καφενείων, οἰνοπωλείων καὶ πάσης συναθροίσεως διὰ διασκέδασιν καὶ ἔχουσα ὑπευθύνους τοὺς ἀρχηγοὺς παντὸς τοιούτου καταστήματος διὰ τὰς ἐνταῦθα γενησομένας ἀταξίας. Ἐφώρευε τῆς ὁπλοφορίας πρὸς ἰδιώτας, οἵτινες, ὡς πρόσωπα χρηστοήθη οὗτοι ἠδύναντο· νὰ ὁπλοφορῶσι ἀστυνομικῇ ἀδείᾳ ἐπὶ μηνιαίας πληρωμῆς, ὡς ὥριζεν ὁ κανονισμὸς τῆς ὁπλοφορίας.

Ἐξουσιοδοτεῖτο νὰ κατακρατῇ, φυλακίζῃ καὶ ὑπερορίζῃ τῆς γενεθλιακῆς νήσου τοὺς φαυλοβίους, καὶ ὑπόπτους ἐγκλήματος, κατ' ἔγκρισιν τοῦ τοποτηρητοῦ. Ναὶ μὲν αὐστηρῶς ἔπραττεν, ἀλλὰ καὶ ἡ αὐστηρότης αὕτη πολλάκις ἐφάνη χρήσιμος. Εἰς περιστάσεις κακουργημάτων καὶ εἰς ἀσφάλειαν τῆς κοινωνίας μὲ ὅλας τὰς κατασκοπίας αὐτῆς καὶ φόβητρα κατὰ φαυλοβίων, ἃ οὐδέποτε ἐφηρμόζοντο ἐπὶ φιλησύχων πολιτῶν.

Πολλάκις μὲν κατεχράσθησαν δι' ἰδιοπάθειαν οἱ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, πράττοντες τὰ ἐναντία τῶν νενομισμένων, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ αὐτῶν ἐτιμωρήθησαν...

... Ἡ ὑψηλὴ ἀστυνομία, δύναμις ὑπέρογκος τοῦ Κράτους, ἐξησκεῖτο μόνον ὑπὸ τῶν Ἁρμοστῶν καὶ Τοποτηρητῶν. Αἱ παρεκτροπαὶ αὐτῆς καὶ ἡ ἔλλειψις κανονισμοῦ αὐτῆς διορίζοντος περιστολὴν καὶ χρόνον τοσοῦτον αὐθαιρέτου ἐξουσίας ἥτις κατέστρεφεν ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἀπροσδοκήτως ἄτομον καὶ ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου, ἀπετέλεσαν αὐτὴν ἀφόρητον. (91)...

...Χωροφυλακὴ Ἰονικὴ ἐξ ἀνδρῶν στρατιωτικῶς ὀργανωθέντων καὶ πειθαρχουμένων, ἦν τὸ ὄργανον τῶν δύο τούτων ἀστυνομικῶν ἀρχῶν...».

Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἐν τῷ περὶ ἠθικῆς καταστάσεως τῶν Ἑπτανησίων ἔργῳ του, συγγραφέντι, κατὰ δήλωσιν τοῦ ἰδίου, ἐξ ἀφορμῆς ὑποστηριχθεισῶν διαφόρων αἰτιάσεων, τὸ 1888, ἔγραφεν:

«... Ἀστυνομικοὶ νόμοι ἐξετελοῦντο ὑπὸ χωροφυλάκων καὶ κλητήρων, ὧν ὁ ἀκέραιος χαρακτὴρ καὶ ἡ δραστηριότης ἐδοκιμάζετο τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς ἐπιστατούσης ἀρχῆς διὰ πάσης ἐγγυήσεως, καὶ προελάμβανον τὸ κακούργημα. Κατεδιώκετο ὁ φαυλόβιος, συνελαμβάνετο ὁ πταίστης, παρελύοντο αἱ συμμορίαι κακούργων. Οἱ ἀστυνομικοὶ χωροφύλακες ἀκωλύτως εἰσήρχοντο εἰς τὰ καταγώγεια τῆς διαφθορᾶς διέλυον τοὺς χαρτοπαίκτας, παρεμπόδιζον τὰ ἄσεμνα παιγνίδια, ἐπέβλεπον διαφθορεῖς φαυλοβίους καὶ ὀκνηρούς... Οὐδεὶς τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας ἠδύνατο νὰ μεσολαβήσῃ πρὸς χάριν κόμματος πολιτικοῦ ἢ δωροδοκίας. Ἡ ἰσχυρὰ χεὶρ τοῦ Ἁρμοστοῦ κατέστρεφε τεχνάσματα καὶ ῥαδιουργίας τοῦ νὰ παραλυθῇ ὁ νόμος καὶ νὰ μὴ ἐκτελεσθῇ ἡ δικαιοσύνη καθ' ὁλοκληρίαν...».

---

(91) Αὐτὴν τὴν ἀνεξέλεκτον ἀστυνομικὴν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν, ἐχρησιμοποίησαν μισέλληνες τινὲς ἁρμοσταί, διὰ νὰ καταπνίξωσι καὶ παρεμποδίσωσι τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα τῶν Ἑπτανησίων διαρκούσης τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως κ.λ.π.

Παρὰ τὰς ἐσωτερικάς των ἀντιθέσεις καὶ διαφοράς, αἱ δύο κατὰ τὰ ἀνωτέρω περιγραφαὶ καὶ ὅσα παρεστήσαμεν περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς στάθμης τῶν Ἑπτανησίων, παρέχουν ἐναργῆ τὴν εἰκόνα τῶν συνθηκῶν, τοῦ περιβάλλοντος, τῶν ἀπαιτήσεων, ὑποχρεώσεων καὶ προσδοκιῶν, ἐνώπιον τῶν ὁποίων εὑρέθησαν, κατὰ κανόνα, οἱ ἄνδρες τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Θὰ καταχωρήσωμεν εἰσέτι στοιχεῖα τινὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων ἐν Ἑπτανήσῳ, διότι αὗται —ὡς προανεφέραμεν— διετηρήθησαν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ μέχρι τοῦ 1866 καὶ ἔσχον ἄμεσον μετὰ τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς συνεργασίαν, ἀλλὰ καὶ διότι ἀπετέλεσαν τὰς ἀστυνομικὰς δυνάμεις ἑνὸς σοβαροῦ τμήματος τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἑκάστης νήσου ὑπῆρχε μία Διεύθυνσις «Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας», διευθυνομένη ὑπὸ ἐπὶ ὡρισμένῃ θητείᾳ διοριζομένου Διευθυντοῦ. Δι' ἑκάστην νῆσον ὑπῆρχεν ἓν πενταμελὲς «Ἐφορεῖον» Ἐκτελευτικῆς Ἀστυνομίας, εἰς ὃ ἐλογοδότει ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας καὶ τὸ ὁποῖον ἐμερίμνα περὶ τῶν ἀναγκῶν ἐν γένει τῆς' Ἀστυνομίας. Τὰ κατώτερα ὄργανα τῆς Διευθύνσεως Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας ἀπεκαλοῦντο Ἀστυνομικοὶ πράκτορες.

Κλάδος τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως ἑκάστης νήσου ἦτο ἡ Χωροφυλακή, ἔνοπλος ἀστυνομικοστρατιωτικὴ δύναμις ὑπὸ ἰδίους βαθμοφόρους καὶ παρὰ τοῦ Ἐφορείου καὶ αὐτὴ ἐπιστατουμένη ἐν γένει. Χαρακτηριστικὸν τῶν ἀνδρῶν τῆς ἑπτανησιακῆς ταύτης Χωροφυλακῆς ἦτο ὁ «Ἰώδους ὑπερύθρου χρώματος» πλατύγυρος πῖλος, ἀνώτερος δὲ βαθμὸς ἦτο ὁ τοῦ Μοιράρχου καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἴδιον Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς. Κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀγόρευσίν του ὁ Κουμουνδοῦρος ἀνεβίβασε τὴν δύναμιν ταύτης εἰς 500.

Ὡρισμένα μέλη τοῦ Ἐφορείου προσδιωρίζοντο Ἐπιθεωρηταὶ Ἔφοροι, ἅτινα ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τρόπον τινὰ τῆς δημοσίας καὶ ἀστυνομικῆς δυνάμεως καὶ ἐπέβλεπον ἐπὶ τοῦ συντονισμοῦ κλπ. τῶν ἔργων τούτων. Τὰ κατὰ νῆσον ἐφορεῖα, μεταξὺ τῶν ἄλλων, προέβαινον καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν κανονισμῶν διὰ τὰς ἀστυνομικὰς δυνάμεις, κανονισμοί, οἵτινες διέφερον ἀπὸ νήσου εἰς νῆσον μόνον ὅσον ἀφορᾶ τὴν χωρογραφικὴν καὶ ὀργανικὴν κατανομήν, τῆς ὑπὸ τῆς Γερουσίας κατὰ νῆσον ἐγκεκριμένης δυνάμεως.

Οὕτω διὰ τὴν νῆσον Κέρκυραν εἶχεν ἐκδοθῆ ὁ ἀπὸ 19-11-1842 Κανονισμός, ὑπογεγραμμένος ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου Ἐπιθεωρητοῦ Δημητρίου Ζερβοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁδηγίαι πρὸς τοὺς εἰς τὴν ἐξοχὴν Σταθμάρχας καὶ Χωροφύλακας» (INSTRUZIONI GENERALI DE CAPI ET CONTESTABILI κλπ.) ἐκ 53 ἄρθρων.

Κατὰ τὸν μικρὸν πρόλογον τοῦ κανονισμοῦ τούτου, ἀποστολὴ καὶ σκοπὸς τῶν κατὰ τὴν ἐξοχὴν (ὕπαιθρον) σταθμαρχῶν καὶ χωροφυλάκων (Κονστεῖμπλ) ἦτο «ἡ πρόληψις τῶν ἀταξιῶν καὶ ἐγκλημάτων τὰ ὁποῖα διαταράττουν τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν ἐγκατοίκων», ὑπήγοντο δὲ οὗτοι εἰς τὴν Διεύθυνσιν Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας.

Κατὰ ταυτόχρονον δηλοποίησιν τοῦ Ἐφορείου εἶχον ἱδρυθῆ σταθμοὶ Χωροφυλακῆς εἰς Ἁγίους Θεοδώρους, Ἀργυράδες, Ἁγίους Δέκα, Σιναράδες, Ποταμόν, Γιαννάδες, Κορακιάνους, Σπάγους, Ἅγιον Ἀθανάσιον, Μαγουλάδες, Καρουσάδες καὶ Περίθειαν.

Οὕτω μετὰ τὴν ἄφιξιν τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, εἰς ἑκάστην

νῆσον ὑπῆρχον ἡ Διεύθυνσις Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας, ἡ Ἐπιτόπιος Χωροφυλακὴ καὶ ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ Χωροφυλακκή, ἥτις εἰς τὰ διάφορα ἔγγραφα πρὸς διάκρισιν τῆς ἐπιτοπίου, προσηγορεύετο πάντοτε Βασιλικὴ Χωροφυλακή.

Τὸ καθεστὼς τῶν δύο Χωροφυλακῶν παρέμεινε μέχρι τὸ 1866 ὅτε, δυνάμει νόμου ΡΝ κατηργήθησαν οἱ σχετικοὶ νόμοι τῆς Ἰονίου Πολιτείας.

Τὴν 19ην Ἰουλίου 1864 ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐθνοσυνέλευσιν οἱ 70 Ἑπτανήσιοι πληρεξούσιοι, καταλαβόντες τὸ κέντρον τῆς αἰθούσης, τιμῆς ἕνεκεν.

Ἀκολουθοῦσα τὴν διοικητικὴν διαίρεσιν ἡ ἐν Ἑπτανήσῳ Βασιλικὴ Χωροφυλακή, συνέστησεν ἀρχικῶς 4 Μοιραρχίας, ἤτοι Κερκύρας, Λευκάδος, Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου καὶ 3 ὑπομοιραρχίας (Παξῶν, Ἰθάκης καὶ Κυθήρων) (92), ὅταν δὲ δυνάμει τοῦ νόμου ΡΜΓ΄ τοῦ 1866 καὶ ΣΡΞ΄ τοῦ 1868 τὰ Ἑπτάνησα ἀπετέλεσαν τρεῖς Νομούς, καταργηθέντος τοῦ Νομοῦ Λευκάδος, περιωρίσθησαν καὶ αἱ Μοιραχίαι εἰς τρεῖς (Κεφαλληνίας, Κερκύρας καὶ Ζακύνθου), ἡ Μοιραρχία Λευκάδος ὑπεβιβάσθη εἰς Ὑπομοιραρχίαν καὶ ἡ Ὑπομοιραρχία Κυθήρων ὑπήχθη εἰς τὴν Μοιραρχίαν Λακωνίας (93)·

Ἐκ τῶν διαληφθέντων προκύπτει ὅτι, τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἐν Ἑπτανήσῳ, ὄχι μόνον πολυσύνθετον, ἰδιόμορφον καὶ λεπτὸν ἦτο, ἀλλὰ καὶ πλῆρες συνεχῶν ἐναλλαγῶν καὶ μεταπτώσεων, συνεχεῖς δὲ ἀναστατώσεις προεκαλοῦντο συνεπείᾳ τῶν ὑπαρχουσῶν ἢ δημιουργουμένων δυσχερειῶν κατὰ τὴν ἐπέκεινα προσπάθειαν τῆς νομοθετικῆς καὶ διοικητικῆς ἀφομοιώσεως. Θέματα τινὰ ἐκ τούτων προεκάλουν ὀξύτατα προβλήματα τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐν ταῖς νήσοις ὡς τὰ ἀφορῶντα τὴν φορολογικήν, ἐκκλησιαστικὴν κλπ. ἀφομοίωσιν.

Εἰς Ἑπτάνησα ἴσχυεν τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον προπορευομένης τούτ᾽ ἔστιν τῆς ἡμερομηνίας κατὰ 12 πλήρεις ἡμέρας, ὅπερ ἀντεκατεστάθη διὰ τοῦ ἀπὸ 3-9-1864 ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, καθιερωθέντος τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου.

Ἡ κυβέρνησις ἐχώρει μετά τινος συνέσεως εἰς τὴν φορολογικὴν ἀφομοίωσιν, ἡ ἀντιπολίτευσις ὅμως καὶ οἱ πληρεξούσιοι Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς ἀμέσου ἀφομοιώσεως ἔνθεν ἀνεπήδησεν τὸ σύνθημα «ζήτω ὁ Βούλγαρης, κάτω οἱ φόροι», καὶ ἡ γενικὴ ἐν Κερκύρᾳ ἀπείθεια·

Διὰ νὰ παραστήσωμεν τὴν ἐντεῦθεν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ ἵνα καταδείξωμεν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην μεθ᾽ ἧν περιέβαλλον οἱ Κερκυραῖοι τὴν Βασιλικὴν Χωροφυλακήν, παραθέτομεν τὴν ὑπ᾽ ἀριθ. 299 ἀπὸ 23 Ἰανουαρίου 1865 ἀναφορὰν τῆς Διοικήσεως τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ Χωροφυλακῆς πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς.

> «Πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας οἱ ἁρμόδιοι κλητῆρες πρὸς ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐνταλμάτων προσωπικῆς κρατήσεως εἰς

---

(92) Διαταγὴ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν 1105 τῆς 14-1-1865 —Βλ. καὶ Ἐφημ. Κυβερνήσεως 1866, σελ. 42 καὶ 278.

(93) Ἐγκ. Διαταγὴ Ὑπουργ. Στρατιωτικῶν 1224 τῆς 22-1-1866, βλ. Ἀγ. Βουγιούκα τομ. Α΄ (1866), σελ. 238—230. Πρὸ τῆς συγκροτήσεως τῶν Μοιραρχιῶν ἅπασα ἡ Χωροφυλακὴ Ἑπτανήσου ἀπετέλει μίαν Διοίκησιν μὲ ἕδραν τὴν Κέρκυραν καὶ μὲ Διοικητὴν τὸν ταγματάρχην Γ. Κροκίδαν.

τὰ διάφορα χωρία, εἴς τινα τῶν ὁποίων ὅμως ἀπήντησαν ἀντίστασιν παθητικὴν μὲν ἀλλ' ἐπίμονον καὶ ἀπείθειαν περιβεβλημένην μὲ ἀπαιτήσεις πραγματοποιήσεως ἀμέσως τῆς γενικῆς ἀφομοιώστως, τῇ προσθήκῃ ὅτι δὲν δύνανται νὰ ὑπακούσωσιν εἰς ἐντάλματα μὴ φέροντα τὸν τύπον καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας· Ἰδίως δὲ εἰς τὰ χωριὰ Καλαφατιῶνες καὶ Βαρυπαντάδες καὶ αὐτοὶ οἱ δημόσιοι λεγόμενοι ἀπεποιήθησαν νὰ δώσωσι τὴν δέουσαν συνδρομὴν εἰς τοὺς ὑπηρέτας τῆς Κυβερνήσεως.

Τοιαύτη ἀπείθεια, ἐκ μέρους μάλιστα ἐκείνων πρὸ πάντων οἵτινες προσπαθοῦσι διὰ τῶν τοιούτων μέσων νὰ ἀποφεύγωσιν τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν των, ἠδύνατο νὰ κατασταθῇ μόλυσμα ἐπιδημιτικὸν καὶ νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς ἄλλα χωρία, ἕνεκεν τῶν αὐτῶν προθέσεων καὶ διότι οἱ διαφοροτρόπως ραδιουργοῦντες ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, ἐκμεταλλευόμενοι τῆς ἀπειρίας καὶ τῆς εὐπιστίας τῶν χωρικῶν, ἠδύναντο νὰ φέρωσιν εἰς ἀνησυχίαν τὸν τόπον καὶ νὰ παρεμβάλωσι μέγιστα προσκόμματα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δημοσίου λειτουργίας, συνεννοηθέντες μετὰ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, καὶ τῇ αἰτήσει τῆς Ἀστυνομίας ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον ν' ἀποστείλωμεν καὶ ἀπεστείλαμεν εἰς τὰ ἀνωτέρω ὀνομασθέντα χωρία, τὸν ἀνθυπομοίραρχον Κον Ἀθ. Βουδούρην μετὰ δύο ἐνωμοτιῶν χωροφυλάκων καὶ τινων ἀστυνομικῶν κλητήρων, ὅπως παρέχωσι τὴν συνδρομήν των εἰς τοὺς δικαστικοὺς κλητῆρας, ἵνα ἐκτελέσωσι τὰ εἰς χεῖχας των ἐντάλματα, καὶ πρὸ πάντων τὰ κατὰ τῶν ἐπὶ ἀντιστάσει κατηγορηθέντων δέκα τριῶν προσώπων.

Τούτου γενομένου, ὁ Κος Ἀνθυπομοίραρχος μετέβη τὴν 19ην ἱσταμένου τὴν πρωΐαν εἰς τὰ χωρία ταῦτα ὧν οἱ κάτοικοι ἐν πρώτοις συνηθροίσθησαν ἅπαντες διὰ τῆς κωδωνοκρουσίας καὶ ἄοπλοι παρετάχθησαν ὡς δι' ὑποδοχὴν ἐνώπιον τοῦ βαίνοντος ἀποσπάσματος· Ὁ Κος ἀνθ)ρχος πλησιάσας ἀπέστειλεν ἀμέσως τινὰς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του διὰ νὰ συλλάβουν ἐκείνους οἵτινες ἔκρουον τοὺς κώδωνας τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι ὁδηγηθέντες ἐνώπιόν του, εὑρέθησαν παιδάρια καὶ συγχρόνως ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι ὁμοφώνως εἶπον ὅτι ἡ κωδωνοκρουσία ἐγένετο διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἀποσπάσματος, ὁ ἀνθ)ρχος ἀπέλυσεν αὐτὰ καὶ ἀποτεινόμενος ἑπομένως πρὸς τοὺς κατοίκους εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἀπητεῖτο διὰ νὰ ἐννοήσωσι κατὰ πόσον παρανομοῦσι, διὰ τοιούτων πράξεων ἀθεμίτων (94) καὶ εἰς ὁποίαν δύσκολον θέσιν φέρουν τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἀνενδότως ἐνασχολεῖται διὰ τὴν ἐντελῆ ἀφομοίωσιν τῆς νομοθεσίας καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν των. Εἰς ταῦτα οὗτοι ὁμοφώνως ἐκραύγασαν «Ζήτω ὁ Βασιλεὺς» καὶ μετὰ ταῦτα εἶπον διάφορα, ἀποδεικνύοντα τὴν ἀποπλάνησιν αὐτῶν ἐξ εἰσηγήσεων δολίων ἄλλων.

Ἐν τούτοις, αὐθημερὸν ἐνηργήθησαν διάφοροι συλλήψεις καὶ προσωποκρατήσεις καὶ ἀπεστάλησαν τὰ συλληφθέντα πρόσωπα εἰς τὴν πόλιν, οἱ δὲ κάτοικοι ἐννοήσαντες τὴν πλάνην των, ἐπαρουσιάζοντο αὐθόρμητα καὶ ἀπεστέλλοντο εἰς τὴν πόλιν.

---

(94) Μόνιμος καὶ ἐντατικὴ ἀείποτε ἡ τοιαύτη προσπάθεια τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκτελούσης οὕτω καθήκοντα παιδαγωγοῦ καὶ ὁδηγοῦ πολιτικῆς ἀγωγῆς.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα, ἐγένοντο εἰς τὰ μνησθέντα χωρία, ἐπληροφορήθημεν ὅτι εἰς τὸ χωρίον Ἅγιοι Δέκα, συνελήφθη εἷς, δυνάμει ἐντάλματος προσωπικῆς κρατήσεως καὶ ὡδηγεῖτο ὑφ' ἑνὸς κλητῆρος εἰς τὴν πόλιν· καθ' ὁδὸν ὅμως δύο ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου τούτου, ἐνεδρεύσαντες ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ κλητῆρος καὶ ἀπελευθέρωσαν τὸν συλληφθέντα, τὸ αὐτὸ τοῦτο πληροφορηθεὶς καὶ ὁ ἀνθ)ρχος εἰς Καλαφατιῶνες εὑρισκόμενος, μιὰν ὥραν ἀπεχούσης ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Δέκα, ἀπέστειλεν ἐκεῖσε ἕνα ἐνωμοτάρχην μὲ δέκα χωροφύλακας διὰ νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὴν σύλληψιν τῶν κατὰ τοῦ ὑπηρέτου ἐπιτιθέντων καὶ ἀπολυσάντων τὸν φυλακισμένον· ὁ δὲ ἐνωμοτάρχης, μεταβὰς μετά τινων ἀστυνομικῶν κλητήρων, συνέλαβε τόν τε ἀπολυθέντα καὶ τοὺς ἀπολύσαντας αὐτόν, περὶ τὴν νύκτα δὲ συναχθέντες διάφοροι τῶν κατοίκων πέριξ τοῦ στρατῶνος τοῦ σταθμοῦ εἰς ὃν ἐφυλάσσοντο οἱ συλληφθέντες, ἐκραύγαζον, παρακαλοῦντες μᾶλλον ἢ ἀπαιτοῦντες, τὴν ἀπόλυσιν τῶν συλληφθέντων ἀλλὰ δύο ἐκ τοῦ πλήθους, βλέποντες ὅτι οἱ συλληφθέντες δὲν ἀπολύοντο, ἤρχισαν νὰ ρίπτουν πέτρας κατὰ τοῦ στρατῶνος καὶ ἄλλοι νὰ θορυβῶσι· τούτων ἕνεκεν ἡ δημοσία δύναμις ἠναγκάσθη νὰ πειθαναγκάσῃ τοὺς συναθροισθέντας νὰ διαλυθῶσιν, ὅπερ ἐγένετο ἀμέσως καὶ ἡ ἡσυχία ἐπανῆλθε,διατηρηθεῖσα μέχρι τῆς πρωΐας ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ ὁ ἀνθυπομοίραρχος μετὰ τοῦ ὑπολοίπου τῆς δυνάμεως καὶ κατόπιν εἷς οὐλαμὸς τοῦ πεζικοῦ, πρὸς ἐνίσχυσίν του, ἐν ἀνάγκῃ, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἀποστολὴν εἴχομεν ἐξαιτήσει ἀφ ἑσπέρας. Τούτων γινομένων ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους ἐπαναληφθέντων ὅσα ἐρέθησαν καὶ εἰς τὰ ἄλλα χωρία, οὗτοι καὶ ἐφοβήθησαν καὶ μετεμελήθησαν, ἐνεργήθησαν λοιπὸν ἀμέσως αἱ συλλήψεις διαφόρων δι' ἐντάλματος καταδιωκομένων καὶ ἡ σύλληψις τῶν ριψάντων ἀφ' ἑσπέρας πέτρας κατὰ τοῦ στρατῶνος καὶ ἀπεστάλησαν ἐνταῦθα.

Κατόπιν τούτων ὁ 'Ανθ)ρχος μετέβη εἰς τὸ χωρίον Σταυροί, ὅπου τινὲς εἶχον ἀπειθήσει καὶ θρασυνθῆ κατὰ κλητῆρος τινός, συνέλαβε καὶ τούτους καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ἁγίους Δέκα εὗρεν ἐπικρατοῦσαν πλήρη τὴν ἡσυχίαν.

Χθὲς δὲ πληροφορούμεθα, ὅτι πανταχοῦ ἀπεκατέστη ἡ ἡσυχία καὶ ἐξετελέσθησαν δικαστικὰ ἐντάλματα καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων πραγμάτων καὶ λόγων, πεισθέντες ὅτι τὰ τοιαῦτα κινήματα δὲν θέλουσι ἐπαναληφθῆ διά τινα τουλάχιστον χρόνον, καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἐδιατάξαμεν τ' ἀποσπάσματα ταῦτα νὰ ἐπανέλθωσιν καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἐνισχύσαμεν μόνον τὸ ὑπὸ τὸν ἐνωμοτάρχην Γεωργ. Σιαφάκον περιπολοῦν κατὰ τὴν Μέσην καὶ Λευκίμην ἀπόσπασμα ὅπως ἐνισχύῃ τοὺς δικαστικοὺς καὶ ἀστυνομικοὺς κλητῆρας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων των.

Ταῦτα γνωστοποιοῦντες εἰς τὸ 'Αρχηγεῖον, κατὰ καθῆκον συσταίνομεν τὸν ἀνθ)ρχον Κον Μπουδούρην διὰ τὰς δραστηρίους καὶ ἐμφρόνους ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης ἐνεργείας του, τοὺς ἐνωμοτάρχας Ἰωάννην Γραμματικόπουλον Σ. Ζαλιμάκον καὶ Γεωργ. Σιαφάκον διὰ τὴν προθυμίαν καὶ δραστηριότητά των καὶ πάντας τοὺς ὑπ' αὐτοὺς χωροφύλακας δι' ἣν ἐτήρησαν ἀ ξ ι ό λ ο γ ο ν δ ι α γ ω γ ή ν.

Γ. Κροκίδας — Ταγματάρχης(94α).

Τῶν ἀνωτέρω περιστατικῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα ἀφομοιώσεως τῆς νομοθεσίας, εἶχον προηγηθῆ, διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν, ταραχαί τινες καὶ κινητοποιήσεις ἐντὸς τῆς πόλεως Κερκύρας κατὰ τὴν 2αν Ἰανουαρίου 1865, καθ' ἃς οἱ διαδηλωταὶ ἐφώνουν «ἔχομεν Βασιλέα, θέλομεν τοὺς νόμους του» (95). Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας εἶχε πέσει θῦμα φανταστικῶν πληροφοριῶν, κατὰ δὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 6954 ἀπὸ 21-1-1865 ἀναφορὰν τοῦ νεοτοποθετηθέντος νομάρχου Μαυροκορδάτου, ὁ Διευθυντὴς οὗτος ἐπεδείξατο σοβαρὰν ἔλλειψιν προορατικότητος καὶ ψυχραιμίας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀταραξίαν καὶ ἐπιβλητικότητα τοῦ Διοικητοῦ Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ἐπέμβασις τοῦ ὁποίου ἀπεσόβησε πᾶσαν περαιτέρω ἐκδήλωσιν.

Διὰ Βασιλικῶν Διαταγμάτων, Δεκεμβρίου 1864, ἐπεξετάθη ἡ ἰσχὺς διαφόρων νόμων ἐν Ἑπτανήσῳ, ὡς περὶ Ταχυδρομείων, ὑγειονομείων, ὀργανισμοῦ δικαστηρίων κ.λ.π. Τὸ σημαντικώτερον βεβαίως ὅλων ἦτο ἡ ἐπέκτασις τοῦ Β.Δ. τῆς 5-12-1845 περὶ Διοικητικῆς διαιρέσεως καὶ διοικήσεως τοῦ Κράτους (Νομάρχαι, Ἔπαρχοι κ.λ.π.), δυνάμει τοῦ Β.Δ. τῆς 17-12-1864, οἱ πρῶτοι δὲ Νομάρχαι τῶν ἱδρυθέντων 4 νομῶν ἀνέλαβον ἀπὸ τῆς 15-1-1865. Τὰ μέτρα ταῦτα ἠκολούθησε καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, ἥτις, ὡς προαναφέραμεν, ἀπὸ 1-2-1865 ἐπανῆλθεν ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς.

Ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων αἱ νῆσοι Ζάκυνθος καὶ Λευκὰς ὑπέφερον καὶ συνεπείᾳ στυγερῶν ἐγκλημάτων.

Ἡ Ζάκυνθος εἶχεν ἐνδημοῦσαν ἐγκληματικότητα. Εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὑπῆρχεν ἡ φωλεὰ «Τῶν παλληκαριῶν τῆς ἀχθοφορικῆς ὁμάδος», ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πέριξ ἐλάμβανον χώραν συχναὶ ἐγκληματικαὶ ἐνέργειαι, δολοφονικῆς κυρίως μορφῆς. Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3877 ἀπὸ 3-12-1864 ἀναφορᾶς τοῦ Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Ἰονίων νήσων εἶχεν ἐνισχυθῆ σοβαρῶς ἡ Χωροφυλακὴ Ζακύνθου, ἡ ἐπιτόπιος ὅμως Ἀστυνομικὴ δύναμις ἐπεδείκνυε συμπεριφορὰν ὄχι βεβαίως ἔνοχον, ἀλλὰ βαρέως ἀμελῆ ἐν τῷ προληπτικῷ ἔργῳ.

Ἡ συχνότης τῶν φόνων, τῶν τραυματισμῶν καὶ τῶν ταραχῶν, ἠνάγκασε τὸν Διοικητὴν τῆς ἐν Ζακύνθῳ Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, ὑπομοίραρχον Π. Χονδροδημόπουλον, νὰ ὑποβάλῃ ἐπανειλημμένας ἀναφορὰς ἐπὶ τῆς κρατούσης καταστάσεως, πρᾶγμα ὅπερ ἐπέφερεν ρῆξιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Διευθυντοῦ Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας, ἀχθεῖσαν καὶ μέχρι τοῦ Κοινοβουλίου.

Εἰς μίαν τῶν ἀναφορῶν του τούτων (96), πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἔγραφεν ὁ ὑπομοίραρχος:

«Ἑπόμενοι εἰς τὸ ὁμοιάριθμον σημερινὸν τηλεγράφημά μας, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσωμεν τὸ Ἀρχηγεῖον ὅτι ἐκτὸς δύο φόνων οἵτινες κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐπράχθησαν,.... ἐκτὸς ἑνὸς σπουδαίου τραύματος εἰς χωρίον Γῦρι καὶ τριῶν εἰς χωρίον Σκουλικάδου, ἐκτὸς διαφόρων

(95) Ἐφημ. «Κοινότης» Κερκύρας, φύλ. 41 τῆς 9-1-1865.

(96) Ὑπ' ἀριθ. 636 τῆς 29ης Νοεμβρίου 1864 —Γεν. Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

βιοπραγιῶν καὶ αἰκιῶν κατὰ διαφόρων εἰρηνικῶν πολιτῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ 6—7 προσβληθέντων ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἐκτὸς μιᾶς ἀποπείρας δολοφονίας κατά τινος Παν. Καρούμπα δι' ἐνέδρας, στηθείσης παρὰ τῇ οἰκείᾳ του, ἐκτὸς λέγομεν τῶν εἰρημένων ἐγκλημάτων ἀπὸ ροπαλοφόρους καὶ μαχαίρους μετὰ πλήρους ὠμότητος, θρασύτητος καὶ ἀναισχυντίας διαπραχθέντων..., χθὲς περὶ τὴν 2αν ὥραν μ.μ. εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς πόλεως ταύτης, ἤτοι ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ τῶν 'Αγίων Τεσσαράκοντα, ἔνθα ἑκάστοτε ἡ φαυλοβιότης συγκεντροῦται, ὁ προρρηθεὶς Π. Καρούμπας, περιφερόμενος ἔνοπλος ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπεπειράθησαν νὰ τὸν δολοφωνήσωσι, ὡς προέφημεν, ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν μετά τινων φαυλοβίων καὶ ἐγνωσμένων ταραξιῶν...».

'Εν συνεχείᾳ, ἐξιστορῶν τὰ τῆς ἐνόπλου συμπλοκῆς διὰ πιστολίων, μαχαιρῶν κ.λ.π. καὶ τὰ τοῦ τραυματισμοῦ τριῶν ἐκ τῶν συμπλακέντων, τὴν ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης τάξεως καὶ ἀσφαλείας δι' ἀμέσου καὶ αὐτεπαγγέλτου ἐπεμβάσεως, (ἤτοι ἄνευ τῆς ὀφειλομένης αἰτήσεως Διευθύνσεως 'Αστυνομίας), τῆς ὑπὸ τὰς διαταγάς του δυνάμεως Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς καὶ παριστῶν τὴν ὀλιγωρίαν, ἐφεκτικότητα καὶ ἀπρονοησίαν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς 'Αστυνομίας, ἧς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν νέα ἐπίθεσις φαυλοβίων ἐνόπλων κατὰ βαρέως τραυματίου κρατουμένου πρὸ τοῦ καταστήματος τῆς Διευθύνσεως 'Αστυνομίας, καθ' ἣν ἐτραυματίσθη καὶ ὁ χωροφύλαξ Δημ. Καραΐσκος τῆς ΙΙΙ 'Ενωμοτίας, ἧς ἕνεκεν ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταστήσῃ οὗτος φρουρὰν τοῦ 'Αστυνομικοῦ καταστήματος, κατέληγεν:

> «'Εν τούτοις, ἡ κατάστασις τοῦ τόπου, εἶναι ἐλεεινὴ καὶ οἰκτρά, ὅλοι οἱ φιλήσυχοι πολῖται περίτρομοι, οἱ μαχαιροφόροι καὶ ροπαλοφόροι, πλήρεις θάρρους καὶ θρασύτητος καὶ ἀνάγκη ἀναπόδραστος μέτρων συντόνων καὶ σοβαρῶν πρὸς ἀποφυγὴν δεινοτέρων συνεπειῶν...».

Τὸ συμπέρασμα ἦτο ὅτι ἡ προληπτικὴ δραστηριότης τῶν ἐπιτοπίων ἐν Ζακύνθῳ ἀστυνομικῶν δυνάμεων, ἦτο μηδαμινή, καὶ ὅτι ἡ ἐγκληματικότης, σοβαρῶς ηὐξημένη, κατετυράννει τὴν νῆσον, μεταξὺ δὲ τῶν κυρίως αἰτίων τῆς ἐγκληματικότητος προεξῆρχεν ἡ ἐκδίκησις καὶ δι' ἀσημάντους ἐνίοτε λόγους· κυρίως ὅμως ἕνεκα πολιτικῶν παθῶν καὶ ἐνεργειῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς 'Αγγλικῆς κατοχῆς.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδικήσεως ἐκάλυπτε καὶ αὐτὸν τὸν ὑπηρεσιακὸν τομέα.

Τὴν 10-5-1865 ἐπαύθησαν βαθμοφόροι τινὲς τῆς ἐγχωρίου Χωροφυλακῆς (Μοίρ. Πανᾶς, ὑπενωμοτάρχης Δεματᾶς κ.λ.π.) καὶ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας οἱ βαθμοφόροι οὗτοι ὑπέστησαν δολοφονικὴν ἐπίθεσιν κακοποιῶν, διωχθέντων κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπὸ τῶν ὑποστάντων τὴν ἐπίθεσιν. Περὶ τούτου ὁ Διοικητὴς τῆς Μοιραρχίας Ζακύνθου, 'Αντιμοίραρχος Κρητικός, ὑπέβαλεν τὴν ὑπ' ἀριθ. 809 ἀπὸ 11-5-1865 ἀναφοράν, τῆς ὁποίας ἡ τελευταία παράγραφος μαρτυρεῖ περὶ πολλῶν πραγμάτων, ὡς περὶ τῆς κάμψεως τῶν ὀρθοδόξων ἐν τῇ Χωροφυλακῇ ἀντιλήψεων, καὶ κυρίως περὶ τῆς ἐπενεχθείσης κατὰ τῶν βαθμοφόρων τῆς Χωροφυλακῆς ψυχολογικῆς συμπιέσεως, ὥστε νὰ ἐρευνοῦν τὰς προθέσεις τῶν κυβερνητικῶν καὶ ἀντικυβερνητικῶν κομματαρχῶν, πρὸς ἃς νὰ ἐναρμονίζωσι τὰς ἐνεργείας

ΔΗΜ. Ν. ΒΟΤΣΑΡΗΣ
Ἀρχηγὸς Χωρ)κῆς κατὰ τὰ ἔτη 1872 - 1873

καὶ προτάσεις των καὶ ἐπ' αὐτῶν εἰσέτι τῶν πλέον ἀμιγῶν θεμάτων δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

Οὕτω, εἰς ἐπίρρωσιν τῶν ὑποδείξεών του πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς περὶ λήψεως αὐστηρῶν μέτρων κατὰ τῶν ἐν Ζακύνθῳ φαυλοβίων, ὑπόπτων τελέσεως ἐγκλημάτων καὶ ἄλλων, εἰς τὸ ἔγκλημα τεινόντων κακῶν συνηθειῶν, ἔγραφεν ἐν τέλει: «Ἐνῷ τὰς τοιαύτας ἀθεμίτους πράξεις ἔχομεν ἀφορμὰς νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ μέγιστα ἀπεχθάνονται οἱ ἐνταῦθα κομματάρχαι τῆς συμπολιτεύσεως καὶ ἐπιθυμοῦν τὴν αὐστηρὰν καταδίωξιν αὐτῶν...» (97).

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, θέματα δημοσίας τάξεως ἐν Ἰονίοις νήσοις, ἐδημιούργησεν καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα.

Εἴδομεν ὅτι οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ἰονίων νήσων εἶχον διχασθῆ, ὅσον ἀφορᾶ τὸν ρυθμὸν τῆς νομοθετικῆς ἀφομοιώσεως, καὶ ὅτι οἱ τοιοῦτοι Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας, συνταχθέντες μετὰ τοῦ Βούλγαρη, ἠξίουν τὴν ἄμεσον καὶ πλήρη ἀφομοίωσιν, ἀνεφέραμεν δέ, ἐνδεικτικῶς, ἐπιπτώσεις τινάς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀφομοιώσεως εἶχον διχασθῆ οἱ ἱεράρχαι τῶν Ἰονίων νήσων. Οἱ ἱεράρχαι Κεφαλληνίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς βουλευτάς, καὶ Ζακύνθου, εἶχον ταχθῆ ἐναντίον τῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀφομοιώσεως. Ἐκ τούτων, ὁ Ἐπίσκοπος Ζακύνθου συντόμως προσεχώρησεν εἰς τὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ἑπτανήσου, ὁ Κεφαλληνίας ὅμως ἐπέμεινεν, συνεπικουρούμενος καὶ ὑπὸ τῶν πληρεξουσίων Ἰακωβάτων, καὶ ἡ κατάστασις ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐνεφανίσθη ἄκρως τεταμένη κατὰ τὰ μέσα 1867. Ἡ πειστικότης τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ Νομάρχου Νεράτζη διερμηνευθεῖσα μετέπεισε τὸν Ἐπίσκοπον, ἀλλ' οἱ ἀντιπολιτευόμενοι βουλευταὶ Ἰακωβάτοι ὠργάνωσαν διαδηλώσεις ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἰδία ἐν Ληξουρίῳ, ἀποδοκιμαστικὰς Νομάρχου καὶ Ἐπισκόπου, ὅτε ἡ ψυχραιμία Νομάρχου καὶ Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς ἀπέτρεψαν πᾶν ἄλλο ἔκτροπον (98).

Αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ὑπέστησαν καὶ τὸ δεινὸν τῆς καταφυγῆς εἰς αὐτὰς κακοποιῶν καὶ καταδιωκομένων προσώπων ἐκ τῆς χέρσου Ἑλλάδος, ἰδίως ἡ Λευκάς, πρὸ τῆς νομοθετικῆς ἀφομοιώσεως, λόγῳ τῆς ἠπιότητος τῶν νόμων τῆς Ἰονίου Πολιτείας καὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἀκαταδιώκτου ἐκεῖσε.

Αἱ ἀρχαὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἔθεσαν ὑπ' ὄψιν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν συγκεκριμένα στοιχεῖα περὶ τούτου καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἀπηύθυνε τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον:

Ἀριθ. 15.433 Πρὸς

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Πολλοὶ φυγόδικοι, κατηγορούμενοι ἐπὶ διαφόροις ἐγκληματικαῖς πράξεσι, ἃς

---

(97) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους — Περὶ τῶν κατὰ Πανᾶ, Δεμάτα κλπ. ἐπιθέσεων καὶ κακοποιήσεων, ἐξελήλωσε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ἡ ἐν Ἀθήναις Βρεττανικὴ πρεσβεῖα ἐπιδώσασα καὶ ἔγγραφον διαμαρτυρίαν κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἄγγλου Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν. Οἱ δρᾶσται τῶν δολοφονικῶν ἐπιθέσεων εἶχον ἐκτοπισθῆ παρὰ τῆς Δ)νσεως Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας βάσει νόμου Ἰονίου Πολιτείας, ἐπὶ τούτοις ὅλοις προεκλήθη εὐρεία συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 5-10-1865.

(98) Βλέπε Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους ἔνθα ὑπ' ἀριθμ. 322 ἀπὸ 9-7-1867 ἀναφορὰ ὑπομοιραρχίας Πάλλης κλπ. Ὁ Νομάρχης Κεφαλληνίας ἐζήτει συνεχῶς αὔξησιν τῆς ἐν Κεφαλληνίᾳ δυνάμεως χωροφυλακῆς.

ἔπραξαν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, κατέφυγον ἐσχάτως, καθ' ἃς ἔχομεν ἐπισήμους πληροφορίας, εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ ἰδίως εἰς τὴν Λευκάδαν, ὅπως ἀποφύγωσι τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων·

Τὴν περίστασιν ταύτην φέρων εἰς γνῶσιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐπικαλοῦμαι ὅπως ἀποφασισθῇ ὁ τρόπος τῆς συλλήψεως τῶν ἐρήμην φυγοδίκων καὶ ἡ παράδοσις αὐτῶν πρὸς τοὺς ἁρμοδίους Εἰσαγγελεῖς διὰ τὴν κατὰ νόμον ἐνέργειαν.

Ἀθῆναι τῇ 9ῃ Ἰουνίου 1864 Χ. Ζυμβρακάκης (99)

Διὰ τὴν 4ην Μαΐου 1865 εἶχον προκηρυχθῇ γενικαὶ βουλευτικαὶ ἐκλογαί, αἵτινες, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, διεξήχθησαν μετὰ πείσματος μέν, ἐν πλήρει ὅμως ἐλευθερίᾳ καθ' ἅπασαν τὴν χώραν καὶ ἄνευ διασαλεύσεως τῆς τάξεως, πρᾶγμα ὅπερ μετ' ἰδιαιτέρας ὑπερηφανείας ἐτόνισεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁ πρωθυπουργὸς Ἀλ. Κουμουνδοῦρος κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 17ης Ἰουλίου 1865, εἰπών: «Διεξήλθομεν τὰς ἐκλογὰς ἡσύχως καὶ πανηγυρικῶς». Παρὰ ταῦτα, ἐν Κερκύρᾳ ἐσημειώθησαν βίαιαι ὀχλοκρατικαὶ κινητοποιήσεις κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον Μαΐου, λόγῳ ἐρεθισμοῦ τῶν πνευμάτων ὑπὸ τῶν σφοδρῶς ἀντιμαχομένων ἐφημερίδων «Κοινότης» καὶ «Ἀστήρ». Ἡ Διεύθυνσις τῆς ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας ἐδείχθη καὶ πάλιν ἐξαιρετικῶς ἀνεπαρκὴς ἐν τῇ προορατικότητι καὶ κατελήφθη ἐξ ἀπήνης ὑπὸ τῶν γεγονότων. Διαδηλωταί, προσκείμενοι εἰς τὴν ἐφημερίδαν «Ἀστήρ», ἔκαυσαν τὰ φύλλα τῆς ἀντιπάλου ἐφημερίδος καὶ ἐκινοῦντο ἀπειλητικῶς κατὰ προσώπων καὶ πραγμάτων. Κατόπιν ἐπειγούσης αἰτήσεως τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἀστυνομίας καὶ ἐντολῆς τοῦ Νομάρχου, ἐπενέβη ἡ Χωροφυλακή, ἡ ἁπλῆ δὲ ἐμφάνισις πρὸ τοῦ ὄχλου τοῦ ταγματάρχου Κοσκίδα, ἤρκεσε νὰ ἐπικρατήσῃ ἡσυχία καὶ νὰ ἐπακολουθήσῃ διάλυσις. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἐκτίμησις τῶν Ἑπτανησίων πρὸς τὴν Βασιλικὴν Χωροφυλακήν, ἐξεδηλοῦντο ἐν παντί.

Ζ'. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἐπεξετάθημεν πέραν τοῦ δέοντος, ἴσως, διὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 10-10-1862 μέχρι τῶν μέσων 1865, ἀλλὰ τοῦτο ἐπεβλήθη ἡμῖν ἐκ τῆς σωρείας τῶν γεγονότων καὶ θεμάτων, διότι ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἔλαβον μὲν χώραν ἔκτροπα, διεμορφώθη ὅμως καὶ τὸ μετέπειτα πολίτευμα τῆς χώρας, τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας, ἐρρίφθη ὁ σπόρος δημιουργίας εὐνομουμένου κράτους καὶ ἐμεγαλύνθη ἡ ἐλευθέρα γῆ τῆς Ἑλλάδος.

Ἵνα καταδειχθῇ ἡ σημασία τῆς περιόδου ταύτης ἐπὶ τοῦ μετέπειτα ἐθνικοῦ καὶ δημοσίου βίου, ἀπαιτεῖται πολὺ εὐρυτέρα καὶ βαθυτέρα μελέτη τῶν ὅσων ἔλαβον χώραν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀντικείμενον ἡμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἡμέτερον θέμα, τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως, συγκεφαλαιοῦντες παρατηροῦμεν ὅτι ἡ χώρα, ἀφοῦ ὡδηγήθη εἰς θανάσιμον ἀναρχίαν, ἐπανεφέρθη εἰς τὴν τάξιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἀνακεφαλαίωσιν θὰ προστρέξωμεν εἰς τὸν κυρίως ἀνορθωτὴν τῆς περιόδου τὸν Ἀλέξανδρον Κουμουνδοῦρον, ὅστις ἐνώπιον τῆς ἐκ τῶν ἐκλογῶν τῆς 4 Μαΐου προκυψάσης Βουλῆς, τόσον διὰ τοῦ Βασιλικοῦ λόγου, ἐκφωνηθέντος κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 28ης Μαΐου, ὅσον καὶ διὰ

---

(99) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

τῶν πρωθυπουργικῶν του προγραμματικῶν δηλώσεων κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 17ης Ἰουλίου 1865, προέβη εἰς ἐμπεριστατωμένην γενικὴν ἀνασκόπησιν τῶν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην πεπραγμένων.

Ἔλεγεν ὁ Κουμουνδοῦρος: (100)

«...Εὕρομεν τὴν ληστείαν λυμαινομένην τὸν τόπον, τὸν στρατὸν πρὸ μικροῦ ἐξελθόντα ἀπὸ ἀντιπειθαρχικῶν πράξεων... Εὑρέθημεν, λοιπόν, ἄνευ χρημάτων, ἄνευ στρατοῦ, καὶ ἐνώπιόν μας ἔχοντες Συνέλευσιν, ἥτις ὠθεῖτο ὑπὸ βιαίων παθῶν... Ἡ ληστεία ἐξηκολούθει λυμαινομένη τὰς ἐπαρχίας... ἡ Ἑπτάνησος, πιεζομένη ὑπὸ τῆς ἰδίας ἀρχαίας νομοθεσίας, τῶν ἰδίων ἀρχῶν, ἐδυσφόρει καὶ ἀπήτει θεραπείαν, ἀπήτει ἀφομοίωσιν, καθολικὴν κατὰ τοὺς μέν, μερικὴν κατ' ἄλλους· ἡ Ἑπτάνησος, ὑπ' αὐτὴν τὴν ἄποψιν, παρεῖχε δυσκολίας μεγάλας εἰς τὴν κυβέρνησιν, ἔξωθεν δυστυχῶς οὐχὶ πανταχοῦ μὲ καλὰς σχέσεις, ἀλλ' ἀπεναντίας μὲ δυσκολίας τινάς· ἔσωθεν ἡ ἀμφιβολία εἰς πνεύματα... Ἡ ἀπελπισία λοιπὸν πανταχοῦ, ἀπελπισία περὶ τῆς ἀσφαλείας, ἀπελπισία περὶ τῆς ὑπάρξεώς μας, ἀπελπισία περὶ τῆς τάξεως, τοῦ ἀναγκαιοτάτου πράγματος, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν ὕπαρξιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὑπόληψίν μας, περὶ τῆς τάξεως, ἄνευ τῆς ὁποίας καμμίαν μὴ ἔχετε ἐλπίδα ὅτι ἡ Εὐρώπη θέλει μᾶς κατατάξει μεταξὺ τῶν εὐνομουμένων ἐθνῶν, ἄνευ τῆς ὁποίας καμμίαν μὴν ἔχετε ἐλπίδα, ὅτι θέλομεν κάμει ποτὲ πρόοδον (101)... Ἡ συντήρησις καὶ ἡ τάξις εἰς ἕνα τόπον ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὴ καλὴν κυβέρνησιν (102)... Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ ληστεία ἐμάστιζε τὸν τόπον, φρικτὴ καὶ ἀποτρόπαιος. Καὶ ἠξεύρετε τί εἴχομεν πρὸς καταδίωξιν αὐτῆς; Ἀντὶ στρατιωτῶν, διότι οἱ στρατιῶται μας μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἔμειναν ὀλίγοι, ἐμμίσθους ἐθνοφύλακας. Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἡ ἔμμισθος Ἐθνοφυλακὴ πολλάκις παρέσχεν ὑπηρεσίας σπουδαίας καὶ μεγάλας, ἀλλὰ δὲν ἦτο τοῦτο ὁ γενικὸς κανών... Ἑξακόσιοι ὑπῆρχον ἐθνοφύλακες προσκεκλημένοι νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν τάξιν· ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν πολλαχοῦ τί ὑπῆρχον; Ὀνόματα μόνον, λησταποδόχοι, καὶ ὅσοι ἀναγιγνώσκετε τὰς ἐφημερίδας, θὰ εἴδετε βεβαίως ὅτι ἐθνοφύλακες τινὲς πέριξ τῶν Ἀθηνῶν, συνεννοοῦντο πρὸς λῃστάς. Πανταχόθεν δὲ ἐλαμβάνομεν θλιβερὰς ἐκθέσεις περὶ τῆς ἀθλίας αὐτῆς καταστάσεως, καὶ πολλαχοῦ, ὅπου ἡ κατάστσαις αὐτὴ ὑπῆρχεν, οἱ Νομάρχαι ἐπανελάμβανον τὰ αὐτὰ παράπονα καὶ ἐπανελάμβανον τό: «σ τ ε ί λ α τ έ μ α ς δ ύ ν α μ ι ν τ ά ξ ε ω ς, ἔ χ ο μ ε ν τ ο ι α ύ τ η ν κ α τ α σ τ ρ έ φ ο υ σ α ν». (103). Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὑπῆρχον ἐξαιρέσεις λίαν ἔντιμοι, καὶ διὰ νὰ πεισθῆτε ἔτι μᾶλλον ὅτι ὁ σκοπός μας ἦτο εἰλικρινής, μάθετε: Διακόσιαι χιλιάδες δραχμῶν ἐδόθησαν εἰς τὰς χεῖρας μου ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, νὰ τὰς διαθέσω ὅπως θέλω· αὐτὸ σημαίνει Ἐθνοφυλακή, νὰ διορίσω τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς μου. Τούτων ἐγὼ παρητήθην,

(100) Ἀποσπάσματα κατ'ἐπιλογήν. Ἀπὸ τῆς 11-10-1862 μέχρι τοῦ χρόνου τῆς ὁμιλίας 17-7-65, εἶχον σχηματισθῆ ἕνδεκα Κυβερνήσεις, ἐξ ὧν εἰς πέντε εἶχε διατελέσει ὑπουργὸς καὶ τελευταίωςἀπὸ 2 Μαρτίου πρωθυπουργός.

(101) Ὠμὴ καὶ σαφὴς τοποθέτησις τοῦ θέματος καὶ προειδοποίησις πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους.

(102) Μειώνει ἀπαραδέκτως τὸν ρόλον τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς τηρήσεως τῆς τάξεως.

(103) Δριμύτατον τὸ κατηγορητήριον, ἀλλ' ὡς καὶ ἡμεῖς παρεστήσαμεν ἀπετέλει πραγματικότητα.

ἄφησα τὴν ἐξουσίαν αὐτήν, δὲν ἠθέλησα νὰ κάμω χρῆσιν τῆς μεγάλης αὐτῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν τὸ Ἔθνος δίδει εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀντ' αὐτῆς ἢς διοργανώσω, εἶπα, τακτικὴν δύναμιν τῆς κυβερνήσεως, τοῦ Ἔθνους καὶ οὐχὶ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἀντικατέστησα, λοιπόν, τοὺς ἐθνοφύλακας, τοὺς ἀνθρώπους τῆς χειρός μου, τοὺς ὁποίους ἠδυνάμην ἐγὼ νὰ διορίσω, τοὺς ἀντικατέστησα διὰ τακτικῆς δυνάμεως, τῆς Χωροφυλακῆς. Καὶ ἠξεύρετε τί δύναμις εἶναι αὐτή; Ἐρωτήσανε εἰς τὰ ὅρια (σύνορα), ὅπου πίπτουσιν ὑπὸ τὴν μάχαιράν της, συμπρατούσης μὲ τὸν στρατόν, κακοῦργοι, λησταὶ ἀποτρόπαιοι» (104)

Συνεχίζων, ὁ ἐξαίρετος ἐκεῖνος πολιτικός, τὸν ἀπολογισμὸν τῶν πεπραγμένων του, εἴτε ὡς Ὑπουργοῦ, εἴτε ὡς Πρωθυπουργοῦ κατὰ τὴν περὶ οὗ πρόκειται περίοδον, ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὰ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν, διατυπώσας ἐννοίας, περὶ ὧν ἤδη ὡμιλήσαμεν ἡμεῖς ἀνωτέρω (κεφ. Ε', σελ. 137), εἰπὼν τὰ ἀκόλουθα:

«...Ἡ προφανὴς ἀνάγκη τῆς συντηρήσεως τῆς τάξεως εἶναι πρὸ πάντων μεγαλυτέρα ἐν Ἀθήναις. Ὅταν αἱ Ἀθῆναι ἡσυχάζωσιν, ἐὰν αναφανῇ ἐνιαχοῦ τοῦ κράτους μικρά τις νόσος, εἶναι λίαν εὐθεράπευτος. Τὰ ἄκρα τοῦ σώματος εἶναι κακὸν νὰ πάσχωσιν, ἀλλ' οὐδεὶς κίνδυνος ἐπίκειται ἐξ αὐτοῦ τοῦ παθήματος...».

Τέλος κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἐτέθη τὸ πρόβλημα τῆς ἐντοπιότητος, τῆς μονιμότητος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, τῶν προσόντων αὐτῶν κλπ.

---

(104) Περὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Χωροφυλακῆς μέτρων τοῦ Κουμουνδούρου, ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 16-12-1864 καὶ τῶν συνεπείᾳ τούτων ἀντιδράσεων θὰ διαλάβωμεν λεπτομερῶς ἐν τῷ ἀμέσως ἀκολουθοῦντι ΙΕ' κεφαλαίῳ. Ἤδη ἐνταῦθα ἐπεσημαίνομεν τὸ ἐγκώμιον τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

ΟΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΔΙΑΛΟΓΟΙ Η ΕΙΔΕΧΘΕΣΤΕΡΑ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ

ΑΥΞΗΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ — ΔΡΙΜΕΙΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 26-7-1864 μέχρι 2-3-1865, εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Κανάρην κυβέρνησιν Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἦτο ὁ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐπικριτὴς τῆς Χωροφυλακῆς Ἀλ. Κουμουνδοῦρος.

Ἡ εἴσπραξις τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἡ Ἀστυνομία, ἡ δικαστικὴ ἀστυνομία, ἡ διοικητικὴ μηχανή, ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ Δημοσία Ἀσφάλεια, διὰ συνεχῶν ἀναφορῶν ἐζήτουν χωροφύλακας τῶν ὁποίων σχεδὸν ἐστεροῦντο. Ἡ κατὰ τὴν Στερεὰν ληστεία παρέμεινεν σχεδὸν ἀκαταδίωκτος.

Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐπήρκει, δὲν ἦτο καὶ ποτὲ συμπεπληρωμένη, τόσον λόγῳ τοῦ ἐπιμόχθου ἔργου, ὅσον καὶ λόγῳ τῶν ἠλαττωμένων ἀποδοχῶν.

Πρὸ τῆς καταστάσεως ταύτης ὁ Κουμουνδοῦρος τοῦ Δεκεμβρίου 1864 ἐλησμόνησε τὸν Κουμουνδοῦρον τοῦ Ν)βρίου 1863, καὶ Ὑπουργικῇ εὐθύνῃ, διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 16.12.1864, ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ηὔξησε τὴν δύναμιν τοῦ Σώματος κατὰ 40 Ἐνωμοτίας πεζῶν μετὰ τῶν ἀναγκαίων Ἐνωμ)ρχῶν καὶ Ὑπεν)ρχῶν, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ηὔξησε τὰς ἀποδοχὰς τῶν μὲν ὑπαξιωματικῶν κατὰ 10 δραχμὰς μηνιαίως, τῶν δὲ χωροφυλακῶν κατὰ 8. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ αὐξήσεως τοῦ συνόλου τῶν ἐνόπλων κρατικῶν δυνάμεων ἀλλὰ περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν ὑπαρχόντων σου ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων, οὓς εἶχον δημιουργήσει οἱ κομματάρχαι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, διὰ 440 ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς.

Κατ᾽ ἄρθρον 6 τοῦ Διατάγματος τούτου (1) «αἱ τοποθετήσεις καὶ μεταθέσεις τῶν σταθμῶν, καθὼς καὶ μεταθέσεις τοῦ προσωπικοῦ, ἐνεργοῦνται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείου, τῇ αἰτήσει ἢ τῇ συναινέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν». Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον βῆμα ὑπαγωγῆς τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐδημιούργησεν ἀντιδράσεις μεταξὺ τῶν ἐχόντων λίαν ἀνεπτυγμένην τὴν περὶ στρατιωτικῆς ἰδιότητος ἀντίληψιν στελεχῶν τοῦ Σώματος καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην πεζικοῦ Γεννατᾶν κύκλους τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, δι᾽ ὃ καὶ ὑπεβλήθη ἡ ἀκόλουθος ἀναφορά, τῆς ὁποίας τὸ γενικὸν πνεῦμα εἶναι ταυτόσημον μὲ τὸ κατὰ τὸ 1922 ὑπὸ τοῦ Τρουπάκη ἐκδηλωθὲν καὶ κατὰ τὸ 1945 ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη.

Ἀριθ. 19.509 Ἐν Ἀθήναις τῇ 23ῃ Δεκεμβρίου 1864

**Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς
πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν**

Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 16 λ.μ. Β.Δ. περὶ αὐξήσεως κατὰ 40 ἐνωμοτίας τῆς δυ-

---

(1) Βλέπε ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ Δ)τος ἐν Ἀγ. Βουγιούκα τ. Α΄ σελ. 237.

νάμεως τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ὁρίζει, ὡς παρετήρησα, ὅπως αἱ τοποθετήσεις καὶ μεταθέσεις τῶν Σταθμῶν, ὅπως καὶ αἱ μετασταθμεύσεις τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς, ἐνεργοῦνται μὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τούτου, τῇ αἰτήσει ὅμως ἢ τῇ συναινέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν·

Ἀλλὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ὡς θέλει εὐαρεστηθῇ νὰ παρατηρήσῃ τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀντίκειται εἰς τὰ ἄρθρα 2 καὶ 216 τοῦ Β΄ μέρους τοῦ Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς, τοῦ ἔχοντος τὴν ἰσχὺν νόμου, μὴ δυναμένου νὰ τροποποιηθῇ εἰμὴ διὰ νέου νόμου, συμφώνως καὶ μὲ τοὺς Κανονισμοὺς τῆς Χωροφυλακῆς ὅλων τῶν εὐνομουμένων Ἐθνῶν, καθίσταται, σὺν τούτοις καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐπιβλαβεστάτη ἐφαρμογὴ αὐτοῦ, διὰ τὸν λόγον ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Σώματος, εἶχεν ὑπ᾽ ὄψιν του ὅτι ἡ μετάθεσις αὐτοῦ ἢ ἡ διατήρησίς του εἰς ὃν εἶναι τοποθετημένος Σταθμόν, ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν διαθέσεων τοῦ Νομάρχου, Ἐπάρχου, Δημάρχου καὶ Ἀστυνόμου, ἴσως δὲ καὶ τῶν κλητήρων καὶ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων ἀκόμη ὅλων αὐτῶν.

Οὐδείς, λέγω, θὰ δύναται νὰ ἐνεργῇ ἀνεπηρεάστως καὶ εἰλικρινῶς τὸ ἑαυτοῦ καθῆκον, τοιουτοτρόπως δὲ, ἡ μὲν ὑπηρεσία θέλει, ἀναμφιβόλως συναντᾷ συχνάκις ἐμπόδια ἀνυπέρβλητα εἰς τὴν κανονικήν της πορείαν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ πειθαρχία — τὸ λέγω μετὰ παρρησίας— θέλει ἐκλείψει ὁλοτελῶς καὶ ἡ ἠθικοποίησις καὶ μόρφωσις τοῦ Σώματος τούτου, οὐδέποτε ἐπιτευχθήσεται.

Δὲν διενοήθην ποτὲ ὅτι τὸ μνησθὲν ἄρθρον ἐτέθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀσυζητητί. Ἀλλ᾽ ὀφείλω, ἐκ καθήκοντος, νὰ θέτω ὑπ᾽ ὄψιν της πᾶσαν, ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου ἀφορῶντος τὸ Σῶμα, λεπτομέρειαν, τείνουσαν εἰς τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς πειθαρχίας, περὶ ἧς, ἀφ᾽ ἧς ἐπεφορτίσθην τὴν διοίκησιν αὐτοῦ, ποιοῦμαι περὶ πολλοῦ.

Λαμβάνω ὅθεν τὴν τιμήν, νὰ παρακαλέσω τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον, ἵνα προκαλέσῃ, εὐαρεστούμενον, τὴν δέουσαν τροποποίησιν τοῦ εἰρημένου Διατάγματος, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ᾽ ὅσον ἡ Χωροφυλακή, τίθεται, κατὰ τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ Β΄ μέρους τοῦ Κανονισμοῦ της, ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, μόνον καθ᾽ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως. Τὸ μνησθέν, ἰδίως ἄρθρον 6 τοῦ νέου τούτου Διατάγματος, δὲν εὑρίσκει παντάπασιν σύμφωνον πρὸς τὰ καθεστῶτα, κατὰ τὰ ἐπανειλημμένως ἐκτεθέντα, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἐὰν δὲν ἐπενεχθῇ ἡ δέουσα διόρθωσις, οὔτε περὶ τῆς ἀκριβοῦς ὑπηρεσίας ἐκτελέσεως, οὔτε περὶ τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος τούτου, δύναμαι νὰ ἐγγυηθῶ.

Π. Γεννατᾶς (Συν)ρχης Πεζικοῦ)

Ἡ γνώμη τοῦ Ἀρχηγείου δὲν ἐλήφθη ὑπ᾽ ὄψιν καὶ ἡ διάταξις αὕτη κατηργήθη μόλις διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 6-6-1866, ἐπαναφερθέντος ἐν ἰσχύει τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Β.Δ. τῆς 10-6-1859.

Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ Δ)τος προέβλεψεν ὅτι τοῦτο θὰ ὑπεβάλετο ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς Βουλῆς, ὅπερ καὶ ἐγένετο κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23-12-1865.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συζήτησιν ἀπέρριψαν τὸ προσωπεῖον οἱ ἐχθροὶ τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ διὰ τοῦ βουλευτοῦ λοχαγοῦ Ἀντων. Μαυρομιχάλη ἐξαπέλυσαν

μύδρους καὶ συκοφαντίας κατὰ τοῦ Σώματος, ἐδόθη ὅμως οὕτως ἡ ἀφορμὴ καὶ ἡ εὐκαιρία νὰ ἀπαντήσῃ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Χωροφυλακῆς ὁ Ἀλέξ. Κουμουνδοῦρος, πραγματοποιήσας μίαν τῶν θαυμασιωτέρων κοινοβουλευτικῶν ἀγορεύσεών του, ἥτις ἀπετέλεσεν ἐν ταὐτῷ καὶ μίαν συνοπτικὴν ἀναδρομὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Δι' ὃν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ διαλάβομεν σκοπόν, θὰ παραθέσωμεν καὶ ἐνταῦθα αὐτουσίας τὰς ἀγορεύσεις τῶν δύο ἀνωτέρω βουλευτῶν ὡς καὶ τὴν παρεμβληθεῖσαν μικρὰν τοιαύτην τοῦ βουλευτοῦ Ἀχόλου.

ἈΝΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΗΣ: Καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἠθέλησα νὰ ἀναφέρω τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἐθεώρησα καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς πολυτελῆ καὶ τὴν μισθοδοσίαν της ἄδικον καὶ παράνομον (!). Ἀλλ' ἡ Βουλή, πεισθεῖσα, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ συζητηθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, τὸ ἀνέβαλε, καὶ σήμερον πρόκειται νὰ συζητηθῇ. Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπὸ τῆς συστάσεώς του, ὑπεβλήθη εἰς διαφόρους πάντοτε αὐξήσεις, καὶ ἂν λάβετε ὑπ' ὄψιν τὸ Διάταγμα, τὸ ὁποῖον συνεκρότησε τὸ Σῶμα αὐτό, θέλετε ἰδῆ ὅτι ἡ ἀναλογία, ἡ ὀφειλομένη νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν διαφόρων Σωμάτων τοῦ Στρατοῦ, σήμερον, εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, εἶναι ἀνωτέρα (σ.σ. κρίνει τὴν Χωροφυλακὴν ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τάγμα στρατοῦ).

Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ἐκ τῶν μεγάλων καὶ σπουδαίων αὐτοῦ καθηκόντων, ὁ νομοθέτης ἀπήτησε σπουδαῖα καὶ μεγάλα προσόντα. Ἠθέλησε πραγματικῶς, ὥστε τὸ σῶμα τοῦτο νὰ ἀνταποκρίνεται πληρέστατα εἰς τὸν προορισμόν του, ὁ ὁποῖος εἶναι νὰ προφυλάξῃ τὴν κοινωνίαν ἀπὸ τὰ ἐγκλήματα, νὰ συντηρήσῃ τὴν τάξιν καὶ νὰ καταδιώξῃ τοὺς κακούργους. Μέχρι μιᾶς ἐποχῆς τὸ σῶμα τοῦτο, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν δικαίως, ἀνταπεκρίνετο πληρέστατα εἰς τὸν προορισμόν του. Ὑπῆρξεν ὅμως μία ἐποχή, ἀπὸ τῆς ὁποίας χρονολογῆται ἡ ἠθικὴ κατάπτωσις τοῦ σώματος (1α), καὶ τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν αὐτοῦ, ἐπρόκειτο ν' ἀνορθώσουν αἱ απονομαὶ βαθμῶν καὶ ἡ αὔξησις τοῦ μισθοῦ. Ὅταν εἰς τὴν χωροφυλακὴν σήμερον ὑπάρχουν νεανίσκοι 16 καὶ 18 ἐτῶν, δύνανται οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, οἱ στερούμενοι ἀτομικῆς ὑπάρξεως, ἀτομικῆς παρρησίας, νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τοὺς πολίτας τὸ καθῆκον, ἐν ἄλλαις λέξεσι τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων; Διὰ τοῦτο, κύριοι, βλέπετε ὅτι τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἡ αὔξησις τῆς χωροφυλακῆς, παρουσίασε, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ νὰ ἐπιβαρύνωσι τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ κράτους, (σ.σ. λόγῳ ἀπροθυμίας πρὸς κατάταξιν ἐφέδρων εἶχον γίνει δεκτοὶ νέοι μήπω ἐκπληρώσαντες στρατιωτικὰς ὑποχρεώσεις).

Καὶ ἐγὼ συμμερίζομαι σήμερον, τὴν ἄποψιν, ὅτι ἡ ὕπαρξις τῆς χωροφυλακῆς, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, εἶναι πάντοτε προτιμωτέρα τῆς ὑπάρξεως τῶν ἐμμίσθων ἐθνοφυλάκων. Ἀλλά, κύριοι, τοῦτο δὲν δύναται νὰ μὲ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ φέρω τὰς κρίσεις μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Διότι, ἐὰν εἶναι ἀληθές, ὅτι οἱ ἔμμισθοι ἐκεῖνοι δὲν ἐνήργησαν τίπο-

(1α) Ὁ ῥήτωρ δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ θίξῃ τὰ προκαλέσαντα τὴν θιγομένην παρ' αὐτοῦ κάμψιν, διότι μεταξὺ τῶν αἰτίων συμπεριελαμβάνετο καὶ ἡ ἰδική του συμπεριφορὰ καὶ δρᾶσις

τε εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἔλθωσιν εἰς κανὲν ἀποτέλεσμα, δὲν βλέπω εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐὰν ὑπάρχῃ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ τῆς χωροφυλακῆς τῆς σήμερον. Ἴσως κύριοι τελευταῖα γεγονότα, πρόσφατα, τὰ ὁποῖα κατώρθωσαν νὰ ἐγκλείσουν τὴν λυμαινομένην ληστείαν τῶν πέριξ εἰς ἓν χωρίδιον, ἀποδείξουν τοῦτο.

Διετάχθη αὐτὸ τὸ πολύτιμον σῶμα, ὅπως τὸ κατήρτισαν, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύλληψιν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐνῷ οἱ κλέπται, ἐνῷ ὁ Κίτσος ἦτο εἰς τὸ χωρίον μέσα, ἐνῷ ἔτρωγε καὶ εὐθύμει, προσῆλθεν ἡ στρατιωτικὴ αὕτη δύναμις, προσῆλθε, κύριοι καὶ τοὺς εὗρεν εὐθυμοῦντας (!).

ΠΛΕΣΣΑΣ. Πότε ἔγινε αὐτό;

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Πρὸ ἓξ ἡμερῶν. Τὸ ἠξεύρει καὶ ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

ΣΚΑΛΤΣΑΣ. (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Τὴν Κυριακήν.

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. Διετάχθη ἓν σπουδαῖον ἀπόσπασμα συγκείμενον ἀποκλειστικῶς ἀπὸ χωροφύλακας νὰ τοὺς συλλάβῃ. Ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς οἱ ἁρμόδιοι βαθμοφόροι, ἐπλησίασαν τὴν θέσιν, οἱ ἄνθρωποι εὐθύμιουν φανερὰ καὶ δημοσίως. Ποῖον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα; Ἦτον, ὅτι οἱ λησταὶ ἔφυγον ἀπ' ἐμπρός των (!). Καὶ τὸ κατόρθωμα τοῦτο, τοῦ νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὸ χωρίον, δὲν ἦτο κατόρθωμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἦτο κατόρθωμα ξένων. Καὶ ὅταν κατορθώθῃ ἐκεῖ ἡ συγκέντρωσις τῶν ληστῶν, τότε προσεκλήθη ἡ χωροφυλακὴ νὰ τοὺς συλλάβῃ ἢ νὰ τοὺς φονεύσῃ καὶ δὲν ἔγινε τίποτε.

Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν τὸ σῶμα αὐτὸ νὰ ἐπιδιώξῃ τὰ καθήκοντά του διότι ἐντὸς αὐτοῦ εἰσῆλθον ἄνθρωποι ἀνίκανοι, ὄχι μόνον διὰ τὴν χωροφυλακήν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον τάγμα τοῦ στρατοῦ νὰ ἐπηρεάζωσι, διότι δὲν ἔχουν τὰ πρῶτα στοιχεῖα τοῦ ἀτόμου, τὴν εὐεξίαν, οὔτε τὰ προσόντα τοῦ ὅπλου, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται.

Σήμερον, κύριοι, ὁ χωροφύλαξ δὲν εἶναι ὁ χωροφύλαξ τοῦ 1850, τοῦ ὁποίου ἡ ἀτομικότης ἦτο ἀρκετὰ μεγάλη καὶ ἰσχυρά, ὥστε καὶ τὸν ἀτακτοῦντα πολίτην νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ καθῆκον του. (1β)

Σήμερον ὁ χωροφύλαξ, εἰς τὸν ὁποῖον συγκεντρώνονται τόσα καθήκοντα καὶ τόση εὐθύνη, εἶναι πρόσωπον δυστυχῶς μὴ ὑπολογιζόμενον εἰς τὴν κοινωνίαν (!). Καὶ ὄχι μόνον τοιαύτην αὔξησιν, ἀλλὰ καὶ ἂν μεταβάλλετε τὸν στρατὸν τῆς Ἑλλάδος εἰς στρατὸν χωροφυλακῆς, οὐδεμία διαφορὰ ἤθελεν ὑπάρχει.

Ἄλλοτε, κύριοι, ἐβλέπετε χωροφύλακας, οἱ ὁποῖοι ἐνέπνεον σέβας καὶ ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἐδειλία καὶ ὁ κακοῦργος καὶ ὁ ταραξίας.

---

(16) Ἐξακολουθεῖ τὴν διὰ τῆς συγκρίσεως καταφορὰν, χωρὶς νὰ τολμᾶ καὶ πάλιν, ν' ἀποκαλύψῃ τοὺς πταίστας καὶ τὰ αἴτια, ἡ δὲ ἐπικληθεῖσα ἀνωτέρω περίπτωσις ἀδρανείας ἑνὸς ἀποσπάσματος Χωροφυλακῆς ἔναντι τῶν ληστῶν ὑπῆρξε καὶ μεμονωμένη καὶ γελοία. Οὐδέποτε εἶχεν ἀναφερθῆ τοιοῦτον τι, ἐν προκειμένῳ δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ ἀποσπάσματος ἐξέλαβον τοὺς εὐθυμοῦντας ὡς χωρικοὺς διασκεδάζοντας, ὅτι εἶχεν ἐπέλθει κάμψις τῆς προσωπικότητος καὶ ἀποδόσεως τῶν ὁπλιτῶν χωροφυλακῆς εἶχε δίκαιον κατὰ ἕνα μικρὸν ποσοστόν, τοῦτο ὅμως ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς σφοδρότητος τῶν πολιτικῶν παθῶν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἔνθεν ἐτροφοδοτοῦντο ἅπασαι αἱ κακοδαιμονίαι.

Ἀλλὰ σήμερον τί ἔχετε; Καὶ ἀπέναντι τῆς δεινῆς καταστάσεως τί ἀπορροφᾷ ἡ χωροφυλακή; Ἀπορροφᾷ πλέον τῶν δύο ἑκατομμυρίων! Καὶ πῶς, κύριοι, ἀφοῦ δὲν ἔχετε ἀφορμάς, καὶ δὲν ἔχετε ἀφορμάς, διότι, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ τακτικὸς στρατὸς ἀνέλαβεν τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, ἔφερεν ἀποτελέσματα, καὶ ἂν δὲν ἔφερεν ἀποτελέσματα, δὲν συνῆπτε συναλλαγὰς μετὰ τῶν ληστῶν· Κατωρθώθη, κύριοι, ὥστε αἱ κυβερνήσεις ν' ἀποφεύγουν πλέον τὸ εἰδεχθὲς σύστημα τῶν ἀμνηστειῶν, διότι παρετηρήθη, ὅτι τὰ στρατεύματα τὰ ἀναλαμβάνοντα τὴν καταδίωξιν τῶν ληστῶν, δὲν ἦσαν σρατεύματα, τῶν ὁποίων ἡ ὕπαρξις ἐσυντηρεῖτο ἀπὸ τὴν ὕπαρξιν τῶν ληστῶν. Καὶ ὅτε, ἡ κατὰ τὸ 1854 καταδίωξις τῆς ληστείας ἐκ μέρους τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ δὲν παρήγαγε τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν ὑπονοιῶν εἰς τὰς κατὰ διαφόρους καιροὺς κυβερνήσεις ὡς πρὸς τὴν εἰλικρινῆ καὶ δραστηρίαν καταδίωξιν, πῶς ἔρχεσθε, νὰ θέσητε τὴν δάδα τῆς διαιρέσεως μεταξὺ τοῦ στρατοῦ, φέροντες διακρίσεις καὶ προνόμια;...

Συμπεραίνων λέγω, ὅτι ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν ἐνωμοτιῶν τῆς χωροφυλακῆς νὰ περιωρισθῇ εἰς 150, ὁ δὲ μισθός, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον ποσόν.

ΑΧΟΛΟΣ. (1γ) Βέβαια θέλει σᾶς φανῇ παράδοξον νὰ ἔλθω ἐγὼ νὰ ὁμιλήσω περὶ στρατιωτικῶν καὶ περὶ χωροφυλακῆς, ἀλλὰ συνεπείᾳ ἀδικιῶν τινων, τὰς ὁποίας εἶδον, ἐθεώρησα, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔλθω νὰ σᾶς εἴπω κάμποσα καὶ ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν ἔντιμον βουλευτὴν Οἰτύλου. Ποτὲ δὲν ἐπερίμενα ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐσπούδασαν, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἔχουν ἐξευγενισμόν, νὰ ἔλθωσιν, ἀντὶ νὰ ἑνώσωμεν αὐτοὺς τοὺς 10, τοὺς 20, τοὺς ὁποίους ἔχομεν στρατιώτας, νὰ φέρωσι σκάνδαλον. Ἐγὼ ὁ ὁποῖος εἶμαι κάτοικος ἐπαρχίας, γνωρίζω ὁποῖα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ χωροφύλακος καὶ μὲ πόσην προθυμίαν καὶ πίστιν τὰ ἐκτελεῖ. Μᾶς εἶπον, ὅτι αὐτὸ τὸ σῶμα σύγκειται ἀπὸ... Τούρκους, καὶ ἐπειδὴ ἔπταισαν 5 ἢ 6 ἄνθρωποι, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ πνίξωμεν ὅλον τὸ Σῶμα!

ΑΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἐννοῶ, κύριοι, ὅτι θέλω προσκρούσει εἰς προλήψεις. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ μὲ ἀκούσῃ μετ' ἀνοχῆς, διότι τὸ μέτρον, τὸ περὶ Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον προέτεινα καὶ ὑπεστήριξα, μοὶ ὑπαγόρευον λόγοι σπουδαῖοι καὶ συμφέροντα τοῦ στρατοῦ. Ἤκουσα τὸν κύριον Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην.

Ἐπίστευον ὅτι συμπέρασμα τοῦ λόγου του θὰ ἦτο πρότασις περὶ καταργήσεως ὁλοκλήρου τῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ Χωροφυλακή, εἶπεν, εἶναι σῶμα ἐπιβλαβές, κακόηθες, ἐπικίνδυνον, ἀνίκανον πρὸς πᾶσαν ὑπηρεσίαν!! Ἑπομένως, ἀντὶ νὰ εἴπῃ «πρέπει νὰ λείψῃ» εἶπε νὰ ἐλαττωθῇ μόνον. Τοῦτο δὲν εἶναι λογικὴ συνέπεια τῶν ὅσων ἀπηύθυνε κατὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ κατηγοριῶν. Διατὶ νὰ περιορισθῇ εἰς ἁπλῆν ἐλάττωσιν ὁ κ. Μαυρομιχάλης; Ἔπρεπε νὰ ἐπιμείνῃ εἰς ὁλοκλήρους τὰς συνεπείας τῶν ἰσχυρισμῶν του. Ὀπισθοδρομῶν ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν ἔχει δίκαιον, καὶ ὅτι οἱ συλλογισμοί του δὲν εἶναι λογικοί. Ἀλλά, κύριοι, προκειμένου νὰ σκεφθῆτε καὶ ἀποφασίσητε περὶ σώματος τοσαύτην σημασίαν ἔχοντος ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τοσαύτας προσενεγκόντος ὑπηρεσίας, δὲν πρέπει νὰ ἐξετάσητε αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἔποψιν παραπτωμάτων

(1γ) Βουλευτὴς Ἠλείας.

μελῶν τινων, ἢ τὴν κακὴν συγκρότησιν αὐτοῦ ἐσχάτως ἢ ἐξ ἐλαττωμάτων μερικῶν, τὰ ὁποῖα τυχὸν κατὰ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἢ κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του εἰσεχώρησαν, καὶ διὰ τοῦτο νὰ τὸ καταδικάσητε καὶ ἀκυρώσητε ὁλόκληρον τὸν θεσμόν. Ἂν διότι τινὲς ἄνθρωποι εὑρέθησαν ἐν αὐτῷ τῷ σώματι, ὡς πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας ἐζήτησεν ὁ κ. Μαυρομιχάλης, ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας, μὴ ἀρεστοί, νομίζω ὅτι δὲν ἔχει δίκαιον νὰ καταδικάσῃ ὁλόκληρον τὸ σῶμα καὶ διότι ὑπάρχουν χωροφύλακες, οἱ ὁποῖοι γνωρίζονται, ὡς εἶπεν, ἐκ μόνης τῆς στολῆς, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ καταργηθῇ ἡ Χωροφυλακή; Δὲν ἐννοῶ, ὅτι καλὸς στρατιώτης εἶναι μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἀρέσκει εἰς τὴν ὅρασιν. Ἐάν, ὡς μὴ ὤφειλον, εἰσῆλθον ἐσχάτως εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἐὰν ἄνθρωποι τινὲς τῆς Χωροφυλακῆς ἐξώκειλαν, διὰ τοῦτο καὶ μόνον δὲν πρέπει νὰ καταστρέψωμεν ὁλόκληρον τὸ Σῶμα. Καὶ ποῖον οὕτω σῶμα ἤθελε σωθῇ ἐντὸς τῆς κοινωνίας; Ποῖον δὲν ἔχει ἐντὸς αὐτοῦ κακὰ τοιαῦτα, καὶ ἑπομένως τὰ στοιχεῖα τῆς καταστροφῆς του; Ὑπ᾽ αὐτὴν τὴν ἄποψιν ἂν ἐξετάσητε τὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ σωματεῖα, δὲν θέλετε εὕρει ποῦ θὰ σταθῆτε. Πολλὰς καταστροφὰς θέλετε εὑρεθῇ ἠναγκασμένοι νὰ κάμητε.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἐξετάσητε ἤδη, ἐὰν κατὰ τὴν τελευταίαν συμπλήρωσιν τοῦ σώματος αὐτοῦ παρεισέφρησαν τινὰ ἄτομα. Τὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς πρέπει νὰ ἐξετάσητε ὑπὸ τὴν γενικὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀξίαν του, καὶ σχετικῶς ἂν τὸ σῶμα αὐτό, ὅπως ζητεῖται, δὲν εἶναι καὶ ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος αὐτοῦ τοῦ ἰδίου στρατοῦ. Ἰδοὺ τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον θέλω ἐξετάσει ἐνώπιόν σας. Κύριοι, ὁμολογῶ ἔτι κατὰ θεωρίαν ἴσως, καὶ ὄχι ἴσως, ἀλλὰ βεβαίως, ὁ στρατὸς εἶναι καὶ ἦτο ἐπιτήδειος πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας. Διότι ὁ στρατὸς ὡς σῶμα διοργανωμένον, εἶναι ὁ καταλληλότερος πρὸς ἐπίθεσιν καὶ ἄμυναν. Ἐνῷ ἡ Χωροφυλακή, ὡς ἀτομικότης καὶ ἐπὶ ὀργανισμοῦ τοιούτου στηρίζουσα τὴν ἐνέργειάν της, εἶναι ἴσως ὑποδεεστέρα. Ἀλλά, σᾶς ἐρωτῶ, εἶναι ἀκριβὲς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σᾶς λέγει ὁ κ. Μαυρομιχάλης, ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ δὲν χρησιμεύει εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας;

Ἐσχάτως ἔτι ἔχομεν τρομερὰς συμμορίας ληστῶν, καταστραφείσας κατὰ τὴν Φθιώτιδα καὶ ἄλλα μέρη· Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν σύμπραξιν τῆς Χωροφυλακῆς.

Κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ὅτε ἄλλοτε κατὰ δυστυχίαν ὑπῆρχον λησταί, ἡ Χωροφυλακὴ κατέστρεψεν αὐτούς. Χθὲς ἔτι ἐν Ἀκαρνανίᾳ εἷς ἀρχιληστὴς λίαν τρομερὸς ἐφονεύθη ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς. Πρὸ μικροῦ ἐν Λυρκείᾳ τῆς Ἀργολίδος χωροφύλαξ ἐφόνευσε συντρόφους τοῦ ἀρχιληστοῦ Λύγκου.

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀληθές, ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ εἶναι ἀνίκανος πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας. Καὶ ἂν μοὶ ἐπιτρέπητε νὰ προσθέσω ἔτι τινά, θέλω ἀναμνήσει τὰ καλὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἐπῆλθον ἄλλοτε, ὅτε ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Μοιράρχου Τζήνου κατὰ τὸ παρελθόν, σώματα στρατοῦ καὶ χωροφυλακῆς κατεδίωξαν ἐν Ἀκαρνανίᾳ τὴν ληστείαν καὶ ἠλευθέρωσαν αὐτὴν ἀπὸ 400 περίπου ληστῶν, μαστιζόντων τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον τόπον. Δίδω, ὡς σῶμα καλῶς διοργανισμένον, τὰ πρωτεῖα εἰς τὸν στρατόν, πειθαρχοῦντα, καὶ εἰς τὴν σημαίαν καὶ τὸ καθῆκον του ἀφοσιωμένον. Καὶ ὅμως οὐδεὶς θὰ μοὶ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ δὲν ἐξετέλεσεν ἐν γένει καλῶς τὰ σπουδαῖα καθήκοντά της κατὰ τῆς ληστείας. Ἀλλὰ πρόκειται μόνον περὶ τούτου; Καὶ εἶναι ἡ ληστεία τὸ μόνον κακὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, κατὰ τοῦ ὁποίου εἶναι χρήσιμος ἡ Χωροφυλακή.

Ἠκούσατε καὶ ἄλλοτε, ὅτι, ὅτε συνελάβομεν τὴν ἰδέαν νὰ αὐξήσωμεν τὸ σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, ὁ στρατὸς εἶχε λίαν ἐλαττωθῇ, διότι ἡ ἐπανάστασις ἡμπόδισε τὴν κατάταξιν νέων νεοσυλλέκτων πρὸς συμπλήρωσιν, ἡ δὲ λῆξις τῆς θητείας καὶ αἱ λιποταξίαι ἠραίωναν ὁσημέραι τὰς τάξεις αὐτοῦ. Ἡ ὁλικὴ δύναμις οὕτως ἔλλειπε πανταχοῦ, καὶ τὴν ἔλλειψιν ἀνεπλήρωνεν ἡ ἔμμισθος ἐθνοφυλακή. Ἦτο λίαν ἀναγκαῖον νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὴν ἐθνοφυλακὴν διὰ τῆς Χωροφυλακῆς τὴν ἄτακτον διὰ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, τὰ ὄργανα τῶν ἀτόμων διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ νόμου. Ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξαν αὐτοὶ μόνον οἱ λόγοι. Θέλετε ἀκούσει. Ὅτε τὸ 1856 κατεδίωκεν ὁ τακτικὸς στρατὸς καὶ ἡ χωροφυλακὴ τὴν ληστείαν κατὰ τοὺς νομοὺς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Φθιώτιδος καὶ Λοκρίδος, ἠξεύρετε εἰς πόσον ἀριθμὸν συνεποσοῦτο; Ἰδοὺ ἡ σημείωσις: Χωροφύλακες 620, στρατιῶται 3.850 καὶ Ἐπικουρικὴ Χωροφυλακὴ 610, ἔμμισθοι δὲ Ἐθνοφύλακες 454, τὸ ὅλον 5.534. Τῷ 1864 δὲ χωροφύλακες 1.351, τακτικοὶ στρατιῶται 2.032, ἔμμισθοι ἐθνοφύλακες 110, τὸ ὅλον 3.533, ἤτοι ἔλαττον 2.001.

Βλέπετε πάντες ποία ὑπῆρχε διαφορὰ τῶν δυνάμεων τῆς τελευταίας ἐποχῆς πρὸς ἐκείνην. Καὶ μὲ αὐτὴν τὴν διαφορὰν γνωρίζετε, ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς ἀποτέλεσμα οὐχὶ μὲν πλῆρες, διότι ποτὲ τὰ ἀποτελέσματα τῆς καταδιώξεως δὲν ἦσαν τοιαῦτα, ἀλλὰ λίαν εὐάρεστον. Ἤδη πῶς λέγετε ὅτι εἶναι κακὴ ἡ χωροφυλακὴ καὶ ἄχρηστος, ὅθεν πρέπει νὰ καταστραφῇ, ὅταν μὲ ἔλλειψιν δύο χιλιάδων ἀνδρῶν ἐφθάσαμεν εἰς τὰ ἴδια σχεδὸν ἀποτελέσματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔφθασαν αἱ πέντε χιλιάδες;

Καὶ λέγετε ἔτι, ὅτι οἱ στρατιῶται αὐτοί, τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθημεν, πρέπει σήμερον νὰ ἀποπεμφθῶσι, διότι δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὸν προορισμόν των; Αἴ, κύριοι, ποτὲ δὲν θέλετε δυνηθῇ νὰ σκιάσητε τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ ἀποφύγητε τὴν ἰσχὺν τῶν πραγμάτων. Τὰ πράγματα εἶναι ὑπὲρ τῆς Χωροφυλακῆς. Αὐτὰ καταστρέφουσι καὶ μίαν ἄλλην μομφὴν ὡς ψευδῆ, ἥτις πολλάκις ἐπανελήφθη ἀπὸ τοῦ βήματος καθ' ἡμῶν. Τὴν μομφήν, ὅτι ἐσπαταλήσαμεν, ὅτι δὲν ἐφάνημεν διόλου φειδωλοί, ὅτι ἐξοδεύσαμεν ὑπερβολικὰ διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Ἐπιφυλάττομαι νὰ σᾶς ἀποδείξω τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὅλης διαχειρίσεως τοῦ 1856 δι' ἀριθμῶν. Θέλω δὲ σᾶς πείσει δι' αὐτῶν καὶ πάλιν ὅτι ἡ διαχείρισις ἐκείνη δὲν ἦτον ἀξία τῶν συκοφαντιῶν, ὅσας ἐξύφαναν καὶ ἐπανέλαβον.

Ἤδη ὅμως ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω τινὰ πρὸς τὰ ἔξοδα τῆς δημοσίου Ἀσφαλείας. Ἠκούσατε πρὸ ὀλίγου τὴν διαφορὰν τοῦ στρατοῦ τῶν δύο ἐποχῶν. Καὶ ἐν τούτοις μὲ αὐτὴν τὴν διαφοράν, ἡ ὁποία ὑπῆρξε, τὰ ἔξοδα τοῦ 1865, διότι περὶ τούτου πρόκειται καὶ τοῦ 1856, διότι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο σοβαρὰ ληστεία, καταμαστίζουσα τὸν τόπον σπουδαίως κατεδιώκετο, ἡ διαφορὰ εἶναι ἐκ 200.000 δραχμῶν.

Κατὰ τὸ 1856 ἐξωδεύσαμεν 700.000, κατὰ δὲ τὸ 1865 900.000, ἐξ ὧν αἱ 300,000 ἐξωδεύθησαν διὰ τὴν χωροφυλακὴν μόνον. Ἐπιθυμῶν νὰ σημειώσητε, ὅτι ἠσφαλίσαμεν τὰ ὅρια, κατεδιώξαμεν τὴν ληστείαν, ἐτηρήσαμεν τὴν τάξιν, καὶ μὲ 2.000 ὀλιγωτέρους στρατιώτας. Τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν ἀνεπληρώσαμεν ἐξωδεύοντες περὶ πλέον 200.000 δραχμ. εἰς μισθοδοσίαν τῆς χωροφυλακῆς. Ἐξωδεύσαμεν 200.000 δραχμ. καὶ οἰκονομήσαμεν 2.000 ἄνδρας, οἵτινες ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀπήττουν πρὸς συντήρησίν των περίπου ἓν ἑκατομμύριον. Ἐν τούτοις μᾶς κατηγοροῦσιν ἐπὶ

σπατάλη καὶ ἀσωτίᾳ. Παράδοξοι ἄνθρωποι! Τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν ἤθελεν ἐξοδευθῆ ἐὰν μὴ ἐπρόκειτο τὸ ἓν σῶμα νὰ διαδεχθῆ τὸ ἄλλο. Εἶναι τὰ συνήθη ἔξοδα τῶν μεταβατικῶν ἐποχῶν.

Ἰδοὺ τίνι τρόπῳ ἐγένοντο τὰ ἔξοδα αὐτά: Ὑπῆρχον κατὰ τὴν Φθιώτιδα ἐθνοφύλακες πλέον τῶν 400, οἱ ὁποῖοι ἐβοήθουν καὶ ὑπεστήριζον τὴν δημοσίαν δύναμιν. Πολλοὶ δὲ ἄλλοι ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις· Τοὺς ἐθνοφύλακας αὐτοὺς ἐπρόκειτο νὰ ἀντικαταστήσωμεν διὰ τῆς χωροφυλακῆς, ἀλλ' οἱ χωροφύλακες δὲν κατετάχθησαν ἀμέσως, οὐδὲ ἠδύναντο νὰ συναθροισθῶσιν διὰ μιᾶς εἰς ἓν σημεῖον. Ἄλλως ἀπητεῖτο καιρός τις καὶ πρὸς ἐκγύμνασιν.

Δὲν ἠδυνήθημεν λοιπὸν νὰ ἀπολαύσωμεν ἀμέσως τὴν χωροφυλακήν, διότι δὲν ἠθέλομεν ν' ἀφοπλίσωμεν τὴν ἐξουσίαν. Διετηρήσαμεν ἕνεκα τούτου πρὸς καιρὸν ἐθνοφύλακας τινάς, ἕως νὰ συγκροτηθῆ ἡ χωροφυλακή. Ἐκ τούτου ηὐξήθη τὸ ἔξοδον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Ἄλλως ἠθέλομεν ἔχει ἀποτελέσματα πλέον οἰκονομικὰ παρὰ τὸ 1856. Ὅθεν βλέπετε καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς οἰκονομίας, ὁποῖον ἦτο τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον ἔλαβον καὶ δι' ὃ κατηγοροῦμαι.

Κύριοι, ἤκουσα παρὰ τοῦ κ. Μαυρομιχάλη μίαν ἰδέαν, ἥτις εἰς ἐμὲ τὸν μὴ στρατιωτικὸν —καὶ ἂν ἕνεκα τούτου κάμω λάθος, οἱ στρατιωτικοὶ θέλουν μοὶ τὸ συγχωρήσει— εἰς ἐμὲ λέγω τὸν μὴ στρατιωτικὸν ἔκαμε κακὴν ἐντύπωσιν· Διατί ὁ στρατὸς νὰ μὴ κάμῃ, εἶπε, τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χωροφυλακῆς: Ἡ ριζική, ἡ κυρία ἰδέα, ἡ ὁποία μᾶς ἠνάγκασε νὰ συντάξωμεν καὶ ὑπογράψωμεν τὸ διάταγμα, περὶ οὗ πρόκειται, ὑπῆρξεν ἡ ἐνάντια. Ἐγὼ νομίζω, ὅτι ὁ στρατός, ἐὰν παρεξετράπη, ἐσχάτως τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας, τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος, τῆς στρατιωτικῆς ἐν γένει ἰδέας, τὴν ὁποίαν πᾶς καλῶς διοργανωμένος στρατὸς πρέπει νὰ ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ, ἐὰν ἔπαθε, δὲν εἶναι μόνον ἐκ τῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα ὁ ἔντιμος κ. Βότσαρης ἀνέπτυξεν ἐσχάτως, ἀλλὰ καὶ διότι ἀνεμίχθη εἰς τὰς πολιτικὰς ὑπηρεσίας τῆς κοινωνίας, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐξ οὗ ἤρχισεν νὰ ἐμπλέκηται εἰς τὰ πάθη τὰ ὁποῖα ἐγείρει τὸ εἶδος τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας, ν' ἀνθίσταται, νὰ ἐπιτίθεται, νὰ ἐνεργῇ τέλος πάντων ὅλην ἐκείνην τὴν ὑπηρεσίαν, ἥτις κάμνει τὸν στρατιώτην ν' ἀπομακρύνηται τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ του, ὅστις εἶναι πίστις καὶ ἀφοσίωσις εἰς μόνην τὴν σημαίαν, γενικότης αἰσθημάτων ἰδεῶν καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ ζῇ κατὰ μικρὰ ἀποσπάσματα ἢ καὶ ἄτομα, ἀποχωριζόμενος ἀπὸ τὰ σώματα, καὶ νὰ ἐνεργῇ πολιτικὴν ὑπηρεσίαν τοῦτο εἶναι, νομίζω, διὰ τὸ συμφέρον τοῦ στρατοῦ **κακόν.**

Καλῶς ὀργανισμένος στρατὸς εἶναι ἀληθῶς ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου, ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἔθνους. Στρατὸς ἀφιερωμένος καὶ ἀφοσιωμένος εἰς μόνον τὸ στρατιωτικὸν καθῆκον. Ἰδοὺ τί ζητοῦμεν καὶ εὐχόμεθα.

Ἀλλὰ τοιοῦτος δὲν δύναται νὰ εἶναι στρατὸς ἐκπληρῶν καθήκοντα χωροφυλακῆς, ἢ ἀστυνομικῶν κλητήρων. Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς ἰδέας νομίζω, ὅτι τὸ Ἔθνος δὲν πρέπει νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, οὐδὲ νὰ φεισθῆ ἐξόδων, ἐὰν ἀπαιτηθῶσιν. Ἐὰν θέλετε ὁ στρατιώτης νὰ κάμῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χωροφυλακῆς, νὰ συνοδεύῃ εἰσπράκτορας, νὰ καταδιώκῃ ἐνταλματίας, νὰ συλλαμβάνῃ κληρούχους καὶ τὰ τοιαῦτα, καταργήσατε τὴν χωροφυλακήν, ἀλλὰ δὲν θέλετε ἔχει στρατόν, ὅπως τὸν ἐννοεῖτε, οὕτω

θέλετε ἔχει ζημίαν ἀντὶ οἰκονομίας· Κατ' ἐμὲ λοιπόν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ στρατοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας, δεχθῆτε τόσους χωροφύλακας, ὅσοι εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐκπληρώσουν αὐτὰ τὰ ἔργα, καὶ ἀφήσατε τὸν στρατὸν εἰς τὰ κύρια ἔργα του.

Ἀλλά, κύριοι, ἂν θέλετε, δέχομαι, πρὸς στιγμὴν καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ κ. Μαυρομιχάλη. Τὰ καθήκοντα τοῦ χωροφύλακος ἂς ἐκτελῇ ὁ στρατός:

Ἀλλ' εἶναι, ἐρωτῶ, ἀρκετός; Ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν σήμερον ἐλαττώσεις εἰς τὴν χωροφυλακήν, καὶ ν' ἀντικαταστήσωμεν αὐτὴν διὰ τοῦ στρατοῦ; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα ἐξεταζόμενον ὄχι πλέον ἀπὸ τὴν ἔποψιν ἰδεῶν καὶ θεωριῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἔποψιν τῆς πραγματικῆς ἀνάγκης τοῦ τόπου.

Ἠξεύρετε δὲ τί ἐννοῶ ἐγὼ οἰκονομίαν; Κατ' ἐμὲ ἀληθὴς οἰκονομία εἶναι οὐχὶ ἡ οἰκονομία τῶν ἐξόδων μερικῶν δραχμῶν, ἀλλ' ἡ ἑδραίωσις τῆς τάξεως, τῆς ἀσφαλείας, ἡ ἔγκαιρος καὶ ἁρμονικὴ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων, ἡ εἴσπραξις τῶν ἐσόδων κ.λ.π. Αὐτὴ εἶναι οἰκονομία. Οἰκονομία 200.000 δραχμ. μὲ θυσίαν τῶν ἀνωτέρω εἶναι ζημία, βλάβη.

Ὅτε ἐξ Ἠλείας μᾶς ἐζήτουν δέκα χωροφύλακας, ἵνα καταδιώξωμεν τοὺς ζωοκλέπτας, καὶ ἐκ Λακωνίας μερικοὺς χωροφύλακας, ἵνα καταστήσωμεν σεβαστὸν τὸν νόμον, ὅτε ἐκ Καλαβρύτων ἔγραφον «στείλατέ μας πέντε ἢ δέκα στρατιώτας, διότι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ διοικήσωμεν», ἠναγκαζόμεθα ν' ἀποσπάσωμεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν, καὶ ὅμως δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἐπαρκέσωμεν.

Διὰ τοῦτο πανταχοῦ ἔχομεν παράπονα, καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ κάμωμεν σεβαστὸν ὅπως ἔπρεπε τὸν νόμον. Ἐὰν ἐξέλιπε τώρα αὐτὴ ἡ ἀνάγκη, ἐὰν αἱ δυνάμεις εἶναι ἤδη ἀρκεταί, δὲν ἠξεύρω.

Ὅτε ὅμως ἐγὼ ἤμην ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, εἴχομεν μεγίστην ἔλλειψιν, καὶ ἡ χωροφυλακὴ δὲν ἤρκει. Θέλετε σήμερον νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν χωροφυλακήν; Ἀλλὰ πῶς θὰ διοικήσωμεν τὴν Ἑπτάνησον; Ἕως τώρα 500 χωροφύλακες διετήρουν τὴν τάξιν καὶ ἐνήργουν τὴν ὑπηρεσίαν ἐκεῖ. Θὰ ἐμπιστευθῶμεν ἤδη εἰς τὴν δημοτικὴν ἀστυνομίαν καὶ τοὺς κλητῆρας αὐτῆς; Ἠμπορεῖται νὰ παραδεχθῆτε τοῦτο; Πιστεύω ὅμως ὅτι δὲν θέλετε δυνηθῆ νὰ ἐπαρκέσητε.

Σᾶς ὑποβάλλω σημείωσιν τὴν ὁποίαν ἔλαβον ἐκ τοῦ Ὑπουργείου, ἵνα ἴδητε πῶς εἶναι τοποθετημένοι οἱ χωροφύλακες. Κατὰ τὸν Νομὸν Ἀττικῆς 397, Βοιωτίας 99, Φθιώτιδος 383, Ἀκαρνανίας 442, Εὐβοίας 90, Μεσσηνίας 182, Λακωνίας 220, Ἀχαΐας 157, Ἀργολίδος 152, Ἀρκαδίας 128, Κυκλάδων 76, Κερκύρας 84, Λευκάδος 33, Κεφαλληνίας 37, Ζακύνθου 34.

Ἐνθυμεῖται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν πόσοι εἰσπράκτορες εἶναι εἰς ὅλον τὸ Κράτος;

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). 300 περίπου.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἠξεύρετε πόσους χωροφύλακας θέλουν ἕκαστος; Ἰδοὺ ἔχομεν ἀνάγκην ἀμέσως 900 χωροφυλάκων διὰ τοὺς εἰσπράκτορας. Νομίζετε, ὅτι δὲν εἶναι 1000 τουλάχιστον χωροφύλακες ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀστυνομίας ἐν γένει, τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν; Περισσεύουσιν, ἐρωτῶ σᾶς τοὺς ἐπαρχιώτας, χωροφύλακες ἢ στρατιῶται καὶ πρέπει νὰ τοὺς ἐλαττώσωμεν; Ἔχομεν ἐν ἰσχύϊ τὸ σύστημα τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας, ἀλλὰ τὸ σύ-

στημα αὐτὸ δὲν ἀποκλείει τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἔχῃ τὴν γενικὴν ἀστυνομίαν, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἔχῃ. Διότι ἡ Ἀστυνομία ἡ Δημοτικὴ δὲν δύναται νὰ ἐπαρκῇ· Διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ὄργανα αὐτῆς δὲν εἶναι εἰμὴ εἷς κλητὴρ ἢ δύο.

Ἄνευ οὐδενὸς μέσου ἡ Δημοτικὴ Ἀστυνομία δὲν δύναται νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας. Τὴν Ἀστυνομίαν λοιπὸν τὴν προληπτικὴν καὶ κατασταλτικὴν ἐνεργεῖ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὄργανα δι' αὐτὴν ἔχει τοὺς χωροφύλακας. Αὐτοὶ εἶναι τὰ ὄργανα τῆς Ἀστυνομίας. (1δ) Θέλετε ν' ἀφήσητε αὐτὰ τὰ ὄργανα καὶ νὰ γυμνώσητε τὴν κοινωνίαν; Θέλετε νὰ ἐλαττώσητε καὶ ἀφαιρέσητε τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως τῶν νόμων ἐν τῇ κοινωνίᾳ, τὰ μέσα τῆς συλλήψεως καὶ καταδιώξεως τῶν κακούργων; Διότι, τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν δέχομαι τὸ σύστημα, ὅτι τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν πρέπει νὰ τὴν ἀναδεχθῇ ὁ τακτικὸς στρατός. Ἀλλά, καὶ ἐὰν ἐπὶ τέλους πράξητε τοῦτο κατ' ἀνάγκην, καὶ αὐτοῦ θέλετε ἀναβιβάσῃ τὸν μισθὸν καὶ τὰς ἀποδοχάς. Διότι ὡς ἄτομον, χάριν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς διεσπαρμένος καὶ μεμονωμένος, ἐνεργεῖ καὶ ὁ τακτικὸς στρατός, ὅπως ἡ χωροφυλακή. Ὅθεν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ μὲ τὸν μισθόν του, τὸν ὁποῖον λαμβάνει καὶ ζῇ ἐν συσσιτίῳ, πρέπει νὰ δώσητε καὶ εἰς αὐτὸν ὅσα καὶ εἰς τοὺς χωροφύλακας, ἂν δὲν θέλετε νὰ καταπιέζωσι, νὰ τρέφωνται, τέλος πάντων, ἀπὸ τοὺς κατοίκους.

Ἰδοὺ τί εἶχον νὰ σᾶς εἴπω ἐναντίον τῆς προτάσεως περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀργάνων τῆς χωροφυλακῆς. Θέλω σᾶς εἴπει δὲ ὀλίγας λέξεις ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τῆς μισθοδοσίας·

Δὲν εἶναι ἀληθές, Κύριοι, ὅτι ἡ διαφορὰ τῆς μισθοδοσίας καθιερώνει προνόμιον. Ἐὰν τῷ ὄντι αὐτὸ εἶναι ἀληθές, τότε πρέπει νὰ ἰσοπεδώσωμεν τὰς μισθοδοσίας, ἄλλως ἡ διαφορὰ τῆς μισθοδοσίας ὑπάρχει ἔκτοτε, καὶ διαφορὰ τοιαύτη ὑπάρχει μεταξὺ τῆς μισθοδοσίας, ὅλων τῶν σωμάτων. Δὲν καταλαμβάνω διατὶ ἡ προσθήκη 10 δραχ. εἰς τὴν ἀρχικὴν διαφορὰν ἀποκαθιστᾷ τὸ προνόμιον. Ἀλλ' ἐὰν αὐτὸ εἶναι κακὸν καὶ βλάπτῃ τὸν Στρατόν, ἂς ἐπέλθῃ ἰσότης, ἀφοῦ δι' αὐτῆς τὸ σκάνδαλον μεταξὺ Στρατοῦ καὶ χωροφυλακῆς αἴρεται, ἀλλ' ἡ ἰσότης πρέπει νὰ ἐπέλθῃ πλήρως. Αὐτὸ εἶναι τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ συνεπές.

Καὶ ὅμως, λέγουσιν, ὅτι τὸ σκάνδαλον ὑπάρχει, οὐχὶ διότι ὑπάρχει ἐν γένει ἡ διαφορὰ ἀλλὰ διότι προσετέθησαν 5 δραχ. Δὲν λέγουσιν ὀρθῶς, οὔτε ἔχουσι τὸ δίκαιον. Ἐν τούτοις, ἐὰν ἐλαττώσετε τὸν μισθὸν τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῆς ἀφήσετε ὅλα τὰ καθήκοντα μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπιφορτισμένη, ἠξεύρετε τί θὰ πράξετε; θὰ νομιμοποιήστε ὅ,τι καταχρηστικῶς γίνεται. Διότι θὰ εἴπετε, ὡς καὶ λέγουσιν, «ἀρνοῦμαι τὸ μέσον τῆς ὑπάρξεώς σου, διότι τρέφεσαι ἀπὸ τοὺς κατοίκους· Δὲνὲ ἠμπορῶ νὰ σὲ μισθοδοτῶ ἐπὶ πλέον, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ σὲ τρέφωμεν».

Ἠξεύρω, ὅτι ἄλλοτε ὁ Δήμαρχος Ἄρτης κ. Δανηλόπουλος ἔκλεισε τὰς θύρας εἰς τὴν χωροφυλακήν. Καὶ τί εἶπε πρὸς τὰς ἀρχάς; Θέλω νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος, ὅστις χορηγεῖ οἰκίαν καὶ φῶς μόνον. Αὐτὰ θέλω δώσει εἰς τὴν χωροφυλακὴν οὐδὲν ἄλλο. Διότι αὐτὸ μόνον ὁ νόμος διατάττει.

Ὅταν, Κύριοι, σεῖς εἴπητε ἤδη, «ἐλαττοῦμεν τὸν μισθόν σας, διότι ζῆτε ἐκ τῶν κατοίκων», εἶναι δυνατὸν νὰ τιμωρήσωμεν τὴν κατάχρησιν; Ἔχει τὸ δικαίω-

---

(1δ) Οὕτω προσδιωρίζετο ἡ ἀκριβὴς πολιτειακὴ θέσις τῆς χωροφυλακῆς, περὶ ἧς ὡμιλήσαμεν ἐν τοῖς πρώτοις Κεφαλαίοις.

μα ὁ δήμαρχος ν' ἀρνηθῆ εἰς τοὺς χωροφύλακας καὶ τὰ δικαστήρια νὰ καταδικάσουν αὐτούς, ὅταν παρουσιασθῶσιν ἐνώπιόν των ὡς καταπιέζοντες, νὰ τοὺς καταδικάση, νὰ τοὺς τιμωρήση; Κάμνουν κατάχρησιν οἱ χωροφύλακες; Ἂς τιμωρήσωμεν τὴν κατάχρησιν. Ἀλλ' ἠξεύρετε εἰς τί προσκόπτουσιν οὗτοι; Ἀκούσατε: ἡ ὑπηρεσία των τοὺς καλεῖ πρὸς καταδίωξιν ὅλων τῶν κακῶν, ἀκολουθοῦσιν τοὺς εἰσπράκτορας, ἐκτελοῦσιν ἐντάλματα, συλλαμβάνουσι κακούργους, καταδιώκουσι τοὺς ἀτάκτους. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν εὑρίσκουσιν ἕνεκα τούτων καλὴν ὑποδοχὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, οἱ χωροφύλακες θεωροῦνται μὲ κακὸν ὄμμα, διότι παντοῦ εἶναι διῶκται· Πράττουσιν ἐνίοτε ἀταξίας, καταχρήσεις καὶ ἄτοπα, καὶ πράττουσι πολλοί, τὸ ὁμολογῶ, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ καταστρέψωμεν τὸ Σῶμα, ἀλλὰ νὰ τιμωρήσωμεν τοὺς ἐνόχους. Ἐὰν κάμνουν καταχρήσεις οἱ χωροφύλακες καὶ μένωσιν ἀτιμώρητοι, εἶναι τὰ δικαστήρια ὑπεύθυνα, ἢ ἡ Κυβέρνησις, ἡ ἐπιτρέπουσα νὰ ὑπάρχωσι κακοὶ δικασταί, καὶ τελευταῖον ἡ Βουλή, ἥτις δὲν τιμωρεῖ τὴν Κυβέρνησιν, διότι δὲν συγκροτεῖ καλὰ δικαστήρια καὶ δὲν φροντίζει νὰ τιμωροῦνται οἱ κακοὶ καὶ νὰ ἐφαρμόζωνται οἱ νόμοι.

ΖΩΤΟΣ: Αὐτὸ εἶναι ἀληθές πταίει ἡ Βουλή.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ: Ἐλπίζω, ὅτι ὁ κ. Ζῶτος δὲν θέλει νὰ ἐξαγάγη ἓν κακὸν συμπέρασμα ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶπον. Βεβαίως ἔχω δίκαιον νὰ εἴπω πταίει ἡ Βουλή, διότι ὅλοι πρέπει νὰ ἐκτελέσωσι τὸ καθῆκον των ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀνεξαρτήτως καὶ αὐστηρότατα. Ὅταν δὲ ἓν Σῶμα δὲν ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον αὐτοῦ, ἡ κοινωνία πάσχει καὶ τὰ κακὰ ἐπιπολάζουσι. Καὶ δικαίως, δύναται νὰ εἴπη τις, ὅτι κατάχρησιν καὶ νὰ διορθώσωμεν τὴν Κυβέρνησιν.
ἡμεῖς πταίομεν ἐὰν πάσχη ὁ τόπος, διότι ἔχομεν ὅλα τὰ μέσα νὰ περιστείλωμεν τὴν

Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ: Θέλομεν, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα· Τῷ ὄντι ἡμεῖς πταίομεν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ: Λοιπόν, Κύριοι, ἐπειδὴ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι ἐπιφορτισμένον ὅλην σχεδὸν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν νόμων καὶ τὴν τάξιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, νομίζω, ὅτι ὄχι μόνον νὰ ἐλαττώσωμεν τὸν μισθὸν δὲν πρέπει, ἀλλ' ἀπεναντίας νὰ δώσωμεν μισθὸν περισσότερον, ἵνα τοὺς ἐμποδίσωμεν ἀπὸ τὰς καταχρήσεις.

Τελειώνω μὲ μίαν παρατήρησιν πρὸς τὸν κ. Μαυρομιχάλην, καθόσον ἀφορᾷ τὴν συγκρότησιν τοῦ τελευταίου προσωπικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς. Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι δὲν ἐζητήσαμεν ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν χωροφύλακας. Καὶ εἰς τὴν Λακωνίαν ἔγραφα περὶ τούτου ἐπανειλημμένως, καὶ ἀπέστειλα ἐπίτηδες ἄνθρωπον. Ὅσοι ἤθελον νὰ καταγραφῶσι κατεγράφησαν. Ἐδοκιμάσαμεν μεγάλην δυσκολίαν ὅπως σχηματίσωμεν αὐτὸ τὸ Σῶμα·

Νομίζω, ὅτι μὴ παραδεχόμενοι ἢ τὸν ἀριθμὸν τῆς Χωροφυλακῆς ἢ τὴν μισθοδοσίαν, θέλετε βλάψει τὰ δημόσια συμφέροντα καὶ θέλετε κολοβώσει τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ τέλος, θέλετε ἀναγκάσει τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς νὰ προβαίνουσιν εἰς καταχρήσεις».

Ἡ ἀγόρευσις αὕτη, ἀφθεῖσα ὅλων τῶν γενικῶν καὶ ἐπὶ μέρος θεμάτων, τῆς θέσεως τῆς Χωροφυλακῆς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ καὶ πολιτείᾳ, ὑπῆρξεν καὶ εἷς ἐπίσημος ἀπολογισμὸς τοῦ ἔργου τοῦ Σώματος, ἐκ μέρους τοῦ ἀξιολογωτέρου τῆς περιόδου ἐκείνης πολιτικοῦ, εὑρισκομένου μάλιστα ἐκτὸς κυβερνήσεως.

Ὑπῆρξεν τόσον ρεαλιστικὴ καὶ ἀντικειμενική, ὥστε ἀπεγύμνωσεν παντὸς λογικοῦ ἐπιχειρήματος τοὺς ἀνεδαφικοὺς τιμητὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἐξέσχισε τὸ προσωπεῖον των, ἔτι δὲ κατέδειξε τοὺς λόγους ἕνεκεν τῶν ὁποίων τὸ μισθολόγιον τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἔδει καὶ δέον πάντοτε νὰ ἀποτελῇ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μερίμνης καὶ ἀντιμετωπίσεως παρὰ πάσης, σεβομένης ἑαυτήν, τὸν λαὸν καὶ τὴν ἠθικήν, κυβερνήσεως.

Ὁ Κουμουνδοῦρος ἠναγκάσθη νὰ ἀντιπαρατάξῃ τὸ μέγα ἔργον καὶ τὰ ἀληθῆ ἐπιτεύγματα τῶν μόχθων καὶ τῶν θυσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἔναντι των ὑπολοίπων ἐνόπλων σχηματισμῶν τῆς ἐποχῆς, χαρακτηρίσας τοὺς τῆς Χωροφυλακῆς ὄργανα νόμου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους, οὓς ἐχαρακτήρισε ὄργανα ἀτόμων καὶ ἀτάκτους, ὑπονοῶν τοὺς ἐθνοφύλακας κ.λ.π.

Εἴδομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐκ τῆς μεταξὺ Κουμουνδούρου καὶ Βακάλογλου ἀλληλογραφίας, τὴν σύμπτωσιν ἀπόψεων, εἴδομεν ὅτι ὁ λήσταρχος Κίτσος ἔκρουε τὴν θύραν τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ἡ γενικὴ κατάστασις ἤγγιζε τὰ ὅρια θανασίμου ἀναρχίας καὶ ὅτι ὁ Κουμουνδοῦρος ἀνδρώσας καὶ ἀποκαταστήσας τὴν ποικιλοτρόπως τραυματισμένην καὶ παραγκωνισμένην Χωροφυλακήν, καὶ τὴν ληστείαν, περιώρισε καὶ τὰς πλέον πεπολιτισμένας ἐκλογὰς διηνήργησεν, ἤδη μεθ᾽ ὑπερηφανείας καὶ δεδικαιολογημένου ἀγερώχου πνεύματος, ἔρριψε κατὰ πρόσωπον τῶν μικρῶν ἐπικριτῶν τὰς ταπεινάς, ἐμπαθεῖς καὶ ἰδιοτελεῖς καταφοράς των. Τόσον κατὰ τὴν παροῦσαν ἀγόρευσιν, δι᾽ ἣν προεκλήθη, ὅσον κατ᾽ ἐκείνην τῆς 17-7-1865, τῶν πρωθυπουργικῶν προγραμματικῶν δηλώσεων (2), ὁ Κουμουνδοῦρος συνέγραψε τὴν πολιτικήν του ἱστορίαν καὶ ἀπεδείχθη βαθὺς γνώστης τῶν μέσων καὶ σκοπῶν τῆς Διοικήσεως, μέγας δὲ συμπαραστάτης τοῦ Σώματος τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς ἔναντι, δυστυχῶς, τῶν ἐκ τῶν στρατιωτικῶν μικροψύχων καὶ ἀδίκων καταφορῶν. Ἐνῷ οἱ στρατιωτικοὶ πολιτευταὶ ἔπρεπε νὰ ἐπιδιώκουν τὴν ταχεῖαν ἀπαλλαγὴν τοῦ στρατοῦ ἐκ τῶν ἀλλοτρίων πρὸς τὴν ἀποστολήν του ἔργων, οὗτοι ἐπεζήτουν νὰ μεταβληθῇ ὁ στρατὸς εἰς Χωροφυλακήν. Μετὰ ἓν περίπου ἔτος ἐπέτυχον τῆς προσπαθείας των ταύτης οἱ ἐν τῇ Βουλῇ ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνετέθησαν εἰς τὸν στρατὸν ἀπὸ τοῦ 1867, ὡς θὰ ἴδωμεν, τὰ ἔργα τῆς διώξεως τῆς ληστείας, καὶ οὕτω ἀπέβησαν οἱ νεκροθάπται πάσης γενναίας προσπαθείας διὰ τὸν στρατὸν καὶ οἱ Σίσυφοι τῶν δεινοπαθημάτων τῆς χώρας καὶ τοῦ Ἔθνους, διὰ πολλὰς δεκαετηρίδας, μὲ κορυφαίας ἐπιπτώσεις τὴν ληστείαν τοῦ Δήλεσι καὶ τὴν συμφορὰν τοῦ 1897. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν δὲν ἔλεγεν ὅσα εἶπεν ὁ Κουμουνδοῦρος, ὑπάρχουν τὰ ἀδιάψευστα καὶ ἀναμφισβήτητα γεγονότα τῶν ἐτῶν 1865 καὶ 1866.

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΛΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΑΣ

Λήγοντος τοῦ 1864 ὁ ἀριθμὸς τῶν ληστοφυγοδίκων ὑπερέβαινε τοὺς 400 καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1866, ὅτε ἀνέλαβε τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ὁ στρατός, ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶχε περιορισθῆ εἰς 100 (3).

(2) Βλέπε ἀποσπάσματα ταύτης ἐν τῷ προηγουμένῳ Κεφαλαίῳ.

(3) Βλέπε Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους, φακ. Βακάλογλου.

Τὰ ἀρχηγεῖα Σκαλτσοδήμου καὶ Σκυλοδήμου, περὶ ὧν ἐποιησάμεθα ἤδη λόγον, ἐξηκολούθουν ὑφιστάμενα, ἀλλ' οὐδεμία μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν συνεργασία ὑπῆρχε, διότι σπανιώτατα συνηντῶντο, τοῦτο ὅμως ἐσήμαινεν ἀσυδοσίαν, πολυαρχίαν καὶ ἔλλειψιν οἱουδήποτε συντονισμοῦ.

Τὸ ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1195 ἀπὸ 14-1-1865 ἐγγράφου του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, παρετήρει, ὅτι ὁ μὲν διοικητὴς τῶν Μεταβατικῶν Ναυπακτίας, Εὐρυτανίας καὶ Βάλτου Σκαλτσοδῆμος, διέμεινεν μονίμως εἰς Καρβασαρᾶν, ἔνθεν διώκει τὰ ἀποσπάσματα, ὁ δὲ διοικητὴς τῶν Μεταβατικῶν ἐπαρχιῶν Μεσολογγίου καὶ Τριχωνίας Σκυλοδῆμος, διέμεινεν εἰς Ἀθήνας καὶ οὕτω οὐδεμίαν ἐπαφὴν εἶχον οὗτοι μετὰ τοῦ Νομάρχου. Εἶχε δημιουργηθῆ τουτ' ἔστιν ἓν καθεστὼς ὀλίγον ἀπέχον τῶν ἁρματολικίων ἢ μπεηλικίων καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ σοβαρὸς λόγος περὶ συστηματικῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας.

Ἡ κατάστασις δὲν ἐνεφάνιζε σημεῖα θεραπείας, διότι οἱ κύκλοι τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἀντέδρων εἰς τὰ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Ἐπειδὴ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἐξέφραζεν ἐνδοιασμούς, ἀπὸ κοινοῦ τὰ ὑπουργεῖα ταῦτα, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἔχωσι σταθερὰς βάσεις, διέταξαν τοὺς Νομάρχας ὅπως, πραγματοποιοῦντες συσκέψεις, ἐκθέσωσιν τὰς κοινὰς περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας ἀπόψεις. Ἅπαντες οἱ ἁρμόδιοι Νομάρχαι, σχεδὸν ταυτοσήμως, διετύπωσαν τὴν τόσον γνωστὴν καὶ ἁπλῆν ᾠδήν, περὶ ἀναθέσεως τῆς ἀσφαλείας εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἐκθέτοντες καὶ λεπτομερῆ σχέδια.

Παραθέτομεν ἀποσπάσματα τῆς τοιαύτης ἐκθέσεως τοῦ Νομάρχου Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Διοικητοῦ ὁμωνύμου Μοιραρχίας, πρὸς ἣν παρεμφερεῖς ὑπῆρξαν καὶ τῶν ἄλλων νομῶν (4).

Ἐν Μεσολογγίῳ τὴν 27 Ἰανουαρίου 1865

Ὁ Νομάρχης Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας

Ἀριθμ. 909

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1565 δ)γῆς τοῦ ὑπουργ. Ἐσωτερικῶν

Πρὸς

Τὰ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖα.

Περὶ συγκεντρώσεως ἁπάσης τῆς δημοσίας δυνάμεως ὑπὸ τὴν μοίραν τῆς Χωροφυλακῆς.

Προσκαλούμενοι διὰ τῆς ἀπέναντι τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου διαταγῆς νὰ συσκεφθῶμεν καὶ προτείνωμεν ἀπὸ κοινοῦ τὰ κατάλληλα διὰ τὴν κατὰ τὸ παρὸν καὶ ἐπὶ τὸ μέλλον ἐξασφάλισιν τῆς δημοσίας τάξεως μέτρα, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν εἰς ἀμφότερα τὰ ὑπουργεῖα τὰ ἑπόμενα.

Περιττὸν βεβαίως ἡγούμεθα νὰ ἐνδιατρέψωμεν εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἡ καταδίωξις τῆς μαστιγούσης τὸν τόπον ἐπαράτου ληστείας, ἵνα φθάσῃ εἰς αἴσιον ἀποτέλεσμα, πρέπει νὰ ἐξασκεῖται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῆς Χωροφυλα-

---

(4) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

κ ῆ ς, διότι τὴν ἀποτυχίαν τῆς δι' ἐμμίσθου ἐθνοφυλακῆς καταδιώξεως τὴν ἀνεγνώρισε πρῶτον τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τὴν διωμολόγησε διά τε τῆς πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐκθέσεώς του καὶ διὰ τῆς πρὸς τοὺς νομάρχας ὑπ' ἀριθμ. 6 καὶ ἀπὸ 12 λήγοντος ἐγκυκλίου του, ὡς καὶ διὰ τοῦ προηγηθέντος, περὶ αὐξήσεως τῆς Χωροφυλακῆς Βασιλ. Δ)τος. Ἄλλωστε καὶ ὁ Νομάρχης ὑπέδειξεν ἄλλοτε πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ μακρῶν τὰς ἀτελείας τοῦ συστήματος τῆς δι' ἐμμίσθου ἐθνοφυλακῆς ἐνισχύσεως τῆς δημοσίας δυνάμεως καὶ προέτεινεν ὡς ἀπολύτως ἀναγκαίαν τὴν κατάργησιν αὐτοῦ...

('Εκτίθεται ὁ τρόπος καὶ ἡ μέθοδος κατανομῆς ἀνὰ τὸν νόμον τῆς δυνάμεως ὥστε ἅμα τῷ ἔαρι ν' ἀρχίση σύντονος καταδίωξις ἄνευ διαφυγῶν).

«...Διὰ τῆς κατὰ Δῆμον διανομῆς καὶ τοποθετήσεως τῆς δημοσίας δυνάμεως θὰ δυνηθῶμεν νὰ παρέχωμεν καὶ πᾶσαν τὴν συνδρομὴν εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν φόρων, εἰς τὴν σύλληψιν τῶν κληρούχων καὶ τῶν φυγοδικούντων καὶ εἰς τὴν ἄμεσον τῆς ζωοκλοπῆς περιστολὴν καὶ καταδίωξιν, ὡς δὲ θέλομεν κανονίσει καὶ τὴν κίνησιν αὐτῆς, αὕτη θὰ εἶναι ἀέναος καὶ θὰ τελεῖται ὑπὸ μίαν καὶ μόνη ὤθησιν καὶ ἕλξιν, τὴν ἐξερχομένην ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Νομοῦ, ἐννοοῦμεν τῆς πρωτευούσης αὐτοῦ...

('Ετονίζετο ὅτι ἔπρεπε ν' ἀρχίση ἀμέσως ἡ ὀργάνωσις αὕτη)

«... Λοιπόν, θερμῶς παρακαλοῦμεν τὰ σεβαστὰ ὑπουργεῖα ν' ἀναθέσωσιν ἀπὸ σήμερον εἰς τὴν μοίραν τῆς Χωροφυλακῆς τὴν ὅλην ἐξασφάλισιν τῆς δημοσίας τάξεως, συμπληροῦντα ὡς προέβημεν τὴν δύναμίν της.

Εἰς τὴν μοίραν ταύτην εἶναι προσκεκολλημέναι 27 ἐνωμοτίαι πεζῶν καὶ ἱππέων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀποτελούντων αὐτὰς ἀνδρῶν 37 μὲν ἐλλείπουσιν ὅλως ὡς μὴ καταταγμένοι ἑξήκοντα δὲ καὶ τρεῖς εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς τὰ μεταβατικὰ ἀποσπάσματα τῶν ἀνωτέρων Διοικητῶν κ.κ. Σκαλτσοδήμου καὶ Σκυλοδήμου. Ὅταν συμπληρωθῶσιν αἱ 27 ἐνωμοτίαι καὶ συγκεντρωθῶσι πᾶσαι ὑπὸ τὴν ἄμεσον τῆς μοίρας διοίκησιν, σχεδὸν ἔχομεν τὸ ὅλον τῆς ἀπαιτουμένης δι' ὁλόκληρον τὸν νομὸν δυνάμεως, διότι 27 εἶναι καὶ οἱ συγκροτοῦντες πάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ νομοῦ Δῆμοι....

ὁ Νομάρχης
Μαλαμίδας

Δ)τὴς Μοιραρχίας
Π. Δαλωνᾶς

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν εἶχε μεταβάλλει ἄρδην ἀντιλήψεις πλέον, δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τοὺς κομματικούς του φίλους, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν ἐν τῷ κράτει, εἶχεν ἀρχηγόν του τὸν Κουμουνδοῦρον. Οὕτω, ἀσμένως υἱοθέτησε τὰς προτάσεις ταύτας καὶ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4433 ἀπὸ 20-2-1865 ἐγγράφου ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν νὰ ἐκδώση τὰς ἀναλόγους διαταγάς.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἐκωλυσιέργει καὶ τὸ τοιοῦτον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπανῆλθεν διὰ τοῦ 6517) 6-3-1865 ὁμοίου, δι' οὗ ἐζήτει ὅπως εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ Β.Δ. 16-12-186 ἀπολυθῶσιν οἱ ἔμμισθοι Ἐθνοφύλακες.

Οἱ στρατιωτικοὶ ἐπεδίωκον ἀναβολήν, προβάλλοντες τὴν ἀνάγκην ἐκγυμνάσεως τῶν νεοκαταταγέντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ὁ Κουμουνδοῦρος, ἐπειγό-

μενος νὰ ἀπαλλαγῇ τῶν φουσάτων, διετύπωσεν ἀδυναμίαν ἀντοχῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἀποτυχόντων τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἰσχυρισμῶν καὶ ἑλιγμῶν καὶ παραμερισθέντος τοῦ Σκυλοδήμου, ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ἕτερον σχέδιον ἀντενεργείας εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Ἐνῶ εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ διάθεσις ἐν Ἀκαρνανίᾳ 27 πλήρων ἐνωμοτιῶν καὶ εἶχε γίνει ἀποδεκτὸν παρ' ἀμφοτέρων τῶν Ὑπουργείων —Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν— νὰ ἀνατεθῆ εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ἡ εὐθύνη τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας, ὁ τότε Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς, συνταγματάρχης Πεζικοῦ Γεννατᾶς, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν προέβη εἰς τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας ἀπόσπασιν 6 Ἐνωμοτιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν ἐνέκρινε τὴν τοποθέτησιν τῶν Ἐνωμοτιῶν κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, οὐδὲ καὶ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν νεοκαταταγέντων χωροφυλάκων (5). Αἱ ἐνέργειαι αὗται τοῦ Ἀρχηγοῦ προεκάλεσαν τὰς ἐντόνους διαμαρτυρίας τοῦ Νομάρχου Αἰτωλοακαρνανίας καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ὅπερ ἀπηύθυνε τὸ ὑπ' ἀριθ. 10349 ἀπὸ 7-4-1865 σχετικὸν ἔγγραφον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς ἀντεκατεστάθη διὰ τοῦ συνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Κων. Γενοβέλη (πρώτου συν)ρχου Χωροφυλακῆς), καὶ ἀπεστάλησαν εἰς Μεσολόγγιον τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν 150 νέων χωροφυλάκων.

Δυνάμει 11345 ἀπὸ 16.4.1865 διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ 8756 τοιαύτης Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, διωρίσθη διοικητὴς Μεταβατικοῦ Μεγαρίδος καὶ Ἀττικῆς, ὁ ἐν ἀποστρατείᾳ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ι. Γούσης. Τὰς ἐπαρχίας ταύτας ἐλυμαίνετο καὶ ἠπείλει ὁ ἀρχιληστὴς Κίτσος μετὰ τῆς συμμορίας του, ἐναντίον τοῦ ὁποίου πολλαὶ καὶ ἐπανειλημμέναι προσπάθειαι τῶν ἀποσπασμάτων ἀπὸ τοῦ 1864 συνεχῶς ἀπετύγχανον (6). Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, Ἀπρίλιος 1865, ἐν τῷ νομῷ Φθιωτιδοφωκίδος ἔδρων αἱ συμμορίαι τῶν λῃστάρχων Κρικέλλα καὶ Καρδιασμένου, ἐκτὸς τούτων ὅμως ἡ περιοχὴ αὕτη ἐπλήσσετο συχνῶς καὶ εὐκόλως ὑπὸ λῃστοσυμμοριῶν προερχομένων ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους (7).

Γενικῶς, κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον αἱ λῃστοσυμμορίαι ἐνεφανίζοντο ἀπειλητικῶς αὐξανόμεναι, ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι καθ' ἑκάστην ἀνηγγέλλοντο ἐξοντώσεις, ζωγρήσεις ἢ προσελεύσεις λῃστῶν καὶ συμμορι-

---

(5) Ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἐξοπλισμοῦ εἶχεν ἐν μέρει δίκαιον, διότι μεταξὺ τῶν νεοκαταταγέντων συμπεριελαμβάνοντο ὄντως κα ἰνέοι 17 - 18 ἐτῶν, πρᾶγμα ὅπως ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω ἔθιξε καὶ ὁ Μαυρομιχάλης ἐν τῇ Βουλῇ.

(6) Περὶ ὅλων τῶν μνημονευομένων ἐγγράφων καὶ ἐνεργειῶν παραπέμπομεν εἰς Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

(7) Εἰς τῆς ὑπ' ἀριθμ. 6494 ἀπὸ 21-4-1865 ἀναφορᾶς Ἀρχηγ. Χωροφυλακῆς πρὸς Ὑπουργ. Ἐσωτερ. μεταφέρομεν τ' ἀκόλουθα: «Κατὰ τηλεγράφημα Μοιραρχίας Φθιώτιδος τῇ 16-4-1865 30 λῃσταὶ εἰσελθόντες ἐν τῷ χωρίῳ Μπλόχα τῆς Εὐρυτανίας ἐλήστευσαν καὶ ἐφόνευσαν αὐτὸ φονεύσαντες δὲ τὸν Πάρεδρον καὶ διὰ ξέοντος ἐλαίου βασανίσαντες τοὺς λοιποὺς τῶν κατοίκων ἀπῆλθον... Ἀφορμὴ δὲ τῆς ὠμοτάτης ταύτης πράξεως προστίθεται ἐν τῷ τηλ)τι ὅτι εἶναι τὰ βουλευτικά...»

ῶν (8), δι' ὃ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς διετέθη εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην καὶ κυρίως κατὰ μῆκος τῆς μεθορίου, καὶ οὕτω ἀνεκόπη τὸ ἐκ Τουρκίας κῦμα, ὁ δὲ Κουμουνδοῦρος μετ' ἰδιαιτέρου στόμφου ἀνεφέρθη εἰς τὴν δρᾶσιν κατὰ τὰ μεθόρια, τῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ τοιαύτη ὅμως διάταξις τῆς δυνάμεως, ἐδημιούργησε προβλήματα διὰ τὴν Πελοπόννησον, ἔνθα ἡ Κορινθία ἐδοκιμάζετο ἐκ τῆς ληστοσυμμορίας τοῦ ἀρχιληστοῦ Λύγκου, ἡ Μεσσηνία ἠφνιδιάσθη ἐξ ἐμφανισθείσης κατὰ μέσα Ἀπριλίου 12μελοῦς συμμορίας, ἡ Λακωνία συνεταράσσετο συχνῶς ἐκ τῶν μεταξὺ οἰκογενειῶν ἤγενῶν συχνῶν καὶ αἱματηρῶν ἐνίοτε συγκρούσεων καὶ αἱ ὑπόλοιποι περιοχαὶ συνεχῶς ἀντιμετώπιζον προβλήματα τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Ὁ Νομάρχης Ἀργολιδοκορινθίας ἀκαταπαύστως διεμαρτύρετο διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐνόπλου δυνάμεως, διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4328 ἀπὸ 21-6-1865 ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἀφοῦ παρεπονεῖτο ὅτι τὸ ἐν Ναυπλίῳ 8ον Τάγμα γραμμῆς καὶ τὸ Φρουραρχεῖον ἠρνήθησαν νὰ παρέξωσι δύναμιν διὰ τὴν φρούρησιν ἐν τῷ νοσοκομείῳ ἀσθενῶν ὑποδικοκαταδίκων καὶ διὰ τὴν σύστασιν φυλακείων πρὸς προστασίαν ἐκ τῶν ληστῶν τῶν συλλεκτῶν σταφίδος, ἤτοι δι' ἐνίσχυσιν τῆς ἀνεπαρκεστάτης δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς, κατέληγεν ὅτι ἔπρεπεν ἢ ἡ Χωροφυλακὴ νὰ καταστῇ αὐτοδύναμος, ἢ ὁ στρατὸς νὰ χορηγῇ ἐνισχύσεις (9).

Ἀλλὰ τοιαῦται φωναὶ ἠκούοντο συνεχῶς ἐν τῷ ἑλληνικῷ Ραμᾷ, οὐχὶ παρ' ἀγνώστων, ἀλλὰ ἐκ στόματος καὶ γραφῖδος τῶν προϊσταμένων τῶν Διοικητικῶν ἀρχῶν.

Ὁ ἔπαρχος Ὕδρας διὰ τῆς ἀπὸ 15-2-1865 ὑπ' ἀριθ. 409 ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἔγραφεν:

«Συνῳδᾷ πρὸς τὰ διατεταγμένα ἀναφέρω πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅτι ὡς καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον δὲν συνέβη τι κατὰ τὴν Τροιζηνίαν, οὐχ ἧττον ὅμως, ἐν τῇ Ὕδρᾳ συνέβησαν καὶ συμβαίνουσι καθ' ἑκάστην σχεδὸν συμπλοκαὶ καὶ συγκρούσεις οὐκ εὐκαταφρόνητοι μεταξὺ διαφόρων πολιτῶν, παρεκτρεπομένων καὶ εἰς ἀπειλάς,ἔσθ' ὅτι κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας, ὁσάκις ταῦτα ἀποπειρῶνται νὰ διαλύσωσι τὰς ἐν λόγῳ συμπλοκάς, περιστείλωσι δὲ καὶ προλάβωσι τὰς ἐντεῦθεν λυπηρὰς σκηνάς.

Τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς Χωροφυλακῆς, δύο μόνον χωροφυλάκων, ὄντων ἐνταῦθα μετὰ τοῦ διοικοῦντος τὴν ὑπομοιραρχίαν ἐνωμοτάρχου, ἐκθρασσύνει ἔτι μᾶλλον καὶ τολμηρωτέρους καθιστᾷ τοὺς εἰς ἀταξίας ἐπιρρεπεῖς» (10).

Αἱ νῆσοι Ὕδρα καὶ Πόρος συχνῶς παρεῖχον ζητήματα δημοσίας τάξεως, μεταξὺ δὲ τούτων, μεσοῦντος τοῦ 1865, ἐνεφανίσθησαν καὶ ἀντικαθεστωτικαὶ τάσεις ὑπὸ τὸν Θεόδωρον Κουντουριώτην καὶ μὲ κέντρον δραστηριότητος τὴν ἐν Πόρῳ ἱερὰν

(8) Ἀναφέρομεν ὡς ἀξιόλογον, λόγῳ εἰδικῶν συνθηκῶν, τὸ περιστατικὸν ὅτι ὁ ἀνθυπομοίραρχος Στεφάνου τῇ συνεργασίᾳ ἡγουμένου Μονῆς Δομποῦ ἐπέτυχε τὴν παντελῆ ἐξόντωσιν τῆς ληστοσυμμορίας Λούλου (4629 ἀπὸ 20-3-1865 ἀναφορὰ Ἀρχηγ. Χωροφυλακῆς).

(9) Βλέπε εἰς Γεν. Ἀρχεῖα 17606 ἀπὸ 24.6.1865 ἔγγρ. Ὑπουρ. Ἐσωτερ. καὶ 14319 ἀπὸ 26-6-65 ἀπαίτησιν Ὑπουρ. Στρατιωτικῶν, ἐν ᾗ ἐτονίζετο! «αἱ κατὰ τὴν Ἀργολίδαν καὶ Κορινθίαν στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ ἀδυνατοῦσιν νὰ παράσχωσιν ἱκανὴν συνδρομήν, διότι αἱ τάξεις τῶν στρατευμάτων εἶναι λίαν ἠραιωμέναι»....

(10) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

Μονὴν Ζωοδόχου Πηγῆς, ἧς ὁ μοναχὸς Νικηφόρος Σακελλίων προεξῆρχε τῆς κινήσεως.

Εἰς τὰς ἀνησυχητικὰς ταύτας ἰδέας προσετέθησαν καὶ αἱ κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους ἐκείνου πλήξασαι τὸν Πόρον καὶ Ὕδραν, ἀσθένειαι. Ὁ Νομάρχης ἀπέδιδε πάντα ταῦτα εἰς τὴν κακὴν ποιότητα τοῦ Δημαστυνόμου, τὸν ὁποῖον ἔπαυσεν, εἰς τὴν παντελῆ ἀνεπάρκειαν τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ ἀστάθειαν τοῦ Δημάρχου καὶ εἰς τὸν συνωμοτισμὸν τῶν μοναχῶν, τονίζων δὲ ὅτι ἐν Ὕδρᾳ ὑπῆρχον, τὸν Αὔγουστον 1865, τρεῖς μόνον χωροφύλακες, δι' ὁλόκληρον τὸν Δῆμον Τροιζηνίας, ἐζήτει τὴν ἄμεσον ἐνίσχυσιν διὰ μιᾶς πλήρους ἐνωμοτίας, ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἐπανελάμβανε τὴν 17ην Αὐγούστου, τὴν ἐπῳδόν. «Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν ἐν Πόρῳ ἔνοπλον δύναμιν» (11).

Οἱ ἄγγελοι ἔχουν ἀνάγκην ἀρχαγγέλων καὶ αἱ κοινωνίαι ἐποπτευούσης, προλαμβανούσης καὶ κατασταλτικῆς δυνάμεως, ἥτις ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἢ εἶναι σοβαρῶς μειωμένη, ἀποθρασσύνει ὄχι μόνον τοὺς ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν ἀναρχίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς εἰρηνοφίλους. Οὕτω τὴν 18-7-1865 ἔνοπλοι κάτοικοι τοῦ Κρανιδίου ἐπετέθησαν κατὰ ὀλιγαρίθμου δυνάμεως χωροφυλάκων καὶ στρατιωτῶν ἐπιχειρησάσης νὰ συλλάβῃ φυγόδικον τινά, ἐν Καρδέλᾳ δὲ Γυθείου ἔνοπλος σύρραξις, διὰ τελείως ἀσήμαντον ἀφορμήν, μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν Ζερβομπιάνων καὶ Δημητρατζάνων, μὲ συμμετοχὴν προστρεξάντων δι' ἐνίσχυσιν ἑκατέρωθεν πολλῶν ἄλλων ἐκ τῆς περιοχῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κακοποιῶν, διήρκεσε πλέον τοῦ 20ημέρου, μὲ ἀρκετὰ ἑκατέρωθεν θύματα εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας. Δὲν ἐπρόκειτο νὰ διακοπῇ ἡ σύρραξις ἐὰν δὲν ἔφθανον ἐπὶ τόπου ὁ Διοικητὴς τῆς Μοιραρχίας, ὁ Εἰσαγγελεύς, ὁ ἀνακριτὴς καὶ σοβαρὰ δύναμις Χωροφυλακῆς καὶ στρατοῦ, ἥτις κατεδάφισε τοὺς ἀνεγερθέντας ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων προμαχῶνας καὶ κατέσχε μεγάλας ποσότητας πυρίτιδος καὶ ἄλλων πολεμοφοδίων.

Παρὰ τὰς τοιαύτας κραυγὰς ἀπογνώσεως, αἵτινες ὁσημέραι ηὐξάνοντο, ἐν τούτοις εἴδομεν ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἐν τῇ Βουλῇ ἐκάκισαν τὸν Κουμουνδοῦρον, διότι ηὔξησε τὴν δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ 400 περίπου ἄνδρας καὶ τὸν μισθόν των κατὰ 10 δραχμὰς μηνιαίως, ἐπιβαρύνας οὕτω τὸν προϋπολογισμὸν κατὰ 200.000 δραχμὰς περίπου ἐτησίως, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἐμμίσθου Ἐθνοφυλακῆς, ἔναντι τῶν 20 ἑκατομ. δραχμῶν, ἃς εἶχον δανεισθῆ καὶ σπαταλήσει ἀπὸ τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὄθωνος μέχρι τέλους 1865 —ἐκτὸς τῶν ἐσόδων τοῦ δημοσίου— εἰς τὰς πλέον ἀπροσφόρους ἐν πολλοῖς καὶ ζημιογόνους διὰ τὸν λαὸν ἐνίοτε, κομματικὰς συναλλαγὰς καὶ ἐκδηλώσεις.

Ἡ διὰ τοῦ Β.Δ)τος 16-12-1864 αὐξηθεῖσα δύναμις Χωροφυλακῆς τὴν 1-8-1865 εἶχεν ἀνέλθει εἰς 2.674 ἄνδρας ἐν συνόλῳ, ἀλλὰ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον «οὐδεμία συμμορία ἐνεφανίζετο εἰς τὸ ἑλληνικὸν στερέωμα», ἀνεκοίνου τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν (12), ἢ εἶχον ἐξοντωθῆ, ἢ εἶχον ζωγρηθῆ καὶ προσέλθει ἢ εἶχον καταφύγει εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος καταδιωκόμεναι.

---

(11) Βλέπε ὑπ' ἀριθ. 1542 ἀπὸ 26.6.1865 ἀναφορὰν Ἐπάρχου Ὕδρας, 16975 δ)γὴν Ὑπουργ. Ἐσωτερικῶν, 5565 ἀπὸ 10.8.1865 ἀναφορὰν Νομάρχου Ἀργολιδοκορινθίας, ὑπ' ἀρ. 13147 ἀπὸ 14.8.1865 ἔγγραφον Ὑπουργ. Ἐσωτερικῶν καὶ 18317 τοιοῦτον ἀπὸ 17.8.1865 Ὑπ. Στρατιωτικῶν ἐν Γεν. Ἀρχείοις τοῦ Κράτους.

(12) Ἐφημερὶς «Παλιγγενεσία» φύλ. 723—724 τῆς 21.8.1865.

Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐπροχώρησεν εἰς τὴν λῆψιν ἁπάντων τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων διὰ τὴν κατοχύρωσιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν ἐκ τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας ἀποτελεσμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν καὶ ἡ συνωμολογηθεῖσα μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας νέα σύμβασις περὶ καταστολῆς τῆς ληστείας.

Ἡ περὶ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν πλημμέλεια τῶν πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δὲν συνίστατο μόνον εἰς τὴν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς καταφοράν, ἀλλ' ἦτο, δυστυχῶς, γενικωτέρας καὶ βαθυτέρας μορφῆς. Ἡ σύμβασις ὑπεγράφη τὴν 29ην Σεπτεμβρίου 1866, πρωθυπουργοῦντος τοῦ Κουμουνδούρου, εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθη μετὰ 5 μῆνας, ἤτοι τὴν 2αν Μαρτίου 1866, ἐκοινοποιήθη δὲ πρὸς ἐφαρμογὴν τὴν 12ην Ἀπριλίου 1866, διὰ τῆς ἐν συνεχείᾳ παρατιθεμένης κοινῆς, τῶν Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν, ὑπ' ἀριθ. 133 ἐγκυκλίου (13).

Ἀριθ. Ἐγκυκλίου 133

Περὶ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμβάσεως διὰ τὴν καταστολὴν τῆς ληστείας

Τὰ Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν

Πρὸς ὅπάσας τὰς διοικητικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀρχάς.

Κοινοποιοῦντες ὑμῖν τὴν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας σύμβασιν τῆς 29ης Σεπτεμβρίου π.ἔ., ἀφορῶσαν τὴν καταστολὴν τῆς ληστείας, δημοσιευθεῖσαν δὲ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 18 Φ.Ε.Κ. τῆς 2ας Μαρτίου ἐ.ἔ. διατάττομεν πρὸς ἐκτέλεσιν τὰ ἑξῆς:

1) Οἱ Διοικηταὶ τῶν Μοιραχιῶν Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, καὶ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, ὡς ἐπιφορτισμένοι τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας εἰς τοὺς σχετικοὺς νομούς, προσυνεννοούμενοι μετὰ τῶν οἰκείων Νομαρχῶν, θέλουσι συνεννοηθῇ μετὰ τῶν κατὰ τὰ μεθόρια διοικητῶν τῆς ὀθωμανικῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, περὶ τῶν ληπτέων μέτρων, πρὸς ἐπιτυχῆ καταδίωξιν τῆς ληστείας, ἤτοι περὶ τῆς συστάσεως τῶν διαφόρων σταθμῶν κατὰ μῆκος τῶν μεθορίων, περὶ τῆς ἀναγκαιούσης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἑκάστου τῶν σταθμῶν τούτων δυνάμεως, περὶ τῆς καταλλήλου τοποθετήσεως τῶν ὑποδεεστέρων ἀξιωματικῶν, περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς κινήσεως τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων καὶ τῶν περιπόλων, καὶ ἐν γένει περὶ παντός, ἀφορῶντος τὴν ἀνετεθειμένην αὐτοῖς ὑπηρεσίαν

2) Θέλουσι δώσει τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας εἰς τοὺς μεθορίους σταθμοὺς καὶ τὰ μεταβατικὰ ἀποσπάσματα, ἵνα κατὰ τὸ ἐδάφ. β' τοῦ 4ου ἄρθρου τῆς συμβάσεως, οἱ ἐπικεφαλῆς αὐτῶν ἀνταποκρίνονται ἀπ' εὐθείας καὶ ἄνευ ἀναβολῆς μετὰ τῶν Διοικητῶν τῶν ὀθωμανικῶν σταθμῶν καὶ μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων, ὅπως διακοινώσωσιν ἀλλήλοις τὰς εἰδήσεις καὶ πληροφορίας, ὅσας ἤθελον ἔχει περὶ τῶν ληστῶν, τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, τοῦ μέρους ἔνθα εὑρίσκωνται, τῆς διευθύνσεως, ἣν ἔλαβον κ.λ.π., καὶ συνεννοῶνται περὶ ὅλων τῶν συντεινουσῶν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὑπηρεσίας των λεπτομερειῶν.

3) Οἱ Διοικηταὶ τῶν εἰρημένων Μοιραρχιῶν, θέλουσι γνωστοποιήσει εἰς τοὺς μεθορίους σταθμοὺς καὶ τὰ μεταβατικὰ ἀποσπάσματα, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τῆς συμβάσεως, ἂν ἀπόσπασμα Ἑλληνικὸν ἢ ὀθωμανικόν, ἀκολουθοῦν τὰ ἴχνη ληστῶν ἢ διῶκον ληστάς, φθάσῃ εἰς τὴν ὁροθετικὴν γραμμήν, δύναται νὰ ὑπερβῇ αὐτὴν

---

(13) Ἐπίσημος ἐφημερὶς Ἰονίων Νήσων, φύλλον 102 τῆς 23.4.1866.

καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν καταδίωξιν, μέχρις οὗ ἀπαντήσῃ ἀπόσπασμα τῆς ἄλλης ἐπικρατείας, εἰς ὃ ὑποδεικνύει τὴν διεύθυνσιν τῶν ληστῶν καὶ τότε παύει τὴν καταδίωξιν καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἴδια, ἐκτὸς ἐὰν ζητηθῇ ἡ συνδρομὴ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀποσπάσματος τῆς ἄλλης ἐπικρατείας, ἥν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὀφείλει νὰ παρέξῃ προθύμως. Ἐὰν τοιαύτη συνδρομὴ δὲν ζητηθῇ, τὸ μὴ ζητῆσαν αὐτὴν ἀπόσπασμα ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ ἀπόσπασμα τοῦ ἄλλου κράτους περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς παρ᾽ αὐτοῦ ἐνεργηθείσης καταδιώξεως.

Ἐν τούτοις ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει καὶ ὑπὸ οὐδεμίαν πρόφασιν, τὰ στρατεύματα ἢ ἀποσπάσματα τῆς μιᾶς τῶν δύο ἐπικρατειῶν, δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς πόλεις, κώμας ἢ χωρία τῆς ἄλλης, ὡς ρητῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 5 τῆς συνθήκης διατάσσεται· ἡ εἰς τὴν ἑτέραν ἐπικράτειαν εἴσοδος τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων τῆς ἑτέρας, γίνεται μόνον ἐν περιπτώσει καταδιώξεως ἢ ἀνιχνεύσεως ληστῶν· ἑπομένως καὶ τὰ ἑλληνικὰ ἀποσπάσματα θέλουσι καταστῇ προσεκτικὰ καὶ εἰς τὰ ὀθωμανικὰ θέλει γνωστοποιηθῇ, ὅτι, ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει, δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένη ἡ ὑπέρβασις τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς.

4) Ἅμα συλληφθῇ λειποτάκτης ἐκ τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ... (ρυθμίζονται αἱ ἐνέργειαι, περὶ τῆς συλλήψεως κ.λ.π. καὶ παραδόσεως τούτου).

5) Οἱ Διοικηταὶ τῶν δύο Μοιραρχιῶν, συνεννοούμενοι μετὰ τῶν Νομαρχῶν, παρ᾽ οἷς τηροῦνται οἱ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν συντεταγμένοι κατάλογοι τῶν ληστῶν, θέλουσι διαβιβάσει εἰς τὸν ἁρμόδιον διοικητὴν τῶν ὀθωμανικῶν δυνάμεων σημείωσιν περιέχουσαν.... (ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ταυτότητος, ληστρικῆς δράσεως καὶ δικαστικῶν ἐναντίον τῶν ληστῶν ἐνεργειῶν).

6) Οἱ Διοικηταὶ τῶν δύο Μοιραρχιῶν θέλουσι λάβει ἀπὸ τὸν σχετικὸν διοικητὴν τῆς ὀθωμανικῆς δυνάμεως ὁμοίαν σημείωσιν τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς συμβάσεως, ἀποτελοῦσι μέρος συμμορίας, σκοπὸν ἐχούσης τὴν διάπραξιν ληστειῶν κ.λ.π. (ἐν συνεχείᾳ παρείχοντο ὁδηγίαι καὶ διαταγαὶ διὰ τὴν μερίμνῃ τῶν Μοιράρχων ἐνημέρωσιν τῶν ἁρμοδίων εἰσαγγελικῶν ἀρχῶν, βάσει τῶν ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν πληροφοριῶν, ὥστε νὰ καταλογίζωνται εἰς τοὺς συλλαμβανομένους ληστὰς καὶ αἱ ἐν Τουρκίᾳ πράξεις των).

7) Οἱ Νομάρχαι καὶ οἱ Διοικηταὶ τῶν Μοιραρχιῶν θέλουσιν ἀναφέρει διὰ κοινῆς ἐκθέσεως εἰς ἀμφότερα τὰ Ὑπουργεῖα περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς παρούσης, θέλουσιν ὑποβάλει ἀντίγραφα τῶν ἀνταλλαχθησομένων καταλόγων καὶ θέλουσι πληροφορήσει, ἐὰν καὶ κατὰ πόσον αἱ διατάξεις τῆς συμβάσεως ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῶν ὁμόρων ἀρχῶν, ἰδίως δέ, ἐὰν ἐγένετο ἔναρξις τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν τοῖς μεθορίοις μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων διὰ τακτικοῦ στρατοῦ.

8) Οἱ Νομάρχαι παραγγέλλονται νὰ διαβιβάσωσιν ἱκανὰ ἀντίτυπα τῆς παρούσης πρὸς τοὺς Κ.Κ. Προξένους καὶ ὑποπροξένους τῶν μεθορίων ἐπαρχιῶν».

Ἡ ἐπακολουθήσασα Κρητικὴ ἐπανάστασις ἀνέτρεψε τὰς προϋποθέσεις.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΚΑΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἡ κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς ἐπίθεσις ἐσυνεχίσθη εἰς τὸ κοινοβούλιον καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1867, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, ἀλλ᾽ ἤδη αὕτη ἐξεδηλοῦτο καὶ δι᾽ ἄλλων μέσων, διὰ τῶν στρατιωτικῶν περιοδικῶν καὶ ἐντύπων, ἐνῶ ὁ ἐλευθέρως ἐκδιδόμενος Τύπος ὑπερημύνετο τῆς συκοφαντουμένης Χωροφυλακῆς. Εἰς τὰς τοιαύτας ὅμως

ἐπιθέσεις ἀπήντησαν λίαν εὐστόχως καὶ δι' ὑπερόχου πνεύματος διακεκριμένα στελέχη τῆς Χωροφυλακῆς. Θὰ παρακολουθήσωμεν καὶ τὴν τοῦ εἴδους τούτου διένεξιν, διότι οὕτω θὰ συμπληρωθῶσι τὰ κενὰ τοῦ βήματος τοῦ κοινοβουλίου καὶ θὰ καταδειχθοῦν τὰ αἴτια τῆς γενικωτέρας καταφορᾶς καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης κακοδαιμονίας.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 471 τῆς 24-12-1864 φύλλον του, ὁ «Φιλόπατρις Ἕλλην», σχολιάζων τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπήνει τὸν Κουμουνδοῦρον διὰ τὴν αὔξησιν καὶ ἐτάσσετο ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως γενικώτερον τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς μειώσεως τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἀπήτει μεγάλας δαπάνας καὶ τὴν προετοιμασίαν τοῦ Ἔθνους διὰ τῆς Ἐθνοφυλακῆς.

Τὸ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Ὀνήσανδρος» (14) ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 49 φύλλῳ ἀπήντησε, θεωρῆσαν τὰ περὶ προπαρασκευῆς διὰ τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ὡς ἀνεδαφικά, καθ' ὅσον ὁ πόλεμος «κατέστη εἰδικὴ τέχνη καὶ ἐπιστήμη». Περὶ τῆς Χωροφυλακῆς οὐδεμίαν νύξιν ἐποιήσατο.

Τὸ ἴδιον περιοδικὸν εἰς τὴν σελ. 97, ἔγραφεν: «Ἀπό τινος καιροῦ ἀναγιγνώσκοντες τὰ φύλλα τῶν ἐφημερίδων διαφόρων ἀποχρώσεων, δὲν βλέπομεν ἄλλο εἰ μὴ γενικὴν κατὰ τοῦ στρατοῦ καταφορὰν καὶ οἱαδήποτε πρᾶξις ὑπὲρ αὐτοῦ, οἱ πλεῖστοι ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτῆς, προτάττοντες αἰωνίως τὴν οἰκονομίαν ἢ τὸ ἀνωφελὲς δῆθεν». Ἀναλύων, ὁ ἀρθρογράφος, κατωτέρω τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως στρατοῦ, ἐπεκαλεῖτο μεσαιωνικὰς ἀπόψεις καὶ κυρίως τοιαύτας, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν δικαιολογητικὴν βάσιν τῆς Χωροφυλακῆς. Οὕτω ἔγραφε μεταξὺ τῶν ἄλλων: «...ἡ κυβέρνησις πάντοτε θὰ ἔχῃ ἀνάγκην ἀνθρώπων τινῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν πόλεων καὶ χωρίων ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν κακούργων, θὰ ἔχῃ ἀνάγκην ἀνθρώπων πρὸς φύλαξιν τῶν καταδίκων, ὑποδίκων, ὀφειλετῶν καὶ καταχραστῶν, θὰ ἔχῃ τέλος, ἀνάγκην ἀνδρῶν πρὸς καταδίωξιν τῆς λῃστείας, πρὸς ἀσφάλειαν τῶν φρουρίων, τῶν μεθορίων, πρὸς περιστολὴν τῆς ἀναρχίας».

Τοιαύτη ἦτο ἡ δικαιολογητικὴ βάσις τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ φεουδαρχισμοῦ, ὅτε ὁ στρατὸς τῶν φεουδαρχῶν ἐξετέλει καὶ τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα. Κατόπιν τοῦ κατὰ ταῦτα περιεχομένου τῆς ἀποστολῆς τοῦ στρατοῦ, θὰ ἀνέμενε κανεὶς νὰ ἀναγνώσῃ ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ ἦτο ἄχρηστος.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ τούτου (ὑπολοχαγὸς Γενικῶν Ἐπιτελῶν Ρόδιος), μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Λόγου τοῦ Θρόνου (1865), προέβη εἰς νέαν τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος ἔρευναν, καθ' ἣν ἀσχολούμενος περὶ Χωροφυλακῆς, τὴν ἐτοποθέτει κατὰ μῆκος τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς κατὰ τὸ ἥμισυ, μεταφέρων οὕτω εἰς ἄλλους ὤμους τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐθνικῆς ἀκεραιότητος, ἥτις εἶναι ἡ κυρία καὶ μόνη ἀποστολὴ τοῦ στρατοῦ (15).

Οὕτω, λοιπόν, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῶν στρατιωτικῶν, ἔδει ἡ Χωροφυλακὴ

---

(14) «Ἐφημ. τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν στρατοῦ καὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς».

(15) Ἐν τῷ λόγῳ τοῦ θρόνου οὐδεὶς ἐγένετο λόγος περὶ στρατοῦ ἀλλὰ περὶ δημοσίας τάξεως καὶ Ἐθνοφυλακῆς, ἐν συνεχείᾳ δὲ εἰς τὸν λόγον τῶν προγραμματικῶν δηλώσεών του ὁ Πρωθυπουργός, ὡς εἴδομεν, ἀνεφέρθη εἰς τὰ τῆς ὀργανώσεως τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῆς διὰ ταύτης ἀντικαταστάσεως τῆς ἐμμίσθου ἐθνοφυλακῆς. Ἡ περὶ τοιαύτης διατάξεως τῆς χωροφυλακῆς ἄποψις ὑπῆρξεν ἀρχικὴ τῆς Ἀντιβασιλείας.

νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀσφάλειαν τῶν συνόρων, ὁ δὲ στρατ στρατὸς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας, τὰ ἀνωτέρω ἔργα, ἤτοι τὰ ἔργα τῆς Χωροφυλακῆς.

Εἰς τὸ φυλλάδιον 34 (15-2-1865) εἶχε δημοσιευθῆ μία μελέτη τοῦ ὑπομοιράρχου Π. Κλήρη ὑπὸ τὸν τίτλον «Σκέψεις περὶ ἀναδιοργανώσεως τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς».

Κατὰ τὰς ἐκτιθεμένας ἀπόψεις τοῦ Κλήρη, ἔδει κυρίως ὅπως: 1) Ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος καὶ ὁ Ἀρχηγός, νὰ προέρχωνται ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπαγορευομένης τῆς ἐξ ἄλλων ὅπλων μετατάξεως ὡς συνέβη κατὰ τὰ ἔτη 1859 καὶ 1860, 2) νὰ αὐξηθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Σώματος, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ πλήρης ἀνταπόκρισις εἰς τὰς ὑπηρεσιακὰς ὑποχρεώσεις, 3) αἱ μεταθέσεις του προσωπικοῦ νὰ γίνωνται καθ' ὡρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους, δι' ἀποχρῶντας ὑπηρεσιακοὺς λόγους, καὶ μόνον κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς, 4) νὰ αὐξηθῶσιν αἱ ἀπολαυαὶ τῶν ὁπλιτῶν, 5) νὰ αὐξηθῆ ὁ ἀριθμὸς τῆς δυνάμεως ἑκάστης Ἐνωμοτίας κατὰ ἕνα ὑπενωμοτάρχην καὶ δύο χωροφύλακας, ἤτοι νὰ ἀνέλθῃ ἐν συνόλῳ ἡ δύναμις εἰς 15, 6) αἱ ἕδραι τῶν Ἐνωμοτιῶν νὰ μὴ ἀπέχωσιν ἀλλήλων πέραν τῶν 8 ὡρῶν, 7) νὰ ὑπάγωνται δι' ἅπαντα τὰ ἀδικήματα εἰς τὰ στρατοδικεῖα οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, πρὸς ἀποφυγὴν ἐξευτελισμοῦ καὶ μηδενισμοῦ τῆς πειθαρχίας, 8) νὰ καθορισθῆ ἰδιαιτέρα βελτιωμένη μισθολογικὴ κλῖμαξ ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς ἔναντι τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν, λόγῳ τῆς κοινωνικότητος τῆς ἀποστολῆς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ 9) νὰ δοθῆ μεῖζον ἐπιτελεῖον εἰς τὰς Μοιραρχίας, ἀλλὰ καὶ μείζων δικαιοδοσία.

Καταλήγων ἐπέλεγεν: «...δι' ἐμμίσθων καὶ πολυαρίθμων ἀνικάνων καὶ ἀχρήστων προσώπων Ἐθνοφυλακῆς, ἥτις, ὡς ἀπεδείχθη πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμευσεν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ παράσχῃ ἀθεμίτους ὠφελείας εἰς πρόσωπα τινὰ καὶ τὴν λῃστείαν νὰ ἀναπτύξῃ καὶ ὡς αὐτοφυὲς προϊὸν τοῦ τόπου νὰ καταστήσῃ».

Ἀπαντῶν εἰς τὸν Κλήρην ὁ ὑπολοχαγὸς Τσερούλης τὴν 15-7-1865, συνεφώνει μὲν διὰ τὸ ἀπρόσφορον τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ἐτάσσετο ὅμως ἐναντίον τῆς ἐνεργηθείσης αὐξήσεως Χωροφυλακῆς (16), ὑποστηρίζων ἐν ταυτῷ ὅτι οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς δέον νὰ τύχωσι κυρίως μείζονος ἐκπαιδεύσεως καὶ νὰ ἔχωσι μόρφωσιν «διότι ἔχει ἄπειρον δικαιοδοσίαν, πρὸ πάντων δὲ δικαστικήν, ἥτις ἀπαιτεῖ γνώσεις οὐ τὰς τυχούσας».

Ἀλλαχοῦ θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ἐπιθέσεως τῆς ἐφημερίδος «Παλιγγενεσία» κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, ἤδη, συνεχίζοντες τὴν ἔρευναν τῆς ἐπιθέσεως τῶν στρατιωτικῶν, παρατηροῦμεν ὅτι αὕτη ἀπεκορυφώθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1867, ὅτε, συζητουμένου τοῦ νομοσχεδίου περὶ λῃστείας, ἐγένετο σφοδρὰ κριτικὴ ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς ἐν γένει καταστάσεως, ἐφ' ἧς ἀπαντῶντες οἱ στρατιωτικοὶ βουλευταί, ἐπεχείρησαν, καὶ ἔν τινι μέτρῳ τὸ ἐπέτυχον, νὰ μεταφέρωσι τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ἀκολούθως:

Συζητουμένου τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νομοσχεδίου, ἐγένετο συζήτησις ἐὰν πρέπει ἢ οὐ νὰ παρασχεθῶσιν ἀποζημιώσεις κ.λ.π. εἰς τοὺς στρατιώτας τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων, μεταξὺ δὲ τῶν διαφόρων ἀγορητῶν ἔλαβε τὸν λόγον καὶ ὁ Πρόεδρος

(16) Κατακρίνων οὕτω τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς χώρας, ὅστις εἶχε προβῆ εἰς αὔξησιν.

τῆς Βουλῆς, βουλευτὴς Ἠλείας Κρεστενίτης, ὅστις εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: (17) «...Δὲν θεωρεῖ μεγίστην ζημίαν ἐὰν χορηγηθῇ καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας ἡ αὐτὴ ἀποζημίωσις, ἀρκεῖ τοῦ λοιποῦ νὰ μὴ καταπιέζωσι τὸν λαόν, ἐνῶ ἤδη, ἀντὶ νὰ ἰχνηλατῶσι τοὺς ληστάς, ἰχνηλατοῦσι τὰς ὄρνιθας, ἀντὶ δὲ νὰ ὁδοιπωρῶσιν εἰς τὰ δάση καὶ τὰς φάραγγας, ἔνθα διαιτῶνται οἱ λησταί, ἐκλέγουσι τὰ οἰκίας τῶν πολιτῶν καὶ ἐκεῖ συνεχῶς διημερεύουσι καὶ νυκτερεύουσιν...».

Μετὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρωθυπουργὸς Κ. Κουμουνδοῦρος, ὅστις ἐβεβαίωσεν τὰ καταγγελθέντα ὑπὸ τοῦ Κρεστενίτου καὶ ἀνεκοίνωσε τὰ ληφθέντα καὶ ληφθησόμενα διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῶν κατῳκημένων τόπων τῶν ἀποσπασμάτων, εἰπών: «Ἰδοὺ τί ἔγινε διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας ἐσχάτως εἰς ἓν μέρος, ὅπερ, συγχωρήσατέ μοι, νὰ μὴ ἀναφέρω, ἓν ἀπόσπασμα μέγιστον τὸ ἐφωδιάσαμεν μὲ τροφὰς ἑνὸς μηνὸς καὶ τοῦ ἀπηγορεύσαμεν τὴν εἴσοδον εἰς κανὲν χωρίον·

Δεύτερον μέτρον, ὅπερ πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ καὶ νὰ συζητηθῇ ἂν ἐφαρμόζηται μὲ τὴν ἐπιτυχῆ καταδίωξιν, εἶναι, ἂν πρέπει νὰ ἐγκαταστήσωμεν σταθμοὺς κατὰ δήμους ἢ ἐπαρχίας διὰ νὰ ἔχωμεν ἑτοιμοτέραν τὴν δύναμιν τῆς καταδιώξεως, καὶ νὰ μὴ γίνεται αἰτία ἐνοχλήσεων καὶ ζημιῶν εἰς τοὺς κατοίκους...».

Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ βουλευτὴς Σ. Πετιμεζᾶς, ὅστις μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶπεν: «Ὅσον, κύριοι, μὲ ἐγοήτευσεν ἡ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, τόσον μὲ ἐλύπησεν ἡ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἤλπιζον ποτέ, ὅτι κατὰ πρώτην φορὰν τίθεται εἰς ἐνέργειαν ὁ Κανονισμὸς τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ Νόμος διὰ τοῦ ὁποίου διατάττεται ἡ καταδίωξις ὅλων τῶν ἐγκλημάτων..., θέλω σᾶς εἴπει ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἐνεργείας τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν ὁποίων θέλετε πεισθῆ πῶς ἄλλοτε, ἐνῶ ὑπῆρχον 1.000 χωροφύλακες, ἐνῶ εἶχον καθῆκον, διότι ἐδύναντο νὰ κρατήσουν τὰ ὅπλα, ἐνῶ τὰ ἄτακτα σώματα διελύθησαν κατὰ τὴν μεσοβασιλείαν, καὶ οἱ στρατοὶ ἐκεῖνοι ἐδόθησαν εἰς τὴν ληστείαν, ἐπαναλμβάνω, πῶς κατωρθώθη τότε τὰ ὀλίγα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς νὰ ἐπαναγάγουν τὴν τάξιν, ἅμα ἀναγνώσητε τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, θέλετε ἰδῆ, ὅτι οἱ σοφοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ μεγάλοι, οἱ ὁποῖοι ἐκανόνισαν τὰς διατάξεις ταύτας καὶ δὲν ἦσαν βεβαίως οὔτε Ἕλληνες, οὔτε Βαυαροί, διότι ὁ Κανονισμὸς τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι τοιοῦτος, τὸν ὁποῖον μεγάλη καὶ μακρὰ πεῖρα τοῦ χρόνου ἐνομοθέτησεν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ παρεδέχθη ὅλη ἡ Εὐρώπη.

Βλέπετε, λοιπόν, ὅτι ὁ Κανονισμὸς ἐκεῖνος ἔχει ὅλας τὰς σοφὰς διατάξεις, διὰ τῶν ὁποίων καὶ προλαμβάνονται καὶ καταδιώκονται τὰ ἐγκλήματα, καὶ ὅμως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ πρῶτον σύστημα τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ Νόμος αὐτός, ἔπεσεν εἰς ἀχρηστίαν..., οἱ ὑπαξιωματικοί, κύριοι, τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ μόνον ἁπλῶς ἐὰν ὑπέκυπτον εἰς τὴν μέθην, ἀπεβάλλοντο διὰ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἀπὸ τὸ Σῶμα.

Κατὰ τὸν Κανονισμὸν ἐκεῖνον ἑ κ ά σ τ η ἐ ν ω μ ο τ ί α ἔ π ρ ε π ε ν ὰ δ ι ε υ θ ύ ν ε τ α ι ὑπὸ τῶν ὑπομοιράρχων (18), οἵτινες ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ

(17) Συνεδρίασις Βουλῆς ΚΖ' τῆς 23.1.67 ἐκ τῆς «Ἐφημ. Συζητήσεων».

(18) Τοῦτο εἶναι ἀνακριβές, διότι οὔτε τόσους Ὑπομοιράρχους, ὅσαι ἐνωμοτίαι, εἶχεν τὸ Σῶμα, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐγένετο, τὸ μόνον ὅπερ συνέβαινεν εἶναι, ὅτι οἱ Ὑπομοίραρχοι ὡς ἐπόπται τῶν ἐνωμοτιῶν περιώδευον συνεχῶς σχεδόν.

ἀναφέρωνται εἰς τοὺς Μοιράρχους καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, διότι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εἶναι ὑπεύθυνον διὰ τὴν Δημοσίαν Ἀσφάλειαν, καὶ όχι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, τὸ ὁποῖον μόνον διὰ τὸν Ὀργανισμὸν ὑπὸ τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ἔποψιν, εἶναι ὑπεύθυνον διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Σώματος, ταῦτα πάντα ἤθελεν εἴπει τις, ὅτι εἶναι ἁπλῆ θεωρία, καὶ δὲν ἐξετελοῦντο διὰ πολλοῦ καὶ μακροῦ χρόνου, καὶ δὲν ἔφερον καρπούς, οἱ ὁποῖοι ἐστάθησαν λίαν εὐάρεστοι εἰς τὴν κοινωνίαν. Καὶ ὁ Κανονισμὸς ὑπάρχει, καὶ ἡ διάθεσις, πιστεύω, νὰ ὑπάρχῃ, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον διάθεσις, ἀλλὰ καὶ θέλησις ἰσχυρὰ καὶ δραστηριότης, ἡ ὁποία δύναται πολλάκις νὰ ἐπαναγάγῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των.

Ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, πέρυσιν, ὅτε τὸ Ἔθνος ἀνεδέχθη μίαν μεγάλην δαπάνην πρὸς αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, εἶχον τὴν τιμὴν νὰ πολεμήσω τὴν αὔξησιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ὑπερασπίσθην τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας αὐτῆς. Λέγω, λοιπόν, ὅτι τὸ Σῶμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔλαβε μίαν ἔκτασιν δυσανάλογον εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τὸ ὁποῖον δαπανῶμεν τετραπλάσια χρήματα παρ' ὅ,τι ἤθελε δαπανηθοῦν εἰς στρατὸν ὁλόκληρον, πρέπει νὰ κανονισθῇ καὶ νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε ἐφηρμόσθησαν, καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἐλπίζεται κανένα ἀποτέλεσμα... Ἀγαπῶ τὴν Χωροφυλακήν, διότι γνωρίζω τὴν μεγάλην ἔκτασιν τῶν καθηκόντων αὐτῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν, διὰ νὰ ἐνεργηθῇ τὸ καθῆκον της πρέπει νὰ εὑρεθῶσι τὰ μέσα διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ὅπου ἦτο, ἀπολαμβάνουσα ὅλα τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ προνόμια.

Εὔχομαι, λοιπόν, ὅπως τὸ Σῶμα τοῦτο καθαρισθῇ, καὶ κανεὶς νόμος δὲν ἀπαγορεύει, οὔτε ἐμποδίζει, νὰ καθαρισθῇ τὸ Σῶμα τοῦτο.... Δὲν ξεύρετε πόσον ὀλίγοι ἄνθρωποι εἰς ἓν στρατιωτικὸν Σῶμα εἶναι ἱκανοὶ νὰ παραλύσουν καὶ τὴν φιλοτιμίαν, καὶ τὴν πειθαρχίαν, καὶ τὰ πάντα.

Εὔχομαι, λοιπόν, ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐννοοῦσα τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἀναλαμβάνει, νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέσα ὑπὲρ τοῦ Σώματος καὶ νὰ τὸ ἀναβιβάσῃ εἰς τὸ ὕψος καὶ τὴν τιμήν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἀποδίδωνται εἰς τὸν ὅστις ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον του, καὶ τὸ καθῆκον του τοῦτο τὸ ἐξετέλεσε, πάντοτε, ἐκτὸς περιστάσεων τινῶν, αἱ ὁποῖαι, ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἀξιωματικῶν, ἔκαμον νὰ παρεισφρύσουν ἐντὸς τοῦ Σώματος καὶ πολλὰ μέλη τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνίκανα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ...».

Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ βουλευτὴς λοχαγὸς Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης. Οὗτος ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ καταδίωξις τῆς λῃστείας δέον νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸν τακτικὸν στρατόν, διότι ἐξέφυγεν μιᾶς συνήθους μορφῆς ὡς ἐγένετο καὶ εἰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, λέγων: «Ἀναγνωρίζω ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι Σῶμα ἀναγκαῖον εἰς πᾶσαν κοινωνίαν, ὅταν ὅμως ἡ λῃστεία εἰς ἕνα τόπον ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ὁμαλῆς καταστάσεως, ἡ κατάπαυσις τοῦ νοσήματος αὐτοῦ μεταβαίνει εἰς ἄλλην σφαῖραν καὶ διαφεύγει πλέον τῶν καθηκόντων τοῦ Σώματος αὐτοῦ..., διαφεύγει τὰ καθήκοντα τῆς Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα ἕνας κανονισμὸς ὥρισεν. Ἡ Χωροφυλακὴ σήμερον καὶ μὲ ὅλα τὰ προνόμια, τὰ ὁποῖα τῆς ἔδωκαν καὶ τὸ πλέον τῆς μισθοδοσίας τὸ ὁποῖον τῆς ἀπενεμήθη, ἀνεπαρκεῖ νὰ καταστρέψῃ τὴν λῃστείαν... Ἡ λῃστεία τοῦ 1856 ἦτο ἀκμαία καὶ ἤρκεσαν μόλις τρεῖς μῆνες, ὅταν τὴν καταδίωξιν τῆς λῃστεί-

κς τὴν ἀνέλαβε καθαρῶς ὁ τακτικὸς στρατὸς μὲ τὴν τακτικήν του νομοθεσίαν, νὰ καταστραφῇ ὁλοσχερῶς.

Ἦτο περιττή, λοιπόν, ἡ αὔξησις, ἡ τελευταία, τῆς Χωροφυλακῆς, ἦτο δυσφόρητος ὁ φόρος τοῦ Ἔθνους πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας, ὅταν διὰ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐγένετο, ο ἴσκοποὶ δὲν ἐπεδιώχθησαν καὶ τὰ πράγματα σήμερον μαρτυροῦσι...., ἀλλὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε, ὅτι μήπως σήμερον τακτικὸς στρατὸς δὲν ἐνεργεῖ τὴν καταδίωξιν, καὶ μόλα ταῦτα τὰ ἀποτελέσματα δὲν εἶναι εὐάρεστα· θὰ σᾶς εἴπω τὸ αἴτιον...».

Ἐν συνεχείᾳ ἀφοῦ κατελόγισεν ὑπόθαλψιν καὶ τροφοδοσίαν τῶν ληστῶν ὑπὸ Δημάρχων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐζήτησε λῆψιν μέτρων ἐπὶ ἀδρανούντων Διοικητικῶν καὶ Δημοτικῶν ἀρχῶν, ἐσυνέχισεν:

«Ἐπανερχόμενος, κύριοι, εἰς τὴν σειρὰν τῆς πρώτης μου ἰδέας, λέγω ὅτι, ἐὰν ὁ τακτικὸς στρατὸς σήμερον δὲν παρουσιάζει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ 1856, εἶναι, διότι συνεργάζεται μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία, ὡς ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ της, εἶναι ἐλάσσων τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, καὶ μόλα ταῦτα εἰς πᾶσαν ἀποτελεσματικὴν καταδίωξιν ὑπάρχει ἔρις μεταξὺ τῶν ἀποσπασμάτων.

Σήμερον, λέγει ἡ Διοικητικὴ ἀρχή, νὰ δοθῇ ἐπικουρία εἰς τὴν Χωροφυλακήν, καὶ ἡ ἐπικουρία εἶναι τὸ ὅλον, ἐνῶ ἡ Χωροφυλακὴ εἶναι εἷς, ἔρχονται τὰ ἀποτελέσματα δι' ἑνὸς τακτικοῦ ἀποσπάσματος, καὶ τὴν δάφνην τῆς ἐπιτυχίας, δὲν τὴν συμμερίζεται τὸ ἀπόσπασμα, ἀλλὰ τὴν οἰκειοποιεῖται αὐθαιρέτως ὁ ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς.

Ὅταν τὸ ἀπόσπασμα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ σύγκειται ἀπὸ 50 καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ἀπὸ δύο, εἶναι ἐπικουρία ἡ παρουσία δύο χωροφυλάκων εἰς τακτικὸν ἀπόσπασμα; Καὶ ἂν παρουσιάζηται ἀναποτελεσματικὴ ὑπηρεσία τῶν πέριξ τῆς Ἀττικῆς, εἶναι ἡ διαρκὴς ἔρις μεταξὺ τῶν Σωμάτων αὐτῶν...».

Ἐπεμβὰς ὁ Πρωθυπουργὸς παρετήρησεν: «Τακτικὸς στρατὸς εἶναι εἰς τὴν Ἀττικὴν ὁ δεσπόζων».

Συνεδρίασις ΚΗ' τῆς 24.1.1867.

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας Νομοσχεδίου καὶ λαβών, ἐξ ἀφορμῆς ἀγορεύσεως τοῦ βουλευτοῦ Χατζίσκου, τὸν λόγον ὁ Πρωθυπουργὸς Α. Κουμουνδοῦρος, μεταξὺ ἄλλων, ἐν ἀρχῇ, εἶπεν:

«Εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἀποτελῶ μέρος τοῦ Ὑπουργείου τοῦ 1856 ὅπερ κατεδίωξε τὴν ληστείαν, τότε, καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ληστεία δὲν κατεδιώχθη μόνον ἀπὸ τὸν τακτικὸν στρατόν, ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ὁ Βακάλογλου ὑπηρέτησεν ἀποτελεσματικῶς, καὶ αὐτὸς δὲν ἀνήκει εἰς τὸν τακτικὸν στρατόν».

Ἀντιπαρατηρῶν ὁ Πετιμεζᾶς ἠμφισβήτησε τὴν τελεσφόρον δρᾶσιν τοῦ Βακάλογλου. Φαίνεται ὅτι ἠγνόει τί ἔγραφεν ὁ Δήμαρχος Χαιρωνείας, τοιαῦτα λέγων ὑπῆρξε τοὐλάχιστον ἀμελέτητος, ἠγνόει τὰς ἀνακοινώσεις Ὑπουρ. Στρατιωτικῶν.

Ὁ βουλευτὴς Κουμουνδουράκης ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἐξοντώσεως τῆς συμμορίας Μπελιούλη - Νταβέλη, ἀνέφερε τὴν ἐξαιρετικὴν καὶ ἀποφασιστικὴν συμβολὴν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Μοιράρχου Δαλωνᾶ.

Ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω διακρίνεται ἡ ἐμπαθὴς καὶ ἄδικος πολιτικὴ κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς ὑπὸ ὁμάδος βουλευτῶν, ἀνηκόντων εἰς τὸν στρατόν, οἵτινες διὰ τῆς συκοφαντήσεως τῆς Χωροφυλακῆς ἐπεδίωκον τὴν ἐξύψωσιν τοῦ στρατοῦ. Δὲν ἐζή-

του ἐπισήμως τὴν κατάργησιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς προβολῆς ταύτης ὡς ἀντιοικονομικῆς καὶ διὰ τῆς ἀρνήσεως οἱασδήποτε συμβολῆς ἐπεχείρουν νὰ ἐμφανίσουν ταύτην ὡς λάθρα βιοῦσαν, ὡς πλεονασμὸν καὶ πολυτέλειαν.

Βεβαίως τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐπικριτῶν δὲν ἀντέχουσιν εἰς σοβαρὰν κριτικήν, ἀλλ' οὔτε καὶ διὰ σοβαρὸν διάλογον λαμβανόμενα ἔστω καὶ ὡς ἐνεφανίζοντο, διότι ἐσωτερικῶς εἶχον ἄλλο περιεχόμενον.

Κατ' ἀρχὴν δὲν ἠδύναντο, δὲν ἐδικαιοῦντο, νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς Χωροφυλακῆς οἱ καταστροφεῖς τοῦ στρατεύματος καὶ οἱ δολιοφθορεῖς τῆς ἐννόμου τάξεως, ἀλλ' ἤδη ἦσαν βουλευταὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ ὡμίλουν ὡς τιμηταί, ἀνεξελέγκτως.

Ὁ Κουμουνδοῦρος διαδεχθεὶς τὴν πολιτικὴν τοῦ Μαυροκορδάτου προσέκειτο πρὸς τὴν ἀγγλικὴν διπλωματίαν, ἥτις εἶχε συστήση ὀλίγον στρατὸν καὶ ἰσχυρὰν Χωροφυλακήν, ὥστε ἡ Ἑλλὰς νὰ γίνῃ πρῶτον κράτος καὶ κατόπιν στρατιωτικὴ δύναμις. Δὲν ἠκολούθει βεβαίως τὴν ἀγγλικὴν ταύτην συνταγήν, ἐπεδίωκεν ὅμως τὸν ὀρθολογισμόν, καθ' ὃν ἄνευ ἐννόμου τάξεως καὶ ἀσφαλείας δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ περιπόθητος καὶ τὰ κράτη προάγουσα ἐσωτερικὴ γαλήνη καὶ ἡσυχία, ταῦτα δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῶσιν ἄνευ σοβαροῦ ἀστυνομικοῦ συστήματος, ὡς ἄλλωστε εἶχεν ἀναπτξει οὗτος ἐν τῇ κατὰ τὸ 1865 ἀγορεύσει του, ὅτε δὲν ἦτο Πρωθυπουργός.

Ἤδη ὡς Πρωθυπουργὸς μὲ πολλὴν σοβαρότητα καὶ ἀδιαφορίαν ἀντιπαρῆλθεν τὰ ἀνωτέρω φληναφήματα, ἀρκεσθεὶς μόνον νὰ ὑπομνήσῃ ἐνδεικτικῶς τὸν Βακάλογλου, ὅταν οἱ στρατιωτικοὶ ὁμιληταὶ εἶχον ἐκτροχιασθῆ καὶ ἐξέλθει τοῦ κύκλου τῆς ἐντίμου συζητήσεως·

Οἱ λοχαγοὶ καὶ ὑπολοχαγοὶ τῆς Βουλῆς ἐὰν ἔρριπτον ἓν βλέμμα εἰς τὸ κατάντημα τοῦ στρατοῦ καὶ ἐὰν εἶχον τὴν δύναμιν τῆς αὐτοκριτικῆς, θὰ ἐνεθυμοῦντο τὴν εὐαγγελικὴν ῥῆσιν, περὶ δοκοῦ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς των, καὶ δὲν θὰ ὡμίλουν περὶ τῆς κόνεως ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἀναφερόμενος ὁ Γ. Ἀσπρέας εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ στρατεύματος κατὰ τὸ 1865, γράφει: «Ἡ στρατιωτικὴ ἀποσύνθεσις εἶχε συντελεσθῆ πλήρως, ἀπίστευτος δὲ κατάπτωσις εἶχεν ἐπέλθῃ τῆς πειθαρχικῆς ἱεραρχίας ἐν τῷ στρατῷ. Ἡ ἐπανάστασις εἶχε διαφθείρει τὸ στράτευμα. Ἀλλὰ πλὴν τούτου ἡ συρροὴ ἱκανῶν ἐν τῇ ἐθνοσυνελεύσει στρατιωτικῶν πληρεξουσίων, συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ ἀποσπάσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν οἱ στρατιωτικοί, δικαιώματα πρὸς τὸ πολιτεύεσθαι τοιαῦτα, ὥστε καὶ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἤρκουν νὰ ἐπιφέρουν τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς καλῶς ἐννοουμένης συγκροτήσεως ἑνὸς στρατεύματος. Σμῆνος, ὡς ἐκ τούτου, στρατιωτικῶν προπαρασκευάζετο νὰ κατέλθῃ εἰς τὰς κάλπας..., ἐνῶ ἁπλούστατα ἦσαν πολιτικαὶ μηδαμινότητες» (19).

Τί εἶχε προσφέρει ἡ Χωροφυλακὴ καὶ εἰς τὸν κατὰ τῆς λῃστείας ἀγῶνα ἐξεθέσαμεν διὰ μακρῶν ἐν τοῖς πρόσθεν, καὶ δὲν ἠγνόουν ταῦτα οἱ ἐπικριταί, ἠγνόουν ὅμως τὴν καλὴν πίστιν καὶ μετήρχοντο στεῖραν καὶ στενόκαρδον πολιτικήν, κατὰ βάσιν ἰδιοτελῆ καὶ προχείρως ἀντιπολιτευτικήν. Ἤθελον αὔξησιν τοῦ στρατοῦ καὶ προβιβασμούς, καὶ ἐφρόνουν ὅτι τοῦτο ἔγκειτο εἰς τὴν κατάργησιν τῆς Χωροφυλα-

---

(19) Αὐτόθι τόμ. Α' σελ. 293. Βλέπε σχετικῶς καὶ Σπυρ. Μελᾶ ἐφημ. «Ἐλευθερία» τῆς 30 Μαρτίου 1963.

κῆς, ἐνῶ βραδύτερον ὁ ἴδιος ὁ Μαυρομιχάλης, γενόμενος Ὑπουργός, ὑπῆρξεν ἀγνώριστος εἰς τὰς ἀπόψεις του.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Ἀλλ' ἡ τῶν στρατιωτικῶν καταφορὰ δὲν ἔληξεν, διότι δὲν εἶχεν ἀκόμη προσδιορίση τί ἀκριβῶς ἐπεδίωκεν, πρᾶγμα ὅπερ προέβαλον μετὰ τὴν ἀνωτέρω συζήτησιν διὰ τῶν στηλῶν τοῦ στρατιωτικοῦ περιοδικοῦ «Ὀνήσανδρος» καὶ δι' ἄρθρου τοῦ λοχαγοῦ τῶν Ἐπιτελῶν Χ. Δημητρακοπούλου.

Εἰς τὸ φυλλάδιον 59 τῆς 1-2-1867, ὁ λοχαγὸς οὗτος, ἀπαντῶν δῆθεν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Κλήρη, περὶ οὗ ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ ἀστείων μᾶλλον ἐπιχειρημάτων καὶ αὐθαιρέτων καὶ ὅλως ἀντεπιστημονικῶν συλλογισμῶν, ἐζήτει τὴν κατάργησιν ἢ τὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον περιορισμὸν τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἀρθρογράφου τούτου, ἦσαν:

1) Ἡ μεγάλη ἐπιβάρυνσις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὑποστηρίζοντος «Διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς πληρώνει τὸ μικρὸν ἑλληνικὸν Ἔθνος κατ' ἔτος δρσμὰς 1.857.628 διὰ μισθούς, ἐπιμίσθιον γραμματέων καὶ γραφέων, ἐνοίκια..., τίμημα ἄρτου τῶν τῆς πρωτευούσης ἀνδρῶν, τίμημα ἱππονομῆς, ἀποσκευήν, ὁπλισμόν, μετακομίσεις, ἀποζημίωσιν ἵππων καὶ διὰ κατάθεσιν ἱματισμοῦ. Προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν ἐξόδων τῆς Δημοσίου Ἀσφαλείας, πληρωνομένων καὶ αὐτῶν ἀπὸ τὸ πτωχὸν κεντρικὸν ταμεῖον, ἀνεβαινόντων εἰς 300.000 δραχμὰς καὶ ἐπέκεινα, προστιθεμένων ἔτι τῶν μαρτυρικῶν τῶν ἐπὶ ποινικῶν δικαστηρίων παρουσιαζομένων, ἅτινα ὦσι περὶ τὰς 100.000 δραχμάς, ἀμοιβῶν κ.λ.π..., ἐξάγεται ὅτι τὸ ταμεῖον δαπανᾷ 2.257.682 δραχμὰς ὡς ἔγγιστα».

2) Ὅτι ὁ στρατὸς εἶναι προτιμώτερος λόγῳ ἀσυγκρίτως μικροτέρου κόστους. Ὑπεστήριξεν ὅτι ἓν τάγμα δυνάμεως 700 ἀνδρῶν ἐστοίχιζε κατ' ἔτος 240.000 δραχμὰς καὶ συνεπέραινεν ὅτι διὰ τῶν διατιθεμένων διὰ τὴν Χωροφυλακὴν χρημάτων θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ συντήρησις 20 ταγμάτων στρατοῦ, ἐξασφαλιζομένης ἐν ταὐτῷ καὶ σοβαρᾶς ἑτοιμοπαρατάκτου δυνάμεως.

3) Ὅτι ὁ στρατὸς ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς πέρας εὐχερῶς καὶ τελεσφόρως τὰ ἔργα τῆς Χωροφυλακῆς, ἥτις ἦτο μὲν μάχιμος δύναμις, ἀλλ' ἀσύντακτος, ἀγύμναστος, πολυδάπανος καὶ κατὰ τὸ ἓν τρίτον ὀλιγωτέρα εἰς ἀριθμόν, καὶ

4) Δὲν ἀνεύρισκεν οὐδεμίαν οὐσιαστικὴν συμβολὴν τῆς Χωροφυλακῆς, γράφων «Δὲν ἐννοῶ εἰς τί συνίσταται ἡ χρησιμότης τοῦ πολυδαπάνου τούτου Σώματος, ὅτε ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαλείψῃ τὴν λῃστείαν καὶ νὰ παγιώσῃ τὴν τάξιν, δὲν ἠδυνήθη νὰ προλάβῃ οὔτε νὰ καταστείλῃ οὐδεμίαν στάσιν».

Κατωτέρω, ὁ σοφὸς ἐκεῖνος πολιτειολόγος καὶ οἰκονομολόγος ἔγραφεν ὅτι, δὲν τὸν ἐνδιέφερον τὰ αἴτια·

Τέλος, καταλήγων μετὰ στόμφου, ἀπεκάλυπτε τὰς προθέσεις τῆς ὅλης πολεμικῆς, γράφων: «Ὅθεν ἀνακεφαλαιώνων τὴν ἰδέαν μου λέγω ὅτι, ἐὰν συγχωνεύσωμεν τὴν Χωροφυλακήν, θὰ δυνάμεθα νὰ συντηρῶμεν 20 τάγματα τακτικοῦ στρατοῦ μὲ τὸν αὐτὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων, ἢ 15 μὲ περίσσευμα ἑνὸς ἑκατομμυρίου...».

Τάδε, λοιπόν, ἔφη Ζαρατούστρας. Ἀλλὰ κατὰ τοῦ Κλήρη ἐπετέθησαν καὶ οἱ διὰ τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν 1862 προαγωγῶν ἀλεξιπτωτισταὶ εἰς τὸ Σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Οὕτω εἰς τὸ φυλλάδιον 60 τοῦ «Ὀνησάνδρου», τῆς 15-2-1867, ἐδημοσιεύθη δημοσίευμα τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Κ. Ἀράπη, ὅστις διε-

μαρτύρετο διότι ὁ Κλήρης εἶχε ταχθῆ κατὰ τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν προαγωγῶν καὶ ἐξετάσεων καί, τὸ σπουδαιότερον, ὁ ἀνθυπομοίραρχος οὗτος ἐτάσσετο ὑπὲρ τοῦ ἐκ ξένων ὅπλων ἀρχηγοῦ.

Εἰς τὸν Δημητρακόπουλον ἀπήντησαν πολλοὶ (20), ἀλλὰ τὴν πλέον ἐπιστημονικὴν καὶ συντριπτικὴν ἀπάντησιν ἔδωκεν ὁ ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Γ. Κροκίδας διὰ τῆς ἀπὸ 8-2-1867 πραγματείας του, ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ Χωροφυλακῆς. —Ἀπάντησις πρὸς τὸν λοχαγὸν κ. Χ. Δημητρακόπουλον». Ἐνταῦθα ὀφείλομεν μίαν διευκρίνησιν. Λέγοντες λοχαγὸς τῶν Ἐπιτελῶν διὰ τὴν συζητουμένην περίοδον, ἐπρόκειτο περὶ λίαν ἐξεχούσης ἐν τῷ στρατεύματι θέσεως δι' ἀρτίως μορφωμένον ἀξιωματικόν· Ὁ Κροκίδας τὴν ἀπάντησιν δὲν τὴν ἔδωσεν διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ἀλλὰ τὴν ἔδωκεν εἰς ἴδιον φυλλάδιον, περιωρισμένης καὶ συγκεκριμένης κυκλοφορίας, ἤτοι καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀποδεικνύεται ἡ σοβαρότης, ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ ὑψηλὸν στρατιωτικὸν πνεῦμα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Λυπούμεθα ἰδιαιτέρως διότι δὲν δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὴν ἐκ 15 σελίδων περισπούδαστον ταύτην πραγματείαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ἀπαντῶν ὀργανωτὴς τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως (1854) Κροκίδας, ὄχι μόνον ἀποδεικνύει παιδαριώδεις τοὺς ἰσχυρισμοὺς καὶ τὰς αἰτιάσεις τοῦ Δημητρακοπούλου, ἀλλὰ καὶ τὸν πέπλον τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως ἀνασύρει καὶ τὰ τῆς θεραπείας μέσα ὑποδεικνύει.

Ὁλόκληρος ἡ πραγματεία ἀποτελεῖ ἓν κατάλληλον δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς κήρυγμα, ὡρισμέναι ὅμως περικοπαὶ εἰσὶν περισπούδαστοι. Ἔγραφεν π.χ.: «..Περιοριζόμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν ἐν πρώτοις ὅτι, δὲν εἶναι ἡ ὑλικὴ δύναμις, ἥτις ἀποκαθιστᾷ τὰ ἔθνη εὐτυχῆ καὶ ἑπομένως μεγάλα, ἀλλ' ἡ ἠθικὴ δύναμις, δηλαδὴ Κυβέρνησις ἔμφρων καὶ ἐπιτηδεία, ἐνισχυομένη ὑπὸ τοῦ ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ τῶν πολιτῶν... Ὁ μέγας, ὁ γενναιότερος πάντων τῶν στρατῶν, ὁ γαλλικός, δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν Μέγαν Ναπολέοντα, ἀπωλέσαντα τὴν ἠθικὴν δύναμιν...».

Ὑποδεικνύων τοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς τῆς τότε μικρᾶς Ἑλλάδος, διεκήρυσσεν: «...οὐδ' αὗται αἱ ἐλπίδες ἡμῶν δύνανται νὰ πραγματοποιηθῶσιν μίαν ἡμέραν, ἐὰν δὲν σωφρονήσωμεν καὶ δὲν παραλείψωμεν τὰς φαντασιοπληξίας τοῦ μανιώδους Ὀρλάνδου, ἐνασχολούμενοι σπουδαίως εἰς τὴν ἠθικὴν τῆς κοινωνίας διοργάνωσιν καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων μας...».

Σχολιάζων τὴν ἄποψιν τοῦ Δημητρακοπούλου, ὅτι ὁ στρατὸς διὰ τῶν μεταβατικῶν ἠδύνατο νὰ καταπολεμήσῃ τὴν λῃστείαν καὶ τὴν Χωροφυλακὴν ν' ἀντικαταστήσῃ, ἀπεδείκνυεν ὅτι τοῦτο ἦτο τελείως ἀνέφικτον, ἄνευ μετατροπῆς τοῦ στρατοῦ εἰς Χωροφυλακὴν καὶ ὑπαγωγήν του εἰς τὴν κοινὴν δικαιοσύνην, ὁπότε ὄχι μόνον κέρδος, ἀλλὰ τεραστία ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ ζημία θὰ προέκυπτε, τόσον ἐκ τῆς παντελοῦς πλέον ἀνυπαρξίας στρατοῦ, ὅσον καὶ ἐκ τῆς καταστροφῆς αὐτῆς ταύτης τῆς κοινῆς καὶ ἐθνικῆς ἀσφαλείας.

Εἰδικώτερον ἐπὶ τοῦ τομέως τῆς λῃστείας, ἀφοῦ διευκρίνιζεν ὅτι αὕτη δὲν ἀπετέλει τὴν κυρίαν ἀποστολὴν τῆς Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὰς ἐπικρατούσας τότε συνθήκας, ἔγραφεν: «...ἡ λῃστεία δὲν εἶναι ἀσθένεια χρήζουσα ἡρωϊκῶν φαρμάκων, τοιούτων οἷα εἶναι ἡ χρῆσις στρατοῦ καλυπτομένου ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἐξαιρετικῆς νο-

---

(20) Βλέπε Κλήρη φυλλάδιον 65. 1.5.67 φύλλον 1881 ἐφημ. «Αὐγή» κ.λ.π.

μοθεσίας καὶ οὐχὶ τῆς διεπούσης ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὁ ἀδικούμενος πολίτης δύναται νὰ προσφύγῃ αἰξαιτούμενος τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἀδικημάτων, ἃ δύναται νὰ ὑποστῇ ἐκ τῆς παρανομίας, τῆς ἀταξίας καὶ τῆς παραφορᾶς τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, ἀλλ' εἶναι σύμπτωμα ριζικῆς ἄλλης ἀσθενείας τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, ἧς αἱ Κυβερνήσεις, ὡς οἱ καλοὶ ἰατροί, ἀναζητοῦσιν τὴν ἑστίαν καὶ θεραπεύουσιν ἑπομένως αὐτὴν διὰ καταλλήλων φαρμάκων, ἡ λῃστεία, λοιπόν, δὲν εἶναι εἰμὴ σύμπτωμα τῆς γενικῆς τοῦ κοινωνικοῦ σώματος καχεξίας, καὶ δὲν εἶναι δυστυχῶς τὸ μόνον, διότι εἰς ταύτην προστίθενται ἡ φυγοδικία, ἡ ἄρνησις τῆς ἐκπληρώσεως δημοσίων ὑποχρεώσεων, ἡ ἀπείθεια πρὸς τὴν κοινὴν ἱεραρχίαν, ἡ ἀσέβεια πρὸς τοὺς νόμους, ἀνυποταξία, ἡ πρὸς τὰς ἀρχὰς θρασύτης, ἡ παράλυσις τῶν ἠθῶν, αἱ καταχρήσεις, ἡ ἰδιοτέλεια, ἡ ἀπιστία καὶ τόσα ἄλλα ἠθικὰ ἐλαττώματα ἐμφυλοχωροῦντα, δυστυχῶς, εἰς τὰ σπλάχνα τῆς κοινωνίας μας, ὡς παράσιτα ἰοβόλα φυτά, τῶν ὁποίων ἡ ἐκρίζωσις οὐδέποτε κατορθοῦται διὰ τῆς βιαίας ἀποσπάσεως τῶν φύλλων των, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνασκάψεως τοῦ ἐδάφους καὶ διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς καὶ νοήμονος καλλιεργείας αὐτοῦ.

»Ἡ λῃστεία ἄρα, ὡς σύμπτωμα ἀσθενείας βαθυτέρας, δὲν θεραπεύεται διὰ τῆς ἐκτάκτου κινήσεως φουσάτων, ἐπιβαρυνόντων καὶ καταθλιβόντων ἀδιακρίτως τοὺς πολίτας καὶ διαπραττόντων ἐνίοτε πολὺ χείρονα τῶν λῃστρικῶν συμμοριῶν. Θεραπεύεται ὅμως ριζικῶς διὰ γενικῶν μέτρων ἄλλων, ἀστυνομικῶν καὶ κοινωνικῶν, λαμβανομένων περιεσκεμένως ὑπὸ ἐμφρόνου Κυβερνήσεως καὶ ἐνεργουμένων ὑπὸ ἐκλεκτῶν ὑπαλλήλων...».

Τέλος ἰδοὺ καὶ ὁ ἐπίλογος τῆς πραγματείας ταύτης.

»Τὸ νὰ τρέφῃ τις ἰδέας μίσους καὶ χολῆς ὡς ἄτομον πρὸς ἄτομον, εἶναι δυστυχῶς ὑποφερτὸν ὡς σύνηθες, ἀλλὰ τὸ νὰ ἔχῃ τοιαύτας ἰδέας καθ' ὁμάδος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κατὰ σώματος ὁλοκλήρου ἐμπεριέχοντος πρόσωπα διακεκριμένα ἐν τῇ κοινωνικῇ τάξει καὶ σεβαστὰ διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἁγνὰς πάσης ἰδιοτελείας θυσίας καὶ ἐκδουλεύσεις, εἶναι ἁμάρτημα ἀσύγγνωστον καὶ ἑπομένως ἀνυπόφορον, ὅτε μάλιστα τὰς ἰδέας αὐτὰς ἔχει τὴν τόλμην νὰ ἐκφράζῃ δημοσίως. Τούτων ἕνεκεν εὑρισκόμεθα εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην νὰ εἴπωμεν κάτι τι εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὸν κ. Δημητρακόπουλον·

»Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, κύριε Δημητρακόπουλε, συστηθὲν κατὰ τὸν Ἰούνιον 1833, συμπεριέλαβεν εἰς τὰς τάξεις του ἄνδρας ἐκ τῶν μᾶλλον διακρινομένων παρ' ὅλων τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, τακτικοῦ καὶ ἀτάκτου λεγομένου τότε.

Διετέλεσεν ἀείποτε τίμιον καὶ πιστὸν εἰς τὸν ὅρκον του, ἀφοσιωμένον ἀείποτε εἰς τὰ καθεστῶτα, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἤθελε μορφώσῃ αὐτὰ τὸ Ἔθνος.

Κατέστειλε 17 στάσεις καὶ ἐπαναστάσεις ἀπὸ τοῦ 1834 μέχρι τοῦ 1862, τῇ συνδρομῇ βεβαίως τῆς ὑγιεστέρας τοῦ ἔθνους μερίδος καὶ διὰ τῆς βαρύτητος καὶ διὰ τῆς κοινωνικῆς θέσεως τῶν μελῶν του, συνέτριψε καὶ διέλυσε πολλὰς καὶ πολυαρίθμους λῃστρικὰς συμμορίας καὶ ἐπλήρωσε τὰς φυλακὰς τοῦ Κράτους λῃστῶν καὶ ἄλλων κακούργων ἐπιβουλευομένων ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἄνευ τοῦ σώματος

ΕΦΙΠΠΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΞ
κατὰ τὴν περίοδον 1870

τούτου τὸ ἔθνος ἤθελε ἴσως εὑρεθῇ εἰς χείρονα κατάστασιν τῆς σημερινῆς ἀπὸ τοῦ 1834, ὅτε ἐγένετο ἡ πρώτη ἐν Πελοποννήσῳ ἐπανάστασις.

Ἐὰν ὑμεῖς ἀρνεῖσθε τὴν ἀλήθειαν ταύτην, τὸ ἔθνος ὅμως ἀναδιφίζον τὰ χρονικά του, καὶ βλέπον ὅτι τὸ Σῶμα τοῦτο ἐπὶ 30 ὁλόκληρα ἔτη καὶ ἐπέκεινα διέσπειρε τὰ κόκκαλά του εἰς πᾶσαν γωνίαν τοῦ Κράτους καὶ κατεπότισεν αὐτὴν διὰ τοῦ αἵματός του, πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον καὶ χάριν αὐτοῦ, ἀποδίδει καὶ θέλει ἀποδώσει πάντοτε εἰς αὐτὸ δικαιοσύνην, ὁμολογοῦν τὴν ἀλήθειαν, αἰσθανόμενον τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ καὶ ἀναγνωρίζον συγχρόνως τὸ ἐσφαλμένον πρὸς τοῦτο γνώμης σας.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν φράσιν του, εὑρισκόμεθα εἰς ἀμηχανίαν, ἀποροῦντες πῶς ὁ κ. Δημητρακόπουλος περιέπεσεν εἰς ἁμάρτημα τὸ ὁποῖον, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποφύγῃ.

Δὲν εἶναι, νομίζομεν, οὔτε εὐγενὲς οὔτε δίκαιον τὸ νὰ παριστάνωμεν ἐπιλήψιμον τὴν ὑπόληψιν σώματός τινος ἢ καὶ προσώπου, δι᾽ ἐκφράσεων λίαν ἀφῃρημένων καὶ ἀμφιβόλων.

Διὰ νὰ παραστήσῃ δέ τις τὸν Παῦλον ἠθικώτερον τοῦ Πέτρου, ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὸν Παῦλον ἀναμάρτητον, ἢ τοὐλάχιστον ὀλιγώτερον ἁμαρτωλὸν τοῦ Πέτρου. Τὸ τοιοῦτον δὲν ἔπραξεν ὁ κ. Δημητρακόπουλος.

Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ δὲν εἶναι ἐντελῶς εἰς τὴν θέσιν της, ὅτι ἔχει ἀνάγκην καθαρισμοῦ, μορφώσεως καὶ διαπλάσεως οὕτως εἰπεῖν. Ἀλλὰ δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ καὶ οὔτε ὅτι διὰ τῆς ἐκλείψεως αὐτῆς ἐπέρχεται ὁ χρυσοῦς αἰὼν εἰς τὴν πατρίδα μας, ἐπερχομένης ἐκ τούτου τῆς τάξεως, τῆς ἀσφαλείας, τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ ὅλων τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν· Δὲν πιστεύομεν ὅμως νὰ ἀρνηθῇ καὶ ὁ κ. Δημητρακόπουλος ὅτι καὶ ὁ προτεινόμενος παρ᾽ αὐτοῦ ἀντικαταστάτης τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ λοιπὸς δηλαδὴ στρατός, χρήζει τῆς αὐτῆς ἀναμορφώσεως καὶ διαπλάσεως ὡς εὑρισκόμενος εἰς τὴν αὐτήν, ἂν οὐχὶ χείρονα, κατάστασιν. Δ υ σ τ υ χ ῶ ς ὅ μ ω ς ἅ π α ν τ ε ς β λ έ π ο μ ε ν τ ὸ κ ά ρ φ ο ς ε ἰ ς τ ὸ ν ὀ φ θ α λ μ ὸ ν τ ο ῦ γ ε ί τ ο ν ο ς κ α ὶ ο ὐ δ έ π ο τ ε τ ὴ ν δ ο κ ὸ ν ἣν ἔ χ ο μ ε ν ε ἰ ς τ ὸ ν ἡ μ έ τ ε ρ ο ν.

Ἐν τούτοις ταῦτα γράφοντες περιεπέσαμεν καὶ ἡμεῖς ἄκοντες εἰς τὸν κυκεῶνα τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν φρονημάτων τῆς ἐποχῆς. Διὰ τοῦτο εὐχόμενοι πρὸς τὸν Θεὸν λέγομεν...».

Ἡ παρασταθεῖσα ἐν τοῖς πρόσθεν πολεμικὴ κατὰ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, τὰ χρησιμοποιηθέντα παρ᾽ αὐτῆς ἐπιχειρήματα καὶ προβληθέντα ὡς ἀντίδοτα καὶ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν ἐπιδειχθὲν πεῖσμα, παρέχουν τὸ μέτρον κρίσεως τῆς πνευματικῆς καθυστερήσεως τῆς χώρας καὶ ἀποκαλύπτουν πανηγυρικῶς τὰ αἴτια τῆς τε γενικῆς κακοδαιμονίας καὶ τῆς ἐπικρατούσης ἀναρχίας. Αἱ, ἐκ τῆς συνεχοῦς, φανερᾶς ἢ ὑπολανθανούσης, ἀμέσου ἢ ἐμμέσου τοιαύτης πολεμικῆς, ἐπιπτώσεις ὑπῆρξαν ἐπώδυναι καὶ σκληραὶ διά τε τὸ Ἔθνος καὶ διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ὅπερ φύσει καὶ θέσει τέτακται πάντοτε νὰ καλύπτῃ, ὡς ἄτρωτος ἀσπὶς διὰ τῶν ἀνδρῶν του, τὴν δημιουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν παντὸς ὅ,τι καλεῖται κοινωνικὴ ζωή, δύναμις, ἀνάπτυξις καὶ πολιτισμός· Ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν τί ἔγραφεν ὁ Δήμαρχος Χαιρωνείας, τί

ἔγραφεν αὐτὸ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν δι᾽ ἐπισήμων καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων ἀνακοινώσεων, τί ἐγκώμια ἔπλεκεν ὁ Τύπος κ.λ.π., καὶ ὅμως πάντα ταῦτα ἐστάθησαν ἀνίκανα νὰ συγκρατήσωσι τὴν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς μῆνιν καὶ ἐκστρατείαν τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἀδελφῶν τοῦ στρατοῦ βαθμοφόρων, μέχρι σημείου ὥστε αἱ ἐνέργειαί των νὰ μὴ ἀπέχωσι τῆς συκοφαντίας. Ἐπεχείρουν νὰ στηριχθῶσιν εἰς ἀναποφεύκτους τινὰς περιπτώσεις κακῆς ἢ ἀτυχοῦς συμπεριφορᾶς μεμονωμένων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ μετὰ πάθους παρεγνώριζον τοὺς ἐθνικοὺς καὶ κοινωνικοὺς ἄθλους τοῦ Σώματος. Ὅλα δὲ ταῦτα συνέβαινον διὰ μερικὰς δραχμὰς καί τινας προσδοκωμένους βαθμούς. Ἡ ἔννοια τῆς ἀγνωμοσύνης δὲν ἀποδίδει τὴν ἐπιδεχθεῖσαν παραγνώρισιν τῶν 700 νεκρῶν τοῦ Σώματος, τῶν διεθνῶν διθυράμβων καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὕμνων διὰ τὸ ἦθος, τὴν γενναιότητα, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ἀκρίβειαν ἐκτελέσεως τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ οὑτωσὶ διὰ τῆς ἀπειλῆς καὶ φθορᾶς διανοιγεῖσα τάφρος, δυστυχῶς, ἐδέχθη μαζὺ μὲ τοὺς ἰδίους ἐκσκαφεῖς καὶ τὸ διεθνὲς κῦρος τῆς χώρας.

Μερικοὶ τῶν ἀγορητῶν εἶχον ἐντοπίσει τὴν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς καταδρομήν των διὰ τὰς μετὰ τὴν ὀκτωβριανὴν ἐπανάστασιν λαβούσας χώραν ἐν τῇ Χωροφυλακῇ ἐξελίξεις, συνεπείᾳ ἀνωμάλου στρατολογίας καὶ ἀτάκτου προαγωγῆς, ἀλλὰ τίς ἄλλος ἔπταιεν δι᾽ αὐτὰ ἐκτὸς τῶν ἰδίων, οἵτινες διαρκῶς συνωμοτοῦντες, ἐπαναστατοῦντες, καὶ τὰς ἐμφυλίους συρράξεις προκαλοῦντες καὶ τροφοδοτοῦντες, ὄχι μόνον κατέστρεφον πᾶσαν προσπάθειαν ἀνασυγκροτήσεως καὶ προόδου, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνωμάλους ἐξελίξεις καὶ λύσεις ὑπέθαλπτον!!

Δὲν ὡμίλουν περὶ ἀνασυγκροτήσεως καὶ περὶ ἐπαναγωγῆς, ἀλλὰ περὶ καταστροφῆς, κατὰ συνέπειαν ἐστεροῦντο ἀγαθῶν προϋποθέσεων καὶ ἐλατηρίων. Ἡ διαρκὴς καὶ ἐπίμονος πολεμική, προεκάλεσε, κατὰ φυσικὸν νόμον, γενικωτέραν φθορὰν εἰς τὸ Σῶμα καὶ τὴν παρὰ τῶν πολιτικῶν βαθμιαίαν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀνορθωτικῆς προσπαθείας, μὲ ἐπιπτώσεις τὴν συνεχῆ καὶ μέχρι τῶν προθύρων τῆς διαλύσεως μείωσιν τῆς δυνάμεως, τὴν μισθολογικὴν παραμέλησιν καὶ τὴν ὡς ἐκ τούτου σοβαρὰν νόθευσιν τοῦ ποιοῦ τῶν εἰς τὸ Σῶμα προσερχομένων.

Κατωτέρω θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ παρομοίων διαλόγων, ἀλλὰ θὰ ἴδωμεν ὅτι οἱ ἐπωνύμως ὁμιλοῦντες ἤρξαντο συναισθανόμενοι τὴν εὐθύνην καὶ τὴν ἐντροπὴν τῶν λόγων.

Ἐν τοῖς πρόσθεν περιεγράψαμεν τὰς ψυχικάς, πνευματικὰς καὶ σωματικὰς ἰδιότητας τοῦ χωροφύλακος καὶ εἴπομεν ὅτι «Δύναταί τις νὰ γεννηθῇ πολεμιστὴς ἀπτόητος, δὲν δύναται ὅμως νὰ γίνῃ χωροφύλαξ ἄνευ βαθείας γνώσεως τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων του». Περὶ τούτου οὐδαμόθεν ἠκούσθη φωνή τις.

ΣΥΝΕΧΗ ΠΛΗΓΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΑΝΤΕΣ ΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἀλλά, τῶν ἑλληνικῶν οἰκιῶν πυρπολουμένων, ἐκεῖνοι ἐσπατάλουν τὸν χρόνον εἰς ἀνοήτους, ἀνεδαφικὰς καὶ ἀτόπους ἀσχολίας. Τὸ δημιουργικὸν ἔργον τοῦ Κουμουνδούρου οὐ μόνον ἐγκατελήφθη, ἀλλὰ καὶ ἀνετράπη, τούτου ἀπομακρυνθέντος τῆς κυβερνήσεως.

Ἡ ληστεία εἶχεν ἀρχίσει καὶ πάλιν νὰ ἐρημώνῃ τὴν ἑλληνικὴν προσπάθειαν

ἐπιβιώσεως, ὁ δὲ ἐχθρὸς πάσης προόδου, ἡ ἀταξία, ἤνδρωνε τὴν ἀπελπισίαν καὶ ἐτροφοδότει τὴν μοιρολατρείαν.

Ἡ Μοιραρχία Αἰτωλοακαρνανίας ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 5566 ἀπὸ 11-6-1866 ἀναφορᾷ της πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς «περὶ δημοσίας ἀσφαλείας», ἐτόνιζεν: «Ἡ ληστεία, ἥτις ἀπό τινος χρόνου λυμαίνεται τὰς διαφόρους τοῦ νομοῦ τούτου ἐπαρχίας (ἤγειρεν;) ἐσχάτως τοσοῦτον αὐθάδη κεφαλὴν (ὥστε;), δι' ἀλληλοδιαδόχων ληστοπραξιῶν καὶ αἰχμαλωσιῶν κατεπτόησε πάντα φιλήσυχον, διέκοψε τὴν συγκοινωνίαν, ἀπήλπισε τὸ ἐμπόριον, ὁ δὲ λαός, βλέπων τὴν ἐξουσίαν ἀνίσχυρον νὰ τὸν προασπίσῃ κατ' αὐτῆς, ὑποθάλπτει αὐτήν, τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ ταυτίζων τὰ συμφέροντά του πρὸς τὴν ὕπαρξίν της, συνδεομένην ἄλλωστε καὶ μὲ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως, ἅτινα τυγχάνει εὑρίσκουσα μεταξὺ τῶν ἀπείρων συγγενῶν καὶ τῶν ἰσχυρῶν φίλων της, οἵτινες διὰ ταύτης ἐκδικοῦνται ἐπιτόπια πάθη ἢ ἀντιπολιτεύονται τὴν ἐξουσίαν καὶ τὰ ὄργανά της.

Πολλάκις ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ ζωγραφήσωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς Κυβερνήσεως τὴν κατάστασιν τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἢ παρεπέμφθημεν εἰς τὰ ἐνόντα, ἢ ἐλάχιστα ἐξ ὅσον ἐξαιτησάμεθα μέσα μᾶς ἐχορηγήθησαν. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ ληστεία ἀνεπτύσσετο, ἡ ἐξουσία ἐξησθένει ὁσημέραι, χάνουσα καὶ τὴν ἠθικὴν βαρύτητά της, ὁ δὲ λαὸς ἀπελπίζετο καὶ ἐγόγγυζεν.

Ἡ λυπηρὰ αὕτη κατάστασις εἶναι ἀνάγκη νὰ παύσῃ καὶ τὸ ἔθνος περιμένει ἀπὸ τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως. Τὸ καθ' ἡμᾶς δέ, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν ἐθνικὴν ταύτην προσδοκίαν, θεωροῦμεν ὅτι διὰ νὰ καταδιωχθῇ ἡ ληστεία ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀποτελεσματικῶς, διὰ νὰ ἐνθαρρυνθῶσιν οἱ ἀγαπῶντες τὴν ἡσυχίαν, ἀλλὰ μὴ τολμῶντες νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ αὐτῆς, διὰ νὰ καταπτοηθῶσιν οἱ ρέποντες εἰς τὴν ἀταξίαν καὶ ἀπελπισθῶσιν οἱ πάτρωνες αὐτῶν, ἀπαιτεῖται διὰ μόνην τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης, ἡ ἐφεξῆς κατ' ἐπαρχίαν δύναμις...» (21).

Τὴν ἰδίαν ἐποχήν, ὁ Νομάρχης Αἰτωλοακαρνανίας ἐτηλεγράφει πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν:

Ἐκ Μεσολογγίου 3-4-1866 Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Ἀθήνας

Ταγματάρχης Ζᾶνος (Διοικητῆς Μοιραρχίας) ἀνεχώρησε δι' Ἀγρίνιον ἄγων τρεῖς μόνον χωροφύλακας, ἐνταῦθα μένουν ἄλλοι πέντε. Ἀποσταλείτω σπουδαία ἐνίσχυσις δυνάμεως τάχιστα διότι οὐδὲ τακτικὴν ὑπηρεσίαν δυνάμεθα ἐνεργεῖν, πολλῷ μᾶλλον καταδίωξιν ληστῶν.

Νομάρχης ΠΑΛΑΜΙΔΑΣ (22)

Ὁ ἔπαρχος Τριχωνίας ἐν τῇ ἐκθέσει διὰ τὸ ἔτος 1865 καὶ ἐν τῇ εἰδικῇ παραγράφῳ «Χωροφυλακή», ἔγραφεν (23) «Ἡ Χωροφυλακή, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσφάλειαν ἡσυχίαν καὶ τάξιν, ἐξετέλεσεν ἀκριβῶς τὸ καθῆκον της, ἀναλόγως τῶν δυνάμεων

(21) Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους. Ἐν συνεχείᾳ ἐξέθετε τὰς περὶ ἀπαιτουμένης δυνάμεως ἀπόψεις του.

(22) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

(23) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους ὑπ' ἀριθ. 3741)1.12.1865 ἀναφορά.

της. Τὸ ἀνεπαρκὲς ὅμως αὐτῆς δὲν ἐπέτρεψε νὰ πραγματοποιήση τὴν ἐν γένει σύλληψιν διαφόρων φυγοδίκων», κατωτέρω δὲ μεμφόμενος τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δίωξιν τῆς ζωοκλοπῆς, ἔγραφε «... καθ' ὅσον καὶ ἡ δικαστικὴ ἐνέργεια δὲν ἐφάνη εἰς τὸ ἀντικείμενον ὡς ἀπήτει δραστηρία, καὶ ἡ ἀκολασία ηὔξησε τοὺς αὐτουργοὺς αὐτῶν».

Ἡ ἐναργὴς παραστατικότης τοῦ Νομάρχου δὲν ὑπελείπετο τῆς θαρραλέας φωνῆς τοῦ ταγματάρχου, Δ)οῦ Μοιραρχίας, Χωρωφυλακῆς Ζάνου. Ἄνευ περιστροφῶν καὶ μὲ ὑπερεκχειλισμένην τὴν ἀπελπισίαν καὶ ἀγανάκτησιν, ἐκ τῆς κρατικῆς ἀστοργίας καὶ ἀδιαφορίας, ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος, ὕψωσε τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του, μήπως συγκινήσει τοὺς κυβερνῶντας καὶ ὑπευθύνους.

Νομάρχης, Ἔπαρχος καὶ Δ)τὴς Μοιραρχίας ἐζήτουν χωροφύλακας ἵνα δώσωσιν εἰς τὸν νομὸν γαλήνην, ὡς ἔπρατον ἁπάντων τῶν νομῶν οἱ ἐκπρόσωποι, ἵνα δημιουργήσωσιν τὰς προϋποθέσεις ἐξημερώσεως τῶν ἠθῶν καὶ τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως.

Δὲν ἦτο δὲ μόνον ἡ ληστεία ἡ ταράσσουσα καὶ καταστρέφουσα τὴν γαλήνην τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ ἡ πληθὺς ἄλλων κατὰ τῆς ζωῆς, τῆς περιουσίας καὶ κατὰ τῶν ἀργῶν ἐγκλημάτων. Ἡ Δημοσία τάξις ὑφίστατο τὰ πλέον ἠχηρὰ καὶ διαλυτικὰ κτυπήματα, ἐνῶ αἱ διαδεχόμεναι Κυβερνήσεις συνηγωνίζοντο ἀλλήλας ἐπὶ μείζονι φανατισμῷ καὶ ἐκτραχηλισμῷ τῶν κομματαρχῶν καὶ τοῦ παρ' αὐτῶν παρασυρομένου λαοῦ.

Ἡ ἀναρχία εἶχεν ὑψώσει τόσον θρασεῖαν κεφαλὴν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν πόλεων, ὥστε εἶχεν διασαλευθῆ σοβαρῶς πᾶν αἴσθημα ἀσφαλείας καὶ πᾶσα ἐμπιστοσύνη πρὸς τὰς ἀρχάς, αἵτινες, τόσον συνεπείᾳ τῆς ἀλληλοϋποβλέψεως ὅσον καὶ ἕνεκεν τοῦ κομματισμοῦ των, εἶχον καταστρέψει τὰ βάθρα τοῦ πρὸς αὐτὰς σεβασμοῦ τοῦ λαοῦ.

Εἰς τὴν Εὔβοιαν αἱ σχέσεις μεταξὺ τοῦ Εἰσαγγελέως Χοϊδὰ καὶ τοῦ Νομάρχου ἐξεδηλοῦντο ἐν παντὶ ἐχθρικαὶ καὶ προσπάθεια τῆς Χωρ)κῆς ν' ἀπαλύνη τὴν ἐχθρότητα μεταξὺ τούτων ἀπέβαινεν ἄκαρπος, ἐνῶ ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης ἐκαρποῦντο οἱ ὑπονομευταὶ τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Περὶ τοῦ θέματος τούτου ὀγκώδης εὕρηται εἰς τὰ γενικὰ ἀρχεῖα τοῦ κράτους ἀλληλογραφία. Ὁ Νομάρχης ὑπεστήριζεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἄμυνα τῆς ἀσφαλείας ἐφ' ὅσον ὁ Χοϊδὰς παραμένει ἐν Εὐβοίᾳ καὶ κατηγόρει τοῦτον ὡς συνεργαζόμενον καὶ ὑποθάλποντα ληστάρχους καὶ ἄναρχα στοιχεῖα. Πρώην λήσταρχοι καὶ μεγάλης ὁλκῆς κακοποιοί, ἔγραφεν ὁ Νομάρχης, ἐξωπλισμένοι ἀπετέλουν τὴν σωματοφυλακὴν καὶ τὴν ἀστυνομίαν τοῦ Δημάρχου, ἐνῶ ὁ Εἰσαγγελεὺς δὲν ἐπενέβαινε ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ Χωροφυλακή, γράφων: «...γ) διότι συμφέρον εἶχε νὰ ἐνισχύση ὁ Εἰσαγγελεὺς τὸν παρομοίας φύσεως —Δήμαρχον— Χαλκίδος— διὰ τῆς παρ' αὐτῷ ὑπηρεσίας ἑνὸς ἢ δύο συμμοριτῶν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τοῦ Στέφου καὶ Γούλα, ὡς σωματοφυλάκων τοῦ Δημάρχου χρησιμευόντων, δι' ὧν καὶ ὁ τρόμος ἐμπνέεται εἰς τοὺς ἀντιπάλους του, καὶ ἤρχισαν συσπειρόμενοι καὶ ἄλλοι ὁμόφρονες, ὡς ὁ Μελέτης ὁ Ι. Φιλητρῆς, ὁ Ἀθανάσιος Μ. Παππᾶς ἀπὸ Κάντουρα καὶ ἄλλοι, οἵτινες συσσωματοθέντες μετὰ τῶν περιβοήτων ἀστυνομικῶν κλητήρων, ἀπαρτίζουσι σῶμα ἔνοπλον πρὸς τρόμον τῆς φιλησύχου πόλεως Χαλκίδος, σῶμα, τὸν ἀφοπλισμὸν τοῦ ὁποίου, ἢ δὲν τολμᾷ ἢ δὲν θέλει καὶ αὐτὴ ἡ χωροφυλακὴ (καίτοι προσκληθεῖσα ὑπ' ἐμοῦ) νὰ ἐνεργήση, ἐπαπειλουμένης ἕνεκα τούτων σπουδαίως τῆς δημοσίου ἀσφα-

λείας «....» (24) Τὴν τοιαύτην κατάστασιν ὁ Νομάρχης ἀπέδιδεν εἰς κομματικὴν ἀντιπολίτευσιν τῶν καθ' ὧν ἐστρέφετο. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν συνεχείᾳ δρᾶσιν τοῦ Χοϊδᾶ ἐν Μεσολογγίῳ κ.λ.π., ὡς κατωτέρω θὰ δοθῇ ἡμῖν εὐκαιρία νὰ ὁμιλήσωμεν, ὁ Νομάρχης εἶχεν ἀπωλέσει ἡν ψυχραιμίαν του, τόσον ἐκ πνεύματος δουλικότητος πρὸς τὸ κυβερνῶν κόμμα ὅσον καὶ ἐκ κινήτρων ματαιοδοξίας καὶ ἐγωκεντρισμοῦ. Ἡ Χωροφυλακὴ διὰ νὰ προβῇ εἰς ἐνέργειαν τινὰ ἔδει νὰ προβλέπεται αὐτη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἐν προκειμένῳ ἔφορος τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων ἦτο ὁ Εἰσαγγελεύς.

Ἐκκλήσεις καὶ κραυγαὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς τάξεως καὶ Ἀσφαλείας ἀπηυθύνοντο ἐξ ὅλων τῶν σημείων καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ κράτους, ἐνῶ αἱ κυβερνήσεις, ὡσεὶ ἀντιπολιτευόμεναι τὸν λαόν, προέβαινον εἰς συνεχεῖς μειώσεις τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς.

Ἡ κατάστασις εἶχεν σοβαρῶς ἐπιδεινωθεῖ ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1866 διὰ δύο κυρίως λόγους, ἤτοι διότι ἀνέλαβε τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας ὁ ἀδίστακτος κομματάρχης Βούλγαρης καὶ διότι ἐξερράγη ἡ Κρητικὴ Ἐπανάστασις. Ὁ πρῶτος λόγος ἐπέφερε τὴν ἀποχαλίνωσιν τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῶν πολιτικῶν παθῶν, ὁ δὲ δεύτερος τὴν οἰκονομικὴν ἐξάντλησιν καὶ τὴν πρὸς Κρήτην διαρροὴν ἀνδρῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ἐνῷ ἡ κατάστασις ἦτο πάντοτε ἀπελπιστική.

Κατὰ τοὺς μῆνας Ν)βριον καὶ Δ)βριον 1866 ἔλαβον χώραν ἔκτροπα εἰς Σοφικὸν καὶ Κόρφον Κορινθίας τῇ συμμετοχῇ Δημοτοφυλάκων καὶ ἡ ὑπομοιραρχία Κορινθίας, ἐπισημαίνουσα τὰ ἐπεισόδια καὶ τὰς ἐκ τούτων ἐπαπειλουμένας συνεπείας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3971 ἀπὸ 1Γ-12-1866 ἀναφορᾶς, ἐζήτει τὴν ἐνίσχυσίν της δι' 60 τουλάχιστον ἀνδρῶν, «ἄλλως εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ μὴ ἐγγυηθῶμεν διὰ πᾶν ὅ,τι συμβῇ δυσάρεστον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν μας ἰδίως εἰς τὴν ἰσθμαϊκὴν ὁδόν», κατέληγεν ὑπομοίραρχος Σμυρλῆς. (25).

Τὸ Ἄργος ἐμαστίζετο ἐκ τῶν νυκτοκλοπῶν, ἐκβιασμῶν, ἁρπαγῶν καὶ ἄλλων νυκτερινῶν κακουργημάτων καὶ τὸ Ἐπαρχιακὸν συμβούλιον διὰ πρακτικοῦ του, ἐζήτει τὴν ἄμεσον ἐνίσχυσιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ νυκτερινὴ παρακολούθησις καὶ ἐπιτήρησις τῶν φαυλοβίων. Ἡ περὶ τούτου ὑπ' ἀριθμ. 8783 ἀπὸ 27-12-1866 ἀναφορὰ τοῦ Νομάρχου Ἀργολιδοκορινθίας, μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ πρακτικοῦ, διεβιβάσθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν εἰς τὸ τοιοῦτον Στρατιωτικῶν, ὅπερ, ἄνευ αἰδοῦς, διὰ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς διέτασσε τὴν ὑπὸ τῆς λειψανδρίας μαστιζομένην Μοιραρχίαν Ἀργολίδος νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ὑπομοιραρχίαν, ἡ δὲ Μοιραρχία ἀνέφερεν παντελῆ ἀδυναμίαν ἐνισχύσεως, παρ' ὅλον ὅτι τὴν αἰτουμένην ἐνίσχυσιν ἐθεώρει «κατεπείγουσαν καὶ ἀπόλυτον» (ἀριθμ. 131 τῆς 7-1-1867).

Δύναταί τις νὰ συναγάγῃ εὔλογα συμπεράσματα, περὶ τῆς καταστάσεως κατὰ τὸ 1867 τῆς χωροφυλακῆς, ἐὰν λάβει ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ πλέον ἐπαρκῶς ἐπηνδρωμένη Μοιραρχία, κατ' Ἀπρίλιον 1867, ἦτο τῆς Ἀρκαδίας, τῆς ὁποίας ἡ δύναμις ἀνήρχετο εἰς 11 ἐνωμοτάρχας, 10 ὑπεν)ρχας, 77 χωροφύλακας καὶ 118 ὁπλίτας

(24) Ἐκ τῆς εἰς Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους ὑπ' ἀριθ. 8734 ἀπὸ 22.12.1866 ἀναφορᾶς τοῦ Νομάρχου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν.

(25) Περὶ ὅλων τούτων εἰς Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους, ἔνθα βλέπε καὶ ὑπ' ἀριθ. 9022—9120 ἀπὸ 6.1.1867 ἀναφορὰν Νομάρχου Ἀργολιδοκορινθίας.

πεζικοῦ (26), καὶ ἥτις Μοιραρχία, λόγῳ τοῦ Ἐπερχομένου θέρους, ἐζήτει τὴν ἐνίσχυσίν της διὰ 40 ἀνδρῶν ὥστε νὰ δυνηθῆ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀποκατασταθεῖσαν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Ἡ κατάστασις ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ εἶχεν ὑπερβῆ πᾶν ὅριον ἀποθρασύνσεως. Λῃστεῖαι, φόνοι, ἀπαγωγαί, ἁρπαγαί, ἀντιστάσεις καὶ ἐπιθέσεις, ἀπειλαί, καὶ ἐξυβρίσεις καὶ πάσης φύσεως ἀδικοπραγίαι ἐπλήρουν τὸ ἀστυνομικὸν δελτίον τῆς περιοχῆς ταύτης.

Ἡ Κατὰ τὴν Δυτικὴν Πελοπόννησον δρῶσα λῃστοσυμμορία Λαφαζάνη τόσον εἶχεν ἀποθρασυνθῆ, ὥστε κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου προέβη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ εἰς τὸ παρὰ τὴν θέσιν «Ἀγρύλλη» Τριφυλλίας κτῆμα του εὑρισκομένου βουλευτοῦ Σ. Σωτηροπούλου, (27) ὃν ἀπελευθέρωσεν μετὰ τὴν καταβολὴν λύτρων 60.000 δραχμ.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο «διεκωδωνίσθη» ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καὶ Εὐρωπαϊκῶν Ἐφημερίδων, ἡ δὲ μεγάλη τότε ἐφημερὶς «ΧΡΟΝΟΣ» Λονδίνου καὶ Παρισίων εὗρεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ μεμφθῆ αὐστηρῶς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ «Παλιγγενεσία» κατέληγεν: «...Λῃστεία ὑπάρχει ἕνεκα τῶν ζεόντων ἐπαρχιακῶν παθῶν καὶ τῆς ἀκαταλλήλως ἐνεργουμένης καταδιώξεως ἐκ μέρους τῶν κατὰ καιροὺς κυβερνήσεων μὴ ἐννοησασῶν, ὅτι οὐχὶ διὰ κρότου καὶ θορύβου, ἀλλὰ διὰ συστηματικῆς ἐνεργείας παραγομένης ἐκ τῆς νοημοσύνης καὶ ἑτοιμότητος τῶν διευθυνόντων τὴν καταδίωξιν, δύναται πρόρριζα νὰ ἐκριζωθῆ τὸ τοσοῦτον βλαπτικοὺς καρποὺς ἀποφέρον δένδρον τῆς λῃστείας...».

Ἐκ τῶν ἀφηγήσεων τοῦ Σωτηροπούλου μεταξὺ ἄλλων προκύπτουν καὶ αἱ ἀπόψεις τῶν λῃστῶν, οἵτινες ὅλες παραδόξως ἐνεφάνιζον μίαν συνέχειαν καὶ συνέπειαν. Κατηγόρουν τοὺς πολιτικοὺς διὰ τὴν Ὀκτωβριανὴν Ἐπανάστασιν, διὰ τὰς συρράξεις τοῦ Φεβρουαρου καὶ Ἰουνίου 1863, διὰ τὴν μὴ ἀπονομὴν ἀμνηστείας ὥστε νὰ εὕρωσι διέξοδον τακτοποιήσεως αἱ φάλαγγες τῶν κατὰ τὴν μεσοβασιλείαν —10-10-1862 μέχρι 18-10-1863— καταστάντων φυγοδίκων (28) κ.λ.π.

Ὁ ἴδιος καταχωρεῖ δηλώσεις τῶν λῃστῶν ὅσον ἀφορᾷ τοὺς διέποντας τὸν λῃστρικὸν βίον νόμους, οὓς ὁ Σωτηρόπουλος ἀποδίδει εἰς τοὺς κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν Κλέφτας.

Ἡ ἐφημερὶς τῶν «ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ» ἐχαρακτήρισεν τὴν αἰχμαλωσίαν Σωτηροπούλου ὡς «διαμαρτύρησιν τῆς ἐλλείψεως πάσης μεθόδου ἐκ τοῦ δημοσίου βίου». Δυστυχῶς τὸ πάθημα τοῦ Σωτηροπούλου δὲν συνέτισεν τοὺς πολιτικοὺς καὶ οὕτω προετοιμάσθη ἡ σφαγὴ τοῦ Δήλεσι, καὶ ὡς θὰ ἴδωμεν ἡ αἰχμαλωσία πολιτικῶν ὑπὸ τῶν λῃστῶν θὰ ἐπαναληφθῆ μετὰ 61 ἔτη.

Διαρκούσης τῆς κατὰ τὴν 8-5-1867 συνεδριάσεως τοῦ ἐν Καλάμαις Τριμελοῦς

---

(26) Ὑπ' ἀριθ. 1812 ἀπὸ 7.4.1867 εἰς Γεν. Ἀρχεῖα Κράτους.

(27) Κατ' ἐπανάληψιν διατελέσαντος βουλευτοῦ καὶ ὑπουργοῦ, ὅστις διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν του ταύτην ἐξέδωκεν, ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει του βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «36 ἡμερῶν αἰχμαλωσία καὶ συμβίωσις μετὰ λῃστῶν».

(28) Ὁ Σωτηρόπουλος συμφωνεῖ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεσοβασιλείας, εἰς χιλιάδας εἶχον ἀνέλθει αἱ μηνύσεις καὶ ἐντεῦθεν ὁ μέγας ἀριθμὸς φυγοδίκων, οἵτινες εἶχον κλονίσει τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ἐν Πελοποννήσῳ, δι' ὃ καὶ οὗτος εἶχε ταχθῆ ὑπὲρ τῆς ἀμνηστείας κατὰ τὰς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεις (σελ. 10—17).

Πλημ)κείου, ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ Χ. Πετρόπουλος διέταξε τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς αἰθούσης τοῦ θορυβοῦντος Βενετσάνου Κυβέλου. Ἀποβληθεὶς οὗτος ἠπείλει ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Προέδρου, πρᾶγμα ὅπερ πληροφορηθεὶς ὁ Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας Κρητικός, διέταξεν ἕναν ὑπαξ)κὸν μετὰ δύο χωρ)κῶν ὅπως, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συνεδριάσεως, παρακολουθήσωσι τὸν δικαστὴν πρὸς ἀποτροπὴν πάσης κατ' αὐτοῦ ἀποπείρας, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Τὴν 8ην μ.μ. ὥραν ὁ δικαστής, φθάσας ἔξωθι τῆς οἰκίας του, ηὐχαρίστησε τὸν ὑπαξ)κὸν καὶ τῷ ὑπέδειξε ν' ἀπέλθῃ, ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀνδρῶν ὁ δικαστὴς δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του ἀλλ' ἐκινήθη πρὸς γειτονικὴν οἰκίαν πρὸς λῆψιν ἀναψυκτικοῦ, ὅτε τῷ ἐπετέθησαν 4 ἐνεδρεύοντα ἄτομα καὶ τὸν ἐκακοποίησαν. Κινηθεῖσα δραστηρίως ἡ χωρ)κὴ μετὰ τοῦ Δημάρχου Καλαμῶν ἐπέτυχεν τὴν ἐντὸς τῆς νυκτὸς σύλληψιν τῶν δραστῶν καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ παραπομπήν των εἰς τὴν δικαιοσύνην (29).

Ἰδοὺ τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἐλλείψεως οἱουδήποτε ἴχνος σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τῆς διὰ τοὺς πλέον ἀσημάντους λόγους ἑτοίμης ἐγκληματικότητος.

Ὁ Δ)τὴς τῆς Μοιραρχίας Μεσσηνίας, ἐνεργήσας περιοδείαν πρὸς ἐπιτόπιον μελέτην τῶν αἰτίων τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τῶν ληπτέων μέτρων, ὑπέβαλεν πρὸς τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 4838 ἀναφοράν ἐκθέτων τὰ πορίσματά του.

Ἐν τῇ ἐκθέσει του ταύτῃ ἐτόνιζεν τὴν ἀνάγκην λήψεως μέτρων κατὰ τῆς ἀθρόας ὁπλοφορίας, καθ' ἧς οὐδὲν ἔπραττεν ἥ τε δημοτικὴ ἀστυνομία καὶ ἡ δικαιοσύνη τῶν εἰρηνοδικῶν, πταισματοδικῶν καὶ δημοσίων κατηγόρων, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς δημοσίας δυνάμεως διὰ 137 ἀνδρῶν χωρ)κῆς καὶ τὴν ἵδρυσιν νέων ὑπηρεσιῶν χωρ)κῆς.

Ὁ Νομάρχης Μεσσηνίας ἐκθέτων τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Μοιράρχου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6776 ἀπὸ 14-6-1867 ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν (30) συνεφώνει σχεδὸν ἀπολύτως καὶ προτείνων τὴν υἱοθέτησιν τῶν προτεινομένων μέτρων, ἔγραφεν μεταξὺ ἄλλων «... Ἀληθῶς ἡ κατάχρησις τῆς ὁπλοφορίας εἶναι τὸ ἑτοιμότατον μέσον δι' οὗ οἱ ρέποντες εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν καθ' ὑπέρτατον βαθμὸν πρὸς τὴν ἀλληλοκτονίαν ποιοῦσι τὰς φονικὰς πράξεις...» καὶ κατωτέρω «φρονῶ δ' ὅτι οὐδεὶς τῶν Δημάρχων καθ' ἅπαντα τὸν νομὸν κατήγγειλε τινὰ παρανόμως ὁπλοφοροῦντα. Ἂν δὲ εἴς τινα βαθμὸν περιεστάλη, ποῦ ἡ κατάχρησις ὀφείλεται τοῦτο εἰς αὐτὴν τὴν Χωροφυλακὴν καὶ μόνην» (31).

Ὁμιλῶν ἐν συνεχείᾳ περὶ τῆς τακτικῆς καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῶν Δημάρχων, ἔγραφε: «...Τὸ πρόγραμμά των εἶναι ἡ καταδίωξις καὶ ἐκδίκησις τῶν ἀντιπάλων καὶ ἡ προστασία δι' ὅλων τῶν μέσων τῶν φίλων των. Ἀπὸ τοιαύτην πορείαν οὐδὲν καλὸν ἐλπίζεται νὰ προκύψῃ. Τολμῶ δὲ νὰ εἴπω μετὰ παρρησίας, ὅτι, ἐὰν ὄμμα εἰσαγγελικὸν ὑπῆρχε πλησίον τῆς διαγωγῆς καὶ

(29) **Ἐκ τῆς εἰς τὰ Γεν. Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους ὑπ' ἀριθ. 3.927 ἀπὸ 9-5-1867 ἀναφορᾶς** Μοιραρχίας Μεσσηνίας πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς.

(30) Ὑπάρχουσαν εἰς τὰ Γεν. Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

(31) Καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν ὅτι ἡ δίωξις τῆς ὁπλοφορίας ἀπετέλει ἀντικείμενον ἀστυνομικῶν διατάξεων ἐκδιδομένων ὑπὸ Δημάρχων, οἵτινες ἐνίοτε ἀνεκάλουν ταύτας, ἡ δὲ Χωροφυλακή, οὐχὶ σπανίως, ἐξετέθη λόγῳ τῆς τοιαύτης τῶν Δημάρχων διαγωγῆς.

π ο ρ ε ί α ς τ ῶ ν Δ η μ ά ρ χ ω ν, ο ὐ δ ε ὶ ς τ ο ύ τ ω ν ἐ ν ὀ λ ί γ ῳ δ ι α σ τ ή μ α τ ι ἤ θ ε λ ε φ έ ρ ε ι π λ έ ο ν τ ὸ δ η μ α ρ χ ι α κ ὸ ν ἀ ξ ί ω μ α...» (32).

Πρὸς ἀνάσχεσιν τῆς πλεοναζούσης ἐγκληματικότητος ἐπρότεινε τὴν σύντομον περαίωσιν καὶ ἐκδίκασιν τῶν ἐκκρεμουσῶν ποινικῶν ὑποθέσεων, μὲ προτεραιότητα τῶν κατὰ τῆς ζωῆς καὶ τῶν Ἀρχῶν στρεφομένων τοιούτων, διερωτᾶτο ὅμως, πῶς θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις τόσων ἐνταλμάτων καὶ ἀποφάσεων, ἐὰν αἱ ἐκκρεμοῦσαι 2.500 ὑποθέσεις ἐνηργοῦντο καὶ ἐξεδικάζοντο ἄνευ ἐνισχύσεως τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς.

Αὐτὴ αὕτη ἡ ἐκκρεμότης 2.500 ποινικῶν ὑποθέσεων εἰς ἓν πλημμελειοδικεῖον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, παρέχει τὸ μέτρον τῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς κρατούσης καταστάσεως.

Ὁ Ἔπαρχος Τριφυλλίας ἐν ἐκθέσει του πρὸς τὸν ἴδιον τὸν Πρωθυπουργὸν (3142 28-6-1867), ἀποκαλῶν τὸν Μοίραρχον Μεσσηνίας π ο λ ύ π ε ι ρ ο ν, ἐζήτει τὴν συγκρότησιν μεταβατικοῦ, ὑπαγομένου εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ εἰδυλλιακὴ Κέρκυρα ἐνεφάνισεν ὀξύτατα ζητήματα τάξεως κατὰ τὸ 1867, χωρὶς νὰ ὑπολειφθῶσι καὶ αἱ ὑπόλοιποι Ἰόνιοι νῆσοι, ἐξ ἀφορμῆς τῶν δημιουργηθεισῶν ἀνωμαλιῶν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐπεκταθείσης ἑλληνικῆς νομοθεσίας.

Τὸ κυριώτερον καὶ πλέον ἐπίμαχον θέμα ὑπῆρξεν ἡ σχέσις τῶν καλλιεργητῶν ἐλαιῶν μετὰ τοῦ κράτους ἢ τῶν ἐκμισθωτῶν ἢ γενικῶν φορομισθωτῶν.

Κρατικοὶ ὑπάλληλοι προέβαινον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἐλαιοκάρπου καὶ βάσει ἐκθέσεων τούτων ἐξεδίδοντο ἐντάλματα, ὧν ἡ εἴσπραξις προεκάλει ἀθρόας διοικητικὰς ἀποβολάς, κατασχέσεις, ἀλλὰ καὶ γενικῆς μορφῆς ἀντιστάσεις. Δικαστικοὶ καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες, συμβολαιογράφοι καὶ τὰ λοιπὰ ἁρμόδια διὰ τὸ θέμα τοῦτο ὄργανα, ἐδέχοντο συνεχῶς ἐπιθέσεις καὶ ἡ κατάστασις εἶχεν ἀχθῆ εἰς τὸ μὴ περαιτέρω.

Ὁ Νομάρχης Μαυροκορδᾶτος, διὰ τοῦ ἀπὸ 28-2-1867 ἐμπιστευτικοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπομνήματός του «περὶ τῆς δημοσίας τάξεως ἐν Κερκύρᾳ», ἐξέφραζεν ζωηρὰς ἀνησυχίας διὰ τὴν δημοσίαν τάξιν, ἃς ἀπέδιδεν, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς δυνάμεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ «εἰς τὴν μετέωρον κατάστασιν τῆς ἀποβλεπούσης εἰς τὴν κερκυραϊκὴν ἰδιοκτησίαν νομοθεσίας.

«Τῷ ὄντι διετηρήθησαν, διὰ τῶν ἀφομοιωτικῶν νόμων, τὰ συμβόλαια ἀγροληψίας καὶ ἐδαφονομῆς, κατηργήθησαν δὲ ἅπαντες οἱ φρουροὶ καὶ δορυφόροι τοῦ συστήματος ἐκείνου». Ὁ ἐν λόγῳ Νομάρχης ἐμέμφετο τὸ ποιὸν τῶν δικαστικῶν κλητήρων καὶ ἀμφέβαλε διὰ τὴν στάσιν τοῦ εἰσαγγελέως, πρὸς ἀντιμετώπισιν δὲ τῶν ἐπαπειλουμένων ἐπρότεινεν τὴν αὔξησιν τῆς δημοσίας δυνάμεως, προσθέτων: «... δὲν κρίνω δὲ ἄσκοπον νὰ προσθέσω, ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ ἐνταῦθα ἑδρεύοντος τάγματος εἰσὶ κατὰ τὸ πλεῖστον Κερκυραῖοι, ἀ ν ά γ κ η ν δ ὲ ἔ χ ο μ ε ν Χ ω ρ ο φ υ λ α κ ῆ ς ἐ φ ί π π ο υ κ α ὶ π ε ζ ῆ ς» (33).

---

(33) Γεν. Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

Ὁ διαδεχθεὶς τὸν Κροκίδαν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Μοιραρχίας Κερκύρας, ταγματάρχης Ν. Ζαλοκώστας, λίαν ἐπιδεξίως καὶ ἀξιεπαίνως ἀντιμετώπισεν ὅλην τὴν ἀνωμαλίαν ἐκείνην, ἥτις εἶχε δημιουργηθῆ λόγῳ κρατικῆς εὐνοίας πρὸς τοὺς μεγαλοκτηματίας καὶ οὐδὲν τὸ δυσάρεστον ἐπεσυνέβη.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ κατάστασις ἦτο ρευστὴ καὶ λίαν μεταβλητή, ἰδίᾳ ἐποχιακῶς.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1867 ἡ δύναμις τῆς Μοιραρχίας Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ἀνήρχετο εἰς 5 ἀξιωματικούς, 12 ἐνωμοτάρχας, 10 ὑπενωμοτάρχας καὶ 100 χωροφύλακας, ἤτοι εἰς 127 ἐν συνόλῳ, ἔναντι 157 κατὰ τὸ 1865, δι' ἧς ἔδει νὰ καλυφθῶσιν αἱ ἀνάγκαι δύο πολυταράχων ἐπαρχιῶν. Ἐν τούτοις ὁ οἰκεῖος Νομάρχης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11.599 ἀπὸ 15-11-1866 ἀναφορᾶς του, ἀνέφερεν ἐπικρατοῦσαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν «χάρις εἰς τὰ λαμβανόμενα μέτρα παρὰ τῆς Χωροφυλακῆς». Ἡ κατὰ ταῦτα τάξις καὶ ἀσφάλεια ὠφείλετο, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸν ἐξαναγκασμὸν τοῦ λῃστάρχου Λύγκου νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Πελοπόννησον (34), ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν προσωρινὴν ὕφεσιν τῆς δράσεως τῶν φυγοδίκων.

Μετ' ὀλίγον ὅμως καὶ ὁ Λύγκος ἐπανῆλθεν καὶ οἱ φυγόδικοι κατέστησαν ἀπειλητικοί, δι' ὃ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς διαταγήν:

Ἀριθ 4.230 Ἀθῆναι τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 1868

Πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν νομὸν Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ὑπάρχουν πολλοὶ φυγόδικοι περιφερόμενοι ἐνόπλως καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ χωρία, ἡ δὲ συμμορία τοῦ λῃστάρχου Λύγκου πολλάκις κατέφυγεν καὶ ὑπεκρύφθη εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ οὕτω ἐματαιώθησαν αἱ κατὰ τοὺς ἄλλους νομοὺς δραστήριαι κατ' αὐτῆς ἐνέργεαι, σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ διατάξητε τὸν ἀντιμοίραρχον Γ. Ζωγράφον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Πάτρας, νὰ παραλάβῃ τὴν ἔφιππον Ἐνωμοτίαν καὶ ἐξέλθῃ εἰς περιοδείαν καθ' ὅλον τὸν νομὸν ἐκεῖνον, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ καταγίνῃ εἰς τὴν σύλληψιν τῶν φυγοδίκων καὶ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ καταδίωξιν τῆς συμμορίας τοῦ Λύγκου.

Κατὰ συνέπειαν ἡ κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας ὑπάρρουσα δύναμις, τίθεται ὑπὸ τὰς διαταγάς του. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν παρεκλήθη νὰ διατάξῃ τὰς σχετικὰς διοικητικὰς ἀρχὰς νὰ τῷ χορηγήσωσι πᾶσαν τὴν συνδρομήν των.

Ἐκ τῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ζήλου τοῦ διαληφθέντος ἀντιμοιράρχου ἀναμένομεν εὐάρεστα ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας ἀποτελέσματα.

Ὁ Ὑπουργὸς Σ. Μήλιος

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ

Τὸ ἔτος 1867 παρουσίασε πολιτικὴν σταθερότητα, ἤτοι διηνύθη ὁλόκληρον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Κουμουνδούρου καὶ οὐδεὶς ἀντικειμενικὸς κριτὴς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὸν διακαῆ πόθον τούτου ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὴν μονίμως πάσχουσαν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

---

(34) Βλέπε καὶ Σ. Σωτηροπούλου «36 ἡμέραι αἰχμαλωσίας κ.λ.π.», ἔνθα τοῦτο ἀφηγεῖται ὁ Λαφαζάνης, ἀποκαλῶν τὸν Λύγκον «παπποῦν».

Παρὰ ταῦτα ὑπῆρξεν ἀρκούντως ἡρωομανὴς καὶ ρωμαντικὸς εἰς τὰς κατὰ τῆς ἀναρχίας μεθόδους καὶ παλίμβουλος, ὅσον ἀφορᾷ τὰς δυνάμεις καὶ τὰ μέσα.

Τὴν 11ην Ἰανουαρίου 1867, ὁ Κουμουνδοῦρος, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, κατέθεσεν νομοσχέδιον περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συζήτησιν τούτου, ἐπροτάθη ὑπό τινων βουλευτῶν ἡ χορήγησις ἀμνηστείας, ἵνα οὕτω ἐπιτευχθῇ ἡ ἀποκατάστασις τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Ὁ Κουμουνδοῦρος, καίτοι ἐγνώριζεν ὅτι ἡ μὲν δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε μειωθῇ εἰς τὰ πρὸ τοῦ 1864 ἐπίπεδα, ὁ δὲ στρατὸς δὲν εἶχεν ἀναλάβει εἰσέτι ἐκ τῶν δοκιμασιῶν, καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς σοβαρᾶς αἱμορραγίας του ἐκ τῆς ἐνισχύσεως τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας διήρχοντο σοβαρὰν κρίσιν, ἀπέρριψε τὴν τοιαύτην πρότασιν τῶν βουλευτῶν, δι' ὃ καὶ ὁ λήσταρχος Λαφαζάνης ὡμίλει μετὰ πάθους κατὰ τοῦ Κουμουνδούρου. Λησταὶ καὶ φυγόδικοι ἀνέμεινον ἀμνηστείαν ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ νέου Βασιλέως, ἀλλ' ἔκτοτε προεβάλετο τὸ συνταγματικὸν κώλυμα καὶ ὁ Κουμουνδοῦρος ἤθελε τὴν διὰ πολεμικῶν μεθόδων καταστροφὴν τῆς ληστείας, προσηλωμένος μετὰ πάθους εἰς τὴν Συνταγματικότητα.

Διὰ τοῦ ψηφισθέντος, τὴν 27ην Ἰανουαρίου νομοσχεδίου, ἐθεσπίσθησαν σκληρὰ μέτρα κατὰ τῶν ληστῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν συνεργῶν.

Υἱοθετήσας τὸ κατὰ τῶν βλαχοποιμένων σκληρὸν κατηγορητήριον τοῦ Βακάλογλου ὁ Κουμουνδοῦρος, ἐπέτυχε τὴν ἐπιψήφισιν καταθλιπτικῶν κατ' αὐτῶν διατάξεων, χωρὶς ὅμως νὰ τοῖς παρέξῃ ἀσφάλειαν τινά.

Ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν τὸν κατὰ τὰς περὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου συζητήσεις διεξαχθέντα περὶ Χωροφυλακῆς διάλογον, εἰς ὃν ὡδήγησαν οἱ ἐκτραπέντες τὴν συζήτησιν στρατιωτικοὶ βουλευταὶ (35).

Μεταξὺ τῶν καθιερωθέντων μέτρων ὑπῆρξεν καὶ ἡ ἐκτόπισις τῶν ὡς ληστοτρόφων θεωρουμένων, ἥτις ὑπήχθη εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστικῶν συμβουλίων Πλημμελειοδικῶν καὶ ἡ εἰδικὴ μεταχείρισις τῶν καταδεικτῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ μέσα καὶ τὴν καταδιωκτικὴν δύναμιν, ὁ Κουμουνδοῦρος παλινώδησε, διότι ἐνῶ πρὸ ὀλίγου ὑπεδείκνυε καὶ ὑπεστήριζε τὴν Χωροφυλακήν, ὡς ἁρμοδίαν καὶ ἐνδεδειγμένην διὰ τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας δύναμιν, τούτου πρωθυπουργοῦντος ἀντὶ τῆς μειωθείσης δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς, συνεστήθησαν κατὰ τὸ 1867 τέσσαρα Εὐζωνικὰ Τάγματα, διὰ τὴν φρουρὰν τῶν συνόρων καὶ τὴν παροχὴν συνδρομῆς εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἅτινα ἐξωπλίσθησαν διὰ τοῦ ἰδίου μὲ τὴν Χωροφυλακὴν ὁπλισμοῦ. Οὕτω εἰσήλθομεν εἰς τὴν περίοδον τῶν Εὐζωνικῶν ἀποσπασμάτων, διαρκέσασαν μέχρι τοῦ 1906, ὑπὸ διάφορα κατὰ περιόδους καπετανᾶτα φέροντα τὸν τίτλον «Ἀρχηγεῖα»...

Ἡ συγκρότησις τῶν ταγμάτων τούτων ἐσήμανε καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῶν στρατιωτικῆς προελεύσεως βουλευτῶν, περιήγαγε τουτ' ἔστιν τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ στρατοῦ συμπρατούσης καὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Μετὰ τὰς διακοπάς, κατὰ τὸ θέρος 1867, ἡ Βουλὴ ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας της τὸν Νοέμβριον τοῦ ἰδίου ἔτους, κατὰ τὰς συνεδριάσεις δὲ τῆς 21ης καὶ 25ης Νοεμβρίου διεξήχθη μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Κυβερνήσεως, ἐξ ἧς παραλαμβάνομεν τὰ ἀκόλουθα, ὡς ἀφορῶντα ἢ σχετιζόμενα μὲ τὸ ἡμέτερον θέμα.

---

(35) Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 521—525.

Ὁ ἀπολογισμὸς ἀναφέρεται εἰς τὴν περίοδον ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1866, ὅτε εἶχεν ἀναλάβει ἡ Κυβέρνησις Κουμουνδούρου, μέχρι τῆς διεξαγομένης συζητήσεως.

Πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Κουμουνδοῦρος, ὅστις μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶπεν:

«...Εὕρομεν τὴν Ἑλλάδα, ὅτε ἤλθομεν εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἐν πλήρει ἀναρχίᾳ... Παντοῦ ἐδέσποζον οἱ λησταὶ καὶ οἱ κακοῦργοι, καὶ ἐνθυμεῖσθε, ὅσοι περιήλθετε τὰς ἐπαρχίας, εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκοντο αὗται τότε· ἐγώ, εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου μεταβάς, εὑρέθην μετὰ λύπης μου εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα μεταβῶ εἰς τὰ κτήματά μου, νὰ ζητήσω τὴν συνοδείαν τεσσαράκοντα ἀνδρῶν. Οὐδαμοῦ τότε ὑπῆρχεν ἀσφάλεια· οἱ φυγόδικοι ἐδέσποζον ἀπὸ περάτων μέχρι περάτων τὴν κοινωνίαν, καὶ πολλάκις τὴν ἐκακοποιοῦσαν... Ἐδῶ, κύριοι, εἰς τὰς Ἀθήνας, τὶς ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ ἵνα ἀναπνεύσῃ καθαρὸν ἀέρα; Δὲν ἐτόλμων νὰ φροντίσωσι περὶ τῶν ἔξω τῆς πόλεως κτημάτων οἱ πολῖται· ἐδέσποζον οἱ λησταὶ καὶ ἠπείλουν περιουσίαν, τιμὴν καὶ ζωήν. Χάρις εἰς τὰς τόσας προσπαθείας καὶ τὸ φιλόνομον πνεῦμα τοῦ λαοῦ, χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν τάξιν, ἡ ληστεία ἐκτυπήθη κατακέφαλα καὶ μεθ' ὑπερηφανείας δύναμαι νὰ εἴπω ἤδη, ὅτι ἡ ληστεία ὑπάρχει σχεδὸν πραγματικῶς ἐκεῖ μόνον, ὅπου αἱ ἀρχαὶ ὁμόρου ἐξουσίας παραβιάζουσι τὰ καθήκοντά των καὶ ἀθετοῦσαι τὰς διαταγάς, ὑποστηρίζουσιν, ὑποθάλπτουσι καὶ ὠθοῦσι κακούργους τινὰς νὰ διαπράξωσι ληστείας (36). Ἐκτὸς τούτου, κύριοι, δὲν λέγω ἀναντιρρήτως, ὅτι πᾶν ἴχνος αὐτῶν ἐξέλιπεν, ἀλλ' ὅμως ἐν γένει ὑπάρχει ἀσφάλεια, καὶ ἂν που ὑπάρχωσιν ἔτι λησταί, ἡ ληστεία εἰς οὐδὲν μέρος τολμᾷ νὰ παρουσιασθῇ, καὶ ἐστὲ βέβαιοι ὅτι πολλὰ γρήγορα θὰ δώσῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας της καὶ ὅπου ἔτι κρύπτεται (37).

Ἐξεπληρώσαμεν τὰς ὑποχρεώσεις μας, λοιπόν, καθείρξαντες εἰς φυλακὰς περὶ τοὺς 800 φυγοδίκους, ἀποστείλαντες εἰς τὸν τάφον καὶ τὰς φυλακάς, ἐπίσης 150 περίπου ληστὰς καὶ 15 ἀρχιληστάς, καὶ ἀναγκάσαντες 50 τοιούτους νὰ ἐκπατρισθῶσιν» (38).

Κατωτέρω ἀνεκοίνου ὅτι τὸ δημόσιον ταμεῖον εἶχεν ἀποκτήσει ἱκανότητα ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεών του, ἀναφερόμενος δὲ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς δικαιοσύνης εἶπεν ὅτι πρὸ αὐτοῦ ἐπεκράτει κακὴ κατάστασις αὐτῆς καὶ ἔλλειψις διοικήσεως ταύτης.

Κατὰ τὴν γενίκευσιν τῆς συζητήσεως τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον ὀξυτάτου διαλόγου καὶ καυστικῆς κριτικῆς ἐκ μέρους τῶν ἀντιπολιτευομένων, ἀμφισβητησάντων σοβαρῶς τὴν βάσιν καὶ ἀλήθειαν τῶν ὅσων ὁ Κουμουνδοῦρος εἶχεν ἐπικαλεσθῇ καὶ ἰσχυρισθῇ.

Τρία ἦσαν τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς ὀξείας κριτικῆς: Ἡ οἰκονομικὴ ἐξαθλίωσις, ἡ ἐξωτερικὴ πολιτική, εἰς ἣν δέον νὰ συμπεριληφθῇ καὶ τὸ Κρητικόν, καὶ ἡ Δημοσία Ἀσφάλεια. Αἱ περὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἀνακοινώσεις καὶ συζητήσεις

---

(36) Λίαν διφορούμενη καὶ αἰχμηρὰ ἡ φράσις αὕτη. Ἀποφεύγων ὁ ῥήτωρ τὴν σαφήνειαν τῶν ἐννοουμένων, ἀνοίγει τὴν εἴσοδον εἰς ποικίλας εἰκασίας, τοῦτο ὅμως διεσαφηνίσθη ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τοῦ λαβόντος τὸν λόγον Χαρ. Τρικούπη, Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν.

(37) Γενικῶς ὑπερέβαλε τὰ πράγματα καὶ ἐνεφάνισε μίαν ἀδικαιολόγητον καὶ ὑπερτροφικὴν αἰσιοδοξίαν.

(38) Ὁ ἀριθμὸς τῶν συλληφθέντων φυγοδίκων ἔναντι τῶν 10.000 φυγοδικούντων ἐν συνόλῳ, ἀσφαλῶς δὲν ἀπετέλει τίτλον τιμῆς διὰ τὴν κυβέρνησιν. Τὰ ἀναφερόμενα ἀποτελέσματα ἀφοροῦν τὴν μέχρι τέλους Αὐγούστου 1867 περίοδον.

ἐκράτουν εἰς ἀγωνίαν σύμπαντα τὸν ἑλληνικὸν λαόν, διὰ πολλοὺς λόγους, κυρίως ὅμως διότι ἀφεώρα αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν του (39).

Παρ' ὅλον ὅτι συμπαρεστάθη τοῦ Κουμουνδούρου μετὰ πείσματος καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Χαρ. Τρικούπης, δὲν ἠδυνήθη ὁ Πρωθυπουργὸς νὰ διαψεύση τοὺς ἐπικριτάς του καὶ ἰδίᾳ τὸν ἐκ τούτων Ζῶτον, ὅστις ἀντιληφθεὶς ὅτι ὁ Κουμουνδοῦρος ἐστερεῖτο ἐπισήμων στοιχείων, διὰ προβληθέντων παρ' αὐτοῦ στοιχείων, ἀφορώντων ὀνόματα καὶ ἀριθμοὺς τῶν δρώντων ἀνὰ τὴν Εὐρυτανίαν καὶ Φθιώτιδα ληστῶν, κατεκρήμνισε, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 25-11-1867, τὴν περὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἔπαρσιν τοῦ Κουμουνδούρου.

Κατὰ τὸν μὴ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διαψευσθέντα βουλευτὴν τοῦτον, ἐν ταῖς ἀνωτέρω περιοχαῖς ἔδρων 319 λησταὶ ὑπὸ τοὺς Τάσον Γκαμαζέλτον, Τσούκαν, Κρικέλλαν, Κωνσταντέλον, Λατζούδην, Ποδάραν, Δράκον, Ἀρβανιτάκια, Ματζουράνην, Γ. Μπροῦχον, Χ. Μπροῦχον, Καράμπεην, Πατσαούραν, Καμάραν, Καραμανώλην, Καραγιάννην, Ν. Δεδούσην, Ε. Σπανὸν κ.ἄ.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι κατὰ τὴν 21ην Ἰανουαρίου 1867 ὁ ἐπιψηφισθεὶς περὶ ληστείας νόμος ἐπέφερε πολλὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ σεμνύνεται ἡ Κυβέρνησις Κουμουνδούρου, ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ Νοέμβριον 1867 καὶ ἐπακολουθήσασαν βραδύτερον κατάστασιν, εὑρίσκετο μᾶλλον ἐν δικαίῳ ὁ Ζῶτος.

Ὁ Π. Βακάλογλου εἰς ἔκθεσίν του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ὡς Νομάρχης Φθιωτιδοφωκίδος, κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1872, ἀνασκοπῶν τὰ γεγονότα, ἀφοῦ ἐσημείου ὅτι ἀπὸ τοῦ 1867 εἶχεν ἀναλάβει τὴν εὐθύνην καὶ πρωτοβουλίαν τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας ὁ στρατός, ἐτόνιζεν: «...Οὐ μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ 1866 ὑπαρχόντων ληστῶν ἐξ 100 ἐπηύξησεν ἐπέκεινα τῶν 300, ἀλλὰ καὶ ἐθρασύνθησαν οὗτοι ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδέποτε ἄλλοτε ἐλυμαίνοντο πλειότεροι τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα...» (40).

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΛΟΓΩ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἀλλὰ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1866 τὸ θέμα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας συνεδέθη ἀπολύτως μετὰ τῆς ἐκραγείσης Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, ἧς ποικίλας ὑπέστη ἐπιπτώσεις, κατὰ συνέπειαν μόνον ἡ συνεξέτασις τῶν δύο θεμάτων δύναται νὰ ἀποδώση τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν.

Ἀσφαλῶς ἡμεῖς δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐπεκταθῶμεν τόσον, ὥστε νὰ διαλάβωμεν ἐν λεπτομερείᾳ τὰς φάσεις καὶ ἐπιπτώσεις τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, θὰ ἐπισημάνωμεν ὅμως τὰς βασικωτέρας ἐξ αὐτῶν.

---

(39) Τόσον κορυφωμένη ἦτο ἡ ἀδημονία, ὥστε τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «36 ἡμέραι αἰχμαλωσίας κ.λ.π.» ἡμερολόγιον τοῦ Σωτηροπούλου, ἐξεδόθη εἰς Β΄ ἔκδοσιν ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν.

(40) Γεν. Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.— Ἡ πρωτοβουλία παρεχωρήθη εἰς τὸν στρατὸν μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε ἡ κυβέρνησις Βούλγαρη - Δεληγιώργη, εἰσηγήσει τοῦ δευτέρου, προέβη εἰς πολεμικὰς προπαρασκευὰς καὶ συνέστησε δύο Ἀρχηγεῖα στρατοῦ, εἰς ἃ κατένειμεν τὴν τουρκικὴν μεθόριον καὶ τὴν ἐνδοχώραν τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Στερεᾶς. Ἐν Πελοποννήσῳ ἐξηκολούθει νὰ ἔχη τὴν εὐθύνην ἡ Χωροφυλακή.

Αἱ κυβερνήσεις Βούλγαρη καὶ Κουμουνδούρου καὶ ἰδιαιτέρως ἡ δευτέρα (ἀποκλειθεῖσα ὡς ἐκ τούτου «Φιλοπόλεμον Ὑπουργεῖον»), ἐξεδηλώθησαν σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως, παρὰ τὴν στρατιωτικὴν μηδαμινότητα καὶ οἰκονομικὴν καχεξίαν τῆς χώρας. Ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνήρχετο μόλις εἰς 7.000 ἄνδρας καὶ αὐτὸς μὲ πολὺ ὀλίγα στελέχη, διότι ἄλλοι μὲν βαθμοφόροι ἔσπευσαν εἰς Κρήτην, ἄλλοι δὲ εἶχον εἰσέλθη εἰς τὴν Βουλήν. Ὁπλισμός, πλοῖα, τρόφιμα κ.λ.π. ἐφόδια διετίθεντο πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ γενναίων χρηματικῶν ποσῶν ἦλθον ἀρωγοὶ αἱ κυβερνήσεις, τόσον πρὸς τὴν ἐπανάστασιν ὅσον καὶ πρὸς τοὺς ἐκ Κρήτης πρόσφυγας, οἵτινες δὲν ὑπῆρξαν ὀλιγάριθμοι, ἀλλ' εἶχον ἀνέλθει εἰς χιλιάδας.

Αἱ παρὰ τὰς θέσεις Βρύσαις καὶ Κεραμείοις ἐπιτυχίαι τῶν ἐπαναστατῶν, προεκάλεσαν φρενίτιδα ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐκδηλώσεων ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ τὰ μειδιάματα εὐφράνσεως καὶ ἱκανοποιήσεως τῆς κυβερνήσεως.

Ὁ Νομάρχης Αἰτωλοακαρνανίας ἐτηλεγράφει πρὸς τὴν κυβέρνησιν: «Ἐπὶ τηλεγραφικῇ ἀγγελίᾳ νίκης Κρητῶν κατὰ Ὀθωμανῶν, ἀκράτητος γενικὴ διάχυσις καὶ ἐνθουσιασμός, δοξολογία ψάλλεται καὶ φωταψίαι γενικαί. Ἀρχαὶ ἐπαγρυπνοῦσιν, ὅ σ ο ν ἔ ν ε σ τ ι, πρὸς διατήρησιν τάξεως».

Ἔντονα κρούσματα πατριωτικῶν παρακρούσεων καὶ ἀγρία τούτων ἐκμετάλλευσις ἐπηκολούθησεν.

Ἕλληνες ἄτακτοι μετὰ πολλῶν λιποτακτούντων στρατιωτῶν, εἰσήρχοντο εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος καὶ ἐπετίθεντο κατὰ τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ χωρίων, χωρὶς νὰ ὑπολείπονται καὶ ληστρικῶν πράξεων. Εἰς ἀπάντησιν οἱ Τοῦρκοι μετὰ μεγίστης εὐκολίας καὶ σοβαρᾶς ὑπεροχῆς, ἔπραττον τὸ ἴδιον, καὶ οὕτω κατὰ τὴν τριετῆ διάρκειαν τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, αἱ παραμεθόριαι περιοχαὶ ἐπλήττοντο ἀνηλεῶς.

Ἀσφαλῶς αἱ φιλοπόλεμοι τάσεις τῆς κυβερνήσεως Κουμουνδούρου πρέπει νὰ ὑπῆρξαν ἡ αἰτία τῆς δημιουργίας τῶν τεσσάρων Εὐζωνικῶν Ταγμάτων, ἤτοι ἵνα μὴ προβῇ εἰς αὔξησιν τοῦ στρατοῦ, ἵδρυσε τὰ τάγματα ταῦτα ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας.

Περὶ τῶν ἐγκυμονουμένων κινδύνων ἐκ τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω κατὰ τὴν μεθόριον δημιουργηθείσης καταστάσεως, ἡ Μοιραρχία Φθιωτιδοφωκίδος ὑπέβαλε τὴν ὑπ' ἀριθ. 8.996 ἀπὸ 28-11-1866 ἀναφοράν, ἀλλ' ἀπετέλεσεν αὕτη φωνὴν βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, πρὸ τῶν ἐπηρμένων κυβερνητικῶν κεφαλῶν καὶ ἡ ληστεία ὑπῆοξεν τὸ ἐπιστέγασμα.

Εἰς τὴν Εὔβοιαν αἱ ἀντιτουρκικαὶ ἐκδηλώσεις ἔφθασαν μέχρι προσβολῆς τοῦ τουρκικοῦ Προξενείου, δι' ἀφαιρέσεως νύκτωρ, τὴν 22-10-1866, τῶν πρὸ τῆς εἰσόδου συμβόλων.

Ὁ φιλοπόλεμος Κουμουνδοῦρος ἐπαύθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἀλλ' ἡ Τουρκία εἶχε πλημμυρίσει τὴν Ἑλλάδα διὰ ληστοσυμμοριῶν καὶ ἐσυνεχίσεν τοῦτο, ἰδίᾳ μετὰ τὴν διακοπὴν τῶν διπλωματικῶν καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων, ἤτοι ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1868 μέχρι τῆς ἀνοίξεως 1869, ὅτε ἔληξεν, τόσον ἀτυχῶς καὶ πάλιν, ἡ Κρητικὴ ἐπανάστασις.

Ὁμιλῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς εἰρηνεύσεως Ζαΐμης, δικαίως ἐφώνει: «Ὁρκίζομαι ὅτι ἔσωσα τὴν πατρίδα μου...».

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς

ἱκανὸν ἀριθμόν, ἐγκαταλείψαντες τὰς τάξεις των ἔσπευσαν ὑπὸ τὰς σημαίας τῶν ἐπαναστατῶν· δύο δὲ ὀνόματα ἐξ αὐτῶν, οἱ Ἰωάννης Καπαμᾶς καὶ Εὐάγγελος Σταυρορράπτης, συνεδέθησαν μὲ πλείστας ἐπαναστατικὰς ἐνεργείας καὶ ἐκδηλώσεις.

Ὅταν, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐπανῆλθον καὶ ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Σώματος, ἅπαντες οἱ συμμετασχόντες ἔλαβον ἀποδοχὰς δι᾽ ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας των, δι᾽ ὃ καὶ εἶχεν δημιουργηθῆ παρὰ τῷ Γραφείῳ Χωροφυλακῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, εἰδικὴ διαχείρισις Ὑπεραρίθμων.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, μεταξὺ τῶν πρώτων προσπαθειῶν ὑπῆρξεν καὶ ἡ μεταξὺ τῶν παραμεθορίων ἀρχῶν προσπάθεια συνεννοήσεως πρὸς κοινὴν δρᾶσιν κατὰ τῶν ληστῶν, πλὴν ὡς πάντοτε, οἱ Τοῦρκοι ἐτήρουν δόλιον πολιτικήν.

Εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους ἀνεύρομεν τὸ κάτωθι Β. Διάταγμα:

«Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἐγκρίνομεν νὰ ἀποδοθῶσιν ἐκ τοῦ Κεφ. 3, ἀριθ. 1, τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῷ Διοικητῇ τοῦ μεταβατικοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ταγματάρχῃ τῆς Χωροφυλακῆς Κον Δαλωνᾶ δραχμαὶ (100), λόγῳ προσωπικῆς ἀποζημιώσεώς του, ἐφ᾽ αἷς ὑπέστη δαπάναις εἰς τὴν μετὰ τοῦ γενικοῦ Δερβέναγα Θεσσαλίας προσωπικὴν συνέντευξιν καὶ συνεννόησίν του, λόγῳ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας».

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς ἐκτελέσῃ τὸ παρὸν Δ) γμα.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 31ῃ Ἰουλίου 1869

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Πρόσφοροι διὰ τοὺς λαούς, ἀπαράδεκτοι ὅμως διὰ πολιτικοὺς ἡγέτας, ἄκαιροι καὶ ἀψυχολόγητοι οἰήσεις, εἶχον ὁδηγήσει κυβερνήσεις καὶ λαὸν εἰς θανασίμους ἀκροβατισμούς, ὧν αἱ ἐπιπτώσεις ὑπῆρξαν τρομεραὶ εἰς αἷμα καὶ χρῆμα. Τὰ δημόσια ταμεῖα, ἀφοῦ κατεξώδευσαν καὶ τὸ ἐξ 20.000.000 δάνειον, εἶχον κενωθῆ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὴν πληρωμὴν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ στρατιωτικῶν δὲν ἠδύναντο νὰ ἀντιμετωπίσωσιν. Ὁ Βασιλεὺς ἔσπευσε νὰ παραιτηθῇ τοῦ 1) 3 τῆς χορηγίας διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐν Ἀθήναις ὑπαλλήλων καὶ στρατιωτικῶν, ἐνῶ οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἀνέμενον τὸν μισθὸν καὶ τοῦτον μὴ λαβόντες, ἀνεζήτουν τὰ μέσα τῆς ἐπιβιώσεως διὰ τῆς διαφθορᾶς.

Ἀναφερόμενος εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην ὁ Ἀσπρέας γράφει: «Ἀλλὰ μήπως ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ τότε ἡ Ἑλλὰς κράτος ἐν τῇ πολιτικῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως;

Ἐσωτερικῶς τὴν διοίκησιν διεχειρίζοντο ἀπειράριθμοι διοικητικαὶ καὶ πολιτικαὶ συμμορίαι, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ λαὸς τῆς ὑπαίθρου χώρας ἀπέτιε φόρους, ὡς πρὸς τοὺς εἰσπράκτορας τοῦ Δημοσίου, πολιτικοί, δέ ,δυστυχῶς καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν Ὑπουργῶν, ὅλων τῶν κομμάτων καὶ τῶν ὁμάδων πολιτευόμενοι καὶ κομματάρχαι, εὑρίσκοντο μετὰ πολλῶν λησταρχῶν εἰς ἁρμονίαν σχέσεων, τόσον ὥστε νὰ μεταχειρίζωνται τούτους ὡς κομματάρχας καὶ πολιτικοὺς παράγοντας» (41).

Τὴν 21ην Μαρτίου 1868 διενεργήθησαν ἐκλογαί, πρωθυπουργοῦντος τοῦ Βούλγαρη, ἐκλογαὶ κατ᾽ ἐπίφασιν, διότι ἐν τῇ οὐσίᾳ ἔλαβε χώραν διορισμὸς τῶν ἀρεσκόντων εἰς τὸ συγκρότημα ὑποψηφίων. «Περὶ τῶν ἐκλογῶν τούτων, ὡς καὶ περὶ τῶν

---

(41) Αὐτόθι, τόμος Β΄ σελὶς 14—15.

ἐν τῇ Βουλῇ γενομένων κυρώσεων, καὶ τῆς μετέπειτα διώξεως κατὰ τοῦ Ἀλ. Κουμουνδούρου, ἡ ἱστορία ἕνα μόνον χαρακτηρισμὸν ἐπιτρέπει, ὅτι αὗται κατήσχυνον τὸ πολίτευμα πλειότερον ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἀρχόντων ἢ τῶν ἀρχομένων (42).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΡΧΙΑΣ — ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΙΣ ΧΩΡ)ΚΗΣ

Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ τῆς Χωροφυλακῆς. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1867 ἡ δύναμις τοῦ Σώματος, κατόπιν ἀλλεπαλλήλων μειώσεων διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, εἶχεν κατέλθει εἰς δισχιλίους περίπου ἄνδρας, ἤτοι ὅσους εἶχε πρὸ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου.

Τοῦτο ἔσχεν ὡς ἀμέσους ἐπιπτώσεις τὴν σοβαρὰν παρακώλυσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς κρατικῆς μηχανῆς, ἥτις, ἀκριβῶς λόγῳ τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως, ἀπήτει ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε ἐν παντὶ συνδρομὴν καὶ συμπαράστασιν τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ μάλιστα ἐνισχυμένην.

Ἐνισχυμένην, διότι ἤδη εἶχον πληθυνθῇ καὶ αἱ κατὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀντιστάσεις, διαπραττόμεναι κυρίως ὑπὸ τῶν Δημάρχων, Παρέδρων καὶ αὐτῶν τῶν Δημαστυνόμων, παρεμβαινόντων ὑπὲρ τῶν κομματικῶν φίλων των. Οἱ πάντες εἶχον καταστῇ ἀδίστακτοι δι' ὅλα, διότι εἶχεν ἐκλείψει πᾶς σεβασμὸς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ κράτους καὶ πᾶσα ἐκτίμησις πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτοῦ. Οἱ νομάρχαι ἐκαυτηρίαζον τοὺς ἀσυστόλως ἀδιαφοροῦντας Δημάρχους καὶ ἀπέρριπτον τὰς ἐνεργείας τῶν δημοτικῶν μπράβων καὶ οἱ Δήμαρχοι συνωμότουν καὶ ἐσυκοφάντουν διαρκῶς κατὰ τῶν Νομαρχῶν.

Εἴδομεν ὅτι ὁ Κουμουνδοῦρος καὶ ἄλλοι ἐξέχοντες πολιτικοὶ τῆς περιόδου ἐκείνης, ἐγνώριζον καλῶς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κατάστασιν καὶ ὡμολόγουν ὅτι, ἵνα κυκλοφορήσωσιν ἐν ταῖς περιφερείαις των συνωδεύοντο ὑπὸ μεγάλου ἀριθμοῦ ἐνόπλων, παρὰ ταῦτα ὅμως προέβαινον εἰς τὴν συνεχῆ μείωσιν τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναπληρώσεως ταύτης δι' Εὐζωνικῶν Ταγμάτων.

Δὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ τῆς λῃστείας, ἀλλὰ περὶ τοῦ γενικοῦ προληπτικοῦ ἔργου τῆς ἀστυνομίας καὶ τοῦ τοιούτου διατηρήσεως ἀνεπάφου ἢ μᾶλλον ἀμειώτου τῆς ἰσχύος τῶν νόμων.

Τὴν 3-11-1865 ὁ Βούλγαρης διὰ παρ' αὐτοῦ ὀργανωθεισῶν καὶ ὑποκινηθεισῶν ὀχλοκρατικῶν ταραχῶν, αἱματοκύλισε τὰς Ἀθήνας (43).

Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος 1867, ἔλαβον χώραν σοβαρὰ ἐπεισόδια ἐν Πάτραις, συνεπείᾳ διεγερθέντος, ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Μακράκη κατὰ τῶν Μασώνων, λαοῦ.

Ἡ ὁπλοφορία καὶ ἡ φυγοδικία εἶχον παραλύσει τὴν ὕπαιθρον, διὰ λογαριασμὸν τῶν πλέων θρασέων. Οἱ φυγόδικοι ἀπετέλουν τὴν νεωτέραν Λερναίαν Ὕδραν, καθ'

(42) Γ. Ἀσπρέα, τόμος Β', σελὶς 29 καὶ Κ. Παπαρρηγοπούλου - Καρολίδου σελ. 334.

(43) Γ. Ἀσπρέα Τ. Β. περίοδος Λ. Παπαρρηγοπούλου - Καρολίδου, τόμ. ΣΤ', μέρος Β., σελὶς 333.

ὅσον ὡς μύκητες ἀνεφύοντο νέοι τοιοῦτοι, ἀντὶ τῶν συνεχῶς κατὰ δεκάδας συλλαμβανομένων (44).

Ἐνῶ εἶχον δημιουργηθῆ διὰ τὴν Στερεὰν εἰδικὰ Ἀρχηγεῖα στρατοῦ, ἡ Χωροφυλακὴ προσέφερεν ἀνελλιπῶς καὶ ἐντόνως τὰς ὑπηρεσίας της, καί, ὡς πάντοτε, οὕτω καὶ κατὰ τὴν προκειμένην περίοδον, αἱ ἐφημερίδες πλέκουν ἐγκώμια διακρινομένων ἀξιωματικῶν.

Βλέπομεν π.χ. εἰς τὰ φύλλα 1.133 καὶ 1.134 τοῦ 1867 τῆς «Παλιγγενεσίας», ὕμνους διὰ τὸν ὑπομοίραρχον Κρικελόπουλον δι' ἐπιτυχῆ του δρᾶσιν κατὰ τῆς ληστρικῆς συμμορίας τοῦ Κίτσου καὶ διὰ τὸν ὑπομοίραρχον Σαπουντζάκην διὰ τὰ εἰς βάρος τῶν κακοποιῶν καὶ φαυλοβίων τῆς περιοχῆς Ἄργους ἐπιτευγμάτων του κ.λ.π.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἐπιδιώκουσα τὴν ἐξοικονόμησιν δραχμῶν, ἐξησθένει συνεχῶς τὴν Χωροφυλακήν, παρ' ὀλίγον δὲ νὰ καταλογίσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν Ρούφου (Νοέμβριος 1865 - Ἰανουάριος 1866) ποσὸν 80.000 δραχμῶν, διότι αὕτη δὲν εἶχεν ἀπολύσει ἀμέσως, ὡς εἶχεν ἀποφασίσει ἡ Βουλή. 200 ὁπλίτας, 2 ταγματάρχας, 1 ὑπομοίραρχον καὶ 12 ἀνθυπομοιράρχους.

Ἵνα ἐκτιμηθῇ ἡ περίεργος νοοτροπία τῶν βουλευτῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀναφέρομεν ὅτι τοὺς ἀπολυομένους ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, λόγῳ περικοπῆς τῆς δυνάμεως, διετήρει ἐν ὑπηρεσίᾳ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ἐκ τῶν κονδυλίων ἀσφαλείας καταβολῆς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀποδοχῶν!. Ἐξηπάτα τουτ' ἔστιν τὸ κράτος ἑαυτὸ καὶ ἤρχισαν οὕτω νὰ ἀναπτύσσωνται στενώτεροι δεσμοὶ μεταξὺ στελεχῶν τοῦ Σώματος καὶ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Ἐνῶ τοιαῦτα φαιδρὰ συνέβαινον, αἱ Μοιραρχίαι καὶ Ὑπομοιραρχίαι εἶχον περιέλθει εἰς βαθμοφόρους οὐχὶ ἀναλόγου σημαντικότητος καὶ βαθμοῦ.

Οὕτω κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1868, διοικητὴς Ὑπομοιραρχίας Νησίου ἦτο ὁ ὑπενωμοτάρχης Δ. Νικολόπουλος, διοικητὴς μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος τῶν ὀρεινῶν Δήμων Τριφυλλίας, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχήν, ἦτο ὁ δεκανεὺς Ὀδ. Κωνσταντάκος καὶ διοικητὴς τῆς Μοιραρχίας Μεσσηνίας ὁ ὑπομοίραρχος Π. Πετμεζᾶς.

Ἡ κατάστασις αὕτη συνεκίνησεν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ὅπερ τὴν 26-7-1868 ἀπηύθυνε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τὸ ἀκόλουθον ὑπ' ἀριθ. 15925 ἔγγραφον:

«Ἐπιστρέφοντες ἐγκλείστως τὸ ὑπ' ἀριθ. 20.911 ἐπισημειωματικὸν ἔγγραφον ὑμῶν, παρακαλοῦμεν, κύριε συνάδελφε, νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ διοικῶν τὴν Μοιραρχίαν Μεσσηνίας ὑπομοίραχος Π. Πετμεζᾶς, δὲν ἔχει οὔτε βαθμὸν οὔτε τὴν ἀπαιτουμένην πεῖραν διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Μοιραρχίας, καὶ μάλιστα τοῦ νομοῦ ἐκείνου. Ἐν ὅσῳ, λοιπόν, αἱ Μοιραρχίαι δὲν διοικηθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους βαθμοφόρους, ἡ ὑπηρεσία θὰ χωλαίνῃ καὶ αἱ διάφοροι κατὰ νομοὺς ἀρχαὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρίσκωσι τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς Χωροφυλακῆς ὑποστήριξιν. Ἀνάγκη ἑπομένως, κύριε συνάδελφε, νὰ συνεναίσητε εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν ἁρμοδίων βαθμοφόρων εἰς τὰς διοικήσεις τῶν Μοιραρχιῶν, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Ὁ Ὑπουργὸς Σ. Μήλιος

---

(44) Ἐν τῇ περιοχῇ Μεσσηνίας κατὰ τὸ Α' τρίμηνον τοῦ 1868 συνελήφθησαν 90 φυγόδικοι, ἐν Ζακύνθῳ ἐφέροντο κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος 155, ἐξ ὧν 68 συνελήφθησαν καὶ γενικῶς δὲν ὑπῆρχεν ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος ἄνευ δεκάδων φυγοδίκων.

Διὰ πρώτην φορὰν ἐμφανίζεται τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν νὰ ἐξαρτᾷ τὴν τοποθέτησιν ἁρμοδίως τῶν ἁρμοδίων βαθμοφόρων ἐκ τῆς συγκαταθέσεως ἢ μὴ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς κατηργήθη διὰ τοῦ ἀπὸ 31-12-1868 Β.Δ., ὑπὸ τὰ συνεχῆ πλήγματα τόσον τῆς οἰκονομικῆς καταρρεύσεως, ὅσον καὶ τῶν ἀφελῶν, ἀνεδαφικῶν καὶ λίαν καταστρεπτικῶν προτάσεων τῶν στρατιωτικῶν παραγόντων ἐν τῇ Βουλῇ. Ἐπίσης διὰ τῆς ἀπὸ 27-11-1869 Βασιλικῆς ἐγκρίσεως περιωρίσθη εἰς ἕνα ὑπομοίραρχον ἡ διεύθυνσις τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν Γραφείου Χωροφυλακῆς.

Η ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΔΗΛΕΣΙ.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἀπετέλει χίμαιραν πᾶσα προσδοκία περὶ ἐμπεδώσεως τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, καὶ οὕτω ἠνοίχθη ἡ αὐλαία διὰ τὸ Ὠρώπειον δρᾶμα, τὸ ὁποῖον ἐταπείνωσε τὸ Ἔθνος καὶ διέσυρε διεθνῶς τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Περὶ τῆς ἀπαισίας ταύτης περιπτώσεως, ἥτις οὐδὲν ἀφῆκεν ἄθικτον, πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν, συγχρόνως καὶ μεταγενεστέρως, ἔν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ, νομίζομεν δὲ ὅτι ἀντικειμενικωτέραν περιγραφὴν καὶ τοποθέτησιν ἐποιήσατο ὁ τότε ἐν Ἑλλάδι Ἀμερικανὸς Πρεσβευτής, Κάρολος Τάκερμαν (45).

Κατὰ Ἰανουάριον 1870 28μελὴς ληστοσυμμορία ὑπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Τάκον (Δημήτριον) καὶ Χρῆστον Ἀρβανιτάκην, προερχομένη ἐκ Τουρκίας, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος διὰ τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος μὲ κατεύθυνσιν τὴν Ἀττικήν. Ἔξωθι τῆς Λεβαδείας στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα συνεπλάκη μετὰ τῆς συμμορίας, ὅτε τραυματισθεὶς συνελήφθη εἷς ἐκ τῶν ληστῶν.

Φεύγουσα τὴν καταδίωξιν ἡ συμμορία, κατέφυγεν πρὸς τὴν περιφέρειαν Θηβῶν, ἔνθα συνεπλάκη μεθ' ἑτέρου ἀποσπάσματος Χωροφυλακῆς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φονευθῶσι τρεῖς λησταὶ καὶ νὰ συλληφθῶσι δύο.

Μετὰ τὴν τελευταίαν ταύτην συμπλοκὴν εἶχον χαθῆ τὰ ἴχνη τῆς συμμορίας ταύτης, καθ' ὅσον εἶχον ἀπορρυθμισθῆ καὶ ἀποσυντονισθῆ τὰ μέτρα καταδιώξεως τῆς ληστείας, συνεπείᾳ τῶν ἀνωτέρω πληγμάτων κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς.

Οἱ θαυμασταὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, παρὰ τὰς τότε συγκοινωνιακὰς συνθήκας καὶ τὴν κρατοῦσαν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν, ἔφθανον κατ' ἔτος εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ θαυμάσωσι καὶ προσκυνήσωσι τοὺς ὀνομαστωτέρους τόπους. Ἀκριβῶς, λόγῳ τῶν κρατουσῶν ἐν Ἑλλάδι συνθηκῶν ἀσφαλείας, οἱ ξένοι ἐπισκέπται διὰ τῶν Πρεσβειῶν των ἀνεκοίνουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ περιηγητικά των δρομολόγια καὶ αὕτη διέθετεν ἀνάλογον δύναμιν Χωροφυλακῆς, ὡς συνοδείαν ἀσφαλείας.

Οὕτω, προκειμένου ὁ Ἄγγλος λόρδος Μονκάστλερ μετὰ τῆς συζύγου του, οἱ γραμματεῖς τῶν ἐν Ἀθήναις Πρεσβειῶν Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας Ἕρβερτ καὶ Μπόϋλ, ὁ δικηγόρος τῆς σιδηροδρομικῆς ἑταιρείας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς Λόϋδ καὶ ὁ περιη-

---

(45) Εἰς ἐκδοθὲν παρ' αὐτοῦ βιβλίον καὶ μεταφρασθὲν ἐν Ἀθήναις τὸ 1875 ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Ἕλληνες τῆς σήμερον» (μετάφρ. Α. Ζυγομαλᾶ), βλ. καὶ Τρύφ. Εὐαγγελίδου σελ. 268—286.

γητής Βίνερ μετά τινων γυναικῶν καὶ τοῦ διερμηνέως Ἀνεμογιάννη, νὰ ἐκδράμωσιν εἰς Μαραθῶνα ἐξ Ἀθηνῶν, ἐζήτησαν πληροφορίας περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν δρομολογίων των, ἔτυχον δὲ καθησυχαστικῶν διαβεβαιώσεων.

Τὴν 29ην Μαρτίου οἱ ξένοι οὗτοι ἀπετάθησαν πρὸς τὸν Διευθυντὴν Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν, εἰς ὃν ἀνεκοίνωσαν ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ ἐπραγματοποίουν τὴν ἐκδρομήν των. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας δι' ἐγγράφου του ἐγνώρισεν ἀμέσως τοῦτο πρὸς τὴν Μοιραρχίαν Ἀττικῆς καὶ αὕτη δι' ἐπειγούσης διαταγῆς, πρὸς τὸ μεταβατικὸν Κηφισίας, διέταξεν τὴν λῆψιν μέτρων καθ' ὅλην τὴν διαδρομήν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τὴν ἀσφάλειαν τῆς ὑπαίθρου εἶχεν ὁ στρατὸς καὶ ὁ Διοικητὴς μεταβατικοῦ Κηφισίας εἰδοποίησε τὰ κατὰ μῆκος τῆς πρὸς Μαραθῶνα πορείας κινούμενα ἀποσπάσματα, ἵνα λάβωσι μέτρα. Ἐκτὸς τούτου ἡ Μοιραρχία ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ξένων, διὰ συνοδείαν ἀμέσου ἀσφαλείας των 4 ἐφίππους χωροφύλακας, τοὺς Δ. Μπάμπαλην, Π. Βασιλάκον, Ἀθαν. Βούλγαρην καὶ Δημ. Βουγιούκαν, οἵτινες τὴν 6ην πρωϊνὴν ὥραν τῆς 30ῆς Μαρτίου, ἐσυνώδευσαν τοὺς ἐκδρομεῖς εἰς Μαραθῶνα. Τὴν 14ην ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας οἱ ἐκδρομεῖς ἀνεχώρησαν ἐκ Μαραθῶνος ἐπιστρέφοντες εἰς Ἀθήνας. Πρὸ αὐτῶν ἐκινοῦντο οἱ δύο πρῶτοι χωροφύλακες καὶ οἱ ἕτεροι δύο ἠκολούθουν. Καθ' ὁδὸν συνήντησαν στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα καὶ μίαν περίπολον, τοῦ ὁποίου ὁ ἐπικεφαλῆς τοὺς παρεκάλεσε νὰ μὴ τρέχουν ὥστε νὰ δυνηθῶσι νὰ τοὺς συνοδεύσωσιν, ἀλλ' οἱ ξένοι, φιλοδωρήσαντες τὸν ἐπικεφαλῆς δι' ἑνὸς 25δράχμου, δὲν ὑπήκουσαν εἰς τὴν σύστασίν του.

Τὸ ἀπόσπασμα μὴ δυνάμενον νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ ἀνέκοψε. Παρὰ τὴν γέφυραν Πικέρμι οἱ ἐκδρομεῖς καὶ συνοδοὶ εὑρέθησαν περικυκλωμένοι ὑπὸ ὑπερείκοσιν ληστῶν, παρ' ὧν ἐκλήθησαν νὰ παραδοθοῦν. Οἱ χωροφύλακες ἤνοιξαν πῦρ κατὰ τῶν ληστῶν, ἀλλ' οὗτοι ἀντιπυροβολήσαντες ἀμέσως, ἐτραυμάτισαν θανασίμως τοὺς δύο πρώτους, ἑνὸς τῶν ὁποίων ἐφόνευσαν καὶ τὸν ἵππον, μεθ' ὃ συνέλαβον ἅπαντας τοὺς ἄλλους, οὓς συνώδευσαν ἐν τάχει πρὸς τὸ ὄρος Πεντέλη. Ἐκ τῶν τραυματισθέντων χωροφυλάκων ὁ Μπάμπαλης ἀπεβίωσεν τὴν ἐπομένην, ὁ δὲ ἕτερος Βασιλάκος, μετά τινα χρόνον (46).

Ὁ σχολιαστὴς τῶν ἀγορεύσεων τοῦ ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου γράφει: «Ἀσήμαντον ἀντίστασιν προέβαλον οἱ χωροφύλακες αἰχμαλωτισθέντες καὶ ἀφεθέντες ὀλίγον ἀργότερον ἐλεύθεροι...». Τῇ ἀληθείᾳ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τοῦτο. Ἔδει ἄραγε νὰ φονευθῶσι καὶ οἱ τέσσαρες ἵνα θεωρηθῇ σημαντικὴ καὶ ἔνδοξος ἡ ἀντίστασις; Κατωτέρω θὰ ἴδωμεν τὴν ἀπάντησιν τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ τὰ ἐκτιθέμενα γεγονότα ἐνταῦθα εἶναι ἱκανά.

Ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς Πεντέλης οἱ λησταὶ ἠλευθέρωσαν τὰς γυναῖκας, τοὺς ἁμαξηλάτας καὶ τοὺς δύο χωροφύλακας, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν ὁποίων ἐνετείλαντο αὐτὰς ἵνα ἐπιστρέφουσαι κομίσωσι τὰς διὰ τὰς ληστρικὰς ἀπαιτήσεις ἐπιστολάς.

Τὴν 21ην ὥραν αἱ γυναῖκες ἔφθασαν εἰς Ἀθήνας καὶ τὸ συμβὰν μετεδόθη ἀμέσως ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

---

(46) Βλ. καὶ Βούλευμα 615 τῆς 27.4.1870 εἰς ἐφ. «Αἰὼν» τῆς 30.4.1870. Δαπάναις τῆς Βασιλίσσης τὸ ἑνδεκαετὲς θυγ. τοῦ Μπάμπαλη εἰσήχθη εἰς ὀρφανοτροφεῖον, τὸ ἄρρεν τέκνον τοῦ Βασιλάκου εἰς ὀρφανοτροφ. Χατζηκώστα, τοῦ αὐτοῦ δὲ τὴν θυγατέρα δαπάναις της εἰσήγαγε εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρείας (ἐφ. «Αἰὼν» 2564).

Διὰ τῶν ἐπιστολῶν οἱ λησταὶ ἐζήτουν ὡς λύτρα: 32 χιλιάδες στερλινῶν λιρῶν Ἀγγλίας καὶ νὰ μὴ ὀχληθῶσι μέχρι τῆς ἅμα καταβολῇ τῶν λύτρων ἀπελευθερώσεως τῶν αἰχμαλώτων, διότι ἄλλως ἡ ζωή των θὰ ἐκινδύνευεν, ἀλλ᾿ αἱ ληστρικαὶ ἀπαιτήσεις μετ᾿ ὀλίγον μετεβλήθησαν ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον διὰ τῆς προσθήκης νέας ἀξιώσεως, περὶ παροχῆς αὐτοῖς καὶ τοῖς συνεργάταις των, γενικῆς ἀμνηστείας.

Ὁμιλῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 8-5-1871 ὁ βουλευτὴς Λομβάρδος, ἀπεκάλυψεν ὅτι ὁ Ἔρσκιν, ὅταν ὁ ὑπηρέτης τοῦ Μονκάστερ τῷ ἀνεκοίνωσε τὰς πρώτας πληροφορίας περὶ συλλήψεως τῶν ξένων ὑπὸ ληστῶν, παρετήρησεν: «Μὴν πιστεύῃς· δὲν εἶναι ἀληθές. Ἐὰν ἐγνώριζες τὸν τόπον καὶ τοὺς ἀνθρώπους τούτους ὡς ἐγὼ γνωρίζω, καὶ ἐὰν ἤξευρες ὅτι εἶναι ὅλοι ψεῦσται, δὲν θὰ ἔδιδες ἀκρόασιν εἰς τὴν ἀγγελίαν ταύτην».

Γενικὸν πένθος καὶ ἔντονος ἀνησυχία κατέλαβον τὰς Ἀθήνας, ὥστε ὁ Βασιλεὺς νὰ δηλώσῃ ὅτι ἐδέχετο νὰ ἀνταλλαγῇ μετὰ τῶν αἰχμαλώτων πρὸς σωτηρίαν τῶν ξένων!

Μεταξὺ ληστῶν καὶ ἐνδιαφερομένων Πρέσβεων διεμείφθη ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία (47) καὶ ἐν συνεχείᾳ Πρέσβεις καὶ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συνεσκέπτοντο περὶ τοῦ πρακτέου, ὡς ἀδυνάτου οὔσης ἐκ τοῦ Συντάγματος τῆς χορηγήσεως τῆς ἀμνηστείας, διότι περὶ τῶν χρημάτων οὐδεὶς ἐγένετο λόγος, ἑτοιμασθέντων, ἐντολῇ τοῦ Βασιλέως, ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν. Ἀντιπροσωπεία Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἄγγλου Πρέσβεως ἐκ τῶν ἀντισυνταγματάρχου Θεαγένους καὶ τοῦ κ ο υ μ π ά ρ ο υ καὶ ὡς προστάττου τῶν ληστῶν κατηγορηθέντος Ἄγγλου κτηματίου ἐν Εὐβοίᾳ, Φρὰνκ Νόελ, μετέβη διὰ διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ληστῶν, οὓς, κατὰ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν τὴν 8-4-1870 συνάντησιν, ὁ Θεαγένης διεβεβαίωσεν περὶ τῆς ἀνοχῆς τῶν ἑλληνικῶν Ἀρχῶν νὰ φθάσωσι εἰς τὰ Ἑλληνοτουρκικὰ σύνορα τελείως ἀνενόχλητοι καὶ ἀβλαβεῖς, καθ᾿ ὅσον ἡ ἀμνηστεία ἀπηγορεύετο ὑπὸ τοῦ Συντάγματος. «Δὲν ὑπάρχει βεβαίως παράδειγμα τοιούτων ὅρων, τοσούτων παραχωρήσεων, τηλικαύτης ἐξευτελιστικῆς ὑποκλίσεως τῆς δικαιοσύνης, πρὸ τῶν ποδῶν ἀθλίων κακούργων», γράφει ὁ Τάκερμαν καὶ συνεχίζων ρίπτει ἀνώνυμα, ἀλλὰ καὶ συγκεκριμένα Πάρθεια βέλη, τονίζων: «Οἱ ἀρχηγοί, οὐχ ἧττον, ἐξηκολούθουν ἐπιμένοντες, προτρεπόμενοι εἰς τοῦτο δι᾿ ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων μέσων ὑπὸ τῶν κουμπάρων ἢ τῶν μακρὰν εὑρισκομένων συνεταίρων των, συμβουλευόντων αὐτούς, νὰ ὦσι σταθεροί, καθότι ἐπὶ τέλους θὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν».

Ἐκτὸς τῶν ἐπισήμων μετὰ τῶν ληστῶν διαπραγματεύσεων, ὁ Ἄγγλος Πρεσβευτὴς ἐδημιούργησεν καὶ ἰδιαιτέραν μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς συμμορίας ἀλληλογραφίαν, εἰς μίαν δὲ ἐπιστολὴν ἔγραφεν: «Ὡμίλησα μὲ τοὺς Ὑπουργούς, ὡμίλησα μὲ τὸν Βασιλέα. Τίποτε δὲν ἔχεις νὰ φοβηθῇς, κ α ν ε ὶ ς δ ὲ ν θ ὰ τ ο λ μ ή σ η ν ὰ σ ὲ π ε ι ρ ά ξ η, ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ζωὴ τῶν αἰχμαλώτων. Φέρε τους εἰς κατοικίας χωρικῶν διὰ νὰ διάγουν ἀνέτως καὶ μὴ φοβᾶσαι τὸ παραμικρόν. Ἐξήγησε ὅμως τί ζητεῖς ἀπὸ ἡμᾶς ἀκριβῶς».

Ἡ ἀγωνία εἶχε κορυφωθῆ, ἡ κοινὴ γνώμη κατ᾿ ἰδίαν καὶ ἐν τῷ συνόλῳ ἀπησχολεῖτο δι᾿ ὅλων τῶν δυνάμεων νὰ μαντεύσῃ τὰ δεινὰ καὶ νὰ προσφέρῃ τὰ φάρ-

---

(47) Κ. Τάκερμαν σελ. 217—218. Ἅπαντα τὰ κείμενα τῶν ἐπιστολῶν κ.λ.π. ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰς τότε ἐκδιδομένας ἐφημερίδας ἐν λεπτομερείᾳ.

μακα, πλὴν τῶν ἀντιπολιτευομένων, οἵτινες οὐδὲν ἀφῆκαν ἀνεκμετάλλευτον ἐν τῇ προσπαθείᾳ των νὰ ἀνατρέψωσι τὴν Κυβέρνησιν!!!

Συνεχιζομένων τῶν προσπαθειῶν, ὅπως πεισθῶσιν οἱ λησταὶ νὰ παραιτηθῶσιν τῆς περὶ ἀμνηστείας ἀπαιτήσεώς των, ἔφθασεν ἡ πληροφορία ὅτι οὗτοι ἀπεφάσισαν νὰ μετακινηθῶσι πρὸς Βορρᾶν, δι' ὃ καὶ ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, συνεναίσει καὶ τῶν Πρεσβευτῶν 'Αγγλίας καὶ 'Ιταλίας, ἡ διὰ δυνάμεων παρεμπόδισίς των.

Δυνάμεις στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν Θεαγένην, κατέλαβον νύκτωρ καὶ ἀθορύβως θέσεις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀλλὰ τὴν ἐπομένην 10ην 'Απριλίου, ἐγένοντο ἀντιληπταὶ ὑπὸ τῶν ληστῶν. Οἱ λησταὶ διαπιστώσαντες τὴν περικύκλωσίν των κατετμήθησαν εἰς δύο ὁμάδας, εἰς ἃς κατένειμον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, καταδιωκόμενοι δέ, ἐξετέλεσαν τοὺς ὁμήρους των.

'Η μία ληστρικὴ ὁμάς, ὑπὸ τὸν Χρῆστον 'Αρβανιτάκην, κατεστράφη ταυτοχρόνως μὲ τὴν παρ' αὐτῆς διαπραχθεῖσαν σφαγὴν τῶν "Ερβερτ καὶ Λόϋδ, τὰ μέλη δὲ τῆς ἑτέρας ἐξεμέτρησαν τὸ ζῆν βαθμιαίως καὶ συντόμως.

'Η ἀγγελία τοῦ δράματος προεκάλεσεν ἀγανάκτησιν ἐν Εὐρώπῃ καὶ χυδαῖον κατὰ τῆς 'Ελλάδος ὑβρεολόγιον, ἰδίᾳ τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων, ἀλλὰ καὶ ἐξευτελιστικὴν συμπεριφορὰν τῆς 'Αγγλικῆς αὐτοκρατορίας πρὸς τὴν μικρὰν 'Ελλάδα.

Αἱ ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου ἀπεκάλεσαν τὴν 'Ελλάδα «χώραν, ἧς πολιτικὸν σύστημα εἶναι ἡ ἀναρχία, κυρία δὲ βιομηχανία ἡ ληστεία», «'Αθλίαν ἀποτυχίαν καὶ πραγματικὸν ἄχθος τῆς Εὐρώπης», «Πατρίδα τῶν κακούργων», «Σπήλαιον φονοφόνων», «Φωλεὰν ληστῶν καὶ πειρατῶν», «'Απλοῦν τῶν ληστῶν κρυσφύγετον», «"Αγιον GILES τῆς Εὐρώπης», «Γενεὰν νόθων», «'Αποικίαν καταδίκων», «Λύμην τῆς 'Ανατολῆς», «'Εξάμβλωμα π ο λ ι τ ι κ ῶ ν λ ω π ο δ υ τ ῶ ν» κ.ἄ. (48).

Διὰ τοιούτων καὶ ἄλλων παρομοίων ἢ καὶ βαναυσωτέρων ἀκόμη λοιδωριῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐχαρακτηρίζετο ἡ 'Ελλὰς ἀπὸ διάφορα δημοσιογραφικὰ ὄργανα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ὁ δὲ 'Εδμόνδος 'Αμποῦ, διὰ βιβλίου του, ὑπὸ τὸν τίτλον «'Ο Βασιλεὺς τῶν 'Ορέων», ὅπερ ἐσημείωσε μεγίστην κυκλοφοριακὴν ἐπιτυχίαν, παρέδωσε τὴν 'Ελλάδα ληστοκρατουμένην καὶ ἐξαχρειωμένην εἰς τὸ διεθνὲς ἀναγνωστικὸν κοινόν.

'Εκτὸς τοῦ Τάκερμαν καὶ ἕτερος ξένος, ὁ 'Εδουάρδος Μάσσων, ὕψωσε τὴν φωνήν του ὑπὲρ τῆς 'Ελλάδος, δι' ἀπευθυνθείσης πρὸς τὸν "Αγγλον 'Υπουργὸν τῶν 'Εξωτερικῶν ἐπιστολῆς του: «Ζῶν μεμαρτύρηκα καὶ ἀποθνήσκων μαρτυρήσω, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1828, πᾶσαι αἱ κατὰ τὴν 'Ελλάδα γενόμεναι συμφοραὶ δέον νὰ ἀποδοθῶσι τῇ πεπλανημένῃ τῆς 'Αγγλίας διπλωματίᾳ. "Ετοιμος εἰμὶ νὰ ἀποδείξω τοῦτο ἐνώπιον τῆς οἰκουμένης καὶ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ λεχθέντα γενήσονται ἡμέραν τινὰ γνησία καὶ ἀμερόληπτος 'Ιστορία» (49).

'Ο Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησις παρηκολούθησαν τὴν κηδείαν τῶν θυμάτων ἐν 'Αθήναις καὶ ἐν συνεχείᾳ, τῇ ὑποσχέσει καὶ ἐπιμονῇ τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀξιώσει τῆς 'Αγγλίας, παρεχωρήθη εἰς τὴν χήραν Λόϋδ ἀποζημίωσις 10.000 λιρῶν, τοῦ σχετικοῦ νόμου ψηφισθέντος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1870 ἐν μέσῳ σφοδρῶν ἀντεγκλήσεων καὶ κατηγοριῶν.

---

(48) Κ. Τάκερμαν σελ. 240-241. Βλέπε καὶ Τρυφ. Εὐαγγελίδου σελ. 283-284.

(49) 'Αγορ. 'Ελλην. Κυνοβουλίου, Περ. Α' τ. 3 σ. 149. Πρόκειται περὶ τοῦ Εἰσαγγελέως τῆς κατὰ Κολοκοτρώνη δίκης.

Ἐν τῷ ψηφισθέντι νομοσχεδίῳ διελήφθη περίοδος πολλὰ λέγουσα, καθ' ἣν «ἡ πληρωμὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προηγούμενον διὰ τὸ μέλλον, οὔτε κἂν ὡς πρᾶξις δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς εὐγενοῦς Κυρίας, ἀλλὰ ψηφίζεται, διότι ἡ ἄρνησις τῆς πληρωμῆς θὰ ἐπέφερε μείζονα βίαν ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλίας, περισσότερον δὲ θὰ ἐταπεινοῦτο ἡ Ἑλλὰς καὶ μείζονα θὰ ἐδαπάνα ποσὰ τῆς αἰτηθείσης ἀποζημιώσεως, μολονότι αὕτη ἦτο ἄδικος» (50).

Ἀλλὰ τὰ δεινὰ ὑπῆρξαν πολλὰ καὶ ποικίλα. Ὁ Πρωθυπουργὸς Ζαΐμης, συνομιλῶν μετὰ τοῦ Ἔρσκιν, τοῦ εἶπεν ὅτι οἱ λησταὶ εἶχον καταλήξει νὰ δεχθῶσι τοὺς ὅρους τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ «ἕτερα πρόσωπα ἄγνωστα, ἅπερ ἐκ πνεύματος ἀντιπολιτεύσεως ἤθελον νὰ δημιουργήσωσι δυσκολίας εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἔπεισαν τοὺς ληστὰς νὰ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν ἄνευ ὅρου ἀμνηστείαν». Ὁ Ἄγγλος Πρεσβευτὴς ἐγνώρισεν τοῦτο δι' ἐγγράφου του πρὸς τὸν Βρεταννὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐκεῖθεν διέρρευσεν εἰς τὸ κοινόν. Ὁμὰς ἀντιπολιτευομένων δι' ἐντόνου ἐπιστολῆς ἐζήτησεν ἱκανοποίησιν. Οἱ Ἄγγλοι, ἐπὶ σκοπῷ μείζονος ταπεινώσεως, ἠξίωσαν ὅπως εἰς τὰς ἀρξαμένας ἀνακρίσεις παρευρίσκονται καὶ ἀντιπρόσωποί των. Νέα θύελλα, πρὸ τῆς ὁποίας ἡ μικρὰ Ἑλλάς, ὑποκύψασα διὰ πολλῶν θυσιῶν, ἐδέχθη τὴν παρακολούθησιν τῶν ἀνακρίσεων ὑπὸ δύο Ἄγγλων ἀνακριτῶν, τῶν Κοὺκ καὶ Βάϊλ. Ὁ Ζαΐμης ἤθελε νὰ περαιωθῇ τὸ ταχύτερον ἡ ἀνάκρισις, οἱ ξένοι ὅμως ἤθελον τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπιμήκυνσιν τῆς χαινούσης πληγῆς, τοῦτο ἐδημιούργησεν ἀνταρσίαν καὶ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διὰ γεμούσης ὑπονοουμένων καὶ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν Βασιλέα ἀπευθυνθείσης ἐπιστολῆς του, παρητήθη.

Ὁ Τύπος ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Ζαΐμη καὶ τὴν 7ην Ἰουλίου 1870 παρητήθη ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Σοῦτσος καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁλόκληρος ἡ Κυβέρνησις.

Ἡ Βουλὴ κατ' ἐπανάληψιν ἠσχολήθη μὲ τὸ ἔγκλημα τοῦ Ὠρωποῦ ἢ Δήλεσι (Μαραθῶνος) (51) καὶ πάντοτε ἠκούοντο δριμεῖαι κατὰ τῆς Ἀγγλίας διαμαρτυρίαι. Ὁ βουλευτὴς Μίλησης, ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἐπὶ τῆς κρατούσης καταστάσεως, ἀνέφερεν καὶ περικοπὰς τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ Ἄγγλου Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Κλάρεντον πρὸς τὸν Ἕλληνα Πρεσβευτὴν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὅτι «αἱ λῃστεῖαι συμφωνοῦνται ἐν Ἀθήναις ἔνθα καὶ διανέμονται τὰ χρήματα» καὶ «ἡ συμμορία ἦτο ἰσχυρά, διότι τὴν ἔκαμον ἰσχυρὰν οἱ προετοιμάσαντες τὰ πράγματα ἐν Ἀθήναις».

Ὁ αὐτὸς βουλευτὴς μετὰ λεπτομερείας ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὰ ληφθέντα μέτρα, περὶ ὧν ἤδη διελάβομεν, καὶ περὶ τῆς χορηγηθείσης εἰδικῆς συνοδείας ἐκ τεσσάρων χωροφυλάκων, περὶ ὧν ἐτόνισεν «...παρέλειψα, κύριοι, νὰ προσθέσω ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων χωροφυλάκων, οἱ δύο ἐξηγίασαν τὸ καθῆκόν των μὲ τὸ ἴδιον αἷμά των», πολλοὶ δὲ τῶν βουλευτῶν ἐφώνησαν: «Ὅλοι ἔκαμον τὸ χρέος των» (52).

Ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἀνακρίσεων ὑπῆρξεν πλουσιώτατος. Ἑκατὸν ἕνδεκα πρόσωπα συνελήφθησαν, «ἐξ αὐτῶν δύο ἀπέθανον ἐν τῇ φυλακῇ, 47 ἀπελύθησαν μὴ ὑπαρχουσῶν ἀποδείξεων, 62 δὲ παρεπέμφθησαν εἰς δίκην».

---

(50) Τρυφ. Εὐαγγελίδου σελ. 282.

(51) Ἰδίᾳ κατὰ τὴν περίοδον Γ'. Συνόδου Β., συνεδριάσεις 72 καὶ 73 τῆς 7 καὶ 8 Μαΐου 1871.

(52) Συνεδρίασις 72, «Ἐφημερὶς συζητήσεων Βουλῆς» σελ. 573 κ.ε.

«Πολλοὶ τῶν τελευταίων τούτων κατεδικάσθησαν εἰς φυλάκισιν, ἀποδειχθέντος ὅτι ἐπροστάτευσαν, ἐτροφοδότησαν ἢ ὁπωσδήποτε ὑπῆρξαν συνένοχοι τῆς συμμορίας, δύο ἐξ αὐτῶν κατεδικάσθησαν εἰς ἰσόβια δεσμά, ὡς εἰδοποιήσαντες τοὺς λῃστὰς περὶ τῆς διόδου τῶν περιηγητῶν,... Τὸ μόνον πρόσωπον ἀνῆκον κάπως εἰς καλὴν κοινωνικὴν τάξιν καὶ κατηγορηθέν ὡς ἐνεχόμενον εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ κακουργήματος, ἦν νέος τις Ἄγγλος, υἱὸς μεγάλου τινὸς κτηματίου τῆς Εὐβοίας —ὁ Φρὰνκ Νόελ— ...Τὸ πρόσωπον τοῦτο εἶχε παρ' αὐτοῦ ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀδελφόν τινὰ τῶν ἀρχιλῃστῶν Ἀρβανιτάκη καὶ εἰς ἐμπορικὰς δὲ σχέσεις εὑρίσκετο μεθ' ἑτέρων δύο ἀδελφῶν τῶν κακούργων τούτων...» (53).

Κατωτέρω ὁ Τάκερμαν ὁμιλεῖ περὶ ἀνευρεθείσης ἐπιστολῆς ἐπὶ τοῦ φονευθέντος Χρ. Ἀρβανιτάκη, περὶ τῆς τηρηθείσης στάσεως τοῦ Νόελ κατὰ τὴν χρησιμοποίησίν του ὡς μέλους τῆς πρὸς τοὺς λῃστὰς ἀντιπροσωπείας, περὶ τῆς διὰ κουμπαριᾶς συγγενείας τοῦ Νόελ μετὰ τῶν Ἀρβανιτάκηδων καὶ περὶ τῶν ἐπενεργησασῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, ὥστε οὔτε νὰ προφυλακισθῇ ὁ Νόελ, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ δικασθῇ κἂν παρὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 1.028 παραπεμπτικὸν Βούλευμα.

Νὰ τί ἦτο ἡ Ἑλλάς!

Ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Θησέως καὶ τοῦ Σωκράτους, ἥτις εἶχε **καταστῇ παίγνιον πάντων**, τόσον λόγῳ τῆς ἀνηλικότητός της ὅσον ἰδίᾳ ἐκ τῆς βουλευτοκρτίας καὶ τῆς ἰδιοτελοῦς φαυλοκρατίας.

Περὶ τῶν ἀπόψεων τοῦ Τάκερμαν διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι λῃστείαν ἐπραγματεύθημεν ἤδη ἐν Κεφαλαίῳ Ζ' τοῦ παρόντος Μέρους.

Παρεστάθη ἐν ταῖς πρόσθεν ὅτι, ὅτε ἡ Χωροφυλακὴ ἐν τῷ συνόλῳ της, ἐπρόεινε ἀπ' ἀρχῆς τὴν λῆψιν σοβαρῶν κατὰ τῆς λῃστείας μέτρων, οἱ κουμπάροι, οἱ κοματάρχαι Δήμαρχοι, διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῶν βουλευτῶν, ἀπέρριπτον ταῦτα ὡς δῆθεν ἀντισυνταγματικὰ καὶ ὅταν ἡ Χωροφυλακὴ ἐπεδείκνυεν τὴν γυμνότητα τῆς δυνάμεώς της καὶ τὴν φαυλότητα τῆς διοικήσεως καὶ ἐζήτει τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεώς της, οἱ βουλευταὶ καὶ ἄλλοι παράγοντες ὡμίλουν καὶ συνεζήτουν σοβαρῶς περὶ τῆς καταργήσεώς της.

Ἤδη οἱ ἐθνικοὶ διασυρμοὶ καὶ ἐξευτελισμοὶ καὶ οἱ ἀπειλούμενοι ἔτι δεινότεροι κίνδυνοι ὑπεχρέωσαν, ἔν τινι μέτρῳ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τοὺς φαύλους νὰ σιγήσωσι, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς θεωρητικοὺς νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ὑπέρτατος νόμος εἶναι ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος, καὶ οὕτω ἐψηφίσθησαν αἱ λυσιτελεῖς διατάξεις, τοῦ ἐκκρεμοῦντος νομοσχεδίου, ὑπὸ στοιχεῖα ΤΟΔ (54) Νόμου.

Διὰ τοῦ νόμου τούτου καὶ τῶν συμπληρωματικῶς ληφθέντων ἄλλων διοικητικῶν καὶ στρατιωτικῶν μέτρων ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους τῆς λῃστοκρατίας.

Ὁ νόμος ΤΟΔ τῆς 27-2-1871, τροποποιηθεὶς διὰ τοῦ νόμου ΥΙΕ τῆς 29-5-1871 καὶ διὰ τοῦ νόμου ΩΞΗ τῆς 27-11-1880, ἀπεδέχθη τὸ μέτρον τῆς ἐκτοπίσεως συγγενῶν καὶ ὑποθαλπτόντων.

---

(53). Κ. Τάκερμαν σελ. 242-244. Τρυφ. Εὐαγγελίδου σελ. 283.

(54) Βλέπε Γ. Ἀσπρέα τομ. Β' σελ. 38-39. Γ. Κρέμου σελ. 1178.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ΄

Η ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΗΝΙΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ — ΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΤΟΝΩΤΕΡΑΙ

«Μεγαλειότατε, ὁμολογουμένως ἡ δημοσία ἀσφάλεια πρέπει νὰ εἶναι τὸ πρώτιστον ἔργον τῶν κυβερνήσεων, διότι ἡ ἀπόλαυσις αὐτῆς εἶναι ὁ πρώτιστος σκοπὸς τῆς κοινωνίας».

Ἐπαμ. Δεληγιώργης 19-9-1870

Μετὰ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐκτεθέντα, πᾶς τις ἠδύνατο νὰ ὑποθέση ὅτι θὰ ἐγκατελείπετο ἡ ἐσφαλμένη τακτική, ὅτι αἱ ἑλληνικαὶ κυβερνήσεις θὰ ἀπησχολοῦντο σοβαρώτερον καὶ συμφερώτερον ἐπὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς καταστάσεως καὶ ὅτι θὰ ἠκολούθουν τὸ ἐπιβεβλημένον ἐθνικῶς καὶ πολιτικῶς σύστημα.

Ἀτυχῶς, δὲν εἶχον παρέλθει πολλαὶ ἡμέραι ἀπὸ τῆς 9ης Ἀπριλίου, δὲν εἶχεν ἀκόμη ξηρανθῆ τὸ χυθὲν αἷμα καὶ ἐτέθησαν ἐπὶ τάπητος οἱ συνήθεις ἰδιοτελεῖς σκοποί, οἱ προβιβασμοὶ καὶ αἱ κακαὶ ἀπομιμήσεις ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ὁ κατὰ τὴν σφαγὴν τοῦ Δήλεσι Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὑπῆρξεν ἴσως ὁ μόνος αἰσθανθεὶς τύψεις, καίτοι διὰ δημοσιευθείσης ἐκθέσεως ἐπειράθη νὰ ἀποδείξῃ τὴν πληρότητα ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων του, τὴν 11.4.1870 ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρωθυπουργόν: (1)

Κύριε Πρόεδρε,

Μετὰ τὸ τραγικὸν συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον δικαίως ἐθρήνησε καὶ θρηνεῖ ἅπασα ἡ Ἑλλάς, θέλων ν' ἀναλάβω τὴν εὐθύνην τοῦ ἀξιοδακρύτου τούτου ἀτυχήματος καὶ νὰ διευκολύνω οὕτω τὴν περαιτέρω πορείαν τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως, παρακαλῶ ὑμᾶς, Κύριε Πρόεδρε, ὅπως εὐαρεστούμενος ὑποβάλητε ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, τὴν ἀπὸ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν παραίτησίν μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11ῃ Ἀπριλίου 1870

Ι. Σοῦτζος

Ἐκλήθη νὰ ἀναλάβη τὸ ὑπουργεῖον ὁ Δ. Βότσαρης, ἀλλὰ μελετήσας οὗτος τὴν ὑπάρχουσαν στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ κατάστασιν ἀσφαλείας, ἀπεποιήθη νὰ ἐπιφορτισθῆ τὴν δίωξιν τῆς λῃστείας ἄνευ προσαυξήσεως τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ κατὰ 3 χιλιάδας ἄνδρας (2).

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι, διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ Χωροφυλακῆς 1859 καὶ τῶν μετέπειτα μεταβολῶν καὶ κυρίως διὰ τοῦ Διατάγματος τοῦ Κουμουνδούρου 1864, ἡ δύ-

---

(1) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φυλ. 2554 τῆς 20-4-1870.

(2) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φυλ. 2554 τῆς 20-4-1870.

ναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἶχεν ἀνέλθει εἰς 2.617 ἄνδρας καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ 1860 ἤρξατο ἡ μείωσις εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ὄχι μόνον ἡ ὑπὸ τοῦ Κουμουνδούρου γενομένη αὔξησις κατηργήθη, ἀλλὰ καὶ κάτω τῶν ὁρίων τοῦ 1864 ἐμειώθη.

Ἀπὸ τοῦ 1865 καθιερώθη ἓν νέον καθεστὼς ἔναντι τῆς Χωροφυλακῆς. Ἔπαυσε νὰ λαμβάνηται πρόνοια περὶ τοῦ Σώματος δι' εἰδικῶν νομοθετημάτων, ἡ δὲ τύχη του συνεζητεῖτο κατ' ἔτος καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν. Τὸ καθεστὼς τοῦτο ὑπῆρξεν ἀναμφισβητήτως βλαπτικόν, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Σώματος καὶ ὁ προϋπολογισμός του συνεζητεῖτο ἐν ἀτμοσφαίρᾳ καὶ πνεύματι καθαρῶς στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος, λησμονουμένης σχεδὸν τῆς γενικωτέρας ἀποστολῆς καὶ θέσεως τούτου ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ἐδίδετο ταυτοχρόνως καὶ ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους στρατιωτικοὺς ὅπως ἐν ταῖς κοινοβουλευτικαῖς συζητήσεσι καὶ διαπραγματεύσεσι ἐπὶ τοῦ ὕψους τοῦ στρατιωτικοῦ προϋπολογισμοῦ, νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ἔδαφος ὑποχωρήσεως τὰ διὰ τὴν Χωροφυλακὴν κονδύλια. Τέλος, διὰ τοῦ καθεστῶτος τούτου ηὐξάνοντο αἱ προϋποθέσεις τῆς ἐπὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἐπιδιωκομένης κηδεμονίας.

Εἴδομεν ἀκόμη ὅτι, τόσον διὰ τοῦ νόμου περὶ στρατολογίας, τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 31.10.1856, ὅσον καὶ διὰ τοῦ νέου ὀργανισμοῦ τῆς 10.6.1859, ὄχι μόνον παρέκκλισις ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ ἀρχικοῦ Ὀργανισμοῦ Χωροφυλακῆς ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἐπετράπη ἡ μετάταξις ἐκ τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Χωροφυλακὴν δεκανέων, ἐπιλοχιῶν καὶ ἀνθυπολοχαγῶν, λύσεις, αἵτινες ἐνόθευον σοβαρῶς τὰς ἀπαιτουμένας ἐπαγγελματικὰς ἀντιλήψεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ἥσσονα μοῖραν ἔθεσαν τοὺς ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς ἔναντι τοῦ στρατοῦ. Ἐπίστευον οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὅτι, διὰ μιᾶς μετατάξεως καὶ τῆς περιβολῆς τῶν ἀμφιμασχαλίων ἐδημιουργοῦντο αὐτομάτως ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὅτι ἐσοβαρολόγουν ὁμιλοῦντες περὶ Χωροφυλακῆς ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας μεταχειρίσεως καὶ προελεύσεως. Ἐξέδωσαν Διατάγματα περὶ ἐκπαιδεύσεως και τὰ κατέστησαν νεκρὸν γράμμα. Ἐν τῷ φακέλλῳ Κροκίδα (3) ὑπάρχει σωρεία ἐκθέσεων τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐκείνου πρὸς τὸν τότε Ὑπουργὸν Στρατιωτικῶν (1851—1852) Σπῦρον Μήλιον, δι' ὧν ἀνέλυε τὴν ἱστορικὴν προέλευσιν καὶ ἀξίαν τῆς ἰδιαιτέρας θέσεως καὶ τάξεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐφίστα τὴν προσοχὴν τούτου ὅπως μὴ παρασυρθῇ εἰς διαλυτικὰς ἐνεργείας καὶ ἐμμείνῃ ἐπὶ τῶν ἀρχικῶν διατάξεων τοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ Κανονισμοῦ, καὶ τὸν συνεκράτησε μὲν ἔν τινι μέτρῳ, δὲν ἐπέτυχεν ὅμως παγίωσιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν γνησίων καὶ σταθερῶν θεσμῶν, ἐπελθοῦσαι γὰρ αἱ φατρίαι ἐξηφάνισαν σχεδὸν ταῦτα. Ἰδοὺ διατὶ ἡ Χωροφυλακὴ τῶν ἐτῶν 1865—1869 δὲν ὡμοίαζεν μὲ τὴν Χωροφυλακὴν τῶν παλαιοτέρων ἐτῶν καὶ εἶχεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δίκαιον ὁ βουλευτὴς Πετμεζᾶς ἐγκωμιάζων τὸν ἀρχικὸν ὀργανισμὸν καὶ Κανονισμὸν καὶ τοὺς διὰ τούτων διαπαιδαγωγηθέντας ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλ' εἶχεν ἄδικον ἐν τῇ γενικῇ τοποθετήσει τῶν ἀπόψεών του, τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ ὁ συνάδελφός του ἔν τε τῇ Βουλῇ καὶ ἐν τῷ στρατῷ Α. Μαυρομιχάλης, διότι ἐν τῇ προσπαθείᾳ των νὰ ἐπιρρίψωσι τὴν εὐθύνην εἰς τὸν θεσμὸν καὶ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, εἶχον ὑποπέσει εἰς σοβαρὰ λάθη, καθ' ὅσον τὸ ἄδικον εὑρίσκετο ἐν ἑαυτοῖς καὶ ὑπὸ τὰς δύο αὐτῶν ἰδιότητας, τὸ ἄδικον εὑρίσκετο εἰς τὴν ανικανό-

(3) Γενικὰ ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

τητα ἢ τὴν ἀβελτηρίαν τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας καὶ διοικήσεως νὰ συναισθανθῇ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς θεσμοῖς ὡρισμένα ὅρια, ὧν ἡ ὑπέρβασις δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠδύνατο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ συμβουλεύηται τὴν ἱστορίαν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἀστυνομεύσεως καὶ νὰ ἀντιλαμβάνηται τὰ ἀπαραβίαστα ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ ὅρια, ἅτινα καὶ νὰ ἐπικαλῆται κατὰ τῶν βυσσοδομούντων, δὲν τὸ ἔπραξεν καὶ ἀφῆκεν νὰ σύρηται ἐκ τῶν μικροφιλοδοξιῶν καὶ τῶν κομματικῶν ὑπολογισμῶν. Ἐν Γαλλίᾳ, ἀμέσως μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, προέβησαν ἐς τὴν ἔκδοσιν αὐστηροτέρου κανονισμοῦ, ἐνῶ ἐν Ἑλλάδι, μετὰ ἀπὸ κάθε ἐσωτερικὴν καταιγίδα, προέβαινον εἰς ἁπλοποιήσεις καὶ ρευστοποιήσεις τῶν ἄλλοτε σοφῶν διατάξεων.

Ἤδη δὲν εἶχεν ἀπομείνει ἐν ἰσχύϊ σχεδὸν οὐδεμία τῶν βασικῶν ἐκείνων διατάξεων (4).

Αἱ ἐκ τῆς σφαγῆς τοῦ Δήλεσι ἐθνικαὶ μειώσεις εὑρίσκοντο ἐν ἐξελίξει καὶ ὅμως οὐδαμοῦ ἐνεφανίζετο σοβαρά τις σκέψις.

Πρὸς δημιουργίαν αἰσθήματος ἀσφαλείας πέριξ τῆς πρωτευούσης, πρὸς πρόληψιν παντὸς ἀπευκταίου, ἀπὸ τοῦ 1869 ἡ Κυβέρνησις, ἡ συνεχῶς μειοῦσα τὴν δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐφεῦρε νέον σύστημα ἀσφαλείας, ἀλλὰ καὶ διαπομπεύσεως τῆς Χωροφυλακῆς. Ἐστρατολόγει ἑκατὸν περίπου ἄτομα, τὰ ὠνόμαζεν χωροφύλακας καὶ τὰ ἐμισθοδότει ὡς χωροφύλακας, ὑπὸ τὴν διοίκησιν κάποιου κομματάρχου ἐπωνομαζομένου Λεωνίδα Βούλγαρη, καὶ τοὺς ἐγκαθίστα εἰς τὰς παρυφὰς καὶ τὰ προάστεια τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ Μαΐου μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν πέριξ καὶ διὰ τὴν πρόληψιν παντὸς ἀπευκταίου. Τὸ ἴδιον ἐπανελήφθη καὶ αὖθις, κατὰ Μάϊον 1870, ἀλλὰ διὰ στρατολογίας μικροτέρου ἀριθμοῦ ἤτοι πεντήκοντα, οὓς ἔθεσεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Φρουραρχείου καὶ τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς (5). Τί ἆραγε ἔπρεπε νὰ συμβῇ ἵνα συνετίσῃ τοὺς κυβερνῶντας;

Ὁ Βασιλεύς, ἀπελπισθεὶς ἐκ τῆς κρατούσης καταστάσεως, διέταξε τὴν ἐκτέλεσιν πολλῶν καταδικασμένων εἰς θάνατον ληστάρχων κ.ἄ. καὶ ἐξ ἐρεύνης διεπίστωσεν ὅτι πολλοὶ εἶχον πρὸ πολλοῦ καταδικασθῆ εἰς θάνατον, πλὴν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων ἔδει νὰ ἀποφανθῇ Αὐτός, βάσει ὑπαρχούσης διατάξεως, διὰ τυχὸν ἀπονομὴν χάριτος.

Ἀλλ' οἱ Ὑπουργοὶ καὶ οἱ ἁρμόδιοι κατὰ κομματικὴν ἢ ἄλλην ἀρχὴν καὶ αἰτίαν, δὲν ἔθετον ὑπ' ὄψιν τοῦ Βασιλέως τὰς ὑποθέσεις, ἐν ἀναμονῇ μιᾶς κάποιας γενικῆς ἀμνηστείας, ὁμαδικῆς ἐξόδου ἢ δραπετεύσεως ἢ καταλληλοτέρας εὐκαιρίας, καὶ οὕτω αἱ φυλακαὶ ἔγεμον μελλοθανάτων, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔξω αὐτῶν εἰς τοιαύτας λύσεις ὑπελόγιζον. Μετὰ τὴν διαπίστωσιν ταύτην ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 9-6-1870 Β. Δ., ὅπερ καθώρισεν ὅτι αἱ τοιαῦται ἀποφάσεις ἔδει νὰ τίθενται ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀνωτάτου Ἄρχοντος ἐντὸς μηνὸς τὸ πολύ.

Ἡ Κυβέρνησις Ζαΐμη παρητήθη καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ Δεληγιώργης, ὅστις προέβη εἰς ἀτελεύτητον, κατὰ τὰ εἰωθότα, σειρὰν διοικητικῶν, δικαστικῶν κ.λ.π. μεταβολῶν, μεταξὺ δὲ τῶν παρ' αὐτοῦ διωρισθέντων νέων Νομαρχῶν συμπε-

---

(4) Γ. Μοσχοβάκη Μερ. Β. σελ. 5 καὶ 167.

(5) Ἐφημ. «Αἰὼν» φύλ. 2564 18-5-1870.

ριελήφθησαν καὶ οἱ ἐν ἀποστρατείᾳ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς Π. Τζάνος καὶ Π. Βακάλογλου, ὁ πρῶτος Φθιώτιδος καὶ ὁ δεύτερος Αἰτωλοακαρνανίας, ἐν δὲ ταῖς προγραμματικαῖς δηλώσεσι τοῦ Δεληγιώργη διελαμβάνετο: «Ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει ὅλην τὴν προσοχὴν αὐτῆς νὰ στρέψη πρὸς τὴν εὐνομίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς, ἐν αἷς κεῖται ἡ πρόοδος».

Δὲν παρήρχετο σχεδὸν ἡμέρα καὶ νὰ μὴ ἀναγγελθῇ μία ληστρικὴ ἐνέργεια ἢ μία σύγκρουσις τῶν δυνάμεων Ἀσφαλείας μετὰ ληστῶν.

Ὁ Βασιλεὺς παρακολουθῶν τὴν κατάστασιν ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργὸν νὰ τῷ ὑποβάλῃ ἔκθεσιν περὶ τῆς κρατούσης καταστάσεως δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τῶν ληπτέων πρὸς θεραπείαν μέτρων καὶ ὁ Δεληγιώργης τὴν 19-9 1870 ὑπέβαλε τοιαύτην, ἀρχόμενος ὡς ἀκολούθως:

«Μεγαλειότατε. Ὁμολογουμένως ἡ δημοσία ἀσφάλεια πρέπει νὰ εἶναι τὸ πρώτιστον ἔργον τῶν Κυβερνήσεων, διότι ἡ ἀπόλαυσις αὐτῆς εἶναι ὁ πρώτιστος σκοπὸς τῆς κοινωνίας».

Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ διεχώριζε τὴν χώραν εἰς δύο περιφερείας, τὴν τῆς Πελοποννήσου καὶ τὴν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ ἀνεγνώριζεν ὅτι ἡ δημοσία ἀσφάλεια ἦτο ζήτημα διοικήσεως καὶ οἰκονομικόν, πρὸ πάντων.

Διὰ τὴν Στερεὰν ἀνεγνώριζεν ὅτι δὲν ὑπῆρχον ἐρείσματα ἀσφαλείας λόγω τῆς μετὰ τῆς Τουρκίας γειτνιάσεως καὶ τῆς εὐκόλου διὰ τῶν συνόρων διακινήσεως τῶν συμμοριῶν, ἀνέφερεν μάλιστα ὅτι τὴν 9.9.1870 εἰσῆλθον ἐκ Τουρκίας ἓξ ληστοσυμμορίαι συνολικῆς δυνάμεως 60 ληστῶν, τρεῖς εἰς νομὸν Αἰτωλοακαρνανίας καὶ τρεῖς εἰς νομὸν Φθιώτιδος, τὴν δὲ 14-9-1870 εἰσήλασεν ἑτέρα μεγάλη συμμορία ἐκ 40 ληστῶν.

Διὰ τὴν Πελοπόννησον ἔγραφεν ὅτι ὑπῆρχε ἀσφάλεια πλὴν ἐπισφαλής, συνεπείᾳ ἀ τ ό ν ο υ λ ε ι τ ο υ ρ γ ί α ς καὶ ἐφαρμογῆς τῶν νόμων. Ἀνέφερεν ὅτι τὴν 9.9.1870 ὑπῆρχον 177 ἐπικεκηρυγμένοι λησταί, κυκλοφοροῦντες ἀνὰ τὰς παραμεθορίους περιοχὰς καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ ὑπῆρχον 2.387 φυγόδικοι, ἤτοι κατὰ νομούς: Ἀργολιδοκορινθίας 67, Ἀρκαδίας 128, Ἀχαΐδος 532, Μεσσηνίας 898 καὶ Λακωνίας 762.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔργον τῆς δημοσίας δυνάμεως, ἐτόνιζεν ὅτι ἐπολλαπλασιάσθησαν ἐπὶ τοσοῦτον αἱ ἀνάγκαι τῆς διοικήσεως, ὥστε ἡ ὑπάρχουσα στρατιωτικὴ ἐν γένει δύναμις δὲν ἐξαρκεῖ καὶ ὅτι λόγῳ τῆς νέας ληστρικῆς δραστηριότητος ἐν Στερεᾷ, ἠναγκάσθη νὰ μειώσῃ τὰς ἐν Πελοποννήσῳ δυνάμεις, κατέληγεν δὲ ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος:

«Ἡ δημοσία ἀσφάλεια ὡς ἔχει σήμερον, παρέλυσε τὴν διοίκησιν ὁλόκληρον.....» (6).

Ἤδη, ὑπουργοῦντος τοῦ Ζυμβρακάκη Χ., ἐγένετο καὶ αὖθις ἐντονωτέρα προσφυγὴ εἰς τὰ Φουσᾶτα διὰ τὴν δίωξιν τῆς λῃστείας. Διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 10-8 1870 συνεστήθησαν τρία ἀρχηγεῖα μεταβατικοῦ τῆς ἀκολούθου ζώνης εὐθύνης:

1) Διὰ τὰς ἐπαρχίας Μεσολογγίου, Τριχωνίας, Ἀκαρνανίας καὶ Βάλτου (1ον Σύνταγμα Εὐζωνικοῦ), ὑπὸ τὸν Δ. Ν. Μπότζαρην.

2) Διὰ τὴν ἐπαρχίαν Εὐρυτανίας, δυτικοὺς δήμους Φθιώτιδος συμπεριλαμβα-

(6) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» 2605.

..μένου καὶ τοῦ Δήμου Λαμίας (2ον Σύνταγμα Εὐζωνικοῦ), ὑπὸ Γ. Δαγκλήν.

3) Διὰ τοὺς ἀνατολικοὺς Δήμους Φθιώτιδος συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Δήμου Φαλάρων (10ον Σύνταγμα Πεζικοῦ), ὑπὸ Ι. Μανωλάκην,

Ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχηγείων τούτων ὑπήχθησαν «ἅπαντα τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς διοικήσεως αὐτῶν εὑρισκόμενα μεταβατικὰ ἀποσπάσματα, καὶ οἱ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἀσχολούμενοι ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς».

Διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς χωροφυλακῆς οἱ ἀρχηγοὶ οὗτοι περιεβλήθησαν δικαιοδοσίαν ἀρχηγοῦ χωροφυλακῆς.

Ἐν τῇ ὑπολοίπῳ Στερεᾷ Ἑλλάδι συνεστήθησαν τὰ ἑπόμενα ἑπτὰ μεταβατικά.

Ἐπαρχία Λοκρίδος ὑπὸ λοχαγὸν Λαδόπουλον, Ἐπαρχία Θηβῶν καὶ Λεβαδείας λοχαγὸς Κανελ. Δημητρόπουλος, Παρνασίδος ὑπομοίρ. Κρικελλόπουλος Ζ', Δωρίδος ἀνθ)ρχος Πετρᾶς Σ., Ναυπακτίας ἀνθ)ρχος Ι. Μπακούρας, Ἀττικῆς λοχαγὸς Λιακόπουλος καὶ Μεγαρίδος ὑπομοίραρχος Γ. Στεφάνου.

Μετά τινας ἡμέρας ἐξεδόθη τὸ Β.Δ. 17.8.1870, δι' οὗ, καταργουμένου τοῦ ἀπὸ 31.12.1868 ὁμοίου, ἀνεσυνιστᾶτο τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς.

Αἱ ἐπακολουθήσασαι εἴσοδοι ληστοσυμμοριῶν ἐπεδείνωσαν τὴν κατάστασιν ἀνὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα.

Τὴν νύκτα τῆς 29-30 Σ)βρίου 18μελὴς ληστοσυμμορία εἰσελθοῦσα εἰς Λεβάδειαν ἠχμαλώτισε τὸν Βουλευτὴν Φίλωνα καὶ τὸν φιλοξενοῦντα τοῦτον Λεονταρίδην, παρέμεινεν ἐντὸς τῆς πόλεως ἐπὶ τριήμερον σχεδόν, ὅτε λαβοῦσα τὰ λύτρα ἀφῆκεν ἐλευθέρους τοὺς αἰχμαλωτισθέντας καὶ ἀπῆλθεν ἀνενόχλητος.

Ἀπελύθησαν οἱ Ἔπαρχος, Γραμματεὺς ἐπαρχείου, ὁ Δήμαρχος καὶ ὁ Δημαρχιακὸς Πάρεδρος καὶ προεφυλακίσθη ὁ ἐν Λεβαδείᾳ ἑδρεύων διοικητὴς μεταβατικοῦ λοχαγὸς Λαδόπουλος (7).

Ἐκ τῆς νέας ταύτης ληστρικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ὄντως στρατιωτικῆς ἀδρανείας καὶ διοικητικῆς ἀνεπαρκείας ἐπλήγη τὸ κῦρος τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις κατηγόρει τὴν προηγουμένην διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ Δήλεσι, ἀλλὰ καὶ ἀπεδείχθη διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅτι ἡ δίωξις τῆς ληστείας ἀπῄτει σύστημα, ἀστυνομικὰ μέτρα καὶ ἀστυνομικὰς δυνάμεις καὶ ὄχι στρατιωτικὰ καὶ σπασμωδικὰ μέτρα.

Τοῦτο ἴσως ἀπετέλεσεν ἀφορμὴν ν' ἀκουσθῇ καὶ μία, ἴσως ἡ μοναδική, ἐκ μέρους τῶν στρατιωτικῶν ὀρθολογιστικὴ γνώμη.

Ὁ Ταγματάρχης τοῦ Σώματος τῶν ἐπιτελῶν Δ.Κ. Ἀντωνόπουλος ἐδημοσίευσε τὴν 4-10-1870 μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Σκέψεις περὶ τῆς μετ' ἐπιτυχίας καταδιώξεως καὶ ἐξαλείψεως τῆς τὴν πατρίδα ἡμῶν λυμαινομένης ληστείας», διὰ τῆς ὁποίας ἔδιδε τὴν πλέον ὀρθὴν λύσιν τοῦ δράματος. Διέκρινε τὴν χώραν εἰς παραμεθόριον ζώνην καὶ ἐσωτερικὴν ζώνην καὶ διὰ μὲν τὴν παραμεθόριον περιοχὴν πρότεινε στρατιωτικὴν διάταξιν εἰς τριπλῆν γραμμὴν ἀπὸ τῶν συνόρων, ἐφ' ἧς νὰ ἐκτελῶνται συνεχεῖς περιπολίαι καὶ ἐνέδραι, ὥστε ν' ἀποκοπῇ πᾶσα μετὰ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους ἐπικοινωνία.

Εἰς ἕκαστον τῶν οὕτω διατεταγμένων ταγμάτων ἐπρότεινε τὴν τοποθέτησιν, ὑπὸ στρατονομικὴν μορφήν, ἑνὸς ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς μετὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ἐνωμοτίας διὰ τὰς ἀνακρίσεις, τὴν ἀστυνομικὴν ὑπηρεσίαν, τὴν πρόληψιν παρ-

---

(7) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φύλ. 2606 τῆς 1-10-1870.

εκτροπῶν τῶν ἀνδρῶν τοῦ στρατοῦ εἰς βάρος τῶν πολιτῶν καὶ διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφεώρα τοὺς ληστὰς καὶ τοὺς λησταποδόχους, ὡς καὶ ἱκανῆς δυνάμεως ἐφίππου χωροφυλακῆς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταχέων ἀποστολῶν, ταχέων περιπολιῶν, συνοδειῶν κ.λ.π.

Διὰ τὴν Β. Ἐσωτερικὴν ζώνην ἐπρότεινεν ὅπως ἡ καταδίωξις ἀνατεθῇ ὑπευθύνως εἰς τὴν χωροφυλακήν, ἐνισχυομένην καὶ παρὰ τοῦ στρατοῦ καὶ κατέληγε:

«Πρὸς ἐπιτυχῆ ὅμως τῆς διὰ τῆς χωρ)κῆς καταδιώξεως ἐπάναγκες νομίζω εἶναι νὰ σχηματισθῇ αὕτη εἴτε ὡς πρὸς τοὺς βαθμοφόρους, εἴτε ὡς πρὸς τοὺς χωρ)κας, σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμόν της».

Πρὶν ὅμως στεγνώσῃ ἡ μελάνη τῆς ἀνωτέρω πραγματείας, εἰς τὴν πρώτην σελίδα τῆς ἐφημερίδος «Αἰών» (8) ἐδημοσιεύθη ἀνώνυμος μακροσκελὲς ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Γενικαὶ περὶ στρατοῦ σκέψεις», ἄνευ ὑπογραφῆς μέν, ἀλλ' ὑπὸ στρατιωτικοῦ γραφέν.

Ὁ ἀρθρογράφος στροβιλιζόμενος εἰς πλαίσια ἀορίστων καὶ ἀστηρίκτων ἰδεῶν καὶ νοημάτων, ξένων πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς ἀνάγκας μιᾶς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ὀργανώσεως, ὡς ἦτο τότε τῆς Ἑλλάδος καὶ κεντῶν τὴν τότε Ἀχίλλειον πτέρναν τῆς χώρας, ἤτοι τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν, ἀπεφαίνετο ὅτι ἦτο ἀσύμφορος καὶ ἄνευ ἀξίας ἡ κατ' ἔτος ἐπιβάρυνσις τοῦ προϋπολογισμοῦ δι' ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου δραχμ. διὰ τὴν διατήρησιν τῆς δυνάμεως 2 χιλιάδων ἀνδρῶν χωροφυλακῆς καὶ κατέληγεν εἰς τὰς ἑξῆς λύσεις:

Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς νὰ περιορισθῇ εἰς 600—700 ἄνδρας, ἤτοι 100 διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς καθαρῶς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ 500—600 διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἄλλων Ὑπουργείων. Τὴν δύναμιν ταύτην εὕρισκε πλέον ἢ ἀρκετὴν ἐὰν ἐδημιουργεῖτο ἱκανὴ ἀστυνομία, ἀντὶ δὲ τῆς ὑπαρχούσης δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς ν' αὐξηθῇ ἡ δύναμις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ὅστις στρατός, κατὰ τὴν γνώμην του, τόσον ηὐδοκίμησεν εἰς τὴν δίωξιν τῆς λῃστείας.

Εἰς τοῦτον ἀπήντησεν διὰ τῶν στηλῶν τῆς ἰδίας ἐφημερίδος (9) ἕτερος ἄνευ ὑπογραφῆς, ὅστις μὲ πολλὴν σαφήνειαν καὶ ρεαλιστικότητα ἔθεσεν τὸ ζήτημα ὡς ἀκολούθως: Σκοπὸς καὶ ἀποστολὴ τοῦ στρατοῦ δὲν εἶναι ἡ καταπολέμησις τῆς λῃστείας, ἢ ἡ τήρησις τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἢ ἡ κατατριβή του εἰς ἔργα συνδρομῆς εἰς τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, ἀλλὰ ἡ ἐξωτερικὴ ἀσφάλεια καὶ ἡ πραγμάτωσις τῶν ὀνείρων τοῦ ἔθνους, ἐπειδὴ δὲ ἡ διὰ τοῦ στρατοῦ τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος πραγμάτωσις τῶν πόθων τούτων οὔτε ὡς ὑπόθεσις ἠδύνατο νὰ ληφθῇ, οἱαδήποτε αὔξησις τοῦ στρατοῦ θ' ἀπέβαινεν ἄνευ ἀξίας τινός.

Ἐκ τῶν 14 ταγμάτων οὐδὲ εἷς λόχος ἢ εἷς οὐλαμός, ἔγραφεν, εὕρηται συγκεντρωμένος καὶ εἰς τὰ κύρια ἔργα ἀπασχολούμενος, ἐκ δέ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν 4 εὐζωνικῶν ταγμάτων οὐδεμία ὠφέλεια προῆλθεν, τοὐναντίον ἀξιόλογος οἰκονομικὴ ἐπίπτωσις, λόγῳ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ στελεχῶν καὶ ἥτις ἐπίπτωσις θὰ ἦτο πολὺ μικροτέρα ἐὰν ηὐξάνετο ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ 2.000 ἄνδρας.

Ὁ ἀρθρογράφος κατέληγεν εἰς οὐσιώδη συμπεράσματα, τόσον διὰ τὸν στρατὸν ὅσον καὶ διὰ τὴν Χωροφυλακήν, ὧν τὰ ἀφορῶντα τὴν Χωροφυλακὴν εἶχον ὡς ἀκολούθως:

---

(8) Φύλλον 2611 τῆς 16-10-1870.
(9) Φύλλον 2614 τῆς 26-10-1870.

«α) Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ συμφέρει νὰ ἐλαττωθῇ ἡ Χωροφυλακή. Ἐκ τουναντίον δὲ δέον νὰ διοργανωθῇ καὶ αὐξηθῇ εἰς τρόπον, ὥστε καὶ τὴν καταδίωξιν τῆς λῃστείας ν' ἀναλάβῃ, καὶ εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων νὰ ἐπαρκέσῃ, καὶ τὴν δικαιοσύνην νὰ ὑπηρετήσῃ καὶ εἰς τόσα ἄλλα ἀντικείμενα ν' ἀνταποκριθῇ. Ἄλλως ἡ Χωροφυλακή, ἐλαττουμένη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ διατριβογράφου, οὔτε εἰς τὴν συνδρομὴν τῶν εἰσπρακτόρων δὲν ἀπαρκεῖ, διότι εἰς αὐτὴν μόνον σήμερον διατίθενται πλέον τῶν 1100 ἀνδρῶν. Πάντες οἱ κηρυττόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐλαττώσεως τῆς Χωροφυλακῆς ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσι προηγουμένως, σοβαρῶς, ἐσκεμμένως καὶ ἀπαθῶς, τὴν σημερινὴν τῆς ὑπηρεσίας κατάστασιν, ὀφείλουσιν νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ μελετήσωσι καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας αὐτῆς, τὴν ἠθικὴν κατάστασιν, ἐν ᾗ εὑρίσκεται ἡ κοινωνία ἡμῶν, τὴν χαλάρωσιν τῶν Νόμων, τὴν παραγνώρισιν τῶν πρὸς τὸ δημόσιον ὑποχρεώσεων τῶν ἰδιωτῶν, τὴν ἀσέβειαν πρὸς τὰ νενομοθετημένα ἐν γένει, καὶ τέλος, ὅ τ ι ο ὐ δ ὲ ν δ ύ ν α τ α ι ν ὰ ἐ ν ε ρ γ η θ ῇ ἄ ν ε υ τ ῆ ς σ υ μ π ρ ά ξ ε ω ς ἐ ν ό π λ ο υ δ υ ν ά μ ε ω ς: Δέον πλὴν τούτων νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀδιάφορος ἡ χρῆσις εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ὑπηρεσίαν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, διότι ὅ,τι δύναται νὰ πράξῃ ἐν μιᾷ περιπτώσει ἡ Χωροφυλακὴ δὲν δύναται νὰ τὸ πράξῃ ὁ τακτικὸς στρατός, καθὼς δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἐν ἑτέρᾳ περιπτώσει ἡ Χωροφυλακή, ὅπως θέλει ἐνεργήσει ὁ τακτικὸς στρατός. Πάντα ταῦτα μελετῶντες οἱ τὴν ἐλάττωσιν τῆς Χωροφυλακῆς ὑποστηρίζοντες θέλουσι πεισθῇ, ὅτι ἀδικοῦσι τὴν ὑπηρεσίαν, προσβάλλουσι σπουδαία γενικὰ συμφέροντα, ἀντιστρατεύονται εἰς τὴν βετίωσιν τῆς ἐσωτερικῆς κατατάσεώς μας, συμβουλεύοντες ἢ ὁπωσδήποτε ἐνεργοῦντες αὐτήν.

«β) .... Αὐτὸς ὁ τακτικὸς στρατὸς ἔχει μέγιστον συμφέρον, ἵνα ἡ Χωροφυλακὴ προσκτήσηται τὴν προσήκουσαν ὑλικὴν δύναμιν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν ἐν τῷ Κράτει, διότι καθ' ὅσον αὕτη, διά τε τῆς ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς δυνάμεως, κατορθωθῇ νὰ ὑπερισχύσῃ τῶν ὑφισταμένων πολυειδῶν ἀναγκῶν, κατὰ τοσοῦτον ὁ τακτικὸς στρατός, ἀπαλλασσόμενος ὑποχρεώσεων, αἵτινες δὲν ἀνήκουσιν αὐτῷ, συσφίγγεται περὶ τὸν ἄξονα τῶν ἰδίων αὐτοῦ καθηκόντων».

Διὰ τοῦ ἑπομένου φύλλου τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος, 2615 τῆς 29-10-70, ὁ ἀναγνώστης προσεκάλει τὸν διατριβογράφον τῆς 16-10-1870 ν' ἀποκαλύψῃ τὸ ὄνομά του ἵνα τύχῃ τῆς δεούσης ἀπαντήσεως, διότι ἄλλως τὸ περιεχόμενον τῆς διατριβῆς του ἦτο ἀνάξιον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀπαντήσεως.

Ὁ διάλογος ἔλαβεν συνέχειαν διὰ σειρᾶς ἄρθρων τοῦ λοχαγοῦ τῶν ἐπιτελῶν Ι. Κοκκίδη ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ ὀργανισμοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι στρατιωτικῶν δυνάμεων» (10). Ὁ Κοκίδης προέβη εἰς ὡρισμένας ἀληθεῖς καὶ σοβαρὰς διαπιστώσεις ἐκ τῶν ὁποίων αἱ ἀφορῶσαι τὸ θέμα ἡμῶν ἦσαν.

1. Ὅτι τὸ ὑφιστάμενον σύστημα τῆς στρατολογίας ἦτο ἀκατάλληλον χρῆζον ὁπωσδήποτε ἀντικαταστάσεως καὶ

2. Ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ ὤ φ ε ι λ ε ν ν ὰ ἔ χ ῃ ἅ π α ν τ α ς τ ο ὺ ς ὑ π α ξ ι ω μ α τ ι κ ο ύ ς τ η ς ὄ χ ι μ ό ν ο ν π ε π α ι δ ε υ μ έ ν ο υ ς, ἀ λ λ ὰ κ α ὶ ἐ γ κ ρ α τ ε ῖ ς ν ο μ ι κ ῶ ν γ ν ώ σ ε ω ν.

Αἱ εἰς βάρος τῆς Χωροφυλακῆς ἀντιλήψεις, ἐκδηλωθεῖσαι ἀπὸ τοῦ 1856, ἐσυ-

(10) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φύλλα 2619 - 2627.

νεχίσθησαν καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1870 καὶ 1871, ὅτε κατὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν προϋπολογισμῶν ἐγένοντο καὶ αὖθις σημαντικαὶ περικοπαὶ τῆς δυνάμεως.

Ἀνεφέρθημεν εἰς τὰς δημοσιογραφικὰς ἀντιλογίας καὶ εἰς τοὺς κοινοβουλευτικοὺς διαλόγους, ἀποβλέποντες, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν πληρότητα τῆς ἐνημερώσεως περὶ τῶν κρατησασῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἀντιλήψεων καὶ ὑποστηριχθεισῶν θέσεων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπόστασιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς χωροφυλακῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τῆς γρανιτώδους ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς τῶν βαθμοφόρων χωροφυλακῆς, ὥστε ὡς ἀληθεῖς μάρτυρες νὰ διασώσωσιν τὰ ἰδανικὰ τοῦ Σώματος, παρ' ὅλα τὰ πέριξ αὐτοῖς ἢ κατ' αὐτῶν ἐνίοτε, συμβαίνοντα.

Μεταξὺ τῶν ἀψυχολογήτων, ἀμελετήτων, ἀνεδαφικῶν καὶ ἐν γένει ἀσυμφόρων ἐμφανιζομένων ἰδεῶν καὶ ὡς σκοπῶν ὑπό τινων τασσομένων, ἐνεφανίσθησαν καὶ ἔξοχαι γνῶμαι, ὡς ἡ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθμ. 2 τοιαύτη τοῦ Κοκκίδη, ἥτις μετὰ μίαν δεκαετίαν κατέστη καὶ τῆς ἐπισήμου Πολιτείας ἄποψις καὶ ἐπιδίωξις.

Ἡ ἀπὸ ἐτῶν ἐπιδιωκομένη κατάργησις τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἐπραγματοποιήθη ἤδη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1869, ἡ δὲ δύναμις διὰ μὲν τὸ 1870 ἐμειώθη κατὰ 12%, περιορισθεῖσα εἰς 1981 ἄνδρας, ἀποτελεσθεῖσα ἐξ 150 ἀξιωματικῶν, 326 ὑπαξιωματικῶν καὶ 1.550 χωροφυλάκων, ἐξ ὧν 120 ἔφιπποι, διὰ δὲ τὸ 1871 ἐμειώθη κατ' ἄλλους 230 ἄνδρας, ἐναπομεινάσης συνολικῆς δυνάμεως ἐξ 1.751 ἀνδρῶν καὶ τοῦ διὰ τὴν Χωροφυλακὴν κονδυλίου περιορισθέντος εἰς 1.098.769 δραχμ.

Πρὸ ἑνδεκαετίας, ὑπὸ πολὺ ὁμαλωτέρας συνθήκας, μὲ πληθυσμὸν 1.050.000 ψυχῶν, πρὸ τῆς προσαρτήσεως τῶν Ἰονίων νήσων καὶ ὑπὸ ἁπλουστέραν κρατικὴν ὀργάνωσιν, ἡ δύναμις εἶχε καθορισθῆ διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς 10-6-1859 εἰς 1694 ἄνδρας, ἤδη αὐξηθέντος τοῦ πληθυσμοῦ εἰς 1.457.894 κατοίκους, τῆς ἐκτάσεως αὐξηθείσης κατὰ 2.695 τετρ. χιλμ. (11), λόγῳ προσαρτήσεως τῶν Ἰονίων νήσων καὶ αὐξηθεισῶν τῶν ἀπαιτήσεων καὶ ἀναγκῶν, λόγῳ ἐξελίξεως τῆς κρατικῆς ὀργανώσεως, ἡ δύναμις παρουσίαζεν αὔξησιν μόλις 57 ἀνδρῶν, μείωσιν δὲ κατὰ 880 ἄνδρας ἐκείνης τοῦ 1865. Ἐὰν εἰς τὰ ἀνωτέρω προστεθῇ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι, δυνάμει τοῦ Β.Δ. τῆς 30.9.1862, ἡ Χωροφυλακὴ ἔδει νὰ διαθέτῃ δι' ἐνίσχυσιν καὶ διὰ τὰς μικτὰς περιπολίας εἰς τὴν Διεύθυνσιν Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν ὑπερπεντήκοντα ἄνδρας, καθίσταται εὔληπτον πόσον καταθλιπτικῶς μειωμένη ὑπῆρξεν ἡ δύναμις τοῦ ἔτους 1872 καὶ ἐσυνέχισεν τοιαύτη ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω διαλόγου θὰ ἴδωμεν ὅτι αἱ προτάσεις Κοκκίδη υἱοθετήθησαν ὑπὸ τοῦ Χαρ. Τρικούπη, καὶ ἐτέθησαν οὕτω αἱ βάσεις ἐξ ὧν προέκυψεν τὸ ὡραιότερον σῶμα ὑπαξιωματικῶν, ἐδημιουργήθησαν αἱ νεώτεραι ἐξορμήσεις διὰ τὴν κατάκτησιν ὁλοκλήρου τοῦ τομέως τῆς Ἀστυνομεύσεως καὶ εὑρέθη τὸ ἔμψυχον ὑλικὸν ἔνθεν ἐξεπήδησαν ἀριστεῖς ἀξιωματικοὶ καὶ ἐκλεκταὶ ἐθνικαὶ καὶ πνευματικαὶ προσωπικότητες.

Ἡ σφαγὴ τοῦ Δήλεσι ἠνάγκασε τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπανασυστήσῃ τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 17.8.1870, διορισθέντος ὡς Ἀρχηγοῦ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Α. Πλέσσα, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη.

Τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1870 ἐσχημάτισε κυβέρνησιν ὁ Ἀλ. Κουμουνδοῦρος, διατηρήσας ἐκτὸς τῆς Πρωθυπουργίας καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν Ὑπουργείων Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν.

---

(11) Παγκόσμιος ἐγκ. - Τόμος ΕΛΛΑΣ Τ.Β.

Ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος πάντοτε ὠραματίζετο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν παγίωσιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ πάντοτε εἰσέφερεν εἰς τὸν τομέα τοῦτον. Ἤδη ἀπέβλεψεν πρὸς τρεῖς κατευθύνσεις διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἤτοι εἰς τὴν χαλιναγώγησιν τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων, εἰς τὴν προσέλκυσιν τῆς συνδρομῆς τῶν πολιτῶν καὶ εἰς ἐπιψήφισιν νέου νόμου περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας, παρέχοντος περισσοτέρας ἐγγυήσεις διὰ τὴν ἐπιτυχίαν.

Ὅσον ἀφορᾶ τὰς δύο πρώτας κατευθύνσεις, παραθέτομεν τὴν ὑπ' ἀριθ. 34.200 Ἐγκ. 123) 1870 τούτου, ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἥτις εἶναι ἄκρως διαφωτιστική, τόσον περὶ τῆς κρατούσης καταστάσεως, ὅσον καὶ περὶ τῶν προθέσεων τῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν

Πρὸς τοὺς Νομάρχας καὶ Ἐπάρχους τοῦ Κράτους

Τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργεῖον, εἰς γνῶσιν τοῦ ὁποίου περιῆλθον νέα παράπονα τῶν κατοίκων κατὰ τῶν καταχρήσεων καὶ τῶν καταπιέσεων, τὰς ὁποίας διαπράττωσιν οἱ εἰς σταθμοὺς καὶ εἰς μεταβατικὴν ὑπηρεσίαν διατελοῦντες ἄνδρες τῆς δημοσίας δυνάμεως, οἵτινες, ἀντὶ δι' εὐαρέστου καὶ ἀξιοπρεποῦς συμπεριφορᾶς νὰ ἀναπτύσσωσι τὴν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν πολιτῶν ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην, μεταβαίνωσιν ἑκάστοτε εἰς τὰ χωρία, παρὰ τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ἀποστολήν, καὶ οὐ μόνον λαμβάνουσιν ἀπληρωτὶ τροφάς, ἀλλὰ καὶ δι' ἀναρμόστου πρὸς τοὺς κατοίκους τρόπου καὶ ἀξιώσεων, ὧν ἡ ἱκανοποίησις δὲν εἶναι ἐφικτή, προκαλοῦσιν ἔριδας, ἐξυβρίζουσιν αὐτούς, καὶ διαφοροτρόπως καταθλίβουσι καὶ καταπιέζουσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ σκηνῶν λυπηρῶν πρόξενοι γίνονται, καὶ προτιθέμενον νὰ μετέλθῃ πᾶν αὐστηρὸν καὶ νόμιμον μέτρον κατὰ τῶν παρεκτρεπομένων στρατιωτικῶν εἰς τοιούτου εἴδους πράξεις, αἵτινες χαλαροῦσι σπουδαίως τὰς ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως, ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν, ὅτι ἀναγκαῖον καθίσταται, ἵνα οἱ κάτοικοι καταγγέλλωσιν ἐγκαίρως διὰ τῶν δημοτικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, ὡρισμένως, τὰς διαπραττομένας καταχρήσεις καὶ καταπιέσεις, ἤτοι τὸ εἶδος ἑκάστης, τὸν χρόνον, τὸν τρόπον καὶ τὰ ὀνόματα τῶν αὐτουργῶν ἐνόχων στρατιωτικῶν, ὅπως ἡ ἀνακάλυψις καὶ βεβαίωσις καθίσταται εὐχερής, ἐπέρχεται δὲ ἡ νόμιμος τιμωρία καὶ ἡ δέουσα ἀποζημίωσις καὶ ἱκανοποίησις τῶν παθόντων.

Κοινοποιοῦντες ὑμῖν ταῦτα...

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου 1870 — Ὁ Ὑπουργὸς

Α. Κουμουνδοῦρος (11α)

Ἐντὸς τοῦ Φεβρουαρίου 1871 ἐπέτυχε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Νόμου Τ.Ο.Δ., ὃν ἐκοινοποίησεν διὰ τῆς μακροσκελοῦς ὑπ' ἀριθ. 17 ἀπὸ 1.3.1871 διαταγῆς (11β).

Ἐκ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης πληροφορούμεθα ὅτι οἱ ἐπικεκηρυγμένοι λησταὶ εἶχον ἀνέλθει εἰς **206**.

(11α) Ἐπίσημος Στρατ. Ἐφημερὶς 1870 σελ. 175.

(11β) Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ φακέλλου Κ.Δ. Γενικῶν ἀρχείων, τὴν 25-12-1870 ὁ Βαλάλογλου, δι' ἐπιστολῆς του ἐκ Μεσολογγίου πρὸς τὸν Α΄ Κουμουνδοῦρον, ὑπέβαλε σχέδιον νόμου περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις εἰς τὸν Κουμουνδοῦρον διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Τ.Ο.Δ.

Διὰ τοῦ Νόμου τούτου ἐθεσπίσθησαν αὐστηραὶ διατάξεις πρὸς ὅλας τὰς πλευράς, συνεστήθησαν αἱ πρῶται ἐπιστροπαὶ ἀσφαλείας ἐκ τοῦ Νομάρχου, Εἰσαγγελέως καὶ Διοικητοῦ Μοιραρχίας, βάσει ἐκθέσεων τῶν ὁποίων θὰ ἐγίνοντο αἱ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπικηρύξεις διὰ Β.Δ.

Ἐθεσπίσθησαν βαρύταται ποιναὶ κατὰ τῶν ληστῶν (θάνατος διὰ τὴν ἀντίστασιν καὶ ἁρπαγήν), ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν συνεργατῶν των, ὡς καὶ κατὰ τῶν μὴ συντρεχόντων ὁπωσδήποτε τὰς ἀρχὰς εἰς τὴν καταδίωξιν.

Ἐθεσπίσθησαν παροχαὶ καὶ ἀμοιβαὶ εἰς τοὺς ἀποδεδειγμένως καὶ λυσιτελῶς συντελοῦντας εἰς τὴν ἐξόντωσιν τῶν ληστῶν, κατέστη ὑποχρεωτικὴ ἡ συμμετοχὴ τῶν πολιτῶν εἰς τὴν καταδίωξιν, ἐπὶ ἀπειλῇ ποινῆς κατὰ τῶν ἀπειθούντων, ἰδιαίτεραι δὲ ποιναὶ ἐθεσπίσθησαν κατὰ τῶν ὀλιγορούντων διοικητικῶν, στρατιωτικῶν, δικαστικῶν καὶ λοιπῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, Δημάρχων κ. λ. π. ἐντεταλμένων τὴν καταδίωξιν ἢ καλουμένων πρὸς τοῦτο.

Μία τῶν σπουδαιοτέρων διατάξεων ὑπῆρξεν ἡ μὴ ἀποκάλυψις τῶν καταδοτῶν, διότι μέχρι τοῦδε πολλαὶ ληστρικαὶ ἀντεκδικήσεις εἶχον λάβει χώραν καὶ πᾶς τις ἀπέφευγε τὴν προσφορὰν πληροφοριῶν ἐκ τῶν ἐγκυμονουμένων κινδύνων.

Ἐν τοῖς ἄρθροις 18 καὶ 19 διελείφθη ὅ,τι ἀφεώρα τὰς ἀποζημιώσεις τῶν ἐν συμπλοκαῖς τραυματιζομένων ἢ φονευομένων πολιτῶν ἐθνοφυλάκων, στρατιωτῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν, χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἕτεραι σοβαραὶ διατάξεις, ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τῶν ὁποίων ἐπάλαιεν ἡ Χωροφυλακὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1840, ὑπῆρξαν αἱ τοιαῦται περὶ ἐκτοπίσεως ὑπόπτων λησταποδοχῆς καὶ περὶ εὐθύνης βλαχοποιμένων, ὡς καὶ αἱ ἀφορῶσαι τὴν ἐκδίκασιν τῶν σχετιζομένων μὲ τὴν ληστείαν ὑποθέσεων καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων.

Ἐνομοθετήθη ἡ κατάσχεσις καὶ δήμευσις τῶν περιουσιῶν διὰ τὰς περιπτώσεις ἀποζημιώσεως κ.λ.π., ὡς καὶ ἡ μείωσις τῆς εὐθύνης τῶν ληστῶν ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον συλλάβει ἢ φονεύσει ἀρχιληστήν.

Τέλος διὰ τοῦ τελευταίου ἄρθρου τοῦ νόμου, προεβλέφθησαν διατάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὰς καταδιωκτικὰς δυνάμεις, ἐξ ὧν προέχουσαν θέσιν εἶχον αἱ ἀπαγορεύουσαι τὴν εἴσοδόν των εἰς κατῳκημένους τόπους καὶ αἱ προβλέπουσαι προαγωγὴν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ.

Δύο μῆνας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Νόμου, διὰ Β.Δ. τῆς 28-4-1871, κατηργήθησαν τὰ τρία στρατιωτικὰ Ἀρχηγεῖα καὶ ἡ καταδίωξις ἀνετέθη εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς, συνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Πλέσσαν, ἐκδοθείσης καὶ τῆς ἀκολούθου διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν:

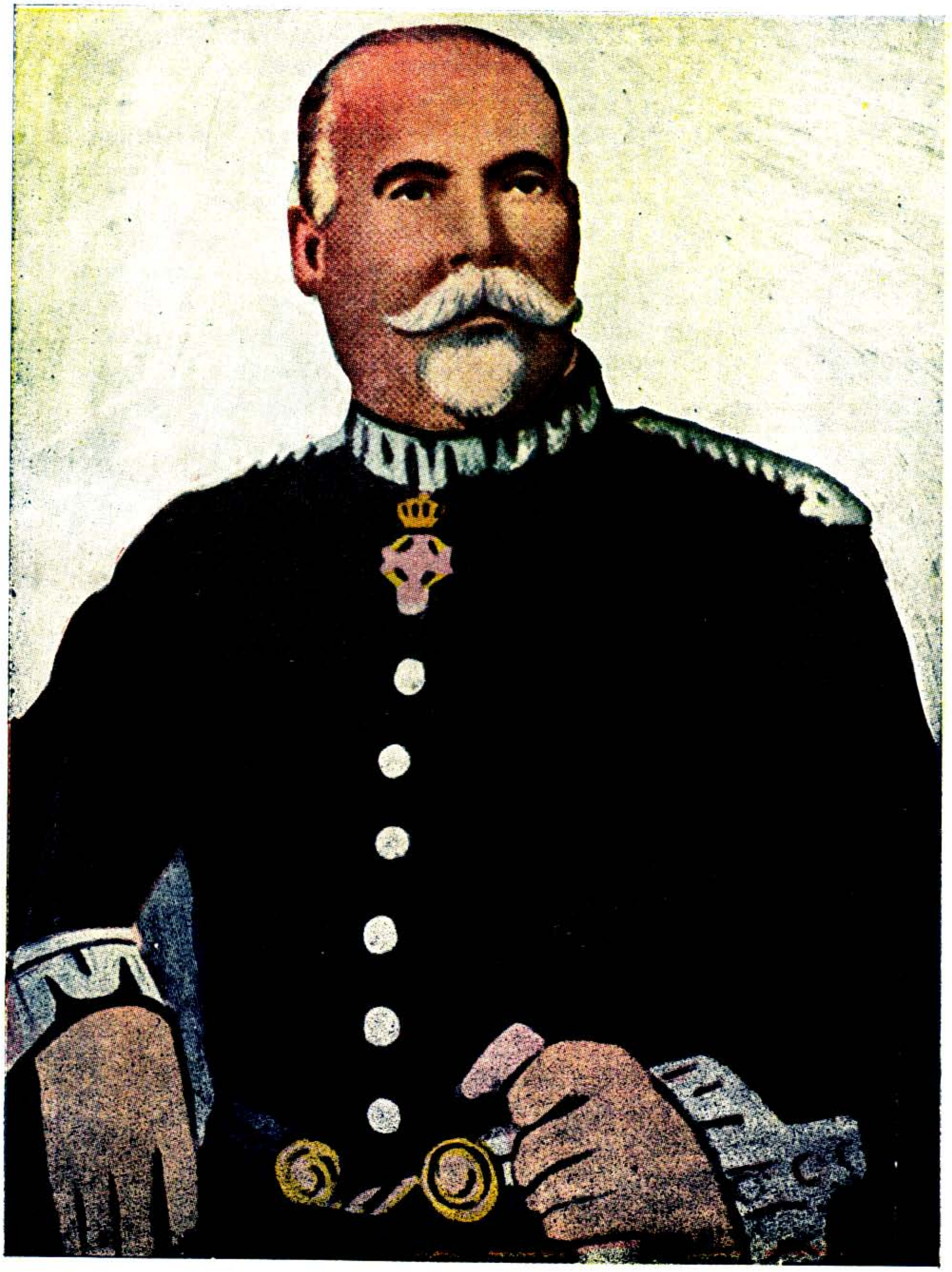
Ἀριθ. 9.030

Περὶ τῆς Ὑπηρεσίας τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας κατὰ τὴν Φθιώτιδα καὶ Εὐρυτανίαν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν

Πρὸς ἁπάσας τὰς Στρατιωτικὰς ἀρχὰς

Δι' Υ.Β. Δ)τος τῆς 28 Ἀπριλίου τὰ κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας ὑπάρχοντα 1, 2 καὶ 3 μεταβατικὰ ἀρχηγεῖα καταργοῦνται, οἱ ἀρχηγοὶ τούτων ἐπανέρχονται εἰς τὰ Σώματά των.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΟΥΣΗΣ
Ἀρχηγὸς Χωρ)κῆς κατὰ τὰ ἔτη 1879 – 1880

Ἡ καταδίωξις τῆς ληστείας κατὰ τὴν Φθιώτιδα καὶ Εὐρυτανίαν ἀνατίθεται εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς ἀντ)ρχην Α. Πλέσσαν, ἀποστελλόμενον ἐκτάκτως ἐκεῖσε καὶ λαμβάνοντα τὸν τίτλον «Ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τὴν Φθιώτιδα καὶ Εὐρυτανίαν Στρατιωτικῶν δυνάμεων.»

Ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ ὑπάγονται ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν Φθιώτιδα καὶ Εὐρυτανίαν Σώματα, καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὴν ὑπηρεσίαν δημοσίας ἀσφαλείας.

Οἱ Διοικηταὶ τῶν Σωμάτων ἀναφέρουσι πρὸς τὸν ἀρχηγὸν περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἀκούουσι τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διαταγὰς αὐτοῦ.

Ο ἀρχηγὸς μεταβάλλει ἐν ἀνάγκῃ τὴν τοποθέτησιν τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων καὶ σταθμῶν, ὑποβάλλει δὲ τοὺς προκαλέσαντας τὴν μεταβολὴν λόγους καὶ προκαλεῖ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐπιβλέπει τὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ, ἐξασκῶν τὴν ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ χορηγουμένην πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν τοῦ στρατοῦ.

Τὸ ἀρχεῖον τῶν καταργουμένων 2ου καὶ 3ου μεταβατικῶν ἀρχηγείων παραδοθήσεται εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν κατὰ τὴν Φθιώτιδα στρατιωτικῶν δυνάμεων, ὅστις ἀναχωρῶν αὔριον διὰ Λαμίαν θέλει ἀναλάβει ἀμέσως τὰ καθήκοντά του.

Ἀθῆναι τῇ 5 Μαΐου 1871
Ὁ Ὑπουργὸς Λ. Σμολένσκης (12).

Τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦτο κατηργήθη διὰ Β.Δ. τῆς 1-4-1872, διὰ δὲ τοῦ Β.Δ. τῆς 29.6.1872 συνεστήθησαν ἓν Ἀρχηγεῖον ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἓν ἐν Στερεᾷ, ἐν συνεχείᾳ δὲ δι' ἑτέρου Β.Δ. τῆς 29.7.1872, ἱδρύθησαν δύο Ἀρχηγεῖα ἐν Στερεᾷ.

Ἅπαντα τὰ Ἀρχηγεῖα ταῦτα κατηργήθησαν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 15-11-1872.

Περὶ τῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν τούτων ἀρχηγῶν ἐπὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ὡμιλήσαμεν ἀνωτέρω, διεπομένης ὑπὸ τοῦ ἀνανεουμένου ἑκάστοτε Β.Δ. τῆς 9-11-1866.

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον 1872, οἱ Νομάρχαι Ἀκαρνανίας καὶ Φθιώτιδος (Βακάλογλου καὶ Τζάνες) μετετέθησαν ἐναλλὰξ καὶ τὴν 26-1-1872, ἐκ τῆς νέας του θέσεως, ὁ Βακάλογλου ὑπέβαλε λεπτομερῆ ἔκθεσιν περὶ ἐξελίξεως τῆς καταστάσεως δημοσίας ἀσφαλείας ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ. Ἐξέθετεν ὅτι, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου 1871 124 ληστῶν, εἶχον ἐξοντωθῆ 92, οἱ δὲ ἕτεροι 32 εἶχον καταφύγει εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος. Ἐποιεῖτο εἰδικὴν μνείαν τῆς συμβολῆς τοῦ τότε ἀντισαγγελέως Ἐφετῶν Ρόκκου Χοϊδᾶ.

Ὁ ἐν Λαρίσῃ Ἕλλην Πρόξενος, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1.369 ἀπὸ 5.7.1872 τηλεγραφήματος, ἐγνώριζεν πρὸς τὸν Νομάρχην Λαμίας ὅτι αἱ τουρκικαὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ ἐπρόκειτο νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τὰς Ἑλληνικὰς τοιαύτας τὴν σύστασιν μικτῶν καταδιωκτικῶν ἀποσπασμάτων, ὡς εἶχε συμβῆ καὶ κατὰ τὸ 1870, μετὰ τὴν σφαγὴν

---

(12) Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.

τοῦ Δήλεσι, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς διεθνοῦς κοινῆς γνώμης. Ὁ Βακάλογλου ἀντίθετος ὢν πρὸς τὴν ἄποψιν ταύτην, διότι διέβλεπεν ὅτι ἡ Τουρκία ἤθελε νὰ καλύψῃ ἐνώπιον τῆς διεθνοῦς γνώμης τὴν ἀδράνειάν της, ἐκάλεσεν ἀμέσως εἰς σύσκεψιν καὶ τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ του διοικητὰς 10ου Συντάγματος Πεζικοῦ καὶ 3ου Τάγματος Εὐζώνων, οἵτινες συνεφώνησαν ἀπολύτως μὲ τὰς ἀπόψεις αὐτοῦ.

Τὰς κοινὰς ταύτας ἀπόψεις ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τῆς Κυβερνήσεως ὁ Βακάλογλου, διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 3.968, 3.990 καὶ 4.056 ἐκθέσεών του. Ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 20.845 ἀπὸ 26-7-1872 διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἔκαμεν ἀποδεκτὰς τὰς ἀπόψεις καὶ οὕτω διετηρήθη τὸ παλαιὸν σχέδιον καταδιώξεως ληστείας κατὰ τὴν μεθόριον περιοχήν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Β. Νικολόπουλος, διὰ διαταγῆς του, εἶχε ζητήσει τὴν γνώμην τῶν Νομαρχῶν περὶ τῆς σκοπιμότητος τῶν Ἀρχηγείων.

Ἀπαντῶν ὁ Βακάλογλου παρετήρει ὅτι τὰ Ἀρχηγεῖα εἶναι χρήσιμα μόνον εἰς περιπτώσεις στασιαστικῶν κινημάτων καὶ ἐμφαντικῶς ἐτόνιζεν: «Οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ποτὲ ηὐδοκίμησεν εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ληστείας, τοὐναντίον ἔνια αὐτῶν ἐγένοντο παραίτια τῆς ἐπαυξήσεώς της, ὡς περὶ τὴν καταδίωξιν ἀδεξιότητα τινῶν ἀρχηγῶν καὶ τῆς φύσεως τῆς ὑπηρεσίας των, ἥτις ἔστι καθαρὰ στρατιωτική, ἐνῶ ἡ καταδίωξις τῆς ληστείας, οὖσα ἀντικείμενον τῆς δημοσίας τοῦ κράτους ἀσφαλείας, ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Διοικητικῆς, Ἀστυνομικῆς καὶ Δικαστικῆς Ὑπηρεσίας».

Εἰς ἐπίρρωσιν τῶν ἀπόψεών του τούτων ἐπεκαλεῖτο τὰ ἱστορικὰ πεπραγμένα διὰ τῶν Ἀρχηγείων καὶ ἄνευ τούτων, ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὄθωνος.

Κατέκρινε τὴν ἐπαχθῆ διὰ τὸν λαὸν δραστηριότητα τῶν Ἀρχηγείων καὶ ἄλλας πλημμελείας καὶ ἀδυναμίας τούτων καὶ κατέληγεν εἰς τὰς ἀκολούθους προτάσεις:

1) Νὰ πεισθῶσιν αἱ ὀθωμανικαὶ ἀρχαὶ νὰ στρατολογῶσι μετ' ἐπιλογῆς τοὺς Ζαπιέδες (χωροφύλακας).

2) Νὰ ἀναλάβωσιν ἐνεργὸν καταδίωξιν τῶν ληστῶν, κατὰ τὴν μεθόριον, οἱ Τοῦρκοι.

3) Νὰ συνεργάζωνται μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποσπασμάτων οἱ Τοῦρκοι δροφύλακες.

4) Νὰ διορισθῇ Ἕλλην Πρεσβευτὴς ἐν Κωνσταντινουπόλει, διότι παρετηρήθη ὅτι κατὰ τὸν χρόνον ἀπουσίας Πρέσβεως εἶχον χαλαρωθῆ τὰ τουρκικὰ μέτρα.

5) Νὰ συναινέσῃ ἡ Τουρκία, ὅπως αἱ χρηματικαὶ ἀμοιβαὶ κατὰ νόμον ΤΟΔ, παρέχονται καὶ εἰς ὄργανα τουρκικῶν δυνάμεων.

6) Νὰ καταργηθῶσιν τὰ Ἀρχηγεῖα, καί

7) Νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰδικοὶ ἀξιωματικοὶ διὰ τὴν διοίκησιν τῶν μεταβατικῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων, κατ' ἐξοχήν, ὑπομοίραρχοι.

Ἐντὸς τῶν κατὰ ταῦτα συνεχῶς ἐναλλασσομένων συστημάτων καὶ δυνάμεων ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας, καὶ ἑτέρα, οἱονεὶ ἀθεράπευτος πληγή, κατέστρεφε τὰς κατὰ καιροὺς προσπαθείας. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἐλεεινῆς καὶ σχεδὸν ἐχθρικῆς συμπεριφορᾶς τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων πρὸς τοὺς κατοίκους.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου κατ' ἐπανάλειψιν ὡμιλήσαμεν καὶ ἐξεθέσαμεν τὰς ἑκάστοτε κατὰ τοῦ δεινοῦ προσπαθείας, ἀλλὰ κατὰ ἕνα περίεργον τρόπον, ἀντὶ νὰ

βελτιώνεται ἐξελικτικῶς ἡ κατάστασις, ἐχειροτέρευεν, καὶ οὕτω πᾶσα ἐλπὶς ψυχικῆς ἐπαφῆς τῶν δυνάμεων τούτων μετὰ τῶν κατοίκων, καὶ κατὰ συνέπειαν συνεργασίας, κατεστρέφετο.

Ὀλίγον ἀνωτέρω εἴδομεν τὴν ἀποφασιστικότητα τοῦ Κουμουνδούρου ἐξιχθεῖσαν μέχρι δημοσίας προσκλήσεως πρὸς τοὺς κατοίκους ὅπως καταγγέλωσι πᾶν ἔκτροπον, ἀλλ' αὐτὸ ἴσχυσεν ἐφ' ὅσον οὗτος διηύθυνε τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, μεθ' ὃ ἐπανῆλθεν ἡ κατάστασις εἰς τὰ ἴδια, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3.424 ἐγκ. 17 ἀπὸ 12-2-1872 διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν. Τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 25.918 ἀπὸ 29-11-1873 διαταγῆς του, διέτασσεν ὅπως τὰ τάγματα ἀντικαθιστοῦν συχνῶς καὶ βαθμιαίως τοὺς ἄνδρας τῶν μεταβατικῶν.

Μετὰ τὴν σφαγὴν τοῦ Δήλεσι ἀνεπτύχθη πολλαχόθεν καὶ παντοιοτρόπως μία ἐξαιρετικὴ δραστηριότης πρὸς καταδίωξιν τῆς λῃστείας, τῆς φυγοδικίας καὶ τῆς ἐγκληματικότητος ἐν γένει. Ὁ στρατός, ὅστις ἀπὸ ἐτῶν διεχειρίζετο τὴν δίωξιν τῆς λῃστείας διὰ τῶν διαφόρων Ἀρχηγείων καὶ μεταβατικῶν, ἀπέδειξεν τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὅταν ἤθελε.

Ἡ Χωροφυλακὴ Ἀρκαδίας, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Θ. Πετμεζᾶν, ἐπέτυχε τὴν τελείαν ἐξόντωσιν κατὰ τὴν 24-11-1870, τῆς μοναδικῆς ἐν Πελοποννήσῳ λῃστοσυμμορίας Κουρκούμπα, διὰ τῆς ζωγρήσεως 4 μελῶν καὶ τοῦ φόνου ἑτέρων 2, ἐν οἷς καὶ τοῦ Λύγκου.

Ἀπὸ τῆς 10-4-1870 μέχρι τέλους τοῦ ἔτους, ἐπετεύχθη ἡ ἐξόντωσις 44 λῃστῶν καὶ ἡ ζώγρησις ἑτέρων 72 τοιούτων ἐν Στερεᾷ, οἱ δὲ ὑπόλοιποι, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς συνεχοῦς καταδιώξεως, κατέφυγον εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος.

Ὁμιλῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὴν 21-12-1870 ὁ Κουμουνδοῦρος, ἔλεγεν: «... τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ὁμολογῶ μετ' εὐχαριστήσεως, εὕρομεν βελτιωμένην, καίτοι δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀποκρύψω, ὅτι τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ζωῇ 210 περίπου λῃσταί, καταφυγόντες εἰς τουρκικὸν ἔδαφος, ἔνθεν δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐπανέλθωσιν, ἐὰν ἡ ἐπαγρύπνησις δὲν διετηρεῖτο ἔντονος».

Ἡ εὐχάριστος αὐτὴ κατάστασις ἀσφαλείας διετηρήθη βελτιουμένη συνεχῶς, τόσον κατὰ τὸ 1871 ὅσον καὶ κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη, διακοπτομένη ἐξ ἐνεργουμένων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν λῃστρικῶν ἐπιδρομῶν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους.

Εἶναι ἀξιοδάκρυτος ἡ τακτικὴ τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἰδίᾳ τῶν ἀντιπολιτευομένων, αἵτινες, διὰ μεγαλοποιήσεως καὶ παραποιήσεως τῶν κατὰ φυσικὸν ποσοστὸν ἐγκλημάτων, ἐπεδίωκον νὰ ἐμφανίζωσι τὴν χώραν λῃστοκρατουμένην ὅτιν δὲν ἦτο, ἐνῶ αἱ ἐπαρχιακαὶ ἐφημερίδες μετὰ χαρακτηριστικῆς χαρᾶς διεπίστωνον τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας (13).

Ἡ Δημοσία Ἀσφάλεια εἶχε καταστῆ ἐκ τῶν κυριωτέρων σκοπῶν καὶ συνθημάτων τῶν διαφόρων πολιτικῶν προγραμμάτων καὶ πᾶσα διατάραξις αὐτῆς ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς σφοδρὸν ὅπλον ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ὑπῆρξαν δὲ ἥκιστα κολακευτικαὶ αἱ ἔν τισι περιπτώσεσι ἀκολουθηθεῖσαι ἀντιπολιτευτικαὶ μέθοδοι.

Ἡ Ἐν Οὐασιγκτῶνι ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «Βῆμα» τὴν 3-8-1871 ἐδημοσίευσεν

---

(13) Βλέπ. ἀρθρογραφίαν καὶ ἀποσπάσματα διαφόρων ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων ἐν ἐφημερίδᾳ «Αἰὼν» φύλ. 2708 τῆς 26.8.1871.

τηλεγραφικὴν ἀνταπόκρισιν ἐξ Ἀθηνῶν, ὑπὸ τοὺς τίτλους «Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἀπειλουμένη ὑπὸ ληστῶν», «Πανικὸς καὶ φόβος ἐν Ἀθήναις», καθ' ἣν ὄχι μόνον εἰς οὐδὲν σημεῖον τῆς Ἑλλάδος δὲν ὑπῆρχεν ἀσφάλεια κυκλοφορίας, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ.

Ὁ Ἕλλην Πρεσβευτής, δι' ἐπιστολῆς του διέψευσε κατηγορηματικῶς τὰς ἀνακριβεῖς ταύτας εἰδήσεις, γράφων: «Δὲν ὑπάρχουσι λησταὶ ἐν Ἑλλάδι», ὁ δὲ διευθυντὴς τοῦ τηλεγραφείου Ἀθηνῶν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 109 ἀπὸ 25.8.1871 ἐγγράφου του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἐγνώριζεν ὅτι, οὐδὲν τοιοῦτον τηλεγράφημα εἶχε μεταδοθῆ ἐξ Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Γ' συνόδου τῆς Βουλῆς, τὴν 18-10-1871, ὁ Βασιλικὸς Λόγος διεβεβαίωνεν: «Τὸ ζωτικότερον τῶν ἐσωτερικῶν ζητημάτων, τὸ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, διατελεῖ εἰς εὐάρεστον κατάστασιν...».

Ἤδη, ὡς μόνη πηγὴ ληστῶν εἶχεν ἐναπομείνη ἡ Τουρκία, ἥτις ἐφιλοξένει τρόπον τινὰ τοὺς ἐκεῖσε καταφεύγοντας, καὶ ἐφ' ὅσον μὲν αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ συνειργάζοντο εἰλικρινῶς μετὰ τῶν ἑλληνικῶν, οὐδεμία παρενόχλησις ὑπῆρχεν. Εἶχεν ἐπιτευχθῆ ἀπὸ τοῦ 1870 συμφωνία, δυνάμει τῆς ὁποίας συνεκροτοῦντο μικτὰ ἑλληνοτουρκικὰ ἀποσπάσματα διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ληστῶν ἐπὶ τῶν παραμεθορίων περιοχῶν. πρὸς ἐνίσχυσιν δὲ τῆς συμφωνίας ταύτης ἐπραγματοποιοῦντο συχναὶ ἐπαφαὶ τῶν ἀντιστοίχων διοικητικῶν καὶ ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν (Νομαρχῶν καὶ Διοικητῶν Μοιραρχιῶν Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Φθιώτιδος, μετὰ τῶν πασάδων καὶ τῶν Διοικηρῶν τῆς τουρκικῆς Χωροφυλακῆς Θεσσαλίας καὶ Ἰωαννίνων).

Ὁ Κουμουνδοῦρος, συνοδεύσας τὴν Βασίλισσαν εἰς Κέρκυραν, κατὰ τὴνἐπιστροφήν του παρέμεινεν εἰς Βόνιτσαν, ἀναμένων τοὺς Νομάρχην καὶ Μοίραρχον Αἰτωλοακαρνανίας νὰ ἐπιστρέψωσιν ἐκ τῆς συναντήσεώς των μετὰ τοῦ Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων, ἥτις ἐπραγματοποιήθη τὴν 14-7-1871 (14) καὶ καθ' ἣν οἱ Τοῦρκοι ἀπεδέχθησαν τὴν δρᾶσιν μικτῶν ἀποσπασμάτων.

Αἱ ἐφημερίδες τῶν ἐπαρχιακῶν κέντρων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος («Δυτικὴ Ἑλλάς», «Φωνὴ τοῦ Λαοῦ» κ.ἄ) καὶ αἱ ἐκεῖθεν ἀνταποκρίσεις, προέβαινον εἰς ἐπαινετικὰς διαπιστώσεις ἐκ τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Πλέσσα (15).

Αἱ μόναι ἐμφανίζουσαι ἐγκληματικότητα περιοχαὶ ἦσαν, αἱ τῆς Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας, ἐγκληματικότητα ὀφειλομένην κυρίως εἰς ἀντεκδικήσεις, δι' ὃ καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐστάλη πυροβολικὸν πρὸς καταστροφὴν τῶν ὑπολειπομένων Πύργων. Λήγοντος τοῦ 1871 ἐνεφανίσθησαν κρούσματα χολέρας εἰς Θεσσαλονίκην καὶ λόγῳ τῶν ληφθέντων ὑγειονομικῶν μέτρων διεκόπη καὶ ἡ δρᾶσις τῶν μικτῶν ἀποσπασμάτων καὶ ἡ χαλάρωσις ἐπιτηρήσεως ἐν τῇ μεθορίῳ, δι' ὃ καὶ ἐπραγματοποιήθη εἰσβολὴ συμμοριῶν, ὡς τῆς τοῦ Σπανοῦ κ.ἄ.

Ἡ Χωροφυλακή, παρὰ τὴν καταπληκτικῶς μικρὰν δύναμίν της, ἐξ οὐδεμιᾶς ἐκδηλώσεως ἔλλειψεν. Οἱ ἀξιωματικοί της διεχειρίζοντο τὰς προανακρίσεις δι' ἁπάσας τὰς περιπτώσεις ληστρικῆς δραστηριότητος, ἐτίθεντο ἐπὶ κεφαλῆς μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων καὶ διετήρουν τὴν μετὰ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν ἐπαφὴν καὶ

---

(14) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φυλ. 2696 τῆς 15-7-1871

(15) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φυλ. 2691 - 28-6-1871, 2695 - 12.7.1871, 2708 - 26.8.71

συνεννόησιν. Οἱ περίφημοι Μοίραρχοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπῆρξαν ὄντως ἐξαιρετικοὶ ἀστυνομικοί, ἀλλὰ καὶ διπλωμάται.

Καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἀπαισίαν σφαγὴν τοῦ Δήλεσι τὴν προανάκρισιν ἐνήργησεν ὁ Διευθυντὴς Μεταβατικοῦ Κηφισίας Στεφάνου καὶ κατόπιν ἐπελήφθησαν αἱ δικαστικαὶ ἀρχαί.

Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, παρὰ τὸν παραγκωνισμὸν τοῦ Σώματος, ἀπετέλουν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα ἐν τῇ διερευνήσει καὶ μελέτῃ τῆς ληστείας καὶ ἄνευ ἐπιδείξεων καὶ κομπαστικῶν δημοσιεύσεων, ἐνεπνεύσθησαν πολὺ ἐνωρὶς τὰς διατάξεις τοῦ ὑπὸ στοιχεῖα Τ.Ο.Δ. Νόμου.

Ἡ δὲ μικρὰ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁπλιτικὴ δύναμις, ἐκτὸς τῆς παρεχομένης ἐνισχύσεως πρὸς τὴν Διεύθυνσιν Ἀστυνομίας, ἐκτὸς τῆς διὰ τὴν φρουρὰν τῶν ἀνακτόρων καὶ τῶν Βασιλέων διατιθεμένης δυνάμεως, ὑπὲρ τριάκοντα ἀνδρῶν, τῆς παρεχομένης συνδρομῆς διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων ἐσόδων, δι' ἣν ἀπητοῦντο 1.100 ἄνδρες (δύο κατ' εἰσπράκτορα), ἐκτὸς τῆς πρὸς τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς ὑπηρεσίας καὶ συνδρομῆς καὶ ἐκείνης πρὸς τὰς ὑπολοίπους ἀρχάς, ποτὲ δὲν ἔλλειψεν καὶ ἐκ τῆς θετικῆς συμβολῆς ἐν τῇ καταδιώξει τῆς ληστείας.

Ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν τὸν θαυμασμόν μας πρὸς τοὺς ἀπαιδεύτους ἐκείνους ἄνδρας, ποὺ ἠδυνήθησαν νὰ στηρίξωσι τὸ παραπαῖον ἐκεῖνο κράτος.

Ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς προεβλέπετο ἡ ἐνίσχυσις τῆς Χωροφυλακῆς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ ταύτης ἐστερεῖτο κατὰ κανόνα τὸ Σῶμα.

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, διαρκῶς ὀχλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ὑπουργείων καὶ ἀρχῶν διὰ συνδρομὴν τῆς Χωροφυλακῆς, ἧς δὲν ἐτύγχανον ἐγκαίρως λόγῳ λειψανδρίας, ἐξέδωκε τὴν ὑπ' ἀριθ. 4524 ἀπὸ 16.3.1871 Δ)γὴν του πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, διὰ τῆς ὁποίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνεγνώριζεν ὅτι αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἐνίσχυον τὴν χωροφυλακήν, ὡς εἶχον ὑποχρέωσιν δυνάμει ἄρθρ. 51 Κ. Χ. καὶ ὅτι αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ προσφεύγουσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πρὶν ἢ ἐξαντλήσωσι τὰ ἐνδιάμεσα ἐν τῇ χωροφυλακῇ κλιμάκια ἱεραρχίας καὶ μάλιστα δι' ὑποθέσεις ἥσσονος σπουδαιότητος, ἀφ' ἑτέρου δέ, διὰ κοινοποιήσεως τῆς διαταγῆς ταύτης πρὸς ἁπάσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς, ἐνετείλατο ταύτας ὅπως παρέχωσι προθύμως τὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἐνίσχυσιν.

Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐκοινοποιεῖτο ἐπίσης καὶ πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα Δικαιοσύνης, Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, ἅτινα παρεκαλοῦντο ὅπως ἐκδώσωσι διαταγὰς πρὸς τὰς ὑφισταμένας των ὑπηρεσίας ἵνα αὗται, λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψιν τὰς «Πολυειδεῖς ἀνάγκας τοῦ Σώματος, εἰς ἃς ἡ δημοσία δύναμις ὀφείλει νὰ ἐπαρκέσῃ, ὦσι μετριώτεραι εἰς τὰς ἀξιώσεις των καὶ νὰ μὴ ἐπασχολῶσι τὸ Ὑπουργεῖον....».

Τὴν 28.10.1871 ἐσχημάτισε Κυβέρνησιν ὁ Θ. Ζαΐμης καὶ ταύτης ἀνατραπείσης ἐσχηματίσθη τοιαύτη ὑπὸ τοῦ Βούλγαρη τὴν 25.12.1871, ὁ δὲ διαδεχθεὶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν Δεληγιώργης διαλύσας τὴν Βουλὴν προεκήρυξεν ἐκλογὰς διὰ τὴν 27.1.1873, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεδείχθη ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ Δεληγιώργης συνεκέντρωσε τὰς χρυσᾶς ἐλπίδας τῆς φοιτιώσης νεολαίας τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ 1860 ἐποδηγέτει, δι' ὃ καὶ οἱ φοιτηταὶ ἐζήτησαν τὴν ἀναβίωσιν τῆς φοιτητικῆς φάλαγγος.

Ὁ Δεληγεώργης δὲν ἦτο πλέον ἀντιπολίτευσις ἢ ἐπανάστασις καὶ συνεπῶς

δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιδοκιμάσῃ ὀχλοκρατικὰς ἐκδηλώσεις καὶ νὰ δημιουργήσῃ μίαν εὐκόλως διαφοροποιουμένην πραιτωριανὴν φρουρὰν ἐκ φοιτητικῶν φαλάγγων.

Ἕνεκα τούτων τὴν 9.11.1873 ἤρξαντο σφοδραὶ συγκρούσεις μεταξὺ φοιτητικῶν διαδηλώσεων καὶ τῆς ἀστυνομίας, βοηθουμένης καὶ ὑπὸ δυνάμεων χωροφυλακῆς, στρατιωτῶν τοῦ πυροσβεστικοῦ λόχου καὶ ἀνδρῶν Εὐζωνικῶν Ταγμάτων.

Ἐγένοντο συγκρούσεις παρὰ τὴν Καπνικαρέαν (9.11.1873) καὶ παρὰ τὰ Προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου (11 καὶ 13 Ν)βρίου), καθ' ἃς καὶ λόγῳ παρεξηγήσεως ἀλλὰ καὶ ἐξ ὑπερβολικοῦ ζήλου ἐγένετο κατάχρησις τοῦ ἀστυνομικοῦ καταναγκασμοῦ (16), πρᾶγμα ὅπερ ἐπανελήφθη καὶ τὴν 11 Δ)βρίου, ὅτε αἱ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Διευθυντοῦ Ἀστυνομίας Μακρῆ δυνάμεις ὑπαστυνόμων, κλητήρων, εὐζώνων καὶ ἐφίππου χωροφυλακῆς συμπεριεφέρθησαν σκληρῶς πρὸς τοὺς φοιτητάς. Συλλήβδην ὁ Εὐαγγελίδης ἀποδίδει τὴν μεταβολὴν ἐπὶ τὸ ἐχθρικὸν τῶν φοιτητικῶν φρονημάτων εἰς σκληρὰν συμπεριφορὰν ἁπάντων τῶν ὑπὸ τὸν Μακρῆν, συγγενῆν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Γρίβα, ἀνδρῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄνδρας τῆς χωροφυλακῆς.

Ἡ σκληρῶς ἀντιπολιτευομένη τὴν Κυβέρνησιν ἐφημερὶς «Αἰών», εἰς τὸ φύλλον 2978 τῆς 17.12.1873 περιγράφει λεπτομερῶς καὶ μὲ σαφήνειαν τὰς σκηνὰς καθ' ἃς οἱ ἔφιπποι χωροφύλακες διαταχθέντες ὑπὸ τοῦ Μακρῆ, εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ὁποίου εἶχον διατεθῆ, συνέλαβον καὶ μετήγαγον εἰς τὸ κατάστημα τῆς Δ)νσεως Ἀστυνομίας φοιτητὰς καὶ ἔλαβον μέρος κατὰ τὴν καταδίωξιν τῶν διαδηλωτῶν καὶ εἴς τινας κατ' αὐτῶν βιοπραγίας, ἀναποφεύκτους δυστυχῶς εἰς παρομοίας περιπτώσεις, ἀλλὰ ἡ καταδίωξις ἐντὸς τῶν καφενείων καὶ ζαχαροπλαστείων καὶ αἱ χυδαῖαι ἐξυβρίσεις ἔλαβον χώραν ὑπὸ τῶν ὑπαστυνόμων, κλητήρων καὶ τῶν καπποφόρων εὐζώνων τοῦ Γρίβα.

ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ

Ἡ ἀπὸ τῆς 10.10.1862 πολιτικὴ ἐξέλιξις καὶ ἀρξαμένη πολιτειακὴ ὀργάνωσις τῆς Ἑλλάδος, ἐπιδιώξασα φιλελευθερωτέρας ἀρχὰς διακυβερνήσεως, ἀλλ' ἐν τῇ πραγματικότητι παραδώσασα εἰς τὸ κόμμα τὸ ἅπαν τῆς διοικήσεως καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἐγκατέστησε τὴν κομματικὴν μισσαλλοδοξίαν ὡς τὸ κύριον γνώρισμα τῆς δημοσίας ζωῆς διὰ πολλὰς δεκαετηρίδας, μὲ τινὰς τῷ ὄντι ὡρωϊκὰς ποσπαθείας ἀνασχέσεως.

Ὁ κομματικὸς ἐκτραχηλισμός, γεννηθεὶς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἔλαβεν ἀπαισιοτέραν ὑλοποίησιν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1843, καὶ κατέστη ἤδη βίωμα, οὐδὲν ἀφήσας ἔξω τοῦ κύκλου του.

Ἡ γενναία ἐκείνη πρᾶξις τοῦ ἁγνοῦ καὶ ἀμολύντου εἰσέτι Μοιράρχου νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν Βασιλέα τὴν καταπιεστικὴν πρὸς κομματισμὸν ἐπιστολὴν τοῦ προϊσταμένου του Ὑπουργοῦ, μόνον ὡς θρύλος ἠδύνατο ἤδη νὰ ἀναφέρεται.

Ἐὰν παρακολουθήσῃ κανεὶς τὰς ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τόσον κατὰ τὰς προεκλογικὰς περιόδους ὅσον καὶ μετὰ τοὺς σχηματισμοὺς τῶν διαφόρων κυβερνήσεων, παραμένει ἐμβρόντητος πρὸ τῶν μεταβολῶν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους, ἀλ-

---

(16) Τρύφ. Εὐαγγελίδου σελ. 316 - 317.

λὰ καὶ ὅλους τοὺς βαθμούς. Κλητῆρες, δασοφύλακες, δημοδιδάσκαλοι, ἀγροφύλακες, ὑδρονομεῖς· ὑπάλληλοι πάσης φύσεως, Νομάρχαι, Ἔπαρχοι, Δικασταί Εἰσαγγελεῖς, Εἰρηνοδίκαι κλπ. ὑπέκειντο εἰς ἀπολύσεις ὑποβιβασμοὺς ἢ τουλάχιστον εἰς δυσμενεῖς μεταθέσεις, ἐὰν δὲν εἶχον παπύρους κομματικῆς ἀφοσιώσεως καὶ ἐκδουλεύσεως.

Μεταξὺ τῶν δικαστῶν ἢ ὑπαλλήλων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑπηρεσίας πόλεως τινός, οὐδέποτε ὑπῆρχεν σύμπνοια καὶ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη, λόγῳ τῆς κομματικῆς των κατανομῆς καὶ τῆς ἐντεῦθεν ἀλληλοϋποβλέψεως.

Ἐντεῦθεν ἡ συχνὴ ἐναλλαγὴ τῶν φυσιογνωμιῶν τῶν θαμώνων τῆς Πλατείας Κλαυθμῶνος, ἐν ἀναμονῇ ἀναρρήσεως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόμματός των.

Ἐν τῇ Δ)νσει Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς εἶχε δημιουργηθῆ παράδοσις σχεδόν, ὅπως μετὰ τὴν πτῶσιν μιᾶς Κυβερνήσεως ὄχι νὰ παραιτεῖται ἀλλὰ νὰ ἐξαφανίζηται ἅπαν τὸ προσωπικὸν αὐτῆς.

Ἡ εἴσοδος τῶν ἀξ)κῶν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν κατέστρεψε πᾶσαν ἔννοιαν πειθαρχίας καὶ συνοχῆς καὶ εἰσήγαγε πανηγυρικῶς τὸ κόμμα εἰς τὸν στρατόν, οὗτινος οἱ διάφοροι ἡγέται κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον, ὑπὸ τὸ πρόσχημα καταδιώξεως τῆς ἔστω καὶ ἀνυπάρκτου ληστείας, κατήρτιζον τὰ περισσότερα ἀποσπάσματα, δι' ὧν ἐτρομοκράτουν ὑπὲρ τῆς φιλικῆς των παρατάξεως τοὺς ψηφοφόρους (17), ἀλλὰ τὸ κακὸν ἐπροχώρει καὶ ἐπὶ τῶν καλπῶν.

Στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἥρπαζον τὰς κάλπας, δῆθεν πρὸς προστασίαν, ὑπεχρέωνον τὰς ἐφορευτικὰς ἐπιτροπὰς νὰ ὑπογράφουν πρακτικὰ καὶ παρέδιδον τὴν διαλογὴν εἰς παράγοντας τοῦ κόμματός των.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀρίθ. 2446 φύλλον τῆς 13-4-1872 ἐφημ. «Ἐθνοφύλαξ» εὕρηται καταχωρημένη μήνυσις τοῦ Ἀργ. Θ. Διαμαντοπούλου κατὰ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Λεοκλέους Ν. Πετμεζᾶ καὶ 36 ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν διὰ πλείστας προεκλογικὰς ἐκβιάσεις καὶ καταχρήσεις διὰ διαρπαγὴν τῶν καλπῶν Δήμων Λαπαθῶν — Καλαβρύτων καὶ νοθείαν τῶν σφαιριδίων.

Ἡ κατάστασις αὕτη βαθμιαίως εὗρεν ἔδαφος καὶ ἐπὶ τῆς χωροφυλακῆς, ἣν τὰ κόμματα ἀνεμίγνυον ποικιλλοτρόπως εἰς τὰς ἐκλογικὰς των διαμάχας, παρὰ τὴν σοβαρὰν ἀντίστασιν τῶν ἀξιωματικῶν.

Ἐν τῇ χωροφυλακῇ ἐπεκράτησε καὶ εἷς μαρασμὸς ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν στελεχῶν ἀλλὰ καὶ μία διαρκὴς ἀπειλὴ θέσεως ἐκτὸς ὑπηρεσίας, διὰ τῆς περιφήμου ἀργίας, βάσει ἐφευρισκομένων ἢ χαλκευομένων ὑποθέσεων κατ' ἐκείνων οἵτινες δὲν ὑπέκυπτον εἰς τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις καὶ ἐπιδιώξεις.

Ἐκτὸς τούτων ὑπῆρχε καὶ ἡ δαμόκλειος σπάθη τῶν πλεοναζόντων κατὰ τὰς συνεχεῖς μειώσεις τῆς δυνάμεως καὶ ἕκαστος ἐμερίμνα νὰ περισωθῇ.

Ταῦτα πάντα ἐχρησιμοποίει ἡ πανοῦργος, ἐκβιάστρια καὶ ἀδίστακτος δι' ὅλα πολιτική, ὥστε νὰ σύρῃ δεσμίους, τρόπον τινά, εἰς τὸ ἅρμα της καὶ τοὺς χαλυβδίνως καὶ δι' ὅλων τῶν μεθόδων ἀνθισταμένους βαθμοφόρους. Οὔτε ἡ λειψανδρία, οὔτε ἡ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς καταδρομή, οὔτε ἡ ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων παραμελη-

---

(17) Ὁ Νόμος ὥριζεν καὶ διαταγαὶ ἐξεδίδοντο ὅπως τὰ ἀποσπάσματα διαλύονται 20 ἡμέρας πρὸ τῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ τὰ ἀποσπάσματα ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ληστείας καὶ δεκάδος ἄλλων λόγων κατελάμβανον ἐπικαίρους θέσεις.

σις, οὔτε ἡ ληστεία καὶ ἡ ἀναρχία, οὔτε ἅπασαι αἱ κατωνομασθεῖσαι ἢ δυνάμεναι νὰ ὑποτεθῶσιν κακοδαιμονίαι, καταδρομαί, στερήσεις κ.λ.π. προεκάλεσαν τόσον κακὸν ὅσον ἡ, διὰ τῶν ἀνωτέρω μεθόδων καὶ ἄλλων μηχανεύσεων, ἐπιτυγχάνουσα διεισδύσεις καὶ ρήγματα εἰς τὸ τίμιον καὶ Ἐθνικὸν Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, Πολιτική Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἰσχύει δι' ὅλας τὰς ἔκτοτε περιόδους καὶ ἀποτελεῖ τὴν βαρυτέραν ὑποθήκην διὰ τὸ μέλλον, θὰ κερδίση δὲ τὴν πλέον χρυσῆν σελίδαν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν αἰώνιον τοῦ Ἔθνους εὐγνωμοσύνην, ἡ γενναία καὶ τιμία ἐκείνη κυβέρνησις, ἥτις, αἱρομένη ὑπεράνω τῶν συνήθων κομματικῶν ἐπιδιώξεων καὶ μαγειρευμάτων, ἤθελεν ἀπαλλάξη, διὰ Συνταγματικῆς ἔστω διατάξεως, τῶν πολιτικῶν ἐπιρροῶν καὶ ἐπιβουλῶν τὸ Σῶμα τῆς Ε. Β. Χ. Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι μέχρι τῶν ἡμερῶν μας αἱ κυβερνήσεις προέβησαν μόνον εἰς κομματικοὺς Δουρείους ἵππους, ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἱστορουμένην ἐποχήν.

Οὕτω λοιπὸν ἡ πολιτεία εἶχεν ἐξουσιοδοτήσει, τρόπον τινά, τὸ κόμμα νὰ πλήττη τοὺς ὑπαλλήλους καὶ ἀξιωματικούς της καὶ νὰ τοὺς ἐκβιάζη ν' ἀναζητῶσιν προστασίαν ὑπὸ τὴν στέγην τῆς κομματικῆς κραιπάλης, ἥτις, πάντοτε ἐστερημένη συναισθημάτων καὶ ἐννοίας ὑπηρεσιακῶν ὁρίων, ὑπῆρξεν ἡ πλέον ἐπικίνδυνος ἔχιδνα κατὰ τοῦ ἐθνικοῦ σώματος.

Τὰ χρονικὰ βρίθουν περιπτώσεων, ἀλλὰ θὰ παραθέσωμεν στοιχεῖα δύο λίαν χαρακτηριστικῶν τῆς φαυλότητος βαναύσων ἐκτροπῶν.

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν Στερεᾶς Ἑλλάδος ἐπὶ ἓν ἔτος, ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1872, διεχειρίσθη ὁ Συνταματάρχης καὶ Ἀρχηγὸς χωροφυλακῆς Ἀναστάσιος (Τασούλας) Πλέσσας.

Ὁ Πλέσσας 18ετης ὤν, ἔλαβεν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Μεσολογγίου σωθεὶς διὰ τῆς ἐξόδου φέρων δύο τραύματα, μετέσχε ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπολοίπου ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος ὡς ἑκατόνταρχος καὶ πεντακοσίαρχος καὶ τὸ 1834 κατετάγη εἰς τὴν χωροφυλακὴν ὡς Ὑπομοίραρχος.

Ἔκτοτε, ὑπηρετῶν συνεχῶς εἰς τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς, ἔτυχε διαφόρων ἠθικῶν ἀμοιβῶν διὰ τὰς προσφερθείσας ὑπηρεσίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τῶν ἱπποτῶν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτῆρος διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 31-5-1855.

Ἱδρυθείσης τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ἐκρίθη ὡς ὁ καταλληλότερος ν' ἀναλάβῃ πρῶτος Δ)ντὴς (18), ὡς διαθέτων ὀργανωτικὰς κλπ. ἱκανότητας.

Ὑπηρετήσας ἐπὶ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ὑπέβαλε παραίτησιν ἥτις ἐγένετο ἀποδεκτὴ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 12089 διαταγῆς, δι' ἧς τῷ ἐξεφράσθη ἡ εὐαρέσκεια καὶ διωρίσθη διάδοχος του ἕτερος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ὁ Πέτρος Βακάλογλου, αὐτὸς δὲ ἀνέλαβε τὴν δ)σιν τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς.

Ὡς διοικητὴς τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων Στερεᾶς διέπρεψεν, ἐπιτυχὼν διὰ τῆς ἀεικινήτου καὶ δραστηρίας ἐργατικότητος του, παρὰ τὴν ἡλικίαν τῶν 65 περίπου

---

(18) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 720-13-1-1860 ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, πλῆρες ζωηρῶν ἐκφράσεων διὰ τὰς ἱκανότητας τοῦ Πλέσσα, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα τῶν ἠθικῶν τούτου ἀμοιβῶν. Βλέπε ἐν ἐφημ. «Αἰὼν» φύλ. 2903 τῆς 18-4-1873.

ἐτῶν, νὰ θέσῃ τὰ θεμέλια μιᾶς ὠργανωμένης καταδιώξεως τῆς ληστείας καὶ μιᾶς σώφρονος ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ΤΟΔ, ὅν οὗτος τὸ πρῶτον ἐφήρμοσε (18α).

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 9066 ἀπὸ 25-4-1872 διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ἀνεκοινώθη ὅτι τῷ ἐξεφράζετο ἡ Βασιλικὴ εὐαρέσκεια διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν δραστηριότητα, ἥν ἐπεδείξατο εἰς τὴν διοίκησιν τῶν κατὰ τὴν Φθιώτιδα καὶ Εὐρυτανίαν στρατιωτικῶν δυνάμεων.

Κατὰ τὰ τέλη 1872, τελῶν εἰς διαθεσιμότητα πλέον ὁ Πλέσσας, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν πρώην γενικὸν γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ πολιτευόμενον Ζηνόπουλον, μεθ' οὗ συνεδέετο δι' ἰδιαιτέρας φιλίας, ἰδιωτικὴν ἐπιστολὴν ἐν τῇ ὁποίᾳ διετύπωνε τὰς γνώμας του ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς πολιτικῆς καταστάσεως καὶ ἐπειδὴ ὁ Ζηνόπουλος ἦτο ἀντιπολιτεόμενος τοῦ Δεληγεώργη καὶ τοῦ Δ. Γρίβα διετύπωνε ἐν συνεχείᾳ ὁ Πλέσσας, τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις Δεληγεώργη τόσον ἐσωτερικῶς ὅσον καὶ ἐξωτερικῶς εἶχεν περιπέσει μᾶλλον εἰς κατήφορον, διὰ τὰς σχέσεις δὲ Δεληγεώργη καὶ Βασιλέως ἐξέφραζε τὴν γνώμην ὅτι δὲν ὑπῆρχεν εἰλικρινὴς συνεργασία, χρησιμοποιήσας τὴν φρᾶσιν «ἄδηλον, τὶς ἐκ τῶν δύο ἀπατᾷ τὸν ἕτερον».

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Γρίβα ἢ ἄλλου τινὸς Κυβερνητικοῦ παράγοντος, τὸ ἐπιλήψιμον δὲ τμῆμα αὐτῆς ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Κυβερνητικῆς ἐφημερίδος.

Ἀμέσως συνελήφθη καὶ ἐκρατήθη ἐν ἀπομονώσει ὁ Πλέσσας καὶ ἐπελήφθη ἀνακρίσεων ὁ εἰσηγητὴς τοῦ Στρατοδικείου, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ στοιχειοθετηθῇ ποινικὸν ἀδίκημα ἐπὶ ἐξυβρίσει τοῦ Βασιλέως ὡς ἐπεχειρήθη, τελικῶς παρεπέφθη ὁ Πλέσσας εἰς ἀνακριτικὸν Συμβούλιον μὲ τὸ ἐρώτημα τῆς ἀποτάξεως, ἐνῶ ἤδη εὑρίσκετο ἐν διαθεσιμότητι.

Ὡς νὰ μὴ ἤρκει τοῦτο, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεδεικνύετο ὅτι ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν ὀργάνων της ὑπεξήρει ἰδιωτικὰς ἐπιστολάς, τὰς ἐδημοσίευε καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπεδίωκε τὴν ἐξολόθρευσιν τῶν μὴ προσκειμένων αὐτῇ, ὁ Γρίβας ἀδιστάκτως ἐπροχώρησε καὶ εἰς ἕτερον, ἄηθες καὶ ρυπαρόν, προσκαλέσας ἐκβιαστικῶς, ὁμαδικὴν ἀποκήρυξιν τοῦ Πλέσσα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωρ)κῆς.

Τὸ ἀνακριτικὸν Συμβούλιον ἀπεφάνθη παμψηφεὶ ὑπὲρ τῆς ἀποτάξεως τοῦ Πλέσσα καὶ ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 7-2-1873 Β.Δ., δι' οὗ ὄχι μόνον ἐτέθη εἰς ἀπόταξιν ἕνεκα βαρέων πταισμάτων κατὰ τῆς πειθαρχίας καὶ ἕνεκα παραπτώματος ἀφορῶντος τὴν στρατιωτικὴν τιμήν, ἀλλὰ ἐμειώθησαν εἰς τὸ 1)3 καὶ αἱ συντάξιμοι ἀποδοχαὶ τοῦ Πλέσσα.

Ἡ ἀντιπολιτευομένη τὸν Δεληγεώργην ἐφημερὶς «Αἰὼν» ὑπερημύνθη τοῦ Πλέσσα εἰς συνεχῆ ἀρθρογραφήματά της καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἀπεκάλυψε τὴν πλουσιωτάτην ἐθνικὴν καὶ ὑπηρεσιακὴν δρᾶσιν τούτου, ἐπιλέγουσα δὲ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 2888 τῆς 8-3-73 φύλλον της, ἔγραφεν «Ἡ ἱστορία θὰ εἴπῃ ὅτι, Πρωθυπουργοῦντος ἐν Ἑλλάδι ἑνὸς τέκνου τοῦ Μεσολλογίου, ἀφῃρέθη παρανόμως καὶ βανδαλικῶς ὁ βαθμὸς ἀπ' ἐκείνου, ὅστις πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν ἐμάχετο καὶ ἐπληγώνετο ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς πόλεως, ἀφ' ἧς καυχᾶται, ὅτι κατάγεται ὁ τὸ ἀνοσιούργημα κατερ-

---

(18α) Ὁ Βακάλαγλου ὡς Νομάρχης Φθιώτιδος ἐν ἐκθέσει τοῦ ἐποιήσατο εἰδικὴν μνείαν τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Πλέσσα.

γασθείς, καὶ ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη ἐγένετο πρὸς ὑπηρεσίαν σκοπῶν ποταποῦ φατριασμοῦ καὶ πρὸς ταπεινὴν κολακείαν Αὐλῆς...», ἡμεῖς δὲ συμπληροῦμεν ὅτι ἡ ἱστορία θὰ ἐνθυμεῖται ὅτι ὁ Πλέσσας ὑπῆρξε συμπολεμιστὴς καὶ συνάδελφος τοῦ πατρὸς τοῦ Πρωθυπουργοῦ Δεληγεώργη καὶ προστάτης τοῦ κατὰ τὸ 1862 ὑπολοχαγοῦ Δημ. Γρίβα, ὅτε ἀπέθανεν ὁ πατὴρ τούτου.

Ὁ ἀντικυβερνητικὸς ὑποψήφιος, κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον 1873, Ἀθ. Χ. Ροντήρης τὴν 11-1-1873 ὑπέβαλεν πρὸς τὸν Βασιλέαν ὑπόμνημα μετὰ προσηρτημένων ἐγγράφων περὶ τῶν σκανδαλωδῶν ἐνεργειῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὀργάνων της, μεταξὺ δὲ τῶν συνυποβληθέντων ἐγγράφων ἦτο καὶ ἡ κατωτέρω ἐπιστολὴ τοῦ κυβερνητικοῦ ὑποψηφίου Ν. Καναβοῦ πρὸς τὸν Λοχαγὸν Τσερούλην.

Ναύπακτος τὴν 20 Δ)βρίου 1872

«Ἀδελφέ, ὡς καὶ προφορικῶς ἐν Πάτραις ἐξηγήθημεν, σοὶ γράφω καὶ ἤδη ....Ἀπεχώρησε καὶ ὁ Σισμάνης, ἑνωθεὶς μὲ Ροντήρην καὶ Καλαντσόπουλον, μένομεν μόνον δύο, ἐγώ τε καὶ Φαρμάκης, ὥστε ἡ θέσις μας εἶναι ἀπελπιστική.. Οὕτω ἠθέλησε ὁ ἰδικός μας Ἐπαμεινώνδας, μοῦ ἐξέλεξε ὑπαλλήλους χλιαροτάτους τὸν Χατζαράπην ὑπομοίραρχον κλπ.... καὶ μὴν ἐρωτᾶς ἀδελφέ ποῦ εὑρισκόμεθα. Διότι εἶσθε Διοικητὴς τοῦ μεταβατικοῦ αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας, ἔνθα παραχειμάζουν πολλοὶ πατριῶται μας, σᾶς παρακαλῶ, ὡς ἀδελφός, ἵνα διατάξῃς τοὺς ἀποσπασματάρχας νὰ ἐμποδίσουν τοὺς ἐναντίους μας......» ὁ Σος Καναβός (19). Συνεχίζων ὁ διαμαρτυρόμενος συνεπλήρου: «περιττὸν πᾶν σχόλιον, ἐκτὸς ὅτι ὁ Χατζηαράπης ἐξεσφενδονίσθη εἰς Σκῦρον, πραγματικῶς κατὰ τὴν Καναβοῦ ἔφεσιν...». Οἱανδήποτε θυρίδαν τοῦ δημοσίου βίου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἂν ἀνοίξῃ κανεὶς δυστυχῶς δὲν θὰ αἰσθανθῇ παρὰ ἀποπνικτικὴν δυσοσμίαν. Δὲν ἔφθανεν ὅτι ὁ Ταγματάρχης Δημήτριος Γρίβας ἐκλεγόμενος κατὰ τὰ ἀνωτέρω Βουλευτὴς ἐγένετο Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἡ ἐντεῦθεν δημιουργουμένη κατάστασις, ἀλλὰ ὁ στρατὸς καὶ ὅλαι αἱ λειτουργίαι τοῦ Κράτους μετεῖχον τῆς προεκλογικῆς καὶ ἐκλογικῆς μηχανῆς. Τὸν Πλέσσαν εἰς τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς διεδέχθη ὁ ἐκ τοῦ Στρατοῦ Συντ)ρχης Δ.Ν. Βότσαρης, ἀσκῶν τὰ πολιτικά του δικαιώματα ἐν Ναύπακτῳ.

Κατὰ τὴν κλήρωσιν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς Ναυπάκτου ἐκληρώθη καὶ ὁ Βότσαρης, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς Μάρκος ἦτο ὑποψήφιος Κυβερνητικὸς ἐν Αἰτ)νίᾳ.

Ὁ Ἀρχηγὸς χωροφυλακῆς ἀτιμωρητὶ ἠδύνατο νὰ μὴ μεταβῇ ἵνα παραστῇ ὡς μέλος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ἦτο ὑποψήφιος καὶ ὁ υἱός του, παρὰ ταῦτα ὅμως ἐγκατέλειψε τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς 15 ἡμέρας πρὸ τῶν ἐκλογῶν καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ναύπακτον.

Ὁ Δεληγεώργης δὲν ἐπροχώρησεν μέχρι τῶν ἀθλιοτήτων τοῦ Βούλγαρη, κλπ., οὐχ ἧττον ὅμως ἐντὸς 14 μηνῶν ἐνήργησεν ἓξ χιλιάδας διορισμούς, παύσεις καὶ μεταθέσεις (20), ὁ δὲ Βασιλεὺς ἀπαντῶν εἰς τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς τοῦ 1873 λίαν χαρακτηριστικῶς ἔθιξεν τὸ θέμα τῶν προεκλογικῶν ἀτασθαλιῶν, εἰπὼν «Πρὶν ἢ καταρτισθῇ ἔτι ἡ Βουλή, μοὶ εἶχον ὑποβληθῇ πολλὰ πα-

---

(19) Ἐφημερὶς «Αἰὼν» φύλλον 2874- 18-1-1873.

(20) Γ. Ἀσπρέα τομ. Β. σελ. 45. Ἐφημ. «Αἰὼν» φυλ. 2955-1-10-1873.

ράπονα κατὰ τῶν ἐκλογῶν. Ἐλπίζω ὅτι ἀνεκοινώθησαν τὰ περὶ αὐτῶν σχετικὰ ἔγγραφα κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν καὶ ὅτι αὕτη ἐπεραιώθη μὲ τὴν προσήκουσαν δικαιοσύνην». Ὑπὸ τοιαύτην πολιτικὴν κατάστασιν, ὑπὸ τοιαύτας Κυβερνήσεις, ὑπὸ τόσον φατριάζοντας Ὑπουργούς, ὑπὸ τοιοῦτον Ἀρχηγὸν χωροφυλακῆς καὶ μετὰ τὰ δεινὰ τοῦ Πλέσσα καὶ τῶν αὐτῶν παρομοίως κατ᾿ ἀνάλογον τινὰ κλίμακα πασχόντων ἀξωματικῶν, πόθεν θὰ ἤντλουν δύναμιν ἀντιστάσεως κατὰ τῆς κομματικῆς καὶ φαυλοκρατικῆς δίνης οἱ ἐλάχιστοι, ἔναντι τοῦ συνόλου, ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς καὶ κατὰ ποίαν λογικὴν θὰ ἠδύνατό τις νὰ τοὺς μεμφθῇ ἐπιδεικνύοντας ἐξωτερικά τινὰ σημεῖα ὑποταγῆς, λέγομεν ἐξωτερικὰ σημεῖα, διότι ἐσωτερικῶς πάντες ἐμυκτήριζον τὴν τύχην των καὶ τὴν τύχην τῆς Πατρίδος ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Τοιαύτας καταστάσεις δημιουργεῖ ἡ ἀχαλίνωτος, ἀρριβιστικὴ καὶ μωρὰ βουλευτοκρατία, αἵτινες γεννοῦν καὶ καλλιεργοῦν τὸ πνεῦμα μιᾶς κάποιας δικτατορίας, αὐτὰ εἶχεν ὑπ᾿ ὄψιν του ὁ Λένιν ὅταν ἔγραφεν ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ἐπανάστασις διὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, διότι τοῦτο ὁδηγεῖται μόνον του εἰς τὴν ἀγχόνην, ἀπαιτεῖται ὅμως ἡ διακρίβωσις τῆς καταλλήλου σιγμῆς ἵνα συρθῇ ὁ βρόγχος.

Οὕτω λοιπὸν ἡ πολιτικὴ εἶχε καταστρέψει τὴν ὡραίαν παλαιὰν ὑπηρεσιακὴν καὶ ἀφοσιωμένην εἰς τὸν Βασιλέα Χωροφυλακὴν καὶ δὲν ἔπαυσεν ἔκτοτε διὰ τοῦ εἰδεχθοῦς αὐτοῦ ἔργου της νὰ διαβιβρώσκῃ, εἰς βαθμὸν κυμαινόμενον κατὰ περιόδους, τὴν ὑποκειμενικὴν καὶ ἀντικειμενικὴν ὑπόστασιν τοῦ Σώματος. Εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχεν πλέον ὑπερήφανος, διὰ τὴν χωροφυλακήν του, λαὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἐὰν τὸ Σῶμα τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς δὲν προσεβάλλετο καὶ δὲν ἐπλήσσετο συνεχῶς ἀπὸ τὴν καρκινογόνον τῆς πολιτικῆς διάβρωσιν.

Χάρις εἰς τὴν ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν ὑγείαν τῶν κατατασσομένων εἰς τὴν χωροφυλακὴν καὶ τῆς ἀσκουμένης ἐκ παραδόσεως ἐντόνου ἐθνικῆς καὶ ὑπηρεσιακῆς διαπαιδαγωγήσεως αὐτῶν, οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς διέθετον καὶ διαθέτουν μίαν ἐθνικοκοινωνικὴν ἀντίστασιν ὁμοίαν τῆς ὁποίας δὲν θὰ ἀνεύρῃ τις εἰς τοιαύτην ἔκτασιν εἰς οὐδὲν ἀστυνομικὸν Σῶμα ἐν τῷ Κόσμῳ.

Ἡ πολιτικὴ ὅμως ἐν Ἑλλάδι τὰ πάντα εἶχε διαλύσει καὶ οὐδενὸς ἐφείσθη, πῶς θὰ ἐφείδετο τῆς Χωροφυλακῆς τῆς ὁποίας μάλιστα ἡ ἀποστολὴ ἐνέχει τοσαύτην κοινωνικότητα καὶ σπουδαιότητα, πέριξ τῆς ὁποίας ἀπαγγέλλονται τόσον ἐμφαντικαὶ καὶ ἀποπλανητικαὶ τῆς λαϊκῆς σκέψεως ἐπαγγελίαι.

Ἡ ὑπόλοιπος δυσμενὴς μεταχείρισις τοῦ Σώματος, ἡ κατ᾿ αὐτοῦ καταφορὰ παρὰ τῶν μικροφιλοδόξων καὶ ἀναρχικῶν, ἡ κόπωσις, ἡ ἔνδεια κλπ. θὰ ἀπετέλουν μᾶλλον ἄκμονα μείζονος σφυρηλατήσεως ἐὰν ὁ πολιτικὸς σάραξ δὲν διέβρωσκε τὸ Σῶμα ἔναντι τῶν πολιτῶν, ἔναντι τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ δὲν ἐδημιούργει τὸν παραγοντισμόν, βραβεύων τὴν ἀδικίαν καὶ καταστρέφων τὴν ἑνότητα, τὴν ἀλληλεγγύην καὶ τὸν πρὸς ἐργασίαν ζῆλον.

Παρὰ ταῦτα, τὰ κρούσματα τοῦ ἐκτραχηλισμοῦ καὶ ἐκτροχιασμοῦ ἐκ τῆς τοῦ καθήκοντος ὁδοῦ ἐν τῇ Χωροφυλακῇ ὑπῆρξαν ἐλάχιστα, ἐν παραβολῇ πρὸς τὰ ὅσα συνέβαινον εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

ΟΡΓΑΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ — ΣΤΟΛΗ — ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ — ΔΥΝΑΜΙΣ

Ἡ φύσει καὶ θέσει διηνεκὴς ἀνάμιξις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς σοβαρὰ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων ζητήματα, ἐδημιούργησε λίαν ἐνωρὶς τὸ πρόβλημα τῆς ἐντοπιότητος τῶν ὀργάνων τούτων. Οὕτω, ἕνδεκα ἔτη ἐνωρίτερον τῶν ἄλλων κλάδων, ἐθέσπισεν ἡ Πολιτεία ἀπαγόρευσιν ὑπηρεσίας τῶν ἀξιωματικῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ περιελαμβάνετο ὁ Δῆμος εἰς ὃν ἦσαν ἐγγεγραμμένοι, διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1864 Β.Δ. (1).

Ἡ ὁλοκλήρωσις καὶ γενίκευσις τῶν περὶ ἐντοπιότητος διατάξεων συνετελέσθη διὰ τοῦ Νόμου Φ.Μ. τῆς 11-11-1875 «περὶ τοῦ μὴ διορισμοῦ δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς τὰς ἐπαρχίας,, ἐξ ὧν κατάγονται οὗτοι, ἢ ἐξασκοῦσι τὰ πολιτικὰ αὐτῶν δικαιώματα, ἢ ἐξήσκησαν ταῦτα κατὰ τὰ τρία προηγούμενα ἔτη, ἢ ἔλαβον σύζυγον», ἔργου τῆς Κυβερνήσεως Ἀλ. Κουμουνδούρου (Φ.Ε.Κ. 59) 1875).

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου διὰ τοὺς δικαστικοὺς καὶ διοικητικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς Μοιράρχους (σήμερον ἐξικνεῖται μέχρι καὶ τῶν Ἀνωτέρων Διοικητῶν Χωρ) κῆς) ἡ ἀπαγόρευσις ἐλαμβάνετο ὑπ᾽ ὄψιν δι᾽ ὁλόκληρον τὴν δικαιοδοσίαν των.

Διὰ τὸν στρατὸν αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου τούτου, τροποποιηθέντος διὰ τοῦ Ν. ΑΥΚΗ τῆς 16-5-1887, ὑπῆρξαν λίαν ἐλαστικαὶ καὶ μόνον δι᾽ ὡρισμένας περιπτώσεις δραστηριότητός των, ὡς ὀργάνων δημοσίας ἀσφαλείας, ἦσαν ἀπαγορευτικαί, ὡς καὶ διὰ τοὺς μετέχοντας τῶν Στρατολογικῶν Συμβουλίων, δυνάμει τοῦ νόμου ΠΣΤ τῆς 9-2-1881.

Ἐν τῇ Χωροφυλακῇ αἱ ἀπαγορεύσεις τοῦ Φ.Μ. νόμου, ἐφαρμοζόμεναι ἤδη ἀπὸ τοῦ 1864, οὐδὲν θέμα νέον εἰσήγαγον, πλήν, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπ᾽ ἀριθμὸν 16. 179) 6-4-1884 διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, δὲν εἶχον ἐφαρμοσθῇ διὰ τοὺς χωροφύλακας μέχρι τῆς διαταγῆς ταύτης.

Ἐκ τῆς ἐν λόγῳ διαταγῆς (2) προκύπτει, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον δὲν εἶχεν ἐφαρμόσει τὸν νόμον διὰ τοὺς Χωροφύλακας χάριν τῶν ἀκορέστων πολιτικῶν ἐπιδιώξεων τῶν κομματαρχῶν, πλήν, ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς ἀποτελέσματα εἶχον ἀπολήξει ἀμφίστομα καὶ δι᾽ αὐτὴν τὴν πολιτικήν, διότι, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τὸ ἐνδιαφέρον ἦτο λίαν δευτερεῦον, παρηγγέλλοντο οἱ Διοικηταὶ Μοιραρχιῶν, ὅπως, ὑπὸ ἰδίαν των εὐθύνην, διατάξωσιν ἀμέσως τὰς κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ νόμου ἐπιβεβλημένας μεταθέσεις.

Ἡ λειτουργία τῶν Γραφείων τῆς Χωροφυλακῆς διήπετο ὑπὸ τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν κανονισμῶν καὶ ὑπὸ τοῦ Β.Δ. τῆς 22.11.1833.

Διὰ τοῦ Β.Δ. τούτου εἶχον καθορισθῇ αἱ ὧραι γραφείου καὶ αἱ ἐξαιρέσιμοι ἡμέ-

---

(1) Βλέπε καὶ Β. Δ. 25-9-1873.

(2) Στρατ. Θεσμολόγιον Ν. Ἀντωνιάδου, τόμ. 11, σελ. 184 (1888).

ραι, καθ' ἃς αἱ ἐργάσιμοι ὧραι περιωρίζοντο εἰς τέσσαρας. Τὸ ἄρθρον 2 προέβλεπεν τὴν ὕπαρξιν γαφειοφύλακος κατὰ τὰς μὴ ἐγασίμους ὥρας, τὸ δὲ ἄρθρον 3 περιεῖχε διάταξιν, καθ' ἥν, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐργασίμων ὡρῶν ἐν τῇ Χωροφυλακῇ, ἔδει νὰ λαμβάνηται φροντὶς ὅπως μὴ παρεμποδίζεται ἡ ἐνέργεια τῶν κατεπειγόντων.

Δυνάμει τοῦ Β.Δ. τῆς 4-4-1843, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος αἱ ὧραι γραφείου ὡρίσθησαν εἰς τέσσαρας ἡμερησίως, ἐκτὸς τῶν ἐπειγουσῶν περιπτώσεων.

Τὰ τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας καὶ τὰ τῆς διὰ ταύτης μεταφορᾶς τῆς ἀλληλογραφίας, ἐρρυθμίσθησαν κυρίως διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 5-9-1861 «Περὶ τῶν ἐξωτερικῶν τύπων καὶ ἐγγράφων τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας» (3), παραμείναντος ἐν ἰσχύϊ καὶ τοῦ Β.Δ. τῆς 15)27 Ἰουνίου 1836. Τὸ διάταγμα δύο τρόπους παραδόσεως καὶ παραλαβῆς καθιέρωσεν, ἤτοι διὰ τῆς προσκομίσεως εἰς τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ διὰ τῆς ρίψεως εἰς τὰ κατὰ δήμους ταχυδρομικὰ κυτία, τὸ ἄρθρον 4 ὅμως διέλαβεν τὴν ἀκόλουθον ἐξαίρεσιν: «Ἐξαιρετικῶς δὲ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἐν ὁδοιπορίᾳ εὑρισκομένους ταχυδρόμους, νὰ λαμβάνωσι καὶ μεταφέρωσιν εἰς τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα ὅσα τυχὸν ἤθελον τοῖς παραδώσει ἔγγραφα οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ κατὰ τὰς δημοσίας ὁδοὺς διατελοῦντες χωροφύλακες, τηλεγραφοφύλακες καὶ ὁδοφύλακες». Σχετικὴ καὶ ἐνδιαφέρουσα διὰ τὴν ἐποχὴν εἶναι ἡ ὑπ' ἀριθ. 18892 ἀπὸ 21-3-1882 ἐγκ. δ) γὴ «περὶ τῆς μὴ ἀποστολῆς ἰδιαιτέρων γραμμάτων ἐντὸς ἐπισήμων φακέλλων κ.λ.π.».

Ἡ μεταξὺ τῶν ὁμόρων ὑπηρεσιῶν χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπέκεινα, ἀλληλογραφία μετεφέρετο καὶ διὰ τῶν συνεντεύξεων.

Τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1861, εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ «περὶ τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας» (νόμου ΦΙΔ) 1859, ἐξεδόθη «τὸ περὶ δημοσίων τηλεγραφημάτων» Β.Δ. (4). Πρὸ τοῦ Β.Δ. τούτου εἶχεν ἐκδοθῆ ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 19.276 ἀπὸ 29-12-1859 διαταγὴ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ἥτις περιώριζε τὴν χρῆσιν τοῦ τηλεγράφου ἐπὶ κατεπειγουσῶν περιπτώσεων, τοιαύτας δὲ ἠνόει τὰς ἀφορώσας κίνδυνον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τὴν διατάραξιν τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας τῶν πόλεων κ.λ.π. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγένετο κατάχρησις, τὸ 1864 τὸ δικαίωμα περιωρίσθη μόνον ἐπὶ λόγων δημοσίας ἀσφαλείας, διὰ δὲ τῆς 1303)17-1-1874 ὁμοάας, ἀπηγορεύθη κείμενον τηλεγραφήματος ἄνω τῶν 40 λέξεων.

Αἱ περὶ τὰ τηλεγραφήματα οἰκονομίαι ἔκτοτε ἠξιοῦντο συνεχῶς καὶ διάφοροι ἐτίθεντο περιορισμοὶ καὶ ἔλεγχοι, μέχρι δημιουργίας τοῦ ΟΤΕ, ὅτε ἡ ἄποψις τῶν οἰκονομιῶν ἐδημιούργησε κατάστασιν περὶ ἧς οἰκείως θὰ ὁμιλήσωμεν.

Διὰ τῆς 11257 ἀπὸ 3)15 Ἰουλίου 1838 Διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ἐρρυθμίσθησαν τὰ τοῦ σχήματος τοῦ χάρτου ἀλληλογραφίας, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἀκολουθητέαν μέθοδον ταξινομήσεως τῆς ἀλληλογραφίας, τῆς ἐν συνεχείᾳ ταξιθετήσεως, εὑρετηριάσεως κ.λ.π., ἐξεδόθη τὸ Β.Δ. τῆς 14)26 Μαρτίου 1836 «ὁδηγίαι περὶ τῆς καταχωρήσεως τῶν δημοσίων ἐγγράφων», ὅπερ συνεπληρώθη, ὅσον ἀφορᾷ τὰς

---

(3) Ἀγ. Βουγιούκα, τόμ. Α' (ἔκδ. 1881), σελ. 245. Ἐνωρίτερον ὀλίγον εἶχεν ἐκδοθῆ ὁ νόμος τῆς 21-5-1860 περὶ γραμματοσήμου, ὅστις χονδροειδῶς ὡμίλει περὶ τῆς δημοσίας ἀλληλογραφίας.

(4) Ἀγ. Βουγιούκα, ὡς ἀνωτέρω, σελ. 259.

στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 16482 τῆς 26-11-1843 Διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὴν τήρησιν τοῦ πρωτοκόλλου εἰσερχομένων (5).

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἀνεκοίνου, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 22103)24) 11.1. 1848 διαταγῆς, ὅτι διὰ πᾶσαν παράβασιν τῆς ἐχεμυθείας θὰ ἐφηρμόζετο τὸ ἄρθρον 452 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1412) 4.7.1886 ἀπηγόρευσεν εἰς πάντα στρατιωτικὸν νὰ χορηγῇ εἰς οἱονδήποτε πληροφορίας ἐπὶ ὑπηρεσιακῶν ὑποθέσεων, ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς προϊσταμένης του ἀρχῆς (6).

Ἀνωτέρω διελάβομεν ὅτι ἡ ἀντιβασιλεία εἶχε καθιερώσει ὅπως τὰ ἔγγραφα συντάσσονται εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ εἰς τὴν γερμανικὴν ἢ γαλλικήν, καθεστὼς ὅπερ ἴσχυσεν διὰ τὴν μεταξὺ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς καὶ Ὑπουργείων ἀλληλογραφίαν μέχρι τοῦ 1841, ὅτε ἐξεδόθη ἡ ἀκόλουθος διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν:

«Εἰσαγωγὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ στρατοῦ. Αἱ ἀναφοραὶ καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὑπηρεσίας θέλουν μᾶς καθυποβάλεσθαι τοῦ λοιποῦ, μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς παρούσης, εἰς μόνην τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Πᾶσα δὲ ἄλλη γλῶσσα ξένη ἀπαγορεύεται εἰς τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς ὑπηρεσίας. Ὅθεν, παρακαλεῖσθε νὰ συμμορφωθῆτε ἀκριβῶς μὲ τὴν διαταγήν μας ταύτην.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9ῃ Ἰουλίου 1841» (7)

Ὁ Ὑπασπιστὴς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς ἐτήρει τὸ μητρῶον ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, ἐξ οὗ ἐδίδετο εἰς ἕκαστον καὶ ὁ σχετικὸς ἀριθμὸς μητρώου, ὃν εἶχε καθ' ὅλην τὴν ἐν τῇ Χωροφυλακῇ ὑπηρεσίαν του, πλὴν τῆς περιπτώσεως προαγωγῆς εἰς ἀξιωματικόν, ὅτε διεγράφετο ἐκ τοῦ μητρώου ὁπλιτῶν καὶ ἐνεγράφετο εἰς τὸ παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τηρούμενον μητρῶον ἀξιωματικῶν.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 10-7-1852 Β.Δ. ἀπεσπάσθη εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ὡς Β. ἀνώτερος ἀξιωματικός, ὁ ταγματάρχης Δημ. Τζῆνος, ὅστις ὑπῆρξεν κατὰ ταῦτα ὁ πρῶτος ἐπιτελάρχης τοῦ Ἀρχηγείου.

Παρ' ἑκάστη Μοιραρχίᾳ ἐτηροῦντο παρὰ τοῦ Μοιράρχου τὸ Βιβλίον Ποινῶν καὶ Ἐπαίνων καὶ τὸ Μητρῶον τῶν Ἀνδρῶν τῆς Μοίρας.

Δι' ἕκαστον ἀξιωματικὸν ἐτηρεῖτο βιβλίον ποιότητος, ὅπερ ἐτηρεῖτο προσωπικῶς ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, παρεμφερὲς σχεδὸν τοῦ σημερινοῦ ἀτομικοῦ βιβλιαρίου ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον, ἐν περιπτώσει μετακινήσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐσφραγίζετο καὶ παρεδίδετο εἰς φύλαξιν εἰς τὸν Ὑπασπιστήν, ὁ δὲ ἀντικαταστάτης ἐτήρει προσωρινὸν ἔλεγχον (Β.Δ. 29-1-1868).

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἀτομικὰ ἔγγραφα καὶ βιβλία κατεχωροῦντο πᾶσαι αἱ μεταβολαί, αἱ ἠθικαὶ καὶ διακεκριμέναι πράξεις, αἱ ποιναὶ κ.λ.π. (8).

Οὐδεὶς ὁπλίτης ἢ ἀξιωματικὸς ἠδύνατο νὰ νυμφευθῇ ἄνευ ἀδείας, ἥτις διὰ μὲν τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐχορηγεῖτο διὰ Β.Δ., διὰ δὲ τοὺς ὁπλίτας διὰ διαταγῆς τοῦ

---

(5) Ἀγ. Βουγιούκα Τ.Α. (ἔκδ. 1866), σελ. 17—18.
(6) Ν. Μοσχοβάκη Μερ. Β., σελ. 155—157.
(7) Συλλογὴ Στρατ. Νόμων καὶ Δ)ξεων, τόμ. Β., σελ. 27.
(8) Ν. Μοσχοβάκη Μέρ. Β., σελ. 340 κ.ἑ.

Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν (9), κατόπιν ὑποβολῆς ὡρισμένων δικαιολογητικῶν καὶ ὡρισμένης προικός, ἀποδιδούσης 1.200 δρχ. ἐνιαυσίως (10).

Διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 3-7-1867 καθωρίσθη ὡς ἀνώτατον ὅριον ἐγγάμων ὑπαξιωματικῶν καὶ χωροφυλάκων τὸ ποσοστὸν 20% (11).

Περὶ τῆς στολῆς κ.λ.π. ἐπραγματεύθημεν ἐν τοῖς πρόσθεν εἰς τὰ περὶ ὀργανισμοῦ Χωροφυλακῆς, τοῦ ὁποίου ὅμως αἱ διατάξεις ἐτροποποιήθησαν ὡς ἀκολούθως:

Διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 17-7-1852 καθωρίσθη ὅπως τὸ χιτώνιον καὶ ἡ περισκελὶς (ἀναξυρὶς) κατασκευάζονται ἐκ μελανογλαύκου τσόχας, ἡ δὲ περισκελὶς τῶν ἐφίππων φέρει ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ραφῶν κερμεζόχροουν ταινίαν.

Ἡ χλαίνη καθωρίσθη ἐκ σιδηροχρόου κυανῆς τσόχας διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Αὐγούστου 1863 θεσπίσματος τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως.

Αἱ ἐπωμίδες τῶν μὲν ἐφίππων ὁπλιτῶν ὡρίσθησαν ἐκ λευκοῦ μετάλλου λεπιδοτῶς κατασκευασμέναι, μετὰ λεπτῶν μαλλίνων θυσάνων, τῶν δὲ πεζῶν ἐκ λευκῆς τσόχης μετὰ ὀφρύων καὶ θυσάνων βαμβακερῶν (Β.Δ. 17-9-1852).

Διὰ τοῦ ἀπὸ 10-2-1864 Β.Δ. ἐξεδόθη κανονισμὸς περὶ τῆς στολῆς τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐν τῇ παραγράφῳ Χωροφυλακῇ, περιελάμβανε τὰ ἀκόλουθα:

«Ὁ ἱματισμός, ἡ ἀποσκευὴ καὶ ὁ ὁπλισμός, διατηροῦνται ὡς μέχρι τοῦδε ἔχουσι.

»Τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῶν βαθμῶν, αἱ ἐπωμίδες, ὁ σπαθοζωστήρ, σπαθιστὴρ καὶ ἡ πυριτοθήκη, ἔσονται ὅμοια μὲ τὰ τοῦ ἱππικοῦ» (διακριτικὰ βαθμῶν χωροφυλάκων λευκά, τῶν ὑπαξιωματικῶν ἐπάργυρα, ἐκ μετάξης καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, τῶν κατωτέρων μὲν ἀργυροὶ ἀστερίσκοι ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν περιλαιμίων, τῶν ἀνωτέρων δέ, ἀργυροὶ ἀστερίσκοι εἰς τὰ αὐτὰ σημεῖα, ἀλλὰ μετὰ σειρίδος ἀργυρᾶς ἐπὶ τοῦ περιλαιμίου).

«Ὁ πῖλος καὶ τὸ κρᾶνος ἔσονται ὅμοια μὲ τὰ τοῦ πεζικοῦ, τῇ διαφορᾷ τοῦ χρώματος τῶν ἐπιρράφων, ἅτινα ἔσονται κερμεζόχροα, τῶν κοσμημάτων, ἅτινα ἔσονται ἐκ λευκοῦ μετάλλου καὶ τοῦ λοφίου ὅστις ἔσεται χρώματος λευκοῦ.

«Αἱ ὠμοβελονίδες τῶν ἀξιωματικῶν, αἱ ὠμοβελονίδες καὶ αἱ ἐπωμίδες τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ χωροφυλάκων, διατηροῦνται ὡς ἔχουσι».

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὠμοβελονίδας, τουτ' ἔστιν τὰ ἀμφιμασχάλια ἢ ἀκροήλους, ἡ ἱστορία ἔχει ὡς ἀκολούθως: Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὑπασπισταὶ τοῦ Βασιλέως καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος τῶν Ἐπιτελῶν, ἔφερον μεταξὺ τῶν δύο σειρῶν κομβίων τοῦ χιτωνίου των πλεκτὰς λευκὰς βαμβακίνους ἢ ἐπαργύρους σειρίδας καταληγούσας εἰς μεταλλικὰς ἀκμὰς καὶ ἐκαλοῦντο αὗται βελονίδες.

Αἱ βελονίδες αὗται, διὰ τοὺς αὐτοὺς ὡς ἀνωτέρω στρατιωτικούς, μετετράπησαν εἰς ὠμοβελονίδας διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 27-9-1852, ὅτε καθωρίσθη νὰ φέρωνται ἐκ τοῦ δεξιοῦ ὤμου χρυσόπλεκται ὑπὸ τῶν ἐπιτελῶν καὶ ὑπασπιστῶν τοῦ Βασιλέως, ἀργυρόπλεκται δὲ ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ βαμβάκινα ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν ἀμφιμασχάλια, ὅμοια τῶν σημερινῶν μεγάλων ἀμφιμασχαλίων,, ἀλλὰ μεγαλυτέρου μήκους. Αἱ δύο πλεξίδες κατέληγον, ὡς καὶ σήμερον, εἰς μεταλλικὰς ἀκμὰς —βε-

(9) Κ. Χ. ἄρθρα 193 καὶ 194, Κ.Π. ἄρθρ. 234 Β.Δ. 13-2-1865, ἄρθ. 1.

(10) Β.Δ. 14-8-1861, ἄρθρα 1—2.

(11) Βλέπε καὶ Δ.Υ.Σ. 27779)10.1.1868 ὡς καὶ 24692)1868 Ν. Μοσχοβάκη, Μέρ. Β', σελ. 360—362.

λονίδας— καὶ ἀνηρτῶντο ἡ μὲν ἐσωτερικὴ ἐκ τοῦ πρώτου κομβίου, ἡ δὲ ὑπὸ τὴν μάλην ἐκ τοῦ τετάρτου κομβίου (12).

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 17433 τῆς 5-8-1856 διαταγῆς του, ἀνεκοίνωσεν ὅτι, κατόπιν Βασιλικῆς ἐγκρίσεως, αἱ ὠμοβελονίδες ἐν τῇ Χωροφυλακῇ ἔδει νὰ φέρωνται ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, ἐπηκολούθησεν ὅμως τὸ Β.Δ. τῆς 24.5.1866 (13) ἐν τοῖς ἄρθροις 196 καὶ 207, τοῦ ὁποίου ὡρίσθη ὅπως φέρονται ἐκ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, διατάξεις αἵτινες ἐτροποποιήθησαν τελικῶς διὰ τὴν Χωροφυλακήν, διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 8-3-1867, καθιρισθέντος ἔκτοτε ὁριστικῶς, ὅπως τὰ ἀμφιμασχάλια φέρονται ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, ὅπως ἐφέροντο πάντοτε ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Χωροφυλακῆς, ἔνθεν παρελήφθησαν. Ἀνωτέρω ὡμιλήσαμεν περὶ τῶν AIGUILLETES BLANCHES τῆς Γαλλικῆς Χωροφυλακῆς, τῶν ὁποίων ἡ καθιέρωσις ἔχει τὴν ἀκόλουθον ἱστορικὴν προέλευσιν καὶ ἔννοιαν: Ὁ δοὺξ D' ALBE, στρατηγὸς τοῦ Καρόλου Ε', εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγάς του ἓν σῶμα Φλαμανδῶν, καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι οἱ Φλαμανδοὶ κατὰ τὰς μάχας δὲν ἐπεδείκνυον τὴν προσήκουσαν ὑποταγὴν καὶ μαχητικότητα, διέταξεν ὅπως εἰς τὸ μέλλον πᾶσα τοιαύτη ἐκδήλωσις τῶν Φλαμανδῶν τιμωρεῖται εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον. Οἱ Φλαμανδοί, τρωθέντες ἐκ τῆς διαταγῆς ταύτης, ἐδήλωσαν εἰς τὸν στρατηγόν των ὅτι οὐδεὶς Φλαμανδὸς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑστερήσῃ καὶ ὅτι ἀποδεχόμενοι τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν τοῦ δουκὸς θὰ φέρωσιν ἐφεξῆς ἐπὶ τῶν ὤμων των τὸν ἀτομικὸν βρόγχον μετὰ τῶν ἥλων. Ἔκτοτε οἱ Φλαμανδοὶ ἐπεδείξαντο τόσον ἔξοχον καὶ παραδειγματικὴν ἀνδρείαν καὶ ἀφοσίωσιν, ὥστε ὁ δοὺξ μετέβαλε τὸν βρόγχον εἰς πλέγμα σειρίδων καὶ καθώρισεν ὅπως τιμῆς ἕνεκεν, φέρωσι τοῦτο οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ οἴκου τῶν πριγκήπων καὶ τὰ ἐπίλεκτα σώματα. Κατὰ τὸ 1610 ὁ Βασιλεὺς Λουδοβῖκος XIII εἰσήγαγεν εἰς τὴν γαλλικὴν Αὐλὴν τὴν τοιαύτην διὰ τῶν ἀμφιμασχαλίων διάκρισιν, ἀπονείμας ταύτην καὶ εἰς τὴν Μαρεσσοσέ.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ Β.Δ. τῆς 14-5-1868 ἐπηνέχθησαν τροποποιήσεις τινὲς καὶ ἐπὶ τῆς στολῆς. Ἡ στολὴ διεκρίνετο εἰς μεγάλην καὶ μικρὰν καὶ τ' ἀνωτέρω ἀμφιμασχάλια ἐφέροντο μετὰ τῆς μεγάλης στολῆς, ἥτις πράγματι ἦτο ἡ λαμπροτέρα στολή, ὡς ἔγραφεν ὁ Μάουερ.

Ἐφ' ἁπάντων τῶν κομβίων τοῦ χιτωνίου, ἤτοι ἐπὶ τριάκοντα τοιούτων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν περιλαιμίων καὶ ἐπωμίων, ἐφέροντο ἔκτυπα ἢ ἐπιπροσθέτως στέμματα, δι' ὃ καὶ εἶχον ἀποκληθῆ οἱ ἄνδρες «σαραντακορωνάδες».

Μετὰ τῆς μικρᾶς στολῆς ἐφέροντο, ὡς καὶ σήμερον, τὰ μικρὰ ἀμφιμασχάλια.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν ἀπὸ 21-4-1876 Διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, καθωρίσθη ὅπως οἱ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οἱ ἄνδρες τῶν 5, 7, 8, 9 ταγμάτων καὶ τοῦ τάγματος Σκαπανέων, κατὰ τὸ θέρος, φέρουσιν ὁμοιόμορφον στολὴν ἐκ λευκοῦ ὑφάσματος (14).

Διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 31-12-1877, διὰ τὰ λοιπὰ ὅπλα ὡρίσθη τὸ ὅπλον Γκρᾶ, διὰ τὴν Χωροφυλακὴν ὅμως παρέμεινε τὸ τυφέκιον Σασσεπώ, ἀλλὰ ἔνσφαιρον.

---

(12) Βλέπε περὶ ὅλων Ἀγ. Βουγιύκα Θεσμολόγιον Στρατ., σελ. 372—397.
(13) Ἀγ. Βουγιούκα Θεσμολόγιον, τόμ. Γ', σελ. 36—101.
(14) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

Τὰ περὶ στολῆς ὑπέστησαν σοβαρὰς τροποποιήσεις κατὰ τὸ ἔτος 1882, ὡς παρακατιόντες θὰ ἴδωμεν.

Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἐχρησιμοποιήθησαν μέχρι καὶ τοῦ 1906 εἰς εὐρεῖαν κλίμακα ἐν τῇ στρατιωτικῇ δικαιοσύνῃ, ὡς ἐπίτροποι, ἀντεπίτροποι, εἰσηγηταὶ καὶ ἀντεισηγηταί, ὡς τμηματάρχαι δικαστικοῦ ἢ βοηθοὶ τμηματαρχῶν παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὡς γραφεῖς οἱ ὑπαξιωματικοί.

Πρῶτος Βασιλικὸς Ἐπίτροπος τοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος ἱδρυθέντος Β΄ Διαρκοῦς Στρατοδικείου Ναυπλίου, διωρίσθη ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Νικόλαος (Τζ) Ζαλοκώστας (15).

Γενικῶς δὲ καὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, ἀλλὰ καὶ μετέπειτα, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ πάσης εἰδικῆς φύσεως ὑπηρεσίας ἐν τῷ στρατεύματι. Οὕτω, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς διαχειρισταὶ τῶν συγκροτουμένων διαφόρων κατ' ἐποχὰς Σωμάτων—Συνταγμάτων, λόγῳ τῆς ἐξησφαλισμένης ἐντιμότητος καὶ ἀκεραιότητός των.

Ὁ Πλέσσας διετέλεσεν «ἐπιθεωρητὴς καὶ μισθοδότης» τοῦ κατὰ τὸ 1834 συγκροτηθέντος σώματος Τζανετάκη, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ἀπηύθυνε τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 12655) 10-10-1834 διαταγήν του «Πρὸς τὸν Ὑπομοίραρχον κ. Α. Πλέσσαν, ἐπιθεωρητὴν καὶ μισθοδότην τοῦ διαλυθέντος Σώματος τοῦ συνταγματάρχου Τζανετάκη», δι' ἧς τὸν συνέχαιρε διὰ τὴν ἀπόλυτον τάξιν καὶ διαχείρισιν.

Εἴδομεν τὴν προτίμησιν τοῦ Ὄθωνος πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν Ἠπειροθεσσαλικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1854 καὶ θὰ ἴδωμεν παρομοίας πολεμικὰς καὶ ὀργανωτικὰς ἀποστολὰς ἐν τῷ μέλλοντι.

Θὰ ὁμιλήσωμεν παρακατιόντες περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὰ δάση καὶ διὰ τὰ Τ.Τ.Τ., ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπῆρξε πτυχὴ δραστηριότητος εἰς ἣν νὰ μὴ μετέσχον οἱ ἄνδρες τοῦ Σώματος.

Μία ἐκ τῶν σοβαρῶν, ἀλλὰ καὶ πλέον ἀντιπαθῶν ἀποστολῶν τοῦ Σώματος ὑπῆρξεν καὶ εἶναι, ἡ παροχὴ συνδρομῆς ἐν τῇ εἰσπράξει τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Ἡ συνδρομὴ αὕτη εἰς περιόδους, καθ' ἃς λόγῳ κενώσεως τῶν δημοσίων Ταμείων ἠσκεῖτο κυβερνητικὴ πίεσις, ἐλάμβανε χαρακτῆρα ἀληθοῦς ὁμαδικοῦ κυνηγίου ἀνθρώπων καὶ ἦτο ἡ πλέον ἀπεχθὴς ἐπίσκεψις τῆς ὑπαίθρου.

Ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ὑπῆρξαν ἀείποτε πτωχὸς λαός, δύστροποι εἰς τὰς φορολογικάς των ὑποχρεώσεις, τὸ κράτος πτωχότερον τῶν πολιτῶν του καὶ ἀδύναμον εἰς τὸ μέσον τῆς διεθνοῦς διελκυστίδος, πλημμυρισμένον ἐκ τῶν πρὸς τὰ δάνεια ὑποχρεώσεων καὶ ἐστερημένον σχεδὸν ἄλλων πόρων, κατέφευγεν εἰς τὸν καταναγκασμὸν διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων. Ἡ ἐκ τοῦ κομματισμοῦ συνεχὴς ἐναλλαγὴ τῶν ὑπαλλήλων, τὸ ἀπαίδευτον, τὸ ἰδιοτελὲς καὶ αἱ καταχρήσεις τούτων, καθίστων ἔτι ἐπαχθεστέραν τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων.

Τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ἐπίεζεν τοὺς ταμίας, οἱ ταμίαι τοὺς εἰσπράκτορας καὶ οἱ εἰσπράκτορες δικαιολογούμενοι, ἐκάλυπτον τὰς κομματικάς των ἐνεργείας δι' ἐπιρρίψεως τῶν εὐθυνῶν εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

---

(15) Β.Δ. 22-10-1860. Συλλογὴ Στρατ. Νόμων καὶ Δ)ξεων, τόμ. Β΄, σελ. 351.

Ἐπηκολούθουν διαμαρτυρίαι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, αὐστηραὶ διαταγαὶ πρὸς τὰ διάφορα κλιμάκια τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐντεῦθεν ὠργανοῦντο ἀληθεῖς ἐκστρατεῖαι, τὰς ὁποίας ἐτορπίλλιζον καταλλήλως εἰδοποιοῦντες τοὺς «ἡμετέρους» οἱ εἰσπράκτορες.

Ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ἡ συνδρομὴ μετεβάλετο εἰς καταδίωξιν καὶ οἱ πολῖται ἔστρεφον τὴν ὀργήν των κατὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ἐὰν οἱ ἄνδρες οὗτοι νὰ ἐπεδίωκον τὴν εἴσπραξιν διὰ λογαριασμόν των.

Τὴν λαϊκὴν ταύτην ἀντίληψιν δὲν παρέλειψε νὰ τὴν ἀποθανατίσῃ ὁ Σουρῆς εἰς τὴν σάτυραν τοῦ «Ρωμηοῦ» του, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1884 διδαχθὲν σατυρικὸν ποίημά του «Ὁ Ἀναπαραδιάδης», εἰς ἕνα στίχον τοῦ ὁποίου ἀναφωνεῖ διὰ λογαριασμὸν τοῦ καταδιωκομένου διὰ φόρους δικηγόρου· «Ἄχ! Χωροφύλακες σκληροὶ καὶ ἀπάνθρωπα θηρία».

Ἐνῷ ἔδει νὰ ἐμφανίζωνται πρὸ τῶν φορολογουμένων οἱ εἰσπράκτορες μὲ τὰ ἐντάλματα ἀνὰ χεῖρας καὶ νὰ ζητῶσιν, ἐκ τῶν παρισταμένων πρὸς προστασίαν των ὀργάνων τῆς χωροφυλακῆς, τὴν σύλληψιν τῶν δυστροπούντων, συνέβαινε τὸ ἀντίθετον. Οἱ ὁπλῖται τῆς χωροφυλακῆς, ἐν πολλοῖς τοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χωροφυλακῆς, κατεδίωκον εἰς τὰς οἰκίας, τοὺς ἀγροὺς κ.λ.π. τοὺς ὀφειλέτας καὶ ἀνευρίσκοντες τούτους τοὺς προσήγαγον ἐνώπιον τῶν δίκην πασσάδων ἐγκαθισταμένων εἰς τὸ κεντρικώτερον σημεῖον τοῦ χωρίου ἢ τῆς κωμοπόλεως, συνήθως εἰς οἰκίαν τοῦ ἰσχυροτέρου κομματάρχου, εἰσπρακτόρων, οἵτινες ὑπὸ μορφὴν ἐξομολογητοῦ ἀπεδέχοντο προτεινομένας καὶ ἐγγυωμένας ὑπὸ τῶν κομματαρχῶν λύσεις, καὶ οὕτω ἐξ ὅλης τῆς διαδικασίας παρέμεινεν ἡ ἀνάμνησις τῆς παρὰ τοῦ χωροφύλακος καταδιώξεως, συλλήψεως καὶ προσαγωγῆς. Δυστυχῶς μόλις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐρρυθμίσθη κατὰ δόκιμον μᾶλλον τρόπον ἡ μορφὴ τῆς περὶ ἧς πρόκειται συνδρομῆς.

Ἕνεκα τοῦ ἰδίου λόγου οἱ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς εἶχον ἀποκληθῆ «Σταυρωτῆδες» καὶ δὲν διέφυγεν τοῦ Σουρῆ καὶ ἡ ἐπωνυμία αὕτη.

Ὅπως δι᾽ ὅλας τὰς περιπτώσεις, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ τομέως τούτου ἡ Χωροφυλακὴ ἐφορτώθη καὶ δι᾽ ὅλων τῶν ἀνεκδότων καὶ ἥκιστα κολακευτικῶν ἐκδηλώσεων συμπεριφορᾶς καὶ δραστηριότητος τῶν παρεξάντων τοιούτου εἴδους συνδρομὴν ἀνδρῶν τῆς «δημοσίας δυνάμεως», ὡς ἐλέγοντο συλλήβδην οἱ ἄνδρες τῶν ἐνόπλων δυνάμεων Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, καὶ τοῦτο διότι, ὁ στρατὸς καὶ ἰδίᾳ τὰ Εὐζωνικὰ Τάγματα εἶχον ὑπεισέλθει ἀπολύτως εἰς τὰ καθήκοντα, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς ὀφειλομένης συνδρομῆς. Ἡ ἐφήμερος λογοτεχνία, ἡ λαϊκὴ σάτυρα καὶ θυμοσοφία, τὸ θέατρον, οἱ χρονογράφοι, οἱ εὐθυμογράφοι, οἱ σκιτσογράφοι, οἱ μυθογράφοι κ.λ.π. μετεχειρίσθησαν ὡς πρώτην ὕλην περιστατικὰ καὶ στιγμιότυπα, ὑπὸ τὴν ἀρέσκουσαν εἰς τὸ κοινὸν μορφήν, κατὰ κανόνα δυσφημιστικὰ τῆς χωροφυλακῆς, ἐκ τῆς διὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο δραστηριότητος.

Αἱ ἐπιπτώσεις αὗται ὑπῆρξαν βαρύτεραι ὁσάκις οἱ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Χωροφυλακῆς στρατιῶται παρεχωροῦντο παγίως πρὸς τὴν Χωροφυλακήν, πρᾶγμα ὅπερ συνέβη κατ᾽ ἐπανάληψιν καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν περίοδον 1876—1881. Διὰ τῆς ὑπ᾽ ἀριθ. 19809) 6-5-1876 Διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, διετάχθη ἡ πλαισίωσις τῶν 279 εἰσπρακτόρων διὰ 809 ἀνδρῶν, οὓς ὅμως δὲν εἶχεν ἡ Χωροφυλακή.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 20611 ἀπὸ 26.7.1877 ἐγένετο ἡ ἀκόλουθος κατανομὴ στρατιωτῶν, εἰδικῶς διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων ἐσόδων (16).

1)	Μοίρ. Ἀρκαδίας (Ταμεῖα Γορτυνίας, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας)	ὁπλῖται (στρατιῶται)	77
2)	Μοίρ. Λακωνίας (Ταμεῖα Λακεδαίμονος, Ἐπιδαύρου, Λιμηρᾶς καὶ Γυθείου	Ὁπλῖται	56
3)	Μοίρ. Μεσσηνίας (Ταμεῖα Μεσσήνης, Καλαμῶν καὶ Ὀλυμπίας)	»	64
4)	Ὑπομ. Πύλου	»	21
5)	Ὑπομ. Τριφυλλίας	»	33
6)	Ὑπομ. Μεγαλουπόλεως	»	15
7)	Μοίρ. Ναυπλίου (Ταμεῖα Ναυπλίας, Κορινθίας, Σπετσῶν, Ὕδρας καὶ Ἄργους)	»	76
8)	Ὑπομ. Κυθήρων	»	1
9)	Ὑπομ. Λευκάδος	»	2
10)	Μοίρ. Μεσολογγίου (Ταμεῖα Μεσολογγίου, Βονίτσης, Εὐρυτανίας, Τριχωνίδος, Ναυπακτίας καὶ Βάλτου	»	116
11)	Ὑπομ. Ἠλείας	»	45
12)	Ὑπομ. Καλαβρύτων	»	33
13)	Ὑπομ. Αἰγιαλείας	»	15
14)	Ὑπομ. Πατρῶν	»	27
15)	Μοίρ. Κερκύρας	»	3
16)	Ὑπομ. Λεβαδείας	»	18
17)	Ὑπομ. Θηβῶν	»	21
18)	Ὑπομ. Χαλκίδος	»	10
19)	Ὑπομ. Καρύστου	»	15
20)	Ὑπομ. Ξηροχωρίου	»	5
21)	Ὑπομ. Παρνασίδος	»	18
22)	Ὑπομ. Δωρίδος	»	18
23)	Ὑπομ. Φθιώτιδος	»	25
24)	Ὑπομ. Λοκρίδος	»	25

Ἤτοι διετέθησαν παγίως εἰς τὴν χωροφυλακὴν διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων ἐσόδων 738 ὁπλῖται τοῦ Στρατοῦ, τουτ' ἔστιν ἀφαιρουμένης τῆς Ἀττικῆς, τῶν Κυκλάδων, οὐσιασικῶς δὲ καὶ τῶν Ἰονίων Νήσων, πλὴν τῆς Κερκύρας, ἔνθα δὲν διετέθησαν στρατιῶται, ἡ διατεθεῖσα στρατιωτικὴ δύναμις ὑπερέβαινε τὴν κυρίως δύναμιν τῆς χωροφυλακῆς.

Τὸ καθεστὼς τοῦτο προεκάλεσε τὰς μεγαλυτέρας δυσμενείας ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ καὶ σοβαρὰν φθορὰν ἐπὶ τοῦ ἤθους καὶ πειθαρχικότητος τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος ἐκ τῆς κοινῆς διαβιώσεως καὶ συναλλαγῆς μετὰ τῶν στρατιωτῶν τούτων, τῶν ὁποίων ἡ διοίκησις ἐκ μέρους τῶν ἐνωμοταρχῶν καὶ λοιπῶν βαθμοφόρων τῆς χωροφυλακῆς κατέστη προβληματική.

Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω κατανεμηθείσης δυνάμεως ἦτο ἀντίστοιχος τοῦ ὑπάρχοντος ἀριθμοῦ εἰσπρακτόρων μὲ ἀναλογίαν 3 στρατιῶται κατὰ εἰσπράκτορα.

---

(16) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὰς ἐκλογὰς οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς διωρίζοντο διοικηταὶ ἐκλογικῶν ἀποσπασμάτων, ἐπόπται κ.λ.π.

Οὕτω κατὰ τὰς ἐκλογὰς 1874 ἐπὶ 59 ἐκλογικῶν ἀποσπασμάτων τὰ 43 ἀπηρτίσθησαν ἢ διωκήθησαν ἐκ τῆς χωροφυλακῆς (17).

Αἱ ἐκλογαὶ αὗται διενεργήθησαν ὑπὸ κυβερνήσεως Βούλγαρη καὶ ὑπῆρξαν ἀντάξιαι τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ της, καὶ οὕτω ἐσχηματίσθη ὁ κύκλος, περὶ οὗ ὁ Ἀσπρέας γράφει: «...ἐὰν δὲ ὁ Δ. Βούλγαρης διεξῆγε τὰς ἐκλογὰς ἐπὶ τὸ βιαιότερον καὶ τὸ ἀδεξιότερον, ὁ Κουμουνδοῦρος καὶ ὁ Δεληγεώργης δὲν ἀπεμακρύνοντο τῶν μεθόδων τῶν κυβερνητικῶν ἐπεμβάσεων κατὰ παντὸς ἀντιπάλου, ἀλλ' ἐχειρίζοντο ὅπλα ὑπουλώτερα καὶ ἐνήργουν κατὰ τρόπον δεξιοτεχνικόν» (18).

Βραδύτερον διὰ τοῦ νόμου ΧΜΗ΄ τῆς 17.9.1877 ἡ χωροφυλακὴ κατέστη ἀποκλειστικῶς ἁρμοδία καὶ ὑπεύθυνος ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἐνισχυομένη ἐν ἀνεπαρκείᾳ ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ.

Βάσει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ Νόμου τούτου τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐξέδιδον ἅμα τῇ προκηρύξει τῶν ἐκλογῶν τὰς ἀναλόγους διαταγὰς περὶ συγκροτήσεως τῶν ἀποσπασμάτων τούτων καὶ περὶ τῆς παρασχεθησομένης ἐνισχύσεως εἰς τὴν χωροφυλακήν, ὑπομιμνήσκοντα τὰς ἐκ τῶν Νόμων ὑποχρεώσεις, αἵτινες κυρίως συνίσταντο εἰς τὴν τήρησιν τῆς τάξεως προεκλογικῶς, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὰς ἡμέρας διενεργείας τῶν ἐκλογῶν καὶ εἰς τὴν παροχὴν συνοδείας κατὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ψηφοδόχων (καλπῶν) εἰς τὴν ἕδραν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς.

Πρὸς τοῦτο ὤφειλον οἱ Δήμαρχοι νὰ παρέχωσι κατάλυμμα μακρὰν μὲν τοῦ τόπου ψηφοφορίας «ἀλλ' ἐν τῷ μᾶλλον κεντρικῷ καὶ συχναζόμενον μέρει».

«Τὴν ἀναγκαίαν δύναμιν πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ Νόμου ΧΜΗ΄ τοῦ 1877 περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν, θέλει χορηγήσει ἡ χωροφυλακή.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ αἱ Μοιραρχίαι καὶ ὑπομοιραρχίαι θέλουσιν ἐνισχυθῆ 8 ἡμέρας πρὸ τῶν ἐκλογῶν, κατὰ τὸ ἐφικτὸν ὑπὸ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς δικαιοδοσίας των Ταγμάτων ἢ Τμημάτων τοῦ πεζικοῦ καὶ τῶν Εὐζώνων...» (19).

Αἱ Κυβερνήσεις ἀλληλοδιεδέχοντο καὶ πάλιν ἀλλήλας εἰς τόσον μικρὰ χρονικὰ διαστήματα, ὥστε ὁ κομματικὸς συναγερμὸς νὰ εἶναι συνεχής.

Ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τέλους 1877 ἕνδεκα κυβερνήσεις, ἐκ τῶν ἰδίων προσώπων, ἀλληλοδιεδέχοντο ἑαυτάς.

Καθ' ὅλην τὴν 14μηνον Πρωθυπουργίαν τοῦ Δεληγιώργη αἱ ἀντιπολιτευόμεναι ἐφημερίδες οὐδενὸς ἐφείσθησαν, οἷον τῆς διοικήσεως, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ στρατοῦ, τῶν Ὑπουργῶν κ.λ.π., ἀλλὰ κατὰ τῆς χωροφυλακῆς ἐκτὸς μεμονωμένων τινῶν προσωπικῶν περιπτώσεων, οὐδεμίαν πολεμικὴν ἤσκησαν.

Εἶναι γεγονός, ὅτι, παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν θύελλαν καὶ ὀξύτητα, ἐν τῷ Σώματι τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπεκράτει πειθαρχία συνειδητὴ καὶ πνεῦμα προσηλώσεως εἰς

---

(17) 11987)2-6-1874 διαταγὴ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν εἰς ἐπίσημον Στρατιωτικὴν ἐφημερίδα 1874.

(18) Αὐτόθι, τόμ. Β΄, σελ. 50.

(19) Βλέπε ὑπ' ἀριθ. 21)20-3-1879 ἐγκ. Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν κ.λ.π. καὶ 31469) 11-8-1879, 75351)9-11-1881 κ.λ.π., διαταγὰς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἐν θεσμολογίῳ Ἀγγέλου Βουγιούκα, τόμ. Α΄, ἔκδ. 1881.

τοὺς νόμους, ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τῆς τηρήσεως τῶν ἀναλογιῶν, διότι ἄλλως ἐμειονέκτει σοβαρῶς ἡ κατὰ τὰ ἔτη 1874—1879 χωροφυλακή, ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνθεσιν, παράστασιν, καὶ ὑπηρεσιακὴν δραστηριότητα.

Ἐκ τῶν κοινοποιουμένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν στατιστικῶν κινήσεως δικῶν παρὰ τοῖς στρατοδικείοις παρατηροῦμεν ὅτι αἱ κατ' ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς εἰσαγόμεναι δίκαι ἀπετέλουν ποσοστὸν 4—5% ἐν ᾧ ἡ δύναμις τοῦ Σώματος ἔφθανε τὸ 25% τοῦ συνόλου τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ κατ' ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς δίκαι ἀφεώρουν περιπτώσεις λίαν τυπικάς (20).

Προερέθη ὅτι λόγῳ λειψανδρίας τῆς Χωροφυλακῆς πλεῖστα τῶν καθηκόντων της ἐξετέλει ὁ στρατός, ἐν οἷς καὶ τὰς μεταγωγάς, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς λύσεως τὸ τίμημα ὑπῆρξε βαρὺ τόσον διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ὅσον καὶ δι' αὐτοὺς τούτους τοὺς Στρατιώτας, λόγῳ τῶν συχνῶν καὶ πολλῶν δραπετεύσεων.

Ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος τοῦ Διαρκοῦς Στρατοδικείου ἀνέφερεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ὅτι ἐκ τῆς μελέτης προέκυπτεν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπαιτίων ἀποδράσεων ἀνῆκον εἰς τὸ πεζικὸν καὶ ἐφρόνει ὅτι τοῦτο συνέβαινεν λόγῳ ἀγνοίας καθηκόντων καὶ συνεπειῶν ἐκ μέρους τῶν στρατιωτῶν.

Κατόπιν τούτου τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ τὰς ὑπ' ἀριθ. 5893) 13-3-1876 δ)γῆς του διέταξεν ὅπως τὰς μεταγωγὰς διενεργοῦν ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τούτου ὄντος ἀνεφίκτου τουλάχιστον ὁ ἐπικεφαλῆς νὰ εἶναι ὁπλίτης τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπὶ πλέον δὲ νὰ γίνηται διδασκαλία εἰς τοὺς στρατιώτας εἰδική (21).

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν 1875 ἢ καὶ ἀπὸ μέσων 1874 ἐγένετο ἀντιληπτὸν ὅτι ἔδει νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἡ ἔναντι τῆς Χωροφυλακῆς τακτικὴ τοῦ στρατοῦ, ὄχι βεβαίως ἄρδην ἀλλὰ νὰ καταστῇ κάπως ἠπιωτέρας μορφῆς ἡ ἐπέμβασις τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦτο διότι ἤρχισε νὰ δημιουργεῖται σκέψις ὅτι ἔπρεπε νὰ συγκροτηθῇ στρατός. Διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 21-10-1874 κατηργήθη τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ἀπὸ 9-11-1866 Β.Δ. περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ, δηλαδὴ κατηργήθησαν αἱ ἀφορῶσαι τὴν δικαιοδοσίαν τούτων ἐπὶ τῆς Χωροφυλακῆς διατάξεις.

Εἴπομεν ἐν ἀρχῇ ὅτι ἓν ἐκ τῶν βαρυνόντων τὴν ἐν γένει παράστασιν καὶ κατάστασιν τῆς Χωροφυλακῆς ὑπῆρξεν καὶ ἡ νόμῳ καθιερωθεῖσα καὶ ἀναγκαία ἐκ τῶν πραγμάτων τακτικὴ τῶν καταλυμάτων, διὰ τοὺς κινουμένους ἄνδρας μεμονωμένως ἢ ἐν ἀποσπάσμασιν, ἀλλὰ διὰ τὴν Χωροφυλακὴν τὸ σύνολον τοῦ τε μονίμου καὶ προσωρινοῦ στρατωνισμοῦ της ἀπετέλει θέμα οἱονεὶ μορφῆς καταλύματος.

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, οἱ Δῆμοι κατέβαλον τὸ μίσθωμα τῶν διὰ τὸν στρατωνισμὸν τῆς Χωροφυλακῆς οἰκημάτων. Λόγῳ ὅμως τῆς ἐν γένει ἀδρανείας τῶν Δημάρχων περὶ τὰ ζητήματα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἀλλὰ καὶ εἰδικώτερον λόγῳ τοῦ ἀδιστάκτου κομματισμοῦ καὶ φατριασμοῦ τούτων, ἐπήρχετο συχνάκις σοβαρὰ ρῆξις μεταξὺ Χωροφυλακῆς καὶ Δημάρχων, ὁπότε οἱ Δήμαρχοι προέβαινον καὶ εἰς τὰς πλέον παραδόξους ὑπερβασίας διακόπτοντες τὴν καταβολὴν τῶν μισθωμάτων ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξώθουν τοὺς ἰδιοκτήτας εἰς ἀγωγὰς ἐξώσεως κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οὕτως εὑρίσκετο μίαν ἡμέραν ἄνευ στέγης μία ὑπηρεσία Χωροφυλακῆς.

---

(20) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους. Διάφοροι σχετικαὶ ἐγκύκλιοι. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 3286)· 10.2.1876 **ἐκοινοποίει** πίνακας 95 δικῶν, ἐξ ὧν μόνον 3 κατ' ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς.

(21) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

Παράδοξον, ἀλλὰ γεγονὸς λαβὸν χώραν οὐχὶ εἰς ὀλίγας περιπτώσεις διὰ μίαν τῶν ὁποίων, τῶν Καλαβρύτων, ἐκ τῆς παρατιθεμένης κατωτέρω 30223 ἀπὸ 2-11-1874 διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ὁ ἀναγνώστης θὰ συναγάγῃ τὰ συμπεράσματά του.

Ἀριθ. 30223

4830-15 Ὀκτωβρίου

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ν)βρίου 1874

(Ὁ Ἔπαρχος Καλαβρύτων

Περὶ παραπόνων τῶν κατοίκων Καλαβρύτων κατὰ τοῦ Δημάρχου ἀπορρεόντων ἐκ τῆς καταλύσεως τῆς Χωροφυλακῆς ἐν ταῖς οἰκίαις τούτων).

Πρὸς τὸν Νομάρχην Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, πρὸς ὃν παρατηρῶ ὅτι ἐνῶ κατὰ τὸ ἄρθρον 37 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἡ κατάλυσις τῆς Χωροφυλακῆς ἐπιβαρύνει κυρίως τὸν Δῆμον Καλαβρύτων, οὐχ' ἧττον συντρέχουσιν εἰς τὸ ἐνοίκιον καὶ οἱ λοιποὶ Δῆμοι τῆς ἐπαρχίας, ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι ἐγκεκριμένα ἀνάλογα ποσά, καὶ ὅμως ἐξ ἀπρονοησίας καὶ δυστροπίας τοῦ δημάρχου Καλαβρύτων, παρ' οὗ κατεμετρεῖτο τὸ πλεῖστον τοῦ ἐνοικίου, εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ὁ ἰδιοκτήτης τῆς οἰκίας, τῆς μεμισθωμένης διὰ στρατῶνα τῆς Χωροφυλακῆς, νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔξωσιν τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀποτελούντων αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας του καὶ νὰ γεννηθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς καταλύσεως αὐτῶν εἰς τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν, τῆς προκαλούσης τὰ παράπονα, ἐναντίον τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διατεταγμένων (22), κατὰ τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς κατ' ἀναλογίαν τῶν τυπικῶν φόρων διαμονῆς τῶν καταλυμάτων οὐδαμῶς ἕπεται ὅτι ἀπαλάσσεται τῆς ὑποχρεώσεως ὁ Δῆμος, καθ' ὅσον καὶ τὸ ἄρθρον 37 διαλαμβάνον ὅτι περὶ προσδιορισμοῦ ἄλλου καταλληλοτέρου μέτρου δὲν ἀποκλείει τὴν ἄλλως πραγματοποίησιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης καὶ καθ' ὅσον ἔργον προνοητικῆς διοικήσεως εἶναι ἡ φροντὶς τοῦ νὰ γίνωνται ἐκ ποδῶν ἐνοχλήσεις καὶ καταπιέσεις τῶν δημοτῶν αἱ ἀχώριστοι ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς οἰκίαις των δι' ἐκμισθώσεως ἰδιωτικῶν οἰκιῶν πρὸς κατάλυσιν αὐτῶν.

Ὅθεν διαταχθήσεται ἐντόνως ὁ εἰρημένος Δήμαρχος ν' ἀνεύρῃ καὶ μισθώσῃ κατάλληλον οἰκίαν πρὸς κατάλυσιν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ κατάπαυσιν τῶν εὐλόγων παραπόνων τῶν κατοίκων.

Περὶ τῶν διαταχθέντων καὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτῶν θέλετε μὲ πληροφορήσει ἐν καιρῷ» (23).

Τὸ θέμα τῆς στεγάσεως ὑπῆρξεν ὀξύτατον διὰ τὰς κατὰ μῆκος τῶν ὁδικῶν ἀρτηριῶν ἐφίππους ἐνωμοτίας, τόσον δι' ἔλλειψιν καταλλήλων καὶ ἐπὶ ἐπικαίρων θέσεων οἰκημάτων ὅσον καὶ ἕνεκεν μὴ προσφορᾶς πρὸς μίσθωσιν, μόλις δὲ τὸ ἔτος 1874 ἀντιμετωπίσθη τὸ θέμα δι' ἀνεγέρσεως οἰκίσκων (24).

Ἡ Χωροφυλακὴ ἀπὸ τῆς συστάσεώς της, ὡς εἴδομεν, εἶχεν ἐπιφορτισθῆ μὲ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ὑψηλῶν προσώπων καὶ τὴν παροχὴν συνοδειῶν ἀσφαλείας εἰς περιοδεύοντας ἐν Ἑλλάδι διακεκριμένους ξένους, καθήκοντα ἅτινα συνεσκότισε ἐν τῇ δια-

---

(22) Κατὰ τὴν προκειμένην περίοδον ἡ Κυβέρνησις ἀπεκαλεῖτο «Ὑπουργεῖον».

(23) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

(24) Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους Φάκ. Φ. 4)17-1874.

κρίσει ἡ ὑπὸ τοῦ 1864 γενικὴ πολυπραγμωσύνη τοῦ στρατοῦ εἰς τὰ ἔργα δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἀστυνομίας ἀκόμη.

Τὰ καθήκοντα ταῦτα τῆς Χωροφυλακῆς ἐπήγαζον ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἱστορίας της, ὡς παρεθέσαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀποστολῆς της, ἡ θέλησις ὅμως τοῦ ἰσχυροτέρου πάντοτε, δυστυχῶς, ἀποτελεῖ νόμον, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ ἐὰν μὲν ἐπρόκειτο περὶ δικαίας καὶ ἐξυπηρετικῆς τῆς γενικωτέρας ὑποθέσεως ἐπιδιώξεως ὀρθῶς, ἀλλὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀναλώσεως τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων μακρὰν τῆς ἀποστολῆς των.

Οὕτω ὅτε κατὰ Μάϊον 1872 ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἠγόρασε τὸ κτῆμα Τατοΐου πρὸς ἀσφάλειαν τούτου ἐγκατεστάθη τμῆμα πεζικοῦ (25).

Παρὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ Βασιλείας Γεωργίου Α΄ ἡ Χωροφυλακὴ διετήρησε σχεδὸν τὸ προνόμιον τοῦ προβαδίσματος ἐν ἐπισήμοις τελεταῖς καὶ ἑορταῖς.

Ὁ Τρύφων Εὐαγγελίδης περιγράφων τὴν Βασιλικὴν πομπὴν κατὰ τὴν μετὰ τοὺς γάμους του ἄφιξιν εἰς Ἀθήνας τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τὴν 12-11-1867 γράφει «τῆς Βασιλικῆς συνοδείας προεπορεύετο ἀπόσπασμα τῆς ἐφίππου Χωροφυλακῆς, μεθ' ὃ εἵπετο τὸ ἱππικόν...» (26).

Αἱ ἐφημερίδες περιγράφουσαι τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1873 ἐν Ἀθήναις κηδείαν τοῦ φιλέλληνος στρατηγοῦ Ριχάρδου Τσώρτς ἐξῆρον τὴν λαμπρότητα τῆς παραστάσεως τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν περιγραφὴν δὲ τῆς ἐφημ. «Αἰών» (27) τῆς ὅλης πομπῆς προηγεῖτο ἡ ἔφιππος Χωροφυλακὴ «τεταγμένη φαλαγκηδόν», εἵποντο αἱ μουσικαί, μετ' αὐτὰς ἠκολούθει ἡ πεζὴ Χωροφυλακὴ καὶ κατόπιν ἡ σχολὴ Εὐελπίδων καὶ ἡ ὑπόλοιπος νεκρικὴ ἀκολουθία (ἐπίσημοι - στρατὸς κ.λ.π.)

Κατὰ τὸ θέρος οἱ πρεσβευταὶ ἀπὸ τοῦ 1876 ἤρξαντο ἀναζητοῦντες τὸ δροσερὸν κλῖμα τῆς Κηφισίας καὶ ἡ Μοιραρχία Ἀττικῆς διὰ τῶν Σταθμῶν Ἀμαρουσίου, Διαβολορέματος καὶ Ἀμπελοκήπων ἐξησφάλιζε τὴν μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Κηφισίας ἀσφαλῆ κυκλοφορίαν, διὰ τοῦ μεταβατικοῦ δὲ Ἀττικῆς τὴν ἀσφάλειαν πέριξ τοῦ θερέτρου Κηφισίας (28). Ἀπὸ τοῦ 1878, ἐπειδὴ ἡ πρὸς Κηφισίαν κίνησις ἐπισήμων ἐλάμβανε διαστάσεις, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν ἐζήτησε τὴν σύστασιν ὑπηρεσίας (σταθμοῦ) Χωροφυλακῆς ἐν Κηφισίᾳ, ἥτις ἐλειτούργησε μετὰ διετίαν. Διὰ τοῦ ἀπὸ 29-9-1878 Β.Δ. ἱδρύθη ἡ Ὑπομοιραρχία Λαυρίου, λόγῳ τῆς ἐκτάσεως ἣν ἔλαβον αἱ ἐργασίαι καὶ ἡ κίνησις εἰς τὰ ἐκεῖ μεταλλεῖα. Τὰ Δ)τα ἱδρύσεως ὑπηρεσιῶν προσυπογράφοντο παρὰ τῶν δύο Ὑπουργῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν.

Δυνάμει τοῦ Β.Δ. τῆς 19-10-1877 συνεστήθη Γενικὴ Γραμματεία παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν εἰς ἣν ἐκ τῶν θεμάτων τῆς Χωροφυλακῆς ὑπήχθησαν α) αἱ τοποθετήσεις καὶ μεταθέσεις ὁπλιτῶν, β) αἱ συστάσεις, ἐνισχύσεις καὶ καταργήσεις σταθμῶν, καὶ παρασταθμῶν γ) ἡ παροχὴ συνδρομῆς καὶ συνοδείας εἰς εἰσπράκτορας καὶ αἱ μεταγωγαὶ ὑποδίκων, καταδίκων, κληρωτῶν, ὀφειλετῶν δημοσίου κ.λ.π. καὶ δ) αἱ πειθαρχικαὶ ὑποθέσεις ὁπλιτῶν.

---

(25) Ἐφημερὶς «Αἰών», φύλ. 2.785 τῆς 22.5.1872.

(26) Αὐτόθι, σελ. 210.

(27) Φύλλον 2.888 τῆς 8-3-1873.

(28) Βλέπε ὑπ' ἀριθ. 7.285 ἀπὸ 28-5-1878 ἀναφορὰν Μοιραρχ. Ἀττικῆς εἰς Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

Ἐπισκοποῦντες τὰς ἐν γένει μεταβολὰς εἰς τὴν ὀργανικὴν δύναμιν τοῦ Σώματος καὶ εἰς τὰς Ὑπηρεσίας αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἔτους 1880, ὅτε ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ ὁ νέος ὀργανισμὸς τοῦ στρατοῦ, παρατηροῦμεν τὰς ἀκολούθους ἀξιολόγους μεταβολὰς καὶ αὐξομοιώσεις.

Τὸ ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὴν 21-6-1863 καταργηθὲν Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνεσυνεστάθη διὰτοῦ νόμου ΙΑ΄ τῆς 22-11-1863.

Διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 18-11-1866 εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Χωρο-

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Εἰς τοὺς προαγομένους Ἀξιωματικοὺς ἐχορηγεῖτο καὶ δίπλωμα, ὡς τὸ εἰκονιζόμενον

φυλακῆς ἐδημιουργήθη καὶ ἡ θέσις τοῦ Ὑπαρχηγοῦ ἀντισυνταγματάρχου.

Τὸ Ἀρχηγεῖον, καταργηθὲν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 27-11-1868, ἀνεσυνεστάθη διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 17-8-1870.

Ὁ Νόμος ΨΞΑ΄ τῆς 17-12-1878 «Περὶ προσωρινοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Στρατοῦ», προέβλεψε τὴν σύνθεσιν τοῦ Ἀρχηγείου ἐκ τοῦ Ἀρχηγοῦ, δύο ἀντισυνταγματαρχῶν ἐπιθεωρητῶν, ἑνὸς ἀντιμοιράρχου ὑπασπιστοῦ, ἑνὸς λοχαγοῦ Οἰκονομίας, ἑνὸς ὑπο-

λοχαγοῦ Οἰκονομίας, ἑνὸς ἀνθυπασπιστοῦ καὶ δύο ἐνωμοταρχῶν ὡς γραφέων, καταργηθείσης τῆς θέσεως τοῦ Ὑπαρχηγοῦ.

Αἱ μέχρι τοῦ ἔτους 1864 11 Μοιραρχίαι ηὐξήθησαν εἰς 15, διὰ τῆς ἱδρύσεως τοιούτων ἐν Κερκύρᾳ, Λευκάδι, Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ, τὸ ἑπόμενον ὅμως ἔτος, Βασιλικῇ ἐγκρίσει, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1193)16 Ἰανουαρίου διαταγῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, αἱ Μοιραρχίαι Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς συνεχωνεύθησαν εἰς μίαν Μοιραρχίαν Ἀττικοβοιωτίας, διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1224 τῆς 22ας Ἰανουαρίου διαταγῆς ἰδίου ἔτους, ἡ Μοιραρχία Λευκάδος ὑπεβιβάσθη εἰς Ὑπομοιραρχίαν, καθ' ὅσον διὰ τοῦ Νόμου ΡΜΓ' τῆς 9-1-1866 ἐχαρακτηρίσθη ἡ Λευκὰς ἐπαρχία, καὶ ἡ Ὑπομοιραρχία Κυθήρων ὑπήχθη εἰς Μοιραρχίαν Λακωνίας. Οὕτω ἐναπέμεινον 13 Μοιραρχίαι ἀπὸ 1.2.1866.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 29-9-1878 Β.Δ. ἱδρύθη ἡ Ὑπομοιραρχία Λαυρίου, ὑπαχθεῖσα εἰς τὴν Μοιραρχίαν Ἀττικοβιωτίας.

Δυνάμει τοῦ ἀπὸ 4-1-1876 Β.Δ., καθωρίσθη ὅπως τὰ 2)3 τῶν ἐνωμοταρχῶν τῆς Ἐφίππου Χωροφυλακῆς, ὦσι πρώτης τάξεως.

Δυνάμει τοῦ Νόμου ΧΣΗ' τῆς 18-7-1877, ηὐξήθη ἡ δύναμις τῶν πεζῶν ὁπλιτῶν εἰς 2.751 ἄνδρας, κατανεμηθεῖσα ὡς ἀκολούθως: ἐνωμοτάρχαι Α. 65 καὶ Β. 64, ὑπενωμοτάρχαι 114 καὶ χωροφύλακες Α 1.254 καὶ Β 1.254.

Ἡ δύναμις αὕτη, ἐξαιρέσει τῶν 15 γραμματέων ἐνωμοταρχῶν, κατενεμήθη εἰς 114 ἐνωμοτίας, συνθέσεως ἐξ ἑνὸς ἐνωμοτάρχου, ἑνὸς ὑπενωμοτάρχου καὶ 22 χωροφυλάκων. Τὴν σύνθεσιν ταύτην τῆς ἐνωμοτίας εἶχον ἐκζητήσει κατ' ἐπανάληψιν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος καὶ λόγῳ ὑπηρεσιακῶν ἀναγκῶν καὶ ἀπαιτήσεων, ἀλλὰ καὶ λόγῳ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἱστορίαν.

Ὁ ὅρος ἐνωμοτία ὀφείλεται εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἀρχαίας Σπάρτης, ἔνθα αὕτη ἀπετέλει τὴν κατωτάτην, ἀπὸ πλευρᾶς δυνάμεως, ὑποδιαίρεσιν σρατιωτικῆς μονάδος, ἀποτελουμένης ἐξ ἀνδρῶν δόντων κοινὸν ὅρκον διὰ κοινὸν ἀντικειμενικὸν σκοπόν, καὶ τῆς ὁποίας ὁ ἀρχηγὸς ἐκαλεῖτο ἐνωμοτάρχης.

Τὰ τῆς στρατολογίας ἐν τῇ Χωροφυλακῇ, μετὰ τὸ ἔτος 1877, θὰ πραγματευθῶμεν εἰς τὸ ἀμέσως ἑπόμενον κεφάλαιον, ἀπὸ τοῦδε ὅμως διευκρινίζομεν ὅτι, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω αὐξηθείσης δυνάμεως, ἐπετράπη διὰ τοῦ νόμου τούτου ἡ μετάταξις στρατιωτῶν ἐκ τοῦ πεζικοῦ εἰς τὴν Χωροφυλακήν, μετὰ τὸν ἕκτον μῆνα τῆς θητείας των.

Ἡ ἀναζωογόνησις τοῦ ὑπὲρ τῆς Χωροφυλακῆς ἐνδιαφέροντος, ἥτις ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἤδη εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ, φθίνουσα κατὰ τὸν πλέον ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἀσύμφορον τρόπον, καὶ συνεπῶς ἡ αὔξησις τῆς δυνάμεώς της, ὀφείλεται εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸν τῆς οἰκουμενικῆς κυβερνήσεως Χ. Ζυμβρακάκην.

Οὗτος, εἰσηγούμενος ἐπιτροχάδην ἐνώπιον τῆς Βουλῆς προσωρινόν τινα ὀργανισμὸν τοῦ στρατοῦ, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 3ης Ἰουνίου 1877, λόγῳ τῶν μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας πολεμικῶν γεγονότων, ἀπέδειξεν ὅτι 1.400 στρατιῶται διετίθεντο εἰς ὑπηρεσίας ἃς ἔδει νὰ ἐκτελῇ ἡ Χωροφυλακὴ καὶ οὕτω οὔτε στρατὸς ὑπῆρχεν οὔτε Χωροφυλακὴ βεβαίως.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του, ὅθεν, νὰ ἐπιτύχῃ ἀγαθώτερα διὰ τὸν στρατὸν ἀποτελέσματα, εἰσηγήθη τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Χωροφυλακῆς διὰ 1.400 στρατιωτῶν ἀποσπωμένων μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἑξαμήνου θητείας. Δεδομένου ὅτι οὐδὲν μέτρον ἐκπαιδεύσεως

ἐν τῇ Χωροφυλακῇ εἶχε ληφθῇ, οὐδὲ σκέψις τις ἐγένετο περὶ τούτου, ἀπέβαινεν τελείως ἀπρόσφορος ἡ στρατολογία μὴ προϋπηρετησάντων, καθ' ὅσον παλαιότερον πείραμα εἶχεν δυσμενεστάτας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ποιοῦ καὶ τῆς ὑπηρεσιακῆς ἀποδόσεως τοῦ Σώματος.

Οὕτω τὸ μέγιστον μέρος τῆς Χωροφυλακῆς προήρχετο ἐκ τοῦ στρατοῦ, ἵνα δὲ προσδώση ἔμφανσιν εἰς τὸ σχέδιόν του καὶ ἀποφύγῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην κριτικήν, ὁ Ζυμβρακάκης, μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶπεν καὶ τὰ ἑξῆς: «Δυστυχῶς, ἐπειδὴ ὁ στρατός μας δὲν δίδει τροφὴν πρὸς πλήρωσιν τῶν τάξεων τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ἐκ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ, ἠναγκάσθησαν εἰς τὸ Σῶμα αὐτὸ νὰ κατατάξωσιν ἀνθρώπους καὶ σωματικῶς καὶ ἠθικῶς ἀνικάνους, ἵνα ἐκπληρώσουν τὰ καθήκοντα τοῦ χωροφύλακος· καὶ ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ θέσω τὴν Χωροφυλακὴν ὑπὸ τὰ ὄμματά σας, σεῖς οἱ ἴδιοι ἠθέλατε εἰπεῖ: «κύριε Ὑπουργέ, διάλυσε αὐτὸ τὸ Σῶμα, διότι εἶναι ἀνάξιον νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ κράτος».

Ὄντως, ἡ ὁπλιτικὴ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε καταστῇ λίαν διαβλητῆς ἱκανότητος καὶ παραστάσεως, λόγῳ τῆς κακῆς στρατολογίας καὶ τῆς ἐλλείψεως οἱουδήποτε ἴχνους ἐκπαιδεύσεως καὶ ἂν ἔδει νὰ ἐπιβληθῶσι κυρώσεις εἴς τινας διὰ τὴν κατάστασιν, ἔδει νὰ ἐπιβληθῶσιν τοιαῦται μόνον κατὰ τῶν διατελεσάντων Ὑπουργῶν Στρατιωτικῶν, ἀπὸ τοῦ 1862 καὶ ἐντεῦθεν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Ζυμβρακάκης, οἵτινες ὄχι μόνον οὐδὲν μέτρον καὶ ἐνδιαφέρον δὲν εἶχον ἐπιδείξει διὰ τὴν Χωροφυλακήν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς ὄργανα τῆς κατὰ τοῦ Σώματος ἐκδηλωθείσης σφοδρᾶς καταδρομῆς, ὑπῆρξαν.

Ὁ περὶ προσωρινοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ Νόμος ΨΞΗ' καθώρισεν ὡς ἀκολούθως τὴν δύναμιν καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς Χωροφυλακῆς:

Α. Ἀρχηγεῖον: 1 συνταγματάρχης Ἀρχηγός, 2 ἀντισυνταγματάρχαι ἐπιθεωρηταί, 1 ἀντιμοίραρχος ὑπασπιστής, 1 λοχαγὸς Οἰκονομίας, 1 ὑπολοχαγὸς Οἰκονομίας, 1 ἀνθυπασπιστὴς (ἐκ τοῦ στρατοῦ, καθ' ὅσον ἐν τῇ Χωροφυλακῇ δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ) καὶ δύο ἐνωμοτάρχαι γραφεῖς.

Β. Μοιραρχίαι: 6 ταγ)ρχαι διοικηταὶ Μοιρῶν, 7 Μοίραρχοι διοικηταὶ μοιρῶν, 13 Ἀντιμοίραρχοι, 22 ὑπομοίραρχοι, 22 ἀνθυπομοίραρχοι, 13 ἀνθυπομοίραρχοι Οἰκονομικοῦ, 13 ἐνωμοτάρχαι γραμματεῖς, 10 ἐνωμοτάρχαι ἱππεῖς, 114 ἐνωμοτάρχαι πεζοί, 10 ὑπενωμοτάρχαι ἱππεῖς, 114 ὑπενωμοτάρχαι πεζοί, 50 χωροφύλακες ἱππεῖς Α' τάξεως καὶ 50 Β', 1254 χωροφύλακες Α' τάξεως καὶ 1254 Β'.

Διὰ τὴν περίπτωσιν πολέμου προεβλέφθη ἡ αὔξησις δυνάμεως τῆς ἐφίππου Χωροφυλακῆς κατὰ 5 ἐνωμοτάρχας, 5 ὑπενωμοτάρχας, 20 χωροφύλακας Α' τάξεως καὶ 20 Β'.

Διὰ τοῦ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου τούτου Β.Δ. τῆς 26-12-1878, προεβλέφθη ὅπως πρὸς συμπλήρωσιν τῆς δυνάμεως γίνει μετάταξις εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ὡς χωροφυλάκων Β' τάξεως, ἐκ τῶν πλεοναζόντων εἰς τὰ Εὐζωνικὰ Τάγματα, ἐφ' ὅσον ἐκέκτηντο τὰ ἠθικὰ καὶ σωματικὰ προσόντα· διὰ τὴν ἔφιππον δὲ προεβλέφθη μετάταξις, ὑπὸ τοὺς ἰδίους ὅρους καὶ διὰ τετραετῆ θητείαν, ἐκ τοῦ συντάγματος ἱππικοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐλατῶν, ἐφ' ὅσον ἐπεθύμουν.

Πολὺ σκληρὰ ὑπῆρξεν ἡ μοῖρα καὶ ἡ πορεία τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ ἕνεκα τούτου καθίστανται ἔτι ἐπίζηλα τὰ ἐπιτεύγματά της. Συμπέρασμα ὅλων τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ τῆς μετέπειτα ἱστορίας, εἶναι ὅτι ἡ μὲν Χωροφυλακὴ διέθετε τὸ διὰ παντοίων

θυσιῶν ἐναποθηκευόμενον ἠθικὸν κῦρος, τὴν πάντοτε εὐδιάκριτον φλόγα τῆς δραστηριότητος καὶ αὐτοθυσίας καὶ τὴν ὁμολογουμένην ἀκρίβειαν ἐκτελέσεως, οἱ δὲ λοιποὶ κατὰ καιροὺς διάφοροι στρατιωτικοὶ ἢ ἡμιστρατιωτικοὶ σχηματισμοὶ καὶ ὀργανισμοί, διέθετον τὸ ἔμψυχον ὑλικόν, ὅπερ, παρὰ τὴν ἔντονον καὶ θανάσιμον ἀντίστασιν, κατέτρωγε τὰ σπλάχνα τῆς Χωροφυλακῆς, ἐν ᾧ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία, ἐξ ἰδιοτελείας ἢ ἀγνοίας, ἀσχημονοῦσα, ὄχι μόνον ἠδιαφόρει διὰ τὴν θεραπείαν, ἀλλὰ καὶ πολλάκις συνήργει εἰς τὴν διαφθορὰν καὶ παράλυσιν πάσης ἠθικῆς ἀξίας καὶ δυνάμεως. Ἡ Χωροφυλακὴ διέθετεν, ἀείποτε, τεραστίας ἠθικὰς δυνάμεις καὶ καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν της ἀπετέλει τελείαν ἀπόδειξιν τοῦ ἀναγεννωμένου «Φοίνικος», ὄχι μόνον δὲ ἐπέζησεν ὅλων αὐτῶν τῶν τριβόλων καὶ παγίδων, ἀλλὰ καὶ ἐνεφάνισε σελίδας ἐξόχως λαμπρὰς καὶ διεθνοῦς κύρους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι^{ον}

ΠΙΝΑΚΕΣ

Ἐμφαίνοντες τοὺς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 μέχρι σήμερον διατελέσαντας Ἀξιωματικούς, ἐν τῷ Σώματι ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ (1).

Ὑπόμνημα: α) Τὰ στοιχεῖα ἐλήφθησαν ἐκ τῆς Στρατιωτικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἐξ εὑρημάτων ἐν τοῖς Γενικοῖς Ἀρχείοις τοῦ Κράτους καὶ ἐκ τῶν διαφόρων ἐπετηρίδων.

β) Ἕνεκα τῆς ἀνομοιομορφίας τῶν στοιχείων, τῶν πηγῶν, κατηρτίσθησαν 3 πίνακες.

γ) Εἰς τὸν Α΄ πίνακα περιελήφθησαν καὶ οἱ ὡς ἀνθυπασπισταὶ ὑπηρετήσαντες, ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τοῦ βαθμοῦ (1910) μέχρι καὶ τοῦ 1926.

δ) Ἐν τῷ Α΄ πίνακι ἐτηρήθη κατὰ τὸ μᾶλλον σχεδὸν ἀπόλυτος ἀλφαβητικὴ σειρά, ἐνῶ ἐν τοῖς ἄλλοις δύο μόνον ἀλφαβητικὴ καταχώρησις ἐγένετο.

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἄβαντζος Μᾶρκος	—	1876
Ἀβέρωφ Νικόλαος	—	1904
Ἀβραὰμ Παντολέων	—	1808
Ἀβραμόπουλος Νικ. Βασίλειος		1912
Ἀβραμιώτης Νικ. Ἀναστάσιος		1910
Ἀγάθος Στυλ. Νικόλαος		—
Ἀγαπητὸς Νικόλαος Παναγ.		1895
Ἀγγελάκης Χαρίλαος	—	1891
Ἀγγελάκης Μᾶρκος	—	—
Ἀγγελακόπουλος Ἀνδρ.	—	—
Ἀγγελακόπουλος Χρ.	—	1887
Ἀγγελέτος Ἀντώνιος	—	1883
Ἀγγελῆς Πέτρος	—	—
Ἀγγελίδης Γεώργιος	—	—
Ἀγγελίδης Δημ.	—	1871
Ἀγγελόπουλος Θεόδ.	—	1814
Ἀγγελόπουλος Ἀνδρέας	—	1904
Ἀγγελόπουλος Π. Ἐπιφ.		—
Ἀγγελόπουλος Ἄγγ. Μιχ.		1908
Ἀγγελόπουλος Βασ. Δημ.		—
Ἀγγελόπουλος Ἀπ. Ἀγγελῆς		—
Ἀγέλαστος Ἱππόλυτος	—	—
Ἁγιοταφίτης Γεώργ.	—	—
Ἀγραφιώτης Γεώργ. Κων.		—
Ἀγραφιώτης Δημήτριος	—	1907
Ἀδαμάκης Στυλ. Δαυὶδ		1878
Ἀδαμάκης Γρηγ. Γεώργιος		1895
Ἀδαμακόπουλος Γ. Ἀθ.		1898
Ἀδαμακόπουλος Ἀδὰμ. Δημ.		1867
Ἀδαμόπουλος Κων. Ἀδὰμ		1872
Ἀδαμακόπουλος Μιλτ. Λέανδρ.		1885
Ἀδαμόπουλος Μιλτιάδης	—	1905
Ἀδαμόπουλος Δημ. Φώτιος		1909
Ἀδαμαντίδης Ἰωάν. Παν.		1907
Ἀεράκης Δωάν. Βασίλειος		1908
Ἀθανασιάδης Ἀλέξ.	—	1816
Ἀθανασιάδης Ξενοφῶν	—	1837
Ἀθανασιάδης Σωτήριος	—	1856
Ἀθανασιάδης Δημ. Γεώργ.		1879
Ἀθανασίου Βασίλειος	—	—
Ἀθανασίου Γεώργ. Δημήτριος		1897

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἀθανασίου Ζήσ. Γεωργ.		1884
Ἀθανασίου Ἀθαν. Λέανδρος		1900
Ἀθανασίου Κων.	—	—
Ἀθανασόπουλος Παναγ.	—	1869
Ἀθανασόπουλος Παν. Ἀθαν.		1912
Αἰγινήτης Κων. Ἰωάννης		1873
Ἁϊνικολιώτης Γεώργ. Ἰωάν.		1893
Ἀκουμιανάκης Γεώργ. Ἐμμ.		1905
Ἀκρίβου Ἰωάννης	—	1804
Ἀκριώτης Ἰωάν. Ἀντώνιος		1910
Ἀκτουδιανάκης Εὐάγ. Ἀνδρέας		1882
Ἀκτύπης Ἀλέξ. Γεώργιος		1884
Ἀκύλας Κοσμᾶς Γεώργιος		1891
Ἀλεβῖζος Βασ. Στέφανος		1910
Ἀλατζᾶς Πέτρος Ἠλίας		1901
Ἀλεξάκης Γεώργ. Ἐμμανουὴλ		1890
Ἀλεξάκης Περικλῆς	—	1838
Ἀλεξάκης Σπυρίδων	—	1844
Ἀλεξάκης Σταῦρος Νικόλαος		1880
Ἀλεξάκης Εὐριπ. Νικόλαος		1896
Ἀλεξανδράκης Ἐμμ. Ἰωάννης		1880
Ἀλεξανδράκης Γεώργ. Ἰωάννης		1882
Ἀλεξανδράκης Στυλ. Σωτηρίου		1894
Ἀλεξανδρῆς Ἰωάννης Γεώργιος		1912
Ἀλεξανδρῆς Γεώργ. Ἰωάννης		1892
Ἀλεξανδρῆς Μιχ. Ἀριστείδης		1899
Ἀλεξανδρῆς Δημ. Ἀριστείδης		1915
Ἀλεξανδρῆς Γεώργ. Βασίλειος		1908
Ἀλεξανδρῆς Ἀναστ. Βασίλειος		1910
Ἀλεξανδρόπουλος Δημ.	—	1819
Ἀλεξανδρόπουλος Γ. Γεωργίου		1869
Ἀλεξανδρόπουλος Ἀλ. Περικλῆς		1895
Ἀλεξανδρόπουλος Ἀρ. Εὐστάθιος		1898
Ἀλεξάνδρου Ἠλίας	—	1804
Ἀλεξάνδρου Ἀρτέμιος Βασίλειος		1909
Ἀλεξάνδρου Φραγ. Ὄθων		1885
Ἀλεξιᾶς Βασ. Γεώργιος		1871
Ἀλέξης Ἀτέμ. Βασίλειος		1879
Ἀλεξίου Ἀλέξ. Ἰωάννης		1876
Ἀλεξίου Ζήσιμος Κων)νος		1909
Ἀλεξίου Ἐμμ. Ἰωάννης		1872
Ἀλεξίου Βασ. Δημήτριος		1900

Ὀνοματεπ. Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἀλεξίου Νικόλαος —	1905
Ἀλεξόπουλος Ἰωάν. —	1817
Ἀλεξόπουλος Ἀθαν. —	1828
Ἀλεξόπουλος Γεώργιος —	1906
Ἀλεξόπουλος Β. Νικόλαος	1910
Ἀλεξόπουλος Γεώργ. Χρῆστος	1882
Ἀλεξόπουλος Δημ. Ἰωάννης	1897
Ἀλεξόπουλος Ἀντ. Ἀγγελῆς	1897
Ἀλεξόπουλος Θ. Βασίλειος	1901
Ἀλεόπουλος Ἀθ. Γεώργιος	1894
Ἀλέστας Παντολέων —	1833
Ἀληφεράκος Παν. Δημήτριος	1900
Ἀληφέρης Χαρ. Θεόδωρος	1870
Ἀλμπανόπουλος Παν. Ἰωάννης	1887
Ἀλυσανδρᾶτος Πολ. Νικόλαος	1881
Ἀλυσανδρᾶτος Ἰωάν. Νικόλαος	1882
Ἀλυσανδράκης Στυλ. Ζαχαρίας	1905
Ἀμαριωτάκης Εὐάγ. Ἰακώβου	1879
Ἀμβράζης Ἀνδρ. Νικόλαος	1881
Ἀμβράζης Νικ. Ἰωάν.	1883
Ἀμπάζης Εὐκέλαος —	1838
Ἀμπλιανίτης Παναγ. Γεώργ.	1875
Ἀναγνωστάκης Ἠλ. Γεωργ.	1885
Ἀναγνωστάκης Μιχ. Κων.	1884
Ἀναγνωστάκης Ἐμμ. Ἀλεξ.	1894
Ἀναγνωστίδης Θωμᾶς Δημοσθ.	1913
Ἀναγνωστόπουλος Ἀθαν. —	1860
Ἀναγνωστόπουλος Ἀθαν. —	1877
Ἀναγνωστόπουλος Ἀλ. Κων.	1879
Ἀναγνωστόπουλος Χρ. Ἀθαν.	1881
Ἀναγνωστόπουλος Κων. Ἰωάν.	1882
Ἀναγνωστόπουλος Γεώργ. Δημ.	1882
Ἀναγνωστόπουλος Κων. Ἰωάν.	1888
Ἀναγνωστόπουλος Π. Σταῦρος	1882
Ἀναγνωστόπουλος Νικόλ. Κων.	1896
Ἀναγνωστόπουλος Εὐρ. Παν.	1897
Ἀναγνώστου Νικ. Κων.	1887
Ἀναιρούσης Κων. Ἰωάν.	1880
Ἀναινάδης Ἰωάν. Ἀνανίας	1897
Ἀναστασάκης Νικ. Γεώργ.	1872
Ἀναστασάκης Εὐτύχ. Ἐμμ.	1887
Ἀναστασίου Βασ. Δημ.	1894
Ἀναστασόπουλος Δημ. Ἀν.	1869

Ὀνοματεπ. Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἀναστασόπουλος Ἰωάν. Ἀν.	1904
Ἀναστασόπουλος Σπυρ. Γαζῆς	1892
Ἀναστασόπουλος Ἠλ. —	1905
Ἀναστασόπουλος Παν. Κων.	1896
Ἀναστασάκος Ἰωάν. Γεώργ.	1895
Ἀνδινιώτης Ἠλ. Γεώργ.	1901
Ἀνδρεαδάκης Κων. Λεων.	1873
Ἀνδρεαδάκης Ἀνδρ. Μιχαήλ	1880
Ἀνδρεαδάκης Ἰωάν. Ἐμμ.	1888
Ἀνδρεάδης Ἀναστ. —	1899
Ἀνδρεάδης Κων. Δημ.	1883
Ἀνδρεάδης Κων. Γεωργ.	1889
Ἀνδρεοπούλης Ἰωαν. Νικ.	1892
Ἀνδρεόπουλος Νικολ. Σωτ.	1884
Ἀνδρεόπουλος Ἀναστ. —	1905
Ἀνδρεόπουλος Ἠλίας Πανγ.	1910
Ἀνδρέου Δημ. Χρήστ.	1816
Ἀνδρεόπουλος Ἀναστ. —	1901
Ἀνδρεόπουλος Γεωργ. Νικ.	1882
Ἀνδρικόπουλος Ἀνδρ. Βασιλ.	1908
Ἀνδριανόπουλος Ἀναστ. —	—
Ἀνδρίκου Ἀριστ. Γεωργ.	1911
Ἀνδρῖκος Ἰωάν. Κ.	1857
Ἀνδρῖτσος Ἀπ. Ἰωάν.	1867
Ἀνδριτσόπουλος Δημ. Ἀθαν.	1908
Ἀνδροβητσανέας Δημ. Εὐστ.	1885
Ἀνδρουλάκης Ἀνδρ. —	1873
Ἀνδρουλάκης Ἐμμ. —	1875
Ἀνδρουλάκης Ἰω. Μάρκ.	1886
Ἀνδρουλιδάκης Ἰωάν. Μάρκος	1886
Ἀνδρουλιδάκης Ἐμμ. Γεωργ.	1890
Ἀνδρικογιαννόπουλος Ν. Ἰωαν.	1905
Ἀνδρουλιδάκης Ἀποστ. Μηνᾶς	1895
Ἀνδρουτσόπουλος Κωνστ. Παν.	1906
Ἀνδρώνης Κών. Βασίλ.	1886
Ἀνδρώνης Βασίλ. Νικολ.	1886
Ἀνδρονικίδης Ἰωάν. Βασίλ.	1912
Ἀνδρῶνας Ἰωάν. Ἠλ.	1887
Ἀνδρηνόπουλος Σπύρ. Σωτ.	1895
Ἀνευλαβής Σταυρ. Ἐλευθ.	1911
Ἀνθής Τρύφων Μιχ.	1896
Ἀνέστης Δημ. Παναγ.	1914
Ἀνθούλης Ἰωάν. —	1881

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
'Αντυπάτης 'Αν.	—	1908
'Αντύπας 'Ιωάν.	Σπύρ.	1866
'Αντύπας Ἐμμαν.	'Ανδρ.	1881
'Αντύπας Δημ.	'Ανδρ.	1886
'Αντωνακάκης ἢ Σκλυμπανάκης Μιχ.	—	1889
'Αντωνακέας Φωτ.	'Αριστομ.	1899
'Αντωνάκης Θεόδ.	'Ιωάν.	1887
'Αντωνᾶκος 'Ιωάν.	Γεώργ.	1874
'Αντωνᾶκος Τζανέτος	Πανάγ.	1907
'Αντωνᾶκος Δημ.	Γεώρ.	1906
'Αντωνᾶκος Βασ.	Παν.	1879
'Αντωνᾶκος Δημ.	—	1905
'Αντωνιάδης Σταῦρ.	Θεόδ.	1875
'Αντωνιάδης Φιλ.	—	1877
'Αντωνᾶτος Ζήσιμος	—	1908
'Αντωνίου Γεώργ.	Νικ.	1872
'Αντωνίου Εὐάγ.	Γεωργ.	1912
'Αντωνίου Νικόλ.	'Αναστ.	1879
'Αντωνίου Λάμ.	'Αντ.	1880
'Αντωνίου 'Ιωάν.	Γεώργ.	1881
'Αντωνίου Κων.	Σπύρ.	1912
'Αντωνίου Γεώργ.	'Αντ.	1894
'Αντωνόπουλος Γεώργ.	Εὐγέν.	1904
'Αντωνολουκᾶς 'Ιωάν.	Θεόδ.	1907
'Αντωνόπουλος 'Αθαν.	—	1859
'Αντωνόπουλος Δημ.	Δημ.	1911
'Αντωνόπουλος Κων.	Παν.	1895
'Αντωνόπουλος Γεώργ.	Μιχ.	1920
'Αντωνόπουλος Χρῆστ.	Θεόδ.	1898
'Απαλλάκης Ἐμμαν.	Νικ.	1905
'Απλαδὰς Σταῦρ.	Νικ.	1911
'Αποστολάκης Δράκων	Μιχ.	1886
'Αποστολάκης Ἐμμαν.	Μιχ.	1892
'Αποστολῆς Γεώργ.	'Εμμαν.	1909
'Αποστολίδης Ἡρακλ.	—	1851
'Αποστολίδης Κων.	'Αποστ.	1889
'Αποστολόπουλος Δημ.	Γεώρ.	1880
'Αποστολόπουλος Νικ.	'Επιφαν.	1908
'Αποστολόπουλος 'Ιωάν.	Βασ.	1910
'Αποστολόπουλος Παναγ.	Δημ.	1899
'Αποστολόπουλος Παναγ.	'Ηλ.	1900
'Αποστόλου Κων.	—	1820
'Αποστόλου 'Αποστ.	'Αναργ.	1887
'Αποστόλου 'Αποστ.	Δημ.	1898
'Αράπης Πολυζώης	—	1880
'Αρβανίτης Δημ.	Γεωργ.	1887
'Αρβανιτάκης Κων.	Εὐθ.	1895
'Αρβανιτογιάννης Χρ.	'Επαμ.	1899
'Αργήτης Δημ.	Γεωργ.	1867
'Αργιανᾶς Παν.	Κων.	1911
'Αργυράκης Χρ.	Σπυρ.	1884
'Αργύρης Γεώργ.	'Αργ.	1870
'Αργύρης Θεόδ.	Γρηγ.	1897
'Αργυρίου Εὐάγ.	Κων.	1900
'Αργυρόπουλος 'Ιωάν.	'Αθαν.	1911
'Αρκουμάνης Στεργ.	Λεοντῆ	1913
'Αρμένης Νικ.	Κων.	1875
'Αρνόκουρος Θεμιστ.	Δημ.	1905
'Αρχάκης Δημ.	'Εμμαν.	1898
'Αρφάνης Χρ.	Παναγ.	1914
'Αρχαντζηκάκης 'Εμμαν.	—	1879
'Αρχιμανδρίτης Θεόδ.	Οἰκ.	1880
'Αρχοντάκης 'Εμμαν.	Παναγ.	1894
'Αρχοντάκης 'Ιωάν.	Στεφ.	1896
'Αρχοντάκης Μιχ.	Κων.	1896
'Αρχοντάκης Γεώργ.	Ζαχ.	1897
'Αρχοντῆς 'Αλεξ.	Δημ.	1890
'Ασβεστὰς Νικ.	Εὐαγ.	1899
'Ασσημακόπουλος Κων.	Νικ.	1876
'Ασσημακόπουλος Βασ.	Κων.	1912
'Ασημακόπουλος Γεώργ.	Γρηγ.	1876
'Ασσημακόπουλος 'Ιωάν.	Δημ.	1888
'Ασημιανάκης Δημ.	'Εμμαν.	1877
'Ασημάκης 'Αριστ.	Βασ.	1909
'Ασημόπουλος Στεφ.	Μιχ.	1886
'Ασλάνης Λεων.	'Αναστ.	1905
'Ασπραδάκης 'Ιωάν.	'Εμμαν.	1880
'Ασπραδάκης 'Εμμαν.	Γεώργ.	1883
'Ασπραδάκης 'Ιωάν.	Γεώργ.	1886
'Αστεριάδης Θρασ.	Κων.	1896
Αὐλωνίτης 'Αχιλ.	'Αντων.	1867
Αὐλωνίτης Σπυρ.	Βασ.	1911
'Αχείμαστος 'Ιωάν.	'Αποστ.	1882
'Αχτύπης Χρ.	Διον.	1884

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Βάβαλης Κων.	Παν.	1894
Βάβαρης Ἀριστ.	—	1882
Βαβίλας Παν.	Δημ.	1879
Βαβωγυιὸς Ἰωάν.	Νικ.	1866
Βαβουρανάκης Ἰωάν.	Μιχ.	1890
Βαβουρανάκης Γεώργ.	Μιχ.	1897
Βαβούρης Ἰωάν.	Δημ.	1884
Βαβρίτας Ἀθαν.	Ἰωάν.	1871
Βαγγελάτος Ἰωάν.	Χαρ.	1879
Βαγενᾶς Ἰωάν.	Γερ.	1883
Βαγενᾶς Ἀθαν.	Δημ.	1883
Βάγιας Πέτρ.	Κυρ.	1875
Βαζυντάρης Παν.	Ἀνδρ.	1904
Βακάλογλου Πέτρ.	—	1809
Βακιρτσιδέλης Ἰγνάτιος	Στεφ.	1893
Βάκας Γεώργ.	Νικ.	1884
Βάλλας Χρηστ.	Κων.	1900
Βαλάρης Νικ.	Δημ.	1872
Βαλατσὸς Ἀλεξ.	Παν.	1884
Βάλβης Πατολέων	—	1854
Βαλσαμάκης Σταῦρ.	Χρ.	1904
Βαλαδῶρος Δημ.	Ἰωάν.	1862
Βαλιᾶνος Νικ.	—	1906
Βάλτας Ἀποστ.	Ἰωάν.	1886
Βαλυράκης Στυλ.	Γεώργ.	1881
Βαμβέτσος Εὐστ.	—	1906
Βαμβούκας Γεώργ.	Δημ.	1894
Βαμουλάκης Ἐμμαν.	Χαρ.	1896
Βαμποράκης Γεώργ.	Μιχ.	1894
Βαντανᾶς Κων.	Βασ.	1891
Βαρβάρης Ἰωάν.	Δημ.	1876
Βαρβάρης Ἀντ.	Χαρ.	1894
Βαρβιτσιώτης Εὐάγ.	Παν.	1900
Βαρδάκης Ἀπόστ.	—	1879
Βαρδουλάκης Γεώργ.	Ἀντων.	1901
Βαρελτζῆς Δημ.	Νικ.	1895
Βαρζίλης Φραγκῖσκος	—	—
Βαρκλαντῆς Γεώργ.	Μιχ.	1901
Βαρότσης Ἀντ.	—	1840
Βαρότσης Φίλλιπ.	Νικ.	1887
Βαρουξάκης Κων.	Νικ.	1883
Βαρουλάκης Παν.	Ἐμμ.	1889
Βαρουλάκης Μύρων	Ἀντ.	1898
Βαρσόπουλος Παν.	Ἰωάν.	1882
Βάρφης Ἀνδρέας	—	1854
Βάρφης Χαρ.	Ἀριστ.	1878
Βασάλος Εὐάγ.	Μαρκ.	1895
Βασιλάκης Γεώργ.	Ἰωάν.	1898
Βασιλάκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1879
Βασιλάκης Γεωργ.	Βασ.	1884
Βασιλάκης Μιχ.	Κων.	1889
Βασιλάκης Ἐμμ.	Γεώργ.	1894
Βασιλάκης Μιχ.	Ἀντ.	1900
Βασιλάκης Ἐμμ.	Κων.	1901
Βασίλαρος Γεώργ.	Ἰωάν.	1892
Βασιλᾶτος Γεώργ.	Εὐαγ.	1896
Βασιλείου Σπυρ.	—	1835
Βασιλείου Βασ.	Κων.	1870
Βασιλείου Πλάτων	—	1905
Βασιλείου Παντ.	Βασ.	1878
Βασιλείου Ἡρακλ.	Ἐμμ.	1878
Βασιλείου Σπυρ.	Δημ.	1879
Βασιλείου Ἀνδρ.	Κων.	1893
Βασιλόπουλος Ἰωαν.	Ἠλ.	1895
Βασιλόπουλος Κων.	Θεοδ.	1899
Βαφέας Γρηγ.	Ἰωάν.	1892
Βαφειάδης Παυλ.	Ἀλέξ.	1892
Βαχαβιόζος Δημ.	Θεοδ.	1882
Βελέντζας Ἰωάννης	—	
Βελέντζας Ἀχιλ.	—	1828
Βελέντζας Εὐστ.	—	1839
Βελιδάκης Ἀλεξ.	—	1876
Βελονάκης Ἰωαν.	Ἀξαν.	1895
Βελλόπουλος Τιμολ.	Ἀλεξ.	1893
Βενετσιανόπουλος Θωμ.	—	1906
Βενετσιάνος Γεωργ.	Π.	1877
Βένης Χαρ.	—	1837
Βενιανάκης Μιχ.	Ἀντ.	1890
Βενιεράκης Ἐμμ.	Στυλ.	1910
Βεντούρης Κλεαρ.	Νικ.	1880
Βενιζέλος Θεοδ.	Κων.	1905
Βεργάκης Στυλ.	Ἐμμ.	1887
Βεργάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1892
Βεργανελάκης Ἡρακλ.	Κων.	1887
Βεργογιαννόπουλος Κων.	Θεοδ.	1878
Βεργόπουλος Διον.	—	1803

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Βεργετάκης Δημ.	Ἰωάν.	1883
Βεραλῆς Δημ.	Κων.	1897
Βερεβάκης Νικ.	Ἰωαν.	1887
Βερικάκης Μιχ.	Ἰωάν.	1886
Βερνάρδος Θεοδ.	Παναγ.	1882
Βερροίου Βέρροιος	—	1906
Βερυκάκης Δημ.	Ἰωάν.	1885
Βερυκάκης Ἰωάν.	Νικ.	1897
Βέτσικος Γεώργ.	Νικ.	1892
Βῆλος Βασ.	Θεοδ.	1887
Βιδάλης Μιχ.	Νικ.	1884
Βιλαέτης Δημ.	—	1902
Βίνιος Διον.	Κων.	1864
Βιργίνιος Π.	Εὐθ.	1886
Βισκαδουράκης Ἰωάν.	Κων.	1894
Βιτσικουνάκης Ζαχ.	Ἐμμ.	1893
Βιτωράκης Ἐμμ.	Κων.	1886
Βλαζάκης Βλασ.	Παυλ.	1897
Βλάσης Στυλ.	Βασ.	1888
Βλάσης Γεωργ.	Δημ.	1889
Βλάσης Χρ.	Δημ.	1899
Βλαστὸς Ἰωαν.	Ἀντ.	1878
Βλαχάβας Δημ.	Νικ.	1899
Βλαχάκης Δημ.	Στ.	1878
Βλαχάκης Ἰωάν.	Πετρ.	1882
Βλαχάκης Ἰωάν.	Ἀντ.	1890
Βλαχίδης Κων.	—	1856
Βλαχοθανάσης Κων.	Ἀθαν.	1888
Βλαχόπουλος Κων.	—	—
Βλαχόπουλος Νικ.	Κων.	1829
Βλαχόπουλος Δημοσθ.	—	1836
Βλαχοστέργιος Θωμ.	Ἰωαν.	1909
Βλάχος Ἰων.	Ἀγγ.	1878
Βλάχος Νικ.	Παῦλ.	1906
Βοβολίνης Στεφ.	—	1879
Βογιάκης Γεωργ.	Ἐμμ.	1878
Βογιατζάκης Ἰωάν.	Ἐμμ.	1871
Βογιατζάκης Ἐμμ.	—	1879
Βογιατζάκης Γεωργ.	Κων.	1879
Βογιατζῆς Νικ.	Ἰωάν.	1867
Βογιατζῆς Γεωργ.	—	1874
Βογιατζόγλου Ἀναστ.	Λαζ.	1895
Βοζίκης Κων.	Νικ.	1888

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Βοϊνέσκος Γεώργιος	—	—
Βοΐλας Διον.	—	1807
Βαλακάκης Ἰωάν.	Βασ.	1897
Βολάνης Ἀντ.	Σταμ.	1878
Βολάνης Ἰωάν.	Βασ.	1880
Βολωνάκης Μίνως	Πολ.	1894
Βοργίλος Ἀθαν.	Χρ.	1894
Βορδώνης Γεώργ.	Ἀναστ.	1906
Βορρὲς Κων.	Βασ.	1899
Βόρσας Γρηγ.	—	1855
Βόρσας Ἁρμοδ.	—	1871
Βοσκοπουλάκης Εὐαγ.	Τίτος	1894
Βόντζιλος Δημ.	Γεωργ.	1885
Βοτσαΐτης Κων.	—	1835
Βότσης Ἀνδρέας	—	1880
Βούας Ἰωάν.	Εὐαγ.	1883
Βούζας Ἀθαν.	Ἀναστ.	1890
Βουκικλαράκης Ἀναστ.	Νικ.	1895
Βουκούτης Ἀναστ.	Γεωρ.	1879
Βουλγαράκης Γεώργ.	Στυλ.	1871
Βουράκης Ἰωάν,	—	1869
Βουράκης Δημ.	Γεωργ.	1895
Βούρβαχης ἢ Τζουγᾶνος Γ.	Ἰωσ.	1880
Βοῦρος Γεωργ.	—	1880
Βουτσελᾶς Στάμ.	Ἰωάν.	1882
Βουτηράκης Ἐμμ.	Νικ.	1904
Βουτηρᾶς Κλεανθ.	Κ.	1876
Βράτσος Γεωργ.	Μιλτ.	1895
Βράτσος Δημ.	Γ.	1889
Βλαχλιώτης Βασ.	Εὐαγ.	1889
Βρέντζος Γεωργ.	Ἐμμ.	1881
Βρετέας Παναγ.	Γεωρ.	1899
Βρεττὸς Μιχαὴλ	—	1827
Βρεττὸς Μιχ.	—	1880
Βρεττὸς Νικ.	—	1851
Βρονικόβφσκης Ροβέρτος		—
Βροντάκης Κων.	Παντ.	1898
Βρουβάκης Δημ.	Γεωργ.	1889
Βρουβάκης Μαρ.	Δημ.	1900
Βρυσανάκης Ἀνδ.	—	1881
Βυζάντιος Θεοδ.	Ἱπποκρ.	1877
Βύνιος Δημ.	Γεωργ.	1901
Βυρίδης Παν.	Μακ.	1886

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Γαβαλᾶς Νικ.	Ἰωάν.	1885
Γαβαλιώτης Φωτ.	Νικ.	1889
Γαβιωτάκης Ἐμμ.	Σπυρ.	1889
Γαβριλάκης Γεωργ.	—	1884
Γαγάκος Ἀθαν.	Ἀναστ.	1875
Γαγάνης Μιχ.	Ἡρ.	1876
Γαϊτανάκης Γεωργ.	Λεων.	1896
Γάκης Δημ.	Παν.	1885
Γαλαζούλας Ἀντ.	Ἀπόστ.	1884
Γαλάνης Δημ.	Ἐμμ.	1874
Γαλάνης Σπυρ.	Λεων.	1884
Γαλάνος Παν.	Μαρ.	1898
Γαλανόπουλος Κων.	Νικ.	1904
Γαλανόπουλος Δημ.	Γεωργ.	1899
Γαλανόπουλος Ἰωάν.	Πετρ.	1900
Γαλάτης Πολυνείκης	Παν.	1895
Γαλέος Ἀντ.	Γεωργ	1899
Γαληνὸς Στυλ.	Δημ.	1884
Γαλῆς Κων.	Γεώργ.	1875
Γαλιγάλης Ἰωαν.	Πετρ.	1877
Γαλούσης Νικ.	Γεώργ.	1899
Γαρδελέας Γεωργ.	Σαραντ.	1879
Γαρδίκης Ἀλέξ.	Ἀναγν.	1880
Γαριφάλης Σπυρ.	Παν.	1877
Γαρῖας Παν.	Δημ.	1887
Γαρυφαλάκης Νικ.	Γεωργ.	1878
Γαρυφαλάκης Μιχ.	Ἐμμ.	1895
Γαρυφαλάκης Μιχ.	Ἰωαν.	1896
Γαρυφαλῆς Ἀντ.	Δημ.	1894
Γάσπαρης Χρ.	Κων.	1871
Γάσπαρης Νικ.	Γεωργ.	1874
Γάσπαρης Ἰωάν.	Μιχ.	1880
Γάσπαρης Κω.ν	Χρ.	1894
Γενοβέλης Κων.	—	—
Γενειατάκης Μιχ.	Γεωργ.	1892
Γεραγᾶς Γεώργ.	Νικ.	1880
Γερακαράκης Νικ.	Διον.	1884
Γεραπετριτάκης Ἐμμ.	Γεώργιος	1894
Γερδένης Κων	—	1840
Γερογιώργος Δημ.	Εὐστ.	1892
Γερυνημάκης Μαρ.	Παντ.	1896
Γετίμης Κων.	Παναγ.	1869
Γεωργακόπουλος Α.	Ι.	1863

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Γεωργανᾶς Ἰωαν.	Παρασκ.	1899
Γεωργαντζῆς Ἰωάν.	—	1823
Γεωργιάδης Δημ.	Ἰωάν.	1863
Γεωργιάδης Ἰωάν.	Ἀλέξ.	1900
Γεωργίου Ἰωαν.	Ζαφειρ.	1899
Γεωργίου Π.	Νικ.	1865
Γεωργίου Ν.	Κων.	1883
Γεωργίου Ἀν.	Γεώργ.	1899
Γεωργίου Νικ.	Γεώργ.	1901
Γεωργίου Θεοφ.	Ἀρ.	1901
Γεωργόπουλος Ἀν.	Χρ.	1883
Γεωργόπουλος Στ.	Χαρ.	1883
Γεωργόπουλος Γεωργ.	Χρ.	1884
Γεωργόπουλος Γ.	Κ.	1897
Γεωργοτόλης Κων.	Δημ.	1888
Γεωργούδης Γεωργ.	Βασ.	1894
Γεωργουλᾶκος Νικ.	Ἀντ.	1884
Γεωργόπουλος Δ.	Κων.	1876
Γεωργούσης Ἰωαν.	—	1908
Γιαβράντας Κων.	—	1876
Γιάγκου Ἰωαν.	—	1867
Γιάκας Δημ.	—	1861
Γιακουμάκης Ἰωαν.	Θεόδ.	1899
Γιακουμάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1891
Γιακουμινάκης Ἰωάν.	Ἐμμ.	1886
Γιακουσάκης Κων.	Γεώργ.	1894
Γιαλαμᾶς Περ.	Ἀθ.	1900
Γιαλεντζῆς Εὐριμ.	Ἀναστ.	1895
Γιαλιτάκης Μαρκ.	Ἐμμ.	1886
Γιαλιτάκης Νικ.	Χαρ.	1892
Γιαλομιτᾶκος Δημ.	Νικ.	1884
Γιαλουρᾶκος Ἰωάν.	Παν.	1898
Γιαμαλάκης Ἐμμ.	—	1875
Γιαννακάκης Γεωργ.	Ἐμμ.	1884
Γιαννακόπουλος Ἰωάν.	Κ.	1885
Γιαννακόπουλος Νικ.	Ἰωάν.	1894
Γιαννακόπουλος Δημ.	Α.	1899
Γιαννάκος Δημ.	—	1907
Γιαννακουρέας Πετρ.	Ι.	1891
Γιαννακούρης Κων.	Α.	1872
Γιαννακούρης Ἠλ.	Ν.	1876
Γιανναράκης Μιχ.	Δ.	1877
Γιανναράκης Ἀντ.	Ἐμμ.	1880

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Γιανναράκης Παυλ.	Ἐμμ.	1887
Γιάνναρης Βασ.	Π.	1871
Γιάνναρης Περ.	—	1905
Γιάνναρης Τρυφ.	Ἰ.	1875
Γιαννικόπουλος Δημ.	Μιχ.	1895
Γιαννιωτάκης Ἐμμ.	Στέφ.	1896
Γιαννιώτης Σπυρ.	Γ.	1895
Γιαννόπουλος Παν.	Ἀν.	1875
Γιαννόπουλος Ἰωάν.	Ἀναστ.	1881
Γιαννόπουλος Ἄγγελ.	Κων.	1883
Γιαννόπουλος Χαράλ.	Ἀντ.	1883
Γιαννόπουλος Νικηφ.	Χρ.	1893
Γιαννούλης Ζαχαρ.	Ἀθ.	1882
Γιαννουκᾶκος Μαυροειδῆς	—	1869
Γιασαγιᾶς Νικολ.	Κ.	1872
Γιατρᾶκος Σταῦρος	Νικ.	1898
Γιατρᾶς Σπυρίδ.	Διαον.	1881
Γιγκλᾶς Νικ.	Γρηγ.	1894
Γιουλᾶτος Διον.	Εὐαγ.	1899
Γιουλούντας Γεώργ.	Στυλ.	1878
Γιουλούντας Ἰωάν.	Γεωργ.	1891
Γιωτζόπουλος Αἰμιλ.	Βασιλ.	1894
Γιωτόπουλος Ἠλίας	Ἀθαν.	1856
Γκαλούφης Ἀνέστης	—	1856
Γκατζάρας Ἀστέριος	Δημ.	1896
Γκάτσης Δημήτ.	—	1854
Γκιζάνης Νικόλ.	Κ.	1878
Γκίκας Λάμπρος	Στ.	1845
Γκίκας Κων.	Ἀν.	1871
Γκίκας Γεώργ.	Κ.	1904
Γκίνος Κων.	Σπυρ.	1883
Γκισερλῆς Ἰωάν.	Θεοδ.	1875
Γκιτάκος Νικόλ.	—	1870
Γκότσης Ἀνδρέας	—	1906
Γκιώνης Ἀθαν.	Σταμ.	1894
Γκλίατης Πέτρος	Ἰαν.	1886
Γκοντόπουλος Νικόλ.	Γεώρ.	1895
Γκόρλας Κων.	Ν.	1895
Γκουβέλης Νικ.	Ἀνδ.	1875
Γκουλιώνης Ἀθαν.	Χρ.	1892
Γκουλούπης Παναγ.	Ἰ.	1886
Γκουμουγιανόπουλος Νικ.	Κ.	1900
Γκρέκας Δημ.	Σ.	1896
Γλεντουσάκης Ἰω.	Ἐμ.	1887
Γνεσούλης Ἰω.	Σπ.	1895
Γολουνάκης Μιχ.	Στυλ.	1886
Γουγούσης Κων.	Ι.	1883
Γουλᾶκος Παν.	—	1819
Γούλατης Εὐστ.	Δημήτριος	1906
Γούλης Βασ.	Ἀθ.	1894
Γούστης Ἰωάννης	—	—
Γουνιλίδης Νικ.	—	1838
Γούσης Ἰωάννης	—	—
Γραϊλιάρδος (Γκραγιάρ)	Φραγ.	1792
Γραμματᾶς Γεώρ.	—	1868
Γραμματάκης Κων.	Γ.	1888
Γραμματάκης Νικ.	Ἰ.	1896
Γραμματίκας Βασ.	—	1866
Γραμμένος Ἰωάν.	Θεοδ.	1880
Γράνης Κων.	Ἐμμ.	1896
Γρανίτσας Ἰάσ.	Ἰ.	1894
Γραφανάκης Δημ.	Ἀριστ.	1895
Γρεβενίτης Ἀπ.	Γρηγ.	1899
Γρεβιὰς Ἀντ.	Ἀθ.	1883
Γρηγοράκης Βασ.	Παν.	1873
Γρηγοράκης Ἐμμ.	Νικ.	1879
Γρηγορᾶκος Ἰωάν.	—	1823
Γρηγορᾶτος Χαρ.	Σπυρ.	1886
Γρηγοριάδης Ἀνδρ.	Ἰ.	1898
Γρηγορόπουλος Δημ.	—	1845
Γρίβας Μιχαὴλ	—	—
Γρίβας Ἀντ.	Θεοδ.	1838
Γρίβας Θεόδ.	Νικ.	1869
Γρίβας Δημ.	Γεωρ.	1883
Γρίβας Ἀθαν.	Ἰωαν.	1897
Γριμπουγιάννης Ἀναστ.	Κων.	1894
Γριφάκης Νικολ.	Ι.	1878
Γυπαράκης Νικ.	Κ.	1886
Γκετάκης Ἀναστ.	Κ.	1906
Γυφτάκης Ἀντων.	Θεοδ.	1895
Γωνιὸς Ἰωαν.	Ἀ.	1873
Δαβερώνας Ἰωάν.	Μ.	1876
Δαϊδάκης Σουλεϋμὰν	Μ.	1874
Δαλωνᾶς Πανγ	—	1811
Δαμασκηνὸς Ἀλέξ.	—	1877
Δαμβανέλης Ἀνδρ.	Γ.	1885

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Δαμαλάκης	'Ιωαν. Γ.	1874
Δαφέρμος	'Ιωάν. 'Αριστ.	1897
Δεληγιάννης	Νικολ. Παν.	1886
Δεληγιώργης	Δημ. —	1785
Δεληκανάκης	'Ιωάν. Π.	1884
Δελημπαλταδάκης	Γρηγόριος Ν.	1878
Δελούσης	Γεωρ. Δ.	1885
Δενδάκης	'Ιωσὴφ 'Ι.	1894
Δεπάστας	Κων. Πέτρ.	1889
Δερμιτζάκης	Κων. Β.	1884
Δερνάρδος	Στέφ. 'Ιωσ.	1885
Δευτεραῖος	'Ιωαν. Κ.	1881
Δημάκης	'Αναστ. Δ.	1886
Δημακόπουλος	Γεώργ. 'Αποστ.	1900
Δημακόπουλος	Κων. —	1803
Δημακόπουλος	Κων. Νικ.	1898
Δημάκος	Διον. Ν.	1900
Δημακόπουλος	Διον. Βασιλ.	1908
Δημαρᾶς	Γεωρ. Ν.	1894
Δήμας	'Αναστ. Γεργίου	1906
Δημέας	Νικολ. —	1881
Δημητρακόπουλος	Θεοδωρ. —	1854
Δημητρακόπουλος	Κων. Θ.	1877
Δημητρακόπουλος	Κων. Γ.	1880
Δημητρακόπουλος	Γεωργ. Π.	1882
Δημητρακόπουλος	Κων. —	1900
Δημητρακόπουλος	'Ιωάν. 'Ηρακλ.	1884
Δημητρακόπουλος	Παναγ. Νικ.	1887
Δημητρακόπουλος	Γεώργ. 'Ηλ.	1891
Δημητρακουλᾶτος	Μιχ. Κλεομ.	1873
Δημητριάδης	'Ιωάννης —	1807
Δημητριάδης	Χρῆστος Δημ.	1874
Δημητριάδης	Παναγ. Βασίλειος	1909
Δημητριάδης	Χαραλ. Δ.	1879
Δημητρίου	Νικολ. —	1800
Δημητρίου	Παντελῆς —	1801
Δημητρίου	Εὐάγγελος 'Ηρ.	1870
Δημητρίου	Γεωργ. Δ.	1885
Δημητρόπουλος	Γεώργ. —	1906
Δημητρόπουλος	Σταμ. Ν.	1886
Δημητρόπουλος	Παν. Δ.	1897
Δημητρόπουλος	Δημ. Π.	1872
Δημόπουλος	Γεώργ. Κ.	1872
Δημόπουλος	Βασιλ. —	1905
Δημόπουλος	Κων. 'Αθ.	1873
Δημόπουλος	Περικλῆς Σπ.	1873
Δημόπουλος	Δημήτριος 'Αθ.	1876
Δημόπουλος	Κωνσ. Σπ.	1882
Δημόπουλος	Θεόδωρος 'Αθ.	1884
Δήμου	Κωνσ. —	1818
Δημουλᾶς	Γρηγ. Βαΐου	1894
Δημουλᾶς	Δημήτριος Κ.	1872
Δημουλᾶς	Δημ. Γ.	1895
Δημουλέας	'Αντων. Παν.	1897
Δημούλης	Δημ. 'Αθ.	1895
Διακογιάννης	Λεαν. Κ.	1900
Διακουμαῖος	Γεωργ. Β.	1873
Διακουμαῖος	Παναγ. 'Ανασ.	1875
Διαικουμαῖος	Δημ. 'Αν.	1886
Διαλλυνᾶς	'Εμμανουὴλ —	1879
Διαμαντίδης	Γεωργ. Π.	1887
Διαμαντόπουλος	Μιχ. Γεωργίου	1907
Διαμαντόπουλος	Κων. Ν.	1875
Διαμαντούλης	Μιχαὴλ —	1877
Διαμαντώνης	'Ηλ. Γεωρ.	1896
Διασᾶκος	Μιχ. Ν.	1884
Διαγαλέτος	Κων. Π.	1893
Δικαιάκος	Παν. 'Ηλ.	1866
Δικαῖος	'Αργύρ 'Ιωάν.	1886
Δικαῖος	'Ιωάν. Γ.	1895
Διοβουνιώτης	'Ιωάν. —	1853
Διοβουνιώτης	Κων. 'Ιωαν.	1894
Διολίτσης	Πέτρος Γεωρ	1872
Διοσκουρίδης	Παναγ. —	1860
Διπλαρόπουλος	Κων. Ν.	1880
Δοικανάκης	Γεώργιος Χριστοφ.	1894
Δόντης	'Ιωάννης —	1808
Δούκας	'Ηλίας —	1810
Δούκας	Γεώργιος —	1866
Δούκας	Εὐάγγελος 'Ιω.	1879
Δουκάκης	Γεώργιος —	1859
Δουκάκης	Δημ. Εὐστ.	1891
Δουκάκης	Γεωρ. Ε.	1897
Δουκάκης	Κων. Σάβ.	1897
Δουλγεράκης	Γρηγ. Δ.	1887
Δουλγεράκης	'Εμμαν. Ν.	1892

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Δουλγεράκης Γεώργιος	Ν.	1895
Δούλης Νικολ.	—	1843
Δραγὼν Βασίλ.	—	1804
Δραγώνας Χρῆστος	Β.	1876
Δρακάκης Σταμ.	Ἐμμ.	1890
Δρακόπουλος Κυριᾶκος	Ἀπ.	1868
Δρακόπουλος Γεώρ.	—	1902
Δρακόπουλος Δημ.	Χρ.	1894
Δρακόπουλος Στυλ.	Ἰωάν.	1904
Δρακουλᾶκος Παναγ.	Πέτ.	1874
Δρακουνάκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1878
Δράμαλης Μιχαὴλ	Γεωρ	1868
Δρατσούμης Δημ.	—	1840
Δρεμπέλας Γεώργ.	Παν.	† 1895
Δρίβας Γεώργ.	Γρηγ.	1882
Δριγιαννάκης Κων.	Γεώρ.	1884
Δρίτσας Παντελῆς	Σταμ.	1892
Δροσογιάννης Δημ.	Ἰωάν.	1884
Δροσόπουλος Κων.	—	1839
Δροσόπουλος Δρόσος	Ἰωάν.	1876
Δρόσος Γεώργιος	—	1869
Δρόσος Ἠλίας	—	1872
Δρούγκας Ἀθανάσ.	Θρασ.	1905
Δρυδάκης Ἰωάννης	Ἀλεξ	1894
Ἔβερτ Μιλτιάδης	—	1856
Ἐκκλησιάρης Εὐστάθιος	Λουκ.	1866
Ἐλευθεράκης Νικόλ.	Ἐμμ.	1880
Ἐλευθεράκης Ἐμμαν.	Παν.	1882
Ἐλευθεριάδης Χρῆστος	—	1809
Ἐλευθερίου Σταῦρος	—	—
Ἐλευθεριώτης Μιλτιάδης	Πετ.	1875
Ἑλληνιάδης Σταῦρος	Ἀναστ.	1894
Ἑλληνικάκης Γεώργιος	Ἀντων	1876
Ἐμμανοὴλ Στέφανος	—	1854
Ἐμμανουὴλ Φώτιος	Δημ.	1868
Ἐξαρχᾶκος Μιχ.	Γ.	1880
Ἐπιτροπάκης Ἐμμ.	Δ.	1884
Εὐαγγελᾶκος Νέστωρ	Διον.	1880
Εὐαγγελίδης Σταῦρος	Δημ.	1898
Εὐθυμίου Κων.	—	1859
Εὐθυμίου Εὐθύμιος	Μιχ.	1908
Εὐθυμίου Σπυρίδων	Ἀνδρ.	1885
Εὐθυμίου Κων.	Γεωρ.	1880
Εὐθυμίου Λάμπρος	Στερ.	1886
Εὐσταθιάδης Κων)νος	Κων.	1869
Εὐσταθίου Ἰωάννης	—	—
Εὐσταθίου Εὐστάθιος	Δημ.	1843
Εὐσταθίου Δημήτριος	Εὐστ.	1882
Ζαβλάγκος Δημήτριος	—	1828
Ζαβορίτης Κων)νος	—	1844
Ζαβὸς Σπυρίδων	—	1906
Ζάγκος Χρῆστος	Μιχ.	1869
Ζάκκας Κλεάνθης	—	1849
Ζάκκας Δημήτριος	Λάζ.	1891
Ζάκκας Εὐστράτιος	Βασίλειος	1907
Ζαλακώστας Γεώργιος	Χρ.	1805
Ζαλακώστας Νικόλαος	—	—
Ζαμπετάκης Δημοσθ.	Χαρ.	1877
Ζαμπετάκης Κων)νος	Ἐμμανουὴλ	1882
Ζαμπέτας Γεώργιος	Φραγκ.	1899
Ζαμποῦκος Δημήτριος	Φωτ.	1878
Ζαρνομῆτρος Θεοφάνης	Γ.	1877
Ζαοῦτσος Γεώργ.	Ἀργ.	1887
Ζάρας Ἀπόστολος	—	1889
Ζαφειρόπουλος Χρῆστος	—	1840
Ζαφειρόπουλος Γεώργιος	—	1881
Ζαροκώστας Ἠλίας	Κων.	1879
Ζαροκώστας Νικόλαος	Κων.	1881
Ζάρκος Γεώργιος	Παναγ.	1907
Ζαφειρᾶκος Θεοδόσιος	—	1876
Ζαφείρης Γεώργιος	Ζαφ.	1886
Ζαφειρόπουλος Διονύσιος	Ἀνδ.	1872
Ζαφειρόπουλος Ἀριστείδης	Παν.	1907
Ζαφειρόπουλος Σπυρίδων	Γεωρ.	1900
Ζαχαράκης Νικόλαος	Δημ.	1888
Ζαχαράκης Νικόλαος	Ζαχ.	1899
Ζαχαρόπουλος Νικόλαος	Δ.	1865
Ζαχαρόπουλος Χαρίλαος	Δ.	1865
Ζαφειρόπουλος Χρῆστος	Δημ.	1874
Ζαχαρινάκης Κων)νος	Ἐμμ.	1896
Ζαχαρόπουλος Λάμπρος	—	1831
Ζαχαρόπουλος Βασίλειος	Κ.	1885
Ζάχος Ἰωάννης	Σπ.	1895
Ζάχος Δημ.	Ἰωάν.	1902
Ζάχου Χρῆστος	—	1860
Ζέζας Ξενοφῶν	—	1882

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ζεϊβέκης Ἠλίας	Ἀρ.	1890
Ζερβόπουλος Ἰωάννης	Δ.	1899
Ζερβὸς Μιχαὴλ	Σπ.	1897
Ζερβὸς Μηνᾶς	Μιχ.	1895
Ζερβὸς Χριστόφορος	Σπυρ.	1900
Ζερβουδάκης Νικόλαος	Γ.	1880
Ζερβουλάκος Γεώργ.	—	1875
Ζερβόπουλος Ἰωάννης	—	1899
Ζῆκος Γεώργ.	Ἰωάν.	1875
Ζῆγρας Ἰωάννης	—	1906
Ζηλήμων Ἄγγελος	—	1849
Ζῆρος Φώτιος	—	1882
Ζήσιμος Γεώργ.	Ἰωάν.	1908
Ζήσης Νικόλαος	Βασ.	1881
Ζήσης Γεώργιος	Δημ.	1883
Ζήσης Βασίλειος	Χρ.	1892
Ζιάκας Μιχαὴλ	Κ.	1897
Ζιούβας Κων)νος	Σαβ.	1899
Ζούκας Γεώργιος	Ἀνασ.	1891
Ζουλιανίτης Γεώργ.	Ἰωάν.	1885
Ζουλούμης Ἠλ.	Ἰωάν.	1881
Ζουμᾶς Δημ.	Ἰωάν.	1901
Ζούμης Παναγιώτης	—	1862
Ζουρνατζῆς Εὐάγγελος	—	1869
Ζυγάκης Ἀντώνιος	Γεωρ	1887
Ζυγούρης Γεώργιος	Ἠλ.	1880
Ζώβας Βασίλ.	Δημ.	1893
Ζωγρᾶφος Γεώργιος	—	1810
Ζωγρᾶφος Ἰωάννης	—	1839
Ζωγρᾶφος Πολύβιος	—	1857
Ζωγρᾶφος Κων)νος	Ἠλ.	1886
Ζωγρᾶφος Γεώργιος	Πολυβ.	1886
Ζωγρᾶφος Ζώης	Ἀθ.	1895
Ζωγρᾶφος Ἰωάννης	Μιλτιάδ.	1895
Ζώης Χρῆστος	Χρ.	1896
Ζωϊτόπουλος Νικόλαος	—	1833
Ζωρογιαννίδης Ἀνδρέας	Νικ.	1885
Ζῶτος Ἰωάννης	Σπ.	1876
Ἠλιάδης Γεώργιος	—	1806
Ἠλιάδης Ἀγαμέμνων	—	1868
Ἠλιάδης Ἰωάννης	Δημ.	1889
Ἠλιάδης Κων)νος	Δουκ.	1894
Ἠλιάκης Ἰωάννης	Μιχ.	1887
Ἠλιάκης Κων)νος	Προκ.	1894
Ἠλιακόπουλος Ἀλεξ	Γεωρ.	1899
Ἠρακλόπουλος Νικόλαος	Γρηγ.	1894
Ἠσαΐας Δημήτριος	—	1810
Θανόπουλος Λεωνίδας	Γεώργιος	1908
Θᾶνος Ἀνδρέας	Ἰωάν.	1889
Θέμελης Εὐάγγελος	Νικ.	1904
Θεοδοσάκης Ἀντώνιος	Γ.	1879
Θεοδόσης Βασ.	Ἰωάν.	1887
Θεοδοσίου Βασίλειος	Θεοδ.	1900
Θεοδοσόπουλος Ἀλέξιος	Χαρ.	1879
Θεοδοσόπουλος Ἀλέξιος	Λάμπρ.	1884
Θεοδωράκης Σπυρίδων	Ἐμμ.	1895
Θεοδωράκης Ἐμμανουὴλ	Κ.	1883
Θεοδωρακόπουλος	Βασ. —	1903
Θεοδωρᾶτος Εὐάγγελος	Π.	1887
Θεοδωρόπουλος Βασίλειος	—	1836
Θεοδωρόπουλος Ἀντώνιος	—	1890
Θεοδωρόπουλος	Κων. —	1900
Θεοδώρου Δημήτριος	—	1862
Θεοδώρου Βασ.	Ἰωάν.	1886
Θεδώρου Ἀντώνιιος	Νεοκλῆς	1908
Θεοπεφτᾶκος Σπυρ.	Ἀθ.	1877
Θεοφανίδης Ἀλεξ.	Ἰω.	1898
Θεοφανόπουλος Νικόλαος	—	1878
Θεοφάνου Θεοφάνης	Βασ.	1899
Θεοφυλᾶτος Χρῆστος	Ἀνδρ.	1878
Θεοφίλης Κων)νος	—	1806
Θεοχάρης Γεώργιος	Θεοδ.	1895
Θεοχαρίδης Ἰωάννης	—	1818
Θούας Νικόλαος	Γεωργ.	1886
Θωμαΐδης Ἀναστάσιος	Νικ.	1905
Ἰατροῦ Καμαρινὸς	—	1855
Ἰατροῦ Θρασύβουλος	Νικ.	1875
Ἰατροῦ Γεώργιος	Παν.	1877
Ἰγγλέσης Λεωνίδας	—	1830
Ἰγγλέσης Μιλτιάδης	—	1840
Ἰγγλέσης Διονύσιος	—	1871
Ἱερονυμάκης Ἀνδρέας	Ἰω.	1879
Ἰνταρὲς Χρῆστος	—	1843
Ἰσμαῆλος Ἐμμανουὴλ	Νικ.	1875
Ἰωαννίδης Κων)νος	—	1808
Ἰωαννίδης Πέτρος	—	1812

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἰωαννίδης Ἀναστάσιος	—	1835
Ἰωαννίδης Ἰωάννης	—	1842
Ἰωαννίδης Ἀλέξανδρος	—	1849
Ἰωαννίδης Ἀνδρέας	Θεμ.	1865
Ἰωαννίδης Ἀριστόδημος	Γεωρ.	1881
Ἰωαννίδης Γρηγόριος	Κων.	1883
Ἰωαννίδης Νικόλαος	Βασ.	1889
Ἰωαννίδης Σωτήριος	Ἰω.	1891
Ἰωαννίδης Ἰωάννης	Νικ.	1894
Ἰωαννίδης Βασ.	Ἰωάν.	1807
Ἰωαννίδης Νικόλαος	Στ.	1872
Ἰωαννίδης Ἀντώνιος	Ἀπ.	1880
Ἰωαννίδης Νικόλαος	Παναγ.	1899
Ἰωαννίδης Χρῆστος	Ἰωάν.	1900
Ἰωάννου Ἰωάννης	Ἀλκιβ.	1896
Ἰωάννου Βασιλ.	—	1829
Καβαλλιέρος Παλύδωρος	Ἐμμ.	1879
Καββαδᾶς Δημήτριος	Νίκ.	1886
Καββαδίας Ἀριστόδημος	Σταμ.	1886
Καββαδίας Γεώργιος	—	1897
Καγιαμπάκης Δημήτριος	Ζαχ.	1880
Καγιᾶς Χαρ.	Δημ.	1895
Κάης Νικόλαος	—	1896
Καζάζης Νικ.	Χρ.	1895
Καζάζης Ροδόλφος	Κων.	1909
Καζακόπουλος Ἠλ.	Ἰωάν.	1885
Καζακόπουλος Γεώργιος	Ἀποστ.	1906
Καζάκος Γεώργιος	Βασ.	1880
Καζάκος Παναγιώτης	—	1899
Καζαναράκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1895
Καζάνας Γεώργ.	Ἰωάν.	1901
Καζαντζῆς Εὐριπ.	Κων.	1886
Καζαντζῆς Λάμπρος	Βασ.	1891
Καγιάννης Ἀριστείδης	Χρ.	1890
Καζούλης Γεώργιος	—	1878
Καΐλας Κων)νος	Βασ.	1877
Κακαβάκης Ὄθων	Λεων.	1899
Κακαρᾶς Θεόδωρος	—	1880
Κακαρᾶς Ἰωάννης	Ἀναστ.	1884
Κακαβελάκης Σταῦρος	χρ.	1894
Κακαρούκας Γεώργιος	Π.	1898
Κακατσάκης Γεώργιος	Ἀθ.	1896
Κακογιαννᾶκος Δημήτριος	—	1905
Κακογιάννης Εὐθύμιος	—	1835
Κακουράκης Γεώργιος	Κων.	1879
Κακούρης Παναγιώτης	—	1893
Κακούτης Ἐμμανουὴλ	Μ.	1882
Κακρίδας Δημήτριος	Κων.	1899
Καλαβρὸς Φραγκῖσκος	Ι.	1827
Καλαϊνζάκης Σταῦρος	Ι.	1879
Καλαϊνζάκης Ἐμμανουὴλ	Ζ.	1881
Καλαϊνζάκης Νικόλαος	Γ.	1892
Καλαϊνζάκης Νικόλαος	Μ.	1894
Καλαϊτζιδάκης Ἐμμανουὴλ	Β.	1891
Καλαμαρᾶς Γεώργιος	Θ.	1890
Καλαμπάκας Γεώργιος	Δ.	1881
Καλαμπόκης Γεώργιος	Σ.	1894
Καλαμποτίδης Δημ.	Β.	1885
Καλανζῆς Δημήτριος	Δ.	1865
Καλαντζόπουλος Γεώργιος	Μ.	1893
Καλαποδάκης Κων.	Ι.	1883
Καλαποδάκης Ἰωάννης	Ν.	1893
Καλαποθάκης Γεώργιος	—	1845
Καλαποθάκης Δημήτριος	Γ.	1876
Καλαπτζῆς Κων)νος	—	1846
Καλαφατάκης Παναγιώτης	Φ.	1876
Καλαφατάκης Ἰωάννης	—	1901
Καλέμης Χρῆστος	Α.	1898
Καλεντζιώτης Νικόλαος	Ρ.	1877
Καλημέρης Πολύβιος	Γ.	1894
Καλημέρης Δημήτριος	—	1894
Καζῆς Ἠλίας	Σ.	1899
Καλικάντζαρος Ἰωάννης	Θ.	1866
Καλκάνης Παναγιώτης	Α.	1894
Καλλέργης Ἰωάννης	—	1837
Καλλέργης Ἐμμανουὴλ	Μ.	1883
Καλιγιάννης Διονύσιος	—	1880
Καλλίας Μιχαὴλ	Α.	1888
Καλλιτσάκης Νικόλαος	Γ.	1886
Καλογέννητος Γεώργιος	Κ.	1855
Καλογεράκης Ἐμμανουὴλ	—	1881
Καλογεράκης Μιχαὴλ	Στ.	1877
Καλογεράκης Δημήτριος	Ν.	1886
Καλογερᾶτος Χαράλαμπος	Γ.	1878
Καλογερόπουλος Δημ.	—	1821
Καλογερόπουλος Σταῦρος	Δ.	1878

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Καλογερόπουλος Χαριλ.	Κ.	1886
Καλογερόπουλος Γεώρ.	Κ.	1894
Καλόγερος Γεώρ.	Δ.	1864
Καλογιαννόπουλος Κων.	—	1798
Καλομινόπουλος Γεώρ.	Ν.	1883
Καλομοίρης Ἰωάν.	Α.	1831
Καλομοίρης Κων.	Δ.	1899
Καλονόμου Κων.	Ε.	1867
Καλόπουλος Φώτ.	Χ.	1870
Καλούδης Σταῦρος	Π.	1895
Καλοῦτσος Ἀποσ.	Φ.	1885
Καλοχριστιανάκης Γεώρ.	—	1878
Καλοχριστιανάκης Γεώρ.	Ν.	1897
Καλτσᾶς Βασ.	Ν.	1887
Καλυβίτης Ἰωάν.	Γ.	1886
Καλυμιὸς Κων.	Ν.	1886
Κάλφας Ἰωάν.	Δ.	1896
Καλαπόδης Περικλῆς	Χ.	1883
Καμαρᾶτος Λάζαρος	Κ.	1895
Κάμαρης Δημήτριος	Χ.	1895
Καμαριωτάκης Ἰωάν.	Στ.	1897
Καμένος Γεώρ.	Μ.	1875
Καμπάνης Γεώρ.	Μ.	1885
Καμπίτσης Παν.	Ι.	1885
Καμπούρης Γεώρ.	Λ.	1875
Καμπούρης Δημ.	Κ.	1879
Καμουτσῆς Εὐθ.	Παν.	1908
Καναβάκης Μύρων	Κ.	1892
Κανακάρης Ἰωάν.	Κ.	1885
Καναράκης Ἐμμ.	Γ.	1877
Κανάκης Ἐμμ.	Ε.	1891
Κανάκης Λάμπρος.	Γ.	1876
Κανᾶς Κων.	Γ.	1898
Κανατάκης Λεων.	Π.	1895
Κανδαράκης Κων.	Ι.	1891
Κανδάρας Βασ.	Γ.	1886
Καντάρης Κων.	Θεόρωρος	1907
Κανδυνάκης Στυλ.	Ε.	1879
Κανελλόπουλος Βίκτωρ	Γ.	1880
Κανελλάκος Παν.	Ε.	1897
Κανελλόπουλος Ἀναστ.	Δ.	1900
Κανιαδάκης Εὐστ.	Μ.	1885
Καταράκιας Ἀναστ.	Σ.	1902
Καντεμίρης Εὐστρ.	Κ.	1893
Καπαγιάννης Ἰωάν.	Δ.	1893
Καπαντάρος Εὐάγ.	Α.	1881
Κάπαρος Δημ.	Π.	1871
Καπελάκης Ἰωάν.	Ε.	1894
Καπετανάκης Στυλ.	—	1879
Καπετανάκης Νικόλ.	Δ.	1891
Καπετανάκης Ἐμμ.	Μ.	1894
Καπετανάκης Εὐριπ.	Χαρ.	1896
Καπετανάκης Γεώρ.	Σπυρ.	1898
Καπετανάκης Δημ.	Ἀθαν.	1885
Καπνουλᾶς Χρ.	Γ.	1877
Καπιτσάκης Γεώρ.	Ε.	1898
Καπουλᾶς Δημ.	Γ.	1874
Καπουράλος Γεώργ.	—	1813
Καπότης Βασ.	Παν.	1895
Κάπος Θεόδ.	Χ.	1864
Καπράλος Σωτ.	Ἀλεξ.	1908
Καπρούλας Νικ.	—	1831
Καραβᾶς Ἐπαμειν.	—	1872
Καραβᾶς Κων.	Γ.	1897
Καρακελάκης Γεώρ.	Α.	1878
Καρακελάκης Γεώρ.	Ἐμμ.	1878
Καρακελάκης Γεώρ.	Ἐμμ.	1897
Καραβίδας Δημ.	—	1839
Καραβίτης Λυκοῦργος	—	1897
Καραβίτης Ἀντώνιος	—	1897
Καραγιάννης Κων.	—	1823
Καραγιάννης Δημ.	Σπ.	1880
Καραγιαννόπουλος Παν.	Κ.	1873
Καραγιάννης Νικ.	Κ.	1895
Καραγιάννης Κων.	Ἠλ.	1904
Καραγιαννόπουλος Ρήγας	Γ.	1879
Καραγιῶργος Ἀριστοτ.	Β.	1886
Καραγιῶργος Παναγ.	Ἀπ.	1904
Καραγκούνης Ἀπόστ.	—	1867
Καραγκούνης Δημ.	Κ.	1870
Καραγκούνης Κων.	Γ.	1871
Καραδήμας Ἰωάν.	Κ.	1900
Καραϊσκάκης Λάμπρος	Λάμπ.	1867
Καρακαντᾶς Ἀπόστ.	Δ.	1884
Καραβασίλης Δημ.	—	1905
Καρακασόπουλος Βασ.	Π.	189[illegible]

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Καρακώστας Εὐάγ.	Α.	1898
Καραμάνογλου Χρῆστος	Ζ.	1894
Καραμανώλης Φώτιος	—	1805
Καραμανώλης Γεώρ.	—	1839
Καραμανώλης Ἡρακλῆς	—	1873
Καραμανώλης Ἐμμ.	Γ.	1875
Καραμαούνας Νικ.	—	1890
Καραματσούνης Νικ.	—	1890
Καράμπαλης Ἰωάν.	Θ.	1895
Καράμπελας Νικ.	Δημ.	1901
Καράμπελας Σπυρίδων	—	1869
Καραμπελόπουλος Παῦλος	Χ.	1899
Καραμερτζάνης Παν.	Γ.	1893
Καραμῆτσος Σπυρ.	—	1835
Καραμῆτσος Νικ.	—	1846
Καραμούζης Ἠλ.	Ν.	1885
Καραμπακάκης Γεώρ.	Σ.	1885
Καραμπᾶς Παν.	Ι.	1888
Καράμπελας Εὐάγ.	Π.	1900
Καραμπέτσος Γεώρ.	Α.	1870
Καραμπινάκης Ἐμμ.	Ε.	1891
Καρανδινὸς Μεν.	—	1875
Καρανδρέου Χρῆστος	Α.	1870
Καρανικόλας Ζαχαρ.	Δημ.	1900
Καρατζῆκος Ἰωάν.	Α.	1868
Καραντώνης Ἐμμ.	Γεώργ.	1890
Καραπαναγιώτου Παν.	—	1827
Καραπαναγιώτου Χρηστόδημος	Γ.	1897
Καραπατέας Ἠλ.	Ε.	1886
Καραστάκης Κομν.	Ζ.	1890
Καρατάσης Νικ.	Δ.	1873
Καρατζᾶς Γεώρ.	—	1803
Καρατζᾶς Ἀγαμέμ.	—	1859
Καρατζίμας Γεώρ.	Πετρ.	1900
Καρατῶλος Στεφ.	Δ.	1903
Καρατζᾶς Ἄγγελος	Ι.	1884
Καραχούνζας Γεώρ.	Π.	1873
Καρβέλης Σωτ.	—	1873
Καρβούνης Δημ.	—	—
Καργᾶκος Λεων.	Μ.	1867
Καρδάμης Χρ.	Γ.	1879
Καρδαμίτσης Γεώρ.	Κ.	1900
Καρδαρᾶς Νικ.	Π.	1901
Καρδαρᾶς Νικ.	Ι.	1864
Καρδαρᾶς Χριστόφορος	Ν.	1885
Καρελᾶς Κων.	Χρ.	1876
Καριζώνης Γεώρ.	Α.	1879
Καριζώνης Μιχ.	—	1881
Καρικόπουλος Γεώρ.	Κ.	1897
Καρκαβέλης Γεώρ.	—	1860
Καρκούλιας Δημ.	Α.	1873
Κάρφος Εὐθ.	Ι.	1902
Καρογιάννης Βασ.	Α.	1888
Καρπαλιώτης Δημ.	Α.	1895
Καρπουγάκης Γεώργ.	Κ.	1877
Καρποῦζης Ἀλεξ.	Χ.	1900
Καρούνης Γεράσ.	Σ.	1894
Καροῦσος Κων.	Δ.	1891
Κάρρος Κων.	Χαραλ.	1898
Καρτάκης Γεώρ.	Δ.	1900
Καρτεράκης Ἰωάν.	Π.	1894
Κάρτσωνας Δημ.	Ἠλ.	1892
Καρύδης Ἰωάν.	Γ.	1870
Καρύδης Ματθαῖος	Χρ.	1882
Καρύδης Ἀλέξ.	Γ.	1885
Καρίτσας Κων.	Σ.	1895
Κασάης Δημ.	Ι.	1894
Κασβίκης Ἀθαν.	—	1839
Κασέλης Σπυρ.	—	1895
Κασιδάκος Ἀντών.	Γ.	1892
Κασκαμπᾶς Βασ.	Ι.	1892
Κασιμάτης Κων.	Κ.	1895
Κασίμης Μιχ.	Β.	1886
Κασώλας Γεώρ.	Κ.	1888
Κασώλας Δημ.	Κ.	1895
Κασέλης Σπυρ.	Σ.	1895
Κασιαννὸς Βασ.	—	1876
Κάσσιος Χρῆστος	Περ.	1896
Καστρισιάδης Σπυρ.	—	1852
Καστανάκης Γεώρ.	—	1900
Καστρίτης Γεώρ.	Ι.	1873
Καστρίτης Βασ.	Γ.	1876
Καταφυγιώτης Κων.	Γ.	1896
Κατζαρώνης Γεώρ.	—	1837
Κατῆς Σταῦρ.	Γ.	1878
Κατῆς Σωτ.	Γ.	1890

Ὀνοματεπ.	Πατρών.		ἔτος γεν.
Κατηφόρης	Νικ. Α.		1899
Κατούφας	Ἀρισ. Θ.		1895
Κατραμπασᾶς	Νικ. Γ.		1896
Κατριβάνος	Ἀλέξ. Ν.		1876
Κατριβάνος	Παναγ. Ν.		1891
Κατσᾶκος	Γεώρ. Ἠλ.		1900
Κατσακούλης	Παναγ. Μιχ.		1898
Κατσαμπῆς	Κων. Π.		1895
Κατσαμπάκας	Ἀθαν. Στ.		1883
Κατσάμπης	Νικ. Π.		1899
Κατσανάκης	Νικ. Δ.		1876
Κατσανάκης	Γεώρ. Σ.		1900
Κατσανεβάκης	Ζῆρος Νικ.		1877
Κατσάνης	Ἀλέξ. Α.		1885
Κατσαούνης	Γεώρ. Μ.		1895
Κατσαοῦνος	Βασ. Α.		1901
Κατσαράκης	Νικ. Ε.		1897
Κατσαράκης	Ἰωάν. Ν.		1888
Κατσαρέας	Γρηγ.	—	1898
Κατσαρέλης	Ἰωάννης	—	1873
Κατσαρῆς	Κων. Δ.		1880
Κατσαρὸς	Γεώρ. Β.		1901
Κατσελίδης	Ἀθαν. Ἀντ.		1869
Κατσιβελάκης	Ἀντών. Σ.		1893
Κατσιγιαννάκης	Ἐμμ.	—	1880
Κατσιγιάννης	Χρ. Π.		1881
Κατσίκας	Παντελῆς	—	1858
Κατσικουλάκης	Γεώργ. Χρ.		1875
Κατσίλας	Ἀντών. Θ.		1872
Κατσιμπίρης	Ἰωάν. Β.		1880
Κατσὸς	Δημ.	—	1865
Κατσίνας	Πολυχρ. Ι.		1875
Κατσιφὸς	Γεώργ.	—	1833
Κατσούλης	Χαραλ.Ε.		1872
Κατσούνας	Γεώρ. Β.		1884
Κατσούλης	Ἠλ. Κ.		1875
Κατσούλης	Νικ. Γ.		1899
Κατσούλης	Εὐστρ. Σ.		1898
Κατσώνας	Δημ. Γ.		1871
Κατσαρὸς	Γεώργ. Θ.		1901
Κατσελίδης	Ἀθαν. Ἀντ.		1869
Κατσούρας	Κων. Ν.		1884
Κατωγᾶς	Ἡρακλ. Ι.		1895
Καφάσης	Γεώργ. Α.		1875
Καφοῦσος	Γεώργ. Διον.		1897
Καφέρης	Ἀλέξ. Σ.		1882
Καφόπουλος	Γεώρ.	—	1879
Καφετζάκης	Μηνᾶς Ε.		1899
Κάντζαλης	Ἰωάν. Π.		1872
Κένταυρος	Παναγ. Ε.		1878
Κεραμυδᾶς	Παντελ. Δ.		1895
Κετσέας	Πολύβ. Θ.		1901
Κεφαλληναῖος	Ἀναστ.	—	1829
Κεφαλληνᾶς	Κων. Σ.		1876
Κημπούρης	Κων. Ἰωάν.		1906
Κηρῦκος	Πέτρ.	—	1850
Κίνας	Ἰωάν.	—	1863
Κικερῆς	Δημ. Γ.		1895
Κινινῆς	Κων. Δ.		1899
Κιουρτζῆς	Νικ. Χρ.		1891
Κιτσάκης	Χριστ. Τρ.		1884
Κῖτσος	Χρηστ. Γ.		1898
Κλάγκας	Νικ. Α.		1874
Κλαδίσιος	Βασ. Π.		1887
Κλαπῆς	Εὐάγ. Γ.		1878
Κλείδης	Ἰωάν. Ε.		1877
Κλειώστας	Παν. Χ.		1900
Κλεώπας	Γεώρ	—	1796
Κλήρης	Παναγ.	—	1811
Κογιαντζῆς	Δημ. Γ.		1873
Κόγιας	Νικ. Κ.		1875
Κογιώνης	Χρῆστ.	—	1867
Κογκόπουλος	Λουκᾶς Σ.		1855
Κοζυράκης	Διομίδης	—	1876
Κοκαλιάρης	Διονύσ. Γ.		1881
Κόκκας	Εὐστάθ. Ι.		1881
Κόκκας	Ἰωάν.	—	1828
Κοκκαλᾶς	Δημ.	—	1878
Κόκκαλης	Ἀναστ.	—	1840
Κόκκαρης	Κων. Α.		1895
Κόκκαλης	Ἀλέξ. Β.		1890
Κόκκιερης	Ἀναστ. Σ.		1884
Κοκκινάκης	Μιχ. Γ.		1890
Κοκκίνης	Ἰωάν.	—	1820
Κοκκίνης	Μιχ. Γ.		1900
Κοκκίνης	Εὐθ.	—	1906

'Ονοματεπ.	Πατρών.	έτος γεν.	'Ονοματεπ.	Πατρών.	έτος γεν.
Κόκκινος Νικ. Π.		1898	Κοντάκος 'Ιωάν. Ν.		1895
Κόκκινος Γεώρ.	—	1908	Κονταξάκης Πρεσβαν. Σ.		1881
Κοκκόπουλος 'Ιωάν. Ν.		1901	Κοντέας Διον Κυρ.		1894
Κοκκόνας Στυλ. Δ.		1869	Κοντογιάννης Κων. Ι.		1883
Κόκκορης Λυκοῦρ. Π.		1879	Κοντίδης 'Ιππ. κ. Παυσ.		1894
Κόκκος 'Ιωάν	—	1821	Κοντογιάννης 'Ιωάν. Γεώρ.		1904
Κοκκοτὸς Δημ. Ν.		1885	Κοντογιάννης Θωμᾶς Γ.		1881
Κοκκοτίνης 'Ιωάν. Στυλ.		1895	Κοντογιῶργος Λεων.	—	1863
Κρικώνης Δημ.	—	1808	Κοντογιῶργος Κων. 'Ηλ.		1874
Κοκκολύρης Διον. Σ.		1889	Κοντογιῶργος 'Αλέξ. Ι.		1883
Κρικώνης Χρῆστ. Ν.		1895	Κοντογιῶργος Νικ. 'Εμμ.		1894
Κοκκοτσάκης Τιμ. Τι.		1895	Κοντοζαμάκης Νικ. Π		1899
Κολαξίδης 'Ηλ. 'Ιωάν. Ματθ.		1889	Κόντος 'Αριστ.	—	1895
Κολίτσας Γεώρ. 'Ιωάν.		1899	Κοντομῆτσος Σαραντ. Ι.		1874
Κόλλιας 'Ιωάν. Ματθ.		1895	Κοντὸς 'Ιωάν.	—	1896
Κόλλας 'Αλέξ. 'Αναστ.		1900	Κοντὸς Βασ. Ι.		1876
Κολλᾶτος 'Αντών. Δ.		1870	Κονταράκης 'Ιωάν. Νικ.		1900
Κολλᾶτος 'Αριστ. Δ.		1884	Κοντοστᾶνος Εὐστ. Π.		1889
Κολλᾶτος Κων. 'Αθ.		1895	Κοντόπουλος 'Ιωάν.	—	1908
Κόλλιας Κων. Θ.		1872	Κορδάκης Γεώρ. Δ.		1897
Κόλλιας Ζαχ. Εὐθ.		1908	Κορδώνης Βασ. Ι.		1883
Κόλλιας Δημ. Ε.		1900	Κορέσης Δημοσθ. Μ.		1889
Κολιοβέτας Παν. Σωτ.		1899	Κορίκης Κων Π.		1893
Κολογιούρης Παναγ. Γ.		1897	Κορμόβας 'Αναστ. Π.		1886
Κολοκοτρώνης Βασ. Γ.		1884	Κορνάρος Νικ. Γ.		1887
Κολοκούβαρος Νικ.	—	1834	Κορνάρος 'Εμμ. Ι.		1894
Κολομβέας Σπυρ. Γ.		1899	Κορνηλάκης Χαρ. Β.		1879
Κολομβότσος Α.	—	1907	Κορνηλάκης 'Εμμ. Ι.		1895
Κολονάρος Γεώρ. Β.		1876	Κοροβέσης Σταμ. Ι.		1904
Κολποδῖνος Δημ.	—	1848	Κορομηλᾶς 'Ηλ. Δ.		1894
Κολιμπίρης 'Ιωάν. Ν.		1895	Κοροπούλης Δημ.	—	1894
Κονιτόπουλος 'Αγγ.	—	1834	Κορωναῖος Πέτρ. Π.		1897
Κοματάκης Γεώρ.	—	1863	Κοσιώρης Νικ. Δημ.		1908
Κομνηνὸς Βασ. Α.		1837	Κοσκινᾶς Νικ. Π.		1887
Κομνηνὸς Βασ. Γ.		1893	Κοσκινᾶς Σταῦρ. Β.		—
Κομποχόλης 'Ηλ. Ν.		1895	Κοσμάκης 'Ιωάν.	—	1876
Κόνδης Δημ.	—	1854	Κόσυφας Χρῆστος Χαραλ.		1906
Κονδυλάκης Δημ. Χ.		1899	Κοταχέας Παναγ. Δ.		1884
Κονδύλης Δημ. Κ.		1870	Κοτζίστας 'Ιωάν.	—	—
Κονδύλης Νικ. Χ.		1882	Κοτοπούλης 'Αθ.	—	1908
Κόνσολας 'Αντών. Γ.		1895	Κοτσάκης 'Ιωάν. Χρ.		1873
Κοντάκος Γεώργ. 'Ηλ.		1870	Κοτσαμπελούλης Στερ. Κ.		1889
Κοντάκος Δημ. Θεόδ.		1907	Κοτσαρίδης Εὐάγ. Β.		1895

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Κότσιαρης Νικ.	Σ.	1875
Κοτσιᾶς Κων.	—	1907
Κότσιος Στεφ.	Χρ.	1884
Κότσιρας Βασ.	—	1905
Κοτσιφὸς Γεώρ.	Γ.	1819
Κοτσιρέας Λεων.	Σ.	1890
Κοτσώνης Βασ.	Γ.	1885
Κοτρώνης Γεώρ.	—	1895
Κοτυλαῖος Πέτρ.	Γ.	1888
Κουβάκης Νικ.	Ι.	1879
Κουβαράκης Ἰωάν.	Λ.	1901
Κουβαρᾶς Χαρ.	Π.	1899
Κουβελόπουλος Κων.	Χ.	1875
Κουβέσης Ἀθ.	Π.	1867
Κουδουμάκης Ἰωάν.	Χ.	1893
Κουζᾶκος Παν.	Ἠλ.	1899
Κουζῆς Γεώρ.	Π.	1899
Κουζιγιάννης Ἰωάν.	Γ.	1890
Κουζούρης Ἰωάν.	Γ.	1891
Κουκῆς Ἀριστομ.	—	1857
Κουκῆς Δημ.	—	1870
Κουκῆς Γεώρ.	Δ.	1893
Κουκουλᾶς Ξενοφῶν	Ξ.	1880
Κουκουλομάτης Φώτ.	Ι.	1898
Κουκουλόπουλος Κων.	Γ.	1883
Κουλάκος Θεόδ.	Γ.	1887
Κουλιεράκης Νικ.	Γ.	1882
Κουλιέρης Παν.	Ι.	1872
Κουλούρης Ἀντώνιος	—	1879
Κουμανιώτης Χρύσανθος	Ι.	1899
Κουμάνδαρος Παν.	Δ.	1895
Κουμαντάκης Ἐμμ.	Εὐάγ.	1895
Κουμιώτης Σταῦρος	—	1834
Κουμλῆς Χαρ.	Ν.	1892
Κουμουτσουρέας Βασ.	Θ.	1865
Κουμουτσόπουλος Χαρ.	Ι.	1871
Κουμουτσόπουλος Εὐάγ.	Ι.	1875
Κουμοῦτσος Νικόλαος	—	1882
Κουνδοῦρος Γεώργ.	Κ.	1878
Κουτάκης Γ.	Ε.	1894
Κουτβάλας Εὐθ.	Θεόδ.	1905
Κουράκος Μιχ.	Στυλ.	1872
Κουρδουβέλης Βασ.	—	1908

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Κουρεμπανᾶς Ἰωάν.	Θ.	1891
Κουρεμπανᾶς Ἰωάν.	Παν.	1906
Κουρεντζῆς Σάβ.	Ι.	1892
Κουρεντζῆς Βασ.	—	1906
Κουρκουλάκος Ἰωάν.	Στ.	1869
Κούρκουλας Ἰωάν.	Στ.	1870
Κουρλιοῦρος Θεοφάνης	—	1883
Κουρῆς Χαρ.	Μιχαὴλ	1901
Κοῦρος Εὐάγ.	Η.	1892
Κουρούκλης Ἰάκωβος	—	1907
Κοῦρος Σπυρ.	Η.	1892
Κουρνέτας Ἰωάννης	Ματθαῖος	1901
Κουρσάρης Σπυρ.	Νικ.	1878
Κούρτης Χρῆστος	—	1902
Κούρτιος Ἀθαν.	Κ.	1880
Κούσκουλας Ἰωάννης	Κ.	1877
Κούσουλας Γ.	Δ.	1900
Κουσουνῆς Γεώργ.	Σ.	1890
Κουταλώνης Πέτρ.	Ι.	1878
Κούτρας Παν.	Ἀθαν.	1906
Κούτρας Γεώργ.	Ἰωάν.	1873
Κουτρουλὸς Χαρ.	Χρ.	1883
Κουτρουβίδας Γεώργ.	Γρηγ.	1808
Κουτούπης Κυρ.	Γεώργ.	1906
Κουτρουμπῆς Ἰωάννης	Κ.	1887
Κούτσιας Ἀθαν.	Εὐάγγελος	1906
Κουτσογιάννης Στέφ.	Κ.	1880
Κουτσογιαννόπουλος Δημ.	—	—
Κουτσογιαννόπουλος Θεοφ.	Ν.	1899
Κουτσογκέτας Πέτρος	—	1875
Κουτσολεβάκης Κων.	Ν.	1896
Κουτσοθανάσης Παν.	Χρ.	1879
Κουτσουλουκᾶς Κων.	Ν.	1896
Κουτσοπέτρος Δημ.	Στ.	1874
Κουτσόπουλος Δημ.	Σπυρ.	1889
Κουτσοῦκος Γεώργιος	—	1804
Κουτσομάρης Ἀριστ.	Ν.	1895
Κουτσουμπᾶς Σπυρίδων	—	1866
Κουτσούπης Θεόδ.	Μ.	1891
Κουτσουνάδης Στέφανος	Ε.	1895
Κουτσουρέλης Σοφ.	Γ.	1904
Κουτσοχάνης Ἰωάν.	Ε.	1881
Κουτσοχέρας Ἀλέξ.	Δ.	1885

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Κουφογιαννάκης Μιχ.	Γ.	1888
Κοφίτσας Δημ.	Θ.	1901
Κοχτάνης Θωμᾶς	Νικ.	1879
Κράνης Ἀνδρ.	Δημ.	1908
Κρανάκης Ἰωάν.	Ε.	1877
Κρέτσας Κων.	Εὐάγγελος	1909
Κρεμεντζῆς Σπυρ.	Δ.	1894
Κρητικὸς Ἀνδρέας	—	1808
Κρητικὸς Νικ.	Ἰωάν.	1889
Κριάλης Μιχ.	Δ.	1869
Κριαρᾶς Παῦλος	Ι.	1884
Κριαρᾶς Γεώργ.	Θ.	1888
Κριεζῆς Ἀλέξ.	Ν.	1878
Κριεμμάτης Κων.	—	1830
Κρικελόπουλος Ζήσης	—	1822
Κρίκης Παῦλος	Γεώργ.	1902
Κρῖκος Βασ.	Π.	1873
Κρῖκος Ἀθανάσιος	Ι.	1881
Κριτσοτάκης Ἀπόστολος	Ε.	1870
Κριτσοτάκης Κων.	Ε.	1891
Κριτσοτάκης Κων.	Ε.	1894
Κροκίδας Γεώργιος	—	1809
Κροκιδᾶς Δημ.	Ἰωάν.	1868
Κροκιδᾶς Γ.	Α.	1872
Κρομμυδάκης Θεόδ.	Ι.	1891
Κρομμύδας Κων.	Π.	1871
Κροντζούρης Ἀντ.	Δ.	1887
Κυδέλλος Δημ.	Παν.	1866
Κυζίρης Πέτρος	Γ.	1880
Κυπριάδης Ἀνδρ.	Θ.	1886
Κύπριος Γεώργ.	Α.	1801
Κυπριώτης Χρ.	Σπυρ.	1887
Κύρης Ἡρακλῆς	Κ.	1898
Κυριακάκης Γεώργ.	Ε.	1869
Κυριακάκης Μιχ.	Γ.	1888
Κυριακάκης Κων.	Δ.	1894
Κυριακάκης Βασ.	Λ.	1897
Κυριακαρακὸς Διον.	Ι.	1886
Κυριάκης Παῦλος	Κυριάκου	1906
Κυριακίδης Ἀντώνιος	—	—
Κυριακόπουλος Γεώργ.	Δ.	1890
Κυριακόπουλος Εὐστάθ.	Θ.	1894
Κυριάκου Χαρ.	—	1809
Κυριακοῦ Δημ.	Γ.	1896
Κυριακάκης Ἐμμ.	Ι.	1873
Κυρκόπουλος Λεων.	Β.	1873
Κυτωνάκης Γεώργ.	—	1871
Κωδαῖος Μιχ.	Ν.	1895
Κωνσταντάκος Κυρ.	Π.	1886
Κωνσταντινόπουλος Παν.	Ι.	1890
Κωνσταντίνου Ἀπόστ.	—	1825
Κωνσταντίνου Ἀρτέμιος	—	1819
Κωνσταντίνου Νικ.	—	1817
Κωνσταντίνου Νικ.	Γ.	1901
Κωνσταντόπουλος Σπυρ.	Κ.	1888
Κώνστας Γερ.	Γεώργ.	1895
Κωσταβάρας Νικ.	—	1899
Κωστάκος Δημ.	Ν.	1884
Κωστάκης Μᾶρκος	Ε.	1894
Κωνσταντᾶς Ἀναστ.	Θ.	1905
Κωστόπουλος Κων.	Δ.	1874
Κωστόπουλος Γεώργ.	—	1908
Κωστόπουλος Διον.	Ι.	1877
Κωστόπουλος Γεώργ.	Ν.	1879
Κωστούδης Παν.	Β.	1890
Κωτούλας Σεραφεὶμ	Β.	1905
Κώτσης Δημ.	Γ.	1882
Κωτσαρίδης Εὐάγ.	—	1895
Κουφὸς Φ.	Κ.	1899
Κωτσόπουλος Παν.	—	1908
Κωνσταντινίδης Θεοδ.	—	1874
Λαβδάκης Ἰωάννης	Κ.	1874
Λαγάνης Μιχ.	Δ.	1872
Λάγιος Ἀθαν.	—	1831
Λάγιος Βασ.	Γεώργ.	1905
Λαγογιάνης Κων.	Χρ.	1872
Λαγοπόδης Ἀναστ.	Γ.	1886
Λαγουδάκης Γεώργ.	Ι.	1896
Λαδόπουλος Παν.	Πελοπ.	1892
Λαζαρᾶτος Ἀθαν.	Χαρ.	1905
Λαζόπουλος Παν.	—	1817
Λαζόπουλος Ἀχιλλεὺς		1856
Λάζος Ἠλίας	Γ.	1888
Λάζος Ἀθανάσιος	—	1904
Λάζος Ἰωάννης	Κ.	1893
Λάϊος Μιχαὴλ	Φώτ.	1881

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Λάϊος Θεόδ.	Ἀθαν.	1899
Λαλάκος Ἀθαν.	Γ.	1887
Λαλιώτης Χρῆστος	Ι.	1879
Λαλιώτης Παν.	Γεώργ.	1907
Λαλιώτης Παν.	Νικόλ.	1896
Λαλιώτης Ἀντ.	Γ.	1906
Λαμπαδαρίδης Φώτιος	—	1891
Λαμπαούνας Γεώργ:	Ι.	1876
Λαμπιθιανάκης Στυλ.	Ἐμμ.	1892
Λαμπίρης Νικόλαος	Ι.	1865
Λάμπρου Γεώργιος	Α.	1875
Λάμπουρας Κων.	Ε.	1895
Λαμπράκης Μενέλαος	—	1879
Λαμπράκης Χρῆστος	Δ.	1884
Λαμπράκης Ἀθαν.	Δ.	1886
Λαμπρακόπουλος Ἀθαν.	—	1907
Λαμπρινίδης Κων.	Λάμπρος	1874
Λαμπρινὸς Γεώργ.	Α.	1889
Λαμπρόπουλος Παν.	—	1862
Λαμπρόπουλος Ἰωάν.	—	1869
Λαμπρόπουλος Ἰωάννης	Ἠλίας	1895
Λαμπρόπουλος Σπήλ.	Παν.	1898
Λάμπρου Ἀλέξ.	Γρηγ.	1883
Λάμπρου Γεώργ.	Δημ.	1900
Λαναρᾶς Νικόλαος	—	1829
Λαπαθάκης Δημ.	Γ.	1900
Λαπαθιώτης Θεοχάρης	Κ.	1810
Λάρδης Νικόλαος	—	1883
Λαρπόδης Γεώργ.	Σ.	1886
Λασκαρᾶτος Γεράσιμος	—	1908
Λάσκαρης Κίμων	—	1854
Λασκαρίδης Δημ.	Ἀλέξ.	1900
Λαυρεντάκης Κων.	Μιχαὴλ	1894
Λαδογιάννης Δημήτριος	—	1905
Λειβαδέας Νικ.	Δ.	1896
Λειβαδίτης Παν.	—	1905
Λεκαράκος Ἀναστ.	Δ.	1873
Λεκατσᾶς Χαρ.	Εὐάγγελος	1900
Λέκκας Ἀθανάσιος	—	1805
Λέκκας Χαρίτων	—	1896
Λέκκας Ἰωάννης	—	1875
Λέκκας Χρῆστος	—	1808
Λέκκας Ἐμμανουὴλ	—	1844

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Λέκκας Χριστόδουλος	Α.	1867
Λεκάκης Γρηγόριος	—	1842
Λελούδας Ἀθαν.	Παν.	1863
Λεμονῆς Ἰωάννης	Κ.	1892
Λεονταρίδης Νικ.	Παν.	1895
Λεονταρίδης Θεόδωρος	Δημ.	1894
Λεοντίου Γεώργιος	Π.	1873
Λέτσιος Σωτ.	Γεώργ.	1895
Λευτεριώτης Παῦλος	Γερ.	1904
Λευκάδιος Γεώργιος	—	1840
Λευθεριώτης Στέφανος	—	1818
Λέων Νικόστρατος	—	1810
Λεωνίδου Κομνηνὸς	—	1817
Λιαγκούας Γεώργ.	Κ.	1880
Λιακόπουλος Βασ.	—	1870
Λιακόπουλος Πέτρος	Εὐστρ.	1891
Λιανδρῆς Ἐμμανουὴλ	Ι.	1882
Λιανὸς Μιχαὴλ	Ι.	1898
Λιανὸς Ἀπόστολος	Ἠλ.	1907
Λιαπάκης Ἐμμανουὴλ.	Μην.	1895
Λιάππας Κων.	Ἰωάν.	1906
Λιάπης Γεώργιος	—	1836
Λιάπης Χρῆστος	Κ.	1873
Λιαπῖκος Ἰωάν.	Δημ.	1885
Λιάσκας Σταῦρος	—	—
Λιαφάκης Ἐμμ.	Γεώργ.	1898
Λιβάνιος Θεόδωρος	—	1827
Λιβάνιος Μελέτιος	—	1829
Λιβάνιος Μιχ.	Δ.	1827
Λίγδας Νικ.	Χρῆστος	1896
Λιλιτάκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1889
Λιναρδάκης Ἀνδρέας	Ἀντ.	1864
Λιναρδάκης Ἰωάν.	Ἐμμ.	1897
Λιόδης Ἰωάννης	Παν.	1890
Λίντζος Ἰωάννης	Κ.	1872
Λιόντος Δημήτριος	Κ.	1876
Λιόλιος Ἀλέξ.	—	1902
Λίτας Ἰωάννης	Ἀντ.	1869
Λιόσης Χρῆστος	—	1908
Λίτινας Ἡρακλῆς	Δημ.	1887
Λοιδωρίκης Εὐθ.	—	1842
Λόλας Πέτρος	—	1906
Λούβαρις Γεώργιος	Ι.	1889

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Λοῦδρος Σωκράτης	Στυλ.	1877
Λουγγῆς Κων)νος	—	1818
Λουκᾶς Γεώργιος	Σπυρ.	1907
Λουκόπουλος Δημ.	Ἀντών.	1833
Λουκόπουλος Ἰωάννης	Κ.	1899
Λουκάκης Στυλ.	Μυρ.	1886
Λουρμπάκος Εὐστρ.	Νικ.	1895
Λυγκάτης Νικολ.	Ι.	1900
Λυγνὸς χρ.	Δημ.	1897
Λυγοψυχάκης Ἰωάν.	Γ.	1887
Λυδάκης Ἐμμ.	Ζαχ.	1896
Λυκάκης Ἰωάν.	Νικ.	1862
Λύκας Ξενοφῶν	Γ.	1885
Λυμπέρης Ἰωάν.	Κ.	1873
Λυμπέρης Κων.	Χαρ.	1881
Λυμπέρης Γεώργ.	Νικ.	1883
Λυράκης Μιχ.	Ι.	1876
Λυράκης Ἐμμ.	Γ.	1885
Λύρης Βασ.	Ι.	1895
Λυρικὸς Σπυρ.	Κ.	1900
Λύτρας Ἀριστ.	—	1888
Μαγγίνας Γεώργιος	—	1835
Μαγιάκος Γεώργ.	Στερ.	1886
Μαγιῶνος Ἀνδρέας	Μ.	1897
Μαγκανάκης Λυμπέρ.	Μ.	1882
Μαγκανάρος Ἐπαμειν.	—	1828
Μαγκανόπουλος Χρῆστος	—	1844
Μαγγλάρας Ἠλ.	Β.	1887
Μαγνήσαλης Γεώργ.	—	1897
Μαδιᾶς Χρῆστος	Δ.	1884
Μαζαράκης Ὅμηρος	Γ.	1875
Μαζαράκης Γεράσιμος	Διον.	1907
Μαζοκοπάκης Θεοδ.	Ν.	1885
Μαθαρῖκος Παντελῆς	Ι.	1852
Μαθιουδάκης Ἀντ.	Ι.	1890
Μαθιουδάκης Ἰωάν.	Γεώργ.	1892
Μαθιουδάκης Γεώργιος	—	1892
Μαθιουδάκης Νικ.	Γ.	1894
Μαϊνέλας Ἐμμ.	Γεώργ.	1878
Μακεδὼν Παν.	Δημ.	1890
Μακόπουλος Κων.	—	1840
Μακράκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1894
Μακτανδρείου Ἀνδρ.	Ἀθ.	1867
Μακρῆς Ἰωάννης	—	1837
Μακρῆς Γερ.	Γεώργ.	1888
Μακρόπουλος Στέφ.	Ἠλ.	1893
Μακρόπουλος Ἄγγελος	Κ.	1907
Μακρυγιάννης Νέστωρ.	Κ.	1882
Μακρυδάκης Εὐστάθ.	Θ.	1884
Μακρυνιώτης Ἀντ.	Ἀθ.	1906
Μακρυνιώτης Κων	Μιχ.	1898
Μακρυνιώτης Κων.	—	1905
Μαλακάσης Ἰωάννης	Γ.	1888
Μαλάμος Λάμπρος	Δ.	1822
Μανδράκης Νικ.	Ἀνδρέας	1900
Μαλαπέτσας Νικ.	Ε.	1884
Μαλετέας Παν.	Σάβ.	1890
Μαλινδρέτος Γεώργιος	Ι.	1888
Μάλλιαρης Παναγ.	Ι.	1904
Μάλλιας Παναγ.	—	1878
Μάλλιος Ἀπόστολος	Δ.	1897
Μαλτέζος Παναγ.	—	1906
Μαμουνάκης Ἐμμ.	Ἀντ.	1881
Μαμπλέκος Ἀναστ.	Δ.	1888
Μανάρας Λουκᾶς	Δ.	1908
Μανδαλάκης Ἐμμ.	Ἀντ.	1892
Μανδηλάρης Κων.	Ι.	1883
Μανδραπούλιας Νικ.	Ε.	1887
Μάνεσης Κων.	Ν.	1883
Μανιᾶς Μανοῦσος	Χρ.	1880
Μανιᾶς Ἰωάννης	Ἀντ.	1898
Μανιάτης Γεώργιος	—	—
Μανιάτης Νικόλαος	—	1908
Μανικᾶς Δημ.	Ι.	1892
Μανιὸς Ἰωάννης	Ζ.	1874
Μανιουδάκης Στυλιανὸς	Ι.	1889
Μανιώτης Παν.	Ἕκτωρ	1906
Μανουδάκης Στυλ.	Κ.	1889
Μανούκας Στέργ.	Κ.	1897
Μανουσάκης Ἰωάννης	Ν.	1884
Μανουσάκης Χαρ.	Μιχ.	1894
Μανουσέλης Ἰωάν.	Α.	1882
Μανουσέλης Γεώργιος	Ν.	1889
Μανουσέλης Γεώργιος	Μιχ.	1891
Μανουσέλης Γεώργιος	Ἀνδρ.	1892
Μανοῦσος Παν.	Α.	1899

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μανταδάκης Ἀντώνιος	Γ.	1883
Μαντᾶς Πέτρος	Περ.	1883
Μαντέλης Διονύσιος	Θεοδ.	1908
Μαντὲς Κων.	Φ.	1867
Μανταβῖνος Γεώργιος	Θ.	1894
Μαντζαγριωτάκης Κων.	Κ.	1861
Μαντζάρας Ἀναστ.	Γ.	1893
Μάντζαρης Βασ.	Δ.	1894
Μαντζάφος Σεραφεὶμ	Γ.	1896
Μαντζούκης Σπυρ.	Θ.	1886
Μαντζανέας Γεώργιος	Κ.	1888
Μαντούβαλος Μιχ.	Χρ.	1895
Μαντούβαλος Νικόλαος	Βασ.	1901
Μαντουνανάκης Παντ.	Α.	1876
Μαντουνανάκης Γεώργ.	Α.	1884
Μανώλης Παο.	Βασ.	1876
Μανώλης Πανταλέων	Κ.	1883
Μανωλικλίδης Κων.	—	1877
Μανωλόπουλος Θεοδ.	—	1855
Μαραγκάκης Γεώργιος	Π.	1894
Μαραγκόπουλος Θεοδ.	—	1870
Μαραγκὸς Βασίλειος	Δ.	1883
Μαραγκουδάκης Νικ.	Ε.	1888
Μαραγκουδάκης Νικ.	Κυρ.	1903
Μαράζης Γεώργ.	Ε.	1890
Μαράκας Κων.	Ἀθαν.	1908
Μαράκης Γεώργ.	Ν.	1896
Μάργαρης Ἰωάννης	Εὐστ.	1884
Μαργαρίδης Δημ.	Γ.	1895
Μαργέλος Κων)νος	—	1838
Μαριᾶνος Κων.	Ε.	1897
Μαριδάκης Ἐμμ.	Ι.	1899
Μαρινάκης Νικόλ.	Ἀν.	1879
Μαρινάκης Βασίλειος	Γ.	1901
Μαρινᾶτος Γερ.	Ν.	1900
Μαρίνης Ἰωάννης	Π.	1895
Μαρῖνος Γεώργιος	Ι.	1887
Μαρῖνος Σταμ.	Α.	1888
Μαρῖνος Γεώργ.	Ι.	1900
Μαρῖνος Ἰωάννης	Π.	1896
Μαριόλης Νικόλαος	Δ.	1894
Μαριόλης Νικόλαος	Γ.	1897
Μαρκάκης Μιχαὴλ	Ν.	1890
Μαρκάκης Τιμ.	Γ.	1896
Μαρκαμπέλης Νικ.	Κ.	1895
Μαρκᾶτος Κων.	Μᾶρκος	1908
Μαρκετάκης Ἰωάν.	Γ.	1899
Μαρκέτος Νικόλαος	Α.	1893
Μαρκογιαννάκης Ἐμμ.	—	1883
Μαρκοδημητράκης Νικ.	Ι.	1888
Μαρκόπουλος Ἰωάν.	Ἀθ.	1877
Μαρκόπουλος Ἰωάν.	Γ.	1882
Μαρκόπουλος Ἀριστοτ.	Ν.	1885
Μαρκόπουλος Γεώργ.	Ἀγγ.	1895
Μαρκουλάκης Μιχαὴλ	Νικ.	1876
Μαρκουλάκης Νικ.	Κ.	1881
Μαρματάκης Ἐμμ.	Θ.	1888
Μαρματάκης Εὐτύχιος	Ι.	1898
Μαρνιέρος Ἀπόστ.	Σπυρ.	1899
Μαρονικολάκης Μιχ.	Γ.	1899
Μαρόπουλος Γεώργ.	Σ.	1876
Μαρούδας Ἰωάννης	Χρ.	1865
Μαρούδας Ἰωάν.	Διον.	1898
Μαρουλάκης Βασ.	Μ.	1890
Μαρούλης Κων.	Δ.	1877
Μαρούτσης Κων.	Δ.	1874
Μαρσέλλος Ἰωάν.	Δ.	1886
Μαρτάκος Παῦλος	Μ.	1876
Μασούρας Ἀπόστ.	Κ.	1886
Μασούρας Ἀστέρ.	Κ.	1896
Μασουρίδης Παν.	—	1906
Μαστοράκης Ἰωάν.	Δ.	1889
Μαστρογιωργάκης Δημ.	Μ.	1893
Μαστρογεωργίου Κων.	Λεων.	1907
Μαστρογιάννης Ἰωάν.	Γ.	1898
Ματαράγκας Ἀρχιμ.	Π.	1868
Ματθαιάκης Ἰωάννης	—	1887
Ματθαιάκης Ἰωάννης	Δ.	1878
Ματθαιόπουλος Δημ.	—	1818
Ματθαίου Βασ.	Χαρ.	1909
Ματόπουλος Ἀριστ.	Α.	1865
Ματσαντώνης Ἰωάν.	Λεων.	1867
Μαυρακάκης Κων.	—	1882
Μαυράκης Κων.	Α.	1878
Μαυράκης Χαρ.	Ἐμμ.	1886
Μαυράκης Βασ.	Γ.	1895

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μαυρικάκης Γεώργιος	—	1879
Μαυρικάκης Κων. Ν.		1894
Μαυρῖκος Εὐάγ. Γ.		1899
Μαυρογιαννέας Παν. Γ.		1896
Μαυρογιάννης Δημ. Φ.		1870
Μαυρογιάννης Ἰωάν. Α.		1876
Μαυρογιάννης Ἀθαν. Κ.		1881
Μαυροκουκουλάκης Γ. Στ.		1888
Μαυρολίδης Κων. Γ.		1881
Μαυρομιχάλης Ἀντ.	—	—
Μαυρομιχάλης Χαρ. Κ.		1867
Μαυρομμάτης Ματθαῖος Α.		1892
Μαυροειδῆς Κων. Παν.		1901
Μαχαίρας Νικ. Κ.		1874
Μεγαλοοικονόμου Ἰωάν. Γ.		1889
Μεϊμάρης Ἀχιλ. Κ.		1894
Μεϊμάρης Παν. Ν.		1897
Μελαμπιανάκης Μιχ. Ἐμμ.		1894
Μελετίου Γεώργ.	—	1825
Μελισσηνὸς Διον.	—	1848
Μεντζελόπουλος Γεώργ. Π.		1880
Μεντζέλος Στέφ. Β.		1891
Μέξης Ἰωάννης	—	—
Μερασκιντῆς Ἀχιλλεὺς Γ.		1899
Μερέδης Βενετσᾶνος Λ.		1895
Μερεντίτης Νικ. Μιχ.		1881
Μέρμηγκας Παν. Δημ.		1871
Μέρμηγκας Γεώργ. Χρ.		1877
Μεσαριτάκης Μιχ. Ἰωάν.		1897
Μεσημέρης Γεώργ. Β.		1901
Μεταξάκης Γεώργ. Σπ.		1892
Μεταξᾶς Δημ.	—	1839
Μεταξᾶς Σπυρ.	—	1870
Μεταξᾶς Εὐστ. Ἀναγν.		1874
Μεταξᾶς Δημ. Μιχ.		1894
Μετζάκης Γεώργ. Κ.		1894
Μετζιδάκης Νικ. Α.		1894
Μηλάνης Ἰωάννης Ν.		1885
Μηλιαρᾶς Χρυσόστ. Ι.		1882
Μηλαρᾶς Γεώργ. Κ.		1899
Μηλιᾶς Ἀνδρ. Χρ.		1869
Μηλιᾶς Γεώργ. Κων.		1900
Μήλιος Ἰωάν.	—	1841
Μηλιώνης Χρῆστος Κ.		1885
Μηλιώνης Γεώργιος Θ.		1901
Μηναδάκης Μιχ. Ι.		1883
Μητραλιᾶς Πανγ. Γ.		1883
Μήτρας Γρηγ. Η.		1878
Μητρόπουλος Εὐστράτιος Σ.		1893
Μητρόπουλος Δημ. Η.		1896
Μιχάκης Γεώργιος Α.		1878
Μητρούσιας Φίλιππος	—	1908
Μητσάκος Ἀντ. Α.		1869
Μητσάκος Νικήτας Ι.		1873
Μητσάκος Θεοδ. Μ.		1881
Μητσόπουλος Ἀθαν. Β.		1875
Μητσόπουλος Ἰωάν. Κων.		1907
Μητσόπουλος Νικ. Δ.		1884
Μήτσου Ἰωάννης	—	—
Μήτσου Παναγ. Κ.		1878
Μήτσου Κων)νος Βασίλ.		1909
Μιαούλης Νικόλ.	—	1874
Μιαούλης Ἰωάν. Γ.		1879
Μιαούλης Γεώργ. Η.		1893
Μιγεμάκης Μιχ. Ι.		1894
Μίκροβας Ἀντ. Ἀλ.		1894
Μικρὸς Κων. Ι.		1869
Μιμῖκος Δημ.	—	1801
Μιναράκης Παν. Χαρ.		1877
Μιχαλάκης Σπυρ.	—	1878
Μιχάκης Γεώργ. Α.		1878
Μιχαλακόπουλος Γεώργ. Λεων.		1864
Μιχαλακόπουλος Χρῆστος Μ.		1897
Μιχαλαράκος Πέτρος Λεων.		1870
Μιχαλέας Κων. Π.		1896
Μιχαλοπετράκος Ἰωάν.	—	1850
Μιχαλόπουλος Παν.	—	1811
Μιχαλόπουλος Ἀλέξ.	—	1874
Μιχαλόπουλος Ἰωάν. Ἀν.		1866
Μιχαλόπουλος Κων.	—	1883
Μιχαλόπουλος Δημ. Γ.		1884
Μιχαλόπουλος Ἀθαν. Β.		1884
Μιχαλόπουλος Νικόλαος Π.		1904
Μιχαλόπουλος Σταῦρος Γ.		1867
Μιχελιουδάκης Ἰωάν. Χρ.		1882
Μοάτσος Ἰωάν. Ἰάκ.		1883

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μοθωναῖος Δημ.	—	1802
Μοίραλης Γεώργ. Χ.		1888
Μολφέτας Ἰωάν.	—	1876
Μομφερᾶτος Γεώργ.	—	1810
Μοναχὸς Δημ. Ι.		1887
Μονοκροῦσος Πέτρος Α.		1872
Μονοφατσιώτης Μιχ. Γ.		1890
Μοράνδης Ἀντώνιος	—	1900
Μορφούλιας Κων. Ι.		1896
Μοσχοβάκης Δημ.	—	1805
Μοσχοβάκης Ἀντώνιος	—	1812
Μοσχοβάκης Γεώργιος	—	1832
Μοσχοβάκης Ἰωάννης	—	1844
Μοσχοβίτης Χρῆστος	—	1831
Μοσχόπουλος Εὐάγγελος Ν.		1872
Μόσχος Σπυρίδων Θ.		1877
Μουζουράκης Κων. Μ.		1881
Μουλογιαννάκης Ἰωάν. Γ.		1881
Μουλόπουλος Ἰωάννης Κ.		1895
Μουμούρης Σπυρ. Ι.		1888
Μουντᾶνος Ἠλ. Π.		1876
Μουτζουρίδης Ἠλ.	—	1876
Μουντράκης Μιχ. Σ.		1891
Μουργινάκης Ἀλ.	—	1878
Μουρελᾶτος Ἰωάννης Α.		1899
Μουρκογιάννης Γεώργ. Νικ.		1909
Μουρτζᾶνος Κων. Χαρ.		1896
Μοῦρτος Δημοσθ. Γ.		1874
Μοῦρτος Ἰωάννης Νικ.		1894
Μουσαγέας Πέτρ. Ν.		1898
Μουσουράκης Σταῦρος Κ.		1894
Μουσχουντῆς Νικ. Βασ.		1906
Μούτουλας Ἠλίας Ν.		1900
Μουτσάκης Ἰδομ. Ν.		1894
Μοχιαννάκης Σάββας Μ.		1884
Μπαβαρέζος Παν. Δ.		1894
Μπαγδατόπουλος Διον.	—	1819
Μπάγιας Ἀθαν.	—	1821
Μπαγλανέας Θεοδ. Ἀθ.		1903
Μπαζίνας Ἰωάν. Βασ.		1876
Μπαθρέλης Παν. Κ.		1873
Μπαθρέλης Σταμ. Σ.		1888
Μπαϊλάκης Ἰωάν. Κ.		1892
Μπαϊρακταρέας Ἐπαμειν.	—	1826
Μπακάλης Ἀναστ. Ι.		1895
Μπακογιαννάκης Νικόλ.	—	1905
Μπακοσταθόπουλος Ἀθαν.	—	1873
Μπαλασόπουλος Κων. Α.		1874
Μπαλάφας Ὀδυσ.	—	1866
Μπαλάφας Γεώργ. Ν.		1872
Μπαλαφούτας Δημ. Ι.		1881
Μπαλμοῦζος Δημ. Ζ.		1878
Μπαλταβάκης Ἐμμ.	—	1886
Μπάμπαλης Χαρ. Δ.		1874
Μπάμπαλης Γεώργ.	—	1908
Μπάμπαλης Νικόλαος Ι.		1895
Μπάμπαζης Νικ. Γ.		1895
Μπᾶνος Νικ. Κ.		1885
Μπαντουβάκης Ἐμμ. Λεων.		1898
Μπαντουβᾶνος Ἰωάν. Ἀρτ.		1878
Μπαντούνας Γεώργ. Σ.		1892
Μπαξεβανάκης Κων. Π.		1897
Μπάρλας Κων. Γ.		1887
Μπαρλογιάννης Θεόδ.	—	1905
Μπαρμπάλης Χρ. Β.		1884
Μπαρμπαλιᾶς Δημ. Ι.		1892
Μπαρμπᾶνος Βασ.	—	1869
Μπαρμπαρέσος Ἰωάν. Α.		1873
Μπαρμπάτσης Βασ. Ι.		1873
Μπαρμπούνης Στυλ. Ε.		1891
Μπαρτσίλας Ἄγγ. Στ.		1879
Μπαρτσούλης Γεώργ.	—	1907
Μπασιαβάκης Νικ. Θ.		1878
Μπασδέκης Ζήσιμος	—	1830
Μπατσαλιᾶς Ἀργύρ. Π.		1899
Μπάτσιος Δημ. Ν.		1870
Μπατσούτας Ἀνδρέας Ἀθ.		1887
Μπαφάλης Δημ. Κ.		1882
Μπάφας Ἰωάν. Π.		1898
Μπαφίτης Χρῆστος Ν.		1893
Μπαχταλιᾶς Κυρ. Ἀναστ.		1906
Μπαχτῆς Χαρ. Γ.		1899
Μπεβούδας Βασ.	—	1874
Μπεθάνης Γεώργ. Δημ.		1901
Μπελάρας Ἀπόστολος	—	1876
Μπελεβέντης Δημ. Γ.		1878

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μπελεγρῖνος Ἀλέξ.	—	1846
Μπελέλης Νικόλ.	Μ.	1875
Μπελιβάνης Παν.	Ν.	1888
Μπελιγράτης Πέτρος	Α.	1894
Μπεμπέκος Γεώργιος	Β.	1892
Μπελῆς Ἠλίας	Α.	1880
Μπερτάκης Ἐμμ.	Νικόλ.	1904
Μπετόπουλος Κων.	Δ.	1869
Μπέτσος Σωτ.	Γ.	1900
Μπεχράκης Βασ.	Β.	1874
Μπεχράκης Κυρ.	Σ.	1882
Μπιτσάκης Ἰωάν.	Ε.	1878
Μπικάκης Μύρων	—	1882
Μπίκας Γεώργ.	Κ.	1871
Μπίνιαρης Κοσμᾶς	—	1900
Μπινιάρης Χρῆστος	Γ.	1889
Μπιρμπίλης Δημήτριος	—	—
Μπισμπίκης Δημ.	Ε.	1867
Μπιτζάκης Γεώργιος	Κ.	1881
Μπιτσάκης Μιχαὴλ	Κ.	1894
Μπιτσάκης Γεώργιος	Π.	1895
Μπιτσάκος Βασ.	Α.	1876
Μπογδᾶνος Ἀναστ.	Σ.	1895
Μπογδᾶνος Σπυρίδων	Ι.	1899
Μπόγρης Γεώργ.	Ἀν.	1896
Μποζαγρέλος Μιχ.	Ν.	1875
Μποκοβὸς Παρ.	Α.	1895
Μποκορέτσης Βασ.	Π.	1899
Μπόλαρης Ἀντώνιος	Δ.	1880
Μπολέτης Περικλῆς	Γεώργ.	1908
Μπομπόλας Χρῆστος	Δ.	1898
Μπομπόλας Κων.	Δ.	1900
Μπονάκης Ἰωάννης	—	1876
Μπονᾶτος Νικ.	Ι.	1888
Μπονότης Κων.	Π.	1886
Μποροβίλας Κων.	Σ.	1884
Μποσίνης Ἰωάν.	Π.	1873
Μπότσης Βασίλειος	—	1866
Μπότσικας Ἠλίας	—	1867
Μπότσιος Ἄγγελος	Ν.	1877
Μπούγας Κων.	Θεοδ.	1896
Μπουγᾶς Παν.	Ἠλίας	1862
Μπουγάνης Νικ.	—	1907
Μπουγατιώτης Παν.	Α.	1899
Μπουδούρης Ἰθ.	—	1820
Μπουζάκης Σπυρ.	Ἀλέξ.	1857
Μπουζάκης Ἀλ.	Α.	1884
Μπουζάνης Νικόλαος	Δ.	1877
Μπούκης Δημ.	Γ.	1880
Μπουκουβάλας Κων.	Ι.	1890
Μπούκουρας Ἰωάννης	—	1881
Μπουμέτης Γραμμένος	Ε.	1889
Μπούλντης Σταμ.	Σ.	1885
Μπουλοῦκος Θεοδ.	Ι.	1895
Μπουλούμπασης Δημ.	Γ.	1889
Μπουμπούνης Βασ.	Κ.	1870
Μπουραντάνης Κων.	Σ.	1897
Μουρίκας Δημ.	Α.	1884
Μουρίκας Γεώργ.	Π.	1885
Μπουρλάκος Δημ.	Ι.	1870
Μπουρπόπουλος Χρῆστος	—	1900
Μπότσικας Ἐλευθέριος	Α.	1876
Μποῦτος Γεώργιος	—	1885
Μπουφέτας Χρῆστος	Α.	1876
Μπραντάκος Ἀλέξ.	Μ.	1898
Μπρέλλας Γεώργιος	Α.	1883
Μπρίλης Ἠλίας	—	1894
Μπριάμης Ἰωάννης	Π.	1880
Μπριαμᾶτος Παντ.	Π.	1880
Μπριάνας Χρῆστος	Π.	1892
Μπριασούλης Γεώργιος	Α.	1882
Μπρυλάκης Στυλιανὸς	Γ.	—
Μπρυλάκης Πολύδωρος	Ζ.	1894
Μπρίλλης Ἠλίας	Π.	1894
Μπριντάκης Ροῦσος	Στυλ.	1897
Μπρούλης Γεώργιος	Δ.	1876
Μπρούσαλης Γεώργ.	Θεοδ.	1906
Μπῶν Περικλῆς	Βασ.	1868
Μπῶν Γεράσιμος	Νικ.	1871
Μυζάλης Δημ.	Π.	1885
Μυλωνάκης Γρηγ.	Σταμ.	1894
Μυλωνάκης Μιχαὴλ	Ἐμμ.	1894
Μυλωνᾶς Δημ.	Χαρ.	1889
Μυλωνογιάννης Μίνως	—	1878
Μυτάκης Γεώργ.	Γρηγ.	1888
Μυτιλήνης Ἰωάννης	Α.	1901

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μωραΐτης Στυλ.	Θ.	1893
Μωράκης Βασίλ.	Α.	1875
Μωϋσάκος Στέφανος	Θ.	1881
Ναζάκης Δ.	Ν.	1889
Νᾶζος Νικόλαος	—	1896
Νάκος Ἀθαν.	Γ.	1883
Νᾶνος Ἰφικράτης	—	1854
Νᾶνος Λεωνίδας	—	1831
Ναοὺμ Κων.	Γ.	1890
Νάσκος Ἰωάν.	Κ.	1883
Νασόπουλος Σωτ.	Γ.	1874
Ναυπλιώτης Ἐμμ.	Ν.	1899
Νέγκας Παν.	Δ.	1890
Νιγράκης Γεώργιος	Ε.	1896
Νείλας Ἀλέξ.	Ι.	1874
Νεραντζάκης Ἰωάν.	Α.	1874
Νεστορῆς Παν.	Ἀντ.	1900
Νιουνάκης Θεοδ.	Γ.	1890
Νικηφοράκης Ἐμμ.	Ροῦσ.	1899
Νικηφοράκης Νικηφόρος	—	1881
Νικηφοράκης Γεώργιος	Ι.	1884
Νικηφόρου Κων.	Α.	1877
Νιαρχάκος Παναγ.	—	1905
Νικολαΐδης Εὐστράτιος	—	1854
Νικολαΐδης Γεώργ.	Δ.	1891
Νικολαΐδης Κυρ.	Θ.	1893
Νικολαΐδης Νικόλαος	Γ.	1895
Νίκας Θεοφάνης	—	1907
Νίκας Γρηγόριος	—	1906
Νικολαΐδης Α.	Α.	1895
Νικολαΐδης Γεώργιος	Ε.	1900
Νικολακάκης Σπυρίδων	Ε.	1877
Νικολακάκης Ἰωάν.	Ε.	1881
Νικολακάκης Κων.	Ν.	1884
Νικολακόπουλος Εὐάγγελος	Θ.	1882
Νικολάου Δημήτριος	—	1811
Νικολάου Ἰωάννης	—	1811
Νικολάου Γεώργιος	Κ.	1891
Νικολάου Ἀναστάσιος	Γ.	1900
Νίκολης Προκ.	Ι.	1901
Νικολῆς Δημήτριος	Γ.	1901
Νικολινάκος Δρακ.	Ν.	1879

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Νικολόπουλος Γεώργιος	Χαρ.	1879
Νικολόπουλος Γεώργιος	Χαρ.	1877
Νικολόπουλος Γεώργιος	Παν.	1905
Νικολόπουλος Κυριάκος	Β.	1879
Νικολόπουλος Γεώργ.	Μιχαὴλ	1904
Νικολόπουλος Πέτρος	Μ.	1874
Νικολόπουλος Χρῆστος	Μ.	1890
Νικολόπουλος Ἰωάννης	Δ.	1899
Νικολουδάκης Ἐμμανουὴλ	Ν.	1884
Νικομπέλος Μιλτιάδης	Κ.	1895
Νικοτιάδης Δημ.	Κ.	1890
Νίκου Γεώργιος	—	1873
Νικοπέτρου Γεώργιος	—	1869
Νιώτης Δημ.	Γ.	1875
Νταῆς Ἰωάννης	—	1827
Ντάκος Γεώργ.	Α.	1886
Νταλιάνης Ἀθανάσιος	Κ.	1896
Νταλιάνης Κων.	Ἰωάν.	1896
Ντάνης Γεράσιμος	Α.	1900
Ντάντῆς Παναγιώτης	Γ.	1898
Ναφόπουλος Νικόλαος	—	1887
Νταλῆς Βασίλειος	Μ.	1880
Ντελόπουλος Ἠλίας	Κ.	1873
Ντεμίρης Κων)νος	Κ.	1892
Ντεντάκης Κυριάκος	Α.	1877
Ντρίβας Ἠλίας	Κ.	1895
Ντούβας Μιχαὴλ	Κ.	1877
Ντουλάκης Μιχαὴλ	Ε.	1878
Ντοίλας Ἰωάννης	Α.	1896
Ντρένας Νικόλαος	Η.	1898
Ντρούλιας Ἠλίας	Ν.	1875
Νυδριώτης Ἰωάννης	—	1867
Ξανθάκης Δημ.	Ἐμμ.	1905
Ξανθάκης Σταῦρος	Ε.	1894
Ξανθάκης Γεώργιος	—	1905
Ξανθάκος Ἰωάννης	Γ.	1896
Ξάνθης Σπυρίδων	Ι.	1900
Ξανθῆς Ἀριστ.	Γεώργ.	1863
Ξανθόπουλος Διονύσιος	Μ.	2880
Ξανθόπουλος Παναγιώτης	Δ.	1886
Ξανθόπουλος Ἀπόστολος	Γ.	1894
Ξαρχᾶς Κων)νος	Στ.	1894
Ξενάκης Στυλιανὸς	Ε.	1881

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.	Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ξενικάκης Μιχαὴλ	Σ.	1891	Ὀρφανὸς Ἐμμανουὴλ	Κ.	1897
Ξηθάλης Ματθαῖος	Κ.	1867	Ὀρφανόπουλος Γεώργιος	—	1906
Ξιούτης Ἀχιλλεὺς	Λεων.	1899	Ὀρφανιδάκης Σαράντης	—	1873
Ξυγκάκης Δημήτριος	Μ.	1867	Ὀρφανιδάκης Ἐμμ.	Ι.	1892
Ξύδης Περίανδρος	Γ.	1880	Οὐζάνης Μιλτ.	Ἀλ.	1907
Ξυδιανάκης Ἰωννης	Χ.	1894	Παβέλλας Παναγ.	—	1898
Ξυπολυτᾶς Γεώργιος	Σ.	1900	Παγκαλάκης Φώτιος	Ματθ.	1886
Ξωμεριτάκης Φώτιος	Ἐμμ.	1880	Πάγκαλος Γεώργ.	Δημ.	1875
Ξωμεριτάκης Κων)νος	Ἐμμ.	1889	Πάγκαλος Νικ.	Νικ.	1898
Ὀθωναῖος Δημήτριος	—	1811	Παγιατάκης Νικ.	Ὀδ.	1894
Οἰκονομάκης Ἐμμανουὴλ	Ἰωσ.	1904	Παγκοῦτσος Γεώργ.	Ἐπαμ.	1881
Οἰκονομάκης Κων)νος	Ε.	1894	Παγώνης Ἀντώνιος	—	1841
Οἰκονομάκης Γεώργιος	Ἀπόστ.	1900	Παγώνης Βασ.	Εὐστ.	1887
Οἰκονομάκης Ἐμμανουὴλ	Εὐάγ.	1896	Παδοβᾶς Ἀν.	Δημ.	1900
Οἰκονομᾶκος Σταῦρος	Μ.	1872	Παζαΐτης Εὐστάθ.	Χρ.	1889
Οἰκονομάκος Παν.	Α.	1886	Παζαρᾶκος Γεώργ.	Ν.	1884
Οἰκονομίδης Πέτρος	—	1849	Παζαρλῆς Νικόλαος	—	1809
Οἰκονομίδης Εὐάγγελος	Κ.	1878	Παθιάκης Παναγ.	Ι.	1888
Οἰκονομίδης Γεώργιος	Ι.	1890	Παιδακᾶκος Ἀντ.	Ν.	1886
Οἰκονομίδης Ἰωάννης	Λάζ.	1894	Παιδάκης Ἀγαμέμ.	Ἀρ.	1898
Οἰκονομόπουλος Γεώργιος	Ν.	1876	Παϊκόπουλος Διονύσ.	—	1901
Οἰκονομόπουλος Κων)νος	Ἰωάν.	1908	Παλαμάρας Γεώργ.	—	1858
Οἰκονομόπουλος Ἰωάν.	Π.	1880	Παλαμίδας Κων.	Μ.	1873
Οἰκονομόπουλος Χρ.	—	1908	Παλαμιώτης Δημ.	Θ.	1869
Οἰκονομόπουλος Μιχ.	Π.	1882	Παλάσκας Κωνστ.	—	1797
Οἰκονομόπουλος Παν.	Ν.	1881	Παλάσκας Ἀριστ.	Εὐαγγ. —	1901
Οἰκονομόπουλος Κων.	Πρ.	1885	Παλάσκας Γεώργ.	—	—
Οἰκονομόπουλος Σωτ.	Φώτ.	1892	Παλιαδέλης Νικ.	Ἀναγν.	1892
Οἰκονομόπουλος Γεράσιμος	Κ.	1893	Παληράκης Στυλ.	Δ.	1872
Οἰκονομόπουλος Κων.	Ἀλ.	1899	Πάλλης Παναγ.	Κ.	1884
Οἰκονόμου Κων.	—	1855	Πάλμος Ἀναστ.	Παν.	1901
Οἰκονομόπουλος Κων.	Ἀλ.	1899	Παναγιατάκης Νικ.	Ι.	1883
Οἰκονόμου Κων.	—	1855	Παναγέας Γεώργ.	—	1907
Οἰκονόμου Ἰωάννης	Μιχ.	1865	Παναγιωτάκης Κων.	Γ.	1889
Οἰκονόμου Ἀπόστολος	Ἀντ.	1885	Παναγιωτόπουλος Κων.	Δ.	1872
Οἰκονόμου Κων.	Μ.	1890	Παναγιωτακόπουλος Νικ.	Χρ.	1910
Οἰκονόμου Γεώργιος	Ν.	1894	Παναγιωτᾶκος Ἰωάν.	Π.	1877
Οἰκονόμου Νικόλαος	Κ.	1901	Παναγιωτόπουλος Ἀριστ.	Δ.	1868
Ὀρεινὸς Ἀνδρέας	Π.	1878	Παναγιωτόπουλος Γεώργ.	Κ.	1904
Ὀρλὼφ Βασίλεειος	Ἀθ.	1893	Παναγιωτόπουλος Λουκᾶς	Σπ.	1872
Ὀρφανάκης Ἰσμαὴλ	Χουσ.	1882	Παναγιωτόπουλος Παναγ.	Ν.	1874
Ὀρφανὸς Δημήτριος	Ν.	1882	Παναγιωτόπουλος Νικόλ.	—	1905
Ὀρφανὸς Ἠλίας	Π.	1883	Παναγιωτόπουλος Γεράσιμ.	Ἀν.	1882

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Παναγιωτόπουλος	Ἰωάν. —	1906
Παναγιωτόπουλος	Ἰωάν. Γεώρ.	1896
Παναγιωτόπουλος	Ἀντών. Ἀθαν.	1912
Παναγιωτόπουλος	Δημοσθ. Χαρ.	1897
Παναγιωτόπουλος	Νικόλ. Β.	1898
Παναγόπουλος	Παναγ. Ἀνδρ.	1874
Παναγόπουλος	Μιχ. Ι.	1889
Παναγόπουλος	Γεώργ. —	1908
Παναγόπουλος	Θεοδ. Ι.	1893
Παναγόπουλος	Νικ. Σωτ.	1908
Πανάγος	Ἰωάν. Ε.	1885
Πανᾶς	Ἠλ. —	1798
Πανᾶς	Ἀθαν. —	1804
Πανέτσος	Ἰωάν. —	1840
Πανῆς	Νικόλ. Γ.	1888
Πανίτσας	Γεώργ. Κ.	1892
Πανόπουλος	Ἰωάν. —	1851
Πανόπουλος	Γεώργ. Δ.	1855
Πανούσης	Στέφ. Ν.	1872
Πανουσόπουλος	Παναγ. Γ.	1861
Πανουσόπουλος	Γεώργ. Παν.	1898
Πανταζῆς	Φώτιος Ι.	1872
Πανταζῆς	Ἀναστ. Ἀποστ.	1900
Πανταζῆς	Σταμάτ. Χαρ.	1879
Πανταζῆς	Δημήτρ. —	1873
Πανταζῆς	Κων. Ν.	1879
Πανταζῆς	Ἰωάν. Π.	1897
Πανταζῆς	Ἰωάν. Τριαντ.	1902
Πανταζόπουλος	Νικόλ. —	1803
Πανταζόπουλος	Πανταζῆς —	1841
Πανταζόπουλος	Δημοσθ. —	1846
Παντελίδης	Ἐμμ. —	1907
Παντερμαράκης	Νικ. Δ.	1900
Παντούλης	Ἀστέριος —	1873
Παξινὸς	Σπυρ. Στεφ.	1899
Παξοῦρος	Περικ. —	1861
Παπαβασιλείου	Κων. Ἀρ.	1894
Παπαβασιλείου	Δημοσθ. Ν.	1896
Παπαβασκὼλ	Ξαβέριος —	1888
Παπαβελησσαρίου	Βελισ. Γ.	1891
Παπαβραμάκης	Μιλ. —	1872
Παπαγγελόπουλος	Χρ. Ἀγγ.	1860
Παπαγεωργίου	Χρῆστος —	1852

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Παπαγεωργίου	Εὐθύμ. Βασ.	1870
Παπαγεωργίου	Γεώρ. Εὐαγ.	1870
Παπαγεωργίου	Γεώρ. Νικ.	1876
Παπαγεωργίου	Λεων. Ἀλ.	1876
Παπαγεωργίου	Λάμπρος Βασ.	1888
Παπαγεωργίου	Ἀριστ. Μιχ.	1876
Παπαγεωργίου	Νικόλ. Κων	1880
Παπαγεωργίου	Ἀπόστ. Νικ.	1881
Παπαγεωργίου	Θεοφάν. Γεώργ.	1881
Παπαγεωργίου	Ἀθαν. Π.	1883
Παπαγεωργίου	Κων. Γ.	1884
Παπαγεωργίου	Εὐριπ. Ἀποστ.	1887
Παπαγεωργίου	Νικόλ. Γ.	1889
Παπαγεωργίου	Ἀθαν. Γ.	1892
Παπαγεωργίου	Δημήτρ. Γ.	1894
Παπαγεωργίου	Γεώργ. —	1906
Παπαγεωργίου	Σπυρίδων —	1906
Παπαγεωργίου	Παναγ. Δ.	1894
Παπαγεωργίου	Παναγ. Χαρ.	1895
Παπαγεωργίου	Χαρίλ. Κ.	1900
Παπαγεωργόπουλος	Δημ. Στ.	1884
Παπαγιαννάκης	Δημ. Μ.	1898
Παπαγιάννης	Γεώρ. Εὐαγ.	1906
Παπαγιάννης	Κων. —	1881
Παπαγιαννόπουλος	Ἰωάν. Γ.	1871
Παπαγιαννόπουλος	Θεοδόσ. Δ.	1873
Παπαγιαννόπουλος	Γεώργ. Ἐπ.	1876
Παπαγρηγοράκης	Ἰωάν. Ἐμμ.	1881
Παπαγρηγοράκης	Γεώρ. Ν.	1886
Παπαγρηγοράκης	Στυλ. Γ.	1883
Παπαγρηγοράκης	Ἰωάν. Γ.	1890
Παπαγρηγορίου	Μίνως Ἀν.	1878
Παπαδάκης	Μιχ. Ἐμμ.	1874
Παπαδάκης	Ἐμμ. Χρ.	1895
Παπαδάκης	Μιχ. Ἐμμ.	1877
Παπαδάκης	Ἰωάν. —	1879
Παπαδάκης	Λάμπρ. Ἐμμ.	1879
Παπαδάκης	Κων. Μιχ.	1882
Παπαδάκης	Νικ. Γ.	1883
Παπαδάκης	Γεώργ. Κ.	1885
Παπαδάκης	Νικ. Μ.	1885
Παπαδάκης	Μιχ. Γεωργ.	1891
Παπαδάκης	Ἐμμ. Στυλ.	1894

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Παπαδάκης Κων.	Ἐμμ.	1894
Παπαδάκης Παῦλος	Κων.	1894
Παπαδάκης Γεώργ.	—	1905
Παπαδάκης Ἀντών.	Κ.	1895
Παπαδάκης Λεων.	Η.	1895
Παπαδάκης Βασ.	Γ.	1897
Παπαδάκης Εὐάγ.	Ν.	1897
Παπαδάκης Κων.	Γ.	1897
Παπαδάκης Ἰωάν.	Χαριτ.	1899
Παπαδᾶκος Μιχ.	Γ.	1894
Παπαδᾶκος Ἐμμ.	Γ.	1894
Παπαδάκος Ἰωάν.	Ν.	1894
Παπαδαντωνάκης Κων.	Στυλ.	1879
Παπαδαντωνάκης Ἀντών.	Στυλ.	1885
Παπαδᾶτος Χαρίλ.	Διον.	1899
Παπαδέλος Νικόλ.	Θεοδ.	1882
Παπαδήμας Σταῦρος	Ἀναργ.	1874
Παπαδημητράκης Ἀλέξ	Δ.	1894
Παπαδημητρίου Δημ.	Ν.	1873
Παπαδημητρίου Κων.	Γ.	1880
Παπαδημητρίου Χαρίλ.	Κ.	1893
Παπαδημητρίου Γεώργ.	Ι.	1899
Παπαδημητρίου Δημ.	Π.	1900
Παπαδημητρίου Θεοδ.	Π.	1900
Παπαδημητρίου Φώτιος	—	1831
Παπαδημητρόπουλος Γεώργ.	Ι.	1892
Παπαδιᾶς Γεώργ.	Ι.	1892
Παπαδιᾶς Δημοσθ.	Γ.	1894
Παπαδιᾶς Κων.	Β.	1899
Παπαδογιαννάκης Δημ.	Γ.	1889
Παπαδογιάννης Παῦλος	Κ.	1879
Παπαδογιάννης Κων.	Νικ.	1901
Παπαδογιάννης Ζαχαρίας	Μ.	1880
Παπαδογιάννης Δημήτρ.	Κ.	1885
Παπαδογιάννης Ἰωάν.	Κ.	1895
Παπαδόδημας Ἠλίας	—	1907
Παπαδομανωλάκης Ἀντ.	Ν.	1876
Παπαδομαρμάκης Δημ.	Ἐμμ.	1891
Παπαδοπετράκης Μάρκος	Στυλ.	1884
Παπαδοπετράκης Ἐμμ.	Ι.	1893
Παπαδοπετράκης Ἰωάν.	.	1888
Παπαδόπουλος Γεώρργιος	—	1809
Παπαδόπουλος Ἀγησίλ.	—	1856
Παπαδόπουλος Βασίλ.	—	1866
Παπαδόπουλος Κων.	Χρ.	1872
Παπαδόπουλος Ἀθαν.	Ι.	1873
Παπαδόπουλος Νικόλ.	Ἀθαν.	1877
Παπαδόπουλος Γεώργ.	Εὐστρ.	1879
Παπαδόπουλος Ἰωάν.	Στ.	1883
Παπαδόπουλος Ἠλ.	Γεώργ.	1908
Παπαδόπουλος Παναγιώτ.	Ἀπ.	1885
Παπαδόπουλος Κων.	Β.	1889
Παπαδόπουλος Παναγ.	Γ.	1889
Παπαδόπουλος Δημ.	Ι.	1891
Παπαδόπουλος Ἰωάν.	Χρ.	1894
Παπαδόπουλος Γεώργ.	Ν.	1899
Παπαδόπουλος Ἀθαν.	Νικόλ.	1908
Παπαδόπουλος Δημήτρ.	—	1907
Παπαευσταθίου Ἰωάν.	Κ.	1881
Παπαζαφείρης Σπυρίδων	Δ.	1904
Παπαζαφειρόπουλος Νικ.	—	1808
Παπαζαφειρόπουλος Ἰωάν.	—	1837
Παπαζερβέας Δημ.	Σωτ.	1886
Παπαηλιάκης Θεοφ.	Γ.	1887
Παπαηλιόπουλος Ἠλίας	—	1887
Παπαηλιοῦ Ἠλίας	Ι.	1895
Παπαθανασίου Ἠλίας	Ι.	1887
Παπαθανασίου Ἀθαν.	—	1905
Παπαθανασόπουλος Κων.	—	1868
Παπαθεοδώρου Συμεὼν	Γ.	1884
Παπαθεοδώρου Γεώργ.	Ι.	1889
Παπαθέου Θεοδ.	Ἀν.	1894
Παπαϊωάννου Ἰωάν.	—	1874
Παπαϊωάννου Νικόλ.	Δ.	1877
Παπαϊωάννου Γεώρ.	Γρηγ.	1879
Παπαϊωάννου Νικολ.	Σπ.	1884
Παπαϊωάννου Βασίλ.	Ἡρ.	1885
Παπαϊωάννου Ἀπόστ.	Γ.	1890
Παπαϊωάννου Ἀνδρ.	Ι.	1895
Παπαϊωάννου Δημήτρ.	Σπ.	1897
Παπαϊωάννου Κων.	Χ.	1899
Παπακαραμάνης Ἀναστ.	Ἀναστ.	1884
Παπακοσμόπουλος Ἰωάν.	Χαρ.	1907
Παπακυριάκης Βασ.	Χρ.	1887
Παπακωνσταντινόπουλος Γρ.	Α.	1895
Παπακωνσταντίνου Κων	—	1841

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Παπακωνσταντίνου Κων.	Θ.	1871
Παπακωνσταντίνου Θεόδ.	Γεώργ.	1909
Παπακωνσταντίνου Λυκ.	Δ.	1886
Παπακωνσταντίνου Πέτρ.	Εὐαγ.	1899
Παπακώστας Βασίλ.	—	1827
Παπακώστας Ἀθαν.	Δ.	1900
Παπακώστας Δημ.	Κ.	1874
Παπακώστας Κων.	—	1908
Παπακώστας Κων.	Κων.	1881
Παπακώστας Θωμᾶς	Ἀθαν.	1884
Παπακώστας Λεων.	Γ.	1896
Παπακώτσης Θεόδ.	—	1867
Παπαλέξης Νικόλ.	Ἀλ.	1881
Παπαλουκᾶς Ἀχιλ.	Λαζ.	1882
Παπαμακαρίου Κων.	Φρ.	1867
Παπαμανωλιδάκης Ἰωάν.	Ἐμμ.	1889
Παπαμαρκάκης Φραγκ.	Ν.	1889
Παπαμαρκάκης Μιχ.	Μᾶρκος	1890
Παπαμαρκάκης Γεώργ.	Κ.	1894
Παπαπανάγνου Νικόλ.	—	1857
Παπαμιχαλόπουλος Ζαφ.	Ν.	1899
Παπαναστασίου Κων.	Ἀλ.	1896
Παπαναστασίου Κων.	Ἀναστ.	1904
Παπανδρέας Ἰωάν.	—	1788
Παπανδρεόπουλος Ἠλ.	—	1905
Παπανδρέου Ἀνδρέας	—	1872
Παπανδρέου Σεβαστὸς	Δ.	1890
Παπανικολαΐδης Νικ.	—	1868
Παπανικολάου Νικόλ.	—	1860
Παπανικολάου Παναγ.	—	1906
Παπανικολάου Ἰωάν.	Νικ.	1877
Παπανικολάου Γεώργ.	Ἀθ.	1886
Παπανικολάου Χρῆστος	Λεων.	1892
Παπανικολάου Λεων.	Χαρ.	1892
Παπανικολάου Γρηγόρ.	Χρ.	1895
Παπανικολάου Δημήτρ.	Ἰωάν.	1895
Παπανικολόπουλος Ἰωάν.	Παν.	1876
Παπαντωνάκης Στυλ.	Ἀνδρ.	1877
Παπαοικονόμου Βασ.	Χρ.	1896
Παπαπαναγιώτου Θεοδ.	Παν.	1876
Παπαπαναγιώτου Γρηγ.	Α.	1877
Παπαπανάγου Μιλτιάδ.	Ν.	1894
Παπαπετρόπουλος Παναγ.	Χρ.	1889
Παπαποστόλου Δημ.	Περ.	1875
Παπαργύρης Ἀργύριος	Ἀθ.	1888
Παππᾶς Νικόλ.	Δ.	1886
Παππᾶς Γεώργ.	Θεοχ.	1896
Παπασπύρου Τηλέμαχος	Γ.	1899
Παπασπυρίδης Παναγ.	—	1860
Παπαστάθης Εὐστ.	Ι.	1895
Παπαστάθης Κων.	Χαρ.	1905
Παπασταθόπουλος Νικ.	Παν.	1899
Παπασταματίου Γεώργιος	—	1854
Παπασταματίου Κων.	Παν.	1898
Παπασταμέλος Δημοσθ.	Χρ.	1894
Παπαστεργίου Νικόλ.	Ι.	1876
Παπαστεργίου Μιχ.	Κων.	1901
Παπαστεργίου Κων.	Χριστ.	1883
Παπατσίμπας Θωμᾶς	Κ.	1894
Παπατσώρης Ἰωάν.	—	1810
Παπατσώρης Ἰωάν.	Γεώργ.	1907
Παπαφωτίου Πέτρος	—	1905
Παπαχαραλάμπους Ἀνδρέας	Ἀθ.	1875
Παπαχατζάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1891
Παπαχρῆστος Ἰωάν.	Νικ.	1866
Παπαχρῆστος Γεώργιος	—	1869
Παπαχρῆστος Γεώργιος	Χρ.	1881
Παπαχρήστους Νικόλ.	Κων.	1900
Παπίδας Μᾶρκος	Σπ.	1876
Παπουλᾶκος Δημήτριος	—	1858
Παπουλάκος Παρασκ.	—	1879
Παπούλιας Βασίλ.	Γ.	1872
Παπούλιας Ἀλέξ.	Ναπ.	1885
Παπουτσάκης Μιχαὴλ	—	1897
Παπουτσῆς Φώτιος	Εὐάγ.	1896
Παπουτσῆς Δημήτρ.	Σταμ.	1896
Παπατσόπουλος Κων.	Γ.	1884
Παρασκευάκης Θεοδ.	Παρ.	1897
Παρασκευάκης Ἀντώνιος	Παρ.	1899
Παρασκευόπουλος Ἀθαν.	Γ.	1867
Παρασκευόπουλος Ἀθαν.	Γ.	1888
Παράσχος Σταῦρος	Ἐμμ.	1871
Πάρνος Κομνηνὸς	Γ.	1900
Παρατσακονόπουλος Δημ.	Κυρ.	1886
Παρίσης Νικόλαος	Γεωργ.	1908
Πατσιόκας Τηλέμ.	Γ.	1891

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Πασσᾶς Γεώργιος Σπ.		1867
Πασταφίδας Σπυρ. Ι.		1898
Πασχάλης Νικόλαος	—	1907
Πασχαλίδης Δημήτρ. Ι.		1879
Παταριᾶς Ἀντώνιος	—	1906
Πατεράκης Κων.	—	1876
Πατεράκης Βασίλ. Γ.		1895
Παττάκας Ἀγαπητὸς Δημ.		1906
Πατέρας Ἀλέξ. Νικ.		1886
Πάτερης Ἀναστ. Διον.		1894
Πατούλας Χρῆστος	—	1908
Πατρικάκης Παναγ. Γ.		1888
Πατρίκης Θεοφ. Ἀθ.		1877
Πατρίκιος Τριαντάφ.	—	1854
Πατρινὸς Σταῦρος Εὐρ.		1886
Πατατζῆς Παναγ. Γ.		1901
Πάτσης Ἀριστ. Γ.		1874
Πατσόπουλος Γεώργιος	—	1875
Πατσουρᾶκος Γρηγόριος	—	1874
Πατσούρας Σωτήρ. Κ.		1886
Πατσοῦρος Ἰωάν. Δ.		1868
Πατακὸς Ἀπόστ. .		1880
Παυλάκης Νικόλ. Δ.		1873
Παυλάκης Ἐμμ. Κ.		1876
Παυλάκης Πέτρος Κ.		1896
Παυλίδης Ἐμμανουὴλ	—	1880
Παυλόπουλος Γεώργ. Θ.		1898
Παύλου Ἀνδρέας Ἀθ.		1894
Παχνῆς Βασίλ. Θ.		1877
Παιδιωτάκης Γεώργ. Μαρ.		1894
Πειρουνάκης Γεώργ. Δημ.		1894
Πελεκανάκης Γεώργ. Κων.		1879
Πελεκᾶνος Βασίλ. Ι.		1895
Πελέκης Δημήτρ. Ι.		1887
Πενταράκης Κων. Γ.		1879
Πέπιλας Γεώργ. Νικ.		1874
Πεπονούλιας Βασίλ. Κ.		1874
Περετιὲ Νικ.	—	—
Πέππας Δημήτρ.	—	1883
Περάκης Στυλιαν. Στυλ.		1893
Περαντινάκης Μιχ. Ἐμμ.		1880
Περβολαράκης Ἐμμ. Μ.		1877
Περβολαράκης Ἐμμ. Δ.		1891

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Περιμένης Κυρ. Ἰωάν.		1884
Πέρρος Ἐπαμ. Μιχ.		1876
Πέρρος Ἀθ. Περικλῆς		1895
Περπέρας Νικ. Ἀντ.		1886
Πεσλῆς Θεόδωρος	—	1847
Πεσλῆς Σπυρ. Θ.		1891
Πετάσης Γεώργ. Ἐμμ.		1899
Πετίνης Βελισ. Βασ.		1865
Πετίνης Κων. Ἀνδρ.		1894
Πέττας Ἀντών. Εὐσταθ.		1907
Πέττας Ἀντών. Νικ.		1906
Πετμεζᾶς Νικόλαος Ἀθαν.		1790
Πετμεζᾶς Θεόδωρος	—	1810
Πετμεζᾶς Παναγιώτης	—	1812
Πετμεζᾶς Δημήτρ. Σταμ.		1886
Πετράκης Ἰωάν. Χαρ.		1879
Πετράκης Νικόλ. Ι.		1885
Πετράκης Γεώρ. Φραγκ.		1890
Πετράκης Ἐμμαν. Γεωργ.		1891
Πετράκης Ἐμμαν. Γεωργ.		1892
Πετράκης Ἐμμαν. Μιχ.		1895
Πετρᾶκος Μιχαὴλ	—	1908
Πετρᾶκος Νικόλαος	—	1838
Πετρᾶς Σπυρίδων	—	1827
Πετρᾶς Σωτήριος	—	1829
Πετρίτης Μιχ. Θεοδ.		1884
Πετρῖχος Θεοδ. Νικ.		1887
Πέτροβας Ἰωάν. Παναγ.		1904
Πετρόπουλος Ἀρβανίτης	—	1818
Πετρόπουλος Ἰωάννης	—	1903
Πετρόπουλος Φώτιος Δ.		1870
Πετρόπουλος Ἰωάννης Γ.		1876
Πετρόπουλος Σταῦρος Ι.		1899
Πέτρου Ἰωάννης	—	1844
Πέτρου Γεώργιος Δ.		1883
Πέτρου Χρῆστος Μιχ.		1886
Πετρολάκης Βασ. Γρηγ.		1892
Πετρουλάκης Κων. Ἠλ.		1893
Πετρουλάκης Στυλ. Ἀντ.		1898
Πετρούλιας Δημ. Νικ.		1897
Πέτσας Ὀρέστης Δημ.		1899
Πετσάλης Γεώργιος	—	—
Πετσάλης Κων)νος	—	—

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Πεσετάκης Ἰωάν.	Μιχαήλ.	1868
Πετσετάκης Ἰωάν.	Δημ.	1896
Πευκιανάκης Στυλ.	Ἰωάν.	1897
Πυλὸς Κων.	Δημ.	1890
Πιᾶς Παναγ.	Γεώρ.	1886
Πιτσινῖγγος Δημ.	Πετρ.	1886
Πιθαμίτσας Ἀριστ.	Μαργ.	1878
Πικέας Παναγ.	—	1876
Πικουλάκης Εὐγέν.	Νικητ.	1884
Πιπεράκης Μιχ.	Ι.	1885
Πισπιρίγγας Λεων.	Κων.	1901
Πιστόλης Γεώρ.	Νικολ.	1908
Πισχινᾶς Ἀναστ.	Κ.	1901
Πιτχινᾶς Ἰωάν.	Κ.	1901
Πιταρίδης Γεώρ.	Κ.	1900
Πιτιρίγκας Γεώρ.	Στεφ.	1906
Πιτσᾶκος Δημήτριος	Μ.	1885
Πιτσιλῆς Ἀθαν.	Δ.	1896
Πίτσιος Ξενοφῶν	Ι.	1900
Πλαγιανάκος Γεώργ.	Κυρ.	1879
Πλάκας Νικόλαος	Ι.	1891
Πλαπούτας Λάζαρ.	Γ.	1864
Πλασαρᾶς Βασίλ.	Χαρ.	1900
Πλατάκης Κων.	Ἀντων.	1895
Πλατάκης Γεώρ.	Ἀποστ.	1895
Πλατῆς Νικ.	Γ.	1870
Πλατῆς Ἀριστοτέλης	—	1874
Πλατσάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1881
Πλεμένος Γεώργ.	—	1905
Πλέσσας Ἀναστάσιος	—	—
Πλεώνης Ἡρακλ.	Κων.	1867
Πλεύρης Ἰωάν.	Κ.	1879
Πλυτᾶς Ἀντών.	Παν.	1878
Πλυτᾶς Κων.	Ν.	1874
Πνευματικάκης Γεώργ.	Νικ.	1894
Πνευματικὸς Δημήτριος	Ἰωάν.	1906
Ποδότας Ποθητὸς	Βασίλ.	1893
Πολέμης Λεωνίδας	—	1868
Πολιουδάκης Ἰωάν.	Νικ.	1898
Πολιουδοβάρδος Μιχ.	Π.	1897
Πολίτης Ἠλίας	Ι.	1894
Πολίτης Φώτιος	Ἐμμ.	1900
Πολίτης Σωκρ.	Μιλ.	1901

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Πολίτης Ἀπόστ.	—	1906
Πολιτόπουλος Σταῦρ.	Κ.	1895
Πολιτόπουλος Σπυρ.	Ἀν.	1898
Πολυδώρου Σταῦρος	Μιχ.	1896
Πολῖζος Ἰωάν.	Μιχ.	1897
Πολυζογόπουλος Εὐάγ.	Ἀναστ.	1896
Πολυζώνης Γρηγ.	Βασ.	1904
Πολυκράτης Γεώργ.	Φραγκ.	1893
Πολυχρονόπουλος Ἰωάν.	Σπυρ.	1895
Πολυχρονόπουλος Ἰωάν.	Ἀναστ.	1896
Πολυγιώργης Νικ.	Μαν.	1877
Πομποδάκης Ἡρακλῆς	—	1892
Ποντήρης Παντελ.	Ἰωάν.	1889
Ποντικάκης Γεώργ.	Δ.	1886
Ποντικᾶκος Σωκράτης	Γ.	1875
Ποντίκας Ἀναστάσιος	Γεωρ.	1901
Πόρταλης Γεώργ.	—	1875
Ποταρόπουλος Πέτρος	Θ.	1862
Πουλιάσης Χαράλ.	Παν.	1884
Πουλιάσης Ἰωάν.	Σπυρ.	1896
Πουλικᾶκος Ἰωάν.	Ἀντ.	1885
Πουλόπουλος Εὐστάθ.	Ι.	1874
Πουλόπουλος Ἀθαν.	Κ.	1875
Πουρνάρας Νικόλ.	Ι.	1877
Πρασσᾶς Δημοσθένης	—	1907
Πράτης Γεώργ.	Παν.	1894
Πρεβελλάκης Μιχ.	Ἐμμ.	1893
Πριάζης Νικ.	Ἀθαν.	1872
Πριναράκης Ἐπαμειν.	Ἐμμ.	1885
Πρινόπουλος Ἰωάν.	Νεοκλ.	1892
Πρίντζος Δημ.	Ἰωάν.	1881
Πρίφτης Εὐθύμ.	Σπυρ.	1881
Πρίφτης Ἀλέξ	Κων.	1886
Προκοπάκης Νικ.	Κυρ.	1879
Προκόπιος Νικ.	Ἰωάν.	1894
Προκοπίου Πραξιτ.	Ἀντ.	1872
Προνάκης Γεώργ.	Α.	1885
Πρωϊμάκης Γεώργ.	Α.	1876
Πρωϊμάκης Ἐμμ.	Μ.	1878
Πρωϊμάκης Ἀλέξ.	Ν.	1889
Πρωϊμάκης Ἰωάν.	Ἰωσ.	1894
Πρωτογεράκης Γεώργ.	Ι.	1887
Πρωτοπαπαδάκης Γεώργ.	Κυρ.	1899

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Πρωτόπαπας Κων.	Ι.	1874
Πτολεμαῖος Γεώργιος	—	1885
Πυλαγόρας Θωμᾶς	Ἀστερ.	1905
Πύργος Ἀριστείδης	—	1885
Πυρπασόπουλος Γεώργ.	Ἠλ.	1859
Πύρρος Κων.	Κων.	1895
Πιτικάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1879
Πιτικάκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1898
Πιτικάκης Γεώργ.	Ἰωάν.	1900
Ράγκος Ἰωάν.	Παν.	1852
Ράγκος Ἀχιλ.	Σπυρ.	1883
Ραζέλλος Παῦλος	—	1857
Ραζέλλος Δημ.	Παν.	1883
Ραζῆς Ἰωάν.	Δ.	1845
Ράϊκος Κων.	Ν.	1898
Ράλλης Ἰωάν.	Χρ.	1898
Ράλλης Χρῆστος	Γεώργ.	1907
Ράντος Δημ.	Ἀθ.	1876
Ράντος Νικόλ.	Ἰωάν.	1854
Ραπτάκης Γεώργ.	Ἰωάν.	1881
Ραπτάκης Κων.	Ξεν.	1894
Ράπτης Λεων.	Παν.	1875
Ράπτης Σταμ.	Ἰωάν.	1883
Ράπτης Κων.	Ἰωάν.	1891
Ράπτης Ἡρακλ.	Ν.	1900
Ραπτοδῆμος Βασ.	Κ.	1889
Ραφτόπουλος Ἀθαν.	Γ.	1900
Ραψομανίκης Κλεομ.	Κ.	1901
Ρεβελιώτης Ἀντών.	—	1810
Ρεϊζάκης Γεώργ.	Γ.	1883
Ρεϊζόπουλος Παναγ.	Γεωργ.	1898
Ρεκατσίνας Γεράσ.	Ἀναστ.	1887
Ρελάκης Ἀντών.	Ι.	1879
Ρεπούτσικας Δημ.	Ἀν.	1871
Ρεράκης Μᾶρκος	Ι.	1880
Ρέστης Νικόλ.	Δ.	1898
Ρέτσος Γεώργ.	Παναγ.	1905
Ρηγάκης Γεώργ.	Κ.	1900
Ρηγανᾶκος Βασ.	Κυρ.	1890
Ρήγας Ἀλκιβ.	Ι.	1879
Ρήγας Μιλτιάδης	Ι.	1883
Ρήγας Βύρων	Π.	1895
Ρήγας Ἱπποκράτης	Π.	1901
Ρήγας Ἰωάν.	Ἀνδρ.	1906
Ρηγόπουλος Ἰωάν.	Κων.	1903
Ρηγόπουλος Κων)νος	—	1868
Ρῆγος Νικόλαος	Ι.	1884
Ριζόπουλος Γεώργ.	—	1850
Ρῖζος Κων.	Σπ.	1886
Ρῖζος Κων.	Δημ.	1893
Ρίκας Ἰωάν.	Θ.	1877
Ριτζάκης Ἀνδρ.	Ἐμμ.	1889
Ροβέρτος Νικ.	—	—
Ροβόλας Βασίλ.	Γ.	1883
Ροδάκης Ἀλέξ.	Γεωργ.	1906
Ροδίτης Νικόλαος	Ἀν.	1848
Ροδίτης Μιχαὴλ	Ν.	1875
Ροζάκης Νικόλαος	Βασ.	1866
Ρόζος Δημήτριος	Ι.	1898
Ροῆς Σπυρίδων	Δ.	1893
Ρόκας Γεώργ.	Παν.	1865
Ρομπολῆς Ἰωάν.	Ἀναστ.	1878
Ροτζεράκης Ἰωάν.	Γ.	1880
Ρούβαλης Ἐμμ.	Ἀναστ.	1904
Ρούγας Ἀντών.	Δημ.	1908
Ρουκούνης Ἰωάν.	Ν.	1895
Ρουμελιώτης Ἠλίας	Ν.	1887
Ρουμελιώτης Σταμάτιος	Κ.	1902
Ρουμπάνης Εὐάγ.	Ἰωάν.	1897
Ρουμπάνης Ἰωάν.	Ἠλ.	1877
Ρουπάκας Γεώργ.	—	1867
Ρουσόπουλος Πέτρος	Παν.	1874
Ρούσσης Ἠλίας	Γεώργ.	1906
Ρούσσης Θεοφάνης	Δ.	1901
Ρουσιᾶς Χαράλ.	Νικ.	1870
Ροῦσος Μηνᾶς	—	1875
Ρουσόπουλος Γεώργ.	Χρ.	1898
Ρομαντζῆς Νικόλ.	Σοφ.	1900
Ρωμᾶνος Σταμάτ.	Λουκ.	1900
Ρωμαῖος Θεόδωρος	Λεων.	1906
Σάββας Σάββας	Παν.	1878
Σαββίδης Λουκᾶς	Γ.	1893
Σαβλάγκας Δημήτριος	—	1824
Σαγανᾶς Ἰωάν.	Κ.	1874
Σακαβέλας Σπυρίδ.	Ἀθ.	1868
Σακελάρης Στυλιανὸς	Ι.	1884

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Σακελάρης Ἐμμανουὴλ	Κ.	1894
Σακελάρης Νικόλαος	Ἀπ.	1897
Σακελλαριάδης Κων)νος	Παν.	1911
Σακελαρίδης Νικόλ.	Φραγκ.	1899
Σακελαρίου Λάζαρος	Χρ.	1913
Σακελαρίου Ἰωάν.	Ἀντ.	1894
Σακελαρίου Γεώργ.	—	1908
Σακελαρίου Χρῆστος	Ἀπ.	1899
Σακελαρίου Παναγιώτης	Ἀναγν.	1900
Σακελαρίου Ἀθαν.	Γεωργ.	1901
Σακελλαρόπουλος Παναγ.	—	1884
Σακελλίων Δημήτριος	—	1908
Σακέτος Ἰωάν.	Θεόδ.	1878
Σακαδάκης Ἐμμανουὴλ	Κ.	1881
Σακκᾶς Ἰωάν.	Θεοχ.	1877
Σαλαμᾶνος Νικόλαος	Δ.	1878
Σαλμᾶς Κων)νος	Δ.	1889
Σαλομονίδης Ἰωάν.	—	—
Σαλοῦφος Μιχαὴλ	Γ.	1882
Σαλταμαῦρος Ἰωάν.	Σπ.	1899
Σαλταμπάσης Σταμάτιος	Ν.	1883
Σαμαρᾶς Δημήτριος	Ι.	1881
Σαμαρᾶς Ἠλίας	Δ.	1886
Σαμαρτζῆς Κων)νος	Ἀνδρ.	1885
Σαμουὴλ Γεώργ.	Ἀνδρ.	1894
Σαμπάνης Ἀθανάσιος	Σωτ.	1891
Σάνδρης Ἰωάν.	Ἀλεξ.	1907
Σασιανὸς Δημήτριος	—	1816
Σανόπουλος Δημήτριος	—	1885
Σαπουνόπουλος Δημήτριος	—	1816
Σαπουντζάκης Ἰωάν	—	1827
Σαπουντζῆς Σταμάτιος	Παν.	1876
Σαράβας Ἠλίας	Δημ.	1870
Σαραβελάκης Ἐμμανουὴλ	Κ.	1878
Σαραβέλλας Ζήσιμος	—	1857
Σαραντόπουλος Θεόδωρος	Θεμ.	1884
Σαράτσογλου Βασίλειος	Γ.	1871
Σαράφης Εὐριπίδης	Γ.	1893
Σαργέντης Νικόλαος	Δ.	1898
Σαργῆς Κων.	Ἀντ.	1887
Σαριδάκης Ἐμμ.	Γ.	1885
Σαριδάκης Γεώργ.	—	1908
Σαρλῆς Δημήτριος	Κ.	1884
Σαρρῆς Παναγ.	Χρ.	1877
Σαρρῆς Μιχαὴλ	Κ.	1879
Σαρρῆς Ἐμμανουὴλ	Ν.	1879
Σαρρῆς Εὐάγγελος	—	1881
Σαρρῆς Μιχαὴλ	Γ.	1881
Σαρρῆς Στυλιανὸς	Ἐπαμ.	1883
Σαρρῆς Νικόλαος	Ἐπαμ.	1888
Σαρρῆς Ἀπόστολος	Ι.	1893
Σαρρῆς Ἐμμανουὴλ	Δ.	1895
Σαρτζετάκης Γεώργ.	Νικ.	1885
Σαρτζετάκης Ἐμμ.	Ι.	1886
Σαρτζετάκης Παναγιώτης	Ἀντ.	1889
Σαρτζέτης Ἀντώνιος	Ι.	1896
Σαφαρίκας Δημήτριος	Ἀλεξ.	1884
Σαφαρίκας Βλάσιος	Γεωργ.	1896
Σαφλάνης Νικόλαος	Κ.	1886
Σγουρὰς Κων)νος	—	1829
Σεβαστὸς Ἰωάν.	Κ.	1890
Σεβαστὸς Ἰωάν.	—	1900
Σεγδιέστας Δημήτριος	—	1873
Σεγρεδάκης Μιχαὴλ	Ἐμμ.	1894
Σεϊμινάκης Ἐμμ.	Βάρδ.	1895
Σεισάκης Ἰωάν.	—	1876
Σεργεντάκης Ἐμμ.	Γ.	1898
Σεργεντάκης Ἐμμ.	Ἀντ.	1892
Σερέπετζης Ἐλευθ.	Εὐαγ.	1897
Σερέτης Ἀριστ.	Νικ.	1867
Σέρρας Ἀνδρ.	Νικ.	1887
Σετάκης Γεώργ.	Στυλ.	1900
Σηφακάκης Μιχαὴλ	—	1882
Σηφάκης Ἀντών.	Νικ.	1881
Σηφάκης Νικόλαος	Ἰωάν.	1896
Σηφογιωργάκης Μιχ.	Ι.	1888
Σηφογιαννάκης Εὐάγ.	Νικ.	1883
Σηφομιχαλάκης Σπυρ.	Ι.	1892
Σιαμπάζης Ἀθαν.	Ι.	1873
Σιαπέρας Νικόλ.	Β.	1901
Σιαρρὲς Γεώργ.	Νικολ.	1906
Σιγάλας Γεώργ.	—	1884
Σιγανὸς Ἐλευθ,	Ἐμμ.	1904
Σιγουρᾶκος Σωτήριος	Δ.	1885
Σιδερᾶτος Εὐθύμ.	Ἰσ.	1894
Σιδέρης Α.	—	1905

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Σιδέρης 'Αθαν.	Δ.	1890
Σιδέρης 'Αναστάσιος	'Εμμ.	1906
Σιλέλας Δημήτριος	Ν.	1867
Σιμεωνάκης Μιχ.	Κ.	1870
Σιμεναλάκης Μιχ.	'Εμμ.	1888
Σιμεναλάκης Νικόλ.	'Εμμ.	1899
Σινάκης Γεώργ.	Ι.	1878
Σινετάκης 'Εμμανουὴλ	—	—
Σιρμόπουλος 'Αθαν.	Α.	1899
Σισάνης Θεόδ.	'Αθ.	1897
Σισίνης Μιχαὴλ	—	—
Σιώρης Παναγ.	Κ.	1869
Σιῶρος-Παπαδημήτρης	Κ.	1896
Σκάγιαννης Θεόδωρος	Π.	1901
Σκαλιδάκης Θεόδ.	Μιχ.	1880
Σκάγκος Παναγ.	Μ.	1875
Σκαλούμπακας Θεόδ.	Παναγ.	1907
Σκαμπαρδώνης 'Ηρακλ.	Ν.	1882
Σκαρδοῦτσος Νικόλ.	'Αντ.	1899
Σκαρλᾶτος Δημήτριος	—	1832
Σκαρμαλιωράκης Κων.	'Αντών.	1894
Σκαρόπουλος Βασίλ.	Γ.	1899
Σκιαδᾶς Δημήτριος	—	1879
Σκιαδόπουλος 'Ανδρέας	Γ.	1898
Σκίπης Εὐάγ.	—	1826
Σκλαβοῦνος Σπυρ.	'Αναστ.	1870
Σκληβανιώτης Φίλιος	'Ιωάν.	1895
Σκόκος Παναγ.	Δημ.	1888
Σκονδρᾶκος Πέτρος	Πιερ.	1869
Σκόντρας Γεώργ.	—	1864
Σκορδαρᾶς 'Ηλίας	Νικ.	1900
Σκορδίλης 'Αλέξ.	Ι.	1880
Σκορδίλης Μαρῖνος	Θεοδ.	1891
Σκουλαρίκης 'Αθαν.	Ι.	1900
Σκουλαρίκης Σπυρίδων	—	—
Σκουλᾶς Νικόλαος	Ι.	1878
Σκουλούδης Νικόλαος	Ι.	1876
Σκουλούδης Δημήτριος	—	1880
Σκουλούδης 'Ηλίας	Ι.	1894
Σκούρας Βασίλ.	Δημ.	1895
Σκούρας 'Απόστολος	Γεωργ.	1896
Σκουρτζουπάκης Σταῦρος.	Ι.	1884
Σκουτέλας Νικόλαος	Ι.	1895
Σκουτέλης 'Ιωάν.	Κ.	1874
Σκουτέρης Χαράλ.	Θ.	1899
Σκουτερίδης Γεώργ.	—	1851
Σκοῦφος 'Αλέξ.	Σ.	1857
Σκολακάκης Λάμπρος	Παν.	1869
Σκυλᾶκος 'Αναστ.	'Αντ.	1872
Σκυλᾶκος 'Ανδρέας	'Αντ.	1884
Σμόλιας Γεώργ.	—	1838
Σμυρλῆς 'Ιωάν.	—	1818
Σμυρλιάδης 'Απόστολος	Β.	1869
Σοϊμίρης Δημήτριος	Δημ.	1907
Σολιδάκης Στυλιανὸς	Ι.	1897
Σόλμας Χρῆστος	—	1852
Σόλλας Νικόλαος	'Ιωάν.	1904
Σορολοπίδης Γεώργ.	'Απ.	1889
Σούλης Σωτήριος	—	1843
Σοῦλος Σπυρίδων	Χρ.	1899
Σουμέλας Γεώργ.	Εὐθ.	1899
Σούνιας 'Εμμ.	'Αναστ.	1899
Σουπιώτης 'Αλέξ.	Νικ.	1896
Σουρανάκης Κων.	'Αντ.	1898
Σουρῆς 'Ιωάν.	—	1877
Σουριαδάκης 'Εμμ.	Ι.	1898
Σοφιανόπουλος Βασίλ.	Θεμ.	1867
Σοφιανόπουλος Κων.	Θεμ.	1877
Σοφιανὸς Νικόλαος	Α.	1859
Σοφιανὸς Κων)νος	'Αθ.	1877
Σοφρᾶς Εὐάγ.	Ν.	1898
Σπαθῆς 'Ιωάν.	'Αριστ.	1900
Σπαθῆς Γεώργ.	Γερασ.	1906
Σπανάκης Νικόλαος	Ι.	1879
Σπανάκης 'Εμμ.	Νικ.	1897
Σπανάκης Κων.	'Εμμ.	1897
Σπανίδης Γεώργ.	—	1859
Σπανόπουλος Νικόλαος	'Αριστ.	1885
Σπανουδάκης Χαρίδημος	Ι.	1822
Σπανουδάκης Μιχαὴλ	Κ.	1882
Σπαντιδάκης Νικ.	Γ.	1882
Σπένδος Γεώργ.	Ν.	1858
Σπένδος Γεώργ.	'Αριστ.	1881
Σπεντζούρης Κων.	—	1905
Σπηλιάδης Παναγ.	Σπυρ.	1897
Σπηλιόπουλος Γεώργ.	Εὐσ.	1878

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Σπηλιόπουλος Κων.	Δημ.	1894
Σπηλιοκατάρας Πλούταρχος	Νικ.	1905
Σπηλιωτάκης Ἀλέξ	Δ.	1873
Σπηλιώτης Δημ.	Παν.	1879
Σπηλιώτης Γεώργ.	Ἀριστ.	1889
Σπηλιοτόπουλος Παναγ.	Β.	1874
Σπηλιοτόπουλος Κων.	—	1903
Σπηλιοτόπουλος Σωτήριος	Γ.	1876
Σπηλιωτόπουλος Κων.	Γεώργ.	1887
Σπηλιοτόπουλος Γεώργ.	Σπ.	1895
Σπινθάκης Νικόλαος	Γ.	1886
Σπῖνος Π.	—	1908
Σπορίδης Γεώργ.	—	1827
Σπυράκης Σπυρίδων	Ἠλ.	1892
Σπυριδάκης Γεώργ.	Ι.	1894
Σπυρίδης Δημήτριος	Γ.	1808
Σπυρίδωνος Δημήτριος	—	1808
Σπυρομήλιος Σπυρίδων	—	1864
Σπυρόπουλος Ἀνδρέας	Σπ.	1868
Σπυρόπουλος Βασίλ.	Ἀνδ.	1878
Σπυρόπουλος Σπυρίδων	Γεωρ.	1894
Σπυρόπουλος Ἀριστ.	Ἀθαν.	1895
Σπυρόπουλος Νικόλαος	Κων.	1900
Σπύρου Ἰωάν.	Νικ.	1887
Σταβάρας Χρ.	Δημ.	1886
Σταγάκης Ἐμμ.	Δ.	1886
Σταθᾶς Ἰωάν.	Παν.	1896
Σταθόπουλος Εὐάγ.	Ι.	1870
Σταθόπουλος Παναγ.	Γ.	1892
Σταθόπουλος Χρ.	Γ.	1877
Σταθόπουλος Ἠλίας	Σωτηρ.	1898
Σταθόπουλος Εὐστάθ.	Σωτ.	1886
Σταματάκης Γεώργ.	Ι.	1894
Σταματάκης Μιχαὴλ	Ἐμμ.	1895
Σταματάκης Ἠλίας	Γ.	1898
Σταματάκης Μιχαὴλ	Γ.	1876
Σταματᾶκος Γεώργ.	Σταμ.	1895
Σταμάτης Νικόλαος	—	1869
Σταμάτης Ἀλέξ.	—	1881
Σταματιάδης Ἀπόστολος	—	1803
Σταματίου Γεώργ.	Ι.	1870
Σταματίου Σταμάτιος	Παύλου	1908
Σταματουλάκης Γρηγόριος	Ἐμμ.	1875
Σταμέλος Σταῦρος	—	1811
Στάμου Νικόλαος	Ἀθ.	1822
Στάμου Λάμπρος	Γεωρ.	1885
Σταμπολεξῆς Δημήτριος	Ἠλ.	1873
Σταράκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1880
Σταρᾶς Ἀντών.	Γεωρ.	1869
Στασινόπολος Σπυρ.	Κ.	1876
Στασινόπουλος Χρῆστος	Γεωρ.	1899
Στασινόπουλος Εὐάγ.	Ἀν.	1879
Στασινόπουλος Ἀδαμάν.	—	1884
Στασινὸς Βασίλ.	—	1863
Στασσὸς Παναγ.	Κ.	1895
Σταυρακάκης Ἰωάν.	Νικ.	1898
Σταυρακάκης Ἰωάν.	Σταύρου	1896
Σταυράκης Στέφ.	Λουΐζ.	1891
Σταυριανάκης Βασίλ.	Μιχ.	1895
Σταυριανὸς Ἰωάν.	Γ.	1879
Σταυριανόπουλος Νικόλ.	—	1901
Σταυρίδης Γεώργ.	Σπ.	1894
Σταυρόπουλος Ἀνδρέας	—	1873
Σταυρόπουλος Ἰωάν.	Ἀσημ.	1876
Σταυρόπουλος Ἀθαν.	Περικλ.	1882
Σταυρόπουλος Δημ.	Θεοδ.	1883
Σταυρόπουλος Ἀνάργ.	Σταῦρ.	1888
Σταυρόπουλος Ἰάκωβ.	Δημ.	1895
Σταυρόπουλος Βασίλ.	Γεωρ.	1873
Σταφυλαράκης Ἰωάν.	Δημ.	1885
Σταφυλᾶς Ἰωάν.	Ἀθ.	1885
Σταφυλοπάτης Γεώργ.	Ι.	1895
Στελάκης Εὐθύμ.	Πατρ.	1896
Στεργιόπουλος Ἰωάν.	—	1824
Στεργιόπουλος Λεωνίδας	—	1829
Στεργιόπουλος Ἀντών.	Νικ.	1899
Στεργίου Ἀθαν.	Κ.	1896
Στεργιώτης Ἰωάν.	Ν.	1892
Στεφανάκης Νικόλ.	Μανθ.	1896
Στεφανάκης Κων.	—	1904
Στεφανάκης Γεώργ.	Μιχ.	1896
Στεφανᾶκος Μαυροΐδ.	—	1896
Στεφανῆς Γεώργ.	Κ.	1886
Στεφάνου Παῦλος	—	—
Στεφάνου Γεώργ.	—	1824
Στεφάνου Τασούλας	—	—

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Στεφανάκης Γεώργ.	Θεοδ.	1897
Στουρνάρας Χρῆστος	Δ.	1899
Στογιάννης Χρῆστος	—	1907
Σταθᾶτος Τζανέτος	Νικ.	1874
Στραβόλαιμος Σπυρίδ.	—	1872
Στραβοράβδης Σταῦρος	Εὐστ.	1869
Στραβοσκιάδης Γεώργ.	'Εμμ.	1901
Στραπατσάκης Γεώργ.	Ι.	1882
Στρατάκης 'Εμμ.	Γεωρ.	1883
Στρατέας Παναγ.	Λεων.	1896
Στρατῆς 'Εμμ.	Γεωρ.	1890
Στρατιδάκης Γεώργ.	Στέφ.	1901
Στράτος 'Ιωάν	'Αλεξ.	1875
Στρατουδάκης Γεώργ.	'Εμμ.	1886
Στρατουδάκης Γεώργ.	Μιχ.	1886
Στριλιγκᾶς 'Ανδρ.	'Αντ.	1880
Στρογγυλούδης Νικόλ.	Κ.	1898
Στυβανάκης Γεώργ.	Στυλ.	1882
Στυλιανόπουλος Δημοσθ.	Λεάνδ.	1870
Στυλιανουδάκης Χριστόφ.	Γρηγ.	1885
Σιγκελάκης Μάνθ.	Στεφ.	1897
Συγγελόπουλος Γεώργ.	'Αθαν.	1881
Συκιανάκης Νικόλ.	Ι.	1897
Συρμόπουλος 'Αναστ.	—	1889
Συρμὸς Δημήτριος	—	1900
Συρομῆτρος Στέργιος	Δημ.	1908
Σφακιανάκης Δημ.	Ι.	1876
Σφακιανάκης Δημ.	Γ.	1891
Σφήκας 'Απόστολος	—	1901
Σχημόπουλος Βασίλ.	Δ.	1875
Σχίζας Νεοκλῆς	—	1856
Σχηνᾶς 'Αθαν.	Κ.	1871
Σωτηρίου Κων.	Σωτ.	1894
Σωτηρίου 'Ιωάν.	Νικ.	1895
Σωτηρίου Σωτήρ.	'Ιωάν.	1896
Σωτηρόπουλος 'Αλέξ.	Κ.	1865
Σωτόπουλος Γεώργ.	Χρ.	1900
Σῶτος Παναγ.	Ι.	1889
Τάγαρης Γεώργ.	Νικολ.	1905
Ταγαρούλιας Περικλῆς	—	1876
Ταλιαδούρης Κων.	Χαρ.	1884
Ταμιολάκης 'Εμμ.	Μιχ.	1895
Ταμιολάκης Μάρκος	'Εμμ.	1895
Ταμπακόπουλος Θεμιστ.	—	1835
Ταμπακόπουλος Νικόλ.	Κων.	1898
Ταμπούρης Κων)νος	—	1846
Ταμπούρης 'Ιωάννης	—	1824
Ταμποῦρλος Χρῆστος	—	1839
Ταρσακόπουλος Γεώργ.	Γεωρ.	1897
Τασσόπουλος Σπυρ.	Δημ.	1900
Τασσόπουλος Νικόλαος	Δημ.	1881
Τασούλας 'Αναστάσ.	Β.	1887
Ταταράκης Νικόλαος	Μιχ.	1877
Ταταράκης Μᾶρκος	Χαρ.	1890
Τέγος Δημήτριος	Παμπ.	1895
Τερεζάκης Μιχαήλ.	'Ιωάν.	1874
Τερεζάκης Μιχαήλ	'Εμμ.	1895
Τερέζης Δημήτριος	Γ.	1882
Τερζάκης Δημήτριος	'Εμμ.	1881
Τερζάκης 'Εμμ.	'Ιωάν.	1882
Τερζάκης 'Ιωάν.	Γεωρ.	1893
Τερζῆς Νικόλαος	Κων.	1885
Τζαβάρας 'Ηλίας	Νικ.	1880
Τζαβέλλας 'Αδάμ.	'Αναστ.	1900
Τζαβέλλας Γεώργ.	Μιχ.	1901
Τζαβέλλας Σπυρίδων	—	1906
Τζαδήμας Δημοσθ.	Γεωρ.	1885
Τζαζανίδης Κων)νος	—	—
Τζαμαλῆς 'Αγαμέμνων	—	1855
Τζαμαλούκας Θεμιστ.	Νικ.	1870
Τζαμαλούκας Θεόδ.	'Αθαν.	1883
Τζανακάκης Κων.	Γ.	1896
Τζανάκης Φίλιππος	Μιχ.	1874
Τζανᾶκος 'Απόστολος	'Ηλ.	1894
Τζάνες Νικόλαος	Γ.	1872
Τζανὲς Νικόλαος	Παν.	1905
Τζανετάκης Γεώργ.	'Ηλ.	1887
Τζανετᾶκος Σπυρίδων	Παν.	1897
Τζανετέας Γεώργ.	'Αριστ.	1898
Τζανέτος Παναγ.	Νικ.	1877
Τζανέτος Γεώργ.	—	1819
Τζανῆς Περικλῆς	—	1802
Τζανουδάκης 'Εμμ.	Νικ.	1894
Τζανουδάκης 'Εμμ.	Κων.	1893
Τζάτζιμος Νικόλαος	Νικ.	1884
Τζάτζος Σπυρίδων	Γεωρ.	1906

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Τζάμος Ἰωάν.	Βασ.	1883
Τζενάκης Ἐμμ.	Γ.	1879
Τζενάκης Ἐμμ.	Δ.	1888
Τζενευράκης Γεώργ.	Ι.	1888
Τζένος Ἀθαν.	Ἀντ.	1875
Τζιάκης Ἰωάν.	Νικ.	1885
Τζιγκανόπουλος Κων)νος	—	1823
Τζιβάκος Ἀναστ.	Β.	1873
Τζίκας Νικόλαος	Θ.	1864
Τζίκας Ζήσης	Τριαν.	1898
Τζιμόπουλος Φώτιος	Νικ.	1883
Τζῖνος Δημήτριος	—	1799
Τζιτζάκης Παντελῆς	Ἐμμ.	1882
Τζιτζικαλάκης Δημήτριος	Κ.	1896
Τζολᾶκος Γεώργ.	Κ.	1867
Τζονακᾶκος Ἰωάν.	—	1887
Τζουβέλης Ἀντών.	Ι.	1897
Τζουβανάκης Ἰωάν.	Κ.	1895
Τζωρτζάκης Θεόδωρος	—	1869
Τζωρτζάκης Γεώργ.	Ἀναστ.	1895
Τζώρτζης Δημήτριος	—	1803
Τζώρτζης Δημήτριος	Γεωρ.	1878
Τζωρτζόπουλος Εὐάγ.	Β.	1895
Τηλιακὸς Θεόφιλος	Νικ.	1894
Τόλης Δημήτριος	Στ.	1899
Τόλης Γεώργ.	Χρ.	1875
Τόλης Γεώργ.	Παπαδημητρίου	1882
Τολίδης Στέφανος	Χρ.	1870
Τομαδάκης Ἀλέξ.	Βασ.	1897
Τομαρᾶς Χαράλ.	Βασ.	1889
Τομαρᾶς Χρῆστος	Ἀλέξ.	1908
Τόντος Σπυρίδων	—	1905
Τουλουμᾶκος Μελέτιος	Κ.	1886
Τουλουμᾶκος Δημήτριος	Ι.	1904
Τουλουμτζόπουλος Ἀθαν.	—	1817
Τουλτσινάκης Γεώργ.	Νικ.	1885
Τούρκας Γεράσιμ.	Νικ.	1883
Τουρνάκης Ἐμμ.	Δ.	1897
Τουτουντζάκης Κων.	Λεων.	1895
Τραγόμαλλος Παναγ.	Γεωρ.	1888
Τραϊφόρος Βασ.	—	1905
Τρακάδας Ἀντών.	Νικ.	1883
Τρακάκης Δημήτριος	Διομ.	1879
Τραπεζούντιος Ἐλευθ.	—	1858
Τρέκλας Παναγιώτης	Κ.	1895
Τράντας Τριαντάφυλλος	Γ.	1894
Τριανταφυλλίδης Εὐθύμ.	—	1841
Τριανταφυλλίδης Διονύσιος	Εὐστ.	1882
Τριανταφυλλίδης Πάρις	Γεώργ.	1898
Τριανταφύλλου Χρ.	Νικ.	1882
Τριανταφύλλου Ἰωάν.	—	1908
Τριανταφύλλου Γεώργ.	Χρ.	1885
Τριανταφύλλου Εὐθύμ.	Γεωρ.	1891
Τριανταφύλλου Σπυρίδων	Ὀδυσ.	1899
Τριανταφύλλου Ὀδυσσεὺς	Ἰωάν.	1901
Τριαντόπουλος Βασίλ.	Τριαν.	1877
Τριάντος Γεώργ.	—	1814
Τριμανδύλης Φώτιος	—	1906
Τριπικέλης Σπυρίδων	Παν.	1894
Τρίχας Ἀνδρέας	Γεωρ.	1895
Τρουλινὸς Γεώργ.	Ἐμμ.	1882
Τρουλινὸς Νικόλαος	Γεωρ.	1897
Τρουλινὸς Ἐμμ.	Ἀλεξ.	1885
Τρουπάκης Νικόλαος	Γεωρ.	1859
Τρίμπος Μᾶρκος	Ἰωάν.	1881
Τρύφωνας Δημήτριος	Βασ.	1882
Τσαγκαδόπουλος Ἰωάν.	Στεργ.	1897
Τσαγκαλάκης Κων.	Ἀθαν.	1898
Τσαγκαράκης Ἀντών.	Εὐστρ.	1880
Τσαγκαράκης Νικόλαος	Γεωρ.	1894
Τσαγκαράκης Μύρων	Παπαχ.	1895
Τσαγκαράκης Γεώργ.	Ματθ.	1897
Τσαγκαράκης Σάββας	Βασ.	1899
Τσάκαλος Ἐμμ.	Γ.	1884
Τσακαμπίκας Κων.	Χαρ.	1870
Τσακανίκας Παναγ.	Ζαχ.	1874
Τσάκας Παναγ.	Γεωρ.	1867
Τσακάρας Κων.	Θεοδ.	1909
Τσακιράκης Θεμιστ.	Ι.	1874
Τσακτάνης Ἀλέξ.	Ι.	1886
Τσάκωνας Ἐμμ.	Β.	1884
Τσάκωνας Παναγ.	Ἀλεξ.	1896
Τσαλαμιδᾶς Γεώργ.	Ι.	1895
Τσάλας Δημήτριος	—	1905
Τσάλης Ἰωάν.	Δημ.	1900
Τσάμης Σταῦρος	—	1899

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Τσαμούλας Νικόλαος	Γ.	1862
Τσαντήλας Γεώργ.	—	1836
Τσαντήλας Πέτρος	Κων.	1898
Τσαντήλας Ἠλίας	Ἀγγ.	1898
Τσατιράκης Ἰωάν.	Παν.	1891
Τσαντῆς Ἀντών.	Χρ.	1894
Τσαούσης Κων.	Νικ.	1876
Τσαούσης Σόλων	Θεμ.	1898
Τσαπάκης Μηνᾶς	Ἰωάν.	1896
Τσάπαλος Βασίλ.	Γεωρ.	1898
Τσαπόγας Κων.	Γεωρ.	1896
Τσαρδῆς Στυλ.	Εὐστ.	1878
Τσαρουχᾶς Διονύσ.	Ἀθαν.	1878
Τσαρούχης Ἰωάν.	Ἀθαν.	1875
Τσαταλὸς Εὐθύμ.	Ἀναστ.	1897
Τσατσαροῦνος Κων.	Σωτ.	1876
Τσατσούλας Στέφ.	Γεωρ.	1893
Τσαχαγέας Παναγ.	Χρ.	1886
Τσαχτήρης Γεώργ.	Δημ.	1868
Τσέλιος Ἰωάν.	Ἀντ.	1886
Τσέλιος Ἀθανάσιος	Ἀθ.	1895
Τσέντος Εὐάγ.	Γεωρ.	1898
Τσεριλάκης Κων.	Νικ.	1897
Τσερνώτας Ἀναστ.	Γεωρ.	1901
Τσέρτσος Ἰωάν.	Νικ.	1863
Τσεβᾶς Ἐλευθέριος	Κ.	1879
Τσίβας Δημήτριος	Ἀπ.	1894
Τσιβιριώτης Ἰωάν.	Βασ.	1907
Τσιγαρίδας Βασίλ.	Ἠλ.	1881
Τσιγδινὸς Ἀνδρέας	Γεωρ.	1894
Τσίγκας Σπυρίδων	—	1823
Τσικαλάκης Νικόλαος	Γεωρ.	1880
Τσικαλόπουλος Περικλῆς	—	1870
Τσικνιδόπουλος Δημ.	Παπαγγελῆ	1874
Τσίλικας Ἰωάν.	Παν	1881
Τσιμιτάκης Γεώργ.	Νικ.	1891
Τσιμόπουλος Χρῆστος	Μαρκ.	1885
Τσιμίδης Δημήτριος	—	1906
Τσιούμας Θωμᾶς	Παν.	1888
Τσίπας Χρῆστος	Σωτ.	1879
Τσίπας Μιχαὴλ	Σωτ.	1889
Τσίπας Νικόλαος	Σωτ.	1897
Τσιπρούδης Κων.	Ἀχιλ.	1878
Τσιριλάκης Γεώργ.	Νικ.	1904
Τσιροβασίλης Γεώργ.	Ἠλ.	1882
Τσιροβασίλης Κων.	Ἰωάν.	1897
Τσιρόπουλος Βασίλ.	Γ.	1895
Τσιρόπουλος Κων.	Σπ.	1868
Τσιρώνης Κων.	Γεωρ.	1881
Τσιρώνης Κων.	Ι.	1899
Τσίτας Δημ.	Νικ.	1887
Τσιτούρας Ἰωάν.	Γεώργ.	1876
Τσιτούρας Νικόλαος	Δημ.	1898
Τσιτούρης Ἀριστείδης	Γ.	1885
Τσιτσόπουλος Γεώργ.	Βασ.	1877
Τσιωτίνης Γεώργ.	Δημ.	1883
Τσόγκας Κων.	—	1821
Τσοκάνης Σπυρίδων	Κ.	1887
Τσοκαλίδης Γρηγόριος	Θωμᾶ	1906
Τσοκτᾶκος Γεώργιος	Δημ.	1896
Τσολᾶκος Γεώργ.	Μιχ.	1867
Τσολᾶκος Ἀλέξ.	Ἀναστ.	1884
Τσονόπουλος Βασίλειος	Γ.	1873
Τσοπέλας Βασίλ.	Ματθ.	1873
Τσοτᾶκος Δημ.	Παν.	1896
Τσότσος Νικόλαος	Δημ.	1876
Τσουγιόπουλος Σωτήριος	Βασ.	1896
Τσουγκράκης Ἰωάν.	Ἰωάν.	1878
Τσούκας Ἰωάν.	Δημ.	1886
Τσουκογιάννης Λουκᾶς	—	1863
Τσούλας Βασίλειος	Μαρ.	1894
Τσούνης Ἀλέξ.	Παν.	1896
Τσουρουνάκης Ματθ.	Ἐμμ.	1880
Τσουλόπουλος Κων.	Γεωρ.	1886
Τσουχαλῆς Θεόδ.	Χαρ.	1870
Τσῶκος Ἀπόστολος	—	1900
Τσώλης Νικόλαος	Σταῦρος	1896
Τσώλης Σταῦρος	Νικ.	1896
Τσῶλος Ἀθαν.	Δημ.	1889
Τυράκης Ἰωάν.	Νικ.	1896
Τυράσκης Ἀθανάσιος	Νικ.	1909
Φαγογένης Σπυρίδων	Ὀνουφρ.	1888
Φαϊλάδης Σπήλιος	Κων.	1887
Φακούνης Χαράλ.	Ταξιάρ.	1887
Φάκωνας Βασίλ.	Γεωρ.	1893
Φανὸς Δημ.	Γεωρ.	1875

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Φαραντᾶτος Εὐρυβιάδης	**Κ.**	**1898**
Φαρμάκης Σπυρίδων	Δ.	1875
Φαρμακίδης Λυκοῦργος	—	1887
Φαρούγγιος Ἀγησίλαος	Φερδινάν.	1875
Φασέας Νικόλαος	Στ.	1868
Φασολᾶς Λάμπρος	Ἠλ.	1896
Φασούλας Κων.	Ἀχιλ.	1891
Φαταούλας Χρῆστος	—	—
Φενέκος Νικήτας	Ἀθαν.	1874
Φενέκος Ἠλίας	Ἀθαν.	1885
Φενέκος Βασίλ.	—	1904
Φεραφολάκης Κων.	Γεωρ.	1898
Φερτάκης Ἰωάν.	Κων.	1884
Φερτάκης Χρῆστος	Παν.	1900
Φεσσόπουλος Γεώργ.	—	1844
Φθενάκης Στέφανος	Ἰωάν.	1880
Φιλάρετος Νικόλαος	—	1802
Φίλιος Νικόλαος	—	1838
Φίλιος Ἀναστάσιος	Φιλίπ.	1895
Φιλιππίδης Φίλιππος	Ἀριστ.	1859
Φῖλιώτης Γεώργ.	Γεωρ.	1882
Φιλτίσης Ἰωάν.	—	1904
Φιντικάκης Εὐστράτιος	Εὐστρ.	1822
Φιοράκης Ἰωάν.	—	1880
Φιορετζάκης Βασίλειος	Φραγκ.	1890
Φιορετζάκης Ἐμμ.	Μιχ.	1896
Φίτσιος Δημ.	—	1905
Φιωτάκης Ἰωάν	Παν.	1887
Φωτόπουλος Νικόλαος	—	1896
Φλέγκας Γεώργ.	Δημ.	1889
Φλεριανὸς Ἰωάν.	Ἐλευθ.	1887
Φλῶκος Κων.	Βασ.	1901
Φλωράκης Λουκᾶς	Δημ.	1882
Φλῶρος Θεμιστοκλῆς	—	1895
Φοντάνας Ἀντών.	Ἰωάν.	1870
Φοντάνας Ἀνάργυρος	Ἰωάν.	1894
Φοράκης Κων.	Γεωρ.	1886
Φόρτος Ἀνδρέας	Γερ.	1866
Φουλεδάκης Μιχαὴλ	Κ.	1896
Φούντας Ἀνδρέας	Χαρ.	1894
Φουντεδάκης Θεοχάρης	Νικ.	1899
Φουντεδάκης Κων)νος	Ἐμμ.	1891
Φούντης Ἀναστ.	—	1806
Φουράκης Ἰωάν.	Παν.	1894
Φουράκης Δημ.	Ἐμμ.	1892
Φουράκης Στυλιανὸς	Ἐμμ.	1897
Φουρνιστάκης Στυλιανὸς	Γεωρ.	1867
Φραγκάκης Γρηγόριος	Γεωρ.	1900
Φραγκάκης Ἰωάν.	Νικ.	1905
Φραγκᾶκος Δημ.	—	1820
Φραγκᾶκος Ἀντώνιος	—	1862
Φραγκιδάκης Γεώργ.	Δημ.	1878
Φραγκιαδάκης Παῦλος	Ἐμμ.	1883
Φραγκιαδάκης Ἰωάν.	Ἐμμ.	1886
Φραγκιαδάκης Ἠλίας	Εὐαγ.	1894
Φραγκιαδάκης Μιλτιάδης	Νικ.	1887
Φραγκιαδουλάκης Γεώργ.	Στυλ.	1894
Φραγκοδημητράκης Δημ.	Γρηγ.	1884
Φράγκου Ἰωάν.	Γεωρ.	1888
Φραγκουδάκης Ἰωάν.	Κων.	1894
Φραγκούλης Ἀθαν.	Ἀναγν	1868
Φραγκούλης Δημήτριος	Ι.	1884
Φραγκούλης Ἰωάν.	Μιχ.	1876
Φραντζεσκάκης Ἐμμ.	Στυλ.	1888
Φρεσκάκης Στέφανος	Κων.	1900
Φρέσκος Κων)νος	Ἀλκ.	1905
Φρουδαράκης Ζαχαρίας	Ι.	1891
Φρυγανᾶς Δημήτριος	Στ.	1878
Φτίκας Ἀπόστολος	Στεφ.	1900
Φυρίγος Παναγ.	Θεοδοσ.	1857
Φωκᾶς Δημήτριος	Χρ.	1904
Φωκᾶς Παναγιώτης	Δαμ.	1869
Φώτης Ὀδυσσέας	Δημ.	1828
Φωτίου Μιχαὴλ	Σταμ.	1892
Φωτοβάσος Ἰωάν.	—	1809
Φωτόπουλος Φώτιος	Λουκ.	1886
Φωτόπουλος Κων)νος	—	1895
Φωτόπουλος Νικόλαος	Φωτ.	1896
Φωτόπουλος Δημήτριος	Ἀθ.	1900
Χαγιάννης Σπυρ.	Γεωρ.	1880
Χακᾶς Χρῆστος	Ἰωάν.	1893
Χαλκιαδάκης Ἐλευθέριος	Ἐμμ.	1901
Χαλκιαδάκης Ζαχαρίας	Σπ.	1885
Χαλκιαδάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1898
Χαλκιόπουλος Δημήτριος	—	1849
Χαμαμτζῆς Γεώργ.	Δημ.	1885

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Χανιᾶς Ἰωάν.	Κ.	1887
Χανιωτάκης Μύρων	Χαρ.	1892
Χανιωτάκης Νικόλαος	**Μ.**	**1894**
Χανιώτης Ἰάκωβος	Γεωρ.	1898
Χαντζάρας Χρῆστος	Γεωρ.	1887
Χάντζος Κων)νος	Θεοδ.	1875
Χαρακλιᾶς Κων)νος	Χαρ.	1882
Χαρακτηνιώτης Ἀθανάσιος	Κ.	1901
Χαραλαμπόπουλος Ἀθαν.	Γεωρ.	1882
Χαραλάμπους Παναγ.	Νικ.	1900
Χαραμάκης Γεώργ.	Ἰωσ.	1872
Χαρδαβέλλας Θεμιστ.	Ἰωάν.	1900
Χαριτάκης Μιχαὴλ	Ἐμμ.	1881
Χαρμάνης Χρῆστος	Ἰωάν.	1895
Χαρτζουλάκης Νικόλαος	Ἰωάν.	1875
Χαρχαλόκης Ἐμμ.	Νικ.	1899
Χασαπίτσος Νικόλαος	Κων.	1874
Χασιώτης Γεώργ.	—	1865
Χασιώτης Νικόλαος	Εὐαγ.	1869
Χασιώτης Περικλῆς	Πετρ.	1885
Χατζαγγελάκης Στέφανος	Εὐαγ.	1876
Χατζαντωνάκης Ἰωάν.	Νικ.	1876
Χατζηαράπης Κων)νος	—	1819
Χατζηγεωργίου Δημ.	Λουκ.	1883
Χατζηγιάννης Νικόλαος	Γεωρ.	1882
Χατζηδάκης Μιχαὴλ	Στεφ.	1874
Χατζηδάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1898
Χατζηδάκης Μᾶρκος	Νικ.	1890
Χατζηδάκης Γρηγόριος	Ι.	1892
Χατζηδάκης Ἐμμ.	Στ.	1893
Χατζηδάκης Γεώργ.	Ἰωάν.	1897
Χατζηδάκης Κων)νος	Ἰωάν.	1899
Χατζηδάκης Ἀντώνιος	Χαρ.	1899
Χατζηδημητρίου Γεώργ.	—	1804
Χατζηδημητρίου Σταῦρος	Δημ.	1895
Χατζηδῆμος Νικόλαος	Κων.	1877
Χατζηϊωάννου Ἀλέξ	**—**	**1874**
Χαντζηκώστας Κων.	**Βασίλ.**	**1885**
Χατζηκωσταντῆς Ἀντών.	—	1906
Χατζηλάκος Ἀνδρέας	—	1886
Χατζῆς Ἀλέξ.	Κ.	1898
Χατζῆς Εὐάγ.	Εὐαγ.	1901
Χαχάκης Γεώργ.	Ἀθ.	1893
Χέβας Δημ.	Λουκ.	1886
Χειλοδάκης Νικόλαος	Ἐμμ.	1886
Χελώνης Γεώργ.	Ἀθ.	1876
Χελώνης Γεώργ.	Ἀναστ.	1897
Χερουβιμίδης Βασίλ.	Ἀλκ.	1895
Χινόπωρος Κων)νος	Εὐθύμ.	1901
Χιπορέας Ἰωάννης	Διον.	1898
Χλαπουτάκης Γεώργ.	Νικ.	1901
Χλιαουτάκης Εὐτύχιος	Ἀναγν.	1888
Χλιονάκης Σπυρίδων	Ἐμμ.	1897
Χλωρὸς Ἀνδρέας	—	1881
Χομπίτης Ἀναστάσιος	Ἰωάν.	1895
Χονδρογιάννης Ἰωάν.	**Παν.**	**1912**
Χονδροδημόπουλος Παναγ.	—	1807
Χονδροδῆμος Δημοσθ.	—	1841
Χορδάκης Νικόλαος	Ἰωάν.	1899
Χούντρας Ἀναστάσιος	Παν.	1884
Χουρδάκης Γεώργ.	Ἀνδρ.	1882
Χρηστάκης Ἰωάν.	Ἀθαν.	1886
Χρηστάκης Ἰωάν.	Γεωρ.	1889
Χρηστακόπουλος Μιχαὴλ	—	1881
Χρηστίδης Νικόλαος	Πέτρ.	1871
Χρηστίδης Δημήτριος	Νικ.	1888
Χρηστίδης Ἰωάν.	Γεωρ.	1898
Χρήστου Παναγ.	—	1908
Χρήστου Σωτήριος	Στυλ.	1890
Χρηστινάκης Στυλιανὸς	Γεωρ.	1896
Χρηστινίδης Ἰωάν.	Νικ.	1895
Χρηστογιῶργος Μιχαὴλ	Γεωρ.	1872
Χρηστοδουλάκης Γεώργ.	Ματθ.	1889
Χριστοδουλόπουλος Ἀποστ.	Δημ.	1885
Χριστοδούλου Κων.	Γεωρ.	1901
Χριστοδούλου Ἰωάν.	—	1907
Χριστόπουλος Δημ.	—	1812
Χριστόπουλος Ζήσιμος	—	1870
Χριστουλάκης Ζαχαρίας	Σταυρ.	1876
Χριστουλάκης Ἀριστείδης	Ἐμμ.	1884
Χριστουλάκης Γεώργ.	—	1891
Χριστοφιλᾶκος Ἐμμ.	Πολυζ.	1901
Χριστοφιλόπουλος Ἀναστ.	Χριστ.	1887
Χρόνης Ἰωάν.	Παν.	1867
Χρυσανθάκης Χρῆστος	—	1835
Χρυσανθόπουλος Θεόδωρος	Εὐστθ.	1886

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Χρυσανθόπουλος Κων)νος	—	1899
Χρύσανθος Ἀνδρέας	Νικ.	1878
Χρυσάφης Εὐάγ.	—	1836
Χρυσαφίτης Σταμάτιος	Σταμ.	1889
Χρυσικὸς Νικόλαος	Παν.	1896
Χρυσομαλᾶκος Χρῆστος	Εὐστρ.	1896
Χρυσόμαλος Ἀθανάσιος	Κων.	1894
Χρυσοσπάθης Δημ.	—	1815
Χρυσοσπάθης Ἠλίας	Διον.	1875
Χρυσαλάκης Ἐμμ.	Γεωρ.	1895
Χρυσούλης Ἐμμ.	—	1846
Χρυσούλης Παῦλος	—	1862
Χρυσούλης Παναγιώτης	Γεωρ.	1873
Χρυσούλης Κων)νος	Ἰωάν.	1880
Χρυσοχεράκης Κων)νος	Ἀντών.	1884
Χρυσοχέρης Νικόλαος	—	—
Χυτίρης Ἀλέξ.	—	1905
Χωμενίδης Παναγιώτης	Χαρ.	1883
Χωμενίδης Σωτήριος	Χαραλ.	1908
Χωνιανάκης Κων)νος	Σταυρ.	1888
Χωραΐτης Φωτεινὸς	Σταύρ.	1895
Ψαλιδάκης Ζαχαρίας	Ἐμμ.	1887
Ψάλτης Γεώργ.	Ἐμμ.	1894
Ψαράκης Ἰωάν.	Παν.	1884
Ψαρρᾶκος Ἰωάν.	—	1835
Ψαρομιλήγκος Ἀντώνιος	Γεωρ.	1894
Ψαρρὸς Λάμπρος	Ἰωάν.	1908
Ψεδεδοῦκος Κων)νος	—	1854
Ψιλλάκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1891
Ψιλομανουσάκης Γεώργ.	Βασ.	1885
Ψινάκης Δημ.	Ἰωάν.	1895
Ψυχογιὸς Ἀλέξ.	Ἰωάν.	1862
Ψυχοπέδης Ἀντώνιος	Ἰωάν.	1899
Ψωμακέλης Κλεομένης	Γεωρ.	1894
Ψωμᾶς Κων)νος	Ἰωάν.	1898

ΠΙΝΑΞ Β΄

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἀγαγιώτης Γεώργ.	Κων.	1924
Ἀγγελάκης Ἐμμ.	Νικ.	1924
Ἀγγελάκης Γεώργ.	Ἀπόστ.	1905
Ἀγγελόπουλος Κων)νος	Προκοπ.	1938
Ἀγγελόπουλος Γεώργ.	Σταμ.	1922
Ἀγγελόπουλος Νικόλαος	Γεωρ.	1922
Ἀγγελόπουλος Χρῆστος	Σπυρ.	1922
Ἀγγελόπουλος Διονύσιος	Βασ.	1925
Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος	Κων.	1912
Ἀγκιναροσταχάκης Γεώργ.	Ι.	1901
Ἀγοράκης Σταῦρος	Ἰωάν.	1905
Ἀδαμόπουλος Παναγ.	Ἠλία	1923
Ἀδριανόπουλος Γεώργ.	Παν.	1906
Ἀθανασίου Γεώργ.	Δημ.	1909
Ἀθάνατος Παναγ.	Κων.	1922
Ἀθανασόπουλος Γεώργ.	Ἀριστ.	1924
Αἰκατερίνης Ἰωάν.	Δημ.	1901
Ἀκουμιανάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1905
Ἀλαφοῦζος Βασίλ.	Βίκτωρ	1903
Ἀλειφερόπουλος Ἀθαν.	Ἰωάν.	1916
Ἀλεβῖζος Σωτήριος	Ἠλίας	1937
Ἀλεξίου Λάμπρος	Εὐθ.	1916
Ἀλέξης Χρῆστος	Δημ.	1919
Ἀλεξάκης Γεώργ.	Ἰωάν.	1913
Ἀλεξίου Εὐστράτιος	Παν.	1919
Ἀλέπης Παῦλος	Νικ.	1905
Ἀλεξόπουλος Ἀδαμ.	Ἀχιλ.	1940
Ἀλεξόπουλος Κων)νος	Γεωρ.	1920
Ἀλεξόπουλος Κων)νος	Ἀθαν.	1920
Ἀλεκᾶκος Ἀναστάσιος	Νικ.	1920
Ἀλεκᾶκος Παναγ.	Λυκουρ.	1913
Ἀναστασόπουλος Παναγ.	Ἰωάν.	1917
Ἀναστασόπουλος Νικόλαος	Παν.	1922
Ἀναστασόπουλος Γεώργ.	Κυριακ.	1923
Ἀναστασόπουλος Παν.	Γεώργ.	1905
Ἀναργύρου Δημ.	Παναγ.	1925
Ἀνδριτσόπουλος Στέφανος	Ἀνδ.	1934
Ἀνδριτσόπουλος Ἀθανάσιος	Νικ.	1908
Ἀνδριτσόπουλος Κων.	Ἀθαν.	1938
Ἀνδρῖτσος Σπυρίδων	Ἀθαν.	1908
Ἀνδρουλάκης Ἰωάν.	Κων.	1904
Ἀννίβας Δημ.	Παναγ.	1912
Ἀντωνίου Βασίλ.	Ἰωάν.	1916
Ἀντωνόπουλος Δημ.	Γεωρ.	1936
Ἀντωνόπουλος Νικόλαος	Βασ.	1919
Ἀντωνόπουλος Ἰωάν.	Κων.	1938
Ἀντωνόπουλος Παναγιώτης	Δημ.	1924
Ἀξαρλῆς Παναγ.	Ἀποστ.	1904

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἀπαλλάκης Ἐμμ.	Νικ.	1905
Ἀπλαδᾶς Σταῦρος	Νικ.	1907
Ἀποστολάκης Ἰωάν.	Ἰωάν.	1901
Ἀποστολόπουλος Θεόδ.	Παν.	1937
Ἀποστολόπουλος Σπυρ.	Πέτρου	1911
Ἀποστόλου Θεόδ.	Παναγ.	1926
Ἀρκαδόπουλος Κων)νος	Παναγ.	1924
Ἀρβανίτης Γεώργ.	Ἀθαν.	1925
Ἀρβανίτης Δημ.	Χρ.	1936
Ἀργιάνης Μιλτιάδης	Δημ.	1924
Ἀργυρόπουλος Δημ.	Γεωρ.	1924
Ἀργυρόπουλος Δημ.	Ἰωάν.	1937
Ἀργυρόπουλος Ἀναστ.	Βασ.	1934
Ἀριατζῆς Εὐάγ.	Δημ.	1902
Ἀρμάος Χρῆστος	Κων.	1917
Ἀρμένης Νικόλαος	Βασ.	1923
Ἀρναούτης Παναγ.	Γεωρ.	1921
Ἀσημακόπουλος Νικόλαος	Θεοδ.	1919
Ἀσημακόπουλος Βασίλ.	Γεωρ.	1937
Ἀσπετάκης Δημ.	Γεωρ.	1922
Ἀφένδρας Ἄγγ.	Κων.	1901
Βαγιωνᾶς Βαρσαμῆς	Κυριαζ.	1939
Βακάλης Βασίλ.	Σωτ.	1936
Βαλάρης Χρῆστος	Δημ.	1908
Βαλάσης Νικ.	Ἀθαν.	1903
Βακιρτζῆς Ἀβραὰμ	Ἀνδρ.	1906
Βαρδουνιώτης Φώτιος	Ἀλέξιος	1939
Βασιλόπουλος Γεώργ.	Χρήστου	1909
Βαρεῖας Γεώργ.	Τριανταφύλ.	1908
Βασιλάκης Βασίλ.	Ἀθαν.	1937
Βασιλάκης Θεοχάρης	Νικολ.	1911
Βασιλάκης Ἐμμ.	Νικ.	1907
Βασιλάκος Κων.	Εὐάγ.	1903
Βασίλαρος Σταῦρος	Δαμ.	1903
Βασιλόπουλος Γεώργ.	Περ.	1936
Βαλαχᾶς Εὐάγ.	Διον.	1907
Βασιλαντωνάκης Σπυρ.	Ἀντων.	1910
Βασιλειάδης Βασ.	Ἀναστ.	1901
Βασιλείου Ἀντών.	Γεώργ.	1904
Βαμιαδάκης Παντελῆς	Παναγ.	1911
Βασιλόπουλος Βασίλ.	Δημοσθ.	1926
Βαρκαράκης Κων.	Μιχ.	1902
Βαρλᾶμος Γεώργ.	Παντελ.	1922
Βαλεργάκης Ἐμμ.	Γεωρ.	1920
Βασιλάκης Ἰάκωβος	Στεφ.	1925
Βασιλόπουλος Φώτιος	Ἰωάν.	1920
Βαφάκης Ἐμμ.	Γεωρ.	1914
Βερῖζος Λυκοῦργος	Ἐμμ.	1935
Βεντούρης Νικόλαος	Γεωρ.	1909
Βεριβάκης Σπυρ.	Νικ.	1924
Βερναδέσκης Δημ.	Πέτρου	1908
Βιγλάκης Ἀνδρέας	Γεωρ.	1911
Βιλαντζάκης Νικόλαος	Ἐμμ.	1905
Βιρβίλης Θεόδωρος	Χριστ.	1933
Βλαδενίδης Κων)νος	Περικλ.	1906
Βλαδίκας Κλεόβουλος	Νικ.	1914
Βλαχάβας Νικόλαος	Δημ.	1935
Βλαχόπουλος Ἰωάν.	Χρ.	1912
Βλάχος Διονύσιος	Θεοδ.	1916
Βογιατζῆς Ἰωάν.	Νικ.	1906
Βόλης Χαράλ.	Θεοδ.	1915
Βολιώτης Κων)νος	Δημ.	1926
Βόμβας Ἰωάν.	Βασ.	1912
Βουδούρης Παναγ.	Δημ.	1905
Βουγιουκλῆς Ἐμμ.	Νικ.	1910
Βούλγαρης Παντελῆς	Γεωρ.	1937
Βούλγερης Χαρίλαος	Ἀλεξ.	1909
Βούλγερης Σόλων	Γεωρ.	1919
Βουλέλης Παναγ.	Εὐστρ.	1910
Βουραξάκης Στυλιανὸς	Μιχ.	1909
Βουρλιᾶς Παναγ.	Γεωρ.	1936
Βουτσελᾶς Δημ.	Σταμ.	1922
Βραδῆς Ἀντών.	Ἰωάν.	1910
Βράνης Γρηγόριος	Νικ.	1910
Βρετὸς Εὐστάθιος	Χρ.	1909
Βύνιος Γεώργ.	Ἀθαν.	1903
Γαβρᾶς Γεώργ.	Ἀθαν.	1903
Γαβριλάκης Ἰωάν.	Γαβρ.	1905
Γάκης Ἀγαθάγγελος	Πέτρος	1936
Γαλανάκης Ἀντών.	Λεων.	1909
Γαλάνης Κων)νος	Ἰωάν.	1934
Γαλανόπουλος Βασίλ.	Ἀθαν.	1911
Γαλιώνης Γεώργ.	Θεοδ.	1925
Γαρνέλης Νικόλαος	ςΣταμ.	1923
Γαρουφαλῆς Σταῦρος	Βασ.	1920
Γάσπαρης Ἠλίας	Ἀνδρ.	1921

Ὀνοματεπ.	Πατρῶν.	ἔτος γεν.
Γερογιάννης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1911
Γερόπουλος Διονύσιος	Κων.	1924
Γεωργακόπουλος Διον.	Ἀνδρέας	1938
Γεωργακόπουλος Σπυρίδων	Κων.	1912
Γεωργακόπουλος Παναγ.	Ἀνδρ.	1908
Γεωργαλάκης Κων)νος	Ἡρακλῆς	1940
Γεωργάρας Κων)νος	Βασ.	1911
Γεωργακαρᾶτος Σταῦρος	Εὐστρ.	1907
Γεωργανάκης Γεώργιος	Στεφ.	1908
Γεωργακαρᾶτος Νικόλαος	Δημ.	1920
Γεωργακόπουλος Λάμπρος	Κων.	1923
Γεωργαντᾶς Χρῆστος	Ἰωάν.	1924
Γεωργαντίδης Μιχαὴλ	Χαραλ.	1921
Γεωργίου Εὐάγ.	Βασιλ.	1939
Γεωργίου Ἰωάν.	Γεωρ.	1913
Γεωργαράκης Χαρ.	Ἐμμ.	1905
Γεωργιλᾶς Θεόδωρος	Γεωρ.	1906
Γεωργίου Κων)νος	Ἀποστόλ.	1920
Γεωργόπουλος Κων)νος	Μιχ.	1909
Γεωργίου Κων.	Ἀναστ.	1901
Γεωργίου Ἀρ.	Θεόδ.	1901
Γεωργίου Γεώργ.	Δημ.	1903
Γεωργοτᾶς Παναγ.	Θεοδώρ.	1908
Γεωργόπουλος Ἰωάν.	Παναγ.	1922
Γεωργούσης Σπυρίδων	Γεωρ.	1913
Γαλιᾶτσος Εὐστρ.	Ἐμμ.	1904
Γιαννακοδήμας Ἠλίας	Μιχ.	1913
Γιαννακόπουλος Παῦλος	Βασ.	1919
Γιαννακόπουλος Χρῆστος	Κων.	1914
Γιαννακόπουλος Δημ.	Ἀλεξ.	1905
Γιαννακόπουλος Ἀθαν.	Ἀντων.	1910
Γιάνναρης Παναγ.	Ἀνδρ.	1903
Γιάνναρος Ἠλίας	Γεωρ.	1919
Γιαννᾶτος Κων)νος	Γεωρ.	1920
Γιαννιὸς Περικλῆς	Δημ.	1940
Γιαννούλης Δημ.	Ἰωάν.	1909
Γιαννούλης Χριστόφορος	Γεωρ.	1906
Γιαννούλης Δημ.	Ἀνδρ.	1920
Γιαννόπουλος Ἀλέξ.	Ἀνδρ.	1906
Γιαννόπουλος Ἀντώνιος	Ἀγγελ.	1936
Γιαννόπουλος Ἀναστάσιος	Γεωρ.	1924
Γιαννόπουλος Γρηγόριος	Κυριακ.	1919
Γιαννουκάκος Ἀντ.	Μιχ.	1905
Γιαννουράκος Ἰωάν.	Κων.	1921
Γιαννοῦτσος Εὐάγγελος	Ἀλεξ.	1905
Γιαπιτζάκης Ἰωάν.	Κων.	1905
Γιαρέντης Χρῆστος	Κων.	1909
Γιασαφάκης Φραγκῖσκος	Σωτ.	1912
Γιωργιλὲς Ἠλίας	Χρ.	1939
Γκεκόπουλος Χαράλ.	Σωτ.	1905
Γκενεράλης Γεώργ.	Εὐστ.	1906
Γκίζας Κων)νος	Δημ.	1908
Γκίκας Κων)νος	Γεωρ.	1937
Γκιώνης Ἀθανάσιος	Ἀλεξ.	1911
Γκλάβας Ἀντώνιος	Ἰωάν.	1936
Γκλέζος Σκλαβοῦνος	Ἀναστ.	1907
Γκουλούσης Δημ.	Παναγ.	1923
Γκόνος Παναγ.	Ἀθαν.	1911
Γκορτζῆς Ἀντώνιος	Δημ.	1912
Γκότσης Παντελῆς	Ἰωάν.	1936
Γκότσης Πέτρος	Πέτρου	1924
Γκούντρας Χρῆστος	Βασ.	1924
Γκρίτζαλης Ἀριστοτ.	Δημ.	1926
Γλακουσάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1923
Γονατᾶς Δημήτριος	Λουκᾶ	1919
Γούδης Δρακούλης	Χρ.	1909
Γουλάκος Σωκράτης	Ἰωάν.	1904
Γούλας Δημήτριος	Κων)νος	1935
Γούλας Εὐάγ.	Γεωρ	1912
Γουνελᾶς Πέτρος	Σωτ.	1910
Γουρζῆς Δημ.	Σπυρ.	1900
Γουρνὴς Παναγ.	Γεώργ.	1907
Γραικούσης Τζαν.	Χρ.	1910
Γραμματικὸς Ἀνδρέας	Γρηγ.	1932
Γρανίτσας Τιμολέων	Ἰωάν.	1902
Γρίβας Ἰωάν.	Ἀθαν.	1924
Γρίβας Ἰωάν.	Κων.	1907
Γυπάκης Μιχαὴλ	Γρηγ.	1901
Γυφτομῆτρος Εὐάγ.	Θωμᾶς	1938
Γωνιωτάκης Ἐμμ.	Γεώργ.	1908
Γῶγος Στυλ.	Γρηγ.	1901
Δαβίλλας Δημήτριος	Νικ.	1921
Δαβώλης Ἠλίας	Δημ.	1925
Δαῆς Μιχαὴλ	Ἀχιλλεὺς	1910
Δαμιανάκος Παναγ.	Χαρίλ.	1925

Ὀνοματεπ. Πατρών.	ἔτος γεν.
Δαμανάκης Θεοδ. Ἐμμ.	1912
Δαμβανέλλης Μηνᾶς Γεώργ.	1908
Δάρας Μιχαὴλ Νικ.	1925
Δαρατσάκης Νικόλ. Παν.	1921
Δασκαλαντωνάκης Ἰωάν. Νικ.	1911
Δασκαλόπουλος Χρῆστος Ἠλίας	1920
Δασταμάνης Εὐθύμιος Γεώργ.	1937
Δαφνᾶς Νικόλ. Ἀθαν.	1922
Δεβεράκης Γεώργιος Δημ.	1920
Δεδούσης Κων. Βασίλ.	1912
Δεδούσης Δημήτριος Ἀθαν.	1909
Δεληγῆτσος Κων. Παντ.	1912
Δεμέστιχας Ἀντών. Τσιγκουρ.	1908
Δερμάτης Χαράλ. Πολυχρ.	1912
Δεσύρτης Στυλιανὸς Ἰωάν.	1905
Δεφιλίππου Φρῖξος Μάρκου	1907
Δημακογιάνης Θεοδ. Γεώργ.	1910
Δημητρακόπουλος Ἀθαν. Ἰωάν.	1905
Δημητρακόπουλος Δημ. Στυλ.	1920
Δημητρακόπουλος Δημ. Μιχ.	1909
Δημητρακόπουλος Δῆμος Βασ.	1914
Δημητρακούλιας Νικ. Κων.	1905
Δημητρίου Γεώργ. Εὐάγ.	1910
Δημητρούλιας Λεωνίδας Παν.	1906
Δημογκότσης Δημ. Γρηγ.	1910
Δημόκας Δημ. Κων.	1911
Δημόπουλος Γεώργιος Παν.	1936
Δημόπουλος Δημ. Φίλιππος	1909
Δημόπουλος Δημ. Σπήλιος	1921
Διακάκης Γεώργιος Εὐάγ.	1910
Διαμαντῆς Δημ. Φώτιος	1936
Διαλυνᾶς Νικόλαος Ἐμμ.	1910
Διαμαντόπουλος Μιχαὴλ Διον.	1934
Διασίτης Μιχαὴλ Κων.	1910
Διονέλης Ἐλευθέρ. Καλλ.	1914
Δόβρος Πέτρος Γεώργιος	1935
Δόϊκας Σπυρ. Ἀνδρ.	1923
Δοκανάκης Στ. Γεωργίου	1902
Δοκανάκης Ἰωάννης Γεώργιος	1914
Δολοτζάκης Ἰωάννης Ἐμμ.	1919
Δόλκας Κων. Νικόλαος	1910
Δούβαλης Γεώργ. Παναγ.	1934
Δουβᾶς Σπυρίδων Ἀθανάσιος	1920
Δούκας Δημ. Κων.	1924
Δούκας Κων. Ἰωάν.	1905
Δοῦρος Θεόδωρος Γεώργ.	1938
Δρακάκης Ἐμμαν. Ὀδυσσεὺς	1925
Δραμπέλλας Ἀλέξανδρος Χαρ.	1924
Δρυμιλῆς Ἰωάννης Γεώργ.	1907
Δρομάζος Βασίλειος Βασ.	1918
Δροσόπουλος Ἰωάννης Ἀθ.	1906
Δρούλιας Νικόλαος Ἠλίας	1920
Δροῦτσος Ἰωάννης Σωτ.	1933
Ἐγγλέζος Ἀναστ. Βασ.	1933
Ἐλευθεριάδης Πέτρος Βασ.	1905
Ἐλευθερίου Χρῆστος Κων.	1923
Ἐλευθερίου Δημ. Ἰωάν.	1921
Ἐλευθερίου Νικόλ. Νικόλ.	1924
Ἐμινετζῆς Γ. Νικόλαος	1920
Ἐρωτοκριτάκης Κων. Εὐάγ.	1936
Εὐαγγελίδης Εὐάγ. Εὐριπίδης	1914
Εὐαγγέλου Εὐστρ. Γεώργιος	1937
Εὐθυμιᾶτος Κων)νος Στυλ.	1924
Ἐφεντάκης Ἰωάννης Ἐμμ.	1910
Ἐφραιμίδης Στυλιανὸς Ἰωάν.	1935
Ζαχᾶς Δημ. Κων.	1910
Ζαφείρης Χριστόδουλος Δημ.	1925
Ζαφειρόπουλος Ἠλίας Γεώργ.	1910
Ζαφειρόπουλος Ἰωάννης Γεώργ.	1913
Ζαχαράκης Κων. Βασ.	1925
Ζαχαριουδάκης Εὐάγγελος Νικ.	1934
Ζάχος Βασ. Φώτιος	1914
Ζάχος Δημ. Σπυρ.	1900
Ζέρβας Παναγ. Νικόλ.	1911
Ζερβουλάκος Σαράντης Γεώργ.	1904
Ζερμιώτης Εὐάγγελος Γεώργ.	1938
Ζηκογιάννης Κων. Γεώργ.	1911
Ζηκίδης Κων)νος Ζήσης	1938
Ζήσιμος Γεώργιος Ἰωάννης	1908
Ζησιμόπουλος Παναγ. Ζήσιμος	1915
Ζιάκας Νικόλαος Γεώργ.	1938
Ζιάκος Δημ. Γεώργ.	1939
Ζιούλης Δημ. Γεώργιος	1939
Ζιώγας Εὐάγγελος Δημ.	1914
Ζουρνατζῆς Στέφανος Κων.	1938
Ἠλιάδης Ἰωάννης Περικλῆς	1924

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
'Ηλιόπουλος Κων.	Θεόδ.	1910
'Ηλιόπουλος 'Αθαν.	Παν.	1924
'Ηλιόπουλος Σταῦρος	῎Οθων	1922
'Ηλιόπουλος Γεώργιος	Παν.	1924
'Ηλιόπουλος Παναγ.	'Ανδρέας	1937
'Ηρακλόπουλος Γρηγ.	Νικ.	1920
Θᾶνος Θωμᾶς	Κων.	1912
Θᾶνος Χρῆστος	'Ιωάννης	1940
Θεοδωράκης Γεώργιος	Χαρίλ.	1911
Θεοδωρόπουλος Κων.	Παναγ.	1909
Θεοδωρόπουλος Κων.	'Ανδρ.	1914
Θεοδωρόπουλος Πλάτων	'Αλέξ.	1919
Θεολόγου 'Αλέξ.	Παν.	1902
Θεοφίλης Κων.	Κων.	1922
Θεοφιλόπουλος 'Ηλίας	Παν.	1908
Θεοχαρόπουλος Θεοχάρης	'Ιωάν.	1939
Θεοφίλου Κων.	Στυλ.	1908
Θεοχάρης Βασ.	Δημ.	1936
Θλιμμένος Νικήτας	Κων.	1910
Θωμόπουλος 'Ιωάν.	Γεώργ.	1911
Θωμόπουλος Παν.	Διον.	1911
'Ιατρόπουλος Θεόδωρος	'Αριστομ.	1920
'Ιερονυμάκης Γεώργ.	Λουκᾶς	1907
'Ιερωνυμίδης 'Αλκιβιάδης	'Ιερ.	1906
'Ιντζέπουλος Γεώργ ος	Νικ.	1936
'Ιντζὸς Νικόλαος	Παν.	1911
Καβαλιώτης Νικ.	Γεώργ.	1901
Κάβουρας Παντελῆς	'Αντ.	1912
Κάβουρας Δημήτριος	Λουκ.	1908
Καβουλάκος Κων.	'Αλέξ.	1907
Καββάκης Γεώργιος	'Ιωάν.	1912
Καγιᾶς Τηλέμαχος	Γεώργ.	1908
Καζατζῆς Χρῆστος	Δημ.	1940
Καθάριος Δημ.	Παν.	1910
Καΐτσας Νικόλαος	Γεώργ.	1913
Καϊμάκης Χαρ.	Δημ.	1910
Καίσαρης Νικόλαος	Κων.	1906
Κακαλιᾶς Στυλιανὸς	'Απόστ.	1910
Κακαβᾶς Εὐθύμιος	'Ιωάν.	1918
Καλαντζῆς Διονύσιος	'Αντ.	1940
Καλογιάννης Παναγ.	Δημ.	1912
Καλογερόπουλος 'Ιωάννης	Χρ.	1934
Καλογερόπουλος Κων.	Χαρίλ.	1926
Καλογερόπουλος Σπυρ.	'Αριστογ.	1937
Καλογεράκης Θεόδωρος	Γεώργ.	1905
Καλογριδάκης Παν.	'Εμμ.	1905
Καλαθᾶς Γεώργιος	Δημ.	1911
Καλοκώρης Δημ.	Βασίλ.	1911
Καλαϊτζάκης 'Εμμ.	'Αλ.	1910
Καλαντζῆς Νικ.	Παναγ.	1906
Καλαϊντζαντωνάκης Π.	'Εμμ.	1911
Καλαντζῆς Σπυρ.	Χρ.	1914
Καλέργης Βρασίδας	Δημ.	1905
Καλματζῆς Κων.	Θεμιστοκλῆς	1906
Καλιακμάνης Γεώργιος	'Ιωάν.	1909
Καλλιμάνης Χρῆστος	Κων.	1925
Καλτεζᾶς Γεώργιος	'Αντώνιος	1913
Καλτσᾶς Γεώργιος	Δημ.	1913
Καλυβιώτης Φώτιος	'Αντ.	1923
Καλυκάκης Δημ.	'Εμμ.	1914
Καλογερόπουλος Χρῆστος	Κων	1909
Καλφοῦνζος Κων.	'Αντ.	1924
Καμπάσης Παναγ.	Εὐστάθιος	1914
Καμπανάίρης Παναγ.	'Ιωάν.	1921
Καναβᾶς Πάσχος	Ζαχαρ.	1908
Κανατᾶς 'Ιωάννης	'Αθαν.	1937
Κανελλόπουλος 'Αθαν.	Εὐστρ.	1911
Κανελλόπουλος Πέτρος	Μανώλ.	1906
Καπετανάκης Γεώργιος	Μάρκου	1908
Καπετανάκης 'Ιωάννης	Μιχ.	1923
Καπετᾶνος Κων.	Εὐστάθ.	1911
Καπέλλος Βλάσιος	'Ιωάν.	1919
Καπελλάρης 'Αθαν.	Δημ.	1915
Καπρούλιας 'Αθαν.	Γεώργ.	1916
Κάππος 'Ιωάννης	Παναγ.	1937
Καραβίτης Χρῆστος	'Ιωάννης	1913
Καραγγάνης Παναγ.	Δημ.	1912
Καραγιάννης Γεράσιμος	Δημ.	1934
Καραγιάννης 'Ιωάν.	Γεώργ.	1900
Καραγιωργάκης 'Εμμ.	'Ιωάν.	1910
Καραγιάννης Παντελῆς	'Αλκιβ.	1920
Καραγιάννης 'Αλέξ.	Γεώργ.	1920
Καραγιαννόπουλος Χαρ.	Εὐάγ.	1940
Καραμέρος Δημ.	'Αριστομ.	1922
Καραθανάσης Στέφανος	Χρ.	1937
Καραμπάγιας 'Ιωάννης	Βασίλειος	1920

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Καράμπελλας	Δημ. Γεώργ.	1910
Καραμπέλας	Νικόλ. Δημ.	1901
Καρανικολὸς	Ζαχαρ. Δημ.	1900
Καραμάτσος	Κων. Γεώργ.	1915
Καραπέτσιος	Νικόλαος Ἰωάν.	1920
Καραγκούνης	Ἀθαν. Ἐμμ.	1908
Καραγκούνης	Δημ. Ἰωάν.	1940
Καραγκούνης	Εὐθύμ. Ἀλ.	1911
Καραμπογιᾶς	Νικόλαος Ἰωάν.	1939
Καραοῦζος	Κων. Θεόδ.	1909
Καραστάθης	Γεώργ. Κων.	1907
Καρασοῦλος	Θεόδ. Ἀνδρ.	1911
Καρατῶλος	Λεωνίδας Γεώργ.	1920
Καραυγουστῆς	Αὔγουστος Δημ.	1922
Καραναστάσης	Χρῆστος Ἀναστ.	1907
Καραχάλιος	Νικ. Δημ.	1907
Καρβέλης	Φώτιος Σπυρίδων	1938
Καρβούνης	Γεώργιος Δημ.	1908
Καρκάλης	Ἰωάννης Παν.	1908
Καρτάλης	Γεώργιος Διον.	1914
Καρτερολιώτης	Σταῦρος Κων.	1916
Καρτερολιώτης	Χαράλ. Κων.	1914
Καρτσουλῆς	Ἰωάν. Γεώργ.	1907
Καρυδάκης	Διονύσιος Βασ.	1925
Καρύδας	Ἰωάν. Γεώργ.	1903
Καρυτινὸς	Παῦλος Ἀριστ.	1924
Καρύδης	Παν. Γεώργ.	1910
Καρυωτάκης	Ἀναστ. Ἰωάν.	1909
Καπελώνης	Ἐμμ. Κων.	1920
Καταβάτης	Ἰωάννης Κων.	1913
Κατσαμπάνης	Σταῦρος Παῦλος	1908
Κατσαμπούλας	Κανέλλος Ἀντ.	1937
Κατσαμάγκος	Γεώργιος Ἰωάν.	1910
Κατσαδράμης	Παναγ. Δημ.	1911
Κατσαούνης	Νικόλαος Παν.	1920
Κατσάρης	Ἀναστάσιος Ἠλ.	1912
Κάτσαρος	Ἀριστείδης ερἀσιμος	1910
Κατσαρῆς	Γεώργιος Ἰωάννης	1920
Κατσαφάδος	Παν. Ἰωάν.	1901
Κατσένης	Ἀθανάσιος Ζήσης	1908
Κατσίκης	Χρῆστος Σταῦρος	1908
Κατσιμητσούλιας	Γεώργ. Γερ.	1907
Κατσιρούμπας	Ἰωάννης Θεοδ.	1914
Κατσόγιαννος	Κων. Γεώργιος	1911
Κατσουλάκης	Γεώργιος Εὐτύχ.	1939
Κατσουλάκος	Πέτρος Ἰωάννης	1906
Κατσούλης	Δημ. Γεώργ.	1912
Κατωπόδης	Εὐγένιος —	—
Κασσελάκης	Ἰωάννης Γεώργ.	1909
Καψάλης	Κυριάκος Ἰωάννης	1917
Κεδίκογλου	Θεμ. Νικ.	1903
Κελαϊδῆς	Χρῆστος Μάνθου	1913
Κεντεποζίδης	Σεραφεὶμ Δημοσθ.	1934
Κεραμύδας	Βασίλειος Ὀδυσ.	1914
Κεραμυδᾶς	Χαρίδ. Ἀνδρ.	1910
Κερεμέζης	Ἀναστάσιος Ἀθαν.	1922
Κέτσης	Βλάσιος Κων.	1906
Κηπουρὸς	Σταῦρος Ἠλ.	1913
Κοιλάκος	Δημ. Κυριάκος	1914
Κίντζος	Εὐάγγελος Σπυρ.	1910
Κιούσης	Διονύσιος Παναγ.	1940
Κίπης	Δημ. Πέτρος	1908
Κῖτσος	Κων. Γεώργ.	1905
Κλειμαρῆς	Κων. Ἀλέξ.	1919
Κλαυδιανὸς	Δημ. Ἀντ.	1905
Κλειτσάκης	Δημ. Βασ.	1911
Κλωνάρης	Νικόλαος Μιλ.	1909
Κογιώνης	Βασίλ. Σταῦρος	1910
Κοκκινάκης	Γεώργ. Χαράλ.	1924
Κόκκος	Παναγ. Ἀσημ.	1919
Κόκκοτας	Ἀχιλλεὺς Ἀθαν.	1934
Κοκολιὸς	Ἐμμ. Φραγκ.	1907
Κοκκίνης	Ἠλίας Ἀριστ.	1906
Κόκκινος	Ἀναστ. Βασ.	1914
Κόκκινος	Εὐάγγελος Κων.	1909
Κόκκινος	Ξενοφ. Χρῆστος	1904
Κόκκος	Χρῆστος Στυλ.	1910
Κολοβὸς	Νικόλαος Κων.	1907
Κολοκάθης	Παν. Νικ.	1939
Κομνηνέας	Κων. Νικόλαος	1920
Κομπόσος	Ἰωάννης Μιχ.	1907
Κονιδάρης	Νικ. Διον.	1914
Κόλλιας	Νικ. Διον.	1906
Κολοβὸς	Παν. Ἀγησίλ.	1924
Κόλλιας	Ἐμμανουὴλ Σωτ.	1920
Κόλλιας	Δημ. Κων.	1924

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.	Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Κολυβάκης Πελοπίδας	Νικ.	1909	Κουλοπύρης Ἀνδρ.	Νικ.	1912
Κολώντας Γεώργ.	Ἀντ.	1905	Κουλοπύρης Σπυρ.	Γεώργ.	1915
Κομνηνὸς Παν.	Βασ.	1903	Κουμανάκος Γεώργ.	Δημ.	1909
Κονδύλης Παν.	Ἰωάν.	1925	Κουμαντάρης Ἰωάν.	Κων.	1924
Κοντινάκης Νικόλαος	Ἐμμ.	1906	Κουμνεντάκος Γεώργ.	Τσιλιβῆς	1908
Κοντογιάννης Γεώργιος	Κων.	1936	Κουναλάκης Ἰωάν.	Ἐμμ.	1918
Κοντογιῶργος Γεώργ.	Ἰωάν.	1906	Κουνελάκης Μιχ.	Νικ.	1925
Κοντολέφας Γεώργ.	Ἰωάν.	1910	Κουντούρης Ἰωάννης	Γεώργ.	1919
Κοντόπουλος Ἀθαν.	Κων.	1912	Κουντούρης Παντελῆς	Ἀνδρ.	1922
Κοντοπὸς Νικόλαος	Παν.	1904	Κουρατοράκης Μιχ.	Γεώργ.	1905
Κοντὸς Εὐάγγελος	Παν.	1900	Κουρκουλάκος Παν.	Κων.	1926
Κοντόπουλος Ἀβραὰμ	Μην.	1924	Κούρκουλος Γεώργ.	Ἀντ.	1915
Κοντόπουλος Ἀθαν.	Κων.	1912	Κουρδίκλης Ἀλέξιος	Μιχαὴλ	1912
Κοντογιῶργος Νικόλ.	Ἀλέξ.	1917	Κουρτεσόπουλος Χρ.	Θεόδ.	1912
Κομνηνὸς Παῦλος	Νικ.	1910	Κούρτης Εὐάγγελος	Δημ.	1922
Κονδύλης Ἀπόστ.	Παν.	1924	Κουσκούσης Βασ.	Γεώργ.	1904
Κοντορίνης Νικόλ.	Πελοπ.	1913	Κούρτης Ἰωάννης	Ἠλίας	1912
Κορδοπέδας Ἀντ.	Διημοσθ.	1906	Κουτίβας Θεόδωρος	Βασ.	1908
Κορλὸς Χρυσόστ.	Ἀπόστ.	1937	Κουταβᾶς Γεράσιμος	Γεώργ.	1924
Κορμᾶς Μαρ.	Κων.	1924	Κουτούπης Ἰωάννης	Παν.	1923
Κορμᾶς Ἰωάν.	Ἰωάν.	1937	Κουτρουμοῦχος Νικ.	Γεώργ.	1915
Κορομπόκης Θωμᾶς	Κυρ.	1906	Κουτσαμπέλας Χρῆστος	Γεώργ.	1905
Καρμπίλας Θεόδ.	Νικόλ.	1936	Κουτσαμπασάκης Γεώργ.	Ἰωάν.	1910
Κορνάρος Γεώργ.	Νικόλ.	1903	Κουτσιανᾶς Νικ.	Φώτιος	1920
Κορτέσης Μιχ.	Ἀντ.	1902	Κουτσογιῶργος Πραξιτέλης	Ι.	1920
Κορφιάτης Ἰωάννης	Ζαχαρ.	1906	Κουτσοκώστας Διον.	Θωμᾶς	1904
Κοσμᾶς Παν.	Κων.	1938	Κουτσομῆτρος Παν.	Σωτ.	1938
Κοσμᾶς Παν.	Χαρ.	1912	Κουτσομπὸς Νικ.	Ἰωάν.	1910
Κοσμόπουλος Παῦλος	Κοσμᾶς	1907	Κουτσομπάνης Δημ.	Γεώργ.	1937
Κοσσυβάκης Γεώργ.	Εὐάγ.	1911	Κουτσονάσιος Κων)νος	Χρῆστος	1908
Κοτσαμπάνης Βασ.	Παν.	1906	Κουτσόπουλος Δημ.	Ἀντ.	1910
Κότσης Βλάσ.	Κων.	1906	Κουτσόπουλος Κων.	Δημ.	1936
Κοτσίδας Νικόλ.	Ἰωάν.	1921	Κουσιουρῆς Παν.	Δημ.	1922
Κουβελάκης Ἀπόστολος	Σταῦρος	1911	Κοφινᾶς Παν.	Γεώργ.	1905
Κουζῆς Θεόδωρος	Γεώργ.	1905	Κραβαρίτης Νικόλ.	Κων.	1910
Κοκκοβίνης Θεοφ.	Ἀθαν.	1940	Κράλης Παναγ.	Χαρ.	1915
Κουκουβῆς Παν.	Βασ.	1912	Κρανιᾶς Βασίλ.	Δημ.	1935
Κουκουλέτσος Βάϊος	Νικ.	1920	Κρητικὸς Δημ.	Νικόλ.	1921
Κουκουριτάκης Γεώργ.	Νικ.	1910	Κριάλης Ἰωάννης	Πέτρου	1911
Κούκουρος Νικ.	Εὐστ.	1908	Κρινιᾶς Ἀθαν.	Σταμ.	1919
Κουκούτσης Γεώργιος	Κων.	1910	Κρίτας Ἀνδρέας	Ἀναστ.	1908
Κουκουφάκης Ἐμμαν.	Γεώργ.	1922	Κριτσιλίδης Κων.	Ἀναστ.	1936
Κουλοπύρης Χαρίλ.	Νικ.	1915	Κριτσιωτάκης Νικ.	Γεώργ.	1905

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Κροντήρης Γεώργ.	'Ιωάν.	1912
Κυριακάκης Βασ.	Σταμ.	1911
Κυριακόπουλος 'Αριστομ.	Κων.	1912
Κυριακόπουλος 'Ιωάν.	Κων.	1917
Κυριόπουλος 'Απόστ.	'Ηλίας	1910
Κύταρης Χρῆστος	Βασίλ.	1934
Κωβαῖος Νικήτας	'Ιωάν.	1909
Κωλέττας Χαρ.	Νικ.	1926
Κωλέτσης Θεόδ.	Νικ.	1904
Κωσιώρης 'Αθαν.	Παναγ.	1938
Κώσταινας Θεόδ.	Νικ.	1904
Κωνσταντάκης Γεώργ.	'Εμμ.	1923
Κωνσταντάρας 'Αριστόδ.	Γεώργ.	1924
Κωνσταντακόπουλος Π.	'Αθαν.	1902
Κωνσταντῆς Γεώργιος	Θωμᾶς	1919
Κωνσταντίνου Νικόλ.	Εὐάγ.	1910
Κωνσταντίνου 'Ανδρέας	Νικ.	1910
Κώνστας Θεόδ.	'Ηλ.	1905
Κωνσταντουδάκης 'Αγησίλ.	Ι.	1925
Κώσταινας Δημ.	Θεόδ.	1914
Κωσταπᾶνος Βασ.	Κων.	1911
Κωστόπουλος Λεων.	Χαρίλ.	1926
Κωστόπουλος Χρῆστος	Εὐστ.	1920
Κωστόπουλος Κων	Σωτ.	1909
Κωστόπουλος Νικ.	'Αλέξ.	1908
Κωστόπουλος Παν.	Γεώργ.	1935
Κώτσης Πέτρος	Γεώργ.	1911
Κωτσιᾶς 'Αθαν.	Γεώργ.	1904
Κώτσιας 'Ελευθ.	Γεώργ.	1920
Κωφὸς Ξενοφῶν	Κων.	1908
Λαγιανδρέου Δημ.	'Αριστομ.	1910
Λαγοπάτης 'Αντ.	'Αντ.	1918
Λαγκαδιανὸς Γεώργιος	Δημ.	1919
Λαδᾶς Νικ.	Δημήτριος	1912
Λαζαρᾶτος Περικλῆς	Εὐάγ.	1913
Λαζαρῆς Δημ.	'Ιωάν.	1910
Λαζόπουλος Λάμπρος	Γεώργ.	1920
Λάζος Κων.	Νικόλαος	1936
Λακαφώνης Νικ.	'Ιωάν.	1908
Λαλιώτης Παναγιώτης	Γεώργ.	1907
Λαλούσης Γεώργ.	Γεράσ.	1906
Λαμπράκης 'Ανδρ.	Κων.	1905
Λαμπρόπουλος Εὐστάθ.	Σωτ.	1925
Λαμιώτης Λεωνίδας	'Αθαν.	1923
Λαρυκάπης Μιχ.	Λάμπρος	1906
Λεβάκης Δημ.	Νικ.	1913
Λειβαδίτης Παν.	'Ανδρ.	1940
Λεβέντης Κων.	Γεώργ.	1925
Λέκκος Θωμᾶς	Δημ.	1935
Λεούτσης Δημ.	Θεόδ.	1920
Λέτσας 'Αθαν.	Θεόδ.	1910
Λεχουρίτης Χρῆστος	'Αλ.	1912
Λεχουρίτης 'Ανδρ.	Γεώργ.	1924
Λευθεριώτης Γεώργ.	Σταμ.	1903
Λιαγκάκης Γεώργ.	Εὐστάθ.	1914
Λιακόκκωνας Νικόλ.	'Αθαν.	1918
Λιακόπουλος Γεώργ.	Πέτρος	1911
Λιάπας 'Αλέξιος	'Ιωάν.	1918
Λιάτσος Βασ.	Σπυρ.	1914
Λιλιμπάνης 'Αντ.	'Εμμ.	1925
Λινάρδος Νικ.	Κων.	1913
Λινοσπόρης Δηζ	Σπυρ.	1907
Λινοξυλάκης Χρῆστος	Κων.	1911
Λινοξυλάκης Γεώργ.	"Αγγ.	1901
Λόης Χρῆστος	Κων.	1938
Λουβρὸς 'Ιωάννης	Νικ.	1911
Λουκάκος 'Αριστοτ.	Παν.	1937
Λουκᾶς Δημ.	Λουκᾶς	1911
Λουκᾶς Δημ.	Εὐάγγελος	1925
Λουπασάκης 'Εμμ.	Γεώργ.	1915
Λύγδας Χρῆστος	Θωμᾶς	1925
Λυγκώνης Παν.	Δημ.	1906
Λυκάρτσης Νικόλ.	'Αναστ.	1912
Λυγουριώτης Μαρῖνος	Νικ.	1911
Λυμπερόπουλος Γεώργιος	Δημ.	1913
Λυμπερόπουλος Νικόλαος	Φώτιος	1909
Λυρατζάκης 'Αντών.	'Εμμ.	1907
Λυτάρης Χρῆστος	Νικ.	1911
Λυτζεράκος Σάββας	Χρῆστος	1927
Μαγκίνας Νικόλαος	'Αθ.	1913
Μαγκλῆς 'Απόστ.	Γεώργ.	1934
Μαγκλίνης Κων.	Δημ.	1925
Μαζωμένος Χρῆστος	Κων.	1914
Μαθιουδάκης Γεώργ.	Μιχ.	1904
Μαθιουδάκης Πέτρος	Μιχ.	1919
Μακαρίτης Θρασύβουλος	Νικ.	1923

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μακαρούνης Δημ.	Παν.	1911
Μακράκης Νικόλ.	Δημ.	1935
Μακρῆς Γεώργ.	Σταμ.	1909
Μακρῆς Σπυρ.	Μαργαρ.	1905
Μακρῆς Στέφ.	Γεώργ.	1936
Μακρυνιώτης Νικ.	Γεώργ.	1912
Μάλαμας Ἰωάννης	Νικ.	1910
Μαλαπέτσας Φίλιππος	Παῦλος	1910
Μαλανδράκης Χρῆστος	Ἰωάν.	1907
Μαλασέτας Κων.	Ἀθαν.	1915
Μαλλιάρας Νικ.	Γεώργ.	1909
Μαλινδρέτος Γεώργιος	Ἰωάν.	1906
Μάλλιος Παν.	Ἀναστ.	1912
Μάλλιος Ἀναστ.	Ἰωάν.	1910
Μαλοῦκος Περικλῆς	Γρηγ.	1910
Μαλοῦκος Σταμούλης	Ἰωάν.	1925
Μάμαλος Κων.	Γεώργ.	1912
Μαναβάκης Ἀναγνώστης	Ἀναστ.	1939
Μανδελενάκης Γεώργ.	Ἐμμ.	1912
Μανιατάκος Νικόλ.	Ἠλίας	1939
Μανίκας Νικόλαος	Βασ.	1909
Μανολάκος Νικ.	Ἐμμ.	1923
Μανουσάκης Χαρ.	Ἰωάν.	1912
Μανσουλάκης Ἐμμ.	Ζαφείριος	1915
Μάντακας Ξενοφῶν	Ἀντ.	1903
Μαντᾶς Ἰωάννης	Ἀλ.	1906
Μαντέλης Ἰωάννης	Ἀριστ.	1907
Μαντέλης Γεώργιος	Νικ.	1919
Μάντζαρης Βασ.	Παν.	1926
Μάντζαρης Νικ.	Ἀναστ.	1937
Μαντζιάρας Γεώργιος	Δημ.	1923
Μάντζος Γρηγ.	Γεώργ.	1906
Μάντης Γεώργ.	Ἰωάννης	1926
Μανωλίδης Γεώργ.	Ἠλίας	1901
Μαξούτης Βασ.	Νικ.	1905
Μαραβελάκης Κων.	Στυλ.	1907
Μαραβελάκης Ἀναστ.	Στυλ.	1922
Μαραγκάκης Ἀντώνιος	Ἰωάν.	1921
Μαραμένος Χρῆστος	Παν.	1911
Μαργαρίτης Δημ.	Ἠλ.	1921
Μαργαρίτης Δημ.	Ἰωάννης	1938
Μαριόλης Νικόλ.	Κυριάκος	1907
Μαριόλης Ἰωάννης	Γεώργιος	1921
Μαρκάκης Ἀριστ.	Ἐμμ.	1913
Μαρκαντωνάκης Σπυρ.	Θεοχ.	1913
Μαρκάκης Ναπολέων	Ἰωάν.	1914
Μαρκετάκης Ἐμμ.	Γεώργ.	1906
Μαρκόπουλος Γεώργ.	Ἀριστ.	1906
Μαρκόπουλος Γεώργ.	Μιχ.	1901
Μάρκου Σωτήριος	Γεώργιος	1911
Μάρκου Θεόδωρος	Ἰωάν.	1910
Μαρκουλάκης Γεώργ.	Ἀλέξ.	1924
Μαρονικολάκης Στέφ.	Γεώργ.	1913
Μαρούσης Παν.	Ἀντ.	1919
Μεταλλινὸς Ἄγγελος	Ἀναστ.	1925
Mαταράγκας Εὐάγγελος	Νικ.	1906
Ματαράγκας Νικ.	Γεώργ.	1919
Ματάτσης Θεόδ.	Λάμπρος	1908
Ματσῖνος Ἀναστ.	Βασ.	1914
Μαυρογιάννης Γεώργιος	Στέργ.	1928
Μαυρογιάννης Στυλ.	Ἀπόστ.	1917
Μαυρειδῆς Παν.	Μαυροειδῆς	1918
Μαυροειδῆς Κων.	Παν.	1910
Μαυρουλέας Δημ.	Μιχαὴλ	1910
Μαυρούλης Νικ.	Φώτιος	1927
Μεϊντάσης Χρ.	Ἰωάν.	1914
Μελιντζῆς Ἀθαν.	Ἰωάν.	1925
Μελισσουργὸς Γεώργ.	Ἰωάν.	1903
Μέμμος Ἀριστ.	Ἀναστ.	1905
Μέμμος Νικ.	Ἀναστ.	1907
Μεντζελόπουλος Γερ.	Κων.	1908
Μεντζελόπουλος Βασ.	—	—
Μασσαρᾶς Ἀριστ.	Κων.	1905
Μεντζαντωνάκης Γεώργ.	Κων.	1905
Μετζαντωνάκης Γεώργ.	Κων.	1905
Μεριανὸς Ἀλέξ.	Σπυρ.	1911
Μέρμυγκας Φίλιππος	Ἰωάννης	1905
Μηλιαράκη» Στυλ.	Κων.	1909
Μηλιώτης Εὐάγ.	Δημ.	1909
Μητραλέξης Γεώργ.	Δημ.	1910
Μητραλέξης Ἀντώνιος	Δημ.	1913
Μητρόπουλος Ἀναστ.	Γεεώργ.	1919
Μητρόπουλος Γεώργ.	Ἀθαν.	1910
Μητρόπουλος Παν.	Στυλ.	1921
Μητρόπουλος Βασ.	Κων.	1908
Μήτσης Μενέλαος	Σωτ.	1938

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μητσάνης Δημ.	Γεώργιος	1906
Μήτσου Βασίλειος	Κων.	1939
Μῖκος Παν.	Κων.	1909
Μισιακὸς Γεώργ.	Θεοφ.	1913
Μιχαὴλ Βασ.	Φώτιος	1913
Μιχαὴλ Βασίλειος	Χρῆστος	1921
Μιχαηλίδης Ἰωάν.	Ἰσαὰκ	1939
Μιχαλόπουλος Κων.	Διον.	1911
Μιχαλόπουλος Βασ.	Μιχαὴλ	1924
Μιχαλόπουλος Βασ.	Γεώργ.	1933
Μιχαλόπουλος Λάμπρος	Φώτιος	1902
Μῖχος Γεώργ.	Κων.	1925
Μῖχος Κων.	Ἀλέξ.	1908
Μιχόπουλος Θωμᾶς	Γεώργ.	1937
Μονέδας Φώτιος	Παν.	1915
Μοσιάλος Βάϊος	Ἠλ.	1928
Μοσιάλος Χρῆστος	Γεώργ.	1904
Μοσχοβάκος Παν.	Γεώργ.	1902
Μοσχονᾶς Γεώργιος	Καρκαβέλας	1938
Μοσχανδρέου Ἰωάν.	Δημ.	1910
Μουζάκης Κων.	Ἀναστ.	1937
Μούκας Παν.	Ἀθαν.	1910
Μουντάκης Γεώργ.	Μιχ.	1904
Μουντζούρης Παν.	Δημ.	1910
Μουρδάκος Κων.	Νικ.	1938
Μουρίκας Παν.	Ἀπόστ.	1915
Μοῦρτος Γεώργιος	—	—
Μουτσῶκος Χρ.	Γεώργ.	1937
Μουστάκης Ἰουλιανὸς	Σταφ.	1908
Μοῦστος Χρυσόστομος	Ἀναστ.	1905
Μούτσιος Δημ.	Γεώργ.	1915
Μοχιανάκης Νικόλ.	Κων.	1910
Μπαγλαντᾶς Δημ.	Ἰωάν.	1907
Μπαθρέλος Γεώργ.	Νικόλ.	1914
Μπαθρέλος Σταμ.	Νικ.	1905
Μπαϊρακτάρης Χρῆστος	Γεώργ.	1925
Μπακατσᾶς Φώτιος	Νικ.	1916
Μπακέας Δημ.	Παν.	1901
Μπακετέας Κων.	Θεόδ.	1908
Μπακατσούλας Νικ.	Γεώργ.	1938
Μπάκος Γεώργ.	Παν.	1926
Μπαμπούρης Κων.	Νικ.	1908
Μπαρμπούτης Ὀδυσσεὺς	Ἰωάν.	1939
Μπαναγῆς Ὀδυσσεὺς	Γεώργ.	1910
Μπανάκας Κων.	Εὐστάθ.	1912
Μπαλατσὸς Ἰωάννης	Εὐάγγελος	1937
Μπαλαφούτης Ἰωάννης	Κων.	1921
Μπαλόπουλος Παν.	Θεμ.	1912
Μπαραμπούτης Εὐάγγελος	Ἰωάν.	1908
Μπουραντᾶς Βασίλειος	Σπυρ.	1937
Μπαρδάκας Εὐάγ.	Κων.	1910
Μπαρδόπουλος Δημ.	Βασιλ.	1918
Μπαριάμης Δημ.	Γεωρ.	1926
Μπαρμπάκος Νικήτας	Ἰωάν.	1935
Μπαρμπούνης Μιχαὴλ	Γεωρ.	1916
Μπαρμπούτης Ὀδυσσεὺς	Ἰωάν.	1939
Μπασιαδάκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1904
Μπαφατάκης Νικόλαος	Δημ.	1914
Μπαφατάκης Εὐάγ.	Κων.	1901
Μπελιμάτσης Ἐμμ.	Κων.	1928
Μπερεδήμας Ἰωάν.	Παναγ.	1914
Μπερούκας Κων)νος	Ἀντων.	1925
Μπερτάκης Ἐμμ.	Νικ.	1904
Μπέττος Δημ.	Παναγ.	1922
Μπεχράκης Νικόλαος	Θεοδ.	1912
Μπίθας Παναγ.	Παν.	1912
Μπίθας Βασίλ.	Γρηγ.	1923
Μπῖκος Γεώργ.	Παναγ.	1911
Μπιλάλης Νικόλαος	Δημ.	1909
Μπιρμπίλης Κων)νος	Γεωρ.	1934
Μπλέτσας Γεώργ.	Παν.	1907
Μπλέτσας Σωτήριος	Ἀθαν.	1920
Μπογιατζῆς Στάμος	Κων.	1924
Μπόζος Βύρων	Βασιλ.	1937
Μποσιόλης Ἀθανάσιος	Βασ.	1925
Μπούγας Θωμᾶς	Γεωρ.	1937
Μπουγᾶς Ἰωάν.	Γεωρ.	1911
Μπουγᾶς Δημ.	Χαραλ.	1911
Μπουγουλιᾶς Κων)νος	Δημ.	1905
Μπούζας Ἀλέξ	Ἀθαν.	1906
Μπουλούτας Θεόδωρος	Ἀναστ.	1924
Μπουραντᾶς Εὐάγ.	Εὐαγ.	1911
Μπουρῆς Ἠλ.	Δημ.	1908
Μπουρῆς Ἰωάν.	Ἀνδρ.	1911
Μπουσιώτης Ἀλέξ.	Ἀνδρ.	1912
Μπουτερᾶκος Σταῦρος	Βασ.	1924

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μπουτόπουλος Γεώργ.	Ἰωάν.	1935
Μπούτσικος Πέτρος	Νικ.	1919
Μπραβᾶκος Παναγ.	Ταξιαρχ.	1928
Μπρακούλιας Κων)νος	Ἀργυρ.	1908
Μπράμος Κων)νος	Ἀθαν.	1913
Μπριλάκης Ἐμμ.	Νικ.	1928
Μπριντάκης Κων)νος	Γεωρ.	1908
Μπρούσαλης Γεώργ.	Χρ.	1916
Μπρούσαλης Ἀθανάσιος	Θεοδ.	1914
Μυλωνάκης Ἐμμ.	Ἰωάν.	1925
Μυλωνᾶκος Νικηφόρος	Γεωρ.	1920
Μυλωνᾶς Ἰωάν.	Βασιλ.	1907
Μυτιλήνης Δημ.	Ἀθ.	1921
Μῶκος Ἰωάν.	Σωτ.	1938
Μωραΐτης Κων)νος	Γεωρ.	1920
Νᾶκος Γεώργ.	Ἀθαν.	1908
Νᾶνος Βασ.	Νικ.	1938
Νάσιος Φρουμέντιος	Κων.	1916
Νασσόπουλος Ἀλέξ.	Γεωρ.	1910
Νέζης Ἀνδρέας	Κων)νος	1934
Νέρης Στυλιανὸς	Ἀριστομ.	1937
Νήρας Κων)νος	Σωτ.	1911
Νίκας Γεώργ.	Κων.	1919
Νικολαΐδης Σωτήριος	Ἀργυρ.	1912
Νικολαΐδης Ἀστ.	Νικ.	1902
Νέστορας Παν.	Ἀντ.	1900
Νικολακόπουλος Γεώργ.	Κων.	1913
Νικολακόπουλος Παναγ.	Χαραλ.	1908
Νικολαρᾶκος Πέτρος	Μιχ.	1908
Νικολάου Γεώργ.	Κων)νος	1938
Νικολαρόπουλος Σταῦρος	Σωτ.	1924
Νικολοδῆμος Δημ.	Παναγ.	1917
Νικολόπουλος Ἀθανάσιος	Φωτ.	1910
Νικολόπουλος Βασίλειος	Φωτ.	1918
Νικολόπουλος Γεώργ.	Φωτ.	1921
Νικολόπουλος Γεώργ.	Κων.	1924
Νικολόπουλος Βασίλειος	Γεωρ.	1921
Νικολόπουλος Ἀντώνιος	Παναγ.	1924
Νικολόπουλος Λεωνίδας	Σωκρ.	1936
Νίνος Χρῆστος	Γεωρ.	1907
Νιώτης Ἰωάν.	Γεωρ.	1911
Νότης Ἀναστάσιος	Γεωρ.	1919
Νούσσας Ἀνδρέας	Νικ.	1921

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Νούσιας Χαράλαμπος	Γρηγ.	1925
Ντάνος Σπυρίδων	Λουκᾶ	1912
Νταουνάκης Νικόλαος	Ἀνδρ.	1914
Νταουνάκης Ἐμμ.	Νικ.	1922
Νταρζᾶνος Ἀνδρέας	Δημ.	1924
Νταροῦτσος Στεργιάδης	Χρ.	1920
Ντεβεντζῆς Δημ.	Ἰωάν.	1911
Ντελόπουλος Βασίλ.	Μιχ.	1918
Ντουβάνης Ἀθανάσιος	Γεωρ.	1936
Ντόκος Πέτρος	Ἰωάν.	1912
Ντοτσιᾶς Νικόλαος	Δημ.	1923
Ντότσικας Ἰωάν.	Γεωρ.	1926
Ντούβας Βασίλ.	Ἰωάν.	1905
Ντούμας Γεώργ.	Κων.	1928
Ντούμας Ἠλίας	Κων)νος	1935
Ντούνας Ἠλίας	Δημ.	1915
Ντούνας Δημ.	Περιανδ.	1910
Ντούρμας Ἄγγελος	Ἀχιλ.	1933
Ντρίβας Ἀθανάσιος	Βασ.	1908
Νυφάκος Σωκράτης	Δημ.	1903
Ξανθάκης Δημ.	Ἐμμ.	1905
Ξανθᾶκος Σταῦρος	Γεωρ.	1908
Ξάνθης Νικόλαος	Λεων.	1913
Ξαρχουλᾶκος Πέτρος	Στεφ.	1927
Ξένος Νικόλαος	Παναγ.	1936
Ξηράκης Ἰωάν.	Νικ.	1923
Ξιραφᾶς Ἰωάν.	Γεωρ.	1914
Ξυνὸς Τρύφων	Γεώργ.	1938
Οἰκονομόπουλος Κων)νος	Ἰωάν.	1907
Οἰκονομόπουλος Δημ.	Γεωρ.	1912
Οἰκονόμου Ἄγγελος	Γεωρ.	1914
Οἰκονόμου Ἀναστάσιος	Ἰωάν.	1937
Οἰκονόμου Γεώργ.	Ἀπόστ.	1900
Οἰκονόμου Ἐλευθέριος	Θωμᾶ	1914
Οἰκονόμου Δημήτριος	Γεωρ.	1907
Οἰκονόμου Βασίλειος	Δημ.	1921
Οἰκονόμου Ἰωάν.	Νικ.	1910
Οἰκονόμου Κων)νος	Γεωρ.	1909
Ὀρφανάκος Κων.	Νικ.	1904
Παγανὸς Δημήτριος	Ἀθαν.	1912
Παγιάτης Μιχαὴλ	Γεωρ.	1911
Παγιαλίκης Ἐμμ.	Νικ.	1901
Παγώνης Ἰωάν.	Παναγ.	1935

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Παϊδᾶς Κων)νος	Στεργ.	1913
Παϊζάνος Δημήτριος	Κων.	1922
Παλαιολόγος Παναγ.	'Αδαμ.	1923
Πάλλας 'Ιωάν.	Δημ.	1926
Παλάσκας Κων)νος	Νικ.	1914
Πανάγαινας 'Ιωάν.	'Ιωάν.	1911
Παναγιωτάκης 'Ιωσὴφ	Νικ.	1905
Παναγιωτακόπουλος Παναγ.	Κων.	1909
Παναγιωτόπουλος 'Αριστοτ.	Φιλπ.	1911
Παναγιωτόπουλος 'Αθαν.	Λεων.	1915
Παναγιωτόπουλος 'Εμμ.	Νικ.	1906
Παναγιωτόπουλος 'Αντών.	'Αθαν.	1912
Παναγιωτόπουλος 'Ιωάν.	'Ανεστ.	1912
Παναγιωτόπουλος Πολυκ.	Παν.	1908
Παναγιωτόπουλος Εὐστάθιος	Βασ.	1907
Παναγιωτόπουλος 'Αργύρ.	'Ιωάν.	1924
Παναγιωτόπουλος Σπυρ.	Κων.	1927
Παναγόπουλος 'Αθαν.	'Ανδρέας	1932
Παναγόπουλος Γεώργ.	Δημ.	1914
Παναγόπουλος Γεώργ.	Θεοδ.	1914
Παναγόπουλος Κων)νος	Παναγ.	1921
Παναγόπουλος Τριαντάφυλ.	Κυρ.	1925
Παναγόπουλος 'Αθαν.	Θωμᾶ	1927
Παναγόπουλος Γεώργ.	Θωμᾶ	1923
Πανυγηράκης 'Ιωάν.	'Αντων.	1908
Πανδιᾶς Φ.	Μικὲ	1907
Πανόπουλος Βασίλειος	Λεων.	1922
Πανουσάκης 'Αντών.	Σπυρ.	1908
Πανταζόπουλος Θεμιστ.	Κυρ.	1909
Πανταζόπουλος Χρῆστος	'Ανδρ.	1910
Πανταζόπουλος Γεώργ.	Μιχ.	1909
Πανταζόπουλος 'Ιωάν.	Πέτρου	1914
Παντανιζόπουλος Σάββας	'Ιωάν.	1904
Πανουτσόπουλος 'Ιωάν.	Γερασιμ.	1911
Πανοτόπουλος Γρηγόριος	'Αθαν.	1905
Παντελῆς Νικόλαος	'Ιωάν.	1909
Παντζῆς 'Ηλίας	Δημ.	1913
Παντελῆς Εὐάγ.	Σπυρ.	1913
Πάντος Δημ.	Παναγ.	1908
Παντούλας Παναγ.	Δημ.	1911
Παπαβασιλείου Βασίλειος	Γεωρ.	1928
Παπαβασιλείου Κάρολος	Χαραλ.	1916
Παπαβλασόπουλος Γρηγ.	'Αναστ.	1906
Παπαγεωργίου Φώτιος	Κων.	1925
Παπαγεωργίου Θεμιστ.	Δημοσθ.	1925
Παπαγεωργίου Γεώργ.	Παναγ.	1906
Παπαγεωργίου Γεώργ.	'Αριστ.	1918
Παπαγιαννόπουλος Πλάτων	Βασ.	1924
Παπαγρηγοράκης Νικ.	'Εμμ.	1920
Παπαγρηγορίου Δημ.	Γρηγ.	1908
Παπαδάκης Θεόδωρος	Κων.	1907
Παπαδάκης Μιχαὴλ	Γρηγ.	1915
Παπαδάκης 'Εμμ.	'Ιωάν.	1904
Παπαδάκης 'Εμμ.	Γεωρ.	1925
Παπαδάκης Κίμ.	Σταμ.	1904
Παπαδάκης 'Αντών.	'Αριστ.	1921
Παπαδάκης 'Ιωάν.	Γεωρ.	1936
Παπαδάκης 'Ιωάν.	Νικ.	1918
Παπαδᾶκος Πέτρος	Νικ.	1905
Παπαδᾶκος Βασίλειος	Μιχ.	1926
Παπαδάμης Δημ.	'Ανθιμ.	1908
Παπαδᾶτος Σταῦρος	'Ιωσὴφ	1925
Παπαδερὸς Δημ.	'Ιωάν.	1921
Παπαδῆμος Γεώργ.	Δημ.	1934
Παπαδῆμας Εὐάγ.	Χαραλ.	1911
Παπαδημητρίου 'Αναστ.	Κων.	1918
Παπαδημητρίου Δημοσθ.	'Ιωάν.	1923
Παπαδημητρίου 'Αθαν.	Θεμιστ.	1928
Παπαδημητρίου Δημ.	Θεμιστ.	1927
Παπαδογιάννης Νικ.	'Ιωάννης	1904
Παπαδογιῶργος Βασ.	'Ιωάν.	1939
Παπαδοκωνσταντάκης Θ.	Γεώργ.	1904
Παπαδόπουλος 'Αριστομένης	'Αν.	1906
Παπαδόπουλος Εὐάγγελος	Δημ.	1911
Παπαδόπουλος 'Αθαν.	Παν.	1912
Παπαδόπουλος Γεώργ.	Κων.	1920
Παπαδόπουλος 'Αριστοτέλης	Χρ.	1908
Παπαδόπουλος Παναγ.	Γεωρ.	1906
Παπαδόπουλος Γεώργ.	Νικ.	1939
Παπαδόπουλος Θεόδ.	Παύλου	1910
Παπαδόπουλος Γεώργ.	Μιχ.	1914
Παπαδόπουλος Στέφ.	Σωκρ.	1937
Παπαδόπουλος Σωτήριος	Περικλ.	1915
Παπαδόπουλος Βασ.	Μαργαριτ.	1912
Παπαδόπουλος Γεώργ.	'Αντων.	1908
Παπαδόπουλος 'Αναστάσιος	Κων.	1908

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Παπαδόπουλος Νικόλαος	Μιχ.	1926
Παπαδόπουλος Νικόλαος	Γεωρ.	1937
Παπαδουλάκης Γεώργ.	Ἰωάν.	1913
Παπαευαγγέλου Φαίδων	Κων.	1928
Παπαευθυμίου Δημήτριος	Βασ.	1907
Παπαζαφειρόπουλος Χαρ.	Γεωρ.	1910
Παπαθανασίου Γεώργ.	Ἰωάν.	1910
Παπαθανασίου Ἀθαν.	Θεοδ.	1903
Παπαθανασίου Διον.	Πέτρου	1906
Παπαθανασίου Γεώργ.	Μιχ.	1913
Παπαθανασίου Γεώργ.	Πάτρ.	1934
Παπαθανασίου Βασίλειος	Ἀθαν.	1912
Παπαθανασόπουλος Κων.	Γεωρ.	1926
Παπαθανασόπουλος Ἰωάν.	Ἀθαν.	1914
Παπαθεοδώρου Νικ.όλαος	Κων.	1910
Παπαϊωάννου Ἀθανάσιος	Νικ.	1910
Παπαϊωάννου Ἰωάν.	Παν.	1910
Παπᾶκος Σεραφείμ	Χρ.	1909
Παπακώστας Εὐάγ.	Γεωρ.	1911
Παπακώστας Ἰωάννης	Δημ.	1902
Παπακωνσταντίνου Κων.	Ἀριστ.	1909
Παπακωνσταντίνου Στυλ.	Παναγ.	1912
Παπακωσταντίνου Ἰωάν.	Δημ.	1926
Παπακωσταντίνου Χαράλ.	Γεωρ.	1906
Παπαλεξίου Μιλτιά.	Θωμᾶ	1926
Παπαματθαίου Σταῦρος	Ἐμμ.	1902
Παπανάγνου Γεώργ.	Δημ.	1918
Παπαναστασίου Ἀναστ.	Ἰωάν.	1919
Παπανικολάου Δημ.	Ξενοφ.	1934
Παπανικολάου Ἰωάν.	Νικ.	1918
Παπανικολόπουλος Διον.	Ἀλεξ.	1913
Παπανικολόπουλος Δημ.	Ἰωάν.	1903
Παπανικολὸς Κων)νος	Γεωρ.	1915
Παπαναγιώτου Νικόλαος	Παν.	1925
Παπαπελεκᾶνος Ὀδυσσεὺς	Κων	1911
Παπαπέτρος Γεώργ.	Ἀναστ.	1925
Παππᾶς Χριστόφορος	Νικ.	1927
Παππᾶς Κων)νος	Ἠλίας	1910
Παππᾶς Γεώργ.	Ἀποστ.	1907
Παππᾶς Βασίλ.	Ἰωάν.	1910
Πάπαρος Βασίλ.	Ἰωάν.	1935
Παπασπύρου Ἰωάν	Νικ.	1922
Παπαστεφανάκης Μιχαὴλ	Ἐμμ.	1914

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Παπατσίμπας Κων)νος	Βασ.	1913
Παπατριανταφύλλου Τρύφων	Χρ.	1925
Παπατριανταφύλλου Κων.	Ἀντων.	1908
Παπατριανταφύλλου Θωμᾶς	Περ.	1920
Παπαχαραλάμπους Ἀθαν.	Ἠλία	1905
Παπαχρήστου Ἀντώνιος	Φώτιος	1934
Παπουτσάκης Ἐμμ.	Φώτιος	1909
Παρασκευόπουλος Ἀλέξ.	Γεώργ.	1936
Παρασκευόπουλος Γεώργ.	Ἀλέξ.	1915
Παρασκευόπουλος Κων.	Γεώργ.	1925
Παπούλιας Γεώργιος	Ἰωάν.	1938
Παρασκευουλάκος Παν.	Ἰωάν.	1910
Παρασχόπουλος Παναγ.	Ἠλία	1922
Παρθένης Ἀθαν.	Γεωρ.	1936
Παρασχουλάκης Ἐμμ.	Μιχ.	1913
Πασιαλῆς Χρυσόστομος	Παναγ.	1933
Πασχαλίδης Μιχαὴλ	Ζαχ.	1915
Πασσᾶς Γεώργ.	Ἀλεξ	1910
Πατεράκης Δράκου	Ἐμμ.	1918
Πατεράκης Γεώργ.	Στυλ.	1923
Πατεργιανάκης Στυλιανὸς	Ἰωάν.	1915
Πατῖκος Ἰωάν.	Χρ.	1907
Πατούχας Ζώης	Σπυρ.	1913
Πατριαρχέας Εὐάγ.	Παν.	1904
Πατρικάκης Ἀντώνιος	Ἐμμ.	1910
Πατρίκαλος Κων.	Ἀθαν.	1900
Πατσατζῆς Κων)νος	Παν.	1924
Πατσάρης Γεώργ.	Λαραλ.	1908
Παυλάκης Ἀρ.	Γεωργ.	1905
Παυλῆς Δημ.	Θεοδ.	1927
Παυλᾶτος Γερ.	Σπυρ.	1940
Παυλόπουλος Εὐγένιος	Φωτ.	1906
Παυλόπουλος Νικόλαος	Κων.	1929
Πεδιώτης Ἐλευθέριος	Μιχ.	1919
Πεντόδολος Βασίλ.	Νικ.	1919
Περάκης Ἐμμ.	Μιχ.	1912
Πέρρος Θεόδωρος	Παν.	1912
Πετράκης Ἐμμ.	Πέτρος	1904
Πετρογιάννης Γεώργ.	Πέτρος	1911
Πετρόγκωνας Παναγ.	Βασ.	1908
Πετρόπουλος Ἰωάν.	Νικ.	1910
Πετρόπουλος Νικόλαος	Γεωρ.	1924
Πετρόπουλος Ἠλίας	Ἀθαν.	1922

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Πετσάλας Κων.	Δημ.	1910
Πετσαλᾶς Εὐάγ.	'Αριστ.	1919
Πέτσας Χαράλ.	Δημ.	1924
Πεχυνάκης Τριαντάφυλλος	'Ιωάν.	1935
Πηλιχὸς Κων)νος	'Ιωάν.	1923
Πῆττας Εὐστράτιος	Φωτ.	1913
Πίας Χαράλαμπος	Νικ.	1920
Πιέρης 'Αντώνιος	Κων.	1925
Πικρὸς 'Αλέξ.	Θεοδ.	1911
Πίπας 'Ανδρέας	'Ιωάν.	1923
Πιπλάκης Μιχαὴλ	Γεωρ.	1921
Πιπλύκης Σταμ.	'Εμμ.	1901
Πίττος Κνω)νος	Γεωρ.	1920
Πίτσος Δημ.	'Αριστ.	1918
Πλαγιανάκος Θεοδ.	Πείρ.	1920
Πλαστήρας 'Ιωάν.	Κων.	1903
Πλατανίτης Παναγ.	Χαρ.	1911
Πιτυρίγκας Γεώργ.	Στέφανος	1906
Πλεμμένος Νικόλαος	Γεώργ.	1918
Ποζιὸς Εὐάγ.	Κων.	1907
Πολίτης Βασίλειος	Διον.	1932
Πορικὸς Παναγ.	Δημ.	1912
Πορικὸς Νικόλαος	Παναγ.	1919
Πορτοκαλῆς Δημ.	Νικ.	1910
Πολύχρονος Εὐθύμιος	'Αναστ.	1917
Πολύζος Βασίλειος	Γεωρ.	1921
Πολύζος Εὐστ.	'Ηρακλῆς	1900
Πουλάκης Ματθαῖος	Γεώργ.	1904
Πουλᾶκος Περίανδρος	Νικ.	1907
Πουλίδας 'Ιωάν.	Σπυρ.	1921
Πουλόπουλος Σωτήριος	Γεωρ.	1924
Ποῦλος Παναγ.	Βασ.	1911
Ποῦρνος 'Αρισ.	Γεώργ.	1910
Πρεβεζᾶνος 'Ιωάν.	Κων.	1921
Πρέντζας Δημ.	Δημ.	1912
Πριναράκης 'Εμμ.	'Επαμειν.	1928
Προβατᾶς 'Αναστάσιος	Γεωρ.	1922
Προβιδάκης Γεώργ.	'Εμμ.	1909
Προκόπης Παναγ.	Γεωρ.	1924
Προκοπίου Νικόλαος	Σαράν.	1910
Πρόκος Νικήτας	Κων.	1909
Πρωτοπαπαδάκης 'Ιωάν.	Γεωρ.	1921
Πυργάκης Κων)νος	Σπυρ.	1911
Πυργάκης Δημ.	'Αθαν.	1917
Πυρπιλῆς Σπυρ.	Παντ.	1926
Ράϊκος Σπυρίδων	Νικ.	1938
Ραθώσης Γεώργ.	Παναγ.	1905
Ρακῆς 'Ιωάν.	Κων.	1935
Ρακιντζῆς Μοδέστος	Χρησ.	1905
Ρακιντζῆς Νίκανδρος	'Ιωάν.	1919
Ράλλης Χρ.	Γεωρ.	1920
Ράλλης Γεώργ.	Νικ.	1924
Ράλλης Γεώργ.	Γεωρ.	1921
Ράπτης Νικόλαος	Εὐαγ.	1937
Ράπτης Νικόλαος	Χρ.	1912
Ραπτοδῆμος Δημ.	'Ιωάν.	1924
Ραφομανίκης Νικόλαος	Κων.	1911
Ρέκας Σωτ.	Εὐστάθιος	1906
Ρέππας Δημ.	Χρ.	1939
Ρέβελας Χρῆστος	Δημ.	1908
Ρέππας 'Ιωάν.	Χρ.	1924
Ρετσινᾶς Χρ.	Κων.	1915
Ρηγᾶλος Θεόδωρος	Χαρ.	1937
Ρήγας Γεώργ.	Παν.	1905
Ρήγας Γεώργ.	Βασιλ.	1914
Ρηγόπουλος 'Ιωάν.	Κων.	1903
Ρίγλης Γεώργ.	Νικ.	1915
Ῥιγᾶς 'Ιωάν.	Σωτ.	1919
Ριζᾶς Χρ.	Σωτ.	1928
Ριμπᾶς Κων)νος	Σταύρ.	1918
Ροβάκης Νικόλαος	Εὐσταθ.	1916
Ρολόγης Βασ.	Παν.	1906
Ρομαντζᾶς Σπυρίδων	Κων.	1923
Ρούκας Εὐάγ.	Γεωρ.	1919
Ρουμελιώτης Μιχαὴλ	Νικ.	1917
Ρουμελιώτης Γεώργ.	'Αγγ.	1923
Ρουμελιώτης 'Αναστάσιος	Κων.	1909
Ρούσης Εὐθύμιος	Περικλ.	1921
Ροῦσσος Νικ.	'Ιωάννου	1918
Σαβιολάκης Γεώργ.	—	1912
Σαβιολάκης Εὐστράτιος	'Αντων.	1913
Σακκᾶς Νικόλαος	Λεων.	1908
Σακκᾶς Δημ.	Λεων.	1910
Σακελλάρης Φώτιος	Δημ.	1905
Σακελλάρης Χρῆστος	Δημ.	1921
Σακελλαριάδης 'Αγησ.	Γεώργ.	1908

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Σακελλαριάδης Κων.	Παν.	1911
Σακελλαριάδης Παν.	Γεώργ.	1921
Σακελλαρίου Λάζαρος	Χρ.	1913
Σακελλαρόπουλος Δημ.	Νικ.	1920
Σαλῖχος Λεωνίδας	Μιχ.	1911
Σαλτέρης Μᾶρκος	Νικ.	1924
Σαράντης Δημ.	Χρ.	1936
Σαμαρτζῆς Δημ.	Χαρ.	1909
Σαμψώνης 'Απόστ.	Δῆμος	1939
Σαρελᾶκος Πέτρος	'Ηλία	1906
Σαράκης Εὐάγ.	Λάμπρος	1940
Σαρλῆς 'Ιωάν.	Γεωρ.	1921
Σδέρκος Κων.	Νικολ.	1933
Σγουρὸς 'Ιωάν.	Κων.	1905
Σγουράκης 'Αλέξιος	Μιχ.	1906
Σδρόλιας Δημ.	Παν.	1923
Σδρόλιας Τιμολέων	Λουκᾶ	1920
Σεγκούνας Χρ.	Γερασ.	1906
Σεγκούνας 'Αναστάσιος	Χρ.	1938
Σέρρας Διονύσιος	'Ανδρ.	1923
Σέττας Δημ.	Γαλάνης	1912
Σεψᾶς 'Ιωάν.	Θεοδ.	1906
Σημαιοφορίδης Εὐθύμιος	Κων)νος	1936
Σηφάκης Γεώργ.	'Ιωάν.	1906
Σιαμπανόπουλος 'Αθαν.	'Ιωάν.	1935
Σιάτρας Βασ.	Εὐάγ.	1904
Σιγανὸς Μύρων	Σταύρου	1909
Σιγανὸς 'Ελευθέριος	'Εμμ.	1904
Σιδερέας Εὐστράτιος	'Αθαν.	1905
Σιδέρης Παναγ.	'Αθαν.	1906
Σιδερίδης 'Αλέξ.	Δημ.	1912
Σιμενελάκης Νικ.	Δαυΐδ	1920
Σιμεωνίδης Κων)νος	Χαραλ.	1911
Σουμμέλας Λεωνίδας	Εὐθυμ.	1905
Σισκορέλος Βλάσιος	Χρ.	1919
Σιώπας Δημ.	'Ιωάν.	1911
Σκαμπαρδώνης 'Ηλίας	'Αθαν.	1906
Σκαρίμπας 'Ιωάν.	Εὐθύμ.	1911
Σκαμπαρθιώτης Δημ.	Μιχαὴλ	1935
Σκλήκας Δημ.	Γεωρ.	1937
Σκλιᾶς 'Ιωάννης	Κων.	1910
Σκόνδρας 'Αναστάσιος	Νικ.	1910
Σκορδέλης Νικόλ.	Μιχ.	1909
Σκουντζούρης 'Ιωάν.	'Αναστ.	1909
Σκούρας Πέτρος	'Ιωάν.	1906
Σκούρτης 'Αθαν.	Θεοφ.	1918
Σκούρτης Παναγ.	Γκ.	1908
Σκουρτσῆς 'Ανδρέας	Χρῆστος	1908
Σκούφης 'Ιωάν.	Θεμιστ.	1906
Σμαργιανάκης Κων.	Μιχαὴλ	1924
Σμπαρούνης Κων.	Νικόλ.	1912
Σοϊμίρης Παν.	Δημ.	1912
Σορῶτος Πέτρος	'Ιωάν.	1927
Σουβλάκης Κων.	Νικόλ.	1913
Σουλαντίκας Παναγ.	Λεων.	1912
Σουμπλῆς Λεωνίδας	Δημ.	1906
Σπανὸς 'Αλέξιος	Κων.	1938
Σπανὸς 'Αριστείδης	'Απόστ.	1908
Σπανὸς Δημ.	Θεοδ.	1913
Σπέντζας Θεοχάρης	'Απόστ.	1922
Σπηλιόπουλος Γεώργιος	'Ιωάν.	1936
Σπηλιώτης Γεώργιος	Νικ.	1905
Σπηλιόπουλος 'Ιωάν.	Φώτιος	1924
Σπυράκης Παναγ.	Γεώργ.	1924
Σπυρακόπουλος Θεοδ.	'Ιωάν.	1923
Σπυριδάκης Μαρτῖνος	Δημ.	1923
Σπυριούλης Βασ.	Κων.	1915
Σπυρόπουλος "Αγγελος	Δημ.	1920
Σπυρόπουλος 'Ηλίας	'Αθαν.	1909
Σπυρόπουλος 'Αντώνιος	Δημ.	1922
Σπύρου Σπυρ.	Γεώργ.	1904
Στάθης Πέτρος	'Ιωάννης	1938
Σταθάκης Δημ.	Χρῆστος	1909
Σπαθόπουλος Γεώργιος	Νικόλ.	1938
Σταθόπουλος Σωτήριος	Νικ.	1922
Σταθόπουλος Δημ.	Γεώργ.	1912
Σταθουλόπουλος Σπυρ.	Βασ.	1909
Σταθουλόπουλος Δημοσθ.	Ι.	1905
Στάϊκος 'Ιωάν.	Θεοδ.	1900
Στάλιας Παν.	Σπυρ.	1919
Σταμάτης Μιχαὴλ	Νικόλ.	1910
Σταματίου Σταμ.	'Εμμ.	1901
Σταματίου Στέφανος	'Εμμ.	1910
Σταματογιάννης Χρῆστος	Κων.	1922
Σταματόπουλος Παῦλος	Μιχ.	1911
Σταματόπουλος Δημ.	Παν.	1920

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Σταμέλος Γεώργ.	Κων.	1919
Σταμόπουλος Σταμάτιος	Ἀλέξ.	1934
Σταμούλης Ἀθαν.	Γεώργ.	1909
Σταυριανόπουλος Γεώργ.	Κων.	1914
Σταυριδάκης Ἰωάν.	Εὐάγ.	1911
Σταυρόπουλος Ἰωάννης	Θεόδ.	1933
Σταυρόπουλος Κων.	Μιλτιάδης	1908
Σταυρόπουλος Σταῦρος	Δημ.	1919
Σταυρόπουλος Πόθος	Ἰωάν.	1905
Σταυρόπουλος Γεώργ.	Ἀντ.	1913
Σταυρουλάκης Μιχαὴλ	Ἀνδρ.	1908
Σταχτιάρης Γεώργ.	Βασ.	1912
Στέγκος Βασ.	Δημ.	1903
Στεργιόπουλος Ἀριστοτ.	Κων.	1919
Στεργούδης Δημ.	Ἀθαν.	1934
Στεφανάκης Δημ.	Γεώργιος	1922
Στεφανίδης Στέφανος	Σταῦρος	1920
Στεφάνου Παναγ.	Γεώργ.	1926
Στεφάνου Ἀλέξ.	Κων.	1902
Στεφούλης Θεόδωρος	Στέφ.	1916
Στραπατσάκης Χρῆστος	Νικ.	1905
Στρατάκης Γεώργιος	Χαρίδημος	1910
Στρατήγης Γεώργιος	Νικόλ.	1907
Στρατιδάκης Ἐμμ.	Σταῦρος	1906
Στράντζος Κων.	Ἰωάν.	1915
Στραφιώτης Νικόλαος	Δημ.	1935
Στρωματᾶς Νικόλαος	Εὐάγ.	1910
Στρατῆς Ἡρακλῆς	Γεώργ.	1909
Στυλιανόπουλος Γεώργ.	Ἀθαν.	1905
Συκιώτης Γερ.	Κων.	1907
Συμβουλίδης Ἰωάν.	Χαράλαμπος	1937
Συρογιάννης Θεόδ.	Παναγ.	1924
Συρμόπουλος Κων.	Εὐστάθ.	1912
Συσκόπουλος Μιχαὴλ	Νικ.	1902
Συφάντος Ἰωάν.	Νικόλ.	1923
Σφακιωτάκης Εὐάγ.	Νικ.	1906
Σφαλαγκάκος Ἀντ.	Παν.	1925
Σφέτσος Γιακουμῆς	Κων.	1914
Σφυρῆς Κων)νος	Πᾶνος	1938
Σφουγγάρης Εὐθύμιος	Εὐστάθιος	1926
Σωζόπουλος Νικ.	Ἀθαν.	1907
Σῶζος Βασ.	Γρηγ.	1915
Σωτηρόπουλος Κων.	Γεώργ.	1913
Σωτηρόπουλος Κων.	Χαράλ.	1925
Σωτηρόπουλος Γεώργ.	Ἠλίας	1908
Ταβουλάρης Νικ.	Γεώργ.	1904
Ταμιωλάκης Εὐάγ.	Δημ.	1906
Ταμπάκης Παν.	Δημ.	1939
Ταμπάκης Γεώργιος	Δημ.	1928
Ταμπούρης Νικόλ.	Εὐθύμ.	1936
Ταρνάρης Ἠλίας	Βασ.	1907
Τάτσης Κων.	Φώτιος	1904
Τασάκος Κων.	Γεώργ.	1938
Τασιαδάμης Ἰωσὴφ	Γεώργ.	1912
Τασόπουλος Ἀθαν.	Ἰωάν.	1936
Τασόπουλος Ἀναστ.	Σάββας	1908
Ταταράκης Παντελῆς	Κων.	1911
Τατσόπουλος Εὐάγ.	Κων.	1911
Ταφραλῆς Δημ.	Ἰωάν.	1905
Τερεζάκης Ἰωάννης	Χαρ.	1913
Τερτζῆς Ἀπόστολος	Γεώργ.	1938
Τερζῆς Φιλοποίμην	Τιμολέων	1924
Τερζιδάκης Ἀνδρέας	Εὐάγ.	1906
Τερζόπουλος Κυρ.	Περικλῆς	1910
Τετράδης Διον.	Νικ.	1930
Τζαβάρας Νικ.	Σταῦρος	1908
Τζαβάρας Ξενοφῶν	Δημ.	1918
Τζαβαλιᾶς Ἀνδρέας	Γεώργ.	1908
Τζαΐδας Παν.	Ἀλέξ.	1909
Τζαμπουράκης Νικήτας	Ἀναγν.	1908
Τζανακάκης Μιχαὴλ	Γεώργ.	1910
Τζανετόπουλος Νικόλ.	Παν.	1925
Τζανουδάκης Γεώργιος	Ἠλ.	1906
Τζάρρας Νικόλ.	Πέτρος	1911
Τζαφέρος Κων.	Κυριάκος	1933
Τζιάκης Γεώργιος	Ἐμμ.	1911
Τζίμας Θεόδωρος	Δημ.	1914
Τζινιέρης Ἀναστ.	Γεώργ.	1912
Τζινιέρης Γεώργ.	Ἀνδρέας	1922
Τζιοβάρας Ἀπόστολος	Παν.	1933
Τζιρίτας Ἐμμ.	Ἀντ.	1925
Τζιούμας Ἀλκιβ.	Γρηγόριος	1936
Τζιτζᾶς Σταμ.	Βασ.	1910
Τζιότζιος Γρηγ.	Ἀναστ.	1938
Τζοβλᾶς Βασ.	Γεώργιος	1911
Τζομπανάκης Ἰωάννης	Ἰωάν.	1912

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Τζουμάνης	Φώτιος 'Ανδρέας	1920
Τζουραμάνης	Γεώργ. Δημ.	1905
Τζώρτζης	Νικόλαος Εὐάγγελος	1905
Τζώρτζης	Δημ. Κων.	1922
Τίγκας	'Αναστ. Παντελ.	1908
Τόγκας	Δημ. 'Ιωάν.	1910
Τόλης	'Ιωάννης Γεώργ.	1912
Τολίκας	Νικόλαος Κων.	1905
Τομαρᾶς	Παν. Θεοφ.	1912
Τόλιας	Κων. Θωμᾶς	1937
Τριακοσιάρης	'Ιωάν. Γεώργ.	1913
Τριανταφυλλούδης	Χρ. Θεόδ.	1940
Τριανταφύλλου	Μιχ. Γεώργ.	1926
Τριανταφύλλου	Γεώργ. 'Ιωάν.	1907
Τριανταφυλλόπουλος	Κων. Εὐθ.	1911
Τριαντόπουλος	'Ιωάννης Νικ.	1924
Τριφωνόπουλος	Φώτιος Δημ.	1936
Τριχιᾶς	Κων. Χρῆστος	1910
Τρουγκάκος	Καλλικράτης Κων.	1908
Τρύπης	'Ιωάν. Γεώργιος	1923
Τσαγκαράκης	Παναγ. Βασ.	1913
Τσαγκαρούλης	Γεώργ. 'Αργύριος	1912
Τσακίρης	'Ιωάννης Σταῦρος	1923
Τσάμης	Κων. Δημ.	1924
Τσαντίλης	Νικόλ. Κων.	1911
Τσαπάκης	Γεώργ. 'Ηρακλῆς	1924
Τσαπάκης	'Εμμ. Στυλ.	1901
Τσαρμόπουλος	Νικ. Βασ.	1922
Τσαρμπόπουλος	Νικ. Κυριάκος	1934
Τσαρούχης	'Ιωάννης Γεώργ.	1909
Τσαρπαλῆς	Λεωνίδας 'Ηλίας	1914
Τσεβᾶς	Γεώργιος Κων.	1918
Τσεκούρας	'Ιωάννης Εὐάγ.	1909
Τσελέκης	Παν. 'Ιωάννης	1910
Τσελίκας	Νικόλ. Χρῆστος	1919
Τσέλιος	Δημ. 'Αθαν.	1937
Τσεπεντζῆς	Κων. Δημ.	1924
Τσερεμέγκλης	Δημ. Γεώργ.	1924
Τσιαντῆς	Πέτρος Θεόδ.	1905
Τσιάντης	Σέργ. 'Ιωάν.	1905
Τσίβος	Εὐθύμιος 'Απόστ.	1909
Τσιγκουράκος	Γεώργ. 'Ιωάν.	1912
Τσικούρης	Παναγ. 'Ηλίας	1922
Τσινταβῆς	Παν. Γεώργ.	1909
Τσίντζος	Κων. Βασ.	1924
Τσίντζος	'Αθαν. Προκόπιος	1924
Τσιόνος	'Αθαν. 'Αναστ.	1912
Τσιούτσας	'Ιωάν. Δημ.	1926
Τσιπνὲς	'Αθαν. Παν.	1914
Τσίρης	'Αθανάσιος Κων.	1922
Τσιρώνης	Νικόλαος Κων.	1921
Τσιρώνης	Φώτιος 'Ιωάν.	1903
Τσιτσάνης	Κων. Θεοφ.	1903
Τσιτσιμπῖκος	Διον. Φώτιος	1914
Τσιτσίρης	Π. Λάμπρος	1903
Τσιτσιρῖγκος	Φώτιος Γεεώργ.	1939
Τσιτσῆς	Χρῆστος Νικ.	1924
Τσιφουντούδης	Πέτρος 'Ιωάννης	1938
Τσόπεης	'Αλέξ. Καλαπόθης	1913
Τσόγκας	Παῦλος Γεώργιος	1938
Τσουκαλοχωρίτης	Παν. Κων.	1919
Τσουκαλᾶς	'Αγησίλαος Δημ.	1934
Τσουμαλάκος	Σταῦρος Προκ.	1919
Τσουμάνης	Σπυρ. 'Ιωάν.	1924
Τσούνης	Δημ. Κων.	1912
Τσούνης	Φώτιος 'Απόστολος	1936
Τσουράκης	Φώτιος 'Ιωάν.	1924
Τσουραπᾶς	Εὐάγγελος 'Αριστ.	1912
Τσουραπάκης	Κων. Δημ.	1938
Τσοῦρος	"Ομηρος Κων.	1906
Τσουρουνάκης	Βασίλειος Γεώργ.	1911
Τσούτσης	Σπυρ. Γρηγ.	1901
Τσούτσιας	Παν. 'Αθαν.	1912
Τσούτσιας	Εὐθύμιος Παν.	1912
Τσούτσιας	Θεόδωρος Παν.	1924
Τσώνης	Σεραφεὶμ 'Ιωάν.	1934
Τσῶνος	Γεώργ. Δημ.	1911
Τσιώτας	Κων. 'Αλέξ.	1939
'Υφαντῆς	Περικλῆς Γεώργ.	1909
'Υφαντῆς	Εὐθύμιος Γεώργιος	1907
'Υφαντῆς	Δημ. Νικ.	1902
'Υφαντίδης	Εὐάγγελος Γρηγ.	1923
Φαββατᾶς	Βασίλ. Στάϊκος	1924
Φάκαλος	'Αριστείδης Κων.	1908
Φανάρας	Νικήτας Γρηγ.	1939
Φαράντος	Νικήτας 'Αθαν.	1921

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Φαρασλῆς Νικόλαος	Θωμᾶς	1909
Φαρμάκης 'Ιωάν.	Βασ.	1907
Φαρσεδάκης 'Ιωάν.	Λάμπρος	1903
Φιλιππάκης Κων.	Γεώργ.	1907
Φιλόπουλος Παν.	Κων.	1925
Φίλος Γρηγόριος	Γεώργ.	1909
Φλέσσας Παν.	Εὐθύμιος	1907
Φλετούρης 'Ιωάννης	Κων.	1937
Φλῶρος Παναγιώτης	'Αλέξ.	1913
Φλῶρος Δημήτριος	Παῦλος	1937
Φορλίγκας Χρῆστος	Στέφανος	1926
Φούντζουλας Βασ.	Δημ.	1902
Φουκαράκης Πολύβιος	Δημ.	1935
Φουντουλάκης 'Ιωσὴφ	Βάρδας	1912
Φουντουλάκης 'Ιωάν.	'Ονούφριος	1927
Φουντουλάκης Σ.	Μιχ.	1905
Φούρλαρης 'Αργύριος	Γεώργ..	1912
Φούρλας Παῦλος	Βασίλειος	1939
Φουρναράκος Μιχαὴλ	'Αθαν.	1908
Φραγκούλης "Οθων	Δημήτριος	1937
Φραγκούλης Κων.	Δημ.	1904
Φραγκάκης Σπυρ.	Νικ.	1910
Φραγκάκης Γεώργιος	Παν.	1923
Φραγκάκος 'Ιωάν.	Ζαχ.	1903
Φραγκιουδάκης Γεώργιος	'Ιωάν.	1911
Φράγκου Δημ.	Παν.	1914
Φραγκούλης Κων.	'Ιωάν.	1924
Φραγκούλης Κων.	Δημ.	1904
Φραντζεσκάκης Νικόλ.	'Ηρακλῆς	1913
Φτερνιάτης Σπυρ.	Θεοδ.	1924
Φωκίτης 'Ηρακλῆς	'Αντώνιος	1912
Φωτεινόπουλος Νικ.	Βασ.	1939
Φωτιάδης Μιλτιάδης	Δημ.	1920
Φωτόπουλος 'Ιωάν.	Φώτιος	1920
Φωτόπουλος Λουκᾶς	Γεώργιος	1922
Φωτόπουλος Γεώργιος	'Ιωάν.	1906
Φώτου 'Αθανάσιος	Χρῆστος	1938
Φωτοῦχος 'Αθαν.	Παναγ.	1912
Χαϊδεμένος 'Ιωάννης	'Τθαν.	1925
Χαμακιώτης Γεώργιος	Κων.	1922
Χαμηλάκης 'Εμμ.	Μύρων	1913
Χαντζόπουλος Νικόλ.	Δημ.	1906
Χαραλάμπους Παναγ.	Γεώργ.	1922
Χαραλαμπόπουλος Βασ.	Νικ.	1916
Χαραλαμπόπουλος 'Αριστείδης	Λ.	1908
Χαραλαμπόπουλος Θεόδ.	'Ιωάν.	1936
Χαριτάκης Δημ.	Γεώργ.	1903
Χαριτάκης 'Εμμ.	'Ανδρέας	1912
Χαριτᾶτος 'Ιωάν.	'Ηρόδοτος	1938
Χαρῖτος 'Αλέξ.	Σπυρ.	1915
Χαρῖτος Σπυρ.	Παν.	1920
Χαρῖτος Νικόλ.	Δημ.	1909
Χατζηβαγιάννης Εὐάγ.	'Απ.	1914
Χατζηγούλας Εὐάγ.	Χρῆστος	1923
Χατζηδάκης Εὐάγ.	'Εμμ.	1905
Χατζηδάκης Δημ.	'Ιωάν.	1906
Χατζηδημητρίου Δημ.	'Ιωακεὶμ	1915
Χατζημανωλάκης Γεώργ.	'Εμμ.	1926
Χαντζῆς 'Ανδρέας	Γεώργ.	1938
Χατζημιχαὴλ Νικ.	Βασ.	1912
Χατζηπαυλίδης 'Αλέξ.	Χαράλ.	1933
Χατζητσαγκάρης 'Ιωάν.	Στυλ.	1902
Χιωτέλης Π.	'Ιωάν.	1901
Χιώτης Λεωνίδας	Νικ.	1914
Χειλάκης Δημ.	Φώτιος	1936
Χλαμποντάκης Γεώργ.	Νικ.	1901
Χλιμίντζας 'Ιωάν.	Ζεώργ.	1908
Χονδρογιάννης 'Ιωάν.	Παν.	1912
Χονδροκούκης Τάκης	Παν.	1919
Χονδρὸς Παν.	Βασ.	1935
Χορμόβας 'Ηλίας	Χρ.	1903
Χόρτης Δημήτριος	Νικ.	1905
Χόρτης Σπυρ.	Νικόλαος	1907
Χουλιάρας 'Απόστολος	'Ιωάν.	1909
Χουλιαρᾶς Δημήτριος	'Αναστ.	1938
Χουλιαρᾶς Σπυρ.	Δημ.	1911
Χουρδάκης 'Ιωάν.	Βασίλ.	1934
Χρᾶς 'Ανδρέας	Διαμαντῆς	1928
Χρηστάκης 'Ιωάν.	Βασίλ.	1934
Χασταχόπουλος "Αγγελος	'Ιωάν.	1919
Χριστογιάννης Κων)	Γεώργ.	1909
Χριστοδουλόπουλος Χαρίλ.	Γ.	1923
Χριστοδούλου Δημ.	'Ιωάν.	1915
Χριστοδούλου Νικόλ.	Κων.	1937
Χριστοδουλόπουλος Παν.	'Ανδρ.	1910
Χριστοφάκης Ζαχαρ.	Νικ.	1905

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Χριστοφιλόπουλος Χαράλ.	Ἐπαμ.	1937
Χριστοφυλάκης Εὐθύμ.	Χρῆστος	1918
Χριστοφυλάκης Ἀθ.	Παν.	1937
Χρονόπουλος Δημ.	Χρόνης	1918
Χρυσάγης Δημήτρ.	Κων.	1923
Χρυσανθόπουλος Ἀνδρ.	Ἰωάν.	1927
Χρυσόπουλος Χρῆστος	Δημ.	1911
Χρυσούλης Κυριάκος	Γαβριὴλ	1913
Χρυσοσπάθης Κρεοφάντ.	Ἀριστ.	1924
Χυτήρης Θεοφύλακτος	Νικ.	1921
Ψαράκης Ἀντώνιος	Στυλ.	1923
Ψαρᾶς Μιχαὴλ	Ἀριστείδης	1914
Ψάρρης Παν.	Ἀπόστ.	1925
Ψάρρης Δημήτρ.	Δημ.	1918
Ψηκάκος Ἰωάν.	Μιχαὴλ	1918
Ψηλογιαννόπουλος Χαρ.	Πανγ.	1921
Ψήμαρης Ἀντώνιος	Κων.	1910

ΠΙΝΑΞ Γ΄

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Ἀθανασόπουλος Ἀνδρ.	Ἀναστ.	1913
Ἀνδριόπουλος Παν.	Διον.	1912
Ἀθανασόπουλος Εὐελπίδης	Ἀθ.	1907
Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος	Γ.	1915
Ἀσημακόπουλος Ἰωάν.	Ἀσημ	1909
Ἀμπλᾶς Μιχαὴλ	Δημ.	1916
Ἀλεβιζάκος Τσιλιβῆς	Νικόλ.	1911
Ἀλεξανδρῆς Ἰωάν.	Νικόλ.	1911
Ἁπαλάκης Ἰωάν.	Γεώργ.	1911
Ἀλευρομύτης Παν.	Κων.	1930
Ἀναστόπουλος Διομ.	Κων.	1929
Ἀνδριανόπουλος Κων.	Ἀντ.	1931
Ἀνδριανὸς Γεώργ.	Ἰωάν.	1931
Ἀντωνόπουλος Παν.	Ἀλέξιος	1931
Ἀποστολόπουλος Γεώργ.	Χαρ.	1928
Ἀβραντίνης Διαμαντῆς	Ἰωάν.	1927
Ἀλεξόπουλος Εὐάγ.	Γεώργ.	1927
Ἀναγνώστου Δημ.	εώργ.	1930
Ἀντωνόπουλος Δημ.	Μιχ.	1931
Ἀποστόλου Παν.	Νικ.	1927
Ἀργύρης Χριστόφ.	Κων.	1928
Ἀτσαβὲς Δημ.	Νικόλ.	1930
Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάν.	Ἠλ.	1932
Ἀνδριόπουλος Δημ.	Βασ.	1929
Ἀνδροῦτσος Ἀναστ.	Νικ.	1930
Ἀναστόπουλος Κων.	Χρῆστος	1928
Ἀθανασόπουλος Σωτ.	Μιλτιάδης	1930
Ἀναστόπουλος Δημ.	Γεώργ	1931
Ἀλεξανδρόπουλος Θωμ.	Παν.	1929
Ἀμαρκοτάκης Ἐμμ.	Γεώργ.	1929
Ἀργύρης Γεώργιος	Κων.	1930
Ἀγγελόπουλος Κων.	Νικόλ.	1932
Ἀλεξάκης Δημ.	Κων.	1931
Ἀλεξανδρόπουλος Ἰωάν.	Μαρῖνος	1932
Ἀνάγνου Βασ.	Χρῆστος	1929
Ἀντωνᾶτος Νικ.	Δημ.	1931
Ἀντωνίου Κων.	Γεώργ.	1933
Ἀντωνόπουλος Ἰωάν.	Σπυρ.	1930
Βαρκλαντῆς Μιχαὴλ	Παν.	1915
Βίτσας Μιχαὴλ	Ἀντώνιος	1915
Βάκρος Γεώργιος	Διον.	1910
Βλάχος Ἀλέξ.	Ἰωάν.	1913
Βλάχος Νικ.	Χαράλ.	1907
Βλαχογιάννης Θεόδ.	Νικ.	1911
Βασιλάκης Ἐμμ.	Κων.	1929
Βασιλείου Βασ.	Κων.	1928
Βαΐου Ἀπόστολος	Στέφ.	1925
Βασιλακάκος Φώτιος	Κυριάκος	1931
Βασιλείου Γεώργιος	Παν.	1929
Βορδάκης Νικ.	Γεώργιος	1926
Βασιλάκης Κων.	Δημ.	1929
Βελάνας Κων.	Γεράσ.	1929
Βουργάνας Βασίλ.	Δημ.	1931
Βολοτόπουλος Δημ.	Μιλτιάδης	1931
Βαρδάκης Χρῆστος	Ἐμμ.	1930
Βασιλάκος Στέφανος	Νικ.	1930
Βλάχος Ἀπόλλων	Δημ.	1932
Γκίκας Ἀθαν.	Γεώργιος	1910
Γιαννόπουλος Νικόλαος	Ἀνδρ.	1907
Γεωργακόπουλος Σπυρ.	Κων.	1912
Γρηγοράκης Κων.	Ἀντώνιος	1907
Γιαννακόπουλος Σταῦρος	Νικ.	1910
Γεωργούσης Χρῆστος	Θεόδωρος	1929
Γκαρδιακὸς Κων.	Θεόδ.	1931
Γιαννόπουλος Ἀλέξ.	Βασ.	1929

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Γκίκας Νικόλαος	Ἀθαν.	1928
Γουρίδης Γεώργιος	Δημ.	1930
Γιαννακόπουλος Ἀναστ.	Διον.	1927
Γιαννακόπουλος Ἀνδρ.	Ἀλέξ.	1931
Γκότσης Γεώργ.	Δημ.	1927
Γιαννόπουλος Κων.	Γεώργ.	1926
Γιαννούλης Νικόλ.	Κων.	1931
Γαλανόπουλος Σπυρ.	Νεοκλῆς	1932
Γογγάκης Λεωνίδας	Σπυρ.	1929
Γιαννέτος Ἰωάν.	Βασ.	1930
Γρηγοράκης Γεώργιος	Χαρίλ.	1929
Γουλιᾶς Ἀθαν.	Νικ.	1930
Γαλάνης Διον.	Γεώργ.	1930
Γιαννακόπουλος Σταῦρος	Δημ.	1929
Γιαννόπουλος Κων.	Παν.	1930
Γκίκας Γεώργ.	Ἀνδρ.	1929
Γραμματίκας Σωτ.	Κων.	1929
Γρηγοράκος Παν.	Γεώργ.	1928
Γαβριὴλ Ἀναστ.	Στυλ.	1932
Γάκης Σπυρ.	Γεώργ.	1929
Γαλανόπουλος Διον.	Χαρ.	1933
Γαλῆς Ἀνδρέας	Γεώργ	1932
Γεωργόπουλος Γεώργιος	Δημ.	1930
Γκιουρτζίδης Κων.	Φιλόθεος	1933
Δημητρακόπουλος Δημ.	Μιχαὴλ	1909
Διολίτσης Κων.	Πέτρος	1911
Δουγάλης Γεώργ.	Γρηγ.	1909
Δημητρακουλάκος Κλεομ.	Μιχ.	1908
Δασκαλάκης Ἰωάν.	Ἀντ.	1911
Δημητρίου Γεώργ.	Εὐάγ.	1910
Δήμας Σωτῆρ.	Ἰωάν.	1911
Δελῆς Παν.	Ἀναστ.	1909
Δαβίλλας Μαρῖνος	Θεόδ.	1926
Δασκαλάκης Σωτ.	Ἐμμ.	1928
Δούκας Κων.	Εὐάγ.	1928
Δαλαμπίρας Ἀπόστ.	Ἰωάν.	1931
Δεκῆς Γεώργ.	Ἀνδρ.	1931
Δακουρᾶς Θεόδ.	εώργ.	1929
Δημηρακάκης Κων.	Γεώργ.	1929
Διονυσόπουλος Ἀριστ.	Ἀριστ.	1929
Δρακόπουλος Ἀνδρέας	Σταῦρος	1928
Ἐρίνης Νικόλαος	Ἀντ.	1928
Εὐσταθίου Ἀνδρέας	Δημ.	1927
Ζαφειρόπουλος Δημ.	Παναγιώτης	1928
Θεοδωράκης Ἠλίας	Σταῦρος	1930
Θεοφανίδης Ἐλευθέρ.	Εὐστράτ.	1929
Θωμόπουλος Ἀθαν.	Παναγ.	1927
Θεοδοσίου Θωμᾶς	Παν.	1928
Ἰωαννίδης Νικ.	Γεώργ.	1929
Κατσίρης Εὐστρ.	Γεώργ.	1913
Κολοβὸς Κων.	Γεώργιος	1909
Καραΐσκος Δημ.	Χρῆστος	1910
Κατσιβαρδάκος Κυρ.	Ἰωάν.	1914
Καφίρης Ἀπόστολ.	Βασ.	1911
Κατσιμητούλιας Γεώργ	Γεράσ.	1907
Κορολόγος Ἀνδρέας	Κων.	1912
Καραθανάσης Γεώργ.	Δημ.	1914
Κιάμος Γεώργ.	Κων.	1911
Κατσαρέας Παν.	Ἠλίας	1912
Κατσαρᾶς Γεώργιος	Ἰωάν.	1910
Κωστόπουλος Γεώργ.	Κων.	1911
Κουρέας Βασίλειος	Ἰωάν.	1909
Κωστόπουλος Νικόλ.	Ἀλέξ.	1908
Κούρκουλος Κων.	Σταμάτιος	1912
Κανελλόπουλος Νικ.	Ἀν.	1912
Κατσογριδάκης Στυλιανὸς	Ἀντ.	1910
Κουφασίμος Πανγ	Βασίλειος	1908
Καραστάθης Γεώργιος	Κων.	1907
Κοσμόπουλος Παῦλος	Κοσμᾶς	1907
Κατσιφῆς Ἀθαν.	Ἡρακλῆς	1908
Καλογερόπουλος Κων.	Σταῦρος	1927
Κανελλόπουλος Κανέλλος	Ἀντ.	1930
Καραγεῶργος Γεώργιος	Νικ.	1926
Κατσιμακλῆς Θεόδωρος	Γεώργ.	1929
Κατσούλης Δημ.	Κων.	1928
Καψάλης Ἰωάν.	Κων.	1928
Κιντώνης Ἀπόστ.	Λουκᾶς	1927
Κουπαρίτσας Ἰωάν.	Κων.	1928
Κούτουλας Ἰωάν.	Ἠλίας	1929
Κρικέλης Λάμπρος	Δημ.	1930
Κυριακουλάκος Εὐστάθιος	Στυλ.	1930
Κωνσταντόπουλος Κων.	Ἰωάν.	1930
Κωτσάκης Θεοφάνης	Ἠλίας	1926
Κωστούλας Θεοφ.	Βασ.	1927
Καβαθᾶς Δημήτρ.	Βασ.	1925
Κανατάκης Εὐριπίδης	Γεώργ.	1929

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Κανδεράκης Νικ.	Ἐμμ.	1929
Κανελλόπουλος Παν.	Κανέλλος	1928
Καραμπασιάδης Παν.	Νικ.	1929
Κοῦκος Ὀδυσσεὺς	Κων.	1926
Καβράκος Ἀλέξ.	Μιλτιάδης	1927
Καρδούλας Δημ.	Ἀλέξ.	1930
Καψοῦρος Ἄγγελος	Κων.	1930
Κληρονόμος Ἀντών.	Κων.	1929
Καψάκης Μιλτ.	Μιλτ.	1925
Κοντόπουλος Συμεωνίδης	Δημ.	1929
Κορλὸς Βασίλειος	Ἀπόστ.	1925
Κουλιούμπας Παν.	Βασ.	1925
Κρεκούκιας Παναγ.	Εὐστ.	1930
Κυπαρισσόπουλος Κυπαρίσσης	Γ.	1931
Κωνσταντακόπουλος Διον.	Γεώργ.	1929
Κωστόπουλος Δημ.	Σωτ.	1928
Κούτρας Ἀθαν.	Νικόλ.	1930
Καρατζαφέρης Δημ.	Νικόλ.	1928
Καραγιάννης Ἀγησίλαος	Ἐμμ.	1931
Κούστας Σωτ.	Τρύφων	1929
Κοντοθανασόπουλος Λουκᾶς	Ι.	1928
Κληρονόμος Γεώργ.	Δημ.	1931
Κατσούλης Ἐμμ.	Γρηγ.	1929
Καλπάκος Θεόδ.	Γεώργ.	1931
Καούνης Βασ.	Δημ.	1927
Καλογερόπουλος Γεώργ.	Ἀριστογ.	1930
Κόλλιας Ἀναστ.	Ἠλ.	1927
Κουκομέλας Βασίλειος	Θεόδωρος	1931
Καρυοφύλλης Κων.	Δημ.	1928
Κοτρώνης Δημ.	Εὐστάθ.	1932
Κουντούρης Βασ.	Ἀνδρέας	1927
Κανελλόπουλος Παναγιώτης	Γ.	1929
Καραγγελῆς Σταῦρος	Κουρῆς	1928
Καρτσωνάκης Γρηγ.	Γεώργ.	1930
Κατσιλιέρης Δημ.	Κων.	1930
Κοκολάκης Πέτρος	Προκόπιος	1928
Καλλέντζας Σταῦρος	Νικ.	1928
Κονταξάκης Νικ.	Γεώργ.	1929
Κώτσης Εὐάγ.	Γεώργ.	1928
Κοῦκος Βασ.	Δημ.	1932
Κουρούμαλης Ἀνδρ.	Δημ.	1929
Κουτρουμπῆς Νικ.	Ἰωάν.	1930
Κωνσταντακόπουλος Κων.	Εὐθ.	1930

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Κωστοκανέλλης Χρῆστος	Γεώργ.	1931
Κωστουλάκης Εὐτύχιος	Γεώργ.	1930
Καλέμης Γεώργ.	Φιλόθεος	1931
Καλιαμπάκος Ἠλίας	Γεώργ.	1932
Καπόγλου Γρηγ.	Γεώργ.	1930
Καυκιᾶς Παῦλος	Δημ.	1931
Κόλλιας Γεώργ.	Κων.	1929
Κόλλιας Γεώργ.	Ρῆγας	1933
Κορμᾶς Δημ.	Κων.	1934
Κορμπῆς Παῦλος	Κων.	1931
Κοροβίλας Περικλῆς	εώργ.	1930
Κοσιώρης Ἀθαν.	Γεώργ.	1929
Κοῦκος Χαρ.	Παῦλος	1930
Κουρνέτας Παν.	Δημ.	1934
Κραβαρίτης Χρῆστος	Κων.	1934
Κωστόπουλος Ἀλέξ.	Θεόδ.	1933
Λουκᾶς Εὐάγγελος	Ἀναστ.	—
Λύτρας Ἰωάννης	Ἀλέξ.	1912
Λιάκος Στέφ.	Ἀθαν.	1911
Λιλῆς Δημ.	Νικόλ.	1924
Λύρης Πέτρος	Βασίλ.	1931
Λάσκαρης Ἀνδρέας	Σταμ.	1930
Λαντζανάκης Ἰωάν.	Νικ.	1930
Λεβεντούρης Νικ.	Φώτιος	1928
Λυτάρης Ἀνδρέας	Σπυρ.	1928
Λαμπρόπουλος Βασ.	Σωτήριος	1929
Ληξουριώτης Ἰωάν.	Χαράλ.	1925
Λιάπας Γεώργ.	Δημ.	1928
Λιακόπουλος Κων.	Χρῆστος	1927
Λιάτσος Ἠλίας	Κων.	1934
Μαριδάκης Κων.	Ἀντ.	1908
Μαχαίρας Χρῆστος	Βασ.	1912
Μούκας Παν.	Ἀθανάσιος	1910
Μπενέτος Ἰωάννης	Γεώργ.	1910
Μαγγίνης Λουκᾶς	Δημ.	1907
Μπούτσικας Δημ.	Πέτρος	1910
Μπότης Δημ.	Παναγ.	1909
Μπαμπίλης Κων.	Δημ.	1911
Μαλικούρτης Κων.	Σπυρ.	1911
Μπεζαντάκος Γεώργ.	Ἰωάν.	1909
Μαυρούλης Ἀντ.	Νικ.	1909
Μηλαῖος Φραγκῖσκος	Στυλιανὸς	1911
Μυλωνᾶς Ἰωάν.	Δημ.	1914

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.	'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Μπεζαΐτης	Βασ. 'Αθαν.	1910	Μήτσιας	Παν. 'Αριστ.	1933
Μάρκου	Κων. Γεώργ.	1909	Μουτσάκης	Γεώργ. 'Εμμ.	1931
Μαραξελάκης	Κων)νος Στυλ.	1907	Μπασιᾶς	'Εμμ. Γεώργιος	1934
Μεόπουλος	Νικ. Κων.	1914	Φάκας	Χαρ. Παν.	1932
Μετζελόπουλος	Βασ. Γαλάνης	1910	Μπιλλίσης	Δημ. Κων.	1932
Μάλλιος	Παν. 'Αναστ.	1912	Μπούζας	Σωτ. 'Αθαν.	1933
Μεντάκης	Μιχαὴλ Ζαχαρίας	1908	Μπούρας	Κων. Θεόδ.	1932
Μάστορας	Γεώργ. Κων.	1911	Νικολακόπουλος	Παῦλος 'Αν.	1933
Μπέης	Βασ. Κων.	**1916**	Νεροῦτσος	'Ιωάν. 'Αντών.	1909
Μαυροκορδόπουλος	Γεώργ. 'Αλ.	1911	Νικολακάκης	Χρῆστος Νικόλ.	1909
Μουρκογιάννης	Γεώργ. Νικ.	1909	Νίτσας	Στυλ. Νικόλ.	1925
Μπουγᾶς	'Ιωάννης Γεώργ.	1911	Νιάρος	Κλεόβουλος Γεώργ.	1928
Μιζεράκης	Γεώργ. 'Εμμ.	1923	Ντόντουλος	Θεμιστ. Βασίλ.	1929
Μακράκης	'Ιωάν. Εὐάγ.	1926	Νικολιδάκης	'Εμμ. Γεώργ.	1929
Μαρκάκης	Σταῦρος Ζαχαρίας	1931	Νικολόπουλος	Γεώργ. 'Ιωάν.	1930
Μάσσος	Στυλ. 'Αθαν.	1929	Ξενοδοχίδης	Εὐάγ. Κων.	1930
Μαστρογιαννάκης	Μιχαὴλ Μιχ.	1928	Οἰκονομάκης	'Ηλίας Γεώργ.	1929
Μουζουράκης	'Ιωάν. 'Εμμ.	1928	Οἰκονόμου	Γεώργ. 'Ιωάν.	1930
Μπακογιάννης	Νικ. Χρῆστος	1931	Οἰκονομέας	'Ιωάννης Νικόλ.	1931
Μπέσσος	Θωμᾶς Κων.	1929	Παπαχατζόπουλος	'Αθαν. 'Ιωάν.	1931
Μπιμπῆς	Διον. Παν.	1927	Πανάγου	Βασίλειος Παναγ.	1910
Μπούλιος	Γεώργ. 'Ιωάν.	1930	Παπασταμάτης	'Ιωάν. Παναγ.	**1912**
Μπουλοῦκος	Θεόδ. Φώτιος	1928	Ποτεκωνσταντίνου	Κων. 'Ιωάν.	1910
Μανωλεσάκης	Νικόλαος 'Απόστ.	1928	Πετρόπουλος	Γεώργιος 'Αντ.	1907
Μπροκαλάκης	Χρῆστος 'Ιωάν.	1930	Παπαγεωργίου	Θεόδωρος Δημ.	1907
Μηρογιάννης	Μαυρουδῆς Γεώργ.	1927	Προβατᾶς	Κων. 'Αλέξ.	1911
Μανιατάκης	Νικ. 'Ιωάν.	1930	Περράκης	'Ανδρέας Βασίλ.	1909
Μπαμπαΐτης	'Αθαν. Εὐστρ.	1927	Παπαθανάσης	Γεώργιος 'Ιωάν.	1910
Μάτσας	Γεώργ. Διον.	1927	Πουλάκος	Περίανδρ. Νικόλ.	1907
Μαμούχας	'Αθαν. Δημ.	1929	Παττῖκος	'Ιωάν. Χριστόδ.	1908
Μενεδιάτης	'Ιωάννης Δημ.	1930	Παπαδημητρίου	Νικόλαος Θεόδ.	1908
Μακρῆς	Χρῆστος Δημ.	1929	Παρασχάκης	Χαράλαμπος Γεώρ.	1910
Μπράκης	Νικόλ. 'Αναστ.	1931	Παπαϊωάννου	Γεώργιος Δημήτρ.	1909
Μακριδημήτρης	'Αθαν. 'Αντών.	1929	Ποντικάκος	Δημήτριος Μιχαὴλ	1908
Μπουγάτσος	Κων. Νικήστρατος	1930	Παναγιωτακόπουλος	Δημ. Διον.	1927
Μανῆς	'Αντώνιος 'Ιωάν.	1932	Παπαθανασίου	Κων. Δημήτρ.	1925
Μήλιος	Νικόλαος Γεώργ.	1929	Παπαϊωάννου	Νικόλ. 'Ιωάν.	1930
Μπριλάκης	Στυλιανὸς 'Εμμ.	1929	Παπατσώρης	Γεώργιος Παναγ.	1930
Μαρῖνος	Διονύσιος Σπυρ.	1932	Ποζιόπουλος	Χρῆστος 'Ιωάν.	1929
Μαρκαναστασάκης	Νικ. Παν.	1934	Πουλάκος	'Ιωάννης Γεώργ.	1927
Μαρκόπουλος	Γεώργ. Κων.	1932	Πρῖνος	Φώτιος Παναγ.	1931
Μαυροειδὴς ἢ Σηφάκης	Νικ. Γ.	1931	Πρωτοπαππᾶς	'Ιωάν. 'Εμμαν.	1930
Μαυρουδῆς	Σάββας Δημ.	1932	Πυλωρίδης	Χρῆστος 'Αναστ.	1927

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Πανουργιᾶς Δημήτριος	Γεώργ.	1925
Παπαγεωργίου Γεώργιος	Κων.	1929
Παπαδάκης Θεοφάνης	Κων.	1927
Παπακωνσταντίνου Κων.	Μιλτ.	1931
Παππᾶς Χριστόφορος	Νικ.	1925
Παραδείσης Δημήτριος	Γεώργ.	1929
Παρασκευόπουλος Δημ.	'Αριστομ.	1927
Παυλόπουλος Τρύφων	Παναγ.	1928
Πέππας 'Ηλίας	Εὐστάθ.	1929
Πουλῆς Νικόλαος	Γεώργ.	1930
Παπαδογιάννης Κων.	'Ηλίας	1931
Παρασκευόπουλος Γεώργ.	Παρ.	1927
Παυλόπουλος Βασίλ.	'Αναστ.	1931
Παπαδόπουλος Γεώργ.	Σωτ.	1927
Παπαγεωργίου 'Ιωάν.	Κων.	1928
Παπανικολάου Παναγ.	Κων.	1931
Παπαϊωάννου Νικόλ.	Χρῆστ.	1930
Πισκοντάκης Νικόλ.	Βασίλ.	1930
Παντὲς Δημοσθ.	'Αθαν.	1930
Παπαβασιλείου Μιχαὴλ	Νικόλ.	1929
Παπαγγελόπουλος 'Αντών.	Δημ.	1929
Παπαδόπουλος Γεώργ.	'Ιωάν.	1929
Παπαδόπουλος 'Ιωακεὶμ	Ματθ.	1928
Παρασκευόπουλος Νικόλ.	Παν.	1931
Πάσχος 'Αθανάσιος	Παναγ.	1931
Πατεράκης 'Αλέξανδρος	Παν.	1931
Παυλόπουλος Γεώργιος	Παν.	1931
Πετρογιαννάκης Εὐάγγ.	'Εμμ.	1930
Παπαδόπουλος Παναγ.	Γεώρ.	1930
Παπακώστας Δημήτριος	'Ιωάν.	1934
Παπαλεξίου Δημήτριος	Γεώρ.	1934
Πρεζεράκος Πέτρος	Παναγ.	1929
Παναγιωτακάκος Δημ.	'Ιωάν.	1932
Ρομποτῆς Γεράσιμος	Χρῆστος	1933
Ρωμοσιὸς Γεώργιος	Κων.	1929
Ρούτσης Νικόλαος	'Ιωάννης	1931
Ράπτης 'Ηρακλῆς	Δημήτριος	1930
Ρόκας Εὐθύμιος	Γεώργιος	1930
Ρούμπας 'Ιωάννης	Θωμᾶς	1928
Ρέβελας Παναγιώτης	Εὐάγγ.	1928
Ρέππας Γεώργιος	'Ανδρέας	1929
Ρουσάκης Νικόλαος	Γεώργ.	1929
Στασινόπουλος Βασίλειος	Νικ.	1911

'Ονοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Σπαῆς 'Ιωάννης	Νικόλαος	1912
Σπυριδάκης Νικόλαος	Κων.	1909
Σπανὸς Θωμᾶς	'Αλέξανδρ.	1909
Σακκᾶς Βλαδήμηρος	Σταμάτιος	1910
Σωτηρόπουλος Γεώργιος	'Ιωάν.	1913
Σπίνουλας Γόρδιος	Δανιὴλ	1909
Σταυριδάκης 'Ιωάννης	Εὐάγγ.	1910
Σκαλτσᾶς 'Αθανάσιος	Νικόλαος	1910
Σαλῖχος Λεωνίδας	Μιχαὴλ	1911
Σαμαρτζῆς Κων.	'Ιωάννης	1928
Σάσσαλος Νικόλαος	Κων)νος	1930
Σελίμης Παντελῆς	Γεώργιος	1930
Σώκας Κων.	Νικόλαος	1925
Σπεντζούρης Βασίλειος	Κων.	1930
Σακελλαρίου Εὐάγγελος	Δημ.	1929
Σακκᾶς Κων.	'Αθανάσιος	1927
Σαμαρτζῆς Δημήτριος	Παναγ.	1930
Σμυρνῆς Δημήτριος	Γεώργιος	1930
Σταύρακας 'Ιωάννης	Μιχαὴλ	1930
Σαραντωνίδης Σταῦρος	Βασίλειος	1930
Σκουράκης Γεώργιος	Σταῦρος	1929
Σαγρῆς 'Αθανάσιος	'Αναστάσ.	1929
Στεφανάκης Θεόδωρος	'Ιωάννης	1927
Σιγανὸς Δημήτριος	'Ελευθ.	1928
Σιούτας Εὐάγγελος	Κων.	1931
Σταυρακάκης Σταῦρος	'Ιωάννης	1931
Σταυρουλάκης 'Ελευθέρ.	Γεώρ.	1928
Στεργίου Κων.	Νικόλαος	1930
Σφενδουράκης Μιχαὴλ	Σπυρ.	1928
Σχοινᾶς 'Αναστάσιος	'Αναστ.	1931
Σωτηρίου Δημήτριος	Φώτιος	1929
Σεγγουνᾶς Γεράσιμος	Χρῆστος	1932
Σεγγουνᾶς Νικόλαος	Χρῆστος	1931
Σινογεώργος 'Αντώνιος	Γεώργ.	1933
Σκαρμοῦτζος Εὐστάθιος	Κων.	1931
Σταθᾶκος Κων.	Μιλτιάδης	1929
Συμεωνίδης Λεωνίδας	Κων.	1930
Συντριβάνης Μιχαὴλ	Λεωνίδας	1933
Σωτηρόπουλος Γρηγόριος	Κων.	1932
Τσίτουρας Βασίλειος	Κων.	1907
Τσιτούρης Γεώργιος	Χαρ.	1912
Ταλαγάνης Παν.	Χρῆστος	1908
Τραγέας Εὐστράτιος	Παν.	1908

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Τσούτσας Παναγιώτης	Ἀθαν.	1912
Τσαρτσιώτης Γεώργιος	Βασ.	1909
Τίγκας Πολυχρόνης	Χρῆστος	1911
Τσαλαμπαμπούνης Κων.	Ἰωάν.	1909
Τσιροδῆμος Ἀθαν.	Κων.	1913
Τσοβάρος Θωμᾶς	Γεώργ.	1927
Ζασόπουλος Θωμᾶς	Σωκράτης	1927
Τζώρτζης Εὐάγγελος	Ἠλίας	1931
Τσάμης Κων.	Νικ.	1928
Τζάλλας Δημήτριος	Κων.	1929
Τζωρτζίνης Ἠλίας	Βασίλειος	1928
Τσαγγανὸς Ἀθανάσιος	Ἰωάν.	1927
Τσαμούλης Δημ.	Ἰωάννης	1928
Τσιτσιμπῖκος Θωμᾶς	Φώτιος	1927
Τραπεζιώτης Ἀλκιβιάδης	Δημ.	1931
Τσελίκης Κων.	Ἰωάννης	1931
Τασιαδάμης Ἀθανάσιος	Κων.	1931
Τάγαρης Παναγ.	Γεώργιος	1931
Τασσόπουλος Νικόλαος	Εὐάγ.	1930
Τσώλης Παναγιώτης	Δημ.	1932
Τζούβελης Παν.	Ἀθανάσιος	1928
Ταξιάρχου Εὐστάθιος	Θεόδ.	1932
Τσαφαλόπουλος Βασίλειος	Ἀλέξ.	1929
Τετραδάκος Νικόλαος	Δημ.	1930
Τσιγάρας Ἀπόστολος	Δημ.	1928
Τζινιέρης Τρύφων	Ἀνδρέας	1929
Τρίψας Γεώργιος	Ἰωάν.	1932
Τσιντζέλης Στέφανος	Ἐλευθ.	1931
Τσμπλῆς Θεόφιλος	,Θθαν.	1931
Τυράκης Γεώργιος	Ἐμμ.	1931
Τόλης Βασίλειος	Χρῆστος	1930
Τσαγκάρης Μαρῖνος	Ἡρακλῆς	1929
Τσάκωνας Ἀλέξανδρος	Παν.	1929
Τσιούτσιας Περικλῆς	Χαράλ.	1939
Ὑφαντῆς Εὐθύμιος	Γεώργ.	1907
Ὑφαντῆς Ἰωάννης	Κῦρκος	1934
Φοινινῆς Νικόλαος	Δημ.	1908
Φλέσσας Παναγιώτης	Εὐθύμ.	1907
Φωτίου Ἀντώνιος	Γεωργ.	1910
Φιλιππάκης Κων.	Γεώργ.	1907
Φλῶρος Ἀθανάσιος	Λεων.	1910
Φούρλαρης Ἀργύριος	Γεώργ.	1912

Ὀνοματεπ.	Πατρών.	ἔτος γεν.
Φουντουλάκης Ἰωσὴφ	Βαρδῆς	1912
Φουρτούνης Δημ.	Παναγ.	1926
Φωτόπουλος Ἠλίας	Διονύσιος	1931
Φλωρόπουλος Γεώργιος	Νικόλ.	1927
Φούντας Ἀνδρέας	Ἀναστάσιος	1931
Φροῦντζος Χρῆστος	Κων.	1930
Φουντᾶς Χρύσανθος	Πέτρος	1929
Φούσκης Ἀντώνιος	Ἐμμ.	1929
Φωτεινόπουλος Δημ.	Παναγ.	1931
Φωτόπουλος Ἠλίας	Φώτιος	1930
Φλῶρος Ἐμμανουὴλ	Γεώργιος	1932
Φουμάκης Ἐμμανουὴλ	Κων.	1929
Φλέσσας Γεώργιος	Παν.	1932
Φασούλης Νικ.	Ἐμμ.	1929
Φρούντζας Ἄγγελος	Κων.	1928
Φροῦντζος Χρῆστος	Χαρ.	1931
Φωτεινόπουλος Ἰωάννης	Χρῆστος	1928
Φαράντος Γεώργιος	Μιχαὴλ	1934
Φουκαράκης Κων.	Ἐμμ.	1933
Φάκας Χαρ.	Παναγ.	1932
Χρέπας Παναγιώτης	Δημ.	1907
Χήτας Σταῦρος	Μᾶρκος	1907
Χαριτάκης Ἐμμανουὴλ	Ἀνδρ.	1912
Χρυσανθόπουλος Θεόδ.	Ἰωάν.	1908
Χαλιουλίας Νικόλαος	Ἐμμ.	1931
Χατζηευστρατίου Νικόλ.	Ἐμμ.	1926
Χατζημαρκάκης Εὐάγγελος	Νικ.	1928
Χρυσανθακόπουλος Παν.	Νικ.	1931
Χαραλαμπόπουλος Κων.	Ἠλίας	1929
Χαριζόπουλος Νικόλ.	Ἀθαν.	1929
Χριστόπουλος Νικόλ.	Ἀθαν.	1930
Χατζηνικολῆς Κοσμᾶς	Ἰωσὴφ	1930
Χριστοφιλάκης Ἀνδρέας	Ἀσημ.	1929
Χουρδάκης Ἐμμανουὴλ	Ἰωάν.	1931
Χρυσανθόπουλος Γεώργ.	Δημ.	1931
Χρυσικὸς Γεώργιος	Σταμάτης	1929
Ψαρρὸς Γεώργιος	Δημ.	1914
Ψυχογυιὸς Γεώργιος	Φώτιος	1910
Ψιμάρης Ἀντώνιος	Κων.	1910
Ψαρουδάκης Δημ.	Εὐάγγελος	1909
Ψάλλας Ἀριστείδης	Γρηγ.	1928

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΚΤΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΑ

«Οὐρανὸν ἀνέφελον καὶ βιβλίον σφαλμάτων τυπικῶν δίχα οὐκ ἄν τις εὕροι».

Οὐδέποτε ὅμως γίνεται προσφυγὴ εἰς τοὺς παρατιθεμένους πίνακας παροραμάτων, δι ὃ καὶ παραλείπομεν τούτους.